

Fragmentary Latin text on aged parchment, likely a manuscript page. The text is written in a medieval Gothic script and is heavily obscured by significant damage, including large holes and missing sections. A prominent white rectangular patch is located in the upper right quadrant. The text is arranged in several columns, with some lines appearing to be part of a list or a structured document. The parchment is heavily stained and discolored, particularly along the left edge where it was once bound.

Blue ink markings or initials, possibly a decorative element or a reference mark.

Heisterbog Heisterbau

Domy G. S. G. u. m.

Commentarius.

Dm G. S. G. u. m.

**Elucidatio Sancti Bonaueture
in Quartum librū Sententiarū.**

S. B.

Gratia inflat: caritas edificat, 1. Cor. 13. 8,

M. Th. u. Sch. 68^a (1. Ex.)
z (4)

1437977 01

[Faint, mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

Sancti Bonaventurae doctoris deuotissimi super quartum li. sen. disputata.

Anguentari-

Aus facit pigmenta suauitatis. et vinctio-
nes facit sanitatis. Verbu
istud scribit Eccl. xxviii. in qd dili
genti considerato explicat et come
dat macia qm li. sntaz ad nram
eruditione et exercitacione. Expli
cat aut sub duplici tropo siue me
taphora. i. pigmento suauitatis. et vinctio-
nis sanitatis. Et qd dicit nob intelligi q medicameta sacralia et sunt
suauia. et sunt salubria. et in h e ra medicameta q medic
laus pfecta. Nihil em vltra qrit egrot in medicina q
q hcat suauitatem in vlu. et efficaciam in effectu. et q hmoi
tribuit medicameta medicameta pfecta. fm illud poerit. De
tulit punctu q miscuit vtile dulci. Snt g medicameta
sacralia. pigmenta odorifera. et vnguentia salubria. S
vnguentia salubria sunt respectu eorū curadi. pigme
ta odorifera respectu dei placadi. et hec ptra duo q fac
culpa. Deū em offendit. et natura ledit. Et offendendo
deū. hoies gis expoliat. Et lededo natura. vulnerat na
turalia. Sacra g sunt medicameta pfecta. qm deus sua
suauitate placat. et placado faciūt ppriu. et iper ar gti
am. et vestitū boiem expoliatū. et boiem ifirmū sus cu
rant sature. et sic repant naturalia. et sic hō descendēs ab
hierlm in hierico expoliat et vulnerat reinduit et cu
ras a samaritano. i. xpo dno. In ca. v. psona nuc d. Un
guentari facit pigmenta suauitatis. i. in uer sacra redol
lentia ad placada maiestatem diuinā. facit futurū die
loquēs in tpe legis moysae p tpe legis gis. Et si em in
illo fuisse dicant pigmenta et sacrificia deo redolētia. nō
tū erāt deū placātia. Precepit namq dñs moysi Exod.
xxx. vt faceret thymiana cōpositū ope pigmentari. faci
es thymiana in h rē. Precepit aaron vt offerret il
lud ponēs sup altare ptra velū. Et post subdit. et vter
sup illud aaron incensum manē suauē fragrans. et ad
vesperū vter thymiana. Et in omi oblatione feredi i lei
uis. in odore suauissimū dño. S3 odor ille nō placabat
dñm pp suauitatem oblationū sic dic apls Heb. x. Um
brā hñs lex futurorū bonoz rē. Nō placabat etiā pp
imūdicā offerentiū. sic Isa. j. d. ne offeras vltra sacrifi
ciū frustra incensum abominatio emibi. Et rō sūgūp
Nan vte sanguine plene sunt. Ad h g q aliqs face
ret pigmenta redolētia. necesse erat q nulla in eo cēt imū
dicia. et q plen⁹ eēt vtri odoris fragrātia. S3 null⁹ ra
lis poterat iueniri. nec ab hoie gñari. pp imūdicā ge
nerātis. et nō necesse fuit q dñs ipē sature sua corp⁹ ei ap
taret. fm illd ps. qd assumit apls ad Heb. x. loquēs de
xpo igrediete mūdū. dices. hostiā et oblationē nolūisti.
corp⁹ aut aptasti mihi. Dolo causa p pēd nō tibi pla
cuerūt. tūc dixit. Ecce venio. Hñ dicit aptasti. q mūdus
dñs mūdificās sgnificā puritate q maior sub deo neq
intelligi. aprauit corp⁹ ei vt cēt vas mūdicit. et tenuū ois
fragrātie. Qd pñtētis patriarcha iacob dixit Gen.
xij. Ecce odor fili mei sic odor agri pleni cui benedixit
dñs. Sic q erat pfect⁹ pigmentari. q nō aliūde mēdi
cabat odorē. s3 ipē in se redolebat. et vt odor iste q plen⁹
erat ad altos dirimaret. obtulit semetipm deo et pri. poi
bus. fm illd Ep. v. Dilexit nos et tradidit semetipm
oblationē et hostiā deo in odore suauitatis. Tūc fractū
ē labastrū. et dñm replera ēer odore vnguenti. Tūc de
bae plenitudine accepim⁹ oēs. dū nō solū placat deus

et ipsa passio. imo etiā in memorialibz passioēs. Et nō
tm passio fit pigmentū suauitatis. imo etiā memorialia
vt pote sacra. fm illd Eccl. xlii. Memoria ioseph in cō
positioe odoris facta op⁹ pigmentari. vrg iostā intelli
gam xpm passum. Josias em interpretat vbi ē in cōdituz
dñi. vel in qd sacrificium. Memorialia sō sunt sacra
passioē pferitā significātia. his memorialibz abūdat
et impleta ē dom⁹ ecclie militantis. et iō impleta ē ex odore
vnguenti. fm qd dicit spūscūs i Lan. iij. Odor vngue
toā mox sup oia aromata. Unguentari igit facit pig
mentā suauitatis. i. deū placātia. et facit nihilominus
vinctioēs sanitatis. i. sacra morbu curata. Erāt hpc i
lege figure vinctioēs. s3 nō erāt sanatiue. q morbu erat
lentalis. et vinctio erat supicialis. Un apls dicit Heb. ix
Q nō poterāt medicameta legalia iurra cōsacriā pfe
ctū facere fuitē solūmō in cibis et potibz et varijs bap
tismatibz et iustificatiōibz carnis. Quia ergo vngēbat
carnē. et vuln⁹ lentalē erat in mēte. iō nō poterāt curari.
Un ad Heb. ix. Impossibile ē sanguine ihauroz et hir
coz auferri pēta. Iō clamabāt Isa. et dicebat. j. ca. Tul
nus et luor. et plaga tumēs. nō ē circūligata nec curata
medicamēte. neqz forā oleo. Hoc dicit qm ad triplex ge
nus pēti q hō infirmabat. Per vuln⁹ intelligit originale
p luorē vnciale. p plagā tumētē mortale. Et iō fmitit
oē caput lauidū rē. Ad h ergo q aliqs faceret vngue
ta suauitatis. necessariū erat q afficeret vinctioē spūalē
et virtutē vitālē. hāt fuit xps dñs. q hō xps fuit qvinct⁹
f3 q dicit Isa. lxj. Spūs dñi sup me coq vinctit me. ad
annūciādū māfuer rē. Et q hō intelligat de xpo ipemē q
hibet sibi testimoniu. L. v. iij. vbi postq legit hoc sōbū
dicit. hodie impleta ē hec scptura i auroz vris. Sic po
tuit vinctioē p ficere sanatiuā. fm qd Zec. x. dicit. de ip
so brūs pēti. vinctit deū spūscō et sature q ptra snt bñi
faciedo et sanedo oēs oppsōs a diabolo. qm de⁹ erat i
illo. Unxit eū spūscō. et iō artulit vinctioē spūalē et vir
tem. et ita habuit virtutē vitālē. qm de⁹ erat i illo q vinctio
nē. qm ipē erat de⁹. et ita vitā hēbat i semetipso fm illud
Joh. v. sic p hō vitā in semetipso. sic dedit et filio vitā
hōie semetipso. Et q i se vitā habebat. mortuos vincti
care posat. et iō fecit vnguentā curātia a morbo lentali. Dū
em mortalitate nram vniuit vite. et ille q vitā erat moy
tu⁹ ē. facta ē cōfectio. in q et p quā mortu⁹ reuiviscit. et
ex morte ip s⁹ sacra hñt vinctioē efficacā. Un supil
lud Ep. v. sacm b magnū ē ego ar dico i xpo et cētia
dic aug⁹. De mētē adā vt fiat eua. mortu⁹ xps vt fiat ec
clesia. De mētē adā fit eua de latere. mortu⁹ xpo pcuti
tur lat⁹ lancea. vt pfluāt sacra sōb⁹ formet ecclesia. Iō di
cunt magis sacra pfluūt de latere q de pedibz vlt ma
nibz. cū inde pfluērit sanguis pp ipam cōueniētā in
significādo. q siml pfluūt sanguis et acua. Et pfluūt
qdē de iā mortuo. in q cōueniēt cōmū sacroz cōfcedō
et institutio. Sic em in pmerēdo sacris efficacā mora
tūera ē cū vitā. sic sanguis vitalis erit cū aqua. sic etiā
sacra sunt in sōbo et elemēto parit instituta. et iō ad sa
nandū nō tm facta. s3 etiā cōfecta dicunt. Decigit sa
crāmēta sunt pfecta medicamēta q fecit vnguentari ad
placādū deū. et iō sūt pigmenta suauitatis. et ad sanādū
hoiem eorū. et ideo sunt vinctioēs sanitatis. Vinctio
nes aut sanitatis sunt. q sanitatē tribuūt et ad sanitatē
disponūt. Tribuūt sanitatē sufficientē q ē sanitas gis.
De q i ps. Qui sanat cōtortos cor et al. cō. eoz. Dispo
nūt etiā ad sanitatē pfectā q ē sanitas glie. De q in ps.
Qui ppiat oibz iniquitatibz tuis. q sanat oēs in firmi
tate tuas. Et hoc quidem faciet in gloria.

Distinctio prima in generali de sacramentis fm sanitate quam tribuunt.

Amari tan em. Postq mgt supra in etio lib. egit de repand p graz mediatorz...

Sacm est sacre rei signu. Et mgt dif...

Pars penialis in q qndā pabolā ofidit q sit sacroz cau...

DI. I

Amari tan em vulnerato approprias curatōi ei sacroz alligamēta adhibu...

Agit de qttuoz generaliter cōsiderādis circa sacra. De qb. qttuoz pmo p sideran...

Pars pncipalis. Quid sit sacramentum.

Sacm ē sacre rei signū. Et tñ sacm etiā sacru secretū. sicut sacm diuinitatis...

Aug. x. d. auita. de.

Aug. de do. xpiana

2

Sacm ē inuisibilis grē visibilis forma. Ut sacm h mō nō bñ diffini...

peniale. In scda pncipale. ibi. Sacmē sacre rei signū...

alia sūt naturalia vt fumus significās ignē. Alia data Et eorū q data sūt...

bilis Et qre ms. Sig signi visibilis q audibilis...

Offerre

Quid ppe

Ex legalia

Heb. ix.

ma vno mō d: pfectio rei. alio mō padigma siue exem...

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Aug. sup eplam ad hebreos. Ro. ii. Ro. v.

Que dicitur ogaleg.

Prima s

Secunda.

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Empliq de sacramenta instituta iō sunt: s; ad eruditionē hūmilitationē et exarntatio nē;

11

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Spurificabat. Quere vñ hoc erat q sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purifi- carōis r indnatiois. **R.** rō hui⁹ erat sralis allegorica moral. Literalis q: tangebat cinerē aīalis mortui. r sū mus etiā sacerdos i perō ppli cōcabat. iō in penā sben di imūdiā cōv cabat. Allegori- carō est. q: in h significabat q i mūdicia iudeoz nō erat totaliter auferēda vsq; ad finē qñ reliquie ist' salue stent. **Ro. ii. Moral** Ro. v. Ro rō erat. q: il la imūdiā sū gnificabat q hō debeat se reputa re imūdiū. r sa- cerdos q p alijs purificādis orat d3 se reputare i mūdū. q: aliena perā d3 reputa- re qñ sua. vel et am d3 credere se in illo officio ali qd cōmississe. iñ illud greg. bona rū mētiū est ibi culpa agnoscere h

Tertia.

Exercitarii omis tria genera.

12

13

14

15

16

H intelligētia eoz q̄ in hac pre determinanf. q̄ de factis in generali. Et pmo q̄rit de factoz in stitute. Secdo de significatōe. Tertio de dūne via. Quarto de efficacia. Quinto de differētia factoz verez ⁊ nouoz. Sexto de gr̄a in eis collata.

Questio

Questio 1. **Q**uestio 2. **Q**uestio 3. **Q**uestio 4. **Q**uestio 5. **Q**uestio 6. **Q**uestio 7. **Q**uestio 8. **Q**uestio 9. **Q**uestio 10. **Q**uestio 11. **Q**uestio 12. **Q**uestio 13. **Q**uestio 14. **Q**uestio 15. **Q**uestio 16. **Q**uestio 17. **Q**uestio 18. **Q**uestio 19. **Q**uestio 20.

nō coicant potētia creatōis. Dōz q̄ creatio ē ex n̄ ente iō nō est sibi necessaria potētia ad disponēdū. nec potētia ad informādū. s̄ solū potētia ad efficiēdū. ideo. rē. S̄z q̄ iustificatio ē alie⁹ entis melioratio. pot̄ cē info/mās ⁊ disponēs ⁊ efficiēs. Informare nō uenit. iō h̄ dedit creature vt gratie. Disponere n̄m ē cū adiutorio dei. s̄z efficere dei solū. nulli ḡ coicant potētia effectiuam s̄z dat informatiuā gr̄e. ⁊ dispositiuā factis. **Ad illud** qd̄ obr̄ q̄ nobilitatis ē opari p̄ paucoia. ddm̄. q̄ v̄z ē. si eq̄ bñ p̄ paucoia res sit. ⁊ q̄ nostra repatio nō sit oī no fm̄ potētia agētis. s̄z fm̄ d̄grūtia recipiētis. q̄z ē ibi mia ⁊ vitas. ideo nō tm̄ debuit esse iustificatio per info/mationē q̄ est p̄ vtutes. s̄z ⁊ p̄ p̄pationē q̄ est p̄ sacramenta. **Uel alr̄**. vt dicit **Dug.** **Uirtutes** sūt arma ad pugnā dū. facta ad defendēdū. **Uñ** facta adiuuāt gr̄am. ⁊ ideo nō supfluit. qd̄ p̄z. q̄z gr̄a delet culpaz. s̄z nō absoluit a pena. **Ad illud** qd̄ obr̄ q̄ cēt facitōia. ddm̄. q̄ v̄z ē. si p̄les cēt. n̄ nulla ita bona. nulla ita vitis. nulla ita efficax ⁊ cōpēditiosa. **Præterea** h̄d eā nesciebat. ⁊ ad in/dredū piger erat. ideo opuit ⁊ expedit vt sibi ostēde/ref. ⁊ ad eā p̄ceptū inueneret. maxime q̄ est p̄ necessario effectu facti. **Ad illud** qd̄ obr̄ de mādatis. q̄ p̄ sint graua nature infirme. ddm̄ q̄ ē onus onerās ⁊ est onus alleuiās. sicut sūt pēne i aut v̄. ⁊ curus in equis. **Dumū on⁹** verū ē qd̄ grauar. **Secm̄ v̄o on⁹** ⁊ si sit on⁹ de se. tamē nō onerat ponātē. **Sic** ⁊ mādātū. p̄ cur⁹ por/tationē reddidit lapsio vtus. ⁊ si sit pōdas. n̄ q̄ vtutē ad/luuat ⁊ alleuat. ralia sūt sacramēta. in q̄b̄ inuenit gr̄a que fortificat ⁊ facit mandata facilia.

Questio

Questio 1. **Q**uestio 2. **Q**uestio 3. **Q**uestio 4. **Q**uestio 5. **Q**uestio 6. **Q**uestio 7. **Q**uestio 8. **Q**uestio 9. **Q**uestio 10. **Q**uestio 11. **Q**uestio 12. **Q**uestio 13. **Q**uestio 14. **Q**uestio 15. **Q**uestio 16. **Q**uestio 17. **Q**uestio 18. **Q**uestio 19. **Q**uestio 20.

Questio 1. **Q**uestio 2. **Q**uestio 3. **Q**uestio 4. **Q**uestio 5. **Q**uestio 6. **Q**uestio 7. **Q**uestio 8. **Q**uestio 9. **Q**uestio 10. **Q**uestio 11. **Q**uestio 12. **Q**uestio 13. **Q**uestio 14. **Q**uestio 15. **Q**uestio 16. **Q**uestio 17. **Q**uestio 18. **Q**uestio 19. **Q**uestio 20.

simul natura. si signu est pns et signatu. Sz demōstra
 tiuū nō est vt vt. q. n. b. cū demōstrer inesse gram et non
 insit. tūc vt est falsum signū. q. et falsuz facim. Item si si/
 gnū est. aut est naturale. aut voluntariū. Si naturale. q.
 sacra sunt a natura. Et si b. cuz illud qd est naturale sit
 idē apud oēs. tūc q. et sacra. qd certū est et falsuz. Si vo
 luntariū. q. cū voluntaria augentur et minuant tota die sic
 patet inductiōibus. ergo pari rōne videtur q. sacramē
 ta pnt mutari p voto. Si tu dicas q. sunt signa volun
 taria. q. sunt a voluntate diuina. sz cū talia sint cetera crea
 ta. et omne qd est sub celo. q. nō dnt dici. ppe hoc sig vo
 luntaria. aut si b. tunc pari rōne cetera creata. ¶ Ad
 21 p dicitōz intelligētā est notādū q. sacralis medicina de
 sua integritate bz significatōz. et b. cōis est et essentialis
 oibus sacra. Rō aut hui vt credo hec est. qm sacralis
 medicina est sufficiens medicamē. q. igit hō lapsus nō tm
 lapsus ē in pntatē et cupit. sz etiā i cecitate tgrātie. Jō
 vt in vtroq. curet p sacrm. nō tm d. sacrm hre qd gntū
 sed etiam misticum. et ita figuratiuum et significatiuum
 Rursus q. est suff. cōis medicina de se. fert secū suum p
 paratōiū. Tū sicut medicina corporalis nō pdest nisi p
 parei suscipiēs. sic necesse ē fieri spūalit. et qm fides di
 sponit boiem vt ei sint salutifera sacra. et mori fidei exci
 tatur p exhibitionē signi vt requirit signatum. et hoc bō
 disponit ad curatiōē. id tanq. medicina efficax et suffi
 ciens. sacralis medicina bz significatiōē d. sua integri
 tate. et ita essentialit loquēdo sacrm ē signū. et hoc pz re
 22 sponso ad pntū argumētū qd obijcit de medicina corpo
 li. qm nō est sile vt ita patet. ¶ Ad illud qd obij q. cā nō
 est signū effect. ddm q. illud vez est qn hirudo signādi
 psequit habitudinē causandi. in sacris autē aīcedit. Ut
 ddm q. b. vez est in hīs q. bnt vere ac ppe rōne cause et
 effect. Vera em cā natura pōt est effect. et iō a sensib
 nris remotior. et q. significatio est p id qd ē nobis p
 quū. iō significam. cāmp effectū nō ecouerso. Sz hoc nō
 est vez in pposito. Quia em sacrm nō bz hē rōne cause
 nec gra rōne effect. iō gra sibiūior ē. et a sensib nris re
 23 motior. Et etiā q. corpale nob ē piquū. iō recte p illd
 grata assignat et nō ecouerso. pposito pō illa locū bz in
 vera cā sicut est sol et luna. ¶ Ad illud qd obij q. sacrm
 nō signat puulo. ddm q. signū duplicē bz copatiōē. et
 ad illud qd significat. et ad id cui sigt. et pma est cōnial
 et bz ipam sig in actu. scdm at bz in bitu. et a pma d. si
 gnū nō a scda. vñ circūsup taberna sp est signū etiā si
 null' aspiciat. sic sacramētū sp signū est q. nō null' cogi
 24 scat. Sz tū ad huc nō soluit. q. q. pnt sit signū. nō tm si
 gnificat huc. Jō ddm q. sic puulo sufficit fides aliena
 ita sufficit q. significet ipi puulo in alio. vñ q. nō si
 gnificet ei in se. significat tm in alio. ¶ Ad illud qd qri
 tur q. genere signi dnt. ddm q. alia sacra significau
 runt qd futurū erat. vt legalia aliq qd pteritū i sacramē
 ta nostra. q. signat passionē pteritū sicut dicit glo. sup il
 lud Ro. vj. cōsepulsi estis. Glo. quicqd gestū est i cru
 ce xpi. in hīs nō tm dicitis sz etiā gestis figurat. loquit
 de sacramētis. Sūt etiā signa demōstratiua. q. signat
 quod donat. Tū duplicē habēt significatōz. pntā scz
 25 allegorē. Propriā respectu pntis. sz allegorē respe
 ctu pteriti. Qd q. obij q. signū et signatū simul sunt natu
 ra. ddm q. vez est sub rōne signi. non aut opret q. simul
 sub rōneret significare. qm hec intentio signoz nō po
 26 nit rez esse nisi apud animā. Similiter quod obijctur
 q. si sunt demōstratiua tūc sunt falsa. ddm q. signum du
 plicē habet veritatē vt dicit An. Tū ab institutione
 altaz ab vsu. Ab institutione. quia imposta est ad hoc
 signandū. et hec veritas nō potest pmutari. Alia veri

tas est fm vsum scz qn significat illud ad qd est insti
 tuta per vsum et hanc veritatē am itere. Signuz ergo sa
 cramentale quantū ad primā sp est verum. similiter q. nū
 ad scdam semp est verum. q. nū est et pte sui siue etiaz
 dantis. sed impeditur solum a pte suscipientis. ideo sa
 cramentū nō falsificat. sed male recipiens falsuz et vu
 27 cras iudicatur. ¶ Ad illud quod obijctur q. nō est na
 turalē nec voluntariū. ddm q. sacramētū habilitatē ad
 significandū habet ex natura. sed acutitatē habz ex in
 stitutiōe. Unde hugo dicit q. tria sunt in sacramēto.
 similitudo ex creatiōe. significatio ex institutiōe. san
 ctificatio ex benedictiōe. Prima est indita per creatō
 re. secūda adiuncta p saluatiōē. tertia admissiua p di
 28 spēlatōē. Quod ergo ob. qd ē deo voluntariū nobis ē na
 turale. dicitū q. vez ē si det rei illud nō solū vt in casu
 sed etiā vt sit ab ea. ita q. sit a pncipijs subiecti. et q. rat
 rō nō est i sacramētis. ideo hē et ppe sūt voluntaria. et sic
 patet q. sūt signa et qualiter significant.

¶ Questio. liij. c.

Utr sacramēta sint gratie et rentia. Et q. sic videt sup il
 lud psal. Posuit tenebras latibulā. glo. latuit diuicias
 in carne. remissio peccatorum in baptismo. sed diuini
 tas erat in carne fm veritatē. ergo et remissio peccator
 in baptismo. sed illa est per gratiā. ergo gratia est in ba
 ptismo. Item hugo aperte dicit q. septem concurrunt
 ad sanandū hominē. scz deus. medicus. homo. egrot.
 gratia antidotum et vas sacramētū et. et vltimo dicit
 q. vas est sacramētū. et subiungit quare. quia continet
 gratiam sicut vas seruat medicinam. Item idem hugo
 in distinctione sacramenti apte dicit q. sacramētū ex
 sanctificatione continet aliquā inuisibile et spiritalē
 gratiam. ergo gratia est in sacramento sicut in continē
 re. Item idem ratione videtur. quia in sacramento al
 29 tatis corpus christi verum quod signatur nō soluz ibi
 est tanq. in signo. sed fm veritatē cōtinet ibi. alioquin
 nō differret a sacrificijs vt. leg. ergo similiter si bap
 ptismus est sacramētū noue legis. nō solū est ibi gratia nā
 q. in signo sed etiam ibi essentialiter continet. Item si
 dicas q. illud nō conueniret. quia gratia est accidens.
 et debet esse perfectio creature nobilissime scz rationa
 lis. q. nō debet contineri in creatura irrationali. Et
 30 tra. nobilitas est diuina essentia q. sit gratia que p
 dit ab ipa. sed creatura nō rationalis est capax diuine
 essentie. ergo multo fortius gratie. Itē accidens quod
 nō habet ortum a pncipijs subiecti. nō determinat si
 bi materiam. sed gratia est huiusmodi. ergo nō determi
 nat sibi materiam. ergo potest esse in qualibet creatura
 ergo et. Item in sacramento altaris videmus q. sunt
 accidentia materialia. sed tamen virtute sacramenti su
 spenduntur a materia. ita q. nō sunt in aliquo subiecto
 ergo cum gratia sit multo spiritalior. videtur q. magis
 sit apta vt sit in alijs sacramētis fm essentiam et veri
 31 ratem. nō tamen vt in subiecto. ergo videtur q. sit po
 nendum q. gratia sit in sacramento sicut in continēte.
 Contra. gratia est media inter naturam et gloriā. er
 go nihil est capax gratie quod nō est capax glorie. cum
 ipsa sit tanq. intima dispositio. Sed nullum sacramē
 tum est capax glorie. hēc gratie. Itē si gratia esset p
 32 us in sacramento. cum accidentia nō mutent subiectuz
 nunq. illa gra trāsiret ad animā. q. frustra esset. sed b. nō
 est ponendū. q. nec primū. Item gratia cuz sit perfectio
 anime. et pfectio q. est accidens dependet ab anima. multo
 magis q. anima a corpore. sed anima nunq. creatur nisi i
 corpore. sz simul creatur et est cum corpore. q. multo for

ad gram. **I**tem gra ex nihilo et subito creatur. ergo nul
 lo idiger disponere ad hoc vt sit. g^o sacra no disponit
 ad gram. Si dicas q no disponit ad hoc q gratia sit.
 sz ad hoc q sit ipsa aie. vñ habitat ipam aiam dispo
 nendo ad grane susceptione. Contra. ee gratie est suu in
 esse. cum accidit. ergo si no bz dispositor ad h q sit.
 nec ad h q in sit. **I**tem si sacra disponit aiam et habitate
 ergo insuit in ipaz. Sed nullu corpale insuit in aliquod
 spuale. ergo sacra cu sint copalia. non insuit in aiam.
 ergo no habitate ipaz nec disponit. Si dicas forte q i
 ipis sacris est aliq virt^o spualis p qua insuit in aiaz
 Quenit ergo rone hui^o virt^o in sacris sit aliqua virtus p
 qua insuit in ipam aiam. Et q no videt. q illa virtus
 aut est sba. aut accidit. Si substantia. aut de^o. aut ange
 lus. aut aia. nullu hor^o cerum est. q si illa virtus est de
 sacro. tunc deus e de sacro. Si accidit. sz nullu accidens
 spuale e in subiecto copali. ergo aut illa virtus est corpa
 lis. et sic no insuit. aut si est spualis no est in sacramento
Item illa virt^o est bonu pstar. aut ergo e bonu magnu
 aut medioere. aut paruu sicut dicit Aug. No de maio
 ribz. q tunc ebt gra vel virtus gruita q est in sola anima
 No medioere. q talia sunt potetie aie. ergo est bonu in
 finu. Sed h est bonu corpale. ergo illa virtus no e spua
 lis et no insuit in aiam. **I**tem nullu corpale recipit in
 spuali copaliter sz solu spualiter. ergo sicut nullu spua
 le recipit in corpe spualiter sz copaliter. ergo illa virt^o
 cu sit in sacris est ibi copaliter. qta no est potes influe
 re in aiam. ergo frustra e ibi. **I**tem omne qd recipit in
 aliquo e ibi p modu recipientis et non recepti. sicut dicit
 boetius. ergo illa virtus recipit in sacro copozali p mo
 du copozalis. ergo etc. Si dicas q veru est loquedo na
 turalit. sz illa virtus e ibi mirabiliter et sup natura. Co
 tra. quatuor modis sit ibi contra natura et qd iter caqz. m est
 ignobilior ipsa aia. non ergo insuit in ipam. ergo si no
 ponit ob aliud. manifestu est etc. **C**ontra. beda dicit
 q dhs tractu madissime carnis sue dedit vim regene
 ratiua aqs. ergo aliqua vis collata e ipsi aqs. sed hec
 no potuit esse nisi creata. q collata e creature. et cu esset
 ad regenerandu non potuit esse nisi spualis. q oporis
 spualis virt^o est spualis. ergo etc. **I**tem Aug. dicit et
 habet in terra distinctio. q est virtus aque. vt corpuz
 rangat. et corabluat. ergo si aliq virtus e in sacramento
 qua abluit cor. ergo e spualis. **I**tem videm^o q opa di
 uie iusticie sunt ministerio creature copalis. q bz a deo
 vim aliqua p qua pnt agere in aiaz. alioqn no possent
 sicut patet in igne purgatorio. g^o in opibz misericordie que
 fiunt p sacra erit q sacra habeat aliqua virtute a deo si
 bt collata p qua agant in aiam. **I**tem videmus q si ali
 qd virtus accedat ad baptismu. et si no coferat ei gra.
 q iam bz ca. ramet cofertur ei remissio ois pene qua no
 habebat pus. ergo baptismu sup collatoe gre addit rei
 missionem pene. ergo aliq virtus e in baptismu pter virtu
 te gre. eade rone in alijs sacris noue legis. **I**tem si nul
 la ebt virt^o ibi. tunc ergo rediret in conuenies sepe dicitur
 5) q no differret a sacris veteris legis **R**. aliq volunt
 dicere q in sacris veteris legis est aliq virtus creata. p
 qua insuit in aiam. et habet rone; curadi differret. Di
 cunt em q in sacris datur gra grati facies. datur etiaz
 i eis gra grtis data sic est caracter et ornatus aie. datur
 etia obilitas fominis siue expeditio potetiaz. hec e effi
 cacia gre. dicit ergo q respectu gratie grati faciens se
 ficut ea sine qua no respectu caractereficatis et orna
 tus sunt sic ea efficiens respectu illi^o virtutis. respectu
 debilitatis fominis siue roboris potentiaz sunt cau

sa dispones et hoc sic manifestu est. Na sicut videm^o
 q in purgatoe p igne purgatoriu est ipsa aia purgabu
 lis habens reatu vel macula veniale. est gra intra aiaz
 q sine ipsa non fieret purgatio. est rursus virtus ignis.
 Sic in sacro est aia habens defectu et debilitate poten
 tiaru. Est iteru gratia in aia virtus operans. Est iteru
 virtus sacri exterior et bis cōcurrētibz roborant et sa
 nant potetie. et gra sit efficacior in sua opatione mediā
 te virtute sacri. Sic ergo dicit q sacm est ea gratie si
 ne qua no sez grati faciens. Est ea ca. ueris. et orn^o
 efficiens. Est ea efficiēte gre et sanatois potentiaru ve
 dispones. et hoc p virtute que e in ipso sacro spualem
 et a deo collata sibi. **H**is visis manifesta e fm ipsos
 rñsio ad obiecta. **A**d illud qd querit pmo. vtruz sint 36
 causa efficiēs gratie grati faciens. dicit q non. Quod
 ergo obi de dia hor^o sacroz et illoz. dicit q dia atten
 ditur rone caractereficatis. et orn^o. et efficacie gre. et
 sic rñdent ad illud hugonis q de illa sanctificatioe in
 telligit. Sicut dicit de eo qd dicit mgr q sint causa effi
 cients. q si intelligat quantum ad gram grati faciens di
 cunt q est ea sine q no. Aliter etiā dicit q pot dicit q
 sit ea dispones vl ad hoc q in sit. vel ad h q efficit sit
 et h rone opis opati. et bz virtute a passione xpi. no sic
 aut erat in ill sacramētis. **A**d illud qd obi q signuz 37
 et humana institutione generat cognitione et affectio
 nez spualem. dicit q hoc est solūmō dispositiue siue
 occasionaliter. no effectiue. imo ipsa aia pferedo in se
 metipsa cognitione generat et affectioe. sicut patet ex
 emplo manifesto qd alij vident partibulum et timent.
 alij non. tñ per hoc no pot ostendi q sacramētū sit ea
 efficiens gre. **A**d illud qd obi q de transiustione cul
 pe mediante carne. dicit q sicut gra no est in aliq cor
 38 porali. sic nec culpa. Sed tñ viciositas in carne hie p
 rōnem efficiēdi culpa in aia. non sic virtus sacramētū
 gram. Et causa huius est. quia gra est effectus nobili
 or omni virtute copozali. et sit ex nihilo. et hoc est solū
 us dei. sed effectus culpe dicit ignobilitatem et imper
 fectionem et defectum. ideo omnia argumenta illam
 valent que fiunt per similitudinem gratie ad culpam.
Ad illud qd obi qd xpus potentior est in bonu 39
 dicit q verum est. nec tamē sequitur ex hoc q si ad
 transmittit culpam mediante carne. q xpus transmittat
 gratiā mediante sacro. na istud esset inordinatio. Pre
 terea sicut creatura no potest recipere pntem creandi.
 sic nec dandi gram. **A**d illud Ansel. dicit q no an 40
 relligit q transfunderet iusticiam carne mediante. sed q
 oēs posteri haberēt illā iusticiā a deo. q no esset impo
 dimentū ex parte carnis. **A**d illud quod obi. vtrum 41
 sacm sit causa disponens. dicit q sic. sicut tactu su
 it. q disponit ad efficaciaz gre. remittēdo fomite q un
 pedat opationē gre. Vel sicut tactum fuit. q disponit
 ad hoc q gra in sit aie. quis non disponat ad h q sit.
 et hoc e dicere q gra ppat ad eam efficiēte. coparatur
 ad sbam suscipiēte sacm. non autē disponit a parte
 agentis qd est deus. sed a gre suscipiētis qd est aia. Et
 sic p rñsio ad illud qd obi q gra e ex nihilo. dicit em
 q sacramētū no disponit ad gram rōe eius ex q. sed rō
 ne eius quod recipit. **A**d illud qd obi q dispositio 42
 precedit illud ad qd disponit. dicit q no semp pcedit
 tpe. sicut patet in dispositione q est necessitas sui in di
 spositione vltima. sic sacm digne susceptuz disponit
 dispositione vltima q simul e tpe cu gra. sz natura pot
 sicut ex gre illa. **A**d illud qd obi q si disponit insuit 43
 dicit q insuit. Qd g^o obi q copozale insuit in spū

rituale. dicunt qd in sacro est aliqua virtus spūalis per quā influit in aīaz. In illa rōne nō valet fm eos q in aīa mūdāda ē cōsiderare ipaz sbam. rīpaz maculā a q mun daf. r h fm sbam sit supior omī corpe. tñ rōne macule vel defecō ē inferior. **44** **A**d illud qd qrit vtrū sit in sacris ponere virtutē creatā. dicunt q sic. Nō gō qrit vtrū sba aut accidēs. dicit q accidēs. Nō iter qrit vtrū accidēs corpale aut spūale. dicit q spūale. Nō obi postea q accidēs spūale nō ē in subiecto corpali. dicit q vez ē nāli ter. s3 ipm sacm h3 illā virtutē supra naturā fm ordines diuine mīe. sic vtrū ē in igne purgatorio fm ordinē diuine iusticie sup naturā ignis. Et qd āplius ē ex pre bac. q sacm nō ē subiectū nāle siue fm nām. et iō nō ē mirū si hēat virtutē supra naturā. **45** **A**d illud qd qrit vtrū sit bonū maritū rē. dicit q vtrū illa ponēda ē in cr bona medioeria. qz ē infra grāz r supra corp. Si obīctas q tale bonū ē aīe potētie. dicit q Aug. si excludit p r h quin alta sunt. s3 illud dicit exēplādo vl arrādo bonū nō ad subiectū hūanū. Si hō obi q nō agat vel iūuati potētiās aīe. cū sit medio cre. r iūuā? sit a supior. dicunt q nō iūuati in potētiās rōne potētiāz. s3 rōne ipaz rē ficientiū p culpaz. **46** **A**d illud qd obi de recepōne sbe spūalis. dicit q nō est sile. qz si sba spūalis recipet cor pale corpale. nūc derogaret ipsi sbe. nec pficeret in ipa recepōne. s3 si aliqd materiale recipiat spūale spūalē nō derogat ei in aliqd. **47** **A**d illud qd obi q omē qd reci pit est in recipiēte p modū recipiēti. dicit q hoc vez ē de recepōne naturali. s3 h ē sup naturā. Preterea ipm sacm fm q hōi est medicīa spūalis. r iō d3 hē virtutē spūalē. In naturalibz aut maxie rōsiderat materia. s3 in diuīs maīe ē pncipalr cōsiderat fims. iō qz in sacris nō cōsiderat rō materie s3 fims. uenīēs fuit fm iplos virtutē spūalē in eis ponere. **48** **A**d aliud fm eos tā rīlū est. q nobilioz ē vtrū ipsa. min? nobilis aīa lapsa. nō rōne sbe. s3 rōne lap. Et patēt hoc mō cetera obīctā fm hāc opīnionem. Et h opīnio ē magnoz mgōz. **49** **E**st etiā alioz magnoz mgōz circa h opīnio dicent iū. q in sacris nō sit cālitas neqz vtrū aliq. nec effectū rā. nec dispositiua ad grām q sit qlitas vel prieras a liq absoluta. s3 p quāda3 assistentiā. Sacro em dicunt assistere diuina virtutē qē cā. grē. r fidē r deuōiōez sulci piētiā q disponūt ad grām. Et adducūt sile. qm ad vbi bēlīci naaman se lauāte assistit vtrū diuina effectiua sanitatis. r deuōio r obediā naaman dispositiua. nul la tñ causalitas fuit nec i vbo bēlīci nec i aq iordanis. Si gō dñs ita iūstitiūer vt ad vbu bēlīci nō solū ipē na aman. s3 ceteri accēdētēs curarēt. r h ex quadā pactiōe ut q semp assisteret vis diuina. aq illa diceret curare et sanare lepā. r esse cā curarōis. r hē virtutē curādī. Sic in sacris dicit q ad plātoēs vbi assistit vtrū diuina a/ qz. r in fūdit grām. r regenerat. dū hō subīat se ei p fū dei pffesiōne r obediā. dicit q q sacra dicunt hē virtutē. r dicunt cā. r dicunt efficere fm cōem modū lo quēdi. pp assistentiā diuine virtutis. Et si tu grās vtrūz habeat virtutē aliquā creatā sup icreatā. rident q pcr virtutē increatā ē dicere aliquā virtutē hē sacm. s3 creē so noīe vtrū. Si em vtrū dicat aliquā qlitatē vl na turā siue essentiā adueniēte sacro. sic vtrū p ne di. sic fm eos nō est dōm q hēat virtutē. s3 q extēdat nomē vtu tis ad aliquā ordinatiōez. vt qñ aliqd h3 efficacē ordia tiōne ad aliqd. d3 hē virtutē respectū illi. Et ponunt h exemplū. Rex statuit vt q hnt tale signū. hēant cētuz libras. post istā iūstitutiōez signū illud nō h3 aliquā p pccatē absolutā quā nō hēat pccatē. ad aliqd tñ est ordi

nati ad qd nō erat pus. Et qz h3 efficacē ordinarōez. d3 hē virtutē vt faciat aliquē hē centū libras. et d3 illud si gnū valere centū libras. r tñ nihil plus h3 de bonitate nūc qz p. Si gō grās qd sit illa virtus. r ille significatiōes in illo signo. dicit q nō est aliqd absolutū. s3 ad aliqd. Et etiā dicit q sacra sūt ralia signa a deo iūtra ra. vt q ea susceperit a biro mō habeat tñ de grā. vl ha beat grās ad hūc actū. illa inqz ordiatio efficacē fm istos vtrū est sacra. r rōne illi? disp onit hōiez vt hēat grām. qz efficacē ordiat ad habēndā r suscipiēdā grām. Rur sus dicit q ex tali pactione dñs astrinxit se qdāmō ad dandū grām suscipiēti sacm. Astrinxit em qdāmō dū ad pferendū. r d3 hē virtutē ad efficiendū r etiam disponendū. Et sicut extēdit nomē virtutis. ita vtrūz efficiendi vel disponēdi. qz nō efficit nec disp onit influ endo. s3 efficacē ordiādo. Et sicut hēc extēdunt. ita r nomē cause. qz nō dicit causa fm q ē pncipiū opam di. s3 fm q est rō ordinādi. Huc positiōni pccatē su dei nō repugnat. r ratio cōsentit. Cōsentit nāqz ratio. qz valde difficile ē intelligere qliter illa virtus dicitur sicut qualitas absoluta. difficilis qñ dicitur. Difficile etiam est itelligere aut dicitur. vbo sez an clemēto. q sunt duoni bil vtrū faciētiā. Difficile etiā est qd dicitur dicitur. Difficile est silr valde itelligere quō influat. difficile etiā cur? na ture sit in seipsa. r multa ralia. Et huc positiōni satis facilliter rō r cordat. Pccatē etiā fidei nō repugnat. ca uendū ē em ne dū nimis dam? corpaliū signis ad lau rā m. subtraham? hōiez grātie curāt r a se suscipiēti. Nec aut opīnio nō nimis dat. neqz subtrahit aliqd bonoz debiti. Sicut igit littere regie amulo regie sigil late magne sunt dignitatis r virtutis r valoris. r mag na dicunt r posse r facere. tñ in eis nulla virtus est abso lura. s3 sola ordinatio p assistentiā virtutis regie. Nō patet. qz mo tuo rege nō plus curat de hōis suis qz de a liis. r tñ nihil absolutū amiserunt. Sic itelligentiā in sacramētis. r sic loquunt ferōz auctēs fm cōem vtrū et rōnes ad oppositū patēt. Et si tu querās sup qd fun dat relatio. r quō aduenit sine donarōe. prieras. ad d3 q in iūstitutiōibz signoz sup eo fundat relatio. r hoc modo aduenit sine prieras donatione sicut em num mus sit arra. r nihil datur de novo ip si nūmo. Vtrūqz baz positiō nū satis vidēt pbalis. hēc tamē mibi vide tur ad sustinendū factiōz. nescio tñ que sit ferōz. qz cā loqmur de his q sunt miracula. nō multū adherendum est rōni. Cōcedimus ergo q sacra noue legis sūt causa. et efficiūt r disponūt. et ter so noīe vt dicitur est r hoc se cure ē dicere. Vtrū aut plus habeāt. nec ve lo affirmare nec negare. r fm hanc vltimā vīā oīa qlita patent.

Questio. v.

De differētia sacroꝝ noue. et ve. r assignat mgī hāc dīam. qz illa tñ pmittēbant grām et non dabant. hēc aut dant. vñ cōter est dīa q sa. rā ne. le. efficiūt qd si gnant. s3 veteris nō. Contra hēc sic obīctat Dugo in li bro de sacramētis. Sacramētōz alia sunt sub natu ra. alia sub lege. alia sub grātia rē. s3 eundē effectū sant tatis habētiā. **U**trū Dugo. Ex quo hō egrotare cepit deus reparando in sacris suis medicinam preparauit. Sed ipōssibile ē medicari deo sine grā iūstificāte. ergo cū in oībz sacris sit grā iūstificās. et sic nulla dīa. gō rē. **C**hē per rōem vidēt. Quia sp dicit vt curreret meo dīca cū morbo. qz sp cē in oī lege aliqui sunt saluari. Sed sacm nō est medicina nisi curreret p grām. gō in oī tpe sacra rēlēt grām. r sic rē. **C**hē sacra nō. le. nō hnt efficacē nisi p grām fidei. qui in fidelis ē fiete acce

dit. et reponat comodū. et sacra illa cōiuncta fidei iustifi-
 cabāt. q̄ om̄e op̄ m̄isit f̄m̄ sejalū. q̄n̄ ē a fide opante
 p̄ dilectōz sit meritozū. s̄ sic ista iustificat. sic et illa. Lō
 tra. Dug. i. l. de sacris. tpe leḡ nature relict̄ ē b̄ sibi. et
 sibi relict̄ erravit p̄ ignorantā. et iō cōiter̄ ē de cecitate.
 postmodū data ē lex ver̄ sine gr̄a. in q̄ d̄ c̄t̄ faciēdū cō
 gnouit. s̄ cōcupia ductus cecidit. et sic ē victus de ipore
 tia. et tūc venit x̄ps. de q̄ Job. j. gr̄a et vitas p̄ ibm̄ x̄pm̄ fa
 cra ē. ḡ sacra tpe leḡ veter̄ nō cōferebāt aliquā grām
 ḡ rē. **I**te sup̄ illud Ro. iij. et op̄to leḡ. glo. opa legis
 dicit̄ q̄ cū lege instituta et terminata sūt. q̄ nūq̄ iustifica
 re poterūt etiā si i fide et charitate fierēt. **I**te sup̄ illud
 Esa. j. Sanguine hircorū nolui. glo. p̄terito yr̄es. oñdit
 se nūq̄ p̄ sacrificia iudeoz amalle. Itē rōne v̄r q̄ lex ver̄
 data ē in op̄s. **U**n̄ Ezech. xx. Dedi ei p̄cepta nō bona
 et v̄ba i q̄b̄ nō viuēt. S̄ si haberēt sacra dāta gr̄as alle
 uat̄er. Et br̄us petrus Act. xv. h̄cōnus qd̄ nec nos n̄
 p̄ces n̄r̄ portare potuim̄. ḡ rē. **I**te ddm̄ q̄ ista dicit̄
 alit̄ intelligit̄ Dugo. alit̄ icellecit̄ p̄t̄rauc̄. et mgr̄. Ma
 gister em̄ securus p̄t̄rauc̄. dicit̄ q̄ sacra. ve. le. excepta
 circūcisōe instituta eēt ad signādū tm̄ i p̄fect̄ v̄r. et si
 delib̄ q̄ alijs erāt instituta vel i on̄ q̄ duri erāt. v̄l ad
 reuocādū ab idolat̄ia. et si ad aliquā fuerūt efficacā or
 dinata. h̄ fuit solū vt̄ absoluerēt ab irreglaritate carna
 li. v̄l pena p̄tali. vt̄ baptisimalia sacrificia. Et q̄ solū ad
 h̄ instituta erāt. etiā si ex fide et charitate fierēt. nō erat i
 cis meriti. q̄ nō sc̄e rē debāt v̄tra id ad qd̄ erāt. Tū sic
 mor̄ charitatis nō erit i parit̄ meritoz̄. sic tūc nō mere
 ban̄ i ope exteriori. s̄ tm̄ i interiori. Et si tu obijcias et
 de medicina. dicit̄ q̄ fides reāc̄p̄roxis fuit medicina. p̄ tpe
 illo p̄o n̄ iustificabāt nec p̄ fene p̄ acc̄ns. Et h̄ positōis
 fuit p̄t̄rauc̄. S̄ h̄ positōis mgr̄o hugoni n̄ videbat̄ rō
 nabil̄. q̄ n̄c sacrificia facta a v̄r̄ sc̄is n̄ placuissent dō
 nec sacrificiū abel. nec abraā. nec salom̄is. qd̄ māifeste
 falsuz̄ ē. sic p̄ i narratōe canonis. et etiā de oblatōe sacre
 p̄gnis q̄ cū obulit̄ par ruruz. nūq̄ a merito vacua su
 it. **P**ropt̄ h̄ alit̄ mgr̄ Dugo voluit dicere. q̄ sacra ve. le.
 excepta circūcisōe instituta fuerūt p̄mo ad signādū vel
 passioē vt̄ sacrificia. v̄l etiā n̄ra sacra vt̄ baptisimū no
 strū. et ad efficiēdū n̄ sūt instituta nisi solū exteriori. circa
 carnē. s̄ q̄ significat̄ qd̄ fides credit̄. i cor̄ p̄ceptōe est p̄
 fessio fidei n̄ tm̄ v̄do s̄z factō. Et q̄ istis fides dispone
 bat ad iustificatōz. iō sacra illa p̄ acc̄ns iustificabāt. et no
 ue leḡ sacra n̄ solū ex p̄ma cā et institutiōe ordiata sūt ad
 significādū. s̄ etiā ad grām obtinēdū. iō se ordiata sūt
 ad iustificatōz. iō p̄ se loquēdo ista iustificat̄. illa n̄ nisi p̄
 acc̄ns. Et h̄ signū ē q̄ sacra ve. le. p̄ncipalit̄ significat̄
 id qd̄ credēdū ē. vt̄ x̄ps passionē. et p̄ poster̄ iustificatōz
 excepta sola circūcisōe q̄ p̄ncipalit̄ significat̄ amorioz̄
 original̄. S̄z sacra no. le. cōtrario p̄no significat̄ gr̄e ef
 ficaciā. et p̄ poster̄ passionē succid̄ qd̄ ē credēdū. vt̄ b̄z
 p̄t̄m̄ interiorē oblatōz et passionē. **U**n̄ Dug. sacra no.
 te. p̄mo loco sp̄ual̄ gr̄e signa sūt. et ad ip̄az grām sc̄ificā
 dis cōferēda p̄ncipalit̄ instituta. **D**m̄ v̄o signa hoz̄ trū
 et mediāt̄ib̄ ist̄ gr̄a iustificatōz cōsulerūt. mediāt̄ib̄ ist̄
 i. fide istoz̄. qd̄ erāt i re s̄z i fide. Et has op̄niōes tāq̄
 rōnabiles cōcordāt aliq̄ mgr̄i moderni t̄pis. dicit̄es ma
 gistrū locū ē q̄ illa n̄ iustificabāt p̄ se. s̄z hugo p̄ acc̄
 dēs. iō n̄ ē cōtradictō. Sūt etiā aliq̄ d̄ dicit̄ idē ip̄m̄ alijs
 v̄bis. q̄ ip̄a iustificat̄ rōne op̄is operati. sed illa ratione
 operis op̄atis n̄ op̄ati. et op̄us op̄ans est fides. redd̄ op̄a
 tum exteriori est sacramentum. et hoc est r̄tione fidei et
 charitatis cōiure. S̄z si q̄s attēdat. h̄ v̄s istōes dicit̄e
 sibi cōtradict̄. **P**am̄ū qd̄ q̄ mgr̄ nō solū d̄t̄ q̄ illa sa

cramēta n̄ iustificabāt. imo etiā si i fide et charitate fierēt
 et sic nec p̄ se nec p̄ acc̄ns. **R**ursus vt̄reoz loquūt de his
 inq̄tū sūt sacra. Et cōstat q̄ op̄ op̄ans n̄ ē faci m̄. s̄z op̄
 op̄atū. ḡ vt̄reoz intellexit̄ de op̄ato. et illud ver̄ ē. et de illo
 ope op̄ato dicit̄ mgr̄ q̄ solū significabat̄ n̄ iustificabat.
 sic al̄phio aq̄ v̄l sanguis. **N**ūq̄ em̄ iustificabat̄ sanguis
 hircorū al̄phus. etiā si i fide et charitate fieret. et h̄ mō nec
 p̄ se nec p̄ acc̄ns. et h̄ fuit satis p̄babile. S̄z certe m̄to p̄
 babil̄ ē qd̄ mgr̄ hugo posuit. q̄ cū illū ope op̄ato eēt p̄
 fessio fidei sacra q̄ rōe fidei cōiure erat i ill̄ p̄mo. et p̄ il
 la (p̄ acc̄ns tm̄) iustificatio. S̄z i h̄ ē d̄tia ip̄oz ad noua.
 q̄ i sacris no. le. q̄tm̄ ad opa op̄ata ē iustificatio. n̄ tm̄ p̄
 acc̄ns s̄z etiā p̄ se. **D**icit̄ ar̄ signū euideēs p̄mo oñsum ē in
 mō significādū hoz̄ sacroz̄ et illoz̄. **S**icō q̄ r̄t̄ v̄n̄ h̄
 p̄z m̄to ex p̄dicit̄. q̄ calitas sacroz̄ n̄ ē aliū q̄ qd̄ effi
 car ordinatio ad recipiēdū grām ex pacto diuina. h̄ ar̄ fu
 it solū i sacris no. le. et n̄ ve. nisi i circūcisōe q̄ ibi fuit cō
 pacto. **Q**uare ar̄ i istis ē cōpactio et ordinatio. i illis n̄.
 p̄z. q̄ tūc fuit t̄ps figure et vincēdi difficultas. mō ē t̄ps
 gr̄e. Et his p̄z m̄tio ad obiecta ad v̄t̄q̄z p̄r̄. nā illa q̄ p̄
 bāt q̄ n̄ iustificat̄. intelligūt p̄ se loquēdo. alia s̄o ad op̄
 positū p̄ acc̄ns. **Q**uestio. **V**i f

De gra sacrali. vt̄r sit eadē p̄ cēntiā cū gr̄a s̄t̄utū. Et
 q̄ eadē sit v̄r. q̄ sacroz̄ gr̄a ē gratificaciō. q̄ fac dignuz̄
 vita eterna. vt̄ p̄z i baptisimo. s̄z i vna aia. vna ē gr̄a gra
 tificaciō. ḡ rē. **I**te tm̄ v̄n̄ v̄n̄ opponit̄. s̄z gr̄a i s̄t̄utū
 opponit̄ p̄cis s̄t̄r̄ i gr̄a i sacris. ḡ rē. **I**te baptisim̄
 baptism̄o flamis si accedit ad sacram̄ n̄ recipit̄ aliā grām
 vt̄ d̄t̄ mgr̄. ḡ n̄ ē alia gr̄a i sacris q̄ i s̄t̄utū. q̄ iste nō
 h̄bat nisi grām s̄t̄utū. **I**te idē ē qd̄ dirigit̄ sepando a ter
 mino. et inclūdō ad terminū. s̄z sacra sūt cōplēta aiaz
 sepando a malo. s̄t̄utes ad terminū ordinādō. ḡ rē. **L**ō
 tra. **D**is q̄ n̄ accedit fide b̄z grām s̄t̄utū. q̄ ar̄ accedit f̄
 c̄t̄e nullā gr̄az recipit̄ i sacro. ḡ aut̄ alia gr̄a d̄at̄ ei q̄ gr̄a
 s̄t̄utū. aut̄ sacra nihil d̄at̄ oino. **I**te q̄ h̄nt̄ diuersas diffe
 rētas cēntialit̄. sūt cēntialit̄ diuersa. s̄z etia sūt gr̄a i sa
 cramentis et s̄t̄utū. et donis et virtutib̄. ḡ rē. **I**te donat̄
 s̄t̄utes et virtutes cēnt̄ si nūq̄ eēt p̄c̄m̄. n̄ ar̄ gr̄a sacroz̄
 ḡ rē. **I**te cōnerio ē i s̄t̄utū. n̄ ar̄ in sacris ḡ rē. **I**te q̄
 d̄a voluerūt dicere q̄ i his et i illis ē oino eadē gr̄a. diffe
 rēs sola p̄ncipatōe vt̄ cōpatōe vt̄ mō p̄ncipat̄. **I**lla em̄
 gr̄a q̄ fac̄ s̄t̄utes et dona cē i aia. sacral̄ d̄t̄m̄ q̄ p̄ sacm̄
 d̄at̄. aut̄ auget̄. v̄l recipiat̄. nec instituta sūt sacra ad aliā
 grām s̄z ad illā q̄ rēda et recipiēdā. **A**lia positō ē q̄ in
 his et i ill̄ ē gr̄a differēs p̄ cēntiā. sic p̄bat̄ iste rōes. et sic
 in vno hoīe p̄les sūt gr̄e grat̄ date. ita et p̄les grat̄ sa
 ciētēs. p̄t̄ h̄ q̄ ordinat̄ ad diuersa. s̄t̄utes c̄i et dona or
 dinat̄ ad opa bona. s̄z sacra curāt vicia. nec ordinat̄ ad
 opa bona nisi ex p̄nt̄. **U**n̄ fm̄ q̄ m̄ta sūt vicia. m̄ta sūt
 gr̄e sacrales. **T**ertia positō ē p̄babilior et melior. q̄ gr̄a
 gratificaciō vna ē. et h̄ signū ē. q̄ r̄ollit̄ vno p̄t̄o tota.
 S̄z attēde. cū dico grām s̄t̄utū dico grām gratificaciōez
 et virtū. et gr̄a gratificaciōez vna ē. s̄z h̄t̄ substrat̄ alī et ali
 us s̄t̄r̄ cū dico grām sacralē. n̄ tm̄ dico grām. s̄z etiā ef
 fecit̄ curatōis. et gr̄a qd̄ ē vna ē. s̄z effect̄ curatōis p̄les
 sūt. **D**istinguit̄ ḡ gr̄a i sacris. donis et virtutib̄. cōcernē
 do effect̄ et h̄t̄ substratos. v̄n̄ sacral̄ gr̄a sup̄ grām s̄t̄u
 tū. p̄t̄ p̄c̄m̄ addit̄ aliq̄ effectū. **E**xplū i eo q̄ grat̄ ē et
 baptizat̄. d̄at̄ illi gr̄e effect̄. q̄ nō tm̄ absoluit̄ a culpa.
 sed etiam a pena. sic est et in alijs virtutib̄. et donis. et
 virtutib̄. p̄nc̄s h̄t̄ substratos. q̄ d̄m̄r̄ p̄t̄ d̄iaz̄ i acti
 bus ad q̄s ordinat̄. **N**ā s̄t̄utes ordinat̄ ad opa p̄ma. do
 nis ad media. virtutes ad p̄fecta. vt̄ alibi p̄z. **S**acra s̄o
 addūt̄ r̄mediū curatōis. et rōes p̄cedūt̄ s̄z has duas vias

*Quid op̄is
operant̄ et
op̄ati.*

*baptizat̄ absoluit̄
a pena et culpa.*

Incidentaliter agit hic de circūcisione. Fuit tñ inter illa sacra sacm qdā .s. circūcisionis. Post pñ pñemiale & pñcipale. mgt ponit h pñ incidentalem. & hec ps bz orū ce dria pñsignata. Dixerūt enī q sacra veteris legis nō efficiebāt siue pñstābāt grām iustificāte. & hoc habebat instantiā in circūcisione. ideo illā excipit & oñdit circūcisionis efficacā. Et h ps habz duas pres. In pma determinat circūcisionis efficacā. In secun/ da determinat e⁹ formā siue integritatē & substantiā. ubi.

A Fuit tñ inf illa sacra sacm qdā .s. circūcisionis. Querit qre magis exi/ pit sacm circūcisionis q̄ alia. vñ em q pot⁹ debet excipere alia. q̄ si sacra posteri⁹ i stituta sunt effica ciora. vñ q pot⁹ debet excipere sa/ cramenta q̄ instituta sunt in lege q̄ circūcisionē q̄ in stituta sūt. R. dō q̄ circūcisio inter oīa sacra legis fu it efficac⁹ sacm. Si q̄ras q̄ sit rō siue eā efficiens. Dico q̄ pactio di uina q̄ in hac spe cialiter fuit. ideo h sacm efficacēz hēbat ordinatōez ad curatiōē ori ginalis. Si autēz q̄rit qre magis in hoc fuit pactio. dōm q̄ rō hui⁹ est duplex. Primo q̄ sicut baptisim⁹ ē ianua & funda/ mentū sacroz no ue legis. ita in cir cūcisione ver⁹ lex sumpsit fundamētū & erodius. Alia rō erat. quia circū cisio erat in remediū originalis pcti q̄ritū ad id q̄ re⁹ mi nime culpabilis. & tñ multū ipotēs se iuuare. vñ p̄z in puulis. & ideo deuit diuinā misericordiam vt efficac⁹ reme diū ppararet. b. Idē salutarē cura rē. Obijcit p̄tra hec vba Bede. q̄ si hoc verū ē. ergo in circūcisioe ita da tur grā vt nū adiuuare sicut in baptisimo. Si tu dicas q̄ nō sequit. idē ergo hoc. imo ē ibi cōis. hoc nō soluit. q̄a ipse excipit. s̄z exceptio nō fit ab aliq̄ nisi intellectu vltur. Nihil enī ē dictū. hō currit p̄ter sortem. ergo intelligitur generalit̄ de oī remediō. Itē baptisimus an passionē nō apiebat ianua. ergo nō hēbat maiorē efficacā. R. dōm q̄ faciēda ē vis in vbo Bede & q̄ritū ad hoc q̄ dicit idē. & q̄ritū ad hoc q̄ ē curatiōis. Quāritū ad hoc qd ē idē. quia dicit cōueniētiā in forma nō in q̄ritate. Quāritū ad hoc qd

Pars incidētal in q̄ detmiat circūcisionis efficacā. **S** Fuit tñ inf illa sacra sacm qdā .s. circūcisionis. idē p̄ferēs re mediū p̄tra pctm qd nūc bap tism⁹. vñ Aug. Ex q̄ instituta ē circūcisio i p̄lo dei q̄ erat tūc si gnaculū iusticie fidei. ad pur gationē valebat magnis et p̄ uulis origial veterisq̄ pcti. sic baptisimus ex illo valere cepit ad iuocationē hoīs. ex q̄ institu tus ē. Itē Bede. Idē salutarē curatiōis auxiliū circūcisioi in lege p̄tra origial pcti vuln⁹ a gebar. qd baptisim⁹ agere fue late grē tpe p̄sueuit excepto q̄ regni celestis ianua nōndū in trare poterant. Tamen in si nu abrae post mortem requie beata consolati. supne pacī in gressum spe felici expectabāt. hīs apte tradit p̄ circūcisionē ex q̄ instituta fuit. remissioz pcti origial & actual. puul⁹ & maioribus a deo p̄stitā. sic nūc p̄ bap tismū datur. **R**emouet dubitatōz anēxā de viris q̄ fuerit an circūcisioz. et de feminis q̄ fuerit an & p̄ h. Querit etiā de viris q̄ fuerit

Hic dōm ē in quo instituta fuerit. Prima ps bz duas pres. In pma oñdit circūcisionis efficacā. In secun/ da vero remouet & determinat q̄stionem anncram. ubi. Querit autē de viris q̄ fuerit ante rē. vbi determinat qd remediū fuerit p̄tra originale an circūcisionē. Secda ps in q̄ determinat de his q̄ spectāt ad hui⁹ sacri formam & substantiā hz duas pres. In pma detmiat siue dicit p̄tra tem. In scda vō remouet dubiū. ubi. Si vō q̄rit de puu/ lis. Subdiuisiones p̄nū manifeste apparent in litera.

an circūcisionem & de feminis q̄ fuerit an & p̄. qd remediū cō tra pctm habuerūt. Quidā di cūt sacrificia et oblationes eis valuisse ad remissionē pcti. S̄z meli⁹ ē dicere illos qd de abrahā p̄diest p̄ circūcisionē iustifica tos. mlieres vō p̄ fidē & opatio nē bonā. vel suā si adule erāt. vel p̄ntū si puule. Eos vō q̄ su erūt an circūcisionē puulos in fide p̄ntū. p̄ntes vō p̄tutez sacrificioz scz quā intelligebāt sp̄iali i illis sacrificijs iustifica tos. Cñ Greg. Qd apud nos valet aq̄ baptisim⁹. h̄ egit apud veteres vñ p̄ puulis sola fides vel p̄ maiorib⁹. vñ sacrificij. vñ p̄ his q̄ ex abrae stirpe p̄diest mysterium circūcisionis. **D**eterminat dicitatē de his q̄ spectāt ad hui⁹ sacri formam et substantiam. **H**ic dicēdū ē in q̄ instituta fu erit circūcisio. & q̄re & cur mu tata p̄ baptisimū. Abrahā p̄m⁹ mādatū circūcisionis habuit ad p̄bationē obediētiē. nec ei so li p̄cepta fuit circūcisio & semi ei. i. oib⁹ hebreis. q̄ fiebat fm legē octauo die lapideo cultro

curatiōis. q̄ dicit cōueniētiā in re. medio p̄tra malū nō pug habitat ad bonū. & p̄ hoc soluūilla duo. ob iecta. Tult enī di cere Beda q̄ sicut baptisimus digne suscipiēte mun/ dat ab originali & actuali. sic circū cisio. vñ q̄ritū ad remonōē culpe ē cōueniētiā. s̄z nō ad ap̄tionē ianue nec in q̄ritū ad ba/ bilitatē rōne cur⁹ baptisimus semp̄ excessit. **T**amen in si/ nu abrae p̄ mortem rē. Queritur quid sit iste sinus abrae. & glo. dicit Luc. xvj. Sinus abrae ē re. hēs be atozū pauperum sed illa ē regnū ce/ loū. & hec ē visio dei. ergo circūcisio si q̄ moriebant ha bebant visionem dei brām. cui con/ tradicit sequēs li/ tera. R. dōm. q̄ sinus abrae pōt dici rehes in q̄ fuit abrahā. & hoc attribuit abrae p̄pter p̄fectionis fidei exēplū q̄ si p̄marū. Vel sinus abrae dicit rehes dei p̄ris q̄ dicit abrahā. q̄ sum⁹ p̄ cōim marie fi/ deliū. Utroq̄ modo dicitur dicit idē ex diuersa rōne dicit. Si duplex pōt dici rehes. aut p̄ ablationē oīs mali. & sic fuit loc⁹ in q̄ saneti p̄res expectabāt xpm & ita intel ligit h. Aut p̄ collationē oīs boni. & sic ē loc⁹ glorie & pa radisus. ad quē locū nūc optam⁹ & oramus. mortuorum aias p̄uicire. **N**ec ei soli p̄cepta fuit circūcisio rē. Ut male dicere. q̄ fm hoc vñ q̄ ysmabel & oēs de stirpe abrae tenerent ad circūcisionē. Si tu dicas mbi q̄ re/ nebant illi soli de q̄bus nasciturus erat christus. ergo s̄z hoc illi soli de tribu iuda fuisse obligati. Item videntur q̄ nō illi soli s̄z oēs. q̄si circūcisio erat in remediū. & tale remediū qd oibus p̄derat. & oēs eo eq̄litter indigebant.

R. quozū
dam
R. aliozū
55
56
57
58
Bre. imo.

ergo videt qd cu circucisio no essz bona nisi quia pcepta qd oibz esset pcepta. cu oibus pdesset. Sz tra h est. qz die Hugo z Diego. sup plogu Job. qz iob n legitur circucisus. z tu credis fuisse de stirpe elau. R. dd. qz in da tione circucisionis duo pcedant. scz institutio z pcep tu. Institutio

Quare da ra fuit cir cucisio.

fuit z modus ori ginalis petri. vt eet remediū. z si cut morbus ille oēs respicit. tra z institutio. Sz pceptio fuit in pactū. z dñs pa crū fecit abra am de certitudi ne nritaris xpi z de terra pmissio nis. z iō illi solt

Quare in carne ppu cū.

h intelligunt p cepto astricti ad qd se credidit pa crū. z bi fuerunt oēs fili israel. z iō poterant oēs circucidi. z oibz erat utilis. Sed bi soli renebant ad qd se credidit pactū. z qz terra recepturi erāt. z iō euz dicit mgf qd data ē semini sub pcepto. stru pte accipit semē

in carne prepucij. Data autēz fuit circucisio pluribus de cau sis. scz vt per obedientiam mā dari abraaz placeret deo. cui p reuaricationē adam displicu erat. Data etiam fuit in signuz magne fidei abrahe qui credidit se habiturum filium in quo fieret benedictio omnium. De inde vt hoc signo a ceteris na tionibus discerneret popu lus ille. In carne vero prepucij ideo iussa est fieri circucisio. quia in remedium instituta est originalis peccati. quod a pa trībz trahimz p pcpiam. qz i p te illa magis dñat. Et qz in pre illa culpaz inobedientie pimus homo sensit. decurrit ibi signū obedientie acciperet.

Quare die viij. et petrinō culto.

Siebat autem octaua die z petrinō culto. quia z in resur rectione communi octaua die etate futura. per petram chris tum ois ab electis abscedet corruptio. z per christi resurre ctionē octaua die facta circuciditur a peccatis anima cuiusqz in eum credētis. due ergo sūt res illius sacramenti.

Quare in baprisimū muta ta sit circucisio.

Ideo autem mutata est cir cucisio per baprisimū. quia sa cramentū baprisimi cōmunitus est z pfecti. quia pleniori gra

59

puul nar? eet i sabbaro. pceptū sabbari erat mat. vñ et in decalogo dñet. g magis deberet differre qz in sabba to circucidere. g nō in die octauo. Ad h respondent qdā qz ob reuerentiā sabbari debebat differri. z pceptū de sab bato datū p iudicabat illi. Sz tñ nō oportet hic dubitare qz dñs die Jo. viij. qz circucisionē accipit hō in sabbaro vt nō soluat lex moysi. ppter h ddm qz op? circucisionis ppter curatōz mētis erat spūale. z tra sabbarū nō solue bat. nec ei repugnabat. qz phibebat in lege solum.

Petrino culto. Ut male dicere. qz in institutione circucisionis facere ipi abrae nulla sit mēcio de culto pe

trino. cu ferrū sit multo apti. Itē qd est utilitas vel ne cessitas de culto petrinō. cu ferrū sit multo apti. R. dd. qz culter petrin? ē de suba. sz qz rru ad obseruatiam nō qz rru ad efficacā. nec qz rru ad significatiā. z h p. q. si aliqs circucideret culto ferreo idē eet effectus. z in h rei

60

ria accumulatu. Ibi enim pec cara solū dimittebat. s nec gra tia ad bene opandum adiutrix nec virtutū possessio vlt augmē tum ibi pstabat vt in baprisimo vbi nō tantūmō abolentz pctā. s etiā gratia adiutrix confert. z vtutes augentur. Unde aqz refectiois vel regeneratiōis dicit. qz aridos fecundat. etiaz fructificantes amplioz vbera te donat. qz qntrūcūqz per fi dem z charitatē ante habitam aliquis iustus ad baprisimū ac cedit. vberiozē ibi recipit gram sed nō ita in circucisione. Un de abrae p fidem iam iustifica to signaculū tñ fuit. nihil em h intus contulit.

Remouet dubitatōz de puulis defuncti an die octauū.

Si dō qd de puul qd an diem octauū moriebant anqz siebat circucisio ex lege. vt z saluarēt vel nō. Idē p ruderū qd sentit de puul an baprisimū defuncti. qd pire stat. Uñ Beda. Qui nūc p euāgelii suū terribilit z salubrit clamat nisi qd renatus fuerit ex aq z s. s. nō intrabit i regnū dei. ipē dudū clamat p suā legē. aia cui ppu cij caro circucisa si fuerit pibit de plo suo. qz pactū meū irritū fec. Forte tñ ibi lege igruēte nēcitate mort an octauū die circucidebant si ne peccato filios. sicut mō fit in ecclia de baprisimo.

signum nō fuit sacra mētio in institutione fuit tñ in seqnt. pcep ti renouatiōe sacra sub ioseue. Josue. v. facti bi cultros lap/ deos. in q signi ficat qz p petraz xpm oēs circucid dēdi erāt. Signi ficat et duricia le gis. h aut cogru itatis erat nō ne cessitatis. vñ dī qz iudei nō circucidit nū cultus petrinus.

Due g sunt res illius sacri. Ut male dicere. qz si duo sūt res qz q duplex sit h sacm. aut sa cramentū multi plex. R. dd. qz q res h sacri du obus modis est vno illa quaz significat z do nat. Alio mō il la quā significat faciēda. Illa ar res erat propria z pncipalis quā significabat z do nabat. z hec erat vna pncipali ter. scilicet cura tio ab originali.

Beda. Job. iij.

Sen. xvij

Illā vero quam significabat fac iendam contin gu esse duplex. fm duplexes sta rum scilicet vie z gloriē. fm q duplex est spiritualis cir cucisio. scz a culpa z a miseria. z vtrazqz sit per petram christum. z sic in octaua die. h Nihil enim intus contulit. Uidetur falsum dicere. quia abraam melius z fidelius fecit qz ali. ergo videtur q alijs nihil tribuat si sibi nō tribuit de quo magis videtur. R. dicitur dum q nihil cōferre hie potest esse dupliciter. aut quia non est indigentia a parte recipientis. aut quia non est quod adiuret in ea. eret prima causa nihil cōulit. nō quia non esset in se inefficax. sed quia abraam non in digebat.

62

b

Ad intelligentiam huiusmodi quod dicitur de duplici remedio quod potest baptizari. Et primo de illo quod potest esse tunc legis naturalis. Secundo de illo quod potest esse tunc legis scripte. Et de circumstantiis. Quatuor ad primum quatuor. Primo querit verum ad remedium originale suffecerit fides informis. Secundo verum puulis et adultis suffecerit virtus solius fidei. Tertio verum adultis esset necessaria virtus sacrificii.

Questio

Quid fides informis non suffecerit ostendit sic. Nihil placet deo nisi ex charitate. Et confessio fidei informis est sine charitate. Et deo non placebat. Et propter illam vel meritum illius iustificatione puulo non infundebat. Item si aliquid posset mereri aliquid. tunc efficacius mereret sibi. Et si penes per fidem informem non poterat sibi mereri iustificationem. Et nec puulo. Contra. per fidem informem mereret deus. et facit operationes miraculorum. et impetrat aliquid sanitatem corporalem. Et si deus equus parvus est et magis ad sanandum spiritualiter quam corporaliter. vide tur quod per fidem informem possit spiritualis sanitas impetrari. et saltem non potest se ad sanitatem preparare. Item si non posset. tria ex his inconuenientia sequerentur. Primum quod penam actualem imparetur filio. quod aliam mundaret si essent peccata sine peccato. Secundo quod cum nullus sit certus verum sit in charitate. nulla ei esset certitudo de curatio puuli. Et hoc deberet curare et remedium offerre. Tertium quod potest deberet dici puulo mundari in charitate penam quam in fide. quod non dicit Grego.

Quid ad hoc dicitur aliquid quod fides penam erat remedium puulo non dicitur accipi credenti principaliter. Et ratione ipsa creditur. et a quod in se creditur fuit virtus in omnia sacra. Et quod creditur non est informis sed iniforme respectu fidei informis et formate. id per fidem informem dicitur tunc esse vera dabit remedium puulo. Aliter tunc dicitur per quod non dicitur creditur erat remedium sed ipsa fidei confessio. quod vel sit motu fidei. vel actu exteriori erat dispositio curatio. et hoc est in circumstantione et baptizate. quod ibi confessio fidei ipso facto. sed confessio fidei qua faciebatur penes impurat puulo ex diuina misericordia. et quod confessio fidei in hunc originale tunc sufficeret dispositio ad gratiam. etiam si non fiat in charitate. huiusmodi enim originale. cum non teneat coherere ex sola voluntate creditur. et captiuat de intellectu ad gratiam se preparat. sic et puulo preparat merito congrui. In iustificatione enim siue in curatio puuli potest requiritur meritum congrui quam coedignum. sicut etiam in iustificatione adultis. id dicitur sine iudicio quod fides iniformis penam esse poterat remedium puulo.

Ad illud quod obicitur quod fides informis non placet deo. Sed quod non placet deo tanquam merito non est coedigno. bene tamen placet deo sicut dispositio de congruo. Ad illud quod obicitur quod fides informis non sufficit ad remissionem. proinde culpe. dicitur quod illud non valet. quod maior dispositio requiritur ad hoc verum remittat originale. quod est ex maiori culpa commissum. id requirit attritio cum fide. sed in hunc originale sufficit fides. quoniam dicitur magis meretur quod sibi quam aliquid. intelligendum est ceteris conditionibus existentibus paribus.

Questio

Quid ad remissionem originale suffecerit sola fides. Et sic verum per verbum Grego. quod ponit in littera. per puulis sola fides. Item Hugo. de sacro vict. dicit quod tunc legis nature non fuerit aliquid sacra in precepto. sed sine omnibus poterat bono saluari. Sed nullus poterat saluari sine remissione originale. Et remissio originale poterat fieri sine aliquid sacro exteriori in sola fide. Item si tunc illo sacra virtute tora habebat a fide. et tantum faciebat sola fides quod tunc cum illis sacris. Et verum quod sola fide penam potuerit saluari. Contra si puulis suf-

ficiebat sola fides tunc tunc. et non sufficeret. nec tunc circumstantione sufficiebat. Et verum quod fides tunc esset maioris virtutis quam post. Et verum post fuisse deterioris conditionis. sed post non fuit deterioris conditionis. Et si post non sufficeret. nec potest. Item si sola fides sufficiebat. et puulo in omni statu saluari poterat. cum nihil operetur circa corpus. pueri fieri. Et verum quod possit iustificari in ventre matris. Item verum quod non possit puulus mori sine remedio penam existitibus fidelibus. sed non sic. imo potest. et impediunt etiam naturam. Et sunt peccatoris conditionis in statu gratie quam in statu nature. **Q**uid ad hoc est duplex opinio cum dicitur quod fides penam erat in remedio puulo. Quidam dicunt quod non fides huiusmodi. sed fides tunc actus et motus siue confessionis. et non cuiuscumque confessionis. sed eius quod profitebantur puulo curatum esse ab eo quem expectabat. et de hac confessione quod dicitur quod operatur et fieret confessio non tamen actu mentis vel oris. sed etiam signo visibiliter. verum in oblatione. vel in sacrificio siue recitatione vel aliquid alio signo. quoniam ecclesia fidelium per aliquid signa habuit in quibus fideles colligebant et profitebantur fidem in sacro. **U**n Hugo. contra factum. Nullum nomen religionis siue verum siue falsum coadunari posset homines quoniam aliquid signorum velut sacrorum visibilium sortio videntur. **U**n dicitur quod aliquid erat signum cum fide. Et quod dicit Grego. sola fide in religio fide penam sine consensu vel fide puuli. Sed hoc positio non congruit. quod Grego. addit in auctore. vel per maiorem virtutem sacrificii. quare dicit sola. cum de maioribus addit dicit dicit virtus sacrificii. Preterea cum nulla essent necessitates. et si talis confessio de congruo deberet esse cum fide. non tamen necessario. **U**n Hugo. comonemur quod illa sacramenta primo tempore magis ad deuotionem proposita fuerunt quam ad obtinendam salutem in diuina. Propter haec alia positio dicitur quod confessio fidei sufficiebat quod tunc fuerit. siue signo siue verbo. siue actu cordis. dum tamen fieret a penam. et haberetur respectus ad puulo. Si autem queratur quare magis fides penam dicitur potest penam dicuntur hic omnes quod curam gerebant de puulo. Aut si dicantur penes. proinde non est quare magis in fide ipso. verum quod ipso puulo contraxerat culpam. **Q**uid ad illud quod obicitur quod verum fides deteriorata. dicitur quod illud non sequitur simpliciter. sed quod vel deteriorata est. vel aliquid sit ad adiunctum quod necessitate seruari oportet. sicut sunt instituta sacramentorum sub precepto. Exemplum de obseruancia mandatorum in eo quod est libere voluntatis. et in eo quod intrat religionem. primo sufficit ad salutem. sed non. **A**d illud quod obicitur quod fides iniformis in ventre matris possit iustificari. dicitur quod non habebat efficaciam fides sed ratione nec legem nisi quoniam natura erat ex veritate. sicut nec baptizari. de enim per visionem non regnerat nisi prius per naturam naturam. Quare autem non. dicitur infra tractatu de baptizato. Sed quod de natura obicitur dicitur quod habent in se opera excedentia et excessa. In hunc excedit illud quod puulo facilius periclitari poterat quam subueniri. Sed in hunc aliquid excedit. quod penam in fidelibus adultis saluari poterat. sed puulo non. Preterea dubium est an operetur virtus esse fidelis. et alia in littera. verum pura. maior certitudo salutis. maius munus gratie. et alia bona quod penam. sed obedia et humilitate et castitate. et non sequitur ex hoc quod stat ille esset melior.

Questio

Quid requiritur virtus sacrificii in remedio originalis in adultis. Et sic verum per Grego. in littera. dicitur quod maioribus necessaria erat non tamen fides sed virtus sacrificii. Et cum Grego loquitur per actum. determinat quod est necessarium. Si dicatur loquitur sine passione. verum tangat quod sit congruus. tunc nulla esset differentia. quod si congruebat per puulis offerri sacrificii

66

67

68

69

eumcisionis. **N**o ad tempus legis nature. qz lex nature
 eois est omibz. sed circūcisio ppa est generi abrahe. nec
 ad tempus legis scpte. qz latoz legis moyses circūcisio
 nō instituit. **U**n Jobis. viij. Circūcisio ex pibz nō ex
 moysē. **N**ec ad tempus grē. qz nulli tempore uenit eius in
 stitutio. **S**i dicas qz ppter ad legē scptam. quero qua
 re an datōem legis fuit instituta. qz qre magi abrahe da
 ta qz alijs. **I**tem qre data nō fuit i latoze legis p firma
 80 ta. s; pōt' accept' ioseph mādātū qz moyses. **R**. dōz
 qz institutio circūcisiois pgrua fuit. qz fuit exp'issū sig
 nū curatiois originalis. tū ppter ablatōem a membro p
 pagatōis. tū ppter ablatōem penālē. tū etiā ppter ablati
 81 onē circularē. **A**d illud qd obf' qz dñs nō delectatur
 in penis. dōm qz pena cōparat ad punitū. qz sic nō pla
 cet deo. nō em' creauit nos dō ad punitendū. **L**ōpaf' ad
 meritū scz ad existētem culpam. qz sic est i ea manifestat
 io iusticie z ordinis. qz sic placet deo in qntū iust'. **L**om
 paraf' ad finē vel effectū. vtpura iustificatōes rei. qz sic
 placet ei in qntū misericōis. vñ in punitōe qz est via ad iu
 stificatōnem relucet misericōia z iusticia. qz ita est deo pla
 cēs. z talis fuit pena circūcisiois. **D**ō obf' qz nō delectā
 in pena. dōm qz nō delectat in pena fm qz pena. s; scdōz
 qz iusta vel iustificatōis. tū hec delectatio sp' ē cū alijs ri
 82 gōre. qz lex vey' fuit lex rigoris. ideo debuit i ea cē pēa
 lis curatio. **A**d illud qd obf' qz originalē non meruit
 penā sensus. **D**ōm qz vey' ē de ista qz est pena tū nō nullo
 mō via ad salutē. vtpura infernalis. s; bñ illā meruit qz
 83 pte esse via i salutē. vtpura pntē. **A**d illud qd qz cui le
 gi cōuenit. **D**ōm fm hugo qz fuit sacm legis scpte. **S**ue
 cedēs sacramentis legis nature. z hoc quadruplici de
 causa. s; rōe gūitatis z euidētie. rōne certitudis z effica
 cie. **S**tauis est rōe penālitat' z dōz scqz. qz pma eras fuit
 ideo potuerūt magis onerari. **S**ecūda ē euidētia quā
 ponit hugo i nona pte. qz circūcisio fuit signū euidēt'.
Tercia ē certitudinis. qz si puer circūcidebat a qbuscū
 qz. siue gentes cētnt boni siue mali mūdabaf. z certū erat
 s; nō sic de fide. **Q**u in lege nature nō erat certū vtz mun
 daref' si alter esset infidelis. z dedicarent ipsum idolis.
 z de parentibz poterat dubitari pluribz mōis. **Q**uarta
 rō ē effiacia. qz magis remittebat somes in his qz circū
 84 cidebāt qz in his qz solis sacrificijs z fide mundaban /
Ad illd qd qrit qre fuit data an legē. **D**ōm qz f
 fuit ad pparādū z segregandū pplm cui dāda erat lex.
Quare aut magis abrahe. dōz qz circūcisio fuit data nō
 tū i remediū s; etiā in signū. **I**n signū inqz discretōis
 fm fide z fm carnē. fm qz in illo ppo pcpue colēd' erat
 deus. z ex illo fm carnē nascitur' erat xpūs. **E**t qz abra
 ham pms fuit qz reliqz terrā suā ppter cultū dī. z excel
 lens fuit i fide. z sibi scā fuit de christo pmissio. iō inter
 85 ptes pcpue data fuit abrahe. **A**d illud qd qritur qz
 re magis cōfirmata est sub ioseph qz sub moysē. **R**. ad h
 est. z spūalis z lralis. qz legis latoz repetit'. quō pcepty
 ta fuit abraha p tota posteritate. z ipi iā habebāt vsuz.
 nec vñqz dimiserāt. z ideo nō oportuit dari a moysē vl'
 moysi. **S**z tpe ioseph neglexerāt circūcisioē in deserto.
 ideo oportuit dari mādātū sicut ibi dicit'. **A**lia rō fuit
 spūalis. qz et si circūcisio significat circūcisioē pntem
 z futurā. tū illa abrahe significat pntem. illa aut' ioseph i
 terra pmissiois facta p' pegrinatōnez sigt' futurā.

Questio ij

De forma siue de integritate circūcisiois. **E**t dicit hu
 go in li. de sacramētis qz tria sūt qz sūt de integritate ei'
 scz serus masculinus. membz ppuē. z dies octau'. **S**z
 ostēdit qz de integritate huius sacramenti nō debet esse
 serus. qz remediū debet respondere morbo. sed i morbo
 nō est serus distinctio nec determinatio. qz cōmuniter ē
 in omni sexu. ergo nec i remedio debet esse distinctio.
Item videt qz membz ppuē nō dēat esse de substantia
 sacramēti. qz sacramēta sūt i honestatē z decorē. sed illd
 membz est secundū et in honestū. qz nullo modo debet
 fieri circa illud membz. **A**ut si sit. quero. quare magis
 circa illud qz circa aliud. **I**te qz octauus dies non sit
 de substantia sacramenti. ostēdit. qz nec in baptis'mo.
 nec in sacramētis legis nature est determinatio tpsis.
 ergo nec in sacramētis legis scptę debet esse determi
 natio tpsis. vtz dies octauus. **I**te si tempus illud ef
 fer de necessitate. si post fiat. sacramētum nullius est ef
 ficacie. ergo nihil valuit abrahe. nec aliqz de dōmo ei'.
Et itez. **N**ihil valuit illis qz circūcidit Ioseph. **E**t itez
 rū. **N**ihil valebat p'selit'. **E**t ex hoc seqtur. qz si aliqz
 negligebat diem octauū. qz vltēr' nullo modo possit cu
 rari ab originali. qz nec per circūcisioem. nec alio ei'
 qz nō erat aliud remediū traditū. **I**te si determinatio
 tempus fuit de necessitate. ergo oēs illi viri qui fuerūt
 in deserto fuerūt transgressores. qz nullus eoz fuit cir
 cumcisus. **I**te si erat de substantia. tū ergo non debe
 bat pueniri. ergo paruulū mox ante octauū diē. ne
 cesse erat damnari. qz masculus in circūcisiois damna
 batur. z ante nō debebat circūcidi. ergo videt qz octa
 uus dies nō fuit de suba circūcisiois. **S**z ptra. **Q**
 sit de necessitate probatur. quia circūcisio est sacramē
 tum necessitatis. quia cadit sub pcepto. sed omnia sūt
 86 tria pcepta sunt. vt habetur Gen. xviij. ergo omnia sūt
 de necessitate. **I**bi em' dicitur. **M**asculus cuius ppuē
 caro circūcisā nō fuerit peribit. **E**t itez. **I**nfans octo
 diez circūcidet. **E**t vtz qz octauus dies sit de necessita
 te sacramenti circūcisiois. **I**te qz tempus sit de suba
 circūcisiois ostēdit. qz circūcisio sigt' vtramqz circū
 cisioē. scz fmā in aia a culpa. z scdām in corpore a mu
 seria. que futura erat in octaua rēsurrecōis ergo octa
 uus dies erat de integritate significatiois. ergo z de
 integritate sacramēti. **I**te pceptū de circūcisioe est p'
 ceptū affirmatiuū qd obligat ad aliquod tps. nō ad iōē
 qz determinato tpe in pcepto obligat ad illud. qz cū in pce
 pro illo sit determinatio tpsis in qz instituit circūcisio.
 tps determinatū est de necessitate circūcisiois. **I**te. **86**
 dōm qz duo ex istis. s; serus z membz. sunt de necessi
 tate circūcisiois simpliciter. sed tempus vno modo ē
 de necessitate. alio modo nō. **E**st enim in hoc sacramē
 to tria considerare. scz effiaciam. significantiam. z ob
 seruantiam. **Q**uantū ad effiaciā nihil facit. qz tū ad
 significantiam est de cōgruitate. quia exp'issus signū
 fuit. qz tū ad obseruantiam est de necessitate. quia ea
 dicit sub pcepto. vnde peccat qui negligit obseruare.
Ad illud ergo quod obijc' primo qz in morbo nō est
 87 distinctio. ergo zc. **D**ōm qz circūcisio nō em' fuit in reme
 diū. sed etiā in signū distinctiois. vt gens iudeoz
 ab alijs discerneret. ex quo tps debebat ab ea nasci. z qz
 propagatio z genealogia attenditur penes mares. iō
 illis data fuit nō mulieribus. **A**d illud quod obijc'
 88 quod membrum illud nō deberet esse qz est verendum
 dōm qz membrū illud maxime conueniebat significa
 tioni circūcisiois z effiacie. **C**ircūcisio enim data fuit
 in pactū. sicut dicitur Gen. xvij. z hoc pactum ē cē.

ritudo q̄ ebrius ex gēre illa cēt nascitur. Fuit etiā data
 i remediū p̄tra originale pecc̄m. vñ dī Ben. xvij. Nas-
 culus cui⁹ caro p̄pucij circūcisā nō fuerit p̄bit. rē. Fuit
 similiter data i meritū obedientie. meruit em̄ abraam ⁊
 posteri eius sic dño obedire. Fuit etiā data in signū
 rep̄itionis concupiscentie. ⁊ cupiscentia. ⁊ sic cō-
 uenit pacto generatiōnis. Est originalis culpe transfu-
 sio. ⁊ sic conuenit remedio circūcisionis. Et in p̄pucio
 regnat inobedientia ⁊ cupiscentia. ab oppositis p̄-
 ipius signōnem. ⁊ ab ipso scām ablatōem. ⁊ meret obedi-
 entia. et significatur continētia. ideo rectissime p̄uenit
 Q̄ d̄ q̄ ē mēbū ignobile. dōm q̄ de sui natura ē no-
 bile. s̄ factū est ignobile. p̄pter culpā. vñ per remediū
 nobilitat. Unde. j. Coz. xij. dicit. q̄ mēbū ignobilio-
 ribz abūditiorē honorē circūdamus. ⁊ hoc intelligitur

89 dū passionibz ⁊ desiderijs obutatur. Ad illud quod
 querit de tpe. dōm. sicut dē m̄ est q̄ t̄tum ad efficaciam
 nihil facit. vnde eā bene curabat circūcisio p̄selitos. vt
 etiā puulos. et t̄ tamē cōgruentia q̄rum ad significatiō-
 nem. Qd̄ obijerit de baptismo. dōm q̄ res circūcisio-
 nis erat circūcisio a culpa ⁊ a misia. Circūcisio a cul-
 pa significabat in actu ⁊ materia. sed circūcisio a mi-
 seria p̄ actu ⁊ materia non significabatur. ⁊ ideo q̄gruū
 fuit temp̄ addere qd̄ significaret. baptisimus aut̄ rōe
 immersionis ⁊ eleuatiōis exp̄esse significat mortē ⁊ re-
 surrectōem. ideo nō fuit cōgruū addere. ⁊ sic dicens oc-
 tauis ē de bene esse circūcisionis q̄rum ad significa-
 tionem. est tamen de necessitate q̄rum ad obseruantia
 q̄ cadit in p̄cepto. Et ratio huius fuit. q̄ sacramen-
 tum illud fuit penale. id̄ op̄ruit obseruare t̄pus. q̄ si añ
 octauū diē circūcideret. p̄ter tenentudinē posset p̄ire.
 Si vltra differret. cōp̄iculū p̄pter mortē. ⁊ libet̄ dif-
 ferret p̄ter d̄lorē id̄ voluit eis dñs p̄figere terminū.

91 Ad illud qd̄ obi. q̄ ē de necessitate p̄cepti id̄ nō pote-
 rat differri nec p̄ueniri sine pecc̄o. dōz q̄ circa b̄ duplex
 fuit opinio. Una qd̄ q̄ p̄ueniri nō poterat nec differri
 sine pecc̄o nisi interueniret dei auctas vñ etiā necessitas
 ⁊ vtraz fuit in vris q̄ fuerunt in deserto in circūcisā vt
 dicunt. Necessitas p̄pter p̄culū. q̄ ad mortū nubis mo-
 uebant. ⁊ id̄ circūcisionē seruare nō poterat. Diuisa etiā
 auctas fuit disp̄sians. q̄ in deserto erant in q̄ nō pore-
 rant gētibz cōmisceri. nec indigebat distingui. Rursus
 dñs voluit ob figurā circūcisionē differri. vt vna gene-
 ralis circūcisio fieret in terra p̄missiōis. in signū illius
 q̄ futura erat in patria. Et isti dicūt q̄ si de puulis time-
 rent q̄ t̄ps circūcisionis poterat ⁊ debebat p̄ueniri. alio
 q̄n puer damnabatur. sic mō damnat puer nō baptizat⁹
 Sed hec positio licet p̄babilis videatur. tñ mori repuḡt
 iudeoz quē nunc obseruāt. ⁊ credibile est q̄ a patribz ac-
 ceperūt. Multi em̄ añ octauū diē circūcidūt. Cōtrari-
 etatē etiā h̄z in seip̄a. q̄ si ob necessitatē in firmitatis po-
 terat differri. cū puul⁹ erat in grauī in firmitate. nō debe-
 bat fm̄ eos circūcidi sed diu⁹ expectari. Et itez. Si n̄
 poterat sine pecc̄o differri. q̄lter poterat p̄ueniri. ex quo
 dñs illū p̄fiterat. Et id̄ alta opinio ē. q̄ p̄babilior. q̄ non
 debebant p̄uenire nec differre nisi dñs ip̄e dispensaret.
 alio q̄n peccarēt. Et si tu obijcias q̄ tūc puer damnaret
 q̄ scribit. Nascul⁹ cui⁹ caro rē. dōm q̄ fm̄ trāstatiōē
 ltr. habet cui⁹ p̄pucij caro octaua die circūcisā nō fuerit
 ⁊ q̄uis in n̄ra trāstatiōe nō reperat. tñ intelligit̄ rep̄erit
 sub ea d̄tūōe in q̄ fuit p̄ceptū. Et q̄ nō ē. aut obligati-
 eodē remedio curabant q̄ mulieres. S̄z hūc positio-
 occurrit difficultas. esto em̄ q̄ puul⁹ ille nudat⁹ illo re /

medio viueret vsq̄ ad octo diēs. ⁊ tūc nō circūcideret.
 aut saluaf. aut nō. Si nō saluaf. q̄ ex pecc̄o patris amie-
 tit gram. aut eā nō habuit. s̄ stat q̄ p̄pter pecc̄m patris
 nō pōt eā p̄dere. q̄ nūq̄ habuit. Si saluaf. ⁊ nō est octa-
 uo die circūcisus q̄ nō est vez qd̄ dicit dñs. Nasculus
 cui⁹ caro rē. P̄pter h̄ q̄ respondētū q̄ currite circūci-
 sione alia remedia nō disp̄onebat puulū nisi cū hac d̄ti-
 tione q̄ ip̄e cēt impossibilis ad implēdū mādātū de cir-
 cūcisōe. ⁊ ita p̄pter impossibilitatē absoluebat. ⁊ si mō
 riturus erat añ octauū diē disp̄onebat ⁊ curabat. Sed
 videtur nō curabat quosq̄ mandātū cētōrū implerū. et
 totū est p̄babile. Et id̄ h̄c opinio ē credo saniorē. Si
 aut̄ domin⁹ disp̄saret. tūc sec⁹ cēt. ⁊ ita dicit̄ factū esse
 circa viros q̄ fuerūt in deserto. Aliq̄ tamē dicit q̄ pec-
 cauerūt. q̄ ex p̄emptu dimiserūt. s̄z tamē illud nō ē cre-
 dibile q̄ oēs ita mandātū dei p̄remnerēt. Si aut̄ obijerit
 s̄z s̄t̄ ex puulo q̄ p̄uenit morte nō baptizat⁹. vñ in fide
 penitū saluaf. Dico q̄ nō. q̄ baptisim⁹ p̄pter suā genera-
 litatē ⁊ p̄fectionē ⁊ t̄pis indeterminatiōē alia remedia
 euacuerat. nō sic aut̄ circūcisio. Dicit aut̄ positio-
 s̄z ablatas habet ex auctate. q̄. P̄ouerbioz. iiii. dicit Sa-
 lomō. Amigenti⁹ erā corā m̄re mea. vbi d̄z q̄ fili⁹ Ber-
 sabee alius puul⁹ nō fuit notatus. q̄ ante octauū diē est
 mortu⁹. ⁊ ita nō fuit circūcisus. Habet ex rōne. q̄ nul-
 lū aial offererebat domio ante octauū diē. Habet ex mo-
 re iudeoz quē mō obseruāt. Et id̄ hec positio magis est
 tenenda.

Questio iij m

De efficacia circūcisionis. ⁊ q̄rit. Vtrū sacramētum
 circūcisionis sit gratie collatiuū. Et q̄ nō dicit maḡ in
 s̄ra. Hoc ip̄z dicit Roma. iij. sup̄ illud. signaculū fidei
 accepit. glo. In circūcisione t̄m̄ pecc̄a remittebatur. sed
 nō gra p̄ eā p̄stabat. J̄t̄ h̄ videt̄ rōne. q̄ in sacramē-
 to eque vel amplius se extendit ratio signandi q̄ efficit̄
 endi. s̄z rō signandi in circūcisione solū ē in ablatōe. q̄ ⁊
 efficacia. J̄t̄ s̄t̄ ut se habet culpa ad gr̄e amonitiōē
 sic gra ad remonitiōē culpe. s̄z deus cū homo peccat sub-
 trahit gram. nec tamē facit culpā. ergo a simili possibi-
 le ē q̄ aliqd̄ remediū remoueat culpam. qd̄ tñ non dat
 gram. q̄ si hoc ē possibile. ⁊ cōcordat ratio ⁊ auctoritas. i
 circūcisione non dat̄ gra. J̄t̄ si t̄ esset d̄aro. fo. ma-
 rum. virtus p̄mi agētis est solū in abiciēdo. nō i ponē-
 do. q̄ cū deus sit d̄aro. gratie. virt⁹ circūcisionis erit so-
 lū i amouēdo oppositū gratie. Cōtra. q̄ i circūcisione
 det̄ gra. ostēdit. q̄ eadē vi ē corruptio vnius oppositi et
 generatio alterius. ⁊ eadem qua recedit ab vno oppo-
 sitoz. accedit ad reliquū. ergo cū gratia ⁊ culpa sint op-
 posita. eadē vi qua deletur culpa. fertur ⁊ gra. q̄ si cir-
 cūcisio est ad delēdū culpā. necesse ē in ea cōferri gram
 Si dicas q̄ hoc non tenet in moribus. hoc nihil est. q̄
 ambrosius dicit q̄ egressus vitij est virtutis ingressus
 J̄t̄ accidēs corrupit dupliciter. aut p̄pter corrup-
 tionem subiecti. aut p̄pter inductionem p̄trarij. ergo si
 circūcisio aufert culpam cum non corrupat subie-
 ctum. de necessitate inducit contrarium. sed hoc est gra-
 tia. igit. rē. Si dicas q̄ culpa nō ē accēs s̄z puatio. idē
 sequitur. ergo quia puatio non remouetur ab aliquo
 nisi per positionem habitus. ergo si culpa est puatio
 gratie. nunq̄z debetur nisi ponatur gratia. J̄t̄ pec-
 carum dicit non esse mortis. sed impossibile ē q̄ deus au-
 ferat alicui non esse nature nisi dando esse. immo non
 intelligibile. ergo impossibile ⁊ nō intelligibile est q̄ au-
 ferat non esse. oris nisi dando esse. sed non cē mortis ē
 per culpam. esse per gratiam. ergo. rē. Si dicas q̄ nō
 est simile. quia esse et non esse sunt immediata. non sic

culpa et gratia. Contra hoc est. privatio et habitus dicitur
sui susceptible sunt immediata. sicut affirmatio et negatio
ergo impossibile est privare unum quoniam ponat reliquum.
Item si circumcisio delet culpam et gratia delet. aut ergo circum-
cisio delet gratiam. aut e converso. aut utrumque simul. sed con-
stat quod non utrumque simul. quia non sunt idem in substantia. non
habet eadem operam immediatam. Item non gratia per circumcisio-
nem. quia si non esset circumcisio. gratia per se sufficienter delet
culpam tanquam immediata causa. sed circumcisio delet per gratiam.
quod prius ordinatur circumcisio ad gratiam quam ad culpam deletam.

93 **Q**uestio dicitur quod circa hoc diversimode senserunt
Quorundam enim positio fuit quod originale vitium est culpa et con-
cupiscentia cum debito non concupiscentia. et ideo est culpa. quia
concupiscentia. hec enim est in iustificatis. sed ideo. quia est cum
debito non concupiscentia. cum ergo deletur culpa originalis
quod delet quod ad reatum. et remanet quod ad actum. dicitur quod
soluit debitum. id est non imputatur. et tunc remanet concupiscentia
actu peccati. Ergo est quod dicitur originale delictum. id est debitum con-
cupiscentia non imputatur. et hoc quod sine alio gratie collatione
fieri potest. et sic in circumcisio. Sed hec responsio non potest stare.
dupliciter ratione. Una quod si deus non imputat hoc debitum
ipsi tamen quod prius impurabat. aut quod aliquid innovatio facta est
circa animam. aut mutatio facta circa deum. Non mutatio cir-
ca deum. ergo innovatio circa animam. ergo aut aliquid est
ab ea ablatum. aut positum. Si ablatum. aut bonum aut malum
Non bonum quod malum. Non malum peccatum. sed culpe. ergo cul-
pa est privatio que non auferatur nisi aliquid ibi ponatur. sed neces-
se est aliquid poni. Sed nihil ponitur in anima quod expellat culpam
nisi gratia. Alia ratio est. quia si debitum tamen non imputaretur. et
gratia non daretur. cum nullus possit videre deum quoniam habuerit
gratiam. tunc si iustus ab originali peccato mundatus per circum-
cisionem. si mortuus cum non habuit gratiam. non videbit deum.
ergo eadem pena habebit ac si haberet originale. Alia po-
sitis magis ultra processit et dicitur quod in circumcisioe da-
batur gratia et deletur culpa. sed culpa non deletur
vi circumcisionis. gratia non datur vi eius sed ex libe-
ralitate dei. qua non delet culpam quoniam decorat animam
et gratiam sibi faciat. quibus possit aliter facere. quod secundum
naturam medium est inter culpam et gratiam. sed ipsa in
nocentia. et delere culpam. hoc est reddere innocentiam.
sed deus nunquam reddit innocentiam. quin superaddat
gratiam. Et per hoc respondent ad obiecta de contra-
rietate et de habitu et de privatione. quia gratia non est
directe et immediate habitus oppositus culpe. sed innocen-
tia. Ad hanc innocentiam finis est privatio culpe or-
dinatur circumcisio disponens ex parte suscipientis.
sed gratia ex parte agentis. Sed hec positio non potest
stare duplici ratione. Prima quidem. quia si innocetia
esset medium finis naturam inter culpam et gratiam. prius
naturaliter restitueretur innocentia et expelleretur cul-
pa quam in fundaretur gratia. Sed hoc est manifeste falsum
quia tunc gratia non deleret culpam. Si enim deleret

94 **D**ist. ij. de sacramentis in speciali.
Am ad sacramenta nove legis accedam. Hec
est secunda pars in qua magister agit de sacramentis
in speciali. Et habet hec pars duas partes. In
prima determinat quendam preambula. In secunda autem de-
terminat de vnoquoque per se. infra. dist. iij. Post hec vi-
dendum est quid sit baptismus. Prima pars habet du-
as partes. In prima parte determinat preambula ad omnia
sacramenta. id est tempus institutionis et numerus. In secunda
vero determinat preambulum specialiter ad baptismum

Dist. ij. de sacramentis in speciali.
Am ad sacramenta nove legis accedam. Hec
est secunda pars in qua magister agit de sacramentis
in speciali. Et habet hec pars duas partes. In
prima determinat quendam preambula. In secunda autem de-
terminat de vnoquoque per se. infra. dist. iij. Post hec vi-
dendum est quid sit baptismus. Prima pars habet du-
as partes. In prima parte determinat preambula ad omnia
sacramenta. id est tempus institutionis et numerus. In secunda
vero determinat preambulum specialiter ad baptismum

prius innocentia quam culpa deleretur. Alia ratio est. quia
et si deus posset delere culpam sine gratia. non tamen
decrevit delere nisi per gratiam. ergo si daret virtutes sa-
cramento consonantem suo decreto. non daret virtutes
ad culpam delendam nisi disposito ad gratiam. Ter-
cia positio est. quod in circumcisioe debebatur culpa. et
conferebatur gratia et ad utrumque ordinabatur circum-
cisio. Sed gratia quosdam effectus habet privativos.
quosdam positivos. et circumcisio non ordinabatur
primo et per se nisi quantum ad effectus privativos. et
ideo solum significat ablationem. Sed quia effectus pri-
vativi non sunt sine positivos. et consequenti erant ibi
effectus positivi. et quia ex consequenti. non oportebat
eos significari. Exemplum autem manifestum est in co-
nversione panis in corpus christi. in quo est consequenter
et sanguis. sed tamen significatur ibi. Effectus autem
gratie positivi sunt. sicut habitare se ad bona opera.
privativi sicut removere culpam. Sed ista positio non
potest stare duplici ratione. Prima quidem. quia si vi circumcisio-
nis ponitur gratia in anima et potentius quod delet culpam quam in his.
cum ponitur gratiam in anima non sit aliud quam gratificari. et in
potentius quam potentias habitari. ergo non separant. nec
sunt rez nec sunt intellectum. ergo impossibile est ponere
deum vel intelligere quod circumcisio habeat vi ad unum quoniam etiam
habeat ad reliquum. Alia ratio est. quia effectus positivi aliqui
sunt rem idem sunt cum privatis. quod sicut lumen materiale non
est delere tenebras nisi illuminando aera. sic nec lumen gratie
tenebras peccati. Quarta positio fuit quod in circumcisioe
dabatur gratia. sed tamen parva respectu eius quod datur in baptismo.
Et ratio huiusmodi in sequenti dicitur. cum de precepto sacramentorum
disputabitur. Et quod gratia circumcisioe parva plenius effectum habet ad
delendum omnem culpam mortalem. sed semper plenius ad habili-
tandum potentias anime et ad proficiendum. id est circumcisio dicitur ordi-
nari ad effectum ablationis culpe. non quod ipsam solum haberet
sed quod solus deus completus. Et quod sacramentum non officio significat
quod facit. sed quod plenius et profectus facit. id est in circumcisioe fo-
lum est signum ablationis principalis. Et per hoc patet antea et
obiecta. quod nec gloriose. nec ingratum voluerunt negare quod nullo
modo daretur gratia habitans. sed quod parva habitans. et ita parva
reprehensum deceptam. ita quod solum merebat dicitur delere culpa
peccati non habitans in potentia. Ad illud quod obiicitur de signi-
ficatoe patet ratio et istud de significatione signare. quod plene et
profectus facit. non officio quod facit ex potentia sive imperfecit. Ad
illud quod obiicitur de subtractione gratias non quod perimat datam. sed
quod ultra non apponit. Sed hoc per culpam perimit datam. et ita
non convenit in effectu deus et culpa. Ad ultimum dicitur quod
illud nihil valet. quod sicut solus deus datur gratiam. ita solus deus
oppositum. Cuius est. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates etc.
Preterea si illa positio esset vera. nunquam agens gratula
re aliquid abijceret.

ibi. Nunc vero de baptismi sacramento videamus.
Prima iterum pars habet duas. In prima determinat nu-
merus. In secunda vero institutionis tempus. ibi. Si vero quod
ritur quare non fuerit. etc. Similiter secunda pars in
qua agit de preambulo ad baptismum christi. quod quoniam
dem fuit baptismus iohannis. habet tres partes. In prima
magister determinat de utilitate sive ad quid fuit.
In secunda vero de eius institutione sive denominatione
ibi. Sed queritur quare dicitur de baptismus iohannis.
In tertia vero agit de forma. vsu. sive de variatione ibi
Dic considerandum est si baptisari. etc.

1 a Quoz alia remedia contra pctm pbent. Cōtra. Ut def male diuidere bec ab inuicē. q: oia sacramēta sunt i remediū ptra pctm. R. ddm q mgrī nō dicit simplicif q qdam sunt in remediū. s: dicit qdā sunt in remediū ptra pctm. r talia sunt q gram pferūt. r omāt aiaz. Ex hac aut diuifioe quā ponit h magister innuit sufficiētia sacrorū. Quedā em ē mediana pferuari us q curat a morbo. s: nō liberat. r talia est matri monū. Quedā ē curatiua. r ista liberat p gratiā. r bec variat fm triplicē gratiam s: gratiā baptis malē. r sic est baptisim. Penitētiā r sic ē penitētia. finalem r sic ē vinctio extrema. Quedāz aut est medicina pforariua. Duplici ar ex causa indiget hō pforari. Uel ppter difficultatē pugnē. r sic est pfirmatio. Uel ppter lassitudinē itine r r sic est vtiacum. i. eucharistia. Ordo autē est ad ministrandum vtrunq; et ad pforandum mō vtroq;. Uel sic. Confortatio r fulcimētū ē tripliciter. Aut confortatione vtrius. r sic est pfirmatio. Aut subministratiōe cibi. r sic est eucharistia. Aut fulcimēto aliter. r p subidij r sic est ordo. Et sic p q diuifio mgrī est rera. r p etiā ex h diuifio sacroz. Et differt iste mod⁹ as signādi sufficiētiā a passigro. qm ille accipit penes morbos. hō penes modos curadi. Itē qm qre magis sic ordinat. vtr em q rō sua dicit enumeratōi qstū ad ordinē. Si em mīmonū est medicina pferuariua. r pus est am est institutū. v: q deberet pmo de ipō agere. Silr d alia potest obijci. R. ddm q magister bene ordinat. et rō sui ordinis patet sic. Sacramēta em qdam r respiciūt cōmuniter omēs. r sic sunt qnq; pcedentia. Aut aliq; specialiter. r sic sunt duo sequētia. s. ordo r vngiū. Et sic aut cōe aut speciale. Si respiciūt cōmuniter omēs. sic sunt pma. v. Ordo em trū ex qnq; pus patet ex se. Baptisim em est ad vlnēz curatōz. pfirmatio curatōis vite pseruatiōe. eucharistia ad curatōis habitē r pser

uare p mortōe. Et q: nō oēs q respiciunt pseruāt. s: id est pnia ad reparatiōe. est vinctio extrema ad ipō cōsummatiōe. r ex h patet ordo r sufficiētia illoz. v. q respiciunt cōiter omēs. Que ar respiciunt speciales stat⁹ duo sunt. Aut em respiciūt pfectos r sic est ordo. Aut in firmos fm pgruētiā. r sic ē matri monū pncipaliter. aut ordo p p sacri dignitates. Uel ordo est p p naz generatūz spūaliter. matri monū vō generatūz corpaliē. r vtrāq; ne cessaria est ecclie. s: p ma ē de pncipali intētiōe. sed a ce pnti. r ita p: ordo. b Non an aduētū xpi q gram artulit gte facta fuisse dan da. q ex ipō morte r passione virtute sortita sunt. Cōtra. v: male dicere. q: sacra ve. le. r fides rō tā virtutē iustifi cādī habebāt ex morte xpi. Item v: q magi ex resurrectione xpi. q: Ro. iij. d: Resurrexit p iustificatione nrām. R. ddm q sacra no. le. magnam hnt virtutē. q: eaz hnt a passione. nō tm pmissa. s: etiā p soluta. r p soluta astringit diuinā misericōdiaz vt liberali pbe ar. h nō fuit nī si p mortē. Nō ob: de resurrectione ddm q meritū pncipaliter fuit i passioe. s: sigro nre iustificationis a perō signat i morte r resurrectione. vt destruat hō vtr r fiat nouus. c Baptisimū xpi iohes suo baptisimo pnciat/ uit. Querit q necessitas fuerit hmoi pnciatōis. Si dī cas vt assuefaceret. qro silr qre alia sacra nō habuerunt assuefactōia. Si dicas q baptisim⁹ difficultior ē ad cōdendū. h nō soluit. q: eucharistia magne difficultatis ē r magne efficacie. R. ddm q baptisim⁹ pgrue habuit pambulū. r rō hui⁹ est. q: est sacm p mū r necessarium. Quis em necessariū. oportebat omnes suscipere. Quia pimum. ne homines inhabiles essent r imparati. oportebat q pcederet aliquid simile. nō sic autem est in aliis sacramentis. Baptisimus enim susceptrus dispone ad cetera alia. r ideo nō indiget alia. immo assuefactōrium baptisimi p pns ad alia assuefacit.

DI-II

De sacramētis noue legi q; tum ad numer.

Sim ad sa

crāmēta noue legi ac cedam. q sunt baptis mus. cōfirmatio. panis bndicti onis in eucharistia. penitētia. vinctio extrema. ordo. cōiugū. Quozum alia remediū cōtra pctm pbent. r gram adiuuicē cōferūt vt baptisim. Alia in remediū tm sūt. vt cōiugū. Alia gratia r virtute nos fulciūt. vt eucharistia r ordo.

De sacramētis qstū ad insti tutionis tps.

Si xō qris qre nō fuerūt h sacra istituta mox post hois la plum cū in his sit iusticia r sal. Dicim⁹ q nō an aduētū xpi q graz attulit gte facta fuisse dā da q ex ipō morte r passioe vir tute sortita sunt. Christ⁹ autē ve nire noluit anq; hō de lege nat urali r scpta quincere. q neu tra iuuare posset. Fuit tm pui giū an peccatum institutū nō vtiq; ad remediū. s: ad sacra mentum r ad officū. post pec catum vero fuit ad remediū ptra carnalis pcupie corrupte lā. de q suo loco tractabimus.

De pambulo ad baptisimuz

xpi. qd qdē fuit baptisim⁹ iohis r cui⁹ vtilitat; r ad qd fuerit. c

Uic xō de baptisimi sacro vi deam. qd inf noue gte sacra p mū ē. Baptisimū xpi iohes suo baptisimo pnciat/ uit. q pm⁹ ba ptizasse legit s: in aq nō in spū. sic ipē ait. Ego baptizo vos in aq. i. in pniām. sola ei corpa ab luebat. a pctis xō si mūdabar. Baptisim⁹ iohis erat in pniām nō in remissionē. Baptisim⁹ xō xpi i remissionē. q: iohes bapti zans hoies ad pniām vocabat r q; baptizabat penitere doce bat. fm illud veniebāt ad iohā nē i iordanē cōfiteētes pctā sua. S: in baptisimo iohānis nō da bāt pctōz remissio q data ē in xpi baptisimo. Ad qd gtilerat baptisim⁹ iohānis. Quia hoies vlu baptizandi preparabat ad baptisimū xpi.

De institutiōe siue denotiati one baptisimi iohis qre. s: dicit

si baptisim⁹ iohānis. d

S: qris qre dicit⁹ ē baptisim⁹ iohānis. sic xiras dic. baptisim⁹ iohānis vti ē. Quia ibi iohānis opatio tm visibil erat exteri⁹ la uaris. nō inuisibilis gte dei vir tus operantis interius. Sed tamē et illa iohannis operatio

De differe tia baptisimi xpi r iohannis. Job. s. De differe tia baptisimi iohannis. Abarci. s. Utilitas baptisimi iohannis. Abar. xi.

Co iugium fuit an pec carum.

Dois dicitur est. qz nihil ibi gerebat qd nō ageret. hō. Cōtra. Uidef qz rō illa nulla sit. qz dicitur euāgelū hōis. vt Job. 7. matth. 7. ramē in euāgelio aliqd agit qd non agit hō. Si dicas qz euāgelū dicitur nunciū. 7 dicit qd exte. rius. 7 hō est ipi nunciātis nō tñ mādāt. Obijcūt dō. cōtra qd dicitur cōtra. 7 tamen vt dicit Aug. so lus dō dicitur in 4. dōm qz dō. cōtra dicitur petri. nō qz petrus totum agat effectiue quod ibi fit. s; qz nihil ibi fit qd petrus nō faciat. vel effectiue sicut verbū eptē rūs. vel dispositiue sic ē eruditio interior. melius em docet bonus clericus q malus. **C** Ba ptismus aut iohānis in nomie venturi tradebatur. Contra. Uide tur hoc falsus qz iohānes sciebat iam xpm venisse cum baptizauit ipm. qz nō in nomine venturi. s; ei qd venit post baptizauit. vel baptizare debu it. **H** dōm qz dominus venisse dicit qz tum ad assum

Si fuerit sacramētū baptisimū alle.

Hiero

Act. xix

a deo erat. 7 baptisimū ille a deo erat nō ab hoie. s; hōis dicitur ē qz nihil ibi gerebat qd nō ageret hō. Si dō qrit an sacm fuerit. Sat pcedi ex eo sensa q legalia signa dicunt sacra. Significabat ei baptisimū iohānis eē rē sacri. s; baptisimū xpi. qz nō tñ est pnie s; 7 remissiois pctōz. **D**e forma. vsu. 7 variatōe baptisimū iohānis. 7 dō baptizat. **H**ic considerandū est baptizati a iohē itēz baptizati sūt baptisimo xpi. 7 qz forma dōzū vsus sit iohēs. Illi q baptizati sūt a iohē. nesciētes s; s; esse. ac spem ponētes in illi baptisimo postea baptizati sūt baptisimo xpi. **B**aptisimū aut iohānis in noie venturi tradebat. **H**ic hiero sup Joelē. **Q**uid dicit se in xpm credere 7 nō credit in s; nō dū h; claros oculos. **U**bi baptizati a iohē in noie venturi. i. dñi ihu dixerūt. s; neq; si s; est. au

ptionē carnis. tū qz nō dū erat manifestat. baptizabat em in noie venturi de futuro. 7 ideo quādo dominus cepit p mirabilia manifestare. baptisimū ei debuit cessare. **U**nde 7 ioh. in carcere existens volēs oqēdere discipulis suis suam ministeriū impletū esse. 7 baptisimū cessat se. misit eos ad christū. marci. xi. **U**es q ven turus es. vt per s;ba domini cognoscant discipuli venisse illū in cuius nomie baptizauerat iohānes. 7 iohānes iaz amplius nō debeat dici venturus. sacramētū eius cessat. **E**t hec est ratio quare iohānes magis baptizauit in nomine venturi christi. vt ostenderet baptisimū suū ad ipm esse. **N**am xps semper per christus est. sed nō semper venturus est. 7 ideo baptisima ebsi quod debuit semper durare. fuit in nomine christi vel trinitatis sed baptisima iohānis nomine venturi. **O**fferre. ergo si ipm legis nature fuit tale. tūc sine dilatoe 7 anticipatione debuit sacramēta instituire. **I**tem q temp legis scripte fuerit magis idoneū. vt qz sacramēta nō iō sunt pcepta quia bona. sed ideo bona q pcepta 7 instituta. sed talia pcepta maxime edueniūt legi scripte nō euāgelio vel nature. qm sūt leges morales. 7 sacramētoz institutio. **S**ed q temp legis euāgelice fuerit conueniens videtur. quia sacramēta sūt medicine. sed illud tempus maxime illoz institutiōni conuenit in quo aduenit medicus. 7 itēz sunt vasa gratie. ergo illi tempi congruūt qd ē tempus gratie. **C**ōtra. **Q**uōd nō cōgruerint tpi nature instituire. ostenditur. qz qui sperat resurgere facilius dimittit se cadere. qz si pmo homini eēt remedia para. dāra esset ei occasio peccandi. ergo si sacramēta debent esse via ad resurgendū non ad cadendū. nō debuerūt illo tempore institui. **I**tem q nec tpe legis nature videt. qz tpe illo solū cūcurrat ius naturale. sed ea que dicitur ius naturale sunt de se bona sūt etiā imobilia. qz si sacramēta nō sūt talia. nō ueniūt illi tpi. **S**ed q nec tpi legis scēptē. qz lex scēpta dāta est in onus 7 ad pueniendū de impotētia. vt dicit Dugo. qz si sacramēta sūt medicine reparātes frutem. nullatenus ueniunt legi scripte. **I**tem q non legi euāgelice. videt. qz hec lex est eluminatiua figurarū 7 signōrum qz agrē p dicit veritatem. ergo si sacramēta sunt figu

Hiero in epi. d vni us vxoris viro.

Amb. I li. de spūscō

Ad intelligentiā huius distinctionis s; duo q determinat mgr. duo pncipalit' qrunf. **P**rimo de institutione sacramētoz qz tum ad primam ptem. Quātu vero ad scōdam qritur de baptisimo iohānis. **L**itca pmo qrunf erit. **P**rimo qritur verū omie tēpus fuerit idoneū ad institutionē sacramētoz. **S**ecundo verū an diuersis tēpibus debuerūt diuersa institui. **T**ertio vtz in tpe gratie debuerūt institui vnū vel plura. **Q**uestio **O**mne temp fuerit idoneū ad institutionē sacramētoz ostendit. **E**t pmo de tpe nature. qz tunc institutum est sacramētū mrimonij. qz si hō inter alia sacra min' ē edificat. vt q in illo tpe debuerūt alia multo mag' institui. **S**i dicas qz vsus mrimonij illi tpi congruebat. qz erat nō in remediū s; in officiū. **S**ed alia instituta sunt in medictā. 7 iō nō ante lapsum. **C**ōtra dō simul cū dōdidit angeliā. dōdidit penam siue ignē. vt ibi si peccaret puniretur. quia eius peccatū est irremediabile. qz parti ratio ne cū dōdidit hōiem cuius erat peccare remediabilif. debuit instituire medicinā. **I**tem mgr dicit dist. pcedent. qz sacramētoz vsus est ad humiliatiōnē. exercitatio nem. 7 eruditiōnē. que nō tñ ueniūt egro s; etiā sano. **I**tem qz temp legis nature post lapsum fuerit conueniens. videt. qz boni 7 sapientis medici est medicinā vsq; ad indigentā differre. 7 cū adest indigentia ipsam

offerre. ergo si ipm legis nature fuit tale. tūc sine dilatoe 7 anticipatione debuit sacramēta instituire. **I**tem q temp legis scripte fuerit magis idoneū. vt qz sacramēta nō iō sunt pcepta quia bona. sed ideo bona q pcepta 7 instituta. sed talia pcepta maxime edueniūt legi scripte nō euāgelio vel nature. qm sūt leges morales. 7 sacramētoz institutio. **S**ed q temp legis euāgelice fuerit conueniens videtur. quia sacramēta sūt medicine. sed illud tempus maxime illoz institutiōni conuenit in quo aduenit medicus. 7 itēz sunt vasa gratie. ergo illi tempi congruūt qd ē tempus gratie. **C**ōtra. **Q**uōd nō cōgruerint tpi nature instituire. ostenditur. qz qui sperat resurgere facilius dimittit se cadere. qz si pmo homini eēt remedia para. dāra esset ei occasio peccandi. ergo si sacramēta debent esse via ad resurgendū non ad cadendū. nō debuerūt illo tempore institui. **I**tem q nec tpe legis nature videt. qz tpe illo solū cūcurrat ius naturale. sed ea que dicitur ius naturale sunt de se bona sūt etiā imobilia. qz si sacramēta nō sūt talia. nō ueniūt illi tpi. **S**ed q nec tpi legis scēptē. qz lex scēpta dāta est in onus 7 ad pueniendū de impotētia. vt dicit Dugo. qz si sacramēta sūt medicine reparātes frutem. nullatenus ueniunt legi scripte. **I**tem q non legi euāgelice. videt. qz hec lex est eluminatiua figurarū 7 signōrum qz agrē p dicit veritatem. ergo si sacramēta sunt figu

ralia. nullatenus legi evangelice veniunt. Itē lex evāgelij est lex libertatis. ad Gal. v. Vos autē frēs in libertatez vocati estis. g. ad min. nō debuerūt institui sacra sub p̄cepto. s. solū sub p̄silio. et h̄ v̄t dicere hugo de factis. p̄mo puulos p̄silio nutriuit. scdo p̄ueros p̄cepto rēpra/uit. tertio p̄fectos i libertate sp̄s ambulare p̄misit. Sz

6 h̄ nō p̄t stare. q. Jo. iij. d. nisi q̄s renar. fuerit rē. R. dōm q. oīa sacra instituta sunt in remediū specialit̄ et p̄ncipalit̄. excepto m̄rimonio. qd p̄mo institutū ē in officij. et q. ip̄s remediū incipit a lap su. et p̄cat in lege. et p̄summarū est in euāgelio. iō ista tria rpa veniūt insti/ turōi. tñ fm magis et min. ¶ Ad illud q. qd obij. q. veniūt rpi nature instituire p̄ m̄rimoniū. dōm q. tūc est institutū. q. fuit institutū in officij. ¶ Ad illud qd obij. de pena angeloz p̄t r̄sio. q. pena vel ignis reuocat a culpa. s. r̄ctiana occasione p̄st̄at. iō nō sic debebat esse ex sua p̄te. ¶ Ad illud qd obij. de v̄o. dōm q. hūliari sub creaturis. ab eis erudiri. et in eis a fastidio liberari nō est de natura hoīs instituti. sed post. hoc erigit pena dānari. q. dō institut. erat mediū inter creaturas et dēū. In creare ei in se exp̄ssi. q̄s in alijs cognoscebat. et in ip̄o delectabaf. et variare rez ad fugiendū fastidiū nō ege/ bar. ¶ Ad illud qd obij. de rēpe legis nature. dōm q. lex nature qdā dicitur vt necessaria. qdā vt exp̄diētia. Itē qdā dicitur ad se. qdā ad vitā fidei et inspiratōe. Et dico q. p̄mo nō dicitur p̄cepta moris. Scdo mō p̄cepta q. dī crabāt in generali vt eēt deo sacrificandū. et h̄ fides cum

11 inspiratōe etiā vlt̄er. et determinābar. et sic p̄ illud. ¶ Ad illud qd obij. de rpe legis scripte. dico q. lex sepra a iuderis obleruabat carnaliter et ei sacra. et in talibz nullam habebat efficacā. Sz a sp̄ualibz obseruabat sp̄ualit̄. et nō erat ibi on. p̄cipue fm vitā salutis. et talibz sacra illa erāt in medicā. ¶ Ad illud qd obij. de euāgelio q. eua cuat figuras. dōm q. qdā figure erāt tñ ad signū. qdā aut sunt ad signū et cōfiscandū. f. guras p̄mas cuacu ar. s. scdas instituit. q. est lex scrificatōis nō tñ vitas.

13 ¶ Ad illud qd obij. q. lex euāgelij ē lex libertatis. et dōm q. p̄cepta sunt in futurū timētibz. s. sunt in libertatem amātibz. q. g. lex euāgelica est lex amoris. iō d. lex libertatis. nō q. nō p̄cipiebat. s. q. nō ad timorē s. ad amorē trahēbat.

Questio q b

¶ Utrū in diuersis rpi debuerūt alia et alia sacra insti/ tuti. vel sp̄ eadē. Et q. nō sp̄ eadē. s. q. debuerūt mutari h̄ rōnabilit̄ ostēdit Hugo sic dicens. Disp̄satiōis ordo et rō h̄ p̄poscit. vt sicut ab initio currite rpe magis ac mai/ gis saluatoris aduētus appropinquit. sic magis effect⁹ salutis. cresceret et cognitio vitas. p̄ter qd et ip̄a signa salutis p̄ successione tempoz alia post alia mutari debu/ erūt. vt effect⁹ gr̄e diuine in salutē cresceret. s. h̄ et ip̄a si/ gnatio in signis visibilibz euidētior appareret. Itē hoc ostēdit p̄ rōnē. q. variato morbo et p̄ditōe egrorātis. ne/ cesse est variari remediū. g. cū bis rpi bz fuerūt morbi di/ uersaz p̄ditionū. et morbo inualuerit. necesse fuit medi/ camēta alia et alia adhiberi. Sz p̄. Institutio sacramē/ roz fuit nō a q̄cūq. s. a summo medico. cui⁹ consiliū est immutabile et ē sume cōmēdabile. s. si imutabile. g. et sa/ cramenta fm illud instituta dñt esse immutabilia. Si sum/ me laudabile. g. dñt ēē optima. g. fm b̄ cū faci a legi gr̄e optima sint. sp̄ illa debuerūt esse. nec ante nec post alia debuerunt institui nec mutari. Itē morbus originalis peccati semp̄ idem fuit nec creuit nec decreuit. et ratio infirmādi semp̄ fuit eadē. ergo videretur q. medicina cor/

respondens morbo debuerit esse nō mutata. Itē omnia sacramenta habent efficacā a passione p̄mo. et a fide passionis imediare. et virtus illa est ad sanandū p̄ gra/ tiam. ergo cum passio sit eadē et fides. sicut dicit Aug. et gratia similiter eadē. ergo debent esse eadē sacramen/ ta nō mutata. ¶ R. ad p̄dictoz intelligentiā est iō/ tandum q. sacramenta sunt in documentū. sicut in me/ dicamentum. sunt in ornamentū. Et scdm statum per/ fectum sunt in apertum documentū diuini secreti. sunt in efficac̄ remediū morbi. et in pulcrum ornamentum sponse xpi. Quoniam ergo reuelatio secretorum nō debz fieri quocūq. modo vel in omni tempore. sed illo in q. est intellectus hominis capaxior. ergo sacramenta per/ fecta dilata sunt vsq. ad temp⁹ tale. Hoc autem rēpus sicut in homine est terra eras que appellatur senectus. iuxta illud Eccl̄. xxy. Quā spectosa veterans sapientia. et gloriofus intellectus et consiliū. Similiter in mū/ do est terra eras post xpm. in qua erare homines sunt sapientiores et capaxiores. ideo dilata sunt sacramenta completa vsq. ad hoc temp⁹. Rursus. quia sunt in me/ dicamentū morbi efficac̄. etiam eo temp̄e debz dari i quo efficacius curant. sed spiritualis infirmitas effica/ citer nō curatur nisi quādo cognoscit et sentitur. alio qm redditur homo ingratus. et p̄ciou vulnerē infirmat. iō necesse fuit sacramenta differre quousq. morbo tantum inualeceret vt homo ip̄m cognosceret et remediū q̄re ret. hoc autē fuit in temp̄e gratie. quia temp̄e legis naru re p̄uictus est esse cecus. et tunc venit lex docens et onerans. et p̄uictus est de impotentia. tūc ergo restit. bar rē/ pus gratie in quo morbus tam cognitus curaretur. et i hoc temp̄e sacramenta completa darētur. Rursus. q. sunt in pulcrū ornamentū. debuit ea christus illi spon/ se dare a qua nunq. separi deberent. et quia talis fuit ec/ clesia collecta de gentibus. nō synagoga que ip̄m dese/ ruit et negauit. vsq. ad temp⁹ gratie perfecta sacramē ta nō instituit. nihilominus tamē aliqua imp̄fecta fm q. congruebat illis temp̄ibus in sustentationē dedit. et sic p̄ter q. nō semp̄ eadem. sed alia et alia debuerūt in/ stitui. ¶ Ad illud quod obij. de consilio. dōm q. si

15 cur dicit Aug. li. de vera religione. Sicut vnus medi/ cus fm eandem artem nō mutata. p̄ mutatione morbi mutat remedia. sic immo multo fortius in p̄posito. ¶ Q. vero addit q. summe laudabile et dōm q. sume lau/ dabile est consilium diuine sapientie in operibus. non quia omnia sunt optima que facit in se. sed in ordine Unde dicit Aug. de li. ar. Si quis querit quare deus nō fecit duos soles. nō videt q. fuisset superfluum. Si querat quare fecit lunam. nō videt quia si desset luna aliquod bonum desset de ordine. Sic et in p̄posito attendendum. quia ordinatissime fecit. Sicut eniz hec sacramenta huic tempoz conueniunt. ita illa sacramē ta illi tempoz congruebant. ¶ Ad illud quod obij. 16 tur q. morbus est idem. Dicendum q. et si morbus origi/ nalis quantum ad essentiam nō creuit. tamen creuit in effectū. quia semper magis ac magis homines seque bantur concupiscentiam. et de vno errore labebantur in alterum. ¶ Ad illud quod obij. tur si fides ea/ dem et passio et cetera. Dicendum q. et si passio eadem sit. tamen prius fuit promissa. et modo est perfoluta. et ideo accepta satisfactione. misericordia dei liberalior fuit ad remittendum q. cum tñ erat promissa. Libera/ lioz inquam dico quantum ad effectum. cum semper in se sit summe et equaliter liberalis. ideo effectus

maior. Preterea et si fides sit eade[m] in hec est dignior. et ad amant[er] efficacior. q[uo]d apertius credim[us] q[uam] antiq[ua]. et fides de passione ita preterita et soluta facta magis ad amandum incitat q[uam] p[ro]missa. id est de merito fidei et merito passionis ita preterite maior[is] et talis factis efficacior. Et rursus. q[uo]d si des est exp[re]ssior. sacra sunt euidetiora. Sed fides exp[re]ssa remanet eade[m]. q[uo]d ratio credendi eadem. Sed sacramenta alia. quia signa sunt alia. et signa non mutant q[ui]ntum ad signatum. sed q[ui]ntum ad specie[m] signante[m].

Questio

De numero sacramentorum ipsa euangelij. Et q[uo]d debuerit esse vna sola. v[er]o q[uo]d iugum euangelicū est iugū suauitatis et onus leuitatis. s[ed] leuit[us] est obseruare vnu[m] sacramentū q[uo]d plura. q[uo]d cū de v[er]itate oim[is] sacrorum potuerit dare vni. v[er]o q[uo]d vnu[m] debuerit esse. Itē q[uo]d cetera p[re]ter vnu[m] sup[er]fluā v[er]o q[uo]d in sacro vno q[uo]d est eucharistia signat passio. a q[uo]d efficitur habet o[mn]ia sacra. Et rursus in illo sacro p[re]ter xps i quo est o[mn]is gr[ati]e plenitudo. q[uo]d v[er]o ip[s]m solū possit o[mn]ia efficiere ad q[uo]d sunt alia instituta. Itē v[er]o q[uo]d vnu[m] solū faciat q[uo]d o[mn]ia alia faciat. baptis[m] em[en]t[er] delet o[mn]em culpā. delet etiam o[mn]em penā culpe debita. q[uo]d statim euolaret baptizatus si moreret. Itē baptis[m] dat gr[ati]am q[uo]d sanat animā et habitat o[mn]es potētias. sed ad aliud nō sunt o[mn]ia sacra. q[uo]d sufficit baptis[m]. Q[uo]d autē debuerit esse plura v[er]o q[uo]d sicut dicitur dist[inct]e p[re]cedēt. p[re]ter p[er]i vultu[m]. sacrorum remedia deo instituit. Et dicit Hiero. nō sanat oculū q[uo]d sanat calca[n]tū. cū q[uo]d diuersa sūt vulnera. q[uo]d diuersa debet esse remedia. q[uo]d sacra plura. Itē sacra nō sūt sanāt s[ed] etiā signant q[uo]d si signatio est ex institutio[n]e. et q[uo]d ad multa instituit ad signandū est multiplex et dubiū. q[uo]d si vnu[m] sacri h[ab]et plures efficacias. et plures signationes. duceret in dubitatio[n]e nō in cognitione. Itē necesse est q[uo]d sacri exp[re]ssam habeat similitudinē. s[ed] nō inuenit sp[eci]es visibiles q[uo]d habeat similitudinē exp[re]ssam cū o[mn]ib[us] effectib[us]. q[uo]d necesse est esse plures. Superposito q[uo]d plura. q[ui]nt[er] q[ui]nt[er] t[em]p[or]e. v[er]o q[uo]d cū duo sūt vulnera t[em]p[or]e. p[er]i et culpe. v[er]o q[uo]d debuerit esse duo sacramenta. Si dicas q[uo]d pena et culpa multiplicant p[er] differentias. Contra. tūc erūt plura q[uo]d. v[er]o q[uo]d genera peccatorum plura sunt q[uo]d. v[er]o q[uo]d Itē p[er]i sunt m[ul]te sicut irregularitas. et cōcupiscentia circa gustū et circa tactū. circa q[uo]d nō sunt sacra. Itē sacra euangelij se h[ab]ent ex additōe ad sacra leg[is] scripte sicut illa ad sacramenta q[uo]d sunt in lege nature. q[uo]d cū plura sint sacra in lege scripta. q[uo]d in lege nature. plura debent esse in euangelio q[uo]d in lege.

18 necesse est esse plura sacra. Plura q[uo]dem. q[uo]d sunt ad exercitandū. vnu[m] em[en]t[er] generaret fastidiū. Plura etiā. q[uo]d sunt ad erudiendū. vnu[m] ei generaret ambiguitatē. S[ed] septē sunt et nō plura. q[uo]d sunt ad medicandū. q[uo]d medicina respicit vulnera q[uo]d sanat. et sanādo vulnera adiuuat virtutes. et adiuuādo virtutes munitur et armant p[ro]tra infirmitates. Sedm[od]o q[uo]d sacra sanāt infirmitatē. numer[us] eor[um] accipit sic. Quia est infirmitas culpe et p[er]i. Infirmetas culpe in generali est peccatū originale. p[ro]tra quod est baptis[m]us. et p[er]i actuale mortale p[ro]tra q[uo]d est penitētia. et p[er]i ventale q[uo]d est extrema vinctio. P[er]i autē infirmitas est q[uo]d duplex. s[ed] igno[r]antia. q[uo]d quā est ordo. in quo potestas tradit discernēdi. Secūda est impotētia. q[uo]d quā est firmatio. Tertia est malicia. q[uo]d quā est eucharistia. Quarta est cupiscentia. q[uo]d quā est m[un]ionū. Sed q[uo]d autē q[uo]d sacra sunt in adiutorij virtutū accipit numerus sic. Quia in adiutorij fidei. sic est baptis[m]us q[uo]d est ianua sacramentorum. sicut fides virtutū. Itē in auxiliij sp[eci]e est vinctio extrema. In auxiliij charitatis. eucharistia que vnit et incorp[or]at. In auxiliij prudentie. ordo. In auxilij

lium iusticie. penitētia. In auxiliij sp[eci]e im[un]ionū. In auxiliij fortitudinis. firmatio. Sedm[od]o q[uo]d sacramenta sunt armature ecclesie militantis sumuntur similis numer[us]. quia sicut dicit Lanf. v[er]o ip[s]a est terribilis v[er]o castroz acies ordinat[ur]. Terribilis. q[uo]d munita. et fortis. et h[ab]et p[er] firmationē. Acies. q[uo]d iuncta et v[er]o et hoc p[er] eucharistia. Ordinata p[er] ordinē. Hec acies variabilis est tanq[uam] in hac v[er]o p[er]sistens. v[er]o ex ea aliq[uo]d subtrahunt p[er] mortē. aliq[uo]d p[er]sternunt p[er] culpā. id necessarium est sacramentū ad plēn[am] multiplicandā ad diuinum cultū. et h[ab]et matrimonij. Necessariū est ad resurgēdū post lapsū. et hoc est penitētia. In hac autē sola acie sal[us] est. Tūc in eam ingreditur homo v[er]o p[er] p[re]cl[ar]e. ex ea in morte egreditur v[er]o coronat[us]. sed nullus recipitur ad pugnam nisi habeat signū et arma xpi. id necessariū est sacramentum in q[uo]d hec confertur. v[er]o baptis[m]us. et hic est ianua intransitum. Itē ex hac acie nullus egreditur nisi habeat p[er] gnis et vinctio[n]ē. s[ed] in cui[us] signationē est vinctio extrinseca. que est sacramentū exeuntij. Et sic patet q[uo]d t[em]p[or]e sūt septem. siue p[er]siderent v[er]o medicamēta. siue v[er]o adiument[um] siue v[er]o arma. Ad illud ergo quod obijctur q[uo]d deberet esse vnum p[ro]pter facilitatē. d[omi]n[us] q[uo]d opus diuinū debet habere facilitatē in signū potentie. debet habere et congruatē in signum sapientie. debet etiam habere vilitatē in signum bonitatis. Quia ergo licet via facilior existeret in vno. tamen q[uo]d nō ita congrua v[er]o in pluribus. ideo fuerunt plura. Ad illud quod obijctur de efficacia eucharistie. d[omi]n[us] q[uo]d si in eucharistia significatur passio. et continet xps in quo est gratie plenitudo. nō tamē signatur passio s[ed] om[n]e suū effectū. nec p[ro]tinetur gratie plenitudo ad om[n]e gratiā effundendā sed specialiter ad effectū cibarij. Ad illud q[uo]d obijctur de baptis[m]o. d[omi]n[us] q[uo]d baptis[m]us directe est contra originale. vnde nō est iterabile. sed vulnera peccatorum sunt iterabilia. Item si absoluat a pena satisfactionis nō tamen a pena que est sequela culpe. et contra has penas sunt sacramenta. quia nō sunt t[em]p[or]e in dimissionem culpe. et ideo nō sufficit. Q[uo]d autē obijct[ur] q[uo]d debent esse duo t[em]p[or]e contra duo. s[ed] penā et culpā patet responsio. nō em[en]t[er] est standum in p[ri]mis differentijs que sunt pena et culpa quia nimis sunt generales. nec descendendū est ad speciales. sed in eis que vniuocacionē habent. v[er]o pura originale ad om[n]ia originalia. et mortale ad mortalia. et veniale ad ventalia. Similiter nō in differentijs p[er]i. s[ed] in p[ri]ncipali q[uo]d sunt ratio ducendi in culpā. Et sic p[er] de irregularitate. sicut de appetitu gula. q[uo]d sine peccato potest esse in se nisi de ordine p[ri]ncipij desiderium. sed cupia carnis s[ed] manet inordinata nisi ordinat[ur]. Ad vltimū d[omi]n[us] q[uo]d sacra legis scripte addūt sup[er] sacra leg[is] nature q[ui]nt[er] ad certitudinē signatiōis. et difficultatē oneris. id sunt euidetiora et plura. Sed sacramenta euangelij addūt sup[er] sacramenta leg[is] septē q[ui]nt[er] ad exp[re]ssionē et efficaciat[ur]. et munitur oneris duriciam. ideo sunt euidetiora et efficaciora. sed tamen paucaiora.

Consequenter q[ui]nt[er] ad scōdam p[re]d[ic]ti. q[ui]nt[er] de baptis[m]o ioh[annis]. Et circa h[ab]et q[ui]nt[er] tria. Primo q[uo]d quis a q[uo]d fuerit ioh[annis] baptis[m]us instituit. Secūdo ad q[uo]d fuerit instituit. Tertio q[ui]nt[er] de v[er]o ip[s]i siue efficaciat[ur].

Questio

Quis fuerit a deo instituit. videtur. q[uo]d ille est institutor rei qui iubet rem fieri et cuius autoritate fit. sed ioh[annis] n[on] autoritate d[omi]ni et mandato baptizabat. vnde Job. i. Qui misit me baptizare. ille mihi dixit. ergo ioh[annis] a domino missus erat ad baptizandum. q[uo]d et cetera. Item ba

19
20
21
22
23

prizator siue baptista nomē officij. ⁊ officij honorabilis sed nemo assumit sibi honorem. sicut dicitur Debe. v. alto / qn nō est assumptio sed usurpatio. ergo iohānes fuit factus a domino baptista. et sibi. ⁊ ⁊ baptismus eius est a domino institutus. **I**te fiat deductio quā facit dominus in euāge. Baptismus iohānis de celo erat an et hoibz. Sicut hoibz. ergo nō erat ei credendū. Si de celo. ergo institutus fuit ab ipso deo. **L**ōtra. si baptismus iohānis fuit a domino institutus. cū ergo debeat ab eo a quo instituitur denominari. nō debet dici baptis iohānis. sed dei. Media patet. qz baptismus christi dabat a petro ⁊ a paulo. ⁊ ab eis nō denominabatur s; tñ a christo q̄ erat institutor. Iuxta h̄ querit. cū euāgelii nō tñ denominat ab auctore principali. s; etiā a scrip̄toze. vt euāgelii iohānis. quare non similiter baptismus. **I**te q̄ sit institutus a iohāne. videt qz sit a deo. statere videt iohāne cessante. s; baptismus iohānis cessat statim quādo iohānes missus est in carere. sicut dicitur Luce. sup̄ iohāne. **I**te q̄ sit ab eo tñ institutus. nō a deo. **R**ō. dōm q̄ baptismus iohānis dōs fuit principalis institutor. sicut p̄bat rōnes p̄me. s; iohānes fuit administrator plenarius et p̄cipuus. Plenari⁹. qz dōs nihil ibi faciebat quod p̄ ip̄ sū nō fieret. totū tñ administrabat. qz tñ ceteri laudabant. P̄cipuus dō. qz dōs p̄ ip̄m instituit. ⁊ ei officium baptisandi commisit. vt nullus baptisaret illo baptismis nisi ipse vel aliq̄s ei⁹ auctoritate. ⁊ inde q̄ nominabat a iohāne. ⁊ cessante iohāne cessante. Sed in baptismis christi nullus erat administrator plenari⁹. qz ibi ē interior: regeneratio que solū fit a deo. nō ministerio humano. Nullus etiā p̄cipuus. qz christus instituit baptismum suū nō p̄ aliquē hominē. sed p̄ seip̄m. Nulli etiā sic commisit suū officii vt aliq̄ eius auctoritate baptisarent. Ideo non denominatur ab eis baptismus christi. nec cessat eis cessantibz. **A**d illud qd̄ obr̄ de euāge. dōm q̄ euāgelista fuit administrator plenari⁹. qz q̄rum ad verba ⁊ intellectū. Verba tñ ex se dicebat nō omnino eadem q̄ christus in p̄dicando dixerat. Rursus sensu seruiabāt. sed illi primo illuminati fuerūt. ⁊ postmodū alijs exp̄mebāt. In sacramētis nō sic. qz ap̄li signa ex se non habebāt. sed a dño sūt instituta. Rursus p̄ gratiam q̄ erant purgati alios non purgabant. ideo non sic dicitur baptismus mar. sicut euāgelii Mar. dicit. Et p̄ illud patet responsio q̄ non cessauit ideo baptismus iohānis. qz esset principalis institutor. sed qz erat p̄cipuus administrator. **Q**uestio ij e

Ad quid fuerit baptismus iohānis institutus. Et qz ad signandum videt p̄ illud qd̄ dicit Hugo. tñ baptismus christi et baptismus iohānis hoc interest. qz ibi solus sacramētum dabatur. hic sacramētum ⁊ res sacri. s. in baptismis christi. s; si sacri ē signū. patet qz ad signandum. **I**te p̄ rōem videt. qz magis conueniebat baptismus iohānis cū baptismis christi qz baptismus legalis. sed ille vt dicit Hugo signabat baptismus christi. s; multo fortius congruit. qz baptismus iohānis. **I**te qz fuerit institutus ad efficiendū videt. qz Mar. j. dicit. erat iohānes baptizās baptismis penitētiē ⁊ remissionē peccatorū. qz cū remissio peccatorū nō sit sine gratia. vt qz dabat grām. **I**te rōne videtur. qz sicut dicit Hugo. quēadmodū crescit in sacramētis exp̄ssio significatōis crescit ⁊ efficacia sanctificationis. ⁊ s; magis appropinquat ad aduentū christi. sed baptismus iohānis exp̄ssius signū erat qz circūcisio. ⁊ aduentū christi magis appropinquabat. s; maiorem efficaciam habebat. **P**ropterea si nulla habebat interius efficaciam. cū ablutio carnis prae nullus erat vtilitatis. nō erat acceptandū nec approbandū. s; stulte fecerūt q̄ susceperūt. Male etiā fecit xp̄s q̄ approbavit. dū ab eo baptizari voluit. sicut dicit Mar. iij. ergo si nec illi faciebat stulte. nec xp̄s male. s; aliquā efficaciam habuit. **I**te qz maiore efficaciam habuit qz baptismus christi. videt qz xp̄s baptizāt⁹ ē baptismate iohānis nō suo. ergo ex ope p̄posuit illud suo. sed non esset p̄ponendus nisi esset maioris virtutis ⁊ efficacie. ergo. **L**ōtra qz nec ad signandum nec ad efficiendū videtur. Quia si ad signandum tñ. ergo fuit sacramētum legis vete. Si ad efficiendū. fuit noue. ergo cū baptismus iohānis non fuerit sacramētum legis vete. qz tō. ē termin⁹ legis. nec noue. manifestum est. qz nec signū nec efficaciam habuit. **I**te qz nihil in certis fecerit. vt qz Mar. j. dicit. Ego baptizo vos aqua. ⁊ j. Jo. Propterea veni ego in aqua baptizans. et j. Act. qz iohāne baptizauit aqua. **I**te sup̄ illud Jo. j. Erat iohāne baptizās. ⁊ glo. quātū cardecumis nouū baptizatis. p̄dest doctrina dei. tantū p̄fuit baptismus iohānis ante baptismū christi. ergo s; hoc solus instituebat ⁊ nihil gratie cōferebat. patet. **R**ō. dōm qz baptismus iohānis fuit institutū ad p̄signandū baptismum christi sicut dicit mgr̄. qd̄ erat sacre rei signū. qz signabat baptismū christi rōe tñ erat quodāmodo sacramētum. fuit etiā institutū ad assuefaciendū ad baptismū christi. Mar. iij. Ego baptizo ⁊ glo. tantū corpa lauo. qz p̄cā solueret neq̄. vt sicut nascendo ⁊ p̄d cado p̄curro sic baptizādo ad baptismum christi dirigo. et q̄tū ad h̄ nō ē sacramētum s; sacramētale. sicut tomcamerum tñ q̄ milites assuecūt nō ē bellum. fuit etiā h̄ ad baptismū christi nūciandū. manifestādo auctē. ⁊ p̄gando viā ⁊ h̄ cū baptizauit christū manifestatus ē christus. Job. j. vt manifestaret in isrl. propterea veni ego in aqua baptizās ⁊ in illo baptizādū actu cōsulit christus. aq̄s ym regneratū ⁊ tractu carnis. vt dicit Beda. ⁊ q̄tū ad h̄ qz fuit institutū nō. le. nō fuit sacramētum nec omnino ye. nec omnino no. le. Concedendum ē igit qz fuit institutum ad signandū nō ad efficiendū. sic dicit Hugo. nec oportet sacramētum sit ye. le. p̄ter hoc qz nūciabat sacramētum noue. **A**d obr̄. ⁊ illo vbo p̄dicās. ⁊ glo. exponit sic. penitētiē baptismū dicit i remissionē peccatorū. ⁊ hūc tñ p̄dicauit nō redit. **T**ñ baptismus illi⁹ penitētiē. nō erat baptismus iohānis. quem ip̄s dabat. s; baptismus christi quē iohāne p̄dicabat. **A**d illud qd̄ obr̄ qz exp̄ssius signū ē qz legalia. dōm. qz circūcisio instituta fuit i remediū nō tñ i signū. s; baptismus iohānis i signū. nō i remediū. qz si cēt i remediū. vtiqz cēt efficacius remediū. sicut erat exp̄ssius signū. **A**d illud qd̄ obr̄ qz si nullius vtilitatis. ⁊ dōz qz q̄tū inter⁹ nō purgaret. nō tñ erat inutile qz instruebat ⁊ assuefaciebat. ⁊ qd̄ amplius est. fuit via manifestādi christi. ⁊ p̄parādi. viam baptismis christi. ⁊ inde est qz christus i eo baptizari voluit. vt se baptizaret materiā suo baptismati p̄parari sanctificando aquā. ⁊ sic patet sequēs. quia non p̄posuit suo. sed ordinauit ad suū baptismū. **Q**uestio iij f

De vtu baptismi iohānis siue de efficaciam. vtrum scilicet baptismus iohānis cum impositione manuum equipollens esset baptismis christi. Et qz sic videt ratio ne. qz ista duo completum faciunt baptismum s; baptizari in aqua ⁊ spū. sed per iohānem baptizati sūt aqua. p̄ manu impositionem spū. ergo equipollens ista duo baptismis christi. **I**te hoc videtur rōne alia. quia ad hoc qz baptismus sit sacramētum completū. non est necesse a liq̄e lauati in certis ⁊ certis. sed successiue. vt patet in accedēte sicte. ergo videt qz impositio manuum nō lauit in certis p̄ spūm cum ablutōne precedenti ex

26

27

28

29

teriori fuit integrum sacramentum. Item hoc videtur auctori-
tate Hiero. et magistri. Dicit enim Hiero. super Jo. Bap-
tizari a iohanne nomine veteri. quia dixerunt. neque si spūsa-
ctus est auditum. neque baptizati sunt. sed hec est ratio. quod non cog-
noscebant spūm sanctum. sed si hec est causa recta. oppositum est cau-
sa opposita. sed si baptizati erant et fidei trinitatis habebant.
non erant rebaptizandi. **I**tem hoc videtur auctore scripturę.
quod actu. viij. dicit de samaritanis. quod baptizati erant in nomine
dñi iesu. et tñ imponebant manus sup eos. et apli non facte-
bant aliud nisi imponere manus in nomine dñi iesu. Sed tñc
quod. aut baptismus ille fuit xpi. aut iohannis quod baptiza-
ti erant. Non xpi. ut patet per textum. Non spūsa-cti. nōdum et
in quęstione illorum. **I**tem Aug. dicit ubi. baptizati tantum aqua tincti non spū. sed
quod fuit baptismus iohannis. non oportebat nisi manus imponi.
Lōtra. Legit Act. xij. quod paulus rebaptizavit baptizatos
baptizatos iohannis. ergo rebaptizandi sunt. Si
dicas quod video rebaptizavit quod non habebat trinitatis fidem
tñc ergo suppleta fide trinitatis non oportuit rebaptiza-
ri. sed oportet quod an instruit in fide quod baptizaret. ergo nec
debet rebaptizari. **I**tem Aug. assignat generale dif-
ferentiam inter baptismum iohannis et baptismum xpi dicens Ba-
ptizavit iudas et rebaptizatum non est. baptizavit iohan-
nes et rebaptizatum est. generaliter omnes erant rebaptizandi.
Ite rōne videtur. quod sicut dicitur est. baptismus iohannis assue-
faciebat et dirigebat ad baptismum xpi. Tñ ipse iohannes
dicebat. Ego baptizo vos aqua. ille baptizabit vos spi-
ritu sancto. ergo si frustra assuecit aliquis ad faciendum
aliud quod non facit. frustra baptizati sunt baptismum Jo-
hannis nisi baptizarent etiam baptismum xpi. Ite imposi-
tio manuum habebat locum facti confirmatio. sed confirmatio
nisi baptismum presupponebat factum baptismum. et alius non valet
nisi baptismus. sed si nōdum habebat plenum factum baptismum
nihil faciebat confirmatio sicut impositio manuum eius. Ite
in baptismum imprimi characterem quod est fundamentum ordinis
et aliorum sacramentorum. sed characterem non imponebat in ba-
ptismo iohannis. nec in impositione manuum. quod non habebat cum
illo aliqua similitudine ergo tales se carerent caracte-
re. ergo nunquam eis valerent alia sacramenta. **R**. dñm
quod duplex fuit sup hoc opinio. Unius quod baptizati ba-
ptismo iohannis. si non habebant fidem trinitatis. rebap-
tizandi erant. Si autem habebat fidem trinitatis non oportet
rebat eos rebaptizari. sed sufficiebat manus imponi.
Et ratio huius positiois fuit quod quia tales habebat ablu-
tionem exteriori. et habebant fidem trinitatis qua interi-
insigniebant tanquam caractere. habebant spiritum sanctum

per impositionem manuum. et ideo tales non erant rebaptizandi.
Nec autem opinio roboratur per auctoritatem. quia
Actu. viij. non sunt rebaptizati. et. sunt rebaptizati.
et ideo nec generaliter asserunt nec negant. sed distinguunt
ad sustinendum hanc opinionem. et dicunt quod tempore illo
impositio manuum plus valebat quam confirmatio.
dabat enim baptismum fluminis. Huius opinionis fuit
magister et alij qui eam sustinent. Alia opinio est quod om-
nes sunt rebaptizandi. quia ille baptismus iohannis. solus as-
suefaciebat non regenerabat. et impositio manuum non ca-
racterificabat animam. et ista est communis opinio moder-
norum magistrorum. **E**rgo obijciatur quod erat ablutio
exterior et interior. dñm quod non quecumque ablutio exterior
est sacramentum. sed in qua imprimitur character qui sem-
per manet. et talis non fuit in baptismum iohannis. ideo patet il-
lud. **A**d aliud Hiero. dñm quod non vult ubi tagere cau-
sam rebaptizationis. sed insufficientiam fidei in altera
personarum. et hoc patet si inspiciantur antecedentia
et sequentia. **A**d aliud dñm quod samaritani baptizati
erant a philippo baptismum christi sicut innuit glo. **E**t
quod dicitur quod non receperunt spiritum sanctum. intelligitur vi-
sibiliter. quia ille non erat philippus apostolus sed disci-
pulus. et ideo baptizare potuit predicare. sed non manus
imponere ad dandum spiritum sanctum visibiliter. Unde glo.
actu. viij. super illud. miserunt ad illos petrum et
iohannem. philippum qui samarie euangelizabat vni de
vii. erat. Si enim apostolus esset. manus imponere pos-
set quod solis episcopis conuenit. et ita patet quod hec opi-
nio que dicit quod non erant omnes rebaptizandi non habet
fulcrum ex scriptura. nec ex auctoritate euidenti. nec
etiam habet auctoritatem cogentem. Alia vero opinio au-
toritatem habet. sed quod omnes sunt rebaptizandi. sicut
patet Actu. x. et non est ratio quia defectum haberet su-
dei. quantumcumque enim aliquis est infidelis non est rebap-
tizandus sed crudelidus. ergo hec erat ratio. sed quia
ille baptismus non computabatur pro sacramento. **E**t
habet auctoritatem a sanctis. Augustinus enim dicit su-
per Johannem omel. v. qui baptizati sunt baptismum iohannis.
Item beda ad hoc. Johannes baptizabat ut ad bap-
tismum xpi dirigeret. **A**d hoc facit glo. sup illud Joh. iiij.
carbecumis. et hec sup habita est. Rōne etiam huius patet cara-
cterem quod imprimi. et quod baptismus xpi erat inanus factorum
et postremo quod assuefactio erat. frustra erat. quod yana est
assuefactio ubi non cōsequitur illud ad quod est. Hinc ergo opi-
nioni tanquam securiori et rectori assensum credo.

Dist. iij. de baptismo quod ad ipsum factum per se.

Dist. hec videndum est quid sit baptismus. et. De
terminatis pambulis ad facta. in hac parte de-
terminat magister de sacris sigillarum. et huius hec
ps septem pres. fm. viij. sacra. In prima determinat de bap-
tismo. In secunda de confirmatione. infra. dist. viij. Nunc de sac-
ramento confirmationis. In tertia de sacro eucharistie. infra
di. viij. **P**rima pars baptismi et confirmationis. In quarta de pe-
nitentia. infra. dist. xiiij. Post hec de penitentia agendum est.
In quinta de extrema unctione. infra. dist. xxiij. **D**icit primus
sa est aliud sacramentum. In sexta de ordine. infra. distinctio. xxiij.
Nunc ad considerationem sacre ordinationis. In septima de
matrimonio. infra. distinctio. xxvij. Cum alia sacramenta
post peccatum. **P**rima pars in qua determinat de
baptismo habet duas. In prima determinat de bap-
tismo quod ad ipsum factum. In secunda quod ad sacramen-

alia. et incipit ps illa. infra. di. vij. circa medium ibi. **P**o-
ro cūcti ad baptismum venientes. **E**t quoniam factum baptismi
pre considerari se. et per comparationem ad dātes et recipientes. id
ps ista huius tres. In prima agit de baptismum per se. In secun-
da per comparationem ad recipientes. infra. di. iij. **D**icit di-
cedū. In tertia per comparationem ad dātes. infra. di. v. **P**ri-
ma sciedū est factum baptismi. **P**rima pars continet per-
sentem dist. et diuiditur in duas pres. In prima agit de
baptismo quod ad eius quod dicitur siue integritate. In se-
cunda quod ad eius institutionem. ibi. **D**e institutione bap-
tismi quādo cepit. **P**rima ps habet duas. In prima ostē-
dit quod ad esse baptismi concurrunt verbum et clemētū. In
secunda vero determinat quod sit illud verbū. ibi. **S**ed
quod est illud verbum. **E**t illa pars habet duas. In pri-
ma determinat veritatem. In secunda vero soluit dubi-
tationem ibi. **D**icit queritur an baptismus sit verus.
Subdiuisio huius partis patet in littera.

Baptismus dicitur inunctio .i. ablutio corpis exte-
rior facta sub forma verborum scriptura. **C**ōtra. Tūc dē
mala ista notificatio . q. notificatio dicitur uenire notifi-
cario pēse. sed hec nō est talis . q. cū lana panni est ablu-
tio corporis . 7 pōt fieri sub forma verborum scriptura . 7 sic est
baptismus . qd

Quid sit baptisim⁹ . 7 qd ad eē
baptisim⁹ cōcurrat verbū 7 ele-
mentum .

DI-III.

Hec videndū est qd sit ba-
ptisim⁹ . 7 qd sit forma .
7 qd instituitur . 7 cā institutio dis-

Baptisim⁹ dicitur inunctio .i. ab-
lutio corpis exterior facta sub
forma verborum scriptura . Si

em ablutio fiet sine verbo nō ē
ibi sacm⁹ . sed accedere vbo ad
elementū sit sacm⁹ . nō vtiq. ipm
elementū sit sacm⁹ . s. ablutio fa-
cta in elemēto . **C**ū Aug. Ver-
bo baptisima psecrat . detrahe
verbū 7 qd est aq. nisi aqua . ac-
cedit verbū ad elementū 7 sit sa-
cramētū . vñ est hec tanta virt⁹
aque vt corp⁹ tangat . 7 cor ab-
luat . nisi faciēte verbo . nō qd di-
cit . s. qd credit . **M**ā 7 in ipō vbo
aliud est sonus transicō . aliud
est virt⁹ intrus manēs . **I**n duo-
bus q. pōt sit sacm⁹ baptisim⁹ . s. i
verbo 7 elemēto . 7 si alia de-

sint que ad decorē sacri institu-
ta sūt . nō iō min⁹ est ver⁹ sacra-
mētū 7 scm⁹ . s. verbū sit ibi 7 ele-
mentū . **M**ā 7 in h sacramēto et
in alijs qdā solēt fieri ad decorē
7 honestatē sacri . qdā ad sub-
stantiaz 7 cām sacri p̄tinentia .
De suba hui⁹ sacri sunt verbū 7
elementū . cetera ad solennita-
tem eius p̄tinent .

De forma baptisim⁹ qd deter-
minat veritatem quod sit illud
verbum .

Sed quod est illud verbum
quod accedente ad elementum
fit sacramētū . veritas que do-
cet huius sacramenti formam
tradens ait discipulis . **I**te do-
cete omnes gentes baptizan-
tes eos in nomine patris 7 filij
7 spūs sancti . **I**nuocatio igitur
trinitatis verbū dicitur quo ba-

hec lotio passiva signū est effect⁹ grē . nec hys psecrā signū
onē nisi put. iungit lotioni aq. 7 ministri . tūc em signū
est q. aia purificat a deo p gram . **C** **I**n duob⁹ q. rē .
Tr falsuz dicere . q. vt dicit Amb. oē sacm⁹ est simplex
qd nō p̄stet in duob⁹ . q. tūc eēt cōpositū . **R** . alig fa-
ciū vñ in h qd

prima psecratur . 7 hec est for-
ma verborum sub qua tradit ba-
ptisim⁹ . **C**ū bonifacio epō Za-
charias papa ait . Firmissime
pceptuz ē in synodo angloy . vt
q. cūq. sine inuocatoe trinita-
tis mensus fuisset . q. sacm⁹ re-
generatiois nō haberet . qd oī-
no verū est . **S**i mensus i fon-
tem baptisim⁹ qd fuerit sine in-
uocatoe trinitatis . psecr⁹ xp̄ia-
nus nō est nisi in noie patris 7
filij 7 spūs sancti fuerit baptiza-
tus . **L**egit tñ in actib⁹ ap̄toz .
ap̄tos baptizasse in noie xp̄i . s. i
hoc noie vt exponit ambro . to-
ta trinitas intelligit . **I**ntelligi-
tur em cū xp̄m dicit 7 pater a q.
vinctus ē . 7 ipē q. vinct⁹ est . 7 spi-
ritus sanct⁹ p. que vinctus ē . **C**ū
Nicolaus papa ad psulta bui-
garozū a quodā iudeo multos
baptizatos asseritis . 7 qd inde
agendū sit psultis . **I**bi p̄fecto
si in noie sancte trinitatis vel
in noie xp̄i . sicut in actib⁹ ap̄to-
rum legim⁹ baptizent . baptiza-
ti sunt . vñ em idēq. est vt ex-
ponit ambrosius .

Soluit dubitationē an i no-
mine patris tñ vel spūs sancti pos-
sit tradi baptisimus .

Ibi querit an baptisim⁹ eēt
verus si diceret in noie patris
tñ . vel spūs sancti tñ . vt cū dici-
tur in noie xp̄i . **A**mb. videt di-
cere q. si fide mysteriū trinita-
tis teneat 7 vna p̄sona tñ noie
tur . plenū est sacm⁹ . **E**t econ-
uerso si tres noies 7 nō recte
de aliquo illoz sentiat . vacu⁹ 7
fieri mysteriū trinitatis . **A**u-
em sic vbi nō ē plenū baptisim⁹
sacm⁹ . nec p̄ncipiū nec speci-
es aliqua baptisim⁹ estimatur .
Plenū autē est si patrē 7 filiū et
spūs sanctū fatearis . **S**i vñ ne-
ges totū subruēs . 7 si vñ i ser-
mone cōprehendas vel patrē

oē sacm⁹ . q. non
vocat sacm⁹ si
gnū exteri⁹ . s. ef-
fectū grē interio-
rē q. est grā sim-
plex . **A**liq. vim
faciū in simpli-
citate . q. nō dici-
tur simplex . q. nō
hys p̄ca . s. q. nō
dicitur i pla-
gram . **S**z neu-
trū istoz est ma-
gnuz qd dicere .
tō credo p̄vocat
sacm⁹ simplex . q.
ei reuocatio sit
in iustā . **N**ā si
sacm⁹ remaneat
imp̄fectū . nihil ē
faciū . nec etiā
dicitur inceptū .
s. totū reincipiē
dū . 7 h p̄z . vt
bis ex̄tra . vbi
nō ē plenū sacm⁹
baptisim⁹ nec p̄n
cipiū . **S**pes ali-
q. baptisim⁹ est i
mat . 7 iō dī esse
simplex .

Act. vii. 2. x. q. apit in xpi noie baptizauerunt.

Nicolaus papa ad ed. sulca bulgarorum.

In noie scēe
trinitatis . **I**n-
nuat m̄g q. idēz
est baptizare in
noie trinitatis 7 i
noie xp̄i . s. p̄ h n̄
vult dicere q. h
ba . eādē p̄tatem
hnt . nec q. oīno
idē sonent . s. q.
mo⁹ baptizadi
i ecclia p̄mittua
conformis fuit
mō que nūc ē ec-
clesia . **N**ā i xpo
intellec⁹ claudi-
tur trinitas . sed
tñ implere 7 re-
more . **C**ū idēz
q. et idēz p̄tuz 7
efficacie . s. h in-
telligēdū ē p̄tpe
illo in q. nodum
erat nōmē xp̄i . p
mulgarū .
Cū nō ē ple-
nū baptisim⁹ sa-
c

Amb. i. h. de i. s.

Aug. sup Jobem.

Abat. vi.

eramentum. nec principium etc. Notandum qd illud est dictum ppter characteris impressionem. qd usq; em character imprimatur. n/ h/ de sacramento factum est stabile. Et quonia character imprimatur in instanti. quando est factu aliquid. totum perfectum est. si ergo no est perfectum. nihil omnino factum est no qru ad operationem eceri orem vbi est successio. sed inerti orem vbi est subtra impressio.

h.

Subtilior in sinuari vt etc. Inuit Ambrosio qd sufficit ali qua personarum exprimere. sed illud est intelligendum no quia ibi sit plena forma. Si em crederet negligens eet quod credit exprimere. no sufficeret. ideo soluz in casu est credendum ipsuz locu

Act. x.

vel filium vel spiritum sanctuz fide autem nec patre nec filioz nec spiritum sanctuz abneges. plenum est fidei sacramentuz. Ita etiam licet patrem et filioz et spiritum sanctu dicas. et patris et filij et spu sancti minuas potestatem. vacuu est omne mysterium. Cum enim dicitur in nomine christi. per virtutem nominis impletum est mysterium nec a christi baptizare spiritus separatur. quia christus baptizavit in spiritu.

Questio Ambrosij. D. Nunc consideremus vtrum scilicet christi nomine legimus baptismi plenum esse sacramentum. ita etiam spiritum sancto nuncupato. nihil desit ad mysterij plenitudinem. Rationem sequimur. qui vnum dixerit. trinitate significavit. Si christu dicas. et patrem a quo vinctus est filius. et ipsum qui vinctus est filium. et spiritum sanctum quo vinctus est designasti. Scriptu est enim hunc esse ihm a nazareth quem vixit deus spiritum sancto. Et si patrem dicas. filium eius et spirituz oris eius pariter indicas. si tamen id etiam corde comprehendas. Et si spiritum sanctum dicas. deum patrem a quo procedit. et filiu ei

cuius est spiritus nuncupasti. Unde et rationi copuleatur auctoritas. dominus dicit. vos autem baptizabimini spiritu scilicet. ex quo indicat nos recte posse baptizari in spiritu sancto.

Perstringit premissorum intelligentiam cum determinatione cuiusdam dicitur.

Ex his apte intellexisti in nomine christi verum baptismum tradidit vni. nihilominus insinuari videtur verum baptismum dari posse in nomine patris filij vel spiritum sancti. si tamen ille qui baptizat fidem trinitatis teneat. que trinitas in quolibet horum nominum intelligitur. Si autem aliquis peruerse credens. et errorem inducere intendens vnum de tribus tantum nuncupet. non implevit mysterium. Quod vero ait nominatis tribus vacuum esse mysterium si baptizans minuat potestatem patris et filij vel spiritum sancti. male sentiat de potentia alicuius horum. non credens vnam potentiam trium. intelligendum est hoc super eum qui non intendit nec credit baptizare. qui non tamen caret fide. sed etiam intentione baptizandi non habet. Qui ergo baptizat in nomine christi. baptizat in nomine trinitatis. quando ibi intelligitur. Turtius est tamen ibi tres personas nominare. vt dicatur in nomine patris et filij et spiritum sancti. non tamen in nominibus. sed in nomine. i. inuocatione. vel in confessione patris et filij et spiritum sancti. Inuocatur enim ibi tota trinitas. et inuisibiliter ibi operetur per se. sicut extra visibiliter per mysterium. Si autem dicatur in nominibus. non est ibi sacramentum. quia non seruetur forma baptismi.

tum esse. scilicet si plena sit fides in corde. nec desit aliquid in sermone et negligentia. sed soluz impotentia. quia tunc supplet diuina misericordia et sapientia.

Act. 1.

Ecce quid oportet detur minari.

Amb. 1. li. de tri. qd est noie prius filij et f.

Ad intelligentiam huius partis queritur de quod dicitur de baptismo. Et circa hoc duo principaliter queruntur. Primo queritur de his que pertinent ad integritate sacramenti. Secundo de his que pertinent ad formam verbi. Circa primum querunt tria. Primo queritur quod sit baptismus a parte elementum. Secundo queritur vtrum de integritate eius sit expressio vocalis verbi. Tertio vtrum necesse sit ad integritatem baptismi fides alius cuius articuli.

Questio

Quid sit baptismus secundum suam essentiam. vtrum aqua. vel intinctio in aqua. Et quod aqua sit. videtur per diffinitionem hugonis. Baptismus est aqua ablucendis criminibus sanctificata. Similiter per diffinitionem sui generis. Sacramentum est elementum ex similitudine representans etc. ergo si aqua est elementum. sacramentum baptismi est aqua. Si dicas quod veritas diffinitione assignat per causam materiam non per essentiam. Contra. Hec est per essentiam. baptismus est sacramentum. et hoc sacramentum est signum. et hoc signum est species sensibilibus aliud faciens in cognitione ventis. ergo hec est vera secundum substantiam

baptismus est species vel forma visibilibus rei inuisibilibus. sed hec forma vel species non est nisi aqua. etc. Item species panis est sacramentum in eucharistia. non ipsa panis manducatio sed magis usus. et hoc quia similitudinem habet ad signatum ibi contentum. ergo si in baptismo gratia abluens signatur per aquam abluentem. ergo aqua abluens est sacramentum. sed non aliud quam baptismus. ergo etc. Quod autem aqua non sit baptismus sed tinctio. videtur per illud quod dicit magister in littera diffiniens baptismum. Baptismus est ablutio corporis exterioris facta sub forma verborum prescripta. Et subdit. accedere verbo ad elementum sit sacramentum. non ipsum elementum sit sacramentum. sed ablutio facta in elemento. ergo patet quod baptismus non est aqua. sed ablutio in aqua. Item hoc ipsum patet ratione. quia si baptismus esset aqua. cum aqua semper aqua sit. aqua semper esset baptismus quod falsum est. quia non est nisi dum aliquis baptizatur. Et iterum. cum aliquis baptizaretur in mari tunc mare esset baptismus et flumen. quod non est rationale. Item ad sacramentum baptismi concurrunt verbum et elementum. ergo si verbum est necessarium vtpote quod significat

illud pprie est baptismus ad quod refert verbus. s; verbum refertur ad actum abluendi cu dicit abluo te. non ad aqua. ergo baptismus no est aqua. Q aut nec aqua sit nec tinctio in aqua. videt. quia baptismus manet recedente aqua z ablutione in baptizato. ergo zc. Et q; maneat videt. q; semp; denominat z nunq; iterat. **R.** ad intelligentia pdictor; est notand; q; baptizare in greco tm; valet q; tum lauare in latino. vnde Judith. rj. Descendebant in vallem berbulie z baptizabant se. Ab eo aut; qd est lauare onit lauacru z lotio. Lauacru est aqua deputata ad lauadu. sicut balneu est aqua deputata ad balneandu humano artificio. Lotio vero est vsus vel effectus aque. Baptismus igitur accipit pro lauacro vt Lanti. iij. Dentis tui sicut greges rontaz que ascenderunt de lauacro. glo. lot. in baptismo. Et ap'ls. Tit. iij. per lauacru regenerat; z renouat; . Accipitur etiam p lotione. marci. vij. tenentes traditione hominu; baptismata calcu z vnoq; lotiones. Similit; ablutio p baptismo Job. iij. Qui lotus est no indiget zc. Lotus. i. baptismatus. cui; g; nome; baptismi equiualeat lauacro z eti; lotioni. Dixerunt aliqui q; baptismus fm; q; est nomen sacramenti. idem est qd lauacru. Alij q; est idem qd tinctio. P'ime opinio; videt fuisse magister Dugo. sed secunde magister. Credo tam; q; vtroq; mo; dicitur est sacramentu. q; fm; q; lauacru est facere rei. lignu aqua em; abluens signu est gratie intrus mundanis. z ablutio signu interioris mundanotis. z ita vtriq; sacramentum. Nec tm; duo sacramenta. q; vnu est ppter alterum. Aqua em; no est sacramentu nisi in q; tum abluens. z lotio no est sacramentu nisi quia lotio aque vel in aqua. z ideo tm; vnu sacramentu. Si tm; queras quod p prius z pprius dicit sacramentu. vrru baptismus p lauacro an p lotione est distinguendu. q; fm; q; lauacru est gratia z sanctificans. z sic pncipalitus dicit de lotione. q; imediariis respicit interior; effectu. Et verbu dicit eti; sacramentum signas. z sic pncipaliter dicit de lauacro. q; signatum interioris pprie z p prius est gratia mundas. z per sequens ipa lotio. Et est exempli. circuli; expositus ante tabernacu signu est vini vendendi. et exposito circuli; est signu venditionis. tm; magis pprie est signus circuli; q; expositio. sic aqua magis q; ablutio. Et cedende sunt rones hoc pbantes. **A**d illud qd obijcitur in contrariu de magistro. ddm; q; ipse fuit alteri; opinionis. nihilomin; tm; cedendu est q; baptismus sit ablutio. nec ex hoc sequit; q; no sit aqua abluens. **Q** aut; dicit q; elementu no sit sacramentu. intelligedu e no fm; id qd est sed fm; actum qui est lauare. Per hoc eti; pz sequet; q; aqua no est sacramentu fm; q; aqua solu s; fm; actum lauandi. sicut gratia meret sedm; actu purgandi z ideo no sequitur q; sp; aqua sit sacramentu. nec q; omnis aqua. sed aqua que lauat z que deputat ad hoc. z hoc n; est totu mare vel fluui;. sed illud aqua qd de primo contungitur corpi lauando. Et hoc eti; pater sequet; quia verbu refert ad aqua sedm; q; sacramentu in actu. z sic in q; tum est lauans. **A**d illud qd obijcit q; manet. dds; q; baptismus pprie fm; qd dicit sacramentu exterius no manet in se sed in suo effectu. z rone illius dicit manere. **E**ffect; em; baptismi aliqui dicit baptismus. **C**u; notadu q; cum in baptismo sint tria. qd;dam est sacramentu tm; vt elementu visibile. quoddam res tm; sicut gratia curas quoddam qd est sacramentu z res sacramenti. vt carater. De re sacramenti dicit comuniter. De re z sacramento dicitur pprie. De sacramento aut; dicit magis pprie. Sed de lotione adhuc magis pprie. z de elemento sub

talit; tu maxime pprie. z fm; has q; tuor; acceptioes q; dupliciter diffinit. Sedm; q; baptismus est nomen elementis significantis z sanctificantis p'rate verbi. diffinit ab hugone. baptismus est aqua diluendis criminibus tificata. Sedm; q; p actu vel vsu elementis a mgro. baptismus est tinctio corporis exterior; sacra sub forma verbor; pferi pra. Sedm; q; accipit p sacramento z re sacramenti q; est caracter. sic a Dam. baptismus est vite spualis pnc; pius sigillu. z custodia z illuminatio mentis. Et tangit qdru plex d' ditto caracteris. Quia em; pparat ad gratia. i; pncipiu vite. Quia distinguit grege; dnti. sic sigillum. Quia indelebiliter pferuar. sic custodia. Quia specialiter disponit ad fidei dicit illuminatio mentis. Sedm; q; accipit p re sacramenti diffinit a dyonysio. Baptismus est regenerat; sacm. fm; q; pmtus subsistit in ania. specialiter form; aiales mor; ad oportunitate diuio; rum eloquio; z actio; . z ad celestis q; etis anagogon iter faciens. In hac diffinitione tangit res hui; sacri. q; est gra aiam viuificans. cu dicit fm; q; pmtus subsistit in aia. Tangit eti; habitatio poterit p virtute. **S**ed mo ad actua. cum dicit form; aiales morus. Sedm; ad p'emplaria. cu dicit ad celestis q; etis anagogon.

Questio **h** **b**
Utrum expressio verbi vocalis sit de integritate baptismi. Et q; sic. patet ex ipa dnti institutioe 2. Mar. vi. Baptizantes eos in noie patris z filij et spussati. ergo necesse est ibi verbu expmi. Si dicas q; debet noari in corde. z no oportet q; in voce. **C**ontra in baptismo qd e sacramentu fidei necesse est esse p'fessione fidei. ergo cu sit pfectum sacramentum. debet habere pfectam p'fessionem. sed hec est in verbo. quia Ro. x. dicit. corde creditur ad iusticia. ore aut; p'fessio fit ad salute. ergo necesse est verbo expmi. **I**tem Aug. dicit z habet in ira. Verbo baptismi p'feratur. detrahe verbum z qd est aqua nisi aqua. aut ergo intelligit de verbo creato. aut increato. Si increato. sed illud no potest detrahi. quia semp; ad est. ergo cu intelligat de verbo qd pot; accedere z recedere. z hoc est verbum vocale. videt q; sit de integritate baptismi. **C**ontra. Dugo. Decuit p verbum p quod omnia sunt creata omnia recreari. ideo verbum psonat sacramento. sed illud fuit verbu increatu tm; no ergo req; ritur ad eentiam sacramenti verbu vocale siue creatum. **I**tem z si creatu. no videt q; vocale. quia Aug. dicit et habet in ira. q; virtus aque est a verbo. no quia dicitur sed quia credit. ergo sufficit verbu mentale. ergo no vocale. **I**tem si verbu vocale est necessariu. cum patris et filij z spussati sint tria nomia vocalia. debet ergo baptizari no in noie sed in noibus. **I**tem q; no verbu vocale. videt. quia verba vocalia no sunt ead; apud ocs. g; nec sacramentu. z hoc falsum. quia vna fides z vnu baptismus. **E**phe. iij. **R.** ddm; q; necesse est expmi verbum vocale. quia deus p'ruit v; verbo. vnde sine verbo nullius est efficacie. **R**atio aut; quare voluit expmi est pfecta fidei p'fessio. vt sit in facto z verbo. **E**t eti; p'fessio signatio. quia em; pacta e regeneratio p verbum incarnatum. z verbu incarnatu optime signat p verbum voce inductu. ideo voluit z instituit q; esset ibi verbus vocale. **A**d illud quod obij primo q; omnia sunt creata rap; verbum increatu. **D**dm; q; p illud fm; qd incarnatu est omnia sunt recreata sufficienter. sed efficaciter p fidem z p'fessione hui;. z quia in sacramento e efficientia. ideo est ibi expressio in verbo vocali. **A**d illud qd obijc; no quia dicitur sed quia creditur. intelligendum e cum p'fessione. no quia dicit tm; sed eti; quia creditur. **C** 2

11 Ad illud quod obicitur quod dicitur in nominibus. Dominum quod nomen dicitur tripliciter. Uno modo vox imposita ad significandum aliquid ut petrus. Alio modo nomen de noticia. ut cum dicitur. rex us in nomine tuo saluum me fac. quasi est vox. id non esset saluum modo. Tertio modo nomen de noticia voce expressa. ut in psalms. Notum in iudea deus. in israel magnum nomen eius. Ille enim dicitur magni nominis. cuius nominis fama perebruit. et sic accipitur in proposito. Et quoniam una est noticia patris et filii et spiritus sancti. quia una fides. id dicitur in nomine et non in nominibus.

12 Ad illud quod obicitur quod voces sunt diverse. Dominum quod est si dicitur sunt lingue. in uentur in intellectu et modo intelligendi. id est signatione et modo signandi. et quod non requirit nomen sed quod vox sit significans. et tale intellectum generans. et tali modo. et hic est idem apud omnes. ideo et sacramentum idem sicut homo et antropos.

Questio

11

13 An ad complementum et integrum esse baptismi sit necessaria fides alicuius articuli. Et sic videtur. Quoniam Ambrosius dicit. et habet in littera. quod baptismus est fidei sacramentum. sed si desit fides. deest illud quod principaliter et specialiter respicitur baptismus. sed non est integrum sacramentum. Item Augustinus dicit et habet in littera. Unum hoc tanta virtus a quo. ut corpus frangat et cor abluat. nisi faciente verbo. non quia dicitur. sed quia creditur. ergo si necesse est dici. necesse est credi. Item Roma. vii. Quicumque baptizati sumus in christo ihesu. in morte ipsius baptizati sumus. glo. in morte ipsius dicit nos baptizati. quia mors christi causa est nostre purificationis. sed mors christi non est. sed si aliquid facit. necesse est ut faciat per illud quod aliquo modo est. sed fides est illud per quod manet adhuc passio quia creditur. ergo ad integritatem baptismi necessaria est fides articuli passionis. Item in actu baptizandi et in verbo est professio fidei. sed professio fidei quando non est fides falsa est et inefficax. ergo ad hoc quod baptismus sit sacramentum completum et effectum necessaria est fides. Contra. Baptismus est prout us ad virtutes tanquam primum sacramentorum quod imprimendo caracterem disponit ad fidem. sed prius potest esse sine posteriori. ergo baptismi sacramentum est integrum cum defectu fidei. Item cum nobilior sit charitas quam fides et efficacior ad merendum. si baptismus habet efficaciam ab aliqua virtute. potius videtur quod debeat habere a charitate quam a fide. Item si fides est de necessitate baptismi ad hoc quod sit perfectum et effectum sacramentum. et sacramenta veteris legis etiam efficaciam haberent cum fides eis erat adiuncta. videtur quod non differat baptismus a sacramentis veteris legis. Item videtur quod non sit necessaria fides articuli passionis. sed magis trinitatis. quia in baptismo exprimitur verbum in quo est professio fidei trinitatis ergo si maxime est necessarium credere quod fides exprimitur in illo sacramento. tunc videtur quod non fides articuli passionis sed trinitatis sit de necessitate baptismi. Propter hoc ergo est questio. quomodo sacramenta dicuntur habere virtutem a fide. et si alia sacramenta habent sicut et baptismus. quare magis ipse baptismus dicitur sacramentum fidei quam alia sacramenta.

14 Ad illud quod dicitur dominum quod fides non est necessaria est sacramento baptismi. sed omnibus sacramentis. specialiter tamen sacramento baptismi. quia omnia sacramenta virtutem habent a fide ut dicit Hugo. Huius autem ratio sumitur generaliter respectu omnium sacramentorum. non solum necessitatis. sed etiam congruentie. Ratio autem necessitatis est quoniam in fide est prima ratio uniuersali. et prima ratio eleuandi supra naturam. Propter primam rationem

uniuersali necessaria est in sacramentis. quoniam gratia sacramentalis comparatur ad virtutem passionis ut ad meritum. sed ad virtutem trinitatis sicut ad primum effectum. Ad hoc autem quod virtus passionis magis operetur et disponat in sacramentis quam alibi. necesse est quod aliquo modo copuletur huiusmodi signis. hoc autem non potest esse sine eo in quo est prima unio. et hoc est fides per quam meritum capit sit membrorum. Dum enim creditur que pro nobis passus est. meritum obtinetur. sic ecclesie. Similiter ad hoc quod virtus diuina specialiter et mirabiliter influat supra naturam. necessaria est fidei virtus. in qua est prima ratio eleuandi potentiam supra naturam. et hoc est fides. propter quod etiam marie attribuitur ei virtus faciendi miracula. Ratio autem congruentie est. quod sicut sacramenta dicuntur quoddam velamen gratie interioris. quod tamen aliquo modo illuminat ad cognoscendum. sic fides velamen dicitur future contemplationis et visionis. et tamen hoc velamen potius est illuminans quam obscurans. Et rursus. sicut in sacramentis est aliquid mysticum et aliquid gratuitum. sic aliquid in fide respicit non tantum intellectum. sed etiam affectum. Nec ergo est ratio generalis quare fides necessaria est omnibus sacramentis. Sed specialiter appropriatur baptismi. quoniam baptismus est primum inter sacramenta. et tanquam sacramentorum sicut fides ianua virtutum. Et rursus. quia in hoc sacramento magis explicita est professio fidei quam in aliquo alio sacramento. tunc in actu. tunc in verbo. et in actu est professio fidei passionis. sed per immersionem. sed in verbo professio fidei trinitatis. Unde et maior efficacia est in hoc sacramento quam in aliquo alio. et hoc patet cuius articuli fides sit necessaria. sed per immersionem. sed in verbo professio fidei trinitatis. Unde et maior efficacia est in hoc sacramento quam in aliquo alio. et hoc patet cuius articuli fides sit necessaria. sed per immersionem. sed in verbo professio fidei trinitatis.

15 Ad illud quod obicitur quod baptismus est proutus ad virtutes. Dominum quod quis sit proutus respectu suscipientis non tamen respectu ecclesie in qua suscipitur sacramentum. Ad illud quod obicitur quod baptismus est proutus ad virtutes. Dominum quod quis sit proutus respectu suscipientis non tamen respectu ecclesie in qua suscipitur sacramentum.

16 Ad illud quod obicitur quod baptismus est proutus ad virtutes. Dominum quod quis sit proutus respectu suscipientis non tamen respectu ecclesie in qua suscipitur sacramentum.

17 Ad illud quod obicitur quod baptismus est proutus ad virtutes. Dominum quod quis sit proutus respectu suscipientis non tamen respectu ecclesie in qua suscipitur sacramentum.

18 Ad illud quod obicitur quod baptismus est proutus ad virtutes. Dominum quod quis sit proutus respectu suscipientis non tamen respectu ecclesie in qua suscipitur sacramentum.

19 Ad illud quod obicitur quod baptismus est proutus ad virtutes. Dominum quod quis sit proutus respectu suscipientis non tamen respectu ecclesie in qua suscipitur sacramentum.

Qonsequenter est questio de forma verbi q̄ atten-
denda est in baptismo. et circa h̄ querunt tria.
Primo querit vtrū verbū exp̄mens actū bap-
tismi sit de necessitate forme baptizandi. Secundo queritur
vtrū exp̄ssio totius trinitatis sit de necessitate baptismi.
Tertio querit de variatione forme.

Questio

Quod verbū exp̄mens actū sit necessariū videt̄. q̄ hanc for-
mā seruat tota ecclesia. Ego te baptizo in noīe patris et
filij et sp̄s sancti amē. Itē Alexander. in. dicit. Si q̄s pue-
rū in aq̄ ter miserit. dicendo. in noīe patris et filij et sp̄s
ritu sancti. nisi dicat ego baptizo te. talis mersio nō p̄t
esse baptismus. Itē rōne videt̄. q̄ nihil est magis necessa-
rium ad baptismum q̄ intentio baptismi. eque enim
est intentio vt̄ fides. ergo nihil est magis de necessitate
te forme q̄ verbū exp̄mens intentionē. sed tale est
hoc verbū baptismi. q̄ si aliqd̄ est de necessitate forme
baptizandi. verbū baptizandi est de necessitate. Contra.
Verba nō sunt de necessitate facti nisi illa in q̄b̄ dñs cō-
tulit virtutē in instituēdo. s̄ cū instituit formā nō dedit
virtutē vt̄ h̄o baptizo. q̄ nō est de necessitate. **Q**uā
dederit p̄ q̄ Marti. vltimo tradit formā. Docere oēs
gentes baptizātes eos in noīe patris et filij et sp̄s sancti
si q̄ daret virtus huius verbo baptizātes. nō liceret mu-
tare principij. q̄ nulla virtus tradita est h̄o. Itē q̄ nō sit
necessariū p̄pter intentionē vt̄. q̄ act⁹ baptizandi eō h̄o
vel magis exp̄mit intentionē vt̄ verbū. q̄ videtur q̄ sup̄-
fluat. vel salte nō sit verbū necessariū. **Q**uā act⁹ exp̄-
mar p̄ p̄ cum q̄s signat se signo crucis sancte
sufficit dicere. in noīe patris et filij et sp̄s. nec oportet ad-
dere signo. Itē si est necessariū exp̄mere in factis p̄ in-
tentionē. ergo cū intentio sit necessaria in factis eucharis-
ticis. s̄l̄t debet exp̄mi in forma. et si nō exp̄mit nō est sacra-
mentū. s̄z h̄ est falsum. ergo et p̄mū.

20 **Q**uod dñm q̄ sic dicit̄
aut̄ alectrandri. verbū baptizandi est de necessitate
te forme. Rō aut̄ quare ē de necessitate ē institutio. Rō
aut̄ institutio ē. q̄ intentio ē necessaria sacramēto. et
hoc ē sacramētū necessitatis. et ad aliez. p̄pter pericu-
lū defect⁹ intentionis p̄ h̄o exp̄ssa ē tibi forma. Et his
patet obiecta. Qd̄ est ob̄ q̄ dñs nō tradidit in forma.

21 **Q**uod dñs ante q̄ illud diceret formā instituerat quā
modo seruat ecclesia. et accepit ab apostolis. Illud autē
quod ob̄ Marti. vltimo. fuit cōmemoratio iam institute
Si aut̄ ob̄ q̄ nō christ⁹ ip̄e instituit s̄z ecclesia insti-
tuit sp̄s sancti. Dñm q̄ hoc tñ ē ac si ip̄e p̄o ore dixisset
tota em̄ trinitas approbat. qd̄ ip̄e sp̄s sanct⁹ inspirat si

22 erit. sicut illud qd̄ x̄ps instituit. **Q**uod illud qd̄ ob̄ q̄ nō
oportet. q̄ actus intentionē exp̄mar. Dñm q̄ oportet q̄
actus p̄ fieri multiplici intentionē. Pōt̄ enim q̄s intingere
vt̄ ludat. vt̄ corpus abluat. vt̄ baptiset. et q̄ actus mul-
tiplici intentionē fieri poterat. id nō determinat̄ intentio-
nem baptizandi exp̄mebat. s̄z actus signū vna p̄ncipiāli

23 intentionē p̄suevit fieri. id nō ē simile. **Q**uod illud qd̄ ob̄
de eucharistia. dñm q̄ nō ē sacm̄ necessitatis. et p̄crea
nō ē ad aliez. et itez cū h̄ sit cū maiori solēnitare. ideo i-
tentio ibi colligit̄ nō euagat̄ tūc. p̄crea non ē necesse
exp̄mi h̄o. et ideo nō oportuit institui nec p̄ accidēs ob-
seruari. Alia rō hui⁹ ē. s̄z infra dicit̄ cū ager̄ de forma eu-
charistie.

Questio

Utrū p̄fessio totius trinitatis sit de necessitate bap-
tismi. Et q̄ sic vt̄ p̄ formas a dño traditā Marti. vltimo.
Itē Fulgēti⁹ misericordia redēptōis nullo mō habet si
patris vel filij vel sp̄s. nomē subtrahat. **I**tē Pelagius
gaudēt̄ ep̄o. Reuera si bi de hereticis q̄ in locis dilectō

nīs tue et intimis cōmorari dicuntur. soluz in nomē dñi
baptizatos fuisse fortasse cōfitem sine cuiusq̄ dubitari
onis ambiguo eos ad catholicā fidē venientes. scēte noīe
trinitatis baptizabis. ergo nō fuerūt baptizati. **I**tez
rōne videt̄. q̄ si necessariū ē verbū vocale ad p̄fessionē
fidei. sicut nō sufficit credere tñ alteraz p̄sonaz. sic nec
sufficit p̄fiteri. q̄ si p̄fessio sufficiens ē. necesse ē totā trini-
tatem exp̄mere in baptismo. **S**z amb̄ dicit in li. de
tri. et habet in lra. Si vnū in sermōe cōmp̄endas. vel
p̄rem. vel filiū vel sp̄m̄. s̄tē ar̄ nec pa. nec si. nec s̄. ab-
neges. plēnū ē fidei sacramētū. ergo videt̄ q̄ nō ē neces-
se exp̄mere totā trinitatem. s̄z credere. **I**tem rōne vt̄.
q̄ vna ē p̄tās et op̄atio trinitatis. ergo qd̄ op̄atur p̄. et
tota trinitas. ergo si dicat baptizo te in noīe patris. tñ-
tem valet ac si tota trinitas exp̄matur. **I**tem apostoli
in p̄m̄tia ecclesia baptizauerūt in noīe christi. ergo si
nullo modo licuit eis mutare formā a deo institutam. er-
go ista forma nō disc̄dabit ab illa. ergo videt̄ q̄ sufficit
at̄ alterā p̄sonaz exp̄mere. **S**i dicat q̄ nō mutat̄ p̄ba.
sed diuina auct̄. tūc ergo diuina auct̄as p̄tulit vni
li nomē. ergo si qd̄ d̄ p̄tulit illud h̄o auferre nō potest.
ad huc pōt̄ baptizari in noīe x̄pi. **S**i dicat q̄ nō fuit col-
lata virtus nisi ad ip̄s. quēro quare maḡ collata ē vir-
tus simpliciter nomē totius trinitatis q̄ nomē christi.
Et rursus quare magis collata ē virtus nomē christi p̄
lo rpe q̄ p̄ no. **E**t q̄ simpliciter habuit. vt̄. q̄ baptism⁹
virtutē habet a passione. ergo et a fide passionis. ergo si
christ⁹ nō tota trinitas fuit passus. potius debet dici in
mine christi q̄ tot⁹ trinitatis.

24 **Q**uod dñm q̄ noticia tri-
nitatis siue nom̄inatio p̄t esse in baptismo q̄tuo modis.
Aut ita q̄ sit plena in corde et in ore. et tūc s̄m̄ om̄es ple-
nū ē sacramētū. **A**ut ita q̄ sit semiplena in corde et ore.
et tūc s̄m̄ om̄is nō ē sacramētū plēnuz. **A**ut ita q̄ plena
in ore et semiplena in corde. **A**ut ita q̄ plena in corde et se-
miplena in ore. **P**rimus duobus modis non ē p̄trouersta.
sed duobus sequētibz fuit op̄inatio diuersa. **Q**uia em̄ bap-
tismus ē sacramētū fidei et virtutē habet a fide q̄ in corde
est. ideo voluerūt aliq̄ dicere q̄ plenitudo fidei in corde
cū qualicunq̄ trinitatis exp̄ssio siue due siue vna. siue
tres p̄sone exp̄matur plēnū fuit sacm̄. q̄ fides supplet
defectum s̄m̄on̄is. **E** conuerso aut̄ si nō est fides in cor-
de. si exp̄matur tres ore. nō est plēnū sacramētū. **25** **V**t
def̄ dicere ambro. et h̄ op̄inōis videt̄ fuisse hugo. et
maḡ q̄tū ad p̄mā p̄t op̄inōis. **S**ed q̄ vt̄ determinat̄
nar̄ aug⁹. baptismus ē sacm̄ fidei nō singularis p̄sone.
sed totius ecclesie. ideo fides p̄sone nihil obest. nihil p̄-
dest. **E**t ideo determinat̄ alia positio q̄ q̄d̄ sit de fide
cordis. iudicādū ē de baptizate s̄m̄ exp̄ssione om̄is si
ue sermonis. et ideo q̄l̄itercūq̄ credat. et si totā exp̄mat
trinitatē baptizatū est. si aut̄ nō totā nō est baptizatus.
et rebaptizandus ē. et hoc cōmunit̄ et certitudinaliter
asserūt maḡ.

26 **Q**uod illud qd̄ ob̄ de Ambro. dñm q̄ vt̄
bū ambro. ē exp̄ponēdū vt̄ sacramētū fidei ponatur p̄ ip̄-
sa fide. plēnū sacramētū fidei ē ip̄a fides que significat̄
p̄ sacramētum. **U**el si de sacramēto intelligitur. habet
locū in casu. vt̄ quando puer deficit in manibus sacer-
dotis. vbi credendum ē q̄ diuina misericordia et summus sa-
cerdos non dimittat̄ imp̄fectum quod inchoatum est.

27 **Q**uod aliud dñm q̄ et si potestas et operatio trinitatis
iuuet. tamen fides distinguit. et ideo nō sufficit vnam
p̄sonarum credere. sed necesse est credere om̄es. **E**t q̄
baptismus est sacramētū plene p̄fessionis. ideo neces-
se est p̄fiteri om̄es p̄sonas. **Q**uod illud quod ob̄
de nomine christi. dicendum q̄ apostolis licuit bap-
tizo

zare in nomine christi diuinitus inspiratis. sed non licet modo nobis. Dicunt tamen aliqui quod uerbum illud non amittit uirtutem propter constitutionem ecclesie ordinatis quod tantum fiat in nomine trinitatis. Unde et si peccato: sic baptizans. tamen baptizatum esset. Sed communis opinio et certior est quod non esset baptizatum. quia cum sit unicum baptizatum in ecclesia. ideo unica debet esse forma. et ideo tantum in nomine trinitatis baptizatur tota ecclesia. **¶** Ergo obicitur quod apostoli baptizabant in nomine christi. dicendum quod data fuit uirtus illi uerbo tempore primitiue ecclesie. et una ratio fuit quod nomen christi implicat et insinuat totam trinitatem. Christus enim unctus dicitur. et ideo unguentum. et unctum et unctionem insinuat. et sic cum predicta forma concordabat. Alia ratio fuit. quia nomen christi erat ignotum et contumeliosum. utpote crucifixi. ut nomen publicaretur et in reuerentia haberetur. tunc temporis eo usi sunt. Et quia cessante causa cessat effectus christi nomine publicato. et honorabili facto. amplius nec debuit nec potuit in eo impleri sacramentum baptizati. quia ad tempus tantum institutum fuit. **¶** Ergo obicitur quod debuit simpliciter institui propter fidem passionis. dicendum quod recreator dicitur dupliciter. Uel sicut auctor et sic tota trinitas. Uel sicut mediator. et sic christus. **¶** Ad hoc ergo quod esset plenum sacramentum necesse erat fide profiteri mediatorem et auctorem. sed tamen principalis auctorem. Quia ergo per actum immergendi mors christi intelligitur. et ita mediator. necesse fuit uoce exprimi auctorem. et ita totam trinitatem nominari oportuit. **¶** **Questio** **ij.** **f**
De variatione forme in nominando totam trinitatem. quod potest fieri quinque modis. mutando. addendo. eorumpendo. transmutando. interponendo. Mutatio fit. ut quando ponitur nomen pro nomine. utpote si loco patris ponatur genitoris. Et hoc non impeditur uideat. quia forma baptismi non attenditur in uocibus sed in uocibus sunt. quia tunc non esset eadem forma. apud nos et grecos. sed in uocibus sunt significatiue. Si ergo idem significat pater et genitor. idem faciet in forma unius quod reliquum. Et preterea plus conuenit pater et genitor. quia nomen patris in greco et in latino. cum sint eiusdem lingue. Additio est quando nomen quod non est expressum in forma superadditur. ut si dicatur in nomine patris omnipotentis. Et hoc non impeditur uideat. quia cum additur nomen. et si nihil faciat. manet tamen totum. quod faciebat. et saluum manet in quo est unctus. sed ruptio est quando nominis prolatio est modo minus conuenienti. utpote si dicatur in nomine patris et filias. et. Et hoc non impeditur uideat. quia zacharias bonifacio scribens dicit. si contingat aliquem infringendo linguam propter ignorantiam baptizare in nomine patris et filia. non est rebaptizandum. Et huius ratio reddi potest. quia sanus est sensus. Transpositio siue transmutatio est quando aliter ordinat. utpote si dicatur primo in nomine filii. et post in nomine patris. Et hoc non impeditur uideat. quia nomina transposita idem significant. ut si dicatur est homo albus est albus homo. si si oino idem est sensus. et eadem fidei professio. transpositio non impeditur. Interpositio est cum in medio cadit actus ut sternutatio uel uerbum. ut in nomine patris. et aqua ista est frigida. et filii. Et hoc non impeditur uideat. quia totum est saluum quando aliquod interponitur. et aliqui uoces ita sunt obliuiosi quod semper interponunt aliquid antequam possint complere orationem

inceptam. Contra. quod mutatio impediatur uideat. quia uirtus est data illis uerbis et non alijs. ergo et. Item quod additio impediatur uideat. quia si nihil licet addere canonis scripture. nisi fortius nec forme sacramenti. Preterea patet per illud quod dicit Apoc. vii. Si quis appauerit et. Item quod corruptio impediatur uideat. quia uerba corrupta aut nihil significant. aut aliquid significant. ut patet cum dicitur patria. sed necessaria sunt uerba significantia. et. Item de transmutatione uideat. quia sicut de integritate fidei est numerus personarum. ita ordo personarum. sicut mutatio numeri impedit. ita et ordinis. Item de interpositio. ut. quod baptizare est unum actum. et si discontinuas. necesse est reincipi. aut non erit unum. et ita nec baptismus. **¶** **R.** ad hoc uoluerunt aliquid dicere quod aliter cumque fiat variatio. dum tamen omnes persone exprimentur integrum est sacramentum. Alioquin positio fuit quod necesse est oimodam idempnitatem seruari. quantum ad eam variatio in forma fiat non est sacramentum. Sed utraque istarum positio non respicienda est. quilibet enim excedit. Unum dicitur quod aliquid variatio impedit. aliqua non. Variatio enim mutationis impedit siue fiat ex certa scientia siue alio modo. Mutatio inquam nominis. ut si dicatur in nomine genitoris et geniti. quia alius modus est exprimenti trinitatem per nomina principalia. alius per nomina non principalia. Mutatio etiam numeri impedit. ut si dicatur. baptizo te in nominibus. quia alia est intentio. **¶** Ad illud quod obicitur quod idem significat. dicitur. quod attendendus est modus significandi. quia data fuit uirtus in nominibus exprimentibus trinitatem. et hoc principaliter secundum omnem linguam. **¶** Ergo obicitur quod magis conueniunt. quia in eadem lingua. Dicendum. quod et si magis quantum ad modum loquendi. non tamen magis quantum ad modum significandi. In nomine enim est considerare uocem. notamen siue expressio nem et significationem. Quantum ad primum magis conueniunt. sed quantum ad secundum minus. quantum ad tertium equaliter. Et uirtus regenerationis data est ratione notaminis. siue quantum ad rationem in notescendi. a qua imponitur nomen. et hec est eadem apud omnes. **¶** De additione dicendum quod aut est additio uocis distrabens intellectum. et hec impedit si oppositum addatur ut si dicatur patris geniti. Aut saluans. ut patris ingenti. et tunc non impedit nisi uelit inducere errorem. **¶** Obicitur de combinatione apocalip. intelligitur de additione distrabente. **¶** Ad illud quod queritur de corruptione. dicendum quod corruptio aut est tanta quod nullo modo tener sensum. et tunc omnino impedit. Aut non est tanta quatin bene maneat. si cur de puero balbuciente intelligitur. et tunc dicendum quod non impedit nisi uelit inducere errorem. **¶** Ergo obicitur quod uoces non significant. dicendum quod si non significant ex institutione. significant tamen ex accommodatione usus. ut olli pro illi. **¶** Ad id quod queritur de transmutatione. dicendum quod et si fiat simpliciter sine erroris dogmatizatione non impedit. Et ratio habetur est. quia ordo intelligitur in ipsis uerbis quod filius a patre procedat. et sic non oportet exprimere ordinem ita sicut nomina personarum. et ita patet quod obicitur. **¶** Ad illud quod obicitur de interpositione siue intermissione dicendum quod aut est tanta intermissio quod discorret intentionem et longam faciat moram. utpote si longum facit sermonem. uel vadit ad domum. et tunc necesse est quod reincipiat. sed si interuenit parua morula obliuione uel sternutatione. non discontinuatur actus. nec oportet reincipere.

De institutione baptismi.

De institutione baptismi qm ceperit. Supra egit magister de baprisimo qm ad se vel qtu ad ea q spectat ad integritate sacramenti. hic agit de istius institutione. Et habet hec pars tres partes. In pma agit de mo r rē pōre institutōis. In scda de administratōe iam instituti. ibi. De immersione vero sic querit. In tertia hō de causa r rōne ad quā e institutio ordinat. ibi. Causa vero institutionis baptismi est innovatio. Quelibet haruz grum duas habet. Nam in illa in qua determinat de

De tempore institutionis baptismi.

De institutione baptismi quando ceperit varie sunt estimationes. Alij dicunt tunc esse institutum cum Nichodemus christus ait nisi quis renatus fuerit ex aqua r spiritu sancto. Alij dicunt institutionem baptismi factam cum apostolis dixit. Ite docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris r filij r spiritus sancti. Sed hoc dixit eis post resurrectionē p̄cipiēs eis de vocatōe gentiū. q̄s an̄ passionē binos miserat a p̄dicandū i

Job. iiij.

Mat. vi.

Luc. x.

Mat. h. r.

In qua for

ma bapri

saueit apo

stoli ante

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

passionem

a abieritis. Jam ergo institutus erat baptismus. quia baptizabant simul r predicabant. Si vero querit in qua forma tūc baptizauerunt. Sane dici potest in nomine trinitatis. s. in ea forma in qua baptizauerūt postea gentes. que ante passionē potest intelligi fuisse tradita. licet nō sit scriptū. nō ḡt̄ic illā formā x̄ps primo tradidit. cū ad euangelizandum gentibus misit. s. quā ante tradidit mittens eos i iudeam. post iteravit cum ad gentes misit. Quomodus ergo dicitur institutio facta quādo x̄ps a Jobe baptizatus est in iordane q̄ dispensauit. nō quia mundari uoluerit. cum sine peccato fuerit. sed quia contactus mūdē carnis sue vim regeneratiuam cōtulit aquis. vt q̄ postea immergeret inuocato nomie trinitatis a peccatis purgaret. Tunc ergo institutus est baptismus x̄pi in q̄ trinitas cuius mysteriū innotuit interius hoīem baptizat.

De materia in q̄ institutus est baptismus.

Celebratur autē hoc sacramentum tñ in aqua nō in alio

institutiōe. p̄mo determinat r̄ps institutiōis. Scdō mō r̄tā in qua. ibi. Celebrat autē h̄ sacramentū. r̄c. Similiter ps de ysu iam instituti duas h̄z. In p̄ma determinat quō hoc sacramentū est administrādū. In scda h̄o ostendit q̄ in huiusmodi institutiōe r̄ ysu euacuata est cū cū alio. ibi. Soler etiā q̄ri si circūcisio amittit. r̄c. Sicut r̄tā ps de causa institutiōis duas h̄z. in p̄ma determinat causam p̄ se ipsius institutiōis siue t̄lud ad qd̄ baptismus ordinat p̄ se. In scda h̄o illud ad qd̄ ordinat p̄ ac cidentis. r̄ h̄ ibi. S̄z q̄rit v̄z baptismus aperit celū r̄c.

liquore vt ait x̄ps. nisi q̄s renatus fuerit r̄c. Ideo vniformit̄ id fieri in aqua p̄cipitur. vt intelligatur q̄ sicut aq̄ sordes corporis ac vestes abluir. ita baptismus maculas aīe. sordesq̄ vicioz emundando abstergit. Vel ideo vt nullū inopia excuset. qd̄ resset fieri si i vino v̄ oleo feret. r̄ vt cōmunis materia baptizandi inueniret apud omnes. qd̄ aqua signauit que d̄ latere x̄pi manauit. sic sanguis alterius sacri signū fuit. h̄o ḡ b̄ in alio liquore pot̄ consecrari baptismus nisi in aqua.

Determinat quō h̄ sacm̄ est administrādū. puta. q̄t̄ies imersio fieri debeat.

De immersione vero si queritur quō fieri debeat p̄cise. r̄nde mus q̄ semel v̄l tertio p̄ vario more ecclie. Cū h̄eg. d̄ trina immersione baptismi nihil verū r̄nderi pot̄ q̄s v̄l ipsi sensistis q̄ in vna fide nihil officit ecclie sic sc̄tē cōsuetudo diuersa. Quē in tribus subsistentijs vna substantia ē. r̄ph̄sibile ē nulla ten̄ p̄t̄ infanrē in baptismo ter vel semel mergere. q̄ r̄ i tribus immersionib⁹ p̄sonaz trinitas. r̄ i vna p̄t̄ diuitat̄ singularitas designari. Hos h̄o q̄ tertio immergim⁹. etiāz triduanē sepulture sacm̄ signū. Scdm̄ h̄ licet non modo ter. sed etiam semel mergere tñ. Ibi tamen dum taxat mergere sel̄ licz vbi p̄suetudo ecclie talis existit. si quis h̄o id facere incipiat vbi cōsuetudo talis non est. vel semel tñ mergendum asserat. reph̄ensū.

Non ergo in alio quo liquore potest consecrari baptismus nisi in aqua. Queritur vtrum in omni aqua. Et q̄ sic. viderur. q̄ omnis aq̄ oi aque est eadem specie ergo si data est v̄r̄ specie aq̄ non h̄it vel illi speciali. viderur q̄ in omni possit fieri baptismus.

dicendum q̄ baptismus institutus est i elemento aque. q̄ aqua per suam qualitatem resp̄sentat gratiam baptismalem.

Ad hoc ergo q̄ sit baptismus requiritur q̄ saluetur p̄p̄teritas. h̄eg. sc̄a species aque. vt sit aqua naturalis r̄ habens alio quo modo p̄p̄teritatem lauan di. h̄anc etiam habet aqua turbida. Si h̄o has condiciones aq̄ perdat vel q̄ miserur cum p̄ dominante r̄ aliterante r̄ ducentē i alias p̄p̄teritates nō est dicendum tunc in illo liquore tradi baptismi sacramentum. r̄ sic patet qd̄ obijciunt.

Amb. sup eplaz. ad Roma.

Haymo sup eplaz ad Ro.

Ne baptis mus nec circuci sio regni nobis aditu apuit. Cui detur male dice re. qz tanue clau sio no fuit nisi p ptem. 7 maxime per originale. sz baptisim 7 circuci sio debebat ori ginali. 7 aperte bat tanua. Jrez debaprisimo vi detur dicere fal sum. qz sup illud Lu. ij. apum e celum glo. bede.

Aug. in q da omet.

Umille iordis nis aqs subit. nobis celi tanua pandit. 7 du caro innotia fri genit. aqs tan gif. o. posita co mo la norijs. ru pbea ignea ex / tinguit. nec xps celu nuc apire ce pit. Sz bis ver bis ondit vrus baptisim. qritur ergo q sit illa ta nua. 7 qm sit agra. 7 qm. Cui detur ei agra in passione. qz sup illud Col. j. pa cificats p sangui ne. 7c. Glo. ptz mo introit in ce lu. Jre vr q i re / surrectioe p ora / tione qua carat ecclesia. Deus q eremians nob

33 adieum 2c. R. ddm q clausio tanue spualis intelli gitur. pibentia illa ob qua nullus poterat ingredi ad domum aspectus. illa aut probibentia erat a diuina tu /

Ad intelligentia huius tris pncipalit qrunf. Primo qrit de baptisim institutioe. Seco x i / stituti administratioe. Tertio de circucisio cessatioe sine euacuatioe. Circa pnu qrunf duo. Primo qritur in q elemento sit sacm baptisim institutu. Seco vtru institutioe sit vire collata aquis sicut dicit mgr.

Questio

Utru sacm baptisim debuerit institui i aq. Et q sic ipm actu dñi ondit. Sz q no. vr rone qz baptisim est / gnu sepulture xpi. sicut dicit Ro. vi. cosepulti ei estis 2c. q si sepultura xpi fuit in terra no in aq. vr q silt debue rit baptisim institui in terra. Jre sacra ve. le. fuerit sig sacroz noue legis. 7 in illis pfigurare sunt ista. Sz sa / cramenta noue legis fiebat vel in eis q habebat ortum e

bilem se esse constituit. Unde Haymo in suo sensu abunda bat. Lipzianus cum semel mer gebat in baptisimo puulos qui qd inreligebat studiose imple bat bonis opibus abudando. li cet in hoc nefcius delinqret. 7 qz bonis opibus abudabat. po stea correctus a deo abudauit altiori sensu. ter illos mergedo Ecce habem qz deliqt quisef merfit. Sed hideo. qz aliter se habebat psuetudo illius eccle sie. vel qz vna tm faciendā mer sione assererat. De trina mer sione Aug. ait. postq nos cre dere pmisim. tertio capital sa cro fonte dimerfim. q ordo ba ptizadi duplicis mysterij signi ficatione celebrat. Recte eniz tertio imersi estis. qz accepistis baptisim in noie trinitatis. Re cte tertio imersi. qz accepistis baptisim in noie xpi. q die ter tia resurrexit a mortuis. Illa em tertio repetita imersio ty pum dnice exprimit sepulture. Lostat ergo baptizadostertio debere imergi. 7 tm si semel ta tu imergant. vtz baptisima ac cipuit. Et q semel imergit tan tu. no peccat. nisi psuetudo ec clesie obsitat. vr hoc mo un de bere fieri asserat.

Ostendit quod in huius sacra menti institutioe 7 vsu euacuata sit circucisio.

Soler etiam qriti circucisio

amist statū ab institutione. ba ptisim. Ad qd dicim. i xpi mor te terminata ee legalia omnia. Et tunc ergo circucisio pdidit vim sua ita q postea no pfece rit. sed potius obfuit obserua torib suis. Sz vsq ad oblatōz xehostie potuit pdesse. Si em ante passionē legalia finē habu issent. n ea iminēte ver pascha cū discipulis manducasset.

De causa institutiois baptis mi qritur ad illud ad quod ordi natur per se.

Causa vero institutiois ba ptisim est inuocatio mentis. vr hō qui p peccatū vetus fuerat. p gratiā baptisim renouet. qd sit depositioe vicioz. 7 collatioe virtutū. Sic em sit qd nouus. hō. cum abolitis peccatis orna tur virtutib. Abolitio em pec catoz pellit feditatē. appositio virtutū asserit 7 ecorē. 7 hē res huius sacri. scz interior mūdicia

De causa institutiois baptis mi qritur ad illud ad qd ordina tur p accidens. scz quod aperuit celū qd si aperuit circucisio.

Si querit vtru baptisim ape ruit celū qd no apuit circucisio Dicim q n baptisim n circucisio regni nobis aditu apuit. 7 hostia saluatoris. q si tpe circucisiois oblata fuisset. illa tps hoies i regnū intrassent. Res ergo huius sacramenti iustifi catio est.

Ideo magis effectus apertionis ianu attribuitur ba ptisimo qz circucisio. licet vtrunqz sacramentū deleat culpam. 7 sic patet illud.

sacia iuste puni ente. 7a peccato pmi hois pmerē re. Merebat ori ginalis cipa vr hō no cogeret co ram deo. p p fecū ditatē culpe. p / pter offensa ma iestatis diuie. et ppter mortalita tē in carne. qz ve strisacco no de bebat ingredi in palatū regis af lucri. sic dicit. Ne ster. iij. Ita em ianuā apire dicit lud qd remouet ista obstacula. Obstatuluz cul pe amouebat ba ptisim. obstacu lū debiti rōne of fese amouit pas sio p qua fuit fa cta satisfactio. Obstatulū mor tis. xpi resurre ctio. 7 tra tanue apertio inchoa ri dicit i baptis mo. 7 pfectū ha bere in passione tū in resurrectio ne. manifestatio nē in ascensione. Et qm hec iā sa cta sūt. ideo vir tus baptisim est ianuā apire. no per se tāru. sz eri am ppter hoc q tam facta est ob latio hosti. vere

terra. vr sacrificia 7 decimatioes. Vel in aliq terreo vr circucisio q fiebat cultello perrino. q si fuerit ouentia signa hoz. 7 sacra noue legis (maxime baptisim) de buerit institui in terra no in aq. Jre si dicas q dz fieri in aq. p p expiaz significantiā grē. Sz 7. Ligo: olei expstus signat grāz qz aq. q magi debuit institui i oleo qz in aq. Jre dicit Apoc. j. lauit nos a pctis nrīs i san guine suo. q si in baptisimo est lauatio a pctis. 7 signat illā ablutōz factā p sanguine xpi. q magis debuit insti tut in sanguine. Jrem querit qm dñs instituit sacm ba ptisim. R. ddm q sacm baptisim est maxime efficax 7 maxime necessariū inter alia sacra. Efficax qz in eo imp mitur character q disponit animā ad susceptionē lumi nis grē. vr trāsparencia vtru ad susceptionē lumis coz

poralis. datur etiā grā mundificans animā. datur etiā
am illi grē actus remittēdi ardōre concupiscentie. Sed
qz bec oportet dari in eo signo qd sua ppetate multipli
ci bec omnia designaret. tale autē ē aqua qz trāsparet et est
pura lumi. et ideo caractere sigē. et tēz abluat et mundat
inf omnes liquores. et ideo signat grām mūdantem. Itē
infrigidat. ideo signat remissionē ardōris concupiscentie.
Eueniebat ergo maxime aqua baptismatis sacra
mēto ob efficacā. Similiter etiā ppter necessitatē. Qu
eni sacramētū ē a q nemo absoluit. et in quo oēs comu
nicāt. necesse fuit institui in liqre qd ē cois apud omnes.
et in quo abundāt paupes et diuites talis autē liquor est
35 aqua. ideo. et Ad illud qd obr q signat sepulturā.
ddm q nō tm signat dñi sepulturā. imo etiā grām quā
in immersione donat. et q in aqua virtus sigētur. in ter
ra autē nō signatur grā mūdās. cū sit fer elemētoz. id. et
36 Ad illud qd obr de le. ve. ddm. q sicut dicit aposto
lus. oēs q fuerūt in lege fuerūt sub maledictio vsqz ad ad
uentū christi. q factus ē p nobis maledictū vt a maledi
ctione nos liberaret. qz terra fuit maledicta homini nō
aqua. iij. gen. In butus signat sacramēta illa erāt ex his
que sunt in terra. nō sic autē facta noua. qz ista ē lex bene
dictōnis. Pterea lex verus et maxime moysi fuit one
rosa ad confringēdū duros. et ideo i duris. vt in cultel
lo petriuo et in effusione sanguinis remediū habebant.
Sed lex noua ē suauitatis et amoris. ideo dat in aqua
37 que cedit facile. Ad illud qd obr be sanguine patz re
spōtio. qz nec uenit significatōni nec efficacē. cū non
mūder. nec necessitati eam nō omnes eo abundēt. Ad
38 illud qd querit vltimo qñ est institutū. ex scriptura po
test respōderi. que de hoc i multis locis loqitur. Prop
ter qd nōrandū q dñs baptismi sacramētum pmo in su
nuauit institutū. secūdo instituit. tercio confirmat i
stitutū. In sinuauit qdē factū et verbo. factū cū bap
tizatus esset a Jo. in aqua. ostendit ceteros credentes in
aqua fore baptizandos. In sinuauit verbo. cū dixit
nichodemo. Jo. iij. nisi qd renatus fuerit ex aqua. et
Instituit autē cū ipse baptizare cepit p discipulos. Jo. iij.
post bec venit iesus i terrā iuda et baptizabat. et tūc in
stitutū factū et verbo. qd ibidē q baptizabat. et si nō ipse
in ppa psona. tm discipuli in sua pntia fm q ipse vole
bat. Et rursum. discipulos misit ad pdicādū et baptizan
dū bños. Luce. x. sicut dicit magr in fra. Confirma
uit autem baptizandos. In sinuauit verbo. factū cum de late
re eius non tantum profuxit sāguis. verum etiā aqua i
ipā passionis cōsummatōne. Verbo autē confirmauit.
qñ post resurrectionem discipulos ad baptizandū om
nes et singulos misit. Mat. vlti. et sic patet quomodo
diuersimode loquitur scriptura.

Questio ij b
Utrū ex institutione baptismi in aq collata sit aliq vis
aquis. Et q sic vt Luce. iij. baptizato iesu. glo. domi
nus baptizatus ē. non mundari indigēs. sed tactu mū
de carnis sue aquas mundans vt vim abluendi habe
ant. ergo si vis abluendi est aliqua vis. patet qz aquis
collata est aliqua vis. Item habetur de consecra. di.
iij. Nunq̄ aque baptismi purgare credētū peccā potu
issent. nisi cōtractu dñici corporis sacrificare fuissent.
Item rōne videt. quia omnis opatio egreditur a sb
stantia mediante aliqua virtute. ergo cum aqua tangē
do corpus abluat animam. est ab aqua virtute aliq me
diante. sed non naturali. ergo data est aliqua virtus
in baptismi institutione. Contra. si data ē aliqua virtus
aque. quero quō data. et dicit glo. qz cōtractu carnis dñi

Si qz tactum carnis dñice. qz habent ipam omni aliq
circūscripto. qz si quis immerget in aq sine omni verbo.
aqua regenerabit eū. qd falsum ē. Si tu dicas qz simul
est in aq et verbo. Obicitur tūc. qz bec differūt substan
tia et natura. qz opatione et virtute. qz nō potest vna vir
tus esse in vtroqz. Itē si mūda caro xpi prulit illā vim.
sed frequēter terigit aquas. vt qñ puer lauabat. et qñ
lauabat manus. et vbi eadē causa ibi idē effectus. qz an cō
tulit qz baptizaret. Item si cōtractu carnis. qz solum ille
aque virtutem habet quas xpi caro terigit. nō qz oīs aq
Si tu dicas qz virtus illa deriuata ē in alias aquas. qz
cum deriuata a corpore in corpus nō stat nisi per contu
num. nullo mō poterit puenire ad aquas illis aquis
discōtinuas. qz idem in cōueniens. Item si virtus aliq col
lata ē. quero quid sit. quia si bonum. aut de bonis mini
mis. aut maximis. aut medijs. Si de minimis. illud est
inferius anima. qz nō agit in ipam. Si de medijs. qz par
est anime. nec ad huc influit. Si de maximis. qz est data
aquis virtus aliqua gratuita. Item dicitur aliqui qz do
minus tactu mundissime carnis sue vim cōtulit aqz
quā nō habebant. et vis ista fuit aliqua ppetas abso
luta. et bec ppetas fuit aque melioratio et reductio ad
statum primū in quo erat ante hominis lapsus. et qz post
lapsus oia elementa sunt deteriorata. vt habitatio cō
grueret habitatori deteriorato. Sed quia homo per aq
sacramētū meliorari debebat et resurgere. ideo aqua me
liorata et ad primū statum reuera ē. et hanc vocant illā
vim. Sed ista positio nō potest stare. Primo quia bec
vis dicitur vis ad regenerandū. sed hanc nō habebat
aqua in statu innocentie. quia nō erat opus regenera
tione. vnde illa melioratio nihil facit ad re. pura. si aq
est meliorata et nō alia elementa. qz viderit qz ordinatio
elemētoz sit dissipata. cum necesse sit qz habeant de
bitam pportionē. Et propter hoc dicunt aliqui qz col
latio vis regeneratiue nō est aque melioratio vel puri
ficatio. s. aliquid virtutis supnaturalis collatio qz nō ē
data aq scdm eē pfectū quo ad usqz veniat verbū. sic vis
imutandi visus nō ē in colore pfecta nisi supuenit lu
mine. et h sup naturā data ē aq. et s naturā ibi existit vt
effectū habeat sup naturā p voluntatē diuinā. S. qz ill
lud difficile ē itelligere. quō aliqd absolutū siue fm na
turā siue s naturā sit mō in aq qd nō erat pua. et quō da
tū sit tactu carnis etiā aqz remō. Pterea ddm sic
tactū fuit s. qz vis illa nō ē aliq ppetas vel eētia abso
luta addita aq. s. solū ordinatio ei ad h qz hō regeneret
h. em oēs liqres erāt indifferētes. et poterāt inqzru
est de se i aliq alio liqre baptizari vt in aq. Sed cū dñs
voluit mergit baptizari in aq. sola aq habuit ordina
tionē ad h. et iō solū in ea potuit fieri baptismus. S. qz
nō instituit baptismū fieri tm p immersionē. imo etiā p
verboz plationē. et talū verboz. s. vt verba ad h ordia
uit. Un aq in quā mergit ē. et verba q prulit vltimus
habent vim. nō vsum sine altero. qz vtrūqz insimul ad
regenerationē obrinendā ordinauit. Et sic patet obr
iecta ad vtrāqz prem. quia prima pcedunt de vi. vt est
ordinatio ad regenerationē. Secūda autē de vi. vt est quali
tas absoluta. Dec aut vis nō est p transfusionē sed per
institutionē. Un sicut dominus. nō tm verba q prulit
ordinauit et instituit ad regenerandū. sed etiam omnia
confimilia. sic nō tm aquam quam terigit. sed etiam
aquam specie confimilem. Et autem omnis aqua om
ni aque specie confimilis. et ideo omni aque contulit.
Et est simile. si rex ordinaret qz littere lue non tm habe
rent virtutem et efficaciam que scriberentur in pellibus

capitis. et que essent scripte alijs determinatis verbis. et hoc quidem faceret manu sua scribendo in illo genere pelliculis dicitur et per illa manu sua efficaciam redit illi pergameno. et omni pergameno eiusdem speciei. etiam quod futurum est visus ad multa tempora. et hoc per solam institutionem et ordinacionem non per alicuius virtutis alterius collationem. sic intelligendum in proposito. quando dominus ractu carnis munde dedit vim aquis. non quod mundicia transferretur a carne in aqua. sed quod cum dominus esset mundus. voluit ob nihil aliud in aqua mergi. nisi ut illa mersione aqua haberet istam ordinacionem. Unde si aqua causaretur de nouo consimilis isti in specie. credo quod eadem haberet ordinacionem. et eandem diceret habere virtutem. Et si tu obiecas mihi. omnis relatio fundat super aliquid absolutum. eo quod aduenit. ergo si hec ordinatio quod est relatio aduenit. oportet ut aliquid absolutum daret. dominus quod illud non habet veritatem in relationibus voluntariis. quod nummus ut dicit Augustinus. sine sui mutacione sit pignus. et similiter hec vox bubala sine sui mutacione possit fieri significatiua. similiter et in proposito intelligendum est. Et licet utraque horum opinionum sit catholica et probabilis. hec tamen est magis intelligibilis et persona sanctorum auctoritatibus. Dicitur enim aqua mundata et sanctificata et virtuosae efficitur. quod ad sanctificationem anime et mundiciam efficaciter se ordinare. non faciendam ab ipsis sed suscipiendam et dandam in ipsis a deo ipsi homini baptizando. et sic exponenda sunt consimilia. Nec est intelligendum quod aliqua actio sit ab aquis in animam. Aquae enim ille non habent proprie virtutem illam nec operationem. sed earum virtus est actio. est efficacior ordinatio vel secundum actum vel secundum habitum. et sic non habent calumniam que circa hec dicitur.

Quoniam ad secundum articulum queritur secundo de baptisimo in institutione administracione. que sit in parvulo immersione. et circa hoc duo queruntur. Primo queritur quomodo oportet mergi. Secundo quomodo.

Questio i

Quomodo semel sit immergendum videtur de se. di. iij. ex concilio toletano. iij. Propter vitium scismatis scandalum vel heretici dogmatis versus. sumptu tenemus baptismum immersione. ergo videtur quod hereticum sit iter mergere.

Respondeo videtur quod hec est vera per essentiam. baptismus est ablutio vel tinctio in aqua. ergo si sit triplex tinctio triplex erit baptismus. ergo si nullo modo licet baptismum iterari. nullo modo licet iter mergi. **R**espondeo ista duo sufficienter verbis. scilicet. et elementum. et si mergat semel. Sed si preteratur semel. est plenum sacramentum. Et si amplius mergat superfluit. ergo non debet nisi semel mergi.

Respondeo queritur. quomodo magis ter quam bis. Si dicas quod binarius est numerus in formis. quod recedit ab unitate. eadem ratio formabilis. quod accedit maxime. Sed contra. Hieronymus super epistolam ad philippum. In patris et filii. et filii baptizantur et iter merguntur. ut trinitatis unum appareat sacramentum. **R**espondeo Pelagius gaudetio episcopo. de se. di. iij. euangelicum vero preceptum ipso deo et domino saluatore. non iesu christo dicere vel tradere. nos admonet ut in nomine trinitatis trina etiam immersione sanctus baptismus cuius tribueret. **R**espondeo de consilio. dist. iij. ex canonibus apostolorum. Si quis presbiter aut episcopus non trina immersione unius misterij celebrat. sed semel mergat in baptismate. quod dari a quibusdam tubetur in morte domini. deponatur. ergo necessaria est trina immersio.

Respondeo dicendum quod unitas vel multitudo immersionum non est de substantia baptismi. sed solum debent esse. quod quotienscumque immergat. dum tamen debito modo et sine dilacione magna verba proferat. baptismus est et sacramentum in tege. et si non sit ei de necessitate. est tamen de congruitate.

propter significationem cui congruit unitas et trinitas ut patet in fide trinitatis. quod unitas est in essentia. sed trinitas in personis. Similiter in more christi. quod unitas est in essentia. sed tribus diebus fuit in corde terre. Similiter gratia. quia unitas est in se. sed triplex in personis. unitas et trinitas convenit. sed tamen magis trinitas. propter expressionem maiorem. et ideo utrumque more servat ecclesia. **R**espondeo romana ecclesia tanquam excellens trinam servat immersionem. tum propter significationem trinitatis. tum etiam triduanam sepulture. tum etiam triplicem cupiuntur in qua anima liberatur. tum etiam propter triplicem virtutem que christus in anima reformatur. Si queritur quotiens sit ibi mergendum. **R**espondeo. secundum morem ecclesie. que autem propria auctoritate mutat peccat. Et ideo dicitur deponendus est episcopus. non quod non baptizaret. sed quia propria auctoritate nova introduceret. Rationes que probantes quod iter immergendum sit intelligende sunt secundum morem ecclesie romane.

Ad illud quod obicitur ad oppositum primo. dominus quod loquitur secundum morem illius ecclesie in qua tamen solebat semel mergi. Sed heretici ceperunt imitari. ideo statuerunt iter. ne viderent heresi sentire. **A**d illud quod obicitur quod baptismus est tinctio. dominus quod non est per essentiam nisi addat locum per scripta. si tamen tinctio fiat cum invocacione trinitatis baptismus est. Et si in unitate prout omnia verba. non debet amplius mergere. quia baptismus consummatus est. Sed quando sit trina mersio. In prima debet nominari pater. In secunda filius. In tertia spiritus sanctus. quia tunc nulla superfluit. quia non est completum sacramentum quousque terminatum sit verbum. incipitur enim immersio cum verbo et cum illo terminatur. Sequens patet. et similiter quare magis ter quam bis. etc.

Questio ii
Quantum oportet parvulum immergi ad hoc quod sit baptizatus. Et quod totum corpus videtur. quia signum est passionis et mortis. ergo si existis totus passus est et mortuus. totus homo necessarius immergi. Item baptismus est remedium contra concupiscentiam. sed concupiscentia est in toto corpore. quia tota caro est infecta. ergo etc. Item si sufficeret aliqua partes mergi. cum pars per quam transfusum est originale et in qua viget concupiscentia sint membra genitalia. magis sufficeret illa partes immergi quam aliam. Sed nullus dicitur quod sufficiat. ergo debet immergi totum. Contra. Apostoli baptizaverunt trina milia hominum una die. et constat quod non mergendo. quod non haberent aquam ergo aspergendo. sed aspergi non potest totus homo. ergo etc. Item scribitur in passione beati laurentii quod romanus attulit vineam cum aqua. et tunc non fuit mersus. patet ergo. Item esto quod puer semivivus esset in piculo mortis. adhuc est de foro nostro. ergo debet baptizari. sed non totus propter periculum. ergo etc. Item esto quod sit ita parum de aqua quod non possit mergi nisi una pars. queritur utrum possit baptizari. Et sic videtur. quia est ibi verbum et elementum. et elementum habet virtutem regenerativam. ut similitudinem. ergo et efficaciam. ergo non est necesse totum immergi. **R**espondeo. dicendum quod presumitur quod apostoli baptizaverunt aspergendo. et mos ille servatur adhuc in pluribus ecclesiis. et maxime in ecclesia gallicana. Servari autem potest propter hoc quod est integra ratio sacramenti. et servari debet cum necessitas imminet. aut propter infirmitatem baptizantis. quia manus sunt debiles. vel quia rudis est et timeatur ne ledatur puerum. vel propter infirmitatem vel impotentiam baptizari. ut propter si non esset totus natus. vel propter penuriam elementum. ut si sit modicum de aqua. Mos tamen communis ecclesie est baptizari.

44 **44** zate immergendo s'm q' tangit mag' in littera. z sc'di cur. z modus e' iste. Sacerdos em' debet pueru' tenere p' latera. z versa facie ad aqua' debet mergere. ita q' habeat caput p'mo versus oriente. secundo versus aquilonem. tercio versus meridiem. Hec tm' ad solennitate' spectat. P' dicitur igitur vtroq' m' baptisari. tam e' conveni' z aptius z securius e' baptisare immergendo. z si satis e' de aqua totu' corpus debet immergi. Si parv' sufficit q' immergi possit. ps p'ncipalis. vt caput z pectus. vel caput tantu' vel facies tm'. q' sunt ibi omnes sensus. z ibi maxime videt operatio anime. z s'm illa maxime attendit r'o imaginis s'm corpus qualecunq' sit. q' r'one totalit' sensu' s'gr' totalitate' mortis z curatiois. no' sic aut' est de genitalibus. z sic patet totum.

Qonsequenter est q'stio de tercio articulo. scz. de cessatione circumcissionis. Et circa hoc queruntur duo. Primo q'ritur. vtz circumcisio debuerit cessare. Secundo. vtz cessaverit ante p'mulgatione' eu' gelij vel post.

Questio 1. l. **Q** non debuit cessare ostendit p'mo aucte. Dicitur em' **Ben. xvij.** In donat' de circumcissionis erit pactu' meu' in carne vestra in sedus eternu'. ergo videtur q' circumcisio eternaliter debeat durare. Sz qd' eternaliter durat no' habet fine' g' re. **It' Roman. ij.** circumcisio p'dest se legē obfues. ergo videt q' si vult e' servantibus legē servare circumcissionem. g' no' cessat. Si tu dicas apostolū esse locutum p' temp' ante euangeliū. **Co'ra. gala. v.** vbi p'hibet circumcissionē z dicit **Testifico** omi' homini circumcidenti se q' debitor sit vniuersē legis faciend'. Sz q' male agit no' obligat ad peius. g' si circumcisus tenetur ad legē circumcidenti. no' est malu'. g' circumcisio non cessat. **It' h'c'ipm** videt r'one. q' conditus no' t'atuz verbis instruit nos sed etiā factis. Unde etiā cōmūis autoritas dicit. q' omis ch'risti actio no' istra fuit instruitio. Sed ch'ristus circumcisus fuit. sicut dicitur **Luc. ij.** ergo si membra debet assimilari capiti. tūc g' videt q' ne cessariū sit z nos circumcidi. Videt em' q' sicut baptisari voluit vt forma daret. ita etiā circumcidi. It' r'o quare aliqua legalia cessauerūt. est. q' signatum eoz impletū est. Et r'o quare aliqua durāt est. q' signat qd' semp' faciendū est. ideo remāsit t'burificatio. Sed signatū circumcissionis no' impletū vtz in octauā resurrexerōnis vltimē. z itez signat aliqd' qd' semp' faciendū est. sicut amotionē supfluitatū. g' s'p' debent durare. It' sacramēta legis gratie sic succēdit sacramētis legis septe. sicut illa sacramētis legis nature. Sed decimatio que fuit remediū contra originale tempore legis nature simul māste cū circumcissione. ergo pari r'one circumcisio cum baptisimo. Propter hoc est questio qua necessitate cessauit cū em' no' habeat repugnantiā hec duo remedia. z aliq' acceptat vnu'. qui no' acceptat reliquū. d' bonitate diuine misericōie esset q' vtrūq' maneret. vt d's haberet maiorem populū. z plurib' mōis curaret n'f'm vulnus. **Co'ra q' cessauerit ostenditur galat. v.** ego paul' dico vobis. si circumcidimini. ch'ristus vobis nihil proderit.

It' Hebr. vij. trāslatō sacerdotio. necesse e' vt legis trāslatio fiat. Sz oportuit ia. erdonū trāsferri. g' r' legē. et si b' r'ac z sacra legalia. Sz inter hec p'cipu' z magis notabile est circumcisio. tanq' alioz s'udamētū. g' r'e. **It' circumcisio fuit ad distinguendū populū a populo.** Sed ch'ristus lapis angularis filios dei dū p'rios congregauit in vnu'. z duos parietes in x. z vnus p'ator. vnu' outle habere debuit. g' necesse ē in lege noua illud signū aboleri. It' aut' baptisim' datus est i' remediū

um sufficere aut non. Si nō. g' sacramēta no. le. s'it imp' p' e' ra. g' z lex noua. quod est inconvēniēs. Si est p'ccatū remediū p'ra originale peccatū. et ille modus simpliciter nō iterabilis. g' aduenire baptisimo supflua ē circūcisio ergo si omē supfluum a lege dei ē resecandū. patet. r'e.

It' dōm q' sicut dicit canon euangelice legis non sō 45 **lū** circūcisio s'z etiā oīa sacra legalia destruerūt adueniētib' sacramētis no. le. eo q' sacramēta ill' p'is h'ic tē p'ra nō ueniebāt. Tū q' erāt obscura q'nū ad signifiā erāt em' yelamē. Tū etiā q' p'ue virtutis q'ru' ad efficaā. Tum etiā q' grauita q'ru' ad obfuantā. Et hec oīa legi illi comperebāt que erat lex figure et oneris ad cōfringendā duriciem et supbia' ceruicis iudatice. **Lex autē noua oppositas h'z ditiones. q' est lex veritatis et gr'e et spūritatis.** H'ra enī et veritas p' ihm ch'ristū scā est. sicut d' **Jo. j.** Et omis suauitatis. Jugu' em' meu' iuanc ē sicut d' **Matth. xi.** et ideo debuit h'c' sacra exp'fioza ad signādū. efficaā: a ad curādū. z leuitiora ad porandū et ideo omis illa sacra cessauerūt et alia sūt i'itura. **Un Aug.** p'ra faustū. Prima sacra que obseruabatur p' e' nūciatius erāt ch'risti venturi. q' cu' suo adēntu' ch'ristus implefset ablata sūt. z alia i'itura. v'ru' e' maiorā v'ru' r'ate meliorā. actu faciliōra. et numero pauciōra. Et h'ero patet resposio. q' cum sacramentum baptisimū i'it i'itutū loco circumcissionis. q' circumcisio cessare debuit. maxime cum illud sacramentum sit exp'fius in signando. efficaus in curando. z leuitus in porando. **Hoc autē r'o. n' patet respicienti conditiones z p' p'ueras virtutes.**

Ad illud ergo quod obijerit q' 46 **dara sunt in sedus eternū.** dōm q' nō oportet intelligi ita eternū q' careat sine. In eadē enī l'ra dom' dicit q' daretis terram in possessionem eternam. z constans est q' terram p'missionis iudei non possident. z p' p' hoc distinguendū est i' eterno. **Dicit em' eternū tripliciter.** aut q'ru' ad duratiōē. aut q'nū ad finis indefinitoz. aut q'ru' ad signū. Primo mō d' duplici. aut q' carer' n' p'io z sine. **Eccl. xvij.** Qui viuit i' eternū creauit omis simul. aut q'ru' ad p'uarōz termi'. **Ps. sta. v'ca.** eternū s'it sedo mō d' dupliciter. **Aut q' nō ita sit semel q'n oportet fieri pluries.** z sic d' **Seruiet** eterno q' quo ne s'it vni. **Aut q' non extermiatur termin'.** z sic d' **sacra d'v'it' e' nū aarō.** q' nō d'c'miauit d'ns q'n cessaret. **Terzio mō d' duplici.** aut q' s'gr' eternū. z sic ē terra p'missionis dara i' possessione eternā. **Ben. xvij.** **Aut q' s'gr' z ducit i' cognitiōē vite eterne.** z sic dicit circumcisio eterna. **Et isti duo vltim' mōi habētur a glo. sup' g' r'e. xvij.**

Ad illud qd' obi' d' b' qd' d' Ro. ij. circumcisio p'dest r'e 47 **dōm q' h' d' ap'is s'm statū illū in q' erāt. lex z circumcisio obseruāda.** s'm enī nullū statū p'fuit circumcisio i'ue legis obseruātia. Idē em' ip'e q' p'cepit circumcissionē. mādauit z legē. si g' aliq's fuerit circumcissionē z p'tēnat legē. in tēpore legis nō p'derat. p'derit aut' si vtrāq' fuabat. nō t'n carnal' s'z spūaliter.

It' g' ob' q' p' tpe euāgelico d'c' 48 **restitico: omi' homi' circumcidenti se. r'e.** Dicit aliq' hoc d'v' x'p'e apl'm ad t'rorē. Sz t'n illō nō sufficit. id' p' oportet dicere q' ē obligatio ex diuio p'cepto. z ē obligatio ex p'cie d'c'ramie. Et diuio p'cepto nemo obligat. q' illd' ē r'cuocariū. Sz q' b'z p' sciam se tenet ad circumcissionem. q' ad huc stat diuinū mādatū. p' eadē rōz necē ē q' beat' p'ci entia obfua'di oīa mādata legi. **Un ap'is fac' argumētū p' ip'ossibile a destrucōe d'ntis sic. p'cedo apli dicebāt q' tenebātur circumcidi.** s'z n' debebāt alia legalia obseruari. z apostolus dicit q' si tenentur ad hoc p'ceptum. cum ita sint alia p'cepta. vt illud tenentur ad oīa. Si

etiam aia fortis est imortalis. 2 ois aia. tñ verūq; est falsū
 2 vno incōueniēti postro multa sequunt. Un p̄ q̄ nō
 erat tora lex seruāda. volebat aplūs arguere q̄ circūci
 49 sio nō eēt seruanda. Ad illud qd̄ obicit de xpo q̄ xps
 fuit circūcisus. ddm̄ q̄ xps oib; opib; suis nō eruditū
 s; tñ nō oia fecit ad imitationē. sicut opa miraculosa et
 alia plura. Rō at̄ q̄re xps voluit circūcidi fuit triplex.
 f. in fidei argumētū. humilitatis exemplū. 2 legis com
 plēmētū. In fidei argumētū. q̄ de iudeis erat f̄m carnē
 2 p̄pter ipm̄ specialit̄ de illo genere nascitur; signādu; 3
 instituta est circūcisio. Ne ḡ videt̄ dissilis patrib;. 2
 nō eēt qui fuit p̄missus. 2 ne p̄ hoc possent iudei suū pal
 liare errorē. iō abuit circūcidi. Scōdo p̄pter humilita
 tis exemplū. p̄pter qd̄ subiecit se legi 2 oibus legalib;. 2
 cū tñ sub nullo esset. Tertio fuit circūcisus in legis cō
 plēmētū. vñ suscipiēdo circūcisionē impleuit legē. 2 im
 plēdiō cōtra fecit. q̄ legē nō destruxit s; compleuit. dū
 significat̄ exhibuit. Et h̄ est qd̄ dicit Aug. cōtra fau
 stum. q̄ sacramēta ve. le. in aduentu xpi impleta sunt.
 2 iō ablata q̄ impleta. Et hec rō triplex trahit de omel.
 Aug. sup. Lu. ij. de circūcisione pueri. 2 sic p̄ q̄ xps no
 luit q̄ ali; imitari eā in h̄. sed q̄ magis ex hoc erudire
 50 ar. Ad illud qd̄ obicit q̄ signatū eius nō dūz est imple
 rū. Dōz. q̄ circūcisio 2 hēbat p̄ncipale signatū. 2 h̄ erat
 originalis delictō. Et habebat cōsequens. s. liberatōez
 a mēta p̄ xpm̄ i ocaua resurrectionis. Et qm̄ impleuit
 est q̄ ad p̄ncipale signatū in baptisimō. 2 q̄ ad cōfo
 quens in capite nro christi q̄ resurrexit die octauo. nō
 debuit cessare. Sed q̄ adiūgit q̄ debet manere vt t̄buri
 ficatio. ddm̄ q̄ t̄burificatio nō manet solū. p̄pter h̄ q̄ si
 gnat quod faciedum ē. sed etiā q̄ cetero; obseruātia q̄
 dammō mortalis ē. 2 etiā q̄ facias ē. 2 p̄terea etiā nō re
 tinuit de lege sed instituit. q̄ alio mō illi t̄burificabant
 51 Ad illud qd̄ obicit q̄ circūcisio nō aufert decimarōnē.
 dd̄ n̄ q̄ circūcisio nō fuit remediū vniuersale sed p̄ri
 cularē. nec omēs ad illā obligātur. 2 ideo decimario ad
 hac habet locū. Sed ad baptisimū oēs obligātur. 2 est
 remediū vniuersale 2 sufficiens. 2 iō si remaneret circūci
 sio. plus haberet oneris q̄ utilitat;. 2 sic patet vltimū.
 qd̄ dñs noluit. q̄ nō cōp̄erebat huic t̄p̄. nū p̄pter pena
 litatē. nū p̄pter p̄cilitatē. nū p̄pter effectus modici
 tate. **Questio ij. m**
 Q̄terū circūcisio cessauerit ante pmulgationē euāge
 lij. Et sic videt̄ Mar. xj. Lex 2 p̄p̄e vsq; ad iohāne
 2. Aut hoc dēn̄ ē inclusitū. aut excluditū. Sed q̄cūq;
 modo hoc dēn̄ est. cū defecerit iohānes 2 ex baptisimō
 ante passionē. videt̄ q̄ 2 lex 2 facta legalia ante pmul
 gationē euāgelij. **Itē rō quare circūcisio cessauit su
 te legis impleritō 2 legalitōz. s; hec om̄ia impleta sūt in
 passionē cū dēn̄ est. cōiūmari est. 2 velū templi scissuz
 eit. ergo si h̄ fuit ante euāgelij pmulgationē. ante defe
 cit. 2 hoc trahitur ex pluribus locis de libro q̄stionum
 no. 2 ve. r. vt m̄ḡ dicit in lra. **Itē specialis rō cessari
 ontis circūcisionis fuit institutio nobilitatis sacramēti
 loco ei. s; baptisimus ē institutus ante passionē et
 euāgelij pmulgationē. ḡ ante cessauit circūcisio. **Itē
 ad h̄ est autoritas Jeron. ad aug. que ponit in glo. ad
 Galat. ij. Sū vtq; mortifere ceremonie iudeoz om̄ib;
 fideliū. s; ius eī legis christi ē. 2. **S; cōtra. p̄ pas
 sionē paulus circūcidi t̄ timotheū. Act. xvj. 2 in h̄ nō
 respōndit. Et seruauit votū nazareoz. Act. xvj. ḡ nō
 dū erat malū. nec circūcisio cessauerat. Si dicas q̄ fec
 p̄pter vitā dū scādālū. **Cōtra ad vitā dū scādālū nō ē
 faciēdu; v̄tētatē. v̄tēz doctrine. ḡ si h̄ erat malū dese.**********

nunq; ex hoc excusat q̄ nō peccauerit. **Itē nullus ob
 ligatur ad id qd̄ ignorat 2 nō p̄t scire. S; multi erāt ad
 q̄s nō puenerat institutio baptisimi. ḡ illi nō tenebātur
 baptisari. ḡ si dō nō reliq̄ eos sine remedio. q̄d huc p̄
 passionē circūcisio habuit effectū 2 statū. **Itē Aug.
 ad Jeron. Circūcisio 2 alia legalia nō erāt noxia. licet iaz
 nō eēt signis futuris necessaria. maḡ noxiū erat ea
 quasi noxia p̄hibere. est ergo questio cū videatur h̄ esse
 multiplex cōtradictio. dd̄ tenendū sit. Nā petrus vide
 tur sibi contrarius qui Act. xv. dicitur q̄ nō erant le
 galia seruanda. 2 postmodū iudicabat. sicut dicit. ij.
 ad Galat. **Itē paulus videt̄ sibi d̄ritus q̄ respōdit pe
 trū. 2 postmodū circūcidi t̄ timotheū. 2 seruauit votū
 nazareoz. De p̄mo d̄r̄ act. xvj. De scōdo act. xvj. Itē. pe
 trus videt̄ d̄ritus paulo 2 cōuerſo. q̄z ij. ad galat. dicit.
 q̄ paulus restitit petro in faciē. ḡ dissensō videt̄ in hoc
 fuisse in cōlūnas ecclesie. **Itē Hiero. vt d̄r̄ Aug.
 sicut patet in glo. galat. ij. 2 q̄ ap̄t̄ dicit̄ apparer̄ i eoz
 epistolis q̄b; sibi respōdent. Un̄ Hiero. in epistola ad
 Aug. tu dicit legalia obseruar̄ bonū. ego affirmo ma
 lū. nō modo eis q̄ ex genti; s; etiaz q̄ ex iudaeo populo
 crediderūt. **Itē ad p̄dicatōz intelligētiam aperienda
 est via duplex. q̄ p̄cipui doctores s; Hiero. 2 Aug. ri
 muerūt in hui; q̄stionis determinatōe. Et p̄mo ad in
 legēda solutōz Hiero. sc̄dū est q̄ beat; Hiero. duo
 r̄ga intellexit in noue legis datione 2 factōz suoz insti
 tutōe. Unū. s. xps p̄dendi euāgelij qd̄ incepit ab aduē
 tu xpi vsq; ad passioē d̄sumarōz. Aliud fuit pmulga
 tionis euāgelij. qd̄ incepit ab aduētu sp̄s sancti vsq; ad fi
 nē mūdi. Sicut intellexit q̄ mādata legalia 2 ceremoni
 52 lia dupl̄ puenit seruare. vel ex p̄cepto tanq; necessaria
 ad salutē. vel ex dispensatiōe. nō q̄ bona sunt. sed q̄ inde
 elic̄t bonū. Cōcessit ḡ Hiero. legalia maxime circūci
 onē seruari debere q̄ vsq; x̄tas euāgelij pmulgaret. 2 i
 stitutio noue legis ap̄ret. 2 h̄ in toto p̄mo t̄p̄e. S; illis
 incipit̄ aḡri. illa cessabāt. sic ista innotescēbāt. ita
 vt nulli post acceptā noticiā d̄ritatis. liceret seruare hui
 usmodi facta aliq̄ mō nisi illis solū ad q̄s nō pueniat
 p̄dicatio euāgelij. vel etiā ip̄is aplis maiorib; ex disp̄e
 fatōe 2 pia qd̄ā s̄tatōe. ceteri aut̄ erāt transgressores q̄li
 ter cūq; seruaret. Et ad h̄ ponendū innotēt̄ euāgelij
 sacre sc̄pture 2 auctas eccle. Ant̄as sacre sc̄pture. naz
 oēs apli d̄senserūt Act. xv. legalia nō eēt seruāda. Rur
 sus videbat̄ ap̄los aliq̄s illā s̄tatōe seruasse. Et dicebat
 primā sententiā datā esse f̄m rigorem veritatis. Se
 cundam f̄m obseruationē factam esse f̄m similitationē
 pietatis. f̄m q̄ dicit̄ apostolus. j. ad Cor. ix. omnibus
 omnia factus sum. iudeis tanq; iudeus 2. 2 hoc pia q̄
 dam similitatione. Autoritas ecclesie monuit. quia san
 cti patres cōmuniter damnauerunt herēsim ebionis 2
 ceteri qui dixerunt legalia cum euāgelio esse seruā
 da. 2 propter hoc dicebat pia quadam 2 dispensatoriā
 similitatione esse seruanda propter infirmitatē iudeoz. 3
 Sic dixit Hierony. q̄ petrus seruabat legalia quadā
 similitatione f̄m q̄ apostolus dicit Gal. ij. vt etiam bar
 nabas duceretur in hanc similitationem. Et dixit etiam
 q̄ paulus pia quadam similitatione. reprehendit Pe
 trum. qui nec peccabat. vt sicut Petrus condescende
 bat iudeis in legalium obseruatione. ita paulus in il
 lis obseruatiōe reprehensione. Et ita nec Petrus pec
 cavit in male obseruando. nec paulus in pioaciter res
 p̄hendēdo. sicut po; phirus hereticus Paulū argue
 bat. q̄ apostolorum p̄ncipi pioaciter insultasset. Ec
 ce hec est positio Hiero. 2 rō positiois. Aug. aut̄ alio**********

modo soluit. Ad cuius solutionem intelligendam no-
 54 randū est q̄ Aug. tripliciter tempus intellexit. scz tem-
 p̄ is condendi euangelium. 2 pmulgandi conditum. et
 custodiendi iam pmulgatum. Primum tempus fuit ab
 aduentu christi vsqz ad passionis consumationem. 2 in
 illo tempe sunt legalia infirmata. 2 in morte christi mor-
 tua. Sed 3 tempus fuit a passione christi vsqz ad diuul-
 gationem euangelij in omnes gentes. quando poruird i
 et. In omnē ter. xxi. so. 2. 2 hoc tempore sūt legalia ad
 rumulum deducta. Tertium tempus fuit ab illo tem-
 55 pore vsqz ad mundi finem in quo legalia sunt quasi in
 rumulo clausa. Alterius norandum q̄ triplici de cā
 possunt aliqui obseruari. scz ppter salutis necessitate.
 ppter honestatem. ppter proximi infirmitatem.
 Dixit ergo augustinus q̄ pmo tempore legalia seruari
 poterat tanqz viua ppter salutis utilitatem. Secun-
 do tempore seruari poterant etiā ab his qui audierunt
 euangelium ppter honestatem. quia cum bono. e addu-
 cenda erat synagoga ad rumulum. non quasi idola sra-
 sciam abijcienda. Et hoc etiam tempore seruari pote-
 rant ppter proximi utilitatem ne iudei a fide reuoca-
 rentur. Tertio tempore nullo modo sunt seruanda. qz
 qui tam seruat non est materiam corpusculi honorato. sz
 sepulture impudens reuelato. Et ita posuit q̄ petrus
 2 paulus vterqz seruauerunt non tantum ppter vi-
 tandū scandalum proximi. sed etiam ad honorem debi-
 tum matri impendendū. Et q̄ non tantū simulatorie
 sed etiam veraciter seruauerunt. non ppter salutē ne-
 cessitatem. quia sciebant ea non esse ad salutem necessa-
 ria. Similiter posuit q̄ petrus veraciter non simulatorie
 reprehensus fuit a paulo. non quia legalia seruabat.
 sed quia exemplo suo gentiles iudicare cogebat. Ra-
 tio autē sua hec fuit. Nam si fuit ibi tm̄ simulatio i ob-
 seruatione. ergo ppter scandalum proximi vitandū
 liceret relinquere. veritatem. Et iterum quare modo nō
 similiter liceret relinquere quod nullū dederet. Rursus
 de reprehensione pauli. si simulate tantus reprehendit
 petrus. falsū ergo dixit 2 mentitus est. Gal. ii. 2 q̄ nō am-
 bulabat ad veritatem euangelij. 2 q̄ reprehensibilis erat
 Sed quis audeat dicere q̄ Paulus in dicitur verita-
 tis dispensatione sit mentis. Quia si aliquis diceret. pa-
 rebat via hereticis vt alia dicerent simulate dicta. Et qz
 ipse augustinus de croq̄ egregius verbis Hiero. addidit
 nec mirum. nec est inconueniens q̄ posteriores priori-
 bus addant. Ideo modo soluendi Aug. tanqz sufficien-
 tiori adherent qui melius sentiunt. Unde Hugo de san-
 cro vic. dicit q̄ circumcisio 2 alia legalia q̄tū ad effica-
 ciam cessauerūt post passionem. sed q̄tū ad obseruantiam

am cessauerūt post euangelij promulgationem. Et pre-
 ter rationem Aug. aliam rationē assignat. quia nec na-
 tura nec ratio sustinet repentinas imutationes. 2 ne vl-
 teretur lex noua precipitanter data. cū maturitate sub-
 intrauit. 2 vetera transierunt. Ex his patet responsio
 ad primum quod queritur. Concedo enim sicut ratio. 56
 nes ostendunt q̄ legalia q̄tū ad obseruantiam nō ces-
 sauerūt ante promulgationem. nec etiā quātū ad effica-
 ciam vniuersaliter. qz creditur. sicut dicit Bern. q̄ ha-
 buerunt efficaciam in his qui distabant. et precepta ad
 hoc restringi non poterant. In his autē qui sepe pote-
 rant. nullam efficaciam habebant. Ad illud ergo qd 57
 obijctur q̄ lex 2 pphete vsqz ad Johannem. 2. Dm̄.
 q̄ illud intelligitur inclusiue. non qz tunc statim de fece-
 rit. sed qz ex tūc legalis obseruantia infirmari cepit.
 Ad illud quod obijctur de implerōne. Dm̄. q̄ im-
 58 pletio fuit causa cessationis. Sed causa ista non pone-
 bat effectum nisi claresceret. Veritas enim excludit ym-
 briam tm̄ dum clarificatur. qz nullus tenetur ad incog-
 nitum. Ad illud qd obijct de institutioe baptismi di-
 59 cendum. sicut factum est q̄ institutio erat causa euacua-
 tionis. Sed actu non faciebat cessare nisi prius pate-
 rer sacramenti utilitas 2 necessitas. Sed hec non fuit
 iudicia in aperto vsqz post passionem. Dns em̄ dicit
 nichodemo. Nisi quis renatus fuerit. 2. sed hoc dixit
 quasi consilium in oculo. Ad illud quod obijctur 60
 de Hiero. ddm̄ q̄ aug. dicit Hiero. addidit. 2 clar-
 hoc vidit. 2 ideo eius dicitur standū est. Nā 2 ista Hiero.
 addendū et corrigendum sibi comisit. Et his patet
 repugnantie. Nam petrus primo dicebat legalia non
 esse obseruanda. 2 ideo non esse gentilibus imponenda
 Sz tamen ipse postmodum ipse seruauit. ostendens. q̄
 ppter statum in quo aliquando fuerant essent honora-
 da. Idem ipm̄ de paulo est dicendū. De cor̄. ouersia pe-
 tri 2 pauli. ddm̄. q̄ idē senserūt omnino. 2 tamen petr-
 iuste reprehensus est. quia reprehensibilis erat. nō qz ma-
 le faceret. sz aliq̄tū in eaure. 2 ille defectus circūspec-
 tionis credo q̄ fuit in eo aliqua culpa. licet nō eēt mor-
 talis. 2 diuina dispensatione hoc permissum est. vt d-
 petrus reprehensus non desisteret. clarus veritas pa-
 reret. q̄ petrus exemplū imitandi in actu suo nollet da-
 re. Unde erat reprehensibilis. 2. vtilis reprehendi 2
 dignus. quia ad veritatem euangelij non ambulabat.
 2 non vsqz quaqz. qz ex hoc veritas conculcatur. 2 ideo
 paulus bene fecit 2 vtiliter qui coram omnibus eum re-
 prehēdit. Nec est excusandus petrus ab vna leui neg-
 ligētia. ne paulus accuset grauius mēdaciū culpa. Ad vl-
 timā contrarietate patet responsio ex p̄dictis.

Distinctio. iiii. de baptismo per comparationē ad recipientes.

Hic dicendum est aliquos suscipere sacramentū 2
 rem. 2. Supra egit magister de baptismo scdm̄ se. Nec
 est secunda pars in qua agit de baptismo in compara-
 tione ad recipientes. Et diuiditur hec pars in duas p-
 res. In prima agit per comparationem ad comuniter re-
 cipientes. In secunda specialiter q̄tū ad puulos. in-
 fra in fine huius distinctionis. ibi. Solet etiam queri.
 si paruulis in baptismo datur gratia. 2. Prima pars
 habet duas. In prima magister agit de recipientibus
 sacramentū. In secunda de recipientibus sacramenti rez
 tm̄. ibi. Sunt et alij. vt supra posuimus qui suscipiunt

rem 2 non sacrm̄. Prima pars habet duas partes. In
 prima premissa varia conditōne accipientium. agit de
 accipientibus rem 2 sacramentum. In secunda autem
 de recipientibus sacramentum tm̄. non rem. ibi. Qui
 vero sine fide accedunt. Prima pars in duas. In pri-
 ma determinat veritatem. In secunda dissoluit dubi-
 tationem siue remouet falsitatem. ibi. Quamuis qdaz
 diffireantur illis. 2. Similiter secunda pars in q̄ agi-
 tur de fide accedentibus ad sacramentum duas habet.
 In prima determinat veritatem. In secunda vero remo-
 uet dubitationem ibi. Videtur tamen Aug. dicit. q̄
 fide accedenti. 2. Et ibi primo determinat dubium or-
 tum ex auctoritate Augustini. Secunda vero determi-
 nat dubium quod ortum habet ex auctoritate apostoli
 ibi queritur. ergo quomodo illud accipitur.

DI III

Aug. l. i. de baptis.

Aug. ps. lxxviiij

Aug. de pnia.

Nisi penite
retū veteris vi
re. nouā nō pōt
inchoare. videt
Aug. male dice
re. q. si b verum
esset tūc pnia re
beret pcedere ba
ptismū. q. baptis
mus nō ē pnum
inter sacramen
ta. qd est ma
gistrū r eodem
pntionē. **C**
dōm q. aug. nō
loquit de pnia
sacramēto. s. de
pnia virtute tū
cuius actus pce
cedit in adultis
baptismi sacra
mentū. nec tamē
ogret q. act. pe
nitentie forma
te q. dicitur pti
tio pcedat. s. sus
cipit q. actus in
formis. v. p. ore
accitio. Atteri
em penitenti est.

Nec puulis
sine fide aliena
qui pnia habe
re nequeunt. d. f.
in baptismo re
missio. Tiderur
male dicere. q.
fm hoc si penite
sint infideles. tē
viderur q. puul
dānef. h. autem
est incoueniens
r contra augu.
Nam sicut dic
Aug. ad bonifa
ciū. Eto q. pen
tes ducant fili
os suos p ignez
nihil eis obest p
entum infidelit
tas. Si tu dicat
sicut dicit Aug
ad bonifacium.
q. habet virtutē
a fide ecclesie. q.
adest. esto tunc
q. nullus sit fid
lis. viderur q. sa
cramētū nullā
habeat virtutes
Sed hoc falsū

est. quia baptis
mus est. r nul

Quāliū suscipiūt sacm et rez
aliū sacramētū r nō rez. aliū rē
r non sacramētū.

Hic dicitur
du ē aliquos susci
pere sacm r rez sa
cramētū. aliq. sacm r nō rem
aliq. rez r non sacm.

De recipiētib⁹ rem r sacm
determinat veritatē.

Sacm r rē suscipiūt oēs
paruuli qui in baptismo ab ori
ginali mundant peccato.

Remouet falsitatem

Quāuis qdā disteant illis
q. p. ruri sunt puulis in baptismo
dimitti p. a. immitentes illi xbo
Aug. Sacra in solis elect. effi
ciūt qd figurāt. nō intelligētes
illud ita eē accipiēdū. q. cuz i a
lijs efficiāt sacra remissionē. nō
hoc eis faciūt ad salutē. s. solis
electis. Rā q. oib⁹ puulis i bap
tismo mittat p. r. i. g. baptisimū
Aug. euidens dicit. A puulo in
qt recenter nato vsq. ad de cre
pirū senē. sic null⁹ p. b. i. e. a. bap
tismo. ita null⁹ ē q. n. p. c. t. o. moriāt
in baptismo. S. puuli tū origi
nali. maiores x. o. etiā oib⁹ q. ma
le viuēdo addiderūt ad illud. ni
si enoz m. t. a. s. v. i. t. e. i. p. e. d. i. a. t. i. f. i. c. t. o.
Adulti x. o. q. cū fide baptizāt sa
cramētū et rem suscipiūt.

De recipiētib⁹ sacm r nō rē
r dēstiat veritatē.

Quidō sine fide vel fide ac
cedūt. sacm nō rē suscipiūt. v. n.
hiero. Sūt lauacra gētiliū. he
reticoz. s. i. n. lauāt ad salutē. In
ecclesia ē q. nō plena fide accipi
unt baptisma. n. spm s. z aquā. sus
cipiūt. Aug. etiā ait. Iudeis oib⁹
b⁹ cōia erāt sacra. s. nō cōis oib⁹
erat grā q. ē x. t. u. s. sac. o. r. Ita et
nūc cōis ē baptisim⁹ oib⁹ bap
tatis. s. i. n. x. t. u. s. baptisim⁹ i. i. p. a. g. r. i. a.
Itē ois q. i. a. s. u. e. v. o. l. u. n. t. a. r. i. a. r.
b. i. c. o. n. s. t. i. t. u. t. ē. cū accedit ad sa
cramētū fidelitū. n. i. s. i. p. e. n. i. t. e. a. t. e. ū
veteris vite. nouā nō pōt i choa
re. ab hac pnia cū baptizāt soli
puuli immunes sūt. h. i. s. a. l. i. j. s. q.

testimonijs ap. re. of. d. i. f. adultis
sine fide r pnia vera in baptis
mo si p. f. r. i. g. f. a. m. r. e. m. i. s. s. i. o. i. s. q. z
nec puulis sine fide aliena q. p.
pam h. r. e. nequeūt. d. a. f. in bap
tismo remissio. Si q. s. g. f. i. c. t. e. a. c. c. e.
dit nō habēs verā cordis p. r. i. t. o.
nē. sacm sine re accipit.

Determinat dubitatōem or
tā ex autoritate aug.

Tidēf tū aug. dicere q. etiā
fide accedēti q. ē t. h. z. o. d. i. ū. s. t. r. u. z.
in ipō momento quo baptizāt
oīa condonēt. r post baptisimū
mox redeant. Sed nō hoc asse
rendo dicit. imo hanc opiniōez
r p. m. i. s. s. a. m. s. i. n. i. a. z. cō. s. e. r. e. n. d. o. a. i. t.
em sic. h. i. s. q. f. i. c. t. o. c. o. r. d. e. b. a. p. t. i. z.
zant. aut p. c. t. a. n. u. l. l. a. t. e. n. o. d. i. m. i. t.
tunt. quia spū sanctus discipli
ne effugiet fictū. aut in ipō ipis
puncto per vim sacramenti di
missa. iterū per fictionem repli
cantur. vt etiam illud veruz sit.

Quotquot i xpo baptisati estis
rē. Etiā illud. Spū sanctus dis
cipline effugiet fictum. vt indu
at eum xpm sanctitas baptisimi
exuat eum xpm p. n. i. c. i. e. s. f. i. c. t. i. o. i. s.
Nam redire dimissa peccata v.
bi fraterna charitas non ē. apte
d. i. s. p. o. c. e. t. e. t. i. a. m. i. n. e. l. l. o. s. e. r. u. o. a.
quo dominus dimissum debitū
petit. quia ille conseruo. d. i. m. i. t.
tere noluit. Sic non impeditur
baptisimi gratia. quo minus om
nia peccata dimittantur. etiam
si fraternum odium in eius cui
dimittantur animo perseuerat
Solutur enim besternus dies
et quicquid super est. r soluitur
etiam ipa hora momentūq. ante
baptisimū r in baptismo. Dein
ceps aut p. t. i. n. u. o. r. e. i. n. c. i. p. i. t. e. s. s. e.
nō solū p. s. e. q. n. t. i. ū. s. ē. p. r. e. r. i. t. o. r. u. z.
diez. horaz. momentoz. redeū
tib⁹ oib⁹ q. dimissa sūt. hoc autē
vt p. d. i. x. i. m. n. i. s. u. b. a. s. s. e. r. t. o. e. d. i. x. i. t.
qd of. d. i. f. ex eo qd ait i eodē lib.
se. Si ad baptisimū fice⁹ accedit
dimissa sūt ei p. c. t. a. aut n. i. s. i. D. i.
missa. eligāt qd voluerit. Ecce
apte cernis. si tū itē d. i. s. i. d. d. i. x. i. s.
se. aug. nō asserēdo. s. q. r. e. d. o. r.

lam fictionē ha
bit. ergo reci
pit effectū bap
tismi. **C** p. d. d.
q. ad salutem p.
unli requiritur
virtus passiois
xpi cum fide. p. r. i.
ni. sicut dicit au
gu. et supra oī
sum fuit. S. z. tū
non opret vt sic
fides offerentū
sed sufficit q. sic
fides ecclesie q.
est. vel h. deo de
ficeret. sufficeret
meritū fidei qd
fuit in ecclesia.
Sicut enim ora
tionibus sancto
rum in via. de
reconaliat mul
tis peccatib⁹. sic
merito sanctoz
qui sunt in p. r. i.
multa remittu
tur nob. q. p. u. s.
meruerunt nob
Et hoc dicit aug.
ad bonifacium.
cū offeruntur p.
uuli ad p. c. i. p. i. e. n.
dam gratiam
tam ab eis quo
rū gestantur ma
nib⁹. q. etiā ab
ipsis si ipsi fide
les sint. q. ab v.
ntuerfa locial
te sanctorū araz
fidelium. Ab oī
bus namq. offer
ri intelliguntur
quib⁹ placet q.
offeruntur. r q. z.
sanc. a. et indui
dua caritate ad
cōmunionē spū
rituales adiuuā
tur. r ita offeren
tes p. n. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i.
seri. nō solū qui
sūt in ecclesia mili
tante. sed et qui
sunt in t. r. i. ū. p. b. a.
te. Nihilomin⁹
tamen verum ē
q. sacramentum
baptisimi p. d. e. s. t.
paruulis meri
to fidei ecclesie
militantis. que
quis possit desi

In lib. de baptisim.

Rom. vi. Sap. i.

Abathei

Aug. in eodem.

ceret aliq̄b p̄fōis p̄ālī. ḡnālī t̄n nūq̄ dēfīcē nec dēfīcīet
Juxta illud math. vlti. Ecce ego vobiscū sū vsq̄ ad cō-
sūmationē seculi. vnde sicut sp̄s semp saluatur in aliq̄
indiuuoz. sic fides in aliq̄ fidelī. ⁊ hoc diuina pu-
dentia faciente.

Nec vnq̄s fuit
postq̄ incept
ecclia. q̄n sep̄ eēt
aliq̄s q̄ deo pla-
ceret sic nec vn-
q̄s erit.

Tunc vale-
re incipit rē. cū
illa fictio vera/
ei cōfessio recel-
serit a corde. Lō-
travī. fm hoc q̄
cōfessio expellat
fictionē. sed hāc
nō potuit expel-
lere baptismus
q̄ maioris virtu-
tis est confessio
sue p̄nīa q̄ bap-
tismus. **R.**

Gal. iij.

3 dōm q̄ cōfessio
inquantū est sacramentalis nō expellit fictionē. sed in/
q̄tā ē act⁹ volūtari⁹ recedēs a malo volitō vlti p̄posito.
⁊ ita nō expellit p̄ naturā facti. s; p̄ nās liberratis volūta-
tis cū sacramento p̄nīe. que volūtas si adesset in bap-
tisimo omnē culpam deleat. et ita er hoc nō sequit q̄ p̄nīa
sit maioris virtutis. **Q**uidam tēboies xpm aliq̄n
vsq̄ ad sacramenti p̄ceptiōē. vident male dicere. q̄ nul-
lus induit xpm in quo nō sit receptio. fm illud aplī ad

Ad intelligentiaz huius partis principaliter q̄-
runtur duo. Primo q̄rit de suscipientib; sacm̄
baptismi indigne. Secūdo de suscipientib; sic-
te. Circa p̄mū querūtur tria. Primo querit. vtrū bap-
tismus in digne suscipientibus deleat omnē culpā. Se-
cūdo vtrū deleat omnē penā. Tercio queritur vtrū om-
nibus equalē habeat efficaciam.

Questio f a

Quod in digne suscipientibus deleat omnē culpā ostendit
sic sup̄ illud Ero. tuū. nec vnq̄ ex eis remāsit. Glo. om-
nia peccata ablata sunt in baptismo. potentia dyaboli
est submersa. **I**tem baptizatus si statim post bap-
tismus morietur. euolat et statim sicut dicunt sancti. ⁊ Be-
da q̄ baptismus aperit celum. Sed nullus statim euo-
lat in quo est aliqua culpa. quia p̄fectio glōrie nō cōpa-
ritur culpam. q̄ baptism⁹ deleat oēm culpam. **I**tem q̄
tulacūq; gratia deleat omne mortale. et etiam veniale.
de quo est contritio. ergo si sacramentum baptismi ali-
quid addit. videtur q̄ deleat omnem culpam. **I**tem
sacramentum baptismi est remedium p̄fectū cum sit
fundamentum legis p̄fectionis. ergo cui originale pec-
catum p̄uauerit hōiem innocentia directe ⁊ principa-
liter. non deleat p̄fecte originale nisi restituendo inno-
centiam. s; nō est innocēs simpliciter. nisi qui caret om-
ni culpa. **R.** **C**ōtra diuersoz morboz diuersē sunt
medicīne. sicut dicit Grego. q̄ non sanat oculos. sana-

Ephe. iij. Induite nouū hōiem q̄ fm deū creatus est in
iusticia ⁊ sanctitate veritatis. Jē induitio dicit aliq̄
habitu. ergo cū inficō nullus habit⁹ def̄ de nouo. vtrū q̄
nihil induat. **R.** dōm q̄ induere xpm est aliq̄c habi-
tū accipere quez

te baptisat. s. vt moriant vetu-
stati peccati. sicut xps vetustati
pene induit xpm que p̄ ḡfam i
habitantē habent. **P**ōt ⁊ aliter
solui. Duob⁹ em̄ modis xpm in-
duere dicimur. vel sacri assum-
ptōe. vel rei p̄ceptōe. **T**ū aug-
⁹ Induit hōies xpm aliquādo
vsq̄ ad sacramenti p̄ceptiōem
aliq̄n vsq̄ ad vite sanctificatiōē
arḡ illud p̄mū bōis ⁊ mal̄ p̄t ec-
cōe. **H**ār ē p̄p̄iū bonoz ⁊ p̄iorū
Omnes ergo q̄ in xpi noīe bap-
tizantur xpm induit. vel fm sa-
cramenti p̄ceptiōem. vel fm
vite sanctificatiōem.

4
tū accipere quez
homo fiat aliq̄
mō ⁊ formis xpo
Lōformari autē
xpo ē dupliciter
Aut exteri⁹. Aut
interius. Et in
5
terius duplici-
ter. aut per cha-
ritatem vnientē
et transforman-
tem in eum qui
amatur. ⁊ fidem
similiter confor-
mantem. Aut p̄
aliquid grā da-
rum ad hoc p̄e-
parans ⁊ dispo-
nēs. Dico ergo
q̄ vtrū sancti et
charitatem hnt.
⁊ bona opera. et
cōuersatiōē scām

Aug. iij.
de bap-
tis.

⁊ sacm̄ p̄ceptū. ⁊ xpm induerūt q̄ntū ad sacri suscepti-
onē et conformationē in conuersatione exteri⁹ ⁊ inte-
ri⁹ similiter s; si ere accedentes q̄ exteri⁹ suscipiūt
signū vel qd est signū passionis et mortis. ⁊ resurrecti-
ōnis. ⁊ interius caractere q̄ ad grām disponūt. xpm aliq̄
mō induit. s; imp̄fecere. q̄ q̄uis nō renouetur. tamē no-
uo bonū qdā mō siles fuit. ⁊ sic p̄ vtrūq; obm. **P**roce-
dūt em̄ fm q̄ induitō dē cōformitatē fm bitū p̄cām. ⁊ c

calcanem. ergo cuius culpe sint diuersē. nō tantū specie
s; genere. vtrūq; originalis. ⁊ actualis ⁊ mortalis. ergo
ad hoc q̄ curent̄ necesse est q̄ diuersē adhibeantur spūa-
les medicīne. sed baptismus est vnicū sacramentum.
ergo non deleat omnem culpam. **I**tem gratia bap-
tismalis est gratia incipientium. Sed status incipientiū
magis est composibilis culpe q̄ proficientium ⁊ per-
fectorum. ⁊ gratia incipiens magis comparitur culpā
q̄ proficientis vel p̄fecta. sed gratia in proficientibus
et etiam p̄fectis comparitur aliquam culpā. s; hēnt
alem. q̄ multo forti⁹ grā baptismalis. **I**tem esto q̄ ali-
quis accedat ad baptismum cum motu venialis pecca-
ti. aut datur ei effectus sacramenti aut non. Si non. q̄
est fictus. Sed quicūq; est fictus peccat mortaliter. q̄
veniale peccatū illi est mortale. qd̄ stultū videt si quis
hoc dicit. quia ad nihilum nouū obligat. Si autē nō ē
fictus ergo recipit grām. ⁊ constans ē q̄ illa non deleat
culpā. q̄ tūc simul eēt ⁊ non eēt. q̄ grā baptismalis non
delet omnē culpam. **I**tem si baptismus deleat omnes
culpam. cū sacramēta non sint nobis necessaria nisi ad
culpam delendam. quia si non esset peccatum. non esset
sacramentum. ergo cetera superflunt. ⁊ ideo q̄rit. vtrū
talīs effectus debuerit dari alicui sacramento. ⁊ quare
magis sacramento baptismi q̄ alicui alioz. **R.** dōm
q̄ sicut auctēs dicunt. ⁊ magistri cōmuniter asserūt. in
sacramento baptismi si plene percipitur eius efficacia
⁊ remediū. omnis culpa delet. ⁊ restituit hōio in p̄stī-
nam innocentiam q̄ntū ad aiām. Si queratur ratio bu
D 2

ius. dicendum qd huius ratio causalis fuit diuina libera-
 litas que tantam hinc sacramento prouidit efficaciam. Si
 aut queratur ro huius potest congruitas triplex assignari.
 Prima potest esse ex parte eius contra qd baptismus p-
 tue est. scilicet originale. qd in omnia peccata peiores in ania
 reliquit sequelas. et cuius corruptio est vniuersalis et
 magna. et ideo congruum fuit vt deus magne efficacie
 remedium institueret in contrarium. vt sicut in corrup-
 tione illius morbi manifestatur rigor diuine iusticie. sic
 etiam in remedio manifestaretur dulcedo diuine misericordie.
 vt non solum illum morbum. sed omnia que conser-
 uant annera huius remedij virtute deleatur. Et hoc
 est qd dicit Roma. v. Non sicut delictum ita et donum.
 et. Secunda congruitas est ratione eius ad qd est ad regene-
 randum. Unde in hoc sacramento transferat homo a peccato
 tenebrarum in adoptionem filiorum dei. et maxime spiritus lar-
 gitas diuine maneris in primo reditu et aduentu. Et hoc est
 qd dicitur Th. iiij. per lauacrum regenerationis et renoua-
 tiois spulserit. quem effudit in nos abunde. Tercia con-
 gruitas est ratione ordinis. quia illud est primum inter omnia
 sacramenta et fundamentum ad alia. id est vt perfectum ster-
 natur fundamentum. placuit diuine misericordie hinc sa-
 cramento pfectam dare efficaciam ad delendum omnes
 culpam. vt priorum oblitus is. qd baptisatus est et quasi
 nouus effectus. omnino ad interiora extendat se. Et qd
 disposuit hinc sacramento dare primum efficaciam. et
 qd virtus passionis spulserit hinc sacramento adesse. id
 dedit exissam significatam. hoc enim inter cetera ma-
 gis indicat aiam fieri sanctam et puram. Concedendum
 est ergo qd delet omnem culpam. Ad illud quod obij-
 citur qd diuersorum membrorum diuerse sunt medicine et
 dicit potest hoc esse vix in corporalibus in quibus est arta-
 tio virtutis. In spiritualibus autem vbi est maior com-
 municatio bonitatis secus est. Sed quia hoc diximus
 verum esse in spiritualibus. propter hoc qd facta distincta sunt
 dicit qd remedium potest morbum respicere. dupliciter
 Aut quia principaliter fit ad hoc. aut quia hinc curat rati-
 onem annerum. dico qd qd diuersi sunt morbi spuales
 diuerse sunt medicine sacramentales principaliter ordi-
 nate ad illos. Si autem morbus habeat alium morbum
 contumacium. et medicina perfectam habeat virtutes cu-
 randi. non tantum curat principalem sed etiam annerum
 et sic dico facere baptismus. Ad illud quod obij-
 citur qd gratia baptismalis est incipientium. dicendum qd gra-
 tia baptismalis habet duplicem comparationem. scilicet
 ad bonum ad quod habilitat. et ad malum a quo cu-
 rat siue peccatum. Secunda primam comparationem con-
 perit statim incipientium. Sed quantum ad aliam com-
 parationem cum sit perfectum medicamentum habet
 vim gratie perfecte. et hoc ex diuina ordinatione. qui in
 illo sacramento vult omnia delere. et innocentiam per-
 fecte restituere. Ad illud quod obij-
 citur de motu venialis peccati. quidam respondent qd veniale tunc effi-
 citur mortale. quia negligit se preparare et ad sacramen-
 tum disponere. non quia idem peccatum quod sit veniale
 sit mortale. sed quia additur contemptus qui est mor-
 talis. Sed hic sermo durus est. quia frequenter insur-
 gunt veniales motus. etiam cum spirituales homines
 sint in perceptione diuinorum sacramentorum. Ideo
 dicitur alij qd est fictio dupliciter. scilicet simpliciter et secundum quod
 fictio simpliciter aufert totum effectum. et hoc est volu-
 tate mortaliter peccandi. fictio secundum quod hoc est veniale
 que non impedit ingressum gratie sed complementum
 gratie. unde in tali non habet perfectum effectum. Ali-

ter tamen potest dici qd motus venialis non facit fictum
 simpliciter. sed ad tempus. qd gratiam non expellit. sed
 retardat dum non eleuat se ad recipiendum diuinam
 gratiam. et quando talis motus cessat. credo. qd statim
 baptismus plenum effectum habeat. et hunc motum et
 alia peccata deleat. etiam si non superueniat de illo cor-
 riptio noua. et. Quod ultimo obij-
 citur quod baptismus non est iterabilis. Et iterum alij que sequele rema-
 nent. que quis non sunt culpa. inclinant tamen ad cul-
 pam. et ideo indigent remedij alijs. Quare autem hoc sa-
 cramentum magis sit efficax qd alia. patet ex iam dictis.

Questio

Utrum sacramentum baptismi deleat omnem penam
 Et sic videt Roma. ix. Sine penitentia sunt dona
 dei. Blosa. Gratia dei in baptismo non requiritur genuum
 aut placentum. aut aliquod aliud opus. ergo videtur qd
 baptismus nullius pene sit debito. Item Aug. de
 seruitutibus. Baptizatus es. mundatus es. et restitutum
 est corpus tuum ad statum primum hominis. ergo si pu-
 mus homo nullius pene fuit debito. videtur similiter
 qd nec baptizatus. Item promittit est deus ad miserandum
 qd ad condemnandum. et passio christi pro merito qd pec-
 catum ade remeruit. sed deus solum peccati ade penas
 nobis multiplicat influit. ergo multo fortius pro me-
 rito passionis christi non tamen culpa. sed etiam a pe-
 na debet eripere. omni se quam influit. Item remo-
 ta causa remoueri debet effectus. sed causa nostre pena-
 litatis et mortalitatis fuit culpa. ergo restituta innocen-
 tia. iam non debet durare penalitas aliqua vel morta-
 litas. Si tu dicas qd culpa fuit causa mortalitatis. non
 sic innocentia causa contrarij. Contra. si oppositum est
 causa oppositi. ergo cum culpa sit causa ponens morta-
 litatem. similiter innocentia ponet impunitatem et im-
 mortalitatem. ergo si baptismus reducit innocentiam
 videt qd tollat omnem penam. Contra. Videmus par-
 uulos baptizatos qui nullam culpam commiserunt pro ba-
 ptismi multis cruciatibus subiacere. et constat qd non in-
 iuste. ergo baptismus non absoluit ab omni pena.

Item videt qd non debeat ab aliqua pena absolueri.
 qd Aug. dicit. Aut deus punit aut homo. Et iterum
 in ad Th. ii. Iustus est. seipsum negare non potest. qd cu-
 dimittere malum impunitum sit relinquere vniuersum in
 ordinatum. et etiam facere contra iustitiam. videtur qd
 deus in baptismo non deberet ab omni pena absolueri.

Item baptismus magis est remedium contra originale qd
 contra actuale. Sed non curat a penis contractis per
 originale. qd nec absoluit a penis debitis actuali ergo vi-
 detur qd a nulla. Si tu dicas qd relinquitur ad exercitium
 contra. Maius est exercitium in penis personalibus qd
 sit in naturalibus. ergo potius deberet illas dimittere
 propter hoc est questio. cum bonus medicus intendat
 semper radicem morbi curare. et bonum remedium ad hoc
 feratur. propter quod baptismus relinquit magis pe-
 nam fomitis que inclinat ad peccatum. qd alia penal-
 debitas pro peccatis. Item. dicit qd distinguendum est in pe-
 nis. Quaedam enim pene sunt eternales. et quedam tempo-
 rales. Ab omni temporali absoluit baptismus delendo
 omnem culpam. In temporali vero distinguendum qd
 quedam contrahuntur. quedam assumuntur. Contra-
 buntur autem sicut fames. sitis. et passiones contempo-
 rane vite. Quaedam imponuntur et assumuntur. vt te-
 nita. et corporalia et spiritualia exercitia. et laboriosa ope-
 ra. Baptismus ergo absoluit ab omni pena eternali. ab-
 soluit nihilominus ab omni temporali satisfactoria su-

ue assumpta non autē ab omni contracta. utpote a fa-
 12 me. sicut in infirmitate. et ceteris pēnis spiritualibus. Ra-
 tio autem huius est quod deus ad hoc ipsum non ordinavit.
 Et ratio quare non ordinavit est. quia congruum fuit.
 quod huiusmodi penalitates in nobis relinquere. et hoc
 manifestandum equitatem divini iudicii. ad demonstrā-
 dum meritum passionis christi. ad promovendum lib-
 arb. Ad manifestandum equitatem divini iudicii. ut il-
 la sententia quam dicitur de morte ade et posterorū
 eius immobilis permanens. Unde ab illa nemo evadit
 Ad ostendendum fructum passionis christi. quod si domi-
 nus curaret naturam et formam. et filius nasceretur in-
 munis a culpa. nec indigeret regenerari a christo. ite-
 ut omnes seipsum passione noscant egere data est virtus
 sacramento a passione. sive ad hoc ordinatum est ut pe-
 nas remittat personales non naturales. quod remedium
 respicit personam non naturam. et ad amplificationem
 meritum lib. arbi. Promouent enim ad bonum multipli-
 citer huiusmodi penalitates. Dantur enim propter humi-
 litatem. Job. iii. Sagitte domini militant in me. qua-
 rum indignatio. et. Timoris domini in cussione. Job. vii. Ter-
 rores domini militant contra me. Propter suū pē- cog-
 nitionem. Isai. lxxviii. tantummodo sola veratio dabit i-
 tellectum. et. Propter stimulationē ad bonum. Nichi-
 li. Surgite et ire quia non habetis hic requiem. Prop-
 ter exemplū non peccandi. Zach. xii. Ad amplexum
 meum ab adolescentia mea in exercitium virtutū. Judi-
 cum. iij. Hec sunt gentes quas reliquit dominus. ut eru-
 dierit israel. Propter hoc ut sit signū adoptionis fili-
 orum. Hebre. xii. Si extra disciplinam estis. et. Prop-
 ter hoc etiam ut nemo accipiat hoc in retributionis pie-
 nitiam. ne scilicet homines propter hoc ad baptismum ve-
 niant. Si enim daretur ibi immortalitas. propter hoc
 plures accederent quod propter gratiam. nec fides tūc ha-
 beret meritum. cui humana ratio preberet experimētū.
 13 Prima ergo ratio que dicitur quod remittit pena corporalis
 concedenda est. Sed quod dicitur Aug. quod corpus resti-
 tutum est in statum primi hominis. dicendum quod intelli-
 gitur quantum ad innocentiam non quantum ad naturā
 14 Ad illud quod obijciatur quod deus prior est ad mise-
 randum. dicendum quod sic dicitur deum misereri. ut in iu-
 labilis maneat sententia veritatis. et ideo patet quod non
 debuit sententiam latam contra honorem retractare. sed
 manente sententia remedium misericorditer dicit adhibere.
 Et primum fecit quasi compulsus. secundū vero ex se.
 Rursus meritum christi non ordinatur efficaciter nisi
 15 his qui ei adherent. et ita personas respicit. Ad illud
 quod obijciatur de causa. dicitur quod est quedam causa effici-
 ens et conservans. quedā inducens sed non conservans
 primo modo habet veritatem. Secundo modo nō. Et
 plura horum est in sole et lumine. gladio et vulnere. Pri-
 mo modo culpa non est causa pene. sed secundo modo
 Ad tamen obijciatur quod sit oppositum causa oppositi. et.
 dicendum quod illud est verū ubi est tota causa. Potest ni-
 hilominus dici quod innocentia non est causa immoralita-
 tis meritoria. sicut culpa fuit meritoria moralitatis.
 et huius merita. tamen divina dispensatione ut dicitur est
 16 non redditur statim. Ad illud quod obijciatur quod aut punire de-
 aut homo. dicendum quod homo aliquā penā habuit cū pec-
 cavit. aliā quā non cū conterritur. residuū huius soluit. chri-
 stus de suo. et sic non remanet impunitū. Ad illud di-
 cendum quod baptismus est remedium respiciens personā non
 naturā. et rationes huius dicuntur. Ideo penā personales
 17 non naturalē remittit. Ad illud quod obijciatur de me-

dico quod curat radicē. dicendum quod deus utroque modo cur-
 rare potuit. sed tamen magis hoc modo curare dispo-
 suit. non ut totū genus curaret simul. sed quilibet qui
 veller curari et quilibet in propria persona. quod magis
 astringebatur dū hoc ut recognoscebat beneficium. Et
 divina etiā instituta hoc exigebant tāquam congruū et decēs.
 Si enim unūquemque nosset deus curasset in radice. non
 sic gratiā dei cognosceret quilibet. nec ita gratus esset
 de beneficio p̄stito in alio sicut de p̄stito in seipso.

Questio iij
 An digni recipientes sacramentum baptismi. om-
 nes et equaliter recipient eius efficaciam. Et sic videtur
 Aug. in libro de unico baptismo. Baptismi alio
 alio magis non dicitur. vel minus. ergo equaliter.

Respondeo ratione videtur. quod baptismus restituit quemlibet
 ad plenā innocentiam. ita quod baptisatus statim euola-
 ret si moreretur. Sed vnus non est altero innocentiō. et
 et. Baptismus habet efficaciam a passione christi.
 sed ipse se equaliter obrulit pro omnibus. ergo et sacramē-
 tum equaliter habet efficaciam in omnibus. **Respondeo** querit.
 in quo maiorē habet efficaciam. aut in eo qui magis pec-
 cavit. aut in eo qui minus. Et in eo qui magis videtur.
 quia vtriusque totū remittit. et illi magis qui peccavit am-
 plius. Sed quod in eo qui minus videtur. quia ille est gratia dig-
 nior. ergo et. **Contra** dicitur Math. xxi. Dedit vni
 cuique secundum propriam virtutē. sed vnus est dispositio magis
 et alius. ergo vnus plus accipit a deo in baptismo quam al-
 ter. **Item** dicitur. Peccator omnibus similitur per bap-
 tismū venia datur. gratia autē secundum proportionem si-
 dei et purgationem. **Respondeo**. deus datur est gratie in bap-
 tismo. et constat quod voluntarius et rationalis. Sed ratio
 dicitur cum qui donat secundum quod melius inuenit aliquem
 dispositum plus ei donare. ergo. et. **Respondeo** dicitur quod sic

supra dicitur est. prima res baptismi est caracter. secunda
 est infusio gratie. tertia est restitutio innocentie. Quā-
 tū ad caracterem non est magis vel minus. Vnus enim
 alio non est magis baptisatus. Quāntū ad tertium scilicet
 innocentiam equaliter. Sed quod vnus non est magis inno-
 cens alio. Quāntū ad medium vero quod est gratia di-
 cendum quod est magis et minus. Sed gratia duplicem ha-
 bet actum. scilicet delere peccatū. et habilitare ad bonum. Quā-
 tū ad delitionē peccati maiorē habet effectū in eo qui pla-
 cōmiserit. scilicet non tamen propter hoc est maior. quod modica gratia pre-
 lere oēm culpā. Quāntū vero ad habilitatōem ad bonum i-
 eo qui magis disposuit se. maiorē habet efficaciam. Et pre-
 ca ipsa est maior. quod ex hac parte attendit augmentū gratie. Per hoc
 patet oīa propter illud de passioe. Ad quod dicitur quod et si rēpūs
 pro omnibus passus est. non tamen habet passio eius in omnibus effi-
 20 caciā. quod non oēs se disponūt sic. Et si equaliter passus est.
 non tamen habet equalē oēs efficaciam. quod non oēs equaliter se dispo-
 nūt. scilicet qui propinquius accedit magis accedit sicut ad ignē
 21 Dūque due rōes currūt secundum illā viā secundum quā est equalitas ca-
 racteris et innocentie. Ad illud quod queritur. cui plus do-
 nat. vel ei qui plus peccat. vel ei qui minus. dicitur quod quantum
 ad remissionē culpe et dimissionē pene ei qui plus. quantum
 ad habilitatōem ad bonū aliter propter eum qui magis se dispo-
 nit et deus acceptat. quod frequenter ubi habūdavit de licitū. su-
 pabūdavit et gratia. Tamen ceteris partibus minorē paratō
 ei qui minus peccavit pro maiori reputāda est. Unū credo ma-
 gis eū dispositū ad grām. Et si tu obijcias. cui plus di-
 mittit plus diligit. Luce. vii. dicitur quod illud non ponit. quod
 ita sit semp. sed quod de bono et equo debet plus diligere
 et dimisso. sed non oportet quod plus diligat ex bono dato
 et commisso. et sic patent omnia circa hec querita.

Quoniam ad finem articulum querit si sicce accedentibus. Et circa hoc querit tria. Primum querit verum aliquis inuitus siue coactus suscipiat sacramentum baptismi. Secundo verum si sicce recipiat sacramentum et non recedente sicce de baptismi habeat in eo plenam efficaciam.

Questio. j. **Q**uoniam aliquis inuitus non recipiat baptismum. Quod dicitur de generali Innocentio. quod si aliquis dicitur recusans immergat non est baptizatus. Item in sacro baptismi dicitur in testimonio spirituale. et desponsat aia reo. Sed in testimonio spirituale aut tunc aut plus erigit de consensu quam in testimonio carnale. ergo si coactio impedit testimonio carnale similiter videtur quod impedit ne quis suscipiat baptismi sacramentum. Item sacramentum est donum dei non solum ratione gratie gratum faciens sed etiam characteris impressi. Sed gratia dei non tunc non datur repugnantibus. imo etiam subtrahitur. sicut videtur quod rali nullo modo conferat sacramentum. Item lex euangelica est lex libertatis. ergo etiam euangelica sunt libertatis. Sed quod libertatis est libere suscipitur a voluntate. ergo videtur quod de iure nec de facto aliquis sacramentum baptismi recipiat inuitus. Contra. Parvulus et furiosus recipiunt sacramentum quod non renitunt sicut patet in fra. Si hoc verum est ad receptionem et non coarctat actus voluntatis. ergo ita recipit inuitus ut voluntari. Item baptismus est remedium contra originale. sicut originale dicitur necessario puer cum nascitur. ergo videtur sicut quod ad baptismum possit inferri alicui necessitas violentie. Item non potest magis cogi voluntas quam coarctatio vel incedendo morte. sicut si aliquis coarctatus timore mortis sacrificet erit idolatra. ergo similiter si sacramentum recipiat timore mortis sacramentum verum est. Item si aliquis baptizatur ex amore male inflammatum de facto. ergo si non minus repugnat baptismi amor male inflammas quam timor male humilitas. si sic baptizatur ex malo amore baptizatur. sicut similiter videtur quod baptizatur ex timore sit baptizatur. **Q**uestio. j. **Q**uestio. dicitur quod coactio duplex est. scilicet sufficiens et inducens. Si aliquis mergatur coarctatione sufficiens. ut potest quod cum violenter accipit. et tunc ipse renitente manibus pedibus mensus est. ralis nullo modo baptizatur. quia nullo modo fuit in eo consensus nec voluntas. imo fuit dicitur repugnans. Si autem aliquis immergatur coarctatione inducete. ut potest minus vel flagellis. ita quod magis vult se subire sacramento ecclesie quam morte perire. dico quod aut incedit alios illudere et morte euadere. tunc quod non est intentio. non est sacramentum. cum nullus dicat baptizatur esse qui consentit se immergi ad hoc. Aut ipse vult illud quod facit ecclesia circa se fieri velle magis quam velit perire. tunc siue credat siue non. siue velit habere gratiam siue non. dicitur quod recipit sacramentum. eo quod quibus non sit ibi voluntas meritoria. et tunc ibi consensus et voluntas. nec est simpliciter involuntarius. Tunc quia ralis vult errere sacramentum recipere. vult aliquid inferri quod sit propter hoc quod subicit se et. subicit ergo se necessario annere. et tunc in canones et doctores theologie ralis iudicandus est baptizatus. Et hoc patet illud quod primo obfirmam ista est intentio innocenti. Ad illud quod obfirmam trimonto carnali. dicitur quod non est simile. quia enim coacta conubia consueverunt habere malos exitus. tunc sacri canones interdixerunt ipsa. Alia tamen potest esse ratio huius videtur in fra. Nihilominus tamen illud verum est quod non tanta voluntas requiritur in aliquo ad susceptionem baptismi sicut ad contractionem matrimonii. Si enim pro exponat parvulum ad baptizandum. non potest parvulus cum ad adultam etate venerit reuocare. non sic de matrimonio. quia quantum cumque pater obliget parvulum. nunquam obligat nisi consentit

at cum puenerit ad annos discretionis. Ad illud quod obfirmam quod sacramentum est donum dei. dicitur quod est donum gratie gratis dare. et gratia faciens. licet autem donum gratie gratis faciens non detur habere duplex cor et duplicem voluntatem. datur tamen donum gratie gratis dare quod non erigit rati dispoctio in suscipere. Ad illud quod obfirmam quod lex euangelica est lex libertatis. dicitur quod verum est quod de iure non datur nec dari debet ei quod libera voluntate non accedit. tunc dicitur dicitur et constantinus de hoc lege addidit. Defectus tamen si fiat. factum est. huius tamen habet veritatem in re sacramenti. quod facit esse in lege libertatis. Ad illud quod obfirmam in dicitur quod quantum cumque renitenti sacramentum datur propter parvulum et furiosum. dicitur quod non est simile. vult non statim appetitur suo. sed voluntati offerentium. Tamen de furioso distinguitur. quia aut habuit aliquando usum liberi. aut non habuit. Si non habuit iudicandum est sicut de parvulo. Si habuit et in illo baptizari voluit. iudicandum est cum baptismum recipere. sed si nullo modo voluit. non est credendum ipsum recipere sacramentum. Ad illud quod obfirmam quod originale contrahit quia inuitus. dicitur quod non est simile. quia originalis contractus est quasi naturalis et ideo inevitabilis. sicut remedium baptismi non respicit naturam sed potest voluntatem persone. et ideo non est simile. Ad illud quod obfirmam quod coactio est hec. Nam hec est solus inducens non sufficiens. Sed cum accipitur vellet noluit. et immergitur. ibi est sufficiens coactio. Quibus tamen voluntas non possit cogi in volendo. potest tamen simpliciter homini fieri coactio in actu exteriori. Tunc voluntas inducitur voluntas est. et ideo hic imprimatur character et ibi non. Exempla tamen quod ponit tibi in timore mortis. et de eo cuius manus trahit violenter. per manus consentit et peccat. et dicitur sacrificare. secundum non sic quod sacramentum inducitur suscipit dicitur sentire siue iudicatur amore bono vel malo. siue timore bono vel malo. siue tunc potest bono siue malo. suscipit sacramentum. quia sacramenti susceptio est bonis malisue communis. et ideo ralis voluntas sufficit ad sacramentum. ut seniores dicunt et sic patet quibus character baptismalis imprimatur.

Questio. j. **Q**uestio. dicitur quod recipiat sacramentum et non rem. Et sic videtur Sap. j. Spiritus discipline effugiet fictum. Item ratione videtur. qui a gratia non stat nec stare potest cum proposito peccandi. imo habita expellitur sed ralis accedit in proposito peccandi. ergo. Item baptismus est sacramentum fidei. ergo necesse est accedentem ad ipsum credere si est in statu in quo possit. Tunc dicitur. vult. Qui creditur et baptizatus fuerit. Contra sacramenta non. le. sunt causa. sed posita causa ponitur effectus. ergo si aliquis recipit sacramentum. etiam si fictus est. recipit et rem. Si dicas quod causa ista potest impediri ut non efficiat propter malam dispositionem in suscipiente tamen non potest impediri quin significet. ergo si significat ibi esse gratiam et non est falsum est ergo signum. Item Quero quid impedit. et constat quod nihil repugnat gratie quam culpa. sed culpa non impedit. imo expellitur. ergo a nullo alio potest impediri. Item si fictio impedit quero quid faciat hominem fictum. Si defectus fidei. ergo eadem ratione defectus charitatis. et tunc omnis non habens charitatem est fictus. ergo nullus recipit gratiam. Item dicitur quod ad hoc voluerunt aliqui dicere quod fictus accedens ad baptismum recipit sacramentum et rem pro infanti in illo quo baptizatur. ut verificetur illud apostoli. quicumque baptizati estis in christo. christum induistis. sed statim post recedunt vitio fictiois. et hoc dicitur Augustinus.

30 sensisse. Sed magis hoc improbat in lra. et ostendit aug-
 sensisse. Et propterea aliter eodem modo que sic accedens
 recipit sacramentum et non rem. Fictio autem dicitur ille qui aliud
 exterius prendit. aliud hinc interius. Talis est qui exterius se
 31 corpaliter subicit. sed interius voluntate aduersat. Quia cum tri-
 plex sit potentia interior. tripliciter potest aduersari. aut
 discedendo contra ad rationalem. aut malum appetendo contra
 ad concupiscibilem. aut sacramentum contemnendo contra ad iras-
 cibilem. et in tali non habet effectum sacramentum. quia deus nulli in
 uito dat iustitiam nec gratiam. alioquin non esset iusticia. et per
 hoc patet quod obicitur de ea. Ad aliud dicitur quod sacramentum sig-
 32 nificat se facere in recipiente remissionem. et quantum est de
 se ipso facit. sed quod non fiat. virtus est suscipientis. et ita veri-
 tas est in sacramentum quod se falsitas in ficto. Ad aliud
 dicitur quod gratia expellit et recipitur in anima secundum. communitatem
 voluntatis. similiter et culpa. Unde culpa non obstat gra-
 tieni nisi quantum voluntas est illi consentiens. quia autem dolet. tunc
 consona est. Quia dicitur quod nihil magis repugnat gratia quam culpa
 pa. intelligendum est quod repugnat potest esse dupliciter. vel contra
 ad resistantiam. vel quantum ad oppositionem secundum formam
 Exemplum est de tenebris in aere. et de opacitate respectu
 lucis. sic dicitur in proposito quod culpa et gratia repugnant
 secundum oppositionem forme. sed fictio secundum oppositionem re-
 33 sistente. unde fortius repugnat. Ad illud quod obicitur
 de defectu fidei. dicitur quod necesse est rationem concordare sacra-
 mento. et voluntate. sed non oportet quod perfecta concordia
 que est per gratiam gratum facientem. sed ea que est per gratiam gra-
 tis datam. Sed ratio non efficitur concors nisi gratia fidei
 saltem informis. voluntas autem efficitur concors attriti-
 one. similiter irascibilis quadam humilitate siue subiecti-
 one. ideo non est simile de charitate. Bene autem opponere
 si intelligeret de fidei formam etc.

Questio. iij.

Utrum fictus recipiat rem post sacramentum recedente
 fide. Et sic videtur Augustinus dicit et habetur in littera-
 tunc incipit valere baptismus ad salutem. quando illa fi-

De his qui suscipiunt rem sacri tantum.

Sunt et alij ut supra posuimus qui suscipiunt rem et non sa-
 cramentum. Supra egit magister de his qui suscipiunt sacramen-
 tum tantum. hic agit de his qui suscipiunt rem sacramenti tantum.
 Et habet hec pars duas partes. In prima inquit magister
 verum possint habere rem sine sacramento. In secunda
 querit verum primo debeant suscipere sacramentum. ibi. So-
 let etiam queri de his qui iam sanctificati. Prima pars
 habet duas. In prima determinat veritatem. In secunda
 remouet dubitationem. ibi. Dis autem videtur obuiare
 quod dominus dicit. Et primo remouet dubitationem. ha-
 bentem ortum ex verbo domini in Iob. Secundo vero ex
 verbo aug. ibi. Sed dicitur aliqui nullum adultum. Si

Inquit et determinat veritatem verum aliqui pos-
 sint habere rem sine sacramento.

Aug. i. li.
 nu. d. c. xxi

Sunt et alij ut supra posuimus qui suscipiunt rem et
 non sacramentum. Qui enim effundant sanguinem pro no-
 mine iesu. et si non sacramentum. rem tamen accipiunt. Ubi
 Aug. Quicumque non precepto regenerationis lauaero
 pro confessione christi moriuntur. tantum eis valet
 ad dimittenda peccata. quantum si abluerent sa-
 cro fonte baptismi. Audistis quod passio pro christi nomine
 suscepta supplet vicem baptismi. Nec tantum

Quod modo
 passio. si fi-
 des et contri-
 tio implet
 vicem bap-
 tismi.

etio veraci confessione de corde recesserat. Fictio
 erat sola causa quare sacramentum non habebat efficaciam
 ergo illa remota habet effectum. Item si non haberet effe-
 ctum. cum sacramentum non possit iterari. et nullus sine ef-
 ficacia baptismi possit saluari. non pareret huic via sa-
 lutis. Contra opa mortua non viuificant. sed iste re-
 cipit baptismum extra charitatem. et ita est opus mortuum
 Item necesse est eam esse coniunctam effectui. alioquin
 si causa preterit et non est. ergo nihil facit. sed ita est in
 ergo etc. Item si aliquis indignus recipit. corpus do-
 mini. recedente indignitate non propter hoc aliquid ef-
 ficat. ergo etc. Item quid erit de eo qui medio tempo-
 re peccat. Si enim habet efficaciam. tunc cum remitte-
 rat omnem culpam remittitur fictio et alia peccata. sed
 hec non fierent nisi fuisset fictus. ergo peccata como-
 dum de malicia. Ad dicendum breuiter quod sacramen-
 tum baptismi cum non sit iterabile imprimat caracterem
 et ille habet omnem efficaciam recedente fictione quam ha-
 buisset ante. unde peccata illa remittit quantum ad pena-
 et culpam que precesserunt. que autem post commisit vir-
 tute penitentie remittunt. et pro illis est penitentie impo-
 nenda. Et his parent omnia. Ad illud ergo quod pri-
 mo obicitur quod opera mortua etc. dicitur quod baptismus
 non est opus hominis sed dei. et ideo nunquam potest esse
 mortuum. Illud autem quod dicitur de operibus mortuis
 intelligitur de operibus nostris. Ad illud quod obicitur
 quod causa debet esse coniuncta effectui. dicitur quod ca-
 racter semper manet. et illud efficit quod faceret gratia
 fictione recedente. Ad illud quod obicitur de sacra-
 mento eucharistie patet responsio quod non valet. tum quod
 transiit et nihil relinquitur gratis datum disponens ad gra-
 tiam gratum facientem. tum etiam quia est iterabile.
 Ad illud quod obicitur de eo qui medio tempore commi-
 sit. dicitur quod omnia remittuntur ei. sed non reportat eodem
 modo. quia tam de fictione quam de peccatis post perpetratis est
 et pena imponenda. et sic patet totum.

miter. secunda pars in qua magister determinat verum
 iam habentes rem debeant suscipere sacramentum ha-
 ber duas partes. In prima inquit quid sacramentum
 in his efficiat siue conferat. In secunda vero querit quid
 in eis signat. ibi. Si queritur cuius rei baptismus ille
 sit sacramentum. ubi determinat quid significet. So-
 let etiam queri si paruulis in baptismo datur. Deest
 secunda pars principalis distinctionis in qua magis-
 ter determinat specialiter effectum baptismi in paru-
 lis. verum scilicet paruuli recipiant dona virtutum. Et
 habet hec pars duas partes. In prima querit. In secu-
 da determinat secundum veritatem et opinionem. ibi. Vide-
 tur quod non receperint.

passio vicem baptismi implet. sed etiam fides et
 contritio ubi necessitas excludit sacramentum.
 sicut aperte docet augustinus dicens. baptismi vicem
 aliquando implere passionem. De latrone illo
 cui non baptizato dictum est. hodie mecum eris
 in paradiso. beatus Cyprianus in libro quarto
 de baptismo non leue documentum assumit. Quod
 est atque etiam ego considerans inuenio non tantum pas-
 sionem pro nomine christi id quod baptismus de-
 erat posse supplere. sed etiam fidei purificationem cor-
 dis. si forte ad celebrandum mysterium baptismi au-

a. ij. **M**eg est ille latro p nomine xpi crucifixus est. sicut vbi qd ille fuit martyr. qz martire n fac pena sz ca. Sz d. Hier. xps d cruce latrone iuita/ uit ad padisu. r ne ds putar ali qn sera ee puer/ fides. homicidij pena. sec ee mar tyru. It eacus martirij e susti/ nere pena er cha ritate. sz latro n sic sustiuit. g. re. R. ddm. q ad martyru pple/ tu duo pcurru/ t. iusta volutas r iusta ca. Pr mu defecit i no cetero. sedm vo in latrone. r ita de se neutz fuit

Rom. x. Aug. i. h. copletu martyri li. retrac. u3. sz dñs inoc ubi. qz sil cu ipso nati se. r pp b q erat coctane? ill' supleuit qd deerat ex pre vo/ luntatis. sic in la/ trone qd deerat ex pre cae. Unde Ambro. q sec ee martiri um. qd dñs d se b supleuerit. r sic Jere. iij. qz de sen fuit ma tyru copletu. sz dñs fecit.

Job. iij. b. ij. **Q**ue rei gnatur? era ami li. obf d b sbuz amb. qz si pdidit eu. g. v' peccasse It e ipe dolebat aut pp' peccu il/ suu. No ppter peccu illu. qz ipe dicit q ille no a/ mitit gras quas poposcit. g. pp' peccu suum. R. d. q' p' uerudo

Definiatō 19. aut pp' peccu suu. No ppter peccu illu. qz ipe dicit q ille no a/ mitit gras quas poposcit. g. pp' peccu suum. R. d. q' p' uerudo

40 Sup. epi. eccie erar differ/ ad De. ipe baptismu vsqz ad tpa defmista nisi i micere piculu mon. r vsqz ad eruditōez pferāz. r iō

a gustijs tepoz succurri n pr. Me qz em ille latro p noie xpi cruci fix' es p meritis facinorū suoz nec qz credidit pass' e. sz dñ pa trit' credit quātū g' valeat sine vi sibilis baptismi sacro qd apus ait. corde credit ad iusticiā. ore aut' p'fessio fit ad salutē. i illo la trone declaratū ē. Sz tūc i p'f' inuisibil' cū mysteriū baptismi nō p'empt' religiois sz articulo necessitatis excludit. Et baptis m' qd ē p' eē vbi p'uersio cordis defuerit. p'uersio aut' cordi pōt qd ē inesse nō p'cepto baptismi. Sz p'cepto baptismi nō pōt nec vl lo mō dicēda est p'uersio cordis ad deū. cū dei sacm p'tenit. Ec ce hic habes nō solū passioez. sz etiā fidē r p'ritōez p'ferre remis sionē vbi nō cōtēnit sacm. vt in latrone illo oñdit. q' n p' passioez sz p' fidē saluat' ē sine baptismo Sz dicit' qdā b argumētū aug. retractasse. Retractasse qdē ex emplū. s' sniam n. Aut em in. iij. li. de baptis. Lū dicerē vicē bap tismi posse h're passioē. nō sat' ydoneū posui illi' latrois exem plū. qz vtrū n fuerit baptisatus incertū ē. Constat g' sine bap tismo aliq's iustificari r saluari. vñ Ambro. de Claiētiano. v'errē meū doleo v' p'pheticoyrar elo quio. qz' quē regeneraturus e ram amisi. verū tamē grām ille quā poposcit non amisi.

Remouet dubitatōez ortam ex vbo dñi in Jobe. h'his aut' videt' obuiare qd dñs dicit. Nisi q's renat' fuerit ex aq' r spūscō. nō p't intrare i regnū celoz. Qd si gnali v'ez ē. n' vidē tur ee vera supi' posita. Sed il lud itelligēdū ē de illis q' pnt' et cōtēnit' baptisari. Vel ita itelli gēduz ē. nisi q's renat' fuerit ex aq' r spūscō. id ē ex ea regenera tiōe q' fit p' aquā r spūscō nō saluabit'. Illa aut' regnatio fit n' tñ p' baptismū. sz etiā p' pñiam r sanguinē. Un' autoritas dic' iō aplm pluraliter dixisse sūdamē tū baptismatū. qz est baptism' i

aqua in sanguine. in pñia. hoc aut' nō idō dicit q' sacm bap tismi fiat nisi in aqua. sed qz ipius virtus r scificatio dat' n' tñmō per aquā. sz etiā p' sanguinē r pe nitētiā. rō em id suadet. Si em nō valētib' credere puulis suf ficit baptism' multo magis suf ficit fides adultis volētib' r nō valētib' baptizari. Un' aug. q' ris qd sit maius. fides an aq. nō dubito qn rsideam fides. Si g' qd minus est scificare potest. nōne quod mai' ē. id est fides. de qua xps ait. qui crediderit i me etiam si mortuus fuerit vi uet.

Remouet dubitationem ortam ex verbis aug. i Sed dicunt aliqui nullum adul tum in christum credere v' cha ritatem habere sine baptismo: nisi sanguinem fundat pro do mino. subdita introducetes te stimonia augusti. ait ex illo tem pore quo saluator dixit. nisi q's renatus fuerit r cetera. absq' sa cramento baptismi p'eter eos qui in ecclesia sanguinem fun dunt aliquis vitam eternam ac ciperet non potest. Item nulluz cathecuminuz quūvis in bonis operibus defunctum vitam e ternam habere credimus. ex cepto martyrio vbi tota sacra menta baptismi complentur. Item baptisatis tantum iter sa lutis esse credimus. sed quod i his minus dixit. in alijs capitu lis supra. positis supleuit. Et ideo hec sic intelligēda sunt. vt illi soli habentes tēp' baptizan di excipiantur. Si enim aliquis habens fidem et charitatem vo luerit baptisari r non valet ne cessitate p'uentus. Supplet omnipotentis dignitas quod sacramento defuerat. Dum enim soluere potest. Nisi soluat tenef. sed cū iam non potest et tamen vult. non imputat ei de us. quia suam potentiam sacra mentis non allegauit. Qd ve ro inuisibilis scificatio sine vifi

q' ibi amb. vidit n' micere piculu d' sult. r iō nō peccauit. nec ille le dāna. fuit. qz perit. r ita cum volūtas fuerat i eo. n' fuit p' tem p' r iō saluar' ē. Nec amb. v' lebat de culpa sua nec de dāna. tūc illi' sz dole bar. d. loie p'par siois. Quia em n' fuit baptizae iō de peccis suis aliqua sustinuit pena purgato/ riā. r iō amb. cō p'atibaf ad mo dū Jia. q' dice/ bar veni me' ad moab qn' c'itba/ ra stabat.

Excepto mar tyrio vbi tota sa cramenta bap tismi complē. Cir sal ſā dicere. qz bap tismo sumis i p'nt' carac' in bap tismo flami nis n' nō g' sacra tota p'plē aut' s' tota p'plē. tūc g' carac' ipm' v' bi marie cōstitit rō facti. Sz d. q' h'z carac' n' p' r'ice carac'ez e' dē g'nis. g' q' eba p'izae' aq' n' p' itatis dñs martirizari. It e si tota sacra. v' dñs aug. q' aut' ē p'plicatō facti. aut bap tismi' p'ier pla sa/ cra. R. d. q' bap tismi' dñ' p' r' sa cra n' rōe p'ncipa lis signi v' effec t' sz rōe effectiū p'ntū. qd ē pur gare a culpa r a pena satisfacto/ riā r seq'la. q' oia qz sūt i martyrio iō dicit q' r'apit oia sacra. i. ple nitudinē effica/ cū q' r' ad rē v' l' timā. r iō p' q' n' v'3 obiectō de ca r'acere. Nā ipe

Martirium ppletur requirit

Aug. de vno bap tismo.

Job. 11.

In ecclia/ itatis dñs martib' ee dñs aug. rñio.

41

vocat sacra hic effect' saci baptismi q' sūt res tm.

Parvulus em non sufficit. si. ec. si. q. si absq. baptismo fuerit defuncti. etia ad baptismum deferri dānabū. Ut male dicitur. q. ad ultas cum n. p. recusat a p. cepto. q. multo for. p. uul. Itē dñs fide penitē reputat q. si esset puul. q. si ex fide r. charitate offerat puulū. v. q. dñs re putat illi eē par uul. q. nō dānab sine baptismo.

Itē ponatur qd aliqd occiderit puer cū defert ad baptismum. nū. qd dicitur puulū dānari q. p. suscipit q. sacri m. t. u. s. u. d. u. d. e. t. u. r. e. m. h. o. c. e. e. magna crudelitas. Q. si dicitur mus saluari. nō ergo verū dicit Aug. in lra q. n. saluant etiam si ad baptismū a. ferant. ites si dā nāt. q. peiorata est cōditio par uuloz respectu status legis nature. in quo sal uabatur sola si de parentū. R. d. q. null. par uul. saluat nisi virtute sacri q. n. tū e. d. lege cō. n. q. puul. teneat pcepto. s. q. uia sine sacramento

vel qd equiualeat sacro de non disposuit dare gratiaz. **Docet.** quia propter hoc solum occisus est a p. ceptore cum portaretur ad baptismum ne baptizaretur. mort. ut pro baptismo. ideo in sanguine suo pie creditur baptizatus. Si autem alta de causa occiditur. quantū cūq. defertur et pro eo oratur dānatur. Ratio autē huius est. quia post passionem christi formata est ecclesia et ecclesiastica sacramenta. et omnis paruulus q. sal uatur. in fide ecclesie saluatur. quantūcūq. parentes sint mali. et ideo nisi opus ecclesiasticum v. p. uita sacra mentum male fiat circa eum. expers est fidei ecclesie. ac per hoc et salutis. Alia etiam ratio. quia cum omnes post passionem saluentur per fidem passionis iam re uelare. ideo congruebat huic tempi vt nullus saluaretur. nisi vel in se haberet fidem. vel ei. ea ipsū fieret ex p. resia fidei professio q. sum. ad. mo. rem. x. p. i. Et his parz

43 quare in lege sufficiebat sola fides. modo vero non. fa. cit em hoc certitudo diuine d. s. p. ositionis. q. ergo obij. citur de adulto. d. d. m. q. vt r. e. q. e. c. u. s. a. t. u. r. a. p. c. e. p. t. o. s. ad ultus habet gratiam penitentie ad quam se disponit p. contritionem que d. i. p. o. n. i. t. ad illam gratiam. et illa sup. p. l. e. t. o. c. u. m. b. a. p. t. i. s. m. i. p. a. r. u. l. u. s. n. o. n. i. d. e. o. p. o. t. e. s. t. d. i. s. p. o. n. i. t. i. a. d. g. r. a. t. i. a. m. a. l. t. e. r. i. u. s. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. a. n. t. e. q. u. a. m. a. d. g. r. a. t. i. a. m. b. a. p. t. i. s. m. i. t. a. d. i. l. l. a. n. o. p. o. t. e. s. t. d. i. s. p. o. n. i. t. i. n. i. s. t. p. e. r. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. i. d. e. o. m. o. r. t. u. r. s. i. n. e. g. r. a. t. i. a. t. m. o. r. t. u. r. i. n. c. u. l. p. a. t. i. d. e. o. d. a. m.

natur. Quod obicitur q. fidem parentum reputat saaz dicendum q. non facit nisi virtute sacramenti. Ad ea sum quem ponit pater responsio. Distinguedam entz est vt predictum est. Ad vltimū quare antiquitus sal uabatur in fide parentum et non in. o. c. o. i. a. m. p. a. t. e. r. e. s. p. o. n. s. i. o. n. e. c. e. t. q. u. i. t. u. r. q. t. u. n. c. m. e. l. i. o. r. i. s. c. o. n. d. i. t. i. o. n. i. s. e. l. i. e. t. q. n. u. l. l. u. s. s. t. a. t. u. s. e. m. e. l. i. o. r. i. p. r. o. p. t. e. r. g. e. n. e. r. a. l. i. t. a. t. e. z. r. e. m. e. d. i. j. p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. s. a. u. t. e. m. p. e. r. s. o. n. e. c. o. d. i. t. i. o. p. o. t. e. s. t. e. s. s. e. d. e. r. e. r. i. o. r. a. t. a. d. e. u. s. a. u. t. e. m. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. a. c. r. a. m. e. n. t. o. z. s. i. s. t. a. t. u. m. c. o. n. c. e. r. n. i. t. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. c. c. l. e. s. i. e. n. o. n. p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. s. p. e. r. s. o. n. e. z. q. u. o. n. i. a. m. e. c. c. r. i. t. u. d. o. s. i. m. e. d. i. j. m. a. i. o. r. e. i. t. e. t. c. o. m. u. n. i. o. e. s. t. i. n. s. a. c. r. a. m. e. n. t. o. q. i. n. s. i. c. e. t. m. e. r. i. t. o. i. d. e. o. p. a. t. e. r. i. l. l. u. d.

sicut multis scroz autoritatib. cōprobat. ad qd hoc vnum suffi ciat. Aug. ait. Firmissime tene puulos q. vel in vteris matrum viuere incipiūt. r. ibi moriūt. v. de m. s. i. b. n. a. t. i. s. i. n. i. s. a. c. r. o. b. a. p. t. i. s. m. i. d. e. h. o. c. s. e. c. u. l. o. t. r. a. s. e. ſ. e. t. i. n. o. s. u. p. p. l. i. c. i. o. p. u. n. i. e. d. o. s. q. r. s. i. p. p. a. e. a. c. t. i. o. n. e. s. p. e. c. c. a. t. a. n. o. h. a. b. u. e. r. ſ. u. t. o. r. i. g. i. n. a. l. e. t. a. m. e. n. p. e. c. c. a. t. a. t. r. a. x. e. r. ſ. u. t. c. a. r. n. a. l. i. c. o. e. p. t. i. o. n. e. z. s. i. c. u. t. p. u. u. l. i. q. u. i. s. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. m. o. r. i. ſ. u. t. i. n. f. i. d. e. l. i. ſ. u. a. s. c. r. i. b. u. n. t. n. u. m. e. r. o. i. t. a. q. b. a. p. t. i. s. a. n. t. u. r. f. i. d. e. l. e. s. d. i. c. u. n. t. Quia fidelium consortio non separant cū orat ecclesia p. fidelibus de functis. Fideles ergo sunt non p. p. t. u. t. e. s. e. d. f. i. d. e. i. s. a. c. r. i. m. U. l. t. i. m. u. s. p. a. r. u. u. l. ſ. i. n. o. d. u. z. f. i. d. e. s. i. l. l. a. q. u. e. e. t. i. a. i. c. r. e. d. e. r. i. ſ. u. l. o. n. t. a. t. e. c. o. n. s. i. s. t. i. t. i. a. t. ſ. i. n. f. i. d. e. i. i. p. ſ. i. s. a. c. r. i. m. i. b. a. p. t. i. s. m. i. n. f. i. d. e. l. e. s. a. c. r. i. s. i. c. u. t. c. r. e. d. e. r. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t. i. t. a. e. t. i. a. f. i. d. e. l. i. s. v. o. c. a. t. u. r. n. o. n. r. e. m. i. p. s. a. m. m. e. n. t. e. a. n. n. u. e. n. d. o. s. e. d. i. p. s. i. u. s. r. e. i. p. e. r. c. i. p. i. e. n. d. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m.

Aug. de fide ad Petrum. Aug. ad Bonuacii. Firmissime tene paruulos qui vel in vteris matrum viuere incipiūt. r. ibi moriūt. v. de m. s. i. b. n. a. t. i. s. i. n. i. s. a. c. r. o. b. a. p. t. i. s. m. i. d. e. h. o. c. s. e. c. u. l. o. t. r. a. s. e. ſ. e. t. i. n. o. s. u. p. p. l. i. c. i. o. p. u. n. i. e. d. o. s. q. r. s. i. p. p. a. e. a. c. t. i. o. n. e. s. p. e. c. c. a. t. a. n. o. h. a. b. u. e. r. ſ. u. t. o. r. i. g. i. n. a. l. e. t. a. m. e. n. p. e. c. c. a. t. a. t. r. a. x. e. r. ſ. u. t. c. a. r. n. a. l. i. c. o. e. p. t. i. o. n. e. z. s. i. c. u. t. p. u. u. l. i. q. u. i. s. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. m. o. r. i. ſ. u. t. i. n. f. i. d. e. l. i. ſ. u. a. s. c. r. i. b. u. n. t. n. u. m. e. r. o. i. t. a. q. b. a. p. t. i. s. a. n. t. u. r. f. i. d. e. l. e. s. d. i. c. u. n. t. Quia fidelium consortio non separant cū orat ecclesia p. fidelibus de functis. Fideles ergo sunt non p. p. t. u. t. e. s. e. d. f. i. d. e. i. s. a. c. r. i. m. U. l. t. i. m. u. s. p. a. r. u. u. l. ſ. i. n. o. d. u. z. f. i. d. e. s. i. l. l. a. q. u. e. e. t. i. a. i. c. r. e. d. e. r. i. ſ. u. l. o. n. t. a. t. e. c. o. n. s. i. s. t. i. t. i. a. t. ſ. i. n. f. i. d. e. i. i. p. ſ. i. s. a. c. r. i. m. i. b. a. p. t. i. s. m. i. n. f. i. d. e. l. e. s. a. c. r. i. s. i. c. u. t. c. r. e. d. e. r. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t. i. t. a. e. t. i. a. f. i. d. e. l. i. s. v. o. c. a. t. u. r. n. o. n. r. e. m. i. p. s. a. m. m. e. n. t. e. a. n. n. u. e. n. d. o. s. e. d. i. p. s. i. u. s. r. e. i. p. e. r. c. i. p. i. e. n. d. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m.

Firmissime tene paruulos qui vel in vteris matrum viuere incipiūt. r. ibi moriūt. v. de m. s. i. b. n. a. t. i. s. i. n. i. s. a. c. r. o. b. a. p. t. i. s. m. i. d. e. h. o. c. s. e. c. u. l. o. t. r. a. s. e. ſ. e. t. i. n. o. s. u. p. p. l. i. c. i. o. p. u. n. i. e. d. o. s. q. r. s. i. p. p. a. e. a. c. t. i. o. n. e. s. p. e. c. c. a. t. a. n. o. h. a. b. u. e. r. ſ. u. t. o. r. i. g. i. n. a. l. e. t. a. m. e. n. p. e. c. c. a. t. a. t. r. a. x. e. r. ſ. u. t. c. a. r. n. a. l. i. c. o. e. p. t. i. o. n. e. z. s. i. c. u. t. p. u. u. l. i. q. u. i. s. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. m. o. r. i. ſ. u. t. i. n. f. i. d. e. l. i. ſ. u. a. s. c. r. i. b. u. n. t. n. u. m. e. r. o. i. t. a. q. b. a. p. t. i. s. a. n. t. u. r. f. i. d. e. l. e. s. d. i. c. u. n. t. Quia fidelium consortio non separant cū orat ecclesia p. fidelibus de functis. Fideles ergo sunt non p. p. t. u. t. e. s. e. d. f. i. d. e. i. s. a. c. r. i. m. U. l. t. i. m. u. s. p. a. r. u. u. l. ſ. i. n. o. d. u. z. f. i. d. e. s. i. l. l. a. q. u. e. e. t. i. a. i. c. r. e. d. e. r. i. ſ. u. l. o. n. t. a. t. e. c. o. n. s. i. s. t. i. t. i. a. t. ſ. i. n. f. i. d. e. i. i. p. ſ. i. s. a. c. r. i. m. i. b. a. p. t. i. s. m. i. n. f. i. d. e. l. e. s. a. c. r. i. s. i. c. u. t. c. r. e. d. e. r. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t. i. t. a. e. t. i. a. f. i. d. e. l. i. s. v. o. c. a. t. u. r. n. o. n. r. e. m. i. p. s. a. m. m. e. n. t. e. a. n. n. u. e. n. d. o. s. e. d. i. p. s. i. u. s. r. e. i. p. e. r. c. i. p. i. e. n. d. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m.

andos. Videtur falsum dicere. quia paruuli nihil com miserunt nec actualiter ad aliquid conuersi sunt. Sed pena ignis debetur delectationi r. conuersioni. ergo nō debetur eis. Item paruuli non poterunt vitare cul. pam. ergo minime sunt inculpandi. ergo pena eorum debet esse mitissima. **R**esponsio dicendum q. sicut d. i. u. n. i. m. a. g. i. s. t. r. i. p. a. r. u. u. l. i. n. o. n. h. a. b. e. n. t. p. e. n. a. m. s. e. n. s. u. s. n. e. c. q. u. a. n. t. u. m. a. d. i. g. n. e. m. n. e. c. q. u. a. n. t. u. m. a. d. v. e. r. m. e. n. t. e. s. e. d. s. o. l. u. z. p. e. n. a. m. d. a. m. n. i. r. i. d. e. o. p. e. n. a. e. r. a. t. m. i. s. e. r. i. s. s. i. m. a. h. a. n. c. a. u. t. e. m. v. o. c. a. t. A. u. g. u. s. t. i. n. u. s. s. u. p. p. l. i. c. a. u. m. d. i. c. e. t. i. m. p. r. o. p. r. i. e. N. o. n. q. u. i. a. v. i. a. n. t. u. r. i. g. n. e. v. e. l. q. u. i. a. c. o. r. o. d. a. n. t. u. r. v. e. r. m. e. n. t. e. s. e. d. q. z. i. n. i. l. l. u. s. d. e. c. i. p. s. a. c. a. r. e. n. n. a. m. a. g. n. a. m. e. s. t. s. u. p. p. l. i. c. i. t. u. z. p. r. o. p. t. e. r. r. e. m. o. r. s. u. m. a. u. t. e. m. p. a. r. u. u. l. i. n. o. n. d. o. l. e. b. u. n. t. q. u. i. a. d. i. u. i. n. o. i. u. d. i. c. i. o. e. r. a. m. i. s. e. r. i. c. o. r. d. i. a. f. a. c. i. e. n. t. e. s. t. a. t. u. q. u. e. m. h. a. b. e. b. u. n. t. c. o. n. t. e. n. t. i. e. r. u. n. t. S. e. d. h. o. c. a. l. i. b. i. p. l. e. n. t. i. u. s. d. i. c. i. t. u. r. **Q**uia fidelium consortio non separantur. Videtur male dicere. quia non fit oratio nisi pro peccatoribus. Ergo si ecclesia orat pro paruulis. reputat eos pecca tores. Ergo facit iniuriam sacra. mento baptismi quasi non purificet. **R**esponsio dicendum q. non ideo or. rat pro eis vt ipsi indigeant. sed vt ostendat q. sunt de eius gremio r. eius filii. **N**ec frustra orat. quia oratio nes ille pro paruulis sunt gratiarum actiones. pro in digentibus vero suffragia computantur. Quia alijs p. sunt.

Actus. x.

Act. viij.

42

43

44

45

Determinat vtrū habentes rem debeāt suscipere sacramentū. Et inquit quid sacramentū in his efficiat siue pferat.

Solet etiā queri de illis qui sã sanctificati spiritu cū fidez charitate ad baptismū accedunt qd eis conferat baptismus. Nihil enī eis videtur p̄ stare. cū p̄ fidem et contritionem iaz remissis peccatis iustificati sint. Ad quod sane dici potest eos quidem p̄ fidem et contritionem iustificatos. id ē a macula peccati purgatos. et a debito eterne pene absolutos. tamen adhuc teneri satisfactione temporali qua penitentes ligantur in ecclesia. Lum autē baptismum p̄cipiūt. et a peccatis si qua interim post conuersionem traxerūt mundant. et ab exteriori satisfactione absoluunt. radiutrix gratia omnisq; virtus in eo augetur vt vereno-

Hieron.

Rom. xj.

Ex hier.

terio: satisfac to di mittitur.

uus homo tūc dici possit. s̄omes q̄ peccati in eo amplius debilitat. Ideo Hieronimus dicit q̄ fides que fideles facit in aquis baptismi datur vel nutritur. quia nō habētī aliquādo ibi datur. et iaz habenti vt plenius habeat datur. Sic et de alijs intelligendum est. Qui ergo mundus accedit. ibi fit mundior. et omni habenti ibi amplius datur. Vero omnis exterior satisfactio ibi relaxetur. Ambrosius ostendit super illum locum. sine penitentia sūt dona dei et vocatio dicens. Gratia dei in baptismo non requirit gemitum et placentum vel aliquod opus. et omnia gratis condonat. Quod quidem de exteriori gemitu vel placentum accipiendum est. Nam sine interiori nemo adultus renouatur. sed exteriores satisfactiones et afflictiones scilicet sordes penitentium ibi dimittuntur. Multum ergo confert baptismus etiam iam per fidem iustificato. quia accedens ad baptismum quasi ramus a columba portatur in archam. ante intrus erat iudicio dei. sed nunc etiaz iudicio ecclesie intrus est. Lum vero in baptismo peccatum deletur. et satisfactio exterior impuretur. queritur cur penalitas cui pro peccato addicti sumus non tollatur. hoc ideo tradunt fieri sã-

Quia si a pena homines p̄ baptismū liberarentur. ipam putarēt baptismi precīū. non eternum regnum. ideo soluto reatu peccati. temporalis pena tantum manet. vt illa vita studiosius q̄ratur que erit a penis oibus aliena. Ideo etiam manet vt sit fidelis et certandi materia. et vincendi occasio. qui non vinceret si non pugnaret. nec pugnaret si in baptismo fieret immortalis.

g cū quia si a pena homines p̄ baptismū liberarentur. ipam putarēt baptismi precīū. non eternum regnum. ideo soluto reatu peccati. temporalis pena tantum manet. vt illa vita studiosius q̄ratur que erit a penis oibus aliena. Ideo etiam manet vt sit fidelis et certandi materia. et vincendi occasio. qui non vinceret si non pugnaret. nec pugnaret si in baptismo fieret immortalis.

Querit quid in his qui habēt rem baptismus significet. Si queritur cui rei baptismus ille sit sacramentū quid datur iaz iusto. dicimus sacramentū esse et rei que p̄cessit. i. remissiois an te per fidem date. et remissiois temporalis pene siue peccati si habetur qd interim cōmittitur et nouitatis ac omnis gratie ibi p̄sente. Omnis etem rei signū est cui causa ē. Nec mireris re aliquando precedere sacm. cū aliqñ etiā longe post sequatur. vt in illis qui sicte accedūt. quibus cū post penituerint incipiēt et baptismus p̄desse. i. qd fuit baptismus sacm huius sc̄tificationis quā penitēdo hñt. S̄ si nūq; peniterēt. nec a signito recederēt cui rei sacm eēt baptismus ab illis susceptus. p̄t dici rei q̄ ibi fieret. si nō eoz enormitas ipe dirz

Querit specialit̄ de effectu baptismi in puulis vtz recipiāt dona virtutum.

Solet etiā q̄ri si puulis in baptismo dat gra. q̄ cū tps habuerint vtendi libero arbitrio possint velle et currere. De adultis em̄ qui digne recipiūt sacramentū nō ambigit qñ grām opantē et coopantē p̄ceperint. q̄ in vacuū eis cedit. si p̄ liberū arbitriū post mortalit̄ deliquerint. q̄ merito peccati grām appositam dunt. vñ dicunt cōtumeliā sp̄s̄ sancto facere. et ipm a se fugare. De paruulis vero qui nondū ratiōe vtunt̄ questio est. an in baptismo receperint grām qua ad maiorem venientes etatez possint velle et operari bonum.

Determinat fm veritatem et opinionē n̄ videt q̄ nō receperint. quia gra illa charitas ē et fides q̄ volūtatē p̄parat et adiuuat. S̄ q̄s dixerit eos accepisse fidez et charitatē. Si vero gratiam nō receperint q̄ bñ opari possint cū fuerit adulti. nō ḡ sufficit eis in hoc statu gratia in baptismo data. nec p̄ illā p̄t mō boni cē. nisi alia addat que si nō addit nō est ex eoz culpa. qz iustificati sūt a pctō. Quidā putāt grām opantē et coopantem cūctis puulis in baptismo dari in munere nō in vsu. vt cū ad maiorem venerint etatez ex munere forziantur vsū. nisi per liberū arbi. vsum munere extinguat peccado. et ita ex culpa eoz ē nō ex defectu grē q̄ mali fuit. qui ex dei munere valentes habere vsū bonū. per liberum arbi. renuerūt et vsum prauum elegerunt.

baptismū pars virtutis. **U**bi dōm q̄ imortalitate siue sanitate carnis posset baptismus dupliciter restituere aut ita q̄ ibi daretur gra p̄ summa. et h̄ nihil aliud eēt q̄ dare gliaz qd dñs nō crederet ut facere. quia vulgus volūtas p̄ueniat ita li bere vt instituta est ab initio. Si autē fieret imortalitas in carne non existente p̄fecta gratia i aia tūc posset ibi eē error. et rō dicitur. di. qz appeteret h̄mōi medicinā sp̄s̄ale p̄pter remediū corpale. et ita in salute corpore deordinaret et infirmaret qd non ē conueniens.

46

Ad intelligentias eorum que magr dicit in pre ista
 duos pncipaliter querunt. **P**rio querit de sancti-
 ficatoe adultor ppter baptismu. Secdo querit
 de sanctificatoe paruulor in baptismo. **C**irca pnuj
 querunt tria. cu em sanctificatio et purificatio fiat tri-
 plici baptismo. vt dicit magr. s. flumis. fluminis. sagui-
 nis. qz debis tribu. Prio puz ad efficaciam. Secdo qzru
 ad pccinentiam. Tertio quantu ad conuenientiam.

Questio .j. 3

Circa baptismu fluminis sine baptismo fluminis suf-
 ficiat ad salute. Et q no videt. pmo autontate dñi Jo-
 iu. nisi qs renatus fuerit etc. Sed nullus sic renascit ni
 si baptizetur baptismo aque. g nullus intrat in regnuj
 celoz sine baptismo aq. ergo baptismus fluminis. siue
 spūs non sufficit. **H**ic hoc ipm pbaf. exēplo. qz Accu-
 r. d. qz co melius qz cu eo erant prius receperunt spiritū
 scēm et postmodu baptizati sunt baptismo aq. ergo sine
 hoc non est salus. **H**ic si aliquis possit saluari sine ba-
 ptismo aque. marime vt de puulo cui cur? debet et mia
 dei subueniri. sed puulus qui nō ē renat? aqua damnat
 sicut dicit Aug. in libro de fide ad Petru. 2 hī in lra. fir-
 missime tene etc. g nullus al? sine aque baptismo qnru
 cunqz aliter baptizatus sit saluari pot. **H**ic si aliter qz
 p baptismu aq potest quis saluari. ergo baptismus aq
 non est sacm necessitatis. ergo nō peccant q nolūt bap-
 tizari. sed hoc est manifeste falsū. ergo sine baptismo aq
 non est salus. ergo nullus alius sufficit sine hoc. **C**o-
 tra Joh. xi. Dis q viuit et credit in me nō moriet in eter-
 num. sed iusti credunt 2 fideles sunt anteqz baptizantur.
 ergo si moriant in tali fide. non moriuntur in eternum.

Hic ambro. dicit 2 habet in lra. ille quem regeneratu-
 rus eram. grām quā pop oscit nō amisit. g ille q mortu-
 erat nō regeneratus. erat saluus sine baptismo aq. er-
 go baptismus pnc sine isto dat salute. Item gra gratū
 faciens ē dispositio sufficiens ad salute. dispositio at ad
 grām est in toto corde ad deū redire. 2 ab errore discede-
 re. 2 hoc totū pot esse qz de grām sine baptismo. o fluminis
 ergo aliquis solo spūs sancti baptizari potest. **H**ic
 ppter qd vnuqzqz 2 illud magis. sed baptismus
 fluminis sine aqua nō sanctificat nisi per spm. ergo spū
 ritus magis sanctificat 2 facit dignum vira eter na. Si
 ergo aliquis habeat baptismū fluminis habet sanctifi-
 catoem. 2 qui hoc habet. habet quod sufficit ad salute
 ergo etc. Si tu dicas q nemo potest habere baptismu
 fluminis nisi prius baptizetur baptismo aque ostendit
 esse falsū. Pmo. quia deus nullū obligat ad impossibi-
 le. 2 itez. nulli se negat requirenti ipsuz. si ergo aliqs
 qui non potest baptizari ad deū conuertitur. deus eē
 uertit ad ipsum. sed hoc non est nisi per collationez spū
 ritus sancti. 2 hoc est baptizari baptismo fluminis. ergo
 ille potest haberi sine alio. **H**ic dicendum q baptismu
 47 fluminis 2 baptismu fluminis vterqz est necessari? ad
 salute. Sed prius est necessarius non quia sit in pcc-
 pro. sed quia sine illo nullus liberatur a peccato. Et q
 niam omnes peccatores nascimur. 2 nullus saluari po-
 test nisi liberetur a peccato. ideo nullus sine bapti-
 mo fluminis neqz paruus neqz magnus potest saluari. Ba-
 ptismus autem fluminis siue aque est necessarius. quia
 deus instituit. 2 quia instituit sub pcepto. 2 quoniaz
 que pcepta sunt. sunt necessaria ad salute. ideo talis
 baptismus est ad salute n necessar us. Sed quoniam de-
 us neminez obligat ad impossibile ex suo pcepto. vt di-
 cit Piero. Et iterū. quod quis non potest facere. si ve-

lit facere. reputatur et p scō. sicut dicit glo. sup illd ps.
 eteni in corde iniquitates operantur etc. qd nō potes face-
 re 2 vis. deus sem reputat. ideo baptismus aque nō sic
 est necessarius. qn si assit voluntas. 2 desit possibilitas.
 nō saluē aliqs sine ipso. **C**o cedendū ergo est qz bap-
 tismus fluminis sine baptismo fluminis sufficit. dum ta-
 men homo habeat voluntatem. 2 pcedatur vt ante mo-
 tem non recipiat pcedente necessitate. sicut ostēdit
 rationes vltime. Concedendū est nihilominus qz nul-
 lus sine hoc potest saluari. si possit 2 negligat bap-
 tizari. Et hoc est quod dicit Augustin? q quis pot salua-
 ri non pcepto sacramento baptismi. sed nō pot sacra-
 mento contempto. tūc aut contemnit cū baptizari pot
 2 locus 2 tempus se offert 2 negligat. 2 tunc etiā puatur
 baptismu fluminis quia a gratia cadit. **A**d illud qd
 obijctur de dñi mandato. 2 ad illud de cornelio tā parz
 responsio. qz vtrumqz intelligit in eo qui facultates ha-
 bet 2 nō pceditur necessitate. Nam cornelius locum
 2 tempus habebat. et domini mandatu affirmatiuum
 cum qui potat obligabat. **A**d illud quod obijctur.
 49 de paruulo. qz tūc paruulus marime non baptizari po-
 terit saluari. dōm q paruulus si habet et baptismū fla-
 minis sine bap- smo aque nunqz damnaretur. **C**o-
 tra ergo damnat. hoc ē qz puarus baptismu aque. caret gra-
 tia spūritus sancti. qz aliter ad grām nō pot disponi qn
 tū est de iure cōmuni. nisi deus faciat de pūilegio spect
 ali sicut in sanctificatis in vicio. Sed adultus ad sentē-
 tia cōmuni pōt fidem et doloz de peccatis ad gratias
 disponi scdm illud Ezech. xxxij. quacuqz hora ingemu-
 erit peccator. vira viuet. etc. vnde nō est simile qz vnteu
 iqz plus valet fides sua qz aliena. 2 tra adultu plus va-
 let voluntas sua qz paruulo voluntas aliena. Nec dam-
 natur paruulus ppter transgressionem pcepti. s. p-
 ter culpā originalis q remanet non deleta. **A**d vltio
 obijctur tā soluti est. qz dicit sacramentū necessitatis
 non qz sine ipso nō possit homo saluari. s. quia ad hoc
 tenetur si potest. et hoc neglecto non p saluari.

Questio .ij. b

De pccinentia istorum. 2 qritur qz baptismu sit di-
 gnio. vtz baptismu aque vel sanguis. Et qz aque videt
 qz Dam. distinguit noue genera baptismu aqz ascēdo
 gradatim. 2 in vltimo ponit baptismū aque siue flumi-
 nis. ergo si gradatim ascēdit. sicut patet in alijs differē-
 tijs. videt qz illud quod vltimo ponit est perfectius. s. qz
 vltimo ponit baptismū aque. ergo. etc. Item baptismu
 aque habet efficaciam a passioe christi. s. baptismu sagui-
 nis a passioe martiris. s. maior 2 nobilitas est passio xpi
 2 et virtus qz passio martiris 2 et vira. ergo maior ē
 efficaciam baptismi aque qz baptismi sanguis. ergo bap-
 tismus aque nobilitas. Item baptismu aque tribuit gra-
 tiam gratum facientem per quā acquirit aures. s. bap-
 tismus sanguis ducit ad aureolā que est accidētale pmiū
 ergo si pmiū subale pcellit accidētale. ergo baptismu
 ordinar? ad meritū substantiale 2 pmiū pcellit aliū. 2 sic.
 etc. Item remediū illud qd plures curat 2 a pluribz
 morbis 2 pculosioribz sanat meli? est 2 vtilius. s. bap-
 tismus aque plures psonas sanat. 2 a pluribz mor-
 bis qz baptismus sanguinis. qz ab omi culpa tā morali qz
 ventali. ergo est remediū melius 2 vtilius ergo nobili?
 Cōtra Nume. vij. super illud tolles thaurū. etc. B. lora
 Baptismus in sanguine purior es facti qz baptismus i
 aqua. sed baptismus ille est perfectior qui facit purior
 re. ergo baptismus sanguinis est perfectior 2 nobilior
 baptismu aque. Item Dam. dicit qz baptismu sanguis

48

49

50

nisi est valde boni & venerandi. q. secundis foribus non indigat. s. baptismi aqua secundis foribus indiget. s. baptismi sanguis est perfectior et nobilitior baptismo aque. **T**er. p. cessus est ab ipse fecerit ad perfectum. s. baptismi aqua ad baptismi sanguis sicut martir. q. recto ordine pcedit. et retro cedat. s. ille baptismi in q. est stat. pfectioris est dignior. **T**er. qd. prim. est frui et recti. et efficacior et ponit salutem. q. d. il lud est simpliciter nobilitior et melior. et tale est baptismi sanguis. q. statim introducit in gloriam sine impedimento. nec tantum acquirit gloriam immo gloriam eminentem. ergo et cetera. **R**esponso dicendum q. dignitatis p. emientia in his baptismi. dicitur ex. d. d. et de arde esse crui eoz. vtriusq. aut effectus s. sanguis et flumis. et i liberatio a malo. et in ordinatio ad bonum. et vtriusq. mo se habent sicut excedentia et excessa. Nam maior effectus est efficacia in liberatio a malo p. ee vel excessus vel inefficacia. Si excessus. baptismus aqua excedit. q. plures p. s. as liberat. et a pluribus moribus. q. a peccato mortali et veniali. Baptismus aut sanguinis liberat paucos. et solus a veniali liberat a mortali. no. q. p. s. p. s. o. n. i. t. e. r. a. t. e. r. e. aliter nihil valeret ad salutem. **S**ic in ordinando ad bonum maior potest excessus arde. dupliciter. aut excessus. aut intensus. Si excessus. sic p. cellit baptismi aqua. q. dat gratiam gratis. s. caractere. et gratiam gratam facientem q. disp. ponit ad gloriam et p. m. u. i. e. s. s. e. n. t. i. a. l. e. Baptismus aut sanguinis gratiam gratis facientem no. tribuit. sed consummat. nec tribuit caractere p. que distinguit aia et p. p. a. r. a. t. a. d. g. r. a. m. Utroq. modo p. d. i. c. t. u. r. b. a. p. t. i. s. m. u. s. s. a. n. g. u. i. s. e. x. c. e. d. i. t. i. n. t. e. s. i. e. s. i. c. u. t. e. x. c. e. d. i. t. e. x. t. e. s. i. e. s. N. a. m. e. f. f. i. c. i. a. t. e. r. e. m. e. l. i. o. r. e. m. l. i. b. e. r. a. t. a. a. m. a. l. o. c. u. l. p. e. et p. e. n. e. q. o. m. n. i. f. e. c. a. n. t. i. e. t. f. m. p. o. t. e. n. t. i. a. t. e. f. m. a. c. t. u. **S**ic efficacior ordinat ad bonum. q. statim introducit in gloriam et p. f. e. c. i. t. o. r. e. t. g. l. o. r. i. o. s. i. o. r. e. h. o. c. b. a. p. t. i. s. m. o. b. a. p. t. i. z. a. t. s. e. q. u. i. p. a. l. m. a. **R**. i. d. e. n. d. u. m. e. s. t. a. d. q. o. n. e. p. d. i. c. t. a. z. q. s. e. h. a. b. e. s. i. c. u. t. e. x. c. e. d. e. n. t. i. a. et e. x. c. e. s. s. a. **S**. i. t. e. m. q. u. a. s. q. d. m. a. g. i. s. p. e. c. e. l. l. a. t. **52** credo q. baptismi martiri sicut dicitur rationes inducere. **A**d illud q. p. mo. obicit q. dicit. vltim. o. loco ponit baptismi aque. breuit. est respondendum q. no. ponit vltimo. p. p. r. e. h. o. c. q. s. i. d. i. g. n. i. o. r. e. s. e. d. q. e. s. t. i. n. i. n. t. e. n. t. i. o. e. t. r. a. c. t. a. n. d. i. p. n. e. i. p. a. l. t. o. r. e. t. q. n. o. m. e. n. b. a. p. t. i. s. m. i. m. a. g. i. s. p. p. t. e. h. z. q. u. i. a. m. u. n. d. a. t. e. t. i. n. t. e. r. i. u. s. et e. r. e. r. t. i. u. s. **A**. d. i. l. l. u. d. q. d. o. b. i. c. i. t. q. b. a. p. t. i. s. m. u. s. a. q. u. a. h. a. b. e. t. e. f. f. i. c. a. c. i. a. a. p. a. s. s. i. d. e. x. p. i. g. r. e. d. o. m. q. a. r. g. u. m. e. n. t. u. m. i. l. l. u. d. d. i. f. i. c. i. t. d. u. p. l. i. c. i. t. **P**. r. i. o. q. p. a. s. s. i. o. x. p. i. n. o. o. p. a. r. u. t. i. b. i. f. m. r. o. t. a. s. u. a. v. i. t. u. t. e. **S**. e. c. u. d. o. e. r. i. a. q. b. a. p. t. i. s. m. u. s. m. a. r. t. i. r. i. e. f. f. i. c. a. c. i. a. h. a. b. e. t. a. p. a. s. s. i. d. e. x. p. i. n. u. l. l. u. m. e. i. m. a. r. t. i. r. i. u. e. f. f. i. c. a. r. e. n. i. s. t. p. u. l. l. a. m. **T**. r. i. a. p. o. e. v. i. j. s. c. r. i. b. i. t. d. e. m. a. r. t. i. r. i. b. **D**. u. l. l. u. m. q. d. v. e. n. e. r. u. t. e. x. m. a. g. n. a. t. r. i. b. u. l. a. t. i. o. n. e. et l. a. u. e. r. u. t. s. t. o. l. a. s. s. u. a. s. et d. e. a. l. b. a. u. e. r. u. t. e. a. s. i. n. s. a. n. g. u. i. e. a. g. n. i. n. o. i. n. i. i. n. s. u. o. s. z. e. t. i. a. a. g. n. i. **R**. o. a. u. t. q. r. e. e. f. f. i. c. a. c. i. a. h. a. b. e. t. m. a. i. o. r. e. e. q. u. i. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. s. a. n. g. u. i. s. a. m. p. l. i. o. r. et p. l. e. n. i. o. r. e. i. m. i. t. a. t. i. o. n. e. et p. r. o. f. e. s. s. i. o. p. a. s. s. i. d. i. s. x. p. i. q. u. i. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. a. q. u. a. **N**. a. i. b. i. e. p. r. o. f. e. s. s. i. o. s. i. b. o. e. t. s. i. g. n. o. s. i. n. e. a. c. t. u. h. i. c. a. u. t. n. o. s. o. l. o. s. i. g. n. o. et a. c. t. o. e. s. z. e. t. p. a. s. s. i. d. e. **A**. n. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. a. q. u. a. m. o. r. a. s. i. g. n. a. t. h. i. c. a. u. t. s. u. s. t. i. p. i. f. v. n. d. e. q. u. i. e. x. p. i. s. i. o. r. e. i. b. i. p. r. e. s. s. i. o. f. i. d. e. i. i. d. e. e. f. f. i. c. a. c. i. o. **T**. r. i. a. a. u. g. l. o. q. u. e. s. a. d. f. o. r. t. u. n. a. r. i. u. m. d. e. p. r. o. p. o. n. i. o. n. e. h. o. z. b. a. p. t. i. s. m. a. t. u. d. i. c. i. t. **B**. a. p. t. i. s. m. u. s. d. i. s. t. i. n. c. t. u. s. i. d. e. m. s. u. a. z. c. o. r. a. s. a. c. e. r. d. o. t. e. m. a. r. t. i. r. i. c. o. r. a. m. p. s. e. c. u. t. o. r. e. **I**. l. l. e. p. o. s. t. p. r. e. s. s. i. o. n. e. a. s. p. e. r. i. t. a. q. u. a. h. i. c. a. s. p. e. r. i. t. u. r. s. a. n. g. u. i. n. e. **I**. l. l. e. m. a. n. u. s. i. m. p. o. s. i. t. u. r. e. p. o. n. t. i. f. i. c. i. s. a. c. c. e. p. i. t. s. p. i. n. i. s. a. e. r. u. h. i. c. t. e. m. p. l. u. e. f. f. i. c. i. t. u. r. s. p. i. s. s. i. a. n. c. t. i. et i. t. a. p. z. **54** q. illud p. cellit. **T**. r. i. t. i. m. a. d. u. o. n. o. p. b. a. n. t. q. s. i. e. f. f. i. c. a. c. i. o. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. s. e. d. q. s. i. e. a. d. p. l. u. r. a. q. u. i. a. a. d. g. r. a. m. g. r. a. t. i. a. f. a. c. i. e. n. t. e. r. e. t. p. m. o. r. e. m. c. u. l. p. e. h. i. c. a. u. t. q. u. i. s. n. o. n. d. e. t. e. s. a. m. t. a. m. e. i. p. s. a. m. c. o. s. u. m. m. a. t. q. u. i. s. e. i. m. b. a. p. t. i. s. m. u. s. s. a. n. g. u. i. n. i. s. n. o. a. u. f. e. r. a. t. c. u. l. p. a. m. a. u. f. e. r. e. t. a. m. e. c. o. e. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. a. t. e. a. d. c. u. l. p. a. m. et h. o. c. m. a. i. o. r. i. s. e. s. t. p. f. e. c. t. o. i. s. q. d. d. e. l. e. r. e. c. u. l. p. a. m. et d. i. m. i. t. t. e. r. e.

possibilitatez ad culpam. imo inclinadem.

Questio. ii.

De horu convenientia et cu baptismi aque sic baptis m. et sacrm. quereit vtrū baprim. sanguis salte sit sacrm. **E**t q. no videt. q. supra distinctioe. ut. dicit magister q. sacrm. baprim. celebrat. tm in aqua no in aliq. alio liqre sed sanguis no est liq. eiusdem speciei cu aqua. g. r. e. **T**er. sacramentu est signu ex psum eius qd fit inter. sed sanguis poti. corpus inficit q. purificet. ergo cu in tertus aia no inficit sed purificet. baprim. sanguis non est sacrm. **T**er. sacramentu noue legis efficit ali quid siue confert aliquid interi. aliquo mo. sed sanguis exterior. et persecutio ei certio. non efficit interior. s. potius respicit bonitate ab interiori. g. r. e. **T**er. omne sa cramentu est institutu. quia ex institutione figurat. hoc autem no est institutu. g. non est sacrm. **C**ontra. Sa cramentu est invisibilis gracie visibilis forma. sed hoc est in martyro. quia est signu gracie invisibilis in cor de. et manifestat amor dei per sanguinis effusionem. er go r. e. **T**er. super hoc illu. Roma. v. **D**. ut est forma fu turu. glo. de latere ebusti domini. s. fluxerunt omnia sa cramenta ex quibus formatur ecclesie. et hoc dicit quia inde fluxerunt s. g. u. i. s. et a. q. u. a. ergo videt q. ita accedit ad rōnem sacramenti baprim. sanguinis sicut aq. **T**er. quod picipat nomen speciei participat nomen gene ris. sed martyrii siue effusio sanguinis dicitur baprim. ergo debet dici sacramentu. **J**urra hoc queritur cu mul ta sint genera martyriu. p. p. r. e. q. u. i. d. m. a. r. t. i. r. i. u. v. o. c. a. t. m. a. g. i. s. b. a. p. t. i. s. m. u. s. s. a. n. g. u. i. n. i. s. q. u. i. s. i. g. n. i. s. y. e. l. a. l. t. e. r. i. u. s. e. i. e. m. e. n. t. i. c. u. m. o. m. n. i. b. u. s. i. n. t. s. a. n. c. t. i. p. a. s. s. i. **E**t i. t. e. r. u. m. c. u. m. u. l. t. a. s. i. n. t. g. e. n. e. r. a. b. a. p. t. i. s. m. a. t. u. s. i. c. u. t. d. i. c. i. t. **D**. a. m. a. s. c. e. s. e. z. i. r. v. i. d. e. r. u. r. q. m. a. g. i. s. t. e. r. i. n. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. r. a. n. g. i. t. t. a. n. t. u. i. n. a. s. e. z. b. a. p. t. i. s. m. u. p. e. n. i. t. e. n. t. i. e. b. a. p. t. i. s. m. u. s. a. n. g. u. i. n. i. s. et b. a. p. t. i. s. m. u. a. q. u. e. **V**. i. d. e. r. u. r. e. n. i. m. q. a. u. t. m. a. g. i. s. t. e. r. d. i. m. i. n. u. t. u. s. s. i. t. s. u. t. **D**. a. m. a. s. c. e. n. u. s. s. u. p. e. r. f. l. u. i. u. s. **C**. p. d. o. s. q. b. a. p. t. i. s. m. u. s. s. a. n. g. u. i. n. i. s. n. o. n. e. s. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. q. u. i. s. d. e. f. i. c. i. u. n. t. e. i. o. m. n. i. a. q. u. e. s. u. n. t. d. e. r. a. t. i. o. n. e. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. s. r. e. p. r. e. s. e. n. t. a. t. i. o. e. i. s. i. m. i. l. i. t. u. r. d. i. n. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. o. e. t. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. e. s. a. n. c. t. i. f. i. c. a. t. i. o. e. t. v. e. r. b. i. p. l. a. t. i. o. n. e. q. u. o. r. u. m. q. u. o. d. l. i. b. e. t. d. e. f. i. c. i. t. v. t. i. n. o. p. p. o. n. e. n. d. o. r. a. t. i. o. n. e. s. t. et i. n. s. p. i. c. i. e. n. t. i. a. p. a. t. e. r. et i. d. e. o. s. a. c. r. i. m. n. o. e. s. t. **A**. d. i. l. l. u. d. e. r. g. o. q. d. o. b. i. c. i. t. q. e. s. t. i. n. u. i. s. i. b. i. l. i. s. g. r. a. t. i. e. v. i. s. i. b. i. l. i. s. f. o. r. m. a. d. o. m. q. r. a. t. i. o. i. s. t. a. t. r. u. n. c. o. r. a. e. t. s. u. p. p. l. e. n. d. a. e. s. t. s. i. c. u. t. m. a. g. i. s. t. e. r. s. u. p. p. l. e. n. t. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. s. i. m. i. l. i. t. u. d. i. c. t. u. e. m. g. e. n. e. r. e. t. e. a. e. t. i. n. s. t. a. t. q. u. o. r. u. m. v. t. r. u. s. q. d. e. f. i. c. i. t. i. n. o. p. p. o. s. i. t. o. **A**. d. i. l. l. u. d. q. d. o. b. i. c. i. t. q. s. a. c. r. i. a. d. i. c. u. n. t. p. f. l. u. i. s. s. e. d. u. m. p. f. l. u. i. s. s. i. t. s. a. n. g. u. i. s. e. t. a. q. u. a. d. o. m. q. s. a. n. g. u. i. s. e. t. a. q. u. a. n. o. s. i. g. n. e. b. a. n. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. e. i. u. s. d. e. m. g. e. n. e. r. i. s. s. e. d. d. i. v. e. r. s. a. n. a. m. a. q. u. a. p. r. e. s. i. g. n. e. l. a. b. o. r. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. b. a. p. t. i. s. m. i. et s. a. n. g. u. i. s. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. e. v. i. v. i. e. r. e. e. s. t. s. a. n. g. u. i. s. et i. d. e. o. n. o. n. o. p. o. r. e. t. q. v. e. r. u. m. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. b. a. p. t. i. s. m. i. s. i. t. i. n. s. a. n. g. u. i. n. e. q. u. i. d. e. u. s. n. o. i. n. s. t. i. t. u. i. t. i. n. s. a. n. g. u. i. n. e. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. p. u. r. g. a. t. i. o. n. i. s. s. e. d. a. b. a. n. e. n. t. i. s. et r. e. s. e. c. t. i. o. n. i. s. l. u. x. t. a. i. l. l. u. d. **M**. a. r. t. h. x. y. j. **D**. i. c. e. s. t. e. i. m. s. a. n. g. u. i. s. m. e. u. s. r. e. **A**. d. i. l. l. u. d. q. d. o. b. i. c. i. t. q. p. r. i. c. i. p. a. t. n. o. m. e. n. s. p. e. c. i. e. i. r. e. d. e. m. g. v. e. r. u. m. e. s. t. f. m. q. b. a. p. t. i. s. m. u. s. n. o. i. a. t. s. p. e. c. i. e. m. s. a. c. r. i. et h. o. c. e. u. i. d. e. m. s. a. c. r. i. d. u. m. a. c. c. i. p. i. f. p. s. i. g. n. o. v. i. s. i. b. i. l. i. **S**. e. d. b. a. p. t. i. s. m. u. s. n. o. t. m. d. i. c. i. f. a. b. l. u. t. i. o. e. r. t. e. r. i. o. r. s. e. d. e. t. i. a. p. u. r. i. f. i. c. a. t. i. o. n. i. o. i. n. t. e. r. i. o. r. et h. e. c. n. o. n. e. s. t. s. p. e. s. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. q. u. i. h. e. c. e. s. t. n. o. n. t. m. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. s. a. n. g. u. i. n. i. s. s. e. d. e. t. i. a. z. s. t. a. m. i. n. i. s. et s. a. n. g. u. i. n. i. s. v. t. d. e. q. z. v. t. e. r. q. p. u. r. i. f. i. c. a. t. i. d. e. c. o. n. o. a. b. s. u. r. d. e. v. t. e. r. q. b. a. p. t. i. s. m. u. s. d. i. c. i. t. h. o. r. a. u. t. e. s. a. c. r. e. s. c. r. i. p. t. u. r. e. n. a. m. **L**. u. c. c. x. v. d. e. b. a. p. t. i. s. m. o. m. a. r. t. i. r. i. u. d. i. c. b. a. p. t. i. s. m. o. h. a. b. e. o. b. a. p. t. i. s. a. r. i. r. e. **E**t. d. e. b. a. p. t. i. s. m. o. s. t. a. m. i. n. i. s. b. r. **A**. c. t. u. u. j. **T**. o. s. a. u. t. e. b. a. p. t. i. s. a. b. u. m. i. n. i. s. p. u.

ritus et non post multos hos dies. Ad illud quod dicitur quod est in morte ponit vitam carnis. et quod ita illa in sanguine est in morte in lege moysi. Vel dicitur quod dicitur quod est in morte ponit vitam carnis. et quod ita illa in sanguine est in morte in lege moysi. Nam ab oibus alijs legimus scripta in dicitur liberatos per terribilem a pena gladii. Si gratia non habet per dicitur quod genus pene est a mola volutare bois imediare. sed alia gratia pena non sicut a creaturis operantibus naturaliter. et quoniam martyr deo obsequatur et gratia est ut ei ad manifestarum dicitur bonitatem et in testimonium sue virtutis obsequatur cetera operantia per naturam. Mala autem volutas dicitur nunc. et deo resistere vult. et iusto dei iudicio sinit male agere cum vult. et ideo nec est gratia ut martyri subueniat. neque ut carnifer per beat. Vel ideo deus ceteros martyres hunc pene subiaceat disposuit ut nullus euadat. Magis enim agebat de hac re de alia. quod ab hac vnguentum non eripuit. quod si murum est si alios non eripit. ne forte seruus videatur maior deo suo.

60. **P**ria enim videtur melior. Ad illud quod dicitur vltimo quod magister cum ponit tria. Dam. ix. dicitur quod non agit bencium de baptismo quod purificat. et hunc apprehendit sub triplici dicitur. Dam. autem accipit dicitur baptismum et gratia ad purificatorem. et gratia ad significatorem. ideo ponit. tria. quod sic ponit per terrena significata. Nam baptismata particularia ad significatorem fuerunt ante legem nouam. In lege autem noua ad purificatorem. Pria quatuor sunt. scilicet quatuor quod figurant in baptismo. In baptismo ei est aqua. est spiritus. est passio. et gratia. In baptismo bapuzandi accipit. gratia ad aquam per se figuram in baptismo diluuii per quod dicitur. i. pe. iij. quos nunc filius forme et saluos facit baptismum. Premiserat enim quod in diluuium. viij. a nime saluo sunt facte per aquam. gratia ad aquam et spiritum in baptismo maris rubri. De hoc dicitur aplos. i. ad cor. x. quod omnes baptizati sunt in nube et in mari. et nubes illa erat ignea in qua signata est. scilicet efficacia. gratia ad virtutem passionis figurat in baptismo legis. vbi est aspersio per aquam lustrationis. et erat cinis vitule ruse. id est in cuius vitule occasione signatur passio christi. ut aqua lustrationis habens vim ab illo cinere. significat baptismum habere virtutem a passione christi. Et de hoc baptismate habet sepe in lege. et ad heb. ix. cinis vitule asperit in dicitur notos significabat ad emundationem. gratia ad actum baptizandi in baptismo Job. vbi immergebat deus in nomine venturi qui per se figuram gratia ad actum. De hoc baptismate dicitur Math. iij. et Luce. iij. Mar. i. Jo. i. et sic gratia ad significatorem sunt quatuor. quatuor autem sunt gratia ad purificatorem. Est enim purificatio a culpa. et sic baptismus per penitentiam. Et a culpa et pena satisfactoria. et sic baptismus per aquam. Et a secula. et sic baptismus in linguis igneis. Et ab omni miseria. et sic baptismus sanguinis et sic patet quod in lege noua sunt quatuor purificantia. et in lege ante nouam sunt quatuor significata. et medium iungens hec illis fuit baptismus qui baptizatus fuit christus. vbi colara est vis regeneratiua aqua. et spiritus in colube specie descendit de celis. et sic patet quod in vniuerso sunt. ix. et non plura nec parua baptismata. Patet etiam quare magis tantum tria numerat. quod solus de his loquitur ad baptismum efficaciam quo ad purgationem a culpa.

Quoniam quod dicitur de significatiōe collata puulis per sacram baptismum. Et circa hoc tria principaliter querunt. Prio querit vtrum puuli baptismum recipiant sanctificationem. Secundo vtrum recipiant plene. Tertio vtrum recipiant equaliter. **Questio. j. k**

Quoniam puulus non possit iustificari. videtur. quoniam Bern. de libe. ar. dicit quod duo sunt ad salutem necessaria. scilicet dans et liber. ar. et subiungit eam. quod non potest esse saluus nisi sine voluntate consentientis. quia non potest esse sine gratia dantis. sed in puulo non est visus libe. ar. non potest esse co sal

Item aug. Qui creauit te sine re. non iustificat te sine re. hoc est sine actu tue voluntatis. sed puulus hunc non habet. non potest iustificari. Item voluntas puuli non mutat. sed spiritus huiusmodi fornicat respectu gratie. sed deus si parus est dare. quod modo dat non. si hoc est propter mutationem in voluntate suscipientis. sed si in puulo non mutat voluntas. non recipit re. Si dicas quod puulus disponit non actu suo sed fide offerenti. esto quod illi essent infideles. tunc quod puulus damnaretur. Item in sacramento significatio antecedit sanctificationem. sed non existente significatione non est sanctificatio. sed par nullo sacramentum non significat. quia nihil facit in intellectu eius venire. sed paruulum non sanctificat. Sed contra magis sonat ratio et preterit quod conditio puulorum possit ab aliquo mutari quod ledi. sed puuli sine suo consensu possunt trahere et trahunt culpam. sed multo magis gratiam. Item Ro. v. per vnum hominem peccatum intravit in mundum. et per unum vitam per adam peccatum. per christum vitam. sed non est minus potens christus quam adam. et gratia magis se diffundit quam culpa. sed si adam potuit ipsos vitare sine consensu. multo magis saluare sacramentum christi. Item omnes suscipiens sacramentum suscipit rem nisi habeat obstaculum. sed puulus suscipit sacramentum et non habet obstaculum. quia voluntas non repugnat. nec culpa potest resistere. ergo etc.

Quod dicitur quod puuli recipiunt rem sacramenti que est remissio culpe originalis. et hoc merito passionis christi. et aliene fidei. et virtute sacramenti. et ratio huius est. tunc ratio diuine misericordie. tunc ratio sue imperitiae. tunc ratio talis culpe. Quia enim per actum aliterius fuit culpa contracta. et ipsi non poterat se adiuuare. misericors deus congruum repperit eis per alium subueniri. Quia enim pro illa culpa nullus satisfacere poterat purus homo. ideo subuenit deus toti humano generi per passionem christi. Et rursus quia passio effectum non habet nisi in his qui volunt fieri membra christi et consentiunt. et hoc non poterat puulus vel e. ideo subuenit ei voluntas et fides aliena. Sed quod si des subuenit proficendo. et hec est in sacramento vbi est passio mortis christi in signo. ideo subuenit per sacramentum. ergo sunt disponentia paruulum ad salutem. Primum est passio christi. secundum fides aliena. tertium vero et immediatum est virtus sacramenti. que caracterem impunit. quod ad gratiam disponit. et per hoc patent obiecta. Nam primum intelligit de iustificatione a culpa acta non contracta. Secundum autem similitudinem per quod puulus non disponitur secundum actum suum. sed alienum. quia diuina misericordia alienam voluntatem sibi propriam repperit. Ad tertium dicitur quod sacramentum ipsum est de se semper significat et sanctificat. sed tamen in puulo non habet effectum signandi sed sanctificandi quia non est capax doctrine. est tamen capax gratie sicut et culpe. et hoc est ex largitate diuine misericordie. quod vis enim non significet puulo. tamen alijs. significat gratiam quam tribuit puulo.

Questio. 2. **1**

Quoniam paruuli recipiant plene rem. hoc est gratiam cum habitibus virtutum. Et quod non videtur Aug. de baptismo puulorum. paruulus et si nondum fides que in credentium voluntate consistit. iam tamen ipsius fidei sacramentum facti. non habent habitum fidei. Item ratio videtur. quia virtus est habitus. sed habitus reddit potentiam factilem ad opus. sed hec non est in paruulo. Item virtus est habitus perfectus. quia virtus est quod habentem perficit. sed perfectio moris presupponit perfectio nature. ergo cum in paruulo non sit perfectio nature. nec erit in eo perfectio moris. et sic etc. Item virtus est habitus potentie motiue. sed cognitio precedit motiuam. ergo cum paruuli non sint susceptibiles ba

bitus cognitiui nec erunt moriunt. **C**ontra. Angustius ad bonifacium. regenerans spiritus in maioribus offerentibus et puulis oblati comunita est. q̄ eundem effectum habet in magnis et paruis. **I**tem rōne videt q̄ baptismus ita facit euolare puulum si moriat̄ vt ad ultimum. sed virtutes sūt penne ad volādū in celū. q̄ par uulus habet virtutes si baptisatur. **I**tem baptism⁹ dicit originale in puulo. sed originale nō solum substantias sed etiā potentias reformar in pueris. ergo si baptismus est pfectum remedium. reformar potentias. S3 potentie reformant habit⁹ virtutū. ergo baptism⁹ dat puulis habitū virtutum. **I**tem baptismus facit paruulum dignū et idoneū ad dotes glorie. que sunt visio. dilectio. tenetio. Sed ad visionē disponit̄ fide. ad dilectiōem charitate ad tenetioem spe. ergo puul⁹ h3 virtutes theologicas. et alias p̄ hīs. **R**. quidam dixerūt virtutes quia datur eis gra delens culpam nō vt habilis trans potentias. quia potentie sunt ligare. vñ non sunt nate habituari. sed cum potentie soluant̄. gra ramificatur in habitus virtutum. Sed hec positio non potest stare. qz tunc aliquis habens virtutes. si ligarentur in eo potentie per stulticiā vel furiam. amitteret eas. quod stultus est dicere. cum sola culpa p̄ dant̄. Alia positio est q̄ datur puulis q̄rum ad habitū. sed nō q̄rum ad vsum. Sed tūc queritur quid vocat̄ ibi vsum. aut facultas vtendi. aut actus. Si facultas. tūc qui habet habitū habet facultatem. nec ē distinguere. Si actus. sed adulti nō sēp vtuntur virtutib⁹. vt quando alijs intēdūt. et tamen cōplete habent habitus. sed vsum vocat̄ q̄dam assuefactio ad vna numerū virtutis. sicut parua dī fuisse in Job. Adhuc non soluit. quia hec nō est in oibus adultis bonitas. Tertia positio est q̄ dant̄ eis habitus sed scdm statum imperfectionis. vnde habitus iste quasi medi⁹ ē inter potentiam nudā et pfecte dispositā. sicut est visus in oculo canis ante nonū diem. Sed ista positio nō pot̄ stare conuenienter. quia perfectio habitū in infuloz venit ex pregre. et per id quod habent absq̄ additōe possūt paruuli bene operari cum creuerūt. Et p̄terea dōm̄ q̄ dant̄ eis habitus pfecti virtutū sicut et adultis. quibus puulos nō operent̄. Propter qd̄ notādū q̄ potie sūt duplici ipe diuntur ne debite exeant in actus suos. Vno mō a corpore imperfecto et corruptioe. et sic impediunt in puulis et stultis et dormientibus. et hoc impeditiuū ē corporis perfectio et bona dispositio. Alio mō impediūt ab habitu malo et a concupia siue a culpa. et cōtra h̄ impediētū ē gra siue virtutes. Virtutes ergo reddūt potias faciles ipsas. perficiendo. et sic remouendo culpam. aliaz autē expeditiōne non faciunt. vnde cū puulus sit habens virtutib⁹ impediētū. aliaz remouet̄ p̄ virtutes. nō virtutib⁹. et nō nō ē oino facilis. Hmōi aut̄ habitus expeditiui uis habet triplicē oriū. Nam q̄dam ē innat⁹. q̄dam acquisitus. quidam infusus. Primus incipit ē natura. et ab eius p̄ncipijs oriū h3. et id ē in natura imperfecta imperfectus. et cū natura crescere crescit. et cum natura pfecta p̄ficiat. vt patet in naturali iudicario. Secūdo vero. si acquisitus oriū habet a libero arbitrio. q̄ nō habet vsuz donec natura aliq̄ mō p̄ficiat. et ideo sequit̄ naturā p̄ficiat. Tertius vero oriū habet a deo nō a natura. nec a libero ar. Et qz non h3 oriū a libero ar. pot̄ ēē in puulo an vsum liberi arbitrii. Quia vero non habet oriū a natura. pot̄ esse pfectus natura existēte imperfecta. et p̄bec patet obiecta. Nam fides aliq̄ habet in fufum. aliq̄ d̄ acq̄sitū. vt cognitionem substratā. rōne primi ē in puulo.

non rōne secūdi. **A**d illud qd̄ obi de facilitare potz rōnio. quia habitus ille reddit potentiam faciliem. sed non omnino. **A**d illd̄ qd̄ obi q̄ virtus est habitus pfectus et. dicendum q̄ perfectio moris quedam est acq̄sita. et hec presupponit p̄fectionem nature. Quedam infusa. et hec non presupponit necessario. Possit tamen dici q̄ potentie naturales in puulo in quibus nate sūt esse virtutes. q̄rum est de se perfecte sunt. licet non exant in acrum propter impedimentum corporis. Unde statim cum anima paruuli soluta est a carne. habet operationes sibi debitas. **A**d illud qd̄ obicitur q̄ habitus cognitiui procedunt et. Dicendum q̄ licet habitus cognitiui sint s̄m acquisitionem. tamen gratia per infusionem. Sed queritur. cum cognitiui possint infundī quare non dantur paruulis. Ratio ē. quia sunt ad cognoscendum. et hunc actum non habent ante vsuz rationis. Sed habitus motui non tantum sunt ad dirigendum. sed ad faciendum dignū glōria. et purificadā a culpa.

Questio. iij.

m

Utrum equalis gratia detur omnibus paruulis in sacramento. et sic videtur. quia q̄ causa differenter im/ p̄mar effectus. hic non est nisi vel quia agens voluntarium. aut quia si non est voluntarium. tamen differenti modo se habet. vel si eodem modo. materia recipiens se habet alio modo. Sed nec sacramentum nec virtus passionis est voluntarium agens. nec ipsum diuersificatur. nec paruulus vnus est magis dispositus q̄ alter. ergo et. **I**tem qualicunq̄ dispositione infans nascitur. et qualicunq̄ habeat naturalia. vnus non nascitur magis peccator q̄ alius. ergo pari ratione in re/ generatione vnus non debet regenerari magis vel melius alio. **I**tem vnus non punitur magis alio. ergo nec remuneratur. **C**ontra bonitas nature dispositio est ad gratiam. ergo vbi melior natura. melior dispositio. s3 causa vniiformiter agens magis imp̄mit in magis disposito. vt lux in aere q̄ in aqua. q̄ cum vnus puul⁹ melius sit dispositus q̄ alius. p̄z et. **I**tem quia de/ preuidit iacob futurum bonum dedit illi gratiam. alteri vero. s. fratri non dedit. qz permanfurum in malicia vidit. q̄ si puuloz q̄ baptizant̄ quosdā preuidet damnātos. quosdam saluandos. videtur q̄ saluandis dare te beat maiorē grām. **R**. dōm̄ q̄ gratia mensuraf s̄m liberalitate dei dantis. nō s̄m equalitate suscipiens. nisi de cōgruo. et hoc s̄m q̄ suscipiens se p̄parat. nō s̄m q̄ capax. qz q̄ d̄ opat̄ ibi s̄m exigētā sacri. et vltcrius vn⁹ non ē dispositus magis q̄ alter. ideo equaliter omnibus paruulis dat q̄rum ē de lege communi. Quia cum potestas eius non sit alligata factio. non ē necesse q̄ semper et equaliter. sed potest facere cui vult privilegium speciale. **A**d illud qd̄ primo obicitur de agente diuersi/ mode. dōm̄ q̄ illud non valet. quia deus operatur in sacramento vt agens voluntariū. Similiter nec secūdi valet. qz p̄pagatio libidinosa hoc facit que cōuersa est i naturam. et ideo vniiformiter. **A**d illud quod obicitur tertio de pena. dicendum q̄ illud non valet. qz iusticia respicit meritum p̄cense. sed misericordia respicit dātis benignitatem. **A**d illud quod obicitur ad oppositū. dicendū q̄ bonitas nature non disponit ad grām vt nec cessitas. nec etiā vt cōgruitas. nisi interueniat p̄paratio determinata. vt sic p̄parat sicut natura nata ē capere. Vtrumq̄ virtus sacramenti non respicit futurum. sed dispositionem. et vnus aut̄ et sic et sic.

63

64

65

66

67

68

69

70

71

Distinctio .v. de baptismo per cōparationem ad dantes.

Dist hec sciendū est sacm̄ baptisimī. rē. Supra determinauit mgr̄ de baptismo p̄ cōparationem ad suscipiētes. hic agit de ip̄o p̄ cōparationem ad dantes. r̄ hi sūt quibus collata ē potestas baptizādi. Et diuiditur hec pars in duas partes. In p̄ma agit de potestate collata. In secūda agit de his que hanc potestatem expediūt vel impediūt. infra dist. sequenti circa mediū. ibi. Doceriā sciendū est q̄ licet ter. rē. p̄ma

pars habet duas. In p̄ma ostendit magister q̄ sit ipsa potestas que ministris est collata. In sc̄da vero dicitur minar q̄b̄ ē collata. infra. dist. vij. Nūc q̄b̄ licet baptizare. p̄ma ps habet tres partes. In p̄ma p̄te ostēdit q̄ potestas baptizandi equaliter ē efficax i oīmbus ministris. In secūda v̄o ostēdit q̄ sit ista p̄as qm̄ ē solus ministerij exterioris ibi. Qd̄ misterij t̄m̄ h̄nt. In sc̄a v̄o p̄te ostēdit q̄ sit illa p̄as quā dñs potuit dare ministris. sed nō dedit. ibi. Queritur q̄ sit illa p̄as. vbi dicit q̄ est potestas cōparationis.

OI V

Iustos optz eē p̄ quos baptizaf. Sedm̄ b̄ v̄i q̄ si aliq̄s sacer / d̄s sit i peccato mortali r̄ baptizet q̄ mortaliter peccet. S̄z s̄. facit ad id qd̄ renetur. q̄ baptizādo nō peccat. p̄ d̄. q̄ iste q̄ baptizet aut r̄ i peccato notorio. ā occulto. siue sic / siue sic. Distin / gendū ē. q̄ aut ē nēcitas r̄ timē / scādālū. r̄ tūc nō peccat baptizā / do. s̄z in h̄ q̄ neg / ligit se p̄parare. r̄ cū timore r̄ re / uerētia. ad sacra / mentū accedere.

De p̄ate collata ministris baptizantib⁹. q̄ est equaliter efficax in omnibus. siue a bono siue a malo. defur bono vel malo. a

Si aut nō est ne cessitat. nec time tur scādālū si nō baptizet. nō debet baptizare. s̄z pus se p̄pare ad iustificatōnem. qd̄ si nō facit. nō t̄m̄ peccat negli / gēdo. s̄z etiam sa / cramento p̄me / liā faciēdo r̄z sur / p̄ādo id ad qd̄ n̄ est idoneus. Si aut̄ notorius est peccat scādālū / s̄ādo. r̄ ideo dicit̄ aug⁹. q̄ m̄dos opozet esse mi / nistros. q̄ parer / respōsio ad obie / ctū. Nō em̄ pec / cat q̄ facit qd̄ n̄ debet simpliciter. s̄z nō facit vt d̄z.

Dist hec sciendū ē sacm̄ baptisimī a bonis r̄ a malis ministris dari. sicut a bonis r̄ malis sumit. Hec melior ē baptisim⁹ q̄ p̄ meliorem dat. nec minus bonus q̄ p̄ minus bonuz dat. nec mal⁹ q̄ per malū datur. Hec maius mun⁹ dat in baptisimo dato a bono. nec min⁹ in baptisimo dato a malo. s̄ egle. q̄z n̄ ē mun⁹ hoīs s̄ dei. Qd̄ totū subditis declaraf̄ testimōijs. Aug⁹ ait. Baptisim⁹ talis est qualis ē iste in cui⁹ p̄tate dat. nō q̄lis est iste p̄ cui⁹ misterij dat. Itē p̄l⁹ fieri p̄t vt aliq̄ v̄z habeat baptisimā s̄bēant verā fidē. Itē si int̄ bonos ministros cū sit ali⁹ alio melior. nō ē melior baptisim⁹ q̄ p̄ meliorem dat. nullo mō mal⁹ q̄ ēt p̄ malū dat. q̄z idē baptisim⁹ dat r̄ iō p̄ ministros dispares. dei munus ē egle. q̄z nō illoz s̄z ei⁹ est. Idē cū baptizat mal⁹ illd̄ qd̄ datū ē. vnū ē. n̄ impar p̄t ipares ministros. s̄z par r̄ egle p̄t h̄. hic ē q̄ baptizat. Itē ego dico r̄ nos dicim⁹ oēs. q̄ iustos oꝝ eē p̄ q̄s baptizat. iustos oꝝ eē tāti iudicis ministros. Sint ministri iusti si uolunt. Si aut̄ noluerit esse iusti quis sedet in cathedra moysi. se curū me facit mgr̄ me. s̄. x̄ps d̄ q̄ sp̄s sc̄ctus dicit. Hic ē q̄ baptizat. Item q̄s baptizauit iudas. x̄ps baptizauit. Si quos ergo baptizauit ebriofus. homicida. adulter. si x̄pi erat baptisimus.

x̄ps baptizauit. Non timeo ad ultez. nec ebriofus. nec homicida. q̄z colūbā atrēdo p̄ quā mibi d̄z hic ē q̄ baptizat. Itē homicida dedit baptisimū x̄pi. qd̄ sacz r̄ā sanctū ē. vt ne homicida ministrāte polluat. Itē si i heresi q̄ cūq̄ vel scismate q̄s in nomine p̄ris r̄ filij r̄ sp̄s sc̄cti baptisimī sacramētū acceperit. integrū sacramētū accepit. sed salutē q̄ x̄tus ē sacri nō habebit. si extra ecclesiā catholicā ip̄m sacm̄ habuerit. Debet q̄ ad ecclesiam redire. nō vt sacm̄ baptisimī itez accipiat qd̄ nemo debz i aliq̄ re perere. s̄z vt i societate catholica vitā accipiat. Baptisim⁹ eniz extra ecclesiaz neq̄t p̄desse. Ibi em̄ cui⁹q̄ prodesse p̄t baptisim⁹. vbi p̄t p̄desse elemosina. s̄ i ecclesia. Itē yfido. Roman⁹ p̄otifex n̄ hoiez iudicat q̄ baptizat. s̄ sp̄m̄ dei subministrāte ḡra m̄ba p̄risimī. s̄z pagan⁹ sit q̄ baptizat. In h̄ijs perspicue cernis baptisimū v̄z bonis r̄ malis dari. r̄ a bonis r̄ a malis. r̄ ip̄m t̄m̄ egle sanctū eē. r̄ mun⁹ ei⁹ egle i bonis siue malis siue a bonis siue a malis baptizentur.

Uides male dicere. q̄ ebriofus aufert v̄z rōnis r̄ int̄rōnem sed int̄rōnem facta ē ad baptisimū. q̄ si ebriofus caret int̄rōne. n̄ baptizat. Itē q̄ rit si aliq̄s ē ita ebri⁹ q̄ nō ē oīni nō i eo ligata rō n̄ possit aliqd̄ dicere. s̄z n̄ bal / buciēdo dicit. v̄z sit baptizat⁹ quē talis baptizat. Q̄ nō videt. q̄ ligatio lingue t̄i gnū ē ligationis rōis. r̄ necesse ē rōem eē solutam ad ea q̄ spectant ad misterij sac / mētū. ḡ. rē. p̄. d̄m. q̄ differen / tia ē int̄ ebriof⁹ r̄ ebriof⁹. Ebriofus em̄ d̄t̄ factu. sed ebriofus i cōsue / tudine. v̄z d̄t̄ aliq̄s consuetudine. v̄z d̄t̄ inebriari aliquā do sobrius esse i actu. ita q̄ nō bi / berit multum. r̄ tunc si baptizat baptisatum est. Quod querit de ebriof⁹. d̄m. q̄ si habeat ligaram rationem adeo q̄ tollatur inten / tio baptizandi. et nescit quid faciat. tunc nō baptizat. si autem raro soluta ē ita / tum q̄ scit qd̄ facit. tamen nō oī / mode ē bene cō / posuit. ita ut

Aug. sup Johan.

Augu. 5 crescentum gr̄ amariū

Mathei xxiij.

Aug. de fi de ad perz

Isidor⁹.

Job .j.

discandū ē q̄ sit baptisatus. etiam si lingua aliquo modo balbutiat. quia id nō est signū ligaminis rōnis semp̄ efficac. Nūlci em̄ sunt q̄ ex modico vino balbutiunt et habent vsū rōnis. Distinguedū tñ est in ligamine lingue. nam si fornicat verba intelligibilia. licet nō oīno recte. baptizari est puulus. Sicut ita corrupte p̄fert q̄ intelligi nō p̄t. et fornicat ita infringit. vt cōueniēter intelligi non possit. est rebaptisad̄.

1. Cor. iij.

4. Quod nouit Iobes. rē. Uiretur dicere cōtra Hiero. et crisos. qui dicūt q̄ non nouerat eē xp̄m. et ita videt cōtra rietas. Querit ergo q̄s melius int̄ eos senserit. et videt q̄ Aug. q̄ q̄n̄ ihs ad ioh. v̄t̄ n̄c dicit ioh. Ego a te debeo baptizari sic dicit mar. iij. q̄ cogitabat ioh̄ eē xp̄m. Et dicit melius dicit crisos. videt q̄ Ioh̄ q̄n̄ misit sus ē ad baptisadū dicit fuit. su per quē videtis sp̄m̄ descendētes h̄c ē q̄ baptizat. h̄c an̄ rēq̄ venit ad eū. sciebat. q̄ sol̄ ip̄e eēt q̄ baptisaret interi⁹. sed tñ nō cogno sciebat exteri⁹ ip̄sū. h̄c dōm. q̄ vtrūq̄ v̄t̄ fuit sicut docet nos i religere crisos. Primo em̄ ioh̄ nes nouit xp̄m i in fantia noticia cogit. postmodū recessit in de ferrū. et tūc post lōgū tēpus quā do missus est ad baptisandū dicitū est ei. q̄ xp̄s prātem baptisadū sibi retineret. sed itaz oblitus ē p̄pter magnam moras. quis vel

et in malos. Nō exhorreat colūba misterii. sp̄iciat prātez dñi. Quid faciat ibi minister malus vbi bonus est. dñs. Neq̄ q̄ plātar neq̄ q̄ rigat ē aliqd. s̄ q̄ icre mentū dat de⁹. Si sup̄ fuerit mister. cū dyabolo cōpurat. s̄ n̄ p̄aminat donū xp̄i. Ad p̄ illuz fuit purum ē. Per lapideū carnale trāsit aqua ad areolas. In carnali lapido nil generat. sed ortus fructus plurimos affert. habent q̄ nō mō boni sed etiaz mali misterii baptisadū. s̄ n̄c utri prātem baptisadū. Ministerium dedit em̄ xp̄s seruis. s̄ prāte sibi retinuit. quā si vellet poterat seruis dare vt seruis daret baptisadū suū tanq̄ vice sua et prāte suam p̄stituere poterat in aliquo vel in aliq̄b⁹ seruis suis. vt tāta vis esset in baptismo serui q̄nta ē in baptismo dñi. s̄ n̄ noluit. ne seru⁹ in seruo spem poneret. Baptizat seru⁹ vt minister baptisat dñs tāq̄ prātem h̄is. quā si daret suis. vt s̄ ip̄oz eēt q̄ dñi erat tot essent baptisami quot serui. vt sicut dicit ē baptisam⁹ Ioh̄is. sic dicitur baptisam⁹ petri vel paul. Ad ne fieret retinuit sibi dñs prāte baptisami suis aut misterii dedit. Si q̄ seruus dicit se baptisare. recte dicit. sed tanq̄ mister baptizat. et iō n̄ differt siue bon⁹ siue mal⁹ baptizet. Inde ēt nemo dicit baptisam⁹ me⁹. cū tñ dicat euangeliuz meli. prudentia mea. h̄c s̄ sint a dño. in q̄bus dñs est. Ali⁹ em̄ alio meli⁹ operat in euāgelisando. et ali⁹ alio prudētor ē. ali⁹ at alio magis minusue baptisatus siue ab inferiori siue a maiorib⁹ baptizet dici non potest.

Quae fuit illa prās baptisami quā xp̄s potuit dare ministris. sed non dedit. h̄c q̄rit que sit illa prās baptisami quā xp̄s sibi retinuit. et potuit dare seruis. h̄c ē vt plurimi volūt prās dimittēdi pctā i baptisamō. s̄ prās dimittēdi pctā q̄ i deus ē. Ad alij dicūt h̄c prātez non potuisse dare alicui fuozuz q̄ nulli potuit dare vt eēt q̄d ip̄e ē. vel vt haberet eētntā quam ip̄e h̄z. cui h̄ est eē q̄d posse. Dicit em̄ si h̄c potētntā alicui dare potuit. potuit ei dare creaturas creare. q̄ n̄ ē h̄ maior. potie q̄ illd. Ad q̄d dicit p̄. q̄ potuit eis dare potiaz dimittēdi pctā. et n̄ ip̄az eādē q̄ ip̄e potēs ē. s̄ potiaz creatā q̄ fu⁹ possz dimittēdi pctā n̄ tñ vt autoz remissiois sed vt mister. nec tñ sine deo autoz. vt si cur in ministerio h̄z exteri⁹ sc̄ficare. ita in ministerio h̄eret interi⁹ mūdare. et sicut id facit deo autoz q̄ cū eo t̄ i eo opat illd exteri⁹. ita interi⁹ mūdaret deo autoz q̄ eius dño velut q̄dā ministerio vtret. Ita ēt possz de⁹ p̄ aliquē creare aliq̄. n̄ p̄ cū tāq̄ autoz. s̄ ministrū. cū q̄ t̄ i q̄ oparetur. sic i bōis opib⁹ n̄ ip̄e opat et nos. nec ip̄e tñ. nec nos tñ. s̄ ip̄e nobiscū et i nob. et tñ i i sagēdis ministri ei⁹ sum⁹ nō autozes. Ita q̄ potuit dare suo prāte dimittēdi pctā i baptisamō. i vt in mūdatione interiori seru⁹ cum dño opet. non seru⁹ sine domino nec dominus sine seruo. sed dñs cum seruo. et in seruo. sicut i exteriori ministerio dñs opat cū suo et i suo. vñ t̄ dñs d̄ sc̄ficare et fu⁹. s̄ dñs iuisibili ḡa. fu⁹ v̄i sibili sacro. Cū aug. sup̄ leuiticū dñs ait. Ego dñs q̄ sanctifico. et de moyse ēt dictū ē. et sc̄ficabis eū. S̄ moyse sc̄ficabat visibili sacris p̄ sp̄m̄ vbi ē tot⁹ fruct⁹ visibili sacro. sine hac sc̄ficatōe visibilia sacra nil p̄sūt. Si q̄s h̄ meli⁹ apire poterit nō iudeo

q̄ pctā dimitteret. et sp̄m̄ sc̄m̄ daret. vtrūq̄ q̄ p̄us sc̄id bar i generali. sed postmodū dicit in speciali. p̄t̄ rāmen cognouit quis esset q̄ cutus potētntas esset. P̄t̄ mū em̄ sc̄uit p̄ cōuersationem in fātē. secundū p̄ reuelationē. p̄bertis et sic patet vtrūq̄.

mi quā xp̄s sibi retinuit. et potuit dare seruis. h̄c ē vt plurimi volūt prās dimittēdi pctā i baptisamō. s̄ prās dimittēdi pctā q̄ i deus ē. Ad alij dicūt h̄c prātez non potuisse dare alicui fuozuz q̄ nulli potuit dare vt eēt q̄d ip̄e ē. vel vt haberet eētntā quam ip̄e h̄z. cui h̄ est eē q̄d posse. Dicit em̄ si h̄c potētntā alicui dare potuit. potuit ei dare creaturas creare. q̄ n̄ ē h̄ maior. potie q̄ illd. Ad q̄d dicit p̄. q̄ potuit eis dare potiaz dimittēdi pctā. et n̄ ip̄az eādē q̄ ip̄e potēs ē. s̄ potiaz creatā q̄ fu⁹ possz dimittēdi pctā n̄ tñ vt autoz remissiois sed vt mister. nec tñ sine deo autoz. vt si cur in ministerio h̄z exteri⁹ sc̄ficare. ita in ministerio h̄eret interi⁹ mūdare. et sicut id facit deo autoz q̄ cū eo t̄ i eo opat illd exteri⁹. ita interi⁹ mūdaret deo autoz q̄ eius dño velut q̄dā ministerio vtret. Ita ēt possz de⁹ p̄ aliquē creare aliq̄. n̄ p̄ cū tāq̄ autoz. s̄ ministrū. cū q̄ t̄ i q̄ oparetur. sic i bōis opib⁹ n̄ ip̄e opat et nos. nec ip̄e tñ. nec nos tñ. s̄ ip̄e nobiscū et i nob. et tñ i i sagēdis ministri ei⁹ sum⁹ nō autozes. Ita q̄ potuit dare suo prāte dimittēdi pctā i baptisamō. i vt in mūdatione interiori seru⁹ cum dño opet. non seru⁹ sine domino nec dominus sine seruo. sed dñs cum seruo. et in seruo. sicut i exteriori ministerio dñs opat cū suo et i suo. vñ t̄ dñs d̄ sc̄ficare et fu⁹. s̄ dñs iuisibili ḡa. fu⁹ v̄i sibili sacro. Cū aug. sup̄ leuiticū dñs ait. Ego dñs q̄ sanctifico. et de moyse ēt dictū ē. et sc̄ficabis eū. S̄ moyse sc̄ficabat visibili sacris p̄ sp̄m̄ vbi ē tot⁹ fruct⁹ visibili sacro. sine hac sc̄ficatōe visibilia sacra nil p̄sūt. Si q̄s h̄ meli⁹ apire poterit nō iudeo

6. Me seruis in suo. rē. Que rit de ratione ita quaz affige m̄ḡ ne p̄us p̄deret sp̄e i boie. q̄ illd nullū vt in cōuersatione. q̄ possz mens. q̄ possz mus i oīdo. sc̄o rū cōfideat. vñ de clamam⁹ de be ara v̄gane. vira. dulcedo. et spes nra salue. s̄ d̄ q̄ ē spes aurilij. et est spes p̄m̄. dōm. q̄ si po. reitas dimittēdi peccata esset dara boni. iam possz homo sperare ab hoie gratiā et veniā. et ita q̄ dñs gratiam ad quaz grā ē velut dispositio necessaria. sed bec ab hoie separi non p̄t necd̄. S̄ cū h̄o possit oīdo adiuuare. q̄ d̄ p̄gruare p̄t h̄o sperare aliq̄ sc̄o tāq̄ in adiuuare nō tanq̄ in releuare. q̄ hoc ē grā sp̄alis solius xp̄i. et sic p̄ illd. Et or̄ est sc̄e baptisami q̄ fuit rē. Dicit q̄ d̄ alta rōe quā affignat euz d̄c. ne tot eēt baptisami q̄ baptisate. Cū n̄. rō n̄ eēt bōa. q̄ aut itelligit tot numero. aut tot sp̄e. Nō tot sp̄e p̄stat. q̄ plius forma r̄p̄tis est fecer̄ ē i oībo. Si tot nūero. nullū eēt incōueniēs. s̄. q̄ itelligit q̄ tot eēt denoia rōe. et ita sc̄isura eēt i ecclia. q̄ vñ possz dicere ego sum pauli. alius autē ego

Augusti. Leui. xij

qualis esset xp̄s in persona. et iudicio columbe vtrūq̄ d̄ dicit. quia p̄ hoc sc̄uit q̄ ip̄e eēt christ⁹. et q̄ ip̄e esset

sum appollo. et sic nō perfecta eēt vñtas i ecclia. cuius vñtatis p̄fectio fundamētū h̄z in vno baptisamō.

Hd intelligentia eoz que dicunt in pnti di. tria pncipalit' querit. Pmo qrit de pntate collate baptisatoris sine baptisanti qrit ad excoisioez. Secundo de ipa qrit ad incoisioem sine efficacia. Tercio qrit de ipa pntate baptisanti qrit ad dntem. Circa pmo breuit' qrit duo. Pmo qrit vtz soli sacerdotes sine clerici beant pntate baptisandi. Secundo dato qrit laici qrit vtz tñ heretici pntate illa coicet cū catholicis.

Questio. j.

Qx nō tm sacerdotes sz et laici possint baptisare. et sic ondū. Si baptizaret verula fuata forma vbor. iste que baptizat nō rebaptizat. gē baptizant. Sz verulamō baptizaret nisi bēret pntatē. gē. Itē alia rōe vi. Baptisamus qz ē sacm necessitatis iō institutum ē i eis oibz cōs sed elin nō sufficit nisi assist q possit baptisare. gē pntas baptisandi oibz debite pntate clerici qz laici. Itē. Job iij dū q dñs nō baptisabat ferd discipuli. sed discipul non dū erat collata pntas sacerdotat. gē. Lōtra. ysid. cōstat baptismū solis sacerdotibz traditū ēē nec ipis dyabolibz ei' misertū esse pmissus. Itē baptism' ē sacramentū eccle. sz ordo ēi ecclesiasticū ter archia. gē ab hīs solis pntatē q ad b in ecclesia sunt ordinati. sed illi soli sūt q habent ordinis sacra. gē. Itē si ppter necessitatem solā pntatē oibz. gē sacm pntatē sit sacm necessitatis. vtz q in cāu illo d3 q libet absoluerē et laic'. Itē si in cāu necessitatis indulgēt. vtz q si aliqz laic' baptizet ppter necessitatem. d3 rebaptizari. Itē. d3. q sacm baptismi est sacm ecclesiasticū. necessariū. 2 pmo. q ecclesiasticū. iō eius administratio pmo 2 pncipalit' ē cōmissa clericis. 2 inter hos sacerdotibz. Quia vō necessariū. 2 sacerdos nō sp̄ adest. iō eius administratio se extendit etiā ad laicos diuina mīa faciente. q neminē vult p̄ire. Quia vō pmo. iō a nullo alio sacro depulserit. 2 iō hui' misertū potestas se extendit ad oēs q possūt facere ea q sūt de integritate sacri. qdūqz ista faciat baptisatū est. iste gē solus excludit q nō p̄t. Propter qd nō rādū q baptism' sic alia sacra est sacm. 2 sacm vni. 2 vtz i integrū. Quia sacramentū. iō est signū visibile. 2 iō d3 hīe dispensatoez visibilē. vt hōiem nō sp̄m. Quia vō vni. iō d3 tradit ab vno dispensatoe nō a pluribz. Quia vtz. iō nō d3 idēz ē. sz alius. q in forma duplex psona exprimit cū dr. baptizet. Quia vō integrū. iō vtz rādū iō necessario duo sūt sacm 2 verbi. Verbi autē d3 dicit. 2 qz dicere ē cū in tēntiōe pferret. iō necesse ē q habeat discretiōem 2 nō sit stultus. 2 o3 q habeat locutiōem 2 nō sit mut'. Quia vō in elin d3 mergere. o3 q nō sit manē. ois gē talis p̄t baptizare. 2 i cāu necessitatis d3 etiā si nō sit ordiat. p̄t cām necessitatis sol' sacerdos d3 baptizare. 2 si alit' facit quis baptizaret tñ grauit' peccat. Patēt. gē obiecta. qz ysidorus loquit fm p̄gruitate erequendi nō fm p̄tatez. Et silt' pater aliud. qz si sit ecclesiasticū tñ est necessariū. 2 iō etiā fm rectam ordinatiōem eccle cōpetit eius administratio oibz eis q possūt exercere que sūt de integritate sacramenti. Ad illud de penitētia dōm qz 2 si sit necessariū. nō tñ fm. sed eoz q iam sunt de ecclesia. Preterea hoc sacramētū ē tñ adultoz. q pnt adire sacerdotē intei iōe cū carent exteriori. sed nō sic baptizamus. qz est remediū puuloz. Ad vltimū dōm qz potestas nō tñ data ēi cāu necessitatis. sz ēt iposita. vt si alias fecerit peccet. nūc vō nō peccat si facit. imo peccat si non facit. nisi hominibz tñ si fecerit factū ē. 2 sic p̄ rñsio ad illud. Ex p̄dictis patēt aliqz casus q circa pntatē baptisantium possunt queri. Solet enim queri. Utrum

fari. esto q se transfigurat in angelum lucis. Et sic vt detur. quia omnia verba potest dicere. 2 omnem actus facere que alit' pot. Et ad hoc p̄ rñsio q nō. qz nō pot. tñ ei administratio sacramenti sensibilis. Potest autē huius triplex rō reddi. P̄ma ē. qz sp̄s ē administratio autē sine dispensatio sacramentoz p̄ xpm hōiem instituta ē p̄ hōies ad salutē hōim dispēlandā. Secūda rō est. qz sp̄s ē ita p̄sus ab ecclesia q nec est mēbū actu nec potētia. 2 iō administratio aut potestas que dēcedit a capite christo non peruenit ad ipsum. Tercia ratio est. qz in omnibus sinistram habet intentionem. sicut enī xps oia bene facit. ita dyabolus omnia male. 2 ideo etiam si faceret actum. 2 diceret vbum. non tētem intēderet baptizare. sed potius deludere. 2 sic patēt q nō pot baptizare. P̄ma tñ ratio melius valet. Solet etiā qrit vtz aliquis in articulo necessitatis postus possit baptizare seipm. videt qz sic p̄t statū necessitatis. euz possit se mergere 2 verbū dicere. Et hoc qm videt inno centius in quadam decretali dicere qz si iudeus aliqz al pergar se aqua vrens forma baptismi. nō habens qui ei sacm tribuat 2 cuolat. inter fideles cōpurandus est dicit. Et ad hoc p̄ rō q null' potest sibi administrare sacramentū baptismi. Et p̄ma qdem ratio tacta est. qz nō saluat veritas forme. cū in forma duplex psona exprimat cū dicit baptizo te. Secūda rō quia baptizans pater est spiritualis baptizati. 2 ergo nemo est filius suus. ne mo seipm potest baptizare. Postremo deficit ibi rō significatiōis. quia enim significatur ibi mundans 2 mundans spūaliter. 2 hoc nō pot ēē idem. sed alius. ita necesse ē etiā q sit in sarfo. P̄ma tñ rō potior est. Solet etiā poni talis casus. habeat forsium mutus 2 mācus. Alter non potest baptizare quia deficit ei verbum. alter non potest quia deficit ei actus. videtur q ambo simul possint totum supplere 2 baptizare ppter necessitatem. Et ad hoc patet ratio q non possint. Aut cū dicit baptisamus aut baptizo. Si dicat baptisamus. mutat formam. si dicat baptizo. falsum dicit. quia cum sit mācus non mergit. 2 ita non potest ibi saluari qd est de integritate sacramenti. Si autē duo baptizent quorum vterqz mergit 2 dicit vbum. si dicit ambo baptisamus neuter baptizat. qz forma mutatur. Si vō dicitur baptizo. alter eum baptizat. sz q pus loquit et p̄t. alter vō omnino nihil facit. Solet etiā qrit si plures sint iō extrema necessitate vtz possint simul baptizari. Et qz sic vtz. qz ppter necessitatem indulgēt oibz. gē videt q vni possit baptizare plures vbi est piculū mort'. Et ad hā aliter responderetur qz ad p̄dicta. Qd patet. qz si baptizaret ita. Baptizo vos in nōie p̄ris 2 filij 2 spūs sancti. baptizari ē. Et si tu obijcias q mutat formaz si dicat nos baptisamus. dōm q in hoc est mutatio forme. Nā dicit p̄cianus. Nos igemiat singulare suuz. vt dicat ego et ego. vel ego 2 tu. vel ego 2 ille. 2 iō si dicat nos baptisamus aliqd d̄ forma extraneū. 2 forma mutat. Sed euz d̄ baptizo vos. sensus est baptizo te 2 te. 2 iō non ē formemutatio. sed geminatio. nā hīc nō introducitur psona alia nisi baptizans 2 baptizata. non sic est in forma alia cū d̄ nos baptisamus. Attēdēdū tamē qz si per plures numerū nō fiat vis aliqz nisi que sit fm cursum solitum loquendi. fm q papa de se vntico dicit nos dicimus. et in vulgari hoc vtzur linguaio. nō dicere formā mutari nec corruptam. Sed si istuz serio dicerem 2 cum pondere sui sensus. alium generaret intellectum. 2 iō nō esset baptismus. quia sicut p̄determinatum est mutatio forme aufert baptismū. Et p̄dictis gē p̄ vtz p̄t sit

plures baptizare. nō plures vnū. 2 rō ē mutatio forme
i vno 2 nō i alio. Hōc nihilomin⁹ alia rō assignari. qz n̄
est necē qz sūt duo baptizēt. si vterqz p̄ sbū dicere 2 mer
gere. S; necitas 2 vtilitas ē qz sūt duo baptizēt qm̄ sūt
in articulo mortis. Alia rō rō ē. qz baptizās mīster r̄p̄
sūt. vñ sic i b qz vn⁹ hēat ples vxoies saluari potuit rō
sacri aliq̄ mō. qz chris⁹ est sp̄sus multaz aiarū. s; non
ecōuerso. sic i p̄posito ē intelligēdū qz vnus ē baptizās
interi⁹. s; chris⁹ dñs a q̄ est vnitas in sacro baptisim⁹.

Questio ij b

Dato qz clerici 2 layci possint baptizare. qz. si possint
baptizare heretici. Et qz sic ostēdit pmo aucte bede. siue
heretic⁹ siue scismatic⁹ i noie sc̄ trinitatis baptizat. nō
vz iste q̄ baptizat. ē a catholic⁹ baptizat. Itē Aug.
nulli sacro ē iniuriādū. illi autē iniuriātur qui dicūt ea
polluti p̄ pollutionē ministrorū. s; heretici q̄ntis polluti
p̄r baptizare. Itē accēdit s̄bo ad elin sic sacm. sed
heretic⁹ dicit sbū 2 h; elin. s; p̄r ferre sacm. Itē po
restas baptizandi nō est donuz ḡ e granū faciētis. s; r̄m
gratis dare. qz istar qz mali sacerdotes baptizāt. s; esto
qz aliq̄s sacerdos catholic⁹ fiat heretic⁹. tñ p̄r h̄ non
amittit gr̄az sbū datā. vñ qz possit baptizare. Cōtra
cū tradit forma baptisim⁹ p̄mittūtur duo. s; doctrina et
fides. Nam. vl. docere baptizātes i noie pa. rē. 2 rur
sus. q̄ crediderit 2 baptizat⁹ fuerit. s; doctrina heretic⁹
rū nō est scia s; inspicitā. 2 fides eoz est error. nō fides.
ergo nec baptisim⁹ eoz ē baptisim⁹. Itē baptisim⁹ ē sa
crāmētū fidei. s; vbi deficit fides. deficit baptisim⁹. Hō
batio p̄me aug. Accedit sbū ad elin 2 sic sacm. nō qz d̄
s; qz credidit. s; si nō credidit. nō est sacm. s; cū heretic⁹ n̄ cre
dat nō p̄ferre sacm. Itē ad baptisimū requir̄ interi⁹. s; h̄
heretic⁹ nō h; interi⁹. qz nō h; fidē q̄ interi⁹ dirigit. vt
dicit amb. s; nō p̄r baptizare. Itē heresis nō est ecclia
s; baptisim⁹ heretic⁹ nō ē baptisim⁹ ecclie. s; sol⁹ baptisim⁹
ecclie est baptisim⁹ hereticorū. s; q̄ nō sūt de ecclia nō est
baptisim⁹. Cōtra. ddm̄ sicut dcm̄ ē qz ista tria sūt de inre
gritate baptisim⁹. s; imersio in aquā. platio vbi. inreō
faciēdi qd̄ facit ecclia. 2 qz heretic⁹ manēs heretic⁹ pōt
hec tria h̄re. p̄r baptizare 2 baptizat qm̄ aliq̄d istoz non
deficit. opatur em̄ tū cō v̄ heretic⁹ s; v̄ catholic⁹.

19

Ad illd̄ qd̄ obi de doctrina 2 fide. ddm̄. qz ista non
sūt necitas s; r̄gruāt. fides inq̄ baptizātis nā si
des ecclie necē ē. 2 hec nō deficit. 2 p̄ h̄ p̄ sequēs. Sicut
ad illd̄ qd̄ obi de inreōne. ddm̄. qz sicut patet in fra v̄
tentio p̄ esse respectu op̄is nō respectu finis. 2 sic p̄r ē
recta etiā sine fide. Ad vltimū ddm̄. qz illd̄ argumen
tū nō v; 2 fert Aug. instāriā. egip̄ nō est padisus. s;
fluu⁹ egip̄ nō ē fluu⁹ padisi. 2 ē fallacia dñtis. homo
non est asinus. s; genus hominis nō est genus asini. p̄r
em̄ ecclia et heresis in aliq̄ cōmunicare q̄ntis multū dis
ferāt. Ex his patet casus quo possit queri de heretico.
qui credit qz ecclia nihil faciat. videt em̄ qz cum talis ni
hil inreōdat facere. nō baptizat. Et ad hoc ddm̄. qz here
ticus bene inreōdat aliq̄n rulum facere qd̄ facit ecclia. 2
tū inreōdat qz ecclia nihil faciat. qz respectu alteri⁹ ē inre
tio 2 credulitas. Nā credulitas est respectu effectus. 2
ip̄e credit qz nullus effectus subsit illi operi. nihilomi
nus tamen intendit facere ad id opus. non tamen v̄rē
acrus ablutiois corporis. verumetiam vt est aer⁹ qui
dam consuetus fieri ab ecclia. 2 hoc intendendo face
re. p̄ntis p̄ncipaliter non intendat effectus. intendit ta
men ex consequenti. sicut supra tactum est de eo qui vo
luntarie se subicit op̄i exteriori. per sequēs voluntarie
se subicit caracteri. 2 sic patet totum.

20

Ad illd̄ qd̄ obi de doctrina 2 fide. ddm̄. qz ista non
sūt necitas s; r̄gruāt. fides inq̄ baptizātis nā si
des ecclie necē ē. 2 hec nō deficit. 2 p̄ h̄ p̄ sequēs. Sicut
ad illd̄ qd̄ obi de inreōne. ddm̄. qz sicut patet in fra v̄
tentio p̄ esse respectu op̄is nō respectu finis. 2 sic p̄r ē
recta etiā sine fide. Ad vltimū ddm̄. qz illd̄ argumen
tū nō v; 2 fert Aug. instāriā. egip̄ nō est padisus. s;
fluu⁹ egip̄ nō ē fluu⁹ padisi. 2 ē fallacia dñtis. homo
non est asinus. s; genus hominis nō est genus asini. p̄r
em̄ ecclia et heresis in aliq̄ cōmunicare q̄ntis multū dis
ferāt. Ex his patet casus quo possit queri de heretico.
qui credit qz ecclia nihil faciat. videt em̄ qz cum talis ni
hil inreōdat facere. nō baptizat. Et ad hoc ddm̄. qz here
ticus bene inreōdat aliq̄n rulum facere qd̄ facit ecclia. 2
tū inreōdat qz ecclia nihil faciat. qz respectu alteri⁹ ē inre
tio 2 credulitas. Nā credulitas est respectu effectus. 2
ip̄e credit qz nullus effectus subsit illi operi. nihilomi
nus tamen intendit facere ad id opus. non tamen v̄rē
acrus ablutiois corporis. verumetiam vt est aer⁹ qui
dam consuetus fieri ab ecclia. 2 hoc intendendo face
re. p̄ntis p̄ncipaliter non intendat effectus. intendit ta
men ex consequenti. sicut supra tactum est de eo qui vo
luntarie se subicit op̄i exteriori. per sequēs voluntarie
se subicit caracteri. 2 sic patet totum.

21

Ad illd̄ qd̄ obi de doctrina 2 fide. ddm̄. qz ista non
sūt necitas s; r̄gruāt. fides inq̄ baptizātis nā si
des ecclie necē ē. 2 hec nō deficit. 2 p̄ h̄ p̄ sequēs. Sicut
ad illd̄ qd̄ obi de inreōne. ddm̄. qz sicut patet in fra v̄
tentio p̄ esse respectu op̄is nō respectu finis. 2 sic p̄r ē
recta etiā sine fide. Ad vltimū ddm̄. qz illd̄ argumen
tū nō v; 2 fert Aug. instāriā. egip̄ nō est padisus. s;
fluu⁹ egip̄ nō ē fluu⁹ padisi. 2 ē fallacia dñtis. homo
non est asinus. s; genus hominis nō est genus asini. p̄r
em̄ ecclia et heresis in aliq̄ cōmunicare q̄ntis multū dis
ferāt. Ex his patet casus quo possit queri de heretico.
qui credit qz ecclia nihil faciat. videt em̄ qz cum talis ni
hil inreōdat facere. nō baptizat. Et ad hoc ddm̄. qz here
ticus bene inreōdat aliq̄n rulum facere qd̄ facit ecclia. 2
tū inreōdat qz ecclia nihil faciat. qz respectu alteri⁹ ē inre
tio 2 credulitas. Nā credulitas est respectu effectus. 2
ip̄e credit qz nullus effectus subsit illi operi. nihilomi
nus tamen intendit facere ad id opus. non tamen v̄rē
acrus ablutiois corporis. verumetiam vt est aer⁹ qui
dam consuetus fieri ab ecclia. 2 hoc intendendo face
re. p̄ntis p̄ncipaliter non intendat effectus. intendit ta
men ex consequenti. sicut supra tactum est de eo qui vo
luntarie se subicit op̄i exteriori. per sequēs voluntarie
se subicit caracteri. 2 sic patet totum.

22

Ad illd̄ qd̄ obi de doctrina 2 fide. ddm̄. qz ista non
sūt necitas s; r̄gruāt. fides inq̄ baptizātis nā si
des ecclie necē ē. 2 hec nō deficit. 2 p̄ h̄ p̄ sequēs. Sicut
ad illd̄ qd̄ obi de inreōne. ddm̄. qz sicut patet in fra v̄
tentio p̄ esse respectu op̄is nō respectu finis. 2 sic p̄r ē
recta etiā sine fide. Ad vltimū ddm̄. qz illd̄ argumen
tū nō v; 2 fert Aug. instāriā. egip̄ nō est padisus. s;
fluu⁹ egip̄ nō ē fluu⁹ padisi. 2 ē fallacia dñtis. homo
non est asinus. s; genus hominis nō est genus asini. p̄r
em̄ ecclia et heresis in aliq̄ cōmunicare q̄ntis multū dis
ferāt. Ex his patet casus quo possit queri de heretico.
qui credit qz ecclia nihil faciat. videt em̄ qz cum talis ni
hil inreōdat facere. nō baptizat. Et ad hoc ddm̄. qz here
ticus bene inreōdat aliq̄n rulum facere qd̄ facit ecclia. 2
tū inreōdat qz ecclia nihil faciat. qz respectu alteri⁹ ē inre
tio 2 credulitas. Nā credulitas est respectu effectus. 2
ip̄e credit qz nullus effectus subsit illi operi. nihilomi
nus tamen intendit facere ad id opus. non tamen v̄rē
acrus ablutiois corporis. verumetiam vt est aer⁹ qui
dam consuetus fieri ab ecclia. 2 hoc intendendo face
re. p̄ntis p̄ncipaliter non intendat effectus. intendit ta
men ex consequenti. sicut supra tactum est de eo qui vo
luntarie se subicit op̄i exteriori. per sequēs voluntarie
se subicit caracteri. 2 sic patet totum.

23

Ad illd̄ qd̄ obi de doctrina 2 fide. ddm̄. qz ista non
sūt necitas s; r̄gruāt. fides inq̄ baptizātis nā si
des ecclie necē ē. 2 hec nō deficit. 2 p̄ h̄ p̄ sequēs. Sicut
ad illd̄ qd̄ obi de inreōne. ddm̄. qz sicut patet in fra v̄
tentio p̄ esse respectu op̄is nō respectu finis. 2 sic p̄r ē
recta etiā sine fide. Ad vltimū ddm̄. qz illd̄ argumen
tū nō v; 2 fert Aug. instāriā. egip̄ nō est padisus. s;
fluu⁹ egip̄ nō ē fluu⁹ padisi. 2 ē fallacia dñtis. homo
non est asinus. s; genus hominis nō est genus asini. p̄r
em̄ ecclia et heresis in aliq̄ cōmunicare q̄ntis multū dis
ferāt. Ex his patet casus quo possit queri de heretico.
qui credit qz ecclia nihil faciat. videt em̄ qz cum talis ni
hil inreōdat facere. nō baptizat. Et ad hoc ddm̄. qz here
ticus bene inreōdat aliq̄n rulum facere qd̄ facit ecclia. 2
tū inreōdat qz ecclia nihil faciat. qz respectu alteri⁹ ē inre
tio 2 credulitas. Nā credulitas est respectu effectus. 2
ip̄e credit qz nullus effectus subsit illi operi. nihilomi
nus tamen intendit facere ad id opus. non tamen v̄rē
acrus ablutiois corporis. verumetiam vt est aer⁹ qui
dam consuetus fieri ab ecclia. 2 hoc intendendo face
re. p̄ntis p̄ncipaliter non intendat effectus. intendit ta
men ex consequenti. sicut supra tactum est de eo qui vo
luntarie se subicit op̄i exteriori. per sequēs voluntarie
se subicit caracteri. 2 sic patet totum.

Quartus
Quartū ad scdm̄ articulū. Querit̄ dñter de p̄rā
te baptisimū p̄ p̄p̄riem ad effectū. 2 circa h̄ q̄
runt duo. P̄mo q̄rit̄ vtrū mali ministri s; carbo
lici dent sacm̄ 2 rē. Scdo q̄rit̄ vtrū heretici 2 p̄si ab ec
clesia dent rem sacri vt catholici.

Questio. j.

Ex mali ministri dent rē sacri p̄bat multis autoritatib⁹
bus q̄ h̄ntur in lra. maxime ista. si q̄s baptizauit ebri⁹
homicida. adult. si baptisim⁹ xpi ē. r̄ps baptizat. s; r̄ps
baptizat sc̄si. ado. ḡ 2 mal⁹ minister s̄l. Itē rōe v̄r
qz si baptisim⁹ mali hois nō daret gr̄am. tūc sal⁹ n̄ra p̄r
deret ex aliena vita. qd̄ si nepharū ē dicere 2 inuistū. p; 3
qz mali ministri p̄ferūt rē sacri. Itē pl⁹ p̄rmer doctrina ad
doctoreqz baptisim⁹ ad baptizantē. s; mal⁹ doctor dat do
ctrinā bonā 2 sanā quā dñs p̄cepit accipe. Mar. xxiij.
s; multo for⁹ iste q̄ baptizat q̄ntis mal⁹ p̄r dare bonum
baptisimū siue effectū baptisim⁹. Cōtra Mal. ij. Ma
ledicā b̄ndictōib⁹ v̄ris d̄r sacerdotib⁹ malis. Et gl. Je
ro. h̄c d̄ a vobis b̄ndictū fuerit a mē. maledicet. s; q̄ bap
tizat a malo sacerdote maledictus ē. nō ḡ recipit eius
ministerium gr̄am. Itē ec̄. xxiij. ab imūdo qd̄ mūdabit
sed sacerdos mal⁹ ē imūdo. s; ab ip̄o vel p̄ ip̄m nō p̄ferit i
baptisimū gr̄a q̄ mūdāt aiām. Itē rōe v̄r. qz sicut sen
sus 2 mor⁹ fluūt a capite i mēbra corpalia. 2 ab vno mē
bro in aliud. ita 2 in corp̄ misticō. s; i mēbrū aridū n̄ de
fert sensū. sacerdos q̄ ē in mortali peccō baptizādū nō con
fert gr̄am baptizato. Itē orō viciaf ex vicio otāris. 2 po
tius meret̄ hō irā q̄ gr̄am. Cōtra Grego. cū is q̄ displicet
ad intercedendū m̄rit. irat̄ anim⁹ ad deteriora puoca
tur. s; baptisim⁹ viciaf ex vicio baptizantis. aut si nō v̄r
tiaf. cū de⁹ iudicat de op̄ib⁹ fm̄ interiora. 2 sacerdos sic
moxius. 2 op̄ ei⁹ mortui. mortuus autē nō viuificat. p; 3
qz mal⁹ sacerdos p̄ferre nō p̄r gr̄am viuificantē. Itē
qz sit. qz in lege p̄cepit erat fugere imūdū corpaliē. ergo
sp̄ualit̄ illud debem⁹ obf̄uare. Itē esto qz sacerdos pe
tat p̄cū p̄ baptisimū. nūqd̄ ei dādū. Si sic. cū emat sa
crāmētū ē simonia. Si nō. remanebit nō baptizat. 2 h̄
ē p̄pter piculū. aut baptizat sine sacerdote p̄r necitatē
Itē. ddm̄. qz mal⁹ sacerdos nō tñ facim̄ sed etiā rē dat
nō ip̄e sed de⁹ eius sacra sūt bona 2 ipolluta. In bap
tisimū em̄ nō mūdāt neqz interi⁹ baptizat mīster sed deus.
Sed cū de⁹ lauet interi⁹ p̄cedente lortio exteriori. 2
exteriori displiceat. quia lauās displicet. quō dñs est vt
lauante malo sacerdote exteriori. de⁹ lauet interi⁹. Et
ad illud ē norandū qz est qd̄dam opus qd̄ habet fructem
a charitate interna solū. qd̄dam qd̄ habet ab institutiōe
diuina. P̄mū opus ē virtutis 2 vicij. 2 a deo pensat
fm̄ qualitatē voluntatis. Scdm̄ ē op⁹ sacri 2 b̄ pensat
fm̄ meritū 2 dignitatē xpi in institutiōe. 2 tale sp̄ remanet
efficax et impollutū. nec pōt aliquo mō pollui sicut nec
mcliorari. habet em̄ virtutē a xpo non a ministro. sicut
semen sacm̄ in terrā equaliter fructificat siue sit bonus
qui seminat siue malus. 2 sic b̄c. Ex h̄is patet obicera.
Nā m̄ sacra sunt b̄ndictōes dei nō maloz. Et sic patet
etiā sequens. quia immundus ibi non mundat. Simi
liter ad illud quod obijetur a simili de corpali nutrimentū
to patet responsio qz nō ē simile. quia de⁹ imediare dat
gratiam baptizato. Ad illud quod q̄ritur vtrū pec
cer qui accedit ad malū sacerdotē. ddm̄ qz nō. imo mag⁹
peccat illi qui eū recusat credens sacm̄ per ip̄m disp̄
sacm̄ ē viciaf. quia facit iniuriā sacramento. Nec va
let qd̄ obijet. quia illud intelligit de ractu p̄ imitatioes 2

consensu malū. nōl se autē tangit d̄ baptisimū recipit.
 24 Ad illud qđ obr̄ de simoniacō. dicit̄ qđam qđ po-
 rius debet quis se baptizari facere a laico. Sed esto qđ
 non est alius. dicit̄ qđ nō potest dare p̄ciū ve sacri emat
 sed vt emat aquam. Sed esto qđ aq̄ sit consecrata. nūc di-
 cit̄ qđ ante debent d̄mittere p̄uulū mort̄ sūi baptisimo
 quia nō sūt faciēda mala vt eueniāt bona. Meli⁹ tñ ē
 dicere qđ d̄t̄ p̄ciū nō ad emēdū sacri vel aquā. sed
 ad red̄tendā veritatē iuris sui. 2 B magis videt̄ con-
 sonare pietati 2 etiam iuri.

Questio. ij.

25 **U**trū heretici dent rem sacri. 2 qđ nō videt̄. Aug. de cō-
 se. dist. iij. ecclesia paradiſo cōparata indicat nobis pos-
 se quidem foris baptisimū eius recipere. sed salutem beati-
 tudinis ei tra cā nec accipere nec habere. **I**te Augu. qđ
 foris ecclesiam baptizat. nō summū baptisimū ad salu-
 tē sed ad p̄niciem. habentes formā baptisimū. virtū-
 tem eius negantes. **I**te rōne videt̄. quia si baptisima he-
 reticōz facit filios dei dādo grām baptisimatis. videt̄
 qđ inter hereticos extra eccliam sūt filij dei. hoc autē fal-
 sum est. ergo rē. **I**te si baptisima hereticōz facit remis-
 sionē peccōz. 2 remissio sit per sp̄m sc̄m. ergo inter eos
 est sp̄s sc̄s. ergo heretici dant sp̄m sc̄m. sed hoc ē fal-
 sum. **C**ontra. Unū ē baptisima r̄t̄i ecclie 2 hereticōz. qui in eadē
 forma baptisimatis. ḡ eandē efficaciam habet. ergo si in
 baptisimo ecclie daf̄ gratia. 2 in baptisimo hereticōz. **I**te
 baptisima illōz est vt sacri. qđ p̄ciū. quia nō est iterandū. ergo si nō
 inuenit̄ obstaculum tra 2 fert̄ grām vt catholicōz. **I**tem possibile ē qđ
 qui baptizat sit hereticus mēnesciente. ergo dānum in-
 curro de malicia aliena sine omni culpa. **R**. dōm qđ
 baptisimus qui soluz daf̄ ab hereticis in forma ecclie
 baptisimus ē. ab ip̄simo ecclie regenerat filios ecclie
 non hereticos. generat etiam filios in xpo. Exemplū aug.
 contra donatū est. quia sicut iacob nō tantū genuit per
 vterū liberarum sed etiā aēllaz. sic et xps. vnde qui bo-
 ni baptizantur ab hereticis. 2 parat̄ eos filijs ancillarū
 sed qđ mali ab ecclia cōparat̄ eos eis. **H**abet̄ igit̄ semp̄
 efficaciam nisi hēat̄ obicem in suscipiente. tūc autē h̄z ob-
 icem qđ iste qui baptizat consentit heresi. Et hoc potest
 esse triplex. aut quando est heretic⁹ 2 fauet̄ errori. aut
 si non est hereticus. tñ vadit ad hereticū p̄ciū in p̄ciū
 p̄ciū ecclie. aut si non est p̄ciū vadit tamē ad occultū
 quē sc̄t̄ eē hereticū. propter aliquod comodū vel fa-
 uorē. 2 tūc nihil accipit qui accipit ab heretico vt ē he-
 reticus. Sed tūc nō consentit. quādo habet̄ impotentiam
 discernendi vt paruulus. vel quando ille hereticus
 est occultus 2 creditur esse catholicus. aut quando bo-
 mo est in necessitate cōstitutus solo necessitatis sc̄uitu.
 Auctoritates aug. s̄m p̄mā viam intelligunt. Rationes
 ad op̄positū patent. quia quos heretici baptizat̄ nō
 consentientes heresi sue. 2 si viderent esse de eis. tamen
 sunt ecclie filij 2 intra eccliam. Unde aug. dicit̄ con-
 tra donatū. qđ heretici baptizant non per id qđ habent
 repugnans ecclie. sed per id quod habet̄ cōtrarietatem
 ab hereticis nisi baptisima. nec in alijs conueniat. ius-
 dicandus est catholicus. quia cum catholicis conuenit
 2 non habet̄ repugnans. 2 talis ē paruulus. 2 ideo qđ
 ut̄ paruuli baptizentur. ab hereticis. non tamen sūt in-
 ter hereticos quārum ad meritū sed solū quantū ad n̄
 meritū. et ideo non sequitur qđ sūt inter hereticos s̄m qđ
 heretici sūt sicut filij dei. nec etiam qđ inter eos sit sp̄s

sanctus p̄ quem remittuntur peccata.

Quāntū ad tertium articulum queritur de potestate
 baptizantū p̄ cōparationem ad dantem illam. **E**t
 circa hoc queruntur duo. Primo querit̄ que sit
 illa potestas quam xps dare potuit ministris 2 nō de-
 dit. Secundo queritur vtrū xps fuerit data potestas
 dimitteñdī peccata.

Questio. ij.

Circa quam procedendum ē hoc modo. Super illis
 Johannis. j. Dic est qui baptizat. dicit̄ aug. qđ Job. di-
 dicit qđ potestatem mundandi a peccatis ministris. da-
 re potuit. sed non dedit. ergo videtur qđ ista fuerit po-
 testas cooperationis. **I**tem qđ illam dare potuerit.
 sed non dedit. videtur per verbum aug. 2 magistri. quia
 non dedit hanc potestatem ne homo sp̄m poneret in ho-
 mine. Sed propter nullā potentiam homo speraret in
 homine nisi homo haberet potentiam dimitteñdī culpā
 2 dandi grām. ergo de illa intelligitur. **I**te hoc ap̄m
 ostenditur ratione qđ potuit hanc communicare per lit̄-
 mulam spiritualibz. qđ angelo superioris ordinis dedit
 potentiam purgandi alium qui est inferioris ordinis. er-
 go cum ita sit ordo in ecclesiastica ierarchia sicut in an-
 gelica. patet. **I**tem ostenditur etiam per simile in
 corporalibus. quia rebus corporalibus dedit potentiam
 curandi a morbo corporali. ergo animabus sanatis vt
 buit dare potentiam curandi a morbo spirituali. **I**te
 hoc etiā p̄bat̄ a minor. quia dare potuit ministrū ecclie
 sic potentiam expellendi demones. ergo multo fortius iemi-
 nariū eoz qđ est peccatū. **I**te a minor videt̄ alio mō. 2
 nulla creatura nobilitior est aīa sc̄ta. sed gr̄e dedit poten-
 tiam expellendi culpam. ḡ et aīe dare potuit. **C**ontra
 Aug. nauis est iustificare impium qđ creare celū. 2 ter-
 rā. sed potentia creandi non est capax creatura. ergo
 nec potentia iustificandi nec dimitteñdī peccata. **I**te
 omnis actio est per cōiunctionem agentis. sed sol⁹ de⁹
 p̄t̄ illabi aīe. ergo solus potest purgare. **I**te purga-
 tio a culpa est a superior. sed solus deus est supra libe-
 ar. ḡ solus deus potest culpam dimittere que est in li-
 arb. **I**te interius baptizare est grām infundere 2 gra-
 tiā infundere est ip̄am creare. sed sol⁹ dei est creare gra-
 tiam. ergo ip̄sū tñ est interius baptizare sicut a culpa
 purgare. **R**. dōm qđ circa baptismum possunt sex
 p̄t̄es annotari. vt videamus quā dare potuit d̄s 2
 nō dedit. Prima est autoritatis. quia deus a seip̄o non
 aliunde h̄z p̄t̄e interius mudandi a culpa. Secunda est
 cooperationis vt homo accepta diuinit⁹ potentia in ra-
 ti acru esset cooperato. Tertia est excellentie. vt p̄mā
 bundantiorē grām essentem in baptizante. interioz
 p̄ferret grām baptizato. Quarta est inuocatio. vt hō i-
 noie perri baptizari possit sicut in noie xpi vel trinitatē
 Quinta est institutio. vt sicut xps habuit p̄t̄em. in-
 stituendi baptismus in aqua. ita alius haberet in aqua
 vel alibi. Sexta est ministerij qđ dar vt p̄ hōiem possit exte-
 rius ministrari 2 verbum 2 elem. Prima nec dare potuit
 nec dedit. vltimā dare potuit 2 dedit. de oībz inter me-
 d̄s dicit̄ m̄ gr̄i qđ dare potuit. s̄ nō dedit. Sed az cī 2 ter-
 tiā nō deduit̄ spes i hōie ponere. qđ si vn⁹ hō possit aliū
 sanare sp̄ualr. vel suis n̄ cr̄itis pl⁹ de grā dare. sparz bō
 ab hōie grā nec veniā. Quarta hō 2 quinta non dedit
 ne tot essent baptismi. a quoz baptisite. quia baptismus te-
 nominatur ab eo cuius nomine sit. 2 ab eo qui instituit
 et ideo ne multi essent baptismi. sed vnus solus. insti-
 tute vt vnus sol⁹ inuocaret. De p̄t̄e vero cooperatio-
 nis p̄t̄erua est. qđ magister. dicit̄ qđ illa dare potuit. hōc

Argum.

27^m coiter negat. S; q; aug^o. videt hoc dicere. ppter B
 noradu q coopari ali e dupli. Uel p modu de efficien
 tis sicut natura coopat deo i p ducere naturalu. 2 li. ar
 bi. gre i faciedo op^o meritoriu. Uel p modu disponetis
 sicut coopatur ho deo qru ad gram. q; se disponit. P^o
 mo no qd qd videat dicere magis da dare no potuit. q;
 creatura capax no fuit. nec ho em intellexit Aug. Si
 cut em tacu fuit i pmo li. di. xij. 2 p obiectiones ostensuz
 dare gram e poterie infinite 2 poterie supra mitem hu
 manā que imediare e in deū. Secūdo ho mo dare potu
 it vt ho p m actu interiorē baptisato gram obtineret. no
 gram efficiēdo s; ipam baptizādo. sicut dedit homini
 virtutē faciēdi miracula. no q; ipe ea efficiet. s; virtute si
 bi a deo data qrua velle impetraret. S; hac no dedit
 homi. s; vt tñ possit interi^o i saluādo aiām. sicut exteri
 us virtute miraculoz sanat corpora. tūc enī ad eos recurre
 ref. p salute aie. sicut ad deū. Dñs aut qru ad hāc potē
 tiā oēs fecit eqles. vt salutē aie a se solo doceat reqrēdā
 Dñs enī eqliter purgāt q sacm administrā. 2 ita no est
 28^m efficacia in actu mētis baptizātis. s; solū i administratōe
 sacri. 2 p b manifesta e solutio obiection. Ad illud q
 qd obf q angelus supioris ordinis purgat. 2 d d q
 illud e intelligēdū qru ad cognitōem. 2 hoc solū dispo
 situe. S; magis e purgare affectiuā. q; magis e deo cō
 iuncta. Preterea habitus q reformat e habit^o magis dei
 formis. nihilomin^o tñ dicit Aug. q solus de^o e doctor.
 sicut solus baptizat interi^o. S; in b no dicit dyo. no
 est vult excludere dispōem doctoris exterioris q est per
 modū cuiusdā exēsiōis. s; vult q habit^o a solo deo infu
 dat. nec i hoc excludit cooparōne luis naturalis. Aliq
 enī sūt q possunt cognoscere p lūmē naturaliter indi
 tū. Similit aliq bona sūt ad que possunt affueheri p
 recitudinē naturaliter insertā. 2 sicut ad ea q sup naru
 rā sūt solus ds eleuat cognitūā. in fūdendo habitū cog
 nitūū. vt pote illustratōem pphie vel fidei. sic cū gratia
 gratū facies 2 ebaritas eleuat supra naturā. n infū ibi
 nisi p infusione. 2 sicut cognitūa deo coopante p se pfi
 cere aliquo habitu naturali. vt pote cognitōis natural
 di qru ad habit^o morales 2 infusos. 2 q; gratia gratū
 facies naturā supra se eleuat. habitus e infusus. 2 iō ab
 illo solo e qd p i habi aie. Quāvis aut vtrūq; sit a deo.
 tamē i habitu cognitōis doctor pparat no solū s; bo exte
 rioris. s; etiā p habitū interiorē. 2 ita vn^o e melior doctor
 q; alter. Ita de^o potuisset facere i baptismo. s; noluit vt
 29^m ei soli omni potentia honor 2 glia attribuat. Ad illd
 qd obf de medicina corpali patet rñsio. q no est simile.
 q; medicine sanitarē no efficiūt. s; disponūt adiuuādo
 naturā. No est etiā sile. q; corpalia mutuo agūt 2 pari
 unt. no sic agūt aia infuit i aiām. 2 rō but^o assignata fuit
 30^m in pmo li. Ad illud qd obf de expulsioe demonū. di
 cēdū q illd no e mai^o s; min^o. q; demō pte expelli sine me
 liozatoe 2 infusioe gre. s; no culpa. demō enī pte expelli.
 31^m q; pte arrari p dñi pte. Ad illud qd obf de gra. du
 cēdū q gra expellit info. mado no efficiēdo. 2 q; aia no
 pot aiām info. mare. iō nec acru illū cōscare. effectiue ac
 32^m solus ds e q pte grāz dare. Parer q. de q pte aug^o. i rel
 lecte. s; de pte cooparōis. q dī aliq; coopari. no q; si
 mul cū illo efficiet. s; q; aliq; dono sibi dato aliqd facit. q
 scō ds facit. s; solo nutu mētis sine actu sacri. Tñ sicut
 brūs pter dī mortuos suscitasse. 2 infirmos curasse. 2
 habere virtutē curādi 2 grām sanitarū. no q; ipa facerz
 s; q; de nutu suo faciebat sine aliq; visibili sacramento.
 ne dicit aliq; purgare 2 purificare 2 deo coopari. si

data eēt ei cōsimilis grā ad alas purgādas. qd noluit
 deus. sicut dicit aug^o. Ideo etiā no dedit q vnus bapri
 sarec melius q; alter. 2 si mgr ita intellexit bñ intellexit.
 2 rōes inducte ad oppositū no sūt cōtra ipm. verū tamē
 ipe in sra multū expmit. 2 ideo i gre ista no est ei vis q; q;
 cōsentiedū. 2 ita parer solutio obiection. Ad hoc pbleu
 ma terminandū valent que scripta sunt de donatōe gre
 xij. di. li. j. **Questio** q
 Utrū christo data sit pās dimitte di pctā. Et q sic vū
 def. An resurrexōem em dicit Mar. ix. vt aut laatis
 q; fili^o hoīs h; pte dimitte di pctā. P^o resurrexōem
 dicit Mar. xl. data est mibi omis potes. 2. Jte rō
 ne vt. q; xpūs e redēptōr fm q; hō 2 mediator. sicut dicit
 tur i li. iij. sententiā. dist. xix. s; magis e redimere gen^o
 humanū q; humana pctā dimittere. g. 2. Jte huma
 na natura est vnita diuine in vnitate persone. g multo
 fortius i vnitate oparōis. g quis sit dei solus. est tamē
 hoīs christi etiā dimittere pctā. Contra ille solus po
 rest pctā dimittere q pte aias viuificare. s; solus dei et
 no aliter^o est aias viuificare sicut dicit ang. g. 2. Jte
 q; homo iste sit deo vnitus. tñ homo e 2 creatura. g
 fūite poterie. s; aiām recreare cū sit facta nubi p pecca
 tū. est infinite poterie ergo illud no pte christi^o fm q; hō.
 33^m R^o. ddm. q; si intelligat de potestate effectiua dimit
 tendi peccata. sic solus dei est non hominis. quia christi^o
 interi^o baptizat non fm q; homo. s; scdm q; deus. S;
 aut de potestate dispositiua. vt pote per modū meriti
 sic christus meruit nobis dimittere peccata. 2 q; rōm
 ad penam. 2 quantum ad culpam. Unde quis deus
 dedit dona hominib; 2 donauit culpa. Quia vero ho
 mo innocēs accepit i nobis dona. id est meruit vt nos
 accipere mus. Meruit autē christus nobis remissionē
 culpe 2 relaxationē pene sua passione q; fuit deo grātis
 sima. 2 in se fuit acerbissima. nullo modo ex debito suo.
 imo ppter solūda debita nostra. 2 in hoc habet christi^o
 excellere in q; hō i pte dimitte di pctā. q; p se pte ro
 rū adonare. sicut 2 fecit mulieri i adulterio de p hēc. et
 nūc etiā p sine clauē aliq;. Alij aut hoīs si h; pnt. bo e
 p pte q; dñs eis cōmisit sue passionis thesaurū 2 me
 ritū dispēsandū q; custodib; thesauri. Ideo ampliori
 modo nobilitatis attribuit christo etas fm q; hō pās
 dimitte di pctā q; aliū. no q; ipe delear culpā. sicut ostē
 dūt rōes. q; sicut pbatū e in pmo li. 2 in fcedenti pbleu
 mate talis deletio fit p gre infusione 2 creatōem. 2 iste
 est actus poterie infinite. creatura aut potente infini
 te no est capax. nec p potentā finitā pot cōtinuari po
 tentie agētis actu infinito. 2 ideo nullo modo nec vnite
 nec no vnite creature cōuenit pās baptisandi interi^o.
 sine remittendi pctā effectiue. sed solū dispositiue. et h;
 cōpetit merito christi. vel tñ formaliter. 2 h; cōpetit gre
 quā impetrat christus. Ex his parer obiecta. Quod ei
 dicitur in Mar. intelligit fm ideomatū cōmunicatōis.
 36^m no fm q; homo hoc possit. Ad illud qd obf de redēp
 tione. ddm. q; in redēptōne duo sūt. est em ibi solutō p
 35^m cū p q; eram obligat. 2 donatio per quā sumus recon
 ciliati. Prīmū qdem e minoris potentie. scdm maioris
 2 ratione primū dicitur redemptio. s; ratione humani
 tatis. ratione secundi q; rōm ad diuinitatez. nec huma
 nitas sufficisset nisi deuat vnita esset. Ad aliud di
 cēdū q; vnitas que est oparōis no seqtur vnitate psonē
 36^m sed nature. Et q; patris 2 filij vna est natura q; vna de e
 sint psonē. ideo vnā habent operationem. Quia ho hu
 manitas 2 diuinitas in christo sunt diuerse nature. idō
 diuerfas opationes habent

Distinctio .vi. Quibus est collata potestas baptisandi.

Quibus liceat baptizare addam. rē. Sup ostendit magister que sit potestas collata ministris. Nec scdo determinat qbz est collata. Et habet hec pars duas ptes. In pma determinat quibus li-

Me cōf effio i trinitatis iuocatio videat anulari. Uiderur ratio ista Bede nō valere. quia qd aliquis plus et pluries inuocat trinitatem rē b fiterur. non an nibular sed potius honorat. Itē si hec ratio bona est. tunc nullum opus debet iterari i quo sit inuocatio trinitatis quod manifeste falsum est. R. ddm. q ista non est ratio be de. quia inuocet trinitas. s; q; in uocet ad talē effectum qui iterari non potest. sicut ad impressionem caracteris. rē dō si scdō inuocat aliqd cū non possit habere effectū. ad nibular inuocati onem pcedentē. h autē non semp ēi alijs generibus operū vel sacramentorum. nisi eoz que caractere imprimunt. Itē patet q nō est simile.

Quibus liceat baptizare. Ostendens q omnibus in cāu necessitatis.

Hinc quibus liceat baptizare addam de hoc. Istud dicitur. Constat baptismum solis sacerdotibus esse traditū eiusq; ministeriū; nec ipsis diaconis implere est licitum absq; episcopo vel ips bytero. nisi hijs procul absentibus vltima languoris cogat necessitas. quod etiam laicis fidelibus permittit. Ex concilio karthaginensi quinto. Item mulier quauis sacra baptizare non presumat. nisi necessitate cogēte.

Querit rē definit vritatem vtrum baptizatos ab hereticis liceat rebaptizari.

De illis vero qui ab hereticis baptizantur. vtrum rebaptizandi sint queri solet. Ad quod breuiter dicimus. quia quicumq; sit qui baptizet. si seruetur forma a christo tradita. verum baptismum dat. rē ideo qui illuz sumit non debet rebaptizari. Unde Beda. Siue hereticus. siue scismaticus. siue facinorosus qd q; in confessione sancte trinitatis baptizet. non valet iste qui baptizatus ē a bonis catholicis rebaptizari. ne confessio et trinitatis inuocatio videatur inani. Item augustinus. Quāuis vnum sit baptismus rē hereticorum. scilicet eorum qui in nomine patris rē filij rē spiritus sancti baptizant. rē ecclesie catholice. tamen qui foris ecclesiam ba-

ptizantur. non sumunt ad salutem baptismum. sed ad perniciem. habentes formam sacramenti. virtutem autem eius abnegantes. rē ideo ecclesia non eos rebaptizat. quia in nomine trinitatis baptizati sunt. rē ipsa est forma sacramenti. Item rebaptizare hereticum qui hec sanctificationis signa perceperit omnino peccatum est. catholicum vero immanissimum scelus est. Ex hijs aperte colligitur q; qui etiam ab hereticis baptizati sunt seruato caractere christi. rebaptizandi non sunt. sed tantum impositione manus reconciliandi vt spiritum sanctum accipiant. rē in signum detestatiōis hereticorum.

Remouet falsitatem ostendens q; Liprianus qui dixit baptizatos ab hereticis esse rebaptizandos non recte sensit.

Sunt tamē nonnulli doctorum vt Liprianus et alij qdam qui dicere videntur ab hereticis non posse tradi baptismum et eos esse rebaptizandos cum veniunt ad ecclesiam qui ab illis dicuntur baptizati. Sed hoc de illis verum est qui extra formam ecclesie baptizare presumunt. Liprianus tamen ibiā veritate deuisse videtur q; ait de heretico. quomodo sanctificare a quam potest cum ipse immundus sit. rē apud quem spiritus sanctus non est. cum dominus dicat in lege. Quicumq; tetigerit immundus immunda erunt. Quis potest dare qd ipse non habet. hoc ē ex ignorantia

ritima vt catholicus rē similiter recipiat. quare magis peccatū er immane scēlū est rebaptizare catholicum. R. dicendum q; qd dohereticus baptizatur rē rebaptizatur non est tantum peccatū q; sum est de catholico. rē huius ratio est. tum a parte rei sacramenti. tum a parte ipsius sacramenti. A parte rei sacramenti. quia eam non recipit hereticus rē ideo si iterum baptizatur. propter hoc efficaciam non geminatur. A parte sacramenti. quia dubium fuit et probabiliter nō tū sunt q; heretici carentes fide non baptizent. et vbi dubitatio est potest in casu quis rebaptizari. rē ideo nec omnino facit iniuriam rei nec omnino sacramentū sū certam sententiā. Sed nūc determinari est q; factū recipit rē caractere rē rez nisi sit obstaculū fierōnis. rē iō peccatū ē. quāsi nō tū rē nō excusate a toto. rē hic est ignorantia iuris

VI
Ibid. in li. de offi.

Aug. ad maximā.

q.

Beda

Aug. ad qenes bo. rosij.

Liprian.

Rebaptizare hereticum qui hec sanctificationis signa preceperit rē. Queritur circa hoc verbū aug. cū hereticus dicitur verum bap-

Lum autem rebaptizatur catholicus d quo constat q re-
cepit sacramentū. 2 p̄babiliter creditur q̄ recepit res sa-
cramēti. tūc ex certa scia fit iniuria sacramēto 2 xpo. q̄
effectū vnice/passiōis. 2 remissione peccōz oim vult re-
iterare. 2 q̄tum in se est xpm itez crucifigere. 2 sacramē

Aug^o. de
vnicō ba-
ptismo.
tum iterat 2 gra-
uissime peccat.

3 **Q**uomodo
sacrisficare aquas
potest cū ipse in
mūdus sit. Obij-
citur contra hec
verba Lipziani
quia fm hoc vi-
detur q̄ baptis-
mus non firmi-
si in aqua sancti-
ficata ergo si ali-
quis baptizetur
in aqua flumi-

nis est rebaptizandus. Item qualiter soluit ad eius ar-
gumenta ad que magister nō responder. Et enim nul-
la est sanctificatio nisi per spiritū sc̄m. 2 hūc hereticus
non habet. ergo nihil sanctificat. R^o. ddm q̄ duplex est
sanctificatio. q̄dam que spectat ad solēnitatē quedā ad
necessitatē. Illa que ē ad solēnitatē est facta a prelato ec-
clesiē per orōnē. Sed hec non addit aliqd nec adimit ba-
ptismo. Alia est per verbū adueniens ad eim. per ver-
bum in quā quod est de integritate forme sacramenti. 2
qm̄ istud non habet efficacā a dicente. sed potius ab i-
stistente. ideo sanctificat 2 est efficax. non virtute mini-
stri. sed xpi. Sicut notarius odiosus 2 malus scribit li-
teras quas mittit regi. filius eius q̄uis notarius n̄ pla-
ceat nec aliqd quod sit in ip̄o regi. placet tamen lite-

eum dixisse Aug. innuit dicens
Abartirem Lipzianum glorio-
sum qui apud hereticos v̄scis-
maticos datum baptismum no-
lebat agnoscere. duz eos nimis
detestaretur tanta eius merita
vsq̄ ad triumphū martyrij secu-
ta sunt vt 2 charitatē qua excel-
lebat luce obumbratō illa fuga-
retur sed si quid purgādū erat
passionis salce tolleretur. Rec

nos qui baptismi veritatem et
hereticorum iniquitatem agno-
scimus. ideo Lipziano meliores
sumus. sicut nec petro. q̄ gen-
tes iudaisare nō cogimus.

Hieronimus super epistolā
ad Romanos.
hoc etiam sciendum est q̄ licet
ter immergatur propter miste-
rium trinitatis. tamen vnus ba-
ptisma reputatur.

sc̄s hoc diceret
in errore manife-
stum si veller b
defendere per-
ueniret q̄ null^o
nisi sanct^o pos-
set sacramēta ec-
clesiastica dis-
pensare. qd mō
tenent. quozun-
dam hereticozū
secte.

4 **S**i qd pur-
gandū erat pas-
sionis salce tob
leret. Tūc aug^o. h

male dicitur. q̄ berests ē q̄ baptizat^o sit rebaptizad^o. 2 q̄
ue petri ē rebaptizare. q̄ si b̄ faciebat ciprian^o. erat here-
tic^o. sed si heretic^o pariat. nō p̄t b̄ saluat. q̄ tē. R^o. dō.
q̄ ciprianus b̄ nō dixit asserēdo nec defendēdo. s̄ opina-
do. 2 iō n̄ fuit heretic^o. q̄ n̄ erat in ecclesia determinatū
P̄terea zelus fidei 2 detestatio hereticozū q̄ multū vi-
gebat in eo faciebant ip̄z ex hūana infirmitate excedere
2 iō venialis credēd^o ē peccasse si peccauit. Silr 2 pet^o
amore quodaz sp̄ali mouebat erga gregē. 2 iō si ex h̄ ma-
lum exemplum gentibus dedit. non grauitur sed venia-
liter credendus est peccasse. Et hoc innuit Augustin^o.
cum dicit q̄ n̄ on sumus eis meliores. quia propter ve-
niale peccatum nō est quis minus p̄ferendus ali^o. Ue-
nialia enim omnia secantur salce martirij.

Quia supra quesitum est de potestate baptismi /
di. ad intelligentiam huius partis queritur h.
Iteratione baptismi. Et quia causa quare
non potest iterari baptismus est character quem impru-
mit. ideo queritur primo hic de caractere. 2 circa h̄ ser-
queruntur. Primo queritur de caractere. quid sit sc̄z
essentiam. Secūdo queritur ad quid sit. Tercio i quo
sit sicut in subiecto. Quarto queritur per quid character
imprimatur. Quinto qualiter imprimatur vtrum dele-
biliter an indelebiliter. Sexto 2 vltimo queritur. vtrum
baptismus debeat iterari.

Questio
Character sit habitus sic ostenditur. quia tria sunt in
anima. sc̄z. potentia. passiones. 2 habitus. Sed caract
non est potentia. quia non est in omnibus. Nec passio
quia sc̄m ipsum anima non patitur. ergo est habitus
Item constat caractere em aliquam esse qualitatem
spiritualem anime. sed nihil est i genere aliquo determi-
nato quod non sit in aliqua eius specie. ergo cum qua-
litas spiritualis sit in p̄ma specie qualitatis. 2 ista ē ha-
bitus vel dispositio. ergo caractere est habitus vel disi-
positio. sed non est dispositio. quia non est facile mo-
bilis. ergo habitus. **C**ontra. Augustinus de bono
coniugali. habitus est per quem aliquis aliquid agit.
sed caractere non agit homo aliquid. ergo caractere nō
est habitus. **I**tem. si caractere est habitus. aut est na-
turalis siue innatus. aut acquisitus. aut infusus. Nō

innatus hoc constat. ergo acquisitus vel infusus. S̄
omnis talis habitus cum sit in anima per modum per-
fectionis est scientia vel virtus. caractere autē nihil ho-
rum est. ergo non est habitus. **R**ad hoc dixerunt
aliqui q̄ caractere institutio non est aliud q̄ cōsigna-
tio. 2 caractere idem est quod signum. 2 hoc signum ni-
hil addit supra potentias anime quo d̄ sit quid absolu-
tum. sicut nec signatum in circulo. sed fundatur supra
potentias anime nudas. 2 est ibi fm̄ institutionem 2 ac-
tum consignificatis nulla facta mutatiōe. vnde est pu-
ra relatio vt paternitas. 2 dicit q̄ verbum philosophi
intelligitur de illis que dicunt aliquid absolutum. Et
ponunt exemplum q̄ caractere est in anima sicut conse-
cratio in ecclesia. in qua consecratione ecclesie non dat-
tur noua qualitas. sed solum ordinatio ab eo q̄ potest
ad sacra ibidem celebranda. Sic dicunt q̄ caractere est
quoddam anime signaculum in quo dicitur anima san-
ctificari vt deus in ea habiter vt in templo. 2 hoc dicit
sensisse Dionysium in libro de ecclesia. Jerarchia. vbi
dicit. caractere ē signū sc̄m cognitōis vel cōmunica-
tionis fidei. etiam sacre ordinatiōis datus accedenti ad
Jerarchia. s̄ illō nō p̄t stare. q̄ caractere dicit aliquas
assimilatiōem 2 configuratiōem ad ebanum. sicut cara-
cter bestie ad diabolū De quo Apo^o. xiiij. Sed assi-
milatio fundatur sup qualitatem. ergo si de nouo sit simi-
lato. 2 nō sit ex rēpōe mutatio alteri^o extrēmi fm quali-
tate. videtur q̄ r. cessit sit dare anime aliam qualitatem

Propterea dicitur aliqui qd si character dicitur relatiōz dicitur nihilominus qualitate aliqua sup quā fundat. 2. illa q̄litas est sicut dispositio ad recipiēdū lumē 2. calores grē. sicut siccitas in ligno ad calozē. 2. pariteras i vitro ad lumē. 2. iō posuerūt characterē in secūda spē qualitatē. Sed illud nō pōt stare. q̄ ista ē natural' potētia vel ipōtētia q̄ subiecti naturā. Propterea siccitas 2. puteras sunt i potētia relatiōē. q̄ character eēt i potētia. qd stultū ē dicere. Propterea alij dixerūt qd character nō sūm ē ad disponēdū sed etiā ad distinguēdū. 2. ē sicut qdam q̄litas aīam fidelē decorās 2. omās per quā ab infidelī distinguit vñ infert sensui spūali passiōē mulebrē. 2. iō ē passibil' qualitas et in tertia spē qualitatē. Sed illud non pōt stare. q̄ nō dīr passibilis q̄litas q̄ infert passiōē sensui interiori vel intellectui. Eū ei oīs vītas sit obiectū intel' lectas. tūc oīs essent in tertia spē q̄litas. qd stultū ē dicere. q̄ sūm de characterē. Propterea alij dixerūt qd character q̄m est de suo noīe ipōtat 2. figuratōz. vñ vbi nos habem? Deb. j. figura sbe. alia trāslatio dicit character sbe. 2. iō character est in tertia spē que est forma 2. circa aliqd constans figura. Et si tu obiectas qd figura est in q̄ntitate 2. quantitas in corpore. Dicitur qd sicut duplex est q̄ntitas. spūalis et corporalis sive mollis. sic duplex ē figura. Sed istud non videt posse stare. qd figura ē clausio terminorū scdm qd est quarta spē. Sed in spūalibz configuratio nō est similis terminorū clausioi. sed est i multitudinis impessio sive assimilatio. Itē si figura ponat in spūalibz. non est nisi translative. sicut q̄ quantitas virtutis non ponitur in genere quantitatis nature sic nec figura in specie figure. Et iterū quō sūm qualitas virtutis actu dicitur clausio terminorū. Et itēz sup quid fundat illa clausio. Si sup virtutē datam vel innatam. opert ad altam speciem recurrere. q̄ cum figura spūalis non habeat puententiaz cum illa. videtur qd character non dicitur figuram sive configurationem i tertia spē. Propterea alij se extendentes dicūt qd non est in aliquo specie qualitatē p̄ho assignata. qd ipē nō assignatū solum species qualitatē innate vel acquirite non infusa. 2. hoc etiā ipē p̄ho innuit cum dicit. ortas sis 2. alij apparebunt qualitatē modi. Et dicitur characterem sub alia specie contineri vt vna species. qualitatē sit qualitas infusa. Sed illud videtur querere fugā quia nos virtutes theologicas 2. alias vīrutes que sunt infuse in prima spē qualitatē collocamus. q̄rē q̄ nō similitur characterem. Et iō dōm qd character cum sit in aīa 2. sit qualitas spūalis qd est habitus. non passio. nec potētia. Sed notandū qd habitus accipitur dupliciter. Uno modo p̄p̄e pur distinguit. 2. dispositiōem per p̄fectum 2. imperfectum. Alio modo communiter p̄vout vt ruzq̄ comprehendit. scz omnem qualitatē animaz disponentem. sive facile mobilem sive difficile. sive p̄fectam sive imp̄fectam. 2. sic accipit cum dicitur tria sūt in anima. potētia. passio 2. habitus. Nam dispositio est in anima 2. non est potētia nec passio. dicendū igit qd si accipitur habitus large. sic character est habitus. Si autem strictē. sic quia character est p̄p̄eruus. ideo habitus. non quia p̄fectus. sed quia disponit ad vltio rem p̄fectionem. scz gratie. que ad hoc est dispositio. Similiter est in oculo corporali. quia ibi est lumen generale inseparabile. sed insufficiente ad videndum nisi veniat spiritus visibilis a neruo optico. Similiter in intellectu est lumen generale inseparabile. non tamen sufficiente ad dirigendum cognitionem. nisi superueniat habitus scientie. Secundum rem igitur character est qd

dam qualitas aīam nō omīno p̄ficiens. sed disponens ad vltiorē p̄fectionem. scz grē. Cū pōt esse qd sit quoddam lumē spūale semiplenū 2. qdā calor. gratis dar'. et illud lumē dicitur signaculū aīe vel signari in aīa sūm qd dicit i psal. signari est sup nos lumē vultus tui dñi. signari in q̄m p̄ naturā. sed special' p̄ sacramēta diuina. specialissime p̄ dona spiritus sancti gratuita. Duo igit obiecta solunt. qd intelligūtur de habitu p̄fecto qd plene rationem habitus habet. nam iste habilitat ad op' ali. quod de se. et sic vel habilitat cognitiuā 2. est scientia. vñ motiua. 2. ē virtus. nō autē ē vtz d' habitu qd est imp̄fecto. disponēs ad aliū. sicut lūmē naturale ad scian. 2. lumē oculi ad habitum videndi. sic intelligendū ē i characterē nihilominus tamē aliquem actū habet sicut parebit in sequenti p̄blemate. **Questio** q̄ De characterē q̄m ad vtilitatē. ad quid vtz character sit vtilis. 2. cū sit signū sacramētale. Dī qd ad significādū nec tūm ad b' s' etiā ad disponēdū. Est etiā ad assimilandū 2. distinguēdū. Querit q̄ p̄mo de significatiōe. 2. cū signū sit qd se offert sensibus. vñ. qd character nō sit signū. cū sensibz se nō offerat. Itē si ē signū. aut q̄ ē naturale. aut volūtariū. Si volūtariū. q̄ diuersificat apud diuersos. quod stultū ē. Si naturale. ergo habet esse a natura. qd ē stultū sūm dicere. Itē si ē signū. qd qd significat. Si grām. Lōtra. multi bñt characterē qd nec hnt nec habuerūt nec habebūt grām. De secūdo actu qd disponere obiectū qd nō sit ad disponēdū. qd cū s' sit agēs potētie infinite. nō indiget dispōne p̄ta ad imp̄meduz formā. qd nō ē necesse qd character vel aliquid aliud disponat ad grām. Itē si ē ad disponēdū. querit qd ad quid disponit. Si ad grām. Lōtra. gratia habet i baptisimo flammis sine characterē. ergo nō indigemus dispōne media. Itē grā vñt grē sine dispōne media. qd vñt qd natura vñt gratie. qd nō ē necessaria alia dispōnitio. De tercio actu qui ē assimilare queritur. cū character assimilat. 2. constar qd si alicui qd ei a quo imp̄mitur. ergo assimilatur deo. Sed contra Similitudō ē rerum dist' ferētū eadem qualitas. sed creator 2. creature nihil est cōe. qd ē. Itē character stat cum culpa que omnino ē deo similis. Sed dissimilitudo expellitur per dissimilitudinem. qd culpa expelleret sive d' cret characterem. qd falsū ē. qd ē. Itē cū assimilet toti trinitati quia quicquid assimilatur vni p̄fecte. 2. omnibz. queritur cui appropriatōem. Et qd p̄t vñ. qd ē factū i regeneratiōis sed eius est regenerare cuius ē generatō. cūz ergo generare sit p̄p̄ium patris. patet rē. Et qd filio videt. qd filius dicitur esse character eternus. S' qd spiritus factio vñ. qd character signū ē p̄parans ad gratiam 2. donum gratuitū gratis darum. sed gratia appropriatur spiritui. scz qd ē. De quarto etiā actu scz de d' l'nerōe querit qd distinguit. Et dicit Dam' qd character baptismalis distinguit fidelem ab infidelī. S' contra multi sunt fideles qd non habent characterem. 2. multi fideles qd habent. qd ē. Item si distinguit. querit cui. aut enī deo. aut nobis Deo non. qd ipse non indiget. Nobis nō. quia non videmus vtz aliquis habeat characterem. Qd si angelis vñ beatīs. superfluit. qd bñ sine hoc cognoscūt. Qd qd character ē signaculum sacramētale a deo imp̄fectus. 2. nō tūm significat. imo aliq̄ mō p̄par. quia vñs sacramentorū non tantū est in significando. Et qd grām significat ad grām disponit. ideo h'z aliq̄ā similitudinē cū grā que est similitudo dei. ideo aliquo modo configurat deo. 2. qd omēs configurat vni. assimilatur etiā greges dñi inter

Quid character,

7. 2 p hoc distinguit ab his qui non sunt de grege. vel est am distinctionem facit eo de grege fm alia 2 alia rationem assimilandi. **¶** Ad illud ergo quod obiicitur primo quod non est visibile. dicitur quod character cum exteriori signo facit unum sacramentum. unde non est ratio in eo significandi per se. sed per conjunctionem cum exteriori elemento. 2 ratio illius est visibile. et unum sicut est unum. 2 ratio eius est voluntaria. sicut elementum significat ex institutione. nec est tam diversum apud diversos. quia institutum auctoritate magistri universalis. **¶** Ad illud quod queritur. quid significet. dicitur quod gratiam. 2 quod ibi non sit. vel supra habitum est. hoc est ex defectu suscipiens ratio. **¶** Ad illud quod obiicitur de secundo actu. dicitur quod disponit sic quoddam lumen 2 calor datus. Dispositio autem illa non est necessitatis quod agens non possit aliter agere. vel suscipiens capere. sed congruitatis. Quia enim natura corrupta est per peccatum. 2 indispofita ad gratiam. congruum fuit intercedat dispositio media. non sic gratia ad gloriam. Et sic pars respicit ad tria obiecta. Ad primum quod non est dispositio propter agentis indigentiam. Ad secundum quod non est dispositio necessitatis. Ad tertium quod non est similis dispositio in natura peccatrice ad gratiam. sicut gratia ad gloriam. **¶** Ad illud quod queritur de assimilatione. dicitur quod est assimilatio per unum qualitatis participacionem. vel per imitationem. vel per omnimodam indisionem. Prima est creature ad creaturam. Secunda est creature ad deum. Tercia est dei ad deum siue unius persone ad alteram. Assimilatio autem creature ad deum vel est perfecta vel sufficiens. vel ad sufficientem disponens. Prima est in gloria. 2 hec non comparatur dissimilitudine aliqua. nec culpe nec miserie. Secunda in gloria. 2 hec comparatur dissimilitudine miserie sed non culpe. Tercia in caractere. 2 hec comparatur utramque. quod solum est gratie gratis date. 2 multum longinquum. 2 sic patet responsio ad duo de assimilatione. **¶** Ad illud quod queritur. cui principaliter assimilatur dicitur quod appropiare ipsi filio quod character dicitur. vel etiam quod baptizati dicitur induere christum. quod ipse est caput 2 dux exercitus. 2 quod sicut patet. bit character per appropiationem respicit si deum. De distinctione soluitur quidam quod character distinguit eos qui sunt de ecclesia numero ab his qui non sunt numero. quod tamen ad meritum. Sed hoc nihil est. quod hereticus peccatus habet characterem. nec tamen est de ecclesia. Alii dicunt quod character distinguit participantes sacramenta ab his qui preperunt tamen signum congruacionis sacramentorum. 2 per primum distinctionis quod non ad participantes. Sed tunc videtur quod idem est signum scripturam. Et propterea dicitur quod ratio distinguendi in caractere venit ex ratione significandi. character autem significat gratiam fidei fm aliquem statum. unde distinguit vel fidelis ab infidelis. vel fidelem a infidelis. 2 per primum dicitur. hoc non est ex vicio signi sed signorum. 2 per primum sequens. quod signum est nobis in se. sed ratione conjunctionis cum eis. Et est exemplum. si aliquis assumeret arma regis signum esset quod esset de exercitu regis. potest tamen nihilominus esse ex parte tria. Quibus arma ipse significat quod sit ex parte illa. 2 non est falsitas in signo. sed in accipiente. sic in proposito intelligenda. quoniam sicut arma sunt ad distinguendum exercitus. 2 tamen vel plurimum confunduntur quando sunt in bello. sic etiam est nobis quod diu sumus in conflictu. unde vite presentis miserie. Exemplum est de habitu religionis qui est signum bonitatis. tamen communicat in hoc bonum cum malis. 2 carnales cum spiritualibus. 2 amantes mundum cum continentibus.

De caractere

¶ **Q**uestio. **¶** In quod sit character sicut in subiecto. Et quod in tota anima videtur. quod character distinguit omnem christi a non dicitur. membrum christi a non membris. sed anima non dicitur nec membris fm potentias. sed fm substantiam. ergo character fm substantiam distinguit. Item. cur est dispositio. 2 habitus. sed character disponit ad gra-

tiam 2 remissionem originalis quod respicit totam animam. sed character est in parte substantia. **¶** Item. quod sit in potentia cognitiva videtur. omne quod est in anima patet ad cognitionem est in potentia cognitiva. sed character patet ad cognitionem. cum sit signum ergo. **¶** Item. in una anima est unus character per unum sacramentum. sed omnis habitus est in potentia vel in subiecto. sed cum accidens sit in uno subiecto. character est in una potentia. sed potentia que huic convenit est cognitiva. ergo. **¶** Sed quod sit in tota imagine videtur. character est quedam configuratio. sed configurari dicitur anima trinitati fm tres potentias in una ratione. **¶** Item. character disponit principaliter ad imaginis reformationem. sed reformatio imaginis attendit quod ad in formationem ipsarum potentiarum vel convertitur ad deum. **¶** Item. dicitur quod circa hoc triplex fuit opinio. Quidam dixerunt quod character est in tota anima propter rationes predictas. quod distinguit omnem ab omni. vel ab ea que non est omnis. 2 hoc respicit anime substantiam. Quidam quod in cognitiva propter rationem signandi. 2 quoniam signum quod est ratio cognoscendi respicit potentiam cognitivam. **¶** Item. Quidam quod in tota imagine propter rationem configurandi. 2 quod actus characteris a quo nomen accipit principalis est configurare. ideo hec tertia melior est quod sit in anima fm imaginem. fm potentiam. et fm substantiam. Sed quoniam imago 2 si sit in tribus tamen appropiat cognitivam. fm quod dicitur in libro de spiritu 2 anima quod imago est in potentia cognoscendi. sicutudo in potentia diligendi. ideo per appropiationem est in potentia cognitiva. **¶** Ad illud quod obiicitur quod distinguit animam. sed est in anima. verum est. sed non oportet quod sit in tota anima. sic color distinguit corpus. sed tamen primo modo est in superficie. **¶** Ad illud quod obiicitur. cur est dispositio. est 2 habitus. dicitur quod verum est de illa dispositione que fit habitus. sed de alia non sic. quod habitus unius potentie disponit ad habitum alterius. vel habitus fidei ad habitum charitatis. **¶** Ad illud quod obiicitur. spectat ad cognitionem. dicitur quod verum est si sit habitus cognoscendi. sed potentia non tantum ad cognitionem spectat. sed etiam ad gratiam reformationem totius imaginis. **¶** Ad illud quod obiicitur quod est unum in anima. dicitur per duplicitatem. quod unum accidens est in pluribus sicut unum in pluribus potentibus. 2 una sanitas in pluribus membris. quando accidens non respicit determinatam unam potentiam. sed casus fm quod fundatur in uno. Vel aliter. imago una est 2 tamen in tribus potentibus. quod dicitur relatione ad unum. Similiter dicitur potest in caractere. quoniam enim imago importat distinctionem. id est copiam ad unum sicut ad unum subiectum. Et exemplum est in numero. Ternerius enim unum est in tribus hominibus. 2 unus est quilibet illi sine pluribus in se qui sunt unum subiectum ternarii. 2 in pluribus est quod dicitur sicut primum est quedam configuracionem anime spiritum ad numerum. 2 figuracionem eiusdem spiritum ad gratiam gratum facientem. **¶** **Q**uestio. **¶** Per quid character impeditur. verum impeditur per virtutes sicut per sacramenta. Et quod sic videtur. quod character est signum conformativum siue configurativum. sed per virtutes configuratur anima deo. ergo per virtutes impeditur character. Item. quod verum impeditur per sacramenta veteris testamenti. Et videtur quod sic. quod character est signum distinctionis distinguens populum a non populo. sed dominus ipse legis habuit populum quod debuit distinguere sicut 2 modo. ergo si distinguebatur per sacramenta. patet quod in illis impeditur signaculum distinctionis. unum. unum modo dicitur autem est character. **¶** Item. quod sit verum per omnia sacramenta non restat. Et videtur quod sic. quod quod sit in maius potest in minus. sed omnia dant gratiam que maior est quam character. ergo. **¶** Item. character disponit ad gratiam ergo cum omnia sacramenta det gratiam 2 disponat ad illam omnia dant characterem. **¶** Contra. character est signum indelibile. sed omne illud 2 solum impressivum est characteris quod non

14
15
16
17
18

iterat circa subiectū. s3 tñ trīa sūt sacra nō iterabilia. vt
 baptisim⁹. confirmatio. ordo. q̄ tñ illa trīa impmūt cara
 cterē. **Q**uerit q̄ vltim⁹ gra b⁹ cū oīs passio q̄ inest ali
 q̄ bñsūt p aliqua natura cōem. q̄ sit illa natura cōis re/
 pra i his trib⁹. nō i alijs. Et p̄stat q̄ nō ē materia. q̄ n̄
 est cōis. nec forma. q̄ nec illa ē cōis. Et si dicas q̄ cōue
 niūt in inuocatioe trinitatis. obf q̄ sūt i alijs ē inuoca
 tio trinitatis vt efficiēs. q̄ illa ē vna in oīmib⁹ sacris.
 nec ē q̄ illa natura sumat ex pre finis. s3 b non vi
 detur. q̄ in fine cōi videtur oīa uenire. i finib⁹ aut. pri
 mis oīa differūt. Et si dicas q̄ b. q̄ ista trīa sacra sūt
 respiciētia statū fidei determinatū. q̄ cū fides sit eadē fm
 diuersos status. videt q̄ in oīmib⁹ istis sacris vn⁹ imp
 mas caracter. s3 stat q̄ multi sūt caracteres. alioqn nō
 posset d̄s ordinari nō esset cōfirmatio. **Q**uerit ergo. q̄
 sit rō mltitudis. r videt q̄ suffiāt. cū suffiēter pl vnū
 possint distingui. **Q** aut sint multi. videt q̄ caracter i
 terior sūtudinē h3 cū signo exteri. s3 signa sūt distilia.
 19 r diuersa. q̄ r caracteres. **R** ad p̄dictoz intelligētiā
 est notādū q̄ caracter ē signū interi⁹ distinctiuū. q̄ si
 gnare nō uenit ei nisi rōe signi visiblis. iō solū i sacra
 mētis nō in s̄trib⁹ impmūt. Quia rō interi⁹ spūaliter
 distinguēs. ideo i sacramētis que sūt nō. carnalis ppli.
 s3 spūalis. ideo impmūt i sacramētis nō. le. nō ve. **Q** di
 20 stinctiuū nō vn⁹ s3 multoz. iō vnitiuū multoz in vno
 statu fidei. ideo i his sacramētis solū impmūt q̄ respici
 unt statū fidei determinatū. **T**res aut sūt status fidei
 sc3. gentie. roborare. r iā multiplicare. r fm hoc attēdit
 triplex distinctio i populo. s3 bonoz a malis. fortū ab
 infirmis. clericoz a laicis. Et hec triplex distinctio p̄
 cessit in figura in populo israel p̄mo cū o. nēs sūt disti
 cti ab egyptijs ad uenitū in terrā p̄missionis. Secū
 do cū fortis ab infirmis ad pugnandū in bello. Tercio
 cū leuite ab alio p̄lo ad ministrādū i tēplo. Similiter
 triplex fuit distinctio in domo dauid. Prima domus
 ei⁹ ab infidelib⁹. Secūda. q̄ erāt ibi specialiter pugna
 tores. Tercia q̄ leuite r sacerdotes r scribe ab alijs eti⁹
 a n̄ distincti erāt. r etiā duces r p̄ncipes habebant. **Q**
 21 gria sūt tñ sacra q̄ respiciūt statū fidei determinatū.
 baptisimus p̄mū. q̄ ibi fides gignit. r homo ab egyptijs
 separaf. Cōfirmatio scdm. q̄ ibi fides roboraf. r vt pu
 gil inungit homo ad p̄liādū. r ab infirmis discernitur
 Ordo terciū. q̄ s̄tus mltimo da dat. r homo vt sanc⁹
 ad ministeriū templi a laicis separatur. ideo ista trīa tātū
 impmūt caracterē. Natura q̄ cōis repta in his r nō in
 alijs est. q̄ sunt signa visibilia interi⁹ opantia. respiciē
 tia statū fidei determinatū. Et q̄ distinctio ppli a nō po
 22 pulo p̄cedit alias distinctioēs. ideo baptisimalis caract
 p̄cedit alios de necessitate. s3 distinctio fortū ab infir
 mis p̄cedit distinctioēm aliā solū de r̄gruo. nō de neces
 sitate. Et b̄ ḡ patet ordo caracter. patet r numerus. q̄
 tres sūt fm tres status. r tres distinctioēs. r trīa sacmē
 ta. Patet etiā rō impmendi. P̄supposita nāq̄ idētra
 te ex pre materialis elemēti rōe cur⁹ cōpetit signatio. su
 m tur rō p̄ncipalis ex pre finis. Quia tamē finis mouz
 efficiētē. r efficiēs fm exigētiā finis introducte formā
 in materiā. cōcurrit triplex rō. r p̄ma ē status fidei det
 23 minatio ex pre finis. ex pre efficiētis institutio q̄ ad ra
 lē finē ordinās dedit talē s̄tutē vt in his impmēret cara
 cter. ex pre rō forme est scē trinitatis inuocatio. r sic pa
 tent omnia. **Q** p̄mo obf de s̄trib⁹ iā patet. q̄ nō est cō
 24 figuratio fm quā attendaf signū distinctiuū. eo q̄ non
 est signū sensibile extra. **A**d illud q̄ obf de sacramē
 25 tis ve. le. similiter patet r̄tio. q̄ ibi erat tñ figuratio

exterius i carne. q̄ erāt sacramēta populi carnalis.
Ad illud q̄ obf q̄ p̄i mar⁹ p̄i min⁹. ddm. q̄ istud 26
 nō est generalit̄ ver. q̄ frequēter s̄tus creature ordiat
 ad maius nō ad min⁹. hō em p̄ generare hōiem non se
 stucā. **A**d illud q̄ obf. q̄ oīa sacra disponūt ad gra
 27 riā. ddm q̄ actus disponēdi ad grām nō est p̄pus cara
 cteris s3 magis q̄ p̄determinatus ē. **Q**uod postmo. 23
 dū querit s̄tis patet si breuitas resumatur p̄dicta **Q**uo
 enī r sūma p̄dictoz est. q̄ caracter est signū interi⁹. disti
 ctiuū pariter r vnitiuū in aliquo fidei statu. ideo imp
 mis a signo visibili interi⁹ opante. respiciēte statū fidei
 d̄terminatum. Status ego fidei d̄terminatus est p̄v
 ma ratio impmendi. q̄ finis imponit necessitatē his q̄
 sūt ad finē. ideo q̄ ille instituit ad hūc finē sacramenta
 dedit virtutē r formā verbor⁹ r̄gruā. Est etiā rō mult⁹ 29
 p̄licadi. q̄ em tñ tres status fidei sūt. r tres distinctio
 nes. ideo tñ tres caracteres. Est etiā rō ordinādī. nam
 fidei generatio p̄cedit cōfirmationē. r confirmatio mlti
 p̄licationē. sed p̄mū de necessitate p̄cedit secundū r ter
 ciū. de congruo talis ordo ē in distinctioēs ppli. nam
 p̄mo est separatio fidelis populi ab egyptijs vel malis.
 Secūdo fortū ab infirmis. Tercio scōz r p̄fcoz ab alijs
 r sic est ordo in caracteribus.
Questio v e
Utrū caracter impmatur delectiter vel indelebiliter.
 Et q̄ indelebiliter videt. q̄ sacramēta in q̄b⁹ impmūt
 caracter nul a. enī iterantur. sed si delect possent r debe
 rent iterari. q̄ nō delect. **T**re caracter stat cū culpa sic
 patet in sacer dore malo. ergo nō repugnat culpe Stat
 etiā cū ignoziā vt i puulo baptisato. q̄ videt q̄ nō a
 beas cōtrariū p̄ qd̄ delect. r est i subiecto p̄petuo. q̄ eius
 imp̄ssio ē indelebilis. **C**ōtra. possibile ē aliquē bap
 tisatū habere caracterē bestie de qua habet Apoca. rti.
 sed nullus simul sit placere deo r diabolo. q̄ null⁹ simu
 p̄ b̄re signū hui⁹ r illi. q̄ vn⁹ caracter p̄t aliter delect
 destruere. **T**re caracter bestie ē delectibilis. q̄ nullus est
 adeo malus d̄n possit fieri bon⁹. ergo a simili caracter
 chasti. cū ille q̄ bon⁹ ē possit mal⁹ fieri. **T**re si caract
 est indelebilis. q̄ro vn̄ illud habeat. Si ab efficiētē. s3
 gra s̄tus faciēs a deo ē. r tamē delectibilis ē. Si a sub iect
 q̄ h̄c d̄n in aīa. ē indelebilis. P̄terea q̄ magis sit delecti
 lis rōe subiecti. videt. q̄ volūtate recipit. s3 qd̄ subia
 cer volūtati ē variabile. ergo rē. **T**re q̄ post h̄c vitā
 delect videt in beatis. ex pre. multo enī magis ē im
 p̄fectiuū lumē q̄ fides. ergo si fides excedit r caracter.
Tre q̄ in damnatis delect videt. q̄ caracter aliq̄ mō
 habitat ad grām. s3 tūc erūt t̄p̄i oīm̄o imbabiles. q̄ ca
 rebūt caractere. **R** ddm q̄ cōis opinio est q̄ caract
 est p̄petas indelebilis. sed in hui⁹ indelebitatis causa
 differētē sentiūt diuersi. Quidā em̄ dicūt q̄ caract ē
 in aīa fm subam vel cōntiā. r ipa ē p̄petua r inuariabi
 lis. ideo r caracter s3 istd̄ sup̄ improbatū ē. Alij dicūt
 q̄ q̄ est i aīa fm potētiam cognitiuā q̄ nō subiacet vari
 abilitati vt volūtās. qdā enī cognoscim⁹ volūtate non
 volēre. r ideo inuariabilis. s3 hoc nō valet. q̄ p̄ igno
 ratiā expellitur habit⁹ cognitiuū. sed nō caracter. **T**er
 cū dicūt q̄ sicut ex m̄m. on̄ obligatē p̄bitur vinculū
 indissolubile q̄ diu viuif. ita ex cōsimili in susceptōe sa
 cramēti. s3 q̄ ibi est qdā m̄m̄onū spūale. r qm̄ taz
 de q̄ aīa sūt p̄petuā durationē. abētia. ideo caract ip
 durat. s3 q̄uis istud possit dici de baptisimo vbi est q
 dā cōtractio matrimonij. nō tamē in alijs sacramētis.
 Et p̄terea dicēdā aliter q̄ p̄petuas caracteres f̄ nec
 palit sumit ab ei⁹ cōditōe r natura. Cū notādū q̄ ē ha/ 30
 f

*Ar. ibi
sacramētis
caracter
impmūt*

bitus innatus. et hic est indelibilis omnino. Et est habitus
 acquisitus. et hic est duplex. Quidam est datus ad dirigē
 dum. et potest esse p̄t obliquari. ideo est delibilis. p̄t enī
 inuenire repugnātiā in subiecto. Est et alius impressus ad
 distinguendū. et huius directio vel obliquatio potentie
 nō repugnat. Si enī qd̄ repugnaret. hoc solū esset oppo
 sita cōsignatio. Sed opposita nō p̄t esse. q̄ solus d̄s p̄t ima
 ginē suā cōsignare. ideo si debet oppositū signo signari. a
 solo deo fiet. Sed ipse nunq̄m impressus signū sibi cōtrari
 um. ideo nō esse ē q̄ character eternaliter p̄seueret. Quā
 si character p̄peras est existens in subiecto p̄peruo. in q̄
 nō p̄t habere repugnātiā. ideo eius impressio ē perpetua
 31 **Ad illud qd̄ obiicit d̄ characterē bestie.** dōm q̄ caract
 bestie nō dicit aliqd̄ signaculū qd̄ diabolus aīe impressio
 nis. sed culpa fm̄ eius voluntate p̄perata. in quo eāia
 p̄obstinatiōē disposita ad p̄peritatem. et ideo non ē
 32 omnino simile. **Ad id qd̄ querit unde habeat.** dōm q̄
 q̄ a sui cōditione subiecto concordare nō repugnante.
 et efficitur nō p̄ducendo contrariū nec subtrahente.
 33 **Ad illud qd̄ obiicit de damnatis.** dōm q̄ in damnatis
 manet ad confusione. in beatis ad quātulūcūq̄ decorē.
 34 **Obiicit qd̄ ex pre. dōm q̄ sua impressio.** charitatis
 cōparat̄ secū p̄fectionē. nō sic aut̄ est de p̄fectione fidei. q̄
 fides fm̄ q̄ ē virtus. dicit enigma et absentia rei creditae.
 et hęc repugnat statui gl̄ie. et ideo euacuat. nō fm̄ q̄ lumē
 tm̄. sed fm̄ q̄ habet annexū enigma et absentia rei in se.
 qd̄ ē cōtinētia fidei fm̄ q̄ virtus. alioq̄m si videret certit
 tudinaliter. nō esset meritū. Nō aut̄ est simile de caracte
 re. qm̄ dicit quādam cōsignatiōē et lumē quoddā. et illud nō
 habet op̄dem ad lumē p̄fectū. nec habet op̄dem ad te
 nebā pene. p̄pter lucis modicitatē. ideo nec ibi euacua
 tur. nec hic extinguit̄.

Questio vij. f

Utrum baptisimus debeat iterari. Et q̄ sic videt̄. qm̄ pos
 sibile ē aliquid fieri accedere baptisari. q̄ nihil gratie p̄ci
 pit p̄ baptisimū. ergo si nō debet esse sibi via salutis p̄clu
 sa. debet et p̄t iterari isti baptisimus. **Utrum duo dant̄**
 in baptisimo. scilicet character et gr̄a. sed quibus character sit inre

De his que potestate baptisandi expediunt vel impediunt.

Illud etiam ignorandum non est. Supra egit ma
 gister de potestate baptisandi. hic agit d̄ annexis illi po
 testati. Et diuiditur hec pars i duas. In prima agit de
 annexis sacramento baptisimi. In secunda de sacramē
 talibus. ibi. Illa autem interrogatio rē. Et quoniam
 quatuor sunt annexa. Ex parte baptisati ydoneitas.
 ex parte baptisantis intentionis conformitas. ex parte
 temporis oportunitas. et ex parte leuantis responsi
 onis fidelitas. Ideo primo determinat quis potest ba
 ptisari. Secundo vtrum intentio sit necessaria ad ba
 ptisimū. ibi. Solet etiam queri de illo qui iocans rē.
 Tertio de temporis oportunitate. ibi. Agnoscendum
 est etiam in baptisandis electis. rē. Quarto de leuan
 tis r̄sponione. ibi. Porro cuncti. Nō d̄s duab̄ par
 tibus remanentibus indiuisib. Prima diuiditur i du
 as. In prima parte determinat quis baptisari possit.

libilis. tamē gr̄a est delibilis. ergo salte rōne q̄c p̄t et
 debet iterari. **Utrum si baptisimus possit iterari.** cr̄i
 go postet q̄libet impune peccare. cum ibi fiat remissio
 culpe et pene. **Utrum effectus nō p̄t iterari.** nec causa. q̄
 si character nō p̄t iterari. nec signū visibile siue baptisimū
 Ite multa nō debet fieri de iure q̄ si fiat de facto. sc̄a sūt
 vt sacerdos p̄suis si debet cōficere. sed si dicit cōficere
 est. q̄ si q̄ vtz in h̄ casu aliqd̄ fiat. Et q̄ sic videt̄. q̄ ac
 cedere verbo ad elementū sit sacramētum. **Utrum dōm q̄**
 baptisimus nec debet nec p̄t iterari. Quia nō potest. ideo
 q̄ iterat nihil facit. Quia nō debet. q̄ sc̄iter iterat q̄
 uissime peccat. Ratio aut̄ quare non debeat iterari tri
 plex ē. Prima ē rōne morbi quē curat. scilicet peccati original
 q̄ nō p̄t iterari. Secunda ē rōne ei qd̄ p̄ncipalit̄ signat
 vt passiōē et resurrectionē quā impossibile est iterari.
 Tercia ē rōne efficacie in curando. q̄ absoluit a pena et
 a culpa. et tūc mali nō essent puniendi si temp̄ cū peccar
 ent deberet̄ baptisari. Ratio quare nō p̄t esse character
 impressio. q̄ ex quo semel impressus. amplius impressi n̄ po
 test. et ille est effectus sacrificij sine q̄ nihil facit sacrificij
 Alia ē diuina institutio. q̄ d̄s instituit vt p̄fectam et
 vnicam haberet efficaciam. et semel tm̄ fieret. si q̄ sit secu
 do. nihil sit i aīa. et ita castat sacramētū sc̄iter. et pro p̄
 hoc iterat̄ baptisimū nihil facit omnino. et magis peccat
 q̄ ille q̄ sic accedit. q̄ facit d̄ ordinatōem diuinam. fa
 cit etiā cōtumeliā sacro. facit et cōtumeliā ip̄o. q̄ q̄stuz
 ē de se filiū dei crucifigit et sibi irrisus h̄z. cū vnicū sit ba
 ptisima. et vnicā efficacia h̄at p̄fectā a passiōe vnicā. sc̄
 iō sc̄i p̄s graue penā ip̄osuerūt rebaptisandis et rebap
 ptisatis sc̄iter. p̄p̄ grauitate culpe. q̄ rebaptisatio
 aut sapit heresim. aut si nō sapit. grauisimū cōceptū rē
 et facti inducte. et iō grauit̄ d̄z puniri. **Ad illud qd̄**
 obiicit de sic accedente. d̄s q̄ character totū supplet qd̄ sa
 cramentū sine fictione faceret. **Ad illud qd̄ obiicit de gr̄a**
 dōm q̄ gr̄a nō est effectus immediatus sed mediāte cara
 37 ceter. et iō nihil sit qm̄ nō imprimat̄ character. **Ad vl**
 38 timū dōm q̄ qui iterat baptisimū. nec de facto nec de iure
 sacramētū recipit. q̄ ille nō ē susceptibilis. Sed qm̄ ex
 te. ius soluit si sc̄iter vel negligēt̄ facit grauit̄ pec
 cat. Si vero diligentia adhibita. et si nihil faciat interi
 us tamen non peccat.

Secundo quis baptisari debeat. ibi. Queri etiam so
 let si corrupte verba proferantur. Prima pars diuidi
 tur in duas. In prima determinat veritatem. In secū
 da soluit obiectionem. ibi. Si vero opponitur de Die
 rema rē. Secunda similiter diuiditur in duas. In pri
 ma determinat si ille qui baptisatus est corrupta forma
 debeat rebaptisari. Secunda. vtrū ille de quo nulla est
 certitudo possit vel deat baptisari. Prima. ibi. Sed q̄
 si si corrupte rē. Secūm facit. ibi. Preterea sc̄ed̄ ē q̄ il
 li de quibus rē. Item quarta pars habet duas. In pri
 ma determinat veritatem q̄rum ad baptisantis inter
 rogationem. et vel baptisandi si adulterus est. vel patri
 ni si paruulus est responsonem. In secunda soluit du
 bitationem. ibi. Sed adhuc queritur ex quo sensu rē.
 Similiter secunda pars in qua agit de sacramentalib̄
 exorcismo scilicet et carbecismo habet duas. In prima
 ponit ordinem in exorcizando et carbecizando paruulū.
 et horum nominum. et aliorum quorundam notificati
 onem. In secunda ponit exorcismi efficaciam. ibi. Par
 uuli exsuffantur rē.

as. **Q**uicquid bicvtrū beatus Job. i vtero habuit vsū li
beri arbitriū. Et q sic v. qre xultavit ad vocē brē Ma
rie. sicut dicitur in textu. Sz ta lis exultatio n̄ fuit nisi p ap
p̄bitionē rei amare. res aut nō app̄bēdebat nisi rōe. nec
amabilis erat nisi volūtare rōnata. s. p̄sentia xpi vel ei⁹
marris ḡ videf

Determinat veritatē q̄s pōt
baptisari.

Allud etiā ignorādū nō ē q̄ i
materno vtero null⁹ baptisari
pōt: etiā si mater baptisef. **U**n̄
fido. Qui in maternis vteris
sunt. baptisari nō p̄nt. qz q̄ nat⁹
adhuc fm̄ Adam nō ē. fm̄ xpm̄
nō p̄t renasci. neqz regeneratō
in deū dici p̄t. in quez gnatio nō
p̄cessit. Itē aug. Nō pōt q̄sqz re
nasci anteqz nat⁹ sit.

Soluit obiectiōz.

Si vō opponit de hieremia z

de Jobe bapti. q̄ ab vtero sc̄ifi
cati legunt. qd̄ ē de iacob q̄ daz
putat. Dicim⁹ si sc̄ificatō ibi ac
cipit̄ interior emūdatio. in mi
raculis dīne potētie eē h̄. edū
vt Aug. ait abigie sup̄ b loq̄ns
Si vsqz adeo inq̄r in illo puero
acceleratus est vsus rōnis z vo
luntatis. vt̄ inter materna vis
cera iaz posset agnoscere z cre
dere. qd̄ alijs puulis expeccat
etas vt̄ possint. in miraculis ha
bendū eē diuine potētie. nō ad
humane trahēdū exēplū natu
re. Nā q̄n voluit de⁹ etiā iumē
tū locutus ē. ideo de hieremia
legit̄. Prius q̄ exires de v̄tre
sc̄ificauit re. Illa tū sc̄ificatio q̄
efficitur rēplū dei. non nisi re
natorū ē. Nisi em̄ q̄s renat⁹ fue
rit ex aq̄ z sp̄sctō. n̄ p̄t intrare i
regnū dei. Nemo aut̄ renascit̄
nisi pri⁹ nascat̄. vn̄ de illa sc̄ifica
tio potest fm̄ p̄destinatiōez ac
cipi. Ecce v̄ dubitant loq̄. qui
etiā i eodē dicit. Nō dicit̄ ē quia
credidit inf̄as in vtero. s. exulta
uit. nec Elizabeth dicit. exultauit
in fide. s. exultauit i vtero meo.
Et potuit esse hec sanctificatio
tente rei a maiori cognoscendō
iudicium. non a puulo cognite
absqz assertione. De hac sancti
ficatiōe loquitur. non diffinīs

bit dona. z ita post sp̄s habuit vsū li. arb. qd̄ nec credi
tur. nec ē. pbabile. p̄trea breuiter respōdet q̄ sicut dñs
grām raptō alicui dat ad vnā horā. sic etiā deus fecit
hoc supra naturā ob specialē causā. Ultraqz positio est
pbabilis. nec p̄nt de facili imp̄obari.

qualiter intelligēda sit illa sc̄ifi
catio. an sit signū future rei. an
veritas iustificatiōis p̄ sp̄m̄ sc̄tē.
Sed meli⁹ ē vt̄ dicam⁹ illos pre
ter cōem legē in vteris iustifica
tos. z gr̄a p̄uentos. dimissis om
nibus peccatis. quod etiā mul
tis sanctorū testimonijs edocef

Determinat vtrū ille qui ba
ptisatus est corrupta forma de
beat rebaptisari.

Querit̄ solet si corrupte p̄
feratur verba illa an baptism⁹
sit. De hoc Zacharias. Boni
facio scribit. Retulerit̄ mibi nū
cij tui q̄ fuerat sacerdos in eadē
puincia q̄ latinā linguā penitē
ignorabat. z dum baptisaret ne
sc̄i⁹ latinī eloquij fīringēs liguā
diceret. baptisō te in noīe p̄ria
z filia z sp̄s sancta. z propter b
considerasti rebaptisare. **S**ed
si ille qui baptisauit nō errorem
inducens vel heresim. sed p̄so
la ignorantia romane locutiōis
infringendo linguā baptisans
dixisset. non possumus consen
tire vt̄ denuo baptisetur.

Etrū ille de quo nulla certi
tudo ē. possit vel debeat bapti
sari.

Preterea sciēdū ē q̄ illi de q̄
bus nulla extat̄ indicia inf̄ p̄p̄
q̄s vel domesticos vel vicinos a
quibus baptisati fuisse docean
tur. agendum est vt̄ renascan
tur ne pereāt. in quibus qd̄ nō
ostenditur gestum. ratio non si
nit vt̄ videatur iteratum. Lon
ferendum est videretur quod col
latum esse neicitur. quia non re
meritas interuenit p̄sumptis
onīs. vbi est diligentia pietatis

Etrum intentio sit necessa
ria ad baptismum.

Solet etiā queri de illo qui
cans sicut minus cōmemorat
one tamē trinitatis immergē.

ille q̄ baptisauit
nō errorez indu
cens. zc. **U**ides
zacharias h̄ di
cere q̄ si veller er
rore introducer.
q̄ nō esset bap. af
mus. Sz i rōs
vel heresim bap
tisatis nihil faē
ad hoc q̄ non sit
baptisat⁹ ḡ vix
tur q̄ sit iocudi
cius siue in redat
errore introduce
re siue nō. **R**o
ad h̄ dixerūt ali
qui q̄ quis inf̄
delitas circa ali
os articulos ni
hil facit ad bap
tisim̄ integra /
re. tamē infideli
tas tra baptsi
mū multū facit.
sz si attendam⁹
cū fidelitas com
p̄hendit̄ oēm ar
ticulū. z in inf̄
delitate n̄ sit si
des nec p̄s fidei
nihil facit ad b.
vt̄ videf rōne
q̄ est fidelitas vt̄
infidelitas. Jō
dōm. q̄ nulla in
fidelitas aufere
baptisimū. dū ra
mē intēno sit sal
ua faciēdi. s. qd̄
facit ecclia. z q̄
niā iste intēdit̄ i
roducere heres
im. intendit̄ no
uā formā eudere
z qd̄ facit ecclia
infumare. ideo
nō est salua intē
tio. ac p̄ hoc nec
baptisim⁹. **C**h.
De q̄bus nulla
extat̄ indicia in
ter. p̄ in q̄s vt̄ do
mesticos. vel zc
Uides leo h̄ na
le dicere. q̄ ma
magnū p̄m̄ est
rebaptisare bap
tisati m̄ sicut ob

Ex null⁹ i
masino vte
ro baptisat
tur.

39

Mu. xxij.
Hier. ij.
Job. iij.

Leo. p.

mittere baptismum. ergo qd baptisat illam de quo nulla erant indicia. comitit se piculo r discrimini. qz nescit vtrū rebaptisat baptisatū. sed ois talis peccat. g. 2c. Iuxta hoc querit vtrū aliquis possit baptisari dormiēdo.

41

Aug. ill. de baptis.

Aug. ad Bonifac.

Leo pa.

41 Er q sic vtrū de litargico qd nō pōt cuiqz latere videt qd debeat baptisari. R. d. d. qz igno- rantia facti adhibita debita diligentia excusat a toto. r qm si aliquis baptisat aliquē de quo nō potest cognosce- re aliquē qd fue- rit baptisat. i. g. raturū eē baptisa- tū. r adhiber du- ligitatā si requi- rar a noris. idō nō peccat. Rur- sus qz aliqd ē si gnū pbabile qd nō sit baptisat. r nēz d. z baptisa- ri. r ita p. z qd ba- ptisando nō cō- mittit se discer- mini. Qd queri- tur de dormiēte. dōm qd si ē adul- tus. aut pus cō- sensit r voluit. aut noluit r re- nuit. Si consen- sit r voluit. si ba- ptisat baptisat est. Aut si pus negavit r renu- it baptisatus nō ē. Si autē indif- ferent se habuit qd ad id qd ex- terius est. nō pōt sciri nisi qd soluz r si prius volu- it baptisatus ē. si noluit non qd oportet qd sit aliquis consensus in adulto. vel coact. vel spōtā. Si qd dēat fieri. d. d. qd null. d. z aliqd baptisare dormiēdo nisi p. s. a. q. n. cuiqz an morē. r ni si psumatur de eius voluntate. per signa vel verba vel parentum saltem. quia de christianis natus. In hoc ca- su his concurrentibus debet baptisari. r nisi fuerit. sic- tio in anima ipsius ante dormitionem. tunc recipit sa- cramentum r rem vt dicit Innocentius. Si autem fue- rit fictio. sed tamen voluntas ad baptismum. recipit sa- cramentum r non rem. Omnino eodem modo dicendū est de furioso. d. ij. Si totum ludere r mimice et ioculariter ageretur. r. Videtur Aug. isti. hic male di- cere. quia intentio est de necessitate baptismi. ergo si to- tum factum est ioculariter. non est baptismus. ergo nō est imploandum diuinum consilium. sed baptisandus quia in his in quibus certū sumus r habemus huma- num consilium. non oportet confugere ad deum. R. o.

dicendum qd sicut dicit Dugo. Ludus non semper excludit intentionem. sed comparatur sicut pater. r Dugo ponit exemplum. quia velle dare ludere est duobus modis. Uno modo velle ludere ita qd nullo modo dare. Alio modo ita qd vult ludere. et nihilominus vult da-

42

re debent baptisari. Determinat veritatem qstū ad baptisantis interrogatōem r vel baptisandi si adultus ē. vt patrinus si paruulus r fisionē. k Porro cuncti ad baptismū venientes fidem suā p. fiteri dnt r exponere qd petendū venerit ad eccliam. vnde etiā a baptisādo querit. quid venisti ad ec- clesiam petere. Qui si adultus est p se respōdet fidem. i. sacm fidei r doctrinam. Ita etiā p sin- gula interrogat. r rīdet se cre- dere in p. r filii r spm scm. Si autē paruulus est nō valēs cre- dere vel loq. alius p eo rīdet. vñ. Irido. Paruuli alio profi- tente baptisantur. qui adhuc loqui vel credere nesciūt. sic eti- am p egris. mutis. vel surdis. alius p. fiteretur dum baptisan- sic r de penitentibus agēdū est. Si vero pro eo qui respondere pōt alius rīdeat. nō itidem va- let sicut dicitur est. Etatē h. p se loquat. Si vero querit ex q sensu paruulo dicatur credo r fidem peto. Dicimus de sacro fi- dei id eē intelligendum. qd rī- detur petere euz de fertur ad ec- clesiam. r habere cū baptisatur vt sit sensus euz d. fidem peto. id ē sacm fidei p. f. sum rōci- ri. et qd habuit intentionem cōiēctur. quia non baptisa- uit. nisi carbecuminos. r sic patet intellect. verbi aug. e. ij. Agnosendum est etiam in baptisandis electis duo tempora esse seruanda. Videtur qd magis compe- teret dies Epiphanię. quia dominus fuit in illo bap- tisatus. Responsio dicendum qd dies Epiphanię nō sit ita solenniter propter heresim extirpandam. que dixit solum illa die aquas posse regenerare. Fir surcū alijs duobus diebus. quoniam in baptisate latuit nos a peccatis in sanguine suo. In pēthecoste baptisauit spī ritus sancto. r quia baptismus hunc duplicem effectum habet. ideo tunc generaliter omnibus datur. sed specta- liter datur. cui libet quando timetur de morte. f. ij. Paruuli alio proficente baptisantur. Queritur hic de illo verbo. magistri verum ille qui proficetur de- beat dici patrinus. r qd sic habet communis vsus. Sed in contrarij videtur. quia pater dicitur solum qui ge-

Irido.

IOB. 8.

43

44

nerat aliq̄ modo vel spiritaliter vel carnaliter. sed talis neutro modo. Itz queritur vtrum possint esse plures. Responso dicendum q̄ sic ut dicit Hugo de sancto Uic. Patrum vocantur qui paruulos ad baptismum offerunt. quia regenerandos ad nouam vitam offerunt. et in oblatione et in responsione quodammodo faciunt ad ipsum regnerant onem. et ideo recte patrum dicuntur. Et post subiungit. placuit patribus vt per singulos baptizados patrum singuli admittentur. id est vnus tantum. siue vir siue mulier. propterea forassis ne spiritualis cognitio cui reuerentia deberetur passim diffusa in atrimonij copula obesse potuisset. Sed quedam ecclesie hanc consuetudinem non seruant. plures ad susceptionem paruulorum admittentes.

45

g. ii. Ante baptismum et cetera. Innuite magister q̄ exorcismus fit post cathecismum. Contra. Videtur q̄ male ordinat. q̄ exorcismus est ad expulsionem mali sed cathecismus ad instructionem

pere. Credo. id est sacramentum fidei iuscipio. quod est. hic paruulus p̄festo est sacramentum fidei accipere. Unde Augustinus. Nihil est aliud credere q̄ fidem habere. et ideo cum responderetur credere paruulus qui fidei nondum effectum habet. responderetur fidem habere propter fidei sacramentum. et conuertere se ad deum propter conuersionis sacram.

Soluit dubitationem. I

Sed adhuc queritur ex quo sensu pro paruulo respondeatur. Credo in deum patrem. et in ihesum christum et in spiritum sanctum. Nunquid de sacramento fidei. an de fide mentis ibi agitur. Si de sacramento. cur nominatim distinguuntur persone. Si vero de fidei affectu. Quomodo verum est. cum ea paruulus careat. responderetur. An illud facturus paruulus spondetur cum creuerit. sicut et omnibus compis dyaboli spondetur abrenunciare. quod si non seruauerit factus adultus. tenebitur ipse vel sponsor. Sane etiam dici potest ibi sponderi pro paruulo. q̄ ad maiorem etatem si venerit. et pompis dyaboli renuntiabit. et sanam fidem tenebit. cuius tunc sacramentum recipit.

Hac autem sponsione paruulus pro quo fit tenebitur non sponsor. si tamen vt cautio impleatur. quantum in se est operam dederit. quia exigitur a patrum vt sit diligens circa eum pro quo spondit sollicitudo. De hoc Augustinus. Certissimam emisistis cautionem qua renunciate pompis dyaboli spondidisti.

Ponit ordinem in cathecismo et exorcizando paruulum. et horum nominum et aliorum quorundam notificationem. III

illa autem interrogatio responsio fidei fit in cathecumino cui ad dicitur exorcismus. Ante baptismum enim fit cathecismus et exorcismus. post cathecismum sequitur exorcismus. vt ab eo qui iam fide instructus est. ad uersaria virtus pellatur. Exorcismus de greco dicitur in latinum adiuratio. Cathecismus instructio. Cathecizare est instruere. vt de simbolo ac rudimentis fidei. Exorcizare est adiurare. vt exi ab eo spiritus immunde. Symbolum est signum vel collatio. Signum quia eo fideles ab infidelibus discernuntur. Collatio. quia ibi totius fidei sufficientia et integritas est collata. Cathecismus et exorcismus neophitorum sunt. magisq̄ sacramentalia q̄ sacramenta dici debent. Neophiticus nouicius interpretatur vel rudis. et dicitur neophiticus nuper ad fidem conuersus. vel in disciplina religiose conuersionis rudis. Hec ergo procedunt baptismum. non q̄ sine istis non possit esse baptismus verus. Sed vt baptizandus de fide instruat. et sciat cui debitor fiat deinceps. et vt dyaboli potestas in eo minuatur. Unde Rabanus. Ante baptismum cathecizandi deberet in homine preuenire officium. vt fidei cathecumini accipiat rudimentum. et sciat cui debitor fiat deinceps.

Ponit exorcismi efficaciam. II

Paruuli vero vt ait Augustinus. Exsufflantur et exorcizantur vt ab eis pellatur potestas dyaboli. ne iam contendant eos subuertere ne baptismum consequantur. Non ergo ab infantibus creatura dei exsufflatur vel exorcizatur. Sed dyabolus vt recedat ab homine.

boni. Sed prius est malum expellere q̄ bonum inferere. ergo prius fiat agendum de exorcismo.

Responso dicendum q̄ ista duo possunt tripliciter ordinari. Aut ratione eius ad quod fit aut ratione eius qua dispensat. aut ratione eius in quem fiunt. Si ratione eius ad quod. sic q̄ cathecismus est ad perfectionem intellectus. et exorcismus ad id quod respicit affectum. quia ad suggestionem dyaboli expellendam. cathecismus procedit. et sic ante exorcismum est cathecismus. Si ratione eius a quo quia cathecizatio est ab ordine lectorum. et exorcizatio ab exorcistis. et lectorum ordo procedit. sic ante exorcismum est cathecismus. Si ratione eius ad quod. sic dicendum q̄ adultus est prius capax doctrine q̄ gratie. paruulus e contrario. et ideo in adultis procedit cathecismus. in paruulis e contrario exorcismus. et ideo ordo mutatus est. scilicet ali quas ecclesias. nec seruatur ille qui consuevit esse in primitiua ecclesia. quia tunc baptizabant ad ultimum. Nunc autem paruuli.

Cathecizare

Exorcizare

Symbolum Signum.

Collatio.

Neophiticus

Rabanus instructio clericorum

Aug. li. de limbo.

H intelligentia huius prae trina principaliter sunt. Primum quod de idoneitate ex parte baptisati. Secundo de ratione ex parte baptisantis. Tertio de sacramentalibus annexis baptisati. Circa primum quod duo. Primum quod vtrum aliquid possit in vtero baptisari sicut et scificari. Secundo vtrum scificari in vtero debeant baptisari.

Questio. j.
Utrum aliquid possit in vtero baptisari sicut et scificari. Et quod aliquid possit baptisari in vtero ostendit sic. Maior est gratia scificatiois quam gratia baptismalis. Sed puulus in vtero est susceptibilis gratiae sanctificationis sicut patet Jo. bap. et Hieronima. De Jobe Luc. j. Spiritus replebit adhuc ex vtero matris suae. De Hieronima Hier. i. Antequam erires de vulva scificasti te. Si ergo puulus in vtero est capax gratiae scificatiois. vtrum sicut et gratia baptismalis. **U**trum prior est deus ad miserandum quam ad condonandum. Sed puulus in vtero non est susceptibilis culpe. sed etiam pene. ergo vtrum debeat et in vtero remedium parari. Sed remedium culpae originalis est baptismus. ergo vtrum debeat in vtero baptisari.

Contra. Aug. dicit in libro in lra. Non potest quis renasci antequam sit natus. sed baptisari et renasci. ergo non potest baptisari antequam nascatur. **U**trum originalis culpa corrumpit ex carne. corrupta ergo quod diu puulus est concupiscentiae carnis corruptae concupiscentiae causa morbi. quod si nutrit sanguine menstruo. ergo non debet purificari in loco infecto nisi separet. non ergo debet baptisari antequam nascatur et a matre separet. **U**trum baptismus est sacramentum certum et ordinatum. ergo nullus est susceptibilis baptismi nisi exterius appareat in luce. non ergo baptisabilis est quod diu in vtero latet.

Ad primum. ad primum intelligendum est notandum quod ratio quod deus non purificat nec baptisat in vtero est diuina institutio que sic instituit. Ratio autem diuine institutionis assignatur propter vitiositatem non necessitatem. quod posset vtriusque aliter esse si deus veller. et sic diuersos plures et diuerses congruenter assignant. fuerunt enim qui dixerunt quod ratio sumit ex parte contractus. et sic in iudicio. quod nec puulus. nec adultus iustificatur sine aliqua quantula pena. et ideo debuit circa puulum aliquid fieri penale ad huius iustificationem. et illud dicitur fuisse oportet tunc ista ratio non videtur uenire. quod non est generalis. nam tunc legis naturae videtur dicitur. **U**trum iustificabatur in sola fide penitentia. **U**trum ista ratio quod puulus baptisat in aqua calida siue tepida. potius est contra solacium quam pena. et ita hoc ratio non sufficit. fuerunt alii qui dixerunt quod ratio sumit ex parte sacramenti. quod enim in originali peccato est caro infecta. et anima deformata. ideo sacramentum baptismi duo habet. scilicet aquam et spiritum. vnde dicitur Damianus. et quod dicitur est ibi purificatio et regeneratio carnis et spiritus. et ideo non tantum presupponit natiuitatem in vtero quod est in infusione anime. verum etiam natiuitatem ex vtero quod est in egressu. et ista quidem ratio bona est. sed particularis. quod non valet ad remedium legis naturae. quod non respiciat puuli carnem. fuerunt etiam alii qui suspenserunt rationem ex parte culpe. Quia enim culpa originalis contracta est ex carne infecta. et ex carne penitentia secundum actum generationis. totumque generationis et cibationis ex illa carne infecta. vnde putatur ex sanguine menstruo. est tempus deputatum peccato non remedio. et ideo ante necesse est a carne matris puulum separe. et totam generationis actionem consumari. quod supueniat benedictio. quoniam illud totum est tempus maledictionis. Et ista quidem ratio bona est nisi etiam repugnaret sanctificationi. quoniam ibi dicitur gratia mundans a culpa originali. fuerunt etiam qui dixerunt quod non est ex parte gratiae. quia enim gratia est dare et ordinatum. et ergo sic est regenerare. et esse ordinatum presupponit esse distinctum. et renasci presupponit nasci. ideo necesse est quod antebaptisatum puulus nascatur et sit perfecte natus secundum carnem. Sic etiam distinctus. quoniam quod diu in vtero coniungit

46

mistici per ymblicum vtrum recipit aliam esse. Et haec dicitur bene est. matre quod resonat et oritur habet a vtriusque scilicet. tunc ad huc quod ista ratio non possit ostendi quod puulus non debet scificari in vtero sicut nec baptisari. Et propter hoc est dicitur quod ratio sumenda est ex parte factus remedii. Quia enim sacramentale remedium respicit operationem ecclesie. et operatio ecclesie non se extendit ad puulum nisi extra vterum. ideo nullo tempore. nec fide penitentia. nec aliquo sacro iustificatus est puulus antequam natus. quoniam est de lege condempnatus. quia deus decreuit saluare puerum per sacramentum vel aliquid quod sit in loco sacramenti. Ad hoc autem intelligendum notandum quod triplex scilicet distinguitur hodie post aie in fusionem. Primum est in vtero. Secundum extra vterum in statu infantie. Tertium in statu nature adulte. In primo statu manifestus est deo. In secundo manifestus est nobis. In tertio manifestus est ecclesie. remedium potest habere a deo cooperante adiutorio alieno non suo.

In tertio statu cum sit omnibus modis notus. scilicet deo. et sibi. et ecclesie. potest omnibus hiis modis adiuvari. vnde non tantum deus sua virtute facit. sed etiam adiuuat fides aliena quantum ad sacramentum. et fides et deuotio propria. Prima ergo sanctificatio est per diuinam voluntatem. et pertinet ad singulare privilegium. Secunda vero est per legem datam sicut patet in circuncisione. patet etiam in baptismate. cum dicitur est. nisi quis renatus fuerit etc. Joh. iij. Tertia est per legem iudicis quam deus indidit vt ad deum recurrat homo petere veniam pro offensa. Et prima quidem est pauca. vnde illorum quos depurat ad aliquid agnoscendum. et est propter leges communi. Ita enim decreuit diuina iusticia vt quod est de lege communi non releuetur quia cecidit nisi aliqua dispensatio occurrat. et puulus quod cecidit in peccato potest per alium releuari disponendo. vnde putatur per fidem alienam. adultus autem per propriam. sicut per propriam voluntatem peccauit. Quia vero in vtero non potest fide aliena per sacramentum adiuvari. quoniam non est de foro ecclesie. nec nobis notus. et hoc decreuit deus de lege communi. ideo nullus in ventre purificatus est nisi de privilegio speciei alii. Quoniam igitur baptismus respicit legem eodem. et legem datam. ideo non debet esse in vtero baptisari. Et haec ratio communis est omnibus sacramentis secundum omne tempus.

Et patet responsio ad illud quod obijciatur de sanctificatione. **U**trum deo enim quod deus possit dare gratiam si veller puulo sed per sacramentum baptismi vel alium ecclesiasticum non debet fieri. non quia matus sit. sed quia alius est modus qui non competit illi statui. **U**trum ad illud quod obijciatur quod deus priorior est ad miserendum. dicendum quod verum est. sed tamen cum misericordia currit iusticia. et ideo quod iusticia dictabat vt aliqua satisfactio vel aliquid preparatorum fieret sibi pro paruulo. ideo ante non remittebatur culpam. tamen non continet misericordiam suam in ira. quod hoc ipsum quod conseruat in vtero. et preparat remedium extra misericordiam est. Et si retribuisset. Adeo secundum penitentiam suam. totam posteritatem eius deleuisset.

Questio. ij. b.
Utrum iustificatus in vtero debeat baptisari cum natus est. Et sic videtur. quia talis per sanctificationem non habet characterem. sed debet signo christi consignari quod fit in baptismate. ergo debet baptisari. **U**trum baptisari baptismate flammis baptisat aqua. et tenent baptisari. vt patet de Comelio Act. x. sed sanctificari non est aliud

47

48

49

q̄s grām sp̄ritus sancti recipere. q̄ san̄ificati tenētur ba-
ptisari. ¶ **H**ic nullus quantūcuq̄ magn^o absoluit a di-
uino mādato. s̄z dñs mādātū redit de suscipiēdo bap-
tisam. q̄ ira tenet ad b̄ntificat̄ vt al̄i. ¶ **C**ontra. Vigor
singularis p̄uilegiū sp̄ trāscedit b̄ntificatiōē. in sc̄ifica-
tione dāf grā curās. sicut i bap̄tismo. ⁊ maior ⁊ efficaciot
s̄z ordō n̄ ē a mōri p̄fectōe ad maiorē. s̄z eōtra. ergo sc̄ifi-
ficat̄ nō tenet bap̄tisarī. ¶ **H**ic si sc̄ificat̄ bap̄tisar. vt
q̄ sic vanitas. q̄ qd̄ pōt̄ sufficēt̄ fieri p̄vniū. frustra sit p̄
duo in natura. q̄ si natura nō facit frustra. multo minū
nec grā. Sed grā sc̄ificat̄ sufficit ad curatōz. alio q̄n d̄
agit i p̄fecte. q̄ rē. ¶ **H**ic vt q̄ sit ibi cōrēpt̄. q̄ q bap̄tisa-
tus ē sit itez bap̄tisar facit cōrumelā sacro. q̄ p̄mū reme-
diū reputat i sufficēt̄. q̄ pari rōe q̄ bap̄tisar post sc̄ifi-
ca tōem iniuriat sc̄ificatōē. ¶ **H**ic d̄ q̄ sc̄ificat̄ bap̄tisa-
ri d̄z bap̄tismo aq̄ sicut bap̄tisar. bap̄tismo flammis. ⁊
est rō triplex. P̄ia pp̄ bonū obediētē. q̄ d̄ p̄cepit vt
oēs renascāat aq̄. Secda pp̄ b̄uilitatē. q̄ d̄z se reputare
peccatōē. ⁊ indigere xp̄i redēptōē. Tertia pp̄ vnitatē
vt ab alijs mēbus xp̄i nō discōrdet. Nō q̄ bap̄tisar. p̄
hoc q̄ sc̄ificatio nō sufficit. s̄z p̄ter rōēs p̄dictas. p̄
quaz exēpla danda xp̄s sicut circūcisus. Ut aut̄ obedirz
legi subiicit se signo peccatōis. q̄ nō ip̄ e se peccatōem.
sed alijs se peccatōis p̄fiteri docerz. Postremo vt pa-
tribz nō ēēt dissilis. Patet igit̄ n̄sio q̄ sc̄ificatus nō re-
cipit bap̄tismū i remediū. qd̄ si faceret ēēt i ordinario.
vanitas. ⁊ cōrēpt̄. sed i signaculū qd̄ h̄z tria bona cō-
iuncta. s̄ obediētia. humilitatē. ⁊ vnitatē. q̄tū ad vni-
tate carac̄teris. ¶ **A**d illud q̄ qd̄ ob̄t q̄ sc̄ificatio tran-
sendit. d̄m q̄ q̄tis hoc verum sit q̄tum ad grām q̄ te-
ter culpam ⁊ habitat ad bonū. tamē nō trāscedit q̄tuz
ad carac̄terē. quia illū n̄ imp̄mit. et iō rōe illi⁹ adhuc ba-
52 ptisim^o debet recipi. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t q̄ sup̄huit patz
53 n̄sio. q̄ nō recipit ad id qd̄ p̄cēssit sc̄ificatio. ¶ **A**d il-
lud qd̄ ob̄t q̄ rebap̄tisar i iniuriat bap̄tismo. d̄z q̄ hoc
verū ē. quia iterat idē remediū et ad idē. nō sic est i
p̄posito. ⁊ sic patet totū.

Quāntū ad sc̄dm articulū quert̄ de intentione
bap̄tisanadi. ⁊ circa hoc duo querunt. Primo
queritur verum intentio sit de necessitate bap̄-
ptisimi. Secdo q̄ vtz recta sc̄itio sit de necēte bap̄tismi.

Questio. j.

¶ **I**ntū intentio sit de necessitate bap̄tismi. Et q̄ inten-
tio sit de necessitate bap̄tismi oñditur p̄mo per autorita-
tem magistr̄i in littera. In hoc ⁊ in alijs sacris. sicut for-
ma seruanda ē. ita sc̄itio cōfēdi illud ē habēda. s̄z for-
ma ē de necessitate. q̄ i int̄tio. ¶ **H**ic forma d̄z est de
necessitate nō fm qd̄ cogitat̄. s̄z fm qd̄ dicūt. s̄z dicere ē
cū int̄tioē p̄ferre. ergo intentio ē necessaria ad bap̄tis-
mū. Si tu dicas q̄ ex b̄ nō sequit̄ q̄ oporteat habere in-
tentionē talē ⁊ talē. sed sufficit q̄ intendat aliqd̄ vtputa
ludere. oñd̄ q̄ necesse ē habere intentionē dādi sacm̄.
quia opa que sūt fm artem recipiunt denominatiōē ab
eius int̄tioē qui opatur. q̄m si intendit ludere ludus ē.
ergo si nō intendit administrare sacm̄ nō est sacm̄.
Contra Augu. dicit ⁊ habitū est supra dis. iii. Accedē-
te verbo ad elementum sit sacramētum. ergo si ista duo
assint. sacramētum est integrum. maxime cum i dati
one forme intentio non tangat. ¶ **I**tem ad bap̄tismuz
concurr̄it fides cum sit sacramētum fidei. sed fides ec-
clesie sufficit cum bap̄tisans est infidelis. ergo viderur
similiter q̄ intentio ecclesie sup̄leat intentionē bap̄-
tisantis. ¶ **I**tem bap̄tismus ita respicit recipientem si-
cut dantem. sed non est necesse intentio in recipiēte. vt

patet in parulo et furto. ergo necēte dante. ⁊ sic. ⁊ c̄.
¶ **H**ic videmus q̄ opera sp̄ritualia que dominus fa-
cit p̄ ministros alind̄ itēdētes p̄bat. vtputa reparari
iustos p̄ demones. qui probationē non intendūt. Sicut
in operibus cōp̄alibz. qui p̄unt vulnere letali. ⁊ si nō
intēdat occidere. homicidiū facit. ergo videt̄ similiter i
p̄posito. quia licet q̄s nō intēdat bap̄tisare. tamē si fac̄
qd̄ requirit ad bap̄tismū bap̄tisat. ¶ **H**ic si intentio est
necessaria. ergo quilibet ē incertus vtrū sit bap̄tisatus.
ergo si nō debet se cōmittere discrimini. semp̄ tenetur re-
bap̄tisari. cum nunq̄ possit certificari de int̄tioē bap̄-
tisantis. ¶ **H**ic d̄m q̄ i oñi sacramēto necessaria ē in-
tentio. Ratio autē huius est. q̄ sacramētū nō habz eē
54 suū a natura s̄z ab institutiōne. vnde si ante institutiōnē
immerfisset quis i aquā sub forma verbōz. nō ēēt fac̄-
mentū. Dicūt ergo quidā sicut maḡ Hugo de sc̄o T̄ie-
q̄ sacramēta instituta sunt vt sicut rationabiliter ⁊ ex
int̄tioē. ⁊ ideo si nō sit intentio. nō ē sacramētū. Aut
em sic. Sacramētadei non sic instituta sunt vt operā-
d̄ nulla rōnem admittant. aut tumultuosa quadā ⁊ vi-
olēta atq̄ irrationabili perinacia sine oñi int̄tioē.
aut voluntate operatū ad effectū p̄cedant. Uide q̄ ⁊ cō-
sidera. q̄ rōnable oportet esse oñi opus ministroz. ⁊ i
nec p̄ solā formā possunt dare vbi agendi intentio nul-
la ē. Potest tamē ⁊ alia rō assignari. q̄ ad sacramētum
necessaria ē intentio ⁊ institutiō. Ad hoc em q̄ sit sacra-
mentum. necesse ē q̄ ⁊ forma ⁊ elementū ad vniū ordinē.
tur. hoc autē nō ē ex se. cū forma ⁊ elementū indifferēta
sunt ad multa. ideo sup̄uenit institutiō xp̄i q̄ formā ⁊ ele-
mentū ordinauit ad aliquē effectū d̄terminatum. Sy tamē
institutiō er si s̄ba ordinauit ad vniū. nō tamen artauit.
q̄ ad alios vsus p̄t̄ sumi ⁊ sumūtur. ⁊ tō ad hoc q̄ oz-
dinētur. necessariū ē int̄uenire intentionē ministri q̄
intendit illo actu ⁊ s̄ba talē effectū dare. vel salē qd̄ fa-
cit ecclesia facere. vel salē qd̄ xp̄s instituit disp̄sare. ali-
oquin verbuz ⁊ elementū vt dissuncta vel ad aliud iūcta
talē effectū nō faciūt. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t p̄mo. accedit
verbū ad elementū et sit. ⁊ c̄. d̄m q̄ nō accedit vniū ad al-
terū nisi assit intentio iungēs. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t de si-
55 te q̄ sufficit fides ecclesie. d̄m q̄ fides ē sicut agēs vni-
uerfale. sed intentio ē agēs p̄culare applicans fides ad
hoc vel ad illū. ⁊ ideo fides salua in generalitate eccle-
sie. s̄z int̄tio ē necessaria q̄ copulat act̄ ille fidi ecclesie tā
q̄ act̄ p̄cularis ⁊ actualis i m̄stratē. vt q̄ facti est a
fide eccle. s̄z disp̄satio ē ab act̄oē m̄str̄i. ⁊ q̄m m̄stratō
respicit int̄tioē d̄tis. ideo nō sic red̄rit fides i dispen-
sare. vt int̄tio. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t de suscipiēte. d̄m q̄
57 si suscipiēs sit adult^o. ⁊ nullo mō intēdat sibi fieri qd̄ fa-
cit ecclesia. s̄z t̄m̄ iocū. nō credo q̄ recipiet sacm̄ si nihil
intēdat nisi ludere et lauari. Et s̄ p̄z illud qd̄ cōsuevit q̄ri
vtz aliq̄ sc̄itio impediāt suscepiōnē sacri. Si em̄ sc̄itio
58 illa nō remoueat int̄tioēz h̄ac videlicet suscipiēdi quod
ecclesia dat vel intendit dare. quantacūq̄ sit sc̄itio. n̄
impedit suscepiōnē sacramenti. Si vero ita sit sc̄itio. q̄
nō habeat intentionē recipiēdi vel sc̄itioē circa se qd̄ ec-
clesia facit vel intendit facere. s̄z solum intendit ludere.
vel alios deludere. non vidēo quo modo iste suscipiat
sacramētum vel rem. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t d̄t q̄ ope-
59 ribz. dicendū q̄ opera illa de se sūt ordinata ad illum fi-
nem. vt grauis percussio ad occasionem. ⁊ pena ad bo-
norū probationem. Sed ablutio ⁊ trinitatis inuocatiō
sunt ordinata ad multa. ⁊ ideo non faciunt sacramenta
sine int̄tioē. et sic patet illud. ¶ **A**d illud quod ob̄t
60 iicitur q̄ semp̄ oportet rebap̄tisari. cum non consistet de

in interioe baptizatis. ddm. q. nō ppter. q. fecit qd in se est
 7 debita adhibuit diligentia. 7 10 amplius nō tenet. maxie
 si defecerit in interiois nō potuit cognoscere aliqd signo. vtz
 aut sit baptizatus vel nō. hic ē duplex opinio. Una est q
 61 deus reputat illū baptizatū nō tñ ecclia. Et rōem huius
 sumit ex illo vbo yfidozi. quacuqz arte verborū quis ius
 rer. ds sic accipit sicut ille cui iurat intelligit. Sz illud
 intelligit qd m ad culpā. nō qd m ad rōem voti vl sa
 cramenti. 7 hoc ē manifestū i mrimonio 7 voto. Et ideo
 dicitur alij q nō ē sacrm qd is i sibi sine vba. qz vt dicit Bre.
 in moral. nō d3 interio vbi desuure sz vba interio. et
 h maxime habet locū i sacro. 7 10 nō baptizat qd tu est q
 62 id qd p hoim gestū ē. Si qras. an saluet. ddm q si ad
 ultus baptizat vt d3. fides interio supplet. Si puulus
 piū est credere q sumus sacerdos supplet. si tamē non
 faciat iuste facit. 7 nos esse voluit incertos. de salute ad
 deponēdam supbiām. 7 circūandā diligentia. vt attenti
 us et a plontis dignioribz 7 superioribz redramus. credo
 bene vel q deus reuelat. vel integre supplet. nisi pecca
 ra nra ppetat. Ergo hoc habendū est p regula ad om
 63 nia sequētia q ad omniū sacroꝝ dispensationē necessa
 riū ē habere interioe. vel actū vel habitū. vel implicite
 vel explicitē. **Questio h.**
 Utrum recta intentio sit necessaria ad baptisimū. Et q
 sic videt. qz ad baptisimū requiruntur interio. ergo ad recte ba
 ptisare requiritur intentio recta. **Ite** minus malus ē ni
 hil intēdere in ope q malū finē intēdere. ergo si defecerit
 interiois nō pstatē cū baptisimō. multo min⁹ obliqua
 interio. **Ite** opa ad q necessaria ē intentio ab ipa des
 nominatur. q cū ad baptisimū necesse sit intentio. si q in
 tentio ē recta. 7 baptisim⁹. 7 si obliqua. 7 baptisimus. sz
 nō est baptisimus nisi rectus. g. zc. **Contra.** supra pba
 tū ē q heretic⁹ baptizat. sz heretic⁹. q habet obliquā in
 tentioē. qz vult trahere ad suā heresim. g nō ē ad bap
 tisimū necessaria recta intentio. **Ite** mala voluntas i
 baptisante nō nocet. ergo nec obliqua intentio. **Ite**
 baptisimus ē opus dei nō hoim. g nō pōt esse obliquum
 Sed interiois rectitudo existit ppter rectitudinē ope
 ris ad baptisimū. g nō ē necessariū recta intentio. **R.**
 64 ddm q interio idē ē q voluntas rationata. pur dirigit i
 finē. Sed finis duplex est. Est enī finis q dicit termin⁹
 65 vel cōplēmētū. 7 ē finis q est rei vtilitas. Sic i sacramē
 to duplex ē finis. vnus. s. q est cōplēmētū. sz. q ibi sit
 vnio vbi 7 elemētū. 7 finis vtilitatis. s. baptisati vel bap
 tizat. Sēd hūc duplicez finē duplex ē intentio. sicut
 aliqd q fūdāt domū intendit eā cōsumare 7 intendit in ba
 bitare. Sic i sacro intendit qd pma interioe sacrm ecclie
 ministrare. Nequeāter vel intendit suā vtilitates. vel puuli
 salutē. vel qdqd illud sit. **Prima** intentio est de nēcitate
 sacri. Sēdā tñ de congruitate. **Prima** intentio nō habet
 rectū et obliquū. sed secūda habet rectū et obliquū. **Un**
 pater nstio q ad sacrm baptisimi nihil facit intentio re
 cra. nec aliqd obstat intentio n recta qd ad subām sac
 mēti. nocet tñ vel pdest haberi. **Argumēta** g q pbant q
 ad baptisimū requiritur intentio recta sup onunt ad bap
 tisimū requirunt intentionē que ē intentio vtilitatis. 7 ideo
 66 oia sup falsū fundant. vt pater. **Ad** illud qd obiicit
 q melius ē nihil intendere q male. ddm q defectus in
 tentiois nō impedit sacrm ppter culpā. sz ppter illi
 67 actus necessariā erigētia. **Ad** illud qd obrt opa de
 nominatur ab interioe. ddm q hoc yz est de opibz ad q
 rō informatioē necessaria ē intentio finis vt est vtili
 68 tas. **Norandū** tamē q qd nō sit necessarium intēde
 re effiaciā baptisimi in se 7 pncipaliter. tamē intendit i

quolibet baptizato. vel in generali vel in speciali. vel i
 se vel in annero. vel ppter se vel ppter aliud. **Ad** h
 em q d3 baptizet oppter si ē adultus q intēdat q fiat in
 se vel circa se qd facit ecclia. similiter intēdat baptizā
 facere actu aut exteriori. vt est ecclie ritus. aut interiori
 vt ē caracter interior. sic ē 7 nō alit ē actus sacramental.
Consequenter tercio loco qritur de sacralibz. 7 cir
 70 ca hoc queritur duo. **Primo** qrit de cathecismo
Secūdo de exoismo. **Questio i**
Utrum cathecismus dicat instructio. **Quert** g. vtruz p
 uult debeāt cathecizari. Et q sic vt qz vbi vni tm sacz
 est. vnus ritus d3 obfuar. sz magni cathecizatur. g ce
 puuli. **Ite** forma a deo tradita ē obferuāda generalit.
 Sed vlti. **Matth.** baptisimo pmittit doctrinā. cū dī 7 re
 de cere oēs gētes. zc. **Ite** ad hoc facit nos 7 cōsuetudo
 vniuersalis ecclie. q cū faciat recte cathecizando pue
 ros. videt zc. **Sz** stultū ē instruire eū q nō ē capax
 doctrine. ergo baptizans stulte agit cū cathecizat par
 uulū. **Ite** videt q assistentes falsē respondeant. aut
 enī respondēt in psona puuli. aut i psona sua. **In** psoa
 sua nō. qz sacerdos qrit a puulo Si i psona puuli. ergo
 falsū dicit cū dicit. credo. **Ite** quero vtz i illa respo
 sione obligetur patrini. Et q sic videt. qz ait Aug⁹. in
 quodā sermone. volo omnes q cognoscatis tam viri q
 mulieres vos puulis quos suscepistis fidei iuiores ap
 deu existisse. Sed tūc videt cū nemo sciat de alio qualis
 sit futur⁹ q stulte pmittat. 7 in discrimen se ponat. **Ite**
 quero vtz puuli obligetur. Et q sic vt. qz dicit dyoni.
 q sensus verborū q dicit patrini est q puer ille cū i seni
 um venerit. tenebit sacras p fessioēs. obligat em puulū
 Si em obligari poterit puulus p carnales pntes ad
 malū. g p spūales ad bonū multo fortius. **Sz** si pa
 rentes pmittant p filio q filius intrabit religio
 nem. ille nō obligat nec tenet. g similiter in pposito.
Ite quero si obligat. vtz illa obligatio sit voruz. Et
 q sic videt. qz vorum ē spōntanea pmissio melioris bōi.
 deliberatōe 7 obligatōne firmata. **Contra.** fm hoc du
 plici peccato peccaret baptizatus. qz transgressor ē vo
 ri ac pcepti. **R.** ddm q cathecismus i adultis pree
 dit baptisimū ppter duas causas. vt baptisandi instru
 erentur 7 de credendis. 7 vt se obligatē voluntarie ad dei
 imperia faciēda. quasi nō coactes 7 voluntarie illa imple
 turi erāt. **Paruuli** sō 7 si nō pnt doceri. pnt tamē p pa
 trinos obligari. ideo sit in eis cathecismus. 7 ppter ra
 tionē obligadi 7 ppter vniformitātē. vt p similitudine oēs
 baptizant sicut p similitē effectū recipiunt. **Ad** illud g qd 70
 obiicit de doctrina. iam patet responsio. Similiter qd
 obrt de respōdētibz. d3. qz nō dicit psoa puuli. Et ē sēsus
 credo. i. sacrm fidei pceptio vel suscipio psoa puuli. Et nō est
 fmo fals⁹ nec incōsuet⁹. qz sic dr aug⁹. i epla ad bōifici.
 frēqn s signū accipiū. p. sic dicim⁹. cras erit i surrecto
 dñi. 7 vides sumū dī se videt ignē. **Al** p ē sēsus **L**redo
 i. ad credēdū me obligo. **Ad** illud qd qz vtz pmi obli
 71 gētur. d3 q si nō haberēt aliū doctore obligat ad instrue
 dū ipm i his q sit de nēcitate fidei 7 moꝝ. vt ad h q face
 ret instrui. vt ad h q ille credet 7 vltuarer. nūc at qz mul
 72 tos hnt doctores nō tenet. **Ad** illud qd qz de puulis.
 vtz obliget. d3. qz sic. qz ibi nō requirunt nisi ea ad que te
 nel de iure nati. nlla at superogatois. 10 n est sile de in
 gressu i religioē. **Ad** illud qd obrt vtz tal obligatō sit 73
 vorū. ddm q ppe nō. qz de eo qd superogatois ē. tñ
 extēō noī ē vorū. qz voluntaria obligatio. **Nō** at facit
 duplex ptem. qz nō obligat mag⁹ qz pns de nēcitate. sz
 74 de bono et equo. **Questio. h.**

Distinctio vij. de confirmacione.

Quid de sacro confirmacionis addendum est. Hec est scilicet quod dicitur per Augustinum in quibusdam magister agit de sacris in fine scripturae dicitur. Superius enim agit magister de baptismo quod est per in sacra. hic agit de confirmacione. Et quoniam tria est consideranda circa hoc sacramentum. Primum est quod spectat ad ministrum di-

DI VII a. Pro scádalo sedado sel em cõ- cessu estimat. vñ illa cõcessio gre- de qua dicitur in fine no- nule. nō fuit se recta. qd scáda lū de vitate vite vel doctrine nū bil imutar. si er- go sol^o eps pōt confirmare. vñ qd p pñhos cõfirmare. vñ qd gere eos qd baptisari sūt phibui m^o nos qd dē fm vere rē vsuz nre ecclie feci m^o. s; si oi no de hac re aliq dēri statur. vñ eñ vsuz nre pñbi ēt in frōtib; ba- ptisatos cõfirmareā gere dēant cõcedim^o. s; istō p scádalo se- dāto vñ mel- midū dēst- sū ēt estiat

De confirmacione qñtū ad ministrum dignitatem. Hinc de sacro confirmacionis addendum est de cuius ministro qui solet. Forma est ap- ta. s; vba qd dicit eps qd baptisatos in frōtib; sacro signat cris- mate. Hoc sacrum ab alijs pfici nō pōt nisi a sumis sacerdotib; nec tpe aploz ab alijs qd ab ipis apo- stolis legit p actū. nec ab alijs qd ab illis qd locū eoz tenēt pfici pōt aut d; nā si alit pñptū fuerit. ir- ritū habet et vacuū. nec int ec- chlastica reputabit sacra. Licet aut pñb; baptizatos tāgere i- pectore. s; nō crismate sigre i frō- te. **U**lti^o aut hui^o sacri ē dona- tio spūscī ad robur. qd in bap- tis- mo dat ad remissioz. **U**n raba- a sumo sacerdote p ppositioz ma-

De confirmacione qñtū ad ministrum dignitatem

Hinc de sacro confirmacionis addendum est de cuius ministro qui solet. Forma est ap- ta. s; vba qd dicit eps qd baptisatos in frōtib; sacro signat cris- mate. Hoc sacrum ab alijs pfici nō pōt nisi a sumis sacerdotib; nec tpe aploz ab alijs qd ab ipis apo- stolis legit p actū. nec ab alijs qd ab illis qd locū eoz tenēt pfici pōt aut d; nā si alit pñptū fuerit. ir- ritū habet et vacuū. nec int ec- chlastica reputabit sacra. Licet aut pñb; baptizatos tāgere i- pectore. s; nō crismate sigre i frō- te. **U**lti^o aut hui^o sacri ē dona- tio spūscī ad robur. qd in bap- tis- mo dat ad remissioz. **U**n raba- a sumo sacerdote p ppositioz ma-

gnitate. Secundo efficaciam. Tertio vero vsu. id est per ista tres habet periculas. In prima pre agit de hoc sacro qñtū ad inter- gritate. In secunda qñtū ad efficaciam et virtute. ibi. **U**lti^o aut hui^o sacri ē donatio spūscī ad robur. In tertia qñtū ad vsu sive modum sumendi. ibi. **H**oc sacrum tantum a ieiunio rē.

n^o pacit^o tradit baptisato vt ro- borez p spūscī ad pñcādū a- lijs illud qd ipse i baptismo cõse- cut^o ē. **I**te oēs fideles p manus impositioz epozū post bap- tis- mū accipe deberēt spūscī vt ple- ni xpiani iueniāt. **S**cito vtrūq; eē magnū sacrum. s; vñū maiori veneratōe tenedū sic a maiori- bus dat. **E**cce mai^o d; sacrum cõ- firmatōis. s; forte nō ob maiorē v- ritutē vtilitatē quā pferat. s; qd a digniori datur. **I**n digniori pte corporis sit. s; in frōte. **U**el forte qd mai^o augmētū virtutū pster. s; bap- tis- mū p^o ad remissioz vale- at. **Q**uod vñ innuere **R**aban^o dicit. **I**n vñctōe bap- tis- mi spūscī cō- tū descendere ad hitatōz dō cō- fecrādā in hancō eius de z septi- forme gram cuz oī plenitudine sanctitatis et virtutis venire in hominem.

charistia chari- tatis. et hoc pa- ter. quia hic est signū p- fessionis fidelis. ibi signū vñionis. Et si q- ratur quare ma- gis confirmant- bec due virtutes qd alte. Dicitur qd in his dua- bus pender for- titudo spiritua- lis edificij quan- tum ad intellec- tum et affectum. Et quia in fide est prima eleva- tio. in charitate elevatio summa. et vtrobiq; diffi- cultas. et qd pro- nitas est ad con- trarium. id ma- gis confirmant- c. **S**cito vtrūq; qd esse magnū sacramentū. s; vñū maiori ve-

neratione tenendum. sicut a maioribus datur. **U**idetur scdm bec verba melchias qd amplior gratia in eo da- tur. **D**icendum qd communiter dicit consuevit qd vñū sacramentū dicitur manus. alio. v. mōis. **P**rimo modo propter signationem. sic matrimonium dicitur ma- tus. quia signū vñitatis naturalium in christo. **S**ecundo modo propter continentiam. et sic eucharistia dicitur ma- tus. **T**ercio propter efficaciam. et sic bap- tis- mus. **Q**uarto propter dignitatem ministrantium sive dispensantium. et sic dicitur confirmatio maior. quia datur a summis sa- cerdotibus sive episcopis. **Q**uinto propter hoc qd ponit in nobiliori gradu. et sic dicitur ordo manus sacramentū. **I**n digniori pte corporis sit. **U**idetur saluz dicere. qd verax est dignior qñtū ad sitū. et cor qñtū ad virtutem qd pot^o debet dari i capite vel in corde. **I**te videret qd in lingua. qd ibi est confessio. **S**cito dōm qd pars digni- oris qñtū ad virtutem et operationem ē cor. sed tamē oc- culta est et later interius. **I**nter pres vero que se offerūt sensib; nris caput ē digni^o. et in capite facies. facies. s; anterior ps. et ideo h sacrum datur i facie. s; magis i frō- te. qd ibi ē sedes verecūdie. **U**nde qd hoc sacramentū est p- fusione et verecūdiā censurandi nomen christi que linguā contrahit ne aperte dicat. debet hoc sacramentū in fronte dari. **F**rons quidē ps est facies cōmūctio. vñ dicitur dōm qd i noua lege sit prima vñctio i capite et virtutis. secūda vñ in frōte. tertia iterum in capite. **E**t prima sit in bap- tis- mo. **S**ecūda vero i confirmatōe. **T**er- cia vñ in epī consecratōe. **E**t prima signata ē in mayn-

est d' aud. ij. Reg. xvi. Secda vero i' necede dauid sup domū iuda. ij. Reg. ij. Tertia ho in vncōne dauid sup cunctū regnū. Reg. v. Et satis possūt aptari istis si quis inspicat. In pma em dauid nō habuit potentiaz. In secda hūit potētia et resistētia. In tertia hūit potētia et resistētia sup gentē suā. e. Hoc facim tū a ieiunio accipi et ieiunio trahi debet. Cōtra. vi. q. qre ad robur. q. cib⁹ nō impediatur. Lib⁹ em corpali non repugnat foris. tū dicit spūali. B. dds. q. in b. facio dat gra. et gra corroboraat et utz contrahit affinitas qdam. Jō ista tria statura fuerunt ab antiq⁹ p̄ib⁹ in sacramento seruati tāq̄ cōgrua. vt ieiunio stomacho p̄p̄ grām spūali suscipiēda. vt cōfirmand⁹ ab alio potest vel teneat qat sic cōfirmat⁹ in signū abilitatis et imbecillitatis. vt sic cōfīsus ieiunio p̄p̄ piculū affinitatis.

De cōfirmatōe q̄tū ad modū sumēdi.

Hoc facim tū a ieiunio accipi et ieiunio tradidz sicut baptis mus. nisi aliter cogat necessitas.
Hec dicitur iterari sicut nec baptis mus vel ordo. Nulli enim sacro faciēda emuria. qd fieri putat qn nō iterādū iterat. sz vtz aliq vel nulla iterari possint q̄stioē.

Hec dicitur iterari sicut nec baptism⁹. Cōtra. Videlz em q. possit iterari. q. morbi pusillanimitatis p̄t̄ iterari. quē ergo et facim. Si tu dicas q. nō p̄t̄ p̄p̄ caracere. tūc videt q. caracere p̄iudicat morbo. si ergo nō ē curat⁹ morbi. p̄pter caracere. sz mag⁹ eōdē rō. p̄z. rē. d. d. q. illud iacim nō p̄t̄ iterari. p̄p̄ caracere q. in p̄m̄ in co. idēbit. Nō dicit em. tū rōne morbi quē curat tū rōne effectus quē donat. rū rōne rei quaz alle gorie signat. Rōne morbi. qz est pena contra cta. Hec autem fm̄ q. hndi non iterat. sed si iterat. hoc ē solum sz q. adducit rōne effectus quē donat. quē ple

Augusti.

Ita de baptis mo et ordie q. nō debeat iterari ap̄te Aug⁹. dicit. v. trūq̄ facim ē et qdā cōsecratiōe et af. illud qd dē b. baptisat. illud xbo cū ordinaat. Tdeo q. i. ecclesia catholica vt iūq. non lz iterari. qz neutra faciēda ē iniuria. qd indubitat em de p̄firmatiōe tenendū ē. De alijs vero vtrū iterari valeant vel debeāt postea differemus.

nitudo gratie ad robur. et quia integer effectus. ideo stat rōne rei quāz alle gorie signat. qz signat aduentū spūali rullantē de celo in apostolos in die penthecostes. qui postq̄ aduenit nūq̄ ab eis discessit. Et sic patet illud.

Ad intelligētia illorū trū q. mag⁹ agit de sacro p̄firmatiōis. tria p̄ncipalit̄ q̄rūt. p̄mo q. de b. sacro q. nō ad itegritatē. Secdo q. nō ad virtutē vel efficaciam. Tercio q. nō ad virtutē. Circa p̄m̄ q̄rūt tria. p̄mo q. de p̄firmatiōe q. nō ad formā. Secdo q. nō ad materiam. Tercio q. nō ad dispensatiōis potētia.

Questio. j. a. Q. necesse sit in b. sacro hē formā v̄boz oñdit p̄ sile in alijs sacris. qz si in alijs formā v̄boz ē necessaria. vt q. r. i. i. t. hoc v̄bū oñdit p̄ alia rōne. qz forma v̄boz ē l̄ficatōis elemētū. Sz sacm ē et l̄ficatōis l̄ficatōis em q. dicit Dugo. g. necesse ē q. forma v̄boz habeat cū ipam sit l̄ficatōis elemētū. Sz. r̄ps fuit institutor forme sacro. sz forma p̄firmatiōis nō legit instituisse. imo p̄s em man⁹ iposuisse. Mar. xvi. g. nō ē necessaria. cum r̄ps instituerit qd ḡnerat et necessitate et formā alioz sacramētoz. nō h̄t. Si tu dicas q. reliq̄ aplis formam cōtra legit Act. viij. q. ipositiōe manuū dabāt spūsan cū. sz qd ē de necessitate sacre inuariabile. vt sacm. g. r̄. Jē de forma q. q. ē h̄c. signo et signo crucis. p̄firmo te

forma p̄firmatiōis. cōfirmare salutis. In noie p̄. r̄. et. s̄. am̄. p̄mo vt q. sup̄ nat h̄ v̄bū signo. q. s̄ntificacō signare. Si tu dicas q. h̄ ē p̄p̄ intētiōis. tūc ḡ sicut i. baptis mo dicitur baptis o n̄ dicitur ac̄. sic i. cōfirmatōe sufficit dicere cōfirmo. H̄c q̄ qre potē. sit mērio in forma de cruce q. de icarnatiōe vel resurrectōe. Jē q̄ qre potē. i. b. sacro materia noiāf cū d̄. Cōfirmo te cōfirmare. q. in baptis mo vt dicit baptis o te i. q. r̄. ad h̄ d̄. q. forma. p̄dica ē de necessitate h̄t. sacri sicut p̄bāt rōnes ad h̄ ducere. Ad illud qd d̄. r̄. in s̄. r̄. de c̄. institutiōe diuersificacō doctores. Quī dā em dicit q. forma illa r̄ps instituit et aplis tradidit. et apli postmodū alijs f̄l̄qrūt. sz hoc nō sit scriptū i. cano nescripture. idē tū forma illa nō fuit v̄sus i. iponēdo man⁹ puertis. q. h̄ faciebat vt d̄s n̄ vt m̄ster. Alit̄ p̄r̄ dicit r̄ meli⁹. et credo q. illud sacm r̄ps nec disp̄ciat h̄c i. stituit. q. post ascēsiōnē suam docebāt aplōs p̄firmari et sp̄m ad robur dari. Tū Jo. viij. spūsc̄us nondū erat dar. q. ibi nōdū erat glouificat⁹. Nō in qua dar. in ple

nitudine vel ad robur. sz h̄ qdē secti i. die p̄t̄becostes. v̄n̄ p̄firmati sūt a spūsc̄o imēdiatē sine ministerio et sacro. et i. p̄t̄ alios p̄firmabāt em sine v̄bo. Sz postq̄ bases eccleie apli. q. a. v̄o n̄ p̄ h̄ōes erāt ordiari. p̄lati p̄firmati d̄ferunt. instituit spūsc̄us h̄t. sacri formā. cui em̄ s̄rūt l̄ficatōis d̄ d̄. et p̄ h̄ p̄z r̄ntio ad p̄m̄. Ad illud qd obi de forma qre. i. r̄ps nō instituit. et qre apli instituerūt et posteris tradiderūt. rō p̄t̄ca ē. p̄nt r̄. alit̄ rō. nes p̄gr̄tē assignari. qz em m̄nuebat in dispensatiōib⁹ sanctitas. i. i. p̄t̄ p̄t̄ b̄ ydōnetas. id ē oportū fuit isti tuere s̄bū l̄ficatōis. Alia ē rō. sz h̄c p̄t̄ b̄ i. s̄. Ad illud qd v̄tra q̄ de forma. d̄. q. i. b. sacro. d̄. ḡ. a. r̄. ad robur fidei q̄tū ad p̄firmatiōis i. corde. et q̄tū ad p̄fessionē liberā i. ore. et q. d̄. d̄. i. m̄. r̄. arduissimū erat r̄pm cruci f̄rūt cōfiteri. n̄ p̄p̄ obprobriū fm̄ qd d̄. i. ad Loz. i. p̄. dicam⁹ r̄pm crucif̄rūt. videtis qdē sc̄d alū. ḡn̄b̄ ar̄ stul ticiā. tū p̄p̄ piculū. q. aduersarij tales n̄ tēbāt occidere. Jo. xv. h̄c faciet vob⁹ p̄pter nom̄ meū. h̄c ē q. d̄. d̄. d̄. duplicē actū i. forma p̄m̄. v̄n̄ q. resp̄. ut liberā crucif̄rūt p̄fessionē. q. cā sp̄ ferrēt in fronte. Alit̄ cordis stabl̄ litiōne. Et h̄ p̄z. qre magis sit mērio de cruce. q. illud ē arduissimū et ignominiosū p̄fiteri. De materia v̄o qre h̄ f̄rūt i. v̄. r̄. q. cōsecratiō ē nō sic i. sacris alijs. Aliq̄ tū dicit q. h̄ ē p̄pter p̄cipuā efficaciam h̄t. sacri. et grām specialē i. i. gularē q. d̄. i. hoc sacro ad pugnam.

Questio. ij. b.

De materia v̄z sit necessaria. et v̄ p̄mo q. istud sacramētū idēgear necessario materia. Et quia sicut dicit Dugo. sacm ē elemētū sōis sensibilt̄. p̄positū et s̄l̄v tudine representans. sz representatio ē p̄ materia. g. materia ē necessaria. p̄terea sup̄ bitū ē q. d̄s p̄t̄ mudādi nō tradidit h̄i per se. sed p̄ elemētū. ne poneret spes in homine. ergo pari rōne p̄t̄ p̄firmatiōi debuit dare homini nisi mediāte elemētō. Cōtra. apli sola manus i. v̄. p̄positōe confirmabant. ergo videt q. successores eoz sol la man⁹ ipositiōe hoc possunt s̄. an̄ s̄m̄ s̄rūt p̄t̄ q. v̄z bebant. Item materia alioz sacro. n̄ fuit instituta a

forma p̄firmatiōis

nd

io

xpo vt pz in baptismo z eucharistia. z xps etiā ea susci-
 pit. qd vt pari rōe qd si hoc sacm habere materia. qd xps
 instituit sacm suscipiēdo. Si tu dicis qd nō decebat
 eū confirmari. obr tūc. qz silt nec circūcidi. nec baptizari.
 sz fecit ppter auctoritatē sacri vt hūc ē exm. qd zc. **Ite qd**
ro vtz materia huius sacri deat cōsecrata. z vt qd sic. qd
ē crisma qd secrat a pōntificibz defmiato tpe anni. Sed
vt qd nō. cū alia sacra possint fieri sine cōsecratōe. vt pz
in baptismo qd ancedit. z eucharistia qd scdē baptismuz
qz in cōfirmatōe. Ite qd cū alia sacra hēant elemēta
simplicia non mixta. quare hoc sacramentum habet mix-
ta. z videtur qd non deberet habere. Quia. xxiij. Eccl.
di. qd balsamū nō mirtū odor nō. h dicit sapia d se. Ite
qd qre magis assuit balsamū qd aq. z vt qd aq magis. qz
morbo gñali d3 rñdere elemētū eōe z gñale. sz balsamū
ē pōsiū z raz. aq cois ē oibz. qd zc. Ite qre magis oleū
qz vinū. z vt qd vinū magis. qd facit boiem audacē z di-
ferū. z hic ē hō sacri effectus. **¶ sicut ratiū ē rpa h sac-**
ramētū nō instituit. qd credēs p^o ei^o alcesionē erāt cō-
firmādū. An nec materiā nec formā apli dispensauerūt
sed rē hō sacri formā a spūscō. imediatē accepē. et
qd sine elemēto vel materia. qd datōe pūscō signa vt
sibila apparebāt. z iō nō erat op^o elemēto. Sz postea suc-
cessoribz institutis dād^o erat vt hō. z iustitū. iō o
poruit institui sensibile elemētū. Institutū ē qd h elemētū
pū. s. dicantē ab ipis ecclie rectoribz. z qd xps nō institue-
rat nec vim ei dederat fm qd ipse cōtactu mūdissime car-
nīs dederat aq. vt ipse cōficcō corp^o suū instituit elemē-
tū siue materiā eucharistie. vt panē vel vinū. iō epī nō va-
lentes scipis materias cōsecrare. cōsecrari p bñdictōs in-
stituēt. z iō materia huius sacri debz esse cōsecrata.

13 **¶** Ad illud quare mixta in isto z nō in alijs. dicendum
 qd sicut dictum est in forma. quia erat ad duplicem ac-
 tū ardū. z iō duplex act^o exprimitur in forma. z iō du-
 plex elemētū cōsonās illi duplici actui z rei cōmūcef.
Oleū oliuaz ppter nitōrē sigr interiorē fidē ex bona cōci-
ta. balsamū ppter odorē dignā z laudabile cōfessionem
er ex hō pz qre hec duo elemēta magis qz alia. **¶ Ad il-**
lud qd obr d gñalitate. dō. qd hoc vtz cēt si cēt sacm ne-
cessitatis. z saluaret in aq cōplera rō signandi. De vino
silt dō qd nō uenit ppter hō qd audacē z forte facit obnubi-
lando rōnē. qd fortitudo spūalis ē ex rōe recta z pura z
nō ex rōe obnubilata. **¶ Questio. iij.**

De potētia dispensandi h sacm. z vt qd qlibz possit
h sacm dispensare saltē i necē. qd si baptizat qd baptiza-
rū ē. cū qd baptism^o maxie efficacie sit inf sacra. z qd pōt
in mai^o pōt in min^o. qd si pōt qdlibet baptizare. pōt etiā
cōfirmare. **¶ Ite in naturis sic qd vbi res ē ibi opaf. nō**
vbi d3 cēt nō ē. qd si spūs. s. ē in laico bono z nō in epō ma-
lo. vt qd magis cōfirmet p laycū. Ite simplex sacerdos i-
mergit crismate in vertice. aut tūc aliqd facit aut nihil.
Si nihil. tūc frustra fac. Si aliqd facit. pari rōe p rōe inū
gere in frōte. sed hō cōfirmare. qd zc. **¶ Ite si sol^o epō h**
pōt. aut hō cōfirmare. aut ppter ordinē. aut ppter iurisditiōem. Si p-
pter ordinē. cū altū ordinē nō hēat qz sacerdos. qd z sacer-
dos. Si ppter iurisditiōem. ergo electus nō cōsecrat^o hic
pōt. Contra. magis dicit in lra qd h sacm a solis sūmīs
sacerdotibus dat. aliōqn nō ē inter sacra ecclie cōpu-
tādū. imo irritū habedū. qd a nullis alijs p rōe dari. **¶ Ite**
Raban^o dicit. p impositōem manū sūmē sacerdotis pa-
clit^o tradit baptizato. z vocat sūmū sacerdotē epm. qd si
ali^o inungat z vba dicat. h sacm. nō tribuit. **¶ Ite rōne**
vt. qd Acf. viij. dicit qdā glo. qd philipp^o ille ad cuius
pdicatōem samaritani crederāt nō poterat manū im-

ponere. Quia non erat apostolus. ergo solum aposto-
 lis hoc concessus erat. **¶** dicendum. qd illud sacm. s.
 nec pōt nec d3 p alios dispensari. z si aliq plimunt nihil
 faciūt. Et rō hui^o ē. qd auctoritas ecclie fuit diuina
 ad mēbra fñordine ecclie sēpmū. vñ sic soli apli poterāt
 sicut nūc soli eoz successores pnt. Sz rō ē qd qre h sac-
 ramentū z ordines a solis epis tradit. z solis epis fuit
 cōmissū. dō. qd rō hui^o ē. qd ipi et eoz successores sūt pla-
 ti in ecclia pncipales. **¶** Delati aut duplex ē officiu. s.
 inferiorē i gradu suo statuere z collocare in ordie. z vt
 murū opponere se siue gregē suū defendere. iō ipi soli or-
 dines faciūt z corrobōrāt. Aliter dicitur aliqui qd in hīs
 duobz sacris dat grē plenitudo. iō ab his debet dari qui
 hnt plenitudinem auctis. ab alijs nō. Prop hēc eam
 dē rōne cōsecrare ecclias et abbes. qz sunt opa excellē-
 tic solis epis sunt cōcessa. p eo qd hnt excellēte auctori-
 tem. Alia rō pōt reddi qd ipis epis est cura de subditis
 z maxime de clericis. cum curā habeant de oibz licet a-
 lijs cōmissa sit custodia. tñ placuit spūlancto vt aliqd
 sacm omnes subditi a prelato reciperent imediatē. Si
 militer qd clericis aliqd. z id est duplex sacramentū i quo
 duplex impmūt signaculū. Unde et apłus ad Rom. j.
 Desidero videre vos vt aliquid impitiat vobis spūalis
 grē ad firmandos vos. Multe pnt hēc rōnes assigna-
 ri z conueniente. tamē in talibz mag. locū habet zgru^o 17
 tas qz necessitas. qz institutio necessitatē facit pape.

¶ Ad illud qd obr de baptismo. dōt. qd nō ē simile.
 quia est baptism^o ē sacramentū necessitatis. iō p rōe
 illud est concessa. non sic aut est de confirmatōe. **¶** Ad 18 *Solm*
 illud qd obr. qd opaf vbi est. dō qd gratia spūsancti p
 quā di in nobis opari dupliciter est. scz gratū faciens.
 z sic opatur nostra ad salutē eius in quo est. Et gratis
 data. z p hanc opaf salutē in altero. z hēc manet in bo-
 mine grā gratum faciente recedente ex dispensatōe di-
 uina. vt subditū salutē nō impediatur malicia prelari. 19
¶ Ad illud qd obr de sacerdote qd vngit in vertice. dō.
 qd nihil efficit. z tñ non frustra fit. qz instituit z coniu-
 rium efficit. s. baptism^o. Pterea si aliquid facit. tñ nō
 tñ vt sacramentū confirmatōis. **¶** Ad illud qd vltimo
 obr. vnde habet hoc epō. dōm qd nec a iurisditiōe nec ab
 ordine sacerdotali. sed auctoritate z dignitate epali. Et
 hēc dicit ordinē in eminentia. Hęc aut eminentia cōferē
 epō cū cōsecrat. z iō si renūciat iurisditiōi adhuc p rōe
 firmare. qz quis qd nō habeat ex ordine sacerdotali nec ex
 iurisditiōe temporali. habet tamen ex aliquo quod su-
 perexcellit vtrūqz. Aliqui dicunt tamen qd hoc habz ra-
 tione institutiōis.

¶ Quāntū ad scōm articulū qd rōne de sūmē siue ef-
 ficacia sacramēti cōfirmatōis. z circa hoc tria q
 rōnt. Prio supposito qd det grām cum sit. sacra-
 mentū nō. le. qd rōne vtrū det grām gratū facientē. E e-
 cūdo vtrū eadē grā detur in baptismo z confirmatione
 Tercio vtrū copiosius munus grē cōsecratur in cōfir-
 matione qz in baptismo.

¶ Questio. j.
¶ Conferat grām gratū facientem oñidit pmo p au-
 ctōritatē Raban^o. p impositōem manū sūmī sacerdo-
 ris spūsanctus traditur baptizato. Sed nō dicit dari
 spūsanctus. nisi quando datur gratia gratum faciens
 qd in sacramento confirmationis gratia gratū faciens
 datur. **¶** Item rōne videtur. quia hoc sacramentū
 confirmat in bono. sed sicut solius gratie gratum faci-
 entis est recipere a malo. ita et confirmare in bono. z
 go zc. **¶** Item gratia collata in hoc sacramento est cō-

Argm

16

17

Solm argm

19

20

pletia. et confirmatio. et augmentatio gratie baptismalis. sic dicit magister. quod maius augmentum virtutum prestat. Sed gratia gratia data nec completur. nec confirmatur. nec augetur gratiam gratiam facientem. Sed non completur in sacramento confirmationis talis gratia. sed potius gratiam faciens. Contra habet gratiam gratiam facientem accedente ad baptismum ipsam non suscipit. Sed si omnia accedens digne ad confirmatioem huius gratiam gratiam facientem. Sed non datur et confirmatio. Item esse spirituale esse sine esse robusto. sicut et naturale esse potest esse sine robusto esse. Quia hoc est bene esse. Sed omne illud sine quo potest stare esse spirituale. est gratia gratia data non gratiam facientem. Sed cum confirmatio conferat tale esse. non prestat nisi gratiam gratia datam. Item inter hanc gratiam et illam hoc interest quod gratia gratia. gratia datam respicit penam. sed gratiam facientem culpam. sed confirmatio est contra penam. Sed non. Item videmus christum libere confirmari multos in mortalitate peccato. actus ergo ille potest esse a gratia gratia data. Si ergo ad hoc conferretur confirmatio non est necessesse quod gratiam gratiam facientem. Respondeo. sicut innuit rabanus. et magister dicit. et contra concordant doctores. confirmatio dat gratiam gratiam facientem. Sed non datur gratiam gratiam facientem dupliciter dicitur. Aut gratiam facientem de non gratio. et talis est gratia baptismalis. Aut magis gratiam facientem de non gratio. et talis est gratia confirmatioem. Sed gratiam acceptam ampliat et confirmat. Et per hoc patet ratio ad primum obiectum in contrarium. quod quibus baptismus habet gratiam gratiam facientem non tamen habet ad illud effectum. nec in illo statu qui habet per confirmatioem. et ideo recipit hoc sacramentum ad perfectionem illius gratie et confirmatioem. et hoc per gratiam in hoc sacramento collaturam quod non datur habet. non sic est de gratia baptismalis. quod baptismus flammis datur gratiam iustificationem sicut baptismus flammis nihilominus tamen non est negandum quod in baptismus flammis tribuat gratiam gratiam facientem etiam plus gratio. non ad iustificationem. Ad illud ad augendum. et hoc principaliter est in confirmatioem. Ad illud quod obicitur esse spirituale sine gratia confirmatioem dicitur magister quod gratia augmentatur virtus gratiam facientem est. et tamen sine ea est esse spirituale. et ideo illa propositio est falsa. omne illud. et Ad illud quod obicitur gratiam facientem est contra culpam. dicitur magister non tamen est contra culpam sed etiam contra penam carnis quod ordinata est ad culpam. et talis est pusillanimitatis. Ad ultimum dicitur magister quod quis possit aliquid christum confirmari sine gratia confirmatioem rationis. non tamen ita facilius. nec ita utiliter. nec ita salubriter. sicut cum gratia gratiam facientem. quam ex ipsa est confessio laudabilis et deo accepta. Questio. huiusmodi. e. Utrum eadem gratia conferat in baptismus et confirmatioem. Et per alia videtur. quod baptismus et effectus preedit sacramentum confirmatioem rpe et natura. Sed quod preedit alterum rpe et natura differt ab eo essentialiter. Sed differens gratia conferat in hoc sacramentum et in illo. Item signa sunt similia et proportionabilia significationis. Sed aliud signum est in baptismus et aliud character. Sed alius effectus et alia gratia. Item si omnino daretur eadem gratia. Sed quod haberet baptismus haberet confirmatioem. Sed videtur frusta confirmare. Contra. vtraque gratia est gratiam faciens. sed in vna anima est vna gratia gratum faciens. quia duo accidentia et marime accidentia simpliciter in eodem subiecto esse non possunt. cum sunt eiusdem speciei. Sed stat quod vno numero. Item eadem preeditur est virtus debilis et robusta. Sed gratia baptismalis sicut et gratia confirmatioem eadem. Item gratia pueniens et subsequens sicut dicit magister secundo libro de fructu. est eadem preeditur. Sed sicut se habet gratia baptismalis ita et confirmatioem. quod baptismalis pueniens videtur habere iuste vel confirmatioem confirmat. ne frustra vellet. Sed non. Contra. cum dicitur vtrique gratia datur in sacramento baptismi et confirmatioem sit eadem vel alia. Item questio duplex potest intelligi. Vel quod in sacramentum confirmatioem non prestat aliquid gratia nec aliud caracter sed solum baptismalis confirmatioem sive aliquid apparet. et hoc quidem

est quere. vtrum in confirmatioem prestat aliquid gratia. Si enim conferat. cum non conferat quod collatum est. patet quod ista quod est preeditur ratione soluta est. quod tibi datur gratia. videtur dicit Rabba. Hugo. et magister. cum dicitur tibi gratiam augere. ac per hoc et nouam conferri. Quicquid enim voluerunt aliquid dicere. credo illud verum. Vel potest quere. vtrum sit eadem. esto quod in vtroque datur gratia. ita quod et his vna gratia preeditur fiat. sicut sit de eo quod auget et eo quod augetur. Et hoc sunt tres positioes. Quida enim dicit quod differunt essentialiter sicut virtutes et dona. quod in baptismus datur gratia que influens in potentias facit dona iordie que facit habitudines. et si pulchra videatur hoc positioem. tamen virtutem non habet. quod in virtutibus et donis ponit gratiam essentialiter differre. Rursus in exercitiis illorum dissoluit. In sacramentis enim non est exercitio ut in virtutibus et donis. Alia positio est quod gratia hanc et baptismalis et si sint gratia facientes. differt tamen essentialiter. sicut morbi. Sed hoc ordinatur distinguuntur in subiecto. quod diuersis partibus anime possunt haberi. ut sicut presens anime presens corpus. sic presens gratia presens anime sue potentias perficiat. Tamen dicitur quod distincte manent in anima. nec vna auget aliam. nec confirmat. nisi per accensum. si qua confirmat bonum. Tertio modo potest dici quod gratia gratiam facientem in anima est vna quod vna est anima que gratia. at vna. et rursus. tota gratia tollitur vntico peccato. propter hoc dicitur aliter sicut in virtutibus gratia. quod est ibi gratia et habitus substratum. et gratia vna in omnibus sed habitus substratum et alium. Sicut sacramentaliter etiam gratia est gratia gratiam facientem. et effectus specialis quem habet virtute sacramenti. et in quibus gratiam facientem vna est. sed ratione effectuum distinguuntur. et quod sacramentum signat gratiam. ut in tali effectum. ideo signa et sacramenta sunt diuersa. Locedendum est ergo. quod gratie baptismalis supradictae gratia confirmatioem. quod habet alium effectum. scilicet ablationem pusillanimitatis. et hoc pbantur per tres rationes. Locedendum est etiam quod cedit in vna sicut pbantur tres sequentes rationes. Quibus gratia preeditur fiat eadem. tamen effectus ad quem ordinatur est alius. et ideo non est repugnancia inter rationes illas. Gratia enim in anima vna est gratiam faciens. sed effectus sunt multi et varii. et quibus signa sacramentalia ordinatur ad gratiam sicut effectus curatioem. ideo sunt varia signa et sacramenta. et non solum signa exteriora et visibilia. sed etiam interiora. videtur sicut characteres que sunt signacula distinctia. Ad illud tamen quod obicitur quod non sunt duo accidentia eiusdem speciei in eodem subiecto. dicitur potest quod in quibus sunt sacramentalia non sunt eiusdem speciei sed diuersae. Ad illud quod obicitur quod eadem est virtus debilis et robusta. dicitur magister non solum differunt per debile et robustum. sed gratia baptismalis et confirmatioem. sed etiam per modum contra quem sunt et quem curant. Ad illud quod obicitur quod ad eundem effectum ordinatur gratia pueniens et subsequens. non sic gratia sacrosanctorum. nihilominus tamen omne concedo quod illa gratia gratiam facientem sicut et huiusmodi cedit in vna cum gratia baptismalis. et illa auget. ideo prima ratio non valet quod habet ordinem ipsius non sunt ideo. Illud enim fallit in his quibus vna se habet per additionem ad alterum. Questio. huiusmodi. f. Utrum copiosius munus gratie conferatur in confirmatioem quam in baptismus. et quod sic videtur ratio effectus. et est hoc ad confirmatioem illa ad iustificandum illa est ad credendum. hoc ad intendendum. si gratia maioris gratie est confirmatioem quam iustificatioem. maioris est etiam publice confirmari quam occulte credere. videtur quod gratia confirmatioem sit copiosior. Item ratione alia videtur. quod si gnus in hoc sacramento est preciosus et carus. ergo et gratia signata preciosior et maior in confirmatioem. cum signum in sacramentis debeat respondere signato. Preter ratione dispensatioem. quia non ideo maius est sacramentum. quia maioribus sed quia maius. ideo est eius dispensatio comissa maioribus. sed dispensatio huius sacramenti est maioribus comissa quam baptismus. Sed non. Item hoc copiosius

Duplex gratia gratum faciens

Argum.

on dicit auctoritate Rabani. In baptismo spūssē. des-
cēdit ad habitatores deo cōsecrādā. in hac vero eiusdem
septiformis gratia cū omni plenitudine scitatis et vru-
tis venit in hoīem. p3 q̄ confert mai⁹ munus. Cōtra
grā baptismalis est cōtra culpam origināle et oēs eius
sequelas sed cōfirmatōis cōtra vna sequelā vrpura pu-
sillanimitatē. S3 cōgruū ē q̄ moribū maio: ē efficacia: oē
dari medicina: q̄ rē. Item rōne effectus p̄mi videt. q̄
matus donū ē de inimico fieri amicu q̄ de amico magis
amicū. Sed in baptismo fit homo amic⁹. in cōfirmatō-
ne autē magis. q̄ in baptismo confert mai⁹ donū. Item
baptismus facit hoīem innocētē et statim agit celum. S3
hoc nō facit cōfirmatio nec aliud sacramētū. q̄ bap-
tism⁹ est efficaci⁹ sacm. Itē ad hoc ē auctoritas ma-
gistrū in lra. mai⁹ ē hoc sacm nō ob maio: rē virtutē vel
utilitatē quā cōferat. sed quia a digniorib⁹ dat. ergo rē

et hoc ostenditur de morientib⁹ auctoritate Hug. q̄ dicit
in li. de sacris. omnino periculorū esset si ab hac vita si-
ne cōfirmatōe migrare contingeret. et ita moriēti etiam
oportuū est. R. ddm. q̄ illud sacm omnibus cōpe-
tit p̄pter gratie ampliatōne que ibi datur. sed maxime
competit his q̄ sunt ex acie pugnatū in bello spūali. et
q̄ hoc cōpetit omni sexui. ideo h̄ sacramētū omnib⁹ cōpe-
tit. Ad illud ergo qd̄ obr̄ de mulierib⁹. patet q̄ licet
non cōpetat bellū materiale. cōpetit tamen spūitua: e.
Multe em̄ in hoc bello strenues fuerūt. vt patet de sa-
cris virginibus q̄ martirizate sūt pro cōfessione et no-
mine christi. Ad illud qd̄ obiicitur de parvulis. di-
cendum q̄ multi non armantur pro statu illius etatis. S3
vt tunc pugnent. sed vt postmodū sint pugnatū. nec
hoc fit icōueniētē. quia arma illa nō sūt aggrauantia
sed aleuātia. nec solū sunt defēdentia sed p̄nūcia. et
mel⁹ est hoīem muniri ante lesionē q̄ post. Ad il-
lud quod obiicitur de his qui sunt in periculo mortis. S3
patet responsio. quia non recipiunt sacramētū ad pu-
gnam et cōfictū. sed ad meritum obedientie et virtutis
augmentū. quod est eis vtile et bonū. Ad illud quod
obr̄ de mutis. dicendum q̄ sacramētū istud est ad eorū
roborationē fidei in corde. et hoc ita indiget mur⁹ vt di-
sertus. nec tantum in corde. verum in muti et passione
potest christi cōprofiteri. et ideo hoc sacramētū indi-
get sicut et aliū. Ad illud quod vltimo q̄ritur de cara-
ctere. dixerunt aliqui q̄ vnus est caracter differens so-
lum fm̄ statum. ideo nō est superfluas q̄sus ab eis dez
distinguat. S3 tamē illud nō est conueniens dicere q̄
idē caracter sit. cū aliud sit signū exteri⁹. cū etiā nō cō-
firmatus possit ordinari. Et ideo dicēdū est aliū q̄ aliū
est caracter et ab eisdē distinguit. sed tñ non supfluit. q̄
fm̄ aliū et aliū statū distinguit. Quāuis em̄ omnis xp̄ia-
nus sit christi pugil. tamē ex grā alto et alio statu dist̄
christianus et pugil. et fm̄ aliū et aliū actū. s. cōfessione
exteriorē et credulitatē interiorē. Et q̄ fm̄ aliud di-
stinguit et caracter ad aliū statū grē disponit. ideo non
supfluit. et cū aliud sit status fidei. et caracter statum re-
spiciat. q̄sus fides sit eadē. caracter ē tamē aliud sic sig-
nū exteri⁹.

*Virgine loq̄n 30
do baptisim⁹
q̄miorē maioris
q̄ efficitur q̄
firmatio q̄
S3 p̄ p̄p̄e loq̄m̄*

R. ddm q̄ grā cōfirmatōis p̄supponit grām bap-
tismā. sic bñ esse supponit et rē. Quādo q̄ sit cōpatis ha-
rū grā rē pot̄ fieri duplicat. Vno mō cuz p̄suppōe. et sic
oīno maio: est grā cōfirmatōis q̄ baptismalis. sicut be-
ne et perfecte viuere melius q̄ viuere. q̄ hoc addit ad il-
lud et cōplet. Si autē intelligatur p̄se. vt. s. hec grā que
additur sit maio: vel mino: dō. sine dubio q̄ non ē tan-
te efficacie. vt patet. q̄ viuificare mortuū maio: grā ē et
potia q̄ iā viuificatū sanare vel fortificare p̄se loq̄ndo
s3 cū p̄suppōe maio: ē cē viuū et sanū q̄ viuū n̄. Rōes
q̄ p̄bantes q̄ cōfirmatōis gratia maio: ē. intelligunt cū
p̄suppōe. q̄ auget grām baptismāle. Sed rōes p̄ban-
tes xp̄iū intelligunt cū p̄se. hāc grām illi cui additur
cōpando. et hoc p3 p̄ singulas rōe cū libet inspicienti.

Quēsequenter q̄ritur ad tertū articulū q̄rit de v̄su sa-
cramēti cōfirmatōis. et cit ca h̄ querūt tria. P̄mo
querit de v̄su q̄rit ad gnālitatē. Secdo quantū ad neces-
sitatē. Tertio q̄rit ad modū disp̄landi et ordinē.

Questio. j.

Quō nō debeat eius v̄sus ēē generalis v̄r. et p̄mo q̄ de-
beant excludi mulieres. q̄ hoc sacm ordinat ad pugnā
sed mulieres excludunt a bello. ergo debēt excludi ab h̄
sacramēto. Item videt q̄ debeant excludi puuli q̄ ean-
dē rōnem. cū nō sint apti ad portandū arma. Itē videt
excludi illi qui sunt in piculo mortis. q̄ illi exēit extra
omnem pugnā. ergo liberi sunt a sacro pugne. Item
videt q̄ hoc sacm nō cōpetat mutis. qm̄ hoc sacm est
ad liberam nois xp̄i cōfessionē. sed muti nō p̄nt confite-
ri ore. ergo frustra recipiūt qui hoc recipiunt. Itē aut
ab hoc sacro excludunt aliqui. aut nulli. Si aliqui. non
ergo ē oīm generaliter. Si nulli. excludunt. q̄ caracter i
p̄seus distinguit solū ab infidelib⁹. q̄ a tot et eisdem a
quot et quib⁹ caracter baptismalis. q̄ videt q̄ alter istoz
supfluat quod est icōueniens. Contra. q̄ istud sacm
cōpetat oib⁹ v̄r. quia sicut dicit magr̄ et Rabanus in h̄
sacramēto datur septiformis gratia spūssē. sed iste effe-
ctus est oib⁹ generalis. ergo et hoc sacm. Item q̄
conueniat omni sexui v̄r. et maxime muliebr̄. q̄ oēs qui
pie volūt viuere p̄secutionē patiunt. ergo et serus infir-
mus. sed infirmo qui p̄secutiōem patitur sunt maxī-
me necessaria arma fortitudinis. ergo cū bec denit in cō-
firmatōe. videt q̄ mulieres maxime indigent hoc sacra-
mento. Item q̄ sit necessariū omni etati et maxime pue-
rili videtur. quia discreti ducit est armare milites suos
ante pugnam et ante lesionē. Sed pugna et lesiōes et io-
cus statim incipiunt in annis discretōis. ergo cōpetēs
est sacramētū cōfirmatōis ante annos discretōis dari
Item. videt q̄ omni statui. quia certū est de iuuenibus

et hoc ostenditur de morientib⁹ auctoritate Hug. q̄ dicit
in li. de sacris. omnino periculorū esset si ab hac vita si-
ne cōfirmatōe migrare contingeret. et ita moriēti etiam
oportuū est. R. ddm. q̄ illud sacm omnibus cōpe-
tit p̄pter gratie ampliatōne que ibi datur. sed maxime
competit his q̄ sunt ex acie pugnatū in bello spūali. et
q̄ hoc cōpetit omni sexui. ideo h̄ sacramētū omnib⁹ cōpe-
tit. Ad illud ergo qd̄ obr̄ de mulierib⁹. patet q̄ licet
non cōpetat bellū materiale. cōpetit tamen spūitua: e.
Multe em̄ in hoc bello strenues fuerūt. vt patet de sa-
cris virginibus q̄ martirizate sūt pro cōfessione et no-
mine christi. Ad illud qd̄ obiicitur de parvulis. di-
cendum q̄ multi non armantur pro statu illius etatis. S3
vt tunc pugnent. sed vt postmodū sint pugnatū. nec
hoc fit icōueniētē. quia arma illa nō sūt aggrauantia
sed aleuātia. nec solū sunt defēdentia sed p̄nūcia. et
mel⁹ est hoīem muniri ante lesionē q̄ post. Ad il-
lud quod obiicitur de his qui sunt in periculo mortis. S3
patet responsio. quia non recipiunt sacramētū ad pu-
gnam et cōfictū. sed ad meritum obedientie et virtutis
augmentū. quod est eis vtile et bonū. Ad illud quod
obr̄ de mutis. dicendum q̄ sacramētū istud est ad eorū
roborationē fidei in corde. et hoc ita indiget mur⁹ vt di-
sertus. nec tantum in corde. verum in muti et passione
potest christi cōprofiteri. et ideo hoc sacramētū indi-
get sicut et aliū. Ad illud quod vltimo q̄ritur de cara-
ctere. dixerunt aliqui q̄ vnus est caracter differens so-
lum fm̄ statum. ideo nō est superfluas q̄sus ab eis dez
distinguat. S3 tamē illud nō est conueniens dicere q̄
idē caracter sit. cū aliud sit signū exteri⁹. cū etiā nō cō-
firmatus possit ordinari. Et ideo dicēdū est aliū q̄ aliū
est caracter et ab eisdē distinguit. sed tñ non supfluit. q̄
fm̄ aliū et aliū statū distinguit. Quāuis em̄ omnis xp̄ia-
nus sit christi pugil. tamē ex grā alto et alio statu dist̄
christianus et pugil. et fm̄ aliū et aliū actū. s. cōfessione
exteriorē et credulitatē interiorē. Et q̄ fm̄ aliud di-
stinguit et caracter ad aliū statū grē disponit. ideo non
supfluit. et cū aliud sit status fidei. et caracter statum re-
spiciat. q̄sus fides sit eadē. caracter ē tamē aliud sic sig-
nū exteri⁹.

Questio. ij

Debutus sacramēti necessitate. et q̄ritur. v̄r grā-
tia cōfirmatōis sit de necessitate salutis. Et q̄ sic vi-
detur Rab. omēs fideles p̄ manus impositionē ep̄o: us
accipe dñi sp̄ssē vt pleni christiani inueniant. Sed
nullus saluat nisi sit plenus xp̄ianus. ergo similē nul-
lus saluat sine sacramēto cōfirmatōis. Itē Hugo
qd̄ p̄dest q̄ per baptismū a lapsu erigeris. nisi etiaz
p̄ cōfirmatōne ad standū cōfirmeris. quasi dicit ni-
hil. Item Hugo. Omnino piculosum esset. si ab hac
vita sine cōfirmatōne migrare cōtingeret. S3 nō est
om̄ino piculosū nisi necessariū ad salutē. q̄ rē. Itē.
Ro. x. Lorde credis ad iusticiā. ore autē confessio sit ad
salutē. v̄rumq̄ q̄ est ad salutē necessariū. Sed null⁹
saluat nisi credat vel habeat fidei sacramētū. q̄ null⁹
saluat nisi confiteatur vel habeat sacramētum ad hoc
ordinatū. Contra. baptism⁹ delet culpā. ergo dat grā-
tia. Sed habens q̄tulā cunq̄ grām habet qd̄ necessariū
um est ad salutē. ergo non est v̄terius necesse sibi con-
firmatio vel aliquid aliud. Si dicas sufficere ad salutē
si moritur. sed nō ad pugmandū si viuūt. Contra. In
baptismo datur grātia cum omnibus virtutib⁹. sicut
dicit magr̄ dist. j. sed qui habet virtutes habet arma suffici-
ente ad pugnam. ergo. rē. Item nullus cadit nisi vo-
lens. ergo ex q̄ habet grām ip̄m statuentem potest scari q̄

ergo. nō necesse ē cadere. q̄ grā cōfirmatōis nō ē necessa-
ria. ¶ Item magna charitas sufficit ad tolerandā mor-
tem. sed possibile est eum qui baptisat anteq̄ hoc sacra-
mentum percipiat per bona opa ad charitatem magnā
peruenire. ergo sine hoc sacramento est salus pugnanti/
37 bus. ¶ R̄. ddm̄ q̄ ē necessitas simplex. et est necessitas
conditōnata. Simplex non est gratia confirmationis
necessaria. sed necessaria ex conditōne. scz pugnanti et
vincere volenti. sicut comedere necessarium est viuere
volenti. ¶ Unde melchias papa dicit. et habetur de
cōsecra. di. v. Quia in hoc mūdo tota etate victuris. in
ter hostes inuisibiles et pericula gradiendum ē. in bap-
tismo regeneramur ad vitam. post baptisum confirma-
mur ad pugnā. qz oēs viuentes in pugna viuunt. quia
militia est vita hominis super terram. ex institutione
ergo ecclesie est q̄ nullus ab hoc sacramento excipitur.
sed omnes suscipere debent vt sint strenui pugatores.
et ideo si quis cum habet locum et tempus et oportuni-
38 tatem negligendo contemnit. periculo se exponit. Ra-
tiones ergo probantes q̄ simpliciter necessarium sit nō
valent. Et p̄mo auēras Rabani intelligit d̄ plenitudie
39 copie n̄ sufficere. v̄l d̄ plenitudie n̄ inē. s̄z i robore. au-
croitas. ¶ Dug. intelligit d̄ eo q̄ viuere d̄z i pugna. Seq̄ns
auctoritas intelligitur ratione negligentie. et contem-
40 ptus institutionis ecclesie. ¶ Ad illud quod obr̄ d̄ cō-
fessione fidei. ddm̄ q̄ illud nō est simile. quia credere ne-
cessarium est cuiuslibet et quo est adultus. sed confiteri n̄
41 tenetur nisi pro loco et tempore. ¶ Ad illud quod obr̄
ad oppositum q̄ non est necessaria simpliciter. verum ē.
42 quia morienti et non contemnti sufficit grā bap-
tisma-
lis. ¶ Ad illud vero qd obr̄ q̄ nō est necessaria ad pug-
nam. ddm̄ q̄ q̄uis li. ar. non cogat. n̄ tra infirmatū est
pusillanimitate q̄ nunq̄ stare nisi grā fortificante sus-
tineretur. et illa infirmitas curaretur. et ideo necessa-
43 ria est ad statū non propter impellente tantum. sed p̄-
pter interiozem debilitatem. ¶ Ad illud qd obicitur q̄
magna charitas p̄t augeri. ddm̄ q̄ sicut in bap-
tismo cō-
tingit q̄ homo bene se p̄pando habet gratiam q̄ datur i
baptismo anteq̄ baptizetur. sic pot̄ ē in grā confirma-
tōis. et tamē sacm̄ bap-
tismi est necessariū nō superfluum
qz illam grām efficacius dat. et illis dat qui per se non
p̄t se sufficienter disponere sine sacramento. p̄ hūc ergo
modū intelligendū in confirmatione. Est igitur neces-
saria gratia confirmationis non sine que simpliciter n̄
sit salus. sed sine qua vel per sacramentum vel alias ac-
cepta non pugnando puenitur ad salutē.

¶ Questio. iij.
De modo sumendi illud sacramentū et de ordine. Et
ostenditur q̄ istud sacramentum nō possit dari ante ba-
ptisum. Et p̄mo ostenditur p̄ hoc q̄ bap-
tismus est fun-
damentum et ianua sacramentoz. ergo si quis recipit

¶ Distinctio. viij. de eucharistie sacro f̄m se.
Post sacm̄ bap-
tismi et cōfirmatōis seq̄t eucha-
ristie sacm̄. Nec ē tertia ps hui⁹ p̄tis totalis de
sacramentis. in q̄ maḡ tertio loco agit de sacro
eucharistie. Diuidit̄ aut̄ hec ps in tres pres. In p̄ma a-
git de eucharistia f̄m se. In secunda p̄ comparisonem ad
susipientes siue manducantes. infra dis. ix. Et sic due
sunt res illius sacramenti. In tertia per cōpationem ad
dispensantes siue cōficiētes. infra dis. xj. Si autē q̄rit̄
qualis sit illa conuersio. r̄. Prima pars habet duas.
In prima determinat de his que antecedunt esse hui⁹

aliud de facto. cum non intret per sanuam. ne habz fū-
damentum. nihil habet. Si tu dicas q̄ bap-
tismus. sic fundamentū de congruo. Contra. Innocentius dicit
in quadam decretali q̄ non bap-
tismus qui fuit ordina-
tus et promotus in sacerdotē iterū erat rebaptisandus et
ordinandus. sed ordo nō potest iterari siue recipiat ab
eo qui potest dare de facto. siue ab eo qui potest dare d̄
iure. ergo si non potuit recipere ordinem. pari ratione
nec confirmationes. ¶ Item cōfirmatio respicit aliqd̄
preexistens. quia quod non est non potest confirmari.
sed nullum sacramentum necessario preit confirmatōis
aliud a bap-
tismate. si ergo aliquid presupponit. videt̄
q̄ bap-
tismus. Contra. Posterius ē sacm̄ eucharistie
q̄ confirmatōis. Sed sacramentum eucharistie po-
test sumi ante bap-
tismū de facto. ergo et confirmatōis
vt viderur. ¶ Item video q̄ aliquis nō bap-
tismus po-
test mori pro xpo et confiteri xpm̄. ergo non bap-
tismus potest habere rem hui⁹ sacramenti ante bap-
tismū. ergo
pari rōne et sacramentū. ¶ Item q̄uis ordies in sacra-
mento ordinis ordinari sint. tamen qui recipit sup̄iorē
ordines negligendo inferiores. nō est reordinandus. i-
mo est ordinatus. ergo si ibi est ordo etiam quantum ad
caracteres. et comparatio f̄m maiorem. conuenientiam
multo fortius viderur. in proposito q̄ non bap-
tismus. 44
possit confirmari. ¶ R̄. dicendum q̄ non bap-
tismus
non potest confirmari. nisi prius baptizetur. Ratio
autem huius venit ex duplici re huius sacramenti. Pri-
mo ex parte gratie. quia ibi datur gratia iustificans. h̄
roborans. et ista presupponit illam. Alia ratio venit ex
parte caracteris. quia caracter ille fundamentum ē ali-
orum. ideo illo non impedito alij non possunt imprimi.
Et quoniam cum in sacramentis non imprimitur cara-
cter in quibus aptus natus est imprimi. dicitur nihil
fieri. et ideo non bap-
tismus non potest in tali statu con-
firmari. et concedo rationes ad hoc. Quomodo autem
caracter baptismalis fundamentum sit patet. quia ille
respicit fidem siue inchoationem fidei. et alia respicit
statum fidei. et sicut se habet fides ad statum. vt alij sta-
tus ad incium. sic caracter ad caracterem. vt alij sta-
45
tus ad incium. sic caracter ad caracterem. ¶ Ad illud
quod obicitur de eucharistia. iam patet. responsio. qz
ibi caracter nullus imprimitur. et tra non habet adeo ef-
46
sentialem ordinem sicut confirmatio et ordo. ¶ Ad il-
lud quod obicitur q̄ potest confiteri et mori. dicendū
qz verum est sine sacramento. sed non sine re illius sacra-
47
menti. et sicut res huiusmodi non potest haberi sine re il-
lius sacramenti. sic nec caracter sine caractere. ¶ Ad il-
lud quod obicitur de ordinibus. Dicendum q̄ non est
simile. quia sicut patet non est essentialis compara-
tio ordinum superiorum ad inferiores propter diuersi-
tatem ministeriorum. Sed hoc melius patet suo loco

sacramenti. In secunda de his que integrantes esse hui⁹
sacramenti. que sunt forma verbi et elementus. et hoc ibi
forma vero est quam ipse ibidem edidit r̄. Prima ps
habet duas. quoniam antecedens hoc sacramentum ē
duplex. quoddam quod nihil confert ad esse. sed ad ma-
nifestum esse. et hoc est p̄figuratio et nominatio. Qd̄-
dam quod confert ad esse. vt institutō. Ideo prima ps
habet duas. In prima determinat magister de huius sa-
cramenti p̄figuratione. In secunda de institutione.
ibi. Die etiam consideranda occurrunt. In prima par-
te primo ponit rationē nominandi. et modos figuradi
ostendens quattuor. p̄cessisse figuras.

A Post sacramentū baptismi et confirmatiōis. Uidef n̄ bene ordinare sacra. prius em̄ est cibare qd̄ est eucharistia q̄ confirmari. quia puuloꝝ est. cibarū. **U**bi d̄ d̄ q̄ quis eucharistia sit cibo cōis. oim̄ bonoꝝ. tñ dicit aug. q̄ est cibus grandium et p̄fectoꝝ. Et quia sicut p̄ceden-

Determinat de sacri eucharistie noie et p̄figuratiōe. oñdēs q̄tuoꝝ p̄cessisse figuras. a

DI VIII

Post sacra-
menti baptismi et con-
firmatiōis sequitur eucharistie
sacramētū. Per baptismū mā-
damur. p̄ eucharistiā i bono cō-
sūmamur. Baptism⁹ estus vici-
oꝝ extinguit. eucharistia spūa-
liter reficit. Unde, excellenter
eucharistia dicitur. i. bona gra-
tia in hoc sacro non mō est au-
gmentū virtutis et gratie. s̄ il-
le totus sumitur q̄ est fons et ori-
go totius gr̄e. **L**ui⁹ figura p̄ces-
sit q̄ māna pluit de⁹ p̄rib⁹ in de-
serto. qui quotidiano celi pasce-
bantur alimento. **C**h̄ panē an-
geloz māducauit homo. Sed
tūc qui panē illū manducauerit
mortui sunt. **I**ste vero panis vi-
uus qui de celo descendit vitā
mundo tribuit. **A**dāna illud de
celo. hoc super celū. **I**llud scatu-
riebat in diem alterū referuatū
hoc ab omni corruptione alie-
num. **Q**uicumq̄ religiose gusta-
uerit. corruptionem non vide-
bit. **I**llud datum fuit antiquis
post transitum maris rubri. vbi
submersis egyptijs liberati sūt
hebrei. **I**ta hoc celeste manna
non nisi renatis prestari debet
Panis ille corp̄alis populuz an-
tiquum ad dexteram p̄missiōis
per desertuz eduxit. hoc esca ce-
lestis fideles huius seculi deser-

Excellenter eucharistia dicitur. id est bona gratia. Queritur quare hoc sacramentum potius dicitur eucharistia. cum i omnibus decur gratia bona. et i baptismo marime decur magis na gratia. **R**espondendum qd̄ b proprie dicitur de eucharistia. tum quia principi paliter est ibi ratio boni. tum qz etiam ratio gratie. Ratio boni quia bonum est diffusivum et cōmunicativum. Unde cibus qui communicat se pluribus et per partes est bon⁹. Qui communitat se pluribus totus et successiue melior est. vt verbum dei qd̄ predicatur. qui per communitat se pluribus et totum et simul

Pala sig.

iste est optimus. et talis est iste cibus. **H**ic etiam est ille cibus qui est summum bonuz. scilicet christus domi-
nus. et sic precipue reperitur ibi ratio domi. **R**eperitur ibi etiam principaliter ratio gratie. tum per moduz cōtentiū. tum per modum affectiui. **P**er modum contentiui. **Q**uia hoc est solum sacramentum quo ipsa gratia est contenta scdm̄ veritatem. immo plenitudo gratie. **U**nde assimilatur ipsi charitati que vnit fini. et habet

idem pro obiecto et pro fine. **R**atione affectui. quoniaz hic est carbo ignitus. caro scilicet christi que inflammatur et beatificat non tantum gratificat sed etiam multipliciter adiuuat. **P**rimum quidem quia est cibus in corpore rans capiti **J**ohannis sermo. **Q**ui manducat carnes me

tum transeuntes in celum subuehit. **U**nde recte viaticum appellatur. quia in via nos reficiens vsqz in patriam deducit. sicut ergo i mari rubro figura baptismi precessit. ita in manna significatio dominici corporis. **H**ec duo sacramenta demonstrata sunt vbi delatere christi sanguinis et aqua profuxerunt. quia per sanguinem redemptionis et aquam ablutionis nos redimere venit a dyabolo et peccato. **S**icut israelitas per sanguinem agni paschalis ab exterminatore. **E**t per aqua maris rubri ab egyptijs liberavit. **H**uius etiam sacramenti ritum melchisedech ostendit vbi panem et vinuz abrae obrulit. **U**nde vt ait **A**mbrosius intelligi datur anteriora esse sacramēta christiana. **Q**uoniam q̄ iudeorum.

am in me manet **S**ecundo quia fortificat. **P**salmus. **P**anis cor hominis confirmat **T**ertio quia delectamentum **Q**uarto valet ad augmentum fidei sicut dicitur infra distinctione. **U**ij. **Q**uinto ad subleuationem spei **S**exta sig **N**arbei vltio. **T**ertia sig **E**cce ego vobis gurascum etc. **S**exto **Q**uarta ad dilataciones **Q**uarta **C**haritatis. quia est memoriale a mortis. **N**arbei. **D**oc quoniam scilicet feceritis. **S**eptimo ad remissionem venialium. sicut dicit **I**nnocentius.

De institutione sacramenti eucharistie. **H**ic etiam consideranda occurrunt alia quattuor. scilicet sacramentum. institutio. forma et res. **S**acramentum dominus instituit. quando post tipicum agnum corpus et sanguinem suuz discipulis in cena porrexerit. **U**nde **E**usebius emisens. **Q**uia corpus assumptum ablaturus erat ab oculis. et illaturus fuderib⁹. necesse erat vt dicere sacm̄ nobis corporis et sanguinis cōsecraret. vt coleretur iugiter p̄ mysteriū quod semel offerebatur in precium.

Recte viaticum appellatur. quia in via nos reficiens etc. **C**ontra. quia si dicitur viaticum quia est viatorū pari ratione et alia sacramenta **R**esponso dicitur qd̄ viaticum dicitur triplici ex causa. **P**rima est quia cibus itinerantiū. quia datur transeuntibus de hac vita ad patriam. **S**ecunda quia institutus est a xpo. vt itinerantes. **T**ertio quia signum est transitus xpi sicut p̄base. **S**acramētū domin⁹ instituit. **Q**ueritur quare magis dñs ipse per se sine in propria p̄sōa hoc sacramentum et baptismū instituit. et ad hoc dicitur quia in baptismo cōinchoatio. in hoc cōsumatio. id illud instituit in principio sue p̄dicatiōis. istud i fine et recessu a discipulis. et hoc duo confirmat **N**arbei. vltio.

tria. **S**ecunda quia institutus est a xpo. vt itinerantes. **T**ertio quia signum est transitus xpi sicut p̄base. **S**acramētū domin⁹ instituit. **Q**ueritur quare magis dñs ipse per se sine in propria p̄sōa hoc sacramentum et baptismū instituit. et ad hoc dicitur quia in baptismo cōinchoatio. in hoc cōsumatio. id illud instituit in principio sue p̄dicatiōis. istud i fine et recessu a discipulis. et hoc duo confirmat **N**arbei. vltio.

Ad intelligentiam huius patris secundum duo quae magister determinat duo principaliter queruntur. Primo quod de figura sacramenti eucharistiae. Secundo de institutione. Circa primum queruntur tria. Primo. utrum eucharistiae debuit figurari. Secundo quod de numero figurarum et sufficientia. Tertio querit de figurarum plenitudine.

Questio prima. patet per illud apostoli. 1 ad Corinthios. et omnes eadem esca spiritualia manducauerunt. et propterea haec omnia contingebat illis in figura. et quod ita debuerit. apparet. quod si lex uel fuit nobis futurorum figura. et quae erant digniora magis debent figurari. cum haec sacramentum sit dignissimum maxime debuit figurari. Item ratio alia ostenditur. quod congruum erat ut peccatis a tenebris ad lucem fieret mediante umbra et figura. quod sicut natura non sustinet repentinas immutationes. sic nec anima. sed in hoc sacramento est ipsa lux patris. ergo debuit figurari.

Item haec sacramentum est difficillimum ad credendum. sed ad difficulta paulatim est infirmus primo uedus. Contra mutationem non est mutatio. ergo nec signum uedus. sed sacramentum hoc eo ipso quod sacramentum est signum et figura. ergo non debuit figurari nec signari.

Item confirmatio et extrema unctio sunt non. le. sacra. et non habent figuram in veteri. Quod si dicas de unctioe regum. illud nihil est. quod illud speciale. hic uel. ergo nec debuit habere. Item baptismus habuit figuram quod non tamen fuit figura. sed etiam remedium. ut puta circumcissione. sed nihil precessit sacramentum altaris quod haberet et remedium. ergo haec sacramentum est sine figura.

Respondeo. quod illud sacramentum figuratum est per figuram debuit. tunc ratio huius dignitatis. tunc ratio difficultatis. Ratio dignitatis. quod predicatur et expectatum erat sicut donum dei excellentissimum. ideo figure huius sacramenti debuerunt. ut in his fulcra expectatio fidelium. et dignitas huius sacramenti famosior ostenderet. Cum figuratum promissio non fuit aliud quam fame eius divulgatum. Ratio difficultatis. quod haec sacramenta cetera est difficillimum ad credendum. imo tamen cetera credibilia. ideo debuerunt habere ad haec assueti. quaedam figurarum manducatione.

Ad illud quod obicitur primo in scripturis quod signum non est signum. Respondeo. quod illud signum habet unitatem coniunctam. Cum non tamen est signum. sed etiam ratione coniuncti ueritas. et quod unitatis per esse signum et figura ideo sacrorum non. le. per esse signum et figura et maxime uetus.

Ad illud quod obicitur de confirmatione et extrema unctioe multipliciter respondet. Quidam enim dicunt quod omnia sacramenta in veteri lege sunt figurata. quoniam rota illa erat in rota in uisione ezechielis. Et quod obicitur de duobus sacramentis soluuntur per infemtionem. quoniam tres unctioes non. le. figurate sunt per tres unctioes dauid. De quibus. 1. Regum. xvi. et. 2. Regum. 2. 4. Regum. 5. et ita per infemtionem respondet. Alii dicunt aliter quod illa sacramenta non fuerunt figurata propter suam perfectionem. unde distinguunt tria genera sacrorum. Quedam enim sunt summa. ut illa quae dant gratiam perfectionem uel ad pugnam uel ad egrediendum. et talia sunt confirmatio et extrema unctio. quae de ratione sua perfectione dicunt. et quoniam lex nempe ad perfectionem duxit. ideo haec duo sunt propria non. le. Alia sunt quasi media. quae gratiam magnam dant. ideo pertinent ad legem nouam. tamen quoniam dant perfectionem possunt figurata esse in veteri testamento. et haec sunt baptismus et eucharistia. Quedam sunt infirma. ut misericordia. ordo. et penitentia. et haec non sunt propria. imo communia. nec tamen figurata. imo inchoata et in noua perfectione. Tamen praeter alia sacramenta duobus figurata sunt ualde absurde. sic sunt haec duo. baptismus et eucharistia famosissima.

Et ideo aliter dominus quod quibus oia aliquo modo figurata sunt. haec duo tamen pluribus et expressiuis figuris. Tunc propter difficultatem in credendo quae est in baptismo quod primum sacramentum in eucharistia quod summum. Tunc propter dignitatem quae est

in baptismo quod ad efficaciam. in eucharistia quod ad coniunctionem. Tunc propter ecclesiam unitatem quae est in baptismo quod ad inchoationem. in eucharistia quod ad coniunctionem. Uel in baptismo quod ad signaculum christianitatis. in eucharistia quod ad cultum deitatis. Unde quibus alia habeant figuram aliter modo. non tamen ita proprie nec ita expresse. Ad illud quod obicitur quod baptismus habuit figuram scilicet d. d. m. quod ratio huius est duplex. Prima est quod baptismus est remedium contra morbum perniciosis et mortifera. et est remedium puulo. quod est non possunt iuuare et maiori indiget auxilio. ideo sacramentum precessit baptismum quod de se haberet efficaciam. non sic est de eucharistia. quoniam est sacramentum iuuentium et aduulorum. quod se potest iuuare auxilio fidei et motu. ar. unde supplet in eis fides quod deerat a parte sacramenti. et sic patet quod sita.

Questio secunda. De numero et sufficientia figurarum huius sacramenti. et magister assignat quatuor. scilicet agnum paschalem. manna. sacrificium melchisedech. et sanguinem qui profuit de latere chabstri. Sed ut magister assignet insufficienter. quod alie figure precesserunt in sacrificiis et oblationibus diuersorum. ut in haec quae obrulit manue. Iudic. xiiij. et sauo mellis. 1. Regum. 2. Item uidetur falsus in assignando manna pro figura. quod habuit omnes saporem. sed hoc non habet eucharistia. quod tunc alia sacramenta superfluerent. Item obicitur de oblatione melchisedech. quod ipse obrulit et dedit abrae. sed sacramentum eucharistiae offert deo. et ita non uidetur figurata.

Item obicitur de agno paschali et eius sanguine quoniam precessit transitu maris rubri. ergo figuratus baptismus. et ita uidetur si recta fuit figura. quod et eucharistia fuit ante baptismum. quod absurdum est. Item obicitur de sanguine qui fluxit de latere chabstri. quod ille idem est in hoc sacramento secundum ueritatem. et est signum in hoc sacramento. ergo idem est figura sui. et idem est signum et signatum respectu eiusdem. quod omnino inconueniens.

Respondeo. dicendum. quod magister sufficienter assignat figuram in hoc sacramento habito respectu ad omnes leges. Nam in lege nature ponit figuram sacrificium melchisedech. et in lege moysi agnum et manna. et in lege gratiae sanguinem passionis. Et sufficientes sunt figure si attendamus ad ea quae prefigurantur. Nam in hoc sacramento est uisibilis forma. et haec prefigurata est in sacrificio melchisedech. Et est res contenta ut est hic in agno paschali. Et res signata tamen. ut est hic in manna. Et uirtus dans efficaciam. ut hic in sanguine qui fluxit de latere chabstri. Unde tres praemittunt rationem figure. sed uirtus magis tenet rationem cause. in nihilominus tamen habet rationem figure pensatis circumstantiis quod de passo et iam mortuo profuit sanguis et aqua.

Ad autem obicitur de sufficientia iam patet. quia alie figure reducuntur ad has. omnes enim oblationes et omnia sacrificia ad agnum paschalem. et oes cibi ad manna reducuntur possunt. Ad illud quod obicitur de manna. dicendum quod omnes tantum ualeret dicere quantum precessit. uel si oportet distribui uel dicat. intelligendum est quantum ad rem contentam. Uel si intelligatur quantum ad effectum. faciendum est uis in sapore quantum ad actum cibandi. et tunc alia non supfluit.

Ad illud quod obicitur de sacrificio melchisedech. Dicendum quod propterea prefiguratum est ibi. et in manna sacramentum eucharistiae. quoniam hic sacramentum nobis profertur ad esum. et deo offert ad cultum. et ideo datur nobis diuinitus et nos deo offerimus. Et hoc signatum est in manna quod repositum fuit in vna coram domino. quia datum fuit de celo ad esum. et iterum coram domino repositum. saliter datur hoc sacramentum si quis inspicit diligentius. quia de celo nobis datur.

15 nos sumim⁹. tamen nihilomin⁹ deo offerim⁹. Ad illud qd obf de agno paschali. ddm q agn⁹ ille ppe figurificabat xpi passionē q erat radix r fudamentū. virtutem pbea oib⁹ factis. et id oia pcessit. Et quis oia sacra effu cactā habeat a passiōe. q: tamē i b⁹ sacro vacat. vti etur xps passus. id eius et vsus illi⁹ agni pcpue h⁹ sacm si gnabat. r id figura baptisimi pcedebat nō rōe q illū sacm mētū pfigurabat. s rōe q pfigurabat passionē. Ad vl timū ddm q sanguis xpi q fluxit de latere xpi nō habu it ppe loquēdo rōem figure. q: ibi erat vitas. tamē rōne mōlemanādi. q: pfluxit de latere mortui habuit rōnem quodāmodo pfigurādi. marime rōe anert scz aq. et istū mel⁹ tacu⁹ fuit i pncipio h⁹ libri. r sic pz solutio obiecto rum.

Questio .ij.

De figurarū peminētia. r qrit. q figura sit expfior. vtz illa q fuit tpe legis nature. an illa q fuit tpe legis moy saice. an illa q fuit tpe legis gre. Et q illa q fuit tpe legi nature. videt auēre amb. de sacramētis. Apparet ante riora fuisse sacra xpianoz q iudeoz. Sz h⁹ nō v⁹ nisi rō ne legis nature. q aliq⁹ mō magis fuerūt sacra xpianoz in illo tpe. s nō qrit ad vitatē vel effi cactā. q qntuz ad expfione figure. Itē lex nature mag⁹ ducit cū lege gre siue euāgelij q lex moyfi. q: ius euāgelicū plus habz de naturali dicamē q de institūōe. eodra ē in lege moy fi. ergo et sacra expfius figurāt. v⁹ v⁹. Itē h⁹ ipm v⁹ rōe. q melchisedech obrulit sacrificiū i pane r vino. et in eisdē spēb⁹ mō offerit r celebra⁹ sacramētū altaris. q cū nō possit expfius figurari q i simili fm spēm. videt. q tūc pcessit figura expfissima. Ad oppositū arguit Hugo de scō vic. Sicut appropinquit passio saluato ris. ita signa debuerūt esse euidētiora. r rō eius ē. quia creuit cognitio vitatis. ergo cū tpe legis septe creuit co gnitio vitatis. r appropinquit passio saluatoris. videt q figurē fuerūt expfiores. Itē h⁹ videt ad lram. q: il lud erat de celo eqtiter oēs reficiens r oib⁹ ede. r omne suauitatē habens. Sed panis et vinū ipius melchise dech de terra erat. ergo si hoc sacramētū est panis de ce lo descendēs. videt q figura manne fuit te expfior.

17 R⁹. ddm q figura illaz legū fm diuersas cōsideratōes mutuo se excedūt in expfione sicut ostēdūt rōnes indu cre. Pōt enī sacramētū hoc pfigurari qrit ad ritum vel qrit ad effectū. siue qrit ad signū. vel qrit ad signatuz Si qrit ad ritū. sic expfior: figura pcessit in sacrificio melchisedech. sicut probant rationes induere. et hic pa ter. Si autē quantū ad effectuz. sic expresse pesignaba tur in manna. sicut ostēdūt rōnes predicte. et sic parz responsio ad vtranqz partē. Sz tamē adhuc restat q stio quare expfior: pfiguratio pcessit in lege natu re qritum ad ritū. Et ad hoc dicendū q ius instituit le gem scriptam vt implendam et euacuandam. sicut ve ritas euacuat ymbraz. ideo ne videremur iudicare di sposuit figuras in lege moyfi dari expfissas. sed tamē differētes qntum ad ritum. vt manifeste ex carum insti tutione ostēderetur legis illius euacuatio r imperfe ctio. r ideo magis se dicit christus sacerdotem fm ordi nē melchisedech q aaron. vt ostēdatur ibi legis r sacer dotij translatio. sicut ostēdit apostolus ad Hebreos. et sic patet totum.

Quantum ad secundum articulum cōsequenter q ritur de institutione eucharistie. Et circa hoc vta queruntur. Pūmo querit vtruz a pncipio debuerit institui. Secūdo supposito q in lege euāgelij. querit quādo. vtz ante passionē. an post. Tertio querit tur de modo et ordine instituenti.

Questio .ij.

De pncipio debuerit institui videtur. quia hoc sa cramentū est viaticum. quia pber alimētum initeran ti. ergo tunc institui debuit quando homines in terare cepērunt ad patriam. sed hoc statim post lapsū. q rē. Item hoc sacramentū ē sacm vntionis corpus xpi veri et mistici. ergo tūc debuit institui quando fuit co pus misticū. sed hoc fuit a pncipio. ergo rē. Itē sa cramentum mīmonij non cessauit propter lapsū. in mo quod erat in officium. factum est in remedium. sed esus ligni vite dar⁹ erat hominī vt dicit Aug. in sacra mentū. ergo nō debuit cessare quin sacramenta iter ede ret. sed non debuit agnum comedere quod daret vitam corpalem. quia morti corporali obligatus erat. ergo lig num vite quod daret vitam spūalem. sed hoc est eucha ristia. ergo rē. Item sicut penitētia est contra moy tale. ita eucharistia contra veniale. sed ab initio cucur rit veniale peccatum vt mortale. ergo pari ratione eu charistia cum penitētia. Contra. hoc sacramentum ē marime gratie contentiuum. vnde ab hoc nomen accē pit. ergo tantū tpe legis gratie debuit institui. Itē qd sacramentum est cōrētūuz fm veritatem corpus xpi qd trahit de virgine. ergo non potuit esse anteqz esset hoc corpus. ergo tantum in nouo testamento. R⁹. ddm q hoc sacramētū congruebat legi gratie tantum. Luz propter efficaciam que est charitatis vinculum. que in noua lege apparere r abundare debuit. in anterioribus autē impfete possideri. vt ita gradus sit in mundo sicut in vno homine. Ad illud ergo qd obf de viatico. di 19 cendū q non valet. quia aliquod debuerūt habere sustē taculum non pfectum cibum. r ita aliquam figurā non rem ipam. Ad illud qd obf q est signum corporis mi stici. dicendū q non tantū est signū eius. immo corpo ris veri. r illius est signum immediatius. r ideo qrit corpus xpi misticū cepit ab abel. non tamen corp⁹ xpi proprium. ideo nec hoc sacramentum. Ad tertū 21 ddm q: marimonij quantū ad officiū omni statū con ueniebat. qrit autem ad remediū nō. Esus autē corpo ralis illius ligni conueniebat statū immortalitatis. Esus istius ligni spūalis omni statū. sed sacramentalis post istius ligni naturam vt finitum. Et cum eius manducatio scdm etiam assumptam humanitatē quas erposuit pro nobis in precium. r nūc erposuit in cibuz Joh. vj. Panis quem ego dabo caro mea est pro mun di vita. Ad illud quod obicitur de eucharistia q est 22 remediū contra venialia. dicendū q tripliciter de ficat ista ratio. Pūmo quia morbus venialis non ē ita periculosus vt mortalis. Secundo vero quia per peni tētia veniale poterat habere remediū vt mortale. Tertio q sacramentum non est pncipaliter contra ve nialia ordinatum. vt infra videbitur.

Questio .ij.

Quā debuerit institui. r q ante passionē videt. q: hoc sa cramentū est relicū a dño in viaticū. ergo tūc debuit in stitui qñ dñs fuit viator. Si dicas q non sequetur. qz non dicitur viaticum quia a viatore. sed quia def via tori. Obicitur tunc q dominus non tantū formam in stituendo. sed etiā exēplū pbedo dedit. Item videt q iuxta passionē. q: hoc sacm datū est in signū amoris sed dñs in fine ostēdit spūalia signa amoris ad discipulo rū solationē. Joh. xij. Cū dilexisset suos in finem. Itē hoc sacm est cibo reficiens. q si tempus institutiōi r institutiō debet ēē concors effectui. videtur q debuerit

Instituit in hora cene. **I**tem hoc sacramentum impletum erat eius quod figuratum erat in agno paschali. ergo si veritas debuit supponi ymbre. videtur quod debuit institui post esum agni. et ita in cena paschali. Contra. Christus conficiendo dedit formam conficiendi. ergo dando dedit formam dandi vel communicandi. Sed post cenam non est tempus conveniens sumendi. **I**tem videtur quod dominus inordinate dederit. hoc autem est inconueniens ergo tunc non dedit. Item hoc sacramentum sequitur baptismum. ergo debuit institui post baptismum. Sed baptismus institutus est post resurrectionem. **M**atth. vlti. **I**tem in hoc sacramento continetur corpus sacramentaliter. ut qui non est nobiscum sensibilibiter. saltem sit nobiscum sacramentaliter. et in ascensione recessit a discipulis corporaliter. ergo tunc debuit institui hoc sacramentum. Item hoc ipsum videtur. quia est signum memoriale. sed talia melius memorie imprimuntur cum ultimo exhibentur sicut dicit Aug. in quadam omelia ergo inter omnia que fecit illud debuit esse vltimum. **I**tem multa fecit coram discipulis post resurrectionem. ergo hoc sacramentum debuit post omnia institui. **R**. dicitur de eodem quod sacramentum illud cum sit visibile continet corpus christi verum. et vere est ibi cibus. et precipuum signum. Cibus inquam reficiens. et ideo tempore refectiois instituit. Cibus etiam paschalis. et ideo in paschali cena. Quia vero erat signum amoris. et recessu debet homo ostendere amoris signa et memoriale ut artius in memoria maneat. id in vltima cena. **A**d illud quod obicitur quod si tunc institutum est. quod tunc debemus illo vti. dominus quod hora illa conueniens fuit prime institutioni. sed vsus nostro non conuenit. quia institutio respicit effectum sacramenti vel matrimonij. sed vsus vltimus ydoneus rem suscipientis. et quia homo satur non est ydoneus ad spiritualia peragenda. ideo non seruat hoc ecclesia nec debet seruari. **S**i obicitur quod tunc apostoli primo indebitere acceperunt. dicendum quod ibi sobrie comederant et exemplo magistrum. et iterum comederunt cibum paschalem qui erat quodammodo spiritualis propter signantiam. **A**d illud de baptismo dicendum quod non est credibile quod tunc esset forma instituta. sed quod alias instituit. ibi confirmavit et publicauit. Similiter subdidit de hoc sacramento. ecce ego vobiscum sum. **A**d aliud de recessu. dicendum quod christus recessit in passione. vnde ille fuit transitus et via et transitus ille fuit ad nostram salutem. ideo tunc instituit cibum paschalem. sed in ascensione fuit ad suam gloriam. **A**d illud de memoria domini. quod ante passionem fuit cum eis ut socius. et ideo tunc reliquit signa amoris sed post resurrectionem fuit ut dominus et quasi extraneus. vnde dicebat hoc est quod dicebam. cum adhuc essem vobiscum. et ideo recessus ille debuit explicare signum et sacramentum amoris. **Q**uestio. iij. **D**e modo instituendi sacramentum eucharistie cum institutione huius sacramenti fuerit in institutione verbi. quod tunc prius consecravit quod verbum protulerit. Et

De sacramento eucharistie fmi q duobus integratur verbo. s. et elemento.

forma vero est qua ipse ibidem edidit re supra egit magis de antecedenti hoc sacramentum eucharistie. Dic agit de integritate quibus ipsum. que sunt duo. scilicet verbum et elementum sive visibile signum. et hec pars habet duas partes. In prima agit de forma verbi. In secunda vero de significatioe sive conuenientia signi. ibi. Nunc quid ibi sit sacramentum. Ultra

quod sic ostenditur ex textu euangelij. **M**atth. xvij. cenantibus illis accepit ihesus panem. benedixit ac fregit. ac dedit discipulis suis dicens. accipite etc. Et post. Hoc est corpus meum. Et hoc verbo duplex elicitur ratio. Prima quia prius benedixit quod verbum profertur. sed benedictio fuit consecratio. ergo prius benedixit et consecravit quod verbum. profertur. Item arguitur ex alio verbo. quia prius fregit quod verbum profertur. sed fractio consequitur confectionem. in hoc sacramento sicut patet. ergo prius consecravit quod profertur verba. ergo nou instituit verba conficiendo. Sed contra. si verba non protulit conficiendo. aut consecravit alijs verbis. aut sine verbo. Si consecravit alijs verbis. Ergo illa maxime debent habere virtutem. Si sine verbo. ergo videtur quod ecclesia non imitetur summum magistrum in conficiendo. quod videtur inconueniens. cum in isto sacramento precipue sumus sacerdos formam et exemplar dederit consecrati. Item si non consecravit his verbis. sed verba in ore christi fuerunt significatiua. sed non habuerunt virtutem neque efficaciam. Si tunc non habuerunt. videtur quod nunquam habeant. quod non habent nisi propter illud quod sacramentum est tunc. **R**. dicitur de eodem quod sunt tres opiniones satis probabiles. Prima est quod dominus prius fecit quod verbum instituit. sicut prius baptisatus est forma baptismi instituit. Et tunc coram discipulis quod est verbum prius consecravit sine verbo. nobis autem quod videmus virtute verbi dedit formam consecrationis. **A**lia opinio est quod dominus consecravit simul et verba protulit. sed bis protulit. Primo ioculato ad conficiendum. Secundo in agro ad formam institutam manifestandum. Primum quod dicitur fecisse cum benedixit et fregit. et exponitur benedixit. scilicet ecclesie dicendo. Hec est corpus meum. et post fregit distribuendo. et dicit aperte illud verbum hoc est corpus meum. Tertia opinio est quod dominus sic consecravit et verbum instituit. et sicut semel tantum consecravit. ita semel tantum verba protulit. et illud videtur conuenientius. **A**d quod dicitur totiens verba profertur cum benedixit posset facere semel profertur. Alterius quibus posset conficere sine verbo. debuit tamen conficere verbum dicendo ut apostolis formam traderet. quod dominus non tantum ibi suam potentiam ostendebat. sed etiam discipulos informabat. et hec positio est eorum et probabilior. **N**unc sustinendo dominum est quod dominus conficiendo verba instituit. quod verba profertur profertur. **A**d illud quod obicitur quod dominus benedixit illa non fuit consecratio. sed fuit quodammodo preparatio vel magis quodammodo ordinis sive gratiarum actionis premissio. in qua ostendit nobis nullum cibum arretrandum nisi per via benedictionis. vnde mos est ecclesiarum virosorum ad omnes cibum premittere benedictionem. **A**d illud quod obicitur de fractione. dicendum quod dupliciter de causa potest esse fractio. vel ad figurandum vel ad distribuendum. **A**d figurandum sicut sacerdos frangit in altari. et hec sequitur confectionem. **A**lia vero est ad distribuendum. et sic si aliquis conficeret pro multis ita quod haberet unum panem non hostias distinctas. congrue posset frangere. et sic fecit dominus. Unde fregit ut inter discipulos distribuere.

nientia signi. ibi. Nunc quid ibi sit sacramentum. Ultra quod pars habet duas. Nam in prima determinat primo que sit forma. Secundo qualiter est vtendum ea. vtrum scilicet sicut instituta est quantum ad tempus. et hec est pars. ibi. **T**ibi consideratione dignum est. Similiter secunda pars in qua agit de ratione signandi habet duas. In prima determinat quid sit illud signum et signatum. In secunda determinat similitudinem et conuenientiam vnius ad alterum. ibi. Porro illa species visibilis.

31 **A**ttende que sunt verba. accipite et comedite. **U**bi dicitur hic inuere magister q' hec sit forma. Sed contra hoc est q' ecclesia his verbis non vritur. ergo non conficit. ergo ecclesia aut male facit aut magister falsum dicit. **R.** dicit q' circa hoc sunt due opiniones. Aliqui dicunt q' vis data est verbis. q' solum his verbis fit cofectio que dicit ecclesia. et si verba immutantur. quantumcunq' sit sensus idem non conficitur. et ideo dicunt q' in his verbis non fit cofectio sive cofectio. et dicunt q' magister non dat ibi formam

Amb. i li. de sacris.

Augusti.

Alii dicunt aliter q' mutatio i modo enunciant di. dum tamen seruetur sensus non impedit cofectionem. **U**n de in forma qua ponit magister ita bene est cofectio sicut in forma que ponitur in canone. **C**eterum tamen h' asserendu' e' q' in forma q' in canone scribitur conficitur sacm. De hac est vtilius dubitare. Quis enim potest scire vtrum euangeliste vt ipse apostolus forma intenderent describere. ideo melius est hic pie dubitare q' presumptuose diffinitur. **C**redo tamen q' si quis ita conficeret. n' esset parvipendendum. immo honor et reuerentia est exhibenda propter periculum. et propter hoc q' non possumus discernere. qz

Determinat que sit forma sacramenti eucharistie.

Forma vero e qua ipse ibidem edidit. dicens. **H**oc est corpus meum. et post. **H**ic est sanguis meus. **L**um enim hec verba pferuntur. conuersio fit panis et vini in substantiam corporis et sanguinis christi. **R**eliqua ad laudem dei dicuntur. **U**nde Ambrosius. **S**ermone christi hoc conficitur sacramentum. quia sermo christi creaturam mutat. et sic ex pane fit corpus xpi. et vinum cum aqua in calicem missum fit sanguis cofectio ne verbi celestis. **A**ttende que sunt verba. **A**ccipite et comedite ex eo omnes. **H**oc est corpus meum. **E**t iterum accipite et bibite ex hoc omnes. **H**ic est sanguis meus. **P**er reliqua omnia que dicuntur laus deo refertur oratio premititur pro populo pro regibus. **I**tem augustinus **C**redendum est q' in illis verbis christi sacramenta coficiantur. reliqua omnia nihil aliud sunt q' laudes vel obsecrationes fidelium et petitiones. **E**cce que sit institutio et forma hui' sacramenti.

Determinat qualiter forma sacramenti eucharistie sit vtendum. vtrum scilicet sicut instituta est quantum ad tempus.

Ubi consideratione dignu' est. quare illud sacramentu' etiam dedit discipulis. **D**ominus igitur ihesus ad inuisibilia paterne maiestatis migraturus. celebrato cum discipulis typico pascha. quoddam memoria le eis commendare volens. sub specie panis et vini corpus et sanguinem suum ita eis tradidit. vt ostenderet legis veteris sacramenta. (inter que precipuu' erat agni paschalis sacrificiu)

mai' piculu' e' d'etendo hostia' psecratam q' no' consecratam venerari pro consecrata. vt puta si non consecrata commiscetur alijs consecratis a quibus no' possit discerni. melius est totu' venerari q' de spu cere aliquam ex eis. cum no' possit cognosci. **S**i quis tamen formam ecclesie ex terra scietia mutar. grauer peccat.

in morte sua terminari. ac legis noue sacramenta substitui. in quibus excellit mysterium eucharistie. **I**deo etiam post alia dedit. vt hoc vnum artius memorie discipulorum insingeretur. et ab ecclesia deinceps frequenter retur. **S**ed non exinde discipuli nam sanxit in posterum. vt p' alios cibos sumatur. sed potius a ieiunis sumi oportet sicut apostolus docet. vt singulari reuerentia dijudicetur. id est discernatur ab alijs cibis. **Q**uod dominus apostolis disponendu' reliquit. **U**nd' augustinus. **A**pparet cum primo acceperunt discipuli eucharistiam non eos accepisse ieiunos. **N**on ideo tamen calumniandum est vniuerse ecclesie. q' a ieiunis sumitur semper. **P**lacuit enim spiritui sancto vt in honore tanti sacramenti prius in os christiani dominicum corpus intraret q' alijs cibi. ideo vbiq' mos iste seruatur. **N**on enim quia post cibos dedit dominus. ideo panis vel cenati illud accipere debent. vt illi faciebant quos apostolus redarguit. **N**am saluatur quo vehementius commendaret mysterij illius altitudinem. vltimu' hoc voluit insingere cordibus et memorie discipulorum. a quibus ad passionem digressurus erat. **Q**uo autem ordine deinceps sumeretur. apostolis per quos ecclesias dispositurus erat seruauit docendum.

Non ideo tamen calumniandum est vniuerse ecclesie. vt detur enim q' i mo valde calu' ntiandum est. qz seruandum est et imitandum tam factum q' verbu' et iterum magis quod dicit. d'is q' seruus. s' do minus cofectio post cenam. et go q' ius apostolus dicat cofectio. videt qd magis post cenam coficentur. **R.** dicendum q' i his que dominus pcepit magis obediendum est domino q' alicui alijs. sed tamen non omne factum d'ni e' pceptum. quia no' omnia fecit ad imitationem. sed que dam fecit ad signationem et manifestati'em veritatis sic dicit fecisse dominus qn' fuit circucis' quia hoc no' fecit ad imitatio'es sed potius ad istru' eiu'. det' cti'om alicuius rei cognoscen' de vel spiritua' liter facie'de. sic cibum illum instituit post cenam in signat'o

Quare p' talu' cibum dicitur et sanguis n' dicitur

32

Aug. i li. ritionum ad ianuam.

Determinat quid sit in hoc sacramento signum et quid signatum. **N**unc quid ibi sacramentu' sit et quid res videamus. **S**acramentu' e' inuisibilis q' e' visibil' forma. forma q' panis et vini q' ibi v' e' sacm. i. signu' sacre rei. qz p' ter sp'z qua' igerit se' sib'. aliqd' aliud nem effectus vel etiam aliozum que tanguntur in lia.

Augu. de potius ad istru' eiu'. det' cti'om alicuius rei cognoscen' de vel spiritua' liter facie'de. sic cibum illum instituit post cenam in signat'o

facit in cognitione venire. Tenent ergo species
 vocabula rex q̄ ante fuerūt. s. panis ⁊ vini. Hui⁹
 aut sacramenti gemina ē res. vna. s. cōtēta ⁊ sig
 nificata. altera significata ⁊ nō cōtēta. Res cōtē
 tēta ⁊ significata ē caro xpi quā de virgine traxit
 ⁊ sanguis quē p nobis fudit. Res aut significata
 ⁊ nō cōtēta ē vnitas ecclēie i pdestinat. vocat. iusti
 ficatis ⁊ glificatis. Hec ē duplex. caro xpi ⁊ sāguis
 vñ hiero. dupl. indt intelligit caro xpi ⁊ sāguis vñ
 illa que crucifixa ē ⁊ sepulta. ⁊ sanguis q̄ militis
 lancea effusus ē. vel illa spūalis ac diuina de q̄ ipe
 ait. Caro mea vere ē cib⁹. ⁊ sanguis me⁹ vere est
 potus. Et nisi māducaueritis carnē meā ⁊ bibe
 ritis meū sanguinē. nō habebitis vitāz in vobis.
 Sūt ḡ hic tria distinguēda. vñ quod tm̄ ē sacm̄
 alterū qd̄ ē sacm̄ ⁊ res. ⁊ tertiu quod ē res ⁊ non
 sacm̄. Sacramētū ⁊ nō res ē spēs visibilis panis
 ⁊ vini. Sacramētū ⁊ res caro xpi ppriat sāguis
 Res ⁊ nō sacm̄ mistica eius caro.

Determinat conuenientā ⁊ similitudinē vni
 us ad alterum signi scz ad signatum.
 Porro illa spēs visibilis sacm̄ ē gemine rei. qz
 trāq̄ rem significat. ⁊ triusq̄ rei similitudinē gerit
 exp̄ssam. Hāc sicut panis p̄ ceteris cibis corp⁹ refi
 cit ⁊ sustentat. ⁊ vinū hoīem letificat atqz inebriat.
 Sic caro xpi interior ⁊ hoīem ceteris gratiis
 spūaliter reficit ⁊ saginat. Cū calix me⁹ inebriās
 q̄ p̄clar⁹ ē. Habet etiā similitudinē cū re mistica q̄ ē
 vnitas fidelīū. quia sic ex multis granis cōficatur
 vñ p̄cis. ⁊ ex plurib⁹ racemis vinū i vñū cōstituit
 sic ex multis fidelīū p̄ois vnitas ecclēastica cō
 stat. Cū apls. Unus panis ⁊ vñū corp⁹ multi su
 mus ⁊c. Cū Aug. vñ panis ⁊ vñū corp⁹ ecclē
 dici. p eo q̄ sicut vñ panis ex multis granis. et
 vñū corpus ex multis mēbris cōponit. sic ecclē
 ex multis fidelib⁹ charitate copulāte p̄nectit. h
 misterīū pacis ⁊ vnitatis n̄ ex xpi i sua mēsa p̄se
 crauit. Qui accipit h̄ misterīū vnitatis. ⁊ n̄ tenet
 vinculū pacis. nō accipit hic misterīū p̄ se s̄ cō
 tra se. Cui⁹ ē sacm̄ ē corp⁹ xpi. ppuz de v̄gīe sū
 ptū. qz vt corp⁹ xpi ex mult. mēbris purissimis et
 imaculatis cōstat. ita societas ecclēastica ex mul
 tis p̄sonis a criali macula liberis cōstitit. In cui⁹
 rei typo facta ē arca dñi de lignis sethim. q̄ sūt in
 putribilia ⁊ albe spine similia.

Ad intelligētiā h̄ p̄ris s̄m duo q̄ determinat h̄ magi
 duo p̄ncipalit̄ querunt. P̄rio q̄rit de forma vbi in
 sacro eucharistie. Secdo de signatōe ip̄i sacri. Circa p̄
 mū querunt duo. P̄mo q̄rit de forma verbi sup panē
 Secdo de forma verbi sup vinū.

Questō. j. q̄
 Quatu ad formam panis q̄. hoc ē corp⁹ meū. Que
 ritur p̄mo quantū ad subiectū. s. quo ad pronomē. Cuz
 em̄ hoc sit p̄nomen ⁊ nō nomē. est demonstratiuū. qz ali
 ter esset casu vt dicit p̄s. Si ergo demonstrat. aut ad in

tellectū. aut ad sensum. Si ad intellectū. tunc quero qd̄
 Non p̄t dici nisi corpus christi verū. ḡ sensus est. corp⁹
 meū ē corpus meū. Hoc nihil videt. qz nullā rōem o pe
 rādi dicit. Si ad sensū. ḡ sensus ē. panis ē corp⁹ meū. s̄
 hoc simpliciter falsū. ergo neutro mō pōt accipi. Item
 hoc p̄nomē imponat demonstratiōne nō vt cōceptam.
 sed vt exercitā. S̄ demonstratiō nō exercet nisi circa il
 lud qd̄ actu est tpe. plarōis. ḡ si cū p̄fer. p̄nomē nō ē ibi
 nisi panis demonstratū. ḡ panis. ḡ idē qd̄ prius. Hec
 regula ē q̄ terminus supponēs v̄bo de p̄nti nō habenti
 vim ampliādi supponit p eo qd̄ actu est. s̄ actu nō ē ibi
 nisi panis. ḡ supponit p panē. S̄ illi nō p̄uenit p̄dica
 tū. ḡ locutio falsa. Querit ḡ de cōpōe. s. h̄ verbo ē. ⁊ cuz
 ista forma sit forma opartua. vt q̄ deberet ibi poni v̄bū
 opartuū. S̄ h̄ verbū ē. est v̄bū p̄p̄eretiū. extra oparōz
 ḡ nullo mō deberet ibi poni. Hec hoc v̄bo ch̄rist⁹ con
 fecit. et sacerdos intēdit cōficere sicut d̄s verbo increa
 to creauit. ḡ si ad plarōnē h̄ verbi statum sit trāslibarō
 verbū illud est impiosū. ergo videt q̄ potius verbo in
 peratiuo vt deberet sicut fiat corpus meū. sicut in cre
 atione nō dicit sit. s̄ fiat lux. Hec subiectū ⁊ p̄dicatū
 dicat formas impossibiles. S̄ v̄bū s̄b̄stantiū p̄ris
 r̄pis dicit s̄b̄stantē formā p̄dicatū et subiectū. ḡ nō d̄z dicit
 de p̄nti. hoc ē. s̄ h̄ erit. Querit etiā ē hoc p̄dicatō corp⁹
 meū. videt em̄ q̄ deberet magis dici caro. qz caro magis
 est p̄ueniēs cibo cōt. Cū Job. vi. ca. o mea vere ē cibus
 Hec ista verba p̄feruntur a s̄ficiēte. ḡ cū s̄ficiēs lo qui
 tur de ch̄risto vt de tertia p̄sona. non debet dici meū sed
 ch̄risti. Si dicas q̄ ch̄ristus vim dedit his verbis. sicut
 vim dedit i noīe suo demonia expellere cū dixit. in noīe
 meo demonia eijēt. Marci. xvj. ⁊ tñ eijētēs dicebat
 in noīe xpi. Hec cū de forma alioz sacroꝝ sint actus p̄
 tinētes ad intentionē et v̄lū stue ad cōsecrante. ḡ vt q̄
 illud qd̄ ancedit. accipite ⁊ comedite. et h̄ qd̄ sequit. in
 mei memoriā facietis. sit de forma. Querit ḡ que sit for
 ma p̄cise. ⁊ quare nō ponit in verbo exp̄mente actū mi
 nistri. Hec d̄m. q̄ circa hoc multiplex fuit opinio. 33
 Quidā em̄ dicūt q̄ verba illa dicit sacerdos. nō vt sua
 sed vt xpi. vñ materialiter tenētur. nec tunc est quere
 qd̄ ibi demonstrat p̄ p̄nomē. vel qd̄ cōpleret p̄ verbum.
 Sed h̄ nō sufficit dicere. P̄mo qd̄. qz et si v̄ba in p̄
 na alteri p̄ferantur. nō p̄pter hoc cōmūo materialiter te
 nētur s̄ significatiue. cū recitētur i eo sensu i quo ille di
 xit. P̄terea similiter possunt us q̄rere s̄m q̄ a xpo pla
 ra sūt. Alij dicūt q̄ verba tenētur significatiue. s̄ oratō
 nō h̄z veritatē p̄ tpe in q̄ p̄fer. s̄ p̄ tpe in q̄ plara est. vt
 bec ōo. ego bibo. nō est v̄a p̄ tpe plarōis. s̄ p̄ tpe s̄bi
 p̄tecto. S̄ illud nō soluit. qz aut demonstrat ibi panis.
 aut corp⁹ ch̄risti. Si panis. nullo tpe ē ōo vera. Si xpi
 corp⁹. ē oīni tpe vera. Alij dicunt q̄ tenet significatiue
 oratio. et vera est etiā p̄ tpe in quo p̄fertur. sed nō cō
 mostrat ibi aliqd̄ ad sensū. s̄ ad intellectū. Ad intellectu
 inq̄ nō sicut simile in s̄lū. vt cū dicit bec herba crescit in
 ōo meo. s̄ sicut signatū i signo. vt sit sensus hoc. n̄ h̄
 tū p̄ h̄ corp⁹ meū. ⁊ bec signū ōoīs v̄a est etiā si nihil
 fieret. S̄ rursus. qz signū vere addita ē ex institutiōne
 diuina v̄tus efficacissima. vltim⁹ ōo illa ⁊ ex dñi iustu
 tōne et ex sacerdotis intentōe est cōuersua. vt sit sensū.
 significatū p̄ hoc qd̄ est quertendū in corp⁹ meū. est cor
 pus meū. ⁊ bec opinio p̄babilior ē p̄dicatis. Adhuc t̄n
 illud nō plene satisfact. Si em̄ vt dicit Aug. verbū de
 ber accedere ad elemētū vt fiat factū. ⁊ elemētum non ē
 ibi signatū sed magis illud qd̄ in corpus conuertitur.
 nō demonstratur ḡ corp⁹ xpi. s̄ suba panis sub accidenti
 bus q̄ p̄nt oculis cōspici. et h̄ qd̄ v̄z est maxime cum

Greg. in omelia pascuali.

Dier. sup epi. ad epi.

Job. vi.

Detribō q̄ b̄ p̄nti disti gū.

ps. xxi.

j. Loz. x.

Aug. de sa cramentis fidelium.

Augu. de blasphe. spū sancti.

Exo. xxx.

intentio efficiētis sup panē ferat. vt uertat in corpus
 2 illud demōstrat sup qd fertur sua intentio. Propter
 hoc notādū qd ista oō singularis ē inf oēs ordēs. Alie
 enī sūt indicatiue ueritatis siue existētie. hec autē ad ip̄s
 qd figurat facit. vñ est v̄bū opatiuū. nō opatōe successi
 ua s; instāanea. 2 opatiuū nō alicui⁹ rei noue uel non
 existentis. s; termin⁹ est ens actu cōpletū. 2 nō muta
 rā. 2 ad illud qd terminat vt ē alteri⁹ signū. i. corp̄is xp̄i
 mistici. 2 totū facit vtute uerbi increati adiuncto mini
 stro circa materiā nihil agēte. Ex his sex conditōibus
 patet rō oīm dictōz in hac forma si qd inspiciat. q; enī
 hic sermo conuersiuus 2 trāsitiuus siue ad trāsitionem
 ordinatus ē opatiuus. 2 opatio ē circa subam panis. iō
 pnomē demōstrat panis subam sub accidētib; q; oculis
 conspici p̄t. 2 rāgitur illud qd conuertit p̄ subiectū. sic
 illd in qd p̄dicatū. Q; vñ fmin⁹ opatiōis ē actu ens n̄
 in nouatū. ideo d; poni ibi uerbū essendi. nō fiendi. vt
 significet conuersio esse sine mutatione termini. s. in eo
 qd ē. Q; subito. iō siml ē fieri 2 factū esse. iō est p̄ns uer
 bū instāanea nō futurū. 2 tale ē p̄ns hui⁹ uerbi est. iō
 meli⁹ dicit est q; erit. Quia vñ opatio terminatur ad cor
 pus xp̄i uer. vt signū mistici. in q; diuersitas oppōnū
 iō d; corpus nō caro. q; corpus cōe ē ad totū erberoge
 neū. et omogeneū. caro autē dicit omogeneū Quia uero
 hoc opatur vtute uerbi increati cōiuncta 2 vt coniu
 cta. ideo dicit meū. Loq̄tur em̄ sacerdos in p̄sona x̄ri
 sti. ideo p̄ x̄pō dicit meū. Quia vñ minister nihil opera
 tur circa materiā nec imurat. ideo nihil plus ē de forma
 eteni si minister nō tangat nec frangat. dū tñ intēdat et
 uerba dicat cōsectū ē. nō sic ē in baptisimo. Ex his pa
 tent om̄ia obiecta. hoc solo excepto. s. de ueritate locu
 tionis. Quō em̄ est locutio uera si demōstrat suba p̄ns
 cū hec sit sp̄ falsa. panis ē corpus xp̄i cū sine forme incō
 possibilis. Et si tu dicas q; hoc uerbū est nō dicit ibi in
 herētā sed pot⁹ uersionē. tūc q̄m h̄ pot⁹ cōpeteret
 uerbū impatiuū. Et p̄p̄terea notādūz q; sicut in uerbo
 eterno filio dei dno nro ih̄u xp̄o ē ueritas 2 omnipoten
 tia. sic i uerbo suo ab ip̄o plato ē ueritas 2 efficac̄ia. vt
 tale v̄bū factis no. le. cōpeterat. ideo debuit ita dicere uer
 bū enūciatiuū ueritatis. sicut ē ip̄a ueritas. ac p̄ hoc in
 dicatiuū. Et q; nō esset uerū simplici enūciatione. vt n̄
 esset falsus inuit uerbo efficac̄ia ore suo. Et q; manda
 uit alijs facere et dicere. 2 ip̄e nō iuber aliq̄ esse falsuz
 ideo i ore eoz q̄bus dedit mādātū dedit uerbo efficac̄ia.
 Et ideo hoc uerbū est in hac oōe nō idēritatē nec simi
 litudinē signat. s; hoc esse corpus. hoc ē ad uerū uerbi
 plationē hoc totū transire i corpus. vñ oō ista in oōe
 alteri⁹ q; i ore sacerdotis falsa ē. q; nō uertit neq; trās
 subar in illud. nec h̄a ē p̄ idēritatē. Et hic sensus q̄uis
 sit huc oōnt. p̄pus. et similit̄er forme sanguis. tñ nō est
 alien⁹ a rōne p̄satis 2 ditionib; supius assignatis. Ex
 quib; alta obiecta patēt. Nec uideat incōueniens dice
 re q; hoc uerbū est nō idēritatē dicit. s; potius cōuersio
 nē in hac oōe q; nō tñ est significatiua s; etiā opatiua.
 Magis tamē debuit poni uerbū essendi q; opandi. q; magis
 cōpeterat forme vt simul esset efficac̄ia cuz uer
 tatis enūciatione. simul etiā notaret termini imurabi
 litas cum conuersione.

Questio h̄ b
 De forma uerbi super uinum. et hoc habet in canōe
 Dic ē calix sanguis mei. 2. Sed uidef hec nō ē forma
 p̄pter hoc q; maḡ dicit q; hec ē forma. Dic est sanguis
 me⁹. cū ergo nō sint due. patet 2. Itē in nullo euāge
 listarū habetur hec forma. q; in Mar. 2 Mar. dicitur

Dic ē sanguis. In luca. Dic ē calix i meo sanguie. Si
 ergo nō debet credi alicui qd nō sit i nouo vl' ue. recta.
 sed nouo et ueteri simpliciter ē credēdū. q̄ ista forma est
 abijcēda. 2 forma q; est in euāgelio tradita ē tenēda.
Itē quero de huius forme cōgruentia. 2 cū in forma
 nō debeat poni nisi q; spectat ad eēritiam sacri. 2 calix n̄
 sit nec de materia nec de forma. s; vas 2 rines. q; nō debz
 in forma poni. Si dicas q; tenet trāssumptiue. quero.
 ad qd. Si ad passionē. q̄ sensus ē. hec ē passio sanguis.
 Si ad potū. ergo sensus ē. hic ē potus. Sed sicut san
 guis ē potus. sic corp⁹ ē cibus. ergo s; in forma panis n̄
 dicit hic est cibus corp̄is. nec i forma uini debet dici. hic
 est potus sanguinis. Itē vbi est sermo trāsflatus ibi
 est improp̄etas. et vbi improp̄etas ibi ē occasio erroris
 2 om̄is talis excludenda est. ergo. 2. Itē vbi trās
 sumptio ibi p̄les intellectū est rō euagadi. qd sp̄aliē
 debet esse alienū a dispensante et cōficiēte h̄ sacramētū
 q; 2. Obijct autē vltra de h̄ qd ē sanguis Si em̄ hoc
 est p̄ncipale in sacro. q; si testamētū nouū. nō ergo eter
 ni. q; male cōiungit vñ cū altero. Itē uidef. q; nō de
 beret poni mysteriū fidei. q; i alijs sacramētis ē mysteri
 um fidei 2 nō ponit. q; nec in isto. Itē addit. qui p̄o
 uobis 2 p̄ multis tradet. Quare similit̄ nō dicit de cor
 pore tradet. Itē. quare distinguit. cū em̄ equaliter p̄
 omnib; sit effusus. uidef q; nō debet dicere p̄ uobis 2
 p̄ multis. sed p̄ omnib;. Itē. dōm. q; hec forma. hic ē 34
 calix sanguis mei. est forma recta 2 cōgrua. sed uerū sit
 tota. an qd sequitur sit de integritate dubiū est. credidit tñ
 q; ē tota. tamē qd sequit nō ē frustra additum nec d; ali
 quid refecari. Q; aut ista sit forma recta patet p̄ hoc q;
 ip̄am tenet romana ecclesia q; fuit ab apostoloꝝ p̄ncipi
 bus edocta. Unde Innocētius. Romana ecclesia illd
 semp̄ integra fide seruauit. quod ab ip̄is apostol' q; cam
 p̄ncipaliter factis 2 doct̄inis ecclesiasticis ritus docu
 erūt accepit. ab ip̄is s; aplis petro et paulo q; ueros
 autores habuit 2 defunctos custodit hūc ritū sacrificij
 accepit. quē hacten⁹ immobilē cultu seruauit. Accipie
 da est igit forma a canone. q; illa traditur nō p̄ modum
 narratōis sed institutōis. maḡ autē nō intēdit dare for
 mā sicut nec i alijs sacris fecit. s; illi cōsilem in sinuare.
 Accipienda ē ab ip̄is aplis nō ab euāgelistis. q; apli ec
 clesia instituerūt fm̄ q; a dno acceperūt. euāgeliste vñ
 diuina v̄ba et opa narrauerūt. atredētes ad intellectuz
 nō ad uocē. Ideo nec euāgeliste in forma ueniunt. q;
 formā forassis tradere nō intēdūt. sed ueniūt in sen
 su quē narrare uolebāt. Et sic patet q; hec ē forma. uer
 aut illa q; tradit i euāgelis sit forma in q; cōficiat q; au
 deat negare. aut q; p̄sumat asserere. cū nesciam⁹ an ip̄i
 intēderūt formā describere. an uerba narrare. Q; si in
 tenderūt formā dare forma in illis v̄bis om̄ib; saluaf.
 2 modica narratio uerbi saluo sensu formā nō mutat. 2
 ita ex h̄ nō habet q; ista q; habet in canone non sit forma
 imo uere ē forma. cum in sensu cum alijs cōueniat. Q;
 si nō intēdant. tūc restat q; ista ē forma. acper hoc hec
 forma est recta. et patet responsio ad prima duo obiecta.
 Est etiā congrua. quia in hoc sacramētō significat sa
 guis xp̄i vt effusus i p̄ctuz. 2 vt administratus in po
 rum. sanguis autē neurz dicit de se exp̄sse. sed per coniu
 ctionem cum calice. quia sanguis in calice vt effusus 2

potand⁹ pponit. Ideo calix in scriptura significat ali
 35 qñ passionē. ut Mart. xx. Potestis bibere calicē quez
 zē. Significat pporus refectioē p transumptōes. ut
 in ps. Calix inebrians q̄ pclarus ē. Propter hunc du-
 plicē tropū melius dī calix sanguinis q̄ sanguis p se.
 Si ergo queratur ad quid transsumit. dico q̄ ad tētrū
 Un dicit calix sanguinis. sicut calix vini. cū dī bibe cali-
 cē. Si q̄ras q̄re nō de corpe dicit cibū corponū. ddm q̄
 corpus xpi de se panis ē. sed sanguis nō dicit pot⁹ nisi
 pur p pnat in calice passiois. Ad illud qd obr de trās-
 sumptōe qd doctō erroris et uagariōis. ddm q̄ hoc
 vez est vbi ē transumptio occulta. impioa. et incoñue-
 ta. sic nō ē hic. Ad illud qd vltra querit quare sanguis
 ponit i obliquū. ddm q̄ in recto intelligit. nec obliqu⁹
 et rect⁹ cōstruūt transitū vt diuersa. sed idēitas ē. sic
 cū dicit potus vini vel creatura salis. et sic patet q̄ ē for-
 ma cōgrua. Est etiā nota. et perfecta. sufficiens cū ē ad sig-
 nandū translatōem vini in sanguinē xpi. Un qd addit
 36 est de benedic. q̄ in sequentibus describunt effect⁹ sanguinis
 in hoc sacro figurati et in passioē effusi. qui triplex est.
 Unus ē testamēti innouatio. et innouari confirmatio.
 quia in morte cōfirmat testamētū et nouū efficit. q̄ ver⁹
 in sanguinē. et aurōz fuerat cōfirmatū. ibi ē euacuatoz.
 iō dicit noui et eterni testamēti. Ali⁹ effect⁹ effusiois s̄a
 guinis ē fidei manifestatio. q̄ quod erat sigillatū et secrete
 tū in passione agni est apertū. iō dicit misterii fidei. i. se-
 cretū. hoc cū erat in fide secretissimū. et hoc reuelato re-
 uelata ē fides. vel q̄ difficultus ad credendū. Tertio est
 effectus salutis quorundā iudeoz. et multoz gentilinū
 iō dicit qui p vobis per aplos intelligēs iudeos. et pro
 multis p hoc intelligens gentiles. Uel iō dicit. q̄ in h
 sacro sacerdores debent p se spālīt et p alijs rogare. Jō
 dicit p vobis sacerdotibus. et p multis subditis p vos cō-
 uertendis. Possit hic queri de haz formaz variatōe
 q̄rū ad additionē. diminutionē. et cetera cōsilia. et de h
 sententiā ē qd dicitur ē circa formā baptisimi. Hic em̄ est
 diuersē opinioēs. Nam qdā dicit q̄ qualis cūq̄ varia-
 tio saluo sensu nō tollit efficacitā forme. Alij vero dicit
 q̄ minima mutatio tollit. q̄ in his vbi sic ordiatis da-
 ta ē virt⁹. sed sicut ractuū fuit supra dī. iij. melius est vīā
 mediā tenere. vnde q̄ ibi dicta sūt hic etiā supponēda
 sunt.

Quoniam sequenti q̄rū ad scdm articulū q̄rit de sacro eu-
 charistic q̄rū ad signatōes. Et circa h q̄runt duo.
 Dno q̄rit qd sit ibi res et qd sacm. Scdo querit de vni-
 tate hui⁹ sacri.

Questio. i.

Circa quā pcedit sic. Ngr dicit q̄ aliqd ē ibi sacm
 tm̄ vt spēs visibilis. et aliqd res tm̄ vt corp⁹ xpi mistici
 et aliqd res et sacm vt corp⁹ xpi verū. qd est res pmi et
 sacm tercij. Et videt primo q̄ spēs visibilis non sit sa-
 cramētū. corporis. q̄ sacm naturalē debet habere simili-
 tudinem ad rem. Sed spēs non habet similitudinem.
 quia tam corpus xpi verum q̄ mistici est totuz ethero-
 geneum. sed spēs omogeneum. q̄ zē. Si dicas q̄ spēs
 cōponitur ex pluribz grāis. hoc nihil est. q̄ illa n̄ sūt
 etherogēna s̄ yniformia. Preterea spēs ē accidēs. et
 go nō pponit. Itē sacm noue legi⁹ efficit. s̄ spēs nul-
 lā hnt oino opatiōes respectu cōtēti. q̄ n̄ sūt sacm. Itē
 q̄ corp⁹ xpi vey nō sit sacm corporis. mistici v̄. q̄ sacm
 ē signū. signū autē ē qd se offert sensib⁹. s̄ corp⁹ xpi vt est
 sub illis spēs nō offert se. ergo zē. Itē si est sacm. er-
 go signū ex institutōe significatōis. sed corpus xpi verum
 nō ē institutū ad significandū mistici. et cōz instituit. q̄
 ē nobili⁹ sicut caput toto corpe. ergo nō ē sacramētum.

Item obr de mistico q̄ nō sit res. q̄ res cuiuslibet sacri ē

aliqua grā. q̄ dicit sacramētū inuisibilis grē visibilis
 forma. ergo cū corpus mistici nō sit grā. nō est res hui⁹
 sacramti. Itē res cuiuslibet sacramti noue legis est
 effectus ei⁹. sed corpus xpi mistici nō ē effect⁹ hui⁹ sac-
 menti. q̄ effect⁹ nō pcedit cām. s̄ corp⁹ misticum pcedit
 sacramētū. q̄ ē. Itē sicut dicit magister trīs sūt in h
 37 sacramto. spēs visibilis. corp⁹ xpi vey. et corp⁹ mistici
 Et fm̄ q̄ dicit Hugo. pmi ē signū scdi et tercij. Scdm
 ē res pmi. et signū et cā tercij. Et tercij est res scdi. et veri-
 tas pmi. vnde reperit hic rō efficiēti et signāti. vñ ē sacra-
 mētū verū noue legis. Ad illud qd obr q̄ d̄ habere
 similitudinē. ddm q̄ spēs cōparatōē habet ad materiaz
 cōponentē siue ex qua cōstat q̄ est ex cōstant. et cōparatōz
 ad effectū cōsequētes siue quem dar qui est cibare. Si
 ad materā. sic ex grāis purissimis adinuitē vnitas. et
 sic habet similitudinē cū corpore mistico qd cōstat ex fi-
 delibz puris fidei et charitate copularis. Et si obijctas q̄
 est diuersarū opatiōnū. nō valet. q̄ vnitū vt consumi-
 les in vnitate fidei et charitatis. Si autē cōpetur ad effe-
 ctū aut est cibare. nūc hz similitudinē ad corpus xpi vey
 quod est vere cibū. Pōt m̄ dicit q̄ ad vtrūq̄ cōparatōē
 eoz ex quibus conficitur. quia corpus xpi verum est ex
 purissimis sanguinibus. et corpus xpi mistici ex puris
 fidelibz. q̄ autē hec membrōz significatur varietas hoc ē
 p accidēs. s̄ rōne corporis xpi qd trahit de vrginē.
 quod est corpus organicum. Et si obijctas q̄ spēs non
 componitur nec reficit. ddm q̄ retinet ydionata s̄bē q̄
 prius ibi fuit. et ratione illius sunt signā cōuenientia.

Quoniam illud quod obijctur de causalitate. ddm q̄ illud
 quod est sacramētū tantū si comparatur ad mediu. p
 se nō habet rōnem efficiēdi aliquam vel causandū nisi
 aduncto verbo. vt patet in aqua respectu caracēris.
 sic in speciebus respectu corporis. Similiter si compa-
 retur ad tercij. habet rōnem efficiēdi mediante scdo.
 vt ablutio extertōz cū caracere. Similiter hic species
 extertōres rōne corporis xpi veri interius contenti qd
 vnit et incorporat. Ad illud qd obijctur de corpore
 vero. ddm q̄ et se habet naturalē aptitudinem ad rep⁹
 40 sentandū. Quod autē representat hoc non conuenit. et fm̄
 se sed prout subest speciebus visibilibz institutis. et qm̄
 tum ad hoc est signum visibile institutū et noiar in alie-
 ro non in seipso. nec ad signandum est institutū in se. s̄
 ad efficiendum in se tanq̄ nobilitas. ad significandum
 vero vt est contentum in altero et hoc nihil derogat sibi

Quoniam illud quod obijctur de corpore mistico q̄ nō ē res.
 ddm q̄ res hui⁹ sacri nō ē corp⁹ mistici rōe pmi. s̄ rōe
 vniōis. ulla vntō ē grā et effect⁹ sacri. Si obijctas q̄
 41 effect⁹ sequit cām. ddm q̄ vntō in corp⁹ mistico pōt cē
 42 dupl⁹. Uel ab vnitate virtutū cōpingentū. vel a grā sa-
 cramentali fm̄ quā sumētes magis xpo incorporantur.
 et sic p cōsequēs magis adinuitē vniantur. Prima pce-
 dit et non est res. secunda scditur et est effectus et res hui⁹
 sacramti. et sic patet illud.

Questio. ij.

De vnitate hui⁹ sacri. Et q̄ sit vñū sacm probat. quia
 Amb. dicit q̄ simplex est sacramētū. Sed hoc est sacra-
 mētū. ergo simplex. q̄ vnū. Itē rōne videtur. q̄ h sa-
 cramētū vni⁹ effect⁹ est causa. et ad vñū ordinaf. q̄ vnū
 et nō plura. Itē tm̄ septē sunt sacra. sed si hoc nō esset
 vnū. essent sacramenta plura seprēm. ergo zē. Cō-
 tra. in collecta. purificent nos quēdamus dñe sacramē-
 ta que sumpsimus. et in multis alijs locis. Itē signa-
 ta in hoc sacramto sunt plura s̄z corpus xpi verum. et
 corpus xpi misticum. q̄ oino habent differentem vnita-
 tem. Nam corpus xpi verū est vnū vnitate integritatē

ris. sed corpus mysticū est vñū vnitate forme aggregati
onis. g. rē. Si dicas q̄ sūt adinuitē ordinata ita q̄ vñū
p̄ alterū. ob̄. q̄ plura sunt significata imediate r̄ ex eō
vt corpus r̄ sanguis. Si dicas q̄ sunt annexa. hoc nō
soluit. q̄ fm̄ veritatez sacri nō sunt vt annexa. Item
sacri ē signū essentialiter. Sed plurificato sup̄toni plu
rificat inferi. Sed in eucharistia sunt plura signa. g. r̄
plura sacra. Si dicas q̄ plura sunt signa rōe societuz.
sed vñū significatū. r̄ ideo vñū sacm̄. Contra. in noie ē
vōr r̄ significatū sicut in sacramēto. Sed mar̄ et r̄ule
et si idē significant. tamē diuersa sunt noia. g. et in sacro
isto r̄ si idē sit res. plura tñ debent dici sacramenta. Itē
ista duo cōstituit sacm̄ vñū r̄ elemētū. elemētū i rōe ma
terialis. verbū in rōne formalis. g. vbi plura verba r̄ e
lementa. ibi plura sacra. Sed sic ē i p̄posito. Si dicas
q̄ ordinata sunt ad vñū. r̄ iō sunt vñū. Contra. cā vni
uersalis r̄ p̄ticularis ad vñū effectū ordinant. nec tamē
sunt vna sed plures cause. g. rē. R. dōm q̄ vnitas sa
cramenti non ē vnitas simplicitatis. cōstat em̄ ex ver
bo r̄ elemēto. sed integritatis nec integritatis absolute
sed in cōpatione. q̄ nō vniunt in tercio tanq̄ in forma
sed tanq̄ in signo. Quonia ergo hoc sacramentū q̄uis
duo signa contineat r̄ duo verba. q̄ tñ ex hīs p̄fectum
resultat signū r̄ ordinatū ad vñū scz ad vnionem corpis
mystici. ideo ē vñū sacramētū. Rō autē talis integra
tis r̄ ordinatōis vni. dispositōe venit a natura. q̄ nec
panis est per se plene reficiens nec vñū sed vtrūq̄ vna
plena refectio in natura venit ex vtroq̄. r̄ ita disposita
sunt ad vñā refectōez signandas. Sed cōpletue venit
ab institutiōe diuina. que vna institutio hec duo signa

**Distinctio. ix. de eucharistie sacro p̄pationem
ad suscipientes vel māducantes.**

E sicut due sunt res illi sacramēti rē. Supra
egit magister de sacramēto eucharistie in se. hic
incipit agere per cōpationem ad māducantes
Et quoniam circa māducationē eucharistie dupliciter
fuit erratum. r̄ q̄stūm ad māducantē. r̄ quantū ad ci
bum qui māducatur. ideo hec ps̄ habz̄ duas partes. In
prima magister excludit errorem quantū ad māducantē

ordinavit ad significandā vñā perfectā refectōem. r̄ iō
vñū sacramētū rōne nature r̄ institutiōis diuine. vñ q̄
ex pluribz̄ integrat. iō Grego. materialit loq̄ndo in col
lecta dicit sacramēta. Quia vero vna ordinatōe ordia
tur. iō statim dicit r̄ p̄sta vt hoc tñ sacramentū rē. r̄ sic
patet illud Grego. Ad altud qd̄ obijcit q̄ plura sunt
signata. dōm q̄ vñū est propter alterū r̄ p̄ alterū. q̄ ve
rū signat mysticū. Ad illud autē qd̄ obijcit de sanguie
dōm q̄ annexa sunt. Tñ sicut oblatio agni r̄ eius sang
uinitis nō sunt due oblatōes vel sacrificia. sic in p̄posito
intelligendū. Et illud non sufficit. dōm q̄ ordinant ad
vñū significatū vltimū. Ad vltimū qd̄ obijcit q̄ sūt plu
ra signa. dōm q̄ integraliter loq̄ndo r̄ materialiter ve
rum ē. quia plures species sed tamē vñū signū integrū
sicut ostensū est. nō sic diuersē voces sunt vñū nomen.
imo diuersas rōnes habent innocescendū diuersas istū
turtōes. iō plura noia. Si autē vñā haberent institutiōz
vñū ēēt nomē. sicut hoc nomē bonaventura. r̄ hoc noi
men bonū bō. Ad aliud s̄l̄ patet n̄sio. q̄ q̄uis sint
duo verba r̄ elemēta. vñū tamē sunt sacramētū. q̄ s̄bz̄
et elemētū nō cōuentūr ad vñū sacramētū. nisi rōne in
stitutiōis ordināris ad vñū. quia ergo hec est institutio
illa plura ad vnum ordinans. ideo vñū sacramentum.
Per hoc patet q̄ non est simile de causa vniuersali. q̄
non tantū ad vñū effectū cāe p̄ticularis ordinat vniuer
salis sed ad multos alios. Sed hec duo ad vnum per
fectum sacramentum ordinant. Perfectū inq̄ dico q̄n
tum ad significatiōem. quia in neutro saluatur ratio
perfecte refectiōis per se. sed in vtroq̄ simul vt tacitū
est.

res. quia dixerunt aliqui malos non manducare verū
corpus xpi. In secunda excludit errorem quantū ad ci
bum. quia dixerunt alij q̄ nullis sumit verum corpus
xpi. r̄ hoc facit infra dis. Sunt item alij precedentius
insaniam rē. Prima pars habet tres partes. In p̄ma
parte magister dicit veritatem. In secūda manifestat
mentientes. ibi. Nec verba r̄ alia b̄mōi. In tercia dis
soluit ex hīs locutiones multiplicēs. ibi. Scdm̄ hos
duos modos sumendi.

DI IX
a **C**rede r̄ mā
ducasti. Lōtra
hec Aug. verba
ob̄. cū em̄ sūma
vniō r̄ incorpo
ratio sit i chari
tate. videtur po
tius q̄ deberet
dicere dilige. et
manducasti. q̄
crede. R. dōm
q̄ ip̄e intelligit
de fide opante p̄
Aug. de dilectōz. Rō ar
p̄bis eua. Ire magis dicit
de fide duplex ē
q̄ fides respicit
intellectū r̄ affe
ctū. r̄ ita vtroq̄
mō vnit. Item

Determinat veritatē q̄ ma
ll māducāt verū corpus xpi. et
agit de duobz̄ modis māducā
di.
E sicut
que sūt res illi sa
cramenti. ita etiā
duo mō māducādi. Tñ sacra
scz quo boni r̄ mali edūt. alter
spūalis q̄ soli boni māducant.
Tñ aug. Quid est xpm̄ mādu
care. Nō ē h̄ soluz in sacro corp
eius accipere (multi em̄ idigne
accipiūt sed in ip̄o manere r̄ ha
bere ip̄m in se manētē. Spūalit
em̄ māducāt q̄ in vnitate xpi et

ecclesie quā sacra significat ma
net naz q̄ discordia xpo. nec car
nē xpi māducatur nec sanguinē
bibit. r̄ stantē rei sacm̄ ad iudi
ciū sui quotidie accipiat. Spūa
lem māducationē Aug. distin
guens a sacrali ait. vt qd̄ paras
ventrē r̄ dentem. Crede et mā
ducasti. Crede em̄ in eum h̄
est comedere panem r̄ vinum
Qui credit in eum māducatur
eum. Item quomodo mādu
candus est christus. Quomo
do ipse dicit. Qui māducatur
carnem meam et bibit sangui
nem meum in me manet r̄ ego in
eo. Si in me manet et ego in

alia rō est. q̄ lz
charitas p̄fecta
dicar vnionē. in
p̄petas māduca
tōis magis in a
ctu fidei inuenit
q̄ credens ma
sticat recogitan
do. sed diligens
nō incorparat.
sed incorparatur.
b **C**rede em̄
in eū rē. Lōtra.
Vidēt falsū di
cere. quia illud
est spūale scz cre
dere. hoc est cor
pale. ergo vñuz
R. dicendum
q̄ hoc non ē dū

ctū per oīmodam identitatē sed per equipollentiā i ef-
fectu. quia idē facit. vel expressiōne signatiōnis. quia b
signat illud. & sic patet obiectio.

3c **Q**uia vero
in me nō manet
re. Uiderur ma-
le dicere. qz cuz
nemo sciat vtrū
maneat in eo. g
nemo scit vtruz
peccet qn acci-
pit sacm. ergo
quilibet qn acci-
pit committit se
discrimini. R.
verbum illud i
relligendū est re
eo qui scit se esse
extra xpm. ita q
plura signa ce-
fortiora habeat
ad oppositiū qz
ad positiū. Nā
si pbabilia sig-
na habeat d gra-
tia. sufficit sibi
ad hoc q pecca-
tū nō incurrat. qz
nō incurrit rē
pni. qz nō tū
se disponat qz
us acceptz oīno

4 **I**n illo aniz
sacro re. Uider
male dicere. qz si
nos sum? res sa-
cramēti. g cū re-
cipim? re sacra-
menti māduca-
mus nosmetip/
sos qd est oīno
icōueniēs vt vī
R. ddm q nos
sum? res huius
sacri nō simplr.
sed inquantū su-

Breg. i li.
dyalo. iij. inquantū sumus
vniū iū capiti.
vñ sacz illd sig-
nat vniōnē coz-

Aug. de s-
bil euang. parationem mē-
brōz adinutēz
et. ad caput. qñ
ergo nos sibi v/
mut. fecit nos.
id est ipsam vni-
onem rem hui?

ij. Cor. xij sacramenti. qua-
si nobis rem sa-
cramēti erubuit.
que vniō qñ
die in nobis cre-
scit. melioratur
fmq; deuote sacramentum suscipitur.

eo. tūc bibit. qz dō in me nō ma-
net nec ego in illo. & si accipit sa-
cramētū. acqrit magnū tormē-
tuz. Itē nulli ambigendū ē tūc
quēq; corpis & sanguis dñi pñci-
pem fieri qñ xpi mēbrū efficitur
nec alienari ab illi? panis calicif
qz confortio. etiā si ante qz illum
panē edat & calicē bibat de hoc
seculo in vnitare corpis cōstitu-
tus abscedat. qz illi? sacri bñificō
nō pñuat. qñ ille i h qd illud sa-
cramētū signat iuenit? in illo ei
sacro corp? & sanguinē suū nob
pmēdauit. qd & fecit nos ipos. nā
& nos corp? ipi? facti sum? Itē
qd discordat a xpo nō manducat
carnem ei? nec sanguinē. & si tā-
te rei sacramētū ad iudiciū sibi
quotidie accipit.

Adāifestat mētiētes q dicūt
a bonis tū corp? xpi sumi. b
Hec verba & aka hmoi vbi d
spūali māducatōe agit qdā ob-
tulo corde legētes. erroris cali-
gine inuoluti sūt. adeo vt pñpse
runt dicere corp? & sanguinē xpi
a bonis tū sumi & nō a malis. sz
indubitant tenenduz ēa bonis
sumi nō mō sacraliter. sed & spi-
ritualiter. a malis vō tū sacrali-
ter. i. sub sacro. s. sub spē visibili
carnē xpi de xgine sūptā. & san-
guinē p nob fūsi sumi. s. nō misti-
cā q tū bonoz ē. Qd subditis
pbat testimonijs Breg. c. qdēz
in pctōribuz indigne sumentū
b? vera xpi caro & ver? sanguis
sed eēntia nō salubri efficiētia.
Itē. Aug. adultri indigne accipi-
unt coz? dñi. de qb? aplūs air.

Qui māducat & bibit calicē dñi
indigne. iudiciū sibi māducat &
bibit. Per qd docemur qz sic ca-
uēdū male accipe bonuz. Ecce
ei? factū ē malū dū male accipit
bonū. sicut e contra aplo factuz
ē bonū. cū bñ accipitur malum.
scz dū stimulus sathane patient
portat. g & mala profūt bonis. s.

e **Q**ui manducat et bibit cali. dñi indigne re. Querit
hic quid sit manducare indigne. R. dicendū q rplex
est dignitas fm q distinguit glo. j. Lorum. rj. que facit
hoīem accedere
indigne. Indig-
nus est qui non
deuora mente ac-
cedit ad eucharis-
tiā. vel in volū-
tate peccādi ma-
net. vel qui alitē
celebrat misterī/
um qz a xpo isti-
turū ē. Et h elu-
cere possum? tri-
plice indignita-
te. Prima q est
in memoria. Se-
cunda in volū-
tate. Tertia in
opere. Pñia re/
spicit peccataz
preteritum de q
non penitet. et
hec vocatur in-
deuotio. Secū-
da respicit pec-
ca. i. futuruz qd
ppont facere. &
hanc vocat vo-
luntatem peccā-
di. Tercia respi-
cit peccatum pi-
fens. & hec qñ
alitē celebrat mis-
sterium. ita q
ctu peccat dum
consecrat. Et hec
indignitas fm
triplicem diffi-
reniam inducit
contempuz. ac
per hoc facit ac-
cedere indigne
& ita actu pecca-
re.

Cut angelus sathane paulo. Et
sancta obsūt malis. bonis s ad
salutē. mal ad iudiciū. vñ q mā-
ducat & bibit indigne. iudiciū si-
bi māducat & bibit. nō qz res illa
mala ē. s. qz mal? male accipit qz
bonū ē. Itē indigne qz sumēs
corp? xpi. si efficit vt q mal? ē ma-
lū sit qd accipit. vel qz nō ad salu-
tē accipit. nil accipiat. Corp? em
& sanguis dñi nihilomin? erat i il-
lis qb? ait apls. Qui māducat
indigne iudiciū sibi manducat.
Huius alijsq; plurib? apte oñdit.
qz etiā a malis vey corp? xpi et
sanguis sumit. s. sacramentum
non spiritualiter.

Dissoluit locutiones multi-
plices.

Sedm hos duos modos su-
medi intelligētia q ruda xborum
ambigue dictoz distigēda est.
Zit em aug. Bon? accipit sacz
& re sacri. mal? vō sacm & nō re
Sacm hic dicit corpus xpi pp-
um de virgine natū. Rem vero
spūalē xpi carnem. Bon? h vtrā
qz xpi carnē accipit. mal? vō tū
sacm. i. corpus xpi sub sacro. et
nō rem spūalem. Itē nō mādu-
cās māducat. & māducās nō man-
ducat. qz nō māducās sacralit ali-
qñ māducat spūalit & ecōuerso
Et q māducat spūalit. vitaratem
carnis & sanguis dicunt sumere.
qz ipaz efficiētā hnt. i. remissioz
pctōz. p q vī orari cū dz. pferri-
ciāt in nob dñe qñum? tua sacra
qd pñtēt. vt qd nñc spē gerim?
rerū veritate capiam?. Reze ve-
ritatē dicit ipam efficiētā. qñ p
hec sacra psta. vt sic sacralit car-
nē xpi sumim?. ita spūalit suma-
m?. Uel perit sacerdos vt xps
q nūc sub spē panis & vini sumit
manifesta visōe sicut in eēntia
diuinitatis ē qñq; capiat. Lon-
stat ergo a bonis & a malis sumi
corpus xpi. sed a bonis ad salu-
tem. a malis ad perniciem.

est malū. nō inquantū ipm qd sumit. sz act? sumendi.
b

*Mala profūt bonis
ista obpsta malis.*

Augusti.

H intelligētiā eorū q̄ mgr̄ determinat in p̄ncipi dī. Duo p̄ncipiāliter q̄runt. Primo q̄ de māducariōne in generali. Secūdo in speciali p̄ cōparatōes ad malos. Circa p̄mū q̄runt quattuor. Primo q̄ d̄ modis māducādi quos ponit mgr̄ duos. s. sacramētalem et spūalem. Secūdo q̄ d̄ sit māducare spūaliter. siue p̄ q̄ro dicat q̄s māducare spūaliter. Tertio q̄ d̄ sit māducare sacramētaliter. siue p̄ q̄ro q̄s dicat māducare sacramētaliter. Quarto vtz rps māducaverit vtroq̄ mō

Questio

Q duo debeāt esse mōi māducādi. s. sacramētales et spūalēs s̄m q̄ mgr̄ dicit ostēdit p̄mo auctē canonis Joh̄anis. vi. Qui māducet me vivit p̄pter me. Dic t̄ḡitur modus spūalis. S̄z p̄mo ad Loz. xj. Qui manducat indigne. iudiciū sibi māducet. Dic t̄ḡit̄ alius modus q̄ nō est spūalis. s̄ māducario corpis xpi multiplic̄ est. Itē auctē Aug. spūaliter māducet q̄ in vnitātē xpi et ecclēie quā sac̄m signat manet. q̄ autē discordat a christo. nec carnē xpi māducet. nec sanguinē bibit. etiā si tā re rei sacramētū ad iudiciū quoridie accipit. Itē hoc ip̄m ostēditur rōe. q̄ cū due sint t̄m res bur̄ sac̄ri. et posibile sit vna accipere sine alia. ergo sūt duo mōi distincti Itē māducario dicit vsū sacramētū. q̄ cū sit h̄ sac̄m in terius et ceteris. parat. q̄ sūt due māducariōes. Cōtra videt q̄ nō nisi vna. q̄ vbi vnu p̄pter alterū. ibi vnu tāntū s̄ si sac̄ralis ē p̄pter spūales. vel ad spūalē. sicut signū ad signatū. q̄ vna t̄m māducario. Itē caro christi ēpe et bus. s̄ sicut lucis ē illuminare. ita carnis illius est cibare sed nō cōpaliter. ergo spūaliter Sed q̄ recipit sacramētaliter recipit carnē. et sic cibaf spūaliter. ergo vnu t̄m ē mod⁹ māducādi. s. spūalis. Itē ostēdit q̄ sūt plures mōi. q̄ sicut d̄r s̄. dist. iij. q̄dā recipiūt in baptisimo rez t̄m. q̄dā sacramētū t̄m q̄dā vtrūq̄. s̄ tres mōi. eadē q̄ rōne et h̄ sūt tres māducariōes. Itē triplex ē vniō. in natura. in fide. et i charitate. Sed vniōni fidei respondet māducario sacramētales. s̄ vniōni charitatis spūal. ergo erit tercius modus respondēs vniōni in natura. Itē triplex ē in nobis virtus theologica. et quelibet suo mō vnit. ergo cū aliq̄s modus māducādi respōdetur fidei. aliq̄s charitati. aliq̄s respōdebit spei. R̄. dōm. q̄ duplex ē modus māducandi. cuius distinctio oritur a triplici p̄ncipio. vtz. a dispositōe sumētū. q̄dā accedūt male dispositi. et h̄ māducant sac̄raliter. Quidā bñ. et h̄ spūaliter. Alteri or̄ distinctio secūdo alio mō sumētū. Quidā em̄ suscipiūt ore corpis. et h̄ sacramētaliter. q̄dā vero ore cordis. et h̄ spūaliter. Unde s̄m duplex os duplex ē māducario. Tertio or̄ ab ip̄o sacramēto. q̄ duplicē h̄z rē. quaz vna p̄ recipi sine altera. Ita sicut duplex ē baptis̄m. flumis. et flaminis a duplici re. sic etiā duplex modus māducandi. Et h̄ vltimū est r̄ cōpletū. q̄ vna res p̄ sumi sine altera.

8 Ad illud ergo qd ob̄i q̄ vbi vnu p̄pter alterū. dōm. q̄ hoc vtz est si sit ibi vnu p̄pter alterū qd nō queat separari. sed cū separatur tā nō remanet vnu. Ad illud qd ob̄i q̄ caro sp̄ cibatur. dōm q̄ actus ille sp̄ respicit dī / s̄positiōne suscipientis sicut illuminare. vñ sicut geminat dispositio. sic et modus māducandi. Ad illud quod ob̄i q̄ tres sūt mōi in baptisimo. et sic rē. dōm q̄ ille tercius modus nō distinguit nisi materialiter t̄m ab his duobus. Ad illud qd ob̄i q̄ de vniōne nature. dōm q̄ māducario respicit actū p̄sone. ideo sc̄dm naturā nō est māducario s̄z p̄supponit. Ad illud qd ob̄i q̄ de spe. dicitur quidā q̄ nō vnit. q̄ spes p̄p̄e futuri. t̄m dī cēdū q̄ iste māducariōes nō distinguitur s̄m virtutes.

(q̄ māducario spūalis ē s̄m fidē et charitatē). sed sc̄bz res sacramētū. vñ om̄e sacramētū qd qdē habet res duas pōt recipi sacramētaliter et spūaliter.

Questio ij b

Quid sit manducare spūaliter siue pro quanto dicatur quis manducare spūaliter Et q̄ credere sit spūaliter manducare videt auctē dñi Joh̄. vj. Nisi māducaveritis carnē filij hominis nō habebitis vitā eter nā. Et Joh̄. xj. Qui credit in me etiā si mortu⁹ fuerit viuet. Si ergo vita spūalis nō est sine māducariōne spūali. et vivere est i nobis p̄ fidē s̄ vel credere ē māducare. vel nō sine māducariōne. Itē b̄ vñ ex p̄suis auctē auḡ. quā etiā ponit mgr̄ in littera. crede et manduca. Sed cōstat q̄ b̄ nō intelligit sacramētū. s̄ spūaliter. et sic rē. Itē q̄n̄cunq̄s aliq̄s in terius lauaf dicit spūaliter baptisari. q̄ a s̄llē q̄n̄cunq̄s aliq̄s spūaliter masticat et reficit. spūaliter manducat. sed hoc est p̄ actū fidei et vbi ē dissensio et spūalis refectio. q̄ rē. Cōtra si credere est spūaliter māducare. cū multi p̄tōes r̄cedat. et aliquā deuotiōne habeāt. videt q̄ s̄m hoc spūaliter māducāt. hoc autē ē d̄ra Aug. q̄ dicit q̄ null⁹ spūaliter māducet nisi q̄ est mēbz xpi et manet i xpo. Itē si actus fidei etiā cū caractere sufficit ad spūalē māducariōem ergo om̄e qd credimus et diligim⁹ māducam⁹. s̄ cū n̄ta alia credamus q̄ hoc sacramētū vel rēbut sacramēti. videt q̄ māducario spūalis sit om̄i articulo. qd nemo sane mētis r̄cederet. et q̄ māducario nō sit h̄c sacramēto et rei p̄p̄a. Itē māducario spūalis ē d̄ca ad similitudinē materialis. Sed q̄ comedit materialit̄ in corpore sibi cibū. q̄ autē credit et diligit xpm. in corpore xpo ergo pot⁹ māducet q̄ māducet. ergo videt q̄ māducario spūalis q̄ q̄s māducet. in actu fidei et charitatis nō p̄sistat. R̄. dōm q̄ māducario p̄mo et p̄p̄e in corpore inuenit. et ab illis ad spūalia est trāslata. et ideo si velimus accipere rectā māducariōne spūalem. necesse habemus ad p̄p̄am acceptiōne vō cabuli nos trāsserre. Notandū q̄ licet multiplex actus sit i māducariōne corpali annexus et d̄ns. iste t̄m duplex ē q̄ est de integrare. masticatio sc̄z et in corpore vñ parat aspiciēt. Si q̄rō manducariōis cōgrue trāsseret ad spūalia. op̄z h̄c duo i ea rep̄iri. et s̄m ea in q̄b̄ h̄c duo p̄sistūt. māducatio spūalis attendit. Spūalis ergo masticatio ē recogitatio cibi sc̄z carnis xpi p̄ nobis expositē in p̄ncipio ad redimendū. et in cibū ad reficiendū. In corpore vō attendit dū recogitās charitatis amore et qd cogitaf iungit et sic in corpore. et dū in corpore reficitur et magis assimilaf. Ad h̄ ergo q̄ q̄s spūaliter manducet rec̄ditur 14 recogitatio fidei. et affectio charitatis. In p̄mo em̄ est masticatio. in sc̄do in corpore. et ex his duobus integrat spūalis māducario. Cōcedo ergo q̄ nō sufficit qualiscūq̄ fides. s̄z necessario fides opans p̄ dilectiōne. et de hac currūt tres rōes ad p̄mā p̄rē. Ad illud q̄ p̄mo ob̄i 15 cū in oppositū de fide informi. dōm q̄ verū est q̄ illa nō sufficit. Ad illud qd ob̄i q̄ s̄m h̄ oēs articulos māducamus. dōm q̄ p̄p̄e loquendo nō q̄cūq̄ discussio et re 16 cogitatio fidei dicit masticatio. s̄z illa q̄ est cibi. et ideo nō q̄libet actus credendi manducare nos facit nisi ille sit q̄ est ip̄ius carnis xpi p̄ nobis ad redimendū exposit⁹ vbi fuit ei⁹ decoctio. et reficiendi vbi vera p̄sistit refectio. Ad illud qd ob̄i de assimilatiōe. dōm q̄ non est omnimoda similitudo sufficiens ad trāslatōes. q̄ sicut h̄ cōpaliter ē masticatio et in corpore. ita et i māducariōe spūali. s̄z in hoc ē dissimilitudo. q̄ in corpore manducās puerit i se cibū. q̄ dignior et nobilior ē cibo. In spūali

est eōtrario. qz est nobis dīcīo: 2 pfectio: 2 cōple-
 rior: ideo potius in ipm mutamur et incorporamur qz
 eōduerō. Rō ergo nō valer. qz nō est omnino sile. 2 i tras
 latione nō oportet omnimodā arēdit similitudinē. s; suf-
 ficit respire aliqlem.

Questio iij. c.
 Quid sit māducare sacramentaliter. siue p q̄ro aliquis
 dicat māducare sacram. 2 querit vtrū sufficiat sola ac-
 tio corpalis. 2 qz sic videt p simile. qui enī mergit forma
 sacri baptismi suata. si nō habet aliqd resistēs baptizat
 sacramentaliter. ergo videt sibi qz māducat sacramentaliter qz recipit
 copaliter ipm sacm. **Itē** sola spūalis masticatio 2 in
 copario rei facit māducationē spūalē. qz vtrū sola degu-
 statio siue masticatio spūalis facit māducationē sacra-
 mentalē. **Itē** minima dispositio qz possit haberi ad h
 sacm est fides informis. s; sine hac p̄r māducari sacra-
 mentaliter. ergo videt qz sola actio corpalis sufficiat. Pro-
 batio minoris. Pereticus facit dos p̄r cōficere sicut in
 fra videbit. sed nō minus ē cōficere qz sacramentaliter su-
 mere. ergo hereticus p̄r sacramentaliter sumere. qz sine fidei
 actu p̄r sacramentaliter māducari. ergo sine actione corpali.
 Itē q̄nqz insepabilia sūt vnita. q̄dū sūt i illo actu se-
 paratur. ergo q̄ sumit 2 māducāt vnū et alterū. Sed
 spēs cōtinēt corp̄ christi vera. it. q̄ spēs comedit. cōe-
 dit corp̄ xpi. S; nō cōcedit ex h spūaliter ergo sacrame-
 taliter saltē. **Contra**. ad actū sacramentalē redit intentio
 sicut supra pbatū est. et si qz verba diceret 2 nō intēde-
 ret cōficere nō cōficeret. qz māducare si nō intendat sa-
 cramentāliter nō māducāt. **Itē** fides ē fūdamētū oim
 sacroz marime huius. qz forma huius dī misterii fidei
 zc. qz si aliqd degustat 2 nō credit. nō sumit qz sacrame-
 taliter. **Itē** duo sūt de integritate sacri. s; significatio 2
 sanctificatio. qz ad h qz aliqd rō sacri saluet necesse est aliqd
 istoz regiri. S; ei qz nō credit sacramētū nec significat
 nec efficacā sanctificatiōis p̄stāt. qz talis nullo mō mandu-
 cat. **Itē** si sola masticatio corpalis sufficiat. tunc mi-
 nus et angelus assupto coepe. 2 homo ignorās. sacrali-
 ter sumeret. quoz quodlibet ē incōueniēs. restat qz nō
 sufficit. est igit qz qd requirit. **R.** dōm qz sacralit mā-
 ducare. ē māducare sacm 2 vt sacm. Quā em sacralit
 māducare est dispositio act̄ māducandi. iō ad h qz act̄
 sit sacramētā. necesse ē qz respiciat ipm sacm. **Ad** hoc
 aut qz aliqd māducat sacm māducādo spēs duo erigū-
 tur. s; cū existētia. et qz ad cibariū naturalis cōueniētia
 p̄mū igit. qz si nō p̄cessit sacri cōsecratio. nō dī seq man-
 ducatio. **Secūda** erigit. qz cibū iste solis hōibz ē cōcess.
 vñ sicut homo sol̄ baptizat. ita corp̄ xpi sacralit a so-
 lo hōie māducāt. Et sicut sol̄ hō suscipit sacm baptis-
 mi. ita solus hō suscipit sacm eucharistie. **Ad** hō qz
 māducat vt sacm. necessaria ē intētio 2 intentiōis regu-
 latio. **Uel** scdm fidem que est in ipso vel scdm fidem
 que est in altero. Intentio inquam necessaria est. nam
 si quis iret ad mensam 2 intenderet corpus reficere. et
 aliquis pro pane cōi sacm sibi sicut panem offerret.
 2 ip̄e intēderet omnino cibū copalē sumere. nemo dice-
 ret eū sacramentaliter māducasse. **Necessē** ē etiā qz illa intētio
 dirigat vel sibi fidē qz est in ipso. vel i altero. qz vel optet
 qz credat qz sub illa specie aliqd spūale latet qd sumere
 intēdat. vel oportet qz saltē intēdat sumere qd alios cre-
 dere estimat q̄uis ip̄e nō credat. **Uñ** credo qz si aliqd be-
 reticus intēdit acipe qd estimat ecclia; credere esse cor-
 pus xpi. q̄uis nō credat. sacramentaliter tñ comedit. qz q̄uis
 intentio sua nō copulet nec attingat rem sacramētū per
 purā fidē. attingit tamē mediāre fide aliena. vñ sacrali-
 ter comedit. q̄uis nō ita attingat sicut ille qui credit

fide p̄p̄a. Et sic patet p q̄ro dicat sacramentalit mādu-
 care. scilicet. qz sacm p̄mā vere exultit. 2 ip̄e qz māducāt
 illd vt sacm sumere intēdit. siue qz credit. et. vt sacm si-
 ue qz estimat alios credere. **Ad** illud qd obf qz sufficē
 sola māducatio corpalis. dōm qz falsum ē sicut o. dunt
 rōnes ad oppositū. imo quattuor exigunt sicut tactū ē. **20**
Ad illud qd obf de merisōe. dōm qz nō suff. et in ad-
 ulto sicut pus dicitū sūt nisi assit intentio regulara a fi-
 de vel in se vel in alio. sic 2 in pposito. **Ad** illud qd
 obf de spūali māducatiōe. dōm qz nō ē sile. qz in actu si-
 dei 2 charitatis spūalis res attingit. 2 ita res spūa-
 lis nō frustrat. S; cū dō māducāt copaliter. p̄r ee qz nō at-
 tingat aliqd qd spūalit subest nec intellectu nec affectu
 nec p se nec p alter. 2 ita māducāt vt sacm. 2 sic p̄r illd **21**
Ad illud qd obf de fide informis. dōm qz falsum ē. qz
 minor est cognitio estimatiōis qz fidei. 2 min⁹ ē intēdere
 facere qd alius facit qz intēdere qd credit. 2 qz dispositio
 aliqua ē. iō aliquo mō ē māducatio sacramentalis q̄uis nō ita **23**
 plene. **Ad** illud qd obf de insepabilitate. dōm qz in-
 sepabilia sūt q̄rū ad sūt. nō ita sūt insepabilia q̄rum
 ad actū. p̄r em dō p̄tere 2 p̄sore 2 frangere sp̄m. et
 tñ nihil facit circa rē. ita 2 māducare. Et qm sacm di-
 cit copatiōem ad rem. nihil dicitur attingere sacramentaliter
 nisi etiam attingat rem. 2 hoc p̄r ee sicut visum ē. 2 iō nō
 sufficit solū specie māducare ad māducandū sacramentaliter
 nisi attingat rem p̄r intentiōes regularā aliqd q̄nē cogny-
 tōis. scz vel estimatiōis. vel fidei informis. vel fidei for-
 mate. vel etiam scientie certe vt in xpo.

Questio. iij.

Utrum christus manducauerit quolibet sup dicto
 rū modoz. Et qz sacramentaliter videtur Leuit. viij. Cūqz
 sanguine arteris. glo. elicit. p̄mo sacerdos deinde sūqz
 guine intingebant. quia xps in cena p̄us sanguine acce-
 pit. deinde discipulis dedit. Et rursus ibidē dicit glo.
 Bibit 2 alijs bibere dedit. **Itē** rōe vñ. qz baptisū ac-
 cepit in creplā. qz hoc sacm ē magis arduū. qz de hō a-
 gis creplū dare debeat. **Itē** qz spūalit māducauerit
 vt. qz spūalit māducāt p̄r cognitōes et dilectōem. s; r̄ s
 sūme se cognoscebat 2 diligebat. qz rē. **Itē** xpus erat
 adhuc viator. ergo adhuc debebat vt viator. s; corp̄
 xpi spūalit ē viaticū. qz rē. **Contra**. qz nō māducauerit
 spūalit videt. quia vbi ē spūalis māducatio ibi vnio.
 vbi aut vnio ibi diuersitas nulla. qz cū idē nō differat a
 se. patet qz xps nō comedit spūaliter. cum fuerit idē sibi
Itē vbi ē spūalit māducatio. sacz hz spūalit effectū. s; i
 xpo nō hūit talē effectū māducatio. qz rē. **Itē** qz nō sacralit
 māducauerit videtur. quia māducare sacm sacramentalit
 est māducare sacm sub velamine. Sed xps sub velāmē
 nenōn manducauit. ergo rē. minor. patet. quia ap̄e te-
 torum cognoscebat. **Item** si sacralit tñ. cū iste sit mo-
 d⁹ debet malis. ip̄e aut aut sūpsit optimo mō. aut ul-
 lo mō sūpsit. 2 iste mod⁹ nō ē optimus. qz nō ducit ei. **24**
R. dōm qz quidam dicere voluerunt qz nullo modo
 sumpsit. qz sibi nō cōpetebat. verū tamen nūc cōter di-
 cūt qz xps manducauit sacramentaliter sicut dicit etic⁹
 qz p̄m⁹ bibit ne aliū potū sanguinis abhorrerent. Sed
 de spūali quidam dicūt qz sic. Dicit em qz sūt ibi vnio
 per actum amoris. 2 effectus fuit non in se. sed in mem-
 bris. vt sicut xps non sibi meruit sed nobis. sic virtute il-
 litus manducaōis meruit vt membra coporis summa-
 gis vnirentur sibi. Sed si istud verum esset tunc habet
 ip̄e effectū in non manducante. 2 in dormiente. **Ampli⁹**
 ip̄o baptisato non sunt aliū baptisati. **Postremo** spūalit
 māducatio dicit intentionem vniois māducantis ad

manducatum actu vel habitu. quoz neq; fuit in ipso. Propterea dicendū q; sicut bap̄tismū tantū sacramēta-
 liter suscipit et n̄ rem. sic et hoc sacramentū. et hoc q̄dem
 25 in eccl̄ia fecit. Ad illud ergo quod obiicit q; māducauit
 spūaliter. quia fuit in eo cognitio et dilectio. dō q; hoc
 non sufficit nisi etiā sit ibi incorporatio q̄ nō potuit eē i
 ipso. q; nō erat diversus ab eo cui incorporat ista mādu-
 26 cario. Ad illud qd̄ obiicit q; erat viator. dōm q; vix
 est. sed nihilominus erat cōsp̄nsor p̄fectissim⁹. et nulla
 renus poterat proficere. nec habitu. nec fervoris motu
 Unde est q; aliquis q̄ntūcūq; p̄fectus. dū tamē nō sit
 beatus. recipiat digne sacramentū. intendit in eo chari-
 27 tas motu vel habitu. Ad illud qd̄ obiicit q; nō māduca-
 vit sacramentaliter. quia non sub velamine. dōm q; ad
 plenā rōnem sacramentalis manducationis nō oportet
 q; veniat signum tanq̄ velamen. sed sufficit vt veniat
 tāq̄ significās. q; aut̄ vclat hoc est per accidens. q; o-
 culus videns nō ē illuminat. plene. Tñ velando. illumi-
 nat et illuminando vclat. Ad illud qd̄ obiicit q; mali tñ
 28 comedūt sacrāte. dō q; aliq̄s sacrāte tñ recipit. q; nō ē
 idone⁹ ad spūalē efficacīā. S; hoc pot̄ duplici eē de cā-
 sura p̄p̄t̄ ḡe plenitudine. et hoc p̄fectōis ē. et in solo ipso
 fuit. Aut hoc ē p̄p̄t̄ ip̄i⁹ in eptitudinē et indignitatē. et
 sic ē in peccatorib; et sic patet illud.

Quoniam sequenter q̄ntū ad scdm articulū q̄rit d̄ mādu-
 carōe in speciali siue de manducarōe maloz. Et
 circa hoc querunt quattuor. Primo queritur vtrū ma-
 li sumat veracit̄ corp⁹ xp̄i. Secdo vtrū ille q̄ ē in pctō ex
 certa sc̄ia māducat dānabil̄. Tertio vtrū semp̄ moralit̄
 peccet. Quarto q̄rit vtrū peccet dānabil̄ qui corpus
 xp̄i dat ei quem sc̄t esse peccatorem.

Questio. j.

Quod mali sumant corpus xp̄i veraciter. videt q; ipse ē
 in sp̄ibus individualiter. ḡ cū sumat species sumat ve-
 rum corpus xp̄i. Item in bap̄tismo qui n̄m extert̄ ab
 lui et nihil interius accipit nullo mō bap̄tizat. ḡ si ma-
 li rē iteriorē aliquā n̄ recipiūt. nullo mō recipiūt fact; s;
 recipiūt sacramtū. ḡt. Item eā affligit dñs peccatū
 cōsecrantis vt māducat̄. S; n̄ subtrahit se p̄p̄t̄ peccatū
 p̄secrātis. ḡ nec p̄p̄t̄ peccatū māducat̄. Item maḡ no-
 bilis ē fili⁹ d̄i i carne humana q̄s in p̄p̄ta natura. sed in
 p̄p̄ta natura n̄ effugit malū bose. n̄ imo etiā in q̄libz est
 ergo nec in hūanitate. Cōtra Sap. j. spūsanctus dis-
 pline effugiet sicutum. sed nō magis ē mundus spūsc̄ti.
 q̄ rps. ergo et rps effugiet sicutum siue malum. Item sapi.
 j. In maluo lam̄ asiam nō introibit sapia. nec habitabit
 in corpore subdito peccatis. si ergo corpus pctōis ē ta-
 le. non ergo introducit xp̄m. Item Exo. xvj. māna sca-
 ruerat in vasis eorum qui indebite colligebant. ḡ si ve-
 ritas debet r̄ndere figurē. cum rps nō putrefcit. saltem
 abscedit. Item rōne videtur. quia rps s̄m suam veri-
 tatē non est cibus ventris sed mentis vt dicit magister
 et sancti. ḡ cum nō intret mentem pctōis. nec ventrem
 videtur ḡ q; peccator nullo mō sumat. Item summe
 sapiens nihil facit indecens. sed indecens et inordinā-
 tū est q; tam nobile corpus intret in tam vile hospitium
 ergo zc. Item q; rps pot̄ se sumi a peccatore. aut est
 opus iusticie. aut misericordie. Iusticie non. quia pec-
 29 cator non est dignus. Misericordie non. q; misericor-
 dia facit quod homini salubrius ē. ḡ cū om̄e qd̄ d̄ facit
 sit misericordia et veritas. videtur q; peccator nullo mō
 sumit. R. dōm q; sicut tangit maḡ in lra. Aliq; volue-
 runt dicere corpus xp̄i vix a malis n̄ sumi. q; n̄ d̄cer tā-
 tā mactatē. et carnē tā sc̄am et purā in corp⁹ pctis sub-

ditū introire. Tñ volebāt dicere q; corp⁹ xp̄i verū a spe-
 ciebz abscederet. et q; pctō ip̄m labus et ore polluto con-
 gerer. Sed quoniam hoc in errorem ducit et manifeste est
 contra auctoritates sc̄orum. cōter tenent doctores fide-
 les tanq̄ certitudinal̄ vtz q; in remedia ad q̄ ē sapiētia
 xp̄i verum nō est differentia inter iustū et in p̄m; q; ip̄e
 dñs vtriq; se offert nunc. sicut pro oib; se tūc oblatit
 in cruce. Sed quantū ad rōnem in corpore misico mul-
 tum refert. q; ut a boni recipiūt inde fructum. meli non-
 imo potius dānū. Tñ concedēdū q; recipiūt rē sacra-
 menti que ē corpus xp̄i verū qd̄ natū ē de virgīe. qd̄ pe-
 pendit in cruce. quod a mortuis resurrexit et ē in celis.

Quod illud qd̄ obiicit q; spūsc̄t̄ ancus esugit et de sapiētia
 dōm q; illud intelligit q̄ntū ad effectū gr̄e gr̄atū facien-
 tis nō q̄ntū ad substantiā. Ad illud qd̄ obiicit de manna
 dōm q; illud p̄figurabat malū qd̄ sequit̄ suscipien-
 tes indignē. non aliquid quod sit circa sacramentum.
 Ad illud qd̄ obiicit q; est cibus mentis nō ventris. di-
 cendū q; hoc non dicit quia non inferatur in ventrem.
 sed quia venter ex illo non cibatur. quia non digeritur
 corporaliter cibus caro. vt erit de alimentis ad mēbra
 singula dirigatur. sicut carnales discipuli intellexerūt.
 sed veraciter reficitur bonus. Sed peccator quidem li-
 cet verum sacramentum recipiat. spūaliter nō reficitur
 sicut sicut bap̄tizatur. sed tamen nō abluat interius.

Quod illud qd̄ obiicit q; indecens ē q; intret in pctōem.
 dōm q; decentissime et sūme mē et dignatōis est. et quā-
 33 utis indecens videtur esse mactatē. nō tñ xp̄i humilita-
 ri. ob quam in cruce decentissime fuit. Preterea non in-
 quinatur p̄pter hoc. nec etiā est in ip̄o peccatore. nisi qz
 est in sp̄ibus sc̄tissimoz symboloz. Ad illud quod obiicit
 vtrum sit iusticie rē. dōm q; misericordie. Quod obiicit
 est recipient in malum. dicendū q; sicut dei benignitas
 occasionaliter ratione duricie pctōis conuertit in trāz-
 sicū p̄posito. licet sit misericordia. tamen pctōis miseri-
 cordia in iram cōuertit. sicut d̄ Roma. ij. An ignoras
 q; benignitas dei zc.

Questio. ij.

Quod vtrū pctō qd̄ est in pctō ex certa sc̄ia. manducet corpus
 xp̄i dānabiliter. Et q; sic videtur. q; ad Cor. xj. Iudicū
 cū sibi māducat et bibit. de malis loquit̄. Et iterū. reus
 erit corp⁹ is et sanguis dñi. ḡ graniter peccat. Item
 Aug. mala p̄sūt bonis. vt angel⁹ s̄rbane paulo. et bōa
 obsūt malis. ḡ zc. Item rōne videt̄. quia qui p̄p̄t̄ eret
 corpus dñi in sterquilinū grauitim. et peccat. et nō ē ma-
 tus sterquilinū q̄ bō peccator. ḡ zc. Item in hoc sacra-
 mento d̄t offerre gr̄am hoī. s; pctō accipit̄ i pctō op̄i
 ponit se gr̄e. s; q; repellit gr̄am dei peccat. ḡ zc. Cōtra
 sacm̄ illud ē de bonis nobilissimis. s; nobilissimis bōis
 siue marinis sicut dicit Aug. de li. ar. nō p̄tingit male
 vti. ḡ nec h̄ sacro. ḡ pctō nō peccat sumēdo. Item non
 egent q; sane sūt medico. s; q; male habent. ḡ cū pctō ma-
 le habeat. pctō idiget hac medicina. s; qui accedit ad me-
 dicinā q; indiget nō errat. et si n̄ errat nō peccat. ḡ zc.

Quod null⁹ faciendū illud ad qd̄ tenet peccat. sed pctō
 aliquo tpe tenet manducare. ḡ nō peccat. Si dicit qd̄
 peccat qz nō debite facit. Contra. act⁹ est in p̄cepto non
 mod⁹ māducat. ergo zc. Item si manducare pctō ē
 sed sicut peccator est indignus manducare. ita er videre
 ergo peccat videndo. R. dicendum q; peccator sum-
 35 mit sibi corpus xp̄i ad damnationem. nō quia ip̄sū cor-
 pus aliquam mēculam det aīe. sed quia peccator ip̄sū
 contemnit. dum se p̄parare cum immūsus sit negligit
 et dominum in tam sedum hospitium introducit. Et ē

ibi peccati ommissionis in hoc qd se no pavit tãro hospiti suscipiendo. Et peccati creptus qz xpo qtu in se e corumelia facit. Id dicit apls q reus e corpis z sanguinis dñi. qz ei corumelia facit z crepuit. Ad illud qd obr q hoc sacro no ztingit male vri. ddm q falsum est. qz no soluz sacro sed deo coringit male vri. cu ipe diligit ppter alio. Quare aut virtutibus no coringit male vri parer. quia ipe sunt boni vsus. z quibus vri homo formalit cotin git tam male vri vr obiecto. sic in pposito intellige.

36 Ad illud qd obr de medicina. ddm q sicut corpalis medicina nocet imparo. sic spualis e imparo occasio nocementi. qz medicina qrenda e cu pparatioe. no tm cozporalis. sed etiaz spualis illa sez q nobilissima e. Ad aliud aut ddm q no peccat roe acc? sed circustantie. sicut si aliqd elemosinã daret in corceptu dei. licet ille peccat qz bonu malo mo facit. Ad illud qd obr q videre sit peccati sicut manducare. ddm q no e sile. Pmo qd e qz no est tante irreuerentie videre sicut manducare. Secdo qz qz manducado sacm sumit. z gra offert. z qz pctõ pteuerat in pctõ tpe q dñs visitat ipm psonalit no tm vocali ter. auget creptu. io peccat mortalit. Tm ddm q e peccatu i gustu ppe duo. s. ppe irreuerentia. z ppe negligetia. qz debet se pparare ad gram. In visu qtu ad neutru e peccati. In tactu no e medio mo. na si e peccati. hoc est solu ppe irreuerentia. qz non e ordinariu sacm vr tactu ter gram. Sed q e imundus et feridus spualit. peccat si tangit. qz tate rei qtu in se e facit inturia. Distinguit tm in tactu. qz aut puenit et necessitas viget. qz corpus xpi in locu imudu eaderet nisi colligeret. z hoc mo si tangit no peccat. qz no e irreuerentia. alias peccat. Et si tu obijcias qz semp e peccati. qz bebsamite videntes archã sunt interfecti. s. Reg. vi. Sitr oza pcellus est. qz archã terigit. h. Reg. vi. ddm q hoc no fuit figura videntiu z tagentiu xpm. sed bebsamite figuram gerunt simplicium hu? sacri archana videret volentiu. qz ppe timorositate frequent in fide peunt z moriunt. Et oza figuraz gerit sacerdotu carnaliu qui in pctis cristes ad pficedu accedut. Na aliqui dicut q nocte cu vxore iacuit. Lialis aut rõ quare illi interfecti sunt. est quia dñi mandatu fecerut. qz dñs fceperat q nullus de plebe videret archã. Pceperat em vr sacerdotes ca ferret. z qz vbi qz pceptu dñi fecerut. io pcellus sunt. Nũc aut dicedu est qz gustus facit irreuerentiaz. simpliciter peccat q gustat. Quia vero in tactu est irreuerentia. licet no semp nec tanta. io no tm peccat. et potet qd sine pctõ faciat. quia in visu irreuerentia non est. io nulla culpa. nisi aliq pditio supaddita faciat culpam ex sua. deformatate.

Questio. iij.

37 An peccator sumedo corp xpi sp mortalit peccat. Et q sic videt. qz inter dignu et indignu nihil e mediuz sed nullus pctõ accedit digne. ergo ois peccator accedit indigne. z ois talis peccat. qz peccato? semp peccat sumendo. Itẽ ois qui accedit tenet seipm pparare. qz dicit apls. i. Cor. xj. pber aut seipz ho. s. si pparat se facit qd in se. z si h tuc de? facit qd in se est. z tuc no e peccator. qz si est peccator. z accedit. nẽ pparauit. qz ois talis peccat. Itẽ accipiens sacm et non rem fiete accedit. sed ois pctõ manens in peccato mortaliqui accipit sacm accipit illud sine re. ergo fiete accedit. sed qui fiete accedit peccat mortalit. ergo z cetera. Item sic dñ in glo. i. ad Cor. xj. Indigne manducatur qui accedit infidelis vel indeuotus. Sed ois peccator est indeuotus. quia charitas facit deuotũ qua caret pctõ. ergo ois pctõ indigne accedit. Item si pctõ q habet pec

cati mortal? sciam peccat mortalit accedendo. aut qz bz pctõ. aut qz sciaz. No qz sciaz qz no e malum cog noscere suu peccatu. qz quia habet pctõ. z sic sp mortalit peccat. Item qui peccat z ignorat minus e dispositus ad medicinã. vñ Amb. dic q peccat guissime q ignorat. Si ergo peccat qui accedit cum peccato ignorant. multo fortius q accedit cum peccato scienter. Item iust? credens se esse in peccato mortalit. peccat si accedat. sed iustus est magis dispositus qz quilibet peccator. ergo multo magis peccat peccator. Contra. si omnis peccator damnabiliter manducatur. cu nullus scit se esse iustum. omnis homo exponit se discrimini sumendo.

Itẽ apostolus. nihil mihi scius sum. s. in h iustificatus non sũ. sed non tenetur ho amplius se disponere qz qz no habeat remorsuz p sciẽcie. ergo si per hoc no est iustificatus. z qui accedit no iustificatus peccat. tunc qz liber sumendo peccat. Rõ. ad predictoz intelligentiã ddm q in hoc sacramento tenet picipiens se pparare. quia deus venit ad habitandũ in hoie. Preparatio aut non semp est sufficiens. s. bec est sufficiens qz intimus dñi expellit de hospitio p veram examinatõem z cotritõem siue iudiciũ pnie. Rursus quia diuina maiestas suma se dignitate humiliat. z diuina bonitas offert gram. debet ho cu metu z reuerentia z cu deuotione accedere ad hoc qz digne manducet. Digne q manducare e sufficienter se pparare. s. pctõ ois expulsionẽ. reuerentia et dilectione. Quidam igit sunt qui se sufficienter pparat fm veritate. Quidam aut no sufficienter. fm veritatem sufficienter tamen fm pbabilitatem. Quidã aut neutro mo se pparant. imo contemnũt. Qui ergo sufficienter se pparat manducatur digne. Qui se nullo modo pparat manducatur indigne. Qui aut minus sufficienter se pparat. s. fm pbabilitatem potius qz veritatem no manducatur digne. quia no se pparauit digne sufficienter. Nec indigne. quia se pparat pbabiliter. talis qz nũc recipiat gram. non tm incurrit offensam. z sic patet illud qd obijcit de digne z indigne sumentẽ. quia est ibi medium qz nũc non sit mediũ inter dignum z indignum.

Ad illud qd obr de pparatione. ddm q nullus tenet ad hoc sufficienter pparare se. quia nullus potest scire veruz h faciat. sed q se pparat fm sufficiens dicitamen p sciẽtie. z in h tentus debet esse pbabilitate.

Ad illud quod obr de indeuoto. ddm q indeuotus ibi dñe qui accedit cum peccandi pposito. sic ibi patet in glosa.

Ad illud qd obr de eo qui habet p sciẽtiam pctõ. ddm q non dñ quis peccare. quia recognoscit pctõ suũ. sed quia cognoscit pctõ z de illo no penitet z cum illo accedit. h aut non potest esse sine pemptu. secus est qz ignorat. Sitr patet sequẽs q ignorans minus est dispositus ceteris partibus. Sed ignorans pponens penitere. z nolens sciente qui vult in culpa persistere. no minus sed magis est dispositus. vñ ignorantia pctõ no excusat rone ignorantie. sed ratione pbabilitatis qz sit i gratia.

Ad vltimũ ddm q iustus ex tali p sciẽtia reddit se magis inhabilem. no ppter culpam sed ppter p sciẽtiam erroneã. que qdem qz diu p sinit obligat vr non recipiat. ppter h q non potest cum hac p sciẽtia recipere quin ptemnat.

Questio. iij. b

38 An peccat damnabiliter ille qui corpus domini dat ei quem scit esse pctõem. Et q sic videtur Marbei vii. Nolite sanetũ dare canibus. Et. xv. No est bonuz sumere panẽ filiozum z dare canibus. Item Lipia nus. qz histic nũ? sacra p munito debet dari. puto nec maiestati. diuine nec euangelice discipline pgruere.

Itē rōe vī. q. medic⁹ q. daret egroto medicinā de q. sciz
 cū morturū. peccaret mortalit. q. simlr sacdos peccat q
 dar pctōi corp⁹ xpi cut scit eedere i morte. Itē q. cūq. da
 ret corp⁹ dñi alticuti vt pūceret i latrinā. nō tm pūciens
 sz r das peccarj moralit. q. silr i pposito. si dicas q. ipe
 nō dat reddit. q. si furiosus peteret gladiū suū. sed vt se
 inficeret. q. illi redderet moralit peccaret. q. rē. Itē si
 pctōi pferet i occulto peccaret q. ei daret. q. silr i manife
 sto. Si dicas q. ppter scādālū. Cōtra h. ē d. vitare vite.
 sz d. vitare vite nihil ē faciēdū ppter scādālū. q. rē. Itē alr
 pte vitare scādālū. vt si p hostia daret panē bñdicrū. cr/
 go ppter scādālū nō tenet. Cōtra dñs dedit corp⁹ suū
 iude ne pderet pctm iude. q. silr r sacdos et que scit eē i
 pctō d. dare. Itē aug. de se. di. j. Nō phibeat dispē
 sator pctōi mēlā dñi māducare. sed eractōe moueat et
 mere. Itē rōe vī. q. ipe ē dispēsator. ergo nō ē suū qd dar
 sz reddit alienū. ergo i facie ecclie tenet dare sz nō pec
 cat facitō qd tenet. q. rē. Itē nō d. saluare ita aniam
 vni⁹ q. pdat aīas mīoz. sz mlti pnt scādālīfari si nō da
 ret. q. rē. Itē si nō dar. pdit crimē r reuelat. p fessionez.
 qd tenet nō facere. Itē si nō dar. ille tñ nihilomin⁹ pec
 cat. q. facit totū qd in se ē. Itē si dar simplicē hostiā il
 le nihilomin⁹ peccat. et ē ibi simulatio i sacro vitatis. q.

Distinctio. x. de sacro eucharistie quantuz ad
 cibū qui manducatur. rñdēs sōphisticis rōib⁹ illoz
 quid dicunt corpus xpi vez in altari non esse.

Sunt itē alii pcedētū infantiā trāscēdētes. Snp
 ondit mgr corp⁹ xpi vez sumi. In hac gre ondit
 q. corp⁹ xpi vez ē i altari. pcedēs a destructōne
 minoris erroris ad destructōne maioris. Et diuidit h
 ps i duas pres. In pma mgr rñdet sōphistic⁹ rōib⁹ illo
 rū q. dicebāt corp⁹ xpi vez i altari nō eē. In secūda vira

Ponit auctes r rōes cōtra eos q. dicūt corp⁹
 xpi nō esse. in altari nisi in signo.

DI X

Hinc itē alii pre
 cedentiū infantiā trāscēdētes q.
 dei virtutē iuxta modū naturalū re
 rum metientes. audacius ac piculosius veritati
 contradicūt. asserētes in altari nō esse corp⁹ xpi.
 Abathe
 xxvj.
 i. Loz. r.
 Aug. sup
 ps. liij.
 Job. vj.
 Dicūt em̄ ibi esse corpus xpi tm̄ in sacramento. i.
 in signo. r tm̄ in signo māducari a nobis. Qui er
 randi occasione sumūt a verbis veritatis Unde
 prima heresis facta est in discipulis xpi. Cū em̄ di
 ceret. Hīi q. s manducauerit carnē meā r biberit
 sanguinē meū nō hēbit vitā eternā. Illi nō intel
 ligētes dixerūt Durus ē hic sermo. q. s pōt eū au
 dire. r abierūt retro. Illis discendentib⁹ instruxit
 duodeci q. remanserant. Spūs ē in qd r viuificat.
 caro nihil prodest. verba q. locut⁹ sū vobis spūs
 r vita sunt. Intellexisti spūaliter spūs r vita sunt
 Intellexisti carnaliter. etiā sic spūs r vita sūt s. ti
 bi nō sūt. Spūaliter intellige q. locut⁹ sum. Nō hoc
 corp⁹ qd videtis manducatur i estis. r bibitur i
 lū sanguinē quē fufuri sūt q. me crucifigēt. Sacra
 mētū aliqd vob p mēdauit. spūaliter intellectu viuifi

si nullo mō ē faciēdū. ps. rē. **P**. dōm. q. sacdos d. 4-6
 dar illi que scit eē pctōe si perat i aplo. si sit occult⁹ pec
 caroz. r ipe sol⁹ scit. Si mātēst nullo d. dare. siue per
 tar siue nō. sic d. dñs. et cypan⁹ de bistrioc. Rō autē gre
 d. dare ē multiplex. Pna ē. q. nescit vry deus occulte
 oget. Scōa ē ne pdat crimē ei⁹. Tercia ē ne alios scan
 dalizer. Quarta. q. ille ius h. i facie ecclie. r tūc tenet
 illi ius suū pctōi reddere. **A**d illō q. d. pmo obr di 47
Ad illō q. d. obr de medicina r de illo q. pūcit p. rñsio
 q. ipe nō dar sz reddit vt alienū. **A**d illō q. d. obr q. nō
 est reddēd⁹ gladi⁹ furioso. dōm. q. i iudicio tenet red
 dere si nō vitaret eū eē furiosū. r q. h. pctōi i iudicio r sa
 cie ecclie pter. r nō apparer suū pctm. iō d. ei dare.
Ad illō q. d. obr de occulto o. d. icēdū q. pctōi indign⁹ est q.
 r i vitare nō h. ius. h. i tñ ius fm iudiciū ecclie. q. non
 pstat de pctō. r iō qn opat fm vitare r iudiciū suū nō re
 net dare. qm fm iudiciū ecclie tenet. r ex h. p. q. nō faē
 d. vitare. sz h. vitare. Iudex ei i foro ecclie iudicat fm ea
 q. patēt nō fm ea q. latēt. vñ scādālū nō ē tora cā. Ultimuz
 p. q. si deberet dare hostiā. nihilomin⁹ tñ peccaret ille
 r ipe simulādo nisi fortassis ipe pctōi hostiā ptereret ob
 vitādū infantiā. r in dñici corp⁹ reuerentiā.

Et confirmat multiplici aucte. ondes q. corp⁹ vez ē i altari
 r q. vire h. stat. ibi. Sars rñsio ar bitro: eē bet. eticis.
 Pna ps h. duos In pma pōit auctes r rōes. in secūda
 subiūgit expōēs r defmiatōes. ibi. Que ex eadē rōe oīa
 accipiēda sūt. r illa similit⁹ duas h. in pma expōit r de
 mīar q. scā auctes q. s illi male itelligēdo de pūabār. in se
 cūda vō incidit expōit q. ndā locut⁹ tropicā Aug. q.
 possz alicui ministrare fomentum erroris. ibi. Atrede
 bis diligēter. q. tropico quodā rē.

Cabit vos. caro aut nō pdest q. q. Sūt etiā r alta
 illoz infanie somitē ministrantia. Aut em̄ Aug. Aug. sup
 donec seculū finiat fursū ē dñs s. tm̄ etiā h. nobiscū ps. liij.
 ē veritas dñi. Loz. em̄ in quo resurrexit in vno
 loco esse oportet. veritas aut vbiq. diffusa ē. Itē
 vna psona deus r hō vbiq. per id qd est deus. i ce
 lo per id qd hō est. Xpus etiā dicit. Pauperes sp
 habebitis vobiscū. me aut nō sp habebitis h. ijs a. xxvj.
 l. ijs vtunt p fari heretici i asseritōe sui erroris.
Subiūgit defmiatōes r expōēs q. runda au
 toritatū q. s illi male itelligēdo de pūabār. b
 Que ex eadē rōe oīa accipiēda sūt. Nō ei h. ijs nega
 ueft corp⁹ xpi a fidlib⁹ sumi. vñ i altari eē. s. h. ijs xi
 tas aplos r i eis nos instruxit q. ipe corp⁹ nō i pres
 direpū vt putauerit illi discipuli q. retro icrūt. s. i
 regz. nec visibilis i foā hūana s. iuisibilis sub foā
 pāis r vini. corp⁹ r sanguinē nob traderet. Que sē
 sū Aug. pñrat. di. 3. pm qdē r nō ipm corp⁹ qd vide
 bat māducatur. ipm iuisibilis. nō ipm visibilis. Itē r si
 necē ē illd visibil celebrari. necē ē tñ iuisibil itel
 ligi. Ita etiā itelligēdū ē corp⁹ xpi eē i vno loco. s.
 visibilis i foā hūana. vitas tm̄ ei⁹. i. diuitas vbiq. ē
 vitas etiā ei⁹. i. vez corp⁹ in oī altari ē vbiq. ce
 lebrat. Sic etiā illd itelligēdū ē. paupes sp hēbit
 vobiscū. me at nō sp hēbit fm corporalem pñtiāz
 scz q. cū eis puerfabat. Silr p id qd hō ē i celo ē vi
 sibilis. iuisibilis at ē i altari. q. nō i foā hūana appet

1a **S**acrificiū ecclesie duob' offic' rē. Uidef augu. hie male dicere. q' ex corp' xpi r' signo visibili nubil fit vnu. R. dōm q' q'uis nō fiat vnu p' essentiam. fit tamē vnu sacramentū. quia sacm nō dicit aliquid ab solutū s' magis ad aliquid. vnde dicuntur facere vnum sacramen- rū nō quia fiante vnum. sed quia

Aug. i. li. 6. **S**icut xpi p' s'ona cōstat r' cō- sicut ex deo r' ho- mine. Uidef im proprie loqui. quia p' s'ona xpi ē simplicissima. ergo non habet compositionem aliquam. Item nulla videtur si- militudo. quia est vno in p' s'ona r' vno omnino sempiterna r' in sepabilis. hec at ad modicū t'ps est. v' dicendū q' similitudo at- tenditur quan- tum ad duo. et quantum ad ea que dicuntur cō- poni. et quantū ad modum com- positi. Quantū ad ea que dicun- tur componi. q' sicut ē ibi aliqd spirituale r' inui- sibile. v' diuina natura. aliquid corporale r' visi- bile. sic r' in p'po- sito. Quā r' ad modū cōpositi. quia sicut diuina natura ex hūa- na dicuntur cō- poni nō quia ex eis cōstet vnu. sed quia vniunt' in vno. s' in vna p' s'ona xpi. sic in p'posito dicit' cōponi. quia ad vnu. Dō ergo obr' de cōpositōe. dōz q' large dicit' est p' s'ona xpi cōstare r' cōfici. quillas duas naturas in se h'z. Un' dō cōposita. q' cū alio posita nō er' alijs cōfecta. Dō obr' d' inseparabilitate. dōm q' q' r' ad hōc nō attēdit similitudo.

2 **S**acrificiū ecclesie duob' cōfici duob' r' stare visibili elementoz spē. r' inuisibili dñi in s'ibu xpi car- ne r' s'anguine. sacro r' re sacrifici- i. corp' xpi. sicut xpi p' s'ona cō- stat r' cōfici ex deo r' hoie. cū xps sit ver' de' r' hō. q' ois res illaz rerū natura r' veritate in se cōti- net ex quibus cōficatur. Cō- ficatur at sacrificiū ecclesie duo- bus. sacro r' re sacri. i. corpore xpi. Est ergo sacm et res sacra- menti idem corpus xpi. Ecce i- uisibilez dixit carnem xpi. quia forma panis op'ra sumit r' tra- ctat. Idez corpus xpi dixit esse sacm et rem. ex quo confirma- tur qd supra diximus. Deinde addit qd magis mouet lectorē. Caro inquit eius ē. quā sub for- ma panis opertam in sacro acci- pimus. r' sanguis eius quez ibi vini specie ac sapore potamus. Caro videlicet carnis. r' s'anguis sacramentū est sanguinis. car- ne et sanguine vtroq' inuisibili. Et intelligibili r' spūali significatur corpus xpi visibile r' palpabile. plenū gratiaz diuina maiestate.

3 **E**xponit locutiōem tropicaz Aug. que posset alicui ministra- re fomentum erroris. c. Attendite hijs diligenter. quia tropo quodā vritur hic Aug. q' solent res significātes rez forti- ri vocabula quas significāt. hie em visibilis species panis voca- tur noie carnis. et visibilis speci- es vini nomie sanguinis. In- uisibilis vero et intelligibilis of- citur caro christi. quia secundū illam speciem non videtur caro sed intelligitur. ita et sanguis. Caro ergo inuisibilis dicitur eē sacramentum carnis visibilis. quia species panis secundum quam illa videtur non caro. est sacramentum carnis visibilis. quia carne inuisibili id est specie- scdm quam caro christi non vi- detur caro significatur corpus christi quod est visibile et palpa- bile. vbi in sua forma apparet. ita et de sanguine accipi debet. Quem sensuz confirmat Aug. aperiens qualiter predicta in- telligenda sint. quia obscure dixerat consequenter dicens. ita panem vocari corpus christi cum vere sit sacramentum cor- poris christi. quod in cruce posi- tuz est. sicut ipsa immolatio que fit manibus sacerdotis vocatur christi passio. non rei veritate. sed significandi mysterio. et si- cut sacramentum fidei dicitur

sed rē dē dādi grām a carne xpi. s'ā. s'ō signant' dē. Aug. q' sacm eccleie duobus cōficatur. scz sacro v' signo cui a p'p'at rōnē sacri p'pter significandez. r' rem sacri q' ef- ficat. et per hoc p' illud qd qrit. q' alit' sūt pres spēs sine res. panis r' vinū q' spēs cū re. q' solū q' r' ad alter scz q' r' ad rōnē sig- nificandi p' lēzā sicut tacitū ē sup.

tena est signatū. q' ē inuisibilis grā. ergo q' caro inuisi- bilis signat. s' est dicere q' spēs panis que est signū car- nis inuisibilis. s' q' corp' xpi visibile r' palpabile. r' illa spēs panis ē caro inuisibilis. nō q' nō videat. s' q' cōtē- rū et qd ē caro ē inuisibile r' intelligibile. eaten' v' ibidez cōtinet. quasi veller aug. dicere. caro visibil' r' palpabil' s' q' r' cōtinet a spē panis inuisibiliter r' intelligibil'. **S**ignificat corp' rē. v' male dicere. q' dicit Greg. omel. pasche. qd palpari s' r' corrupti necesse ē. s' q' corp' xpi ē incorruptibile. est inpalpabile. R. dōm q' Greg. intelligit de palpabilitate s' m' tacitū corpus nō glifica- ri. r' de palpabilitate q' aliqd d' palpari ex necessitate nō prāte. quō ē palpabile corpus xpi glorificatū.

Caro v' scz carnis. rē. U' male dicere. q' nihil idē ē signū s' i' p' s'ō. Si rudi- cas mibi q' idēz sub diuers' itari- bus p' rē signuz r' signatū. v' ca- ro put ē sub sac- mēto. s' signuz sui put ē i' celo. qd v' dicere l'ra seqns. Cōtra. si gnū d'z eē not' sensib' q' signa- rū. s'z caro put ē sub sacro ē inui- sibilis r' ipalpa- bilis. r' i' celo. v' s'ibilis r' palpa- bilis. q' nō ē sig- nū eē. Si dicit' tu s' d' magi' q' caro accipit p' si- gno carnis. s' pa- ne. r' rō. Spēs panis ē visibil' et palpabilis. s' Aug. dicit q' car- ne inuisibili signi- ficat caro visibi- lis. R. dōm. q' tropologic' est sermo. nec tū v' no tropo s'z du- plic. q' qd ē sig- ni attribuit sig- nato. r' qd ē sig- nari attribuit si- no. Spēs ei pa- nis ē signū qm ē visibilis. sed ca- ro interioris con-

Ita esse in- telligēdūz alijs vbiis Augusti. confirmat

H D intelligentia h^o p^r q^rurur qⁿq^s h^o q^r v^rz
corp^s xpi sit i altari fm vitate Sedo. v^rz sit fm
qⁿritate. Tertio. v^rz sit ibi diffinitive. Quar
to v^rz dimetive. Quinto v^rz totu sit i qliber pte hostie

Questio i s

Quis i altari fm vitate. v^r q^r dⁿs dicit h^o e corp^s meū.
ergo si mēiri nō potuit qd demonstravit fuit corp^s suū.
z dedit illū ritū fm quē ipse p^rfecit. g^r cū mō p^rficat fm illū
ritū vez corpus xpi i altari. Si dicas q^r illd non intelli
git p idēritatē s^z p significatōz. s^z p^r possz dici de manna.
agno paschali et sacrificio melchisedech. tūc q^r non erit
differētia inter sacramētū no. le. z ve. J^rē. j. ad Cor
r. Panis quē frāgim⁹ corp^s dⁿi ē. g^r rē. Si dicas q^r h^o
sūt d^r p significatōnē. Corra. Ap^ls postea infer. r. s.
ca. Itaq^z q^r māducat z bibit indigne. rē est corp^s z sa
guis dⁿi. S^z si h^o vez eēt q^r signū. tūc similit^r q^r bec vor
est signū. q^r p^rnciare i p^rctō. eēt rē corp^s z sanguinis
qd salū ē. J^rē. N^o arb. vlti. ecce ego vobiscū sū vsq^s ad
p^rsumatōz sēlī p^rstar q^r h^o nō d^r q^r ad ap^los. q^r sūt mor
tū. ergo q^rntū ad credētes. s^z nō q^rntū ad effcū dⁿitar^r
z grē. q^r fm dⁿitarē est cū omibz hoibz. scdm grām nō
est sp^s cū fidelibz omibz. Intelligit g^r fm humilitatē. s^z h^o
nō visibilis. s^z sub sacro. g^r rē. J^rē. rōe videt. q^r caro xpi
vere ē cibū. s^z cibū q^r nō exponit ad cibādū ē frustra. ergo
si caro xpi nō ē frustra. exponit ad cibādū. s^z nō i se ne
q^r visibiliter ne generet horrozē. g^r ē h^o caro xpi sub sacro
J^rē xps p salute nostra carnē suā verā exposuit ad pa
riēdū cū ad huc esset⁹ iniusti. g^r si mltro magis debeat di
ligere iustos. carnē ergo suā verā exponit ad reficiēdū
nō tm ad significādū. ergo rē. J^rē. ars r^rē ē circa diffi
cile. z q^rnto diffici^l ē credere. tāto magis meritōrium.
S^z q^r xps sit i sacro sicut i signo tāru nullā h^z difficultra
rē. Q^r ar sit i sacro h^o acit sic i celo. h^o maximā habz diffi
cultatē. ergo h^o maxie meritōrium est credere. g^r si debuit fa
cere qd magi eēt meritōrium. p^rz. rē. Corra oⁿdif q^r nō
sit ibi fm vitatē. p^rmo p impossibilitatē. q^r corp^s ch^risti
aut nō erat i altari z nūc ē. g^r aliq^d alio genere mor⁹ ē mu
tatū. s^z nō mutatōe localī. q^r tūc a celo recederet. g^r aliq^d
genere mutatiōis. Sed alie spēs morus solū cadunt
circa mutabile z alterabile. corp^s aut xpi glorificatū im
possibile est variari. g^r rē. J^rē. nihil est nec p^r eēt terra
terminū sube sue. s^z corp^s xpi i celo exis h^z ibi terminū
sue sube. ergo impossibile ē q^r sit alibi q^r i celo. g^r impossi
bile ē q^r sit fm vitatē in h^o sacro. g^r si ē ibi. ē solū sicut i
signo. J^rē. h^o ipm ostēdit p^r p^r agruitatē. q^r sacra institu
ta sūt p^r humiliatōz. vt hō i inferioribz se q^rreret z iue
niret salutē. ergo cū corp^s xpi vez nō sit infer⁹. nō con
gruit sac^ro. J^rē. oia sacra sūt ad dei honorificatōnē z re
uerētā. s^z si corp^s xpi vez estz ibi. cū reuerētia sit a loco
in quo est se elōgare. sicut dⁿm ē moysi. Exo. iij. Solue
calciamentū. rē. null⁹ deberet ad h^o sac^rm accedere. Si
ergo institutū ē vt hō accedat salua reuerētia. nō est ibi
corp^s vez. J^rē. h^o ipm ostēdit etiā p^r inuilitatē. q^r Jo.
vj. d^r q^r caro nō pdest q^rq^s. ergo caro fm sui vitatē nō
reficit. g^r si nō dz i h^o sacro eēt aliqd qd nō p^rit. g^r nō ē ibi
xps fm carnē. J^rē. grā q^r dat i h^o sacro ē a dⁿo. S^z ds xps
7 eq^d bñ opat vbi nō est fm p^rntiā corp^s sic vbi ē. sic patz
in filio regali. vñ rēphēdit regul⁹ q^r corp^s palē p^rntiā q^re
bar. ergo nulla estz ibi vtilitas. U^o. sic tāgit m^r opt
mo quomūdā fuit z erro: pessim⁹ q^r xps nō estz in altari
nisi tm sicut i signo. z dicit māducati. q^r signū et⁹ accu
pit z māducati. Et hoc q^d dē volūt habere p simile i alijs
q^r i aq^d baptisimi nō est grā sic rēra. s^z tm sic i signo. et
ad h^o q^d dē vidēt pietate moueri q^r nemo sit dign⁹ ran
gere nec etiā cōdere verā carnē dei. S^z iste ē erro: pes

simus. z p^r pietatē fidei q^r tāru sibi bñficiū a deo datū re
cognoscit. et grās agit q^r i carne sua a natura p^rpa nō
bñficiū sit. Est etiā h^o sac^ri dignitatē z excellētā. in q^r relu
cet diuina potētia z bonitas alti. ceteris sacramētis. vñ
cetera sacra excellit. z q^r p^rsummatū est alioz oim. si
cut charitas oim p^rutū. Primū igit h^o māifestat dei po
tētia in opis singularitate. Cū enī panis i xpi corpus
verū z integrū i mltis altaribz ceteris subito. ostendit
se de⁹ h^o posse supra oēm potētia opatiā i c^ruēstōe. su
pra imaginatiā in h^o qd idē est i pluribz locis. supra in
relectiā in h^o q^r tā magnū z integrū tā pua spē facit ex
istere nō p^rtractū. Et h^o p^r rñtio ad illud qd obr⁹ de ipol
sibilitate. dicendū enī est q^r q^ruis natura h^o nō possit fa
cere. neq^s rō intelligere. tm de⁹ p^r multa i corpus xpi cō
uertere. z ex h^o corp^s ch^risti est i multis locis. nō p muta
tionē q^r sit in ch^risto. s^z i pane q^r c^ruērit in ipm. Simili
ter p^r illud Quāuis enī corp^s xpi terminū habeat in ce
lo q^rntū ad existentiā naturalē. nō tm h^z q^rntū ad p^rates
c^ruēstōis fm quā alibi p^r corp^s c^ruērit in ipm z tōo illa
virtute sup^rnaturali sit plibz q^r illud c^ruērit in ipm. z h
melt⁹ parebit i tercio p^rblemate. Relucet aut sapiētia
in agruitate. ch^rist⁹ ei dⁿs n^r fac^r magnū p^rlm domio
acq^rierat ipso in suo corpe mystico vniēdo. In h^o ar cor
pore qd est ecclesia sunt multe z diuersi. sūt viatores et
infirmi. sūt etiā quotidianis peccatis circūdari. Qu^o sūt
multi i vno corpe indigēt conuersione. q^r viatores indy
gent refectione. quia quo cotidianis peccatis implica
ti indigēt oblatōe. Et hoc q^d dē nō tantum iter⁹ fienda
erāt p grāz p^rutū. s^z etiā exteri⁹ p grāz sacro^r. Cōgruū
g^r fuit vt bñt ext⁹ c^ruēctēs sic hebāt vnū interi⁹. s^z illd
vnū debuit eēt vbi erāt mēbra. z ita cū i multis loc^s sine mē
bra debuit tale esse qd c^ruēret esse in multis. s^z h^o nō est
nisi ds vel dⁿitar^r vnū. s^z de⁹ est interi⁹. dⁿitar^r vnū
tū est corp^s ch^risti. g^r corp^s ch^risti debuit dari i sacro ex
teriori qd ē vnū i quo oēs fideles vnūtur i māducatōe
vnā z eādēz escā. Cōgruebat etiā vt haberēt oblatōz ext⁹ refi
ciēs i sacro. s^z reficiēs aiām nō est nisi de⁹ vel deo vnū
z h^o est corp^s xpi vez. z ita cōgruū fuit vt corp^s ch^risti ve
rū i sacro isto essz. Cōgruebat vt haberēt oblatōz ext⁹ rōi.
s^z ds vnica oblatōe offerēdo se oēs alias oblatōes
euacuauerat. ergo si nō debuit reficere quod destruxerat
debuit nobis illā eādēz quā obulit z nō aliā istituere ob
lationē. ergo si corp^s ch^risti vez fuit oblatūz i cruce. ita
sacrificat i altari. Et ex h^o p^rz q^r nō valer quod obr⁹
agruitatē. Q^r aut obr⁹ q^r hō nō hūiliat i h^o sacro. dicen
dū q^r imo. q^r in signo exteriori visibil est humiliatio.
P^reterea in h^o sup^r oia hūiliat z captiuat intellex⁹ ho
mīs. q^r credere cōpellit quod nullaten⁹ p^r cōphendere.
Prop^r h^o etiā in h^o sacro est creplū rōi⁹ hūilitat^r. q^r do
min⁹ maiestatis tā modico z paup^r pallio adhuc i cre.
11 plū hūilitatis z paup^r vestit. Ad illud quod obr⁹
de reuerētia. dicendū q^r reuerētia nō nō tm sit a deo re
cedēdo. sed etiā humilit^r ad ipm accedendo. maxime cuz
ipse vocat. q^r si hō nō iret cū vocat. n^r eēt reuerētia s^z stul
ticia. Apparet etiā tertio diuina bōitas i vtilitate. nā ex
12 h^o q^r xps ē ibi cōp^raliter p^rns. fidei meritū auget. dū hoc
eredit qd nullaten⁹ rōe p^rscit. Charitat^r etiā deuotio i
stāmat q^r sūt dⁿm sibi p^rntē i carne. Sic enī ad p^rntiā
az ignis expellit frig⁹. sic ad p^rntiā carnis ch^risti expel
litur tepor⁹. Ande dⁿm dicit q^r caro ch^risti est tāq^d car
bo ignit⁹. J^rē. spci fiducia subleuat. dum enī ipsum eū
de⁹ offerit p^r q^r oblat^r est in cruce. q^s ē qui non p^rfidat. se
exaudiri. Per hoc etiam pater quod obr⁹ c^ruētur de murt
litate. quia quod dicit dominus caro non p^rdest q^r
q^r intelligit carnaliter intelligenti. Ille autem intelli
git carnaliter. non quia intelligit carnem esse presentē.

sz qd intelligit xpm m aduacari fm qd amedif caro cutislibz
 13 aialis p frustra. sz m multu pdest ea veracit affuisti sb
 sacro. Sicut pz aliud. qz pntia corpis n auget dei vritatē.
 sz agruū e q dñs ex sua pntia corpali aliqd mun? spūa
 libz tribuat. sz n valeat illi q credit eū n posse opari ni
 si vbi est corpaliiter. credenti tamē multu valet. sicut ml
 tū valet zacheo pntia corpis xpi. ¶ **Questio. ij. b**
 Uerū corpus xpi sit i altari fm suā naturalē qritatem.
 an sit ibi a qritate abstractū. r qz magis abstractū vi/
 det Aug in expōe psalms. iij. de cōse. di. ij. corp? i quo
 resurrexit i vno tm loco esse opret. vritas autē eius vbiqz
 diffusa ē. sz i sacro ē vritas. nō tñ ē sua corpceitas sue qn/
 ritas. Itē videt rōe. qz i h sacro solū ē xps vt cū spūal.
 sz qntitas nihil fac ad eē cū spūalīs. ergo. rē ¶ **Itē im**
 possibile r nō intelligibile ē duas dimēsiōes eē simul. sz
 si diuisa maiestas cōparat se nō ē in firmitati in h sacro. sz
 nō dz facere vt corp? xpi sit eū qritate. r cū abstractō sit
 magi rōnabilis r magis intelligibilis. facit qd rōnabi
 lius ē. Itē mto agruū ē separari subaz ab accēte. qz eō
 uerso sz i h separatur accēs a suba i spūa. sz i re cōtenta
 suba a qritate. ¶ **Contra Aug. de vrbis cuag. tor? p par**
 res māduacat i sacramēto. r manet integer totus in celo
 sz totus r vritas dicit qritatē. ergo rē. Itē corp? xpi ē vt
 uēs. r si vritas organici. et si organici qritū. ergo si in al
 tari nō abstracta a vira. nec a qritate. Itē corp? xpi siue
 xps ibi videt r audit qritas nō loquat ne dephēdat. sed
 sēp exteriores pponūt qritatē. ergo ē ibi fm qntita
 tē. Itē si nō ē ibi qritas. deponit qntitatē. sz depositō
 accētis absoluti inducit trāsmutatiōē fm formā. sz cor
 p? xpi glificatū trāsmutat. ¶ **R. qdā dicerūt qz i sacra**
 14 mēto altaris ē xps nō tm vs significat? sz etiā dicit. sed
 tm nō est fm suā qntitatē. nec etiā fm alia accētia. quia
 ista nihil faciūt ad finē bu? sacramētū q ē cibare. Et rō/
 nē bu? hnt ex h qz ibi ē corp? xpi. qz trāssert aliqd i ipm
 sz illd ē pure suba r nō accēs. qz alia accidētia manent.
 idō trāssubstā i subam. ita qz abstracta ab oibz accētibz
 sz h positio qritas nō sit erronea. ē tm errori ppinqua
 ideo qz et si suba corpca possit intelligi esse sine qntitate
 r alijs accētibz. nūqz tm intelligit bñ esse. si ergo nō hz
 tūc male ē. Et rursus qritas suba possit abstracta a qnti
 tate. tm qz corp? viuat r sit organicus r nō sit qritū. h nec
 esse nec intelligi pnt. r ex h seqt corp? xpi. nec bñ ibi esse.
 nec viuere qd nephas ē dicere. Proptēca ddm. qz i alta
 ri nō tm ē. corpis xpi vritas. imo etiā qntitas. Et ad in
 telligētiā obiectoz norādū qz et si i sacmēto fieri debeant
 miracula. nō tm dñt fieri nisi qz agruū sacramēto. sacra
 mentū aut illud ē misterū fidei. et ideo ē vtz r occultū
 Qz vtz. id cū dicit. h ē corp? meū. corp? panis trāsīt i
 15 corp? xpi r h vbiqz dicit. Ex h oīs duplex miracū
 Prīmū est qz panis trāsīt i corp? xpi integz r pfectum
 r aliud. qz corp? xpi itegz ē vbiqz sit h trāssubstāto. ita
 totū et psem i quo loco. et vñ i pluribz loc. Qz vō oc
 cultū. id dñt manere spēs r oia sensibilia ipō nō apente
 Et ex h duplex ē miracū. Unū qz accētia sūt sine sub/
 iecto. Alterū vō qz est ibi corp? clarissimū. r ē pns r nō
 16 videt. Ex his patet obiecta. Prīmū em qd dicit aug. p ve
 ritas vbiqz rē. nō distinguit vritatē qritatē. qz de vri
 tate corpis. sz dz appropariō sensibile. qz tm in vno loco
 apper. Patet etiā seqns qz qritas facit ad sacramētū
 17 vritatē r pfectōz. vt corp? xpi sit hñs oēm pfectōem
 18 Ad aliud ddm qz diuitas nostre infirmitati se cōtē/
 perat saluata integritate sacramētū. h pterea sic se con
 tempat vt intellēm excedat. et fides locū r meritū ha/
 beat ¶ **Ad vltimū ddm. qz et si dñs vritatē faciat. tamē**
 19 nulla esset vtilitas. nec qntū ad vritatē. nec qntū ad co/
 loratōem. si corpis xpi vritas a qritate abstracteret. r p

ter h nō valet. qz nō dz h fieri nisi qd agruū sacramēto
 ¶ **Questio iij. c**
 Uerū corpus xpi sit sub spēbz diffinitive. et qz nō videt.
 qz illd loco diffinit qd ē i vno solo loco. sz corp? xpi sub
 sacro ē in pluribz locis. sz rē. Probatio mioris. oē qd ē
 vbiqz pscraf i pluribz loc. ē. sz corp? xpi ē tale. sz rē.
 Itē oē illd i qd possibile ē pla i pluribz loc. quertū. possi
 bile ē i pluribz loc. ē. sz corp? xpi ē hñ. sz rē. sz nullum tē
 hz ē diffinitū. sz rē. Itē vbiqz se extendit xpi vbi et cūm
 extendit ē sacm. sz vbi nō ē determinata ad locū sicut pz
 sicut km qd ē panis. sz nec h sacm. sz nec corp? xpi iteri
 cōtētū. ¶ **Itē qd ē in vno loco r p sine sui mutatiōe eē i**
 alio nō ē ibi diffinitive. sz corp? xpi ē hñ. qz ē i celo et
 p sine mutatiōe sua eē in loco alio vt in altari. sz rē. Lō/
 tra. oē indiuiduū ē h r nūc. sz corp? xpi ē indiuiduū. sz est
 h r nūc. sz qd ē h r nūc ē in loco diffinitive. sz rē. Si di
 cas qz corp? xpi qritas sit indiuiduū. tm ē vritas sbe imēse.
 r rōe illi vritas hz qz ē i pluribz loc. si ista ē sufficiens rō
 sz ab instanti pceptōis fuit i pluribz loc. qd stultū ē dū
 cere. Pterea illa vritas nō aufert ei qm sit indiuiduū. sz nō
 aufert eē h r nūc. nec eē diffinitū. ¶ **Itē si xps i sacro pē**
 eē i pluribz loc. esto qz tria loca sint. i illis possibile ē eē
 corpus christi. ergo possibile est esse vbiqz. Sed hoc
 eū sit solū dei. impossibile ē alteri quertū. ergo r cetera.
 Itē qd sic ē in aliq qz mouet ad mortū illi. in illo ē diffi/
 nitive. sz xps mouet ad mortū totalis speciei. sz rē. Pro
 batio mioris. cū trāsferat spēs. vere dicit trāsferri corp? xpi
 verū. sz rē. ¶ **R. sic dicit innoc. quē ad modū dei filius**
 fm diuitate hz triplicemodū cēndi. in oibz p cēntiā. i tu
 20 stis p gram. i ppo p vniōē. Sic corp? xpi localitē ē i ce
 21 lo. pōalitē i vbo. sacraliter i altari. h tertio mō dicit ipz
 regiri i pluribz loc. qz plures sūt spēs cōtētes. vñ p se
 loquūdo ē i vno loco. tm in q diffinit sicut indiuiduū. quia
 22 nō multa in ipm quertuntur que sunt in diuersis locis
 sz ipsum per consequens est in diuersis locis fm illum
 modū fm quē multa in ipm quertūt r h sub sacro. Unō
 norandū ad itelligentiā obiectoz qz corpus xpi ē indiui
 duū. r indiuiduū in qd plura quertūt fm se. Quia indiui
 duū ē. in celo tm in ppo r diffinito loco ē. Qz vō in ipm
 plura quertūt. nō hz terminū sbe limitari ad vñ locū. sz
 erēdit se ad locū quertōis. r qz quertōis loca nō pnt eē
 oia nec vñ solū imo plura. qz ad h nec imēse ē sicut
 23 rē. nec oīno diffinit sicut aliqd indiuiduū. sz medio mō
 sicut rē fm modū cēndi. p gram nō in oibz sed i pluribz.
 Si qz qz rō qz corp? xpi ē i pluribz locis. credo qz hec
 sit rō. qz plura quertūt in ipm totū. et i pluribus lo. is.
 Si qz qz rō plura. ddm qz dñs instituit. Et si qz rō i
 24 stitutōis. dd qz cū spūalis r cōis. id narū ē cibare plu/
 res. r id plura quertūt ipm. apertudinē aut cibādū spi
 ritualitē hz ex vniōe cū diuitate. actū vō ex illo sacro. r id
 institutū ē vt plura i illud corp? quertūt r sub h sacro.
 Qd obr pmo de indiuiduo pz. qz vltra rōem indiuiduū
 hz qz plura quertant in ipm i diuersis lo. is. vñ sic indiui
 duū in qd alta pnt quertū fm pte pōt eē in maiori loco.
 sic illud in qd alta quertūt totalitē i diuersis locis pte
 25 in pluribz locis. ¶ **Ad aliud pz rñsio. qz nō i oibz pte**
 quertio. qz sacerdos nō haberet locū ad cui? misterū sit.
 Postro aut p ipōssibile qz tm essent tria loca. tūc dd qz
 eēt vbiqz. sz nō sicut de. qz de ē vbiqz p se sui imēsitatē
 vñ nulli pte ab eē. sed corp? xpi ē vbiqz p se locoz pauci/
 26 rarē ¶ **Ad illud qd obr de motu trās barōis ddm qz cor**
 pus xpi mediū tenet inter se imēsu r eē diffinitū. r id eē
 ammo ē imorū r qd ammo mobile. Mobile dē ē i vno
 loco. r imorū in alio. r in cadē hostia nō mouet ad mortū
 pteū. nec p se. nec p accēs. nisi trāsferat tota hostia. sz sz
 simpli mutaret r oīno dñi argueret. sz h nō hz vritatē.

Questio lxxxij d

Utr corpus christi sit dimensione sub alijs speciebus siue
 circumscriptiue. et sic videtur. qd omne qd hz extensione siue
 dimensio. et ab ista no abstrahit. sed e alicui est ibi di-
 mensiue. Sicut corpus christi sub argumeto no abstrahit
 a dimensioe. cu sit organicu. ibi. et habeat partem et partem. q
 est ibi dimensioe siue circumscriptiue. **¶** Utr corpus xpi non
 abstrahit a suis ppterantibus. Sicut dicitur pbs. ppum e po-
 sitioe pmo loco adherere sube in ser pncip hys. q si no ab-
 strahit ab alijs ppterantibus magis remotis. nec a pde. sed
 positio est ordinatio pti i loco. q. r. **¶** Utr omne corp
 qd est alicubi localiter. e ibi circumscriptiue. Sicut corpus
 xpi in sacramento e localiter. q dicit Innocentius qd pti-
 bus locis existit. Sicut h no e nisi sub sacro. q. r. **¶** Utr
 omne corpus qd est alicubi ita q nec excedit nec excedit
 ab eo in quo est. no est tm localit sed etia circumscriptiue et
 dimensioe. Sicut corpus xpi est sub sacro q. r. **¶** Con-
 tra esse diffinitive e supius ad esse circumscriptiue. Sicut corp
 xpi no e diffinitive sub sacro. vt pbatu est. q. r. **¶** Utr om-
 ne qd e dimensioe alicubi e qur illi in q est. q si dimensioe
 est equat hostie. scilicet qd hostia. et tuc sit equat pti-
 ergo vnu et id e equale pti et toti. qd qd e da no pti face-
 re. q. r. tuc id e est ma. et minus seipo. et duo dictione op-
 posita simul vera. et bicubitu egle monocubito. **¶** Utr
 omne qd e in aliquo terminatiue. si sit dimensioe nec e
 figuratiue. h p. q. cu corp xpi sit ibi terminatiue. q
 nec excedit nec excedit. si e dimensioe. est eiusde figure. er-
 go orbicularis et subtilis. **¶** Utr omne qd e alicubi inseparabi-
 lit. si e ibi dimensioe mouet ad motu ei in quo e. siue tras-
 ferat siue trasfuerat. Sicut corp xpi e in hostia inseparabil-
 it. q si e ibi dimensioe. sicut hostia verit. ita et corpus. et ita
 habebit aliqui caput supius. aliqui pedes. Si ad h oia
 rundeas p miraculu. q illud e et vey si est p natura. h no
 solut. q p miraculu nunq separatur diffinitio a diffini-
 to. Sicut rones pcedut no fm accitales ppterates sed p p-
 pas rones siue diffinitioes. **¶** Utr. ddm. q illud dicit esse di-
 mensioe alicubi. qd ita est illo qd totu in toto. et p in p-
 te fm comensuratiue. et hmoi no debuit esse corp christi-
 sub sacro. q tuc necru est illi e qri et figurati. sicut p-
 bant rones p dicit. Sicut h no congruebar veritati sacramen-
 ti. q supra sicut pbatu est ad vitare sacri requirit q sit ibi
 in qntitate tota. et si e qretur hostie no esset in sua qntita-
 te. Sicut confirmaret no in sua figura. et ideo h no debuit fie-
 ri. Sicut debuit fieri vt corpus bnis sua pfectioe est i hostia
 illa. et ita habes sua dimensioe no est ibi dimensioe. Lo-
 cedede q sit rones ad hoc inducere. **¶** Ad illud qd obf. qd
 27 habet dimensioe e dimensioe. ddm q hoc veru est sit ibi
 sicut locatu i loco. Sicut no e ibi sic. Sicut tanq signatu conti-
 tu in signo. et q eode mo signat i pua hostia vt i magna
 eode mo corinet. **¶** Ad illud qd obf. q no abstrahit a pp-
 28 erantibus. ddm q ppterates corpis xpi sut duplices. Que
 da absolute. vt e bicubitu et talis figure. Que da relate
 vt videri et rāgi. et tm locu occupare. **¶** Ab absolutis no
 abstrahit. tu ppter veritate sacri. q. ogret vt magnum
 corp sit i pua spe. tu ppter veritate fidei qua ogret ocll
 tari. Sed h sciēdu q pte ordiatio pti i toto. et ab hac
 no abstrahit. et hac loqf pbs. Et pti i loco. et ab hac ab-
 strahit ppter sacri vitare. **¶** Ad illud qd obf. q e ibi loca-
 29 lit. ddm q aliqd dicit ibi e localit. aut q e fm corpale pti-
 tia. aut q fm comensuratiue corp debita. Pmo mo est
 ibi localiter. secūdo mo no. imo tm i celo. **¶** Utr Innocēti-
 us distinguit e localiter esse sacralit. **¶** Ad illud qd
 30 obf. q terminatiue est ibi. ddm q esse conterminatiue
 d. duplr. Uno pvariue. q nec excedit nec excedit. et sic

et hoc no sequitur esse dimensioe. Alio. positioe. qd pti-
 tu ser pmo. et postremu postremo. et mediu medio. et qd
 sic e ibi dimensioe. Sicut sic no e ibi. o p xpi. et no e ibi di-
 mensioe siue circumscriptiue. Quis no excedat nec excedat.
 q mediu medio no ruder. **¶** Questio v e
 Utr corpus xpi sit i qliber pre hostie. Et sic videtur. qd itadi-
 cit hyla. et dicitur. se. di. h. vbi ps e corpore ibi et totu. q cu
 i qliber pre hostie sit aliqd de xpo ponere. q i qliber pre
 est totu ptere. **¶** Utr signent vna pte eq magna. impossi-
 bile videt q sit ibi pes sicut totu corp. ergo cu maioris
 nobilitatis sit totu corinere q pte. et no sit mai impos-
 sibile. vt qd sit tenedu. **¶** Utr pstar q p fractioe e totus
 xps i singulis pti in quocunq fiat pteico. Sicut fractioe
 nihil nouu ibi efficit. ergo an fractioe erat totu in qliber
 pre. Si dicas qd er pti i speculo. si valet. qd i spec-
 culo gnat spes i singulis pti ab obiecto. Sicut ibi no e ali-
 qd amplu bis facies corp xpi de nouo ventre. qd vba lo-
 go tpe sut an dca. q sp e ibi totu. **¶** Utr corp xpi sub sac-
 mento sublimat ad excellētiore modu eēdu q spū-
 rit. et tm i vno lo. o. e. Sicut corp xpi pns e plib. q si spū-
 est ita i toto q i qlibz pre. multo fort corp xpi. **¶** Utr
 in quersioe panis e totu omogeneu. q qlibz ps hz rōez
 totu. ergo cu no sit maior rōe ista ps aueriat i hāc p-
 re q i illa. q rōe i vna et i oēs. ergo si qlibz ps i totu. p
 27. **¶** Utr h p m o n d i f p impossibile. signent aliquā prez
 esse ibi. aut e ibi totu aut ps. Si totu. habeo ppositum
 Si ps. tuc diuidat hostia. bec aut e ps aut e totum. Si
 ps q rps e diuisus. Si totu et ps no erat. q p p rinet
 bec ps hostie q ps. ergo de necessitate aliqd ibi auerū
 in pres qd ps no fuerat. et vltre. lo e mutar. q ps
 illa cessit alijs pti q de nouo eē ibi incipiūt. **¶** Utr esto
 q fieret cōseratio i pane q eē maioris qritatis q cor-
 pus xpi. tuc vel aliq ps bodie eē vacua a corinētia cor-
 poris xpi. aut corpus xpi e ibi mar. q sit p natura. aut
 est in qliber pre. Sicut pmi est pfectioe sacri. scdm p pte
 ctione corpis xpi. ergo teratū e ponēdu. **¶** Sicut si vbi
 pars. ibi totu. ergo vbi vna ps ibi qliber. ergo ps no e
 a pte disticta. ergo corpus xpi est ibi cfusu. **¶** Utr esto
 tu est in qliber pre. ergo cu possibile sit hostia diuidi in
 infinitu. vt q corp xpi erit ibi infinites. **¶** Utr tādē
 facit si e in toto totu qtu si e in qliber pre totu. ergo po-
 nere q sit in qliber pre e ptere supfluitate. **¶** Utr ad h sac-
 mentu cōcurrūt vbi er elm et inētio. Sicut inētio mistri e q
 subto tali spe totu sit xps. nec fert inētio ei sup pres. q p
 res sut innumerabiles. ergo i illis no e totus. **¶** Utr. ddm
 q duplex e h positio. **¶** Aliqz em positio e q subto tali
 spe sit totu corp. ita q sub nulla pte totu an fractioem.
 sed p fractioem e in qliber pre totu. et h dicitur ventre no
 a virtute auerēdi. q h no est p quersioe. sed p insepa-
 bile vntōe. Sicut em vbi corp vbi aia xpi ppter cōiuncti-
 onē. sic cu bec ps rinetur aliquā pte corpis et inseparabi-
 lit. **¶** Rur illa ps no posset diuidi ab alijs. q corp e in
 corruptibile ppter cōiunctōe. **¶** Utr separat pre hostie ab hostia
 totu trahit secū. Et ponūt exēplū i speculo. q. imago hz
 eē spūale qd no pte diuidi. et i alia pte speculi remāet ps
 imāgis. sicut i toto. Sicut etia dicit i aia scētibili q nata e
 eē i corpe anuloso. ppter cōiunctōe rōz i pti. et toto. **¶** Utr qn
 diuidit ps a toto. remāet i ea tota aia. **¶** Sic suo mo in
 30. **¶** Utr q. no e ponēdu i h sacro nisi qd nec e. et rō
 cogit p fractioe eē i pti diuisiuis hostie. an fractionē
 aut ponūt eē i oibz pti. q rō cogit no sūt apli ponere
 Alioz opio e q corp xpi ita e i toto q i qlibz pre i q sal-
 uat spes totu. et h qd e ponūt n ppter necessitate. Sicut rōz i
 ducētē et i quersioe et i fractioe. In quersioe. q. cu totum

sit omogeneū. non est maior: rō quare magis vna pars in vnam partem quā in totū cōuertat. ex quo nō requirit determinata pars. Unde innocenti⁹. ego sane cōcesserim q̄ totalis panis in totale corp⁹ conuertit. ita nō q̄ nulla pars panis in aliquā parte corp⁹ transit. In fraccōe sicut videmus q̄ qua rōne post in qualibet parte tot⁹. eadē rōne similiter ante. An innocenti⁹. reor. (salua fide materiae) q̄ vbi est panis p̄secrat⁹. totū in singulis partibus cōtinet. quod inde cognoscitur. qm̄ in quocunq̄ parte spēs diuidantur. in singulis ē tot⁹ xp̄s. Et hec positio est pbabilior. et hinc magis p̄sentio. q̄ facit ad veritatem sacramenti et vtilitatem fidei. Ad veritatem q̄ xp̄s ibi cōtinet vt signatū in signo. et q̄ rō signandi vniformiter ē in partibus et in toto. ad veritatem sacramenti spectat q̄ vniformiter sit in partibus et in toto. Ad vtilitatem fidei facit. quia fantastica imaginatio multū impedit nos ab eleuatione ad cōtemplandū credenda. Sed si corpus xp̄i ponatur ibi ita q̄ pars in parte totū in toto. nō est oīmoda abstractio ab imagine. Sed quando ita ponit q̄ totus sub qualibet parte. hoc nullatenus cadit sub ymaginacōe

Veritatem fidei cōfirmat ostendens q̄ corpus xp̄i vere ē in altari multiplici auctoritate.

Satis responsū est hereticis et obiectōibus eorū. et. Sup̄ reprobauit magister errorem ponentū corpus xp̄i nō esse vere in altari. et hoc respondendo eorū sophisticis obiectōibus. in parte ista veritatem fidei cōfirmat. ostendens q̄ corpus xp̄i vere est in altari multiplici auctoritate. et similiter cum hoc ostendens qua virtute sit ibi. Et habet hec pars tres partes. In prima resumit errorem superius positum cum sua ratione. vt ipsum infringat veritatis ostensione. In secunda manifestando veritatem cōvincit errorem. ibi. Hec et hīs similia obiectiunt

37

Satis r̄sum est hereticis et. Contra. q̄ hīs duabus obiectōibus ipse nō r̄ndit. s. de manducacōe dñi nō s̄ri. qd̄ vt ē ir̄reuerentia. et de formatōe corporis xp̄i qd̄ videtur esse demerite. R. dōm q̄ solutio huius secūdi articuli patebit in sequenti di. cōuersiōe. Aliterius vero. s. de ir̄reuerentia patet ex sequenti quia non manducacōe carnali sed spūali. sicut medicina salutaris. et hoc non est ir̄reuerentia. imo magis ir̄reuerentia domini contemnere

Resumit errorem superius positum cū sua ratione q̄ in altari non sit verū corpus xp̄i. vt ipsum infringat veritatis ostēsiōe.
Satis r̄sum est hereticis et obiectōibus eorū qui negant verum corpus xp̄i in altari esse. et panem in corp⁹. vel vinū in sanguinem mystica consecracōe conuertit dicentes. Quis audeat māducare dñm suū. Quis etiā audeat dicere q̄ die formari corpus xp̄i de materia vel substantia que non fuit caro virginis.
Manifestando veritatem cōvincit errorem. ostendens duplici veritate q̄ corpus xp̄i vere pos sit esse in altari
Hec et hīs similia obiectiunt illi in diuino misterio legē nature sectantes. quorum p̄fidiam subdita p̄uincunt testimonia. Aut enim veritas. Accipite. hoc est corpus meum. Item Amb. Si tantum valuit sermo helye vt

Aug. i. li. de sacris.
 Athel. xvi.
 Ambro.

Unde multum subleuatur homo ad p̄auitatem intelligētie. Ad illud ergo quod obiectur in cōtrariis q̄ ibi ē p̄fusio. dōm q̄ non est. q̄ si pres nō distinguatur s̄m positōem in loco. distinguatur tamē s̄m positōem in toto. et iō nō est ibi confusio. q̄ ē ibi positio q̄ ē ordinario p̄tium in toto. Ad illud qd̄ ob̄t q̄ infinites eēt. dōz q̄ q̄uis anima sit in qualibet parte corp⁹. r̄men scilicet ē. quia vñ est corpus. similiter in vna hostia. q̄uis in oibus partibus ē ibi. nō scilicet. nec hostia ē diuisibilis ip̄tes in finitas. ita q̄ rō totū. s. panis vel p̄uacatis dñis saluet. q̄ in diuisiōe cōtinuē stat⁹ naturalis q̄r̄ ad pres s̄m formā. Ad illud qd̄ ob̄t de sup̄fluitate p̄ r̄nō ex tam dicitis. q̄ em̄ corp⁹ xp̄i sit in singulis partibus hoc facit ad sacramenti veritatem et fidei vtilitatem in p̄mō. uendo ipsum intellectum. et ideo non superfluit.
 Ad illud quod obiectur de intentione. dicendum q̄ non oportet q̄ specialiter et discretē seratur intentio ministri super omnes partes. sed quia omnes partes habent rationem totius. sufficit q̄ super totum. et sic in q̄ liber parte quod in toto.

In tertia concludit veritatem iam probatam. ibi. Et hīs alijsq̄ constat. Prima parte et vltima remanentibus indiuisibilibus. media diuiditur in duas. In p̄ma ostendit duplici auctoritate q̄ corpus xp̄i vere p̄t ē in altari. In secunda ostendit q̄ nō solū p̄t esse. imo vere p̄t p̄secratōz ibi. Itē an b̄ndictōz alia spēs notat. Et vt res auctoritates habent secum rōnes cōiunctas. Nam p̄m̄ due dicunt q̄ vbi viret. et h̄r spūsancti que poruit in vtero virginis mirabiliter et p̄ter ordinem nature formare corpus christi. potest similiter ymo multo fortius substantias in id quod non erant mutare. Similiter due sequentes dicunt q̄ panis conuertatur in verum corpus. et ibi sit corpus vbi erat panis. hoc fit secreta potestare et virtute spūsancti.

ignem tantū d̄ celo deponeret non valebit nisi sermo xp̄i vt substantias mutet. De totius mundi opibus legitur. quia ip̄e dixit et facta sunt. et. Sermo igitur. i. filius qui potuit ex nihilo facere quod non erat. non potest ea q̄ sunt in id mutare quod nō erāt. Non enim minus est causare q̄ inuolare nouas naturas rebus. Item si ordinem q̄rimus. viro mixta semina generare p̄sueuerat. Liq̄t ergo q̄ p̄ter nature ordinem virgo generauit. et hoc qd̄ p̄ficimus corpus ex virgine est. Quid ergo hic queris nature ordinem in xp̄i corpore. cum p̄ter naturam sit ip̄e p̄tus ex virgine.

Quid sit corpus xp̄i non solum potest esse in altari. immo ē vere post p̄secratōem
Item ante b̄ndictōnem alia species notat. post p̄secratōem corpus significatur. Ante con-

medicinam. 38
 Si r̄nū valuit sermo helye et. Queritur de hoc Ambro. et. bo vnde hoc habuit sermo. Aut a se aut aliunde. Non a se. stat. Non aliunde vt viderit. quoniam apperere vlt perere consumptionem alioū non est charitatis. cum charitas dicet contrarium. Sed si non est ex charitate. non est ex audienda peritio. ergo reciet a R. dicendum q̄ sermo dei dicitur valuisse. nō quia potētia fuit in helya vt cōseruaret illud faciendum. sed

ps. xxxij.

quia ad eius pe-
nitios astitit vis
superior. 7 b no
fuit tantuz rone
charitatis q erat
in eo. s; potius
rone gre miracu-
loru q potissime
vigebar in eo.
Nec peccavit i
hoc helyas imo
digne fecit. quil
li cōfiteres in
multitudine co-
mitū irruerent
loqbant p̄tēne/
res virtutes dei
q erat in eo. 7 id
iusti expei sunt
dei iudiciū iusti
7 potētia virtū
cti. 7 nos etiam
instruati sumus
quāra seruis su-
tis velut de reue-
rentiā exhibere.

Aug. i li.
iniaz p̄p.

Ambr. i li.
de sacris.

secratiōe aliud d̄r. post cōse-
cratiōz s̄guis nūcupat. Tu dicis
amē. i. vox ē qd̄ sermo sonat. af-
fect⁹ sentiat. Itē aug. In spē pa-
nis 7 vini quā videm⁹. res inui-
sibiles. i. carnē 7 s̄guinē hono-
ram⁹. Nec sūt p̄dīm⁹ has du-
as spēs sic añ p̄secatōz p̄deba-
m⁹. eū fidelit̄ fateamur añ p̄se-
cratiōz panē eē 7 vinū qd̄ nā for-
mavit. Post cōsecratiōz x̄o car-
nē x̄pi 7 s̄guinē qd̄ b̄ndictio p̄se-
crauit. Itē Amb. Panis ē i alta-
ri v̄lrat⁹ ante x̄ba sacra. vbi ac-
cessit cōsecratio de pane fit x̄pi
caro. Quō at̄ p̄t qd̄ panis ē esse
corp⁹ x̄pi. Cōsecratiōe q̄ fit f̄mo-
ne christi. Item si tanta vis est
in sermone domini vt incipiant
esse que non erant. quanto
magis opatorū ē vt sint q̄ erant
7 i aliud p̄uertāt. Et sic qd̄ erat
panis añ p̄secatōz. iā corp⁹ x̄pi
ē p̄ cōsecratiōem. qz sermo x̄pi

Post conse-
crationem vero carnē x̄pi et sanguinē qd̄ b̄ndictio p̄se-

AD intelligentiā huius partis duo principalē
queruntur. Primo queritur de sacramento eu-
charistie per comparationem ad virtutem tras
substantiantē. Secundo per comparationem ad virtutē
apprehendentem. Circa primum queruntur quattuor.
Primo queritur de virtute transsubstantiādi per com-
parationem ad virtutē creandi. Secundo per com-
parationem ad virtutē concipiendi. Tertio per com-
parationem ad verbum. Quarto per comparationem
ad elementum.

Questio. j.
Utrū equalis virtutis vel maioris sit panem in cor-
pus x̄pi conuertere. quanti est aliquid de nouo creare.
Et q̄ non sit equalis virtutis videtur per verbū Am-
bro. Quoniam ambro. arguit sic. Si sermo x̄pi potuit
facere quod non erat. non potest ea que sunt in id muta-
re que non erant. quasi dicat potest. sed ista ratio nihil
valet. nisi illud esset maioris potentie. ergo potētia cre-
andi est maioris potentie q̄ transsubstantiādi. Itē
ratione videtur. quia vbi est maior distantia ibi maior
virtus reducens. Sed inter ens 7 non ens est maior di-
stantia q̄ inter ens 7 ens. ergo maior est virtus in crea-
tione in de non ente qua fit ens. Itē maior est vir-
tus que agit paucioribus medijs 7 auxilijs. Sed virt⁹
que p̄ducit ex nihilo sibi sola sufficit. que vero ex aliquo
aliā rationem presupponit. ergo rē. Contra. maius
est de impio facere ptim q̄ creare celum et terram. S;.
transsubstantiatio panis in corpus x̄pi multo maior ē
q̄ impium iustificare. ergo illud maioris virtutis ē q̄
creare. Item illud est impossibile quod mens bene-
disposita difficilius iudicat. Sed omnis mens facili-
us credit aliquid de nouo fieri q̄ aliquid in aliud trans-
mutari sine illius augmento et aliqua mutatione. ergo

creaturā mutat. 7 sic ex pane fit
corp⁹ x̄pi. 7 vinū cū aq̄ i calicem
missū fit s̄guis p̄secratiōe x̄bi
celesti. Itē aug. Sic p̄ sp̄m̄ctm̄
vera x̄pi caro sine coitu creatur
ita p̄ eūdē ex s̄ba p̄is 7 vini idē
corp⁹ x̄pi 7 s̄guis p̄secat⁹. Cor-
p⁹ x̄pi 7 x̄itas ē 7 figura. Veri-
tas dū corp⁹ x̄pi 7 s̄guis x̄tute
sp̄s panis viniq̄ s̄ba efficit. Si-
gura x̄o eīd qd̄ exteri⁹ sentitur
Itē eusebi⁹ emisenus. Inuisibil
sacerdos visibiles creaturas in
s̄bam corpis 7 s̄guis sui verbo
suo secreta p̄tate cōmutat.

Concludit veritatem iam p-
batam.
Ex hys alijsq̄ pluribus con-
stat verum corpus christi 7 san-
guinem in altari esse. immo in-
tegrum christum ibi sub vtraq̄
specie. 7 substantiam panis in
corpus. viniq̄ substantiāz i san-
guinem conuertri.

nem illam sanctissimam.

illud difficilius. Item vbiq̄ est finita distantia
inter extrema aliquid manet cōsequente Sed in trans-
substantiatiōe nihil consequente manet. ergo inter ex-
trema est distantia infinita. 7 si hoc. transsubstantiatiō
talis est a virtute infinita. 7 sic non est maioris poten-
tie quā istud. Item maioris potentie est facere quod
vnum sit in pluribus locis q̄ q̄ vnum sit. Sed hec vir-
tus que facit corpus christi esse in altari facit ipsum in
pluribus locis esse. ergo illud est maioris virtutis. 40
Responso dicendum q̄ si loquamur de virtute cre-
ante et transsubstantiāte que maior sit quantum ad se
non est differentia. quia vna est nec intensa nec remissa
Si autem quantum ad effectum quis sit indicatus
maioris potentie siue magis declaratiuus potentie di-
uine. dicendum q̄ in qualibet harum operationum est
considerare principium initiale. distantiam mediam.
7 terminum finalem. Quantum ad principium initia-
le maioris virtutis est attestatio creare q̄ transsubstan-
tiare. quia ibi ex nihilo h̄c operatur in aliquid. Quan-
tum vero ad distantiam mediam est equalis virtutis.
quia vtrobiq̄ nihil commune reperitur. nec manet f̄m
genus subiectum licet f̄m genus predicabile in alte-
ro. Quantum vero ad terminum finalem. quia in crea-
tione fit vt quod non erat sit. in transsubstantiatiōe
fit vt quod erat alicubi sine s̄m mutatione sit alibi. illd̄
quidem est maius. sed hoc rarius. 7 illud maius est sed
istud maius videtur. Quantum ergo ad terminum fi-
nalem maius est creare. sed maius videtur transsubstan-
tiare. Rationes ergo prime vere sunt. quia maior effe-
ctus est creare. et quantum ad terminum finalem. 7 q̄n-
tum ad principium initiale. In hoc tamen q̄ corpus x̄pi
sup̄ excellit. oportet creaturam prout est cum animo et
diuinitate. 7 transsubstantiatio facit vt illud corp⁹ sit in

cauit. Videtur
Aug. dic male
dicere. quia in
substantia for-
menibil est per-
tinens ad bene-
dictionem. sed di-
citur totū p̄ mo-
dum narratiōis
quod potest euz
dicatur. hoc est
corpus meum.
Itē. dicendum
q̄ verba in qui-
bus cōsistit vis
consecrati dicitur
beneficatio. tū
ratione bene-
dictionis p̄ce-
dentis. tū qz ad
eorz platiōz do-
minus b̄ndicti-
cit. quia conuer-
tit in corpus qd̄
super omnia b̄n
dicit dicendo p̄
fecit donis gra-
tiam animaz
7 sanctificatiōe
et puritate car-

Aug. i se-
mōe q̄dam
d̄ b̄bis euz
Eusebius
Emisenus

altari. ideo excellit oem rei alteri creatorem. non tñ sui
 41 formatione. s. in vtero. sicut videbitur. Ad illud qd
 obr qd manus est de impio facere pijs. rē. Ddm qd illd di
 42 cut mar? saluo li. ar. qd h er preli. ar. ē resistētia. ibi. nlla
 nō sic i. pposito. Ad illd qd obr de iudicio mentis di
 43 parēt qdus minor. vñ nō valet. Ad illud qd obr de
 distātia. ddm qd h ccedēdū ē qd ad h qd nihil cōcrema
 44 ner. s. nō qd ad distātia i rōe generis pncipalis. Ad
 illud qd obr. qd manus ē facere qd in pluribz locis. rē. di
 cendū qd aliqd nō ens sit. aut est in potētia vt sit. aut
 nullo mō. Si aliqd modo ē in potētia vt sit. tūc bñ con/
 ccedēdū est qd manus ē facere. qd in plibus locis sit qd sit
 qd est i potē. ita ad esse. nō ad plura loca sum. S. qñ nll
 lo mō est i potētia vt sit. r. qd uitate hz ad h vt i pluri/
 bus locis sit. pñm ē manus. r. sic i. pposito. qd illd quod
 creat nullā habet potētia nec ordinarē ad h vt sit. S. qd
 corp? xpi tā cōditū r pfectū ydoneitatē habet ad hoc vt
 sit in pluribus locis sub sacramento.

Questio ij.

De virtute transsubstantiadi p cōpationem ad virtutes
 picipiēdi. Et qd vrus transsubstantiadi sit nobilitor onidit
 sic Nobilitas r magnitudo vtrius p actū dinoscitur.
 r act? p terminū. S. vrus pceptōis i virgine creata est
 ad corp? xpi passibile r mortale. rāssubstantiatio aut ad
 corpus impassibile r imortale. r h p esse i pfecta etate.
 substantia et qd trare. g. rē. Itē qd illd vt imortale.
 r hoc pur ē in pfecta etate. et qd incipit actio minorē ha/
 ber dispōem ad terminū actōis. tāto vire? reducēs ē et
 cellētor: r virtuosior. Sed panis minorē hz dispōnem
 ad carnē xpi qd caro brē hgis. cū qd vrate rāssubstantiatio
 nis panis rāssicat i carnē. r virtute pceptōis caro bea/
 te hgis scā sit caro xpi. videt qd vrus rāssubstantiati
 onis sit dignior r excellētor. Item qd vrus magis se
 distādit r cōicat tāto potētor: r melior. qd bonū ē com
 municariū sui. Sed vrus transsubstantiadi ē cois tori
 mūdo. r dñi carnē facit esse vbi cūqz fideles sūt. vir/
 tus autē cōcipiēdi solū fuit in virgine. r xpm solū in vno
 loco fecit esse. ergo hec vire? rāssubstantiadi ē nobilito/
 or r excellētor. Contra illa vire? ē dignior qd subiectū z
 suū facit digni? r excellētor. S. vritus picipiēdi da/
 ra virgini marie fecit eā mltō digniorē qd vrus sine po/
 tēstas psecrādi: data sacerdoti vel verbo. g. vritus con/
 cipiēdi ē excellētor. Itē opus illud ē maius r excel
 lētor. de qd tenet qd fm rēctā rōem plus laudare deum
 r ei regnari. S. magis tenemur laudare deū de pcep
 tōne gloriose hgis qd de cōsecratōe quā facit sacerdos
 in altari. g. rē. Itē ista virtus ē potētor: r maior que
 pōt in pl? Sed brā virgo vrica cōceptōe cōcepit illd
 idē r m qd oīes sacerdotes oībz psecratōibz pficiūt
 a pncipio mūdi vsqz ad finē. r pterea nonū aliqd qd nō
 erat nobis pcept. s. sacerdos nō pfacit nisi quod erat.
 ergo virtus pceptōis ad maiorē effectū siue terminū se

45 extēdit. g. nobilitor. R. ddm qd dupl? ē loqui de vtra/
 qz baz vritū. Aut pur sūt in suo fōre r pmo pncipio vt
 dicat vire? cōcipiēdi que optata ē pceptione r pncipali
 ter r ppa auērate. r similiter virtus rāssubstantiandi.
 r sic nō est cōpario fm magi? r min? i se. S. si cōpetur ad
 manifestatiōne scām p effect? iudiciādū ē qd se habēt sic
 excēdētia r excessa. Licet enī vtrūqz sit nobilissimum et
 ostēdat dei potētia esse sumā. in illo tamē magi? lau da
 tur maiestas diuina. r in h captiuat magis ratio nostra
 Alit? possim? loqz de hac duplci vrate pur dī cōicari
 creature fm qd hgis. data ē p rās cōcipiēdi. r sacer /

doti per verbū potestas pficiēdi. r sic loquendo simplr
 vire? cōcipiēdi est dignior r excellētor. qd subm magis
 nobilitat. mar? enī est eē mēm dei qd ē sacerdotē. Quia
 etiā actio hgis ē gloriorior r pclarior. mar? enī ē concī
 pere qd pficere. qd termin? actōis pl? accipit a cōcipiēte
 mē. qd a pficere sacerdotē. Accepit enī a mē hūanita/
 tē r eē. n. s. mē hic vel eē ibi. i. psecratōe vō sic meli? pare
 bit corp? xpi nō incipit eē rē. Ad illud qd obr de no/
 46 bilitate corpis xpi tā p rāssio. Nā corp? xpi in psecrat
 one nō sit. qd si fieret tūc vtrūqz bñ pcederē rōne. S. cer/
 te tūc nō sit eis hūanitas. qd facta ē in pceptōe. Nō sit
 gloria corpis. quia facta est in resurrectione. Nō sit
 perfecta etas. quia. xxx. annorum spacio est perfecta.
 Unde argumentum defie. quia arguit ac sificeret. S. p
 per consecrationem nihil nouū fit. s. hoc solū fit vt qd
 erat in celo pfectū r glorioz. vrate rāssubstantiadi idē
 sine mutatiōe sit in altari. Ad illud qd obr qd minor ē
 47 dispositio. ddm qd ex vtraqz pte erat potētia obediēte.
 verū enī esto qd minor sit dispositio. tñ vire? data vbo vt
 sacerdoti nō efficit vel reducitur ad actū. sic vrus pceptō
 nis data hgis. r h meli? parebit in tercio pbleumate.
 Ad illud qd obr de cōicariōne qd nobilitor vire? qd le
 48 magis cōicatur. ddm qd h vire? ē ceteris alijs paribz. S. n
 sic est in pposito. Nā beatissima hgis maria tāta habu
 it diuinit? sibi collata vrate qd recte mē dñi dī. r est hūil
 mc. Sacerdos at vel vboz. nec p r. nec mē xpi p r dīci qd
 uis ad ei? misteriu? quertat panis i beatissimū corp? xpi.

Questio iij.

De vrate rāssubstantiadi p cōpatoz ad vboz. Et qd vritum
 vrus rāssubstantiadi sit data vbo plato. an solum sit vrus
 vbi increati. Et qd vbo plato vt ambro. Sermo xpi cre
 aturā mutat. S. oīs actio qd est ab aliq est mediāte vru
 te. s. h est mediāte vbo plato. g. rē. Itē euseb? i iuisibi
 lis sacerdos visibiles creaturas in substantiā corpis r
 sanguis xpi. vbo suo secreta p rāte cōmutat. Itē rōne vt
 qd ee adueniēs alicui qd est in sola p rāte ad aliqd r facti
 ens ipm eē in actu hz vrate aliqā. s. vbo adueniēte ad
 elm statz rāssit in corp? xpi. g. in vbo est aliq vrus ad h
 Itē cū nō sit vrus in spibus. si nō est vrus in vbo. tūc g
 nō est factm no. le. cur? est efficere qd figurat. Itē in om
 ni naturali ope vbi de opaf mediāte creatura data est
 virtus creature p quā opaf. g. sili rōne in ope miraculi:
 g. si illud opaf p verbū. p. qd verbo collata est vire? Lō
 tra. Aug. de vbis dñi. sicut de virgine p spm scm xpi ca
 ro sine coitu creat. ita p eundē ex substantia panis r vi
 ni idē corp? xpi mystice psecrat. sed illud sit solum virtu
 te increata. g. r istud. Itē Ambro. sermo xpi creaturam
 mutat. qd sermo. hic p que oia facta sunt. sed illud ver
 bum est increatū nō creatū. g. rē. Itē rōne videt. qd coz/
 pus xpi est nobilissimū inter creatā. s. potētia rāssub
 stantiadi pōt in illud. qd quertit aliud in ipm. sed nihil
 pōt supra aliud nisi qd est nobilit? r nihil creatū est ipō
 nobilit? g. nulla vrate creata sit. g. nec vrate verbi. plari
 Itē si vire? est data verbo a xpo. aut vbo in mēte. aut in
 scripto. aut in platone. Nō in verbo. nec in scripto. g
 in platōe. s. verbū qd xps ptulit nūqz resumi. p r dīci
 tur aliud. S. illud nunqz fuit nisi nūc. g. nec data est ei
 p rās siue vrus. Itē si dat in platōe. aut subito aut suc
 cessiue. Si successiue. g. successiue opaf. qd stū lū est di/
 cere. vt manifestū ē. Nō enī dare est qd vna ps panis p
 mo rāssubstantiet qd alia. cū verbū respiciat eq luter totū
 nec qd vna ps xpi pus sit ibi qd alia. qd tūc ptes xpi glori
 ficant eēt sepabiles. qd stultū ē dicere. Si subito. aut i
 pncipio. aut mediū. aut sine. Si in pncipio. r statim ē

Questio de existētia corpis xp̄i in sacro altaris sit supra intelle-
ctum viatoris ostēdit sic. Dis cognitio intellectu. ius fm
naturā uenientē nro intellectu incipit a sensu. Pro-
pter qd etiā dicit pbs qd nihil ē in intellectu qd p̄us nō
fuit in sensu. S3 corp⁹ xp̄i ē sub illis speciebus tale qd
qd nūq̄ fuit in aliq̄ sensu. nec in se. nec in fili. ḡ rē. Itē
qd est sup̄ experientia est supra intelligentiā humanā. qm̄
cognitio generat in nobis p̄ experientia (vr̄ dicit pbs) sic
ex multis sensib⁹ vna memoria rē. S3 existētia corpis
xp̄i sub sacro est sup̄ experientia. qz fides nō hz meritū cui
humana rō p̄bet experientia. ḡ sup̄ intelligentiā nr̄am.
Itē intellect⁹ nr̄ supponit h̄ rāq̄ pncipiū p̄ se nō r̄u cui nō
pōt dīdicere qd om̄e p̄tines corp⁹ mat⁹ est vel egle illi qd
p̄tinet. S3 species sive hostia nec ē maior nec eqlus sic
dicit fides. ḡ si intellect⁹ h̄ ponit. ponit ḡ rē. Itē oīs
intellect⁹ human⁹ h̄ dicit. qd si aliq̄d est in aliq̄ toto. r̄ si /
at in minori. qd nec esse hz p̄tibi. aut illud excedit sim-
pliciter. S3 fides nr̄a dicit qd h̄ sacro corp⁹ xp̄i ē in maḡ
hostia. r̄ itē in medietate hostie ita magnū r̄ nō p̄tra-
ctum. ḡ intellect⁹ h̄ nō pōt cape. Lōtra. nullus tenet ad
impossibile. ḡ si h̄ est oīno supra posse nr̄i intellect⁹ nul-
lus tenet credere. ḡ qd nō credit ibi eē corp⁹ sicut fides p̄-
dicat nō peccat. Itē Aug. dicit. qd credim⁹ debet aucti-
q̄ intelligim⁹ rōnē. S3 multas rōnes habem⁹ ad mōstrā-
dum qd ibi sit v̄z corp⁹ xp̄i. r̄ qd si v̄z est. integrū est et
vnū. ḡ videt qd intelligim⁹. Itē qd est supra intellectu ē
supra verbū r̄ sermonē. qz sermo orū hz ab intellectu. ḡ
nō vr̄ qd aliq̄s possit de h̄ sacro loq̄. Querit etiā iuxta h̄
si rōnē est fidei qd est in hoc sacro. vr̄ qd peccat q̄cumq̄ se
intrōmittit disputare de ip̄o. Et itē qd aliq̄ articuli si-
dei sint supra intellectu. p̄pter qd magis d̄ de isto q̄ de
alijs. **Itē.** dōm qd aliq̄ voluerit h̄c subtilitari r̄ dicere
qd hoc aliq̄ mō erat intelligibile. Et q̄uis existētia talis
sit supra naturā corpis humani nō glorificati. nō est n̄
supra naturā corpis glorificati. qz corp⁹ illud hz pp̄rie-
tates lucis. r̄ nobilitates lucis. corp⁹ aut lucis tāre no-
bilitatis est p̄ naturā qd in maiori sp̄cto r̄ minori p̄t eē
ita qd ip̄m nec sit mai⁹ nec min⁹. Exēplum aut dant sic
si lux candele siue lumē sit in magna domo r̄ postmodū
trāsferat in quā. lux candele tanta ē in quā q̄tra in maḡ
nō rarior nec densior. Sicut radē si dirigat in p̄tinquū
r̄ longinquū. Sicut volunt dicere i corp⁹ glorioso r̄ ma-
xime in corp⁹ xp̄i. S3 ista manu ductio ad intelligendū
pot⁹ intellectu obfuscat q̄ ap̄iat. Primū. qz exemplum
nō est uenientē in se. Lumē em̄ nō est corp⁹. nec deflex⁹
corpis. nec rarefit. nec densat. Rursus nō est cōueni-
ens ad p̄positū. qz diffusio luminis eo qd artat fm̄ spa-
ciū. figurat fm̄ illud in quod diffundit. Si ḡ corpus
xp̄i sic esset in hostia. opereret qd figura nati r̄ alioz mem-
broz figuraret plantę hostie. Et itē nō pōt intel-
ligi qd cōtrahat qd vna ps corpis intrer sub alia. ac p̄ h̄
nō maneret corp⁹ q̄stitas r̄ figura. r̄ multa in cōuenien-
tia ad hoc sequunt. Ideo dōm aliter qd est supra natu-
rā corpis glorificati. nec pp̄rietates ille possunt ueni-
re alicui p̄ naturā. r̄ si ueniat. hoc solū est p̄ miraculuz
r̄ iō nō est q̄renduz simile p̄ qd capiat. Si ḡ querat rō p̄
quā intelligat vel v̄z sit intelligibile. dōm qd est loq̄ de
intellectu nro vr̄ est human⁹. vel vr̄ est fidelis. Si vr̄ ē
human⁹. sic intelligit uersus ad imaginē r̄ sensum. et
iudicas fm̄ causas in tr̄nfecas r̄ in feriores. r̄ iō dicit
in assentiēdo. qz nō assentit nisi fm̄ manu ductionē q̄ or-
tū habz ab imaginatōe r̄ sensu. Itē qz iudicas fm̄ cās in
tr̄nfecas r̄ creatas. r̄ ita comparando potentia cōtinēdi
ip̄ius hostie ad potētiā p̄tinedi passiue. r̄ ip̄ius corpis.

r̄ quia inuenit repugnātiā r̄ improporcionabilitatē
ideo dicit in rōcinādo. r̄ ita iste articul⁹ dī esse supra
intellectū et dī intellectū fm̄ qd ē intellectus humanus.
Si autē loquamur de intellectu fm̄ qd ē fidelis. sic dōm
qd assentit fm̄ dicamē fidei. r̄ fm̄ regulā veritatē eterne
ideo sufficit in assentiēdo. r̄ cōcordat i rōcinādo. Intel-
lectus em̄ fidē habens statim credit. et qd hoc p̄positū ē
sibi. s. qd xp̄s esset sub speciebus illis. ad hoc lumē adiu-
lumē fidei. Similiter cōcordat i rōcinādo. qz aspiciat
ad cās superiores. sic em̄ dicit intellectus d̄a p̄r facere oē
qd est cōgruū r̄ fides assumit. r̄ grauz est qd caro christi
exponat in cibū. r̄ iō ratio cōcludit qd d̄s hoc possit ibi
facere. **Itē** intellectus dicit qd veritas nō pōt dicere
falsū. et fides assumit. veritas dixit hoc est corpus me-
um. et p̄cepit vr̄ dicere. ḡ dixit vr̄z. Lū ergo sit in nob
duplex intellectus. s. fidelis et human⁹. ideo sentimus
in nob aliq̄ colluctatōes. fidelis tñ intellect⁹ p̄ualet et
qd est humanus qd eleuat ip̄m extra animalitatē. at tamē
nō ita eleuat qd cōprehendat. vr̄ meritū fidei integrū
maneat. Et hoc patet. qz intellect⁹ human⁹ dicit qd im-
possibile ē qd maius p̄tineat a minori. et fidelis respon-
det qd verū est localiter. et corp⁹ xp̄i magnū nō est ibi lo-
caliter sed sacramentaliter. et q̄uis illud sit impossibile.
tamē p̄t esse deo possibile. et q̄ nescimus qd d̄s possit
mutato mō essendi. ideo licet intellectus ibi p̄ualet. tñ
nōdū cōprehendit. et sic patet rōes ad vr̄āq̄ p̄tē in Di-
me em̄ p̄cedūt de intellectu fm̄ qd humanus. et secunde
de intellectu fm̄ qd fidelis. **Ad** illud tamē qd q̄rur. **Itē**
quare plus h̄ dicit esse supra intellectu. dōm qd in h̄ q̄-
dam mō cōicat nra imaginatio cū corp⁹ unaginatū. et
qm̄ illud dicit. qz vr̄ est sub sacro subterfugit imagina-
tionē. imo supra ip̄as ē. vr̄ p̄habitū fuit. cū accipiat mo-
dum cēndi quē habet sp̄s. ideo cū repugnet imagina-
tio. magis est extra intellectu. S3 articulus alijs tes. di-
uinitatis omnino deficit et nō adeo repugnat. **Ad** il-
lud qd q̄r. quare disputat de hoc sacro. cū totū sit fidei.
dōm qd nō ad generādā fidem. sed ad nutriendā. ne p̄-
ter ignorātam aliq̄s cōcedat repugnātiā fidei. vr̄ neget
p̄ns ad fidē. et h̄ p̄tillissimū r̄ necessariū est. qz m̄ta po-
tunt in hoc sacramento ab incautis in quibus est peri-
culum i afferendo Unde disputamus nō vr̄ melius cre-
damus. sed vr̄ fidē illibata seruemus. dum ip̄a cognita
errores cauemus. et cauendo in veritate persistamus.

Questio

Utrū existētia xp̄i sub sacramento sit supra sensum com-
p̄hensoris. et qd sic videt. qz m̄gr dē i sequenti dī. qd bec est
rō quare sub alia specie tradit corp⁹ christi vr̄ fides ha-
beat meritū. Sed i beatis fides nō habet locū. ergo vr̄
detur qd beatus apparere in p̄p̄a spē. **Itē** q̄uis stā-
tus gr̄e sustineat aliquod velamē r̄ cōpattat. tñ statū
glorie omne velamen reuelat. ergo si corpus christi vr̄
larur sensu nro. p̄pter sp̄m. videt qd beatus sit reuelatū
Itē sensus decipiūtur. p̄pter hoc qd ibi latet christus
sensus nostros. sed in beatis nulla cadit deceptio. et
go nullo mō pōt latere sensui beatorū. **Item** claritas
corpis nō gloriosi nō pōt latere visum nō gloriosum. et
go nec claritas corpis gloriosi visū gloriosū. S3 corpus
christi est clarissimū. ḡ rē. **Lōtra** existētia illa et mo-
dus existēdi ē supra intellectu. S3 nūq̄ sc̄sus eleuat supra
intellectū. ḡ est sup̄ oēm sc̄sus q̄ruēcūq̄ gl̄ficatū. Itē cor-
pus xp̄i sub sacro hz modū er̄ndi eleuatū vltra modū ex-
istēdi sp̄s creati p̄ eo qd ē in q̄libet p̄tē rōnē. et p̄ eo qd i
pl̄ib⁹ locis sit. S3 nūq̄ ocl⁹ gl̄io⁹ videt sp̄m. ḡ nec cor-
pus xp̄i. put ibi existit. Itē sensus gust⁹ ē in beatis sicut

58

59

56

57

dicit Aug. de q̄nq̄ r̄n̄sionibz infra patebit. s̄z esto q̄
de r̄ sumeret x̄pi corp̄. 2 stat q̄ gust̄ nō sentiet sap̄ or̄
carntis. ̄z pari rōne nec visus recipit yr̄ ē ibi. Ir̄ regula
est in p̄spectiva q̄ vbi due magnitudines vident in eq̄
li sp̄acio. maior magnitudo v̄r sub angulo maior. Unde
re em̄ p̄m̄ r̄magularē directionē radior̄. ita q̄ basis est
res visa. 7 angul̄ intelligit̄ fieri circa pupillā. ̄z cū cor
pus x̄pi maī sit ista specie. si videri in tra sp̄m̄ maiorēz
magnitudinē maior angul̄ ē infra minorē. s̄z h̄ n̄ p̄ esse
nisi p̄ miraculū. ̄z ip̄ possibile ē q̄ p̄ natura corp̄ gl̄orifica
60 rū videat̄. imo videre ita em̄ miraculū sic existere. R̄. d̄.
q̄ existētia corp̄is x̄pi sub sacro est sublimata s̄ modū ef
fendi. 7 ois corp̄is 7 ois rei corp̄alis 7 dimensivē. cū vi
sus nō abstrahat a ̄ritate. q̄ ē rōe sensaroz. 7 p̄tate ha
beat corp̄ s̄m̄ modū existēti corp̄alē. q̄ nullo mō visus
̄ritatēz gl̄osus ad h̄ ar̄tingit v̄r videat̄ ibi x̄pm̄ sicut
est. etiā si p̄sens sit. Et si alicui miraculose ostēsus ē. nū
q̄ a nō ostēsus fuit i forma quā ibi h̄z v̄r cōiter dicit̄. qz
ostēsum fuit in forma p̄vult. 7 ip̄ ē ibi s̄m̄ eadē ̄ritatē
quā h̄z in celo. 7 sic ē in q̄libet p̄re. 7 iste mod̄ existēti ab
61 strabit ab oī sensu. vnde p̄cedēde sunt rōnes ad h̄. Ad

Dist. xi. de eucharistie sacro p̄ copatōz ad dispen
santes vel p̄ficiētes. Et p̄mo de p̄fectiōe.

Aut querit̄ q̄lis sit illa p̄versio. an forma? r̄.
Supra egit̄ m̄gr̄ de sacro eucharistie in se 7 i cō
patōe ad māducāre. In hac p̄re agit̄ de ip̄o p̄ cō
patōz ad p̄ficiēre. Et dicit̄ h̄ ps̄ in tres pres. In p̄ma
p̄re agit̄ de ip̄a p̄fectiōe. In scda de p̄sequētibz ad p̄fectōz
infra dist. xiij. ibi. Si ar̄ q̄ris de accidētibz q̄ remanēt r̄
In terna agit̄ de p̄tate p̄ficiēti infra. di. xiij. Solet eti

DI. XI.

a **M**ysteriū si
di credi salubri
p̄t̄ inuestigari sa
lubat̄ nō p̄r. Cō
tra. v̄r cū scdm̄
h̄ q̄ oēs peccent
grauī q̄ dispu
rant̄ de h̄is que
ad fidē spectāt.
62 **C**. d̄. q̄z fa
cienda est̄ vis r̄
in h̄ q̄ dicit̄ my
steriū fidei. q̄ in
h̄ verbo inuesti
gari. Mysteriū
em̄ secretū est. et
illud nō est̄ inue
stigandū v̄r ho
mo velle ratio
ne cōp̄hende
re quod d̄ns vo
lunt̄ occultare. 7
q̄ alter fac̄ pec
cat̄. 7 d̄sup̄mo
sus est̄ d̄ns se ele
uare ad id ad qd
nō potest̄ p̄tin
gere. Qui autēz
disp̄urat̄ de fide
nō ad mysteriū i
uēstigariōnem.

Agit de p̄fectiōe q̄rū ad actū
trāsubstātiādi. determinās xi
tate. 7 qd̄ sit sentiendū.
Aut̄ q̄ris q̄
lis sit il
la p̄versio. an forma
an subalis vel alteri
generis. Diffinire nō sufficio.
Formalē r̄ nō eē cognosco. qz
sp̄s rez q̄ an fuerāt r̄manēt. 7
sapor 7 pond̄. Quibusdā eē v̄r
subal̄ dicēt̄ sic subaz p̄uertū
subaz v̄r h̄ eēntialit̄ fiat illa. Cui
sensui p̄misse auctes p̄ferire vi
dēt̄. S̄z huic̄ snie sic opponit̄ ab
alijs. Si suba panis in q̄nt̄ vel
vini p̄uertit̄ subalē in corp̄ vel
sāguinē x̄pi. q̄tidie sit aliq̄ suba
corp̄ v̄r sanguis x̄pi q̄ an̄ n̄ erat
7 hodie est̄ aliquid corpus ch̄zi
sti quod heri non erat. 7 quoti
die augetur corp̄ x̄pi atqz for
mat̄ de mā de q̄ in p̄ceptōe n̄ fu
it factū. Quib̄ h̄ mō r̄deri p̄r
qz nō eadē rōne d̄r corp̄ x̄pi p̄r
ei x̄bo celesti. q̄ ip̄m corp̄ in cō
ceptū x̄ginis formatū deceps

Dipositio.

illud q̄ qd̄ obi. de merito fidei 7 de velatōe d̄dm̄ q̄ q̄uis
sensus nō p̄cipiat. n̄ intellect̄ h̄ clare nouit. Alteri. 7
si visus nō videat̄. hoc nō ē q̄relatur illa specie. s̄z q̄ est
ibi p̄ modū aliū q̄ sit corp̄ v̄r ē sensibile. Lredo t̄n̄ q̄ ali
quibz certis indicijs coḡsceret qd̄ amō eē ibi corp̄ x̄pi i
tellect̄ cōuersus ad sensuz sic ponit̄ Aug. exēplū in vl
timo de ciuit̄. dei de visu gl̄ioso. v̄r videat̄ deū. vbi dicit̄
q̄ intellect̄ p̄ sensuz cōp̄rehēdit̄ q̄ de. 7 oia in oibz. sicut
ego p̄ visuz coḡscere dico q̄ aliq̄s sit v̄r 7 habeat̄ aiaz
q̄n̄ video eū loq̄. **A**d illud qd̄ obi. de p̄ceptōe. d̄dm̄ q̄
in h̄ sacro null̄ sensus decipit̄. nec aliqd̄ aliū. qz ē sacm̄
̄ritatis. S̄z q̄ decunf̄ gl̄ificat̄. d̄p̄. q̄ neutra l̄ter v̄r
opinio in nobis fallat̄. que iudicaret̄ ibi eē subiecta spe
ciez n̄si intellect̄ fidelis purgaret̄ errorē. multo maḡ i
beas̄ purgat̄ 7 p̄uenit̄ v̄r nō decipiat̄. **A**d illud qd̄ obi.
de claritate corp̄is nō gl̄ificat̄. d̄p̄. q̄ neutra l̄ter sensū
dū t̄n̄ corp̄ beas̄ modū ex̄iti debiti corp̄is. quē ad modū
corp̄ x̄pi passibile h̄ sacro datū fuit ip̄ passibilē. q̄uis h̄z
̄ritatē eē passibile an̄ passionē. p̄ h̄c modū 7 v̄sibile eē
sensibile ē insensibilis rōe modi eēndi ibi. i h̄ ar̄ nō p̄
dicare sensui brōz. s̄z op̄ dei i h̄ sacro n̄ r̄ificū p̄dicare.

62

63

am q̄ri v̄r p̄raui sacerdotes r̄. Prima ps̄ h̄z duas p̄
res. In p̄ma p̄re agit̄ de ip̄a p̄fectiōe q̄rū ad actū trāsub
stātiādi. In scda q̄rū ad materis. ibi. Sub alta ar̄ spe
cie tribz de caus̄. Prima ps̄ h̄z duas pres. In p̄ma de
terminat̄ v̄ritatē. In scda reprobat̄ falsas opinioēs. ibi.
qd̄az h̄o sic dicit̄ p̄uersionē illā r̄. Prima ps̄ h̄z duas
p̄mo em̄ determinat̄ qd̄ sentiendū ē. Scdo h̄o qd̄ loq̄n
dū. ibi. Nec t̄n̄ p̄cedūt̄ aliq̄ r̄. Sicut scda ps̄ h̄z duas.
In p̄ma ponit̄ opinioēs. In scda reprobat̄ ibi. S̄z q̄
nō sit̄ ibi substātia nisi corp̄ x̄pi. r̄.

formet̄. s̄z q̄ suba panis vel vi
ni q̄ an̄ n̄ fuerat corp̄ x̄pi v̄r san
guis. x̄bo celesti sit corp̄ 7 san
guis. Et iō sacerdotes dicit̄ cō
ficere corp̄ x̄pi 7 sanguinez. qz
eorū m̄sterio suba panis sit caro
7 suba vini sit sāguis x̄pi. n̄
t̄n̄ aliqd̄ addit̄ corp̄i vel sangui
ni. n̄c̄ auget̄ corp̄ x̄pi v̄r sāguis
Si h̄o q̄ris moduz qd̄ fieri
possit̄. breuī r̄ideo. **M**ysteri
um̄ fidei credi salubri p̄r. inue
stigari salubri nō p̄r. **Q**z cor
pus x̄pi panis mutatōe in id nō
augmētāt. nec sanguis ex con
uersione. ei volūtati 7 potētie
ascribat̄ qd̄ idem corp̄ de x̄gine
eduxit. Sit ̄z suba illa ista sine
ei augmētō.
Definiat̄ qd̄ sit loq̄ndū. b
Nec t̄n̄ p̄cedūt̄ qd̄az q̄ suba
panis aliq̄n̄ sit caro x̄pi. 7 si fiat
caro x̄pi sicut farina facta ē pa
nis 7 aqua facta ē vinum. nec
tamen dicitur farina est panis
7 aqua est vinum. **A**ly vero b
concedunt illud quod erat pa

Aug. ili.
sniaz pro
spert.

sed potius ad de
fensionem. ille n̄
facit contra hoc
quod dicit̄ aug.
7 magister.
b **A**ly vero cō
cedunt illud qd̄
erat panis v̄r vi
num. post conse
cratiōē esse cor
pus r̄. Unde
falsuz dicit̄. qz
quod est relati
uum identitatis
sed ibi nihil ma
net cōmune. et
go talis locutio
est falsa. P̄terea
quero pro q̄ sup
ponit̄ cum dicit̄
tur qd̄ erat pa
nis. aut pro sup
posito p̄tis. aut
ebusti. Si pro
supposito p̄tis
Contra. isti nū
q̄ conuenit̄ p̄r
dicatū. Si pro
supposito corp̄is
ergo implicatio
est falsa. quia

2 corp' xpi nuq' fuit panis. R. dd. q' ppe loquedo cu' h' relatiu' qd' sit relatiu' idep'itatis. z' suppositu' no' sic ide' cu' p'dicato. q' simplr loq'ndo ppe falsa est. nec mgr dicit' pcedenda' fm opinionone' suaz. Si aut' legat' a scriis exponeda' esse credo. Un' cu' Augu. dicit q' corpus xpi dicim' illud qd' ex fructib' terre collectu' zc. ddz. q' illud dictu' est q'ru' ad signu' ex teri'. z' scdm me/ raphora' est in/ telligeda' scdz q' signa p' signato ponit. z' yo' cat' b' corp' xpi sacrm' corp'is xpi.

3 c In ipa imo/ larionis hora ad sacerdotis voce' celos ap'ri. vix tur Greg. b'ma/ le dicere. quia si ap'it. q'ro ad qd' Si vt' descēdar' vt' falsum. q' p' descēdere sine a/ p'ertione celoꝝ. Itē ad qd' de/ scēdit scz vt' pa/ nis puereret in corp' suū hic in/ fert'. Si dicas h' dictū tropice q'ro in q' tropo/ ro. ddm q' pa/ nis iste q' in alta ri' p'fici' ē panis celestis. celū aut' d' ap'ri qn' vebe mēs sit influētia de sup'ius. Qm' igit' imolarōnis hora nob' panis celestis z' sup'ub stārialis tribuit hinc ē q' greg. di/ cit celos ap'ri. sic in ei' nariu/ rate d' q' p' totuz mūdūz melliflūt facti sunt celū. q' d'ap' ē nob' iste q' dulcior ē super mel z' sanū.

4 d In celū ra/ pit' misterio an/ geloꝝ cōsociāde corp' xpi. Ut sal sum dicere. q' il lud corp' sumit' a sacerdote. q' n' rapit' misterio. Itē quomō' p'of riat' corp' xpi

nis vel vinum. post consecrati one m esse corpus z sanguinez nō tamē sequit' panis est caro xpi. vel vini est sanguis. quia substātia panis vel vini postq' facta est caro xpi vel sanguis. nō est substātia panis vel vi ni sed caro z sanguis. Ideo di/ stinguendū videt' cum dicitur substātia panis. vel id qd' erat panis nō est corpus xpi. Aha nens em panis nō est corp' xpi sed substātia mutata. i. id qd' fa cta est. est corp' xpi. Recedim' substātia panis vel vini m are rīa ē corp'is vt' sanguis q'z n' de ea vt' de mā format' corp'. sed ipsa format' in illud. z' efficit' il lud. Un' Aug. Corpus xpi dicit' mus illud qd' ex fructib' terre acceptū z' p'cem mystica p'secratū sumim' in memoriā dñice passi onis. Qd' cū p' manus hoīs ad illam visibile' specie' p'ducatur. nō sanctificat' vt' sit tam dignū sacramētū. nisi opante inuisibi liter spiritu dei.

Agit de p'fectione q'stum ad actū trās substātiādi z' assignat falsas opiniones.

Quidā vero sic dicunt puer sione illā esse intelligendāz. vt sub illis accidētibus sub q'bus erat pus substātia panis z' vi ni. post consecrationē sit substā tia corp'oris z' sanguinis. sic ta men vt' ex eis nō efficiatur. et sic asserunt dictū panē transire in corpus xpi. q'z vbi erat panis nunc est corp' xpi. Qd' si est. qd' ē sit de suba panis z' vini? Illi dicunt vel in p'iacentē materiā resolui. vel in nihilū redigi. Alij xō putauerūt ibi subam panis z' vini remanere. z' ibidē corp' xpi esse z' sanguinē. z' hac rōne dicit' illā subam fieri istam. quia vbi est hec. est z' illa. Qd' miruz est. Et ipaz subam panis vel vi

cū idē sit corp'. Itē q' quō intelligit' illud qd' scribit' in canone. Tūc h' p'ferri p' man' scī angeli tui. qd' est z' q's est angel' q' p'fert. R. dd. q' sic p'dicta yba circa cōse/ crione' figuratiue z' fm tropū intelligēda sunt. sic z' ista. Un' sicut manus angeloꝝ nō intelligunt' corp'alter. sic

ni dicunt esse sacramētū. Reprobat falsas opiniones sup'ius assignatas.

Sed q' nō sit ibi suba nisi cor pus xpi z' sanguis. ex p'dictis et subditis apte ostendit. Air em' Amb. Panē istū quē sumim' i mysterio. illū intelligo vtiq' q' manu sanctispūs formatus est in vtero virginis. z' igne passio nis decoctus in ara crucis. Pa nis em' angeloꝝ fact' est cibus hominū. Un' veritas ait. Ego sum panis viuus qui de celo de scendi. Et itēz. Panis quem ego dabo caro mea est p' mun di vita. Ex hīs nanq' duabus sententijs apte datur intelligi quia panis iste z' iste. nō duo s'z vn' panis z' vna caro. pculdu bio vnū effici' corp'. Illud v' illud sane. quod sumptū est de virgine. quod resurrexit. z' i ce lum ascendit. Itē greg. Quis fidelitū habere dubiū possit' in ipa imolarōis hora ad sacerdo tis voce' celos aperiri. i. illo xpi mysterio āgeloꝝ choroꝝ adese. sūma z' īna sociari. vnuz qd' ex inuisibilib' atq' visibilib' hie ri. Idē. Eodez momento z' in celū rapit' ministerio angeloꝝ cōsociandū corp' xpi. z' ante oculos sacerdotis in altari vi detur. Sicut diuinas verbi to rum implet mōm. ita multis lo cis illud corpus cōsecrat'. Rec sunt tamē multa corpora chri sti. sed vnum corpus z' vn' san guis. ideoq' siue plus siue mi nus quis inde percipiat. om nes equaliter corpus christi in tegerrime sumunt. Post con secrationem ergo nō est ibi sub stantia panis vel vini licet spe cies remaneant. Est enim ibi species panis z' vini sicut et sa poz. vnde aliud videtur. aliud intelligitur.

n' rapit' h' sacm' intelligēdū ē loy calit' vel corp'alt ter. s'lt' nec p'ofci art' specialit' s'z h' intelligēdū est q' sic angeli itel/ ligunt' deo offer re orōnes n'ras z' penitōes. s'lt' desideria nō p'p' ignoziāta dei. s'z p'p' comoditatē n'raz. q' suis san ctis affectibus z' puris nos adiu uat. z' merita no stra in cōspectu dei replicant. vt ex eoꝝ puritatē sc'tā. z' affectione ferueti. rōne di/ gnitatis nuncū sint acceptibilia Sic intelligēdū est offerre sacrifi cia. q'z sacris mi nisterijs assisten tes vna nobiscū p'cant' vntā mu nera sint acce/ pra. z' vna nobi scū reuerent' san ctissimū corpus xpi sicut in celo. iō dicunt in celū rape z' p'ociare q'rum ad h' q' re putat' honore d' gnū i altari vt' i celo. Per hunc etiā modū intel ligēda est orō cal nontis. q' sic ex/ ponit' in occenit' angelus ille ma/ gne s'lt' ē xps. p' man' illi' ora/ m' sacrificiū per ferri. i. ipi' meri/ tis z' p'cijs n'z sa crificiū dō acce/ prari. Un' ipse ē pontifex z' aduo car' n'z z' apparet p'riue vultu' dī ad interpellādū p' nobis. z' sic pa tent' q'ita.

Amb. i. li. de sacris

Job. vi.

Brego. i. omelia.

Aug. i. li. de trimi.

mentibus causa necessaria et vtili. Et propterea relicta pri-
ma ratio quae tollit conversionem materiae relicta alia quae tollit con-
versionem forme magis catholica tenemur quod totum panis in
12 corpus christi convertitur. et optimo modo ista conversio trans-
mutatio dicitur. Si autem quod sub genere morum vel mutatio-
nis dicitur. Dominus quod habet mutatio singularis quae nullum
simile plenum habet assimilata tamen in aliquid. Quia enim in
hac mutatione nihil commune manet assimilata creationi
Quia vero principium initiale non est nihil sed aliquid. ideo dis-
similis est creatori et similis generati. Quia vero terminum
finale non habet. non habet aliquid de nouo factum. sed pro-
creatus. ideo est dissimilis generationi et similis augmen-
to. Quia vero corpus et habitus non crescit sed in pluribus locis
existit. ideo dissimilis augmento. et similis loci mutationi.
Quia vero in alio loco existit. et a proprio non recedit. sed ali-
quid in ipsum transit. ideo omni motui et mutationi dissimilis
est. et est prius mutationi singulari. Corruptioni vero
et diminutioni nullo modo assimilata. quod operationes sunt imper-
fectae quae non debent diuina virtute habere operantem. Rursum
quod in alteratione variantur accidentia sensibilia. et hoc non
contingit huic sacramento propter sensum sed illi assimilata.
ex his patet primum et secundum. et tertium. quod illud est verum
de mutatione in qua habent aliquid commune termini. sed
13 nihil habent. Ad illud quod obicitur ultimo quod habet commune
Dominum quod commune habent secundum naturam predicamentis. sed non
secundum naturam mutationis. In illa enim mutatione nihil pos-
sunt habere commune. quod corpus christi non potest habere nec
nouam materiam nec nouam formam. et si aliquid maneret. im-
possibile esset quod corpus christi idem esset omnino. cum autem
totum transit. nulla omnino inuolutio nec formatio fit cir-
ca corpus christi. unde illud argumentum locum habet in
naturalis mutatione.

Questio

iiij. c.

Utrum ista conversio sit admirabilis. Et sic videtur. quod omne
illud quod sic mutat quod nihil de ipso remanet admirabiliter.
Sicut est de suba panis in propositum. quod est admirabilis.
Item succedens conversio non auferit corruptionem prece-
dentem. sed habet corruptibilem materiam et formam. et ita totum. quod quod suc-
cedit. nihilominus est admirabilis panis. Item est quod pa-
ri virtute conuertitur totum in corpus christi. ipsum
esset admirabiliter. Probatio. toto inuoluto cedente. in ni-
hil solo christo remanente. nihil minus remanet quam si con-
uertitur totum in christum. quod in christum est. quod sibi est admi-
bilis. et hic. Item argumentum hoc est necessarium. a non
est b. nec ps b. nec aliquid eius. nec aliquid aliud. et fuit. quod est
admirabiliter. sed panis non est christus. nec ps christi. nec
aliquid aliud. Item contra. nihil quod conuertitur in rem digni-
torem se admirabiliter. sed panis conuertitur in rem multo dig-
norem se. Item actio penes terminum denominatur.
quod cum admirabilis denominatur ab hoc quod est nihil. et admi-
biliter nihil fit. sed nihil non habet aliquid de bono. quod nec admi-
biliter. sed nulla actio est a summo bono nisi bona. Item
Item a summo bono nunquam id quod est bonum fit malum. ergo
a simili nunquam id quod est ens fit non ens siue nihil. Item
aug. Condito: nature nihil facit contra naturam. sed omnis
natura appetit esse. sicut dicitur per philosophum. naturam inquam desit-
derare quod melius est. et esse quod non esse. Item in sacramento de-
bet saluari ratio signi siue conueniens signum. sed si sacra-
mentum non est corruptum sed seruatum et melioratum. et
14 in ipso non debet esse admirabilis. Item Dominus quod sicut
tangit magis ista quod postea fuit quod esset admirabilis
panis. cum nihil de eo remaneat. Quia videbatur indi-
gnum dicere quod aliquid extraneum in corpus christi transiret.

ideo rationabiliter videbatur eis quod panis corporis christi
cederet non mutatio loci. sed desinendo esse. et christi corpus
superneret. Sed haec positio stare non potest. cum hoc non deceat
deum facere quod est tota causa in hac conversione. nec deceat
facinorosus tam vile. ideo contra ponitur omnes quod non est
admirabilis panis. imo in meliore subam conversione. et
ideo transubstantiatio non admirabilis talis conversio est
et sic appellari debet. Amplius si panis non conuertitur
in corpus christi. non est intelligere quod corpus christi inci-
peret esse in altari sine sui mutatione. sicut panis consumitur
in altari. propter quod conversio panis non admirabilis dicitur est.
Ad illud ergo quod obicitur nihil remanet de pane. quod admi-
15 bilis. Dominus quod istud non sequitur. quod admirabilis est non
nihil de remanere. sed illud in nihilum cedere. sed hoc non creditur
in nihil. immo in aliquid melius. Ad illud quod obicitur quod po-
16 terior: generatio non tollit potest corruptio. et Dominus quod ve-
rum est. quod forma corruptibilis quod non creditur in formam. Sed si
forma illa conuertitur in suam. non dicitur omnino corrupta.
sed in aliud transiret. Ad illud quod obicitur inuoluto. Dominus
17 quod propter hoc non admirabilis omnino. Quod obicitur. non plures res
remanerent si in nihil. verum est non plures res. sed in ipsis fit in
pluribus locis et sub omnibus speciebus. et locum omnibus supplet
et illa accidentia ex presentia dicitur corpus habere operationem.
quam haberet substantia. sicut patet in fra. Et cum dicitur
aliquid operatio conueniens spectat eodem miraculo creditur forma
panis et eius materia. sicut melius patet in fra. ideo melius
perit propter hoc in natura. sed quodammodo ad tempus ces-
sat. Ad illud quod obicitur ultimo obicitur dicitur quod illa di-
18 uisio est insufficientis. quod non sequitur quod sit admirabilis. si non
est hoc nec aliud. quod haec habet duas causas veritatis. non
est hoc nec aliud. aut quod cessat in nihil. aut quod transiret in ali-
ud. et ratio huius est vera. et hoc non est admirabilis.

Questio

iiij. d.

Utrum panis conuertatur in totum christum. Et sic videtur. Quod
ad id se extendit conversio ad quod conueniens. species enim non conti-
nent nisi virtute conversionis. sed ibi conueniens totum christum.
ergo panis conuertitur in totum christum. Item quod specialiter pa-
nis conuertatur in diuinitatem videtur. quod in merito secretis est.
ve cibum copialis conuertatur in spirituale. sed cibus spiritualis
est deus quod est cibus secundum spiritum. cum quod conuersio elementum sequitur
intentionem videtur quod conuersio sit in deum. Item
quod in animam videtur. quia anima in vno loco est per naturam
sicut corpus. ergo si corpus christi non sit in multis locis
nisi aliquid conuertatur in ipsum pari ratione nec anima christi.
sed anima est sub sacramento. alioquin corpus esset exanimatum.
quod est inconueniens. ergo. Item quod sanguis sit ibi
videtur. quod aut conuersio panis expectat conversionem vini.
aut non. Si non expectat. quod aut conuersio vini virtute huius
verbi hoc est corpus meum. est ibi sanguis. Sed ad id extendit se
elementum passive ad quod virtute operatiue. quod elementum panis con-
uertitur in sanguinem. Si expectat. est ibi successio. quod non de-
beret eleuari corpus in ipsum propter apostolum in consecratione vini. quod
est eodem ritu totum ecclesie. tunc enim tota ecclesia facit corpus
in se simpliciter ydolatrare. cum nondum sit ibi corpus. Sed quod
in solum corpus conuertatur et non in diuinitatem. quod si in diuinitatem
tunc creatura posset fieri creator. quod est inconueniens. Item
diuinitas est virtus. quod ex conuersio non potest de nouo in aliquid loco
esse. si quod conuersio facit de nouo esse ubi res conuertitur quod non con-
uertitur nisi in corpus vnicuius. Item quod non in animam. quod sacra-
mentum habet rationem significandi et efficiendi. et ratio significandi tamen vel amplius
se extendit quantum ratio efficiendi. sed constat quod pa-
nis non habet similitudinem ad christi animam. ergo
nec habet conuerti in ipsam. Propterea si animam con-
uerteretur. cum illa pars sit dignior. ab illa deberet des-

nominari. g. deberet dici. hoc e aia mea. ¶ **I**te qd no in sanguine. vr. qd si panis couerteret in sanguine sicut in carne. frustra g sub duobz speciebz fieret hoc sacramentū. Preterea iste due ordines hoc est corp⁹ meū. hic e ca/ lit⁹ sanguis mei. hnt distinctas sigtōes. g. z efficacias.

19 **R**. ddm qd p⁹ esse panis in id couertit cū quo habet similitudine. sup hāc em similitudinē fūdat institutio. z aduēit sibi scificatio. qd g panis hz similitudinē em ad corpus. ideo ē institutū em ouertit in corp⁹. z sibi z scificas. scz hoc ē corp⁹ meū. sigt ouertit i corp⁹ nō i diuinitatē. Nec i aiam nec i sanguinē aliqd panis ouertit. nec ē subiac/ mento corp⁹ sine istis. qd nō sūt ibi. p⁹ ouertione. sed

20 **p** insepabilē iūctionē siue indiuisionē. Sanguis em est ibi rōe cōmixtionis. aia rōe iūctōis. sz dicitur rōe vni onis. Ex his patet obiecta. qd et si cor⁹ xps p⁹ teneat. nō tū in totū ē couersio. vñ falsū ē. qd qd p⁹ teneat in sacro ē rōne conuersionis. imo ratione couersionis vel indiuisionis.

21 **A**d aliud patet res pōsio. qd corp⁹ ē ab rōne

22 vni onis cū diuinitate. Similiter aliud de aia patet. qd

23 corpus ē in pluribz rōne ouersionis. cōsequēter autē rōe vni onis siue p⁹fectionis. ¶ **A**d illud qd obr de sanguine similitudine ddm qd ille ouertitōes nō se expectat. sz vtro bz ē cor⁹ panis. z tū vtr⁹ sue forme ordinaf ad corp⁹ primo. ad cetera sicut ex p⁹sequēti. similiter ē de conuersione vini sicut z panis.

Questio v. e

Utrū hec couersio sit subita an successiua. Et qd subita videt. qd successio ē p⁹ resistētia suscipiētis. vr patet i diffusioe lucis i aera. qd nihil ē ibi resistēs. Sz ex pte panis nulla ē resistētia. g. nec successio aliq. ¶ **I**te qntum opatio ē a virtute potēriori tāto velocior. vr patet i vj. phisicor. sz hec ē a virtute infimā. g. est in instanti.

Ite nō ob aliud est successio in oparōne nisi p⁹ p⁹eparationē z inductionē p⁹paratū. sed h nulla ē p⁹paratio g nulla successio. ¶ **I**te successio aut hic ē qd panis successiue abqat. aut qd corpus successiue introducit. Nō qd panis. qd non ē ponere qre citius ouertat vna ps qd alia. nec materia qd forma. Nec qd christi corp⁹. qd illō nō p⁹ habere nisi ee p⁹cam z integrū. ¶ **C**ōtra. et si diuina virtus ibi imediate opetur. opatur tamē ad sibi platio nō sibi sibi platio ē successiua. ergo z couersio. ¶ **I**te si dicas qd nō opat p⁹ sermōne. tamē simul opatur cū sermōe qd nec ante nec p⁹. qd fmōis platio ē successiua. g. cū successiui nō sit simul cū instātaneo. patet rē. ¶ **I**te si conuersione ē in instāti. qro in illo instāti. in qd est mutatio qd sit. aut panis aut corpus. Nō panis. qd panis ē terminus a qd. Nō corpus. qd ē termin⁹ ad que est mutatio. Nec aliqd aliud. g. nihil. sz h est impossibile. g. mutatio nō sit in instāti. ¶ **I**te panis i illa ouersione habet esse vltimū. similiter corpus christi p⁹mū. aut g in eodem instāti. aut i alio. Si i eodē. ergo simul ē panis et corp⁹ Si i alio z alio. sed inter quelibet duo instātia cadit

24 **r**ēpus mediū. z in illo medio ē couersio. g. rē. ¶ **R**. diu cēdi qd hec couersio ē subito et in instāti. Quāuis enī fiat ad verbū plationē. nō tamē p⁹ verbū sicut p⁹ effectiui p⁹ncipiū. sed p⁹ verbū increatū. qd opatur in instāti.

25 **Q**uā ergo obijctur qd nō sunt simul. Ddm qd successiui nō est simul cū instātaneo nec fm totum. nec scdm partē. sed tamē fm aliquid sui. v⁹ pura factum vel dēfī esse quod ē vel in rōne mediū. vel finis. Unde certum ē. qd quādo totū dicitū ē. totū scdm ē. sed qn dñs facit. ipse nouit. ¶ **A**d illud vero quod obijctur de illo instāti v⁹ sit panis. Ddm qd i mutatioe subita ē siml fieri z factū esse. et simul desinere et desisse. qd g in instāti desinit esse panis. nō ē panis. Rursus quia incipit esse cor

pus vel conuertitur in corpus. est corpus christi. ¶ **A**d 27 illud vero quod queritur de vltimo esse panis. multu plex est positio. Quidam em dicunt qd quia panis habet esse temporale sed corpus christi eternum. qd esse panis non est nisi in tempore. p⁹mū esse corporis in instāti. vnde sicut instans copulatur ad tempus. ita qd nihil est medium. sic et in p⁹posito habere se dicunt. Sed h est fuga. P⁹mum. quia si panis haberet esse in instāti. manet obiectio. z non est ibi solutio. Secūdo. quia qd corpus christi sit in altari vel sub speciebus. hoc est temporale. Tercio vero. quia vtrumqz habet esse p⁹manens. z ideo esse vtriusqz est in instāti. Propter hoc ē alia positio qd in eodem instāti est vltimo esse panem. z p⁹mū esse corpus. eodem inqz scdm substantiam. disferentē scdm rationem. Quia scdm qd est mensura vltimi esse panis. est terminus p⁹teritū. Scdm qd est mensura p⁹mū esse corporis. est p⁹ncipium futuri. Sz hec positio non potest stare. quia quecunqz sit diuersitas i ratione. in vno instāti nunqz contradictoria sunt simul vera in eodem. ergo nec disperata de eodem. Et p⁹terea si p⁹teritum in suo termino esset. z futurum esset in sui initio. nunqz continuarentur per vñū instans. imo essent siml. Propterea est tertia positio qd est i vno instāti scdm rem. sed plura fm virtutem. Sicut enim vnus punctus sit duo puncti diuisione linee z cōmēsuracione. v⁹ pura. si duarum linearum fiat cōtiguatō super lineam continuam substratam. ille vnus punct⁹ ad quem cōtiguat⁹ur equiualeat duobus. sic in instāti q⁹uis non multiplicetur. qd tempus non diuiditur. tamē duobus equiualeat. p⁹ter mensurationem duoz vltimoz duracionis. scz panis et corpus. Sed illud nō potest stare. quia in continuis vltima simul sunt. sed i duracionibus que se habent scdm p⁹teritū z post⁹eritū. imo possibile est qd vltima sunt simul. vnde in illa cōtiguatōne punctus substratus nō sit duo. sz duo puncti vniuntur in vno. nec tamen cedunt in vnum p⁹pter distinctionem corporis in quibus sunt. Et iterum quantum cūqz illud verum sit qd duo indiuidua sunt simul nunqz tamen v⁹ est qd duo. contradictorie opposita simul insunt eodem. z quia sunt incomp⁹possibilia. nec etia ea que necessario requirunt ordinem nō tantū causaliter. siue scdm naturam. sed etiam fm esse in actu z duracionem actualem. Propterea est quarta positio. qd est in alio et alio instāti scdm rem eo modo quo tempore est ponere instātia multa. qd vnum est scdm suam essentiam cuius fluxus est continuus. vnde est ponere plura instātia vr consequēter se habentia scdm se. sed tamen fm qd mensurat duas actōes. discontinuas est i eo duo signare. sicut linea si fecerit altam signat duo pūcta. Sz illud nō potest dare. quia in nullo continuo nec ē nec intelligi. nec signi possunt vere duo indiuidua ipso manente continuo que se habeant consequenter. alioquin intelligitur de necessitate vr multiplicatū. si ergo tempus manet non interclusum. patet. rē. Et ideo dicendum est vltimo qd rēpus siue instans mēsurā vltimū ē panis z p⁹mū esse corporis pōt dupliciter accipi. Vel in diuisione p⁹pria. vniuscuiusqz. sicut dicit philosoph⁹ qd vñū quodqz p⁹pria p⁹riodo mensuratur. que quidē cū re/ incipit z desinit. et sic sunt diuerse mēsure discontinue z diuersa instātia consequenter se habentia. sicut sunt duo esse. scz esse panis z esse corpus. Si autē accipit instans scdm cōmūnem mēsuram que est temp⁹ continuum non interclusum. vr est mēsurā mot⁹ p⁹mū mot⁹ bilis. vel etiam vr tempus consideretur scdm essentia

non scdm esse. tunc accipit determinatum instans fm
nostram signationem. Signetur ergo vnum instans i
tempore. in quo vltimo est panis. Signetur 2 vltimū
instans in quo primo est corpus. ego dico q non est si
gnare duo instantia consequenter se habentia in conti
nuo manente. vnde quodlibet horuz se signari potest
sed duo simul impossibile est signare. et sic patet q in
alio et alio instanti habet esse panis 2 corpus fm rem.
2 fm q est mensura realis 2 propria. licet scdm mensu
ram communem duo instantia immediate signare nō
contingat. Dic autem modus soluendi rationabilior
2 certior videtur omnibus predictis. quoniam sup tria
puncta certa fundatur. Primum est q in eodem in
stanti simpliciter impossibile est contradictoria esse quan
tumcūq instans habeat diuersitatem fm considerati
onem. Secundum est q in continuo manente continuo
impossibile est instantia esse consequenter nec vere sig
nari. Tertium est q inter esse panem et corpus christi.
vel inter duo contradictoria nihil est medium.

Questio vi.

**Quibus verbis debeat exprimi ista conuersio. Et ostē
ditur q per verbum substantiuum. vt dicatur. panis
erit corpus christi. 2 quod fuit panis. 2c. 2 hoc auctori
tate 2 ratione. Quia Ambro. dicit. qd erat panis ante
consecrationem. est corpus christi post consecrationē.
Item ratione videtur. quia vbi totum transit in to
tum fit maior vno q̄ vbi pars in partem. sed vera est.
vbi pars in partem. vt puta scdm accidens album. erit
nigrum fm substantiam. vt quod fuit sub forma ignis.
modo est sub forma aeris. ergo multo fortius h̄c vbi to
tum transit in totum. Item q in verbo mutandi vi
derur damascenus. panem et vinum fecit corpus 2 san
guinem suum. Item ratione videtur. quia qd muta
tur 2 non admiratur non fit nihil sed aliquid. sed panis
mutatur et non admiratur. nec fit aliquid q̄ corpus. g.
2c. Item q cum verbo possendi Ambro. Quod est
panis potest esse corpus consecratione que fit christi h̄
mone. Item ratione. quia omne quod mutatur i ali
quid habet posse ad illud. q̄ omnem actum antecedit
potentia aliqua. sed panis mutatur in corpus. ergo 2c.
Item q cum compositione videtur Ambro. de sac
mentis. vbi accessit consecratio. de pane fit corpus xpi
Item ratione videtur. quia h̄c est transsubstantia
tio. Augustin⁹ ergo de aliquo. aut de nihilo. Non de
nihilō. ergo de aliquo. ergo de pane. cum nō sit dare de
alio. Contra. hoc verbum est notat identitatem. sed
panis ad corpus non est identitas nec in forma nec in
materia. ergo talis locutio. s. cum verbo substantiuo qd
notat identitatem est falsa. Item omne fieri terminat
ad factum esse. sed in hoc sacramento nihil actum est.
quia corpus non est nunc factum. ergo nec fieri est ibi.**

Agit de p̄fectiōe q̄tū ad mām in q̄d3 fieri.

Sub alia autem specie tribus de causis carnes. 2c. Et
p̄ia agit magister de consecratione q̄tum ad transsubstā
tiationem. siue conuersionem. h̄c agit secundo in qua
specie vel substantia debeat fieri talis consecratio. Et h̄c
hec pars duos p̄tes. In prima determinat in qua spe
cie vel substantia nunc conficere debeat ecclesia. In se
cunda ostendit q̄ sic fuerit in consecratio prima que fu
it in cena. ibi. Colligitur etiam ex predictis q̄ christus

ergo sunt false cum verbo fiendi. Item omnis potē
tia aut est actiua aut passiuā. in pane nō est actiua nec
etiā passiuā. q̄ tunc esset ad actum. ergo cum hoc ver
bo potest esse falsa locutio. Item hec p̄positio de et
er dicit causalitatem. aut ordinem. vt de mane fit meri
dies. Nec non potest stare. fm q̄ dicit causalitatem. nec
fm q̄ dicit ordinem. quia tunc est sensus. post panem ē
corpus. pari ratione posset dici de verbo corpus post
verbum. 2c. dicendum q̄ ista conuersio est singula 28
ris. quia totum transit in totum. 2 hoc virtute sup na
turam. ideo panis ad corpus non est identitas. non est
causalitas in christi corpore. nulla est inuolutio in pa
ne. nulla est scdm causas inferiores ordinatio. Et his
eliciuntur quatuor regule. Prima est q̄ omnia verba si
gnantia identitatem panis ad corpus christi faciūt ser
monem falsum. vnde omnes tales locutiones impropie
sunt et exponende. panis erit corpus christi. vel quod
fit panis est corpus christi. id est conuersum est in cor
pus. simpliciter non sunt recipiende cū relatiuo 2 ver
bo substantiuo. 2 ideo non valet ratio quam adducit.
Quia est totum in totum transit. non ē maior identitas
imō minor. imō nulla. Secunda regula est q̄ omnia ver
ba signantia inuolutionem circa corpus christi sunt
falsae dicta. que autem signant conuersionem 2 transi
tum vere dicuntur. 2 quia generari dicit inuolutionē.
fieri potest dicere transitum. vt cum dicitur hoc fit illud
ideo cum verbo fiendi potest concedi. non cum h̄o ge
nerandi. 2 concedende sunt rōnes ad hoc. Ratio ad op̄
positum non valet. quia obicit de fieri. par dicit alicu
ius generationem. sed non sic accipitur h̄c. vnde hec ē
magis p̄pria panis fit corpus. q̄ de pane fit corpus.
2 hec simpliciter est impropria. corpus christi fit. s. cōce
ditur. fit h̄c. Tercia regula est. q̄ non est ordinatio pa
nis ad corpus christi fm causas inferiores. ideo verba
h̄c signantia sicut hoc verbum potest absolute diciū faci
unt locutionem falsam. vt si dicat panis p̄ esse corpus.
Sed si dicat ordinatio fm causas superiores. tūc est i lo
cutione veritas. vt si dicatur. panis potest conuerti a
deo. 2 sic dicit ambrosius. 2 ratio cōcludit. q̄ actus ille
est a potētia superiori. Quarta regula est. quia nulla est
causalitas. sed solum transitus panis in corp⁹ christi.
q̄ omnes p̄positiōes causalitatem importantes reddunt
locutionem impropiam. vnde impropie sunt cum hac
p̄positione de vel ex. scdm q̄ dicunt causalitatem. sed
cum est aliqua acceptio ordinis. nec tamen scdm illam
omnino p̄pria. Et dicendum q̄ illa est vera 2 p̄
pria in qua verbum signis non identitatem. nec inuol
utionem. nec ordinationem naturalem. sed solum cō
uersionem cum p̄positione importante transitum nō
causam. Unde hec est p̄pria. Panis conuertitur in
corpus christi.

2c. vbi ostendit in quibus substantiis consecit. 2 quale
corpus discipulis dedit. 2 quale nos sumimus. P̄ia
pars habet tres. In prima ostenditur quare illud sacra
mentum siue christi corpus datur sub alia specie. In se
cunda quare sub duplici specie. ibi. Sed quare sub du
plici specie. 2c. In tertia vero determinat q̄ aqua vino
commiscenda est. ibi. Aqua vero admiscenda est vino
Et illa pars habet duas. In prima ostendit modū cō
miscendi. In secunda vero inquitur vtrum hoc spectet
ad sacramenti necessitatem. ibi. Si vero queritur. an
iurrit. m̄ sit quod geritur si aqua. 2c.

Abhorreret animo qd carneret ocul. Ut nul la ee ista mgi ro. qz no est faciedu aliqd i solaciū sensus qd puidice intellectui. Sz sic horridū est sensui come dere carnes. ita difficile ē intellectu credere opposituz ei qd sentit. Sz vī q meli' eet horozē generari i sensu. vt ita vītas manife stare i intellectu.

30ctu. B. dd. q ista nō ē tota rō qre sb specie ve laf. qz sic i sēsus solaciū sz qz sic i sēsus solaciū r i si dei meritū. in q capit r illumiat intellectu. si aut occultaretur sen sui. r intellectu n

Breg. in releuaret p fides a omel. p. tūc aliq piudu ciū fieret intelle cut. Nūc at nō ē ita. r iō n valz.

Unū ad aiaz rē Ut male dicere. qz regula ē i pbi/ sica scia qz termi no semel posito nō est vrendū eq uoce. Sz sī nec si gno. Sz q vīnū signat sanguinez xpi. nō signatiam xpi nō aiaz niaz

Aug. ddm q sic in signis vitali bus duplex atre dif significatio. f. ppa r allegori ca. ita r i hac du plici sigtōe sīr accipit in theo logia. Sīc pē ē in signis sacrali bus q vna rē si gnificent ppe. f. vī rē quā pūnet vel effectū quaz tribuūt. alia alle gonice. f. rem a q hūitē trabūt. sic a passiōe r ei' fū de. Et sicut fallit regula sophista rū i pnis signis qz in theologica scia dictio sū ac cipit moralit. et literalit. r alle gonice. sic fallit i his signis. qz vnu pncipaliter r ppe significat. r aliud allegonice. Posset tū dici q vnu signat p atez. vt anī mā per sanguinē. r sic nullū est incoeuens.

Ambro. sup eplaz ad Loz.

Determinat in q specie vel substātia nūc pficere debeat ec clesia. Quidē illud sacm siue corp' xpi dat sub alia specie. e Sub alia at specie trib' de cau sis carnē r sanguinem tradidit xps r deinceps sumēdū institu it. vt fides. f. haberet meritū q est de his q nō vident. qz fides nō hz meritū. vbi hūana rō p bet expimentū. Et iō etiaz ne abhorreret anim' qd carneret ocul. qz nō habem' in vsu car nē crudā r sanguinē comedere. Qz q xpm vorari dētib' fas nō est. in mysterio carnē r sangui nē nob cōmēdauit. Et etiaz iō ne ab incredulis religioni xpia ne insultaret. Un Aug. Nihil rōnabili' qz vt sanguis sūcudi nē sumam'. vt ita r vītas si de sit. r ridiculū nullū fiat a paga nis. qz cruozē occisi hois biba mus. Itē qz sicret. r ne veluti qdā horozē eet cruozis. in sūtu dinē accipim' sacm. Ex pmissis iā liqt qre sub alia specie r q re sub ista h sacm dñs celebra uerit. r celebrari a nob institue rit.

Quare sb duplici specie. f Sz qre sb duplici specie sumi tur. cū sb alterutra tot' sit xps. vt osideret totā hūanā naturā assūpisse. vt totā redimēt. Pa nis em̄ ad carnē referē. b vīnuz ad aiaz. qz vīnū opat sanguinē in q sedes aie a phisicis ee dicē Itō q i duab' spēb' celebraf. vt aie r carnis susceptio in xpo. et vtriusqz liberatio i nobis signi ficet. Valet em̄ vt Ambro. ait ad tuitiōnē corpis r aie qd pē pim'. qz caro xpi pro salute cor poris. sanguis xpo. p aia nra of

Caro xpi p salute corpis offer. Scdm illud am bro. vī q istud sacm sanat corp' palit. r hoc etiā vī apls dicere. j. ad Loz. rj. Itō inter vos multi infirmi. r im becilles. r dormiūt multi. loqtur de indigne accipienti bus. Sz d. est cibo spūalis r remediū p pccm. q nō vī q

ferf. sic pfigurauit moyses. ca ro inqt. p corpe vfo offerf. san guis pro ania. Sz tū sub vtraqz specie sumit. qd ad vtrāqz valz qz subvtraqz sumit ipe tot' xps f si in altera tm̄ sumeret. ad al teri' tm̄. i. aie vel corpis n vtri usqz parit tuitiōnē valere signi ficaret. Subvtraqz specie tm̄ to tus sumit xps. nec plus sb vtra qz. nec min' sb altera tm̄ sumit Eadē em̄ rō est vt ait hylari' in corpe xpi q in manna pcessit. de q dicit. Qui pl' collegat n̄ habuit amplius. nec qui min' pauerat habuit min'. Et licet sub vtraqz specie sumat totus xps. tamē nō sit puerfio panis nisi in carnē. nec vini nisi in san guinē. Nec dz dicit duo sacra sz vnu. qz sub vtraqz specie idem sumit. Nec dz iterari sacm. quia benedictio nō repetit' su per speciem eandem. neqz alie substātie in sacrificiuz verita tis afferrī debent. quia de alijs nō potest consecrari cor' xpi vel sanguis.

Determinat q aqua vino ad miscenda est ostendens modū admiscendi.

Aqua vero admiscenda ē vino. quia aqua populum si gnat qui per christi passionem redemptus est. Calix ergo do minicus iuxta canonum prece ptum aqua r vino mixtus de bet offerri. quia videmus in aq populum intelligi. in vino ostē di sanguinem christi. Lum er go in calice vino aqua miscef. christo populus adunatur. et credentiu3 plebs in quē credit copulatur. que copulatio aq et

ponitur vinum in principio misse. Quod ergo obicit de lumphatione in dolio. ddm q illa nō est sacramēta lis. r ideo nihil facit ad sacramētū.

sanitate corpis tribuat Itē si tri buat sanitate cor poraleni. qz vī q corpe exite sano nō deberet hoies recipere nisi san guinē. qd nō est ddm. B. dd. q ambro. loquit 32 de salute corpoz nō q est in vīa sz q erit in parria. q annexa ē spūa li. r aplūs de in firmitate loquit spūali. Si quis at de cor' palit ve lit intelligere. h solū referēdū r iū telligēdū ē p acci dens r valde ex pnti. qz nec ad h nec ppe hoc ē in struētum.

Aqua vō ad miscēda ē vino. Dī vīz sufficiat si admiscet i do lio. r vī q sic. qz an̄ inceptōz mis se miseri pōt. r admixta trāfser ri in vīnū. Sz d. h. qz tal' admix rio nihil face ret ad sacm. B. dd. q admi 33 xrio aq cū vino ē sacralis. vñ solt us ē sacerdotis. r ē ad sigtione. r iō tunc dz poni 34 quādo iā incho antur sacra my steria. Et in mis sa solēni poni de bet post offerro r iū. in missa at p uara. ppter picu lum obliuionis r ppter h vt for te diuturno tpe bene cōmiscat secutus est po nere statim cum

hylari'

Exo. xvi.

Mixtio illa non possit separari. Uidet qd possit separari qd regimētū est: panis qd q̄tūcumq; aq̄ miscet. q̄ iun-
cus appositus attrahit aquā & segregat. s̄ v̄ qd nūq; ita
35 possit misceri vt maḡ dicit. **R.** sicut dicit p̄s qn̄ p̄e-
dominat vinū soluit sp̄s aq̄ r̄. & cū soluta ē. & uersa i
vinū. totū est vi-

vinū sic miscet i calice xpi vt mi-
xtio illa nō possit separari. nā si vi-
nū q̄s tm̄ offerat. sanguis xpi
cipit esse sine nobis.

Inquit v̄t h̄ mixtio vini cū
aq̄ sit de necessitate sacri-

Si dō q̄rit. an irritū sit qd̄ ge-
rit si aq̄ p̄termittat. audi qd̄ se-
quitur in eodem canone. Non
pōt inquit calix dñi esse aq̄ sola
aut vinū solū nisi vtrūq; misce-

atur. Item **L**yprianus. Calix
dñi nō est aqua sola. aut vinū
solum. nisi vtrūq; miscet. sic
nec corpus dñi potest esse sari-

na sola. nec aqua sola nisi vtrū-
q; fuerit adunatū. & panis vni-
us compage solidatū. Si quis
tamen nō intendēs introduce-

re heresim obliuione vel igno-
rantia aquā p̄ter miserit. nō vi-
detur esse irritū sacramētū. s̄
ille grauior est corpiendus.

Nam & grecorum ecclesia non
apponere aquam dicit. Quod
etiam ex dictis **L**ypriani vide-

tur posse colligi. Aut enim. Si
quis de antecessorib; nostris vel
ignoranter vel simpliciter non

hoc seruauerit quod nos domi-
nus facere & exemplo r̄. magi-
sterio docuit. potest simplicita-

ti eius indulgentia domini ve-
nia concedi. Nobis vero nō po-
tēst ignosci. qui nūc a domino

instructi sumus. vt calicem do-
mini cum vino mixturū qd̄ do-
minus obtulit offeramus. Ex
hoc videtur qd̄ si quis simplici-

ter vel ignoranter vinum offe-
rat sine aqua. sacramentū cō-
ficiat. **A**qua vero nullatenus
sine vino potest offerri in sacri-
ficium. nec panis nisi de frumē-

to. nec granum frumētū nisi re-
ductum fuerit in panem. quā
christus & panem se dicit & gra-
no frumenti se comparat. Qd̄
ergo supra dictum est nō posse
vinum solum offerri. determi-

nari oportet. recipit enim exce-
ptionem. nō potest. nisi simpli-
citer vel ignoranter fiat. **N**el
nō potest. i. nō debet. Quibus-
dam tamen videtur hoc gene-

raliter verum.
Ostendit qd̄ sic fuit in conse-
cratione prima que fuit in celum
q̄trum ad speciem vel substan-
tiam. sicut hodie conficit eccle-
sia. & quale corpus dedit disci-
pulis. & quale nos sumim; i

Colligit etiam ex predictis
qd̄ xps vinū & aqua mixturā dedit
discipulis. Corp; vero tale de-
dit quale tunc habuit. i. mortu-
le & passibile. nunc vero sumit
a nobis imortale & impassibile
nec tamē maiorē habet efficiē-
tiam. **E**ucharistia quoq; intin-
cta nō debet dari populo. p̄ sup-
plemento cōmunionis. qz non
legit xps alicui discipuloz p̄bu-
isse panem intinctū nisi iude.

Tūc dō nō accepit iudas cor-
pus xpi s̄ tm̄ panem. **C**orpus
dō & sanguinē xpi an̄ cū alijs di-
scipulis p̄ceperat.

excusar a toto sed a tanto. quia forte nō erat in eis mor-
tale. Nec erat simpliciter ignorantia turis. imo qd̄ amō-
do dicit poterat ignorantia facti. quia dominū fecisse ne-
sciebant. cum nō habeat ex scriptura. conicitur tamen
er̄ qd̄ de latere exiit sanguis & aq̄. vbi etiā qd̄ amō-
p̄figurata sūt sa-
cramenta.

Aqua vero nullatenus sine vino potest offerri in sacri-
ficium. nec panis nisi de frumē-
to. nec granum frumētū nisi re-
ductum fuerit in panem. quā
christus & panem se dicit & gra-
no frumenti se comparat. Qd̄
ergo supra dictum est nō posse
vinum solum offerri. determi-

nari oportet. recipit enim exce-
ptionem. nō potest. nisi simpli-
citer vel ignoranter fiat. **N**el
nō potest. i. nō debet. Quibus-
dam tamen videtur hoc gene-

raliter verum.
Ostendit qd̄ sic fuit in conse-
cratione prima que fuit in celum
q̄trum ad speciem vel substan-
tiam. sicut hodie conficit eccle-
sia. & quale corpus dedit disci-
pulis. & quale nos sumim; i

Colligit etiam ex predictis
qd̄ xps vinū & aqua mixturā dedit
discipulis. Corp; vero tale de-
dit quale tunc habuit. i. mortu-
le & passibile. nunc vero sumit
a nobis imortale & impassibile
nec tamē maiorē habet efficiē-
tiam. **E**ucharistia quoq; intin-
cta nō debet dari populo. p̄ sup-
plemento cōmunionis. qz non
legit xps alicui discipuloz p̄bu-
isse panem intinctū nisi iude.

Tūc dō nō accepit iudas cor-
pus xpi s̄ tm̄ panem. **C**orpus
dō & sanguinē xpi an̄ cū alijs di-
scipulis p̄ceperat.

er̄ qd̄ de latere exiit sanguis & aq̄. vbi etiā qd̄ amō-
p̄figurata sūt sa-
cramenta.

Aqua vero nullatenus sine vino potest offerri in sacri-
ficium. nec panis nisi de frumē-
to. nec granum frumētū nisi re-
ductum fuerit in panem. quā
christus & panem se dicit & gra-
no frumenti se comparat. Qd̄
ergo supra dictum est nō posse
vinum solum offerri. determi-

nari oportet. recipit enim exce-
ptionem. nō potest. nisi simpli-
citer vel ignoranter fiat. **N**el
nō potest. i. nō debet. Quibus-
dam tamen videtur hoc gene-

raliter verum.
Ostendit qd̄ sic fuit in conse-
cratione prima que fuit in celum
q̄trum ad speciem vel substan-
tiam. sicut hodie conficit eccle-
sia. & quale corpus dedit disci-
pulis. & quale nos sumim; i

Colligit etiam ex predictis
qd̄ xps vinū & aqua mixturā dedit
discipulis. Corp; vero tale de-
dit quale tunc habuit. i. mortu-
le & passibile. nunc vero sumit
a nobis imortale & impassibile
nec tamē maiorē habet efficiē-
tiam. **E**ucharistia quoq; intin-
cta nō debet dari populo. p̄ sup-
plemento cōmunionis. qz non
legit xps alicui discipuloz p̄bu-
isse panem intinctū nisi iude.

Tūc dō nō accepit iudas cor-
pus xpi s̄ tm̄ panem. **C**orpus
dō & sanguinē xpi an̄ cū alijs di-
scipulis p̄ceperat.

er̄ qd̄ de latere exiit sanguis & aq̄. vbi etiā qd̄ amō-
p̄figurata sūt sa-
cramenta.

Aqua vero nullatenus sine vino potest offerri in sacri-
ficium. nec panis nisi de frumē-
to. nec granum frumētū nisi re-
ductum fuerit in panem. quā
christus & panem se dicit & gra-
no frumenti se comparat. Qd̄
ergo supra dictum est nō posse
vinum solum offerri. determi-

nari oportet. recipit enim exce-
ptionem. nō potest. nisi simpli-
citer vel ignoranter fiat. **N**el
nō potest. i. nō debet. Quibus-
dam tamen videtur hoc gene-

raliter verum.
Ostendit qd̄ sic fuit in conse-
cratione prima que fuit in celum
q̄trum ad speciem vel substan-
tiam. sicut hodie conficit eccle-
sia. & quale corpus dedit disci-
pulis. & quale nos sumim; i

Colligit etiam ex predictis
qd̄ xps vinū & aqua mixturā dedit
discipulis. Corp; vero tale de-
dit quale tunc habuit. i. mortu-
le & passibile. nunc vero sumit
a nobis imortale & impassibile
nec tamē maiorē habet efficiē-
tiam. **E**ucharistia quoq; intin-
cta nō debet dari populo. p̄ sup-
plemento cōmunionis. qz non
legit xps alicui discipuloz p̄bu-
isse panem intinctū nisi iude.

Tūc dō nō accepit iudas cor-
pus xpi s̄ tm̄ panem. **C**orpus
dō & sanguinē xpi an̄ cū alijs di-
scipulis p̄ceperat.

Lypan?

37

Job. vi. & Determinatio prima

Jul' papa & intinca no d3 dari hostia p̄lo

h Corp; vel 38 r o r sanguinem

Ad intelligentiam huius partis secundum duo que determinat magister duo principaliter queruntur. Primo ad intelligentiam primum queritur de speciebus in quibus nunc conficit ecclesia. Secundo queritur de modo quo conficit christus. Circa primum queruntur breuiter quatuor. Primo queritur utrum hoc sacramentum confici debeat in specie panis et vini. Secundo utrum utraque harum specierum sit de integritate sacramenti. Tertio queritur utrum aqua sit de integritate sacramenti. Quarto utrum in omni pane et vino possit confici sacramentum hoc.

Questio **i** **s**
Quid sacramentum debeat confici in specie panis ipsa domini institutio siue consecratio. et ecclesie catholice obseruatio sufficientem prebet auctoritatem et rationem. Sed quod non videtur. quia secundum quod dicit hugo. cresecente veritatis cognitione. signa debuerunt esse euidetiora. ergo cum panis et vinum fuerunt sacramenta legis nature. nullo modo debent esse sacramenta legis gratie. in qua tamen concurrebat cognitio veritatis. Item lex scripta plus cognitionis dabat et habebat quam natura. ergo eius signa erant certiora et expressiora. ergo magis lex noua debuit conficere in sacramentis siue signis traditis tempore legis scripte. quam tempore legis nature de quibus sunt species panis et vini. Item hoc ipsum videtur. quia in lege scripta agnus et eius sanguis offerbatur. sed caro magis exprimit carnes. et sanguis sanguinem. ergo magis in illa specie debet confici sacramentum eucharistie quam in ista. Item species sacramenti naturaliter habent representare. sed panis et vinum siue ab artificio. ergo non congruunt sacramento. Item hoc specialiter ostenditur de pane. quia in hoc sacramento specialiter debet signari christus passus. unde ipse dicit. hoc facite in meam commemorationem. sed panis integer non signat passionem. ergo non congruit huic sacramento. Item in hoc sacramento continetur christus ut cibus paruulorum qui prius erat cibus angelorum. sed cibus paruulorum est lac. ergo in lacte debet confici. Item obicitur de vino. quia hic signatur christus ut cibus siue potus sanans. sed vinum non datur infirmis. ergo non debet in vino confici hoc sacramentum quod est sanatiuum infirmitatis spiritualis. Item effectus istius sacramenti est extinguere morbum concupiscentie. sed vini est accendere. Prover. xx. luxuriosa res est vinum ergo etc. Item dicendum quod istius sacramenti duplex est res. scilicet corpus christi verum et mysticum. et quia signa sunt instituta propter expressionem rei signate. talia debuerunt esse que de sui natura nata essent utrunque exprimerent. Et quoniam corpus mysticum est ex multis aggregatis in vinum. talia esse debuerunt quae ex multis aggregantur in vinum. tale autem est panis. quia est ex multis granis puris. Tale etiam est vinum. quod est ex multis racemis puris. ideo recte unionem corporis christi mystici signat. Corpus autem christi verum continetur in hoc sacramento ut cibus. quia propter hoc institutum est sacramentum. non ut cibus qualiscumque sit. sed ut cibus conueniens. cibus efficax. cibus sanans. cibus omnibus communis. ideo debuit institui signum. quod quidem esset cibus habens istas proprietates. Cibus autem magis conueniens est panis de frumento. et vinum. et huiusmodi signum est quod nature non generat ex frequentatione fastidium. quod non conuenit de aliquo alio cibo. Est etiam efficax in confirmando. quia panis

confortat et vinum letificat. Est etiam sanus sicut dicit Isaac in dietis. quia utraque ad sanitatem facit. Alterius est cibus communis et visitatus. maxime inter gentes rationabiliter viuentes. Unde damianus. Consuetudo est hominibus manducare panem et bibere vinum. ideo coniungit eis dominus diuinitatem. et fecit ea corpus et sanguinem suum. ut per hoc que sunt secundum naturam consueta in quibus vita conseruatur. ad ea que sunt supra naturam animam transferatur. Et his parent obiecta. Quod enim obicitur quod sacramenta in non lege sunt euidetiora. Dicendum quod euidetius factum est ratione verbi additi hoc est corpus meum. sed non oportuit a parte elementali. quia sufficebat illa euidetia. Ad illud quod obicitur de signis legis scripte. dicendum quod euidetiora signa erant passionis. quia sicut supra dictum est. ad illam signandam principaliter ordinabatur. sed non euidetiora quantum ad expressionem gratie sacramentalis. et hoc principaliter significatur in sacramentis non legis. et hoc patet de carne. quia non signatur caro ut caro. sed ut reficiens. Ad illud quod obicitur quod sunt ab artificio. dicendum quod habitus est a natura. sed perfectio ab opere humano. sic et christus a sua origine habuit cibandi habitum. sed actus est cibus effectus decoctione in igne passionis. et compressione in torculari crucis. sic est in ipso signo. scilicet pane et vino. Et per hoc patet sequens quod obicitur quod non signat passionem. Dicendum enim quod falsum est. immo signat per decoctionem vel etiam impressionem. Posset tamen dici quod non exprimitur christus ut passus principaliter. sed ut cibus. Ad illud quod obicitur quod cibus paruulorum. dicendum quod est cibus paruulorum et humilium. coram tamen qui aliquo modo creuerunt. non accedentium ad fidem. Unde Augustinus. Cibus sum grandium. cresce et manducabis me etc. Et ideo in pane non in lacte fuit institutum. Ad illud quod obicitur de vino quod non sanat. dicendum quod vinum datur ita conualescentibus. et non actu infirmis. in quo signatur istud sacramentum dari debet tam confidentibus quam bonae scientiam. non iacentibus in lecto peccati. Ad illud quod obicitur quod auget luxuriam. Dicendum est quod hoc facit quando sumitur ad ebrietatem. non quando sumitur ad refectionem et iocunditatem seruata sobrietate.

Questio **ii** **h**
Utrum utraque harum specierum sit de integritate sacramenti. Et sic videtur. quia dominus cum illud sacramentum tradidit. in utraque specie confecit. sed non est sacramentum completum nisi secundum quod ipse instituit etc. Item forma verbi est de integritate sacramenti. sed forma corporis non est nisi super panem. et forma sanguinis non est nisi super vinum. ergo utraque species est de integritate. Item nullum sacramentum est iterandum quantum diu manet. ergo nec consecratio supra consecrationem est addenda cum est perfecta. Sed ad consecrationem panis additur consecratio vini ergo nondum est perfecta. ergo etc. Item in hoc sacramento exprimitur mysterium nostre redemptionis. sed hoc non fit in solo pane siue etiam corpore. sed etiam sanguine. et sic etc. Contra. in hoc sacramento quantum ad speciem panis totus christus continetur. nec aliquid amplius in duobus quam in vino. nec aliud. sed omnino idem. ergo videtur quod non sit de integritate species vini. quia illa remota remanet totum completum. Item fideles integritate et perfectum sacramentum recipiunt. nec recipiunt nisi in altera specie tamen. ergo etc. Item quero que necessitas est in hoc sacramento sanguinem christi signari. Si. quia est de inre

gritate multo magis anima. ergo anima multo magis
debet significari. Si dicas q̄ in hoc signatur anima.
quia sedes anime est in sanguine. vt dicit magister. Eō
tra. anima vt perfectio est in toto corpore 2 in singulis
partibus. nō ergo in sanguine. Preterea quedam ani/
malia sunt sine sanguine. Item baptismus est sacramē
tum valens ad remediū corporis 2 anime. 2 tamē nō est
48 ibi signum nisi vnicum. ergo nec hic. ¶ R. dicendum
q̄ in sacramento duo sunt. scilicet efficacia 2 signantia. Est
igitur de integritate sacramenti dupliciter est. Aut quā/
tum ad efficaciam. 2 sic neutra species est de integritate.
sed quelibet est totū quod habet efficaciam. Aut quā/
tum ad signantiam. 2 sic sunt de integritate. quia neutra per se
exprimitur res huius sacramenti. sed in vtraq̄ simul. 2
hoc patet sic. Hic significatur christus cibus perfecte
reficiens manducantes sacramentaliter 2 spiritualiter.
perfecta autē refectio nō est in pane tñ. nec in vino tñ.
49 s; in vtroq̄. tō nō in vno tñ pfecte signatur vt reficiens.
50 sed in vtroq̄. Reficit autē hoc sacramentū nō quoscū/
q̄ sed manducantes spiritualiter. Manducare autem
spiritualiter. est cognoscere 2 affici circa eius passiones
que sunt in corpore eius multiplici afflictione 2 sangui/
nis effusione. in quo manifestat imensa dei charitas. 2
in hoc anima perfecte reficitur 2 delectat. 2 ideo vtrum
q̄ distincte significat. s; corpus 2 sanguis. Rursus de/
lectatio 2 refectio nō est i passione quia passio. sed quia
nostra redemptio. ibi etiā mira nostra vtilitas nos de/
lectat. 2 quia redemptio sumus in corpore 2 anima. ad h
est perfecta redemptio. 2 christi expofuit corpus 2 ani/
mam. 2 ideo vt perfecta esset vel signaret redemptio. 2
et hoc perfecta refectio debuit signari corpus in pane
2 anima cuius sedes est in sanguine in vino. Ratio igitur
integritatis est significantia christi nos perfecte re/
ficientis in meditatione sue amantissime passionis. et
nostre iocunde redemptionis. que nō per alterum horū
perfecte signari potuit. sed per vtrumq̄. Rationes au/
tem ad hanc partem inducere. pcedunt q̄tum ad signā/
tiam. ¶ Ad illud quod obiicitur primo ad oppositū pa/
51 ter responsio. quia 2 si in vtraq̄ specie continetur. nō ta/
men per alterū perfecte signatur. 2 ideo fideles recipi/
unt perfectum sacramentū sub vna specie. quia ad effi/
caciā recipiunt. Sed q̄tum ad signantiam sufficit q̄ ec/
clesia facit in eorū presentia. nec oportet q̄ ipsi recipiant
propter periculū effusionis. 2 propter periculū erroris
quia nō crederent simplices in altera specie totū chri/
stum recipere. Exemplū patet de eo cui exiuit sanguis
52 ab hostia. quia nō credebat q̄ esset sanguis in specie cor/
poris. ¶ Ad illud quod obiicitur tertio que necessitas
est q̄ oporteat sanguine signari. dōm q̄ hoc est tum p/
pter passiones. tum propter anime redemptionē. Ani/
ma em̄ cum sit spiritualis nō potuit in se signari. sed in
annexo. vtputa in sanguine in quo est sedes anime. nō
quia in solo sanguine. s; quia anima rationalis vnitur
mediante potentia sentiendi. 2 illa mediante potentia
vegetādi. 2 quia illa habet tres virtutes. Preterea fun/
damentū omnium est nutritiua. 2 nutritiū sanguinis
53 vel aliquid loco eius. ideo rē. ¶ Ad illud quod obiicitur
de baptismo. dōm q̄ baptismus pncipaliter signat
mortem 2 sepulturā. sed hoc sacramentū signat etiā pas/
sum. 2 quoniam passus ē in anima. 2 in carne passus cor/
poris afflictione 2 sanguinis effusione. ideo vtrūq̄ hic
signari debet. Unde nō est simile. quia ista nō est tota
causa pncipalis s; pncipalē est signū refectionis pfecte
fm statum vite. Cause autem congruentie multe sunt. 2

accipiuntur tum et propria rei significatione quam ef/
ficat sacramentū. 2 hec est nostra refectio. tum rei quam
signat allegorie. 2 hec est christi passio. Refectio autē
potest significari vt perfecta. 2 sic significat q̄ hec duo
q̄tum ad modum duplicem. quia alij suauiter. alij cuz
maiori labore reficiuntur. Prima significatur per san/
guinem 2 speciem vini. Secunda per speciem panis. Vel
q̄tum ad effectus. quia confortat. 2 hoc per speciem pa/
nis. 2 lenificat siue delectat 2 hoc per vinum. Quātum
ad signantiam allegoricā debet signari corpus 2 anima
quia xp̄us vtraq̄ assumpsit. 2 in vtraq̄ passus est. et
vtraq̄ redemit. 2 hec omnia ad congruitatē faciunt. 2
institutio que precegit congruitatē superueniens in/
ducit necessitatem.

¶ **Questio** ij
¶ **Q**uam aqua sit de integritate sacramenti euchar/
stie. Et q̄ sic videtur Cyprianus. Sicut in sanctifican/
do calicem domini offerri sola aqua nō potest. sic nec vi/
num solum potest. sed vinum est de integritate. et sine
illo nō potest esse sacramentū. ergo nec sine aqua. Itē
ratione videtur. quia sacramentū corporis nō potest fi/
eri in sola farina. nisi per cōmixtionē aque fiat panis.
ergo nec sacramentū sanguinis sine cōmixtionē aque.
Item aut cōmixtus posuit. aut nō posuit. Si posuit et
quod ipse instituit est de integritate sacramenti. quia
qui aliter facit nil facit. ergo rē. Si nō posuit. ergo p̄
sumptio fuit ponere. Item quod signat aliquid quod
est de substantia 2 pncipaliter in sacramento est de ei/
substantia. sed vno aque cum vino significat vniōnez
membrorum ad caput. vt dicit Beda. 2 habetur in litte/
ra. Item vinum signat sanguine qui fluxit de latere xpi
sed nō tñ sanguis fluxit. immo sanguis 2 aqua. ergo i/
perfectum est sacramentum nisi vtrumq̄ apponatur.
Sed contra. Nihil est de substantia sacramenti huius
materialiter quod nō remanet neq̄ fm substantiam ne
q̄ fm accidentia sed aqua est butulmodi. ergo rē. Itē
elementum quod est de substantia vnius sacramenti nō
est de substantia alterius. cum sint sacramenta distin/
cta. sed aqua est materia baptismi. ergo nō est de necessi/
tate huius sacramenti. Item omne quod est de substan/
tia. aut est q̄tum ad significantiam. aut q̄tum ad effica/
ciam. Nō q̄tum ad signantiam. quia debent signare cor/
pus xpi. verum 2 mysticum. 2 sanguis sufficiter signa/
tur per vinum. 2 similiter vno corporis mystici. Nec
q̄tum ad efficaciam. quia sine aqua est transubstantia/
tio. Item quicquid sit de integritate. quero de congrui/
tate. 2 videtur q̄ nō sit congruum aquam apponi. quia
hoc sacramentū est rei habentis omnis saporis suaui/
tatem. sed aqua ē insipida. ergo nō congruit. Item pa/
ni nihil additur. ergo nec vino. vel si additur. queritur
quare. Item dominus nō legitur apposuisse. ergo videtur
q̄ nō peccet qui nō apponit. sed multo magis qui appo/
nit. ¶ **Q**uam sit de necessitate 2 congruitate p̄ce/
pti. Cyprianus ostendit dicens. Nobis ignosci omni/
no nō potest. qui admoniti sumus vt calice domini cuz
vino 2 aqua mixtum fm q̄ dominus obrulit offeram.
¶ **Q**uestio ergo est si moraliter peccat qui omittit. R. 54
dōm q̄ de integritate sacramenti butus sunt quattuor
scz materia. 2 forma. 2 ordo. 2 intentio cōsecrantis. De
congruitate autem bene esse sunt que sunt bis annexa
aqua ergo cum nō sit aliquid horum nō est de necessita/
te. sed annexum est materie. s; vino. quia adiungitur vi/
no 2 in ipsum conuertitur. 2 postmodū in sanguinem.
2 ideo est de congruitate. Ratio autem butus connecti

onis est expressio: signatio. quia aqua signat populū. et per coniunctionē sui cū vino signat unitatem capitis cum membris. per vinum autem signatur vno membro ram adiuicem. Rationes igitur ostendentes q̄ aqua nō sit de substantia sacramenti sunt concedēde. **¶** Ad illud ergo quod obiicitur de Cypriano. dicendum q̄ cyprianus dicitur illud nō posse fieri quod nō bene potest vel nō de iure potest. vnde Alexander vbi Cyprianus dicit potest. dicit debet. **¶** Ad illud quod obiicitur de farina. dicendum q̄ nō est simile. quia farina nō cōmixta sine per se nō est cibus. sed vinum potus est per se. **¶** Ad illud quod obiicitur vtrum dominus posuerit. dicendum q̄ sic. sed nō tanq̄ necessariū sed tanq̄ cōgruum. et hoc patet. quia vinum erat ex quo conficit. ergo aqua transierat in vinum anteq̄ conficeret. et quia apponitur. peccat. qui nō apponit. nihilominus conficit tñ. **¶** Ad illud quod obiicitur de vniōne. dicendum q̄ illa vniō significatur per vinum. quia significatur vniō membrorū adiuicem. et per consequens ad caput. nō tamen ita expresse. ideo congruit. similiter q̄ dicitur q̄ fluxit simul. dicendum q̄ per aquam illam nō signatur aqua ista nec conuerso. sed aqua illa aquam baptisimā leui signat. Vel potest dici q̄ ex hoc innuit cōmiscendā aquam vino. vnde illud fuit figura butus. nō hic sacramentum illius. hic enim sanguis. nō ille tñ sed totus q̄ fluxit de corpore signatur et conuerter. **¶** Ad illud qd̄ queritur de congruitate. dicendum q̄ est de congruitate. **¶** Qd̄ dicit de insipiditate. dicendum q̄ signat populū qui est insipidus. et sapidus fit per coniunctiones cum sapientia christo. sicut aqua cum adiungitur vino. **¶** Ad illud quod obiicitur q̄ nō cōmiscetur aliquid panis. dicendum q̄ nō est simile. quia nō potest ei sic aliquid cōmisceri vt transeat in ipsum. quia durior. propterea nō habet virtutem conuersiua vt vinum. **¶** Preterea principalis refertur ad signandū nostram redēptionem. **¶** Ad aliud dicendū q̄ dominus apponit et q̄dam hoc conficiunt propter domini sobrietates. q̄ non biberit vinum purū. maxime forte tale quale est in terra promissionis. Sed hec coniectura debilis est. sed sci mus q̄ apostoli qui cene domini interfuerunt. ita ecclesie reliquerunt. Nec obiectio valet de euangelio. quia nō omnia scripta sunt. et ratio quare de aqua nō est scriptum. est ne putetur de substantia sacramenti. ne autem putetur preter. necessarium fuit. in passione domini insinuatuz cū extitit sanguis et aqua et ideo peccat qui omittit. et qui ex heresi vel contēptu omittit. peccat mortaliter. Qui enim negligit ex hoc q̄ nullam habet diligentiam peccat mortaliter. qui negligit ex hoc q̄ habet diligentiam semiplenā peccat venialiter. sed tamē grauius peccat. quia hoc sacramentū cum omni diligentia est consecrandum. Et q̄tum istud opus et hoc sacramentum precellit alia opera. tantū negligentia in hoc preponderat alijs negligentijs.

¶ Questio iij k
¶ An hoc sacramentum possit confici in omni pane et vino. Et sic videtur. quia est cibus cōmunis. ergo debet fieri in materia cōmuni sicut baptisimus propter excusationē pauperum. ergo in omni pane et in omni vino que habent rationē resciciendi et potandi. **¶** Nō ostēditur q̄ possit confici in pane et vino corrupto. quia dicit Innocentius. Et si diligenti studio vinum optimū sit querendum. vicium tamen vini nō maculat mundiciam sacramenti. eadem ratione nec panis. ergo etc. **¶** Item ostendunt q̄ in pane et vino mixto. quia sic vt

nō cōmiscetur aqua. ita grana frumenti cōmisceri possunt alia grana. sed in vino mixto aqua fit et debet fieri sacramentum. ergo similiter in frumento potest. **¶** Item q̄ in omni aqua videtur. quia omnis aqua potest conueri in vinum. et conuersa potest conueri in sanguinē ergo etc. **¶** Contra. q̄ nō in pane videtur. quia sicut dominus baptizando dedit vinum regeneratiuā aquis. ita consecrando instituit in huius sacramenti materia. sed consecrauit in pane de frumento. quia ille est solum cibus paschalis. et in vino vitis. ergo etc. **¶** Item q̄ nec in vino. nec in pane corrupto videtur. quia vinum corruptum nō est vinum. sicut homo mortuus nō est homo. Unde acerum vt dicit p̄bus in. viij. mēba phice. nec est vinum nec potest esse. similiter de pane. ergo etc. **¶** Item q̄ nec de mixto. videtur. quia mixtio est miscibilium alterarum vniō. vnde in mixtione trāsmutant formam mixtorum et resultat terrū. ergo vinum mixtū nō est vinū et similiter panis. ergo etc. **¶** Item q̄ nō in aqua nō naturali videtur. quia baptisimus qui est sacramentum necessitatis nō potest. ergo nec illud quod debet fieri solennius. **¶** R̄. dicendum q̄ materia congrua huic sacramentum de natura sua est panis de frumento. et vinum de vite. propter hoc q̄ iste cibus inter omnes cibos. et potus ille inter omnes est conuenientior. efficacior. et sanior. et cōmunior. et ideo dominus se grano frumenti cōgaui. et ligno vitis Job. xij. et ex hac causa in his duabus speciebus conficit. et conficiendo instituit. **¶** In alio pane q̄ de frumento. vel in alio vino q̄ de vite nō potest confici. et hoc determinauit concilium cartaginē. In omni autem pane de frumento. sicut in omni vino de vite. siue ibi sit differentia accidentalitatis siue specificitatis. vt dicunt quidam. potest confici saluata specie illius panis et illius vini. **¶** Ad illud ergo quod obiicitur de omni pane propter cōmunitatē. dicendū q̄ non tñ cōmunitas sed etiam congruitas est hic consideranda. Preterea baptisimus est sacramentū necessitatis. h̄ illud nō. ideo nō est simile. Preterea omnis aqua naturaliter omni aque est eadem specie. nō sic omne bladū. **¶** Ad illud quod queritur de corruptione. ddm̄ q̄ est quedam corruptio a statu optimo. nō tamē ab esse simpliciter. vt puta quando vinum trahatur vel accessit q̄dam corruptio ab esse simpliciter. vel quando simpliciter desinit habere formam panis et vini. vt quando perfecte conuersum est in acerum. Prima corruptio nō tollit potentiam conficiendi. sed scda tollit. Hec autē corruptio poterit discerni per gustum ab illis. qui noscunt naturas reruz. **¶** Ad illud quod obiicitur de mixtione dicendum q̄ mixtio dicitur dupliciter. scilicet cōmunitate et proprie. Cōmunitate quando miscetur aliquid alicui alterius nature quod tamen nō habet proportionē in q̄nto. sed illud tanq̄ predominās soluit speciem et conuertit in se. et tunc nō est mixtio proprie. et talis potest esse in hoc sacramentum. Et de hoc dicitur in fine primi de generatione q̄ si gutta aque miscetur amphore vini nō est mixtio. quia soluitur species. Est alia mixtio proprie dicta miscibilitū alteraroz vniō. et hec repugnat. vnde tot grana possunt cōmisceri grana frumenti. et tantum de aqua vino q̄ alterant a suis naturalibus saporibus. et hec mixtio tollit potentiam conficiendi. et ideo frumenti grana diligenter sunt secernenda. et valde parum de aqua est apponendū. maxime quando vinum est debile. **¶** Ad illud quod queritur de aqua. dicendum q̄ nulla aqua rotacea nec artificialis. sed soluz naturalis que dicitur aqua viua est apponenda. et si apponatur alia aqua vt

transseat in vinu sit sacm. sz ille q apponit peccat sicut ille q omittit ponere aqua. q em aqua signat popu/ lum hoc est rone multitudinis. 7 talis est aqua no arti ficialis sed naturalis.

Quonsequer qtu ad sedm articulu queritur de modo quo xps confecit. Et circa hoc querunt duo. Primo querit de modo conficiedi quo ad signum exterius. Secdo quo ad pntu interi.

Questio

Atrum xps confecit in azimo an in fermentato. Et q in azimo videt. Math. xxvj. pma die azimoz. Item Mar. xiiij. Et pma die azimoz. Et Luc. xxij. Venit at dies azimoz in quo necesse erat oc. pas. Sz isto die no repiebat fermentatu in oibus sinibz isrl. Sz si coficiens i dmo iudeoz voluit comedere pascha. no potuit p fice re nisi in azimo. It rone videt. qz dñs no venit sol/ vere lege sz adimplere mandata legis. sed pceptus erat

Exo. xij. 7 Deut. xvj. q comederet pascha cu azimis. Sz comedit azima. sz de illo pane pfecti que in cena come/ dit. Sz rē. Itē dñs debuit eo mō pficere. q magi sacro pueniret. sz azimū rone integritatē magis puenit huic sacro. Sz in pane azimoz debuit pficere. vñ. j. ad Cor. v. No in fermento veteri sz in azimis. Lōra hoc q dñs puenit die azimoz. sed an illū die no comedebat azima Sz rē. Q aut puenit ostēdit. qz si figure dz vitas respō dere. cuz agnus q erat figura huius imolarē. xiiij. luna. xps fuit crucifixus. xiiij. luna. sz ante die crucifixionis pfecti. Sz in fermento. Hoc ipm pbat aueritate. qz dñs Joh. xvij. No introierit in pzonū vr no pcaminarent. sed manducaret pascha. Sz ante ducit ad passionē q mā ducaret pascha. Sz puenit. 7 si hoc. Sz idē qd pus.

Item dies festus pasche dicit pma dies in q māducat pascha. sed Joh. xiiij. dñs q ante die pasche fecit cenā cū discipu/ lis suis. Sz rē. Itē hoc ipm pbat q Lu. xxij. vbi dñs q mu/ lieres in die crucifixionis aromata pauerūt. in seqnti quietuerūt. 7 glo. dicit q no licebat aliqd pare fm leges. ergo magnus dies festus fuit in seqnti crucifixionis. Sz ma gnus dies festus erat pma dies azimoz. Sz rē. Item rone vr. qz si dñs noluit nos ritū iudeoz suare. vr q nec ipse seruauerit. ergo nec pfecti in azimis. Jurta h querit de prouerbia grecoz 7 latinor vñ venerit. 7 vr q no po/ terit ee. qz ipi acceperūt ab aplis. 7 apli ab vno dño. er/ go vel apli errauerūt. vel greci sinterūt. Querit etiā q meli facit. 7 vrz vtriqz bñ facit. cū aliq modū dñi n̄ teneant.

Questio ad pmo dñm q dñs pascha celebravit. xiiij. luna. vñ no puenit sicut cepit tres euāgeliste pcor dant. nec puenire debuit. Si ergo māducatio agni ty/ pici est figura māducatōis agni veri māducatio agni veri debuit illā seq no pite. vñ qz luna. xiiij. pascha fe/ cit qñ mī comedebat azima. puz q in azimo confecerit.

Ad illud qd obi q puenit. qz crucifixus est. xiiij. luna. Rndent quidā q luna. xiiij. est crucifixus. qz solemnita/ tes durant a sero vsq ad aliud sero. vnde pmo sero co/ medit agnū. 7 anteqz venit et alter sero est crucifixus. Alter dicit q melius q passio eius inchoata est statz post cenā. quia fuit in agonia. 7 fuit cōp. chēsus rē. vñ optime est factū q agni comestio 7 ipsius imolatio fa/

Ad illud quod obi q no introierūt pzonū vr no cōra. dñm q pascha rrbz modis accipitur. Uno modo pascha ci/ bus paschalis dñs. vr azima q p. vij. dies comedebatur a iudeis. Alio mō pascha dñs agnō paschalis Luc. xxij. In q necesse erat oc. pascha. Tertio mō dicit r pascha agnō verus. j. ad Loz. v. Pascha nrm imolarē est xps.

Et pmo mō accipit in tose. Ad illud qd obi de die fe 70 sto. dñm q illi. vij. dies oēs erant dies festi. sed pms erat p excellentiā festus dies. bic est. xv. Ampliō maio/ ri excellentia sabbarū qd erāt inter illos dies festos in quo nihil debebat pare. rum ppter suā celebratē. rum ppter azima. qd ergo dicit Joh. loqur de die. xv. añqz facta est cena. Q aut dicit iudei no in die festo. inrelli gendum est de sabbaro. Silr q mulieres qescunt. hoc ē ob reuerētiā sabbari. no q pms dies. quia in pmo die aliquid parare. sed i sabbaro parare nil licebat.

Ad illud qd obi q dñs no debuit facere nos iudazare. di/ cendū q dñs de lege no retinuit sz de nouo instituit. sicut pze baptismo. qz illi aqua lustrabant. 7 nos aqua lustramur. sed bic instituit quia sacramento congrue/ bar. Ad illud quod queritur de controuersia greco/ rum 7 latinor. dñm q sicut dicit Leo papa. antū pa/ tres piopter iudeoz institutionē. 7 quādo error ille vi/ gebat de legali obseruantia. decreuerūt ex consilio spi/ ritus sancti cessare quousqz error ille minueret. sicut de/ creuerunt in xpi nomine baptizare. vnde omīs ecclesia pmo in azimis conficerebat. postmodū ex hac causa in fermentato. sed cessante iam illa causa. redijt iam roma/ na ecclesia ad ritum pustinum. greci vero tanqz super/ bi noluerunt ad ritus pumū redire. 7 ideo ex hoc ita co/ acti sunt defendere. pmo dicentes se ita accepisse. Se/ cundo vero quia hoc no sufficebat addiderunt rōnem ppter hoc ne iudazarent. Tertio quia hoc no suffi/ cebat si dominus in azimis conficisset. ausi sunt hoc dice/ re q dominus confecit de fermentato. Et quia euangeli/ ste dicunt contrarium. ausi sunt dicere q falsum dixe/ runt. 7 a iohāne correpti sūt. Ecce quomodo error par/ uis in principio multus est in fine. rāmen tam ipi con/ ficiunt q nos. hoc em no est de substantia sacramenti. sed congruentia. 7 hoc patet ex imitatione vel instituti/ one sacramentorum.

Questio

De modo quo christus confecit quo ad contentum interius 7 queritur quale corpus dedit discipulis in ce/ na. Et q impassibile 7 immortale videtur. Math. xvij. transfiguratus est ante eos. glo. illud corpus quod ha/ buit per naturam. dedit discipulis suis in cena no mor/ tale no palpabile. Item ratione videtur. quia omīs ca/ ro passibilis est conuertibilis. ergo si corpus passibile dedit. fuit conuertibile in manducantes. quod est inco/ ueniens. Item omi passibili potest inferri passio. 7 om/ ne illud cui potest inferri passio. leditur per contactus fortem agentis. si ergo xps sub forma panis fuit tunc/ ergo percussione dentium 7 masticatione poterat ledi/ Item si passibile 7 mortale. esto q esset reseruatō in tri/ duo. tunc q mo: eretur. 7 si hoc. no esset tibi aia. ergo nec plenū sacramētū. cū q hoc no sit ponere. pstat q no mo/ rere. Sz rē. Item esto q aliqd psecrasset in triduo. con/ stat q verba eandem haberēt virtutē. sz virtute verbo/ rum est tibi modo totus xps. Sz totus xps esset tibi. Sz siml/ esset viuus 7 mortuus. Cū sub sacramento mortuus extra q pari rone imortale sub sacro. mortale extra. Itē q illd sit nullū incoeniens videt. quia si aliqd corp⁹ esset in pluribz locis. simul posset moueri 7 quietescere. 7 simul moueri 7 no moueri. Sz eadem ratione simul pari 7 non pari. mori 7 no mori. Sz rē. Contra. j. Loz. ij. dicit glo. Solet queri quare corpus discipulis suis dedit domi/ nus. 7 rñder dñs tale quale erat. qz palpabile 7 mortale. Itē si dedit impassibile 7 imortale. cum haberet in se passibile 7 mortale. Sz aliter dedit in signo qz in se. Sz fuit

ibi fictio. Itē si imortale. esto q̄ refuset. sicut ēēt viu⁹ ⁊ moꝝ
tuus. sicut viuere ⁊ nō viuere. ⁊ si h̄. due dictione op/
posita eēt sicut vera de eodē. qd̄ nō pōt credi nec intelligi
Itē cū dicit hoc ē corp⁹ meū. panis solū uertit in cor/
pus. s; aīa est ibi solū p̄ comitantia. s; si in triduo fuis/
set cōfectū. eēt mortuū corp⁹. cū aīa esset separata. s; sicut si
73 eēt refusatū. s; passibile ⁊ mortale. ¶ R̄. circa h̄ duplex
est opinio. Una m̄grī hugonis ⁊ suoz sequariū q̄ x̄ps
corp⁹ suū imortale ⁊ passibile dedit sub sacramēto. ⁊ nō
est incōueniēs. q̄ sit h̄ns altēz ⁊ altēz modū essendi ha/
bitu ⁊ actu. Habitu qd̄ ē erat mortale. s; ex aliq̄ cā sum/
psit ad x̄ps in orralitate. sic subtilitate in natiuitate. agi/
litate in mari. claritate in monte. sic imortalitate s; sa/
cramento. Nec est ibi dicitio s; a. q; corp⁹ x̄pi ex h̄ q̄ in
plurib; locis ē. oppositas h; proprietates. sicut portare ⁊
portari. dēscere ⁊ moueri. sic pati ⁊ nō pati. Quātū em̄
ad h̄ accipit rōnē vniuersalis. s; sicut sit singulare. Et s; m̄
opinione q̄ dicit si referuatū fuisset nō eēt mortuū in p̄i/
de. S; q; h̄ opinio sicut dicitio ponit dicit de eodē s; m̄
q̄ idē. ⁊ h̄ nō est necessariū ponere in h̄ sacro. idē min⁹ est
rōnabilis. Prop̄ea ē alia opinio m̄grī ⁊ innocētiū ⁊ se/
quariū. q̄ dedit tale corp⁹ discipulis q̄le habuit. Quā/
uis em̄ corp⁹ x̄pi sicut virtute sacri sit in plibus locis. cas/
74 dēti h; absolutas p̄p̄tates tāq; vni numero. Et p̄p̄
h̄ ad intelligentiā obiectoz in d̄m d̄m q̄ duplex est p̄
p̄tates q̄ uenit corp⁹ x̄pi. Quēdā absoluta. qd̄am rela/
ta ad locū. Prop̄tates absoluta q̄ uenit corp⁹ vt i vno
loco est. cū sit vna. uenit tñ vt in oibus. S; p̄p̄tates
relata ad locū cum sit in diuersis locis. ⁊ si ueniat ei i
vno loco. nō tñ op̄ret q̄ in oibus. Cū nō op̄ret q̄ si cor/
pus x̄pi sit in multis locis. q̄ si mouet in vno moueat i
altero. Sicut nō op̄ret q̄ si aliq; p̄curit ip̄m in vno loco
q̄ in alio sicut p̄curat. q; talis op̄ario respicit p̄ntiā loca
lē agētis. Ita sicut nō op̄ret q̄ si videat in vno loco. q̄ in
75 alio videat. q; h̄ respicit p̄ntiā visibilib; . Cōcedendū ē
q̄ x̄ps corp⁹ passibile ⁊ mortale habebat sub sacro. s; tñ
nō poterat ibi sibi passio inferri q̄ tūcūq; hō p̄cuteret.
vñ d̄m q̄ sub sp̄ibus illis erat passibilis. s; erat ibi im/
passibiliter. Cū loq̄ndo de passione illata si q̄rat veruz
posset ibi pati. ista distinguēda ē. Aut enī h̄ qd̄ est ibi
determinat actū. aut cōpositionē intellectā circa subie/
ctū. Si determinat actū falsa est. q; sensus ē q̄ sub sacro

**Dist. xij. de p̄sequētib; ad p̄fectionē corpis x̄pi
q̄trum ad fractionem.**

Sicut querit de accidētib; q̄ remanēt ⁊ c. Sup̄a
egit m̄grī de cōfectōe siue cōsecratōe. in hac dist.
agit de cōsequētib;. Et qm̄ duo sunt cōsequētia
s. fractio ⁊ iteratio siue frequētiario. idē dist. ista diuidit
in duas pres. In p̄ma agit de fractiōe. In sc̄da de hui⁹
sacri frequētiario. ibi. Post h̄ q̄rit. si qd̄ gerit sacerdos.

**Querit vtz in sacramēto eucharistie sint ac/
cidentia in seipis subsistētia.**

DI. XII.

Sicut queritur de accidētib; q̄ re/
manēt. i. de speciebus ⁊ sa/
pore ⁊ pondere in q̄ subiecto fundent.
poti⁹ mihi v̄ fatendū existere sine sub/
iecto eēt q̄ in subiecto. q̄ ibi nō ē suba nisi corpis
⁊ sanguinis d̄fici. q̄ nō afficit illis accidētib;. Itē
ei corp⁹ x̄pi talē h; in se formā s; q̄lis in iudicio. ap

poterat ei passio inferri. ⁊ h̄ est falsuz. q; sicut ibi nō po/
terat sentiri. ita nec poterat ei passio inferri. Si autē de/
terminat cōpositionē intellectā circa subiectū. sic locu/
tio ē s; a. ⁊ est sensus. ex̄ns ibi poterat pati. q; si passio i/
alio loco ei inferat. etiā ibi passio sentiret. ⁊ moreret.
vñ si fuisset referuatū corp⁹ illud habuisset plagas sub
sacro sicut extra. sed tñ nō esset illi illata passio sub tali
mō existēdi. Prop̄ h̄ dicit m̄grī q̄ ibi ex̄ns erat passiv/
bilis passione illata sibi alibi. tñ erat i passibiliter. Et si
sic m̄grī Hugo intellegit h; s; a. S; tūc illa ad apra/
tio de dicit nō valet. Si em̄ dices dicit q̄litates aliq; s;
nō video quō corp⁹ nō sit alteratū saltē ad x̄ps. Constat
autē q̄ qñ dedit sacm̄. corp⁹ actu ⁊ bitu habebat p̄p̄/
tate passibilitatis. s; cū nō habebat op̄ ositū modū existē/
di in alio. aliū tñ habebat q̄ mod⁹ sublimabat ip̄s ibi pas/
sione. ac p̄ h̄ sup̄ passibilitate sentēdi vt erat ibi
vel ⁊ tingēdi. Cū q̄uis esset passibile. tñ nūq; poterat
ibi palpari. sicut nec passio ibi inferri. Et h̄ patet obie/
cta. q; glo. dicit q̄ dedit imortale ⁊ i passibile. q; ibi pas/
sio ei nō poterat inferri vel mors. poterat tñ alibi. Sic
p; sicut sequens q̄re ibi nō poterat uerti. q; nō erat ibi pas/
sibile. Sicut p; tertio. q; passio poterat ei inferri. s; non
s; m̄ oēm statū. v̄pura s; m̄ illū s; m̄ que est insensibile.

**Ad illud qd̄ q̄rit si in triduo fuisset referuatū. d̄m 76
q̄ mortuū esset sub sp̄ibus. ⁊ sicut si aliq; p̄fecerit nō esset
ibi nisi corp⁹ mortuū. Ob̄ ob̄ q̄ tūc imp̄fectū eēt ⁊ c. Di/
cendū q̄ sacm̄ eēt p̄fectū ab efficacia. q; corp⁹ erat vni/
tū diuinitati. p̄fectū a signitia. s; tñ nō a cōtinētia. Et rō/
hui⁹ est. q; p̄fectio erat i ip̄o siḡto. q; corp⁹ erat mortuū.
Sicut d̄m q̄ nō est eēt ibi aīam virtute s; h; p̄ cōiun/
ctionē. Cū q; in triduo nō erat cōiuncta. idē nō eēt ibi. n̄
p̄ virtute s; h; q̄ nō sit maior. s; p̄ aliu statū corpis
s; aīa aut sacralia sunt ordinata ad cōuertēdū in corp⁹ q̄/
le erat s; m̄ statū plarōis s; h; ob̄. S; nūqd̄ poterat x̄ps
facere si corp⁹ erat mortuū sub sacro. q; aīa egrēdies de
corpore pendente in cruce intraret corp⁹ sub sacro. ⁊ ita si
mul eēt viuū ⁊ mortuū. d̄m q̄ h̄ facere nil aliud esset q̄
redire vñ exierat. vnde hoc esset corpus suū viuificat.
q; oīno vñ eēt ibi. ⁊ idē est imaginatio mala. q; imagi/
nat corp⁹ x̄pi eēt vñ vt diuersa corpa. ⁊ q; vñ sit et p̄/
fectū ⁊ viuū ⁊ aliud nō. h̄ aut nō d; intelligi. q; tñ vñ
est corpus.**

Et qm̄ fractio illa nō pōt eēt nisi circa illud qd̄ remanet
post trāsubationē. ⁊ h̄ sunt accidētia. Itē p̄mo q̄rit
v̄tz ibi sunt accidētia in seipis subsistētia. Sed s; q̄ q̄rit
v̄tz ibi sit fractio s; a. ibi solet etiā q̄rit de fractiōe. Et illa
ps h; tres pres. In p̄ma determinat q̄stionē s; m̄ alioꝝ
opinionē. p̄ntiā. ibi. S; q; corp⁹ x̄pi in corpore p̄bile est.
on̄dēs q̄ fractio illa ē s; a. ⁊ tñ est tñ circa accidētia. In
tertia s; oñdit qd̄ pres ille significēt. ibi. Quid āt pres
ille significēt. Subdiuisiones p̄ntiā manifeste sūt i lra.

parebit. Remanēt s; illa accidētia p̄ se subsistētia
ad mysterij ritū. ad gust⁹ fideiq; susfragiū. q̄bus
corp⁹ x̄pi h̄ns formā ⁊ naturā suā tegit.

**Querit vtz ibi sit fractio s; a. Et determinat
q̄stionē s; m̄ alioꝝ opinionē.**

Solet etiā q̄rit de fractiōe ⁊ p̄tōe q̄ ibi v̄ fieri
v̄tz s; a sit. ⁊ si s; a fractio ē. cui⁹ resistit in q̄re fiat
Lūq; nō sit ibi alia suba q̄ x̄pi. si in aliq̄ suba ē illa
fractio in corpore x̄pi v̄ eēt. S; p̄tra. cū ip̄m corp⁹

incorruptibile sit. qz imortale z impassibile. i ipso
 Job. vi. nō posse eē videt. itā z xps redarguit carnalem
 sensum discipuloz q putabant carnē xpi sicut ali
 am in ptes diuidēda z morsib⁹ dilacerandā. Itō q
 busdā placet q nō sit ibi fractio sicut videt. s3 di
 citur frangi. qz videt frangi. Quibus objicit qd
 ait Amb. Nihil falsi putandū est in sacrificio veri
 tatis. vel sicut fit in magoz prestigijs vbi delusio
 ne quadā fallunt oculi vt videant esse qd nō est.
 Ad hoc illi dicunt. nō fallit nos visus nec fallitur
 qd esset si crederet ita frangi vt videt. Nec illu
 sio est. quia ad vtilitatē fidei. nō ad deceptionem

Opinio p
ma.

Parci
ry. z Lu
ce. xxiiij.

Opinio
scdā.

Opinio
terna.

Confessio
berenga. ij

a ita fit. sicut z xps se ostendit du
 obus discipulis in via in specie
 pegrini. nec i eo tū talis forma
 erat. sed oculi eoz tenebantur
 ne cū agnoscerēt. Alij vero di
 cunt q sicut ibi species panis ē
 z nō est ibi res cuius vel in qua
 sit illa species. ita est ibi fractio
 que nō fit in aliqua re. quia ni
 hil ibi frangitur. quod mirabi
 liter dei potentia fieri dicit. vt
 fiat fractio vbi nihil frangitur.
 Alij tradunt corpus xpi essentī
 aliter frangi z diuidi. z tū inte
 grum z incorruptibile existere
 Quod se colligere asserunt ex
 pessione berengarij. qui p se
 sus est corā nicolao papa z plu
 ribus episcopis. panē z vinū q
 in altari ponunt. post psecrati
 onē nō solū sacramentū. s3 etiā
 verū corpus z sanguinē xpi eē.
 z sensibiliter nō solū sacro. sed
 in veritate manib⁹ sacerdotuz
 tractari z frangi. z fidelīū den
 tibus. atteri.

Determinat questionē ppo
 sitam fm veritatē z ppriā opi
 nionem. c

Sed qz corpus xpi incorru
 ptibile est. sane dici potest fra
 ctio illa z partitio nō in substan
 tia corpis. sed in ipā forma pa
 nis. factalis fieri. vt dā fractio
 z partitio sit ibi q fit nō in sub
 stantia corpis. s3 in sacramē
 to. id est. in specie. Ne aut mire
 ris vel insultes si accidentia vi
 deantur frangi. cuz ibi sint sine

subiecto. licet quidā asserāt ea
 fundari i aere. Est ibi vera fra
 ctio z partitio que fit in pane. i
 in forma panis. Unde apłs ait
 Panis que frangim⁹. quia for
 ma panis ibi frangitur z i par
 tes diuidit. xpus vero integer
 manet z totus est in singulis.
 Unde Aug. Quando xps mā
 ducatur. vita manducat. s3 qz
 audeat manducare dñm suum
 z tamē veritas inuitās nos ad
 manducandū ait. Qui mādu
 cat me. viuet. p p me. Nec oc
 ciditur xpus vt manduceat. sed
 mortuos viuificat quando mā
 ducatur. reficit nō deficit. viuūt
 manducatus. quia surrexit oc
 cisus. nec quādo manducam⁹
 partes de illo facimus. z quidē
 in sacramēto sic fit. Itē. Morūt
 fideles quomodo manducant
 carnem xpi. vnusquisqz accipit
 ptem suā. vnde z ipā gratia par
 tes vocantur. p partes mandu
 catur. z manet integer totus.
 Per ptes manducat in sacro.
 manet interger totus in celo.
 manet integer totus in corde
 tuo. Ideo ista dicunt sacramē
 ta. quia in eis aliud videt z ali
 ud intelligitur. Videt panis z
 calix. qd. oculi renūciāt. qd ar
 fides instrueda postulat panis
 est corpus xpi. calix ē sanguis.
 Ex his datur intelligi q fractō
 z partes que ibi vident fieri. in
 sacramēto sunt. id est in specie
 visibili. Ideo qz illa berengarij
 verba ita distinguenda sunt vt
 sensualiter nō modo sacramē
 to. sed in veritate dicat corpus
 xpi tractari manibus sacerdo
 tum. frangi vero z atteri den
 tibus vere quidē sed i sacramē
 to tñ. Vera ergo ē ibi attritio
 z partitio. sed in singulis parti
 bus totus est christus. Unde
 Ihero. Singuli accipiunt chri
 stum dominum. in singulis por
 tionibus totus est. nec per sin
 gulos minuitur. sed integrum
 se prebet singulis. Item Iherla

exterior formaz
 videbat veram
 interior nō ve
 picbat s3 claudē
 bas. licet dī i lra
 oculi eoz tene
 bant ne cū a. nō
 sceret. z iō itā nō
 fuit deceptio. s3
 vtrius ocula
 rō. z vtrare o
 cultore nō ē men
 tiri. vñ nō est sic
 in pposito. quia
 cū fact⁹ aqz debē
 dit pntēz z nu
 mez pntū sic ten
 sarū eōz z p se et
 sensus eōz nō
 cessaria scqz ad
 cōplētā apphen
 sionē sensus pri
 cularis nō pōt
 scribē sine dece
 ptione. z iō qd i
 ducūt p sili nō ē
 sile s3 dissile.

Lopez

Aug. i ser
mone de
xpus eius
geij.

Job. vi

Manet in
 rege totus in celo
 Vir falluz. qz sic
 aliq dicunt ad
 huc dñm ppuatū
 est in terra. z ali
 q dicit se habere
 re de sanguine
 dñi. nō ergo tot
 us ē in celo.

Itē. ddm qz in
 chasto resurre
 xit totus qd fuit
 de vitate hūane
 nature. z qd spe
 erat ad decemiam
 z iō dicit esse in
 celo. Dd g^o obj
 cit de pputio di
 cendū q vel non
 fuit de carne fm
 spm. s3 diuina
 dispēsarōe parū
 de carne fm ma
 teriā ibi fuit vt
 daret vel i deuo
 tionē sic relige.
 z sic dicendū est
 de sanguine. Ut
 aliqd fuit de ve
 ritate. z illud re
 suri exit eū xpo. dam.
 z illud ē in celo.
 z reliquū māit.
 Aliq m dicunt
 q arcuātū resur

Micro in
fmone q

dam.
z illud ē in celo.
z reliquū māit.
Aliq m dicunt
q arcuātū resur

gent sine pputio. qz illd signaculu est ad te cor. Et si tu obdicias qz toru reurget. dicit qz vez e toru qd spectat ad ee vel pulcritudine. z id no e instana de pputio. Nd aut hoz sit veri difficile e scire. m qeuncz mo dicat vel ru est qz torz xps. i. pfectz qru ad ee z bn esse e in celo.

4 c **M**anet in reger tor in co: de ruo. Uiderur male dicere. da corp' xpi non in trar cor: ruu cum sit qd corpale qz solus de illaba: tur anie. ergo si xps integrat ex aia z corpe. non pot esse in corde nec manere. 32. dds qz xps habi: tar in cordibz no stris no corpali: ter sed spualiter siue p fides sicut dicit ad Ephe. iij. hinc e qz xps dicit manere in reger i corde. qz quarcuncz species frangat. cor fidele credit coz pus xpi manere integrum z illu barum. no qz coz pus smveritate aiam ingrediat.

Luc. xxi.

Ambro.

Drius. **U**bi ps est corp'is. ibi est z totum

Ostendit quid ille pres significet.

Quid at pres ille significet. Sergi' papa tradidit inqena. Triforme e corp' xpi. ps oblat in calicez missa. corp' xpi qd ia surrexit mo: strar. ps comesta ambulās adhuc sup terrā. ps i altari vsqz ad finē misse remanēs. corpus iacens in sepulcro significat. quia vsqz in finē seculi corpa sanctorū i sepulcris erūt. Et sicut pres ille mysticā tenēt significationē. ita etiā z fractio passionis xpi z mortis est rep: sentatio. Unde ipe ait. Hoc facite in meā cōmemorationē. i. in memoriā passionis z mortis mee. Nam vt ait Amb. Quia in morte xpi liberati sum'. hui'

Ubi ps est cor. z. Uidet fm hec Dylarij verba. qz cū plures sint ibi pres. qz xpus sit ibi plures. z cū in finite. infinites. qd no videt ee cōueni: ens. 32. ddm ad h' dicit aliq' qz corpus xpi est i illa spe cie semel tm. z m' cedat esse infinites qrum ad modū z ponūt exemplū in figura incisionis q est in cera vna z semel. qz vna imago pot fieri ex frusto vno cere. z ta: men infinitis modis pot formari. Nā in qliber pre: ce re est oculus. z in qliber est man'. z in qliber est caput. Debet ei in cera esse qd qd man' artificis pot facere. Et ad hoc e autoritas phi in. vij. pncipijs q dicit qz i hmoi formis ee e a natura. formari vo ab actu. Et ad h' etiā e autoritas Hiero. sup. plogū biblie. mollis cera z ad for: mandū facilius etiā si artificis man' cesser. m' frute torū est qd qd pot ee. Sz licet exemplū illud aliqd videat su: perficiet' habere similitudinis. pl' m' bz dissilitudinis. qz tota imago no e in qliber pre: cere sic in tota cera. hic aut qruuncz pua ps signet. rāru est qru est i hostia to: ta. Preterea qd qd dicat ibi ee a natura. nūqz est in actu nisi ars faciat. est tm in potētia. Et id dicit Hiero. qz torū est frute. h' aut xps in qliber pre: hostie. Jo ddm aliq' qz corp' xpi cū sit in sacro no qz in loco sz vt in signo. no tm signe h' etiā d' nēre vacit. z rō d' nēre n' d' d' d' d' a rōe sacri. sic qliber ps p' significare z signē sic torū. sic qli ber ps signē z d' nēre torū. z qm qruuncz pres significēt. tm vnu sūt cū toto. vnu inqz signū n' plura nisi diuidat hinc e qz cū semel d' nēat. z xps tor' semel d' nēat. no p' inueniri exēplū in corp' actū. i. no pot' inueniri exēplū. Sz exēplū qru dū e in spūalibz no qz corp' xpi no sit de corp'. i. modū eēndi bz ibi sup naturā corp'oz. Sic g' i

vnico corpe vnica aia. z tm in singulis mēbris etnis to ra. z e sel. qz vnu e pfectibile. sic z corp' xpi sel tm in vno est factō. e Indign' e q' alit' celebrat mysteriū qz xps tradidit. Ut male dicere. qz oēs alit' celebrant. 32. stans em est qz xps nec tor ordines nec tor crucis signōes fecit qz nos faciam'.

in edēdo z bibendo carnē z san guinē memores esse debem'. Sed caueat quisqz ne indigne pcpiat. quia iudiciū māducat. Nō est em iste panis q vadit in corpus. sed panis vite eterne. qui anime nostre substātiā ful: cit. Sic ergo viue vt quotidie merearis accipe. nec accedas indign'. Indign' e qui aliter celebrat mysteriū qz xps tradi: dit. vel qui habēs mortale pec: catum accedit. Ergo et si sint peccata quotidiana. vl' nō sint mortifera. anteqz accedas di: mitte debitorib' tuis. Si dimittis. dimittit tibi. z sic secur' ac: cede. Panis enim salutaris est nō venenū. Si ita accedis. spi: ritualiter māducas. Spiritua liter em manducat. qui innocē tiam ad altare portat.

Si tu dicas qz h' intelligit qru ad ea q sunt d' sb stātia facti. Nō qre ecclia addit istas solēntates z tor crucis signi: ones. 32. dds. qz qdā spectant ad hui' sacri necessi: tarē z integritā: tē. z talis xps p se tradidit. Que dā ad solēntatē z h' ecclia sup ad dit. h' aut nō sūt diminueria sed saluāria illa que sunt de integritate sacri. z iō non alit' celebrat sed tra fuar. Si qz vero vitaret for: maz xpi vel ea q tradita sūt ab ec: clesia. mutaret vtqz. z talis eēt indignus. et de tali loqr' r. Ad illud qd querit quare ecclia addit du: tusmodi solēntates. ddm qz additio haz solēntatū est p excitanda deuotione. z aranda intentione. est etiam tertio ppter exēplōe significationē. Un' adduntur orationes ad excitandā deuotionē in sacerdotibz. z ad docendū quid debeant perere. Unde sicut institute sunt hoz canonice ne ppter negligentā p' rānsfer hora in q nō laudet deus. z vt popul' accedat ad deuotionē. sic z in pposito est intelligendū. Propter intentionē vero sunt crucis signationes. vt sacerdos actu cordis z ma: nuū ouertat supra sacm. ideo qm noiar signat. ppter ex: pressiozem significationez. Ille em crucis signationes q ibi sūt. q sunt. xxy. z sunt in. vij. vicibz. significat ex: presse passionē xpi sicut tradit inno centi'. In pma vice sūt ter ad significādū trinā traditionē xpi. s. a deo. iuda z iudeo. In scōa vice sunt qnques ad significādū. y: psonas q in traditōe xpi fuerūt. s. psona traditi. traden: tis iude. z ementiū q fuerunt tres. s. pontifices. scribe. z pharisei. In tertia sunt bis ad significādū ouersionē duplicis elemēti. s. panis z vini. In q' rta sunt qnqes ad significādū qnqz plagas. In q' nra sunt bis ad si: gnificādū vincula qbz corp' fuit ligatū. z flagella qbz sanguis effusus. In sexta sunt ter ppter crucifixionē fa: ctā in linguis iudeoz. qn ter dixerūt crucifige eū. In se: pta qnqz. ter d' corpe sup calicē. z bis a latere. vt signi: ficent tres crucez. s. passionis. ppassionis. et cōpassi: onis. et ppter aquā et sanguinē q de latere xpi fluxerūt. Dec omnes sunt. xxy. qui est numerus cubitus. vt de: signetur qz qruuncz multiplicet sacrificiū. sp est vnu et sic patet qz nihil vacat a mysterio.

1. Cor. xi.

Quis mā: ducar inci: gne.

8

Ad intelligentiam huius praecepti tria principaliter que-
runtur. Primum de existentia speciei sine accidentibus
sine subiecto. Secundum de actus ipsarum sine trans-
mutatione. Tertio de fractione. Circa primum quatuor tria.
Primum quod verum sit possibile quod accidens sit sine subiecto
etiam per miraculum. Secundum verum sit congruum. Tertio verum
sit verum sine verificari in hoc sacramento.

Questio i a

Accidens sit possibile esse sine subiecto. sic ostendit.
Basilus in exameron. cum enim dicitur plus facere quod in-
tellectus intelligat et intellectus intelligat accidens per
ter subiectum. sed dicitur per hoc facere quod accidens sit sine subiecto.
Sed contra per miraculum non potest separari a diffinitioe diffinitum vel
a praecepto diffinitiois. unde non potest fieri quod aliquid sit hoc. et non sit
naturalis et morale. sed actus huius diffinitio per subiectum.
ergo non potest per miraculum esse sine subiecto. **I**tem accidens
huius diffinitio per comparationem ad subiectum. et in comparatione ad su-
am operationem. et constat quod per hoc comparatio accidentis ad sub-
iectum quod ad comparationem. quod ab illo recipit esse. Sed non potest
aliquid accidens separari a diffinitioe in comparatione ad actus per
miraculum. unde non potest fieri quod sit albedo. et non sit color. **I**tem
gregarium visus. quia diffinitioe subiecti per separari
per miraculum. **I**tem sicut se habet esse ad ens. ita inesse ad
inherens. quod accidens esse est inesse. sed non potest separari ab en-
te. ut sit ens et non sit. sed nec inesse ab inherente. sed cum accidens
sit inherens. impossibile est quod sit et non in sit. **I**tem facere quod
non aliquid non principium rationem alicuius. fiat principium est huius
transmutare in illud. Sed ratio subiecti est ens per se. si quod accidentia
per miraculum fiant entia per se. **H**ec facere quod sint substantie.
quod illi sunt subiecti. cum quod sint accidentia. illud constat. simul quod
sunt subiecti et accidentia quod nequaquam capere per intellectus. **I**tem
eadem est oppositio diffinitioe speciei quod est differentia sicut per
quod quod est oppositio huius ad aliquid. eadem rationalis ad irrationalis
Rursus sicut opponit aliquid huius. sic opponit rationalis
Unde sicut non potest fieri quod idem sit hoc et aliquid. ita quod nec sit ali-
quid et sit rationalis. sed a simili imo multo fortius non potest fieri
quod idem sit accidens et ens per se. sicut nec quod idem sit subiectum et accidens
Item. dicitur quod per miraculum potest fieri quod accidens sine sine
subiecto sine subiecto. cum est differentia per entia. per hoc sine omni
inconuenientia per virtutem suam illa separare. **A**d rationes ad
oppositum respondent quod dicitur quod esse per se et in alio dicitur ratio
subiecti et accidentis quod ad modum consequentes quod sunt inseparabiles
sunt potentia naturalis. ita per huiusmodi habet notificari. quia
oppones currunt quoad rationes dicentes essentia. Simili-
ter de oppositio quoad differentias essentielles. **N**otandum igitur
est aliquid quod est accidens verum est accidens. et est accidens sicut species sicut dif-
ferentia speciales. **N**am in quantum comparat ad subiectum huius
dicitur accidens in quantum ad operationem huius dicitur huius. **N**otandum igitur
quod sicut comparatio accidentis ad operationem est dupliciter.
scilicet sicut actum et sicut aptitudinem. ita etiam ad subiectum. **C**om-
paratio vero accidentis ad operationem sicut aptitudinem
est essentialis et inseparabilis. unde non potest esse quod sit albedo
et non sit visus disgregari. **C**omparatio secundum actum esse
quod essentialis. unde potest accidens separari ab actuali operati-
one unde albedo non potest disgregari. **S**ic dicitur quod comparatio
accidentis ad subiectum sicut aptitudinem est essentialis. et huius
modum potest separari ab actu. nec ab illis speciebus. verum est enim
dicere quod sunt nature esse in subiecto. **C**omparatio vero actualis
quod sicut semper in actu secundum naturam. tamen sequitur essentiam
et ideo ab illo potest separari sine aliquid inconuenientia potentia
supra naturam. huius visus patet responsio ad obiectionem.

Quia obiectum quod diffinitum non potest separari a diffinitioe
dicitur quod nomen in diffinitioe posita similiter et verba di-
cuntur in quantum ad aptitudinem non potest actu. et ideo dico quod accidens

quod non sit in subiecto. non tamen separatur a sua diffini-
tione. imo ei uenit. quia primum est esse in subiecto. **P**ater
etiam ratio ad sequens de operatione. quia si illa diffinitio in-
tellectus sicut actu est separabilis. si sicut aptitudinem. neutra
est separabilis. **A**d aliud quod obicitur esse. dicitur quod non
est simile. quod esse dicitur actum entis absolute. sed inesse ac-
tum accidentis in comparatione ad rem alterius generis. et quod
res alterius generis diuersa est per circumscriptionem intellectus
et per illa sine separari. non sic esse ab ente. **A**d illud quod obicitur
substantia dicitur quod accidentia illa non principium rationem subie-
cti subiecti res per se existens. ita quod nata est per se existere. et non
lo motu alio. hoc autem nullo modo uenit illis accidentibus.
imo nata existere sunt in alio. **A**d illud quod obicitur per
positioe. dicitur quod differentie debet dicere aptitudinem sic et
diffinitioe. si quod accipiant sicut aptitudinem naturalem. ens
per se. quod naturam esse per se. sicut ens in alio. quod naturam esse
in alio. sicut accidens nunquam principium rationem subie-
cti. ita nec differentia dicitur modo. **D**icitur autem accidens ens per se quod ad ac-
tum. et sic non dicitur differentia essentialis. sed modum consequen-
tem essentiali. et in talibus differentijs non tenet obiectio.

Questio h b

Utrum congruat quod in hoc sacramento sint species sine sub-
iecto. **E**t quod non sit inconueniens imo conueniens patet. quia
si ibi esset subiectum. nequaquam ratio esset deperdenda specie-
rum ad eorum sicut est. et ita nunquam esset signum ita ductum
Sed contra minus inconueniens est corpus non glorificatum sicut
cum glorificato quod accidens esse per subiectum. **S**i quod corpus
glorificatum esset simul cum pane. multo minus esset incon-
ueniens quod accidentia esse per subiectum. et magis credibile.
quod magis congruebat accidentia manere in subiecto quod sepa-
re. **I**tem accidentia illa ducunt ad intelligendum quod ibi sit
substantia panis. quod sunt propria accidentia panis. et signa subie-
cto in hoc sacramento cum sit subiectum aliquid falsitas. **S**ed non dicitur in sa-
cramento huiusmodi esse falsitatem. ergo ratio. **I**tem operum
culi non dicitur fieri iudicium nature rei. **S**ed cum res ponit in
loco quod fuerit nature non conuenit. **H**uiusmodi sit nobilitas. tamen sit
iudicium. ut si vermis poneret in celo vel pes in scapulo.
sed sicut quod dicitur ei perperas quod nature sue non uenit. sed esse si-
ne subiecto est perperas nullo modo uenit nature accidentis
quod non congruit huiusmodi miraculum tibi dari. **I**tem infirmior
est intellectus ad credendum dicitur quod sentit. quod sensus ad
recipiendum aliquid occurribile sibi. nam sensus huiusmodi potest sine
gratia. sicut patet in eo quod comedit medicinam. sed intellectus
non. sed non dicitur fieri aliquid in solacium minoris infirmitatis quod
fiat in iudicium maioris. **S**i quod velatio accidentium oculi
tar intellectus quod ibi est. nullo modo debuerunt ibi accidentia
remanere. **R**esponsio dicitur quod congruit ibi accidentia
remanere. sicut dicitur Dugo. In solacium sensus et
in fidei meritum. **D**um enim velat verum corpus carnis.
et fides magis meretur credendo quod non videt. et sensus
libentius recipit. **C**ongruum autem est quod sola remaneant
sine subiecto propter efficaciorum significationem. quia
efficacius et perfectius ducunt in signatum. cum non habe-
atur ibi itabilis per naturam. **P**ropter conuenientem
eibationem. quia enim iste cibus est spiritualis. ideo oportet
ter animam subleuari a carnalitate sensus per fidem. et a car-
nali dilectione per charitatem. et ideo non debuit ibi rema-
nere panis materialis propter fidei primorionem. **D**um
enim subleuatur intellectus ad intelligendum quod est supra
naturam. sed accidentia esse sine subiecto. sit abilio ad cre-
dendum quod est supra seipsum. quod totum est in tamen panis
hostia. **Q**uarta ratio propter diuinitatem operum perfectionem
quod debet in hoc sacramento reperiri. cum sit perfectissimum. **E**t

attendit duplex perfectio in h sacro. pma est in h q acci-
 dentia accipiunt modū nobilissimū cōndi. s. eē p esse. 2 in
 h q suba illa q suberat cū eēt materiālis. 7 corruptibilis
 trās substantiā in subam siue i corp^o spūale 7 incorrupti-
 bile. 2 in corp^o diuinitati cōiunctū 7 gloriosum. ¶ Ad il-
 lud qd obf q min^o est incōueniēs. dōm q h nō est in/
 17 cōueniēs isti sacro imo valde cōueniēs. ¶ Ad illud qd
 18 obf de falsitate. dōm q nō est cōsentidū scilicet fidei. 7
 id nihil oīno falsitatis est ibi s. vitatis. ¶ Ad illud qd
 19 obf q nō d. fieri p iudiciū nature rei. dōm q duplex est
 ordo rez. vñ. s. vniuersalis. alt^o particularis. q debet isti
 rei vel illi. Dico igit q p miraculū nō d. fieri aliqd p iu-
 diciū ordini vñ. 7 si pes eēt i capite eēt in p iudiciū tori
 corpi. s. nec q sit in p iudiciū tori vniuersi. S. licet ali-
 culus rei natura melio. ef. 7 statū recipiat magis nobi-
 lē q nature sue cōparat. dūmō fiat ordinatio 7 ueniens
 fm ordinē vniuersi. 7 ueniētē sit. 7 sic est in pposito. q
 b ordinat ad hoīs vtilitatē. ¶ Vel dōm q cōpetit nature
 vniuersi ut rei obedire creatori. 7 illud ē ueniēs sue
 nature qd creator iusserit. qd si p nō sit ueniēs. po-
 20 stea sit ueniēs. ¶ Ad illud qd obf de infirmitate intel-
 lect^o dōm q h vez est si nō daret aliud medicamētū ipi.
 7 h est grā fidei qua fortificat intellect^o ad credēdū sine
 dubio qd nō videt. ¶ Questio iij c
 ¶ Tū sit vez accidētia ibi esse sine subiecto. 7 q nō vi-
 det. q mouere 7 opari debet substantiē q est h aliqd. s. ac-
 cidētia illa hnt mouere 7 opari in suba. g sunt in suba.
 Itē nullū accidēs extendit nisi i materia. q oīs forma
 de se simplex est. S. stat q accidētia illa hnt extēsiō-
 nē. 7 maiorē possunt habere. g sunt in materia. Itē mi-
 raculū nō aufert opationē. s. albedo ē lux incorpata. cel-
 sante g materia corpali manet pura lux. g albedo p se de-
 bet mouere visum. Cōtra omē accidēs qd ē in subiecto
 aliqd denoiat illud vel simpli. vel fm qd. S. h nō faci-
 unt ille spēs. q nec denoiat panē. nec corp^o xpi. nec ae-
 rem. g rē. Itē accidētia naturalia nō sequunt mater-
 am fm cōtū. s. solū fm eē vt forma cōpletua. nec alie
 materia ē accidētia subiectū. s. materia nō est ibi s. for-
 ma panis. h stat. s. sub forma subali carnis. s. tales. p-
 prietates nō sunt nate eē in carne xpi. g rē. Itē qn cū q
 aliq mutatōe saluat accidēs fm eē qd hz in subiecto. ne-
 cesse est q sit cōueniēs et qd mutat. 7 in qd mutat. vt si
 de aere fiat ignis. manet calidū. s. panis 7 uertit in cor-
 pus xpi. 7 calor 7 sapor 7 odor sunt tria vtriusq. g vel n
 manēt. vel nō remanēt in subiecto. s. manēt. g sunt sine
 21 subiecto. ¶ R. aliq voluerūt dicere q spēs ille erāt in
 aere circūfuso. S. illud manifeste falsum ē. tū erāt in
 q nō denoiat accidētia aerē circūiacēt. tū etiā q ipos-
 sibile ē accidēs trās mutare subiectū. Si g nō fuerunt in
 pane. nō pnt eē in aere. 7 itēz aere murato trās ferūt de
 vno loco ad aliū. Itē locū replent 7 aerē expellūt. s. nul-
 lū locatū compāt ad locū vt ad suū. 7 nullū accidēs ex-
 pellit subiectū pxiū. p hoc 7 his silia cōter tenēt ma-
 22 gistri q accidētia sunt ibi sine subiecto. ¶ Ad illud qd
 obf de opatōib. d. qd qdā sunt ibi opatōes naturales
 quedā sup naturā. qdā prim sic. prim sic. 7 id ex opatōi-
 bus nihil pōt eludi. s. q opatōes sunt ibi naturales i
 fra parebit. Atē sicut miraculū est q accidētia sunt i
 23 subiecto. ita miraculū est vt opent p se. ¶ Ad illud
 qd obf de cōtione q qstas formalit loquedo hz extē-
 sionē de natura sui generis. vñ nō saluat qstas nisi cri-
 am extēso. sed tñ causat hz a substantia. 7 id qd eē qst-
 rans 7 natura oriū hz a substantia. Sed diuina virt^o fa-
 cit q sit qstas nature 7 sine substantia. 7 faciēdo necesse

est extēsiōne saluari sine materia. 7 hoc miraculi est nō
 nature. ¶ Ad illud qd obf de albedine q ē lux incorpa-
 ta. p se responderi duplici. pmo q nō est i actu sed i po-
 24 tentia. et ideo adhuc cessante corpe manet adhuc i po-
 tentia. Secūdo. qz omīno nō cessat corpus. imo qdus celi
 set suba. manet tñ dimēsiō. supficies. et terminatio. 7 id
 albedo fm illū actū quē pū habebat.
 ¶ Tū ad fm articulū. s. de actōe 7 mutatōe il-
 loz accidētia qrunf similit^o tria. pmo querit
 vtrū illa accētia pnt 7 uertit in alimētum. Sec-
 cūdo. vtz possint alias spēs siue naturas cōuertere i sa-
 cramētū. Tertio. vtrū aliq opatōes habeāt p naturā.
 an aliq habeāt p miraculū ¶ Questio. j. d
 ¶ Tū species ille siue accidētia possint 7 uertit in alimē-
 tū. Et q sic videt p rex. et glo. j. ad loz. xj. vbi dicitur
 vñ qd qz cenā suā psumit ad māducādū. et ali^o qdē est
 rit. alius autē ebrius ē. Et glo. h exponit de diuinitū qui
 offerēbāt panē ad psecrādū i magna abundātia 7 aliq
 nō dabāt. ergo si panis 7 vinū nō solū reficere possant.
 verū etiā inebriare p cōsecrationē. ergo i alimētū ces-
 sere. ¶ Itē sicut calor ignis ordinat ad 7 uertendū i cine-
 rem illud qd offerretur in pabulū. sic calor naturalis ad
 7 uertendū i carnē 7 sanguinē. s. species picra in ignē
 cōburit et cōuertit in cinerē agēte exteriori calore. ergo
 parti rōne in sanguinē pōt 7 uertit agēte calore interiori
 ¶ Itē sicut putrefactio ordinat ad generatōne vermīs
 sic digestio ad generatōnem humoris 7 etiā carnis. S. species
 ille cōuertit in vermes si putrefiant. sicut ex
 perimēto patet si qz pbare veller. 7 credo q p negligē-
 tiā aliq cōtingat. ergo parti rōne in carnē. ¶ Itē hoc p-
 batur deducēdo ad incōueniēs duplex. pmo q illd sa-
 cramētū est i p iudiciū nature. qz quōtiēs sit trās substanti-
 natio. perit cibo naturalis irreuocabilit. ex q nullo mō
 7 uertit in aliqd qd natū ē cibare. Secūdo in cōueniēs
 est q illud sacramētū sit i ita. ē in p iudiciū fidei. si etiā ac-
 cidētia nō hnt opationē substantiē. de p bēdi p illd sa-
 cramētū sensibili expimēto. et ita meritū fidei euacuar. s.
 vtrūqz hoz ē maximū incōueniēs. 7 illud sacramētū
 cū sit i meritū fidei institutū. S. cōtra. ex eisdem nutriti-
 mur ex qz sumus. sicut dicit pbus. s. nō sumus ex acci-
 dentib. s. ex substantijs. ergo cū spēs ille sint accidētia. p-
 q nō nutriūt. Si dicas q miraculose 7 uertit in sub-
 stantiam. Contra si 7 uertit in substantiā. cū sint mlt-
 ta accētia. g i mltas subas dnt cōuertit. g quot acciden-
 tia sunt ibi. tot sube dnt generari. Si tu dicas q quāti-
 tas conuertitur in substantiā que est alioz fundamentū
 ergo si cōuertitur in substantiā desinit esse quantitas. er-
 go desinit esse. Sed omē alimētū augere p naturam qst-
 ergo illud alimētū nō poterit augere. Illd etiā alimē-
 tum generatū carebit quantitate qd est impossibile. Itē
 sacramētū istud est cibus spūalis. 7 ideo etiā est vna rō-
 pgruitatis qre substantia transit ne quāraf refectio cor-
 poralis. ergo si ob hāc transeūt nō videt q vltra rema-
 neat illa virtus. ¶ Itē si cibus ē corporalis. g sacerdos q
 cārauit vñā missā nō pōt it cātare aliā. qz frāgit letitū.
 quo fracto licitū nō ē cātare. Vñ indicat sac dōtib vt co-
 die quo ples missas cātare debēt. i pma non faciūt pu-
 rificationē. qd si ita eēt q spēs iste alerēt. nulla videret
 esse dec institutio. Itē h pbaf auēte Ambrō. q dē de hoc
 sacramento q nō ē cibus vtrius sed mentis. Sed si conuer-
 teretur in alimētū. esset cibus ventris. ergo. rē. ¶ Itē
 dicēdū q circa h duplex fuit opinio. Aliqui dixerunt.
 q accidētia illa nō reficiūt. nec conuertit in alimētū
 quia nec accētia pnt. nec huic cōpetit sacramēto. cū spe

cles hnt odorē r sapore. r odor q̄uis sit accēs . th̄ imu /
 rādo aera cerebz inebriat . sicut pz q̄ multi inebriantur
 ex odore vini . et sic dicūt intelligēdū esse verbū apli . et
 glo . Sed qm̄ manifeste apparet i cōbustione specieruz
 q̄ resolūtur in cineres . et si nō alerēt nō appareret quō
 h̄ sacramētū latere possit . imo necesse eēt deprehendi . id
 cōmunitō : ē opinio q̄ p̄cipiēs sacramētū alit r nutritur
 r illud satis p̄ . p̄bart ad sensū . Manifestū em̄ est p̄cipi
 entī q̄ p̄sumptionē vini siue illi sp̄ci sitis extinguitur

25 Ad illud aut̄ qd̄ ob̄r̄ in cōtrariū q̄ alimētū ē substan
 tia . diuersimode respōdet̄ a diuersis . Aliq̄ em̄ dicūt . q̄
 virtute sup̄ naturā accidentia p̄uertūt in subam . Ille cū
 q̄ virtute in creata potēs ē supra naturā accidentia illa su
 stentare sine materia . ille virtutē dat vt desinētibz p̄peta
 ribz nō in nihil sed in subam cōuertātur . in quā cōuer
 tēt ip̄a panis substantia si adesset . r h̄ dicūt ip̄m sacm̄ ex
 igere ne dephēdat . r fides amittat meritū . ne etiā sacm̄
 faciat aliqd̄ nature p̄iudiciū . Et si tu obijcias q̄ in cōuer
 ratio nō est a virtute supra naturā sed naturalī . Similit̄
 nec inebriatio nec cōbustio . imo sūt a virtutibz naturalī
 bus . maxime cū fiat ab exteriori virtute . sicut nihilomi
 nus successiue . terminātur etiā ad rē minus p̄fectā . ip̄i
 dicūt q̄ ibi ē potētia actiua . r potētia passiuā . potētia
 agēs est naturalis . sed potētia passiuā in accidentibz est
 supra naturā q̄rū ad h̄ . vt in subam cōuertatur . Nam
 residuū qd̄ fit a cōuersionē . r qd̄ fit p̄ cōuersionē . totū
 p̄t esse a potētia naturalī tā agēs q̄ patiēre . Et hi di
 cūt q̄ p̄mū accētū cōuertit in subam . non q̄ de quantitate
 fiat suba em̄ . s̄ q̄ fit q̄rā . Et hec opinio satis ē . pbabil̄
 . Alioz opinio ē . q̄ susceptiō sp̄s alit . nō q̄ accētia in
 substantiā p̄uertātur . sed q̄ substantia reuertit q̄ pus ibi
 fuerat . vt sicut in alijs miraculis et op̄ationibz dicūt . q̄
 in p̄iacētē materiā resolūtur r redeūt . sicut dicūt de co
 lumba et stella r consimilibz . Sic etiā dicūt q̄ sicut pa
 nis p̄uertit in corp̄ r fit sacm̄ . sic p̄acto officio sacram̄
 ti ex q̄ desinit esse sacm̄ desinit ibi ēē corp̄ christi . r ideo
 sicut mirabilis pus suba p̄uertit . ita etiā miraculose re
 uertit . Et ista fuit positio innocētij in li . suo que fecit d̄
 eccl̄iasticis officijs . vbi dicit in li . iij . cōde fracrōe . Si er
 go q̄rit qd̄ a mure cōdit cū sacm̄ corrodit . vel qd̄ inci
 nerat cū sacm̄ cremat . R̄ . d̄dm q̄ sicut miraculose
 substantia panis p̄uertit in corp̄ d̄m̄ r incipit ēē sub
 sacramētō . sic ip̄m qd̄ā modo miraculose reuertit cū ip̄
 sū ibi desinit esse . Hūc aut̄ modū dicēdi credo . pbabilē
 r secur̄ . maxime cū rāti virtū habeat autoritatē . Laueat
 enī q̄sp̄ q̄lit̄ intelligit . q̄ in h̄ fecerūt fidei later . Et sedz
 hāc positōz pz r̄sio ad qd̄z . L̄cedēdū em̄ est q̄ recipi
 ens h̄ sacm̄ alit et nutrit . nō q̄ accētia i subam conuer
 tatur . s̄ q̄ aliqd̄ p̄uertit in subam comedētis . non in q̄
 accēs s̄ suba . et sic n̄ est illud p̄bi . q̄ ex eisde nutritur
 et q̄b̄ sum̄ .

26 Ad illud qd̄ ob̄r̄ q̄ ē cib̄ sp̄ualis . d̄dm .
 q̄ illud verū ē q̄ diu saluat rō sacramētū . nō em̄ cib̄ sp̄
 ritualit̄ nisi in q̄tū sacm̄ . q̄ ad cib̄ rōem sp̄ualē est ordi
 natū . cū q̄ incipit cibare desinit esse sacm̄ . r ita pz q̄ rō
 illabona est . Lū em̄ nō sit ibi q̄ diu ē sacm̄ nisi corpus
 xpi yez . r h̄ nō alit corp̄ alit . r accētia r hec sūt nō alit̄ .
 ideo sacm̄ recte d̄r̄ sp̄ualis cib̄ . q̄uis recedēre rōne et
 officio sacm̄ cib̄ corp̄alis incipiat ēē sicut fuerat ante .

27 Ad illud qd̄ ob̄r̄ q̄ soluit ieiuniū . d̄dm q̄ non soluit
 tum q̄ sacm̄ dū sumit nō est cib̄ corp̄alis . rū etiā rō
 corp̄is xpi interiō cōtēnti d̄m̄ est cib̄us mētis . r ideo n̄
 est simile de vino qd̄ recipit ad purificatōem . r ideo pa
 ter illud . Patet etiā sequēs . Ambrosius enī loq̄tur de
 corp̄e christi . r hoc est rātū cib̄ mētis . non v̄ntis .

Alterq̄ predictoz modoz dicēdi satis . pbabilis videt̄ .
 nec facile est imp̄bare . q̄ sc̄i nō multū de hoc loquunt̄ .
 nec rōni hic multū inuētendū est . q̄ vtraq̄ opinio fun
 datur hic supra miraculū et potētiā op̄antē sup̄ naturā
 Quis aut̄ scit vtz d̄s sic vel sic faciat . cū vtrq̄z modus
 dicēdi satis sit rōnabilis . nec videt̄ omnino improbabī
 le q̄ aliqd̄ accidēs i subam p̄uertat in h̄ sacm̄ . cū accēs
 h̄ substantia sine subiecto . Nec videtur improbabīle q̄ si
 cur suba panis p̄uertitur ita reuertat . Lū em̄ in substanti
 e panis p̄uersiōe corpus christi non generet nec fiat .
 sed rātum de illis speciebz esse incipiat sicut tenet fides
 recta . q̄s audeat h̄ tanq̄z irrationabile repudiare cum
 corp̄e christi non corrupto . sed desinente esse sub specie
 bus . substantia illa q̄ sustentabat accētia reuertatur . cū
 accidentia illa nō sint ob aliud sine subiecto nisi ad dig
 nitatē et p̄sentiam p̄tenti . Q̄ si q̄ras . vtz sit creatō vel
 generatio . vel alia mutatio . sane p̄t dici q̄ sicut cōuer
 sio ē mutatio singularis . sic et reuersio . Quicqd̄ etiā ho
 rū dicat . dū tamē nō asserat p̄maeiter . nullū est ibi p̄
 culum . solū hoc caueat ne nostre capacitatis intelligē
 tia totaliter in obsequiū captiuē .

Questio . ij . e
 Utrū accidentia habeat vim cōuertendi alia in sacramē
 tū . v̄pore cū vino cōsecrato apponit̄ aqua . Et q̄ sic v̄
 detur . q̄z cōlis vel maioris virtutis est consecratio in hoc
 sacm̄ q̄ b̄ndictio in aqua . s̄ aqua b̄ndicta iusta aq̄ nō
 benedicere facit totā esse benedictā . vinū ergo nō conse
 cratū fit consecratū . ḡ . rē . Itē quādo apponit̄ aq̄ vel v̄
 nū . species ille occupat maiorem locū . ḡ sanguis xpi est
 sub maiorē specie . sed sanguis xpi nō ē in maiorē loco ni
 si q̄ aliqd̄ in ip̄m p̄uertat . ḡ illud qd̄ apponit̄ p̄uertit i ip̄
 sū sāguinē . ḡ sp̄s q̄ est sacm̄ aliqd̄ i sacm̄ p̄uertit . Itē
 hoc ostēdit rōe . q̄z accidēs cū suba nō occupat maiorem
 locū nec facit matius . similis nec corp̄ gl̄orificatū cū nō
 gl̄orificatō . ergo in calice nō est nisi substantia sāguinis
 gl̄orificati siue corpus christi r accidēs . ḡ si illud qd̄ ap
 ponit̄ manet i suba . videt̄ q̄ i eodē loco esse possint . ita
 q̄ nō occupet maiore locū . qd̄ ē māifeste falsū . vt pz in
 sp̄ciētē . Restat igit̄ vt illud qd̄ apponit̄ nō saluet̄ in rōe
 substantiē . sed solū sp̄si sic sp̄s q̄ est ibi . ḡ necrō est ibi
 cōuersio . Itē si apponit̄ alius liq̄r vt aqua i magna q̄n
 titate . totū cōuertet̄ in substantiā aque . ita q̄ v̄re ē aq̄
 ḡ pari rōe si ita par̄ ibi appōatur q̄ sp̄s d̄dm̄ . vt
 q̄ p̄uertat i vnū sacm̄ . cū nō cōsecratū non plus possit
 supra p̄secratū q̄ cōuerso . Itē h̄ ip̄m ostēdit̄ p̄ impossī
 bile . q̄z q̄ appōit̄ vinū i aq̄ fit vna superficies . q̄rō ḡ aut
 illa superficies ē i subicō aut sine subicō . Si i subicō . ḡ si
 modicū qd̄ appōat desinit ēē sacm̄ . Si sine subicō . ḡ to
 tū ē sacm̄ . Si sine subicō r i subicō . ḡ duo d̄dictōne op
 posita s̄ h̄a d̄ eodē qd̄ nūq̄ fit . Si dicas mihi q̄ scdm̄
 vnā ē i subicō r fm̄ aliā extra subicō . Lōtra . esto q̄
 appōat aq̄ . r misceat̄ vsq̄ ad minima . tūc non ē assiḡre di
 uersas pres . ḡ nec ē q̄ saltr̄ tūc p̄uertat . Lōtra . n̄bile cō
 uertit i sāguinē nisi p̄ trāsubarōz . s̄ h̄ r̄ trāsubandi nō
 ē i elem̄to s̄ i h̄bo . ḡ q̄rū cūq̄ addat elemētū aliū sp̄ci nō
 fit trāsubatio . ḡ māet suba cū accidentibz . ḡ nō p̄uertit i
 sacm̄ . Itē si p̄uertit . aut ḡ virtute sāguis . aut virtute vini
 Virtute sāguis nō . q̄z sanguis ille ē gl̄orificat̄ . ḡ nō h̄z
 potētiā p̄uertēdi aliū i se . Itē nō virtute vini . q̄z vinū qd̄
 p̄uertit rōe sube nō rōe p̄p̄eratū p̄uertit . r ibi nō ē suba
 vini . ergo nulla vis ē q̄ possit p̄uertere . Itē aq̄ nō ē nar
 ta de se p̄uertit i sāguinē . ḡ si appōat vino r sc̄io nō trā
 sit i sāguinē . ḡ manet suba et̄ . r sic . rē .

R̄ . dicenduz . 28
 q̄ accidentia non habent virtutē p̄uertendi alia substantiā
 tiā in sacramētū . Et rō hui⁹ . q̄ in h̄ sacm̄ est trāsuba

rio. trāsubatio aut nō sit sine vbo. id est rōnā q̄ a p̄onat
 29 aliq̄ elemētū. nisi assit verbū. nō sit facim. Et si tu obij
 cias q̄ aq̄ bndictū p̄ vbum. et oleū bndictū. et tñ si nō bñi
 dicitū p̄oportūabilis apponat. efficit bndictū. Rñdet q̄
 nō est sile. q̄ p̄secratio in oleo et bndictio in aq̄ nō po/
 nunt nisi accētis aliq̄d et p̄p̄tate q̄ndā sc̄ificatōis. S̄
 bec p̄secratio ponit p̄uersionē in verā subam et trāctiā
 eiusdē q̄ est a sola h̄rute inereata assitēte ip̄i vbo. Alta
 etiā est rō. q̄ aq̄ bndicta tota intingit. et fm̄ totū q̄d h̄z
 in se cōmiscet aq̄ supueniēti. et oleū bndictū nō bndicto
 oleo. s̄z sanguis ibi p̄rent nullo humori misceat. p̄ eo q̄
 nō est ibi diffusus. s̄z ē sanguis glorificat⁹ intra venas
 p̄rent. et iō a nullo liq̄re attingit. et iō nihil p̄ mixtionez
 vel tractū p̄t in ip̄m p̄uerri. Si ḡ aliq̄d p̄uertat. necesse
 est q̄ p̄ trāsubstātiatōz et nouā p̄secratōz p̄uertatur.
 Et cōcedendū est ḡ q̄ sp̄s vini iuncta aliq̄ liq̄ri nō cōuer/
 tit in facim. Et p̄ rñsio ad p̄mū obiectū. q̄ nō est sile. rō
 rōne ei⁹ q̄ est h̄ p̄uerisio in substātiā. ruz q̄ nō est mixtio
 30 r̄alis nec tanta sic in aq̄ bndicta. Ad illud q̄d ob̄t q̄
 aq̄ modica p̄uertit a specie vini. Rñdet dupl̄ fm̄ di/
 uersos. Uno mō q̄ nō p̄uertit ita q̄ soluit forma substā
 tiālis aq̄. s̄z p̄uertit ibi est solū alterari. q̄ mutat̄ sapor et
 color et odor. et p̄cipat p̄p̄tates vini. et iō q̄tū ad sen/
 sum n̄m p̄uertit ē. et r̄alis p̄uerisio disponit ad p̄uerisio/
 nē in facim si a desset vbum. s̄z cū nō assit nō p̄uertit. sed
 manet substātiā h̄is. p̄p̄tate vini p̄ actū et h̄rute illius
 species. Ali⁹ mō d̄d̄ est q̄ aq̄ p̄uertit in vinū. et h̄ vir/
 tute aliaz speciez. nō in quā in vinū q̄d sit vinū fm̄ spe/
 cie. s̄z est vinū solū fm̄ numez. sic caro fm̄ sp̄m p̄uertit
 in carnē fm̄ numez. Et si tu obijcias q̄ nihil dat q̄d nō
 h̄z. vey est fm̄ substātiā v̄l fm̄ h̄rute. et species ille q̄uis
 nō habeat substātiā vini. h̄nt tñ h̄rute et op̄ationē. et iō
 sicut vey vini solueret sp̄m aq̄ modice et p̄uertetur
 fm̄ virtutē. ita intelligendū est in p̄posito. Uterq̄ mo/
 dus dicēdi ē p̄babilis satis. et q̄cūq̄ hoz modoz dicat
 nō sequitur q̄ aqua iuncta vino fiat facim et consecrerur.
 31 Ad illud q̄d ob̄t q̄ corpus xpi ē sub maiori specie. di/
 cēdū q̄ nō ē sub maiori sp̄e. ita q̄ aliq̄d sit appositū speci/
 ei. ita q̄ sit i illo. s̄z q̄ sp̄s illa maḡ ē diffusa. sicut si spe/
 cies vini q̄ est i calice p̄fudo ponat̄ i calice lactori. maḡ
 dilatat̄ species. sic intelligēdū in p̄posito. q̄ cuz misceat
 ali⁹ liq̄r. p̄es illi sp̄i maḡ diffūdūtur. maxime si li/
 quor ille penetrat et diuidat et separat p̄es speciei ab inui/
 32 cem. Ad illud q̄d ob̄t q̄ accidēs nō occupat maiorem
 locū cū suba. ddm̄ q̄ istud vey ēte accidēte fm̄ entiaz
 naturalē. tale enī accidēs in suba nō ponit i numerū cū
 illo. sed sicut dimētio in illis sp̄bz locū h̄z naturalē. p̄
 eo q̄ nō tñ est ibi imo etiā naturalis dimētio
 licet sit supra naturā p̄ter subiectū. ideo sicut locū occu/
 par. ita cū alia dimētio occupat maiore locū q̄ p̄ se so/
 33 lā. nō p̄ naturā substātie s̄z dimētionis naturalis. Ad
 illud q̄d ob̄t q̄ ali⁹ liq̄r p̄t facere q̄ nō sit facim. ddm̄ q̄
 nō est simile. q̄ facili⁹ ē destruere q̄ cōstruere. Nus ei
 et quodlibet alud māducās p̄t facere q̄ desinat facim.
 sed nullus p̄t facere q̄ illud sit nisi assit v̄bū et sacerdotā
 34 le ministeriū. Ad illud q̄d ob̄t q̄ sit vna sup̄ficies. di/
 cēdū q̄ liq̄r additus q̄uis nō faciat vnā subam. tamen
 dimētio cōtinuat dimētionē. et ita sit dimētio vna et q̄n/
 ritas vna. Si ḡ q̄ras. vtz i subiecto vel p̄ter subiectuz
 p̄. nō diuidis sufficēter. q̄ p̄m ē i subiecto. p̄m ex/
 tra subiectū. et illud nō est in cōueniēs. sicut vna ps sup/
 ficiei p̄t esse nigra et alia alba. sic i p̄posito intelligēdum
 q̄ ps sp̄i cōsecrata ē sine subiecto. reliq̄ v̄o in subiecto.
 Et si obijcias. ponat q̄ p̄fecte misceat cū mixto sic v̄bz

ad minima. tūc sequitur in cōueniēs. q̄ idē sit i subiecto. et
 p̄ter subiectū. ddm̄ q̄ mixtio liq̄ris cū liquore nō est vs/
 q̄ ad minima fm̄ p̄trare. sed intelligit fm̄ virtutem. q̄
 ita est i alijs mixtionibz. et ip̄e obijcit q̄ sit vsq̄ ad mini/
 ma fm̄ q̄ntitatē. Si autē talis sit mixtio q̄ fiat i speciebz
 vniuersalis alteratio. vel etiā q̄ sp̄s ille vni trāsfude/
 rent in liq̄re et similit̄ s̄z p̄domināte. ita q̄ nulla eēt distin/
 ctio. q̄ h̄ esset sp̄s p̄secrata. et ibi nō cōsecrata. nec scdm̄
 naturā nec fm̄ h̄rute. sic est i mixtione naturali. tūc di/
 co q̄ desineret ē facim. sic desinit p̄ aliā trāsmutatōz. et
 totū esset vnū corp⁹. et cetera vna sup̄ficies fm̄ p̄es. et totū
 existēs i vnteo subiecto. q̄n̄ autē h̄ fiat difficile ē discernē/
 re. **Questio** ij f
 De op̄ationibz q̄s habēt illa accidētia. Uter habeat p̄
 naturā an p̄ miraculū. Et q̄rit p̄mo de imutatōis op̄ati/
 one q̄ est illaz speciez vtz sit naturalis vel miraculosa
 Et q̄ naturalis v̄. q̄ q̄d p̄ se inest alicui nō solū inest il/
 li cōiuncto materic. s̄z etiā abstracto et separo. s̄z mouere
 sensus p̄ se inest sensibus. ḡ p̄ se inest illis a materia se/
 partis. s̄z q̄ p̄ se in sunt naturalit̄ in sunt. ḡ rē. Itē forma
 substātiālis nūq̄ mouet sensuz separū a formis accidē/
 rali⁹. ḡ forma substātiālis nihil facit. nihil p̄uat. q̄n̄ ac/
 cidētia moueat sensum dūmodo accidētia habeat eē. ḡ
 p̄ naturā mouēt. Item sensus ē susceptiu⁹ speciez p̄ter
 materiā tamē sub iudicibz naturalibz h̄z nunc. si ergo ē
 aliq̄ species sensibilis i materia habēs tñ naturales cō/
 ditiones. illa maxime h̄z mouere sensum. ergo cū b̄mōi
 sint iste species. p̄z rē. Itē h̄ p̄z p̄ sile. si idolū relinq̄ret
 in speculo abstracto corpe obiecto moueret sensuz. et tñ
 idolū in speculo h̄z eē sp̄uale ḡ videt q̄ species ille cum
 sint ibi relicte sine materia q̄ habēt naturalit̄ imutare.
 Itē si nauis p̄ miraculū leuaret in aera. licet existētia
 nauis in aere eēt miraculosa. tamē existētia nauē i na/
 ui eēt naturalis. et op̄atōes cōsequētēs illā existētiā cō/
 sent naturalē. cū ḡ accidētia fundent in q̄ritate. et
 q̄ritas in materia. subleuatio q̄ritas a materia est mi/
 raculosa. s̄z existētia alioz accidētū est naturalis. ergo
 op̄atio in sensibz cōsequēs illā existētiā est naturalis.
 Corra. p̄s in p̄mo de aia. recitū in q̄tū recitū r̄ingit rā/
 gere enēā sperā fm̄ p̄cūtū. r̄angit autē nūq̄ separas. q̄
 enēā spera nō est nata rangi nisi a naturali. si ḡ recitū se/
 paratū r̄ageret enēā sperā. h̄ esset supra naturā vel con/
 tra. cū ḡ sit sens⁹ p̄cularis nō sit nat⁹ imutari a specie
 existēte i materia. si imutetur a separa. imutatio ista nō
 est naturalis. Itē sicut se habet sensus interior ad spe/
 cie sine materia. sic exterior ad sp̄m i materia. Sed in/
 terior nūq̄ naturaliter app̄bēdit sp̄m separatā a ma/
 teria. ergo rē. Itē forme vuenit eē hic et nūc rōe mare/
 rie. s̄z p̄ eā naturā p̄ quā ē hic. et nūc h̄z mouere et sensū. ḡ
 cū h̄ sit a materia naturalit̄. ḡ h̄z mouere. ergo si fiat separo
 a materia iā nō mouebit naturalit̄. Itē illa sp̄s mo/
 riuā sensus h̄z triplicē cōpationē. s̄. ad subiectū. ad me/
 diū. et ad organū. et sūt comparōes ordiate. ergo destru/
 era p̄ma. et destruūtur alie cōsequēter. ergo si h̄at sp̄s
 illa cōparōes duas sequēs in p̄ma. nō h̄z naturalit̄ sed
 miraculose. Secdo q̄ de op̄e trāsmutatōis. et maxie d̄ pu/
 trefactōe. vtz. s̄. sit natural. Et q̄ sit v̄. q̄ q̄d vuenit ali/
 cui naturalit̄ saluata nāsa. adhuc illi vuenit. s̄z sp̄bz illis
 naturalit̄ vuenit corūpi et deficere p̄p̄ defectū h̄rute na/
 tural. q̄ causatur a d̄ijs q̄lirantibz. et r̄ingit q̄ ille sp̄s
 saluāt i cadē nāsa. ergo rē. Itē corūptio p̄ d̄ieratē est
 naturalis. hoc patet. Sed species ille ibi existēs h̄nt
 vere naturam contritatis. ergo sunt corūptibiles na/
 turaliter. Ad hoc patet sic. vbi cōtraria sunt scdm̄ esse

spirituale. simul pnt esse in eodē r fm idē vt in eodē me-
 dio. vt in sensu et intellectu cōtrarij colores. cū ḡ hic nō
 possint esse dñj colores nec sapores simul. imo miruo-
 se expellūt. habēt ḡ naturā vere r rarietatis. ¶ Itē
 vbi sūt spēs fm spūale esse. excellētia talis speciei nō est
 corruptiua. si ḡ in speciebus sacramentalibus excellētia
 sensibili cōtristat sensū. ergo est ibi species habens na-
 turā vere r rarietatis. sed qd sic est. est corruptibile natura
 liter. ergo rē. ¶ Itē An̄. de conceptu virginali distin-
 guit triplicē cursū. naturālē. volūtariū. r mirabilem. et
 dicit qd mirabilis a deo āministrat imediate. cū ḡ dā
 nihil imediate corrupat. illa corruptio siue putrefactō
 nō est a deo imediate. ergo nō est mirabilis. ḡ ē natural
 vt volūtaria. s; nō volūtaria. ergo naturalis. ¶ Corra-
 forma de sui natura est in simplici r in inuariabili eēn-
 tia cōsistēs. si ḡ accidat ei variatio. hoc ē p materiā. er-
 go separata a materia ē inuariabilis p naturā. si ergo va-
 riet. h est supra naturā. ḡ rē. ¶ Itē ad trāsmutaciones
 phicam cōcurrūt tria pncipia. s; subiectū. r duo r rā. ḡ
 vbi deficit materia. nō est intelligi mutacionē phicam.
 sed h est in his spēs. ergo putrefactio illa nō est phica.
 Item sicut a forma est agere. ita ē a materia pati. sed
 nō vnit agere phice nisi p formā. ḡ nec pati nisi p ma-
 teriā. ḡ vbi deficit materia. p se qns ibi nō ē passio phi-
 losophica. ergo nec trāsmutatio. ¶ Itē nō est vere cō-
 rarietas sine subiecto. s; materia pma ē subiectū cōtra-
 rietatis corpalis. ergo vbi deficit pma materia nō ē de
 rarietas. sed actio naturalis est p verā rarietatem
 ergo rē. Similiter possit argui de ractu qd ē forme in
 materia. r actio er passio ppter ractu. ¶ Itē. dōm ad
 36 intelligētā pdictoz fm vnu modū dīcēdi satis. pbabilē
 ex cōparōe virtutis ad opariones ex virtute egrediētes
 oparōes habēt regulari fm potērias et virtutes a qui-
 37 bus egrediūtur. Ppter qd notandū qd aliqñ daf ali-
 cui prās cōformis sue nature. r actus egressi ab illa po-
 tentia ē naturalis. sicut cū ceco reddat potēria vidēdi
 Aliqñ daf potērias alicui partim cōformis nature.
 r partim supra naturā. r tūc actus egrediēs qdammo-
 do ē naturalis. quodāmodo supra naturā. sicut ceco vi-
 dere nocte. Quadoq; daf prās omnino sup naturam. r
 tūc actus egrediēs ab illa potēria ē miraculosus simpli-
 citer et supra naturā. sicut virgini dara est prās paritē-
 di. Cōsiderādū est ḡ qd in h a cō est bec omnia regire.
 Nā pma q r rias naturalitē habet subitari alijs acciden-
 tib; et alia accidētia naturaliter sustētari ab illa. Si ḡ
 derur q r rias potēria sustētādi alia accidētia. illoz eri-
 stentia in qntitate ē naturalis. et opatio sequēs h; po-
 tentiā naturalē. Unde dico q oparōes illarū spērū i sō-
 sus sūt naturales. q; in qntitate hnt eē vniēs imuta-
 rioni sensuū. Omnes ḡ r rōes hōndētes sūt pcedēde.
 Ad oppōes māifesta ē respōsio. q; q r rias ē ibi loco ma-
 terie. et p illā sūt h r nūc. r hnt eē naturale r vniēs im-
 mutarōi sensuū. r accidētia pmo sūt i q r rias. r p r satis
 videri p exēplū supra de nauī positū. ¶ Itē o daf vltēri-
 us q r rias illi potēria subsistēdi trāsmutacōib; illarū
 formarū. talis potēria prim ē cōformis nature. prim su-
 pra naturā. Cōformis ē q r rias ad s; s; r rias. q; q r rias. q; q
 qntitati p se insūt r rias. S; sup q r rias ad h q manet eadē
 fm se. scā mutacōe. h em ē p p r rias subē. et ita sup na-
 turā r rarietatis. ¶ Ad illd ergo qd ob r de trāsmutacōe.
 38 vtz sit naturalis vel miraculosa. dōm. q r rōe naturarū
 illarū spērū q hnt naturā r rarietatis illa trāsmutatio est
 naturalis. s; rōe substantiālitatis ē sup naturā. r ita par-
 am naturā. prim supra naturā. Rōes ḡ r ad p r rōe oppo-

litā facte l secūdo pbleumate currūt s; has duas vices
 Nā q pbār q sūt naturales sumūtur a natura r rarietatis
 fo:marū illarū. q r rōe pbār q sūt supra naturā. pcedunt
 fm viā substantiālitatis. r sic p r rōe q r rias de trāsmuta-
 rōe. Si rōe daf illis accitib; potēria r rēdi i subam cuz
 desinūt esse. r cū corpus xpi ibi desinūt esse. tal potēria oī-
 no est supra naturam r ideo talis actus omnino supra
 naturam est r miraculosus. ¶ Ad illud quod q r rias
 de nutritōe. dōm q r rias triplex ē opatio. Pma ē q r rias
 cics ille p accōm r rias agētis trāsmutatur. r bec par-
 tim ē naturalis. p r rias supra naturā. Scda ē q r rias
 mutarōis cedūt i subam. ita q r rias illā p uertuntur. sicut si
 p uertēt suba panis si eēt p r rias. et bec est miraculosa.
 Tercia ē q r rias suba illa postea p uertit i carnē. et bec ē sim-
 pliciter naturalis. S; q r rias iste modū dīcēdi pbabiliter 40
 possit susineri. alitē m p r dīcēdi securi et breui q r rias oparō-
 nes accidētū siue vt r rias opans h; cōpari ad illd a q egrē-
 dit. et ad illd qd opaf. Si loqmur p cōpariōne ad illud
 a q egrēdit. si dico q cū p naturā omis virtū opans vel
 sit substantiālis vel saltē ab illa dēpēdeat r regulē q r rias
 scātia circūscpta si vltēri accūs opetur. ita miraculum
 est q opetur p se. sicut miraculū ē q r rias se manet. r ita om-
 nis opatio est miraculosa. Si aut loqmur p cōpariōne ad
 ad obiectū. siue sit ad organū sensus siue aliud quodcū-
 q; corp. sic dico q accidētia multas hnt ibi opariones
 naturales. vñ q r rias albedo mouet visum r sapoz gustum.
 bec sūt supra naturā. nec s; s; scdm naturā. Qm ergo al-
 beco nō sepat ibi vt habeat esse mathematicū. sed salua-
 tur esse naturale et singulare. ideo ille oparōes q r rias
 albedini r alijs accitib; ad huc naturalitē insunt. Lon-
 cedēdi ergo q r rias imutatio r trāsmutatio quodāmodo na-
 ruralis ē in r rias ad obiectū. q r rias saluat ibi natura acci-
 dentū. quodāmodo est supra naturā in cōpariōne ad subie-
 cum. q; accidētia p se agūt. r fm hoc currūt rōes ad par-
 tes oppositas adduce.

Qonsequenter q r rias ad terciū articulū querit de fra-
 ctōe illaz spēs. et circa h r rias pncipalitē querit.
 Dūmo q r rias. vtz hā fractio sit i corpe xpi. Se-
 cūdo vtz sit i spēs. Tercio q r rias qd p r rias significent.

Ductio
 ¶ Q r rias hē frangat. vt Aug. dicere. nolūt inq r rias fide-
 les qñ māducat carnē xpi vniūsq; p acceptū p r rias. qd
 si vtz ē. ḡ diuidit. Itē r rias ex r rias Be. egarū q
 accepta fuit a Nicolao papa. Confessus est em corp
 xpi vtz sacerdos; manib; attritari r frangi. ḡ si ista cō-
 fessio vt fidelis accepta ē. p r rias. Itē r rias vt. q; corpus
 xpi vtz māducat. s; qd māducat attritit. r qd attrititur
 frangit. ḡ r rias. Itē h r rias ē memoriale passionis. r ita
 memoriale q r rias nō em est signū s; etiā v r rias. S; in passio-
 ne hē fuit corp xpi fractū r diuisum. ḡ in h r rias hē frā-
 gitur. Si dicas q r rias incorruptibile id nō pōt frangi. h
 nihil ē. q; si possibile ē corp xpi aiarū eē in vno loco r
 plurib; p miraculū. ḡ sūt p miraculū pōt incorruptibi-
 le frangi. S; r rias corp aiarū qd diuidit corrūpit. ḡ cum
 corp xpi sit aiarū. si frangit r diuidit corrūpit. r si cor-
 rūpit nō manet vtz sacramentū. ḡ r rias. Itē si potest frā-
 gi r māsticari. ḡ eadē r rias r digerit. ḡ r rias eadē r rias r in se-
 cessum emittit. quod nephās est dicere. Item de manna
 quod fuit figura huius sacri nec q plus colligebat ha-
 buit plus. nec minus habuit minus. si ergo fuit vera si-
 gura necesse est corp xpi tantū esse in qua p r rias hē
 rum in vtz q; vel in magna parte. ḡ nō diuidit. ¶ Itē
 quidam dixerūt quos tangit mgt in lra q r rias xpi vtz
 rum frangitur in sacro r in nō corrūpit. r hoc qd sit

p virtutē supra naturā. sicut factū est qd corp⁹ xpī passi-
 bile datū ē discipulis. 7 tñ nō est ab eodē dētrō passū
 Et i assertōne sue postōis habere voluerūt 3fessionē
 Berengarij. Sed hec positō nō pōt stare. qz si est in cor-
 ruptibile nō diuidit. sed si frangit diuidit. ergo siml di-
 uidetur et nō diuidit. tūc ḡ dō faceret duo 3dictione op
 42 posita simul esse vera. qd nunq̄ faciet. Propter hoc dī-
 cendū qd corp⁹ xpī vez nō frangit. imo in q̄rcūq̄ pres di-
 uidit hostia. est totū 7 integrum. Ex ḡobi de 3fessione
 Berengarij 7 verbo Aug. ddm p vtrūq̄ dicit est rōne
 speciez exterior circa q̄s puenit ē attritiōne. fractōez
 7 masticatiōne. Nec mod⁹ iste loq̄ndi ē tened⁹. Rece-
 pit tñ ecclesia 3fessionē Berengarij 7 publicauit q̄uis
 min⁹ xpī 3fessaz ad elidēdū suū errorem qd nō pcedebat corp⁹
 43 xpī ibi ee vni nisi sicut i signo. An ppter h̄ recepit vti
 celligere ibi ve ee. nō ve diuidi. Ad illd qd obi qd cor-
 pus xpī vez māducat. ddm qd in masticatiōe tria sunt.
 Masticatiō in ventre traicctio. 7 incoꝑatio. et h̄ tria
 rñdent tribo q̄ sunt in factio. Masticatiō nāq̄ est spēz
 tñ. incoꝑatio ē q̄trū ad corp⁹ xpī mysticū. in ventre tra-
 iectio ē nō solū spēz s̄ etiā corp⁹ xpī veri qd ibi ē q̄diu
 spēz panis. nō ḡ dō corp⁹ xpī vez ve māducati corp⁹ palit
 qd coꝑalit masticat. sicut em̄ nō frangit sic nec masticat
 tur Ad illud qd obi qd ē signū passionis. ddm qd nō
 44 est signū passiois q̄ sit ruc q̄ ruc sp̄ pareret xp̄s. s̄ passio
 onis q̄ semel fuit. Et qd obi qd ē ibi vitas. ddm qd nō est
 ibi vitas passiois. s̄ vitas et qd est passus. Ad illud
 45 qd dō posse fieri p miraculū. ddm qd nō ē s̄le de esse in
 plurib⁹ locis. qz ibi nulla est 3diciō. hic aut sic.

Questio ij
 Utrū in spēz sit v̄a fractio. Et qd nō v̄ qd ve sit i
 signo. significat fieri i signo. s̄ in signo nō est fractio ve
 pbatū ē. ḡ nec in signo. Itē ois actio terminat ad h̄
 aliqd. ḡ nō est ibi suba aliq̄ nisi suba corp⁹ xpī. ḡ n̄ fran-
 git ibi aliqd. 7 v̄ frangi. ḡ ē ibi tñ fractio apparet. Itē
 licet videant ibi ee accidētia in subiecto. tñ in nullo sub-
 iecto sunt. nec ē ibi falsitas aliq̄. ḡ v̄ s̄l qd q̄uis videa-
 tur ee ibi fractio. si nō sit qd nō est ibi falsitas. Lōtra. dō
 in euāgelij Mat. Mar. Luc. qd bñdixit fregit. sed
 ibi fuit v̄a bñdiciō. ḡ v̄a fractio. alioqn̄ ipa vitas i sa-
 cramēto vitatis 7 euāgelū vitatis narrat qd apparet ee
 vez. 7 ē falsum. Itē spēz illa panis alba ē ve. 7 v̄ p̄r
 nigrari. ḡ v̄e pōt diuidi. Itē diuisio seq̄tur q̄tritarē. ḡ
 si ē vera q̄tritas. ḡ v̄a diuisio 7 fractio. nō ḡ tñ apparet
 Item si tñ apparet. ergo nō oportet aliā violentiaz
 digitis fieri. nec aliq̄ actu corp⁹ v̄i. sed solus act⁹ aie
 sufficeret. cū ergo opteat violentiā digitis inferri. pa-
 tet qd ē ibi vera diuisio. R. quonidā opinio fuit. qd
 ibi nō ē v̄a diuisio s̄ tātū apparet. nec tamē est ibi falsi-
 tas vel deceptio. qd nō sit ad fallēdū s̄ ad instruedū.
 sicut etiā dñs alio mō apparuit q̄t̄ cēt discipulis euntib⁹
 bus i emaus. nec vlla fuit ibi falsitas. Sed ista opinio
 stare nō pōt. qz si non est ibi vera fractio. ḡ nec ve masti-
 catur species. et ita totū videt esse fictio. Propter hoc
 fuit alia opinio que dicit qd h̄ frangit. qz actus est a pte
 homis. sed tamē nihil ibi frangit. qz accidētia frangi p
 se nō pnt. Dec positio etiā nō p̄ stare. qz actio si cōple-
 tur. infert passionem necessario. Et ppter hoc est alia
 positio rationalis qd diuisio ē ibi vera. quātritas vera
 soliditas vera. et qz diuisio consequitur q̄tritarē p̄ se
 sicut ē ibi vera q̄tritas. ita et vera fractio. Ad illud
 46 ergo qd obi qd nō est fractio in signato. ddm qd fractio
 illa nō s̄gt fractiōne corp⁹ xpī ibi contenti. s̄
 47 significat passionē qd p̄terijt. Ad illud qd obi qd

qz actio terminat ad subam. ddm qd verū ē p naturā. sed
 si accidēs possit per se stare. v̄tq̄ susceptiuum ēē acti-
 onis. nūc aut miraculo stat. et ideo accidēs ē actōis su-
 sceptiuū. Ad illud qd obi qd sicut accidētia apparet
 48 tē. ddm qd illud est ex sequēti. sed diuisio pmo apparet
 inde accidētia apparet. 7 p cōsequēs ducit in cōgnitiōez
 subiecti. et anteq̄ veniat ad hoc pōt fides obuiare. S̄
 ibi prima fronte apparet diuisio. 7 ideo necesse ē ibi esse
 deceptiōne sine aliq̄ veritate. ex alia pte veritatem esse
 sine deceptiōne.

Questio iij
 Quid significent partes. et earum significatio his
 veribus continetur. Hostia diuiditur in partes. riu-
 era beator. Plancicca notat viuos. seruaia sepultos
 Obijct pmo 3tra significatiōne diuisiois. qz in corpo-
 re christi mystico non ē diuisio sed vni. ergo si sacramē-
 tum est verum signū. in sacramēto diuisio fieri nō debz
 aut si fit. falsū significat. Itē videt qd sufficeret in du-
 as tātū partes diuidere. qz ecclesia sufficēter diuiditur
 in viuos et mortuos. Si dicas qd mortui sunt in dupl
 ci differētia. qz quidā in purgatorio. quidā in padisio. h̄
 nō soluit. qz viui nō indigent sacrificio. ḡ nō debent in
 nostro sacrificio signari. Itē videtur qd in plures p-
 tes. qz viui sūt in multiplici differētia. Quidā enī sunt
 actiui. quidā contemplatiui. quidā p̄lari. quidā
 sūt boni. qdā mali. sed si dñt significari viui sicut mor-
 tui. ḡ multo plures debēt esse pres. Si dicas qd mali nō
 debēt. Lōtra. christus pro omnibus se obtulit in cruce
 sed hec oblatio ē rememoratio illius. ergo tē. Itē ob-
 iectur cōtra hoc qd dicitur qd ps intinera s̄gt beator.
 S̄. calix s̄gt passiois. ḡ nullo mō cōgruit ad s̄gdū
 brōs. Itē dō qd ps comētra s̄gt ambulātes sup terram.
 S̄. illa ps comētra incoꝑat. s̄ ambulātes minime
 pnt incoꝑari. ḡ p illā nō dō s̄gt. Itē dicit qd ps sua-
 ta s̄gt mortuos. Lōtra. pauci. aut nulli reseruat. ergo
 nulli p̄ficiūt sacrm. R. ddm. qd sicut dicit mgr̄ ipa
 49 fractio s̄gt passionē. s̄ pres iste s̄gt pres corp⁹ xpī
 s̄gt mystici. Et qz pres i corp⁹ xpī mystico s̄ i triplici dif-
 ferētia. Quidā enī regnāt i padisio. qdā securi expectāt
 in sepulero. qdā ar̄ pugnt i merito ḡ tātū tres pres sūt
 in h̄ sacro. Ad illud ergo quod obi qd fal-
 sa ē diuisio. dō qd nō est. imo significat diuisiōne qd fu-
 it in passione. Ad illud qd obi qd deberēt esse tātū
 due pres. p̄t rñtio. qz mortui sūt in duplici differētia
 v̄ndē due pres sunt ad significandū illos. Ad illud
 qd obi qd nō debz esse pro beatis. ddm. qd h̄ sacri-
 ficiū nō tātū offert in expiatiōne. sed etiā in gratiatiō-
 nē. 7 ideo p miseris et beatis. Ad illud qd obi qd vi-
 ui sūt in multiplici differētia sicut mortui. dicendū qd n̄
 sūt i tāta differētia. qz oēs viui indigēt sacrificio expia-
 te a culpa. qdā aut mortui liberāte a pena. aliū solū lau-
 dis memoria. Ad illud qd obi qd de malis. ddm scdm
 Aug. qd sacrificiū corp⁹ xpī soluz p his offerri debet qd
 sunt de corp⁹ xpī. Nec valet qd xp̄s p omnib⁹ ē oblatus
 quia hic nō s̄gtur oēs p quib⁹ ē oblatus. s̄ tātū illi qd
 sūt de corp⁹ xpī. Ad illud qd obi qd calix s̄gt passioes
 ddm qd alia p̄teras ē. s̄ facilis sumptōis p quā bñ s̄gt
 tur. qd sine aliq̄ retardatiōe degustāt. Ad illud qd ob-
 iectur qd comēstio dicit incoꝑationē. dicēdū qd nō tātū
 incoꝑationē dicit s̄ etiā dicit p̄dit restauratiōne. et p
 hoc significat ambulātes. Ad vltimū dicendū. qd
 modo non reseruat. ppter periculū. nihilominus tñ
 in diuisiōne trimembz triplex status mēbroz xpī signa-
 tur. et reseruatō p̄tū solū ad euidētiā est.

De sequentibus ad perfectionem corporis christi quantum ad frequentationem.

Post hec queritur si quod gerit sacerdos... Supra a egit magister de fractioe hic agit de frequentatione. Et quoniam hoc sacramentum frequentari contingit a sacerdote perficere et a populo utraque frequentatio respicit suum finem. Nam sacerdotalis percipere respicit significationem. sed populi frequentatio respicit

sanationem. id est per beatus duas pres. In prima queritur quare sacerdos frequenter perficit. In secunda determinatur quare fideles frequenter recipiunt. ibi. Institutum autem est hoc sacramentum. Prima pars habet duas. In prima movetur questio. In secunda determinatur. ibi. Ad hoc breviter dicitur per. Sicut secunda pars duas habet. Primo determinatur huiusmodi sacramenti efficaciam. Secundo vero movetur questio de frequentia. ibi. Si autem quis vult quod dicitur celebrandum.

a. ij. Quia in hoc sacro recordatio fit illi quod factum est. Et in hoc videtur est. Et in hoc videtur ret fieri ab uno sacerdote. et seculum manducari. Item baptismus qui signat passionem christi non iteratur. Et nec illud sacramentum. Et sic dicit magister in fratribus signatur passio christi tam in signo et tam in signo memoratiua. et quoniam frequenter rememorari debemus christi seculum passio. id est illud sacramentum iteratur pluries. Sed si tunc obijctas de sacro baptismi. dicitur quod non est simile quod baptismus signat passio. nec put nos pilam morimur peccato originali quod iteratur ab adas et hoc non facit passio in quolibet nisi semel. hic est quod baptismus non potest iterari. et si quis iterat facit contumelia sacramenti. In hoc autem significat christus passus ut nos reficiat. et quoniam sepe reficit in omni memoratiua. id est sepe iteratur illud sacramentum sine contumelia. nec debet iterari sacramentum. sed frequentari. quoniam unum et idem iteratur in hostia besterna et hostia humana. tunc autem iteratur si super eandem hostiam fieret iteratio forme. et hoc non posset fieri sceleret absque peccato. b. ij. Et si quotidie offerimus ad recordationem mortis eius fit. Contra. est enim instantia die venientis sceleris. quoniam sacerdos non perficit sacramentum. et vult quod tunc magis deberet. si enim hoc est memoriale passionis. quoniam illo die specialiter memoria habeat. vult quod tunc magis esset perficiendum. Item queritur iuxta hoc quare sacramentum reservatur sub forma panis non vini. Et respondetur ad primum quod aliud est perficere siue consecrare. aliud est offerre. et quoniam in illo die non fiat consecratio fit tamen oblatio. quod sacerdos corpore in precedenti die consecratum offert in altari. Si vero quare quare fit oblatio tamen consecratio. Respondetur quod oblatio siue sumptio fit a sacerdote ne oratio dominicalis quod dicitur in illo die ab ecclesia in qua perit. pane nostrum quotidianum. vacua fiat. Sed consecratio non fit si re-

Queritur quare sacerdos frequenter perficit.

Post hec queritur si quod gerit sacerdos pro parte dicat sacrificium vel imolatio. et si christus quotidie imolatur. vel seculum imolat. fit.

Determinatur questio de morte.

Ad hoc breviter dicitur potest illud quod offertur et seculum a sacerdote vocari sacrificium et oblationem. quod memoria est et representatio veri sacrificij et seculum imolatio facte in ara crucis. Et seculum christus mortuus in cruce est. ibi quod imolat est in semetipso. quotidie autem imolat in sacro. quod in hoc sacro recordatio fit illi quod factum est semel. Unde Augustinus. Tertium habemus quod christus resurgens ex mortuis iam non moritur. tamen ne obliviscamur quod semel factum est in memoria nostra omni anno. fit. scilicet quod tunc pascha celebrat. nec tamen toties christus occidit. sed tamen anniverfaria recordatio representat quod olim factum est. et sic nos facit moveri tamquam videamus dominum in cruce. Item seculum imolat est christus in semetipso. et tamen quotidie imolat in sacro. Quod sic intellige-

du est. quod in manifestatione corporis et distinctione membrorum semel tamen in cruce pependit. offerens se deo pro hostia redemptoris efficaciter. et hoc per seculum destinavit. Item Ambrosius. In christo enim oblata est hostia ad salutem potest. quod nos. Nonne per singulos dies offerimus. Et si quotidie offerimus ad recordationem mortis eius fit. et una est hostia. non multe. Quod una et non multe. quod semel imolat est christus. hoc autem sacrificium expressum est illi. id est ipsum spiritus ad ipsum offertur. Proinde hoc est sacrificium alioquin quoniam in multis locis offertur multi sunt christi. non. sed vult ubi est christus. et hic plenius exprimitur. et illic plenius. sic quod vult offertur unum est corpus. ita et unum sacrificium. Huiusmodi hostiam obtulit. ipsam offerimus. et nunc. sed quod nos agimus recordatio est sacrificij. Nec causa infirmitatis reperit. quod perficit hominem. sed nunc. quod quotidie peccamus. Et his colligit esse sacrificium et dicit quod agitur in altari. et christum seculum oblatum. et quotidie offerri. sed aliter tunc. aliter nunc. Et etiam quod sit virtus

servatio pro hoc quod in illo die fuit dominus passus in propria effigie non in signo. Et quod tota dies est memoriale passionis et totum officium. id est fit consecratio a cena usque ad sabatum. in hest memoria resurrectionis. vult cantat missa de resurrectione. Quod queritur de sanguine quare non refuat. Aliqui dicit quod non oportet. quod vinus quod sacerdos ponit in calice pro appositione corporis consecratur. Sed illud non potest habere iterat scilicet. per barit de facili. quod nullo modo fit trahit substantiam sine verbo. Et id dicitur alij quod tripliciter de causa non reservat. Una est propter percussum effusionis. Alia propter verbum dominus dicitur dicitur super calicem. non videtur

Ambr. sup eplam ad hebreos.

Aug. sup plal. xx.

Augu. in sententijs p. 1.

ham de hoc genimine etc. et ideo non sumit sanguinem sacerdos a cena usque ad resurrectionem. Tertia est quod sacerdos magis sumit ad recordationem quam ad significationem. quoniam totus christus est perficere sub specie panis. Quis non perficere significatur. id est solus in specie panis sumitur. et solus sacrificium siue sacramentum corporis reservat. c. ij. Semel imolat est christus. Contra. Si ei semel imolat est christus. vult quod saltem in die non liceat sacerdoti pluries consecrare. Queritur quod quod liceat sacerdoti pluries consecrare sumere in eodem die. cum populo non liceat nisi semel. et videtur quod magis sit licitum populo. cum minus sit hoc aliter. scilicet sumere. quod vult quod. scilicet consecrare et sumere. Respondetur quod propter reverentiam sacri sunt duo instituta circa modum sumendi hoc sacramentum. scilicet quod sumat teiuno stomacho. et quod tamen vel ab alijs abis discernat. In primo communicat sacerdos et populus. oportet enim quod sacerdos teiunus sit sic populus. et hoc habet in quodam decretali. de celebratiua missarum. ex parte nostra. et ita sic sacerdos vino percipere debet postquam accipit totum eucharistie sacramentum. nisi cum eodem die aliam missam celebrare debuit. quod si forte vinum

54

pfusionis accipet. alia celebratoz ic ediret. Sed in illo differit qz alicunde ppo bis coicari n licz. sz licitū ē sacer dori pp h q est psona cois. r dz celebrare missā oi po/ pulo. Et qz pōr

Devirtute facti.

Amb.

Aug. ad ianuariū.

esse qz vn sacer/ dos propter re/ meritatem r vi/ cinitatem deser/ uit duabus ec/ clesijs. vñ qz i ca/ dez ecclesia pp/ solentare officij/ opz plures mis/ sas carare sicut in naruitate do/ minū r quando/ cunqz celebrant/ tenentur comuni/ care. ideo indul/ rum est eis plu/ res missas cele/ brare i eodē die/ r plures hoc sa/ cramentū sumere/ Quia qridie peccam. pecca/ tis sine qbo moy/ talis infirmitas/ vivere non pōt/ Uidet hic male/ dicere Aug. qz/ nullus peccat i/ eo qd vitare nō/ potest. qz talia n/ vident ee peccā.

hui sacri ondit. remissio. s. pec/ catoz venialiū. r pfectio virtut/ Determinat quare fideles/ frequenter recipiūt ostendēs/ huius sacramēti efficacā. G/ Institutū ē ei h sacm duab/ de caus. In augmētū virtutis. s. charitat/ r in medicinā qtidia/ ne infirmitat/ Uñ Ambro. Si/ qtiēs effundit sanguis xpi. i re/ missionē peccōz effudit. debeo/ sp accipe q sp pecco. debeo sp ha/ bere medicinā. Itē aug. Itera/ tur qtidie h oblatō lz xps sessit/ passus. qz qtidie peccam. pec/ car/ sine qb mortal infirmitas/ viuē n pōt. Et qz qtidie labimur/ qtidie xps mystice inolat pro/ nob. Dedit ei nob h sacramtū/ salutis. vt quia nos quotidie/ peccamus. r ille iam mori non/ potest. per hoc sacramtū re/ missionē consequamur. Quo/ tidie comeditur ipse et bibitur/ in veritate. sz integer et viuus

H d intelligētā h pōris fm duo q decimiat h mgr/ duo pncipalit qrunf. Prio qz de h sacri effica/ cia. Secdo qz de frequentatōe. Circa pmi qrunf/ tria. Prio qz vtz h sacm habeat efficacā in qlibet vi/ ro iusto. Secdo vtz habeat efficacā in aliq peccōe exiti/ sz in mortali peccō. Tertio qz de ipsa efficacā in se.

Questio
Q habeat efficacā in qlibet viro iusto ondit. qz sacm hz efficacā nisi habeat obice. sz i nullo viro iusto hz obi/ cē. qz in qlibet hz efficacā. Itē sacralis manducatio qn/ pūcta ē spūali sp hz efficacā. sz sp pūcta ē spūali i vi/ ro iusto. qz spūalit māducare ē in ipso manere vt dicit/ Aug. sz ois iust/ manet in ipso. qz rē. Itē Dam. dicit qz/ caro xpi ē sicut carbo ignit. sz hns sensus corpale sp ca/ lefit p tactū carbonis materialis. qz silt hns sensus spūa/ lē p cōtactū carbonis spūalis. sz ois iust/ sensum hz spi/ ritualē. qz rē. Itē si aliqd requit vltra charitatē in susci/ piētē. qz qd sit illud. r q. r qz. Lōra baptismū nō hz ef/ ficaciā in adulto nisi se pparet. qz nec h sacm hz effica/ ciā i iusto. nisi se pper. r ad h fac vbu3 bri. Pauli. j. Co/ rinth. xj. Prober aut seip3 hō. Itē possibile ē q iust/ ha/ beat cōsciam se grauit peccasse vel esse in graui peccō. qz/ frequē peccā veniale p peccatū reputat mortale a pfect/ pp hoc tñ nō cadit a iusticia. Sz si talis accedit indu/ gne. r talis n recipit efficacā. qz rē. Itē efficacā h sacri/ pstitit i delectōe venialiū r augmētō virtut/ sz venalia n/ dimittit nisi hō se pparet p rrtēōz. cū ex actu nō sint/ cōmissa. silt nec virtutes augent. qz nō in oī iusto hz effica/ ciā. **R.** dōm qz sacm hoc nō hz efficacā in aliq nisi/ indigne accedente. Digne aut accedere in hoc pstitit qz

R. dōm qz ad h dupliciter p rñderi. Uno mō qz qz/ utis peccata nō possint vitari generaliter r vniuer salu/ ter. pñt tñ vitari picularit h r illo. Et ponit exēplū in/ navi i quā ingre/ dit aq. Sz quō/ pñt vitari mor/ qz veniūt ex sur/ reptionez in pri/ culari difficile ē/ dicere. Et iō ali/ us mod/ ē dicen/ di qz ē distinguē/ du3 i necessitare/ et in peccō. Est ei/ necessitas ex na/ ture institutioē. r ē necessitas ex/ corruptōe. Pn/ ma ē data. scda ē/ quā incurrit hō/ ex culpa. Pna/ necessitas oīno/ excludit culpā. scda nō excludit/ culpam actualē/ mortale nō tñ ve/ nialez. Tñ sicut/ vult Aug. de p/ fectione iusticie/ hominis. qz ho/ mo noluit vira/ re peccā cuz po/ tuit. institū ē ei/ nō posse cū velit.

manet. Itē misteriu fidei dō. qz/ credere debes qz ibi salus nō/ stra cōsistit. Adouet qstionē circa huius/ sacramenti frequentiam. h/ Si at qrat vtz quotidie cōican/ du3 sit. Audi quid inde tradit/ Augu. Quotidie inqt eucharis/ tiā accipe. nec laudo nec vitu/ pero. oīmibus tñ diuis diebus/ cōicandū hortor. Si tñ mēs in/ affectu peccādi ē. grauari ma/ gis dico eucharistie pceptione/ qz purificari. Et licet qz pecca/ to mordeat. si peccādi tñ dece/ tero nō hēat volūtātē. r satisfi/ ciat lachrimis r oratiōibus. ac/ cedat secur. sz hoc de illo dico/ quē mortalia peccā nō grauāt. si/ nō frequē. saltēter in āno ho/ mīes cōicēt. nisi forte qz crimi/ nalis/ impediat. in pascha. scz/ pentecoste r in natali Omnes/ ergo cōmunicent q noluerint/ carere ecclesiasticis liminibus

55
naut i quā ingre/ dit aq. Sz quō/ pñt vitari mor/ qz veniūt ex sur/ reptionez in pri/ culari difficile ē/ dicere. Et iō ali/ us mod/ ē dicen/ di qz ē distinguē/ du3 i necessitare/ et in peccō. Est ei/ necessitas ex na/ ture institutioē. r ē necessitas ex/ corruptōe. Pn/ ma ē data. scda ē/ quā incurrit hō/ ex culpa. Pna/ necessitas oīno/ excludit culpā. scda nō excludit/ culpam actualē/ mortale nō tñ ve/ nialez. Tñ sicut/ vult Aug. de p/ fectione iusticie/ hominis. qz ho/ mo noluit vira/ re peccā cuz po/ tuit. institū ē ei/ nō posse cū velit.

Fabian/ papa.

hō se pparet sic dz. Tñ ei sacm recipit sic recipit ali/ bus. nō est cōgruū nec fructuosus. Et qz i h sacro pñs ē/ diuina maiestas r sūma expmīit charitas iō dz recipi cuz/ honoret deuoōē. Et qz cū honore r deuoōē nō suscipit/ tā nobilis hospes in mūdo hospitiō. necesse ē qz hō ho/ spitiū deo pparet p sui diiudicatōz. r qz n pparat hosp/ tiū hospiti nisi ipm cogitac. necesse ē qz cibū istū ab alijs/ discernat. Ad h qz sacm h habeat in aliq efficacā/ Prio opz cibū istū ab alijs discernere p fidē. Secdo ho/ spitiū pparare p suū pparatōz. Tertio in hospitiū pa/ ratū recipē cū honore r deuoōē. Et pmi r scdm habem/ ab aplo. j. ad Cor. xj. Pmū ibi. Prober seip3 hō Se/ cundū ibi. nō diiudicās corp/ dñi. De tertio habem/ ex/ emplū in Zacheo. Et qz multi recipiūt h sacm q se nō/ debite pparāt. iō multi imbecilles r infirmi r dormiunt/ multi. Ad illud qd qz vtz vir iust/ recipiat efficacā/ dōm qz si se debite pparet recipit. alioqn si ex qdam ro/ pore vel ex distractōe nō se pparet. aut nullā aut modicā/ repoztat efficacā. qz nō incurrat mortale offensi/ onē. Ad illud qd obz de obice. dōz qz ad illud sacm/ requit li. ar. coopatio. r iō obmissio ober ē nō tñ peccā/ veruēriā sollicitudo vel distractio. Ad illud qd obz/ qz māducatur spūalit. dōm qz vir iust/ nō sp māducatur spū/ aliter. vt pura qn dormit vel qn distrabit p cogitaciōes/ extrinsecas. sz tūc spūalit māducatur qn mouet motu/ sui dei/ charitat/ qz tūc masticat r incoapat. r iō si negli/ git nō repoztat effectū. Ad alia qz obijciūt de carbone/ ignito. dicendum qz operatur in sensum rōne organ/ sed si operaretur in sensum ratione sui. tūc sensus occu/ parus circa aliud nō sentiret nec caleficeret. Du/ autē

56

61

exemplū est in visu. qñ quis dormit vel occupat alibi. si
 62 ipm querit r dirigit. Quertur aut ad ipm dicitur sicut ad me-
 mortale passionis ad viuū. Triplex em habem memo-
 riale passionis. s. in scripto. in sbo. r sacro. In scripto ve
 qñ passio describit vel narrat p scripturā. vel qñ imagi-
 nis expmif. r hec ē memoriale. q. mortuū. r hz fieri ad
 visuz q apphēdit magi de longinq. In sbo. vrpote qñ
 aliqs verborū narrat passionē xpi. r illud ptim est vi-
 uum r ptim mortuū. Viuū est i corde bonoz pdicatorū
 hz mortuū in corde tepidoz r maloz. Vel viuū in corde
 r cogitatione. nō viuū in voce. r h est audiendū. Audi-
 tus aut nō ita apphēdit de longinq. In sacro vō est me-
 mortale cū ipz corp⁹ xpi significat r ptinet in specie pa-
 nis. r sanguis i specie vini. r hoc ē memoriale viuū. qz
 ipse xpus seipm ibi pbet offerēs nobis corp⁹ qd p nobis
 fuit occisum. r sanguine d p nobis fuit effusus. r hoc ē
 ad gustū q de primo apphēdit. vt itā nō qñ specularōe
 63 s qdā expientia passionis et memoros sim⁹. Si g accē-
 dit affectū nrm passio descripta. r ampl⁹ feruētē pdi-
 cata. multo magis inflāmare r afficere dicitur in hoc sacro
 expssa. r h absqz dubio facit. si qñ sensu m hz. r illū querit
 ad hoc facim. ille g ē q ex hoc sacro efficacā reponat
 q se uertit. Ille vō audit missam. nō qñ sba dicit vl
 audit sine deuorōe. s ad hoc memoriale totā mentis in-
 tentiōe conuertit.

Questio h k
 Anū habeat efficacā in aliq pctōe. vtz qd ē in moz-
 tali pctō. Et q sic vrp illā collectā. sit ablutio scelez. sit
 fortitudo fragilitū. s. scelerā nō dicunt nisi mag pctā. g
 rē. Itē Dam. corp⁹ xpi. ois lesionis est vnctio. ois sor-
 dis purgatio. g sordis moralis. Itē Iul⁹ papa de cō-
 cratione. di. ij. Lū omne crimē atqz pctm oblati deo sa-
 crificijs delect rē. Sz crimē nō dicunt nisi mag pctā. g
 rē. Itē rōne vr. qz illud facim ē expsiuū signū passiōis
 g cū efficacā sequitur signū. r oia facia efficacā habe-
 ant a passione. hoc habebit potissimā. g si baptismus r
 penitētia hnt efficacā in pctōe. vr silr q r illud. Itē in
 sacro isto realit ptinet auroz r mediatōz r fons gre. qd
 in nullo alio. g vr q si aliqd facim pōt fugare culpā. q
 hoc multo magis. s aliqd pōt vbaptism⁹. g rē. Item
 est q aliqs pctōz attrit⁹ accedat ad h facim nō tñ suffi-
 caret. si talis accederet ad baptismū r penitētia iustifi-
 caret. qz nō hz obicē. g pari rōne cū nō habeat obicē iu-
 stificat in h sacro. Itē accedēs ad baptismū. fictōe rece-
 dente hz efficacā. g silr vr q illud facim. r ita est vrile
 peccator. Lōtra. Aug. ad renarū. qd offerat corp⁹ xpi.
 nisi p his q sunt de corpe xpi. s null⁹ pctōz est talis. g
 p eo nō dicitur offerri. Itē Ambro. spūalē māducat. q ino-
 centiā ad altare portat. s null⁹ existēs i mortali portat
 ad altare innocentia. ergo rē. Itē rōne vr. qz accedēs ad
 hoc facim aut accedit digne. aut n. Si digne accedit. g
 dign⁹ ē. r ita nō hz culpaz. Si nō digne. g nō reponat
 efficacā. g nō hz efficacā in pctōe. Itē hoc facim hz ef-
 ficaciā mediāte māducatōe spūali. s māducatio spūa-
 lis sit mediāte charitate. g p supponit charitatē. g q ac-
 cedit sine charitate. nō reponat efficacā. **U** rē. nō lu-
 mitam largitatē dei. qñ in h sacro possit r altqñ faciat
 remissionē ois culpe. Sz fm forū cōe. r generalē rōnez
 institutiōis sacri. dōm q istud facim darū est in cibū il-
 lis q sunt de corpe xpi. r oēs tales hnt charitatē. ideo ef-
 fecit hz in solis iustis. Efficet aut in iustis ē liberādo a
 65 culpa veniali. r pseruādo a mortali vr patebit. Ex hoc
 pz nō ad duo pma. qz illud intelligit p pseruationem

vel qñ ad aliqs reliqas. **A**d tria sequētia dōm. qsa
 66 cramerū tāā hz efficacā qñta agruit hēc his qbz datur
 r hec solis iustis dat. id nō valet de baptismo r penitē-
 67 tia. Si ergo obiectas q nobile ē illud sacramētū inf ce-
 tera. dicēdū q nobile ē rōe pñti nō rōe effect⁹ vel cetis
 alijs. Sz tūc obz. qz adhuc nō videt solui. cū eni rps sit
 h pñs videt q abūdāt⁹ agrueret h grām eius imitari.
 Nā in aduētū xpi abūdāter gratia collata est. Ad h di-
 cēdū q h spectat ad nobilitatē sacramētū q nō delect ibi
 culpa mortalis. tā em ē nobile sacramētū r tā nobil pa-
 nis q nō debet dari nisi filijs r tā iustificatio. r q tēs sē
 nō hnt culpā mortale. Id. o de speciali dignitate h sac-
 68 mētū est q nō ordinat cōtra mortale culpam. et sic parer
 rñto ad illa tria. **A**d illud quod obijcit de recessu sic
 caronis. dicēdū q nō est simile. qz in baptismo manet
 character ex quo est susceptibilis gratie. nō sic in pposito

Questio iij.
 Que sit efficacā hui⁹ sacramētū. Et dicit magister q est
 venialū remissio r augmētatio virtutū. Et q ita sit vide-
 tur. Innocētius dicit eucharistia liberat a malo r con-
 seruat i bono. delet venialia r cauet mortalia. Huius
 etiā virtute sacramētū vnuerse virtutes augctur. r omniū
 gratiarū fructus eruberat. Itē rōne videt. qz h dicitur
 esse sacramētū vnctōis. aut ergo qz de nouo vnct. aut qz
 magis vnct. Nō qz de nouo vnct. ergo qz magis vnct.
 ergo auget virtutes. Itē si magis. ergo repugnat et qd
 min⁹. Sed hoc ē veniale. qz dicit Aug⁹. min⁹ re amat
 q tecū aliqd amat. r hoc dicit de veniali. er. o. rē. **I**te
 caro xpi ē sicut carbo ignitus. sed carbonis igniti ē pel-
 lere frigus r intendere calorē. ergo h sacramētū repmittit
 motus frigidus culpe. r intendit motus viuos gratie.
 ergo delet r auget. **I**tem hoc sacramētū quotidie of-
 fert. ergo si nō frustra. dat ergo aliqd quo quotidie idē
 gem⁹. Sz illud quo quotidie idē gemus est liberatio a
 veniali malo et pfectus i bono. qz charitas aut deficit
 aut pficit. ergo rē. Lōtra. vnus sacramētū vnus rēbz
 esse effectus pcpuus. ergo nō ad hos duos effect⁹ pdi-
 ctos. **I**te q nō sit ad remissionem venialū ostendit
 pmo. qz q accedit ad hoc sacramētū. aut accedit cōtri-
 tus. aut nō. Si cōtritus. ergo remissa est sibi culpa. Si
 nō cōtritus. ergo remanet culpa. ergo nullū habet eu-
 charistia effectū sup venialia. Si dicas q cōtritio non
 semp sufficit. esto q tanta sit q sufficiat. tūc nō habebit
 h sacramētum effectū. et tamen melius est dispositus.

Ite si effectus huius sacramētū est delectio venialūz
 ergo q peccat venialiter irritat effectū eius. sicut q pec-
 cat mortaliter irritat effectū baptismi. sed hō habet ne-
 cesse peccare venialiter. ergo r hoc sacramētū irritare
 ergo nunqz accipi debet. qz nunqz debet qz rrumeltaz
 hui⁹ sacramētū inferre. **I**te q augmentū virtutum
 non sit effectus sacramenti videt qz si h. tūc ergo valde
 cito fieret aliqs pfectus q hoc sacramētū quotidie re-
 cipit. s hoc videmus ē falsū. ergo rē. **I**te augmētū
 virtutum est effectus baptismi r confirmatiōis. Itē sup
 dicit magister. r similiter remissio venialū. nō ergo hu-
 ius sacramētū. **U** rē. dicēdū q hoc sacramētū sit vnctō
 69 nis. effectus eius pñus aut est vnire aut magis vnire.
 sed nō de nouo vnire. vr supra ostensum ē. sed tā vnctōis
 magis vnire. Magis aut vnire est tripliciter. Aut qz
 qz vnitur maiori vinculo. vr ille magis vnct q maiorē
 habet charitatē. Aut qz eodem vinculo vnitur stricti⁹
 vr ille q fm eundem habitum feruentius amat. Aut qz
 eodem firmius. vr ille qui in eodem habitu est magi ra-
 dicatus. Dicit ergo sacramētū magis vnire. qz digi-
 l 2

gine accedente reddit feruentiorē vt carbo ignitus. r ite rum reddit fortiorē vt bonus cū. Et ex b q reddit cha ritatē magis ignitā adiuuat ad psumēdā peccati venia lis rubiginē. Et hoc q magis firmat. adiuuat ad vitan dum oīa scelera. r ratione virtutū valet ad augmentū virtutū. r maxime charitatis. q est vinculū nō q̄tuz ad essentia sed q̄tum ad feruorē vel radicacionē. feruorē ei minuit quoticidie p venialia r radicatio. ideo optet per hunc cibū restaurari deq̄dituz. Et his parent obiecta. Nam rōnes ad p̄mā prem sunt pcedēde. Qd vero obij citur q vnus est effectus. ddm q̄ vez est p̄mus. r ille est

- 71 magis vnire. r p illū h3 hos duos p̄ntes. ¶ Ad illud dō qd obr q venialia delect in p̄tritione. ddm q̄ iste n̄ est effectus p̄mus. s3 ex p̄leq̄nti fit. qm̄ hō indiget. v̄p̄ta qm̄ feruor charitatis p se nō est ita intensus q̄ peccat ra venialia delect. adiungit crebro diuin p̄ que vigo ratur. r vigo ratur delect venialia. n̄bi homin t̄n̄ si nō h3 ve nialia. charitatis feruor vigo ratur. ¶ Ad aliud ddm q̄ n̄ irritat hū? facti effectus per aliqd veniale. qz veniale nō tollit gratiā sicut mortale tollit. r possibile est vnuz veniale remitti altero nō remisso. vnde veniale nec irri tar antecedenter faciendo factū. nec consequenter euacu ando fructum. nec optet alia venialia delect. sed fm q homo melius se disponit. fm hoc charitas h̄ illa vigo ratur plus r minus in diuersis. ¶ Ad illud qd obr de augm̄. n̄to. ddm q̄ augmentū intelligit q̄tum ad feruorē nō q̄tum ad essentia. Et q̄tum ad feruorē nō oēs ita pcedūt. p̄ter m̄tra venialia que cōm̄tunt q̄ illū dimi nuūt. vltimū manifestū ē. qz neutri horū ē p̄m̄ r p̄p̄ effectus hui? facti s3 magis vnire vt visum est.

Quoniam sequitur quiritur de hui? sacramenti frequentari one. Et circa hoc quiritur tria. Primo quiritur vtz necesse sit accedere ad h̄ sacramētū. siue vtrum teneamur accedere. Secdo quiritur qd sit melius habenti libertatē accedere. si frequentare an tarde accedere. Ter tio vtrū homo debeat se retrahere ab hoc sacramēto p̄ p̄ter immundiciā corpalem.

Questio i m
¶ Quid sit necesse ad h̄ sacm accedere oñditur hoc modo Job. vj. Nisi manduca ueritis carnē r biberitis ei? san guinē nō habebitis rē. Itē ecclia excōicā: nō accedēs ad h̄ sacm̄ determinatis t̄p̄ib3. s3 nō ex cōmunicat pro veniali culpa vel leui. q̄ grauis culpa ē nō accedere. et si hoc. n̄ necesse est accedere. Item Innocent? necessario manducand? est agn? vt a vastante angelo. p̄gamur nec exire possum? de egypto nisi celebrando p̄hale. pa sehalē agnū comedam?. Et añ hoc dicit q necesse est q homo se p̄paret. ne cessando sumere incurrat piculū. Item de sacerdote specialiter oñditur vt dicit Ambro. in qdam oratione. Graue est q ad mensam tuaz mūdo corde r innocenti3 manib3 nō venim?. S3 graui? est si peccata meruēdo. sacrificiū nō reddam?. s3 p̄mū morta le. q̄ r secū dū. Itē rōe v̄. qz sacerdoti impositiū est offic ium. sed officū si ne vsu est ociosum. Et ampli?. qui ha ber talentū tenet illo vti ne damnet cū seruo neq̄. ergo tenet sacrificiū offerre. Et est exemplū si aliqd h3 offic ium p̄dicandi sibi impositiū r videret expedire executiōz r negligeret. grauius peccaret. Contra. Aug. Quid pa ras dentē r ventrē. crede r manducaisti. si q̄ sufficit ad m̄ducacionē credere. nō q̄ tenemur sumere sacramētū. Itē effect? hui? facti est delectio venialiu r augm̄ētū v̄tu tum. s3 neutri ē de necessitate salutis. q̄ rē. Itē si necesse esset accedere. q̄ puuli qui nō accedūt nec manducāt om nes damnarent. ¶ B. ddm q̄ sacm hoc nō ē de neces

sitate q̄rum ē de sua institutiōe. s3 si ē. hoc ē ex assumpto officio vel m̄daro supaddito. Et assumpto officio qd sc3 necessariū est exēd. vt cū sacerdos viuat de altari. vt prophanis p̄sit d3 seruire altari. Si autē nō viuat de al tari s3 in libertate sua remaneat. nō tenet magis q̄ ali? hō ex debito. s3 magis ex bono r cē. Et m̄daro supad dito qd instituit ecclia vt fideles cōicarent sel in anno r i morte. Vñ si q̄s negligit nō est sine p̄cepto. iō pec cat mortalit. Rō autē qre ecclia instituit ē. qz hoc sacra mentū est salubre. r multi erāt negligētes de sua salute. Institutio autē ecclie fuit sub p̄cepto v̄p̄z in d̄ceretali de pe. li. vj. Oīs v̄ritūq̄ ser? fidelis cū ad ānos discre tionis puenit recipiat reuerētē ad min? in pascha cu charistie sacramētū. nisi forte de p̄p̄ri sacerdotis p̄silio ob aliquā rōnabile causam ab ex p̄ceptōe ad t̄ps dure rit abstinendū. alioq̄n r v̄tūs fidelis cū ad ānos discre atur. r mortis xp̄iana careat sepultura. Constat autē q̄ hec ē pena excōicaz. Et his parēt obiecta. Nā h̄bz Job. siue dñi in iob. intelligit de manducatiōe sp̄uali q̄ ē p̄ fide r charitatē. sine q̄ nemo adu? saluat. r hec etiā est in puulo aliq̄ mō ad incorporatiōē. ¶ Ad illud quod obijcit de ecclia p̄ r̄sio. qz ecclia instituit. r vt insti tutio esset firma addidit penā. Sicut illud innocentiū intelligit aut d m̄ducatiōe sp̄uali. aut d sacramentali rōne institutiōis ecclie. ¶ Ad illud qd quiritur de sacerdote. ddm q̄ si sacerdos ē qui h3 curā tenet. nisi ali? eius de sectū suppleat. ¶ Ad illud qd obijcit de Ambro. dō. q loquit de talib3 q̄ tenent. ¶ Vel si de oibus. tunc loquitur de imundiciā veniali nō mortali. ¶ Ad aliud ddm q̄ offi ciū sacerdotale nō imponit vt hō necessario equeat. s3 p loco r tpe. vt sibi videbit expedire. r iō si scientia di erat q̄ sit abstinendū ob sui indignitatē r reuerētiā sacra menti. nō peccat. nec etiā p̄dicatō. nisi qm̄ vider imine re piculū. vel negligit officū p̄ inobediētā. est enim ei iniunctum vt illud equeat.

Questio ij n
¶ De habere libertatē accedere quid sit ei meli? frequ rare an tarde accedere. Et q̄ frequentare videt. qm̄ in p̄ mitiua ecclia fm q̄ d: Act. iij. quoticidie cōicabāt. q̄ si oprime fuit ab aplis instituta. videtur q̄ coz exempto melius sit q̄tidie cōicere. Itē oñditur auctate dñi. dñs em̄ docuit nos orare r perere q̄tidie panē supsubstantiā lē. r ali? euāgelista noiat ip̄m q̄tidianū. Et Amb. dicit panis iste q̄tidian? ē q̄tidie accipiend?. vt q̄tidie tibi p̄ sit. q̄ v̄ auctate dñi r Amb. q̄ q̄tidie sit meli?. Itē rōe videtur. qz hoc sacramētū ē in remissionē venialiu. s3 sp̄ peccam? venialiter. q̄ debem? q̄tidie accipere. Et h̄ est qd dicit Amb. cū sanguis xp̄i effundit. in remissionē peccō rum effundit. s3 ergo accipe de beo. qz sp̄ pecco. Itē alia rōne videtur. qz sacramētū illud auger in boie virtutē r charitatē. s3 q̄to hec magis augēt rāto meli? est hō di spositus. r q̄to meli? disposit? rāto frequēt? d3 accede re. ergo a p̄mo. ad sacramētū hoc sp̄ est accedendū. Con tra. Aug. de ecclia sticis dogmatib3. q̄tidie eucharisti am accipe nec laudo nec vitugo. s3 si sp̄ d3 p̄cipi lauda ret. q̄ rē. Itē Aug. quid paras dentē r ventrē. crede t̄m r manducaisti. q̄ nulla ē v̄tilitas in accipiēdo cozpaliter. qz si aliq̄ esset v̄tilitas. mole g? diceret Aug. qd paras dentē r ventrē. qz diceret ei p̄pter v̄tilitatē. Itē rōe v̄. qz possibile ē manducare sp̄ualit nō accedēdo r nō ē ibi periculū. s3 accedēdo nisi hō sit bñ parat? est piculū. g? si via securio est eligēda. tūc g? est raro cōicandū sacra liter r sepe sp̄ualiter. Itē gloria nec comodo ē p̄ferenda sed q̄ dimittis accedere p̄pter sacramēti dignitatē p̄ncu

75 nes damnarent. ¶ B. ddm q̄ sacm hoc nō ē de neces

paliter dat gloria deo. qd aut accedit ppter sacri efficaciam
 arcedit como du. q meli facit qd cessat qd qd accedit. In
 h qrit de diversitate institutis. q: fm qd de de psecra
 tione di. ij. anacletus instituit qd qnecumqz veniret ad eccle
 sia. fabianus q: ter in anno. Sorber papa q in cena dñi
 82 r decretales dicit q sel in anno. R. ddm q si qd sp ef
 set parus. sp vtile est h factim recipe. vt scz haberet ha
 bitaculu mudu. r spualiter comederet huc cibũ cu bono
 re r deuote. Quia igit tpe eccle pmititue erant mudi p
 baptisnu. in innocentiã r charitate. ardentes p dñatõ
 onẽ spũsseri. id cõgruebat eis qritie cõicare. Quia ho
 postmodũ charitas refrigit. r p pta muditia bapit
 malis vt in pluribõ p dca. reliquit fuit iudicio r pscie
 vniuscuiqz vt recipe. qñ se dicit postuã videret nec aliã
 mãducaret ad suã dñationẽ. Et q: hoies inceptũ fieri
 ne gligetes. optuit vt tpe institueret a sumo pontifi
 ce frequẽtario. sz q frequẽtabat multi r nõ bene se ppa
 rabant. instituit fabianus vt tribõ anni solentur in q
 bus hoies meli parant r qz desiderabili expectat cõ
 municaret. sz narali pascbare. r pentecoste. Et quia
 hoies adhuc pcessu tps in his tribõ tps negligẽter se
 pabant. id hoc ad certemũ ad pascã reductũ qd pcedit
 tps pparatõis. sz qdragesima. Si q q vtz expedit
 frequẽtate alicui. ddm q si videat se eẽ in statu ecclesie
 pmitue. laudãdũ e qritie cõicare. Si aut in statu eccle
 sie finalis vt pte frigidũ r tardũ. laudandũ est q raro
 Si aut medio mõ. medio mõ dz se hẽ. r aliqui dz cessa
 re vt addiscat reuereri. aliqui accedere vt inflãmet amo
 re. Quia tali hospiti debet honor. debet r amor. r tunc
 fm illã prem fm quã viderit se meli pficere. ad illã ma
 gis declinet. qd hõ solũ expientia dicit. De q rões ad
 pna pte intelligunt salua debita pparatõẽ q in paucis
 83 sumis est vt sp. Ad aliud qd obĩ in cõrariũ q Aug.
 nõ laudat sz relinqt pscie. dõz q hoc dicit q: qbusdã
 vt tactũ est magi e vtile frequẽtate. qbusdã raro. q: ma
 iorẽ efficaciam credo recipit hõ in vna missa vel mãduca
 tione cũ bona pparatõẽ. q in multis si nõ se pparat di
 84 ligẽter. Ad aliud qd dicit Aug. ddm q hõ dicit aug.
 nõ q: mãducatio sacralis nõ sit fructuosa. sed illos q
 carnaliter huc cibũ spualẽ comedebar. q: nullũ fructũ
 85 reportabãt. Ad aliud qd obĩ q securi est. ddm q q
 us illud sit securi. tñ illud est vtili. q: sicut plõ pdest
 baptisnu sanguinis r flammis q sanguinis tñ. sic plõ
 mãducatio spualis qndo iuncta est sacrali qndo e
 86 p se. Ad aliud ddm q vt qz dat gloria deo. r q man
 ducãt cũ reuerẽtia. r q ex reuerẽtia dimittit. Sicut em
 dicit Aug. r centurio dñm honorauit euz noluit q do
 mũ eius intraret. r zachã qui in domũ introduxit.

Questio ij
 An homo debeat se retrahere ab h sacramẽto ppter
 imundiciã corpale. Et q sic videt. quia in lege mulier
 que menstrua pariebat repurabãt inunda. Similiter
 vir qui pariebat semis furum. Leuit. xv. Similiter mu
 lier post partum. Leuit. xij. r ppter istas imundicias ab
 ingressu in templũ r usu agni abstinẽbat. q videt q mul
 to fortius ab usu agni veri hoies arceri debent ppter im
 undiciã corpalem. Itẽ ex cõilio libertano dicitur de
 psecratõẽ dist. ij. omis hõ ante sacram cõmunionẽ ab
 stinere dz ab vxore ppa tribõ. aut quartuor. aut octo di
 ebus. sz qlibet pẽ iungi cum vxore ppa sine imundiciã
 mentis. ergo illud dicitur est ppter imundiciã cor
 poris. r sic rẽ. Item Grego. dicit q pollutus ex cogita
 tione pcedenti nõ debet accedere. aut ergo hoc est ppter
 imundiciã corpalem aut spualẽ. Nõ spualẽ

quia ppter illã cogitationẽ si nõ esset secuta pollutõ nõ
 impediret. ergo ppter imundiciã corpale. Itẽ. Deu
 tro. xij. habebis locũ. rẽ. Glo. Mũdiciã corpale dili
 git deus. ideo pceptũ nihil sedũ manere in castis. q rẽ.
 Itẽ rone videt. q: si aliqz immũditis manibõ psecraret
 pccaret vt qz qntumcumqz sanctus. q. rẽ. Itẽ in
 hoc sacramẽto nõ tñ est qd spuale. sz etiã corpale. q de
 bet esse mũdiciã corpale. Contra. iste cibõ nõ eẽ cibõ ve
 tris sed mentis. ergo retrahi debet aliqz a sola imũdi
 cia mẽtis nõ carnis. Itẽ magis displicet deo imũdi
 cia peccati venialis qz quelibet imũdiciã corpale
 Sed ppter peccatũ veniale cõmissũ nõ debet qz re
 trahere se. ergo nec ppter aliquã imũdiciã corpalem.
 Itẽ imundiciã corpale vt pollutio nõ impedit man
 ducationẽ spualẽ que e nobilitor. ergo multo minus
 nec sacramentale. R. ddm q imundiciã corpale q
 87 duplex e. Quedã e coniuncta spuali scdm veritatez
 vt pollutio veniens ex turpi cogitatione vel crapula.
 Quedã ex cõiuncta spuali scdm conformitatem. vt pol
 lutio veniens ex diabolica illusione. vel ex nature su per
 fluitate. in qua sentitur puritus et delectatio inordina
 ta. Quedã vero est coniuncta spuali. tamẽt est generã
 horroz imundicie aia. vt pollutio veniens ex infirmi
 tate. Quedã autẽ est pure corpale nullũ horroz imũ
 dicie in aia generans. vt imundiciã in pede. Prima
 imundiciã impedit. ppter hoc q homo debet repurã
 se imundũ. vnde nõ recipit sacramentũ cũ reuerẽtia q
 sic imundus est nisi necessitas compellat. r ppter irre
 uerẽtiam puaã fructũ r incurrit damnũ. Secũda im
 undiciã q e in illusione diabolica arceri debet ex con
 gruõ. qm quis nõ sit certũ q sit anima tñ maclata. tñ
 rationabiliter põt dubitari. r ideo q se reputat imũ
 dũ bene facit. Unde ysid. in sententiã. li. j. Et habetur
 in decreto. di. vj. non est pccm qd nocturna illusiõẽ
 pollutur. qz extra memoriã turptum cogitationẽ
 se se psciat inqnatum. tamen hoc vt temptaret culpe
 sue attribuat. suãqz imũdiciã statĩ fieri r ergo. Ter
 tia imũdiciã e indifferẽs. qz tñ e pena. et ideo nõ arceri.
 Si tamen ratione horroz abstinẽat. deuotio r reuerẽ
 tia est laudanda. vñ nec mulier mẽstruata arceret. nec
 etiã mulier p partũ. sicut dicit tura. De pma repies õ
 p se. di. v. De secũda. extra. li. vj. de purificatõẽ p par
 tum. Quarta simpliciter e indifferẽs inter omes has
 imũdicias. Prima magis impedit. vltima nullo mõ
 omes tamen impediũt de congruo scdm gradus. Tm
 88 de si quis querat. vt rũ semp qn pollutũ corpale cessã
 re debeat. dicendũ e q si sentit inquinacionem illã mul
 tum anũ inclinaã. quia factu illo dat homo consen
 sum. tñ hoc fiat siue in somnis siue in vigilijs. consule
 dum esset et facere reuerẽtiam sacramẽto. Si autẽ sentit
 naturam magis expeditam. et vltimus deuotio trahat
 ad pceptionẽ. et solẽntas tribuat aliqd qd multũ recõ
 penset. dico ipm sine remorsu posse accedere. Cõceden
 dũ ergo q solũ ppter carnis imũdiciã nõ impedit. sz qz
 hoc imundiciã coniuncta e imũdicie mẽtis. nec solũ ppter
 imundiciã mẽtis. qz cogitatio cito transiã. sz imũ
 dicia carnis horrozem relinqt. r diuini durat r inordi
 nar. ideo qz pollutio sit peccatũ veniale. magi tamẽ
 men impedit qz aliud veniale ppter horrozis dururni
 tate r maiorẽ deordinacionẽ. Ad illud ergo qd obĩ qz
 q imũdiciã corpale impedit p legem. dicendũ q non
 89 valet. qz lex data e in onus et in figuram. et p illas im
 mũdicias figurabatur spuales imũdicie. Ad illud
 90 qd obĩ de iurõẽ cũ vxore. dicendũ q raro ptingit q hõ

87

88

89

90

contingatur scdm illu acru dicitu crigedo qn sit ibi aliq culpa. si aut solu reddedo dicitu. non credo q debeat retrabi nisi de cogruo. vel etiã causa plis. et hoc dicitur
 91 r haberur de se. di. ij. ¶ Ad illud qd obf quare pollutio impedit. ddm q rone pollutionis carnis. cõiuncre pollutioni mentis. qz ex hac pollutiõe se imudũ r indispõsitũ reputare debet ad hoc sacramẽtu rõe pdicra.
 92 ¶ Ad illud qd obf q diligit deus mudiciã co: palcz. di cendũ q verũ e carenus qz excitat deuotionez mentis.

Dist. xiiij. de potestate conficiendi.

Querit etiam queri. vtrum prauu sacerdotis. r. Sup egit magister de pfectione. hic agit de potestate conficiendi. Et diuiditur hec ps in tres pres. In prima querit magister r determinat qui possũt pficere. In secunda q possunt sumere. r ostendit q soli homines. ibi. Illud etiã sane dici pot q a brutis aialib. r. In tertia vero incidenter determinat p qnto dicantur aliqui errare siue heresim incurere ibi. Ne autẽ ignozes qd faciat hominẽ hereticũ. Prima ps habet duos. In pma determinat siue tangit que sũt necessaria ad

DI. XIII.

Aug. III. de corpore dñi.

Nihil a bono magis. nihil a malo minus pficit sacerdos. ¶ Et ex hõis aug. q malus sacerdos egliter pficiat ea q spectat ad missam vt bonus. r ita vt q si cur bonus sacerdos non peccat ita nec malus. Querit q de sacerdotẽ q sciẽter malus est. r tenet pficere ppter h q bz prohibia. q debz facere. si dimittit peccat. si pficit facit cõscientiã. r ita vt e ppter. Que-

Querit r determinat q pfit cõficere. rãgens q sũt necessaria ad pficiendũ h sacm licite. a

Quærit etiam queri vtrum prauu sacerdotis hoc sacm pficere queat. Ad qd dicitur q aliq licet sint prauu cõsecrant vere. s. q int sũt noie r sacramto r sũt vita. qz nĩ merito cõsecrãtis. s. in xbo efficit creatois. ¶ In Aug. Intra catholice eccliam i misterio corpis et sãguis dñi. nihil a bono magis nihil a malo minus pficit sacerdos. qz nõ i merito psecrãtis. sed i verbo pficit creator r xtu

ritur etiã de sacerdote q nõ tenetur celebrare. si postq i datus fuerit occurrat ei remorsus de aliq mortali. vtrũ debeat desistere an pcedere. ¶ R. dd. q sacerdos aut tenet ad celebrandũ aut nõ. si nõ tenet. credo q nõ debeat accedere nisi pus fuerit contritõ r etiã cõfessus. etiam qtrũcũqz contritõ sit. nisi pus cõfiteat. si remorsus e de mortali. Si at nõ e de mortali. credo q bñ faciat celebrãdo siue accedendo. Si aut occurrat ei aliq casus in missa vel mortale peccũ de q nõ fuit contritõ. in tali statu pot occurrere q si bz sacerdotis copiã dz pfiteri si bz apertu dinẽ bore an canonis inchoationẽ. Si nõ dixerit aliq q si adest plus. sufficit contritio cũ pposito pficendi. qz scãdalizaret pplm si dimitteret. si aut nõ timeret scãdalũ cõsulunt dimittere. maxime cum nihil cogat. Verũtẽ credendũ est q sine pctõ pot qd inchoatũ est pficere. si ppositũ pficendi bz r si cũ contritõe totũ suppletur. nec video ibi contẽptũ. Si aut tenet cantare nõ habeat copiã sacerdotis. dico q tenet se pparare p contritionẽ r ppositũ pficendi. r ita vt q nõ peccet si accedat cũ verẽcũ

ecõtrario abhomiatur imundiciãz co: palcem. que e via ad irreuerẽtam mentis. r talis bene impedit. Et p hoc patet seqns. qz imudis manibus nõ tractat xpi corpõ nisi homo qui modicam aut nullam adhibet reuerẽciam. ¶ Ad aliud de imundicia manuali patet solutio. quia nõ ita durat. nec ita mens abhorret. nec ita deordinat. ¶ Ad vltimũ ddm q in manducatione sacra- mentali venit christus co: paliter in boiem nõ in spiritali. ideo non est simile.

pficiendũ hoc sacramẽtu licite. In secunda tangit illa que sũt de necessitate huius sacramenti simpli. q. s. sũt in tẽtio r ordo. ibi. In huius autem mysterij expletione r. Quãtis eni bonitas sit necessaria sacerdoti ad hoc q conficiendo nõ peccet. saltem q probabiliter sit bonus. sed tamen non est necessaria ad hoc q conficiat. Sed ordo r intentio ad conficiendum simpliciter sunt necessaria. altero em deficiente nõ pficitur. sed deficiente re bonitate sic. Et sic duo determinant in hac distinctiõne. Primum spectat ad conficiendi potestãtẽ. Scdm vero ad sumptionem.

te spũsancti. Credendũ e em q in xbis xpi sacra pficeant. sicut ipse q baptizat. ita ipse e q p spũsanctũ suã efficit carnẽ r sãguinẽ. ¶ Itẽ Gregor. pficit qdãz cõionẽ corpis minus esse scifi catã. si illoz fiat officio qz vita oculis vt ignobilis. Ihu in quã magnũ laqũ incidit. vt diuisa r occulta misteria plus ab alijs sanctificata posse fieri credant cũ vn idẽqz spũsanctõ in tota ecclesia visibilis ea misteria et opando sanctificet. r sanctificãdo benedicat. Abysteriũ iõ dz. qd secretã et recõditã heat dispensationẽ. Sacrificiũ vero quasi sacru factũ. qz pce mysti-

dia r reuerẽtia Si at nõ se ppararet r carat. dico q peccat peccato omissionis cũ omittit reri alio etiã pctõ. si est occultõ. si manifestus dico q scãdalizat. si at phibit ab ecclesia. peccat oibõ his modis r peccato trasgressio nis. Sz intelligendum est q vnũ est peccũ et reliqua oia sunt annexa siue circũstantia aggra uantes. sicut si aliquis occidat boies ppter lu-

Greg.

Mysteriũ quare.

Sacrificiũ quare.

erũ. Sz qd dicem de eo cui accidit remorsus de irregularitate. tũc ibi nõ est remediũ contritiõis nec cõfessionis. Ad h rñdẽt aliq q cũ irregulari sit phibitũ pficere h sacramẽtu. r cũ irregularitas nõ deleaf p contritiõẽ. s. solũ p dispensatiõẽ. q qtrũcũqz assit plus r scãdalũ timeat. cũ n sit factũdũ r pitarẽ vite ppter scãdalũ r cõceptũ. q tenetur aut deponere sciam irregularitatis. aut dimittere missãz. r h dico an cõsecrãtõz. r maxie an inchoatõz canonis. Aliq dicit q phibitio ppter irregularitãtẽ ad ipm nõ se extendit. maxime cũ accessit sine scãcia irregularitatis. ¶ Un ppter reuerẽtiã sacri r scãdalũ ppli dicit q si dolet r libetẽ faceret q in se eẽ. dicit a dño eẽ dispõsarũ vt tũc. Si nõ qz de illo q solet habere sciam q nõ eẽ sacerdos. ¶ Hic dd. duplr. Aut dz dimittere missãz an cõsecrãtõz. aut dz scie fingere infirmitatẽ. iõ sanus p silũ e q bõ se an diligerẽt pparet. r in missa nõ cogitet de se sed magis de sacramẽto. ¶ Nec bonoz dispõsaroz meritis ampliat. querit qis magis peccat. vtrũ sacerdos malus q conficit r nõ sumit. an ille q vtrũqz

Dist. xiiij. de potestate conficiendi. Querit etiam queri. vtrum prauu sacerdotis. r. Sup egit magister de pfectione. hic agit de potestate conficiendi. Et diuiditur hec ps in tres pres. In prima querit magister r determinat qui possũt pficere. In secunda q possunt sumere. r ostendit q soli homines. ibi. Illud etiã sane dici pot q a brutis aialib. r. In tertia vero incidenter determinat p qnto dicantur aliqui errare siue heresim incurere ibi. Ne autẽ ignozes qd faciat hominẽ hereticũ. Prima ps habet duos. In pma determinat siue tangit que sũt necessaria ad pficiendũ hoc sacramẽtu licite. In secunda tangit illa que sũt de necessitate huius sacramenti simpli. q. s. sũt in tẽtio r ordo. ibi. In huius autem mysterij expletione r. Quãtis eni bonitas sit necessaria sacerdoti ad hoc q conficiendo nõ peccet. saltem q probabiliter sit bonus. sed tamen non est necessaria ad hoc q conficiat. Sed ordo r intentio ad conficiendum simpliciter sunt necessaria. altero em deficiente nõ pficitur. sed deficiente re bonitate sic. Et sic duo determinant in hac distinctiõne. Primum spectat ad conficiendi potestãtẽ. Scdm vero ad sumptionem. te spũsancti. Credendũ e em q in xbis xpi sacra pficeant. sicut ipse q baptizat. ita ipse e q p spũsanctũ suã efficit carnẽ r sãguinẽ. ¶ Itẽ Gregor. pficit qdãz cõionẽ corpis minus esse scifi catã. si illoz fiat officio qz vita oculis vt ignobilis. Ihu in quã magnũ laqũ incidit. vt diuisa r occulta misteria plus ab alijs sanctificata posse fieri credant cũ vn idẽqz spũsanctõ in tota ecclesia visibilis ea misteria et opando sanctificet. r sanctificãdo benedicat. Abysteriũ iõ dz. qd secretã et recõditã heat dispensationẽ. Sacrificiũ vero quasi sacru factũ. qz pce mysti-

facit. quia plus
 sumit. et maior
 est irreuerentia.
 Item querit quod
 plus peccet. ut
 ille qui pro timo-
 rem et reuerentia
 nihil audeat face-
 re. an ille qui con-
 ficat. et videtur ma-
 gis ille qui con-
 ficat. quia facit ma-
 iorem contume-
 liam sacramento
 alter reuerentia
 Similiter que-
 ritur de illo qui
 tantum sumit cor-
 pus et non san-
 guinem. Respon-
 dum quod grauius
 peccat ille qui si-
 mulat se facere.
 Quod ille qui con-
 ficat et non sumit.
 et grauius ille qui
 conficit et non su-
 mit quam ille qui co-
 ficat et sumit to-
 tum. Et ratio hu-
 ius est. quia ir-
 reuerentia pro fie-
 ri sacramento vno
 modo. quia ille
 qui ministrat est
 indignus. nihil
 ominus tamen
 facit sicut eccle-
 sia instruit. Alio
 modo quia non
 solum est indignus
 sed etiam in ipsa
 celebratione non
 seruat ritus que
 debet. et tunc est
 solum exheretice
 reuerentia. sed
 etiam facit contra
 meliam. quia sa-
 cramentum non
 conficit. sed dimittit
 incompletum
 nam ordinatum est
 ut nullus se sumat
 licet celebrare in de-
 cre. De missarum
 celebratione. lib.
 vi. de hoc et infra.
 Licet is qui pro-
 sui criminis con-
 scientia reputat
 se indignum pec-
 cet grauius si se
 ingerat irreuerentia

ca consecrat. pro nobis in memo-
 ria dñice passionis. Sacramentum est in
 aliqua celebratione. cum res ita sit
 ut aliquid significat rei accipiamus.
 Sacra sunt baptismus. chris-
 sma. corpus. quod id sacra dicuntur quia
 sub regimeto visibiliu reu. diuina
 natura secretius salutem eorum
 de sacro opant. Cuius a secretis
 et tunc vel sacris sacra dicuntur. pa-
 nis et calicis sacramentum. grece eucha-
 ristia dicitur. latine bona gratia interpretatur.
 et quod melius corpore et sanguine
 christi. Siue quod bonos siue per malos
 ministros intra ecclesiam dis-
 pensetur. sacramentum tamen est. quia spiritus
 viuificat. Nec bonorum dispensa-
 tionum meritis ampliat. nec malorum
 attenuat. hoc est corpore dñi. hoc
 de baptisate. et chrisimate scie-
 dum est et tenendum. quia christus diuina
 secretis operatur in eis. et diuina so-
 lummodo est hec virtus siue per as. non
 humane efficacie. Illi vero qui exco-
 muniti sunt vel de heresi manife-
 ste notati. si videtur hoc sacramen-
 tum posse conficere. licet sacerdos
 res sint. quia nemo dicit in ipsa con-
 secratione. offero. sed offerimus. quasi
 per personam ecclesie. et ideo cum alia sa-
 cramenta extra ecclesiam possint cele-
 brari. hoc non videtur. Sed etiam aug-
 tradere videtur dicens. Recolite nom-
 men et aduertite dignitatem. Absissa
 enim dicitur eo quod celestis missa ad con-
 secrandum et viuificandum corpus ad-
 ueniat. iuxta dictum sacerdotis
 dicentis. Si potes deus iube hec
 perferris manus sancti angeli tui
 in sublime altare tuum. Idcirco
 nisi angelus venerit. missa neque
 quam iure vocari potest. Illud enim si
 hoc mysterium hereticus autem
 erit usurpare. angelus de celis
 mittit deus oblationem eius con-
 secrare. matie cum eis deus per pro-
 pheta comminat. sit dicens. male-
 dica benedictionibus vestris. Quod si
 benedictionibus eorum se asserit ma-
 ledictus veritas. quod erit de ho-
 stia. quod dicemus illam posse benedici
 ab illo quem scimus a deo fore male-
 dictum cum sua benedictione. Si enim

deus maledixerit benedictionibus
 hereticorum. et symoniacus benedi-
 xerit. quod eorum proualebit. Nunquid
 benedictio maledicti ad nihilum
 poterit redigere verba verissimi
 ma comminantis dei. Ex his colli-
 gitur quod hereticus a catholica fide
 percipit neque hoc sacramentum proficere
 quod sancti angeli quod huius mysterij
 celebrationi assistunt. tunc non as-
 sunt quasi hereticus et symoniacus
 hoc mysterium temerari presumit
 non enim dubitari licet ubi corporis
 dñici et sanguinis mysteria geruntur.
 supnoy ciuui adde couentus.

¶ TAgit illa que sunt de necessita-
 te huius sacramenti simpliciter. que
 scilicet sunt intentio et ordo. b
 In huius autem mysterij expletione
 sicut forma seruari. ita ordinez
 haberi scilicet ut sit sacerdos. et ite-
 ratione adhiberi. optet. ut illud fa-
 cere intendat. Si non credit de
 illo mysterio sicut veritas habet. nun-
 quid potest intendere illud conficere.
 et si non intendit nunquid proficit. Ali-
 qui dicunt enim si recte de illo mi-
 sterio sentiente posse intendere
 non quod dem illud conficere. quod
 iam esset recte credere. sed id
 agere quod gerit ab alijs. duz
 conficitur. et sic adhibetur inte-
 tio. Et si intentio dicatur de eo
 conficiendi illud mysterium. ta-
 men ex quo intendit ea dicere
 et agere que ab alijs geruntur
 impletur mysterium.

¶ Determinat qui possunt sumere
 hoc sacramentum. et ostendit
 quod soli homines. c
 Illud etiam sane dici potest. quod
 a brutis animalibus corpus chris-
 ti non sumitur. et si videatur.
 Quid ergo sumit mus vel quod
 manducat. deus nouit. De hoc
 celesti mysterio aliqua perstri-
 ximus a catholicis fideliter te-
 nenda. Qui enim his contradic-
 cit. hereticus iudicatur.

¶ Determinat incidenter quod
 facit hereticum et quid sit he-
 reticus. d

ter ad illud Gra-
 uis tamen videtur
 fendere. quod frau-
 dulenter illud pro-
 sumperit sumu-
 lare. cum ille so-
 lus dei misericor-
 dis manum in-
 cidat. Iste vero
 non solum deo
 non veretur illu-
 dere. sed populo
 quem decipit se
 astringat. Quid
 natum est etiam
 ut qui conficit. b
 Hiero.
 communice. de Maledi-
 consecra. distic-
 ti. ex concilio tol-
 rii. Tertium est
 quod dicitur a vo-
 quod bi qui sacris-
 cantres non edunt.
 tur. per magis
 rei sunt domini
 et sacramenti.
 erit maleficus
 etu. Greg.
 Quicunque ergo
 sacerdotum de-
 Qui in ex-
 incepto diuino al-
 tari sacrificium
 erit cloquij
 oblaturus accel-
 serit. et se comu-
 nione suspende-
 rit. ab ipsa qua se
 indeceter punita
 uit gratia com-
 munionis. vno
 anno repulsum
 nouerit. Quidia
 rum est etiam ut
 sanguinem sumat
 vni de cose. di-
 Helasius papa
 Aut integra sa-
 cramenta perici-
 piant. aut ab in-
 regis arceatur
 quia diuino vni-
 us et eiusdem mi-
 nisterij sine gra-
 di non potest sa-
 crilegio proue-
 nire. c
 Re-
 colite nomen et
 aduertite verita-
 tem. Querit cir-
 ca hec verba au-
 gustini quare scilicet
 licet missa sic no-
 minetur. et si in
 omni sacrificio
 mittatur hostia
 Item. queri-
 tur. quare non dicitur
 Ite missa est. in
 l 4

qualibet missa. Itē q̄r de hoc q̄ dicit. q̄ celestis missus ad consecrandū r̄ vivificandū corp̄ adueniat. Contra ex hoc Aug. verbo v̄i q̄ angelus p̄secr̄ corp̄ dñi r̄ p̄ficiat. Cōtra hoc est q̄ actio ista ē oīno sup̄ naturā angeli

ihylari d̄ r̄nitate.

ca. **R.** d̄d. q̄ sicut tangit in ista missa d̄ q̄ mittit celestis missus. **Es** lestis iste missus sic exponit. In nocēt̄ ē magni d̄cū anḡl̄ iste inq̄ mittit ad cōsecradū. q̄ iste ē sacerdos inuisibilis q̄ p̄secrat r̄ p̄ficiat hoc sacm̄ v̄b̄icūq̄ p̄ficiat. v̄n̄ valet illar̄ō i cōtrariū q̄ obijc̄ de angelico mi-

nisterio. nō t̄m̄ em̄ est h̄c missio. sed etiā missio sacrificij ad deū p̄ summū anḡlū. s. xpm̄. assistentibz magnis anḡlis. p̄pter qd̄ in fine d̄icit missa est. r̄ p̄pter hoc missa recte appellatur. **Uñ** Hugo. Ipa hostia sacra missa vocari pot̄. quia trāsm̄issa est p̄mū sc̄z a patre vt eēt nobiscū. postea a nobis p̄ri vt apud patrē p̄ nobis intercederet. Pr̄mū a patre nobis p̄ incarnationē. sc̄z a nobis patri p̄ passionē. S̄c̄l̄ in sacro. primū a patre nob̄ per sanctificationē. q̄ nobiscum eē incept̄. postea a nobis patri p̄ oblationē q̄ p̄ nobis intercedit. S̄z tunc est q̄stio q̄r nō d̄: in fine cuiuslibet missę. Itē missa est.

R. d̄d̄m q̄ r̄ si quibet missa totū corp̄ xpī mysticum respiciat sicut patet per triplicem hostie p̄tionē. tam̄ fin̄ istam̄ differētā triplicē p̄tingit missas triplicē ap̄ propriari. Quedā em̄ celebrant̄ specialiter ad bonozem sanctorū. r̄ quia ip̄i sunt in tuto iam. r̄ sunt corā deo. id̄ in talibz licentiarur̄ p̄ls r̄ d̄: itē missa est. quasi festina. re ingredi in illā requiē. Quedā specialiter ad salutem viuoz. r̄ quia nō sum̄ cert̄ de salute nostra. id̄ debemus p̄tinuē solliciti esse ne p̄ nostrā ignauiam in nobis missę efficac̄ia euanescat. id̄ d̄: in missa in fine om̄i t̄pe benedicam̄ d̄no. fm̄ illud p̄p̄. benedicā d̄no in om̄i t̄p̄ore. Quedā sp̄ualiter ad requiē defunctorū. r̄ illis d̄: requiescant in pace. **De** aut̄ ignozes quid faciat hereticū. Querit̄ vnde dicatur r̄ p̄ quāto dicat here-

ticus. Si em̄ dicas q̄ hereticus dicitur q̄ errat. hoc est p̄tra Aug. qui dicit p̄mo de trinitate. errare poterō. sed hereticus esse nō poterō. Si tu dicas q̄ hereticus dicitur. quia diuersus a cōmunionē fidelū. ergo ex cōmunicatus r̄ sc̄ismaticus dicit̄ debet hereticus. Queritur ergo p̄o quāto q̄s dicat hereticus r̄ i quo differat heretis. secta. et sup̄stitio. **R.** si cur dicit̄ ȳs̄. i. li. eby. hereticus dicitur ab heretice grece. qd̄ est electio latine. r̄ q̄uis electio sit bonis malisq̄ communis. tamē hereticus ip̄e nō ex

Hiero. su per d̄lee Augu. de vtilitate credēdi.

onus nō sermo sit crimē. Idē in viij. Intelligētie sensus in crimine est. Hiero. dicit q̄ ex verbis inordinate platis incurrit heresis. Aug. diffinit̄ qd̄ sit hereticus ait. hereticus ē q̄ p̄ aliquo temporalis comodi et maxime glorie principatusq̄ sui gratia. falsas ac nouas opiniones gignit vel sequitur.

dono dei. sed ex p̄p̄ia auctoritate r̄ ex p̄p̄io sensu accipit aliquā sententiā falsam. Nō om̄e vez a spiritu sancto est a quo cunq̄ dicat̄. hanc aut̄ nō d̄: eligere quādo cunq̄ opinatur aliquid falsum. sed quādo falsus p̄roptat r̄ p̄tinaciter credit r̄ paratus ē defendere. siue ip̄e finxerit siue alius. v̄n̄ talis diffinitio pot̄ dari. Hereticus est qui diuine legis ignozantia vel p̄p̄ri p̄tinax inuentor. p̄p̄ri erroris. aut alieni sectato. catholice vritati maluit aduersari q̄ subijci. Et hec diffinitio cōcordat rōni. Et vt ait Aug. xxiij. q. iij. q̄ sententiā suā q̄uis p̄uersam nulla p̄tinaci auiditate defendunt corrigi parati. nequaq̄ sunt inter hereticos cōpurādi. Et differt heretis a sc̄ismate. quia hec ē p̄tra fidē. sc̄isma p̄ mores vel vinculum charitatis. Et en̄t̄ia aut̄ p̄tra fidem rōne adinventionis dicit̄ potest sup̄stitio. i. sup̄stia in iustitio. rōne adhesionis heretis. rōne defensionis secta loquēdo p̄ appropriata. Vel heretis quia p̄ veritatē. secta q̄ cōtrariē. sup̄stitio q̄ p̄ vtilitatē. q̄ si sup̄stia in iustitio. Vel heretis ab eligendo. secta a p̄sequendo. sup̄stitio a sup̄stando. Cū heretis dicit̄ p̄sumptuosam r̄ delibēratā falsi ad inuentionē. secta sup̄ addit̄ imitationem sup̄stitio diuturnitas. inuentionē. sic senes sup̄stites delur̄. sic r̄ heretis. id̄ d̄: sup̄stitio. q̄ veritati r̄ sup̄stiti r̄ cōrdat̄. Pr̄ ar̄ sup̄stitio d̄: q̄ si a sup̄stādo. nā sic i. si v̄tellec̄ capitiuaf. sic i. sup̄stio errorē in stat r̄ elucif.

Ad intellectum huius partis duo principaliter queruntur. Primo queritur de potestate conficiendi. Secundo queritur de sumente. Circa primum queruntur quattuor. Primo queritur vtrum omnis sacerdos possit conficere. Secundo vtrum soli sacerdotes. Tertio queritur in quo residet maior potestas ad consecrandum. an in sacerdote an in verbo. Quarto queritur vtrum melior sit missa boni sacerdotis q̄ mali.

Questio i a **C**irca quā sic proceditur Aug. in li. sententiay prosperi. Nō est locus veri sacrificij extra catholicā ecclesiam. sed hereticus est extra catholicā ecclesiam. ergo in eo nō est verum sacrificium. r̄ sic r̄. **Item** Hieronymus. Panem pollutum comedunt heretici. sed panis iste nō potest pollui. ergo nō comedunt hunc panem. **Item** Greg. dicit deus sacrificia hereticorum detestatur ferocē. ergo nō mittit nec se nec angelos. nec ip̄i p̄sequēs mittunt in celū. q̄ nō p̄ficiunt. nec missas dicunt r̄ falso dicunt. itē missa est. Itē Ciprianus. Vere

eticorum sacramenta sacrilegia sunt. sed iste panis sanctus est. ergo r̄. **Item** ex concilio landarensi. nō oportet benedictiones hereticorum accipere. sunt enim magis maledictiones. **Item** ratione videtur. quia hoc sacramentum est sacramentum vniōnis. ergo q̄ separati ab ecclesia. omnino alieni sunt ab hoc sacramento. et si hoc. non possunt conficere. **Item** qui separati r̄ heretici sunt. q̄uis habeant ordinem. nō tamen p̄nt soluere r̄ ligare. r̄ si soluit̄ nihil faciūt. q̄ eadem ratione nec p̄ficere. **Item** p̄tlegium meretur amittere q̄ concessa sibi abutitur potestate. sed hereticus r̄ sc̄ismaticus abutunt̄ potestate conficiendi. ergo sicut deus dedit p̄tatem. ita r̄ debet auferre. **Item** p̄tatis superioris est cōpescere inferiorē. si ordinare sunt potestates. q̄ si papa vel ep̄us negat sacerdoti ne conficiat. amplius non potest conficere. Si dicas q̄ si non potest de iure potest tamen de facto. Contra hoc solum potest homo apud deum quod de iure pot̄. sed p̄tās conficiendi est p̄tās q̄ ad deum q̄ si non potest de iure. nullo modo potest. **Contra** Aug. ad p̄mentianum loquens de hereticis r̄ sc̄ismat̄

q̄litas absoluta. 7 sic ē cā efficiens 7 secretiōis. 7 hi poi-
nunt q̄ p̄as 7 ficiēdi p̄ncipalit̄ resider penes v̄bum. et
verbū illā v̄rutē h̄z q̄ est v̄bum xp̄i. Et est exēplum de p̄
cone siue nūcio q̄ cōpellit p̄lm̄ p̄ edictū regis. p̄as q̄dē
cōpellēdi 7 sistit p̄ncipaliter in edicto. 7 hanc h̄z q̄z erit
a rege. p̄ hoc patet obiecta ad oppositū. **¶** Alia positio
est q̄ v̄rutē verbi nō est aliq̄ qualitas absoluta. s̄z solum
ordinatio ad talē effectū vt ad ei⁹ plationē fiat. nō ad p̄
lationē factā a q̄libet. sed ab h̄ite xp̄i signaculū. Et fm̄
hanc positionē dōm q̄ vna est p̄as 7 ficiēdi cōsistens i
m̄nistro 7 in v̄bo sicut in s̄tis papalib⁹. Si q̄rat vbi est
maior vis. an in v̄bo. an in scripto. an in sigillo. dōz q̄
vna vis est in v̄roq̄. q̄z v̄nū dat vim aliq̄. Nam carta
scripta sine sigillo nō h̄z aliq̄ vim. s̄z nec carta sigil-
lata sine scripto. Obiectiōes ad v̄trūq̄ p̄rem p̄cedūt ac
si eēt diuerse p̄ates oīno. Et si q̄ras quō est vna p̄as
in duob⁹. dōm q̄ vna ordinatio ē et v̄rus. p̄as illa est
p̄ ordinatiōē ad hunc effectū. 7 nihilomin⁹ n̄ hec tria
quasi vna ordinatiōe cōcurrūt. s̄z dō. v̄bum. 7 clemētū.
Penes clemētū est ordinatio p̄ modū potentie passiue
penes v̄bum ordinatio potētie actiue. similis penes sa-
cerdotē. S̄z in sacerdote p̄as ē ad modū generalis et
mediate. in v̄bo p̄ modū specialis 7 immediate. Lū enim
p̄as sit in sacerdote ad cōficiendū 7 absoluedū. verbo
tamē cū intencōe plato artat ad hoc vt cōficiat. p̄as at
illa in sacerdote ponit caracterē q̄ est q̄litas absoluta.
nobilitās aīam sacerdotis in v̄bo. Scdm̄ hāc opinio-
nē nihil ponit nouū q̄ sit aliqd̄ absolutū. s̄z ad aliqd̄. et
iō si q̄strum ad substratū loq̄mur. posset dici q̄ nobilitas
est p̄as sacerdotis q̄strum ad id qd̄ est in eo. Et q̄ obij-
cit in cōtrariū. nō pōt p̄ v̄rutē verbi. dici pōt q̄ verbum
plati et h̄z ordinatiōē. et h̄z virtutē diuinā assistentē
Rōne p̄mi se h̄z ad sacerdotē sicut instrumentū. rōne v̄o
v̄rutis assistētis sicut agens nobilit⁹. et de illa v̄rutē cō-
cedo q̄ nobilitas ē. S̄z tamē p̄pter hoc nō sequit̄ q̄ v̄bz
sit nobilitas. bene tamē cōcedit q̄ immediat⁹. Sic igit̄
duob⁹ modis respōdet fm̄ duas opiniones. Que autē
h̄z opinio nū v̄rio sit. difficile ē iudicare. et difficile
videt̄ aliq̄ h̄z improbare. Nā p̄ma q̄ dicit q̄ in ver-
bo est v̄rus diuinit⁹ dicit hoc eē sup̄ naturā fm̄ diuersi-
tate diuine potentie. et q̄s pōt negare q̄ de⁹ posset hoc
facere. et si pōt. q̄s neget q̄ de⁹ facis si placet. et etiam
multe auctates vident̄ hoc dicere. Similit̄ q̄s audeat
alterā improbare q̄ dicit q̄ in verbo ē efficac̄ ordinatio
et ampl⁹ sibi asserere nō p̄sumit. et hec q̄dem h̄a est. Si
q̄s autē audeat arguere. si ampl⁹ nō vult asserē. cū nec si
des cogat. nec auctas cōpellat ampl⁹ dicere. maxime
ad hoc p̄specta. q̄ nō possit satis exponi hoc mō sine sen-
sus distorsioe. Et iō q̄ magis est sobria 7 mag⁹ intelle-
ctui consona. pōt cui placet huic positioni satis secure
adherere. **¶** Questio iij d

¶ Vtrū melior sit missa boni sacerdotis q̄ mali. 7 q̄ nō
videt̄ Aug. in li. de corp⁹ xp̄i. In misterio corp⁹ 7 san-
guinis dñi nihil a bono magis. nihil a malo min⁹ p̄fici-
tur sacerdote. Itē rōne v̄. q̄z v̄nus nō baptizat melius
q̄ ali⁹. nullis ei data est p̄as excellēte. q̄ pari rōne nec
melius p̄ficir. Itē nihil qd̄ in bonitate nō pōt crescere
nec de crescere. sit a bono mel⁹. vel a malo p̄t⁹. S̄z cor-
pus xp̄i in bonitate nō pōt crescere nec de crescere. q̄ sa-
cramentū est equale a bono 7 a malo ministratū. Item
si missa dicit̄ mel⁹ ab vno q̄ ab alio. v̄ fm̄ hoc q̄ spes
possit poni in boie qd̄ est in cōueniēs. Cōtra. plura bo-
na pauca bonis sunt meliora. S̄z in missa mali sa-
cerdotis hoc solū acceptat de⁹. s̄. xp̄i corp⁹. in missa bo-

ni acceptat oēs orationes 7 deuotiōes. q̄ missa boni est
melior. Itē mel⁹ est quod est fructuos⁹. sed missa boni
sacerdotis ē fructuosior. q̄ mel⁹ exaudif. 7 magis i ca-
ad deuotiōz boies puocant. q̄ melior. Itē si cō bona ē.
g⁹ male p̄hibent sacri canones audire missam ab here-
ticis. 7 scismaticis. 7 symoniacis. 7 fornicariis notorijs
p̄pter hoc querit̄ quare hor magis missas p̄hibet q̄ di-
cuntur notori⁹ fornicari⁹. **¶** R. dōm q̄ de missa est loq̄
q̄strum ad substantiale qd̄ est ibi. 7 hoc est p̄fectio corp⁹
7 sanguinis dñi. 7 q̄strū ad hoc equalitas est in oibus.
q̄z v̄nū 7 idem ab oibus dicit̄. S̄z etia in missa aliq̄ curcū
iacentia. sicut p̄titiōes. orōnes. obsecratiōes. 7 deuotiōes
ad affect⁹. 7 q̄strū ad h̄ melius valet missa boni sacerdo-
tis. q̄ magis puocat ad deuotiōē. 7 si q̄s libitatus au-
diat missas sacerdotis deuoti. credo q̄ bene facit. dum
tamē credit ip̄m in substantiā nō supercedere peccato-
ris missam. alio q̄n p̄culose erraret. Rōnes p̄cedūt ad
p̄tes oppositas fm̄ has duas vias. **¶** Ad illud v̄o qd̄
querit̄ quare q̄rundā missa audiri p̄hibent. dōm q̄ hoc
est in penā peccati eoz. q̄z nō sunt digni audiri. 7 si cō-
ficiūt nō sunt digni audiri. Alia rō est vt cōfusi de cul-
pa redeant ad gratiā. Tertia rō est vt ali⁹ retrahant̄ ab
eoz imitaciōe. Cū hic est opus iusticie. misericōdie. 7 pu-
deniē. **¶** Ad illud qd̄ querit̄ quare magis illa q̄strū
genera peccatorū. dōm q̄ hoc est q̄z directe repugnant
huic sacro. Nā in hoc sacramento est secretū fidei. 7 ite-
repellunt heretici. Est vinculū charitatis. iō scismatici
Est vas gr̄e v̄nū eucharistia dicit̄. iō symoniaci q̄ p̄ gra-
tiam emunt 7 vendūt. Est eleuās hoīem ad statū sp̄ia-
lem. iō repellūt notori⁹ fornicari⁹ q̄ oīno sunt carna-
les. Et dicunt notori⁹ fornicari⁹ nō p̄pter suspitionē v̄
alia siḡ p̄abilia. sed fm̄ ordinē turis 7 dēnari de tali cri-
mine. vel sponte in iudicio p̄fessi. vel canonicē cūcti.
vel etiā p̄pter euidentā facti siue sceleris. Et ē nota eui-
dentia quando factū ita notori⁹ est q̄ nō indiget testi-
bus. cū nulla possit tergiversatiōe celari. Et hoc dicitur
in q̄dam decretali de cohibitiōe clericorū 7 mulier. n̄a et
infra. Si dubitatiōe teneat̄ q̄ a clericis 7 p̄byteris for-
nicarijs q̄strū tolerant̄ nec h̄n̄ opus euidentia licite di-
uina ministeria audiant. 7 alia recipiāt ecclesiastica sa-
cramenta. et h̄ patet q̄ oēs tales q̄ p̄ficiunt peccant.
7 s̄z qui p̄ter necessitatē audiūt. quia faciunt contra ec-
clesie statuta.

¶ Consequēter q̄strum ad scdm̄ articulū querit̄ de
sumente. Et circa hoc duo querunt. Primo q̄
ritur v̄trū corp⁹ xp̄i traiciat̄ in ventrem muris
Secdo v̄trū descendat in ventrē hoīs.

¶ Questio iij d

¶ Mus traiciat̄ ventrē v̄. q̄z d̄ sumit aliqd̄. sumit
7 illud qd̄ inseparabiliter ei est vnit⁹. sed mus sumit spe-
cies. 7 in illis speciebus est corp⁹ xp̄i inseparabiliter. q̄z
Itē deus magis refugit p̄cem q̄ creaturā quā libet. sed
corpus xp̄i traiciat̄ in ventrē petri. si pet⁹ sumat. et
go 7 in ventrē muris si voret. Itē quero quis mus co-
medit. aut substantiā aut accidentia. Si substantiā. s̄z nō
est ibi nisi suba corp⁹ xp̄i. q̄ manducat corpus xp̄i. Si
accidentia. sed accidentia nō sunt sine subiecto nisi q̄ diu
est ibi corp⁹ xp̄i. q̄ si in ventrem muris descendūt accidē-
tia. similiter videt̄ q̄ 7 corpus xp̄i. Item quod esset hoc
inconueniens. cum videmus corpus xp̄i ita esse in vase
polluto sicut in mundo. Contra. magister dicit in l̄ra
q̄ nō sumit corpus xp̄i. Item ratione videtur. quia qui
masticando traiciat̄ in ventrē aliquē cibum illum man-
ducat. ergo si mus in ventrem traiciat̄ manducat. s̄z nō

sacramentaliter nec spiritaliter. ergo nullo modo. Itē si mus baptisat i nomine trinitatis nihil recipit magis q̄ si i aqua simplici lauret. q̄ nō est susceptibil' sacramēti. q̄ pari rōnē bil plus sumit q̄ si comederet panē sim-
 23 plūc. s̄. dōm. q̄ circa h̄ due fuerūt opiniones. Qui- dam enī dicūt q̄ corpus christi. et in illis speciebus insepabiliter q̄dū sunt sacm. aut p naturā panis. aut p naturā cōsecrationis verbi. et ideo cū cōsecratio nō di-
 mittat hostiā q̄dū salua ē forma panis. tamdiu sacm est. q̄dū forma panis salua ē. et iō cū sacm sit cōtenti-
 uum veri corpis s̄m q̄ sacm. tādū continet q̄dū sal- ua est species panis in modica pte. Et isti dicūt q̄ vbi-
 cūq; ponātur species siue in loco mūdo siue imundo siue i ventre muris siue i alio loco. dicūt q̄ ibi est corp' xpi. Et q̄ vidētur corp' dñi derogare i sacramēto dicūt q̄ hoc potius ē in laudo vtriusq;. Nam corpus christi nō patitur iniuriā aliquā cū sit glificatū et inquinatū nō lo modo possit. Sacramētū etiā laudat qd a deo est sa-
 24 cramentū et rei nobilit' cōiunctū q̄ nō pōt separti vel auferri a cōtinente ab aliquo dū salua sit forma. Et q̄ vbi cū q̄ est sacramētū. et species ille sūt sanctissimoz symbo-
 loz in q̄bus christus est. vbi cūq; ē. nobilit' est. dicūt etiā q̄ nos i h̄ respēdimur q̄ loca humilia despiciunt. et vestimēta mutamus. cū christ' vbi cūq; collocet. il-
 la spēs esse hēat. cū etiā nō relinq̄t illud opimētūz quo- usq; sit corruptū. Et si tu obijcias tūc q̄ mus māducat respondet q̄ falsū est. q̄ nec sumere debet dici corp' xpi nec māducare. cū nullo mō ipm attingat. nec p cōiuncti-
 entā in natura. nec p cognitionē q̄ntulameūq;. nec p dilectionē. Quātūcūq; autē bec opinio munit. tamē aures pie hoc abhorreat audire q̄ i ventre muris vel in cloaca sit corpus christi q̄dū species ibi subsistunt. Propter bec est alia opinio q̄ corp' christi nullo modo descendit i ventre muris. Ratio autē que hos mouet ē q̄ christ' nō est sub illo sacramēto nisi eatenus q̄ ordi-
 25 bile ē ad vsū humanū. s̄. ad manducationē. sed sic m' rodit. ita i inhabile facit. at ita sacramētū esse definit. et corpus christi ibi esse definit. et subam panis rodit. sic Innoctius dicit et auctoritas supra habita est dis. i. p̄ce den. Vbi q̄ritum est vtz accētia nutriat. Et bec opinio coior est. et certe honestior et rōnabilior. Ad illud quod obij-
 26 dit q̄ insepabiliter est vtrūq; speciebus. dōm q̄ verū ē q̄dū habent rōem sacramēti. et sūt habiles ad vsū huma-
 25 nū. hoc autē non est cū mus comedit. Ad illud quod obijcit q̄ magis detestaf panē. dōm q̄ in pctōre et i natura et c̄ culpa. et q̄uis displiceat culpa. tamē naturāz quā fecit nō odit. imo t̄m diligit q̄ paratus ē remittere culpā si ipē consentiat. et rōe habitatis naturalis ido-
 26 neus est pctōre sumere magis q̄ mus. q̄uis mus nō sit pctōre. q̄ nunq̄ pctōre tra viciat nec corruptit naturāz rōnalē q̄n sit nobilior q̄ irrationabilis. Ad illud qd queritur qd comedit. rōdetur dupliciter s̄m duas opini-
 27 ones. vel q̄ comedit accētia q̄ sūt s̄rute supra naturāz possibilia conuertit in subam. Vel q̄ comedit subam pa-
 nis quā rodit. sacm supius tactū fuit. Si queras qd sit de corpe christi. nunqd euolat. dōm q̄ sicut i panis cō- uersioe corpus christi nō descendit localiter. nec mutat aliq̄ mutatione. sed sola panis cōuersione incipit esse illis speciebus. sic sola panis rōsione definit esse ibi ita q̄ nulla sit i cōmutatio. nec localis. nec alia. Qui pōt ca-
 27 luda qd obij de vase polluto. dōm q̄ nō est simile. q̄ ad- huc polluto vasis. non auferit habitatē ad vsū. ac p hoc nō auferit q̄n sit sacramētū. et ita nō tollit cōtētū.

Questio ij. f

Utr corpus christi descendat in vētrē homis. Et q̄ sic vi- det aucte de ple. di. ij. i. ca. Tribz gradibz. Qui residua corpis dñici q̄ in sacratio relicta sūt cōsumit. nō statz ad p̄cipiendos coēs cibos uentat. ne putet sacre por-
 tioni miscere cibum. q̄ p aq̄licos digest' i secessū effū- ditur. S̄ hoc nō diceret nisi descēderet in ventrē q̄ rē Itē Beda ibidē. si q̄s p voracitatē vel edacitatē eucha-
 ristiam euomeret. xl. diebz peniteat. S̄ n̄ vomit nisi qd trahitur. q̄. rē. Itē corpus xpi cōiunctū est illis spe-
 ciebus q̄dū manent sub formis suis. s̄ nō statim trans- mutatur. imo descendit in vētrē sub suis p̄partibz. q̄ et corp' xpi cū eis. Itē corp' xpi aut vadit i ventrē aut in mentē. Nō i mentē. q̄ solus d̄s illabitur. q̄ in vētres Itē p q̄to dī corpus christi māducari sacramentaliter. Si ppter masticationē mī. q̄ si q̄s masticeat spēs et spue-
 28 ret diceretur sacramentalit' māducasse. qd falsū est. q̄ op- ter q̄ nō solū fiat masticatio. s̄ etiā in cōpario. s̄ si spe-
 cies sine cōtēto trāsmittitur in ventrē. Desinit habere sacramēti rationē. ergo ppter hoc nō erit māducatio sa-
 29 cramentalis. necesse ē ergo q̄ manducet corp' xpi verū. Itē qd icōueniēs ē si descendat i vētrē. videm' cū corp' lucis forania trānsire in cōtaminatū. nec aliq̄ refugit nec mūda nec imūda. ergo s̄m imo multo fort' xpi cor-
 pus gliosū. Cōtra Mark. xv. om̄e qd in os intrat i vē- trē vadit et in secessū emittit. sed corp' xpi nō emittitur i secessū. q̄ stat q̄ ab ore nō vadit i vētrē. Itē Amb. non est iste panis q̄ vadit i corp'. s̄ panis vite eterne q̄ aie subam sumit. Itē dōe videt. q̄ stat q̄ corp' xpi nō ē et bus vētris s̄ mēris. q̄ nō trāsit i vētrē s̄ i mēte. Item si trāsit i vētrē. vadit ad officia vētris q̄ sūt digerere et di-
 28 stribuere. et ad singulas pres trāsmittere vel emittere i secessum. sed hoc est falsum. ergo. rē. dōm q̄ i vē-
 29 trē tre est duplicif. Aut q̄ritum ad subam. aut q̄ritū ad ci- bandi efficaciam. P̄mo mō descendit aliquod corp' in ventrē etiā si nō sit cib' Secūdo modo nō nisi cibus Similiter i mēte recipi ē dupliciter. Aut q̄ritū ad sub-
 29 stātiā. et sic vadit illud qd illabit anie. et hoc ē solus d̄s Aut q̄ritum ad efficaciam. et sic dicitur i mentē ire qd p̄r ipam reficit. Si ergo loquamur q̄ritum ad cibandi effi-
 29 caciā. sic certū est q̄ corpus xpi nō vadit in vētrē. sed in mēte. q̄ caro christi nō reficit vētrē s̄ mērem. sicut ostendit q̄tuor rōes vltime. Si autē loquamur q̄ritū ad subam. sic certū est q̄ nō vadit i mēte. s̄ vtrūq; vadit in ventrem. dubiū ē ppter diuersitatē opinionū. Unde notādū q̄ quatuor hic fuerūt opinioēs. Aliqui enī di-
 29 xerūt q̄ nō solum in ventrē. sed etiā vadit quocūq; ille species deferuntur salua natura illarū. siue in vētrē mu- ris. siue in locū immūdū. Aliqui dixerūt q̄ non solum in ventrem homis vadit. sed etiā ibi manet q̄dū spec-
 29 ies ille sūt ordinabiles ad refectionē. Unde dixerūt q̄ in ventrē vadit et moraf quousq; refectionis operatio cō-
 29 pleatur. Aliqui dixerūt q̄ ad ventres pueniunt quousq; incipiāt cōsumi. et ampli' nō moraf. Aliq̄ dixerūt q̄ solū ē cum illis speciebus q̄dū sunt cum aliquo sensu vt visu vel gustu. Et contradicunt ei quod sensit Hugo. q̄ dicit i visu. tactu. et sapore recū ē. et q̄dū sens' corp' afficit. p̄sentia corpis nō auferit. postq̄ sensus corporal' percipiendo deficit. deinceps corporalis p̄sentia que-
 29 renda non est. sed spiritalis retinenda. quia dispensa- tio completa ē. p̄fectū ē sacramētū. virtus manet. xps de ore trāsit ad cor. mel' ē enī vt eat i mentē tuā q̄ in vē-
 29 trem. ad diuersitates harum opinionū est bec Omnes enim in hoc consentiunt q̄ tamdiu est corpus

christi in illis speciebus quod diu est ratio sacramenti. Dicit ergo pmi q species panis consecrari radu e sacramentu quod diu e spes panis. cu virtus consecratis ipam respiciat fm q e panis. ideo nuqz desereret illa pterate salua. et hoc oritur post: 1o pma. Alij vero dicunt q ro sacramenti radu saluat quod diu spes habilis e ad refectione humana. ideo eni instituta est. et ad hoc ordinat. et hoc habet qndo e terra et i stomacho. qz reficit. Et ex hoc oritur secundum da ro. Tercij dicunt q radu saluat quousqz receptat in vsum manducatis. et quando manducatio completa est. ta sacram no est sz fuit. et ex hoc oritur tertia po. Alij dicunt qz sacram e signu. et signu e quod se offert sensib. qz radu spes e sacram quod diu nata e sentiri ab aliquo sensu. et ideo cu deficit perceptio sensu. deficit ratio sacramenti et presentia corporalis. Quid aut i tara diuersitate tenet du est difficile est iudicare. Videl ramem pma opinio q dicit qz deficit quousqz spes deseratur nimis ampla. qz tuc et mus in vtre traiceret et in cloaca descenderet. qd aures pie abhorret. et si dicerem heretici et infideles de riderent nos et iriderent. Silt qra opinio q dicit q deficit deficienti sensu illaz specieruz videt esse nimis arra. numqz eni fm hoc posset dici corp christi sumi. ve cu no dicat sumpt esse cibi q no percipit nec puenit vsqz ad stomachu. Unde nec verbu Hug. int. lligendu est. qtu ad actu sentiendi sed qntu ad idoneitatem. et ppre rea sensus no est in gustu lingue. sz etia sentit ho descensu cibi quousqz quiescat i stomacho. De duabz positio bus medijs q sit verior no e facile iudicare. cum vtraqz malit sit pbabilis. Probabile eni est q sumptoe cople ta manducatoe. cu ta sacram habuit sine suu q quez erat desinit esse sacram. et h die Hug. de s. o. vic. et vi h sensu se. Dicit eni sic. Postqz manducauit. si corporale presentia

christi qris. in celo quere ibi est ad dexteram patris. et hoc videt satis pbabile. quod diu eni christus e sub spebus illis e adorandus. sed stultus esset qui adoraret christu in ventre manducantis. Sedm hanc positione satis pareret sponso ad obiecta. exceptis his q de comuione et vomitu obijciuntur. ad q pr respoderi. Ad pmi q decretuz no dicit qz comiscatur. sz comisceri puenit. Ad sedm ho qd dicit Beda qz aliqz vomit. h respou e. et pena imposita no est. nisi qz species ille fuerit contentiue ducta corpus. et ideo in magna reuerentia sut habende. martime qz fuerit sanctissimis simbolis consecrate. et ideo coburant. et cum in debita reuerentia reueret. Ille aut qui vomit grauitur punit. qz qtu in se esse vomit corp christi. et sic de illo dicendū est ac si pgeret in cloaca. Sic pr ista opinio satis pbabiliter sufficit. Nihilominus tame alia videt securior. et vnde tribus magis eoz dare. qz corpus christi cu illis speciebus descendit ad stomachu. et subtilis est quod diu ille sut sub ppa forma. et habent rationem reficiendi. et fm ordinatione ad refectionem humana sacramentū erat. vnde concedit qz corp domini est i subiecto. qz ibi sut species vt cibus. et ideo si euomuntur species. euomitur eucharistia. et si species possit ab alijs discerni sumenda esset. Si autem species istre transcant stomachu indigeste per aliquam infirmitatem. sunt tunc extra pperatez refectionis. et ideo si vadat in secessu. no est ibi corp domini ver. Si aut hoc sit ver. nescio. tame secuz mibi vi. qst. qz euomata spes pceptibiles magna reuerentia e et bibeda. et magna diligetia adbibeda ne qz euomat. et piculu e et dare de quo psumit qz no possit tenere. Sedm hac positioem satis pz respouo ad obiecta. Pena aut imponenda euo mentibus deterrimatur satis. de p. d. ij.

Dist. xliij. de penitentia in generali.

Dist. hec de penitentia agendū est. Terminatis tribus prius principalibz qbus magister egit de tribus sacris. Hic incipit. qra ps in q agit de sacramento penitentie. Diuidit aut hec pars in duas. In prima pre agit de penitentia in generali. In secunda agit specialiter de eoz prius. infra dist. xvj. In pfectione autez penitentie tria obseruanda sunt. Prima pars habet

duas. In pma magister determinat veritatez. In scda elidit duos errores circa penitentia. infra cade dist. ibi. His verbis qdam vehemētē. Prima ps habet tres pres. In prima determinat ordinē ipsius ad baptismū. In scda pre determinat eius multiplicitate. ibi. baptis mus tū est sacramentū. sed penitentia tē. In tertia post distinctōz multiplicitatez ponit notificatioes penitentie virtutis. ibi. penitentia dicitur a penitēdo qua qz punit illicita. tē. Ibi ponit rōnem a pre nois et a pre rei.

Determinat veritatē de penitentia quod ad ordinē ipsius ad baptismū.

Dist. hec de penitentia agendū est. Penitentia lōge positis adeo necessaria ē vt appropinquēt. Est eni vt ait Hieronimus. scda tabula post naufragiū. qz si qz festū innocētie i baptismo pceptā peccādo corruperit. pnie remedio reparare p. Prima tabula est baptismus vbi deponit ver hō et induit nou. Scda pnia. q post lapsus resur

gim dum vetustas reuerfa respellit. et nouitas pdita resumit. Post baptismū. plapsi. p pniaz renouari valent. sed no per baptismum. quia licet homini sepius penitere sed no baptizari

Determinat penitentie multiplicitate. quoniam alia est interior. alia exterior.

Baptismus tū est sacramentum. sed penitentia dicitur et sacramentum et virtus mentis. Est enim penitentia interior. et est penitentia exterior. Exterior sacramentum est. interior

cas q est casus i morale. tunc videtur q sit pma tabula. qz si qz cecidit p morte. necelle est recurre ad penitentiam. R. d. v. cendū q mare e mund. iste scdm illud ps. h mare magnum tē. nauis per quā homo trāsit super vndas huius maris est grata spiritus sancti. Tiel nauis est ecclesia que iuncta e glumino charitatis.

Secūda tabula post naufragiū tē. Obijciatur contra hec Hiero. sba cuz ei scdm dicitur respectu pmi. et prima tabula sit baptismus. et secunda penitentia. tunc videtur q scd sacram sit penitētia. ergo male ordiat magister quarto loco. Item quero a te p qto dicit penitentia tabula. et quid e naufragiū. Si tu di

DI. XIII Hiero. su per danie lem.

fm illud puer. xxxj. facta est qm nauis instituta. Naufragiu vo fuit corruptio r fractio in ada. in q fractione oēs filij ei' iactati sunt sup yndas hui' maris p occupatentia r penā. Ab h naufragio pmo liberat hō p baptisimū q restituit innocētiā r gram pditā. r iō ē pma tabula. r qz frēqne

relinquunt plu/res gratiam baptisimalem r illā tabulam p quaz liberabantur in yndis maris. et per illam ampli c us nō possunt se defendere. ideo indigent scda. r bec est penitētia. vtraqz tamē dicitur tabula. quia sustinet ne quis periclitet per culpā. nō tamen ita ponit i turo. sic erat hō mo in statu innocētie. Ergo obijatur q scda tabula. ergo scdm sacramentū. nō valet. qz nō omne sacm est tabula. qz nō omne liberat a naufragio. Et est sile. hic est scda archidy acon. qz scda psona in hac ecclia. Nō qz qd vocat naufragiu. dicit aliq qz hlyb casus i mortale. r qz duplex ē differētia mortalis. s. originale r actualē. iō duplex tabula. s. baptisim' r penitētia. Nō ē tñ pōt dici qz humana natura sit naufragiu in ada. nobis autē data ē tabula baptisim' que nos sustentat p innocētiā. r qz hoc sacm iterari nō pōt. iō dat aliud sacm. r h est penitētia.

Ponit penitentie virtutis notificationes.

Penitētia dicitur a puniē

1. virt' mētis ē. r vtraqz cā salut' est r iustificatiōis. Utr' vo ois exterior penitētia sit sacm. vel si nō ois. que hoc nomine cēsenda sit consequenter inuestigabimus. A penitētia inceperit iohannis predicatio dicitur. Penitētia z agite. appropinquabit enim regnum celorum. Quod autem prece docuit. illud post veritas predicauit exordium sumens sermonis a penitētia.

2. **P**nia dicitur r sacm r virt' mētis. Cōtra. Est em pnia interior r exterior. qz s' est virt' r sacm baptisim' qz est baptisim' interior r exterior. Itē pnia interior est res bur' sacri. s. nulla v'us ē res sacri. qz dicitur qz gra v'itū r gra sacro. qz rē. R. dō qz ista nō est tota rō qz pnia interior sit v'us. s. qz est pnia interior qz nō tñ dicitur gram vel actū grē. s. qz cernit actū li. ar. r iō est virt' nō sit baptisim'.

3. **P**nia dicitur r sacm r virt' mētis. Cōtra. Est em pnia interior r exterior. qz s' est virt' r sacm baptisim' qz est baptisim' interior r exterior. Itē pnia interior est res bur' sacri. s. nulla v'us ē res sacri. qz dicitur qz gra v'itū r gra sacro. qz rē. R. dō qz ista nō est tota rō qz pnia interior sit v'us. s. qz est pnia interior qz nō tñ dicitur gram vel actū grē. s. qz cernit actū li. ar. r iō est virt' nō sit baptisim'.

4. **P**nia dicitur r sacm r virt' mētis. Cōtra. Est em pnia interior r exterior. qz s' est virt' r sacm baptisim' qz est baptisim' interior r exterior. Itē pnia interior est res bur' sacri. s. nulla v'us ē res sacri. qz dicitur qz gra v'itū r gra sacro. qz rē. R. dō qz ista nō est tota rō qz pnia interior sit v'us. s. qz est pnia interior qz nō tñ dicitur gram vel actū grē. s. qz cernit actū li. ar. r iō est virt' nō sit baptisim'.

5. **P**nia dicitur r sacm r virt' mētis. Cōtra. Est em pnia interior r exterior. qz s' est virt' r sacm baptisim' qz est baptisim' interior r exterior. Itē pnia interior est res bur' sacri. s. nulla v'us ē res sacri. qz dicitur qz gra v'itū r gra sacro. qz rē. R. dō qz ista nō est tota rō qz pnia interior sit v'us. s. qz est pnia interior qz nō tñ dicitur gram vel actū grē. s. qz cernit actū li. ar. r iō est virt' nō sit baptisim'.

sign. R. ad pnu dō. qz sicut vult pbs habit' cognoscitur p actus. r qm pnia est virtus. iō p actū recte dicitur. r p actū q est de eē pnie. r q est pncipalis. r iste ē plāge/re cōmissa. Et p actū q est de bñ esse sive de pfecto esse. r iste plangēda nō cōmittere. vel p actū duplicē pncipalē r annexū. Dō

do. qua quis punit illicita que cōmissa. penitētie virtus timore concipitur. Unde Esa. a timore tuo domine concepimus r peperimus spiritum salutis. Est autem penitētia. vr ait Ambro. Abala preterita plangere r plangenda iterum nō cōmittere. Item Greg. Penitētie est anteacta peccata desistere. r flēda nō cōmittere. Naz quis sic alia deploret vr alia tam committat. adhuc penitētia agere aut ignorat aut dissimulat. Quid enim prodest si peccata luxurie quis desinat. r adhuc auaricie estibus anhelat.

penitemus velimus iterum nō cōmittere vel nō velim' sicut illi qui de vno peccato penitent r de alio nō penitent. r ita nō excludit casum sequentē. s. malā voluntatem presentē. Si autē referatur ad futurum. sic penitētia diffinitur nō quilibet sed perfecta. r fm statū perfectionis r vultus. Ad illud quod querit de diffinitioibus. dōm qz penitētia pōt tripliciter notificari. s. per actum pncipalē. per actū pncipalem r annexum. et per effectum. Scdm primū modū tres dantur diffinitioes differentes solū voce vel maiorē expressione. Prima est in glo. Nab. iij. prima virtus est per penitētiā. vr. vnde talis trahitur notificatio. Penitētia est prima virtus puniens hominē veterē. Scda est Amb. in sermone quodam. penitētia est dolo r amaritudo anime pro peccatis que quisqz cōmissit. Tertia Aug. i li. de penitētia. penitētia est quedam dolentis vultus dicitur semp puniens in se qd dolo cōmissit. Item in oibus his rationib' patz qz est diffinitio per actū pncipalem qui est dolere r cōmissio. Quātū ad scdm modū datur tres alie que habent in littera. differentes sicut fm maiorē expressionē. Prima est Amb. in sermone. pnia ē pterita mala plangere. r plangenda rē. Secunda est Greg. Penitētia est an' acta mala delere. rē. Tertia magistri. pnia est virt' vel gratia qua cōmissa mala cū emē dationis. pofiro rē. In oibus istis rōnib' nō tñ ponitur actus pncipalis qui est plangere r odire culpam p pteratā. sed etiā annexus. s. nolle aliā ppetrare. Quantum ad tertū modū dantur alie tres differētes similes fm maiorē expressionē. Prima a Dassi. Pnia ē ab eo qd ē pter naturā i id qd est fm naturā v'ersio. Scda i glo. Nab. iij. pniā agite. pnia ē correctio male mentis. Tertia Aug in li. v. rōnōnū. pnia est qdā res optima r perfecta omnes defectus reuocans ad pfectū. In omnibus illis rationib' tangitur s. plus r minus effect' penitētie qui est aīam reparare. r sic p' quilibet de diffinitioibus diffinitioū que dant de penitētia.

Esa. xxxv

Amb. in sermone q dragefi mali.

Mar. iij

omnes virtutes flenda sunt peccata aliena multo magis propria. Sed hoc politio non potest stare. quia si propria respiciat mala in communi. tunc respicit sub propria ratione. et hoc actus specialis qui indiget virtute. non tamen percipere sed elicere. ut sicut ira per zelum qui detestatur omne peccatum in primo modo est specialis virtus. quia respicit illud sub ratione digni. pena et obedientia specialis virtus. quia respicit illud sub ratione mandati sic etiam propria specialis. quia respicit sub ratione mali. propria a se contra deum preparari. puta hoc est hoc dignum est puniri. Ad illud quod obiicitur in contrarium quod effectum habet generale. dicitur quod illud est virtus rationis perfectionis virtutum. quod omnia defectus reperit. et magis est virtus ipsa quam de alia. quia alioque actus est in formam. sed actus proprie est in reformando. Ad illud quod obiicitur quod eiusdem virtutis est gaudere de alio. et de opere operato trahitur. dicitur quod virtus est impatiens. sed non elicitur. et hoc per quod charitas dicitur et ipsa fugere peccatum. sed tamen timore elicitur morum fugere. Alteri per virtutis est impare. et alterius elicitur. ut obedientia dicitur deo obedientia in hoc precepto non mechaberis. et continentia elicitur. Ad illud quod obiicitur de obiecto. dicitur quod si non trahatur ad speciale peccatum. tamen illud considerat sub speciali et propria ratione. hoc est in quantum a se peccatum et dei offensivum cui vult recedunt et emenda facere. et ideo est virtus specialis non ratione obiecti quod est materiale. sed habet rationem motum.

Questio iij
Utrum sit virtus theologica vel cardinalis. Et quod theologica virtus. quia proprie recedunt deo et detestari peccatum in quantum dei offensivum. ergo respicit ipsum deum non in se. sed in ratione obiecti. sed omnis talis virtus est theologica. ergo etc. Item virtus sit charitas. quia proprie est detestari peccatum. quia peccatum sive dei offensivum. sed non detestatur aliquid quod separationem ab alio nisi quod diligit coniungi cum eo. sed hoc est charitas. ergo proprie est charitas. Item proprie et charitas est eadem naturaliter. quia refugit mala ne fiat. aspernatur cum factum est. sed charitate refugit hoc separari a deo. ergo eadem dem refugit hoc separari tam facta. sed hoc est proprie. ergo etc. Contra. quod sit virtus cardinalis. quia omnis virtus theologica est in actu sui transire in deum. ut in obiectum. sed proprie non transire in deum. ut in obiectum quantum ad actum penitentiae. ergo etc. Item quod sit iustitia. ut supra illud per. Sacrificare sacrificium iusticie. Dicitur quod iustus virtutis quod peccat. potius quam alienis peccatis trahatur. sed proprie proprie per penitentiam et satisfactionem deo offertur. Item Iud. tunc iudicium hoc de se sumit. quando per dignam penitentiam sua peccata facta dantur. sed iudicium sumere est iusticie. ergo etc. **R.** dicitur quod hoc duplex fuit opinio. Quidam enim voluerunt dicere quod proprie non est aliud quam charitas secundum subam. differens secundum statum. Dicitur enim charitas in quantum amat deum. sed proprie in quantum refurgens. Et est detestari malum in quantum dei offensivum. sed certe si timor qui facit declinare a malo differt a charitate non in deo. quare proprie non differt. sed quod virtus cognoscuntur per actus. non quod sunt sed formales sive primos. Notandum quod proprie actus est detestari culpam sive peccatum. quia dei offensivum. et hoc in recedunt sive emenda. et quod hoc est virtus iusticie. dico quod proprie est virtus cardinalis etiam sub iusticia. Sicut enim fortitudo multos habet ramos ab una radice. procedentes ad parietem. perseverantiam. fiduciam que in dicant unam rationem. sic etiam iusticia. virtus largitate. pietate. humilitate. obedientia. penitentiam. que forte sunt pres potentiales ipsius virtutis iusticie. sicut melius patebit infra. Ad intelligentiam autem obiectorum notandum quod virtutes se invicem adiuvant et invicem sibi imperant sicut patet considerant motus eorum per patet. Aliquis enim obedit ad hoc solum quod percipit. et hoc est obedientie pure. Aliquis obedit pro

deo dicitur quod amat eum. et hoc est obedientie imperare a charitate. Aliquis obedit in hoc precepto continentie quod diligit ipsam. et hoc est obedientie imperare a continentia. unde obedit semper ab obedientia elicitur. aliquid per se. aliquid ab aliis imperare. Similiter patet in aliis. quia continentie est actus elicitus a continentia. Si quis autem continet amore castitatis. talis actus est elicitus a castitate. et si quis amore dei. sic est elicitus a castitate et imperare a charitate. Si propter preceptum dei. sic est imperare ab obedientia. Similiter dicitur quod penitentia detestatur peccatum. aut quod dei offensivum. ut ei recedunt et emendat et facit finem se. aut quia deo separatum. et hoc facit imperare a charitate. aut quia specialis virtutis corruptivum et hoc facit imperare et adiuta qualibet speciali virtute. et sic patet quod proprie est iusticia. tamen contingit aliarum virtutum motus sibi commiseri. Ad illud quod obiicitur theologica quia habet deum per obiectum. dicitur quod falsum est. proprie obedientia proprie respicit deum in mandatum et latius honore debetur. sic penitentia offensam deo factam et emendam facit. Ad aliud patet responsio. quod ille motus est obiectus per modum imperantis. sed a penitentia per modum elicientis. unde quibus charitas moueat ad detestandum quod separatum a deo. non tamen elicitur. quia est ibi specialis difficultas sicut in aliis actibus virtutum. unde sicut charitas mouet ad omne bonum imperando sed non eliciendo. imo specialis virtutes sunt necessarie. sic in actu penitentie intelligendum. Ad illud quod obiicitur de virtute naturali. dicitur quod non est simile. quia virtus naturalis non dicitur tantam approximationem ad actum. sicut virtus infusa vel acquisita. et ideo magis deus verificat quam naturalis. et hoc patet. quia plures virtutes sunt in eadem potentia naturali. et ideo non sequitur quod si naturalis eadem est quod propter hoc sit eadem virtus moralis.

Qonsequenter quod ad secundum articulum queritur de penitentia in comparatione. Et circa hoc queruntur tria. Primum quod de ipsa comparatione ad subiectum. Secundo quod ad actum sive originem. Tertio quod ad ordinem. **Questio** i
Que vis anime sit subiectum virtutis penitentie. et ostendit quod sit in vi anime irascibili. Aug. in libro de penitentia. penitentia diffinitio dicitur quod est quodam dolens vindicta. contentas autem est quod vindicta est in ira irascibilis et vindicta appetere. ergo etc. Item supra illud per. Irascimini. etc. Dicitur quod iustus quod virtus quod irascatur peccatis potius quam alienis sed proprie proprie per penitentiam et satisfactionem deo offertur. ergo irascatur peccatis est proprie penitentiam. Sed ostendit quod irascatur ipsa irascibilis. et penitentia. Item Job. Christus. perfecta penitentia cogit penitentia omnia libere sufferre. Sed hoc est ipsa irascibilis. et penitentia est in via irascibili. Item penitentia sic patet ex ratione nominis est penam tenere. et ipse augustinus hac etymologia ponit. Sed vis que respicit penam et sustineret irascibilis. ergo etc. Item penitentia virtus est non solum secundum quod respicit culpam. sed secundum quod est in subiectum. sed in hoc enim quod offendit ut puniatur. et per penam emenda sicut. ut patet per duo que magis dicitur in ira. Dicitur enim quod penitentia dicitur a puniendo. Dicitur etiam quod penitentia mala plagum cum emendationis. propositio. ergo cum virtus que volumus proximum peccatum puniri sit in irascibili. sed ira per zelum. pari ratione et penitentia erit in irascibili. Sed contra videtur quod proprie sit in sinderis. quia est actus eius est habitus. Sed actus proprie est gemere. et gemere est in sinderis. et proprie. Primum patet. Secunda probatur. quia scribitur Rom. vii. spiritus prostrat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Sed glo. dicitur quod spiritus est sinderis. et etc. Item videtur quod in rationali. quia ea videtur proprie est agere penitentiam. Sed agere penitentiam est ipsius rationis. et proprie. Primum patet. Ad idem. probatur. supra illud per. spera i

dno. r. glo. i. de peccatis penitentiā agā. Et v. habetur
 in glo. quare tristis. r. rō cōforat aīam sensibul. q̄ ra-
 tio agit p̄ntam. ergo r. rē videt q̄ in cōcupiscibili. q̄
 opposita nata sunt fieri circa idē. s. delectatio r. tristitia
 sunt opposita. s. r. de loz. r. gaudiū. amor. r. odiū. Si pe-
 nitentiā est dolor. tristitia. r. odiū peccati. q̄ hoz opposita
 scz amor. r. gaudiū sunt in cōcupiscibili. r. p̄dictā regu-
 lam p̄nta est in cōcupiscibili. nō ē in irascibili. Itē videt
 q̄ sit in q̄libet vi aīe. q̄ mutuo se expellūt hūc esse cir-
 ca idē susceptibile. Si p̄nta expellit omnia peccā. q̄ cū di-
 uerfa genera peccōz sint in diuersis viribz. p̄nta nō est i
 19 vna vi s. in diuersis. **¶** dōm q̄ circa h̄ varie opti-
 nati sunt diuersi. Quidā em̄ dixerūt q̄ p̄nta circū dōs
 vires. q̄ expellit oīa peccā. r. oīa res. Et qm̄ p̄ oībz de-
 fiet. r. ad p̄fectū fierū r. currit mor̄ oīm virtutis. r. ad ex-
 pulsionē vicioz bitus virtutū oīm. voluerūt q̄ p̄nta i
 oībz viribz esset tanq̄ iusticia generalis. Et h̄ nitunt
 ostendere p̄ glo. sup̄ illud Isa. xvi. venter me ad moab q̄
 si cythara sonabit. interlinearis exponit. sonabit plan-
 gendo. Et glo. dicit sic cythara cōpositū sonū nō emittit
 si vna corda rupta fuerit. sic spūalī vter p̄phete si
 vna corda virtutū rupta fuerit. dulces melodias nō re-
 sonabit. r. ex h̄ volūt habere q̄ similis est i lectu p̄nie. et
 ita q̄ p̄nta sit in oī vi. r. iō dicit q̄ p̄nta diffinit p̄ actus
 diuersaz virtū. r. q̄ ei rīder act̄ virtū diuersaz. Sicut
 facit ei penitēs orādo. r. h̄ est rōnalis. Jeunādo. r. h̄ est
 cōcupiscibilis. Miserēdo siue elemesynā tribuēdo. r. h̄
 est silit̄ cōcupiscibilis. Penā sufferēdo. r. hoc ē irasci-
 bilis. Sed ista positio prim̄ supra improbatā ē. Si enī
 penitentiā ē habitus sp̄cīalis r. vni⁹ vt sup̄ monstrāū est. r.
 vnus habitus i vna ē potētia. cū vni accidēs sit i vno
 subiecto. r. subiectū virtutis sit potētia. nec ē q̄ penitē-
 tiā nō i oībz sed i aliq̄ vi sit determinare. Sed illō ē qd̄
 recipit potētes in oībz viribz est. q̄ penitentiā ab oī-
 bus imparatur. r. hinc ē qd̄ ad lectū penitētiē omēs virtutes
 cōcurrūt vt annexe. q̄ videt q̄ penitentiā sit in oībz vi-
 ribz. r. virtutes ceteras cōplectat. Istud etiā decepit
 eos. q̄ actū sp̄cīales r. p̄ntū penitētiē nō respererūt. q̄
 nō est cōmunit sed alicui⁹ sp̄cīalis vis. r. ideo hec po-
 sitio nō est multū pbabilis. Secūda positio ē q̄ penitē-
 tiā est in vi determinata sed nō ē aliq̄ rīū virtū p̄dicarū
 sed in vi sup̄iori ad illas tres. r. h̄c vocat libez arbitri-
 um. in q̄ cōiugate sūt vis cognitīua r. motīua. eo q̄ im-
 perat alijs viribz r. ei nō imperat. r. circa qd̄ residet me-
 ritū ex pte nra. Et q̄ virtus a nulla potētia imperat. q̄
 etiā virtus ē ad merendū. posuerūt omēs virtutes r. pe-
 nitentiā esse in libero arbitrio tanq̄ in subiecto. Quia
 vero libez arbitriū regit potētiās inferiores. r. p̄ vnaz
 virtū pōt regere multas potētiās. sicut p̄ iusticiā r. pe-
 nitentiā. hinc ē q̄ penitentiā videt esse in inferioribz vi-
 ribz. videtur etiā esse in pluribz. q̄uis subiectiue sit i
 vna sola. Certamen sicut alibi melius patet liberū ar-
 bitriū nō dicit aliā potētiā ab his scz rōnali. cōcupiscibili
 r. irascibili. licet dicat p̄ aliū modū. q̄ dicit p̄ modū
 mouētiā r. imperātiā. sed iste potētiē sūt ei obediētes
 ita q̄ eadē potētiā in q̄tā libera imperat sibi vt natura
 r. ideo si ista positio velit dicere q̄ libez arbitriū dicat
 potētiā fm̄ rē r. naturā distinctā a rōnali. cōcupiscibili
 r. irascibili. eamē nō intelligo nec credo q̄ habeat verita-
 tem. Sed si vult dicere q̄ nominēt eandē potētiā. sed
 tñ fm̄ aliū modū se habēdi. h̄ ego nō nego. Sed adhuc
 remanet eadē dubitatio. si potētiē ante diuersē sint in
 qua sit fm̄ rē. q̄ vel optet ad hoc venire q̄ ille tres potē-
 tiē sint in vna potētiā fm̄ rē. vel p̄ li. ar. sit potētiā di-

gnera ab illis. vel q̄ omnis virtus sit in aliqua istarū
 rīū. scz vel in rōnali. vel in cōcupiscibili. vel in irascibi-
 li. in q̄bz cōsueuerūt cōmunit r. a dōctoribz r. a patribz
 nra tres virtutes theologicē poni cū actus haz virtū
 imēdiare tendant in deū. r. ceteri s. theologicē ibi repoz-
 nūtur. quare nō et cardinales fm̄ asp̄em earū ad inferi-
 us. Tercia positio ē q̄ penitentiā est in rōnali. r. rō hūc
 positiois hec ē. q̄ penitentiā ē p̄s iusticie cardinalis. cui
 em̄ sit virtus. r. nō sit theologicā. necesse ē q̄ reducat ad
 aliquā virtutem. cū ergo virtus cardinalis sufficiēt
 r. fm̄ scōs r. scdm̄ p̄hos diuidat in q̄tuor. r. penitentiā nō
 sit sub aliqua illarū. cōstat q̄ penitentiā vt fm̄missum est
 sub iusticia cōtinetur. Iusticia autē cum sit habitus vni⁹
 nō pōt esse in pluribz viribus. q̄ necesse est q̄ sit in vna.
 Rursus cū act̄ iusticie qui est reddere vnicuiq̄ qd̄ su-
 um est p̄p̄ sit rōis. q̄ iste est actus iudicialis. r. vario ē.
 tuder i regno anie. dicit q̄ iusticia est i rōne vt ē iudex.
 sicut prudentia vt ē dux siue cōsiliari⁹. Et qm̄ ratio vt
 iste iudex imperat toti anime. hinc ē q̄ iusticia cardina-
 lis dicit omēs vires anime circūire. r. hinc ē q̄ habitus
 cōtinēt qui videtur ad effectiōnē p̄tinere. sicut obediē-
 tiā r. penitentiā. r. hinc est q̄ penitentiā in vna vi est. ta-
 mē multas circūire videt. r. ideo in rōnali est vt est regū-
 rina. irascibilis. r. cōcupiscibilis. vt moueat cōcupiscibi-
 bilē ad genēdū p̄ culpa. r. irascibilē ad puniendū ipsaz
 aīam. Sed nec illud est multū rōnale inspicienti q̄ pe-
 nitentiā q̄ est in affectu maxime. r. humilitas q̄ est sp̄cīe
 iusticie sit in rōnali. r. vltim⁹ habitus virtutis nō de-
 bet poni circa virtutē impantē sed eliciētē. Nā in eliciē-
 do est difficultas. r. respectu illius siue rōne illius ē ha-
 bilitatio. vnde motus virtutis nō d̄ esse hūc⁹ p̄p̄ vt
 ill⁹ nisi virtutis eliciētis. sicut si charitas imper cōtine-
 re. vel iusticia pugnare. tamē cōtinere semp̄ ē cōtinētiē.
 r. recte pugnare ē fortitudinis. sicut q̄ penitere nō ē nisi
 penitētiē. sic habitus est nō in virtute impante sed elici-
 ente. hec autē nō est vis rōnalis sed vis affectiua. r. mar-
 me irascibilis. sicut patet ex rōnibz prius visis. Nā pe-
 nitentiā nō em̄ respicit virtū qd̄ abominatur. qm̄ i sub-
 iectū peccati cōtra qd̄ insurgit. r. qd̄ insurgēdo puni-
 r. q̄ nō tam respicit culpā siue offensam q̄ etiā emendā
 r. ista emēda est i pene sufferētiā. r. ideo recte dicit vindē-
 era. Et ideo ē alia opinio q̄ penitentiā vt ē sp̄cīal⁹ virt⁹
 est in irascibili. hanc positioē credo pbabiliorē. Non
 enī capio quō penitentiā in oībz viribz esse possit cum
 sit habit⁹ sp̄cīalis. Sic nec scdm̄ capio quō oīs virt⁹
 sit i vna vi. supposito q̄ potētiē rōnales sint plures
 que sunt p̄p̄e ipsius aīe rōnalis. siue sint plēs potētiē.
 siue vt dicunt aliq̄ plures vires. Nec tētiū quō peni-
 tentiā r. humilitas sint in rōne. cum dicat q̄ est affe-
 ctionis. vt etiā ipsa spes vel charitas. Et ideo dicit dū
 q̄ cum penitentiā de se dicat habitū affectiōnē oīq̄ vlt⁹
 potētiā affectiua. Cum autē dicat affectiōnē oīq̄ vlt⁹
 lous vt vindicere r. vt punire. sicut patet ex mltiplū
 et auctoritate r. rōne in opponendo. r. illud odiū qd̄ ē cū
 vi surreptio sit in irascibili potētiā. dico q̄ ipa penitē-
 tiā est in irascibili. Si obijciatur quō hoc pōt esse cum
 sit sp̄cīes iusticie. iusticia autē necesse sit esse in vna illa
 potētiā tanq̄ habitū vnum. hec autē nō potest esse irasci-
 bilis q̄ magi ē vis rōnalis reddere q̄ potētiē irasci-
 bilis. dōm q̄ ipsa iusticia est i tribz viribz fm̄ q̄ d̄ glo.
 super Gen. ij. q̄ comparat iusticia cōfrati. Si obijciat
 quō p̄t esse habit⁹ vni⁹. dico q̄ iusticia cardinal⁹ pōt esse
 habitus vnus. nō sicut cōclusio p̄cularis d̄ habitus
 vnus. sed sicut vna totalis sciētia d̄ vnus. vt grāmari

20

ca q̄ mltos cōtinet habit⁹ p̄culares ⁊ geometria. sic et iusticia obedientia. humilitate. p̄niam. largitate. ⁊ veritate. ⁊ fm istos habit⁹ p̄culares p̄t esse in diuisis potentijs. Nā v̄tas ē in rōnali. largitas in concupiscibili. penitētia ⁊ b̄ multas in irascibili. v̄nūtur t̄m omnes in v̄nā rōem q̄ est reddere v̄ntuicq̄ ius suum. ⁊ idō subeunt rōem v̄nū virtutis cardinalis. Si ḡ iusticia cardinalis esset v̄n⁹ habitus p̄cularis ⁊ simplex om̄i no ⁊ indiuisus. tūc haberet locū obiecto. q̄d cū non sit pater illud ⁊c. **¶** Ad illud ergo q̄d ob̄r q̄ sit in sinderisi dōm q̄ illud argumētū deficit. q̄d gemere nō est sinderisus vt elicentis. nec vt p̄fecte impantis. q̄ sic nihil p̄t imp̄re libero arbitrio. Sed p̄tūsus ē vt remurmurātis malo et dicat̄is bonū. q̄ naturaliter remurmurat mālo. ⁊ in hoc errare nō p̄t. Et q̄m virtus ē in potentia p̄nes quā resider facultas ⁊ imperiū elicēdi actum. idō nō est i sinderisi sed i libero rōi. libertas aut̄ arbitriū nō solū est i rōe. sed etiā i concupiscibili ⁊ irascibili. q̄d complet rōem ⁊ voluntatē. ⁊ voluntas cōtinet potētā amādi ⁊ detestandi fm̄ concupiscibile ⁊ irascibile. **¶** Ad illud q̄d ob̄r q̄ sit i rōnali. dōm q̄ rōi multipliciter. t̄m q̄m tū p̄tinet ad p̄positū d̄r coīter ⁊ p̄p̄e. Cōīter comp̄hendit totā portione aīe diuisam i sensualitate in qua ponitur tres potētie. et sic accipit in glosa p̄dicta. Prope accipit p̄ portenta diuisa i concupiscibile ⁊ irascibilem. **¶** Sic ob̄r. ⁊ sic nō valet obiectio. **¶** Ad illud q̄d ob̄r q̄ sit in concupiscibili. p̄pter hoc q̄ odū est i eadē. dōm q̄d in d̄r dupliciter. Aut cū quadā disciplina. aut cum vi surreptionis vindicta ⁊ ira. ⁊ p̄mum est i concupiscibili. secūdu ē in irascibili. ⁊ tale ē in p̄nā. Sicut enī p̄ iram ⁊ zelū irascit b̄r ⁊ indignat̄ peccatis p̄mit. sic per penitētiā peccatis suis. **¶** Ad illud q̄d ob̄r q̄ sit in om̄ib⁹ dōm q̄ expellere om̄ia vicia ē dupliciter. vel p̄ modū detestantis. vel p̄ modū informantis. Per p̄niam expellitur om̄ia vicia p̄ modū detestantis ⁊ satisficientis. Sed p̄ modū informantis v̄nūquodq̄ viciū expellit p̄ virtutē sibi oppositā. Nō p̄mo modo expellit necesse est in eadē potētia. s̄ q̄d secūdo mō nō. ⁊ sic pater illud.

¶ **Questio ij.**
De origine penitētie. ⁊ dicit maḡ in lra. q̄ penitētia virtus timore cōcipit. Sed hoc ē. q̄ si v̄ritus est p̄ infusione. nō ergo p̄ cōceptionē. **¶** Itē cū cōceptio nō sit sine generatione quare magis dicit cōcipit q̄ generat. Itē quare magis timore q̄ alio p̄ncipio. ⁊ videt q̄ magis amore. q̄ timor. causat ab amore. ḡ p̄ma rō generādi ⁊ cōcipēdi ē in amore. ḡ. ⁊c. **¶** Itē tam timor q̄ amor ē extra fidei cognitōem. ḡ debet ēr dicere q̄ fidei cōcipitur. Itē si timore. aut seruili. aut initiali. aut filiali. Nō seruili. q̄ cū illo manet voluntas peccādi. Nō initiali neq̄ filiali. q̄ ante q̄d habeat timorē filiale vel initialē necesse est q̄ de pctō peniteat. **¶** Itē timor ē donū. s̄ p̄nā virtus ē ante dona naturali ordine. ḡ nō cōcipit timore alio quo. **¶** R̄. dōm q̄ origo penitētie virtutis effectiua deus ē. s̄ dispositiua a nobis. q̄d creauit nos sine nobis nō iustificat nos sine nobis. Dispositio aut̄ hoc ordine p̄cedit. P̄mo necesse est dei bonitate ⁊ iusticiā cognoscere cui displicet om̄e malū ⁊ inordinariū. ⁊ in illa offēdit. ⁊ nullo mō relinq̄t impunitū. ⁊ se aliqd̄ fecisse. q̄d sue displicere debeat bonitati. ⁊ hec ē cognitio culpe. ⁊ ex hoc cognoscit se homo ex diuina snia obligarum ad penā. Necesse est etiā secūdo cognoscere dei misericordiā qua parat̄ ē om̄i reuertenti ⁊ dolenti de culpa cōmissa sibi remittere ⁊ indulgere. Et p̄ma cognitōe generat timor. ⁊ ex secūda generat spes remissionis. ⁊ ex his

volūtas reuertendi ⁊ cōfederādi deo ⁊ satisfaciendo ḡ genitū ⁊ alias penas. ⁊ si incipiat facere q̄d in se est. d̄r spoliatus ē ad iustificationē. Et h̄ igit̄ p̄z respōsio quōd p̄nē v̄ritus cōcipit p̄ dispositōz suscipiēdi eā. et q̄re magis d̄r cōcipi q̄ generari. q̄ generare est efficiētis et p̄ncipiū effectiui. s̄ concipere receptiui. Et h̄ p̄z q̄re magis d̄r timore q̄ amore. q̄ pctōz nō habz amore d̄ci s̄z fut. et itē amor nō generat p̄niam nisi q̄ tunc. v̄n q̄du amat̄ et credit n̄ resurgit pctōz. s̄z quādo timet. et idō cōcipit si de. q̄ ante timorē nō est p̄nē seminariū. q̄d est cessare a malo. Et h̄ etiā p̄z q̄re magis timore q̄ spe. q̄ timor. cōcipit s̄z spes p̄mouet. et h̄ p̄z q̄ cōcipit timore seruiti. Nec ē in cōueniētiis. q̄ cōceptio ista nō est p̄ p̄ductionē i esse. s̄z p̄ dispositiōne ⁊ p̄paratōz. ⁊ idō nō oportet q̄ p̄nā sit cū timore seruiti. s̄z sufficit q̄ timor. p̄paret ad p̄niam. **¶** Ad illud q̄d ob̄r q̄ p̄nā ē aīe dona. d̄d. q̄ ē donū sp̄ritū sc̄i cū q̄ est sp̄ritus ⁊ dat. ⁊ h̄ ē gr̄e gratū faciētis. ⁊ de h̄ vez ē q̄d ob̄icit. Et donū q̄d ē sine sp̄ritū donatiōe p̄p̄a d̄icta. q̄ ē in habitatōz. ⁊ h̄ ē gr̄e gratū dare. ⁊ tale donū ē timor. fuitis. ⁊ h̄ accedit v̄ritutes. ⁊ tali timore cōcipit p̄mū. ⁊ idō nō valet obiectio. **¶** **Questio iij.**
De ordine p̄nē ad alias v̄ritutes. ⁊ q̄ sit p̄ma v̄ritus vt d̄r. iij. Penitētia agit. glo. p̄ma v̄ritus est p̄ p̄niam punire veterē hoīem. Itē rōne v̄. q̄d p̄s ē declinare a malo q̄d facere bonū s̄z p̄ p̄nāz ē declinare a malo. p̄ aliā facere bonū. ḡ. ⁊c. Contra. fides ē fundamētū totius sp̄ualis machine fm̄ aplim ad hebreos. et h̄ p̄z rōne. q̄ p̄s ē act⁹ intellect⁹ q̄ affect⁹. s̄z fides dirigit intellectū p̄nā affectū. ḡ. ⁊c. Itē cū d̄r p̄nā v̄ritus p̄ma. aut h̄ ē q̄dū informis. aut q̄dū formata. Informis nō. q̄ ip̄a generatur ex fide et spe et timore vt ostēdit. ⁊ v̄ritus em̄ p̄nē r̄i moze cōcipit. Si deformata. s̄ oēs sil̄ infundunt. ḡ p̄nā infundit cū alijs. ḡ. ⁊c. Itē p̄m⁹ act⁹ ē viuere. s̄z iust⁹ ex se de viuit vel ex charitate nō ex p̄nā p̄p̄e. ḡ p̄s ē charitas et fides q̄ p̄nā. Itē nulli displicet offēnsa alicui nisi q̄ diligit illū. si em̄ odiret p̄aceret. ḡ diligit deus p̄ naturā p̄cedit odiū pcti. s̄z p̄mū ē charitas. sed p̄nē ḡ. ⁊c. Itē naturalit̄ p̄nē ē interior ad terminū ad quē q̄ se patio a termino a q̄. s̄z charitas dirigit ad terminū ad quē. p̄nā sepat a termino a q̄ s̄z pctō. ḡ charitas p̄uoc. **¶** d̄d. q̄ p̄nā dupl̄r d̄r. vel fm̄ subam vel fm̄ v̄ritum. **¶** Scdm̄ subam oēs sunt sil̄. Scdm̄ vsuz distingūdum. Aut ei fm̄ imāgis informātoz. ⁊ sic ē fides p̄ma. aut f̄z regressuz aut reparatōz ⁊ sic act⁹ p̄nē ē p̄m⁹. q̄ imediaro est. Nā ⁊ si sil̄ ster mor⁹ li. ar. cū p̄ritōe. q̄ q̄dem mor⁹ a plurtib⁹ d̄r mor⁹ fidei. t̄m gr̄a adueniēs p̄ modū reparat̄ ⁊ expellētis culpā imediate respicit motū vel actū p̄nē Sic enī gr̄a p̄nā culpā expellit p̄ naturā q̄d habiliter ad bonū. sic necesse ē q̄ d̄r ex p̄re sua i iustificatōe p̄mo asp̄net culpā q̄d dirigit ad bonū op⁹. Per h̄ac duplicē d̄r stincōz p̄z solutio ad p̄mū ⁊ scdm̄. P̄mū q̄ fides ē p̄ma informādo. Scdm̄ q̄ oēs v̄ritutes sil̄ infundunt. ⁊ sil̄ sunt q̄strum ad substantiā ⁊ essentiā. **¶** Ad illud quod ob̄icitur de actu viuendi. d̄m q̄ prior actus est viuificare q̄ viuere. v̄nde ⁊ si fides ⁊ charitas faciūt viuere penitētie tamen est viuificare ⁊ sic potest dici prior. **¶** Ad illud quod ob̄icitur q̄ displicet offēnsa propter dilectionē. d̄m q̄ nō necesse est actū p̄cedere dilectionem ip̄am disciplinā sed sufficit q̄ comit̄ in habitu. **¶** Ad vltimū d̄m q̄ vez ē vbi eodē modo recedit ⁊ accedit. sed in sp̄ritualib⁹ nō tenet. vbi alio motu receditur a termino ⁊ fertur in terminū. tunc enim necesse est q̄ p̄rio resiliat si vult accedere. v̄n p̄s oporter̄ exire d̄m q̄m q̄ ire ad ecclesiam.

mibi vindicta. q̄ p̄nia est soli? dei siue vindicta in p̄nia
p̄. d̄m̄ q̄ ista rō est uenies. q̄ p̄nia ȳtus est ad de/
structionē veteris hoīs ordinata. 2 nemo p̄t vitā no/
uāz inchoare nisi repudiet veterē 2 nemo p̄r d̄ni amic⁹
effici nisi odiat qd̄ de⁹ odit. q̄ ergo de⁹ odit p̄c̄m̄ odio
vindicare et ip̄m

peccatorē. id̄ pe/
nitens etiā ip̄m
d̄z odire. 2 de se
rōnē 2 vindictā
exp̄tere. Ad il/
lud̄ q̄ qd̄ obr̄ q̄ n̄
p̄t̄ ad ip̄z. d̄d̄.
q̄ non p̄t̄ ad
ip̄m inq̄tū reus
est iudicare. p̄t̄
nec t̄n̄ iudicari
inq̄tuz re⁹ est. et
iudicare inq̄tū
iustus. Un̄ ipsa
rō d̄formata le/
gib⁹ eternis. se/
ip̄z p̄t̄ ut cō/
fornis fuit legi
p̄t̄. 2 sic accipit
autoritatē a deo
2 nō ip̄e p̄nit̄ s̄z
de⁹. Itē de⁹ in se
rute hoī natura/
le iudiciorum
cui commisit re/
gnū manē iudi/
candū. 2 li. ar. il
li cōformatū d̄z
vindicare trans/
gressione 2 in se.

Determina
tio intelli
gentie di
ctorum.

ip̄o non auētare
sua s̄z dei 2 natu
ralis iudicatioij
qd̄ nō erat. Luz
ḡd̄. q̄ nō est idē
re⁹ 2 iudex. v̄z ē
idē fm̄ idēz. D̄d̄
obr̄ q̄ d̄z p̄cere.
d̄d̄m̄ q̄ 2 si hō de

beat p̄cere iniuriā suā. t̄n̄ iniuriā d̄i ē iudicāda ab eo cui
cōmissa ē. 2 q̄ hō iniuriat̄ deo. id̄ d̄z eē m̄ster dei i p̄e
ista. Ex h̄ p̄z vltimū q̄ vindicta ē dei. v̄z ē de vindicta
q̄ aliq̄s vindicat se. q̄ null⁹ d̄z se vindicare. s̄z d̄z vindi
care aliū de se vel de alio. Uel d̄d̄. q̄ dei est rāq̄ p̄ncipal
lis autoris. hoīs rāq̄ m̄stri. **S**z sp̄ doleat 2 de do
lore gaudeat. 2 nō sit satis q̄ doleat. s̄z ex fide doleat. U
del Aug. h̄ male dicere. q̄ gaudū 2 dolor sunt opposita
2 opposita nō sunt nata s̄z inesse eidē. q̄ impossibile ē q̄ sp̄
doleat 2 gaudeat. Si tu dicas q̄ dolor ē p̄t̄. 2 gaudi
um de dolore 2 sic nō h̄nt oppositionē. Contra. v̄t q̄ h̄nt
oppositōez. q̄ siue de eodē siue de diuersis impossibile ē q̄
eadē aīa sit sit tristis 2 gaudēs. ḡ impossibile ē q̄ sp̄ doleat
at 2 gaudeat. Itē dolore in mouet cor fm̄ fractōz. i gau
dio fm̄ dilatarōz. S̄z n̄ p̄t̄ sit 2 sel moueri opposit⁹ mort
bus. ḡ 2ē. Si tu dicas q̄ gaudū est fm̄ qd̄. 2 dolor sim
pliciter. Contra. nulla est virtus in q̄ nō sit delectatio. 2
si est virt⁹ simpliciter. est delectatio simpliciter. virtus
eī delectat suū possessōrē. Itē gaudū est de p̄sentia rei

quedā dolentis vindicta semp
puniēs in se qd̄ dolet cōmisisse.
Et infra. Quotidie dolenduz
ē de peccato. qd̄ declarat ip̄a di
ctionis virt⁹. Penitere em̄ est
penā tenere. v̄t semp puniat in
se vlciscēdo. qd̄ cōmisit peccan
do. Ille penā tenet. q̄ semp vin
dicat qd̄ cōmisisse se dolet. Pe
nitentiā ē vindicta semp puni
ens in se quod dolet cōmisisse.
Quid restat nobis nisi dolere
in vita. vbi em̄ dolor finit̄ desic
cit 2 p̄nia. Si d̄o p̄nia finit̄ quid
relinquit̄ d̄ venia. Tādiu gau
deat et speret de gr̄a q̄ diu sus
stērat a p̄nia. dicit em̄ domin⁹.
Uade 2 amplius noli peccare
nō dixit. Ne pecces. s̄z ne volū
tas peccādi in te oriat̄. Quod
quo modo seruabit̄. nisi dolor i
penitentia cōtinue custodiat̄.
s̄z sp̄ doleat. 2 de dolore gaude
at. 2 n̄ sit satis q̄ doleat. s̄z ex fide
doleat non sp̄ doluisse doleat.
De penitētia p̄fectoz vel ad sa
lutē sufficiēt̄ intelligendū ē qd̄
supra dixit s̄z. Penitētia ē vin
dicta semp puniēs qd̄ cōmisit 2
alia h̄mōi. Illud vero si penitē
tia finit̄ nihil de venia relinqui
tur. dupliciter accipi potest. Si

amare. ergo si penitens multū desiderat dolere. videt
q̄ si multū dolet. gaudet simpliciter. R̄. d̄m̄ q̄ v̄trū
q̄ est in vere penitente. s̄z dolor 2 gaudium. nec vnum
diminuit alterū sed p̄ficiat. sicut velle dolere desiderius
doloris dolorē nō minuit. imo auget. sic 2 gaudū. nam

enī iuxta quorundā intelligen
tiā peccata dimissa redeunt. fa
cile est intelligere nihil de ve
nia reliqui. quia peccata dimis
sa itez replicant̄. Sicut enī ille
qui ex seruitute i libertatē ma
numittitur. interim vere liber
est. 2 t̄n̄ p̄pter offensam in ser
uitutez postea reuocat̄. Sic et
penitentiā p̄ctā vere dimittunt̄. 2
tamē p̄pter offensam que repli
cat̄ itez redeūt. Si d̄o n̄ redire
dicant̄. sane p̄t̄ dici etiā si ni
hil de venia relinqui. non q̄ di
missa peccata iterū impurent̄.
sed quia p̄pter ingratitudinez
ita reus 2 immūdus cōstituit̄.
ac si illa redirent.

Respōdet auctoritatib⁹ que
vident ostēdere secūda partez
erroris qui est circa solēnem et
unicam penitētiā. **S**
Illud aut̄ quod Ambro. ait. Re
periunt̄ 2ē. 2 sicut vnū baptis
ma ita 2 vna penitētia. non fm̄
generalē sed fm̄ specialez mo
rē ecclesie de solēni penitētia
dictum intelligitur. que apud
quosdā semel celebrata nō ite
ratur. Itē illud aliud Ambro.
P̄nia semel vsurpata nec vere
celebrata 2 fructū p̄oris aufert

vide sicut nō cū actu simplici s̄z cōposito vis cōuertat̄
supra p̄ctm̄ 2 sup̄ dolorē. sic nec affectus. v̄t sicut in rōci
natione dicit̄ q̄ est act⁹ vnus. t̄n̄ nullus duertit se su
pra plura q̄ diuersimode agnoscit. sic 2 affect⁹. p̄leq̄ns
sine aliqua repugnātia diuersimode afficit̄. 2 sic pat̄t
obiecta. **H** Penitētia est vindicta semp puniens
qd̄ cōmisit 2 alia h̄mōi. Dicit hic magister q̄ intelligit̄
de penitētia p̄fectozum. Contra. videt em̄ male dicere
August. quia si penitētia finitur. nihil relinquitur de
venia. ergo semp punire spectat ad omnes. **R̄. d̄m̄**
q̄ perfectus dicit̄ dupliciter. aut q̄rum ad ip̄s durari
onem. aut quantū ad status sublūmitatē. Pr̄ma perse
ctio est que diuidit̄ tra incipientes p̄ficiētes fm̄ p̄
fectum tempis. Alia p̄fectio consistit in opib⁹ super
erogationis. Magister aut̄ intelligit̄ de p̄fectione p̄
mo modo. 2 vocat̄ p̄fectoz penitētiāz que durat v̄qz
ad finem vite. 2 de hac dicit̄ intelligi illud Augustini
q̄ semp punire. Notanduz tamen q̄ semp punire d̄z nō
simpliciter. sed q̄ diu durat culpa. 2 sic pat̄t illud.

in p̄nia cum sic
p̄tus nō t̄m̄ ē do
lor sed dolor vo
luntarius. et t̄n̄
q̄bz qd̄ amat et
d̄siderat. necrio
gaudet. Itē peni
tēs cū bz dolorē
quem desiderat
gaudet. nec gau
diū remouet do
lorē imo p̄ficiat.
et sit est dolor et
gaudiū sic aug.
de se d̄c. t̄ij. cō
fessionū. q̄ solus
flet⁹ erat sibi dul
cis loquens de
amico mortuo.
et hoc erat pro
pter doloris ve
bementiā sic et in
p̄posito. D̄d̄ ḡ
obicit̄ q̄ ip̄siti
bile est simul in
esse eidē 2ē. d̄cī
potest q̄ vel nō
sunt in eadē po
tentia sed in di
ueris. v̄t dolor
sit in sensulita
te. 2 gaudūz in
rōnē. 2 tunc nul
lus est impossibile
q̄ vna vis gau
deat de dolore
existente in alia
Uel d̄d̄z q̄ sunt
in eadē vi fm̄ q̄
supra se cōuertit

39 **S**olemus q̄ p̄nia vt Amb. in eodē ait est q̄ sit extra ecclesiā in manifesto. Dic q̄tuo: sunt notāda. p̄m o q̄lis sit sine q̄ sit et forma. Et dōm q̄ p̄nia solēnis ē p̄nitētia addens sup publicā. q̄ nō t̄m est in manifesto. s̄z q̄ sit cū solēnitare q̄dam. In capite eū q̄ dragestime cy

Solemnis p̄nia q̄d sit in Amb.

Aug. ad macedonum.

Origenes sup leuiticu

et vsū sequētis amittit. de solenni intelligit. Solēnis q̄ p̄nitentia vt Amb. in eodē ait. ē que sit extra ecclesiā in manifesto in cinere et cilicio. q̄ p̄ grauioribus horēditis ac manifestis delictis t̄m imponit. et illa nō ē iteranda p̄ uerētia sacri et ne vilescat et p̄ceptibilis fuit hominibus. Cū Aug. Quāuis caute et salubriter p̄missum sit. vt locus illius humilime penitentie sel in ecclesia p̄cedat. ne medicina vilis min⁹ utilis esset egrotis. q̄ tanto magis salubris est. q̄tō minus cōreptibilis fuerit. q̄s t̄m audeat deo dicere. Quare huic hōi q̄ post p̄niam p̄maz rursus se laq̄is inq̄tat. obstrin git. adhuc itex parcis. Origenes q̄z de hac solenni p̄nia q̄ p̄ grauioribus criminib⁹ iniungitur ait. Si nos aliq̄ culpa mortalis inuenerit. q̄ nō in crimine mortali. vel i blasphemia fidelis in s̄monis vel i mox vicio cōsistit. hec culpa sp̄ reparari p̄t. Nec interdictū aliq̄n de huius modi p̄niam agere. s̄z nō ita de grauiorib⁹ criminib⁹. In grauioribus em̄ criminib⁹ semel t̄m p̄nie p̄ceditur locus. Cōmunia q̄ frequēter incurrim⁹ semp̄ p̄niam recipiunt. s̄z de grauioribus criminib⁹ semel t̄m agit p̄nia scz solēnis. Itā t̄m de illi si iteret. iterat p̄nia. s̄z solēnis. Qd̄ t̄m in q̄busdā ecclesijs nō seruat. Adducit auctates ad ip̄robationē illius erroris q̄ dic̄ sel t̄m p̄ctā p̄niam dimitti. h̄ d̄o p̄nia si semel t̄m agatur. s̄z frequēter iteret. et p̄eam frequēter iterū venia p̄stetur.

nebit sic vsq̄ ad finē vite. et de hoc dicitur. et viij. q. ij. **Q**d̄ t̄m in qui. rē. Ob. vt em̄ tales ecclesie peccat. e cū faciāt. r̄ rōnē sacri et signatōis solēnis p̄nie. s̄z. dōz q̄ hoc nō est de necessitate penitentie. sed solum de bene esse. tamen vbi sunt gentes dure hec penitentia iterat pluribus sanctorū testimonijs p̄batur. Ait em̄ Aug. scribens p̄tra quosdā hereticos q̄ peccatibus post bap̄tismūz semel t̄m dicebant vtilē esse penitētiā. ita. Adhuc instant p̄fidi qui sapiunt plus q̄ opo:ret. nō sobriū sed excedētes mensurā. dicūt. et si semel peccatib⁹ post bap̄tismū valeat p̄nia. nō t̄m sepe peccantib⁹ p̄derit iterata. alioq̄n remissio ad peccandū esset incitatio. Dicunt enīz. Quis nō sp̄ peccaret si sp̄ redire posset. Dicunt em̄ d̄m incitatorē mali si sp̄ peccantib⁹ subuenit. et ei peccata placere quib⁹ semp̄ p̄ctō p̄sto est gratia. Errant aut. Cōstat em̄ ei p̄ctā displicere q̄ semper p̄esto est ea destruere. si ea amaret. nō semper destrueret. Idē ad macedoniū. In tantūz hōim inq̄tas aliq̄n p̄gredit. vt etiā post pactam p̄niam. post altaris recōciliationē. vel sita v̄ grauiora cōmittant. et t̄m deus facit etiā super tales oiri solez suum. nec min⁹ tribuit q̄ ante tribuerat largissima a munera vite et salutis. Et q̄uis cis i ecclesia locus ille penitētie nō cōcedat. de t̄m super eos sue patientie nō obliuiscit. Ex quoz numero si quis nobis dicat. Dicite mihi vtrū aliq̄d p̄sit ad vitā futurā si i ista vitā illecebrozissime voluptat. blādimēta cōtēpsero. si me penitēdo vehem̄ti q̄ p̄p̄ exercitauero. si vberius scitio. si meli⁹ vixero. si pauperes largi⁹ sustētauero. si chāritate ardētī flaguero. q̄s v̄m ita desipit vt huic hōi dicat mihi tibi ista i postez p̄deūt. valde saltē hui⁹ vite suauitate frue re. Auertat. ds̄ tā imane sacrilegāz demētīā. Itē iohes cris. d̄ reparatōe lapsi. Tal̄ mihi creditalis ē erga homines pietas dei nūq̄ sp̄nit p̄niam si ei sine et sum

Aug. i li

41

Aug. ad macedo.

42at. v.

Job. cris.

et cā vt duricia confringat mul t̄plici p̄fusione de p̄nia. q̄ vnica nō p̄sun debat. et vit tali bus posset ipo: ni p̄nia occulta tra duriturnā q̄ suscipent vel ser uarent. iō talis penitentia itera tur ex causa.

Quo p̄nia rē. Cū male di cere. quia super illud Amos. s̄. super tribu scelerib⁹ ydamasi et super. iij. nō cō uerueram eum. glo. ibi. q̄ro ca dem peccata cō mittentia nec in dulgentiā se da tur denūciat. q̄ nō v̄ q̄ frequen ter si t̄m ter. s̄z. dōm q̄ Hiero. intelligit q̄ p̄mā p̄ctā sit p̄sentire i corde. sed m̄ ē facere i ope. terti um ē uertere in p̄suetudinē. q̄z tum est finaliter nō penitere. et de hoc nec penitentiā dat nec veniā. quia post mortēz nō est locus penitentie. Ab alijs tribus liberat. et dat penitentiā et veniāz simul sicut probatur et innu itur in resuscita tione trium mox tuozum. quozuz v̄mz suscitauit in domo. altum in porta. et terti um in sepulcro.

42 m **E**tia si ad su. rē. Uides male dicere crisosto. q: nul-
lus est tra malus qn ad huc possit peccare. g nullus est
ita mal⁹ qn ad huc possit fieri deterior. Itē in ps. dī. su-
perbia eoz qui te oderunt ascendit semp. ergo si ē semp
et crescit nunq̄ est status q̄rum ad actum. R. dōm q̄ b
potest intelligi

m pliciter offerat^m etiā si ad sum-
mum quis pueniat maloz: et
inde tñ velit reuerti ad virtutē
viā. suscipit libēter et amplecti-
tur et facit oīa quatin⁹ ad pōrez
reuocet statū. Qd̄q̄ est ad huc
pstantius et eminentius. etiā si
nō potuerit q̄s ex plere omnez
satisfaciendi ordinē. q̄tulacūn
q̄ tamē et quālibet bicui tpe ge-
stam nō respuit penitentia. su-
scipit etiā ipaz. nec patitur quē
uis exigue conuersionis perde-
re mercedem.

Adducit exēpla ad iproba-
tionē erroris eiusdē.

Exēplis etiā hoc idē astrui
pōtēst. Dauid enim per penitē-
tiam adulterij simul et homici-
dij veniam impetrauit. graui⁹
tamē postea deliquit in popu-
li enumeratione. quod populi
multitudo prostrata ostendit.
Illud autem mirabile est q̄ an-
gelo ferenti plebem se obrulit
dicens. **B**rexit iste quid fecit. si-

Amb. in
apologia
dauid.

Parat.
blasphemie.

43 m **D**eliquit in populi enumeratione. Uiderit illud

Ad intelligētiā huius p̄tis duo p̄ncipalit̄ q̄rūt
P̄tio q̄rit de iteratōe p̄nīe. Secōdo de effectu pe-
nitētiē iterare. Circa p̄mū q̄rūt tria. P̄tio q̄rit
verū utingat cadere a vera p̄nīa. Secōdo ut utingat p̄
p̄niam resurgere. Tertio ut oīs agēs p̄niam sup̄ cul-
pā inueniat veniā a deo. **Q**uestio. j. g
Circa quas p̄cedit sic et oñdit q̄ utingat a vera p̄nīa ca-
dere. exēplo dauid q̄ de p̄cō mortis vitē penitēs. q̄ dñs
eius p̄niam acceptauit. q̄ tñ post peccauit i enumeratō
pp̄z. ij. Regū. vl. **I**tē auēre dñi. Job. v. vbi dixit pa-
ralitico. vade et ampli⁹ noli peccare ne deterius tibi ali-
qd̄ cōtingat. Sz nō fuisz cōminat⁹ malū pp̄t reciditū
nisi possz. g. rē. **I**tē rōe videt. q: p̄nīa hz esse in libero
arbitrio s̄m statū vitē. et hoc nō est coactū. Sz tale ē ver-
tibile. et per vertibilitatem potest cadere a statu grē et
iusticie. ergo et penitētiē. **I**tem gratia baptismalis
est maior q̄ penitētiē et confirmatiōis similiter. sed
post veram gratiam baptismatis et confirmatiōis cō-
tingit cadere. ergo et post gratiam penitētiē. **C**on-
tra. Ambrosius et Augusti. sic diffiniunt penitētiā
P̄nīa est p̄perrata plangere. et plangenda nō cōmitte-
tere. ergo si admittit vel cōmittit p̄ plāgēda. p̄nīa non
penituit. Si ergo penituit. patet q̄ vltra nō committit
Si dicas q̄ refert ad idē ip̄s. h̄ sup̄fluit. q: nemo i eodē
tpe in q̄ plāgit p̄cā admittit. Itē ysid. Inanis ē penitē

verbū Aug. falsū q: moyses numerauit pplm. Nume-
rxvj. Et s̄it saul. j. Re. ij. et tñ neq̄ peccauit. ḡ pari rō-
ne nec dauid. Item dauid peccauit. ergo nō debuit po-
pulus puniri sed portus ip̄e qui peccauerat. R. ad p̄i-
mum. dōm q̄ moyses numerauit mandaro dñi. et saul

at manus tua in me et in domū
patris mei. Quo facto statim
sacrificio dignus iudicatur. q̄
absolutiōe estimabat indign⁹.
Nec mix si tali sua oblatione p̄
pp̄lo. p̄cti sui adept⁹ ē veniā. cū
moyses offerēdo se p̄ pleb̄ er-
roze p̄cā diluerit. Ihs alijsq̄
testimonijs plurib⁹ euidēt oñ
dix̄ p̄niam nō sel tñ sz sepius
nos a p̄ctis surgē. et verā p̄nīaz
sepi⁹ agi. volūtariē enī peccāti
bus nob̄ (vt ait apls) p̄p̄ctis si
relinq̄t hostia sc̄da. i. q: sel tñ
xpm̄ opruit pati. Nec relinquit
sc̄da baptism⁹. Relinq̄t dō sc̄da
p̄nīa et tertiar̄ deiceps vt Job.
chris. sup̄ hūc locū ait. Sciēdū
inq̄t q̄ h̄ qd̄a exurgūt hoz vbo-
rū occasiōe p̄nīaz auferētes. q̄
si p̄nīaz nō valeat p̄ctōz p̄ la-
pluz resurgē sc̄da et tertio dein-
ceps. verū etiā i h̄ p̄nīaz nō ex-
cludit. nec pp̄tiazōz q̄ sepe sit
per p̄niam. s̄ s̄m baptismum et
hostiam.

Exob.
xxxij.
44

Heb. p.

Job. cri.

ditis. et q̄rūt ei oīs p̄dest in ip̄tus p̄nīa et seueritate.

tia quā sequēs culpa inq̄nar. ergo si p̄ peccat. h̄ma pe-
nitētia sunt inanis. ergo ab opposit̄ si fuit h̄a. postea n̄
peccauit. Itē rōe vi. q: offēcā ē infinita. ḡ et satisfactio.
si vera est dz esse infinita. ḡ cū nō sit infinita inq̄sione.
sate ē infinita duratiōe. ergo si nō sp̄ durat. nō est h̄a
p̄nīa nec satisfactio. Itē h̄e penitētiē ē sp̄ dolere. ḡ sp̄ ē
p̄ctm̄ detestari. h̄ sp̄ detestari gr̄az impossibile ē resurge-
re. ḡ ve penitētiē cū sp̄ detestēt culpā impossibile est ca-
dere. R. dōm. q̄ sic errauerūt aliq̄ circa p̄niam sic cit⁹
ca charitatē. Dixerūt enī q̄ habēs semel verā charitatē
nūq̄ p̄dit eā. s̄it et h̄ns verā p̄niam nūq̄ eā p̄dit. Sed
hoc est manifest⁹ error et d̄ scripturā. Rō autē q̄ istos dece-
pit fuit. quia nō considerauerūt quid dicatur vel quid
ip̄oretur p̄ hoc nomē verū cū d̄r vera p̄nīa vel h̄a cha-
ritas. Quāuis enī vnū dicat in diuisione p̄ncipitōz
entis. et verū in diuisione entis ab esse sine actu absolu-
to put natum ē fieri apud intellectū. et bonū in diuio-
nem ab actu vt in finē relatum. tamē quādo verum re-
flectitur supra bonū vt dicatur vera virtus. vtrūq̄ se
imponere et vtrōq̄ modo accipi pōt. Et ideo intelligē
dum q̄ veritas p̄nīe duplicit̄ accipit. sicut et cuiuslibet
virtutis. Uno enī mō d̄r virt⁹ vera q̄ hz verum virtutē
opus. vel nata est habere q̄ntum est de se. et veritas est
de essentia virtutis. Alio mō d̄r virtus vera q̄ p̄ducit
in finē. et hoc veritas non ē essentialis virtuti. h̄ tñ d̄t

45

46

stutis statū sine cōtinuatione. Scdm hoc dōm. q. si p/ mo nō dicat penitētia vā q̄ vez stutis bz acū. sic de vi/ rare p̄nē ē delectari malū cōmissū. 7 p̄ illo tpe nulluz cō/ mittere. 7 de futuro p̄ponere nō cōmittere. 7 ab omnibus/ bis pōt bō cadere. 7 ita a p̄nā vā v̄itate f̄mo mō dicta/ Si aut̄ dicat vera q̄ p̄ducit i finē vt finalis 7 cōtinua/ ra. ab hac nō ē cadere. Sed hāc nō ē dicere hōiem habe/ re nisi in finē. 7 p̄ nō cōtinuare cadere. ¶ Ad illud ergo
47 qd̄ obf̄ p̄mo q̄ ad veritatē eius spectat plāgēda nō com/ mittere. dōm. q. si loquamur de veritate p̄mo modo. ad/ veritatē spectat nō cōmittere tūc. nec actu nec p̄posito/ sed nō p̄. 7 sic accipit̄ in illis diffinitionibz. Vel si acci/ pit̄ p̄ futuro simplr. tūc erit penitētia dīcē de veritate/ p̄cuer̄ arie dūcē in finē. 7 p̄ hoc pater illud yfidor. qz/ d̄r̄ inanis p̄pter frustrationē finis. ¶ Ad illud qd̄ ob/ ūct̄ q̄ offēsa ē infinita. dōm. q. d̄s remittit̄ offēsam p̄/ grām. 7 p̄ delectationē erigit penitētia. 7 ideo nō opoz/ ter q̄ sit infinita. ¶ Ad illud qd̄ obf̄ q̄ semp̄ dolere d̄z.
48 dōm. q. semp̄ dolere d̄z habitū. s̄z q̄ habitū dolere de pctō/ p̄terito. nihil impedit̄ qn̄ actu cōmītat̄ futurū. vel refe/ rendū est ad penitētia finalē sicut dicitur est.

¶ Ductio

ij. b

Utrū cōtingat p̄ penitētia resurgere. h̄ est penitētia ite/ rerare. Et q̄ sic videt̄ exēplo dauid. q̄ p̄mo peccauit ho/ micidio 7 penituit. Rursus numerando populū 7 pe/ nituit. 7 d̄s v̄trūqz̄ acceptauit. Itē auct̄e Ezech. xviij. Si impi⁹ egerit penitētia ab oibz pctis. 7c. oim̄ iniquā/ tū e⁹ nō recordabor ampli⁹. s̄z nō deliḡt pctōrē. q̄ veruz̄ est de eo q̄ se noīauit. qz̄ terminus i cōditionali in ante/ cedēte tenet̄ vlr̄. ¶ Itē esto q̄ sp̄ iste dū fuit in p̄nā su/ illet̄ in culpa. constat q̄ pctōr̄ fuisse. s̄z non est ei p̄clusa/ via. ergo si tūc poruisset p̄niam surgere. 7 nūc potest̄ Itē rōe vt. qz̄ d̄s p̄no ē ad miserēdū q̄ ad cōdemnādū/ Sed q̄tuncunqz̄ bō deo seruiert̄. si penitet̄ de bono fa/ cto deus obliuiscitur bonoz. q̄ si penitet̄ de malo remittit̄. Itē si nō pōt̄ resurgere secūdo. aut hoc ē qz̄ nō pōt̄ se/ cūdo penitere. aut qz̄ d̄s nō acceptat. Non p̄mo mō. qz̄/ li. ar. est i nobis verribile. 7 tota die v̄tri vident̄. Nō/ secūdo mō. penitere enī est cōteri 7 humiliari de pctō. s̄z/ d̄r̄ in ps̄. sacrificiū deo spūs cōtribulatus cor cōtritum 7/ bu. 7c. ¶ Lētra. Debe. vij. im possibile ē eos q̄ plap/ si sūt rursus renouari ad p̄niam. Itē puer. xxvij. qui p̄/ uertis gradū v̄is cōcider̄ semel. ¶ Itē Ambr̄. dicit qz̄/ vnica est penitētia sicut vnica baptisimus. Itē rōe videt̄/ qz̄ sacm̄ penitētie habet̄ effectū a xpi passione. vt bap/ tismus. Sed passio chasti est vnica. 7 ampli⁹ nō p̄r̄ pa/ ti. ergo nec penitētia iterari. Et h̄ est qd̄ dicit apls̄ He/ breo. vij. rursus crucifigūe sibi filii dei. Itē baptisimus/ nō iterat̄ nec iterari p̄r̄ nē fiat cōrumelia sacio 7 veniat̄
50 in cōtempnū. ergo pari rōe nec penitētia. ¶ R̄. dōm/ q̄ pessimus error ē 7 crudelissimus. q̄ penitētia nō pos/ sit iterari. qz̄ claudit viscera diuine misericō. 7 tūc omnes/ pctōres vel fere oēs cogeret̄ desp̄are. Et iō dōm. q. ue/ rari q̄ntiscūqz̄ bō est in hac vita s̄z p̄ hāc vitā nō pōt̄.
51 Et rō quare penitētia possit̄ 7 debet̄ iterari 7 baptisim⁹/ nō est triplex. Una ē qz̄ i baptisimo imp̄mis̄ character q̄ ē/ indelibilis. in p̄nā nō. Scda rō ē qz̄ baptisimus ē cōtra/ mo. bō nō iterabile qualis ē mo. bō peccati originalis. sed/ p̄nā i mo. bō iterabile q̄lis ē mo. bō pcti. vñ qz̄ medicā/ d̄z aptari mo. bō. p̄z. 7c. Tercia rō ē. qz̄ baptisim⁹ bz to/ tā efficacā a passione. s̄z p̄nā nō ē r̄m̄ a passiōe xpi. sed/ ab actu nō. 7 iō baptisim⁹ nō iterat̄ sicut nec passio. pe/ nitētia vō iterat̄ fm̄ q̄ volūtas n̄ra cōuertit̄ 7 reuertit̄. unde est q̄ in baptisimo omnis pena remittit̄. i penitētia

nō. Et si baptisimus iterat̄ daretur nobis occasio pec/ cādi. nō sic ē in penitētia. qz̄ bñ punit̄. ¶ Ad illud q̄ qd̄
52 obf̄ i d̄r̄ de v̄bo apli impossibile ē. 7c. pōt̄ fieri vis in/ hoc q̄ dicit̄ impossibile. qz̄ nō ex v̄rtibz humanis. Vel i/ possiblet̄. difficile loq̄tur em̄ de p̄fectis q̄ difficulter re/ surgūt. Vel vt fiat vis i penitētia. qz̄ loq̄tur de renoua/ tōne q̄ est i p̄nā quā sequitur baptisimus. Et enī v̄rtutē/ totā bz ab hostia passionis. et de hac dicit̄ apls̄. r. ad he/ breos. nō relinq̄t hostia p̄ pctō. ¶ Ad illud Ambr̄. et
53 Duge. dōm. q. intelligit̄ d̄z de penitētia solēni. 7 h̄ fm̄/ more aliq̄rū eccliarū. sicut p̄z i lra. ¶ Ad illud qd̄ obf̄ de
54 baptisimo 7 cōrumelia sacio. pater misio et p̄dicus q̄ nō/ est s̄c̄. h̄ em̄ nō sit cōrumelia sacramēto. qz̄ sicut i n̄stru/ tū est 7 efficacā habet. sed secūdo baptisimus null⁹ ē/ efficacē. nō sit etiā cōrumelia passio. qz̄ nō sic totā et/ plenā efficacā a passione recipit̄ vt baptisim⁹ sicut in p̄/ cedētibz visum ē. et infra videbitur.

¶ Ductio

ij. j

Utrū omnis agens penitētia sup̄ culpā inueniat̄ veniāz/ etiā q̄ntūcunqz̄ peccauerit. 7 q̄ nō videt̄. ij. Machab. ix. Diabat̄ scelestus d̄m̄ a q̄ nō erat misericōiam p̄secut⁹/ loq̄tur de antiocho q̄ veniā petijt. 7 p̄pter mltā scclera/ nō inuenit̄. ¶ Itē Heb. xij. de esau loquēs dicit̄. nō in/ uenit̄ locū penitētie quāqz̄ cū lachrymis postulasset eā/ cōstans est q̄ penitebat̄ et petebat̄ veniā 7 nō inuenit̄. 7 tamē nō fuit multū enoim̄ pctōr̄. ergo multo m̄n⁹/ qui sūt in grauibz peccatis Item de angelo 7 demonibz/ dicit̄ yfido. in libro de ordie creaturā nō penituerunt. 7 si penitissent. veniā nō inuenissent. ¶ Itē i n̄ia diffi/ nitus ē irruocabilis. q̄ si aliq̄s damnat⁹ ē p̄niam def/ finitiuā. q̄ntūcunqz̄ peniteat. nō inuenit̄ veniā. s̄z dā/ nati penitebūt. sicut d̄r̄ Sap. v. dicit̄ intra se penitēti/ am agēs. 7c. ergo cū cis nunqz̄ def̄ veniā. nō oīs agēs/ penitētia ap̄d deū inuenit̄ veniā. Lētra Math. xviij. q̄ntis peccauerit i me. 7c. 7 p̄. nō dico tibi vnqz̄ septies/ s̄z vsqz̄ septuagesies septies. glosa. finitū ponit̄ p̄nit⁹/ nitro. ergo si p̄cepit̄ nobis misericōiaz ad infinitas culpas/ si q̄rat veniā. eū nō maiorē misericōiaz q̄ faciat̄ precipiat̄ 7 ip̄e sit misericōrdissimus. pater multo magis q̄ ip̄e/ pctēt̄ sibi veniā parcat. ¶ Itē Bern̄. in li. de gradibus/ humilitatis dicit̄ de diaboli damnatōe. Sic compara/ ut i vindictā sentētā. vt si nō veller̄ desp̄icere. d̄s veni/ am nō neget. Itē misericōia dei supercellit̄ om̄ie pctm̄ intē/ sue. vñ qz̄ ip̄a ē infinita. videt̄ qz̄ q̄ntūcunqz̄ iteret̄ pecca/ tū. adhuc supercellit̄. ergo plus pōt̄ deus remittere q̄/ bō possit̄ peccare. ergo si veniā petit̄. misericōiam non ne/ gat. Itē Lbraf. dicit̄. etiā si ad sumū d̄s pueniat̄ maloz/ 7 inde velit̄ reuertī suscipit̄ libēt̄ 7 amplectit̄. ergo vt/ def̄ q̄ om̄is agēs penitētia apud deū inueniat̄ veniā
55 R̄. dōm. q. agere penitētia siue dolore de culpa cōmissa/ est dupliciter. Aut p̄p̄ lesionē nature. aut p̄pter offē/ sionē maiestatis diuine 7 ipsius iusticie. P̄mā penitē/ tiā sup̄ culpa cōmissa habere pōt̄ qz̄ ex sola natura sine/ aliqua grā. Sicut enī bō naturalit̄ se diligit̄. ita etiam/ odit̄ oē p̄p̄ qd̄ malū incurrit̄. 7 hec penitētia ē i malis/ 7 i dānatis. 7 erit aliq̄n i āgelis mal̄ cuz abso: p̄t̄i crūt a/ penis. S̄z i hac viuit̄ 7 regnat̄ mala volūtas. cū sit pro/ p̄ij boni inimica. ideo d̄s eā nō acceptat. nec quis sit/ penitēs inuenit̄ grām vel veniā. Alia ē penitētia q̄ d̄s/ penitet̄ p̄p̄ dei offēciam parat⁹ et facere emēdāz. 7 hec/ nō est sine diuina grā gratū faciēte vel grat̄ data. 7 hec/ adeo dispoite ad grām q̄ nullus ē sic pctōr̄ qn̄ inuenit̄/ at grām 7 veniā. 7 ideo nulli eā dar̄ nisi cū q̄ pponit̄ fa/ cere misericōiam. Et qm̄ dyabolus hāc habere nō potest̄.

ideo nō p̄r habere veniā. sed si p̄ impossibile poneretur q̄ diabolus hāc haberet. vtiq̄ dñs daret ei grām. Nec igitur ē potissima causa irremediabilis peccati dia- boli. q̄ nō p̄r penitere. nec libet arbitrius eius vetti ad veniā petendā. Que aut̄ huius sit rō habet locū in secū- do libro. Concedendū igitur q̄ om̄is agens penitētiā sup̄ culpā s̄m assignationē p̄dicā q̄ntūcūq̄ peccauerit inuenit veniā. ¶ Ad illud ergo qd̄ obr̄ de antiocho. di- cendū q̄ penituit p̄pter lesionē nature quā incurrerat nō p̄pter diuinā offensam. vñ nō at̄debar satisfacere p̄ offensā. sed sicut patet ex littera des̄perabat quasi mē- tiendo p̄rartū diceret. ¶ Ad illud quod obijcit d̄ esau dōm q̄ ip̄e similiter penituit. p̄pter amissionem benedi- ctionis. s̄z p̄pterea volebat facere emēdam s̄z potius de- s̄re querebat vindictam. sicut patet ex tertiū. ¶ Ad illū qd̄ obr̄ q̄ diabolus ⁊ demones veniā nō haberent si pe- nitēt. dōm q̄ loq̄tur de peritōe veniē q̄ntus ad p̄mum modū. s̄z p̄pter penas nō p̄pter iusticiā. si enī alio mō penitēt haberēt. sicut dicit Bern̄. sed nō possūt. ¶ Ad illud qd̄ obr̄ de damnatis. dōm s̄m distinctionē p̄habi- tam q̄ nō penitebūt. p̄pter amorē iusticie. s̄z p̄p̄ odium pene.

Qonsequenter q̄ntū ad secūdū articulum q̄r d̄ ef- fectu penitētie iterare. Et circa hoc queruntur tria. Pr̄mo q̄r vtz sit necesse resurgere i equa- li charitate. vel etiā i maiori. Secūdo q̄r vtz p̄fecta peni- tētia restituat i p̄stinū gradū. Tertio vtz p̄fecta penitē- tia restituat homi opa bona prius mortificata p̄ culpā

Questio i k.

Circa quā p̄ceditur sic Ro. viij. diligētibz deū om̄ia co- operātur i bonū. glo. etiā lapsus i mortale. S̄z si resur- gerent in minori charitate nō cooperaretur eis i bonum ḡ rē. Si dicas q̄ casus reddit cautos ⁊ diligētiores. Lōtra augmētata vna h̄tute augmētant ⁊ om̄es. ḡ si a- liq̄s ē prudētior. rē. Itē dñs dicit p̄ Ezech. xviij. de pec- catorē penitētē. oim̄ iniquitatū ei⁹ nō recordabor. ampli⁹ Sed si in minori resurgit charitate recordat. ḡ. rē. Si dicas q̄ intelligit de recordatōe ad penā eternam. Lō- tra. diminutionē grē sequitur diminutio glie. ḡ si i mino- ri charitate resurgit. minorē gliam habebit. ḡ cum abla- tio glie ⁊ diminutio boni eterni sit pena. patet. rē. Itē Aug. ad macedoniū loquēs de reciduatibz deus facit ori sup̄ tales lumen suū. nec minus tribuit q̄ ante tri- buerat. dat largissima dona vice ac salutis. Et si dicas q̄ntū est de se. Lōtra. mēsurā grē ē s̄m donationē illi⁹. ḡ si plus magna ⁊ larga. et nūc. et sic. rē. Itē rōne videt. q̄ sicut determinat magister. p̄ penitētiā opa mortifica- ta viuificātur. q̄ sunt remuneratōe digna. ergo remu- nerabūtur opa pus facta. sed p̄stat s̄m qd̄ meruerunt. ergo tantū habebūt glie et q̄nta charitate sunt facta. er- go necesse est q̄ i equali resurgat. cū nullus possit p̄mita- ri vltra q̄ntitatē charitatē finalis. ¶ Itē difficilius ē re- surgere q̄ resistere. ḡ maioris virtutis ⁊ grē. cū ḡ p̄ gra- tiā quā habuit nō restiterit peccato. ad hoc q̄ resurgat necesse est habere maiore. ¶ Itē d̄a nihil mali p̄mittit fieri de q̄ nō elicitur bonū egle v̄l matius. q̄ si h̄ esset. ali- qñ turpitudō remaneret i vniuerso. ergo si p̄mittit hūc peccare peccato qd̄ admittit r̄m de grā. necesse ē q̄ rāraz vel plus restituat. Lōtra. cōtingit p̄fectū cadere. s̄z euz resurgit statim nō ē p̄fectus. q̄ nemo rep̄te sit summ⁹ ḡ si necesse ē q̄ resurgat i equali. Itē inia charitas po- tens ē delere oēm culpā. s̄z nō ē necē nisi de grā q̄ntū suf- ficit ad delēdū culpā. ḡ necē nō est q̄ i eqli si potest i mi- nori. Itē d̄s i donatōe grē de. p̄gruo cōsiderat dispōem

suscipiētis S̄z possibile ē q̄ ḡ magnā charitatē habuit pay se disponat. ḡ possibile ē ip̄m puā charitatē accipe- Itē q̄ntē gradus alior. rāto casus grauior. ⁊ q̄nto gra- uiorē casus. rāto minus ē hō dispositus ad grām. ergo ex h̄ q̄ maiorē habuit charitatē minus ē disposit⁹. ḡ po- tius resurget in minori q̄ i eqli. Itē iste nihil meret. p̄r charitatem a q̄ cecidit. s̄r nec p̄ aliqd̄ qd̄ habebat. ergo ḡ ē donatio om̄ino ē a liberalitate di. ergo p̄r eē mino. ⁊ eqli. R. ad hoc dicit̄ ut qd̄ q̄ semp i equali vel maio- ri optet resurgere. Et rō cor̄ sup̄ h̄ ē. q̄ dñs nō p̄mittit r̄z electū cadere nisi videret q̄ deberet sibi. p̄desse. Ulteri⁹ dicit q̄ dñs sp̄ electos i meliori statu vite accipit. Ter- tio q̄ remuneratur opus quantū meruit radix ex q̄ su- it. Sed hāc positionē credo falsā sicut mōstratū ē. ⁊ rōz positōis min⁹ cōgruā. Lū q̄ fūdat sup̄ falsū. Lūm q̄ sup̄ incerrū. Sup̄ falsum. i h̄ q̄ dicit q̄ remuneratō ope- ris respicit radicē ex q̄ facta sūt. qd̄ falsum ē. sed pot⁹ radicē in q̄ reuultūcūt. Nunq̄ enī remunerarent nisi i- nalis charitas sup̄ueneret. nihil enī efficaciter ē dignū remuneratōne sine finali p̄seuerātia. Alia duo sūt du- bia. s̄. q̄ deus semp̄ electos i meliori statu accipiat. et q̄ semp̄ p̄ sit casus ad augmentū grē. cū videamus siḡ ad contrariū. Ideo credo q̄ p̄babilior ē alia opinio q̄ re- surgat in equali ⁊ maiori et minori. s̄m q̄ se meli⁹ p̄par- er diuina largitas dispensat. ¶ Ad illud qd̄ obr̄ q̄ ca- sus cooperatur i bonū. dōm q̄ hoc d̄r nō rōe grē augmen- tādē. sed recuperare cōseruandē. Et melius ē modicū ha- bere de grā vsq̄ i finē q̄ multū ad tēpus t̄m. ¶ Ad illū qd̄ obr̄ q̄ nō recordat d̄s iniquitatū. dōm q̄ verū ē. vñ nō dat ei minorē grām merito p̄ctōz. s̄z q̄ nō bñ se p̄parat ad rāta grām. ¶ Ad illud Aug. ad macedo. dōm. q̄ de- us paratus ē si hō se disponeret. ⁊ hoc dicit p̄ aliq̄bus nō p̄ om̄ibz. q̄ illud apli. nisi habūdauerit. rē. vtz sūt alicubi s̄z nō vbiq̄. ¶ Ad illū qd̄ obr̄ de viuificatione. dōm sicut p̄z q̄ opus viuificatōe dignū remuneratōne fieri. ⁊ opa remunerabūtur s̄m mēsurā charitatis finalis. ¶ Ad illū qd̄ obr̄ q̄ fortius ē resurgere. dōm q̄ fortius q̄ntū ad actū. s̄z nō optet. q̄ ex fortiori bitu. q̄ nec in resi- stendo nec in resurgēdo opari ē necē s̄m totā h̄tute nō- bilitatis. ¶ Ad aliud dōm q̄ elicit bonū nō facienti sp̄ sed i vniuerso. et hoc ē declaratio sūme misericōe ⁊ iusti- tie. ⁊ aliqd̄ nō faciēdi. nisi negligat q̄ habet maiore occa- sionem seruoris ⁊ humilitationis ex ip̄so casu.

Questio ij l.

Utrū p̄fecta penitētia restituat in p̄stinū ḡdū. Et q̄ sic videt Aug. in li. v. r̄n̄sionū. penitētia ē res qd̄a op̄iat p̄fecta oēs defect⁹ reuocās ad p̄fectū. S̄z si nō reuocaz in gradū p̄stinū nō eēt p̄fecta reuocatio. ergo rē. Item- rōe v̄r. q̄ p̄ctōz deū offēdit nō t̄m. q̄ d̄ ei⁹ impium facit sed etiā q̄ se seruū suū ⁊ ei⁹ imaginē deformat ⁊ peiorē reddit. ergo nō p̄r p̄fecte recōciliari q̄ diu aliqd̄ manet minus bñ q̄ an. q̄ nō t̄m deo restituit q̄ntū abstulit. Itē p̄fectus medicus p̄fectū largitur antidotū. S̄z p̄- ctū antidotū nō est nisi p̄stinā plene restituat sanitatē. cū ergo dñs sit p̄fectus medic⁹ aiari. p̄z rē. ¶ Itē dñs cū sanauit i corpe sp̄ restituat sanitatē p̄stinā p̄fecte. er- go similis cū sanauit in spū per penitētiā. ergo peniten- tia p̄fecta restituat in p̄stinā sanitatem. Lōtra possibī- le est vt dicitū ē resurgere in minori charitate. ⁊ in eadē suam perficere penitentiā. ergo penitentiā p̄fecta non restituet semper in sanitatem pristinā. ¶ Item aliquis per peccatum amisit virginitatem. Sed im- possibile est ip̄sum vltorius virginem fieri. ergo im- possibile est per penitentiā in statum pristinū reducere

Distinctio xv. de penitētia specialit̄ q̄stuz ad eius ptes. elide ns errorem eoz qui dicūt q̄ penitētia pōt fieri de vno peccato sine alio.

E sicut p̄dicitis auct̄ib̄ illoz erroz. Supra reprobat̄ mgr̄ errorem qui attendebat q̄stum ad penitētie iterationē. hic reprobat̄ erroz qui p̄sistit q̄stū ad p̄nic̄ diuisionē. et hoc maxime ratione satisfactōis. Dicebāt enī aliqui q̄ poterat quis penitere et satisfacere de aliq̄ crimine ita q̄ de alio esset impetu

Non p̄surget du. tribula. Uidet̄ p̄trariuz Eccl. xj. erroz et tenēbz p̄cōtib̄ p̄ceta sūt. Itē in ps. In duas sic diploide cōsu. s. p̄dicē dum q̄ tribula. tio pōt q̄drupli cū intelligi. aut q̄stum ad subm̄ punitū. aut q̄stū ad modū punitē di. aut fm̄ diuer sitatē stat. aut fm̄ p̄portionem ad merituz. Di. co igitur q̄ trib̄ modis duplica tur siue duplat̄ q̄stū ad effectuz q̄ duplex ē boīs pars. s. corp̄ et aia. et duplicis in li. ar. peccāte Ideo punit̄ ho mo in anima et corpore. in ratio ne et voluntate et iste est vnus modus dupli. candi. Alio mo do duplicat̄ q̄stū ad modū punitendi. quia per carentiam et calo rem. per ignem et frigus. sicut peccauit per timorem et amorem. Tertio modo duplicatur q̄stū ad statum. quia punit̄ quis in p̄senti. et si est impenitens punit̄ in futuro. Sed q̄stū ad p̄portionē ad meritū non p̄surget duplex tribulatio. q̄ semp̄ deus punit̄ citra ad dignum et h̄ modo intelligit̄ auct̄as p̄phete. Scdm̄ alias vias multe inveniunt̄ auct̄es. sic etiā est intelligendū dicituz Hiero. sequens. **Q**uinq̄ enī modis flagella cōtingunt. Uidet̄ insufficientē tangere modos. cum mul to plures assignari possint. flagella enī sunt ad vitaz eternam ordinata. ad p̄bationē. et ad multa alia que h̄ non tangunt. ergo videt̄ q̄ sit insufficient̄. **S** dicendū q̄ vtilitares flagelloz possunt accipi ex scripturis i ge nerali vel in speciali. In generali omnes modi flagel landi ad boīs reducūt. et h̄ p̄s̄i cōstiteret sufficientia. De enī flagellū p̄sistit et cōdiatū aut ad vtilitatē flagellari aut ad gl̄iaz flagellari. Si ad vtilitatē flagellari. aut vt

DI. XV. Baum. j.

Ridet auctoritati q̄ defen dit errozē suū q̄ dicūt q̄ pluri bus irretit̄ p̄c̄is pōt penitere de vno ita q̄ de alio sit impenitens.

E sicut p̄dicitis auct̄ib̄ illoz erroz. Quinque enī modis flagella cōtingunt. Uidet̄ insufficientē tangere modos. cum mul to plures assignari possint. flagella enī sunt ad vitaz eternam ordinata. ad p̄bationē. et ad multa alia que h̄ non tangunt. ergo videt̄ q̄ sit insufficient̄. **S** dicendū q̄ vtilitares flagelloz possunt accipi ex scripturis i ge nerali vel in speciali. In generali omnes modi flagel landi ad boīs reducūt. et h̄ p̄s̄i cōstiteret sufficientia. De enī flagellū p̄sistit et cōdiatū aut ad vtilitatē flagellari aut ad gl̄iaz flagellari. Si ad vtilitatē flagellari. aut vt

tens. Et qm̄ iste erroz suam habebat defensiones. ideo hec pars diuidit̄ in duas. In p̄ma r̄idet et excludit de fensionem quā habebat ex auct̄e scripture. In scda de fensionē quā habebat ex auct̄ib̄ p̄trū. ibi. Alias q̄s au cōritares inducūt. Prima diuidit̄ in duas. In p̄ma r̄idet auct̄e. In scda. expositiōni. ibi. Nam et si sup eū dem locū. Hiero. r̄. Quelibet harū p̄trū duas habz In p̄ma opponit. In scda soluit. et hoc factis manife stum est in littera.

cerdotis. qui vicem christi i ec clesia gerit. Ideoq̄ si de eo ite rum iudicet. bis in idipm̄ iudi cat deus et p̄surget duplex tri bulatio. Sed de his oportet il lud tm̄ intelligi qui p̄cedentib̄ supplicijs cōmutant̄ in bonuz et sic p̄seuerant. sup quod non p̄surget duplex tribulatio. Qui vero inter flagella duriores et deteriores fiunt vt pharaō pre sentib̄ eterna p̄nectūt. vt tpa le supplicii sit eis eterne pene initiū. Unde augu. Ignis suc census r̄. i. vindicta hic incipi et. et ardebit vsq̄ ad extremam damnationē. Hoc p̄tra illos no tandū est quid dicunt illud. s. nō iudicabit deus bis in idipsum. ad omia pertinere flagella. q̄ quidam hic flagellis emendā tur. aliq̄ hic et in eternū puniuntur. Quinq̄ enī modis fla gella p̄tingunt. vel vt iustis p̄ patientiam merita augeantur vt Job. vel ad custodiaz virtu tū ne superbia temptet vt pau lo. vel ad corrigenda peccata vt marie lepra. vel ad gl̄oziam

p̄moueat in bo no. et sic p̄mo dus. et cōplū d iob. Aut vt p̄ uel. et sic scda. et cōplū in brō paulo. Aut vt reducat̄ ad bo nū. et sic tertio. et cōplū in ma ria sorore moy s̄. Aut ad gl̄iaz fla gellari. et h̄ du pliciter. Aut vt manifestet̄ porē tia i misado. et sic ē q̄r. et cōplū in ceo na ro que dñs illu miatur. Aut vt manifestet̄ porē tia in iudicādo. et sic est q̄ntus. et cōplū in an tio cho. Aliter p̄nt̄ distingui. q̄ oē flagellum aut cōdiatū ad bonū. aut cō ma lū. Si ad bonuz aut p̄mouēdū aut dem̄andū. Si contra ma lū aut euitādū aut corrigēdum

Determinatio peccati

Aug. sup Laticum deo.

Beda de modis co rrigēti flagella

aut vindicādū. et fm̄ h̄ accipiunt̄ q̄nq̄ modi. vñ vsus. Job p̄bat. inclinat̄ paulū. purgat̄ mariā. Herodem punit̄ in ceo semāifestat. Sunt et alij modi sp̄ales et vtilitares q̄ his vsib̄ p̄tinent. Erudit. verit. p̄bat. et letū facit arat. Cōfortat. sariat. p̄sumat. deinde coror nat. Erudit. Hiero. vj. p̄ oē flagellū eruditio hierusa lem. Tertio. i. uertit. ps. multiplicare sunt infirmita tes eoz postea aace. P̄obat Eccl. xvij. Vasa figuli p̄bat fomar. Tertio facit. Jaco. j. oē gaudiū existimare frēs r̄. Arat. Esa. xvij. veratio dabit intellectu au ditui. Cōfortat. Job. vj. bec sit mihi p̄solatio vt affi gens r̄. Sariat. i. fecundat. Ero. j. q̄stomagis opp̄ti mebat. tāto magis multiplicabant. Cōsumat. Mar. v. Bti q̄ p̄secutionē patiunt̄ p̄f iusticiā. Coronat. v. Cor. iij. Id qd̄ in p̄nt̄ est momētantū et leue tribula tiōis r̄. Dēs aut̄ ad p̄dicatos modos reducunt. Ne tā gunt flagelloz vtilitares q̄ sub trib̄ modis assigni p̄tinent. et ampli⁹ sunt duo modi. **U**t iustis p̄ patiē

rtam merita augeant. Videtur hic te primo modo male exemplificare. quia Job. vij. dicit. Utinam appenderetur peccata mea quibus iram merui. Itē Greg. in moral. quicquid mali patimur p peccatis nostris accidere ē manifestū. 30. dicendū q̄ causa dupliciter dicit. scz p p̄nc & cōter. Cō

munitur sic dicitur causa sine qua nō accipit do igit cāz largē p cā sine q̄ non sic oīno pena dē veire ob meritū culpe original. qz p̄cā nisi p̄cā si fer nlla essz p̄cā. Si aut accipiat p̄nc p cā meritoria vel finali. sic n̄ meruit iob illaz penam. Et qd dicit vīnam appēderēt. hoc ē p̄nc ad opp̄situm. qz sicut ip̄e dicit p̄nc q̄ p̄cā ip̄o p̄nc naliē excedit meritū.

4 **U**el ad iniūm p̄nc ut herodi. Videtur nā ledicere. q̄ dicit August. de penitētia. quicquid deus amiserit parit scias ē flagellum corrigentis non dampnatis. Itē q̄ dicit homo vult potest conuerti & p̄nc mereri. et est in statu vite. ergo non debet iudicari pena. R. dicendū q̄ flagellus infirmitati habet comparationē ad infirmitatē. & illum cui infligit. De i flagitē autem est loqui aut q̄ntuz ad volūtātē antecedentē. vel sequentem. Si q̄ntuz ad voluntatē antecedentē. sic omne qd de nobis facit & i flagit in p̄sentia vita ordinatōem aliquam habet ad gloriā. qz fm voluntatē istā vult fieri. Si aut q̄ntuz ad voluntatē consequentem. quia fm hanc voluntatē vult deus fm qd p̄cā. et p̄cā istum in malicia p̄mansurū penam dicit infligere in vindictaz grauis culpe. Similiter de flagellato est loqui dupliciter. Aut q̄ntuz ad statum. & quia ip̄e est in statu in quo potest reuerti. tam ip̄e qz pena aliquam ordinatōem habent ad bonū. Aut cōtingit loqui q̄ntuz ad obdinationē anīmi. que cōvertit benignitatem in iraz & gratiam impugnat. & sic sunt ei p̄nc in damnationē. & sic patet vtraz pars.

Hierem. xvij.

Hiero. de egyptijs et israelitis & sodomitis

Que sit intelligentia premissoz.

deivt de ceco nato. vel ad iniūm p̄nc ut herodi. quaten hic videat quid in inferno se q̄tur: fm i lud. Duplici p̄nci ne contere eos dñe. Illa ḡ au crouitas thaum nō cogit nos sentire oia q̄ ip̄aliter puniunt nō viterius a deo punienda.

Uel dicit expositionē q̄ defendit ei rozē cundē.

Raz & si super eundē locū Hiero. dicat egyptios & israelitas a deo tēporaliter punitos ne eternū punirētur. nō est tamē de c̄mibus generaliter intelligendū. Aut em̄ sic q̄ gen^o humanuz diluuiō. sodomitas igne egyptios mari. & isti aetial i heremo p̄didit. scitote ideo tēporaliter p peccatis punisse. ne in eternū puniret. quia non iudicabit de^o bis in idē m Qui ergo puniti sunt postea non puniuntur. Alioq̄n mentis scriptura. qd nephas ē dicere.

Attende lector his verbis et caue ne de c̄mibus generaliter intelligas. sed de his t̄m. quia inter ip̄a flagella penitentiaz egerūt. credentes in deuz herozū. quā & si breuē & momentaneā. tamen nō respuit deus. **U** autē qui p̄temporale flagellū non corrigunt post eternaliter puniuntur: ibidem ostendit. agens de fidei dephensio in adulterio qui decollatur. vbi ostēdit leuia peccata breui et temporali supplicio

Uel non p̄ueniri sententiā iudicis. Videtur male dicere. quia qui semel iudicatus est et punitus a sacerdote apl^o nō iudicabit nec punit. ḡ s̄nia iudicis p̄uenit. R. dōm q̄ sacerdos aut absoluit nō absolūtū & ip̄onit miorē penā q̄ dō. & sic iudicat s̄nia hoīs & nō iudicis su

purgari. magna xō diuturnis eternisqz supplicijs reseruati ita iniquis. Querat hic aliqz si fidelis dephensus in adultério decollatur: quid de eo postea fiat? Aut em̄ punietur: & falsum est quod dicitur: non iudicabit deus bis in idē m. Aut non punietur: & opranduz est adulteris vt hic breui p̄cā puniatur: vt frustrētur ibi cruciatuz eter nos. Ad quod respondemus deum vt omnīū reruz ita supplicioz quoz scire mēsuras. & non p̄ueniri sententiā iudicis. nec illi in peccato rē exercende: debunc p̄nc auferri potestates: & magnū peccatuz magnis diuturnisqz lū cruciatibus. Si quis xō punitus sit ip̄aliter: vt ille q̄ israelite maledixerat: & q̄ in sabba to ligna collegerat: tales postea nō puniri. qz culpa leuis p̄fenti supplicio cōpensat. **U** eis em̄ culpa leui supplicio cōpensatur. Ihs satis inuit Hiero. grauiā p̄cā et hic puniri q̄ ui supplicio: et i futuro punienda eternaliter. de q̄bus p̄nc nō agit iter flagella. **U** leuia xō q̄ hic puniuntur: leui pena p̄p̄sa tōem recipē. qd in bonis fieri nō ambigimus: & in tr̄a is forte etiam sit ita. Satis iaz apparet: qd illi de p̄phētia induerunt non facere pro eis qui dicunt ei q̄ crimen sibi reseruatur de alio veniaz p̄stari p̄nciaz.

p̄nc. et hoc mō si videat p̄ueniri sententiā iudicis non tamē p̄uenitur. q̄a ogret hominē puniri i foro dei. aut sacerdos fuato ordirector & qualitate punit. & sententiā sacerdotis ē sententiā dei hic hominē absolūtis et ruc non p̄uenitur. quia ip̄e iudex iudic. ar p̄ m̄nistrā suam cui p̄misit mysteriū t̄m castus est nisi p̄cedat misterū dei absolūtis. **U** Leuis enim culpa leui supplicio cōpensat. **P**̄mittit h̄ exēpla de israelita. q̄ collegit ligna i sabba to. & vltimū s̄ de eo q̄ israelite maledixerat & q̄ etiam blasphemauerat. & videtur in vtroqz maledicere. t̄m rōe p̄nc. tum rōe culpe. **R**az rōe p̄nc. qz vter q̄ occisus ē & la pidat. & hec est grauiissima p̄cā r̄. s̄. p̄cā mortis. Itē de culpa v̄ dēt falsū. qz blasphemā est grauiissimū peccatū. **P**̄cā tr̄a grefuo mādati deca

Thaum. s.

6

7

logi ē leue p̄cā. marie qz punit p̄cā mortis. q̄ erat p̄cā de bita eno: missimis p̄cīs. R. dōm q̄ Hiero. non vocat supplicatū mortis leue absolute. s̄ i p̄nc ad penā eternā. & leue culpā vocat t̄m p̄nc hoc q̄ s̄l p̄p̄trata ē. t̄m etiam qz neutri habebat deformatē notabile. & iō si vter qz voluit p̄cā de facili potuit misericordiaz iuenire & graues penas euadere. vterqz illorū occisus fuit ex rigore legis q̄ data erat i timorem. **U** Et qd obicit de blasphemā. dicendū q̄ fm Rich. de sc̄to Hier. nō ois blasphemā ē p̄cā i sp̄m̄ sc̄m. s̄ q̄ d̄ sp̄m̄ blasphemā. q̄n d̄s volūtātē h̄ blasphemā d̄i. S̄ illa q̄ d̄: ex q̄dā furre p̄cā & sine d̄m̄barōe nō ē sp̄m̄ p̄cā quoz mia reputāda grauis. licet ipsa graue possit ēē peccatū.

Ad intelligentiam huius partis sex incedit et hic dicitur. Primo quod videtur possibile sit deo reconciliari in satisfactionem. Secundo videtur sit possibile deo satisfacere de vno peccato alio recte. Tertio videtur extra charitatem abstinere a peccatis possibile sit satisfacere. Quarto videtur opera satisfactionis extra charitatem facta vni iustitiam aduenire charitate et debeat purari in foris. Quinto quod videtur per alia opera aliquid mereri. Sexto et vltimo quod quid sit illud quod meretur.

Questio. j.
Quid sit possibile deo reconciliari ostendit per diffinitionem eius quod est satisfacere. Quia dicit Anselmus. satisfacere est bonorum debitorum deo reddere. Sed hoc est possibile homini. ergo possibile est satisfacere. **I**tem quomodo ista contra que delinquit misericordior est. tanto minor exigit penam. et quomodo minor exigit penam. tanto facilius et possibile est ei satisfacere. sed deus est multo misericordior homini. ergo si potest homini satisfacere. et deo. **I**tem sufficiens aliquid puniri quoniam tantum datur ei tormentum quantum fuit delectamentum. quia hoc est iustitia legis moysaice Deuterio. xxy. Iuxta mensuram peccati erit et plagarum modus etc. Et legis diuine. quantum se glificauit etc. Sed aliquid potest sibi hoc facere. ergo potest deo satisfacere. **C**ontra. tanta est offensa. quantum est quod offendit. sed deus est infinitus et offendit in peccato. igitur et offensa. Sed quanta est offensa. tanta debet et satisfactio. aliquid enim non fit satis. ergo in infinitum oportet quod hoc se puniat. hoc est impossibile alicui. ergo non potest satisfacere deo homo de peccato. **I**tem peccatum diaboli peccatum nostrum non excedit in infinitum. imo quomodo eius culpa excedit humanam. tanto virtus naturae ad sustinendum mala et facendum bona est fortior. Sed diabolus non potest satisfacere. ergo nec homo. **I**tem primum pars non potest de culpa sua satisfacere. quia cum esse homo voluit in scientia assimilari deo. ideo ad satisfactorem nec esse fuit quod deus fuerit homo. sed quod per peccatum per se voluerat suam voluntatem diuine. ergo non potest satisfacere. **I**tem nullus de originali potuit satisfacere nisi per mortem christi. sed multo minus poterat originale quam actuale. ergo etc. **8** **D**icendum quod hic est vniuersus modus dicendi satis probabilis. quod de eo quod est in peccato non fit satisfactio. quoniam hoc est impossibile vni et deus non exigit satisfactorem de eo quod est in culpa. sed aliquid condonat per misericordiam. de aliquid requirit satisfactorem per iustitiam. ut sit hic misericordia et veritas. nec vniuersus est satisfactio nisi peccata condonatio. sic nunquam est meritum nisi peccata donum gratuitum. **9** **U**n notandum quod in peccato duo sunt. scilicet offensa dei. et libido deordinata. scilicet offensa dei est infinita. et pro illa non fit satisfactio. sed dei misericordia illam remittit suam dando gratiam. libido autem per se finita est. Et quod deus iustus est. et non totum remittit. sed pro illa exigit penam condignam. et quod ad hoc possibile est deo satisfacere. Et sic per rationem ad duo prima. Ad primum quod non fit satisfactio de offensa. Ad secundum quod diabolus non potest satisfacere. propter impossibilitatem percipiendi gratiam in qua remittat sibi diuinam offensa. Pariter enim ratio ad tertium. Deus enim per misericordiam relinquit omnino offensam dando gratiam. sed satisfactorem exigit de ipso dano quod intulit sibi peccatorum culpa et delectationem libidinosam. Et quod ad id intulit sibi danum mortis et totum postmeritum. ideo non potuit plene satisfacere. nisi ille qui non esset mortis debitor et valeat totum generum humanum. Sed peccator qui libet deum peccat in se et danum in imaginis deformati neque reparabilis est. et in se danum sibi non aliquid. et ideo non est sile. **10** **A**llud est modus dicendi etiam satis probabilis. et videtur rationalis. quod si diuina misericordia relinquit offensa homini dando gratiam. non tamen ita omnino relinquit quoniam etiam exigit de offensa satisfactorem per iustitiam. Et quod hoc non potuit per tanta offensa satisfacere. ideo deus

dedit ei mediatorem qui satisfaceret pro offensa. Tamen in sola fide passiois christi remittit omnia culpa. et sine fide est nullus iustificatus. Et tamen hoc dicitur quod omnia satisfactio nostra virtutem hanc satisfactionem christi. Sed ipsa satisfactio christi habet effectum in nobis per sacramentum baptismi plenius. per sacramentum penitentiae per fidei autem nouam legem etiam post. et in his quod non potest fieri effectum habet adhuc minor. vni omnia satisfactio non tamen de peccato per se patens. sed etiam de aliis fundata est super satisfactorem mediatorem. Et tamen hanc viam facilius est ratio ad obiecta. Sicut enim offensa est infinita. sic quod deus placet est satisfactio infinita. Sicut secundum per quod diabolus non habuit mediatorem super quem posset fundari eius satisfactio. Sicut per tertium de ad. quoniam sicut ipse non potuit satisfacere de peccato suo. sic nemo potest sufficiens satisfacere de suo. nisi super satisfactorem passiois christi per fidei esse fundat.

Questio. ij.
Utrum possibile sit deo satisfacere de vno peccato sine alio. Et sic videtur. **1** **L**ib. iij. Pueras valet ad omnia. Bona sunt in christiano discipline in pietate et misericordia est. quoniam quod sequitur etiam si lubricus carnis parat sine dubio vapulebit. non tamen punit. Et constat quod intelligit de lubrico mortali. quod si de veniali etiam sine illa non punit. ergo etc. **I**tem ratione videtur. quod satisfactio videtur transgressionem et oppositum. ergo cum impossibile sit transgredi nisi successu. primo vno modo deinde alio. videtur sicut et possit satisfacere primo de vno peccato deinde de alio. **2** **I**tem alii peccato alio debet pena et alia satisfactio. unde et alia imponitur. esto ergo quod pro aliquo peccato imponatur pena debita. si eorum quod illam amplius non potest nec deus in tabeo aliquid. sed potest exigi committendo aliam culpam. ergo etc. **I**tem plus desiderat deus satisfactorem sibi fieri a peccatore quam aliquid creditur solutionem a deo debitor. sed debitor qui multum desiderat solutionem recipit solutionem de vno sine alio. ergo et deus satisfactorem de vno peccato sine alio. **I**tem homo potest satisfacere de vno veniali committendo etiam aliud. ergo pariter de mortali. aut quod quare non. **3** **C**ontra. Isa. lviij. ecce ad hunc et precibus ieiunatis. Et post. nunquid tale est ieiunium quod elegi. quod dixerit. non. Ergo non placet deo peccato ieiunium. quod ieiunatio committitur peccata. **4** **I**tem Grego. in omel. qui se alia plagiunt alia committunt. penam agere aut ignorant aut dissimulat. **I**tem ratio videtur. quoniam in hoc peccato est pena diuina. quod dei imaginem deformat. ergo nunquam satisfactio nisi per reformationem imaginis. sed in eo qui satisfactio et reformationem peccati non reformatur imago. ergo talis nunquam satisfactio. **I**tem in peccato est conuersio et auersio. et pena debetur peccato ratione auersiois. sed peccata omnia conueniunt auersione. ergo satisfactio respicit peccata sicut in quo conueniunt. ergo impossibile est satisfacere de vno sine alio. **5** **R**espondeo quod aliquid posuerunt quod de vno peccato poterat fieri satisfactio peccatoe persistere in alio. et ratio eorum erat diuina largitas et benignitas que acceptat satisfactorem quantum ad modum modicum. Sed tamen non considerauerunt sufficienter quod sit satisfactio. Non enim satisfacere dicit tolerantiam penam. quod deus in malis nostris non delectatur. sed delectatur in iusticia voluntatis nostre et reconciliatorem quod non potest haberi de vna culpa sine alia. tum propter conuenientiam virtutum in vna gratia. quod delet culpam omnem mortalem cum habeat effectum salutem aeternam. tum propter diuinam largitatem que sicut pariter non gratificat. imo omnem offensa condonat. tum propter peccata mortalia quod omnia conueniunt in auersione et precium dei. et omnia sunt deum et pro vno. Et ideo si deus remitteret culpam de vno sine alio. simul esset is cui remittit amicus et inimicus. conuersus et auersus. Et ideo sicut dicit magister. error est hoc ponere quod homo satisfaciatur deo offendendo deum. quia semper manet auersio. et imaginis deformatio. et iniuria

cia. Et ideo dicitur Eccl. ix. qui in vno peccaverit multa bona pder. Et beatus Jaco. ij. capt. q. offendit i vno factus est oim reus. q. q. peccat in vno no satisfaci p ali quo co q. in oipcto vno offendit. r. ipossibile e q. de? sit amicus r inimic? eiusde. **¶** Ad illud ergo qd obicit de illa glo. q. no pbit. dds q. intelligit q. opib? rueratis pparat qd ad gram p qua satisfaciatur de oib?. **¶** Ad illud qd obicit de trasgressionem. ddm q. no e sile. q. cm mala facim?. io mali sum?. r. ido q. act? no sunt neri nec transgressionem. s. no q. bona facim? boni sum?. s. ccontra. et ideo opret q. are sit amic? p aliq. pcto satisfaciatur. et si amic?. ergo nullu pctm bz mortale. **¶** Ad aliud qd obicit ddm q. isti pcto debet tara pene de se. nisi remittat per gram. qua ipossibile e illi soluere q. in finira. r. io nun q. fit tarari pena debita qulq. mar. er in culpa. **¶** Ad illud qd obicit q. de? vult plus satisfaciem? q. et duoz solutione ddm q. deus silt recipit satisfacione paula rim. s. q. diu est in aliq. culpa no est i soluendo aliqd. imo in obligado se port? et ideo de? no recipit. **¶** Ad illud qd obicit de veniali. ddm q. no e sile. q. veniale stat sit cu gra p qua ptingit satisfaciere. no sic mortale. imo qd libet mortale tollit fundametu satisfaciendis. sicut mek? patebit in sequenti pblemate.

Questio. iij.

Utr extra charitate abstineret a pctis possibile sit satisfaciere. Et q. sic videt Luc. xj. dare elyna r ecce oia mu da sunt vobis. Estat q. ibi loqitur de pctonib?. ergo pr qd satisfaciere p elynaz sine gra. Et b. p. Dan. iij. dixit Daniel Nabucho donosoz. pcta tua elynis redime. Et stat q. ille erat pctoz magn?. ergo r. **¶** Ite Lren. iij. venaroe cepit me. Glo. r. si fides deest. pct. satisfaciatur. s. vbi deest fides no est charitas. ergo r. **¶** Ite r. de videt. q. ad nullu pceptu diuinu tenet ho ex charitate. b. stat. q. si qd p loco r tpe pareres honorat etia no hns charitate no peccat. ergo multo min? tenet ex charitate implere sacerdotis mada tu. s. satisfaciatio est mada tu sacerdotis. ergo pr fieri extra charitate. **¶** Ite si tenetur ex charitate satisfaciere. cu null? sit cert? vtr? amore aut odio sit dign?. sp est i dubio. ergo sp d. zcededa e pnia tibi vtz ad mon. ergo esto q. imposta sit alicui pnia dare centu marcas. videt fm hoc q. sp tenet dare. s. b. est im possible. ergo tenet ad ipossibile. **¶** Contra. no respicit dñs quam? s. ex quate. s. voluntas sine charitate no pla cet deo. ergo nec op? nec satisfaciatio. **¶** Ite q. diu ho est extra charitate e inimic?. s. satisfaciatio est reconciliativa. ergo tal no pr satisfaciere. **¶** Ite ap. l. i. ad L. oz. xij. Si distribuero in cibos pauper ocs facultates meas. charitate aut no habuero nihil mihi pdest. g. r. **¶** Ite null? danat. p culpa p q. satisfaciatur. r. null? danat nisi ppter culpa. ergo null? satisfaciens danat. s. null? cu adie danatione nisi q. bz charitate. ergo null? satisfaciatur nisi

17 q. est i charitate. **¶** Ite ddm q. satisfaciatur qtu est de vi nois iponaz diuina acceptatoez r reconciliatione r amicitia. Et ia q. sine gra grati faciere r charitate ipossibile est aliq. deo placere r opa eius acceptari. ido nec satisfaciatur e possibile. potest in ho anteq. beat charitatez ppare se ad hnda charitate r ad ereq. nda satisfacione. Et sic intelligit silu dñi r silu Daniel. vt se ppert ad elyna p gram. q. accepta multiplicado elynas satisfaciatur. **¶** Ad illud qd obicit de glo. in Lren. ddm q. si des ibi d. scia pcti. Aliq. em hns gram p pena satisfaciatur de culpa cur? no bz memoria. vñ tanu valer dicere

19. si fides desit. quatu sit desit scia. **¶** Ad illud qd obicit

tur q. null? tenet ex charitate implere mandata. ddm q. qn satisfaciens op? ab boie iponit homi. no tenet illud. op? facere ex charitate sive in charitate. q. pceptu. s. p. esse bz i charitate facere ad hoc q. sit emedatoru r deo placituz. r ideo dico q. ope illo inuicte p. p. no tenet illud iterare. s. si dubitat. pbabilis se deo no satisfaciere. non dz a satisfaciens cessare qulq. p. signa pbabilia bz bear certitudine de culpa dimissa r pena. Un sic dicitur est de alijs factis. marie de eucharistia q. non valet nisi hnt charitate. non tm tenet qd accedere ex charitate fm veritate. s. se pbabilis r isponere. ita etia d. satisfaciens ddm q. opa inuicte in satisfaciens tenet facere. r tenet se disponere qtu e in se. r sic absolut? est i foro ecclesie r a pena sue scie. r i foro dei absolut? vt no peccet in hoc faciedo. s. tm p bec opa non absolut? oino. r ideo sanu silu est q. ho sp penit. sufficit tm cu signis pbilibz fecisse pnia inuicte. nec opret ca iterare. vñ si centu dedit no dz iterare. nec sacerdos dz iter. ipone/ renisi pro aliq. culpa de nouo pmissa. Satisfaciens enim talis in foro eccle r sue scie. Un notadu q. duplex pr distingit for fm duplex iudiciu. s. for scie. r for diu ne iusticie. Prmu e manifestu. secudu e occultu. Si qd igit iplear pniaz ipostea sine remissu scie. sed tm extra charitate. non tenet satisfaciere apli. nec iudicio sacerdotis nec suo. tenet tm iudicio dei. q. ad huc de? exiger pena. illud aut for distinguit ptra for eccle. s. illud vo cat for eccle qd est in facie ecclesie publicu.

Questio. iij.

Utr opa satisfaciens extra charitate aduenire charitate remittat sive viuificet. r an debeat pputari in foro. Et q. sic videt sup illud Luc. xvj. si attenuat? fractuus r. glo. exponit q. fruct? bone viciariis debet e pputari ab eo tpe ex q. peccauit. r ex hoc videt q. charitate aduenire pnt bona opa pputari. **¶** Ite bap. iij. accept? a ficto extra charitate adueniente charitate inepit valere. ergo silt cu satisfaciens sit op? facti male poterit valere aduenire charitate. Si dices q. no est sile q. in baptismo impmit caracer. Contra. hoc est de restituroe q. tuc valet ad salute cu adueit charitas. nec oposit iterari. **¶** Ite facit? est i natura viuificare qd no vrit q. qd vrit r est mortuu sive mortificatu. pnu em est naturale. secundu sup naturaz. ergo cu opa mortificata aduenire charitate viuificet. mto magis mortua. vt salte eq. lter. **¶** Ite bonu mortis magis p. in quu est gre q. bonu nature. s. naturalia viuificant r gra reformantur. ergo r bona in genere pus facta. **¶** Ite ratio q. re de us remittit culpa r no remittit pena est. ne pctm remanear ipunitu. ergo si iste pctoz punit? est ante aduentuz gre nunq. dz puniri post gram. vel in pre dz. aut nullo modo puniri dz. aut non tantu. ergo bona opa pputatur. **¶** Contra. qd nullo modo viuut. nec e a pncipio vt uere. nec bz potena ad vita n. pr viuificari. s. rale e op? extra charitate factu. g. r. **¶** Ite oc satisfaciens e meritozu. s. nullu e meritozu nisi ex charitate. s. op? illud no fuit ex charitate nec ap. l. pr ee. q. ipossibile est q. muret origin. ergo ipossibile e inf opa satisfaciens pputari.

¶ Ite peccator ante satisfaciens est obligat? ad penas infimra. s. ab infimro nihil adimit. ergo q. n. i. q. peccator se affligat tenet ad aliq. pena. ergo non debent talia opa pputari. **¶** Ite op? ex charitate pcedens excedit imp. p. portionalit op? extra charitate factu. sed qd ip. portionalit excedit aliud non accretur et additoe illu. ergo q. n. i. q. opa fecerit ante charitate nihil adducit ad opa post charitate. sicut nec punit? ad linea. ergo in

in illi debet purari. **¶** Sed q. circa h. duplex fuit opinio. Una qd. fuit q. op. facti facionu. q. est de sua ratione pfecta meret collatione glie. et meret remissioez pene. collatione glie q. fit ex charitate. remissioe pene q. in charitate inq. sacramentale est. Et ideo sufficit q. n. ad hoc. q. p. qd. fiat in charitate q. ad hoc charitate. et pena d. b. ita facti. c. i. fit. p. portionalis pene quam sustinet. Dicit ergo q. opa illa viuificari q. tum ad meritum vel retributorem vite eterne est impossibile. q. no. fuerunt ex charitate. et amplius impossibile est. ee. ex charitate. sed q. ad meritum remissiois pene. q. non erat alius defectus nisi q. pena no. erat. portionalis. Isto posito in charitate p. pena facta. portionalis. viuificatur q. tum ad hoc q. purari debet in lo. re. vel aliter viuificatur q. opa mortificata. q. illa ad eterna retributioez. hec solū ad pene dimissionē. **¶** Illa est posito q. ee. op. facti facionu. est meritū vite eterne. et oportet fieri ex charitate. monētē impio. tūto. vel saltem p. mo. sicut est de eo qui vadit ad sanctū iacobū. vnde dicunt q. talia nullo modo viuificant nec purant. **¶** Prima posito ē multum p. abilis. sed hec securior est. **¶** Ad illud ergo qd. obijcit in cōtra. huius q. debent fructus cōputari. dicitur q. illud intelligit si statim post peccatum incepit cōteri. et tūc opa satisfactoria fuerit ab illo tempore cōtra omnes absoluerit a sacerdote. Uel dicendū q. fructus cōputantur q. tum ad supererogantia. ysurariū. quia merito illos fructus d. tabelus no. trahit illū ad multa scelerata. **¶** Ad illud qd. obijcit de baptismo. dicendū qd. est opus dei ad hominē. et hoc nunq. est mortuū. tamē p. ter incōueniētā suscipiētis p. uat. effectū. et tale est baptisimus. Et opus hominis ad hominē. et tale cōsideratur solum exterius. q. homo no. videt nisi ea que extra se sunt et talis est. restitutio. et hoc no. oportet esse viuū. Aliud est opus hominis ad dē. et tale potest esse mortuū. sed de hoc ee. viuū ad hoc q. satisfactoriū. aliter eū deo no. ē accēptū. et tale est opus satisfactoris quo. homo reconciliatur deo. et ideo no. est simile de baptismo et satisfactorio. **¶** Ad aliud dicendū q. non est simile de habitibus et portibus et accibus. q. ista manēt. illi no. nec in formari nec viuificari possunt. **¶** Ad aliud qd. obijcit q. viuificare qd. nunq. vixit est factus. dicendū q. hoc verum est in his que ideo viuunt quia receperunt vitam. sed no. in his q. ideo possunt viuere q. pcedunt a vita. et talia sunt op. **¶** Ad illud qd. obijcit q. causa satisfactoriū est ne sit peccati impunitas. dicendū q. illa no. est tota ratio. sed et hec. q. homo est amicus dei effect. per grā. et dignū aliquū beatificari. ideo solū ad penā tempore asfrictus est. et ideo anteq. sit amicus ad eterna restringit. Preterea opus factū ex charitate impoportionaliter sicut ta cum est in opponēdo excedit opus factū extra charitatem. et ita pena supportata ex charitate et mera volūtarie excedit penā supportatā sine charitate. et ideo deus penā eterna eternaliter portandā ex mala voluntate cuiusmodi est in dānatis. rōnabiliter in penā tempore cōmutat ex charitate portandā. quia tantū placet ei talis tolerātia. et ideo alia pena extra charitatem portatā tamē oīno impoportionalis no. augmentat illam. ergo illam solā reputat satisfactoriā cuius tolerātia et assumptio sumit ex charitate. q. in aliā no. cōputat penā.

Questio. v.

Supposito q. p. opera facta. extra charitatem no. fiat satisfactorio nec viuificent. Quis v. homo p. ea aliquid meret. Et q. sic videt. q. sicut dicit auctas cōie. nullū malū impunitū et nullā bonū irremuneratū. s. diuina iusticia nūq. malū q. n. lūcūq. dimitte q. n. puniat. ergo nec

q. n. lūcūq. bonū q. n. remuneret. **¶** Itē si no. remuneratur. ergo eq. ad eū q. nullū bonū fecit et eū q. fecit multa bona. ergo stultū ē alicui peccati cōsulere q. faciat aliq. bonū op. **¶** Itē. Et. ex. honora p. z. tu. v. sis. longe. uis. aut h. d. b. n. i. charitatem. aut no. b. n. i. Si b. n. i. m. hec ē pua remuneratio. q. ipse no. amat illā vitā. s. aliā. Si no. b. n. i. ergo meret aliqd. si honorat. et sic rē. **¶** Itē d. n. s. dicit de hypocrita. Mar. vj. q. facit op. bonū p. p. glia. q. recepit mercedē suā. Et ergo q. aliqd. faciat op. bonū. p. p. deū. no. p. p. glia. cū no. sit p. uis q. illud qd. fuit ad glia. imo meli. ergo dignū ē mercede aliq. **¶** Contra. Aug. p. cō. no. ē dignū pane q. v. e. f. ergo si peccat. no. ē dignū viuere. multo min. ē dignū remunerari. **¶** Itē q. nihil est i. p. p. c. u. alicui. apud illū nihil meret. s. p. cō. nihil ē i. p. p. c. u. d. i. s. p. e. c. t. u. d. e. i. s. p. s. Ad nihilū redact. est i. p. p. c. u. a. l. i. c. u. i. a. r. g. o. rē. **¶** Item. Sap. i. i. i. s. i. l. r. o. d. i. o. sunt deo ip. i. p. i. e. t. a. r. e. s. e. i. s. i. p. i. e. t. a. s. o. i. n. o. d. i. s. p. i. c. e. r. e. d. e. o. ergo et ip. s. i. q. o. i. n. o. d. i. s. p. i. c. e. r. e. a. l. i. q. n. i. b. i. l. m. e. r. e. t. a. p. d. i. p. m. ergo rē. **¶** Itē nihil meret organū nisi viuū in op. tione fuit. v. n. l. i. g. o. n. i. b. i. l. m. e. r. e. t. q. u. i. s. c. u. i. e. o. o. p. e. t. h. o. i. n. v. i. n. e. a. s. i. p. e. c. c. o. r. g. a. n. u. e. s. t. n. o. n. v. i. u. u. e. r. g. o. rē. **¶** R. aliq. d. i. c. i. t. c. u. i. q. p. c. c. o. r. n. i. b. i. l. o. i. n. o. m. e. r. e. t. a. p. u. d. d. e. u. m. n. e. q. e. r. g. r. u. o. n. e. q. e. r. d. i. g. n. o. s. i. z. m. d. e. r. o. n. e. a. b. u. d. a. n. t. i. s. i. m. e. l. a. r. g. i. r. a. t. i. s. b. b. a. e. i. o. p. a. n. o. d. i. m. i. t. t. u. r. i. r. e. m. u. n. e. r. a. t. a. i. m. o. r. e. m. u. n. e. r. a. t. e. s. t. b. o. n. u. p. e. c. c. o. r. n. i. o. p. a. r. i. q. u. i. s. n. o. s. i. t. i. u. s. t. u. c. u. r. e. m. u. n. e. r. a. r. i. s. i. z. m. a. g. i. s. l. e. n. i. g. n. u. i. A. l. i. q. d. i. c. i. t. r. p. a. b. i. l. i. t. e. r. e. m. e. r. e. r. i. d. e. g. r. u. o. r. e. t. d. i. g. n. o. p. p. c. c. o. r. n. i. b. i. l. m. e. r. e. t. d. e. c. o. d. i. g. n. o. s. i. z. m. e. r. e. r. i. p. r. d. e. g. r. u. o. p. c. c. o. r. n. i. a. l. i. q. n. f. a. c. i. t. b. o. n. u. o. p. i. n. g. e. n. e. a. d. g. l. o. r. i. a. s. u. a. v. t. c. u. d. a. r. e. l. y. n. a. p. p. g. l. o. r. i. a. r. e. x. h. o. p. e. n. o. m. e. r. e. t. m. e. r. e. d. e. p. e. n. a. q. p. c. e. d. i. t. e. r. c. o. r. u. m. e. l. i. a. A. l. i. q. n. f. a. c. i. t. a. d. d. e. i. g. l. o. r. i. a. r. p. p. e. r. a. m. o. r. e. d. e. i. q. u. a. b. z. r. h. n. o. p. r. e. s. i. n. e. a. l. i. q. g. r. a. g. r. a. t. i. s. d. a. r. a. q. d. i. s. p. o. n. i. t. d. e. g. r. u. o. a. d. g. r. a. m. g. r. a. t. i. a. f. a. c. i. e. n. t. e. q. u. a. d. a. l. i. q. m. o. a. c. c. e. p. t. a. t. e. r. h. o. c. m. e. r. e. t. d. e. c. o. g. r. u. o. I. l. l. u. d. a. u. t. m. e. r. i. t. u. o. p. a. r. i. m. e. r. i. t. o. c. h. a. r. i. t. a. t. i. s. e. s. t. i. p. o. p. o. r. t. i. o. n. a. l. e. s. i. c. u. t. m. e. r. i. t. u. l. a. n. t. u. d. i. n. e. s. u. p. p. i. c. i. e. t. v. n. s. i. c. l. i. n. e. a. n. i. b. i. l. e. i. s. p. a. r. t. e. a. d. s. u. p. p. i. c. i. e. a. l. i. q. d. n. i. e. i. s. e. s. i. c. d. p. e. c. c. o. r. e. a. d. i. u. s. t. u. d. e. i. a. m. o. r. e. a. d. a. m. o. r. e. c. e. r. i. t. a. t. a. s. i. z. m. e. r. i. t. o. a. d. m. e. r. i. t. u. **¶** Et his parēt obiecia. **¶** R. ad illud Aug. no. ē dign. rē. dico b. n. i. q. n. meret ex p. d. i. g. n. o. s. i. m. i. l. e. a. d. d. u. o. s. e. q. u. i. t. a. q. n. i. b. i. l. e. i. n. o. p. a. r. t. e. c. a. r. i. t. a. t. a. **¶** Ad illud d. Sap. s. i. l. r. e. o. d. i. o. i. p. i. r. e. d. d. z. q. illud intelligit p. l. e. s. i. m. q. d. i. p. i. r. e. n. o. s. i. m. q. d. h. i. s. n. a. s. a. z. b. o. n. a. r. a. l. i. q. d. o. n. a. g. r. a. t. d. a. r. a. r. e. c. u. f. a. c. i. t. o. p. s. i. m. q. d. i. p. i. r. e. n. i. b. i. l. m. e. r. e. t. s. e. d. q. n. i. m. e. r. a. m. g. r. a. t. d. a. r. a. a. l. i. q. u. i. d. a. d. s. a. l. u. t. e. m. e. r. e. t. d. e. c. o. g. r. u. o. **¶** Ad vltimū de i. n. s. i. r. o. n. i. s. t. o. d. d. m. q. n. o. v. i. u. u. d. i. d. u. p. l. r. **¶** Negatiue. qd. no. viuunt nec natū est viuere. Et p. uariue 30 qd. no. viuunt. s. z. natū ē viuere. Et p. p. m. u. n. e. c. d. g. r. u. o. n. e. c. d. c. o. d. i. g. n. o. m. e. r. e. t. p. s. e. c. u. d. u. a. r. m. e. r. e. t. d. c. o. g. r. u. o. e. o. q. n. p. r. i. u. a. t. s. u. m. p. l. r. v. i. t. a. v. i. u. i. t. a. m. i. n. m. o. r. t. e. r. e. v. e. l. u. r. a. r. i. e. o. p. a. t. b. o. n. u. r. e. q. u. a. m. o. d. d. e. i. a. d. i. u. o. r. **¶** Questio. vj. **¶** Quis v. v. r. u. m. b. o. n. a. o. p. e. r. a. e. x. t. r. a. c. h. a. r. i. t. a. t. e. z. v. a. l. e. a. n. t. a. d. t. o. l. e. r. a. b. i. l. i. o. r. e. p. e. n. a. m. Et q. sic videt. Augusti. dicit de talibus in Ench. q. ad hoc eis p. sunt vt tolerabilior sit dānatio. **¶** Item rōne videt. quia p. b. a. r. u. m. e. s. t. s. u. p. r. a. q. a. l. i. q. d. m. e. r. e. t. i. l. l. o. o. p. e. e. r. g. o. e. s. t. o. q. s. t. a. t. i. z. m. o. r. i. a. t. u. r. p. o. s. t. a. l. l. o. e. r. g. o. c. u. n. o. s. i. t. i. r. e. m. u. n. e. r. a. t. u. r. n. o. p. m. a. r. e. t. i. c. o. l. l. a. t. i. o. e. b. o. n. i. e. r. g. o. s. a. l. t. e. i. n. d. i. m. i. n. u. t. i. o. e. m. a. l. i. **¶** Item declinare a malo s. p. y. t. a. t. p. e. n. a. q. u. i. s. n. o. s. p. z. s. e. q. u. i. r. p. a. l. m. a. s. i. m. e. l. i. u. s. ē b. o. n. u. f. a. c. e. r. e. e. r. g. o. m. u. l. t. o. f. o. r. t. i. v. i. t. a. b. i. t. p. e. n. a. **¶** Itē p. e. m. a. g. g. r. a. u. a. t. e. r. s. e. q. u. i. t. c. u. e. t. u. r. z. g. r. a. u. i. p. u. n. i. t. v. t. p. r. i. n. p. e. c. c. o. o. c. i. e. r. g. o. p. e. c. c. u. m. q. d. r. e. d. d. i. t. b. o. i. e. z. m. a. g. i. s. o. c. t. o. s. u. m. a. d. b. o. n. u. m. m. a. g. i. s. p. u. n. i. t. e. r. g. o. i. l. l. u. d. p. r. e. r. e. q. d. f. u. i. t. b. o. n. a. o. p. a. m. i. n. i. t. a. **¶** Contra. Aug. in ench. dicit dānatis no. p. d. e. s. s. e. s. u. f. f. r. a. g. i. a. e. c. c. l. e. s. i. e. s. i. z. i. s. t. a. s. u. n. e. p. e. c. c. o. r. t. o. z. a. c. t. i. s. i. n. e. e. x. c. h. a. r. i. t. a. t. e. z. o. p. a. e. x. t. r. a. c. h. a. r. i. t. a. t. e. f. a. c. t. a. e. r. g. o. i. l. l. a. m. i. s. t. o

31 **Q**uæ si meret remissionem pene. aut inest
one. aut duratio. Non duratio. quia pœa est infinita
Si inestione. sed ipsum ad hoc est finita. ergo in tan-
tam possunt multiplicari bona opa q nulla erit pena.
Quæ tante culpe debet tanta pena. Sed opa bona ex-
tra charitatē facta non imurāt nec minuit culpā. ergo
nec penā. Quærit ergo ad qd valeat hmoi opa bona.
Quæ ddm q hmoi opa bona extra charitatē facta qm
bona sūt inestione valēt ad multa. Ad tpaū multipli-
cationē Esa. j. Si volucritas et audieritis me bona ter-
re comedetis. Ad tpaū pene diminutionē. iij. Regū
ixj. Nōne vidisti achab corā me humiliatū. idcirco nō in-
duca tē. Ad qre impetrationē sicut raab Josue. vj. in-
uenit qra. p̄ opa q fecit nūcijs. Ad bone vite susten-
tationē. Lixij. Bonū q viro cū portauerit iugū tē.
Ad p̄ci resistētā. q̄ p̄ciū trahit suo p̄dere. ad aliud
Ecc. iij. Ignē ardētē extinguit aq̄. et elyna resistit pec-
cato. Ad tolerabiliorē penā eterna. sicut dicit augu. q
valer vt tolerabilior sit dānatio. s̄ illud diuersimode
intelligit a diuers. Quidā enī dicit. q facit penā tole-
rabiliore nō mutādo penā. s̄ fornicādo subm. s̄ h nō

Quid errorē eorū q dicunt q pnia p̄t fieri de
vno pctō sine alio. r̄ndēs rōib̄ sumpti ex auctō-
ribus sanctorū et p̄suetudie ecclesie.

Alias q̄ auctōres iducūt rē. Sup̄ r̄ndit mgr rōm̄ sup̄re
ex sac̄ scriptura. In hac pte r̄ndz rōib̄ sup̄tis ex auctō-
scōy et p̄suetudie eccle. N̄z ar̄ h ps q̄tuor. In prima
pōit rōnes q̄ vidēt facere ad hū? opinionis d̄fensionē
In sc̄da vō pōit veras r̄nsiōes. ibi. Dis r̄ndē p̄ rē.
In tertia improbat falsas q̄c et p̄babile r̄nsiōes. ibi.

Quoniam rōnes que videntur facere ad huius
opinionis d̄fensionem.

32 **A**lias q̄ auctōres iducūt. Aut enī Bre. p̄luit d̄f̄
sup̄ vna ciuitatē et sup̄ alterā nō p̄luit. et eadē ci-
uitatē ex pte p̄luit. et ex pte aridā relinq̄t. Luz
ille q̄ p̄ximuz odit ab alijs vicijs se corrigat vna
eadēq̄ ciuitas ex pte cōpluit et ex pte aridā re-
māet. q̄ si qdā cū qdā q̄ vicia refecēt i alijs q̄ui
ter p̄durāt. Itē amb. p̄. Prima p̄solatio ē qz nō obli-
uiscit misereri d̄s. Sc̄da p̄p̄nitionē. vbi et si si-
des desit. pena satisfact et releuat. Rōc q̄ vtū-
tur dicētes. Si q̄s vnu pctū p̄fiteret altero ta-
cito. et satisfactionē a sacerdote iunctā expleue-
rit. nunqd si ad pctū tacitū p̄sus fuerit p̄fessus
p̄ vtroq̄ ei p̄nia imponet. Lōge h̄ vt a rōne et
eccle p̄suetudie q̄ p̄ eodē pctō nisi reiteret nul-
li bis p̄niaz impōit. Sūt ḡ illa pcti p̄diḡ satisfac-
tio. vñ et peccatum delerum videtur.

Quoniam veras r̄nsiōes.
Ihis r̄ndē p̄ sic illō Bre. p̄luit d̄f̄ rē. Nō ad
criminis veniam sed ad operis peccati deser-
tionem referendum est. vt ideo pars ciuitatis
dicatur complui. quia ab actu et delectatione
peccati cui ante seruiebat modo cessat. non q̄
eius veniam habeat. vocaturq̄ pluuia illa talis
continentia qua ab opere peccati reuocatur.

ē agruū dicere q̄ h̄ aliq̄ def d̄nato p̄f opa illa q̄ fa-
cir m̄it̄ sustinere. qz aut d̄ref ad sp̄. aut ad tempus. et
vtrūq̄ ē incōueniēs. Illa enī v̄p̄ aut ē natural̄ aut gra-
uita. q̄rū neutriū facile ē intelligibilū assiḡre. Aliq̄ d̄i-
cūt q̄ valēt ad remissionē pene v̄mis. qz nō cū hēbūt re-
morsum d̄scie q̄rū si nulla opa bona fecissent. S̄ illō
n̄ valz. qz remorsus d̄scie erit p̄m̄ q̄ritatē culpe. sicut et
ignis. s̄ si n̄ valz ad ignē. nec ad v̄mē. Itē tertio mō d̄i-
cēdū q̄ valēt ad tolerabiliorē d̄nationē ex p̄sequiti. qz
impediūt culpā factā agguari. tenā retrahūt hoīem a
p̄ci fr̄q̄ntia. et ab incēdōe libidīs et v̄p̄p̄. qz n̄ ex tam
ra libidie peccat q̄ aliqui bona opa facit sicut q̄ d̄et ob-
luscit. Et ad v̄mē. qz min⁹ cruciabit et m̄iorē rei
morsum q̄ si opa illa n̄ fecisset. n̄ d̄ illa culpa quā com-
misit. s̄ d̄ mal⁹ q̄ cōmisisset et d̄ bonis q̄ obmisisset si il-
la bona opa n̄ fecisset. et ita intelligēdū ē d̄ eo q̄ statim
morit. et d̄ eo q̄ magis morit q̄ neget r̄pm. et d̄ p̄silibus
Dis v̄s p̄tz r̄nsiō ad vtrāq̄ p̄t. Rōnes ad p̄mā p̄-
tem p̄cedūt de pena quam posset incurere si illa ope-
ra negligeret. r̄nsiōes v̄o ad opposituz p̄cedūt de pe-
na que debetur culpe iam facte. et sic p̄tz totū circa h̄.

Quibusdā t̄m̄ vt fuisse satisfactio rē. In q̄ra ad v̄ita-
tis p̄firmationē et erroris. p̄fusionē adduc̄ auctōres p̄bā-
tes q̄ n̄ possit fieri p̄nia d̄vno pctō s̄d̄ siḡmācat i alio
ibi. Satis arbitro ill̄ tē r̄nsiō. Quilibz ar̄ p̄tū possz
subdiuidi i duas p̄tes. Nā in p̄ma pōit duas rōes. In
sc̄da ponit duas r̄nsiōes ad p̄dictas r̄nsiō-
nes. In tertia ponit p̄mo aliorū r̄nsiōes. deim̄
de improbat. In quarta p̄mo p̄firmat veritates p̄-
auctōritates. sc̄do epilogat partes. vt cuiuslibet inspi-
ciant patet.

33 **Q**uæ ex fonte gr̄e dei id cordi in-
stilla. vt v̄sic paulatim ad peni-
tentiā v̄ciat. vt eo min⁹ a deo pu-
niat q̄ diuturniori delectatiōe
et actu pcti maius sibi accumu-
lat tormentū. Si v̄o ad indul-
gentiam reatus pluuia refera-
tur. euangelice sententię p̄tra-
ire videbitur. Si enī prop̄ mi-
sericordiaz quo quis proximo
suo non miseretur. etiam que
dimissa sunt replicantur ad pe-
nam multo magis que nondū
sunt dimissa propter odiuz fra-
ternū ad penam referuari p̄-
bantur. Et stille qui arbit̄ sue
voluntatis p̄stat⁹ est. non po-
test inchoare nouam vitam vt
ait augu. nisi peniteat eum ve-
teris vite. quomodo ad noui-
tatem indulgentie perueniet
qui odiū veritatis nō deposuit

vel que p̄uenit et disponit voluntatem ad suscepti-
onē gratie. et hec est gr̄a gr̄. data vt q̄ p̄c̄it op⁹ s̄ n̄ fa-
cit volūtate bonā. mgr̄ igit loq̄tur hic de gr̄a gr̄is data
in sc̄do d̄ gr̄a gr̄a faciente.

Prima ra-
tio sumpti
ta ab auctō-
Bre. sup̄
gechielem

Secunda
ratio sum-
pta ab am-
bas. sup̄ o-
tonarium
v.

Ad p̄-
mā rōnem

a. q̄. **Q**uia ex
fonte gratie rē.
Videtur fm̄ illi
lud verbū Bre
gōij q̄ gratia re-
tur paulatim et
q̄ paulatim ex-
pellatur pecca-
tus. Contra. su-
pra. lib. ij. disti-
ct. xvj. dicitur q̄
gratia p̄uenit
ens est fides cū
dilectione et hec
non comparia-
tur secuz culpā.
R̄ d̄icēdū q̄ de
us non tantum
dicitur instilla-
re donuz gratie
gratum facien-
tis. sed etiaz do-
num gratie gra-
tis dare. Et gra-
tia p̄ueniens
vtrāq̄ dicitur.
n 4

33 **M**ulta eni sunt genera elynarum. Notandum hinc quod dicitur est elyna corporalis quodammodo spiritualis. Elyna corporalis septembris est sicut in hinc sunt. Cistiro. poro. cibo. redimio. ego. colligo. rondo. Sufficiens aures harum potest assignari sic. De differencia ordinantur extra defectus corporis. ut ait

ad secum dam rones
sicut se diffinit
hinc est suba
aiara. p. b. r. g. i. f.
vegetabil. q. in
diger duplici re
stauratioe. f. ca
lidi r. siccit r. h. e.
p. cibum. r. frigidit
er hinc r. h. est p.
poru. Sic e. du
plex opus mie
sensibil. r. hinc
necessariu e. du
plex cooipimen
tu extra exteroi
rs nociua. f. ro
mora r. h. est bo
spitua. r. primu
er h. e. vestimur
E. sic e. duplex
op. mie ronali
er h. e. suba libe
ra. r. h. nara e. ha
berc libere. f. a
carcere r. a hui
ture. Contra g. in
clusionone in car
cere e. visitatio
ptra fuitur re
depro. Postre
mo e. vnu opus
mie morat. r. h.
hac iest ei mora
er p. indiger se
pultura r. sic est
y. Del alit. r.
f. e. sive mie

1. Corin
thio. iij.
Sicut se diffinit
hinc est suba
aiara. p. b. r. g. i. f.
vegetabil. q. in
diger duplici re
stauratioe. f. ca
lidi r. siccit r. h. e.
p. cibum. r. frigidit
er hinc r. h. est p.
poru. Sic e. du
plex opus mie
sensibil. r. hinc
necessariu e. du
plex cooipimen
tu extra exteroi
rs nociua. f. ro
mora r. h. est bo
spitua. r. primu
er h. e. vestimur
E. sic e. duplex
op. mie ronali
er h. e. suba libe
ra. r. h. nara e. ha
berc libere. f. a
carcere r. a hui
ture. Contra g. in
clusionone in car
cere e. visitatio
ptra fuitur re
depro. Postre
mo e. vnu opus
mie morat. r. h.
hac iest ei mora
er p. indiger se
pultura r. sic est
y. Del alit. r.
f. e. sive mie

Aug. in li.
te pnia.
Sicut se diffinit
hinc est suba
aiara. p. b. r. g. i. f.
vegetabil. q. in
diger duplici re
stauratioe. f. ca
lidi r. siccit r. h. e.
p. cibum. r. frigidit
er hinc r. h. est p.
poru. Sic e. du
plex opus mie
sensibil. r. hinc
necessariu e. du
plex cooipimen
tu extra exteroi
rs nociua. f. ro
mora r. h. est bo
spitua. r. primu
er h. e. vestimur
E. sic e. duplex
op. mie ronali
er h. e. suba libe
ra. r. h. nara e. ha
berc libere. f. a
carcere r. a hui
ture. Contra g. in
clusionone in car
cere e. visitatio
ptra fuitur re
depro. Postre
mo e. vnu opus
mie morat. r. h.
hac iest ei mora
er p. indiger se
pultura r. sic est
y. Del alit. r.
f. e. sive mie

Augu. in
enbut.
Sicut se diffinit
hinc est suba
aiara. p. b. r. g. i. f.
vegetabil. q. in
diger duplici re
stauratioe. f. ca
lidi r. siccit r. h. e.
p. cibum. r. frigidit
er hinc r. h. est p.
poru. Sic e. du
plex opus mie
sensibil. r. hinc
necessariu e. du
plex cooipimen
tu extra exteroi
rs nociua. f. ro
mora r. h. est bo
spitua. r. primu
er h. e. vestimur
E. sic e. duplex
op. mie ronali
er h. e. suba libe
ra. r. h. nara e. ha
berc libere. f. a
carcere r. a hui
ture. Contra g. in
clusionone in car
cere e. visitatio
ptra fuitur re
depro. Postre
mo e. vnu opus
mie morat. r. h.
hac iest ei mora
er p. indiger se
pultura r. sic est
y. Del alit. r.
f. e. sive mie

Luce. i.
De generi
bus elemo
synarum.
Sicut se diffinit
hinc est suba
aiara. p. b. r. g. i. f.
vegetabil. q. in
diger duplici re
stauratioe. f. ca
lidi r. siccit r. h. e.
p. cibum. r. frigidit
er hinc r. h. est p.
poru. Sic e. du
plex opus mie
sensibil. r. hinc
necessariu e. du
plex cooipimen
tu extra exteroi
rs nociua. f. ro
mora r. h. est bo
spitua. r. primu
er h. e. vestimur
E. sic e. duplex
op. mie ronali
er h. e. suba libe
ra. r. h. nara e. ha
berc libere. f. a
carcere r. a hui
ture. Contra g. in
clusionone in car
cere e. visitatio
ptra fuitur re
depro. Postre
mo e. vnu opus
mie morat. r. h.
hac iest ei mora
er p. indiger se
pultura r. sic est
y. Del alit. r.
f. e. sive mie

De generi
bus elemo
synarum.
Sicut se diffinit
hinc est suba
aiara. p. b. r. g. i. f.
vegetabil. q. in
diger duplici re
stauratioe. f. ca
lidi r. siccit r. h. e.
p. cibum. r. frigidit
er hinc r. h. est p.
poru. Sic e. du
plex opus mie
sensibil. r. hinc
necessariu e. du
plex cooipimen
tu extra exteroi
rs nociua. f. ro
mora r. h. est bo
spitua. r. primu
er h. e. vestimur
E. sic e. duplex
op. mie ronali
er h. e. suba libe
ra. r. h. nara e. ha
berc libere. f. a
carcere r. a hui
ture. Contra g. in
clusionone in car
cere e. visitatio
ptra fuitur re
depro. Postre
mo e. vnu opus
mie morat. r. h.
hac iest ei mora
er p. indiger se
pultura r. sic est
y. Del alit. r.
f. e. sive mie

Illud etiam quod ambigitur et si si des debet peccata satisfacit et non de fide intelligitur quod creditur in deus. Sed de peccata delicti. Deest enim si des. cum peccata peccati non subest. Nam cum delicta omnia non intelligat. est aliquando in homine peccatum cuius non habet conscientiam. Et in apostolo. Nihil mihi peccati sum. Si in homine iustificat. Sum. Et quod flagellat per peccatum cuius non est peccata. Si patienter fert penam et humiliter amplectitur cogitans se fore peccatum habere quod non intelligit et se pro eo puniri a deo. peccata illa satisfacit et releuat quantum ad hominem. Ad hoc autem quod obicitur de satisfactione illa. Si satisfactio non fuit iterum imponenda est. Si vero iterum imponenda non est satisfactio fuit. et quod satisfactio fuit. veniam impetravit. Rursum de re satisfactione non ideo fuisse. quod ille dignos fructus penitentiae se cur. Est enim satisfactio penitentiae ut ait Augustinus. peccatorum casus excindere. nec suggestioibus earum aditum indulgere. Itaque sane quod scelerate vivunt nec curant talem vitam moralesque corrigere. et in ipsa facinora sua elynas frequentare si querant. frustra ideo sibi blandiunt quod dominus ait. Date elynam. et ecce omnia munda sunt vobis. Hoc enim quod late pateat si intelligitur. Multa enim sunt genera elynarum. quae cum facimus adiuuamur. si solum quod dat esurienti cibum. sitienti potum et huiusmodi. et etiam quod dat veniam peccati elynam dat. et quod emendat debere in quibus peccata dat. vel coercet aliquam disciplinam. vel orat ut ei peccatum di-

Si autem est peccata. aut tunc releuat. et hoc. et sic solatio. factio. et sic supplicatio. et sic sunt septem. De omnia sunt remissio. correptio. solatio. supplicatio. et oratio. Et sic ea maior est quam ex corde dimittitur. Quod si hoc sit maior elyna. vtrum corporalis an spiritualis. Et quod corporalis vtrumque. 34

mittat elemosinam dat. quia misericordiam praestat. Multa enim bona praestant inuitis. quando eorum solus utilitati et non voluntati. sed ea maior est qua ex corde dimittitur quod in nos quod peccavit. Multum enim magnum est erga eum esse benivolentiam qui tibi nihil mali fecit. illud multo gradus ut tuum etiam inimicum diligas. et ei qui tibi malum vult et si potest facit. semper bonum velis. faciasque quod possis. Sed ergo dominus ait date elemosinam. vtrumque ita ne intellecturi sumus ut non credentibus in christum munda sint omnia si elynas istas dederint. Qui vult ordiari elynam dare a se deus primus incipere. et eam primus sibi dare. Est enim elyna opus misericordiae et dicitur est. Adiferere aie tu peccata deo. Non ergo fallat quod per elynas largissimas fructuum suorum vel pecuniae impunitatem se emere estimant in peccatis permanentes. quae ita diligunt ut eis oportet vari. Quod diligunt iniquitatem odit aiaz suaz. et quod odit aiaz suam non est micoraz ei sed crudelis. Diligendo quippe eam sed seclm odit eum secundum deum. Si ergo vult ei dare elynam suam quam sit munda. odiat eam sed seclm et diligat eam sed deum. Hac elyna quam sibi homo primi tus deus mundat interiora. Ad quod hortatur christus ait. Adhuc date quod intus. immundis ei nihil est mundum. sed poluta sunt eorum mensura peccata ut ait apostolus. Immundum sibi oes quasi non mundat si des quod creditur in christum. deus quod scriptum est

Mat. xxv. dicitur non facietis mercedem iudicio nisi de corpore. Sed contra hoc. quod sic se habet suba spiritualis ut aia ad corpore. ita elyna ad elynam sicut aia multo pluris est quam corpore. Sed elyna spiritualis est corporalis. Sed deus quod sic dicitur. aug. et habet in ira elyna spiritualis dignior est et nobilior. corporalis autem est manifestior. et quia dominus propter rudem loquatur. ideo mercedem facit de corpore inuolens de spirituali et maiora sibi habet intellectum.

Quid est elemosina. Qui vult ordiari elynam dare a se deus primus incipere. Contra. quod maius est peccatum diligere inimicos. Et amicos. Et a se milium peccatum est diligere alium quam diligere se. et mittere re alium sibi quam re se. Ordo est peccati misericordiae. sicut hoc p. misericordiae de se sibi auster. et seipsum iudicare. et ita non de misericordiae incipere a nobis sed iusticia. R. dominus quod duplex est in nobis potestio. s. corporalis et spiritualis. et in hac duplex defectus est et duplex misericordia. Et est in misericordia respectu spiritualis. sed in modo dicitur de viti carnalis. Dico ergo quod respectu aie vniuersalis deus est nullus in hoc sibi est dicitur. quod non est iusticia sed nequicia. sed in corpore dicitur non excedat. laudabile est quod sibi dicitur et alius pro. Aug. ait intelligitur de spirituali non de corpore. Est ei elyna opus misericordiae. vtrumque male dicitur super illud mat. vj. mel. et gl. elyna est peccata iusticiae. sicut satisfactio est peccata iusticiae. et elyna est peccata satisfactio. et deus quod dare elynam id est genitum pro se duplex. aut solum quod peccata id est genitum. et sic est peccata. aut quod peccata id est genitum et debent. quod sibi ipse sibi est. vtrumque quod peccata cum habet superfluum. et sic est peccata iusticiae. et sic est iusticia. nihil est in peccata ad iusticia dicitur.

Quid est elemosina. Qui vult ordiari elynam dare a se deus primus incipere. Contra. quod maius est peccatum diligere inimicos. Et amicos. Et a se milium peccatum est diligere alium quam diligere se. et mittere re alium sibi quam re se. Ordo est peccati misericordiae. sicut hoc p. misericordiae de se sibi auster. et seipsum iudicare. et ita non de misericordiae incipere a nobis sed iusticia. R. dominus quod duplex est in nobis potestio. s. corporalis et spiritualis. et in hac duplex defectus est et duplex misericordia. Et est in misericordia respectu spiritualis. sed in modo dicitur de viti carnalis. Dico ergo quod respectu aie vniuersalis deus est nullus in hoc sibi est dicitur. quod non est iusticia sed nequicia. sed in corpore dicitur non excedat. laudabile est quod sibi dicitur et alius pro. Aug. ait intelligitur de spirituali non de corpore. Est ei elyna opus misericordiae. vtrumque male dicitur super illud mat. vj. mel. et gl. elyna est peccata iusticiae. sicut satisfactio est peccata iusticiae. et elyna est peccata satisfactio. et deus quod dare elynam id est genitum pro se duplex. aut solum quod peccata id est genitum. et sic est peccata. aut quod peccata id est genitum et debent. quod sibi ipse sibi est. vtrumque quod peccata cum habet superfluum. et sic est peccata iusticiae. et sic est iusticia. nihil est in peccata ad iusticia dicitur.

37 **Q**uod in peccato mortali permanens et si elemosinas largas et dicitur vtrum vult sit facere elemosinas largas qd parvas et vlt qd n. qd aut bō est et charitate. aut i charitate. Si extra. ita amittit magis vt quas. et cōuerso sic dicitur in lra. Si i charitate. s. dō pēsar opa fm qritates

Act. xv.
Abau.
vlt.

charitat. s. siue parū siue multū fiat. et qritate charitatis mī valz vna qritum alia. Itē d. nō pēsar qritū s. et qrit. sic parer. Dñs enī Luce. x. i. dixit de vlt. dū q mltū duo era mntura i ga zophilariū. anē dico vob q hcc vidus ipō oibz mīst. S. ztra si b. et. q. stult. et dices q. d. a. rer magnaz peccatam deo. nec sacerdos debet ei iponere nisi obolum. si mī et valz qritum vna marcha. p. di. cēdū q d. qritat. re. elyne ē loq. vlt. p. ppanonez ad cūdes vel ad di. verfos. Si ad eūde sic mel. et vult. ē dare pl. q. nū. Et ē tri. plex vilitas. Prima. q. si est i charitate aplū. us. satisfac. Se cūda quia si ē ex tra mag. dispo nit. se ad gram. Tertia. q. siue sit extra siue in tra multiplicat inf. cōfiores. z b. est qd dñs sua. der Luce. xv. facite vobz ami cos zc. Si au

Ad dās fide corda eoz. Sed ne istas elemosynas q sunt de fructibz terre respucere xps videret. hcc in qd oportuit face re. s. iudiciū et charitatē dei. et il la nō omittere. i. elemosynas fructus terrenoz. Ex his dat intelligi q i pto mortali pma nctes et si elemosynas largas faciāt nō tñ p eas satisfaciunt. q. inordinare agūt dū a se si in cipiūt. hcc pprie dō elemosy na tale op. dū sibi ipf crudeles existūt. nō placētes deo. hō g dicenda est illa pcti satisfactio quā qd agit p vno pto. dū per duratū altero. q. nihil pdest ie iunare et orare et alia bona age re nisi mēs reuocet a pto. et si aliqsi pūsus tacitū pctm sacer doti fuerit p fessus. d. vtroq im ponēda ē ei satisfactio. q. de p. mo p digne si satisfecit.

Ponit fallam. gūe. et pbabi lem responsionem. Quibusdā tñ v. fuisse satisfac tione. s. instructuosa. dūz in pto altero p hnt. p. cipiet tñ fructus et. incipietq. p. ficere cum pcti alteri. penituerit. Tunc enim vtrūq. dimittit pctm. et satisfac tio pcedens viuificat q fuerat mortua. sicut baptisim. illi q si cte accedit. tūc pmit. valet cū ficio a mēte recedit p pniaz. et i hui. opionis mūimētū aucta tes inducūt. Air enī aug. pūū ē credere et nra fides expostu lat vt cū gfa christi in homine destruxerit mala pōza. etiā re

citerecurare. non seruat ordinem. et tamen non peccat. ergo non videtur perdere fructum elemosyne. Itē que ritur vtrum in ordine dandi elemosynā sit attendenda bonitas vel indigentia. Et q indigentia videtur. quia qui dat diuiti elemosynam non facit. sed facit elamo/

Muneret bona. et cū destruxerit qd suū nō inuicit. diligit bonuz qd in peccate plātauit. Itē hie ro. Si qñ videri inf mltā pctā que qñ facere aliq iusta opa. nō est raz iniust. dō vt p. p. multa mala obliuiscat paucoz bonoz. s. faciet ea metere i horrea gregare q bona i terra semia uit. S. h. dicit intelligim. d. il lo q in charitate qdā tpe bona facit. et bon. ē. alio dō tpe mal. ē. et mltā pctā facit. hō g intelli gēdū ē euz in mltā pctā iusta opa fecisse. qñ simul codēqz tpe pctā fecerit et iusta opa. s. diuisis tpbz. vtraqz fecisse. Nisi enī bo nus foret qñ bona fecit. si semina sse diceret in fra bona. Des truct. g. mal. p. opa bona p. mis. s. pōza bona i charitate. s. scā q se qntia mala mortificauerāt et remūerāt. Tñ apls. Jacien tes fundamētū pnie ab opibus mortuis. opa mortua noiāns. pōza bona sigr. q. p. seqns pctm erāt mortua. q. hi peccādo pō ra bōa irrita seceft. hcc sic pec cādo irrita sūt. ita p pniaz reui uiscūt. et ad meritū eternitatis pdesse incipiunt. Silt. et illud. Bonū amat dō qd plātauit in peccate. i illo. s. q. illud bonū peccauit. si silt peccās et bonum opās exiit. q. talhois op. nō diligeret dō ad remūerationē. Pōt etiā accipi d opib. bonis q ab aliquo sunt dum malus est et in peccato mortali persūtit

synam qui dat paupi malo cuz sit proximus et sustēdus. Lō rariū huius ha betur Eccl. xij. Da iusto et ne recepis pecca torum. Quen tur ergo de ori dine dandi ele mosynas. p. d. cendum q que daz sunt que fa ciunt ad ordina tionez elemosy ne qritum adesse quedam qritum ad bene esse. Et parte. scilicet dā ris adesse facit misericordis ve ra et pias. et h. est que procedit ex charitate re cta. et sine hac n. est elemosyna. i. Lō rariū. xij. si distribuero i cu bos pauperum zc. Quodam ce parte suscipien tis. et hoc est in digentia vel ve ra vel apparet. Teta d hac Lu ce. xij. cuz facit conus. vo. pau. et debi. Quedaz ex pte mīeris. z h. ē q possit. illō dare p. p. h. q. illi. h. domitū. Prou. iij. No. no. ad dominū d tua sube. Eccl. xxiij. imolan. tis ex itq oblatō

Hieros.

Improbat rñsonē tā positā.

Aplūs in epla ad he bicos.

De operi bus bonis

ē maclata. Quedā ex pte itē dōis. s. q. sit itēno recta. q. Nat. vj. d. d. h. p. o. c. r. i. s. q. recepert mercedē suā. et iō ibi d. re. at. faci. elynā. nel. zc. Quedā ar. d. bñ. c. s. q. sit i. r. c. i. p. i. e. s. i. t. a. z. b. d. i. t. a. l. z. d. h. Eccl. xij. Da bono et ne fcepis peccōe. h. n. d. i. e. ab i. c. i. e. d. o. s. z. p. p. o. n. e. v. l. i. t. e. l. l. i. g. i. t. d. h. e. r. i. c. o. c. u. i. n. ē. f. a. c. i. e. d. a. e. l. y. n. a. n. i. s. i. n. n. e. c. i. t. a. t. e. e. x. t. r. e. m. a. E. r. i. g. i. l. e. t. q. i. d. a. t. e. s. i. t. h. y. l. a. r. i. t. a. s. i. j. L. o. z. i. r. D. y. l. a. r. e. d. a. t. o. d. i. r. e. E. r. i. g. i. l. q. i. d. o. m. o. s. i. t. a. b. u. d. a. r. i. a. v. l. v. e. r. e. v. t. p. o. r. t. i. o. n. a. l. i. s. L. o. b. i. i. j. s. i. m. u. l. t. i. s. u. e. a. b. u. t. r. i. E. r. i. g. i. l. q. i. d. o. n. a. t. i. o. n. e. s. i. t. v. e. l. o. c. i. t. a. s. q. c. i. t. o. d. a. t. b. i. s. d. a. t. P. r. o. u. e. r. b. i. j. n. e. d. i. c. a. l. a. m. i. c. o. t. u. a. v. a. d. e. t. r. e. a. c. t. e. r. e. E. t. E. c. c. l. e. s. t. i. i. j.

Ang. illi. de pnia au. cto. nates. inducūt.

tem per comparationes ad diuersos. elemosyna non pcellit elemosynā fm pportione qritum ad meritum et satisfactio. Tantū enim meret paupcula in donatio ne modici panis qritum diues in donatioe maioris. In hoc tamen pcellit diuitie. quia possunt multiplica re intercessores qui pro eis tenent orare.

38 **Q**uod inordinare agunt dum a se non incipiunt zc. Videtur fm hoc q ordo sit necessarius ad elemosynaz ergo si quis dat elemosynam prius cui debet dare po sterior non satisfact. Contra. esto q non deb minus indigentium non teneatur dare aliq. et vtrqz possz li

nō prabas da-
rū angustiatu-
sic patet q. viij.
sunt pditiones
uij. de esse. r. ordi-
nate dare q̄rus
ad pmas p̄ditio-
nes ē de esse. q̄n-
rū ad secūdal m̄i-
nime. b. Ad

Aug. i. li.
de pnia.
39

vitā eternā pec-
piendā bona p-
terita nō dare si
ductā r. si ad mi-
tiorē penā. Lo-
quit̄ d. his q̄ per
pctm̄ p̄ moduz
sunt mortifica-
ta. S. z. tra illa
opa fuerit diḡ
vita eterna. ḡ si
alio renuncen-
tur. v̄ q̄ remu-
nerent̄ cura p̄ di-
gnū. ḡ v̄ q̄ pos-
sit ex illis vitaz
eternā sp̄are cuz
renuncerēt bona
citra p̄dignum.

f. lo. xij.

Jes v̄ q̄ nihil
faciat ad m̄ito-
rē penā. q̄ ma-
la p̄ facta extra
charitatē nō mi-
nuūt gloriāz q̄n
hō est i celo. er-
go nec bona pe-
nā. Tres vidēt̄
augere penā. qz
ij. Pe. ij. melius
illis erat viā ve-
ritatis n̄ aḡsce-
re q̄ p̄ agnitaz
retro uerri R̄

Bona q̄ si
ne charita-
te fiunt ad
quid p̄sūt.

Ezech. iij.

q̄ bona illa faci-
unt ad m̄itores
penā. nō q̄ mi-
nuūt penā debi-
tā pctō. s. qz mi-
nuūt ip̄s peccā-
di. r. tūc nō fuit
in pctis q̄n fuit
in q̄ra. S. z. rōne
pctōz p̄ cōmis-
sōz non minuit
s. z. occasionalit̄
auger̄ pct̄m̄. r.
iō bona uerit̄
sibi mala sicut
penitēt̄ de ma-
la uerit̄ in bo-
na. Nō ḡ obijci-
tur q̄ sūt meri-

Bregō.

q̄ bona illa faci-
unt ad m̄itores
penā. nō q̄ mi-
nuūt penā debi-
tā pctō. s. qz mi-
nuūt ip̄s peccā-
di. r. tūc nō fuit
in pctis q̄n fuit
in q̄ra. S. z. rōne
pctōz p̄ cōmis-
sōz non minuit
s. z. occasionalit̄
auger̄ pct̄m̄. r.
iō bona uerit̄
sibi mala sicut
penitēt̄ de ma-
la uerit̄ in bo-
na. Nō ḡ obijci-
tur q̄ sūt meri-

vel ad tps vel vsq̄ finē. Que
dicunt a deo remūerari r. n̄ da-
ri obliuioni. nō qz p̄ficiāt ad vi-
tam eternā obtinēdā. s. ad tole-
rabilē extremū iudiciū supplici-
um sentiēdū. sicut de fide r. ce-
teris q̄ sine charitate habent̄
Aug. ait. si q̄s nō h̄nt charita-
tē q̄ p̄inet ad vnitatem sp̄s r.
vinculū paci q̄ ecclia p̄nectit. i.
aliq̄ sc̄limate p̄stitūt. ne chari-
tātū neget panē tribulatiōes. sa-
mē. p̄secutionē. vel flamas. vel
bestias. vel ip̄am crucē timore
gehēne. nullo mō ista culpāda
sunt. imo r. h̄ laudāda ē pacien-
tia. Nō enī dicere poterim̄ me
lius ei fuisse. v̄t charitātū negādo
nilhoz pateret. q̄ passus ē p̄si-
tendo. s. estimāduz est fortasse
tolerabilius ei esse futuruz iu-
diciū q̄ si charitātū negādo nihil
hoz pateret. v̄t illud quod ait
ap̄ls. Si tradidero corp̄ meū
ita vt ardeā. charitatē autē non
habuero nihil mihi p̄dest. ni-
hil p̄desse intelligat̄ ad regnū
obtinēdū. s. ad extremū iudiciū
tolerabilē subeūdū suppliciū.
Et infra. hec p̄p̄ charitatē di-
cta sunt. sine q̄ in nob̄ nō p̄t̄ eē
vera p̄nia. q̄n in bonis chari-
tas dei ē que tolerat oīa.

Ex his ostēdit̄ bona q̄ sine chari-
tate sūt p̄desse qdē ad tolera-
biliōrē penā sentiēdā. s. non ad
vitā obtinēdā. Illa etiā que in
charitate q̄s facit. si postea pla-
psus fuerit nec exurrexit. nō ef-
fēt̄ memoria dei. Ezechiel diē.
Si auerterit se iust̄ a iusticia r.
fecerit iniquitatē nunquādiuuet.
oēs iusticie ei q̄s fecerat nō re-
cordabunt̄. in pctō suo moriet̄
et nō erūt̄ i mēoria iusticie q̄s
fecit. In cui⁹ loci expositione
Breg. ait. h̄ic nob̄ maxie p̄sīde-
randū ē qz cū mala cōmittim̄
sine causa ad memoriāz trans-
acta bona reuocam̄. q̄n in p̄-
petratiōe maloz. nulla d̄z esse
fiducia bonoz p̄critoz. Intel-
ligendū est hōc ad vitam eter-
nam p̄cipiendā bona preterita
nō dare fiducia. r. si ad m̄itores

penam. alioqn̄ p̄misse auto-
ritari augustini obuiaret. Bo-
na ergo sine charitate facta et
bona in charitate facta que cō-
comitat̄ mortalis culpa. quam
non delet seq̄ns p̄nia. ad sen-
sum mitioris pene p̄ficiūt non
ad vite fructum.

Adducit autoritates p̄ban-
tes q̄ nō possit fieri penitētia
de vno peccato si quis p̄mane-
at in alio.

Satis arbitroz illis esse respō-
sum qui asserūt de vno crimi-
ne penitentiā agi r. veniaz p̄re-
stari. alio in delectatione retē-
to. vel p̄fessionē non exposito
qui non modo p̄missis autori-
tatibus p̄sunt. sed etiam sub-
ditis. Ait enī aug. Sunt plu-
res quos penitet peccasse. sed
tamen oīno referuntur sibi q̄-
dam in q̄bus delectantur. non
ai aduertētes d̄m̄ simul mutū
et furdum a demonio liberasse
phoc docet nos nunquā nisi de
omnibus sanari. Si enī vellet
peccata ex parte referuari. ha-
berēt̄ septem demonia p̄ficere
potuit sex expulsi. expulit autē
septē vt oīa crimia simul exiē-
da doceret. legione x̄o demo-
nū ab alio eijciēs nulluz reliq̄t
de oībus q̄ liberatū possideret
ostēdes q̄ si etiāz pctā sint mille
oportet de oībus penitere.

Nunquā alique sanauit d̄ns que
nō oīno liberauit. Totū enim
heminē sanauit in sabbato. qz
et corpus ab omni infirmitate
et animam ab omni contagio-
ne indicans penitentiā oportet
re simul dolere de omni crimi-
ne. Scio enim d̄m̄ inimicum
omni criminoso. Quoniam er-
go qui crimen referuat de alio
reciperet veniam. sine amore
dei p̄sequeret̄ veniā sine q̄ ne-
mo vnquā muēt̄ gr̄az. hosti enī
dei d̄uz offendit p̄seueranter
Quedam enim impietas in h̄-
delitatis est ab illo qui iustus r.
iusticia est dimidiā sperare
veniā. Jam enim sine vera
penitētia inueniret gratiam.

rore vite eterne
dōm q̄ n̄ sūt de-
gna nisi suppo-
sura p̄seuerāna.
er tō cū cadit q̄s
sūt indiḡ r. di-
cunt mortifica-
ra. r. tō nō sūt di-
gna remūerari
vita et̄na. Nec
tam oīno remis-
nēt̄ irremūerata
qz ille q̄ fecit ha-
bit gauduz. et
vlt̄m̄ d̄ ill̄ op̄i-
bus gaudēt q̄ p̄-
māserūt i corp̄
mystico. p̄t̄ etiāz
eē q̄ de merito
illoz remūerabit
hoīem a multis
pctis. i. h̄ic
aliquē sanauit
d̄ns quez nō oī-
no liberauit. T̄ b̄
falsum dicere.
qz Mar. viij.
d̄ d̄ ceco que d̄
min̄ illuminauit
q̄ p̄mo vidit bo-
nunes velut ar-
bores abūātes
Si dicas q̄ pau-
larum toni sana-
uit. Quert̄ cuz
possit sanare lu-
bitore sanauit
succesitue. p̄.
dōm q̄ tot̄ sa-
nar̄ fuit qz cor-
pore r. m̄te. sal-
em̄ cozpal nō ē
vnl̄ nisi pur oz-
dinata ē ad spū
alē. r. qz d̄ns p̄-
fecit r. vlt̄m̄ sa-
et̄bar. i. v̄t r̄m̄q̄
restruebat. Qz
ē enī q̄re pau-
lari d̄ns q̄ ibi si-
gnat̄ curatio a
secla cuiusmōi
ē ceetas. q̄nis
aut̄ culpa curet̄
i instāti. nō r̄m̄
p̄ca. T̄n̄ glo. ibi
quē vno x̄bo sa-
sanare poterat
paulat̄ curat̄.
vt magnitudi-
nē būene ceata-
tis ē fidat̄. q̄ vit
er q̄si p̄ d̄ ad
lucem redit̄.

40

Aug.

Abar. vij

Abar. vj

Abar. v.

41 **R**pnia enim vera ad baptis-
mi puritate co-
nat ducere. **U**-
det h' falsum. qz
d: Amos. v. no
adhaerit vltra vt
resurgat ego is.
Eiusde. viij. ca.
det r n' resurgit
Slo. non reuer-
tet ad poze felici-
tate. i. dds qz
differt dicere re-
surgit ad pozem
digni tate r pu-
ritate. Nam di-
gnitas respicit
stat' gliaz. puri-
tas vero respi-
cit emudatione
ab omi macula.
possibile aut est
p pniaz oes cul-
pa deleri. r qn-
tu ad macula et
qru ad reatu cu
coppleta e. r qn-
tus ad h' intelli-
git. quia hoc fu-
it in baptismo.
qrum vero ad
dignitate inno-
centie non sur-
git penitens sic
nec adam resur-
rexit.

Inno. ij.

42 **S**i aut se culpabiliter
durum qui de-
flet r. et pecca-
ti dolorem non
ostendit lachry-
mis. Videtur
male dicere. qz

Penitentia enim vera ad ba-
ptismi puritatem conatur du-
cere. Recte enim penitens qe
quid sordis post purificatione
baptismi contraxit oportet vt
abluat saltem lachrymis men-
tis. sed satis durus est cui me-
tis dolore oculi non declarant
Sed sciat se culpabiliter durum
qui deflet damna temporis vt
mortem amici. r dolorem pec-
cati non ostendit lachrymis.
Quem ergo penitet. omnino
peniteat. Idem. penitentes si
vere estis penitentes r non estis
irridentes. mutate vitam. re-
conciliamini deo. Penitentia
agis. genua figis r rides. sub-
sannas dei patientiam. Si pe-
nitentiam agis penitet. si non
penitet. non es penitens. Si
ergo penitet cur facis que ma-
le fecisti. Si fecisse penitet. no-
li facere. Si adhuc facis. cer-
te non es penitens. Item In-
nocentius scds Ammouemus
frs nros ne falsis penitentis
laicoz aias decipi r in internu
ptrahi patiant. Falsam aut pe-
nitentia ee pstat. cu spretis pluri-
bus de vno solo pnia agit. vel
cu si agit de vno. vt non disce-
dat ab alio.

Epilogat de vera peniten-
tia vt addat.
Ex pmissis pspicua fit noticia
pnie vel satisfactiois. Illa eni
vera est pnia que pctm abolet.

q' illa sola facit que scelus cor-
rigit. Illa do scelus corrigit. q
odiu comissi criminis r comitte-
di cu desiderio satisfaciendi af-
fert. Judas eni penituisse legi-
tur sine assecutiōe venie. quia
tali penitentia n' correxit crimē.
Unde hierony. Nihil iude p-
fuit egisse penitentia p quaz sce-
lus corrigere non potuit. Sic
quando frater peccat in fratre
vt emendare no valeat qd pec-
cauit. potest ei dimitti. sin autē
pmanet opera. frustra voce
assumit penitentia. Hoc est qd d
eo dicitur. r oratio eius fiat in
peccatum. vt non solum emen-
dare nequiverit pditiōis ne-
phas. sed proprij homicidij sce-
lus addiderit. Laue qualiter
intelligas illud. vt emendare
non valeat qd peccauit rē. No
enim emendatio hic intellige-
da est rei dempte recompensa-
tio. sed delicti exprobratio et
abominatio cum satisfactionis
desiderio. Demit enim iniuste
quis alicui qd restituere non
valet. vt oculū. vel vitā. r hui-
modi. r n' si penituerit pcti cuz
amore pdign' satisfactiois ve-
niā habet. Nec ideo qsq' putet
qui rem alienam iniuste abstu-
lerit quam reddere pot. de illo
pctō penitere ac veniā psequi
si restituat ablatū. Quid ei res-
pp' quā pctm eū reddidit. si red-
di pot. nō agit pnia sed fingit.

non est in pote-
stare nostra la-
chymari. ergo
videtur q. nul-
lus sit culpabi-
lis si non lachry-
matur. Item la-
chryme sunt ex-
terius. ergo cuz
ira possit pēte
re ceo sicut ha-
bens oculos. vi-
detur q lachry-
mario nihil fa-
ciat. Respon-
sio dicendum q
aliquis est du-
rus dupliciter. **P**s. cvij
Quidam ex na-
tura vel sicca-
te capitis. r ta-
lis est durus ad
lachrymas exte-
riores. Aliquis
est promp' ad
lachrymas exte-
riores pro dam-
no. sed non pro
peccato r iste di-
citur esse durus
culpabiliter. vel
qz secula culpe
preterite. vt negli-
gerit pnt. quia
pctm n' discutit
vt d. nec odit.
vel qz d. se cul-
pabiliter repurare
et forassis his
modis voluit
Aug. dicere ipz
culpabiliter dura-
d vltimo tamen.
mōn est dubiu.

Intelligentia hui' partis qz supra quesitum
est de potētia satisfaciendi. querit hic de mō. r
circa hoc duo pncipalit' queruntur. Primo que-
ritur de mō in generali. Secūdo qrit d modo in specia-
li. Circa pnmū querunt qruoz. Primo querit quid sit
satisfactio. Secūdo cui sit satisfaciēdū. Tertio p qua-
lia opera. Quarto p que.

Questio. j.
Circa quā sic peccat. Augul. diffinit satisface-
re et habet in ira. satisfacere e peccatoz causas
excidere r coz suggestioibus aditū nō indulge-
re. Videt pmo ista diffinitio siue notificatio supflua.
qz idem est p'ius peccatoz causas excidere r non cōsen-
tire sug. gestioibus. **I**tes videt diminuta. qz hoc totū
vere dicit de eo q a peccato cessat. ergo fm hoc cessare
a peccato hz cōpleta ratione satisfactiois. ergo nō opor-
tet amol' satisfacere. **I**tes videtur falsa cū dicit pec-
catoz causas excidere. quia hoc est solius dei. ipc enim

est qui delet peccata. **I**tes videt falsi implicariua cū
dicit peccatoz causas. peccatum em nihil est. ergo non
habet causas. quia causa est ad cui' esse sequitur aliud
Si dicas q nō habet causam efficientē. sed deficientē.
Sed tūc cum talis sit nostra voluntas. videt q opor-
et excidere voluntatē. sed non voluntatē potentia. qz hoc
est impossibile. Non voluntatez affectionū. qz hec est p
dei gram. Non voluntatē actuz. qz ista est p ipm pctm.
Si dicas q causa idem est qd occasioes. **L**ōra. nō
ē i nra p'ate vitare occasioes. r itez esto q eas vitet dū
nō peccet satisfacere. **I**tes ansel. diffinit satisfacere.
satisfacere ē honozē debitū deo ipedere. **Q**uerit ā quō
differat hec diffinitōes. r. ad pdictoz intelligentia nō rā
dū q hec notificatio triplr exprimit. Vno mō vt scōns
pars sit expositio pcedētis. vt sit sensus. satisfacere ē
peccatoz causas excidere. i. motiva r occasioes. et hoc
quidē est eoz suggestioibz aditū nō indulgere. tūc em
excidunt qn nullo mō admittunt. Alii exponit q mo-

Hiera-su per mat.

P's. cvij

43

tiva ad peccatū sunt duplicia. Quedā intra nos. et ista sunt excidēda. sicut punitas ad malū et difficultas ad bonum. vel etiā radices peccatorū. Quedā extra. et ista nō sunt introducēda. et quāntū ad hec duo genera duas ponit differētiās. Sicut tū puniti expositioni repugnat nū-

44 gatio. sicut repugnat relatio eius quod est eaz. Et ideo tertio modo dicitur ad satisfactōem cōpletā duo requiruntur scilicet emēda p̄sens p̄ culpa p̄terita. et p̄positū firmū in vi tando futura. et ista duo tāgunt in hac satisfactōe. Quārum ad emēda p̄ culpa perpetrata dicitur peccatorū causas excidere. nō em̄ p̄o culpa melius emēda fieri quā ea a se dolore et pena p̄cedendo removere. quā cum amore sequēdo perpetravit. Quātur ad firmū p̄positū de futuro dicitur. et suggestiōibus aditū nō indulgere. et p̄ h̄ parerit nō ad obiectū p̄mo. quod nō est nugatio. Et ultra quod sit differētia diffinitionū. quod hec diffinitio tangit recessus a malo. ista Anselmū accessus ad bonū.

45 Ad illud quod obicitur secūdo quod tota h̄z rōne satisfactōis qui potest a peccato cessare. dicendū quod p̄teritū causas excidere dupliciter est. Uno modo p̄ diuinā clementiā. Alio modo p̄ pugnā et violentiā. Primum modo opponit. secūdo modo accipit hic excidere causas p̄teritū per penalitates assumptas et p̄trarias p̄ quas violēter excidunt.

46 Ad illud quod obicitur tertio quod p̄cām nō h̄z cām rē. dicendū quod cās hic vocat occasiones. Occasiones autē duplices sunt. Quedā p̄m̄e. ut cēna splēdida est occasio edacitatis. Quedam remore. ut iuratio ad bonā cenā. Et quod bñ vult satisfaccere necesse h̄z occasiōes p̄iniquas excidere. et tales sunt in n̄ra p̄tate. remore autē nō.

Questio. ij.

Qui sit satisfactio faciēda. Et quod deo videt. Anselmū ita diffinit satisfaccere. Satisfaccere est honore debitū deo impēdere. Sed ei satisfactio impēdendo honore. cui honorem impēdimus. quod ergo honore impēdamus deo. satisfaccendū est deo. Item illi sit satisfactio quod erigit penā et emēda. sicut iste quod erigit penā a peccatore deo est. Gregorius autē homo punit autē deo. ergo satisfactio fit deo. Item huic sit satisfactio cui iniuriatū est p̄ culpā. sicut hic est deus quod p̄cām est sp̄itico incommutabili bono rebus commutabilibus adherere. ergo satisfactio p̄tate fit ip̄i deo. Item xp̄i satisfactio fuit exēplar n̄re satisfactōis. et inde non tūm exēplū trahit. sed etiā fundamentū n̄re satisfactōis. sed xp̄us satisfaccit patri. quod semel seip̄m obrulit oblationem et hostiā deo. ergo n̄ra satisfactio sicut est deo faciēda.

Item si satisfactio nō fieret nisi ecclesie. videt quod cum peccator exiret foris ecclesie nō teneret ad penā aliquā. ergo oēs euolarent. ergo frustra sūt suffragia ecclesie. et errant qui ponūt penam purgatoriā. sed hoc est contra fidem. Item si deus p̄teritū dētens cūq̄ iustificaretur totū dōnaret. malū remaneret inultū. et daretur vnicuiq̄ libertas trāsgredi contra deū simpliciter. et hoc est incōueniens. quia si h̄z. vniuersum fieret inordinatū. Item contra Aug. dicitur magis ponit in littera infidelitatis impietas est. ab eo qui iustus est et iusticia dimittit sperare veniā. Sed hoc est erroneū dicere quod dimittit veniā dōnet. ergo si dimittit. totū dōnat. ergo penā et culpā. ergo ip̄e amplius nō erigit nec oportet ei satisfaccere. ergo soli ecclesie. Item deus in p̄tritiōe dimittit culpam et penā eternā que excedit oēs penā tp̄ale imp̄portionaliter. ergo cū p̄tritiō nō excedat p̄fessionem imp̄portionaliter. nec cōtū ad penā. nec cōtū ad meritū. multo fortius nec satisfactiōne. ergo absolutū p̄teritū ab omni pena temporalit̄ cōtū ad deū. ergo deus nō erigit amplius rem. satisfactiōne. Item tanta potest esse p̄tritiō quod

let oēm penā et culpā et tunc p̄stat quod deus nihil erigeret satisfactiōis. Sed si talis veniat ad penam. pena satisfactiōis est ei imponēda. ergo videt quod satisfactio non fiat deo sed ecclesie quod est eius sponsa. Item confessio ultra p̄tritiōnez est solū necessaria p̄p̄t̄ recōciliatiōne faciēda ecclesie. et ideo fit hōi. et multo fortius de satisfactiōe que p̄sequit̄ p̄fessionē. Item videt quod ecclesia absolutū a maiori p̄tate pene satisfactiōne in huiusmodi relaxatiōibz. Sed nullus potest alicui relaxare nisi quod sibi debet. Item videt quod ista debet ecclesie. Item videt quod satisfactio non fiat deo sed magis ecclesie. Item dicitur quod cū p̄teritū peccat. se ad penā eternā obligat. cū autē diuina misericordia remittit culpā. et reatum pene et ne quod inseparabiliter adheret culpe. Sed quia misericordia non potest iudicare iusticie cuius est mala punire. ideo sic soluit a culpa et pena. ut non remaneat obligatio ad aliquā penam tp̄alem. Sed quoniam p̄teritū ip̄m offenderat et ecclesiam dāntificauerat. cōmisit dñs iudiciariā p̄tate super p̄teritū recōciliatiōne ecclesie. et in eos cōpromisit tanq̄ arbitros. ut sic inotesceret voluntas dei penitentibus p̄ sacerdotibus. et p̄ illos imponat penā p̄teritū. et dñs satisfacciat p̄ncipalit̄ et ecclesie p̄sequens. vñ satisfactio p̄tate de p̄teritū fit ip̄i deo. tamen p̄ ecclesiam et in ecclesia. et cōcedo rōnes ad h̄z inducetas. Ad illud quod obicitur quod non est speranda dimidia veniā. dicitur quod tūc veniā dimittit quā vñ mortale dimittit et reliquū tenet. et h̄ est incōueniens ponere quod deus quod iustus est posset p̄federari et reconciliari hōi in sua iniusticia p̄manenti. alioquin sumul esset amicus et inimicus. Nō sic autē est de aliq̄ pena tp̄ali. quod obligatio ad penā nō facit iniusticiā in eo quod vult solui. Ad illud quod obicitur quod in p̄tritiōe dimittit penam eternā. dicitur quod h̄ est quod ubi p̄ncipalit̄ op̄at misericordians. sed in satisfactiōe iusticia. In p̄fessioe vñ vtrāque vñ quā mediū tenet. In cuius signū fit ubi ligatio et solutio. et id nō est sile. Ad illud quod obicitur quod tāta p̄tate p̄tritiō quod totū remittit. dicitur quod verū est. sed quod ecclesie nō p̄stat. id est a sacerdote imponi. si autē sacerdoti constaret reputaret oīno sibi satisfaccitū. et tūc penā nō imponeret sed absolutū absolueret. Nūc autē in aliq̄bz de capit. sed deceptio est fructuosa. quod sp̄merita eumulant. et ecclesie imponēt. et vltimū satisfaccitū. quod cū dñs nō vult vltimū p̄teritū. reliquū in thesauris ecclesie habet repositū. Ad illud quod obicitur quod p̄fessio est p̄p̄t̄ recōciliatiōne. dicitur quod nō est soluta. p̄p̄t̄ h̄z. sed ad arbitradū penāz inf̄ hōiez et deū. quod soluta. tūc fit recōciliatio p̄fecta. Ad illud quod obicitur quod ecclesia absolutū a maiori p̄tate p̄teritū dicitur quod nō est remittēdo sed p̄ eo soluēdo d̄ thesauris suis. vel quod de plenarie cōpromissit i cos d̄bz plenitudinē tradidit p̄tritis. Quod autē hōz verū sit infra videbitur cū de relaxatiōibz ager.

Questio. iij.

Per quā op̄a debeat fieri satisfactio. Et vñ quod p̄ p̄nalit̄a. Gregorius in quādam omel. Iustus est ut p̄teritū tāto maiora inferat sibi lamētā p̄ penam quāto maiora intulit dāna p̄ culpā. Item rōne vñ quod p̄teritū corp̄o quod peccauit debito pene. sed in satisfactiōe soluit quod d̄z. quod p̄ penāz satisfaccit. Item vñ vniuersum remoueret inordinatū si p̄cām remaneret impunitū. sed p̄ satisfactiōne p̄cām punit. Item Gregorius dicit et verū est quod sicut in corp̄o lib̄ ita et in sp̄ualibz ē curatio et p̄trariū. sed p̄cām lib̄ dinosum p̄ delectationē cōmittit. et p̄ satisfactiōnez curatur. Item satisfactio d̄z esse p̄ penā. Item in p̄nā et eius partibz sunt p̄teritū de se iusticiā et vindictā sicut supra patuit. sed vindicta nō nisi p̄ penā sumit de p̄teritū. Item

Ite tra. Ansel. in li. cur de h. satisfaccere e bono/ ren debitu deo impedere. sed h. de ope bono. ergo n. foli p opa penala. sed p oia alia pot fieri satisfactio. **I**te no delectat de in penis mis. ergo no mag. pla cent opa penala deo q alia. sed p id qd magis placet a cu debet satisfactio meli. satisf. ergo re. **I**tem quedam sunt peccata que pperant cu tristitia. sed satis factio debet esse p contrariu. ergo sine pena. debet o his peccatis satisfactio fieri. v. puta sunt invidia z accidia re. **I**te satisfactoriu est penale p se loquido. ergo magis penale magis satisfactoriu. sed avaro e magis po nale dare obulu q largo dare marcham. ergo magis sa tisfactio p obolu q ille p marcham. Similiter pot obici in ieiunio z oratione. z h. est inconveniens q mali de malicia sua comodiu reportaret. **Q**uestio. ddm q est satisfactio p opa penala. z huius ratio e qd triplex. Prima e. qd ibi e honoris ablari redditio. v. bono e istu d. z h. reddere amplius qd si no abstulisset. z ideo reqrit vt no tm deo famulet p opatione bona. veru etia seipsum deiciat p pena assumptam. Secunda ratio e. qd est pmo deordinari reordinatio. z qd ordinariu q culpaz oprime ordinat in pena. ideo re. Tercia ratio est. qd ibi e infirmitas cura tio. quia infirmitas p delectationis calorem. curat p pe nalitatis algore. z id re. Quarta ratio est. quia ibi est debet absolutio. et quia peccat est debitor pene. ideo de bet p pena satisfaccere. Et h. patet pmo obiectu. Quia est debitu honoris veniens ex bono collato. et huc debe mus p gratiar actione. Et veniens ex madao iniuncto. et huc debent p obedientia et subiectione. Et veniens ex maiestatis impio. et huc debent p latrie adorationem. Et veniens etiam ex peccato commisso. et iste honor red dit deo p supbia punitio. et h. est in satisfactioe. **A**d illud qd obicit q no delectat in penis deus. ddm q veru e non ea ratio que ua pene. sed ea rone qua cu rantes culpam nram. et honoris etiam iusticia be ne delectat i eis. **A**d aliud ddm. qd est si in qbusda pec catis committit tristitia. radit tam est ex delectatione libi dinosa. **A**d vltimu ddm qd aliqd est penale nature. quia natura e. v. puta ieiunij abstinentia. et erogatio bo nor. in qbus sustentat huanam infirmitas. Aliqd ratio ne culpe et inordinatiois voluntatis. Prima penalitas respicit p se in satisfactioe. Secunda p no. et de ista se cunda opponit. **Q**uestio. iij. **R** **P**er que opa zringat satisfaccere. et assignant tria. scz ieiuniu. orio. et elemosyna. Et obicit pmo q vident su perflua. pmo rone elemosyne. qd Mat. xvij. d. h. gen. demomoz non exat nisi p orone et ieiunio. et no facit mentione d elemosyna. **I**te hierony. dicit q ieiunio sanant pestes corporis. orone pestes mentis. Sed. omne peccu aut e in qnametu carnis aut spūs. ergo oē pecca tum sanat ieiunio aut orone. et sic re. **I**te videt sup fluere orio et ieiuniu. qd d. Lu. ij. Date elemosynam et ecce oia munda sunt vob. ergo elemosyna e tra oē pec catu. qd supfluit alia. **I**te videt qd diminuta. qd tra ria contrarijs curant. Sed multo plura sut genera pec caroz. qd multo plura remedia. **I**te cum opus forti tudinis z patientie sit maius penalitatis. v. qd op sit magis satisfactoriu q ista. **I**te querit qd istozum triu sit magis satisfactoriu. Et v. qd orio. qd satisfactio deo recedat. s. orio e qd marie. vnt deo. qd re. **S**z v. qd ieiuniu. qd illud op e magis satisfactoriu qd e ma gis penale. s. magis penale e affligere carne. qd re. **O**x aut elyna v. j. ad Timoth. iij. et ecce respiz ad pie tate. pietas eni valz ad oia. qd re. **I**te obicit d pegru natioibz z flagellis dimis qd pene satisfactorie sunt. z n

vident sub his trineri. **Q**uestio. ddm q oio z ieiunioz et elyna qdlibet hoz accipit pue cōter z cōmunitime. **P**ropae oio e ascēsus ad deū ad aliqd reguādy. vel impetrādū. vel exoluēdū. Cōter oio d. fm qd cōprehē dit oēm actū. z replatue ad deū relatu. Cōmunitime fm qd cōprehēdit oēm bonū actū. fm qd dicit. nō cessat orare qd nō cessat bñ facere in glo. j. ad Timoth. v. Si mlit ieiunū d. pue afflicto carnis fm gustū. Cōmu niter ois carnis afflicto qd sūst in vigilijs z flagellis et ieiunijs. pue dicit. Cōmunitime d. ieiunū absta nēta ab oī mortali. Esa. lviij. h. e ieiunū qd elegi. dis/ solue re. Similit elyna d. pue op pietatis impen/ sum primo ad releuādā indigētiā corpālē. Cōter. om ne op pietatis primo impesum siue spūale siue cor porale. Cōmunitime d. oē op mie siue primo siue sū bi impesum. fm qd dicit Aug. q elyna hoīs d. incipe a semetipso. iuxta illud Eccl. xxi. miserere aīe tue pla cens deo. His p suppositis. ddm qd hec tria put gres satisfactoris dicunt. accipiunt nō cōmunitime. nō p pue. sed cōter. z nō pater coz distinctio z sufficientia manifeste. His pmissis ddm qd sufficientia z distinctio harū pū pōt accipi fm appropationē z fm pietatē. Scdm appropationē. cuz eni triplex sit radiū pēi sic d. j. Jo. ij. Aut zcupiscētia carnis z tra hāc est ieiunū. Aut zcupiscētia oculoz. z tra hāc est elemosy na. Aut supbia vite. z tra hāc est oio. h. dico fm ap/ pationē. qd vnuqzqz hoz valet. tra oēs. Appro piate tm magis opponit sicut dicitur est. z et h. pater numer. z sufficientia. Per pietatē pōt sic. op penale aut. Ordinat nos ad deū. z sic est oio. Aut ad nos z sic est ieiunū. qd macerat carnē nram. Aut ad primuz et sic est elyna. z sic p sufficientia fm illud Timoth. ij. so brie z iuste z pie viuam. **A**llē pōt accipi fm recon ciliationē. qd pōtione deo recedat. Quia sic dicit Aug. in sermōe dñi de monte. si vis orōne tuā volare in celiū. fac duas alas. s. ieiunū z elynā. **L**ob. xij. bo na est oio cū ieiunio z elyna. **A**llē accipit sufficientia qd duplex e vita. s. actiua z pteplatiua. qd ad ptem/ platiuā oio. qd ad actiuā elyna. vt aut hō sit disposi tus ad vtrūqz sic e ieiunū. **E**t dicitur pater obiecta. **D**ō eni d. qd oio sufficit cū ieiunio. ddm qd accipit ibi cōmunitime oio nō fm qd est p satisfactoris. Simi liter cū d. qd elyna oia mūdat. **A**d illud qd obicitur qd deberet esse plura. ddm q ista fm qd cōter dicuntur multa genera operū cōprehēdit. nō tra tm. z sic pater illud. **A**d illud qd obicit de pātia p. p. nā pāten/ tia put pōt remissionē. tunc sub elyna. put affli ctionē z macerationē tunc sub ieiunio cōter dicit. z sic altera ps satisfactoris. **A**d illud qd querit qd est magis satisfactoriu. ddm q vnuqzqz hoz fm ap/ pationē suā. **I**n si generalit loquimur. ddm q in sa tisfactioe duo sunt. s. vitatio culpe. z tra hanc valet marie oio. Secudu est augmētū grē. z ad hanc marie valet elyna. qd hō facit sibi amicos q impetrat gratiā Terciu est solutio pene. z h. marie e in ieiunio. z h. e in sumū in satisfactioe alia duo preponderat.

Questio. ddm qd querit qd mo do satisfaccidi in spāl. Et circa h. qd querit que runt. **P**rimo qd d. qd d. fieri elyna. Secū do vtrū ieiunio zringat satisfaccere. Tercio vtrū zringat satisfaccere orone. Quarto z vltimo queritur de re stitutione. **Q**uestio. j. **L**itea quā pcedit sic. Cōmunit d. qd elyna d. fieri de rebz ppijs iuste acqstis z necessarijs. Et qd solū de re bus ppijs v. qd dicit tus q nō pōt alienari possessio

quartus

Marginal notes on the left side of the page, including the word 'quartus' at the top.

58
59
60
61
62

nisi a dño. s; cū elyna dat possessio alienat. q; sic ipsi
 us paupis recipiatis. q; nullus p̄t dare elynā nisi q; bz
 p̄t. 7 sup rem t̄palē bz dñi. ¶ Itē h̄ p̄bal ex t̄ctu
 biblic. Prover. ij. honora dñm d̄ tua suba. 7 de p̄miris
 frugū tuarū da paupibz. ¶ Ex autē solū d̄ iuste acq̄si
 tis oñdit Eccl. xxxij. Immolātis ex inq̄ oblo ē mā
 culata. Et infra. Dona inq̄rū nō p̄bat altissimus.
 Itē Greg. in moral. elyna redēptoris oculi placet. que
 nō ex illicitis vel inq̄tate p̄git. sed q̄ de rebz p̄cessis
 er iuste acq̄sitis. Et iterū ip̄e dicit. nō est cōp̄rāda ele
 mosyna si paupibz dispenset. qd̄ ex illicitis r̄bz acq̄si
 tur. ¶ Itē q; de necessarijs v̄. Illud enī nō est necessa
 riū ad qd̄ q̄s alias tenet. S; q̄libz tenet ad dādū sup̄
 sua paupibz q̄rūcūq; sit sine p̄cō. Lu. xj. qd̄ superest
 dare elynā. ḡ r̄. ¶ Itē Greg. in omel. sup̄ illud. facite
 dignos fructū p̄ntē. q; se nouit nō vlla illicita cōmisi
 se. d; a licitis abstinerē. q; si abstinentia satisfactoria nō
 est illa q; est ab illicitis. sed q; a licitis. v̄r s̄it q; elemo
 syna satisfactoria sit illa q; nō est de sup̄fluis. sed que d̄
 necessarijs. ¶ Ad oppositū q; nō debeat esse de neces
 sarijs (v̄r resoluēdo siue destrūēdo incipiam?) v̄r. quia
 vnūq;sq; tenet se maḡ q̄ alterū diligere. q; tenet sibi
 necessaria referuare. ¶ Itē dare necessaria v̄re b̄nā
 ne est superrogatiōis. sed nullus sacerdos p̄t impo
 nere opa superrogatiōis. q; nec talē elynā. si ḡ elyna il
 la q; est imposta a sacerdote ē satisfactoria. nō oportet
 q; sit de necessarijs. ¶ Itē v̄r q; possit cē de iuste acq̄
 sitis. q; Lu. xv. d̄. facite vobis amicos de māmona
 inq̄tatis. Glo. inq̄tatis b̄n̄ disp̄sata. n̄t in iusticiam.
 ¶ Itē aug. in q̄nibz ego. q. xij. q; habetis. alid d̄ ma
 lo. facite inde bonū. ¶ Itē h̄ querit si mercenē vel vsu
 rarij vel alcaro d̄ lucro suo possint facere elynā. cum
 oēs h̄ malo mō acq̄rāt. ¶ Itē v̄r q; non oporteat fieri
 ex p̄ris. q; filij israel abstulerūt vasā. q; p̄rioꝝ Ero.
 xv. 7 postea obtulerūt in vsu tab̄naculi Ero. xxxv.
 ¶ Itē si h̄ cē verū. cū mulier er filij et monach⁹ non
 habeat dñm. v̄r q; nulla elynā p̄t facere. qd̄ falsū ē.
 cū magis tenet cē hospitalē. et frequē mulieres p̄
 dent q; viri. ¶ Itē d̄m q; illud ē necessariū ad h̄ q; ele
 mosyna sit satisfactoria. s; ille q; tribuit. iusto eaz ti
 tulo habeat. et tenere et possidere possit. si enī alij ha
 beat. pot̄ tenet reddere q; dare. Nō ḡ querit v̄rū ne
 cesse sit elynā dare d̄ p̄rio. d̄m q; aut d̄ p̄rio q; ba
 bet p̄ncipale dñm alienat. aut q; ab alio bz sibi com
 muniū officij admistrādi. P̄mo nō simpliciter p̄t
 facere ille q; h̄ p̄rio. sc̄do mō nō p̄t facere sup̄iori p̄
 hibere vt monach⁹ q; admistrat res 7 bona monasterij
 ex mādato abbatis p̄t v̄rioq; elynā dare. si autē iste ve
 ter. n̄ p̄t nec d; An̄ canō. xij. q. j. certū ē q; mōch⁹ nihil
 h̄re vel dare v̄l accipe sine sup̄ioris licētia d; nisi for
 te ille q; indiget sit i certēma nēciare tūc nō d; obedire
 abbati. q; m̄afesse faceret v̄ra d̄m. S̄it̄ iudicādū est
 de muliere si nō habeat d̄rē vel aliqd̄ iuxta d̄rē q; con
 tra mādātū viri nō p̄t elynā facere. si p̄cia dicitur ei
 q; vir nullo mō velit. s; non d; sibi fo:mare p̄ciam q;
 vir p̄bibeat modū. s; sup̄fluitatē nisi m̄afesse viderit
 volūtatē viri ad oppositū. Si ḡ obijciat de filijs isra
 el q; furati s̄. d; q; dñs trāstulit dñm. 7 reuera n̄ fuit
 ibi furtū. ¶ Ad illud qd̄ obijciat q; sunt male cōditōis
 monachi. d̄m q; nō. q; vnica t̄palū dimissione si vere
 dimiserūt. t̄palia. m̄cuerūt t̄m̄ q̄tum in multis. 7 p̄re
 rea bona volūtas supplet qd̄ deest ex māu. ¶ Ad illd̄
 qd̄ querit de male acq̄sitis. d̄m q; quedā sunt male ac
 quisi in quibz trāstulit dñm 7 non cōpetit repetitō

63

64

65

et talia nō est necesse restitu. 7 p̄t licite retinēri v̄r et
 um p̄stibuli. 7 lucrū bistriōis. 7 talia p̄t et in elynā
 sed tamē non d̄ber recipi in oblationē si sit publicum
 p̄ter reuerentiā altaris. 7 p̄fusione peccati vt respici
 scant. Et h̄ est qd̄ d; Deut. xxij. Non offeras merce
 dem p̄stibuli. Queda autē sunt in q̄bz non trāstulit dñm
 um. sed comp̄tur repetitio vt in furto 7 rapina. 7 d̄ ra
 libus non p̄t fieri nec oblatio nec elyna. sed d; fieri
 restituro. Ad h̄mōi autē gen⁹ reducunt oia que iniusto
 titulo 7 mala fide possident. q; iniust⁹ titulus p̄ nullo
 est habendus. ¶ Tale autē fidei possessor d; qui p̄tra le
 gum mādara merca. talia sunt q; habent p̄ symoniā et
 vsurā. 7 ideo de talibz nullo mō nec p̄t nec debet fieri
 elyna. Si h̄o querit de alcaro. d̄m est ḡnālī q; ma
 le fidei possessor est 7 iniusto possidet titulo. 7 ideo nul
 lo mō p̄t nec debet sibi tenere qd̄ lucrū est. cum tal
 ludus sit turpis 7 reprob⁹. 7 p̄tra d̄m 7 p̄tra oia tu
 ra. Verū tamē tenet restituere. distinguit aliq;. quia
 aut ille p̄nes que lucrū est. est talis p̄sona q; r̄bz su
 is p̄esse non p̄t. v̄r pura minor: siue pupillus. surdus
 mutus. p̄peruo morbo languidus. 7 sic tenet restituere.
 Si autem sit talis p̄sona q; potuit amittere. aut tra
 ctus est ab illo 7 induc⁹. aut nō. Si tract⁹ fuit ab illo
 nō tenet ei restituere. q; illi non comp̄tur repetitio in
 vindictā peccati. sed p̄t inde facere elynā. Si autem
 ip̄e tract⁹ cum non potest elemosynā facere. sed tenet
 restituere saltem in foro p̄cie. quis licet nullus velit
 amittere. tamē q; non vult amittere nec ludere. s; in
 ducit. minus culpabil⁹ videt. 7 alius q; induc⁹ magis
 et ideo iste nō debet d̄nificari. nec autor: nec inductor:
 in aliq; meliorari. nulli tamē licet ei h̄ aliquid lucrū acq̄
 quisitū in p̄rios vsus p̄vertere. S̄it̄ iudicādū est d̄
 romeamētis. 7 d̄m q; in illis p̄citiōibz quas h̄nt iux
 tra se bona nō trāstulit iniuste. sed in vsus pauperū
 p̄vertunt. p̄pter ludū in: onestare. 7 iuris interditiōnē
 ex his p̄ter obiecta. Nō enī dicit q; de iniusto non po
 test fieri elyna. intelligit de eo qd̄ iniusto possidet et
 iniusto titulo. Nō obijciat ad p̄tratiū peccatū fm̄ aliam
 viam. ¶ Ad illud qd̄ obijciat d̄ nēcijs 7 sup̄fluis. d; q;
 g; nēcijs d; duplici. Vel fm̄ nature artitudinem. vel
 fm̄ cōem vsu viuidi. Si fm̄ artitudinē. non tenetur
 nec oportet ei imponi qui p̄nt. quia h̄ est p̄fectionis
 illoꝝ qui totū vitā expectat a christo sicut sunt viri q;
 sunt i statu p̄fecto. 7 ideo si fiat elyna d; fieri de eo qd̄
 sup̄est h̄ic nēcio. 7 b̄n̄. est satisfactoria. Alio mō d̄
 citur nēcijs qd̄ expedit h̄o fm̄ cōem modū viuidi.
 De q; dicit aug. q; multa sup̄flua h̄re p̄bāmur. si sola
 nēcia tenent. 7 de tali sit p̄re elyna satisfactoria. de
 sup̄fluo h̄o nō sit q̄rū est de rigore. iusticie. Tamē cre
 do q; diuine miē benignitas tāta ē q; totū acceptat. et
 q; si p̄nibilo saluat nos 7 sic parer̄ q; ad v̄rāq; p̄re.
 ¶ Questio. ij. m
 An̄ ieiunio 7 t̄ngat satisfaccere. Et q; sic v̄r. quia si
 satisfaccere est cās p̄tōꝝ excedere. 7 deo honore p̄pe
 nam reddere. cū in ieiunio carnis incentiua excedant.
 et h̄o sc̄ipm̄ puniat. parer̄ r̄. ¶ Contra. Joek. iij. sc̄r̄d̄
 te corda v̄ra 7 nō vestimēta. g; non facit v̄m̄ deus in af
 fectiōne carnis sed mētis. ¶ Item. j. ad Timoth. iij.
 copalis ei eratario ad modicū vitis ē. sed pietas ad
 multa. Sed satisfaccere multū erigit. ergo r̄. ¶ Item
 cum satisfaccere sit causas excedere p̄tōꝝ. illud b̄. pu
 nire est satisfaccere qd̄ est causa peccati. sed h̄ est co: nō
 os vel caro. Mat. xv. nihil qd̄ intrat in os comēnat
 boiem. sed de corde exiit. ergo r̄. ¶ Itē iudex iustus

66

67

68

69

punitio no aduertit instim, sed in actorem sceleris. Un no punit gladi sed homicida. ergo cu caro no sit instim sicut instim motu. patet rē. **I**tem caro ē inimi cus nri spūs. Gal. v. hec sibi adiuicē aduersant. **S** Mar. v. di diligite inimicos vros. bñ facite rē. **I**tem qd cōe est apud oēs est naturale. Sed Eph. v. dñcō vnq carnē suā odio habuit. ergo naturale ē carnē so uere. ergo affligere ē ptra naturā. sed pnia est regres sio ab eo qd est pter naturā. ergo ieiunū nō est ad sat isfaciendū in pnia. **I**tem qui carnem affligit amittit vitā r accelerat mortē. qz est in eo maior. consūptio et minor. restauratio. sed q accelerat mortē est homicida. etiam si longo tpe differat non refert. Un hiero. Nō refert vtrū paruo tpe vel magno interimas. ergo q tei tunat est homicida. **I**tem pnie opus discretū r pno sum consistit in medio. sed ieiunū nō consistit in me dio imo declinat ad indigentiam. ergo nec pnie est nec virtutis. **R** ddm q ieiunū est opus satisfactoriū fm q ipc dñs dicit Mar. xviij. h gen? demorior nō eicit nisi in oīone r ieiunio. Est inq satisfactoriū libe rando a pena cū sit penale. r ideo est placitū. qz corpis et spūs est reordinariū. Ut corp? spūi non repugnet cōrūmaci. Prouerb. xxiij. Qui delicate a puericia nu trit feruū suū. sentiet illū contūacem. Ut spūi subijcia tur totalit. j. ad Loz. ix. castigo corpū meū r in ser uitate redigo rē. Ut nō cruciet eternalit. L cci. xx. est q multa redimat modico pēio. Et Eccl. iij. Diem pro anno dedit tibi. Ut glorificet eternalit. ij. ad Loz. iij. id qd est in pnti momētancū r leue tribulatiōis nīe rē **A**d illud ergo qd obijcit in cōtrariū q n placet deo rē. ddm q deo nō placet afflictio carnis siue ei? mace rario fm se. sed qm in ea punit spūs. quia dolor nō est carnis sed aīe in carne ut dicit aug. r inqtrū talis pēa pcedit a pena doloris spūal. vt nō sicut hypocrita ex teri? tm punit. Et ptra h est illud Joel. qz non dōle bant aīo sed signo. **A**d illud qd obijcit q ad modū cum valet. ddm q h est. vel qz vni soli. vel ad modicū comparatiōe pteratis. **A**d illud qd obijcit q caro nō est causa. ddm q r si nō sit cā. est tm occasio. occasiōes aut sunt pēide. **A**d illud qd obijcit q est instim. ddm q duplex est instim. f. segatū r h nō est punitiōn er. pūctū qle est caro r h est punitiōn. qz h punito pu nitur spūs. **A**d illud qd obijcit q fouēdas ē inimi cus. ddm q caro fouēda ē r seruāda. sed iūmicitia car nis nō est fouēda. imo ad r cordiā spūs reuocāda. r qz h sit p ieiunū r flagella. ideo ē punitiō. r p h patet q naturale est carnē diligere r fouere. sed carnis lasciuā fouere ē corruptiōis r vicij. **A**d illud qd obijcit q diminiuit vitā. ddm q diminucere vitā qd accelerare. aut ē ex intentiōe. aut pter. Si ex intentiōe pctm est. r sic intelligit hiero. Aut pter intentionē. r tūc aut dan do opam rei licite. aut nō licite vel vtrij. sed illicite vel male. pmo nō non est pctm sed scdo. **A**lū tm dicunt q abstinentia nō accelerat mortē. sed tm non credo. imo quis abstinentia bñ accelerat. **A**d illud qd obijcit q nō est mediū in ieiunij. ddm q imo. sed h nō est me diū sobrietatis sed mediū iusticie. qz ieiunio punit qz suam carnē. sed in hac punitiōe seruandū est ita mediū vtrū nec nimis lente punit ita q vicia carnis viuāt nec ita acerbe vt natura deficiat. vnde b. oportet car nez repmēre non extinguerē. Nec istud impedit qn sit mediū. qz ad extremū declinat. Nam in pntictia mediū est. fere oīs sustinere. in pntinentia etiā sp abstincere **Q**uestio. iij. n

Utrum contingat satisfaccere oratione. r cum duplex

fit oratio. f. mentalis r vocalis. querit que magis sit satisfactoria. Et videt q mentalis. quia veraciter ora re est vt dicit Greg. amarus in compūctiōe gemitus non ornata verba resonare. ergo videtur q vera ora tio r satisfactoria non sit in verbo r cantu. sed i lachry mis r fetu. **I**tem Marth. vj. orantes nolite mul tum loqui sicut ethnici faciūt. sed si vocalis oīo adde ret a d satisfaccione non esset parū loquendū sed mul tum. ergo rē. **I**tem oratio facit hominem tendere sur sum. sed ratio non pōt ferri sursum qdū sollicita est circa ea que sunt deorsum. Sed qn pōfert sermonem intenta est circa quid creatū. ergo si oīo que magis fert sursum est oīo mentalis. r ista est magis placita. hec ē magis satisfactoria. **C**ōtra oīo est satisfactoria que est penalis. sed hec nō est oīo mentalis sed vocal. Nā mentalis est oīo suavis sicut dicit Eccl. x. musce mo rientes pcedūt suauitate vngēri. **I**tem illa que est p cipe satisfactoria pēcipue debet imponi a sacerdote. s3 sacerdos imponit oīone vocalē non mentalē. ergo rē. **I**tem oīo mentalis si qua ē satisfactoria est illa qua oratur cū gemitib. sed hec est pntictiōis. f. plāgere pec catum. r pntictio diuidit ptra satisfaccione. ergo talis oīo nō est pars satisfaccionis. **I**tem plus laborat q laborat corde r lingua qz qui corde tm. sed laborare p mo modo est in oīone vocali. corde vō tm in mentali. ergo videt q vocalis sit magis satisfactoria. **R** d dī cendū q vocalis oīo ordinat ad mentalē r non ecouer so. fm hoc intelligendū q quedā oīo est pure mentalis quedā pure vocalis. quedā media. Pure mentalis est qn labia non mouent. sed cor ad deū loquit. Pure vo calis qn nihil cogitat in his que dicit nec in gñali nec in speciali. ita q refert intentionē ad sensum verbo rum vel finē. sed cum orat fabricat castra. r sic mental simpliciter excedit vocalem. Alia est mixta. in q. s. orat mentalit r vocalit. r de ista distinguendū. qz aut veri ba illa impediūt affectū. quia sic infāmar? est q imē diare fertur in deū. r tali vtilior est oīo mentalis. si aut tuat vtilior est vocalis. r multi sunt tales. r maxime ille qui non sunt vtri spūales. ad qm affectus puocā dos instrure sunt vocales oīones. Si querat que oīo sit satisfactoria. credo q oīs. quia nulla est in q non la borent virtutes aīales. r qm delectant spūs. tm caro frequenter tabet cit. r virtutes aīales min? sunt intēre gimini corpis. Credo tm q illa inter ceteras est satisfac toria magis in qua accendit homo ad gemitū. qz hec ē in qua deus maxime delectat. Unde quis illud est gra rie spiritualis. ideo nō imponit a sacerdote. sed pambulum ad illud. f. oīo vocalis. r quia non est status in vocibus. sed ordinatur ad intellectū hinc est q dñs r grego. mittit a vocali oratione ad mentalem. **A**d il lud qd obijcit q impedit ne feratur. ddm q falsum ē. imo excitat affectum repidū. nec est homo diuisus. im mo vis inferiori superiori cooipatur. **A**d illud qd obij citur q vocalis magis est penal. ddm q verū est cere ris paribus. **A**d illud qd obijcit q oīo gemebunda spectat ad pntictiōē. ddm q verum ē. Sed super illā addit postulationē. sicut publican? ptebat a dño in templo remissionē. r sic patet illud. Sic ergo hic sum ma dicitur q oīs oīo ex charitate facta. si recte fiat. pe nalis est r satisfactoria potest esse. quia nunq est ita delectationis qn sit penalis antecedent. vel psequenē vel pcomitant. Illam tamen inter oēs pēcipue satisfac cit que est magis gemebūda. r i qua maior clamor cor dis est ad deum p venia pctōz. hec autem in aliquibus est mentalis in aliqibus vocalis. Unde notandū q trū

111

78

79

80

81 pler est ratio que vocalis oratio est instituta. Primar potissima est ad affectus ascensionem. Tñ beda sup illud Mar. vi. Pater noster etc. Non his solis verbis orat sed alijs prentis sub eodem sensu quibus cor noscitur accendit. Secunda ratio est ad intellectus instructionem. Tñ Beda ibidem. orationem breuibus verbis composuit. quibus nec opus est loqui ad eum qui omnia nouit. sed ut qui cum deo agit disceret res que oraret. non verba que diceret. Tertia ratio est ad faciliorem recordationem. unde super illud Mar. vi. nolite assimilari eis. glo. non apud deum agendum est verbis sed rebus. in mente cordis. affectu simplici. que enim diuinus non cum deum sed nos tempore orandi recordamur. Et sic pars ratio institutio orationis vocalis. quia per se metale est quaz dicitur precipue acceptat. et illa magis ad remissionem et satisfactionem in qua cor magis contra peccatum intendit. ideo perutile est per orbibus orationes frequentare in quibus fiat mentio de male commissis sicut fuit oratio manasse.

¶ Ductio. iij.

Utrum restitutio sit pars satisfactiois. Et sic videtur quia aliquo peccato peccatum in deum immo. aliquo in deum et proximum ut rapina. Sed constat quod satisfactio in dicitur in turbe. ergo satisfactio debet in hoc deo et primo. sed satisfactio fit primo per restitutionem. ergo etc. Item qui peccat per curiositatem nullo modo melius satisfactio quam per ieiunium. obicitur ergo qui peccat rem alienam auferendo. non melius satisfactio quam restituendo. ergo etc. Item per simile ostendit. quia si duo sunt raptores quorum alter est de restituendo. alter non. maiorem penam imponit sacerdos ei qui potest restituere maiorem et qui non. ergo restitutio facit ad satisfactioem. Item si satisfactio est causa peccatorum excidere. sed causa que raptus in peccato est est quia rem alienam abstulit et detinet. ergo satisfactio est per restituente redditionem. quia hic peccati causa excidit.

82 Contra. peccatum corporis est peccatum quia in deum est. et quod dei deformat imago. non quia in alium similem. quod tunc leo peccaret cum aliud animal comederet. Tñ in ps. tibi soli peccauit. ergo satisfactio facienda est soli deo. Sed hoc non est per restitutionem. quia restitutio respicit proximum directe. ergo etc. Item satisfactio est per penam ad quam homo non tenetur alias nisi per culpam et hoc iudicium sacerdotis. sed ad restitutionem rei aliene tenetur corpus quod occupat aliena et iudicium dei sive sacerdotis. Item si est pars satisfactiois cum satisfactio nulla sit sine charitate. nec restitutio sine charitate. sed hoc falsum. ergo etc. Item cum sint tres partes satisfactiois scilicet ieiunium. oratio. et elemosina. queritur sub qua illarum continetur. et cum sub nulla. patet etc. Respondendum quod circa hoc duplex est opinio. Quidam dicunt quod restitutio non est pars satisfactiois. sed fundamentum. Quaedam enim requirunt ad penitentiam. sive satisfactio.

¶ Distinctio. xvj. assignat partes penitentie ut est ecclesie sacramentum. et determinat primum de partibus integralibus penitentie.

In perfectione autem penitentie tria obseruanda sunt. Supra egit magister de penitentia in sua generalitate. In parte ista agit de eius partibus. Et quoniam principalis pars penitentie ut est sacramentum ecclesie est confessio. ideo primo assignat partes penitentie. Secundo vero principaliter et specialiter agit de confessione et de his que spectant ad eam. infra dist. xvij. hic oritur questio multiplex etc. Prima pars duas habet secundum duo genera primum. que

nem ut fundamentum. et talia sunt peccati dimissio. et aliena rei restitutio. Quaedam ut expeditio. ut vitare prauam societatem. Quaedam ut satisfactio. ut ieiunium. oratio et elemosina. Quaedam ut perfectio. ut sunt opera supererogationis. Lu. x. quodcumque supererogaueris reddam tibi. Et ratio eorum est. quia culpa proprie est in deum. et quia satisfactio per penam arbitratam in arbitrio sacerdotis. Sed alia opinio est. quia restitutio est opus satisfactorum si fiat in charitate alioquin non. Sicut nec alia opera. Possent tamen dici quod satisfactio dicitur communis et proprie. Communis. omne opus per se voluntarie assumptum. siue ad quod tenetur iudicio dei siue iudicio sacerdotis. et sic restitutio est opus satisfactorum et eius pars. Et autem dicitur satisfactio proprie per penam voluntarie assumptam ad quam non tenetur nisi ex culpa et iudicio sacerdotis. sic non est pars eius. quia restituere tenetur. quia habet rem alienam secundum omne ius. etiam si sacerdos nunquam imponat. Rationes igitur ad primam partem procedunt de satisfactioe dicitur communis. aliter procedunt omnes ex insufficienti. Ad illud vero quod obicitur ad oppositum quod peccat solum in deum etc. dicendum quod verum est per se. Sed tamen quia homo est imago dei. et honor et a honoratio imaginis ad proximum refertur. ideo quod spiritus ex charitate diligit. diligit debet homo in quantum imago. sic etiam in spiritu peccat. potest. Vel aliter dicitur. quod aut intelligitur de eo qui non habet superiores ad puniendum. aut intelligitur primo et principaliter de peccato quod non est in proximum extra. sed per substantiam intra. Ad aliud patet responsio quia obicitur de satisfactioe. proprie dicitur. Ad illud quod obicitur quod non est sine charitate. dicendum quod satisfactio quia deo non potest esse nisi in charitate. restitutio quia proximo extra potest esse. sed ad hoc quod placeat deo oportet esse in charitate. Ad ultimum dicendum quod ad nullam illarum partium reducitur. quia sunt satisfactiois proprie dicitur. Ad illud autem quod obicitur ad contrarium quod peccatur in proximum. dicendum quod non peccat in proximum nisi per accidens scilicet quia offendit deum in proximo. et ideo soli deo satisfaciendum est. Nec illi qui dicunt restitutionem esse satisfactioem. ideo dicunt quia per ipsam homo satisfaciatur proximo. sed quia dum aliquo modo reddit rem quam diligit et possit de facto tenere amore dei et mandato sacerdotis restituit. Veruntamen non est restitutio proprie satisfactio sed inchoatio. Sed cum de proprio aliquid dat. tunc recte dat honorem deo et superaddit. ideo satisfactio. Ad illud quod maior penam imponitur. dici potest quod hoc est quia rem proximi dissipauit. Ad illud quod obicitur quod non potest melius curari. dicendum quod falsum est. imo melius curat quod si dat de proprio.

dam enim sunt partes integrales. quedam subiective. In primo agitur de integralibus ex quibus constat penitentia perfecta. Secundo de subiectivis. ibi. Predictis vero adiacendum est quod tribus modis agitur penitentia. Prima pars habet tres. In prima assignat illos partes ex quibus penitentia integratur confirmans auctoritate christofolosi. et augusti. In secunda tradit modum secundum quem vera penitentia constituitur. ibi. Ideo distinctio penitentie. In tertia determinat modum in eodem modo quidam non veram penitentiam faciunt sed falsam. ibi. et sicut sunt digni fructus penitentie.

In pfectione autē pnie tria obseruāda sunt. Quae
ritur vni illis tria sunt partes pnie subiectiue vel inte
grales. Et q̄ nō sūt integres videt. q̄ totū nō p̄dica
tur te p̄te integrati. sed p̄teri est penitēre. et similis p̄fu
teri est penitēre et satisfaccere. q̄ nō sūt pres integres.

Si tu dicas q̄
istud fallit i ro
to omogēo. q̄
q̄libet ps panis
ē p̄tis. obz. q̄ ro
tū omogēu bz
pres vni natu
re. pnia autē nō
bz pres vni na
ture et p̄sonis.

DI. XVI.

Jo. os au
tecum.

Aug. d ser
mone habi
to in mōre

Assignat illas pres ex quibus
penitētia integrat. p̄firmans
autē chryso. et aug.

De perfe
ctōe autē pnie tria
obseruāda sunt. s.

Compunctio cordis. p̄fessio oris.
satisfactio op̄is. Tū ioh. os au
reū. Perfecta pnia cogit pctō
rem oia libent̄ ferre. i corde ei
p̄trito. in ore p̄fessio. in ope to
ta hūilitas. hęc ē fructifera pe
nitētia. vt sicut tribus modis de
um offendim. s. corde. ore. et
ope. ita tribus modis satisfacia
mus. Sūt enī tres pcti differē
tie vt ait aug. et i corde. et in sa
cto. et i p̄suetudie vel x̄bo tāq̄
tres mortes. vna q̄si domo. s.

compunctio cordis. p̄fessio oris.
satisfactio op̄is. Tū ioh. os au
reū. Perfecta pnia cogit pctō
rem oia libent̄ ferre. i corde ei
p̄trito. in ore p̄fessio. in ope to
ta hūilitas. hęc ē fructifera pe
nitētia. vt sicut tribus modis de
um offendim. s. corde. ore. et
ope. ita tribus modis satisfacia
mus. Sūt enī tres pcti differē
tie vt ait aug. et i corde. et in sa
cto. et i p̄suetudie vel x̄bo tāq̄
tres mortes. vna q̄si domo. s.

vtis saluat in q̄libet pre. Tū rō tote aīal ē in hoīe. S̄z
p̄trito nō ē tota et p̄fecta pnia. nec p̄fessio. q̄ n̄ sūt sub
iectiue. Itē nūeratis p̄ribz subiectiuis nūerat totū. Si
ē iste sūt pres pnie subiectiue. euz sūt tres. tres sūt pe
nitētie. aut ergo penitētie tres virtutes. aut tria sac̄
menta. quorum vtrūq̄ falsum est. p̄ dicendam ad
hoc q̄ pnia sumit duplici. s. p̄ pnia h̄ute et p̄ pnia sa
cramēto. Si loq̄mur d̄ pnia h̄ute. sic p̄trito et p̄fessio
et satisfactio n̄ sūt pres integres s̄z p̄tritu. Sic enī
ab̄yina cōtra p̄les egredūit potētie. sic ab vno habitu
p̄les act̄ p̄sequūit. h̄t enī pnie ordiat hoīes vt puniē
do se faciat emēda fm oīe. for. et d̄ q̄libet hoz actuum
denoiationes recipit ab habitu vt penitēre dicat. et sic
vt h̄ic rōne p̄riū subiectiuarū. Sed reuera non h̄nt. q̄
p̄fessio et satisfactio nō est pnia. sed actus egrediens a
pnia. similis satisfactio et p̄trito. Si aut loq̄mur d̄ pe
nitētia sac̄o. sic sūt pres integres q̄trū ad eē p̄fectuz.
vñ rōnabilis loquit m̄gr cū dicit q̄ in p̄fectōe pnie rē
et sic patet q̄ nullū hoz est p̄fectuz facim sine alio. Et
si tu ob̄icias q̄ n̄ h̄nt eē simul. ddm q̄ q̄uis nō sūt s̄l
actu. sūt tū simul voto vel effectu. vñ q̄n q̄s p̄teritur
bz p̄fessione et satisfactōe in p̄posito. et q̄n q̄s satis
facit p̄terit. et bz duoz p̄cedētū effectu. et sic parz illud
2. Ut sicut tribus modis deū offendim. ita tribus mo
dis satisfaciam. rē. Sedm h̄ vt q̄ satisfactio n̄ d̄z dū
stingui p̄tra alias pres. Itē si tribus modis ē satisfaccere
fm triplicē modū peccādi. q̄ q̄ peccauit i corde. n̄ vt q̄
debeat sibi imponi pena i carne. q̄ p̄ q̄s peccat. p̄ hęc
et puniet. tūc q̄ p̄ nullo pctō sp̄iali ē imponēda satis
factio. et illud ē m̄ifeste falsum. cū pctā sp̄ialia sūt q̄
uioza carnalibz. q̄ q̄ p̄nunt a deo. et q̄ debet pu
niri a sacerdote. q̄ ddm. q̄ satisfactio dicit duplici.
Uno q̄m satisfactio dicit ipsa recōciliatio. et sic q̄ oēs
pres pnie sūt ad recōciliatiōe ordinare. quelibet po.

est dici satisfactio siue satisfactoria. Alio modo dicit
tur satisfactio per solutio pene debite. et sic compet p
pne vni parti penitente que est assumptio siue adum
pleno pene inuicte. nihilominus tamen alijs partibus
competit per accidens. vtpote contritioni ratione do

cū in corde p̄sentis libidini. al
tera q̄si plata iā extra portā cū
in factū p̄cedit libidini assen
sio. tertia cū male p̄suetudinis
mole p̄mit animus. vel noxie de
sensiois clypeo arma. quasi se
pulchro iā fetēs. hęc sūt tria
genera mortuoz q̄ de legitur
suscitasse. huic q̄s triplici mor
ti. triplici remedio occurrif. cō
tritiōe. p̄fessione. satisfactōe.
Compunctio nob̄ comēdat. ibi.
Scindite corda v̄ra et nō vesti
menta v̄ra. Confessio. ibi. iust
in p̄ncipio sermōis accusator ē
sui. Vere enim confitetur qui
se accusat. qui execrando ma
lum sibi impurat. Et ibi. effun
dite corazillo corda vestra. Et
iterum. Confitemini alteru

loris p̄iuncti q̄
est in parte sen
sibili. similis cō
fessione ratione
erubescēte. et sic
p̄z p̄mū. Ad
illud q̄d ob̄ijct
q̄n debent̄ satis
facere exteri p̄
pctō cordis. dō
q̄ illud v̄bū chry
so. et s̄l aug.
p̄ appropationē
intelligit. q̄māz
ista tria rident
oī pctō mortali.
q̄ q̄dlibz meret̄
penā eternā aīe
et corpis. et cull
bet pena interi
or. et exterior. nī
si tāta sit interi
or. et exterior. nō
sit oportuna et
ei locū supple

Joel. ij.
Proub.
xviij.

Ps. lxx.
Jaco. v.

at. Tū sic certū ē q̄ n̄ sufficit p̄fiteri pctm̄ oris. imo ē
p̄ illo oīz p̄teri et satisfacc. ita et i p̄posito. intelligēdū est.
Compunctio nob̄ comēdat. Tū accipe compunctioez p̄
eodē et p̄tritiōe. S̄z p̄tra. sup̄ illd̄ ps. In cubilibz ve
stris cōpugam. glo. Quibusdā stimul̄ et citate vos. n̄
p̄o dolore pctōz. sed ad videndā lucē c̄buit et vt inui
sibilū amore inardescatis. Sed p̄trito est de pctis fm̄
ergo non sūt idem. male ergo accipit pro eodem. R.
videndū q̄ dolor dicitur p̄trito. et dolor dicit compun
ctio. Contritio quia cor terit. vel peccata in corde illo
dolore terunt. Sed compunctio quia cor compungit.
Sed compungitur cor fm̄ duplicem aspectum. aut ca
rentia glorie. aut p̄sideratiōe offense. et fm̄ h̄ attendit̄
duplex dolor. et duplex irriguū. s. sup̄ius et inferi. et ita
compuctō cōmuniō ē q̄ p̄trito. sicut patet ex glo. illa
Magister autem appropat hic cōpunctionē ad dolo
rem p̄ peccatis ex quoz p̄sideratiōe p̄ngitur cor. q̄
si quibusdam aculeis. Confessio ibi iustus in
p̄ncipio sermōis accusator ē sui. Videt male dicere.
quia aut accusat se iustus inq̄rum iustus. aut inq̄truz
peccator. Si inq̄trum iustus. Sed omnis qui accusat
iustum inq̄trum. huiusmodi accusat iusticiam. et omis
qui accusat iusticiā est iniust. ergo si accusat se. inq̄
trū iust. ē iniust. Si accusat se fm̄ q̄ pctō. s̄z oīs q̄ ac
cusat pctōē fm̄ q̄ pctō. accusat pctm̄. et oīs talis iuste
accusat. et iust. q̄ si accusat fm̄ q̄ pctō. accusator est
iustus. et ita fm̄ q̄ pctō. ē iust. d̄ d̄z q̄ in accusatio
ne est accusans et accusatus. et cū iust. accusat se. adest
accusans et accusat. sed tan. en habens quasi duplici
persone rationem et p̄prietates. et fm̄ q̄ tenet duplici
persone rationem. ita et duplici p̄prietatis. quia ille
idem fm̄ q̄ iustus accusat se fm̄ q̄ peccator est. et sic pa
ter q̄ s̄p̄bissima est de illa reduplicatiōe q̄ potest re
ferri ad actuz accusandi rōne subiecti vt rōne obiecti.

4

Sancti factio a iohane pcpit. Ut male dicere. qz io bñes nō potuit sacra no. le. instituere. q nec satisfactio nō pcpit. p ddm q iohes pcpit insinuado vel pdi cando. s; chrisl mā daut tanq pncipal auctor. qz ioh bñes pcurrit vt d: Mar. iij. s; saluator cōfirmavit et instituit vt bñ iij. eiusdem.

6 f. **F**acite dignos fructus pnie. Ut nō cē pcentū cōueniēs. qz digni fructus pnie sūt deo accepti. S; nō ē in nra pta. tenecc inra cogitatioe ea facere q sūt i dina acceptioe. ergo rē. Itē si satisfactio ē in pcepto cū nō sciat vtz satisfecit. qz nemo scit se esse in charitate. v; q sp ē iterada satisfactio. p ddm qz dignitas fructus dupliciter pcepti. aut p cōparationem ad meritum culpe. aut i cōparatione ad dinaz acceptationē. Et nō. q h vocat dignos fructus pnie non in cōparatione ad

Aug. in li. de penitentiā que ar. rēdēda sūt.

trum peccata vestra. Satisfactio a iohanne pcpit vbi ait. **F**acite dignos fructus pnie. s; vt fm qlitate et qritate; culpe sit qlitas et qritas pene. Nō ei par d; eē fructus boni opis ei q nil vel min peccauit. et ei qui grauius cecidit.

Tradit modum fm quē vtrāq; penitentia pstituit.

Iō discretō pntēti valde necessaria ē. vt ista gerat q tradit aug. dicens. Cōsideret qlitatem criminis i loco. i tpe. i pfeuerātia i varietate psoner qli h fecerit tēptatioe. et i ipi vicij multiplici executioe. **S**portz enī penitere fornicatē fm excellētia sui stat. vel officij. vel fm modum meretricis. et i modū opis sui. et qlit turpitudinē egerit. si i loco factio. si in tpe ofoni pstituro vt sunt festiuitates et tpa ieiunij. Cōsideret qritū pfeuerauerit. et desinat q pfeuerat peccauerit. et qta vict fuerit i pugnatōe

dinā acceptationē. qz h nō pcpit. s; qritū ad meritum culpe. Similit̄ intelligendū q satisfaccere deo dupliciter est. Vel fm for suū. vel fm veritatē. et sic nō est in pcepto. Vel fm pbabilitatē scie. et sic est in pcepto. Sed tūc videt q ille pctōr qui nō vult suscipere satisfactioez pdignā a sacerdote impositā moralit̄ peccet. ddm q indignitas fructus dupliciter pōt accipi. aut p cōparationem ad meritū culpe. aut in cōparatione ad meritū pene. Si in cōparatione ad meritū pene. est pceptū affirmatiuū qd nō obligat ad semp. et pterea cōmissus i pntēte sacerdotis. et ut si penitēs h pdignā penam a sacerdote suscipit. et plenā pniām facit. Si ppter h q sacerdos nō imponit attendēs fragilitatez peccatoris. dñs expectat et soluet i purgatorio.

Ut fm qlitate et qritate culpe. Querit q sit dñā inf qlitate culpe et qritate. Cū enī nō habeat culpa qritate mol. s; x̄tur. et hec sit qlitas. vt q nō dñt. Itē si fm qritate culpe est qritas pene. s; tāta ē culpa qtra ē offensa. et tāta ē offensa qtra ē is q offendit. s; ille ē infinitus. q d; imponi pena infinita. Itē quō pena pōt cē fm qlitate cū sint du uerbor gñā culpa et pena. rē ddm q possibile ē qritate et qlitate culpe cāri ab eodē pncipio. s; nō fm aliā rōnē. sic cogscere iugatā auget culpā. et vltim⁹ pōnit in spē pntē. vñ qritas culpe attendit fm id qd distinguit pntē fm q d; q ē inqnamētū carnis et spūs. qritas s; q agguar i eodē genere. et his duob; modis rñdet qlitas pene. vt pctō spūali pena spūalis. s. oio. pctō car

nali pena in carne. s. ieiunij. et qritas qritari in eodē genere. Et nota q qritas peccati non accipit hic pones eum. ptra quem. sed penes libidinē peccati. et sic parent obieca. quia hec qritas est finita. et assimilato qritatis pene et culpe attendit in eodem genere.

Sūt ei q nō solū nō vincūt. s; vltro se pctō offerūt. nec expectat tēptationē. s; pueniūt volūptatē. et ptractet secū q multiplici actioe vicij dlectabilis peccauit. **D**is ista varietas pntēda ē et deslēda. vt cum coguerit qd pctū ē. cito iuciat deū ppcitū. In cogscēdo augmētū peccati inuiciat etiā cui etas fuerit. cui sapie et ordis. In morte tur i singlis istis sentiat modū criminis purgās lachrymis oēs qlitate vicij. Desinat x̄tutez q iteri caruit. **D**olēdū ē enī si solū q peccauit. s; qz se x̄tute pua uir. Desinat et qm offendēs in vno fact. et oīuz re. In q enī extitit. q plen x̄tutib; deū oīno nō timuit. In h enī qsq; peccator sit culpabilior q ē dō acceptio. iō ei adā pl̄ peccauit. qz oī bono abūda uir. Alio etiam mō offendēs i vno fact. et oīuz re. qz oīs x̄t patit detrimētū ab vno vicio. **P**onat se oīno in

Purgās la 8 chymis oēs qlitate vicij. Querit aut h est pceptū aut pntē. Si pceptū ē vt pculē. q; pauci aut nulli ita discunt deslendo singla. et pntē ē q vna pntē ne iustificat hō q nō pnt oēs qlitates cōsiderare. Si cōstū. contra. sic dic pbs spēs dlectatiōis mouet appetitū. ergo si aliqd ita sigillatim viciū recogit. vt qz tibi occasiōnē tēptatiōis. et lapsus. ergo meli⁹ ē obliuisci qz ita anīoclos reducere. p d; q qritū ad alū quā qlitatez viciū est in pcepto. vtpote qm ad illā q irabit i gen

Jaco. ij.

mus pcti aliud. Quātū ad aliq; ē in cōsilio. s. qritus ad illas q nō mutāt pcti gen. Sicut at sit cōsiliū sine pceptū nō obligat ad sp. s; ē loe et tps. et qn pntēs ita marcerant se et domuit sensualitate ita q ad recogitatioez circūstāriū ignis n. n. cālescit s; mag; idignio volūptatis. tūc d; talia recogitare. marie qn ē in actu oionis et gemitu. alias port d; abigere. qz talia rumiare. marie i pctis carnis. in q; h; hō inerrationē intra. p; qd si gnant d; j. Loz. vj. fugate fornicationē. q. d. nō tm in ope vel i volūtate. s; etiā i recogitatioe. **D**esinat q interi caruit. Cōtra. cōtrū nō d; d; lere nisi de culpa. q si d; d; lere d; carēna pntis. vt q h sit culpa. s; i finitū istātib; caruit. q i infinitis peccauit. Itē cū mlte sint alie circūstātie sic d; mīat tullū. s. q; qd cur qn vbi quō h; auctū. Et illā q ē d; d; diuidit i. r; circūstātiās. s. nūc; moza cōditō scia rē. q vbi parē. vt q aug. nis i sufficēt h rāgar. p d; q nō solū cōtrū d; hēt pctā. s; et pene pctōz. pene inq; q se scāle et qd abilitat et reddūt hē iēpū ad bonū. Itē has pcpūe carentia pntū. et p hāc aug. itelligit alias scēlas viciōrū. q cōsiderāde se et d; d; nō qz sit culpa s; pta. nō iusticia s; acta. Ad illud qd ob; q ples pōit tullū. ddm q aug. nō pōit h oēs circūstātiās s; se lo agguatēs. tullus hō pōit oēs circūstātiās q cōrigūt nego cū v; psonam. **P**nt at oēs circūstātie rēduca ad. xij. q. i. s; h; nō rāf. Agguar oido loe psona scia rps. Etas cōditō rē uel moza copia cā. **L**si n. o. d; i culpa s; rē. al; i iusticia p nullū

la. Ex his autem sex respiciunt personam . . . scilicet sci-
entia ordo etas conditio personarum status. Tres respi-
ciunt crimen sive actum . . . salz. numerus. mora. et motus
agendi. Tres respiciunt causas . . . copia. lucra. pusilla. et due
sunt adiacetes. loc. et tempus. **K** **L**u gaudio em d3 fa-

10 cere immortalis fu-
tur? Ut male di-
ce q: pnia maxie
p sicuti doloz
lachrimis gñ d3
facere cum gau-
dio. s3 post eum
doloz. Si in di-
cas q: viruq: ibi
pcurrit. qrit qre
post dicit cu gau-
deo ce facieduz.
p. ddm q: ideo
horat ad gaudi-
um. q: illud e co-
fuarium oim vir-
tutu. et maxie vir-
tutu que p sicut
circa penalitate
Un p bus die. q
priet et hoc ipso
gaudet. aut casti-
e. Et ille bz pfe-
ctz vere fornu-
dinem q non solum non succubir. sed etiaz in penalita-
ribus vel penalibz gaudet. et hec est principalis ratio
qre horat ad gaudiu. q: aliter assuprio penalitatis no
est virtuosa. Ro aut qre gaudendu est in penitencia est
multiplex. Prima est p sicutario equitatis. Secunda est
cōsideratio utilitatis. Equitas est maxime ibi vt caro q
traxit peccatu. et subiugatur per delectationem. et inimi-
ca est spiritui veritatis. e contra subiugatur per afflictio-
nem. et per hoc reconciliatur. et de inimico vindicta suma-
tur. Unde sicut homo carnalis multu gaudet de depssi-
one inimici. ita spualis debet gaudere de afflictione car-
nis. Et sicut iudex iustus gaudet in exercitacione iusticie.
sic penitens d3 gaudere. Et ideo dicit Prover. xij. Gau-
dium est iusto facere iusticia. Et Prover. xiiij. Loz qd
nouit amaritudinem anime sue etc. Alia est cōsideratio
multiplicis utilitatis. que est tabula liberatōis a nau-
fragio. Un sicut gaudet quis quādo de naufragio eua-
dit. sic penitens debet gaudere. Alia ratio potest ee ex
parte boni. quia renouat hominē. sicut illud ps. renoua-
bitur vt aquile iuue. etc. Damna etiā spualia ibi restau-
rant. Et sic patet multiplex ratio gaudiū. Et qd obicit
q: debet facere cum dolore. dicendū q: istud non impe-
dit. quia quādo quid vchemēter dolo. in solo dolore in-
uenit delectatiōem. Unde exēplū ē de August. qui nari-
rat in. iij. cōfess. q: quādo mortuus erat socius in nullo
lo delectabatur nisi in gemitu. et pena erat ei omnis alia
et electatio. et in hac sola quiescebat. Quāto magis igitur
debet qd in dolore. s: propria morte letari. et ideo re-
cte dicit q: cum gaudio facere debet etc.

11 **L**aucaat ne ductus verecūdia diuidat apud se p fess-
ionē. Videtur male dicere. quia quāto pluribus reuo-
lat. tanto maior erit verecūdia. et plus habet vnde cru-
bescat. vnde videtur q: hoc non sit ex verecūdia. sed ex
tra verecūdiam. p. dicendū q: verecūdia potest esse
maior duplici. Aut q: reputatur qd peccator enomnis

et magnus. aut quia a pluribus esse peccator cognoscit-
tur. Et prima verecūdia maior est. et ideo p vitanda ma-
iori vnde assumeret quis minores ac per hoc derogaret
veritati cōfessionis. que non est diuidenda. sicut pate-
bit infra. m. **L**aucaat etiā ne prius ad dōmnicū eo: 12

pōt. Qui g sua pctā redimere
vult tpaliū oblatiōe: pus offe-
rar mentez. **L**aucaat ne ducet
verecūdia diuidat apud se cō-
fessionē. vt diuersa dicit si sve-
lit sacerdotibus manifestare.
Quidaz em vni celar: q alteri
māifestāda pseruar: qd ē se lau-
dare: et ad hipocrisim tēdere:
et sp venia carere. ad quā fru-
stra putat puenire. **L**aucaat
etiā ne prius ad dñicū corp⁹ ac-
cedat q: pporter se bona pscia
et dolcat q: nōdū audeat sume-
re que mltū desiderat cibū sa-
lutarē. **L**ohibeat etiā se a lu-
dis: a spectaculis seculi. q: per-
fectam vult consequi remissi-
onis gratiam. **I**sti sunt digni

p⁹ accedat q: cō-
forat se bona cō-
scientia. Queru-
tur qd vocat hic
confortari bona
cōscientia. Vide-
tur em q: qui est
i gra possit acce-
dere sine culpa.
et talis est cōtri-
tus ante cōfessū
onez. Sed in cō-
trariū est qd di-
cit Hugo in epi-
stola ad Bernū.
Audacter dico.
si fuerit strictus
non tamē debet
cōmunicare etc.
q: confessus fue-
rit. **P**ropt h est
questio. vtrū ali-
quis contrit⁹ in
casu aliq: possit

12 **N**ō ē di-
uidēda con-
fessio p di-
uersa sa-
cerdotes.

accedere ad confessionē. p. dicendū q: tunc aliquis cō-
forat se bona cōscientia duz pbabiliter recipit culpaz
sibi esse dimissam. hoc autē percipit quādo facit quod
in se est ad obtinendam veniam. Non autem plene fa-
cit quod in se est ante confessionem si habet sacerdotis
copiam. tunc enim si confitetur exterius. cōscientia in-
terior cōfortatur. et bene potest accedere. Si autem ha-
ber copiam et non cōfiteatur. male facit si accedit. Sive
ro non habet copiam. aut habet necessitatem cōfitendi
vt sacerdos parochialis. et tunc potest accedere euz do-
loze et proposito confitendi. Aut non habet necessita-
tem. et sic nullo modo debet accedere ante confessionē.
quia qui fuit per mortale peccatum excommunicatus ad
sacramentum vnitatis ecclesie non debet accedere. nisi
prius reconciliatus ecclesie. nisi alis cogatur. et tunc cui
dens excusatio habetur.

13 **L**ohibeat etiā se a ludis. a spectaculis. Queritur
qre notant ista duo. et qre dicit ipsū debere se cohibere
Aut enim sunt mala. aut bona et licita. Si mala. tunc
ergo omnes debent se cohibere. Si vero bona et licita.
ergo nullus debet se cohibere. p. dicendū q: sicut di-
citur. s. ad Corin. x. in glo. Ludus est gesticulatio li-
bidinosa. cuiusmodi est in coreis. Spectacula sunt sic
dicit Augusti. cythara et venatio et huiusmodi. Dico
igitur q: ludus corearū non est malus sicut patet
de sorore Moysi Exod. xv. sed fit malus quadruplici
de causa. Propter modum. quādo est modus lasciuus.
Propter finem. quādo fit ad p̄uocandam libidinem
Propter tempora. vt si fiat tempore tristitie. Propter
personam. vt si fiat a persona religiosa. His remōis
potest fieri. Quomaz igitur penitēs persona est cui nō
cōpetit. et qd diu vere penitēs est in tempore tristitie. ideo
ei non competit. Similiter iudicanduz est de spectacu-
lis. s. is enim quatuor de causis possunt male fieri et fi-
unt. bus exclusis bene possunt fieri.

Schriij.

14. **N**on oēs digni fructus sunt digni fructus penitentie. **U**nde male dicitur: qz opa q̄ facta penitens ex hute pnie sunt fructus virtutis: et nō nisi pnie. ergo rē. **P**roterea si cur virtus pnie est circa bonū et difficile. ita alie virtutes. ergo rē. **I**tem cū fructus dicat a fruēdo. quō opa pnie pnt dici fructus.

Po dōz qz opa pnie dicunt fructus. nō quia eis frui mur s; qz ad fruītōz ducūt. **U**el fructus methaphorice. sicut ex arbore nascitur pomū qd dī fructus arboris. ita ex voluntate penitētis bonū op̄. **E**t nota qz dicitur dicere bonū fructū. et dignū fructū pnie. **B**onus fructus p̄t dici oē op̄ bonū. dignus fructus p̄t dici. s. bonū op̄ cū cōueniētia ad statū. **B**onū em̄ est op̄ et ita p̄t em̄ si operat statui. **S**ed dignus fructus pnie nō dicit solūmō bonū op̄ p̄t cōpetat statui. s; etiā vt cōpetit merito peccati qz q̄ p̄t peccatū ampliora d; pati. vt Greg. dicit in omel. **P**roterea miles vel negociator vel alicui officio dedit. **L**ōtra. si hoc vey est. ergo nullus negociator

fructus penitentie: aīam captiuam elaqueātes et in libertate seruātes. **E**t infra. **Q**uerit aīa dignos fructus: et si nō dignos pnie. **S**ūt em̄ digni fructus virtutū q̄ nō sufficiūt penitentibus. penitētia em̄ grauiōres postulat vt doloret genitibus mortuus impetret vitam. **E**x his ostendit qui sunt digni fructus penitentie quibus vera satisfactio expletur. **E**t q̄ nō oēs digni fructus sūt digni fructus pnie. **Q**uō de ista pnia intelligit q̄ maior ē criminū. **N**ō em̄ sufficiūt graui delinquentib; q̄ sufficiūt min; vel parum peccatib;.

Quid sit modū quō qdā nō vera pniaz faciūt: s; falsa. **E**t sic sunt digni fructus pnie ac vera satisfactio: ita et digni

vel miles saluat. et hoc ē p̄tra sacra scripturā. **N**ā beatus Iohes militiā nō reprobauit. s; dixit. cōtenti esto. re stupēdqs vris rē. **L**uc. iij. **I**tem de negociatorib; Gen. xli. **Z**abulon i litore maris habitabit. vbi s; m̄ s; qz terra **Z**abulon bñdicat negociatorib;. **I**tem si hoc vey est per

fructus et falsa satisfactio. i. falsa pnia. **U**nde Greg. **F**alsas pniaz dicim; q̄ nō s; m̄ auctes scōz p̄ q̄litate criminūz imponunt. **I**deoqz miles vel negociator p̄t vel alicui officio dedit: qd sine pctō exerceri non possit: si culpis gūiorib; irretit; ad penitentiā venerit. vel q̄ bōa alteri iniuste detinet. vel q̄ odiūz i corde gerit: recognoscat se verā pniaz nō posse agere: nisi negociū relinq̄t. vel officiu; deserat: et odiū ex corde dimittat: et bōa q̄ iniuste abstulit restituat. **N**e tñ desperet: interim q̄cqd bōi facere p̄t: hortamur vt faciat. vt de cor: illius illu; strebet ad pniām. **E**t cū sit pnia interior et exterior: de v. rag; p̄ p̄missa satis apparet q̄ sit vera: et que sit falsa.

ret militia q̄ necessaria ē ad dēfēdendā fidē. periret negociatōes sine q̄b; m̄lre terre nō possent vt uere. **U**nde dōz qz militiaz negociatōe et offi; theolonei: siue ecci galū creatōe. a q̄ dī mathe; publican; p̄t qz crevit si facit comō quo iusticia sūt. vt miles nemini iniuriet. negociator: nemine circumuentar. et theolonari; non exigat recti galū moderatū. s; qd institutū ē ex certa causa: vtili. et b̄ rōz p̄t esse sine pctō. et h̄ mō penitēs p̄t in b̄ statu saluari. **S**ed

his. p̄ndq̄ssime sunt abusiōes i militib; violēti. i. negociatorib; deceptōes. i. alis imoderate creatōes. et iō b̄mōt sūr p̄iosa. **E**t q̄ntū ad tales abusiōes dicit Greg. nō p̄nter qz quisqz dimittat. hec s; q̄ntū ad abusiōē.

15. **Q**uestio. i.

Intelligentiā huius partis querit de contritione. **E**t circa hoc p̄ncipaliter q̄tuor querūt. **P**rimo querit de contritōe q̄ntū ad quidditatē. **S**ecūdo q̄ntū ad quāritatē. **T**ertio q̄ntū ad duritatē. **Q**uarto q̄ntū ad intensiōem. **Q**uātum ad primū querunt duo. **P**rimo querit de contritōe qd sit q̄ntū ad suam substantiā. **S**ecūdo quid sit in genere moris.

Questio. i. **L**itica quā peccat sic. **M**agistri dicūt qz contritio est dolor voluntarie pro peccatis assumptus. **E**t qz ita sit videtur. quia sicut dicit Ambrosius. penitentiā est cōmissa desistere. **E**t iterum. penitentiā est dolor et amaritudo mēris pro peccatis que quisqz cōmittit. **S**ed hoc nō est cōfessio neqz satisfactio. ergo contritio. **I**tem Aug. **D**olendū est et dolere purgandū. **S**ed contritio est illud i penitentiā qd pctā purgat. ergo contritio est dolor. **T**ertio ratione videt. quia primū qd est in penitentiā est dissentire a peccato facto. sed qd factum est necesse est esse factum. sed cum aliquid displicet alicui vehementer. qd tamen nō potest facere quin fuit. generat dolere. ergo rē. **C**ontra. sicut vere penitentiā necesse est dolere. ita et oportet pudere. ergo pudor est de penitentiā et non est cōfessio nec satisfactio. ergo contritio. et sic rē. **I**tem in penitentiā non tantū est dolere. verum etiā gaudere. vnde in p̄cedenti distinctōe. doleat. et de dolore gaudeat. ergo quemadmodum contritio dicitur dolor. ita et

am debet dici gaudium. **I**tem videt qz non sit dolor. quia sicut dicit Augustinus. ruij. de ciuit. dei. dolor est dissensus ab his rebus que nobis nolentibus accidunt. ergo rē. **S**ed cōtritio est dissensus a peccatis que nobis nolentibus accidunt. ergo rē. **S**i dicas qz peccata prius sunt placita et volita. post autē displicent et non sunt volita. et pro illo tempore est dolor. **L**ōtra. dolor est ex cōiunctiōe dis cōuenientis. ergo ab oppositis et dissensu dis cōuenientis non est dolor: sed gaudium. ergo si peccata displicent. et per cōtritionem dissentit quis a peccatis. videtur qz non est dolor: sed gaudium est contritio. **I**tem cōtritus dolo de peccato facto. aut ergo quia vult ipm esse factū. aut quia non vult. si quia vult cum factum sit. tūc euenit qd vult. si quia non vult. sed omnis voluntas est indiscreta que appetit impossibile et refugit necessariū. ergo cum voluntas contritū nō sit talis. patet rē. **S**i dicas qz verum est de voluntate absoluta. sed nō de velleitate. et talis est contritio. **L**ōtra. cōtritus habet voluntatem a virtute et gratia informatam. sed omnis talis consistit in pleno cōsensu. ergo voluntas contritū non est velleitas. sed plena voluntas. et ita nulla est ista respōsio. **I**tem differit dolor: et timor: qd dolor est affectio de p̄senti malo. s; timor de futuro. s; peccatum est peccatū. et de eo est contritio. ergo nō est dolor. **S**i dicas qz nō est p̄sens s; m̄ affectū. s; s; m̄ aspectū. s; m̄lter et futurum p̄sens s; m̄ aspectum. ergo sicut est

dolor de preterito. ita etiam de futuro. **I**tem cū con-
 tritio sit dolor. vt qd magis denotat noie contritiois q̄
 16 doloris. **P**rimo dicitur qd sit p̄m̄ per petra p̄ assensu. sic
 cōtra delectat et destruit p̄ dissensu volūtaris rōnalis. Et
 qd dissensus ab ea re quā impossibile est nō eē generat
 17 dolorē sicut dicit Aug⁹. ideo dicendū qd cōtritio est do-
 lor p̄ cōtritiā. S; attendendū qd dolor dicitur dupl̄. Vno mō
 ip̄e dissensus volūtaris. Alio mō passio resultans assen-
 tientē ex illo dissensu p̄ quā pr̄cipit hō in lachrymas. et
 ille dissensus est de cōtritiā. S; illa passio est esse
 18 eras et. **Q**uod ergo obicitur qd sit pudor et gaudiu sicut
 et dolor. dicitur qd pudor cōsequit ad illū dissensu fm̄ qd
 dissentita p̄cō rāp̄ a turpi. Cōsequit etiam gaudiu fm̄
 qd ex illo dissensu sentit se elōgari a p̄cō. imediat⁹ autē
 cōsequit passio q̄ est dolor. Nā ip̄e dissensus vehemēs
 a re quā nolum⁹ eē t̄m̄ est imediatē dolorem generat. qd
 dissensus. S; qd a turpi pudore. ab illo elōgat gaudium.
 19 **A**d illud qd obicitur qd p̄cō nobis nolēbus accidit
 dōm qd p̄cōm̄ est volūtarū quo ad delectatiōem. sed nō
 volūtarū rōe malicie et deformitatis et pene. S; illud
 nō soluit. qd dolor nō t̄m̄ est de deformitate. imo etiā de
 delectatiōe ideo dicendū qd in hoc qd doleat sufficit qd il-
 lud de qd dolet sit nolitū p̄ t̄m̄ in quo dolet. t̄m̄ oportet qd
 p̄ oī t̄m̄. Et qd ad in cōtritiā adducit qd dissensus a re
 disconueniēti generat gaudiu vey est qd t̄m̄ dissensus.
 vey p̄ta cū refugit ne faciat p̄cōm̄. nō dolet s; gaudet. S;
 est dissensus cū iudicē tūc est dolor. et ita est in p̄cō
 20 qd nollet peccasse. et t̄m̄ necessariū ē ip̄m̄ peccasse. **A**d
 illud qd obicitur qd cōtritus vult impossibile. dōm qd velle
 tate vult nō volūtarē absoluta. sicut aliq̄s ex pietate de
 21 illo qd moritur⁹ est velle qd viuere. Et qd obicitur qd vir⁹
 est in pleno cōsensu. dōm qd assensus sem̄ plen⁹ aut ē p̄
 p̄ter defectū volūtaris. sicut piger vult et nō vult. et ta-
 lis velleitas nō est gr̄e s; pigritie. Tur est p̄ter defectū
 volūtaris. qd nō est natū eligi cū sit impossibile. et talis hō ē
 a virtute. vt p̄ in pietate. et hūc ē plenius cōsensus a p̄te
 volūtaris. qd restituit volūtaris sup se et vltra se sic velle.
 22 **A**d illud qd obicitur qd dolor est de p̄cō. dōm sicut dicitur
 23 cū fuit qd est de p̄cō fm̄ aspectū. **Q**uod obicitur in p̄cō
 qd nō sufficit qd sit p̄cō fm̄ aspectū. Rōndent aliq̄ qd ē p̄
 sens fm̄ reputationē. qd p̄ tali reputat se vere cōtritus.
 ac si eēt in fec̄ p̄cō p̄ius facto. S; illud nō soluit. qd
 esto qd p̄staret sibi de iusticia p̄cō. t̄m̄ ad huc doleret de
 p̄terito ideo dicitur aliq̄ qd est p̄cō fm̄ affectū. qd remanēt
 reliq̄e. S; tūc adhuc esto qd nulle reliq̄e remanerent. ad
 huc t̄m̄ doleret hō de malo qd fecit. ideo dōm qd ad do-
 lorē faciendū sufficit qd res qd displicet volūtaris sit p̄cō
 aspectū nō fm̄ p̄cō. sed fm̄ certitudinē. qd ita est et
 nō p̄t aliter eē. et tūc est dolor. siue illud de quo genit⁹
 sit p̄cō siue p̄teritū siue futurū. Tūc cū dicitur mibi certitudi-
 naliter qd aliq̄s quez diligo cras moreret. generat in me
 dolorē. multo magis qd p̄terito in qd est p̄cō certitudo
 24 **A**d illud qd querit qd magis denotat noie contritio-
 nis. et qd p̄cō de doloris ad cōtritiōem. Dicunt aliq̄ qd
 ideo hoc noie censet. qd sicut vnguentū sanariū p̄ficat
 ex multis herbis in mortario p̄scit. ita videt hō
 25 cōtritus. s; cōtrētis. ideo addendū qd in hac contritioe tria
 sunt attendenda. qd cōtrētis. a qd cōtrētis. et ad qd cōtritio
 terminat. **Q**uod cōtrētis ē cor p̄cōnis. qd ē rāp̄ vas ficti-
 le repletū veneno peccati. iuxta illud Deut. xxiij. fel dicitur
 conē vinū eoz. et. **Q**uo cōtrētis est duplex mola. Una

surgit sursum eleuās. et hec est spes venie ex cōsidera-
 tione misericōdie. Alia mola deorsus deprimēs est timor pe-
 ne veniēs ex cōsideratiōe diuie iusticie. Et de his molis
 dicit Deut. xxiij. Nō accipies loco pignoris inferiores et
 26 supiores molā. Itud vas hic cōtrētis vt emollescat. qd
 dicitur est. Cor em̄ dur male habebit in nouissimo. Vel me-
 lius vt peccati delectatiō totalr effundat. ideo dicitur cōtrū-
 tio. nō fractio. qd fractio ē in maiores p̄tes. cōtritio in mi-
 nores. Et qm̄ in maiores p̄tes ē fractio sapor aliq̄ mō re-
 manet. vt aut nō remaneat. nec sapor. nec veritas. et
 in p̄tes minimas cōtrētis. Et hec delectatiō totalr remo-
 uet p̄ penā eternā. et remouet p̄ gr̄as. et ideo vt robur cō-
 tritio et in pena etna. fm̄ illud Eccl. xxvij. Conteret cū
 delinquere delictū. Et p̄ gram ps. Cor cōtrētū et hūilia-
 tū de nō despiciēs. S; aliter. qd ibi cōtrētis in puluerē.
 nō vt aliud vas fiat. qd de impys dicitur. Nō sic impij non
 sic sed tanq̄ pul. et. S; i cōtritioe gr̄e est cōtritio ad ge-
 nerandū vas nouū et solidū p̄ hūiorē gr̄e et lachrymar. et
 ideo recte dicitur cōtritio. nō attritio. qd p̄m̄ terraz est vno
 vey fiat vas in honore. fm̄ illud de Paulo. vas electiois
 est mibi. Act. ix. Et. q. L. b. q. si quis em̄ dauerit se ab
 his erit vas et. Et sic p̄ ratio dicitur.

Questio ij. **b**
 Quid sit cōtritio in genere moris. Et qd sit act⁹ virtutis
 videt. qd oīs actus difficilis et n̄cōm̄ est act⁹ virtutis
 vel domi vel beatitudinis. s; cōtritio ē hūi. et non ē do-
 mi nec beatitudinis. ergo est virtutis. **I**tem oīs act⁹ me-
 ritorius sp̄alis qd eg redit a potētia dermata ē virtutis
 sp̄alis. s; p̄cō ē hō. ergo cōtritio ē virtutis sp̄alis
Item p̄cō ē dolor et amaritudo mētis. s; ostat illud cō-
 tritū. qd p̄cō vt dicit Ambro. facit dolere. ergo si con-
 tritio est dolor. cōtritio est actus virtutis p̄cō. ergo et.
Sed cōtra. p̄cō est dolor. s; dolor ē passio. et passio
 non est act⁹ virtutis nec gr̄e. nec cōtritio. **Q**uod dolor sit
 passio p̄cō. qd dolor opponit delectatiōi. **I**tem cōtritio ē
 expulsiua peccati. sed p̄cō expellere est ip̄ius gr̄e. er-
 go cōtritio est gr̄e actus. Si tu dicas hoc eē virtutis.
 Contra. aut hoc ē virtutis p̄ gr̄as. aut eē dōm̄. **L**ōstet
 qd virtutis rōe gr̄e qd est vira. et ideo obicitur morē. cū er-
 go cōtritio p̄ se sit expulsiua peccati. p̄cō qd cōtritio est
 actus gr̄e. **I**tem cōtritioe oīa p̄cō expellunt. s; oē talis ē
 cōe ad oēm aīe potētiā et habitū ergo cōtritio nō ē act⁹
 virtutis sp̄alis. **I**tem dōm qd circa hoc triplex fuit opi-
 27 nio. Quēdā qd cōtritio est mor⁹ libe. arbi. informati gr̄a
 non virtute. p̄ter qd est expulsiua peccati. Alia qd mo-
 tus oēm̄ virtutis. qd contra oīa p̄cō. Tertia qd mor⁹ vir-
 tutis sp̄alis. s; penitētiē. Et habent iste tres opiniones
 ortū ab op̄tioniōib; de penitētia. quia quidam dicebant
 qd penitentiā eēt gr̄a. quidā qd virtus generalis. qui-
 dam qd specialis. Sed cum supra ostensū sit ip̄am esse
 virtutē specialē. eū mor⁹ p̄cōm̄ detestari cōmissū ad
 emendā. et hoc est cōfiteri. dicendū ergo qd cōtritio ē mo-
 tus specialis virtutis. s; penitētiē. **A**d illud qd obicitur
 28 qd est passio. dicendū qd dolor dicitur dupl̄. Vno
 modo dissensus volūtaris rōnalis. Alio modo passio
 redūdans in sententiē. Primo modo est motus volūta-
 ris. et sic cōtritio est p̄cōtritiā. Alio mō passio. et sic con-
 tritio est dolor per cōcomitanā. **A**d illud qd obicitur
 29 qd delere culpā est gr̄e. dicendū qd si delere culpam
 sit gr̄e. t̄m̄ in adulto qd p̄parat se p̄ ysū lib ar. infunditur
 gratia vt in tali vsu est. delerit culpe in illo fit p̄ gr̄a
 vt induit rationē virtutis. et ideo p̄ penitentiā que cōcer-
 nit gratiam et habitū virtutis. **A**d illud qd obicitur
 30 qd omnia expellit. dicendū qd expellit p̄ modum dere;

stantis. et vniuersi virtutis eodē malū dēfictari sub ea rōe q̄ est dei offensiuū. et q̄ cōmissū ē p̄ra dēū. et sic cōtritiō dēfictat et expellit et vniuersi p̄nic. Un̄ sic obedētia opa oīm virtutū respicit sub rōe mādati. nec p̄ h̄ est vniuersi generalis. q̄s h̄ ista differat p̄ cētū. tñ rō formal̄ ē vna fm̄ sp̄m. sic et in p̄posito. Et ē sile de vniuersi. q̄ videt hoies et plantā. q̄ nō solū differūt specie sed etiā genere. videt tñ q̄ sunt colorata. videt etiā albū et nigrū. q̄ sunt obiecta p̄ se et differūt specie. et tñ ip̄e nō differt. q̄ videt per naturā lucis. sic cōtritiō dēfictat sup̄biā et luxuriā in q̄ntū malū p̄ra dēū p̄perratū ab ip̄o q̄ p̄terit. Et si tu obijcias q̄ cōtritiō ē vis cupiscibilis. et p̄nia ē in irascibili. sup̄solū est. Nā dolo: et odiū cū in surreptōe consistat in irascibili. nihilominus cū illo ē dolo: q̄dā in cupiscibili. et iste est impar̄a p̄nia et cōtritiō cū illo dolo: re. et sic nō est cōtritiō p̄dicis. q̄ vniuersi cōcurrat ad cōtritiōnē. s̄ p̄m dolo: ē p̄cipu: et p̄ncipalis.

Consequē q̄ntū ad secūdu articlū q̄rit d̄ p̄tritiōe q̄ntū ad quāntitatē. Et circa h̄ duo q̄runt. P̄nio q̄rit vniuersi necesse sit dolo: et tritiōis eē maximū. Secūdo vniuersi possibile sit in illo dolo: cadere excessus De quāntitate eē tritiōis a p̄e ḡe nō est dubiū. q̄ tantū est deo acceptū quāntū est grātia.

Questio. 1.

Utrū necesse sit dolo: cōtritiōis eē maximū. id ē vniuersi ad hoc q̄ p̄tritiō sit suff. cōs necesse sit p̄ dolo: de p̄tō q̄s de aliq̄ ip̄ali. Et q̄ sic videt. Jere. vi. Lucrum vniuersi facit ibi. Glo. docet penitētē q̄d facere dēbeat. Et alia glo. nihil dolo: tū morie vniuersi. Ergo tantū d̄ q̄s dolo: de p̄tō q̄ de nullo magis. **I**te Aug. xij. de civi dei. necesse ē vniuersi vniuersi dolo: quāntū h̄eserat amor. ergo sit dolo: p̄ de amissioe rei ip̄alis q̄s de amissioe dei p̄ culpā. p̄ ergo diligit rē ip̄ale q̄s deū. s̄ nullus talis penitet vere. ergo rē. **I**te rōe videt. q̄ dolo: fundat in amore et oīs affectio. vt dicit Augu. s̄ amor d̄ d̄ eē maior oīs creaturē. ergo et dolo: in amissioe dei.

Ite dolo: tritiōis est a grā et lib. arbi. s̄ aliq̄ tñ a culpa et lib. arbi. s̄ grā plus roborat ī bono q̄ culpa ielinet ad malū. ergo mor̄ dolo:is fortior. **I**te animi iustus plus deo vniuersi q̄ sibi amorē. sed de eo cui magis vniuersi magis dolo: cū sepat. ergo magis dolo: se p̄ cōm̄ sepat tñ cū deo q̄s de morte xpi et n. ore sua sit eē possibile.

Ite oīs h̄ns aim ordinatū p̄ dolo: de amissioe maioris boni. sed de eē sūmū bonū. et oīs cōtritiō h̄ aim ordinatū. ergo plus dolo: de amissioe dei q̄s de amissioe alteri boni creati. **S**ed cōtra. oñdit q̄ nō oportet eē maiorē q̄s de aliq̄ ip̄ali. q̄ albi est q̄d ē nigro imp̄mixtū ergo maior ē dolo: q̄ min⁹ h̄ de gaudio. sed dolo: cōtritiōis est mixtū gaudio. aliq̄ sine aliq̄ gaudio ē c̄nq̄. q̄ ille maior. **I**te magis ē dolendū de eo q̄d recipari nō p̄ q̄s de eo q̄d recipari p̄ et recipatū ē. sed amissio filij nō p̄ recipari amissio dei in penitētē ē recuperata. ergo non tantū dolo: de amissioe dei quāntū de amissioe filij.

Ite q̄ nō oportet tantū dolo: videt. q̄ quāntū cūq̄s quā sit grā delet oēm culpā. ergo silr ex p̄e dolo:is quāntū cūq̄s parū est dū tñ grā sit informat̄ delectat oēm culpā. ergo nō oportet q̄ sit maior oīs alio. **I**te si h̄ oportet tū pauci cōtritiō. pauci eē sunt q̄ mallēt eē c̄ci q̄ nunq̄ peccasse. videm⁹ etiā multos viros penitentes q̄ fiēt ex morte cōsanguineor̄ q̄ non p̄nt flere p̄ peccatis.

Ite d̄m q̄ cū q̄rit de quāntitate dolo:is dolo: p̄ d̄ d̄ displicētia rōis. vel passio ex hac resultat ī sensuilitate. Si hoc secūdo mō accipiat dico q̄ non est ne

cesse magis dolere de p̄tō q̄s de ip̄ali. nec etiā necesse ē dolere. q̄ nō est in p̄tate cuiuslibet. talis eē dolo: non cōsequit amorē. sed cōsequit ip̄am affectiōem et affectio exp̄mētalē cognitiōnē. Et q̄ oēs h̄nt exp̄mētalē d̄ d̄ lectōis. ideo nō oēs ita sensibilibiter dolēt de peccat̄. tal meq̄ magis etiā sensibilibiter doleat aliq̄s de p̄tō q̄s de aliq̄ dāno hoc est p̄fectiōis et cōgruū. nō necessariū. **S**ed in q̄ntū dolo: d̄ displicētia rōis. sic dico q̄ displicētia mēsurat fm̄ quāntitatē charitatis. quāntitas aut̄ charitatis dupl̄ p̄ accipi. vel in se. vel in p̄p̄tōe ad alios amores. In se. sic dico q̄ est p̄ua et maior et maior. In p̄p̄tōe ad alios. sic dico q̄ v̄dicat sibi d̄m̄ in corde q̄dū est. nec vniuersi ibi est nisi sit d̄m̄. Un̄ dico q̄ ad hoc q̄ aliq̄s habeat charitatē. necesse est q̄ diligit deū sup̄ oīa. Hoc aut̄ est diligit deū sup̄ oīa q̄ p̄ nullo damno vel cōmodo velit offendere deū. sic intelligendū est de displicētia cōtritiōis. Un̄ dico q̄ p̄ctm̄ d̄z tantū displicere rōm q̄ nullo pacto. nullo cōmodo v̄ incōmodo velit in ip̄m cōsentire vel cōsensisse. q̄m volūtas q̄ er aliq̄ cā p̄sentit in p̄ctm̄ iusta nō est. v̄ sicut nō oportet habentem charitatē velle mori p̄ ip̄o. sed in casu in q̄ vel oportet ip̄m amittere charitatē vel vitā tūc tenet magis velle mori p̄ ip̄o q̄s charitatē amittere. Sic in p̄posito ē intelligendū q̄ non tenet oīe p̄ satisfactōe peccati omnē penā sustinere vel recedat h̄ntem. q̄ deus nō erigit. Et ideo sicut ego possum saluari non sustinēdo martyriū. sic possum recedat h̄ntem deo sine multis dolorib⁹ de amissione rei ip̄ali. **S**i v̄ de p̄p̄tōe et p̄lectōe q̄rat. Respondēt aliq̄ et facit in hoc vniuersi. q̄ p̄telligit respectu p̄teriti vel futuri. Sed ego nō video in hoc vniuersi. q̄ in ista volūtas et vere penitēs ita dēfictat p̄teritū peccatū q̄ fecit sicut futurū ne fiat. et ita est p̄ctm̄ velle peccati s̄ sicut velle peccare. Ideo de peccati p̄cedētis dolo: et dēfictatōe d̄m̄ q̄ in casu in quo oportet p̄eligere vel cōsentire in p̄ctm̄ sine cōplacētia peccati vel tolerātia penē q̄libet tenet p̄eligere siue magis eligere penā q̄s velle peccare vel peccasse. **P**roter casū nēcitat̄ dico q̄ p̄ctm̄ eligere oīm penā est p̄fecte virtutis. dubitare et v̄o est infirmitatis. q̄ timor naturalis valde facit dubitare. et ista dubitatio simul p̄t stare cū charitate. sed p̄eligere culpā alicui penē hoc est in q̄rat̄. si est cū deliberatiōe et plena volūtatē. q̄ oīs talis volūtas ē in q̄ p̄ctm̄ vult v̄ absolute vel aditionali. v̄ p̄culū est et stulticia q̄re hoc ab aliq̄ infirmo vel etiā a seip̄o. q̄ hoc est hoies ponere in rēp̄tationē. v̄ null⁹ p̄fessor d̄z h̄ ab aliq̄ qui sibi p̄fitef querere. sed si penitēs se offerat et dicat se malle mortū eē q̄s peccasse. vel sumle aliquid gaudēdū est. q̄ signū bone volūtat̄ est. **S**i ergo querit vniuersi dolo:em tritiōis necesse sit eē maximū. **S**i dicat de dolo:em sensuilitatis manifestū est q̄ nō. **S**i de displicētia rōis aut̄ q̄ntū ad intentionē mor̄ absolute. et sic nec hoc modo oportet eē maximū. **S**i in comparatiōe ad alios dolores. dico sicut de amore q̄ oportet q̄ habeat p̄dominiū et sic p̄cedunt rationes p̄bantes ip̄m inter omnes alios dolores de rebus creatis obtinere p̄ncipatū. **Q**uasi intelligatur de dolo:em sententiis. ad omnes per intentionē solvendū est. sicut tactū est. quia sequit et perēntiam et delectatiōem. et etiam cōplexiōem vel aliq̄ tale. ideo sensibilibiter magis dolo:em quis de morte vniuersi. **I**te illud tamen q̄d obijcit vniuersi q̄ semper superior mouet inferior. dicendū q̄ verus est in his in quibus nare sunt simplr obedire sicut in motu manū vel pedū. sed nō est ita in affectiōibus nisi p̄ multam assuetudine. **I**te illud quod obijcit q̄ paruus quia ad

32

33

34

35

mitius gaudio. dicendum qd dolor contritionis quando est in aia bene disposita valde magnus est. et gaudium mitius gar doloze et redit. ideo enim doloze qd vult dolere. et quanto magis appetit dolere. tanto magis doloze. et quanto videt se magis dolere. magis gaudet. ideo patz qd no remittit. qd no bz oppositioem. imo vnu est causa alteri. tñ bene concedo qd mitigat et min' ledit. Cñ intēdit et mitigatur. intēdit respectu peccati. et mitigat respectu penitētia. intēdit respectu obiecti. mitigat sub rōe pene. Ad illud qd obijcit qd p' recuperari. dōm qd hoc etiaz mitigat doloze. vt doloze cōmitti nō sit cū despatōe. s; cū spe. La me qd cōmitti de se nō sperat qm est de se. ita se affigit doloze ac si oino pdidisset. respirat tñ in misericōdia dei. Et qd obijcit qd magis est dolendū de re irrecupabili. dōm qd vtz est ceteris paribz. Ad illud qd obijcit qd miti ma gra delet oēm culpā. dōm qd doloze qm tūcūq; sit par vus sufficit si sit gra informat. sed tñ gra nunq; infoz mat qn vēdicet sibi in corde dñi qd ad actū vel mortū vō lūratōis rōnalis vel sensualitatis. Ad illud qd obijcit qd pauci vel nulli mallēt eē cōmitti peccasse. iā p'z mōio fm vñ p'actā. si em in necessitate eēnt positi. s. vel qd a detestatiōe peccati desisterēt. vel qd oculos amitterent. et loquor de detestatiōe interiori. necessario haberēt pelige re. nūc autem non habent.

Questio. ij.
Que possibile sit in dolore contritionis cadere excessus. Et qd sic videt. qd ois motus cui ad hoc qd sit bonus dōz admisce ri aliqd admisceri de contrario. p' eē nimis. s; doloze contri onis dōz admisceri gaudium. ergo p' nimis intēdi. Itēz ois virtus qd bz obiectū creatū p' h're nimis. qd si creatū est. ergo non bz sibi debitu et lūratū amorē et odiū. sed cōtritiō sine pnia est h'mō. ergo p' h're excessus. Itēz in contritiōe doloze et passio. s; ois passio in re cogali fa era p' magis et magis intēdi. et p' suā intēsiōne p' iduce re motū. et qd motū inducit est sup'ius. ergo rē. Contra tra cōtritiō est motus gra informat. sed gra non p' ni miū intēdi nec motus eius. qd ois motus eius est laudabi lis. ergo nec cōtritiō. Itēz quātum diligēda est alicui boni pnia. tannū detestāda est amissio et absentia. sed dei non p' aliqd nimis amare et appetere. ergo peccatū qd est a deo segatiū nō p' nimis detestari. Itēz An sel. appetebat viscera excicari ex intēsiōne diuini amo ris. ergo nō est malū ex intēsiōe diuini amoris talia ap' p'etere p'pter deū. eadē rōne nec malū ex intēsiōne dolo ris. p'pter recuperandū deū. Itēz sicut dicitur est in cōtriti one est dolor purus est displicētia volūtatōis rōnalis. et est dolor passio redūdans in sensualitatē. Quātū ergo ad displicētiā rōnis concedo qd non p' eē cōtritiō nimia. qd peccā nllī p' displicere nimis in qm peccā. Quātū autē ad passiōne redūdantē in sensualitatē vix aut nunq; est nimia. tñ possz eē tā doloze qd hūana infirmitas nō pos set sufferre sine magno detrimēto. et tūc dico qd tempa dus eēt. S; esto qd non temparet qd. qd non aduertiret et capet a seruoze. nō credo qd in tali casu peccaret. qd da re opā rei licite. Si autē aduertit debz rpare cū paucis. hoc cōsiliū est necessariū. Si autē non temparet vel p' af fectiōne gaudij vel p' solatiōne spei. credo qd trāsceder et meras virtutis. et ita cōtritiōis. Cōtritiō em sicut cha ritas nominat quid informatū gratia. vñ doloze contritiōis manēs cōtritiōis nō p' eē nimis. qd displicētia peccā nūq; tantū p' intēdi qd possit eē nimia. cū sit ex cōsideratiōe re cta. Rōnes ergo qd pbat qd doloze possit eē nimis fm qd di splicētia solūde sunt. Ad obijcit qd dōz eē gaudij. dū

co qd si eēt doloze sine gaudio vt in despatōis. bñ eēt excessus. s; talis nō est motus contritiōis. qd est p' supposita spe de venia. vñ talis qm videt se dolere necessario gaudet. et ideo nō eē sup'ius. Ad aliud dicendū qd pnia est i subiectū et in peccatū. et pur punit subiectū bñ possz ex cedere. s; pur detestaf peccā qd segat a sumo bono. fm il lam rōez respicit infirmitatē. et nō bz excessus. Tērtiū argumētū est dēdendū. pcedit em de cōtritiōe fm qd noi minat doloze passiōne non ipm motū displicēte pecca ti. Ad illud qd obijcit in contrario qd nō p' eē nimis. qd gra informat. dōz qd informat ipā displicētia. et p' ois est passio sensualitatis. tñ tā rū possit illa passio intēdi qd gra qd mouet ordinate nō informat. Alia rō dēceden da ē. qd loqur de detestatiōe. Ad illud qd obijcitur de Ansel. dicendū qd non itelligit viscera fm veritatē sibi velle sicari. s; vocat ibi viscera timos carnis appetitū. Vel dōm qd siccationē viscerū vocat vulnēra cōtritiōis qd aia languet ex absentia ipsius xpi.

Quoniam qm ad tērtiū articulū qm d duratiōe contritiōis. Et circa hoc duo qrunf. Primo qm sit cōtritiō sit motus instātanē vel successiuis. Secōdo qm de duratiōe cōtritiōis. vtrū hō debeat p' pteri.

Questio. j.
Que cōtritiō sit motus successiuis. oñdit h' mō. Dis actus circa quē est motus duratiōis et magis duratiōis est succes siuis. sed talis cōtritiō ergo rē. Itēz nō itelligere est cū cōtritiōis et tpe. vt dicit phus. qd est aie vt corpi vnite. s; cōtritiō sibi est aie vt corpi vnite. ergo rē. Itēz ois aspectus collatiū est successiuis. s; in cōtritiōe est aspectus collatiū. qd doloze de peccā in comparāde ad deum quē of fendit. ergo rē. Itēz qd successiue iducat cōtritiō videt qd ois forma habens partē et partē. inducit successiue. sed cōtritiō habet partē et partē. quia potest intēdi et re mitti ergo inducit successiue. Itēz ois forma que ha bet cōtritiōis dispōitiōne in materia inducit successiue pec cato per qd p' uat gratia et sit ad malū pnia. que p'ntis ras et oppositio responder cōtritiōis. sicut culpa ex opposito gratie. ergo inducit successiue. Contra cōtritiō necessaria est iustificatiōi impij. et illa est in instātan ti. ergo et cōtritiō. Item dicit August. iij. de trinitate. qd si oculus eēt actu videns. et obiectum ex opposito crearet. simul eēt et videret. ergo si actus visus potest eē in instāti. multo fortius actus intellectus et affectus. ergo et cōtritiō. Item delectatiō est in instāti. sicut vult phus. quia est habens se per modū quietis et ipius cōiunctionis cōuenientis cum cōuenienti. ergo et doloze qui opponitur ei. sed cōtritiō est doloze. ergo rē. Itēz ad illuminatiōne distantia localis exigitur. et tamen il luminatio in oculo et cō luminis est in instāti. ergo mul to fortius in primo actu est mutatio subita. Itēz dicitur dum qd est loqui de cōtritiōe qm ad duratiōnem. et qm ad eē. et qm ad fieri. Si qm ad duratiōnem cum daret longo tempe. sic dico qd est successiua. sicut ē viuere hominis. Si qm ad eē. quia est actus fixus in detestatiōe peccati. et actus vt quies. sic dico qd eē eius est in instāti. Si qm ad fieri. est distinguēdū. quia in fieri est pparatio et forme inductio. Dico ergo qd pparatio ad actum cōtritiōis est successiua. quia multa oportz prius cōsiderare. sed ipse dissensus aie postea in instāti sit. Rationes autē pbantes qd sit instātanēa quia probat quo ad inductiōne in esse et ipsum eē. vere sunt. Primum due ratiōes que pbant successiōnem intel

41

42

43

44

ligunt de induritate et pparatōe nature. diurnitas enim est rōe successus. **S**icut enim intelligere cū rōe acq̄sitiōis sp̄i q̄ sensur̄ farsia. **S**ed qd̄ obicit q̄ h̄z successus et collatiō. ddm̄ q̄ collatiō p̄ eē dupl̄. Uno mō dūse- sus ab vno i altud. et h̄c ē successus. Et alio mō duos pparatō f̄m̄ aliq̄e respectū. et tūc accipiunt plura i vna rōne. et talis p̄ eē in iustit̄a et s̄il de pl̄ib̄. alio q̄n̄ nūq̄ de p̄sona m̄rara posset indicari. **C**ū vna vis iudicet de duob̄ sonis ad iudicē cōpatis. **A**d illud qd̄ obicit q̄ h̄z p̄c̄ et p̄c̄. ddm̄ q̄ forma q̄ h̄z p̄c̄ et p̄c̄ aut educat de materia. aut ab agente erit. **S**i educat de materia. sic q̄ ibi h̄z p̄c̄ s̄ue cōtine cū est ibi p̄rariū. p̄ eo q̄ p̄rariā habent vna naturā cōm̄ educat successus. vt albedo. forma h̄o q̄ totalit̄ est ab extrinseco tota et s̄il daf. **Q**uis est forma luminis. q̄ q̄uis h̄cat p̄c̄ et p̄c̄. nō t̄m̄ in materia. q̄ et p̄positiō est p̄uatio. **C**ōrritio talis ē cū mot̄ p̄cedēs a gr̄a et lib. arbi. nō sit de materia educat. **A**d illud qd̄ obicit q̄ dispositiōem p̄rariā h̄z in materia. ddm̄ q̄ est h̄c p̄rariā dispositiōem i materia. nullo t̄m̄ nō resisten- tem. et h̄c nō facit successiōem in inducōe forme. nec in pparatōe. vt cum d̄e aqua vinū fecit. **E**st h̄c vt resi- stentē informatiō. et tūc est successiō in inducōe. vt cūz ex calido fit frigidū. **E**t est h̄c vt resistenē nō informa- tōi. sed vsu. et sic p̄ritas ad p̄c̄m̄ resistit vsu fr̄e et p̄ri- tōi nō informatiō. q̄ s̄il est. et s̄il est. et h̄c ponit successi- sione in duratōe et in vsu p̄ritōis. **P**ronitas aut q̄ p̄ca est simul stat cū p̄ritōe. culpa h̄o q̄ p̄uatio est non resi- stit sicut nec tenebra inducō lucis.

Questio. ij.

De diurnitate cōrritōis. vtz debeat h̄o sp̄ p̄teri. **E**t q̄ sic videt. **A**ug. in tractatu de p̄nia. **S**emp̄ dolcat et de dolore gaudeat. **E**t p̄p̄ca vbi dolor fuit. ibi d̄ficit pe- nitentiā. si p̄nia fuit qd̄ relinquitur de venia. tādū gaude- at et p̄perit de gra q̄dū sustinet a p̄nia. semp̄ t̄m̄ d̄z h̄o penitere. **I**te Greg. sup̄ Job. viij. **R**ia q̄ sup̄ semet ip̄o lucebit. **D**ignū est vt in seip̄o sp̄ h̄o mercedis inueniat q̄ in se gaudia relicto creator̄ q̄rebat. **I**tem Eccl̄. v. **D**e p̄nitentiā p̄tōz noli eē sine metu. **S**il̄ nec sine spe d̄z eē. ergo sp̄ d̄z eē inf̄ istas duas molas. s̄z hoc ē p̄teri. ergo sp̄ d̄z h̄o cōteri. **I**te sicut se h̄z vera inoētia et p̄- seueras ad p̄c̄m̄ de futuro. ita p̄nia cōtra p̄c̄m̄ de p̄ri- tō. sed p̄seueras inoētia sp̄ refugit p̄c̄m̄ ne fiat. ergo et p̄nia p̄c̄m̄ factū. **I**te sicut culpa ē velle peccare ita culpa est velle peccasse. s̄z h̄o sp̄ tenet nolle peccare. cr̄- go et nolle peccasse. s̄z hoc q̄ nō vult peccasse et pecca- nit generat̄ dolor. ergo et. **L**orra. **A**ug. in li. d̄ p̄nia Dolcat et de dolore gaudeat. **N**ō ergo sp̄ est dolendus. imo aliq̄n̄ gaudendū. **I**te rōe videt q̄ dolor est ex p̄- sentia d̄s̄cōueniētis. s̄z cōtingit p̄c̄m̄ amoris eē ab aia p̄m̄ se et p̄m̄ suū effectus. ergo nō est ibi aliqd̄ qd̄ generet̄ dolorē. ergo nō sp̄ est dolendū. **I**te p̄ritio ē q̄ h̄z p̄- p̄ntē vt cōfessio et satisfactio. sed nō oportet sp̄ cōfiteri ergo nec sp̄ cōteri. **I**te cōrritio est medicina. s̄z cōtin- gat hōiem p̄fēere eē sanātū. vtputa si baptisat. vel etiaz si p̄fecerit p̄niām cōdignā. q̄ oēs defect̄ reducit ad p̄fē- erū. ergo si post recuperatiōem sanitatis cessat vsus medi- cine. d̄z igit cessare cōrritio. **I**te cōrritio ē pena q̄ pec- cator se punit. ergo esto q̄ sufficienter sit punit̄ p̄ p̄c̄o. tūc si ampl̄ punit se p̄ cōrritōem. punit se sup̄ adignū. sed hoc ē impietatis et crudelitatis. ergo et. **I**te ddm̄ q̄ sicut dicit **D**ug. cūz de absoluit hōiem a culpa ligat eū vinculo p̄perue detestatiōis. tenet cū sp̄ malū qd̄ fe- cit detestari. sed q̄ tenitio talis est p̄cepti affirmatiui qd̄ sp̄ obligat. sed nō ad sp̄. ideo dico sp̄ tenet cōteri. sed nō

48

ad sp̄. sed p̄ loco et tpe. videlicet cū recogitat mala sua i quib̄ offendit deū. **L**occedende sunt i. et rōes hoc p̄ban- tes. **A**d illud qd̄ obicit q̄ nō sp̄. q̄ aliq̄n̄ est gauden- dū. dicendū q̄ nō t̄m̄ gaudere. imo alia cogitare d̄z. nec **A**ug. vult q̄ tenet sp̄ in oī iustit̄a. sed q̄ sp̄ tenet p̄o- loco et tpe. ita q̄ volūtas cōterendi sp̄ sit in habitu. s̄z in actu p̄ loco et tpe. **A**d illud qd̄ obicit q̄ dolor ē ex p̄- sentia d̄s̄cōueniētis. ddm̄ q̄ qd̄ est dolor illat̄. vtputa in fectōe cārnis. quidā est dolor volūtarie assūptus. vt q̄n̄ doler de morte amici. et iste dolor nō causat ab ami- ci morte. sed causat a volūtarie morte amici refugiente. **E**t q̄ refugit qd̄ necesse est eē. ideo necesse h̄z dolere. sic si ego nolle yebenēter te infirmari. et si tu infirmaueris dolerē. sic q̄ ego nolle me peccasse et video me peccasse dolco. vñ de dolore causato a volūtarie nō oportet q̄ il- lud p̄ quo d̄z doler sit p̄sens affectus. nec effectus. nec ro- putatōe. sed solū aspectu. **I**deo ad illud qd̄ obicitur de medicina. ddm̄ q̄ qd̄ medicina est sanatiua t̄m̄. et h̄c ē q̄n̄ est morbo. **Q**uedā p̄fuaritua et melioratiua. et talis est p̄ritio. et h̄c sp̄ h̄c bonū est. **A**d illud qd̄ obicit qd̄ est pena. ddm̄ q̄ nunq̄ p̄c̄m̄ se tantū p̄ punire q̄n̄ ma- iori pena sit dignū f̄m̄ rigore iusticie. et q̄ h̄o sibi rigid̄ d̄z eē et alij p̄uis. nunq̄ tantū se affligit p̄ cōrritōe. q̄ sit sup̄flūū. dū t̄m̄ hoc possit sustinere. q̄ totū fit ei ad glie- cumulū. **T**amē nota q̄ p̄ritio rōne d̄s̄p̄licēte peccati sp̄ est necessaria salte in habitu. rōe h̄o gemit̄ et planct̄ vel doloris sensibilis nō est necessaria. marim̄ v̄ritas p̄fectis q̄ audierit voce sc̄ena qd̄ audir̄ **M**agdalena. dimittitur tibi p̄c̄a tua. sicut dicit **B**ern̄. in eant̄. circa p̄ncipiū. sed v̄lteri p̄nt̄ et debet meditationē suā ad dul- cedine p̄rie sup̄ne cōuertere. **A**nt̄e hūc statū sanū d̄silū est p̄c̄a sua ante oculos reuocare ad gemitū et dolorē. **P**reterea d̄s̄p̄licētia nō dicit sp̄ penam. imo frequēter magnā h̄z lenitiā p̄uētā dū p̄siderat se liberatōz plenā.

49

50

51

52

Consequēter q̄stū ad q̄rū articulū q̄nt̄ de cō- rritōis inoētiōe. **E**t circa hoc q̄runt duo. **P**ri- mo q̄nt̄ vtz cōrritio possit inoēti. **S**c̄aidovtz oporteat inoēti p̄teri de vno p̄c̄o q̄ de alio.

Questio. i.

Qu possit inoēti videt. q̄ cōrritio est act̄ alieut̄ virtu- tis. sed q̄libet virt̄ p̄t̄ inoēti. vt in p̄mo p̄bati est de cha- ritate. s̄z augmētata eius virtute auget̄ eius mor̄. **I**te in cōrritōe non sunt nisi duo. s̄z dolor et gr̄ana. et vñū est sicut formale. reliquū sicut materiale. s̄z ē possi- bile dolorē in nobis inoēti. possibile est etiā gr̄am auge- ri. ergo et. **I**te si nō p̄t̄ inoēti. ergo in oib̄ ē eq̄lis. sed cōrritōe existere eq̄lis. eq̄lis est nullificatio et gr̄anificatio ergo oēs f̄m̄ hoc eēnt eq̄lites iusti. **I**te in oī actu aie in q̄ p̄tingit p̄fēere p̄ ass̄uefactionē et cōrritio ē cōtin- gunt ip̄m̄ inoēti. hoc p̄t̄. sed p̄fect̄ est in multiplicati- one p̄ritōis et frequētatōe. ergo et. **L**orra. nihil inoē- ditur cuī impossitio est in termino. sed ip̄ositio p̄ritio- nis est in termino. q̄ cōrritio est diuisio in minima. s̄z in minimo nō est min̄. ergo et. **I**te nihil inoēdit̄ q̄ non p̄t̄ cogitari vel eē maī. et qd̄ h̄z effectū in finituz nihil p̄t̄ eē maius cū sit in finitū ergo nihil tale p̄t̄ inoēti. s̄z cōrritio est h̄mōi. cū delectat oēm culpā qd̄ est p̄ritio in finitū. ergo et. **I**te oē qd̄ inoēdit̄ aut inoēdit̄ p̄ accessum ad verā nois ip̄ositio ē vel p̄ depurationē a cōrrario. sed cōrritio nō inoēditur per depurationē a p̄rario. cūz statim cū est expellat totaliter oēm culpā. q̄ h̄z gr̄atā p̄uētā p̄ accessum ad ip̄ositio ē nois verā. q̄ eius ip̄o- sitio est in termino. ergo et. **I**te si inoēdit̄. aut ergo a

gratia aut a lib. arbi. A libero arbitrio no. qm contritio
 e motu gratiaru. 7 talis mēsurat fm quantitatē gē. s3 au
 gmentu gē 7 charitatis nō p̄r eē a lib. ar. s3 a deo. Si a
 gra. cōtra. gra vni formit mouer li. arbi. qm est de se. er
 go nō videt intēdere i eo p̄ritōez. P̄terea fm illud at
 tendit. intētio vel augmētū p̄ncis qd cōsistit rō quātita
 tis. s3 qnitas ē ex p̄te materie. formalis p̄o p̄ritōis rō
 p̄o p̄t dicitur qd ē p̄te materialis. ergo fm illa non intēdit
 nec auget. **¶** P̄. ddm q̄ contritio ē motu virtutis habēs
 quātitatē virtutis. sicut ē virtus a q̄ est. vñ 7 augmētuz 7
 intēsiōne h3 fidei a q̄ recipit qnitas. h̄ aut ē virtus p̄ncie.
 vñ sicut certū est charitātē augeri. ita 7 p̄nciam. ac p̄ hoc
 certū ē 7 contritōez intēdi 7 augeri. Cū notādū q̄ quēad
 modū charitas d̄ intēdi qm ad feruorē. et augeri qm ad
 ad cēntialē p̄tū. 7 fm̄ ē a cooparōe lib. ar. secūdu p̄o
 est a dono celesti. Ita 7 in p̄posito opoz intelligit q̄ mo
 tuū cōmōis feruētior ē p̄t fm̄ cooparōez lib. ar. vñ ex
 q̄tū gra aliqū magis feruēs elicit motu aliqū min⁹ fm̄
 cooparōez li. arbi. s3 p̄ncie loquēdo nō d̄ maior. nisi virtu
 te p̄ncie augmētata. 7 h̄ est p̄ gr̄s. Lēcedēde sunt igū ra
 tōes oīdentes q̄ contritio possit intēdi. **¶** Ad illud qd
 obijct q̄ ē diuisio in minima. ddm q̄ p̄ritio 7 h3 respe
 ctū ad obiectū sup̄ qd dirigit. 7 ad virtutes a q̄ ont. siue
 dicat habitus siue lib. ar. fm̄ p̄parōem ad obiectū. q̄ om̄e
 morale expellit 7 q̄ in pulchrē redigit. 7 fm̄ illā viam
 nō h3 intēdi. Habet etiā p̄parōez ad vim a q̄ erit. 7 fm̄
 illā viā h3 intēdi. 7 in p̄ma viā rō p̄cedit. 7 ideo nō p̄clu
 dit. **¶** Ad illud qd obijct q̄ ē virtutis infinite. ddm q̄
 p̄ritio nō dicit nisi virtute gē. gra aut ē donū p̄ qd in
 habitat i nobis ille cuius virtus ē infinita. et illa ē q̄ p̄ri in
 finitū effectū. 7 illi virtuti attribuitur ex p̄tulo p̄mo 7 p̄ se
 7 cōtritiō p̄ illā. 7 ideo nō sequit q̄ contritio sit in finita.
 s3 q̄ cōiūta est cū virtute cuius opario ē infinita. **¶** Ad
 illud qd obijct q̄ nō accedit magis q̄ nō recedit. ddm q̄
 virtus falsū est. imo rōe gē magis accedit. rōe p̄o dolo
 ris dico q̄ magis recedit. dolor em̄ nō im̄ 7 oppositio
 nē ad culpā. s3 etiā ad sc̄las 7 p̄nitates peccati. q̄ quōi
 dām dolois intēsiōne i nobis remittuntur p̄volutue et
 expelluntur p̄t dolor est purior 7 intēsiō. accessus autē
 ad v̄tā ip̄ositionē nō arēdit in hoc q̄ nō habeat verū
 nomē. s3 q̄ nō p̄cipiat illud in finitū fm̄ rōem gratiū.
¶ Ad illud qd q̄rit v̄tā intēdat fm̄ intēsiōne dolois
 aut gē siue lib. arbi. an a gra. s3 p̄ r̄tio. si em̄ loqm̄ur
 de feruore. dico q̄ est a li. arbi. si aut loqm̄ur q̄m ad ve
 rā augmētationē. sic dico q̄ immediate venit a cimento
 p̄ncie. q̄ augmētata auget dolor rōnalis p̄tis q̄ ē dēstia
 rōis displicētie. Et si gr̄as vñ veniat. dico q̄ a deo effe
 ctive a li. arbi. dispositiue. a gra cōp̄lenue. Et si tu et h̄
 cias q̄ gra vni formis ē. et p̄terea ē forma. ddm q̄ q̄uis
 ip̄a vni formis gratificet. dum tū magis a deo iustit et
 abūdanti⁹ dat magis gratificat. Et rursus q̄uis a gra
 cū sit forma nō habeat p̄ncipaliter oīū quātitas mēlis
 q̄ est a materia p̄ncipalr. h3 tū oīū quātitas virtutis q̄
 est a forma. 7 hoc genere quātitas ē p̄ritio q̄nta. Et ex
 hoc p̄z quō vel vnde habeat quātitatē. 7 vnde habeat
 intēsiōne. 7 qualiter.

Questio. ij.

¶ Titū p̄ritōem pl⁹ vel intēsi⁹ oportet cōteri de vno
 p̄tō qd de alio. Et q̄ nō videt. q̄ cōtritiō dēcis culpā ē
 in instāti. sicut p̄z de iustificatiōe imp̄i. s3 mor̄ idē in in
 stāti nō p̄r eē magis 7 min⁹ intēsus. ergo rē. **¶** Itē q̄cqd
 agit in multa simul ita q̄ nō in singula. nō agit in q̄dam
 plus in q̄dā min⁹. sed cōtritiō simul agit in multa pec
 cata. ita q̄ nō cōsiderat singula. q̄ tūc oportet res p̄a

ctu illoz diuidi actōem. ergo cōtritiō nō magis dēstia
 tur vni peccatū q̄ alerū. **¶** Item cōtritiō ea rōne dēre
 statur peccatū qua separatiū est a deo. sed quodlibet se
 parat a deo. 7 ita amittit deus p̄ vnum p̄ctū morale si
 cur per aliud. 7 ita per parū sicut per magnū. ergo rē.
¶ Item cōtritiō respicit peccatū q̄m ad duo. s3 q̄m ad
 offensam 7 q̄m ad dānū. sed q̄m ad offensam oē pecca
 tum h3 rōne infini. cū sit cōtra deū infinitū. q̄m ad
 dānū vñ p̄ctū aufert oēs virtutes. sicut dicit Jac.
 ij. 7 habet in ira. qui peccat in vno factus est omnū rē
 cuz ergo dānū 7 offensa habeant ratiōne equalis. **¶** Itē quā
 tumcūq̄ cōtritiō dēstiat modicū p̄ctū laudabilis est.
 7 quātūcūq̄ sit parua cōtritiō etiā de maximo p̄tō bo
 na est 7 laudabilis. ergo videt q̄ nō sit necessarius gra
 dus intēsiōis fm̄ gradū virtūz 7 p̄tōz. **¶** Cōtra. ma
 ior est dolor de mortali 7 debet eē qd de veniali. ergo pa
 ri rōne de vno p̄tō mortali grauior q̄ de alio min⁹ gra
 ui. **¶** Item fm̄ Grego. magis se debet punire per factū
 factiōne qui graui⁹ peccauit ergo pari rōne idē ipe cū
 graui⁹ peccat. grauius se debet punire per cōtritiōem.
 si ergo de grauior p̄tō in diuersis opoz erit eē cōtritiōez
 maiorē. pari rōne in codē. ergo rē. **¶** Item idē debet eē
 ordo in dolore qui est 7 debz eē in alio. quonā ab ip̄o
 habet certū. sed magis bonū fm̄ ordinatā dilectiōez ma
 gis est amandū. ergo pari rōne magis malus est magis
 dēstiat dū. **¶** Item cōtritiō est dolor rōnalis. sed do
 lor cōsequitur estimatiōne ratiōis. estimatio autē rati
 onis nō equaliter pensat omnia peccata. sed quedā ma
 iora. ergo pari ratiōe 7 dolor. **¶** Item esto p̄ impossibi
 le q̄ alius perplexus esset vt caderet in alterum duo
 rum maior. constat q̄ si haberet ordinatā dilectionem
 magis refugeret maius malū. ergo si magis refugit an
 lapsum. pari ratiōe 7 post lapsum. 7 sic rē. **¶** P̄. dicitur
 dum q̄ dupliciter est loqui de cōtritiōe. Aut pur est de
 letiua culpe. aut pur dēstiat p̄ne. Si pur est dēstiat
 culpe sic op̄at in iustificatiōe imp̄i in instāti. 7 sic actu
 nō potest habere ordinē respectu specialiu peccatorum
 quia simul 7 in instāti est cōtra omne peccatum cōmis
 sum. habet tamē fm̄ habitū. quia dolor ille habituali
 ter disp̄onit ad dēstiatū aliquid plus. aliquid minus. et
 quāta habituar ad dēstiatū malū q̄a malū. ideo ad ma
 gis dēstiatū maius malū. Si autē loqm̄ur de dēstia
 ua p̄ne. sic dicendū q̄ habet maiorē intēsiōne 7 minorē
 etiam fm̄ actū. sicut ostendūt rōnes inducere ad secūdas
 p̄tōez. **¶** Ad illud ergo qd obijct in cōtritiōe p̄z r̄tio. s3
 ad p̄tū 7 secūdu. Proccēdit em̄ de cōtritiōe fm̄ p̄maz
 v̄tā. s3 vt est in iustificatiōe imp̄i. **¶** Ad illud qd obij
 ct de sep̄tōe 7 dāno 7 offensa. dicendū q̄ sep̄atio atre
 ditur in elongatiōe fm̄ dissimilitudine 7 offensam fm̄ cō
 temp̄tū 7 dānū. fm̄ amissionem gratiarū 7 vulnera
 tiōem naturalū siue de habitatiōem. 7 in his p̄ne gra
 dus est. vnde illud nō valet. Quāuis em̄ deus ob om
 nibus offēdat. tamen aliqui contemnit eum plus. ali
 qui minus. 7 similiter in aliquo peccato plus natura le
 ditur 7 a virtute plus elongatur. **¶** Ad illud qd obijct
 tur qd de paruo non minus potest dolere. dicendū q̄ su
 cur in charitate non est dare quin amor quantumcūq̄
 sit paruus et quantumcūq̄ magnus semper sit bonus.
 tamen in sua magnitudine 7 paruitate necessario habz
 ordinem. sic in p̄posito est intelligendū. Et sic est facile
 ad cetera respondere.

Determinat de tribus subiectiuis penitentie. Predictis vero adijciendum est quod tribus modis agit penitentia. Super egit magister de tribus penitentia integralibus. hic agit de subiectiuis. que sunt penitentia ante baptismum et post baptismum. de mortalibus et de venialibus. Diuidit autem hec penitentia in duas partes. In prima diuidit penitentiam per trimesem differentiam. In secunda vero specialiter tradit modum penitentia de venialibus. ibi. Que autem pro venialibus sit satisfactio sufficiens. Prima pars duas habet. In prima ponit diuisiones. In secunda confirmat per auctoritates. ibi. Unde Augustinus. tres sunt actus penitentia. Similiter secunda pars diuidit in duas. In prima assignat sufficientem satisfactionem. In secunda vero epilogat. ibi. Et bis alijque

libris. ibi. Que autem pro venialibus sit satisfactio sufficiens. Prima pars duas habet. In prima ponit diuisiones. In secunda confirmat per auctoritates. ibi. Unde Augustinus. tres sunt actus penitentia. Similiter secunda pars diuidit in duas. In prima assignat sufficientem satisfactionem. In secunda vero epilogat. ibi. Et bis alijque

61 a. q. Quid tribus modis agit de penitentia. Quod dicitur de hac triplici penitentia diuisione. Vnde sit penitentia. an penitentia sacramentalis. Et videatur quod non sit. quod hec simplex est et spes spiritualis. Item quod nec sit. quod multiplici caro superior multiplicat inferi.

Aug. ad felicianum

Diuidit penitentiam per trimesem differentiam.

Predictis vero adijciendum est quod tribus modis agit penitentia. ante baptismum. scilicet de peccatis post baptismum de quibus postmittuntur. est etiam penitentia venialium quotidiana que est humilium est et perfectorum.

Confermat diuisionem per auctoritates.

In Aug. Tres sunt actus penitentia: quos mecum eruditio vestra cognoscit. Una est que nouum hominem parturit donec per baptismum omnium peccatorum ablutio fiat peccatorum. quod nulli sue voluntati arbitrio: nisi peniteat et veteris vite nouam inchoare potest. que puul sunt immunes cum baptisatur. quod non dicitur per vniuerso arbitrio: quod in ad remissionem originalis peccati predestinatio eorum fides a quibus offeruntur. Altera est actio penitentia post baptismum que fit per illis peccatis que legis decalogus continet. aguntur homines penitentiam ante baptismum de peccatis peccatoribus: ita tamen ut etiam baptisentur. sic Petrus ait. Egredere penitentiam et baptisetur vnusquisque vestrum in nomine domini. Egredere etiam penitentiam post baptismum ita peccauerunt ut excoicari et re-

Act. ij.

62

uerificantes penitentiam: centiales. sed secundum statum. et ideo non est diuistio in peccatis centiales. nec oportet ex hoc facere multum licet. nec est compositum. et sic patet illud. Altera est actio. Inquit magister quod penitentia fit per peccatis que legis decalogus continet. Uidet non bene dicere. quod in decalogo non prohibet superbia nec ypocrisis nec similia. ergo per his non videtur esse penitentiam. Respondetur sicut in ordinatione predicamentum omnia sunt in genere per se. quod sunt in genere per reductionem. sicut principia et etiam per uoces. sic intelligendum est in articulis fidei. Quaedam enim sunt antecedentia. quedam consequentia. et quedam sunt directe creditibilia. sicut articuli. et in omnibus his iudicatur quis hereticus si quere sentiat. Per hunc modum intelligendum est in preceptis decalogi. que quedam sunt ibi prohibita principaliter et explicita. quedam vero obliqua et implicite. Tunc ubi grauis si dicitur. non intelligitur. principaliter prohiberi et explicita.

concordari mereatur. Est etiam penitentia bonorum et humilium fidelium penitentia quotidiana: que in peccata tunc dicitur. Dimittite nobis debita nostra etc. Hecque ea nobis dimittite volumus: que dimissa nobis in baptismo non dubitamus. sed illa que humane fragilitati queuis parua tamen crebro surrepiter. que si collecta contra nos fuerint: ita nos quibuscumque et opprimet sic vnum aliquid grade peccati. Quid enim interest ad naufragium. an vno quod fluctu nauis opiat et obruat: an paulatim surrepentes aqua in senam per negligentiam culpam impleat nauem et submergat. Ideo ieiunium et oratio et elemosine iunguntur. In quibus cum dicitur. Dimittite nobis debita nostra etc. manifestamur nos habere quod nobis dimittatur. et in his vbi humiliates animas nostras quotidianam agere penitentiam non cessamus.

Tradit modum penitentia de venialibus assignans sufficientem satisfactionem.

Quod autem pro venialibus sit satisfactio sufficiens Augustinus insinuat: ita in quibusdam Enchiridionis et breuius leuibus peccatis sine quibus hec vita non ducitur: quotidiana oratio fit

et talis dicendo istam orationem peccet mortaliter. quia facit contra conscientiam. Respondetur dicendum quod omnis homo potest rationabiliter habere conscientiam de peccato veniali. tum propter frequentiam. tum propter ignorantiam. quia in multis ignorantia delinquimus. etiam cum credimus bene facere. tum propter aduerentiam. quia amor rei temporalis et affectio istius inordinare frequenter multum nobis adherent. et ideo quilibet potest dicere. Ab occultis meis munda me deo. etc. Vel potest dici quod adhuc potest dicere in persona aliorum. et ideo non peccat. sed pro alijs impetrat pro illo tempore. vel penitens pro seipso vel pro statu alio.

Delet omnino hec oratio minima et quotidiana peccata. Uidet ex hoc dicere Augustinus. quod oratio dominicalis delet peccata. Sed contra. solus gracie est deleat peccata. ergo etc. Si tu dicas quod ad penam. Contra.

betur et explicite actus adulterij. sed implicite et in generali. ois actus cotus ut antecessores. et sic prohibetur concupiscentia cotus sine aspectu mulieris ad concupiscentiam. Consequenter vero prohibet omnis effusio seminis inordinata. Sic intelligendum in alijs quod in primo precepto pro precepto cultus dei. et in hoc precepto aer fit dei antecessor. et consequenter omnis elatio et superbia prohibet. sic et in alijs. c. ij. Cum dicimus. Dimittite nobis debita nostra etc. manifestamus nos habere quod nobis dimittatur. Obijciuntur. esto quod aliquid cur non habeat conscientiam peccati in aliquo in statu. ut prope quod nullam cantat et huius est confessus et interius celestibus. tunc videtur

Quod militiam do veniatum ita graue sit vnum grade peccatum.

63

64

nō est par pena venialis et mortalis. sed illa est satisfactio p venialibus. ergo p mortalibus. R. d. d. q. ipe loquitur de delectōe q̄rū ad penas. Valer em̄ hec oratio cōtra penā venialis et mortalis. s. plus cōtra penā debitā alit̄ cut veniali. q̄ tota p̄ remitti in hac oratōe si dicat deo te. Contra penā

Bar. vj.

moralis valet. s. nō t̄m. q̄a hoc nō totū remittitur. valet t̄m aliq̄m. imo multum. nō t̄m rōne orōnis. s. rōe elemosyne implicite. et illa ē elyna p̄cipua. s. remittit̄e p̄c̄m̄ p̄ortūmo. et ideo dicit si veracit̄ dicit. dimitte nobis sicut nos dimitte. q̄. Ita veraciter dicit. sicut et nos dimitte. r̄c. Sed hoc videt̄ q̄ omnis qui habet rancōrē in dicendo istā orōnē peccat mortaliter. q̄ oīs q̄ petit sibi dimitti sicut dimitte aliq̄. si nō dimitte ex hoc petit sibi p̄c̄m̄ nō dimitte.

deliū satisfactio. Eoz em̄ est dicere. Pat̄ noster q̄ es i cel̄. r̄c. Delet oīno hec oratio minima et q̄ridiana p̄c̄tā. Delet et illa a q̄b̄ vita fidelit̄ et iaz scelerate gesta. s. penitēdo i meli⁹ p̄mutata discedit. vt sic veraciter dicit. dimitte nobis debita nostra. ita veraciter dicit. sic et nos dimitte debitoribus nostris. id est sicut qd dicit. q̄ et ipsa elemosyna est veniā petētib⁹ oīno ignoscere.

Epilogat que supra determinavit.

Ex his alijs q̄ p̄missis iā facile est intelligere q̄ p venialibus sit exhibenda satisfactio.

sed quicūq̄ petit sibi p̄c̄m̄ nō dimitti peccat mortalit̄. ergo videt̄ q̄ semp peccat mortaliter quādo hanc orationē dicit. R. d. d. dicendū q̄ nullus dicens hanc orationē intendit ipsam dicere ad petendā irā. s. pot̄ ad petendū misericordiā. Quādo ergo dicit illam cōditōem nō intēdit v̄m. dicitōis

Sufficit em̄ dñica oratio cū ieiunio aliquo et elemosynis. si cū vt precedat p̄ritio aliqua. et addatur cōfessio si assit facultas. de q̄ cōfessione post tractabit̄. Pro grauiorib⁹ vero peccatis hec etiā in satisfactōe adhibenda sunt. sed multo vehemētius atq̄ districtius. quia vt ait August. ad agendum penitentiam non sufficit mores in melius cōmutare et a mal facti recedere. nisi d his q̄ facta sūt satisfaciatur domio p penitentie dolorem. per hūilitatis gemitum. per cōtriti cordis sacrificium cooperantibus elemosynis.

aggravare. siue sit homo intelligēs siue simplex. et ideo nō est ibi nou⁹ cōtemp⁹. ac p hoc nec nou⁹ peccatū. nisi ibi loquim⁹ p̄c̄m̄ aggrauat̄ occasio. naliter. Et si tu obijcias q̄ tūc debet absistere. dico q̄ adhuc aggrauat̄ magis dū ab alijs penitenti b⁹ saluberrimis cōp̄c̄t̄is arce/ret. Si tu dicas q̄ illa deberet dimittere adhuc q̄ ut peccaret. dū dñi oīes scient

Aug. in lib. de penitētia.

irrigeret. Et iō sanū cōsilium ē cuiuslib⁹ q̄ i frat̄ no odio nullo laren⁹ p̄seueret. appet̄ ei q̄ sine dispēdio maris eē nō p̄-

Ad intelligentiā hui⁹ partis s̄m̄ triplices penitētia quam distinguit magister in ista. tria p̄ncipaliter querūt̄ur. Primo querit̄ de penitētia ante baptisimū. Secundo de penitētia post baptisimū. q̄ est de mortalibus. Tertio de penitētia que est de venialibus. Circa primū querūt̄ur duo. Primo querit̄ vt oporteat penitere et dolere pro originali peccato. Secundo vt r̄ accedentes ad baptisimū cum actuali necesse sit ante sacramentū penitētie accipere.

Questio. j.

Non sit necesse penitere de originali iudic. quia potentior est vis regeneratiua sacramēti q̄ vis p̄pagatiua hominis corrupti. sed per p̄pagationem sine delectatione trāsfundit originale. ergo ab oppositis. imo multo fortius per sacramentū sine dolore delectur. Item omnis penitētia respectu voliti est. nō em̄ penitet homo de eo qd noluit. sed originale nunq̄ fuit voluntariū. ergo de illo non est necessaria penitētia. Item omnis penitētia est in actu volente. sed originale est in paruulo et in quo est morbus et remediū. ergo non oportet ipm̄ penitere cū non possit actu velle. Itē oīs penitētia est respectu actus p̄p̄. penitet em̄ homo de eo qd fecit. nō de alieno. sed originale est per actum alienum. ergo r̄c. Item baptisim⁹ ordinat̄ cōtra originale. sed non sunt remedia cōtra idem. ergo penitētia non est remediū cōtra originale. Contra. de eo de quo iuste arguit homo ab alio. iuste arguit a seip̄o. sed Aug. dicit in li. de cor. rec. et gra. q̄ peccato. p originali est arguēdus. ergo peccator debet arguere seip̄m. sed homo de culpa arguit se ipm̄ per penitētiā. ergo r̄c. Item sicut ira per zelus delectat homo omnē iniusticiā in alio. ita penitētia omnem iniusticiā in seip̄o. sed originale est iniusticia in homine. ergo est delectanda per penitētiā. et sic r̄c. Itē

oīs qui vult deo recōciliari necesse habet delectari omne qd a deo separat. sed originale separat. ergo r̄c. Itē de oī peccato de quo iuste punit a deo debet vere penitens punire seip̄m. sed p originali iuste punit homo a deo pena carentie que est maxima pena. quia maximū dāmnū ergo p eodebet se punire. R. d. d. dicendū. q̄ de originali peccato est loqui cōmuniter et specialiter. Cōmuniter vt est in oibus. et sic ad eius delectationē non requirit̄ aliquis actus ex parte eius in quo est. vt patz in puulo. Et iterum loquit̄ specialiter q̄rū ad adultos qui se habere ne sciūt. Et q̄rū ad hos non oportet q̄ aliquis actus delectatiōis adueniat. Est iterū loqui q̄rū ad adultos q̄ se habere sciūt. et q̄rū ad tales cōgruū est vt sibi displiceat. cōgruū inq̄ q̄ displiceat non in speciali. sed in generali. quia debet ei displicere omne qd a deo separat. nec est necessariū. Ratio autē quare non est necesse vt contrariū est. quia non est actu nostro cōmissum. et sic licet in adulto sit talis originalis displicētia. non tamen est penitētia. quia penitētia vt ostensū est p̄ncip̄ est respectu voliti. Ratiōes igitur p̄bantes q̄ nō est necessaria penitētia ad delectationē originalis vere sunt. cōcedēde. Ratiōes oēs ad oppositum p̄cedentes probāt q̄ cōgruū est vt originale displiceat adulto ne velit amplius in illo remanere. sed q̄ tenet se astringere nō p̄cludit vel etiam penitere. Qd em̄ obijcit q̄ arguēdus est pro originali. non intelligit q̄ ipm̄ corrigit. sed ne in ip̄o velit permanere. Ad illud qd obijcit q̄ penitētia est ad delectandū omne malū nostrū. dicendū q̄ verū est. at tamen non cōtracti similiter de ira per zelū in p̄imo. Ad illud qd obijcit q̄ penitētia debet delectari omne malū qd separat a deo. dicendū q̄ verū est si illud sit ex p̄p̄a voluntate introductū. et esto q̄ delectet. non p̄pter hoc penitēs dicit. Ad illud qd obijcit q̄ debet se punire de

66

67

68

69

70

omni eo de quo iuste punit a deo. dicendū q̄ hoc verū ēē si deus pena sensus puniret. vel etiā baptisim⁹ non sufficeret. nūc autē deus nō punit pena sensus. ⁊ baptisimus ab oī pena satisfactoria siue assumpta absoluit. si cur melius sup̄ ysum est.

Questio. ij.

k

Utrū adulterum accedentē ad baptisimū cū actuali neces-
 se sit ante sacramentū penitentiē accipere q̄ baptisimū. Et
 q̄ sic videt̄. **Item** q̄ penitentiā ⁊ baptisimū vnus q̄s vnus
 glo. dicitur de baptisimare p̄mulis lamēta p̄nie. vt pri-
 us aqua afflictois se pfunderent. ⁊ post sacramento bap-
 tismatis lauarēt. **Item** **Marb. ij.** exibat ad illū hiero-
 solymazē. Glo. iam tūc exemplū baptisandis dabat cō-
 fitendi peccata ⁊ pmittendi meliora. Ergo si debēt cō-
 fiteri. sūt ⁊ cōteri ⁊ satisfaccere. **Item** rōe videt̄. quia
 dñs ⁊ beatus Johānes in ceperūt p̄dicatōem a penitentiā
 sed debuerūt ab eo incipere qd est saluta inuitū. ergo
 si ita in ceperūt. p̄t q̄ p̄mo debet accipere p̄niā. **Item**
 p̄mo p̄sona corrupta naturā. s̄ actualis est corruptio p̄-
 sone. ⁊ originale nature. ⁊ cōtra actualē ē p̄niā. ergo p̄t
 baptisimū. **Item** puulus nō h̄ nisi originale. s̄ adul-
 tus actualē cū originali. sed q̄ h̄z amplioē moribū d̄z ha-
 bere amplius remediū. cū ergo baptisimus necessari⁹ sit
 puulo. aliqd̄ vltra baptisimū erit necessari⁹ aduulo. s̄ h̄
 nō est nisi penitentiā. ergo rē. **Contra** baptisim⁹ est ia-
 nua sacramētōz. sed ignua est p̄mo. ⁊ ante ip̄z nihil de-
 bet p̄mitti. ergo rē. **Item** p̄niā est secūda tabula post
 naufragiū. vt dicit̄ Hiero. ⁊ bēt in l̄sa sup̄ di. xiiij. s̄ scda
 dicit̄ respectu baptisimū. ergo hec p̄cedit ip̄m. **Item** ba-
 ptisim⁹ omnē culpā delet. sicut sup̄ monstratū est. vnde
 Aug⁹. ad Valer. tinū. lauacro regeneratōis omnia peccā
 boīm munda. ⁊ arḡ sanant. S̄z sup̄flūū est facere per
 plura qd̄ potest fieri per vnū. ergo ad emēdatiōē non
 est necessari⁹ p̄niā. **R̄.** dicendū q̄ est loquū de p̄niā
 vt est virtus. ⁊ vt est sacramentū. Si loquimur de p̄niā
 vt est virtus cui⁹ act⁹ est iustitio. necesse est q̄ p̄ce-
 dar baptisimū in aduulo q̄ h̄z actualē p̄niā. nemo em̄ po-
 test inchoare nouā vitā. nisi peniteat cum veteris vite.
 Si autē loquimur de p̄niā vt est sacramentū s̄m q̄ homo
 p̄fice ⁊ recipit absolutiōem. dico q̄ nō est necesse p̄cede-
 re. sed de cōgruo p̄t. fit em̄ p̄ festio sacerdoti vt homo
 crubescat. ⁊ peccā sua recognoscat. Et de cor remissione
 deo ingrati nō existat. Et q̄ntū ad hoc cōgruū est. sed nō
 oportet nec debet sequi absolutio nec ligatio. q̄ omni-
 no soluit in baptisimō. **Item** p̄niā q̄ntū ad p̄nitentiā p̄ce-
 dit necessari⁹. q̄ntū ad p̄fessionē de cōgruo. q̄ntū ad
 absolutiōem ⁊ satisfactōez neutro modo. Et q̄z sacramē-
 tum cōpletū est in absolutiōe. q̄z ubi est remediū. ideo di-
 co q̄ p̄niā s̄m q̄ sacramentū est ecclesie sequit̄. nō p̄ce-
 dit. **Ad** illud ergo qd̄ obiicit̄ p̄mo q̄ lamenta p̄nie de-
 bent p̄cedere. d̄m q̄ illud p̄cedendū est. s̄lt q̄ exēpluz
 dabat. p̄fitendi. non q̄z necessari⁹. sed q̄z cōgruū. **Ad**
 illud quod obiicit̄ q̄ p̄dicatio in ceptā penitentiā. di-
 cendū q̄ in ceptā a penitentiā p̄tute nō sacramentū. **Ad**
 illud qd̄ obiicit̄ q̄ p̄ior est corruptio p̄sone. d̄m q̄ ve-
 rum est in p̄mis parētibz. sed post fuit cōuerso. ⁊ q̄z
 sacramēta p̄currūt s̄m cursum necessitatis nostre. ideo
 p̄t q̄ p̄ius debuit ēē baptisim⁹. **Ad** illud qd̄ obi-
 cit̄ q̄ amplius remediū habere debet. d̄m q̄ veruz est
 s̄z p̄nitentiā. sed non oportet q̄ aliud sacramentū. quia
 baptisimus ad vtrūq̄z valet. ⁊ ideo nō requirit̄ aliud sa-
 cramentū. sed sufficit actus m̄tis per quē se p̄parat ad
 effectū baptisimū. alio q̄n̄ accideret fieri. ⁊ sic p̄ illud.

De sequēter q̄ntū ad secundū articulu⁹ querit̄
 de secūda p̄niā post baptisimū. s̄ q̄ est de mora-
 libz. Et circa hoc duo querūt̄. **Primo** querit̄
 de moratibus per ignorantia. vtrū necesse sit penitere
 Secūdo querit̄ vtrū necesse sit cōteri de peccatis scien-
 ter p̄missis ⁊ postmodū oblitis.

Questio. j.

l

De necesse sit penitere de peccatis p̄missis p̄ ignorantia
 ostendit̄. q̄ dicit̄ Ambro. grauisime peccas si ignoras
 sed sicut expōit̄ hoc nō est ob aliud nisi quia talis nō
 defacili querit̄ medicū. ergo tali necessaria ē medicina.
 sed hec est penitentiā. ⁊ sic rē. **Item** ratiōe videt̄. quia
 Aug⁹. de corrept. ⁊ gratiā dicit̄. q̄ non excusat homo
 p̄ ignorantia q̄n̄ teneat credere. s̄. pati rōne nō excusat
 hō. p̄pter ignorantia q̄n̄ teneat cōteri. **Item** ratiōe vū-
 detur. quia p̄niā ex ignorantia est p̄niā actualē ex noi-
 stro actu p̄missuz. ergo sine actu nostro non deletur. s̄z
 actus per quēz delet culpa est penitentiā. ergo rē. **Item**
 ignorantia in eo qui peccauit nō excusat a peccō. ergo nō
 excusat q̄n̄ egeat remedio. **Contra** penitentiā nō est nu-
 si de voluto. sed qd̄ per ignorantia fit est iuoluntariū. er-
 go de tali nō debet fieri penitentiā. **Item** incognita bo-
 na non possum⁹ amare. ergo nec incognita mala possum⁹
 m̄ia q̄d̄ nec delectari. ergo de his non est penitentiā
Item nullo iure sumus certi vtrū offendimus dum
 per ignorantia. sed nullus tenet agere aliquid ex p̄cepto
 nisi ad qd̄ habet certitudinē ex aliquo iure. ergo nullus
 tenetur penitere de p̄missis per ignorantia. **Item** de
 solis illis tenemur penitere de quibus tenemur cōfite-
 ri. sed sola illa tenemur cōfiteri que possum⁹ veraciter
 enarrare. ⁊ illa sola possum⁹ veraciter enarrare que noi-
 uimus. q̄z si dubia vel ignorata asseram⁹ est mendaciū.
 ergo cū ignorat̄ p̄missa nesciam⁹ eē peccā. nō possum⁹
 ea p̄fiteri. ergo nec tenemur de his aliquo mō pe-
 nitere. **R̄.** d̄m q̄ penitere de aliquo est dupliciter.
 sc̄z in generali. et in speciali. In generali quādo homo
 dolet in generali de om̄i offensa dei quā fecit. In speci-
 ali quādo dolet de hac vel illa. Dico ergo q̄ de peccatis
 p̄missis per ignorantia d̄z penitere in generali. ⁊ dicere cū
 p̄bera. Delicta iuuenū. mee et igno. me. rē. In sp̄ali hō
 non tenetur penitere. sed tenet sacre qd̄ in se est. vt sci 78
 at ⁊ peccā recognoscat. Comittitur em̄ peccā per ignora-
 tiā iuris. et tūc cognitio iure scit se peccasse. vt puta qui
 fornicatus est ignorat̄ illud esse peccā. Comittitur etiā
 per ignorantia facti diligētia debita nō adhibita. et tūc
 cognoscitur d̄no revelare. vnde tenet orare vt d̄ns par 79
 eat et vel reueler. **Ad** illud ergo qd̄ obiicit̄ q̄ peccatū
 p̄missuz per ignorantia est iuoluntariū. d̄m q̄ non est
 oīno iuoluntariū. quia et si nō perfecta fuerit cognitio
 fuit tamen cognitio actus q̄uis non recognosceret ar-
 cūstantia de formans. et hoc melius patz in questioe de 80
 ignorantia n̄ sequenti questioe. **Ad** illud q̄ non possu-
 mus penitere de ignorantis. d̄m q̄ verum est de ignora-
 tis oīno. sed de ignorantis in particulari ⁊ in vniuersali. sa-
 tis p̄tingit contra in vniuersali. et q̄z quedā ignorata in
 particulari per negligentia. sc̄iunt per diligentia. ideo te-
 netur facere qd̄ in se est vt sciat ⁊ si non occurrat. tunc
 sufficit penitentiā in generali vt doleat ⁊ etiā aliqua ma-
 la sustineat. ⁊ in multis se offendisse credat que ignorat̄ ḡ.
Ad illud qd̄ obiicit̄. qd̄ ignorat̄ nullo iure scit. dicen-
 duz q̄ ad penitentiā sufficit cognitio p̄babilis. ⁊ proba-
 bile est cui liber qui fuit igno. t̄s etiā in aduulo q̄ in mul-
 tis offenderit. ⁊ hoc insinuat lex diuina q̄ de illis docet
 penitere ⁊ peccare veniā. Unde in ps. Delicta quis iureli

28 ab oc. me. m. me. Ad illud qd obicit q ignorata no possunt cofiteri ergo rē. dōm q illa tenemur cofiteri p quibus oportet penitentia facere in speciali. talia in ni si nobis in ore sciat. vel per nostram diligentia. vel per reuelationē diuinā. ad penitentia in speciali agendā non obligant. nihilominus tamē in ipa cofessione debet homo se totū ostendere. et libenter penā portare. etiam de his que sunt ignoranter perpetrata.

Questio. ij.

Utrū de peccatis scilicet commissis et postmodū oblitis tenet homo cōteri. an possit de talibus sine penitentiā saluari. Et qd tenet cōteri videt. quia si aliquis peccet et post eadē in furia ante penitentia nō pōt postmodū iustificari. et hūc rō est. quia non pōt de peccatis penitere. ergo si furiosus nō excusat. nec obliuiosus. **Grē** s. ad 2. cor. iij. nihil mihi cōscius sum rē. Glo. quia potest latere qd nescio. Ergo latens peccati impedit iustificationē. sed hoc nō est nisi de illo tenet cōteri. ergo rē. Si tu dicas q in generali tenet. hoc nō soluit qz in generali nō latet. imo quilibet debet reportare se suis se peccatorē. **Item** q tenet in speciali videt. quia si nō esset oblitus tenet cōteri in speciali. ergo esto q nō ex culpa incedit in obliuionē et ex negligentia. si nō reportat cōmōdū de malicia adhuc tenet. **Item** que rō quid sit cōteri. siue penitere in generali. Si sub cōditionē. vt doleo si feci. similiter pōt homo penitere de his que nō fecit sicut de his que fecit. **Lōra**. aliquis ita oblitus est q nō potest recordari. qā memoria nō est in nostra potestate. ergo si nō tenet ad impossibile. non tenet ad recordari. sed non potest penitere nisi de malis que recordat. ergo nec de his. **Item** si facit homo qd in se est. deus facit qd in se est. sed possibile est istū facere qd in se est sine recordatiōe. ergo possibile ē facere qd in se est sine penitentiā. ergo possibile est iustificari sine penitentiā. ergo nō tenet penitere. **Item** aliqd est paratū dolere de omnibus et non dolere vel penitere de his nisi qz nō recordat. ergo obliuio introducit impedimētū. si ergo dolere de obliuione remouet impedimētū. ergo iustificat. **Grē** esto q totū oblitus sit in generali et particulari. quoniam recordat se offendisse. talis nō pōt penitere nec in generali nec in speciali. et tamē potest iustificari. qz est viator. et pōt demereri. ergo nō oportet q de istis peniteat.

33 **U**trū de peccatis commissis et postmodū oblitis tenet homo cōteri. an possit de talibus sine penitentiā saluari. Et qd tenet cōteri videt. quia si aliquis peccet et post eadē in furia ante penitentia nō pōt postmodū iustificari. et hūc rō est. quia non pōt de peccatis penitere. ergo si furiosus nō excusat. nec obliuiosus. **Grē** s. ad 2. cor. iij. nihil mihi cōscius sum rē. Glo. quia potest latere qd nescio. Ergo latens peccati impedit iustificationē. sed hoc nō est nisi de illo tenet cōteri. ergo rē. Si tu dicas q in generali tenet. hoc nō soluit qz in generali nō latet. imo quilibet debet reportare se suis se peccatorē. **Item** q tenet in speciali videt. quia si nō esset oblitus tenet cōteri in speciali. ergo esto q nō ex culpa incedit in obliuionē et ex negligentia. si nō reportat cōmōdū de malicia adhuc tenet. **Item** que rō quid sit cōteri. siue penitere in generali. Si sub cōditionē. vt doleo si feci. similiter pōt homo penitere de his que nō fecit sicut de his que fecit. **Lōra**. aliquis ita oblitus est q nō potest recordari. qā memoria nō est in nostra potestate. ergo si nō tenet ad impossibile. non tenet ad recordari. sed non potest penitere nisi de malis que recordat. ergo nec de his. **Item** si facit homo qd in se est. deus facit qd in se est. sed possibile est istū facere qd in se est sine recordatiōe. ergo possibile ē facere qd in se est sine penitentiā. ergo possibile est iustificari sine penitentiā. ergo nō tenet penitere. **Item** aliqd est paratū dolere de omnibus et non dolere vel penitere de his nisi qz nō recordat. ergo obliuio introducit impedimētū. si ergo dolere de obliuione remouet impedimētū. ergo iustificat. **Grē** esto q totū oblitus sit in generali et particulari. quoniam recordat se offendisse. talis nō pōt penitere nec in generali nec in speciali. et tamē potest iustificari. qz est viator. et pōt demereri. ergo nō oportet q de istis peniteat.

34 **U**trū de peccatis commissis et postmodū oblitis tenet homo cōteri. an possit de talibus sine penitentiā saluari. Et qd tenet cōteri videt. quia si aliquis peccet et post eadē in furia ante penitentia nō pōt postmodū iustificari. et hūc rō est. quia non pōt de peccatis penitere. ergo si furiosus nō excusat. nec obliuiosus. **Grē** s. ad 2. cor. iij. nihil mihi cōscius sum rē. Glo. quia potest latere qd nescio. Ergo latens peccati impedit iustificationē. sed hoc nō est nisi de illo tenet cōteri. ergo rē. Si tu dicas q in generali tenet. hoc nō soluit qz in generali nō latet. imo quilibet debet reportare se suis se peccatorē. **Item** q tenet in speciali videt. quia si nō esset oblitus tenet cōteri in speciali. ergo esto q nō ex culpa incedit in obliuionē et ex negligentia. si nō reportat cōmōdū de malicia adhuc tenet. **Item** que rō quid sit cōteri. siue penitere in generali. Si sub cōditionē. vt doleo si feci. similiter pōt homo penitere de his que nō fecit sicut de his que fecit. **Lōra**. aliquis ita oblitus est q nō potest recordari. qā memoria nō est in nostra potestate. ergo si nō tenet ad impossibile. non tenet ad recordari. sed non potest penitere nisi de malis que recordat. ergo nec de his. **Item** si facit homo qd in se est. deus facit qd in se est. sed possibile est istū facere qd in se est sine recordatiōe. ergo possibile ē facere qd in se est sine penitentiā. ergo possibile est iustificari sine penitentiā. ergo nō tenet penitere. **Item** aliqd est paratū dolere de omnibus et non dolere vel penitere de his nisi qz nō recordat. ergo obliuio introducit impedimētū. si ergo dolere de obliuione remouet impedimētū. ergo iustificat. **Grē** esto q totū oblitus sit in generali et particulari. quoniam recordat se offendisse. talis nō pōt penitere nec in generali nec in speciali. et tamē potest iustificari. qz est viator. et pōt demereri. ergo nō oportet q de istis peniteat.

35 **U**trū de peccatis commissis et postmodū oblitis tenet homo cōteri. an possit de talibus sine penitentiā saluari. Et qd tenet cōteri videt. quia si aliquis peccet et post eadē in furia ante penitentia nō pōt postmodū iustificari. et hūc rō est. quia non pōt de peccatis penitere. ergo si furiosus nō excusat. nec obliuiosus. **Grē** s. ad 2. cor. iij. nihil mihi cōscius sum rē. Glo. quia potest latere qd nescio. Ergo latens peccati impedit iustificationē. sed hoc nō est nisi de illo tenet cōteri. ergo rē. Si tu dicas q in generali tenet. hoc nō soluit qz in generali nō latet. imo quilibet debet reportare se suis se peccatorē. **Item** q tenet in speciali videt. quia si nō esset oblitus tenet cōteri in speciali. ergo esto q nō ex culpa incedit in obliuionē et ex negligentia. si nō reportat cōmōdū de malicia adhuc tenet. **Item** que rō quid sit cōteri. siue penitere in generali. Si sub cōditionē. vt doleo si feci. similiter pōt homo penitere de his que nō fecit sicut de his que fecit. **Lōra**. aliquis ita oblitus est q nō potest recordari. qā memoria nō est in nostra potestate. ergo si nō tenet ad impossibile. non tenet ad recordari. sed non potest penitere nisi de malis que recordat. ergo nec de his. **Item** si facit homo qd in se est. deus facit qd in se est. sed possibile est istū facere qd in se est sine recordatiōe. ergo possibile ē facere qd in se est sine penitentiā. ergo possibile est iustificari sine penitentiā. ergo nō tenet penitere. **Item** aliqd est paratū dolere de omnibus et non dolere vel penitere de his nisi qz nō recordat. ergo obliuio introducit impedimētū. si ergo dolere de obliuione remouet impedimētū. ergo iustificat. **Grē** esto q totū oblitus sit in generali et particulari. quoniam recordat se offendisse. talis nō pōt penitere nec in generali nec in speciali. et tamē potest iustificari. qz est viator. et pōt demereri. ergo nō oportet q de istis peniteat.

36 **U**trū de peccatis commissis et postmodū oblitis tenet homo cōteri. an possit de talibus sine penitentiā saluari. Et qd tenet cōteri videt. quia si aliquis peccet et post eadē in furia ante penitentia nō pōt postmodū iustificari. et hūc rō est. quia non pōt de peccatis penitere. ergo si furiosus nō excusat. nec obliuiosus. **Grē** s. ad 2. cor. iij. nihil mihi cōscius sum rē. Glo. quia potest latere qd nescio. Ergo latens peccati impedit iustificationē. sed hoc nō est nisi de illo tenet cōteri. ergo rē. Si tu dicas q in generali tenet. hoc nō soluit qz in generali nō latet. imo quilibet debet reportare se suis se peccatorē. **Item** q tenet in speciali videt. quia si nō esset oblitus tenet cōteri in speciali. ergo esto q nō ex culpa incedit in obliuionē et ex negligentia. si nō reportat cōmōdū de malicia adhuc tenet. **Item** que rō quid sit cōteri. siue penitere in generali. Si sub cōditionē. vt doleo si feci. similiter pōt homo penitere de his que nō fecit sicut de his que fecit. **Lōra**. aliquis ita oblitus est q nō potest recordari. qā memoria nō est in nostra potestate. ergo si nō tenet ad impossibile. non tenet ad recordari. sed non potest penitere nisi de malis que recordat. ergo nec de his. **Item** si facit homo qd in se est. deus facit qd in se est. sed possibile est istū facere qd in se est sine recordatiōe. ergo possibile ē facere qd in se est sine penitentiā. ergo possibile est iustificari sine penitentiā. ergo nō tenet penitere. **Item** aliqd est paratū dolere de omnibus et non dolere vel penitere de his nisi qz nō recordat. ergo obliuio introducit impedimētū. si ergo dolere de obliuione remouet impedimētū. ergo iustificat. **Grē** esto q totū oblitus sit in generali et particulari. quoniam recordat se offendisse. talis nō pōt penitere nec in generali nec in speciali. et tamē potest iustificari. qz est viator. et pōt demereri. ergo nō oportet q de istis peniteat.

dicendū q falsum est. imo certitudinem iustificationis. quia nō est certus de iusticia eo q non est certus de culpa. **Ad** illud quod obicitur q reportat cōmōdum. **87** dicendus q falsum est. quia debet dolere in generali de illis. et prece de obliuione. et utrius grauis purit a deo q si nō fuisset oblitus. tamē via salutis non pcluditur. **Ultimū** de generalitate patz. quia penitere in generali nō est per cōditionē. sed per certitudinē. de peccatis commissis. quia scit se aliquādo peccasse. sed tamē nō recollit quo peccaco. nec per se xlii. impudē. potest pbarere. que aliquādo tantū dolorem generat in homine sicut certitudo peccati et tantūdem valet.

Quonsequēter qd ad tertium articulu queritur de penitentiā venialiu. Circa quā duo querunt. Primo querit de piculo morbi. Secūdo de necessitate remedij.

Questio. ij.

Utrū veniale peccatū possit fieri mortale. Et qd sit per complacentiā specialiter videt. August. nihil adeo est veniale qd non fiat mortale duz placet. **Item** q per multitudinē. August. de pe. quis singula non mortali vulnere ferit sentiantur. tamem omnia simul congregata velut scabies eo q plura sunt ferunt. **Item** rarōe videtur. quia cōplacētia est plenus cōsensu. s; delectatio que est venialis aduenire cōsensu fit mortalis. ergo veniale per complacentiā fit mortale. **Item** qz parz. quia delectatio mortala que est venialis ante cōsensū postea fit mortalis. **Item** placitū est quicquid volūtas. s; qui cōsens in creatura fruit illa. et ita peccat mortaliter. ergo veniale fit per cōplacētiā mortale. **Item** q per multitudinē videtur. quia amor mortalis excedit amorem venialis in infinitū. sed finitū aliquoties sumptū reddit esse infinitum. ergo rē. Si tu dicas q excedit in infinitum. quia hoc est sup deum. et illud infra. **Lōra** ab eadem virtute nō exit motus in infinitū maior potētia. sed amor mortalis et venialis sunt ab eadem potētia. ergo rē. **Item** veniale est alicuius quantitatatis. quia est maius et minus sed omne quātū est proportione quātū. ergo mortale cum sit quātū nō excedit veniale improporcionabiliter. et sic rē. **Item** veniale est dispositio aliquo modo ad mortale. sed per maiore dispositiōem fit necessitas. ergo necessario vt videt veniale introducit mortale peccatum. **Contra**. veniale et mortale specie differūt. s; placētia eo q cōplacētia nō mutat spēs s; cōseruat. q vni q placētia nō fit aliter ergo veniale nō fit mortale. **Item** mortale excedit veniale in infinitū. qz pena excedit penā in finitū. ergo veniale in finitū multiplicatū non fit mortale. **Ad** dicendū q triplex est genus venialis peccati. Quoddam est ex surreptiōe. et ideo veniale quia vitari nō potest tūc. Quoddā ex cogitaciōe siue volūtate siue cōsensu. et ideo veniale quia nō plene cōsentit homo vt in cogitaciōe de muliere. et delectatiōe circa cōsensu in delectatiōe. Quoddā est veniale cū rōne et cōsensu. sed tamē ideo est veniale quia nō est de ordinatio cōtra preceptū vt ebrietas et mendaciū tocosum. **Lum** igit querit vtrū mortale fiat veniale. si intelligat q hec culpa per cōntinam fiat illa nulla est questio. qz hoc est impossibile. Si intelligat q illud qd alis erat veniale possit cō mortale. vt mendaciū tocosum et ebrietas. dico q quoddā nō fit mortale. quoddā fit mortale per complacentiā. **Primū** igit veniale qd cōmittitur per ratiōem semper est veniale. Sed secūdo modo veniale per delectationem et cō

scensum fit formale per cōsensum, et ita per complacētiam sicut per placitū dicit cōsensus plenus. Tertium veniale quod est per delectationem circa deū potest fieri mortale, plibidine magna, sicut mendacium toxicum, et hoc fit mortale sicut placitū dicitur quia volūtas. Et haec iteratio actus disponit ad libidinem et complacētiam, hinc est quod Augustinus dicit in pluribus locis quod plura venialia obrunt, non per se sed quod disponunt ad libidinem, non dispositōne cessitatis sed penitentis.

89 Ad illud ergo quod probatur quod venialia non sunt mortalia per cōsentiam, dicitur quod verum est, sed quod obicit in contrarium de Augustinus, soluta est, quod intelligitur. Illud enim intelligitur sicut per cōvenientiam in genere actus, sicut per dispositōnem, quia multa venialia disponunt ad libidinem et cōtemptum, ideo Augustinus dicit per ea bestia minus, cōparat guttis, cōparat arenis, cōparat scabiet, non quia ipsa in se faciunt naufragium, sed quod ad hoc perducunt per accidens.

90 Ad illud quod obicit de cōsensu et cetera volūtas, dicitur quod quia cōsensus venit, non nisi peccatum sit, nec fit veniale mortale, sed quod aliis est veniale mortale fit.

91 Ad illud quod obicit quod per multitudinem, dicitur quod dicitur quod infinita, per peccatum, non quod mortis est infinita in cōsuetudine, sed reputatio, sicut per in eo quod diligit deū et charitatem, plus diligit deū quam denarium unum, et in infinitum unum amor qui est in fra deū mundi, compatibilis est amor qui est super deum.

92 sicut istum modum, dicitur quod obicit quod veniale est quantum, dicitur quod quoadmodum linea est in se quanta, sed per rationem sufficientem non habet quantitatem, sic veniale et si de se quantum sit, compatitōne tamen mortalis caret quantitate.

93 Ad illud quod obicit de dispositōne, dicitur quod volūtas semper libera movetur, et ideo non disponit dispositōne quod sit necessitas sed non dispositōne quod est penitentis, non sic natura quod ad vna partem est determinata. Et alia ratio est in hunc charitatem, quod sufficienter a virtute infinita, et talis per nullum peccatum committit cadere salua sustentatione, volūtas enim semper libera est, et quantum est in via tribulatio est, et ideo nunquam inevitabiliter dicitur in via ad malum culpe disponit, et sic patet istud.

Questio. ii.

De penitentia venialium quantum ad necessitatem remedii. Et est questio, verum quod teneat penitentia venialium, et sic videtur quia impossibile est intrare in gloriam nisi veniale remittat, sed veniale est actuale peccatum, et ab illo non iustificatur nisi per penitentiam ergo necesse est penitere. Item aliquid est veniale quod per sensum fit mortale, ergo aliquid sunt in quod tenemur dissentire ne fiat, ergo postquam talia sunt commissa tenemur dissentire et de eis dolere, ergo et penitere. Item multitudo venialium de primo disponit ad mortale licet non necessario, ergo quod dimittit venialia in se multiplicat

ri committit se discrimini, sed omnes tenent non dimittere se discrimini, ergo et. Item quod pena exterior sit necessaria videtur, quod dicit magister in libro quod est peccatum penitentiis, et quantum talacum pena sustinetur. Item Augustinus, loquens de peccato venialium, ieiunia inquit et orationes et elemosine inquit. Sed quod non tenemur vitare non tenemur de his penitere, hoc certum est, quod sicut virtus penitentiae delectat faciem, ita cauet faciendum, sed talia sunt venialia, ergo et. Item ad nihil tenemur sine quo potest esse charitas, sed charitas potest esse sine delectatione venialium, quod stat cum venialibus, ergo de venialibus non tenemur penitere. Item si teneor penitere de hoc veniali nec de illo, et sic de alijs pari ergo ratio de nullo.

Item quod non debeat veniali pena exterior, videtur, quod veniale est minus mortali in infinitum, sed mortali debet pena finita exterior, ergo veniali nulla.

Item dicitur quod dupliciter loquitur de morbo peccati venialis, aut in se, aut in quantum prober occasione peccati ad quod ponit Augustinus, in libro, sicut per sensum mortali in infinitum. Si loquimur de veniali in se, sic dico quod non est necesse penitere de veniali, nec penitentia in exteriori ne penitentia exterior, quia sicut infra videbitur veniale non solum in hac vita delectat, verum etiam post mortem. Si autem loquimur ratione peccati ad quod dicitur, sic dico quod haec dicitur ad peccatum ipsum etiam penitentia quod tenet hoc de aliquibus penitere quia advertit peccatum, sicut manifeste dicit Augustinus, in libro. Et ideo notandum est sicut tactum est, quod tria sunt genera venialium, quedam ex surreptione, et de his non tenemur penitere nisi de proprio, quedam ex volūtatē, cui si penitentia in dicitur hoc in mortale, et de tali tenet hoc penitere non simpliciter, sed in casu, sicut per loco et tunc quia neco gatur ea, ne si penitentia cadat, quedam autem sunt venialia quod per sui multitudinem augent libidinem, sic illa in quod sensus et deordinatio contra deum, et de talibus dico quod tenet hoc penitere ne multiplicent, et in hoc periculo et discrimini se committit et ad talia horat penitentia Augustinus, ostendens peccatum quod est in multitudinem venialium, per arenam, per passum bestia minus, per passum guttis multiplicat, per passum scabiet, et intelligenda est similitudo quantum ad haec omnia ratione peccati, non quod faciunt ipsa venialia de se, sed ad quod boies perperat, et de his sanum plura est etiam pena sustinere, sic Augustinus, determinat. Item autem tenemur sacerdoti ea quod sicut et arbitrium satisfacere, questio erit infra cum ager de confessione. Et his pariter obiecta ad vitas per. Nam ratio ad penitentiam peccatum ratione peccati ad quod disponit per penitentiam, ad quam solvendum per peccatum, quod remitti potest in alio seculo. Ratio vero ad oppositum peccatum ratione morbi in se, non valet, quia cum mortale quantum est mortale sit improporcionabile, non in ipsa iustificatione remittit pena aeterna, et mortale fit quodammodo veniale, et ita proportionabile.

Distinctio. xvij. de confessione sacramentali et de his quod ad ea spectant, puta habet rationem et remedii quantum ad necessitatem ex parte penitentis.

Hic ostenditur questio multiplex, primo enim quod sit. Superius agit magister de partibus integritatis penitentiae quod sub quodam modo dicitur, hic quod penitentia venialis est sacramentum ecclesie proprie attendit quantum ad confessionem, principaliter determinat de confessione. Et dividit haec per duas. In prima agit de confessione sacramentali, verum habet remedium. In secunda in quantum habet rationem signi, infra dist. xxiij. per fine. Post predicta restat investigare quod in actu peccati.

Prima pars habet quatuor. In prima agit de confessione quantum ad necessitatem ex parte penitentis. In secunda quantum ad peccatum absolute, infra dist. xvij. sciendum est etiam quod oportunitate ipsius, infra dist. xx. sciendum est etiam quod ipse penitentia est in quantum. In quarta quantum ad voluntatem a

pte finis, infra dist. xxiij. ultra medium, post haec considerandum est quod per confessionem. Prima pars spectat ad presentem dist. quod habet tres partes sicut tres questiones quod determinat magister circa confessionis necessitatem. Primo ergo querit verum confessio sit peccati necessaria ad iustificationem. Secundo datur quod quodammodo sit necessaria, virtus sufficiat confiteri corde, an necesse sit confiteri ore ipsius vel ministro, et hanc persequitur ibi, iam sicut questionis articulum inspicimus. Tertio vero determinat cui homini necesse sit confiteri, virtus sufficiat confiteri laico, an necesse sit confiteri sacerdoti, et hoc ibi. Nunc priusquam permissis auctoritatibus. Prima pars habet tres. In prima ponit questionem, verum confessio sit necessaria ad iustificationem, ibi dicitur enim quod sine confessione oris. In tertia determinat, ibi. Quid ergo super his sententiam quid tenendum.

94

Querit vtrū p̄fessio sit pctōri necessaria ad iustificacionem.

DI-XVII

Hic oritur q̄o multiplex p̄fessio ei q̄rit vtrū absq̄ satisfactōe oris p̄fessio sine solā cordis p̄ritione pctm̄ alii cui dimittat. Secūdo an aliqui sufficiat p̄fiteri deo sine sacerdote. Tertio an laico fidelis facta valeat p̄fessio. In his enī etiā docti diuisa sentire inueniūt. q̄ sup̄ his varia ac pene diuisa tradidisse videntur doctores.

Opponit ad vtrāq̄ p̄tē questiois. Dicit enī q̄dā sine p̄fessioe oris et satisfactioe op̄is neminē a pctō mūdari. si t̄p̄o illa faciē dihabuerit. Alij x̄o dicūt an̄ oris p̄fessionē et satisfactioē in cordis p̄ritioe pctm̄ dimitti a deo si t̄p̄i vtrū p̄fite di habeat. Uti p̄p̄ha. Dixi p̄fitebor ad d̄m̄ me iusti. me. do. et ture. im. Q̄d exponēs Latio. ait. dixi. i. deliberavi apud me q̄d p̄fitebor. et ture remisisti. Abāq̄ pietas dei. q̄ ad solā p̄missionē pctm̄ dimissionē p̄fitebor. et ture iudicat.

Clorum ei a p̄fessioe iudicatur. Uideretur Latio. hic male dicit. q̄ fm̄ hoc t̄m̄ valet si quis habet voluntatē conseruēdi q̄ritū si p̄fiteat. frustra q̄ p̄fiteat. Item aut facit p̄fert aliqd̄ h̄nti bonaz voluntatem aut nihil. Si aliqd̄ q̄ n̄ ē deus et equalēs. vel le et factm̄ suscipit. Si nihil p̄fert h̄nti bonā voluntatem et nullū aliū p̄fert. q̄ r̄. p̄ d̄s q̄ vorū h̄ d̄i firmū p̄positū. et h̄ cōputat p̄ op̄ationē. nō q̄ t̄m̄ valeat oīno. s̄ q̄ h̄ d̄ acceptat. et si alit̄ vorū et desit facultas. d̄ excuratū h̄. et cōcedo q̄ b̄n̄ q̄ sp̄ aliqd̄ recipit q̄ ope accipit sac̄m̄. et aliquā vtilitatē h̄. t̄m̄ vbi desit facultas. d̄ reputat sufficiens ad impetrādū ip̄s vorū. et vbi adest ant̄ r̄q̄ p̄nciat ad op̄. reputat cōueniēs ad obtinēdū gr̄am nec t̄m̄ frustra cōfiteat. si enī p̄ loco t̄p̄e n̄ cōfiteret. aut vorū nō ē. aut eē d̄ s̄teret si p̄ c̄t. b̄ Uti enī p̄t cōfiteri nisi suscitatur. Uti nō ē vtr̄ q̄ d̄c. q̄ fm̄ h̄ euz nullū mortū teneat ad sui suscitacionē. q̄ h̄ ē impossibile. nullū pctōr̄ teneat ad cōfessionē. q̄d̄ est in cōueniens. et d̄m̄ q̄ posse cōfiteri ē duplicat. Aut pctm̄ d̄ regē do. vtr̄ sit cōfessio manifesta. et sic p̄t fieri etiā a pctōre. Aut vtr̄ sit cōfessio vere reconciliatiua. et sic nō p̄t fieri nisi a iusto et suscitato. Si enī alias fiat. absoluit eze r̄. s̄ n̄ interi. Nihil enī ad salutē valz alicui penā tē poralē taxare. q̄usq̄ d̄n̄ absoluat ab eā. **Q**ue

vtr̄ ē vita r̄. Innuat maḡ q̄ sicut aīa est vita corp̄is. ita ei⁹ vita d̄ ē. Uti h̄ ē falsum. q̄ aīa viuificando. infor

pusus igemuerit. Uti d̄at intel ligi q̄ etiā ore tacete veniā inf̄ d̄ p̄sc̄mur. Hic etiā leprosi il li q̄ d̄n̄s p̄cepit vtr̄ osiderēt se sacerdotib⁹ iitinerē anteq̄ ad sacerdotē venirēt. mūdati s̄ Ex q̄ insinuat q̄ anteq̄ ora n̄sa sacerdotib⁹ aptam⁹. i. pctā p̄fiteamur a lepra pcti mūdāmur. Lazar⁹ etiā nō p̄ de monumēto ē educ⁹. et p̄ a d̄no suscitatur. s̄ int⁹ suscitatur. p̄d̄it foras viuus. vtr̄ osiderēt suscitatio aīe p̄cedere p̄fessionē. Nemo ei p̄t p̄fiteri nisi suscitatur. q̄ a mortuo velut q̄ non ē perit p̄fessio. Nullus q̄ p̄fiteat nisi resuscitatur. nemo aut suscitatur nisi q̄ a pctō soluit. q̄ pctm̄ mors aīe ē. q̄ vtr̄ ē vita corp̄is. ita ei⁹ vita d̄ est. **U**bi alij q̄ plurib⁹ auctōrib⁹ p̄bat an̄ p̄fessionē vel satisfactioē sola cōpunctioe pctm̄ dimitti. Q̄d q̄ negat. eas def̄mia re laborat. nec non in hui⁹ snie de p̄fessionē et ad sue op̄ionis assertionē auroz testionia inducūt. Ait enī d̄n̄s p̄ eā. Dicitu iniquitates tuas vt iustificeris. Itē amb. Hō p̄t q̄c̄q̄ iustificari a pctō nisi pctm̄ ip̄m̄ antea fuerit p̄fessus. Ideo d̄c. Cōfessio a morte aīaz libat. p̄fessio ap̄it p̄ adysum. cōfessio sp̄m̄ salutis tribuit. quia non meretur iustificari. qui in vita sua nō vult

et idigētia ē i vtr̄q̄. q̄ cōstituit̄ fr̄m̄. ex deo ar̄ et aīa nō sit vnū et p̄terea cōiunctio illa ē voluntatis et vtr̄q̄ parte. et hinc est q̄ quia voluntas nostra naturaliter est v̄n̄bilis. et diuina misericordia p̄m̄pta est misereri. q̄ resuscitatio aīe n̄ ē miraculosa. s̄ vt p̄p̄. loqua mur ē mirabil. **Q**uod n̄ meret iustificari q̄ in vita sua n̄ vult pctm̄ cōfiteri. Uti imp̄. ope loq̄. q̄ iustificatio ant̄cedit oē meritū. q̄ null⁹ iustificari meret. Itē q̄ritur cum omnes virtutes dentur homini scilicet fides charitas r̄c. quare magis vocatur iustificatio delicti culpe q̄ aliud. Item cum anima dicatur viuificari. sanari. et renouari. queritur. que sit differentia inter bec. **R**espondendum q̄ iustificatio non cadit sub merito cōdigni. cadit tamen sub merito cōgrui. dicitur autem reparatio anime iustificatio. Peccatum enim actuale est d̄ordinatio siue obliquatio circa aliquē actum anime. et per hanc separatur anima a deo. et eē hoc incurrit duplex malum. scilicet. diffcultatem ad bonum. et ideo dicitur verustas. qua anima iam inuenerata est. et p̄. onitatem ad malū. et hoc dicitur infirmitas. vñ oē pctm̄ d̄. iniusticia. d̄. mors. d̄. verustas. d̄. infirmitas

mat corp⁹. sed deus nō est for ma anime. Itē corpus p̄uua tum anime vi ta. non resuscitatur nisi p̄ miraculum. ergo videtur q̄ iusti ficatio sit miraculosa. quod n̄ videtur. cuz nemo admiret h̄ nec sit insolitum. **R**espondetur. d̄. dicitur dum q̄ sic deus est vita anime sicut anima cor poris quodam modo. et quodammodo non sic. In hoc enī est similitudo q̄ quemadmo dum corpus in diger anima et ab ipsa viuificatur q̄ diu illi coniungitur. et q̄ eius separatio nec vultat. sic q̄ diu anima vnitur deo per charitatem viuificat. et q̄n̄ sepat ab eo mor rit et vultat. in h̄ ar̄ ē diffcultas q̄ aīa p̄iugitur naturalit̄ et naturalit̄ ex corruptio ne nase separatur ita q̄ appetit

Lu. xvij.

Johā. xi.

Itē auētibus ecōra probat si ne cōfessio ne n̄ dimittit pctm̄.

Esa. xliij.

Am̄. i. li. d̄ p̄adyso. Itē i sermōe xpi.

4

Per oppositū igitur aia in aduētū grē uiuificat. et ex su-
scipitōe huius ordinātū uariā potētiā iustificat.
et hō qdē sit iustificat. vñ iustificatio dicitur iusticia gñali.
s; sanā vltēri p; gñaz factioz et renouat p bonū exen-
citū et sit sp ad bonūz abilitōz. Cū dicit aplūs. ij. Cor.
iij. q; renouat

Job. os
aureum.

Aug. de
penitētia

Math.
xvi.

Job. xxxj

Ambro.

Aug. sup
ps. lxxij.

penitētia p; fiteri. illa p; fessio nos li-
berat q; sit cuz pnia. Pnia dicitur
dolor cordis et amaritudo aie
p malā q; dicitur cōmisit. Itē iohā.
hō pōt q; q; gñaz dei accipe. ni
si purgat. fuerit ab oi pctō p pe-
nitētiā. p; fessio nē. et p baptisimū
Itē aug. Egite pniaz q; agis
f i ecclesia. Nemo dicat sibi. occul-
te ago pniaz. ap; dēu ago. no-
uit de. q; mibi ignoscit. q; i cor-
de ago. Ergo sine cā dictuz est.
q; solueris sup terrā soluta erit
i cel; Ergo sine cā clauēs dare
sūt. frustam. Xbū xpi. Job dicit
Si erubui in p; spectu ppli pctā
mea p; fiteri. Itē amb. Venial
ē culpa quā sequit. p; fessio deli-
ctoz. Itē aug. sup illū locū ps.
Nō absorbeat me pfundū. nec
vigeat sup me pute. os suum.
Pure. ē p; fūditas iniquitat; in

q;ri cur; sit sanare. dico enī q; p; tritōis inq; rū est acur
xurū est iustificare. s; q; inq; ruz est facti al est curare.
Sacta enī p; p; sanāt. et v; rutes recificat. S; inq; ruz
est grē ē iustificare. inq; ruz hoz oim renouare.

5. **M**ultū purgat. fuerit ab oi pctō p pniā. p; fessio nē
et baptisimuz. Querit quō ista tria distīnquant. videt
enim p; fessio nē ab his nō differre. p; dēm q; curatio a
mōbo est duplici. aut p; v; ruz. aut p; facti. Si p; v; ruz
tūc dicit p; pniaz. Sup facti. Docet duplici. sic du-
plex ē tabula. et sic ē p; fessio et baptisimū. Alii p; ruz dicit et
melt. q; l; h; p; ruz. loq; d; adultis. et bi purgat duplici sa-
crāmētō. s; p; fessio et baptisimū et p; p; ruz ad v; ruz ē
p; ruz. et hāc noie pnie dat intelligi. **N**emo di-
cat sibi. occulte ago pniaz. Cū ex h; q; pnia ois sit fa-

Aug.

Determinat questionē ppositā.
Quid g; sup his sentiēdū. q; d; tenēdū. Sane
dicit p; q; sine p; fessioe or; et solutiōe pene exteri-
ous pctā delet p; ruz et hūilitatē cordis. ex
q; enī p; p; nitēte cōpūcta se p; fessuruz. de. di-
mittit. q; ibi ē p; fessio cordis et si nō oris. p; quā aia
interi mūdāt. et a macla et p; ruz p; fessioe cōmis-
si. et debitu et ne mort; relaxat. Illa g; q; sup; di-
cta sūt d; p; fessioe et pniaz ad p; fessioz cordis. v; ad
iteriōz p; nā f; ruz d; s; sic illd; aug. q; null; d; ruz
v; cā p; seq; nisi p; q; nūl; d; cū p; fessioe p; fessioe p; nāz
Uel d; exteriōz p; nā accipiēda sūt. et ad p; ruz et
vel negligētē referēda sicut illd;. Nemo dicat

ciēda i publico et illud v; p; lras sequēte de iob. Si erubui
pec. m. et v; ruz q; q; h; libz teneat. p; fiteri pctā sua in
p; spectu ppli. g; nē v; ruz p; ruz q; p; ruz in puaro. Itē d; d; ruz
q; aug. itelligit d; occultatiōe q; sit respectu sacerdotis
cui p; ceptē d; nō manifestari nō respectu. aliarū p; ruz.

quā si cecideris nō claudis sup te
os suū. si tu nō claudis os tuum.
Lōstere g; et dic. De p; fūdīs
clamaui ad te dñe et tu euadis
Claudit sup illū q; in p; fūdum
p; ruz. a q; mortuo velut q; non
sit perit p; fessio. Itē. Null; debi-
te fūtoris pene accipit veniāz
nisi q; l; cū q; ruz si lōge miorēz q;
debeat. soluerit penā. Ita enī
imprū a deo largitas nūc. v; ruz
relinq; iusticie disciplina. Item
hiero. Qui pctōz ē plāgat deli-
cta p; p; vel ppli. et igrediat ec-
clesiam de qua p; p; pctā fuerat
egressus. et dormiat i sacco. et
p; ruz delicias p; q; dēu offē-
derat. vite austeritate cōp; fer
his alijsq; auctoritatibus nitū
tur asserere. sine confessioe vo-
cis et aliq; absolūtiōe pene. ne
minem a peccato mūdari.

et iō di. amb. q; v; cā efficit nō q; ruz ad maclaz s; q; ruz ad
obligatōz ad penā aliquid et sic p; illd;. **D**ormiat g;
i sacco. nō v; ruz ē doctria cōp; ruz. q; multi i fectis
aspas pniaz agūt. Itē d; d; ruz q; sac; accipit p; q; l; cū hūi-
liatōe eo tropo q; sp; c; accipit p; gñe. Uel d; d; ruz q; nō ē p; f; ruz
ctōis s; s; filij. nec itelligit d; sacco exteri. s; q; ruz. fe-
rat v; ruz asp; ruz. Uel d; d; ruz q; meli; q; ruz ē itelligēdū q;
igrediat ecclesia. sicut dormire i sacco. nō itelligit d; ruz
materiali. s; d; v; ruz spūali. et sic interi; d; ruz ē amice
sacco. q; p; pnia d; ruz ē hūil; et austerā. q; ruz v; ruz nora-
tur i sacco. et fuit i nimitis. S; illa auctas nō v; ruz ad p;
positū d; p; fessioe. et iō d; d; ruz q; adducit ē nō p; ruz p; fessio/
ne; s; p; ruz satisfactioe. fac tū ad p; fessioes q; ruz p; ruz
fieriōz. et sic patet illud.

occulte et. Nōnulli enī i vita pctā p; fiteri neglig-
gūt vel erubescūt. et iō si merēt iustificari. Sic
enī p; cepta ē nō b; interior pnia. ita or; p; fessio et
exterior satisfactio si assit facultas. v; ruz nec vere
penitēs ē q; p; fessiois votū nō h; et sic pctā remissio
mun; dei ē. ita pnia et p; fessio p; quā pctā delet si
p; ruz nō a deo. v; ruz aug. ait. Itā inq; ruz donū spūali
habet qui confitetur et penit; quia non potest
esse confessio peccati et compunctio in homine
ex seipso. Lūm enim irasci. ur sibi quisq; et dis-
plicet sine dono spūali. non est. **Q**uozet er-
go penitēte cōfiteri si ruz habeat. et tū asq; sit
p; fessio i ore. si votū sit i corde. p; ruz ei remissio.

pē. cxxx.

hiero. su
per mala
chiam.

Aug. su
per psal.

Ad intelligentiam prime questionis quas ponit hinc magis querit in pre illa de iustificatione impij. et circa duo principaliter querunt. Primo de his que sunt necessaria ad iustificationem impij absolute. Secundo querit de ipsis in comparatione ad invicem. Circa primum querit quatuor. Primum querit verum ad iustificationem impij sit necessaria gratia in fusio. Secundo querit sit mori li. ar. Tertio querit necessaria sit contritio. Quarto querit necessaria sit confessio.

Questio. i.

Quod ad iustificationem impij necessaria sit gratia in fusio videtur Roma. iij. Iustificati per gratiam etc. Item ratione videtur per se est puritio. sed non remouet puritio nisi per collationem ne habet. ergo confert in delectatione peccati aliquid habet. sed peccatum deo displicebat et displicere faciebat. ergo ab oppositis habet. ille deo placet et placere facit. sed hunc dicimus gratiam gratia facit. ergo etc. Item per peccatum separatur homo a deo. ergo ab oppositis in iustificatione uniter deo. sed unio in deo non est sine dispositione uniente quod tunc peccatum in unio deo hinc gratiam deo. ergo etc. Item non deest esse post hoc factum nisi duo loca. scilicet glorie et pene ergo non deest hinc esse nisi in statu in quo possit esse in alio ro istorum. ergo hinc moraliter necesse est esse vel in culpa vel in gratia. sed per iustificationem recedit a statu culpe. ergo necesse est sibi confertur habitum gratie. **L**etra. l. sa. cluj. Ego sum qui deo iniquitates meas propter me. ergo delectio culpe erit ante habitum gratie. Item non minus est impium iustificare quam creare. sed deus creat sine medio. ergo et iustificat. Item lapsus fuit propter ab inoecentiam culpam. ergo cum reformatio intendat reformationem. deus homo in pura innocentia restituit. sed hec media est in culpa et gratia. ergo etc. Item si gratia expellit culpam. aut quoniam est. aut quoniam non est. Si quoniam est. sed accidit esse est inesse. ergo expellit culpam cum subiecto inesse. quod a quo subiecto. Non ab alieno. nec a suo. quod prius est culpam expellit quod hinc glorificari. Si quoniam non est. sed nihil agit quoniam non est. ergo non expellit. Item iustificatio est gratia. ergo si a gratia. similiter alia ab alia. et sic in infinitum. **R**espondeo quod in omni opere deum est misericordia et veritas. hec maxime in nobili opere. et sic in opere iustificationis. Quoniam igitur homo peccauit et nihil ante gratia in fusionem apud deum meruit. deus iusto iudicio non dno effecit culpam tollit. imo penam relinquat. id est in potestate statum hominem non statim restituit. Et quoniam misericors est. ideo etiam amplius bonum reddit. Quod magis indiget. id est non tamen restituit inoecentiam. sed etiam dat gratiam. ideo quoniam deus delectare posset deus sine medio culpam. deereunt tamen delectare per gratiam. que non tamen faceret inoecentem. imo etiam naturam debilitatam abilitaret ad bonum. unde procedere sunt rationes ad hoc. **10** Ad illud quod obicitur in contrariis quod deus solus delectat. deum quod verum esse effecit. sed formaliter delectat ipsa gratia. deus autem nullius est forma perfecta. **11** Ad illud quod obicitur quod solus creat. deum quod non est simile. quod creare dicitur quod quod non respicit materiam preiacentem. sed iustificare respicit materiam subiectam. et ideo non tamen respicit efficientem causam. verum etiam formalem. **12** Ad illud quod obicitur quod culpa auferet inoecentiam. deum quod non deereunt deus restituere inoecentiam quoniam daret gratiam. ratione prius habita. **13** Ad illud quod querit aut gratia expellit quoniam est. etc. deum quod quoniam est. et sic est et expellit. **14** Ad illud quod obicitur quod accensio esse est inesse. deum quod gratia est accidens. et hoc ortum realiter ab alio quod a subiecto proprio. scilicet a deo. Unum tripliciter hoc comparatione. ad principium a quo procedit. ad peccatum contrarium quod procedit. sed deo naturaliter prius gratia comparat ad principium a quo procedit. sed deo.

ad peccatum quod expellit. tertio ad subiectum quod perficit. unde per prius loquendo prius est gratia ab efficiente quam expellat culpam per naturam. et sic per ratio ad illud. Obicitur enim de esse gratie in quod informat subiectum. prius autem est gratia creati per naturam quam subiectum esse gratia informatum. unde sicut in actione et per ductioe aliarum formarum intelligitur quod forma prius se habeat in ratione virtutis agentis quam qualitas informatis. sic in proposito intelligatur. tamen potestas non tunc sed nature. **15** Ad illud quod ultimo obicitur. deum quod gratia aliqui deus habet. alii quoniam accipit. Aliquoniam statum est in habitu. iustificatio autem deus magis accipit gratie vel statum quam dicitur ipse habet. Quare autem magis sic appellatur infra videbitur.

Questio. ij.

Utrum ad iustificationem sit necessaria mori li. ar. Et sic videtur Augustinus. qui creauit te sine re. non iustificat te sine re. non necessario ad iustificationem requiritur et mori. Item Bernardus de li. ar. opus salutis duo requiritur. id est deum dante. et li. ar. re capitis et consentis. hinc necesse est currere opus li. ar. Item ratione videtur. quod deus quoniam est de se semper parat est iustificare hominem. hinc quod homo iustificetur et non prius. non est sine variatione et per deum. sed a per hominem. sed adulem iustificat sine alia variatione circa sensum. hinc necesse est quod sit variatio circa li. ar. Item deus per se erigit ab homine quod per potest. hinc per ab adulem quod puulo. cum per possit. sed illud quod erigit non potest minus esse mori li. ar. hinc ad iustificationem illud erigit. **L**etra. Iustificatio est per virtutem. sed virtus est bona qualitas mens quod deus in nobis sine nobis operatur. hinc etc. Item in iustificatione accedit homo ad deum. secundum illud Job. vij. Nemo venit ad me nisi cum traxerit se. sed traxerit est mori violentus et li. ar. non potest inferri violentia. ergo non est ibi mori li. ar. Item potest agere deus per aliquid agens creatum sed agens creatum sine alia cooperatione suscipit. expellit opus positum. unde per se luce quod expellit tenebras sine alia cooperatione aeris. ergo etc. Item quero quod sit ille mori. cum enim omnis mori meritorius sit a li. ar. unde quod ille posset esse cuiuslibet virtutis. Item deus quod sic iustificatio non est nisi voluntatis sic est in deo est deus nisi voluntatis. dum sit in tali statu quod consentit et dissentire possit. id est ad susceptionem iustificationis in adulem requirit mori li. ar. sed que consentit gratie. Et quod per mori per que consentit gratie est mori fidei. id est mori iste est mortus fidei. Unum Roma. v. Iustificati per fidem. Glo. i. ex mortu li. ar. hinc est ex fide. id est deus. Act. xv. fide purificas corda. quod mori fidei primo requirit ad purificationem. **16** Ad illud ergo ad obicitur quod operatur virtutem sine nobis deus quod virtutem est sine nobis efficientibus. non tamen sine nobis disponentibus vel consentientibus. **17** Ad illud quod obicitur quod trahit. deus quod trahit per cooperationem et sic trahit. et trahit per inductionem et subleuationem. **18** Ad illud quod obicitur quod deus est potentissimus. deus quod non est per impotentiam ex parte dei. sed per congruentiam in agendo. Non enim facit deus quod deus per se quod deest et quod. deus quod deest est quod impmat formam in materia. sic cooperetur forme et materie suscipienti. et forma est iusticia quod est liberata. et materia sicut est voluntas libera. libera in agendo et recipiendo. et ideo non dat sine actu eius cum quod nata est agere. **19** Ad illud quod querit de illo motu quod sit. deus quod sic glo. dicit expresse quod per habitum est ille est mori fidei. li. eni ar. est facultas voluntatis et rationis. et gratia aduocet virtutem potentiam facit in actu. unde ratio sit in actu credendi qui est fidei. et voluntas in actu deest ad qui est contritionis.

Questio. iij.

Utrum ad iustificationem necessaria sit contritio. Et sic videtur super illud ps. Sacrificium deo spiritus contribulatus. spiritus contribulatus et contritus est sacrificium in quo peccat

nes p̄dicte q̄ confessio necessaria sit ad iustificatiōē
 Voluntate enī p̄fiteōi confessiōē vocant. vt pater di-
 scurrēdo p̄ singulas. Nam qd̄ p̄mo dicit qui abscondit
 scelera confitēs est qd̄ loquit̄ de hypocrita. q̄ nō t̄m̄ ca-
 ret p̄posito confiteōi. imo etiā habet maliciā celādi et
 27 excusandi. Ad illud similit̄ qd̄ dicit. Dic tu iniqui-
 tes rē. ddm̄ q̄ qn̄ homo vult huic mādato obedire. se
 disponit de cogno ad gratiam. r̄ dīna mīa largissima
 cū inuenit aiām dispositā grām tribuit ac si eēt cōfes-
 sio p̄ sermonē. Alie due auctes ita intelligēde sunt. Vt
 si intelligant̄ de actu confitendi. tunc sumūt confessio-
 nem p̄ peccati recognitiōē que interi⁹ est inter aiām et
 28 deū. r̄ sic non concludit̄. Ad illud qd̄ obijcit q̄ nul-
 lus intrat sine p̄tate clauū. dōz q̄ sine p̄tate clauū in-
 trare dupliciter p̄t̄ intelligi. aut sine p̄tate ita q̄ intelli-
 gat̄ cōtrarie. sicut cōtēnens clauem petri. vel sine po-
 testate ita q̄ p̄uarie. Et adhuc dupliciter. vel simpliciter
 p̄uarie ita q̄ non habet effectū absolutiōis. nec i ope
 nec in deuotione. siue in desiderio. aut ita q̄ habet in de-
 uotiōe r̄ p̄posito. r̄ ita qd̄ modo h̄z. P̄mo r̄ secūdo
 modo non intrat nec iustificat̄. sed tertio modo intrat. et
 aliq̄ modo p̄ clauem licet nō sicut illi q̄ absoluūt a tua
 liter. Ad illud qd̄ obijcit q̄ p̄nia est factū necessariū
 29 unū. ddm̄ q̄ nullū factū est adeo necessariū qn̄ fides r̄
 deuotio suppleat locū ei⁹. sicut pars in baptismo. r̄ iō
 sine factō p̄nie salus alicui eēt p̄t̄. Et qd̄ obijcit de con-
 tritiōe q̄ ē necessaria. ddm̄ q̄ nō est necessaria s̄m̄ qd̄ ē
 pars p̄nie facti. sed s̄m̄ qd̄ est actus p̄nie virtutis. r̄ il-
 la est p̄ma virtus sine q̄ nō ē salus p̄soni adulto. Et i-
 am simul ē in actu r̄ habitu p̄nis illa in ipsa trāsfusiōe
 q̄ inuenit lib. ar. in actu sibi conforme in iustificatiōe
 vt visum ē. Preterea est q̄ contritiō p̄nalis pur ē sa-
 cramental̄ cēt̄ necessaria. non sequit̄ p̄ter hoc de confes-
 sione que est actus exterior: supaddens cōtritiōi.

Quoniam visio de his que cōcurrūt ad iusti-
 ficatiōē imp̄i se. q̄ntū ad secūdū articulū. que
 rē de ordine ipsorū adinuicēz. Et circa h̄ q̄ntū
 oī querunt. P̄mo querit̄ vtrū infusio gr̄e necessario
 p̄cedat expulsiōē culpe. Secūdo querit̄ vtrum expul-
 sio culpe necessario p̄cedat cōtritiōē. Tertio vtrū an-
 te cōtritiōē necesse sit p̄cedere attritiōē. Quarto vtrū
 confessio necessario sequat̄ iustificatiōē.

Questio. j.

Quoniam infusio necessario p̄cedat p̄t̄ expulsiōēz.
 v̄. Amb. dicit. Quēadmodū intrās aiām sapiētis di-
 sciplina imprudētia tollit. ita p̄fecta v̄nis iniquitatez. si
 ergo iniquitate nō tollit nisi p̄fecta virt⁹ intrās. r̄ hec est
 gr̄a. ḡ rē. Itē gr̄a infusā nō est aliud q̄ ip̄az creati.
 S̄z creatio gr̄e p̄cedit expulsiōē culpe. q̄ culpa nō ex-
 pellit nisi p̄ gr̄a. ḡ r̄ infusio. Itē si p̄nis naturali
 ter expellit culpa q̄ infundit̄ gr̄a. cū culpa nō possit ex-
 pelli nisi p̄ habitatiōē dei in aiā. tūc p̄nis inhabitaret
 de aiāz q̄ infunderet gr̄a. r̄ h̄ est impossibile. Itēz
 cū ignis expellit frigidū. pus naturalit̄ immittit̄ v̄ra-
 tem in materiā q̄ illud expellit. Si ḡ r̄ expellit cul-
 pā immittēdo gr̄am. ḡ p̄ior est gr̄e infusio p̄ naturā q̄
 culpe expulsiō. S̄z p̄tra. in qlibet mutatiōe pus est
 termin⁹ a quo q̄ termin⁹ ad quē. vel s̄m̄ natura vel s̄z
 ip̄s. sed iustificatio incipit a malo r̄ terminat̄ ad bonū.
 Si malū a q̄ incipit p̄t̄m̄ est. r̄ bonū ad qd̄ tendit est
 gr̄a. v̄ q̄ p̄ior p̄ naturā sit peccati expulsiō q̄ gr̄e in-
 fusio. Itē p̄t̄ ē natura a q̄ nō p̄uertit̄ aiā s̄m̄ necū-
 tarē. sed necio ad eē gratū sequit̄ eē mūdū r̄ nō eōducr̄

so. vt pater in p̄mo hoīe r̄ angelo. in q̄b̄ ante fuit stat⁹
 innocētiē q̄ gr̄e. ḡ naturalit̄ p̄ius ē eē mūdū q̄ gratū.
 Sed eē mūdū est p̄ culpe expulsiōē. eē gratū p̄ infusu-
 onē gr̄e. ḡ culpe expulsiō p̄ior. Itē mediū est s̄m̄ na-
 turā r̄ s̄m̄ actualē exigentiā. r̄ licet inf̄ culpā r̄ gratiam
 nō sit mediū s̄m̄ actualē exigentiā. est t̄m̄ mediū s̄m̄ na-
 turā. Sed mediū s̄m̄ naturā in mutatiōe naturalit̄ p̄e-
 cedit extremū. ergo rē. Itē culpa expellit aut qn̄ est
 aut qn̄ non ē. Non qn̄ non ē. q̄ tūc semp̄ expellit. Si
 qn̄ est. sed qn̄ est culpa in aiā nō est infusa gr̄a. q̄ tunc
 simul cēt̄ duo opposita in eodē. ergo ante expellitur
 culpa q̄ infundat̄ gr̄a. Itē si deus successiue oparet̄
 pus expelleret culpā q̄ infunderet gr̄am. P̄ius inq̄
 tempe. sed subita ordinatio r̄ si tollat ordinē ip̄is. non
 tamē tollit ordinē in natura. ergo euz subito iustificet̄.
 pus in naturalit̄ culpā expellit q̄ de gr̄am. Itē nō
 videt̄ aliq̄s ordo. qm̄ p̄uare p̄uarione. nihil aliud est
 q̄ restituere habitū. sed culpa est p̄uatio. gr̄a est habit⁹
 ergo oīno est idem gr̄am infundi r̄ culpā expelli. ergo
 videt̄ q̄ simul sint tpe r̄ natura. cum eiusdē ad se nō sit
 aliq̄s ordo. Ad h̄ voluerūt aliq̄ dicere q̄ de seip̄ 30
 so expellit culpāz. Nam ip̄s de se dicit. Etsi xliij. ego
 sum q̄ deo iniquitates tuas. p̄ter me. Cū s̄m̄ hos pus
 deus mūdāt animā r̄ postmodū dat gr̄am. simul semp̄
 pore. tamen posteri⁹ natura. Sed quia cōtriter ponit̄ r̄
 verum eē credo q̄ deus expellit p̄t̄m̄ p̄ gratiā sicut sol
 per radios tenebras. sicut dicit̄ Act. iij. fide purifi-
 cans rē. r̄ h̄ supra monstratū est. ideo cum causa p̄e-
 dat effectū. infusio gr̄e naturalit̄ p̄ior est expulsiōe
 peccati. sicut lux p̄reit effugatio nē tenebrarum. Ad 31
 qd̄ intelligendū norandū est q̄ qlitas aliq̄ que agit in
 aliud habet triplicē comparatiōē. s̄ ad p̄ne ip̄iū a q̄ erit
 et ad p̄trariū oppositū qd̄ expellit. r̄ ad subiectūz qd̄
 p̄ficiat. Et sunt iste comparatiōes ordinatē. P̄ius enim
 comparatur ad p̄ncipiū a quo p̄ducit̄. Secūdo ad opposi-
 tum qd̄ expellit. Tertio ad subiectū qd̄ p̄ficiat. Subiectū
 enim informē cū aliq̄ qualitate. vel i formariū v̄-
 cio. non p̄t̄ intelligi informari aliq̄ bona qlitate vel
 perfectione. nisi p̄ius intelligat̄ expulsiōē p̄trarie. Et
 impossibile est q̄ aliq̄d intelligat̄ expulsiōē ab aliq̄
 qn̄ p̄ius intelligat̄ egredi a suo p̄ncipio. Quoniā igit̄
 tur gr̄a infusio non dicit̄ perfectionē subiecti nisi p̄
 p̄comitantā. sed potius ipsius gr̄aie p̄ductione ab
 agente. ideo pater q̄ p̄ior est q̄ expulsiō. sicut r̄ cau-
 sa p̄ior est suo causato. Ad illud ergo quod primo 32
 obijctur in p̄trariū q̄ p̄ius est terminus a quo. dicen-
 dum q̄ terminus ad quem non est gr̄aie infusio. sed
 magis subiectum eē gratum r̄ mundatū r̄ gratia i for-
 marum. Unde bene p̄cedo q̄ gratia p̄ius per naturāz
 habet rationem agentis q̄ informantis. r̄ s̄m̄ q̄ p̄ius
 habet rationem agentis q̄ informantis sic est p̄ncipiū
 iustificatiōis. s̄m̄ vero q̄ habet rationem inform-
 mantis sic est terminus. Ad illud quod dicitur q̄ 33
 p̄ius est esse mundum q̄ gratum. dicendum q̄ quis
 p̄ior sit mundatio p̄ naturāz q̄ gratificatio. non tamē
 est p̄ior q̄ p̄se mundans. r̄ quia gratia non t̄m̄
 est gratificans sed etiam mundans. ideo p̄cedit. Un-
 de ratio illa bona esset s̄m̄ mundatio non esset a gratia
 tanq̄ a p̄ncipio immediato r̄ creato. nunc autem ra-
 tio illa tantū valet q̄ p̄ius per naturam comp̄t̄it̄ gra-
 tie expellere culpā q̄ subiectū informare. r̄ de verū
 est. forma enim que inducit̄ in materiam aliquam p̄i-
 us est ibi vt potentia siue vt agens. q̄ sit vt p̄fisi-
 ciens siue vt actus. Siue igit̄ expulsiō culpe sit idē

quod mundificatio siue non sequitur infusionem gratie. gratia enim mundificat. et hoc per naturam prius habet
 34 q. mundicia vel inocentia e mediū inf. gram. et culpa. dōz q. verū ē. sed n. p. h. ē p. sic mundificatio q. grē infu-
 sio. Gra. enī creata i aia ipaz. informat. et q. in formare nō pōt q. dū ibi obstaculū est. iō subiectū opposito ha-
 bitu informat et culpa expellit. Un. pus ē culpe expul-
 sio naturalis q. aie informatio. et an. hēc duo pus ē grē
 creatio q. aliq. boz. grē aut infusio nō est aliud q. ip-
 sius iteratio. Un. cū dicit q. grē infusio ē ip. subiecti
 abilitatio. h. dicitur est p. comitantiā. Ad illd qd que-
 rit q. culpe expellit. aut q. est. aut q. nō est. dōz q. qz
 35 expulsiō ē mutatio subita. et in mutatiōe subita simul ē
 fieri et factū esse. et iō simul ē expulsiō et expulsum esse.
 Un. expellit q. pmo n. est. dōz p. tāto expellit. q. p. fuit
 et adhuc ēēt nisi p. rariū repugnet. et nō sp. dōz expelli. s. s.
 solū in pmo instāti. et in q. cē delimit. et tūc dē nō ē. Ali
 qui n. volūt alit. dicere q. qz culpa h. z. ēē ipale. iō nō est
 in sui termino. s. grā ē in termino et in initio. et iō dicitur q.
 cū grā in fundit. et incipit et ē tūc. p. m. aut cū delimit ēē
 nō est. S. q. d. qd sit de p. bō delimit. q. d. h. z. duplicē expō-
 sitionē. n. credo q. culpa b. h. z. ēē in instāti. sicut et gra-
 et ē in sui termino. termino inq. intra. s. expulsiō ē termi-
 nus extra. q. simul ē cum expulsum esse. Et si tu obij-
 36 cias q. duo instātia sūt immediata. tūc n. dēndū sicut in
 perius n. sum fuit de trāsitiōe panis in corpus ch. n. si.
 vbi posite sunt h. n. q. n. s. q. s. n. o. p. o. r. e. t. e. r. e. r. e.
 breuitate et in vltima credo ēē stādum. Ad illud qd
 obijcit. si dō oparet successiue. dōm q. aliud. mūda-
 rer aiam q. grā. et tūc esset ali. ordo nature. Nūc autē
 cū mūdet p. gram. necesse ē ordine nature ipam pcedere
 expulsiōe culpe. h. aut posito q. p. grāz mūdet. impos-
 sibile ē intelligere q. successiue. q. tūc simul ēēt grā et
 culpa. grā aut talis. p. r. e. t. a. s. ē q. culpe nullaten. possit
 p. m. l. e. r. i. Q. obijcit vltimo q. idem ē remouere pu-
 37 nationē et dare habitū. dōm q. verū est vbi ē pura puatio
 verū est etiā vbi daf habet. p. r. e. t. e. r. e. m. o. u. e. s. illā puatio-
 nē. nūc aut nō est ita. sed p. m. et si. dicit de fornicatorem
 nihilomin. tū. p. c. e. r. n. i. t. a. l. i. q. u. a. m. a. t. e. r. i. s. f. m. d. s. d. a. Quic
 qd tū sit de b. grā nō tū repat habitū oppositū culpe q.
 est inocentia. sed sup addit vt vsum ē sup. et iō non ē oī-
 no idē culpa expellere et grā dare. Et illud tenet cōis
 opinio q. illa q. r. e. v. o. r. d. i. s. t. i. n. g. u. r. q. c. u. r. r. u. r. ad iustifica-
 tionē imp. int. que p. m. est grē infusio. vltimo sō po-
 nitur culpe expulsiō.

Questio. 42

Un. expulsiō culpe necessario pcedat contritionē. Et
 q. sic vt. q. mot. contritiōis ē mo. format. sed grā pus
 naturalit informat subiectū q. actū. q. pus naturaliter
 est hō grat. q. p. r. i. t. Sed ēē gratificatiō sequit p. r. i. t. ex-
 pulsionē. q. r. r. i. t. i. o. q. p. u. e. n. i. t. ab aia grificata. Itēz
 contritiō ē mo. meritor. sed oīs mo. meritorius. p. c. e. d. i. t.
 a radice mūdara. q. cū radit mūdet p. p. r. i. t. expulsiō-
 nem. p. a. r. e. t. q. expulsiō p. r. i. t. p. c. e. d. i. t. contritiōē. Itē cō-
 38 tritiō ē o. p. bonū. S. o. p. bonū pcedit habit. bo. er-
 go pus naturalit. aia abilitat q. r. e. r. a. t. sed impossibi-
 le est intelligere aiam abilitē ad bonū nisi ex culpa q. r. e.
 Itē mo. li. ar. b. p. c. e. d. i. t. sed impossibile ē aiam siml
 mouere diuersis motib. fm p. r. e. s. u. p. i. o. r. e. S. z. in eodem
 instanti est remissio culpe et mo. li. ar. b. nō ē r. r. i. t. i. o.
 Contra. si contritiō sequeret culpe remissionē. cum re-
 39 missa culpa necessario sit hō iust. q. etiā si nō seque-
 ret. contritiō esset iust. sed. h. est falsum. ergo nō necessa-

rio pcedit. Itē si remissio culpe ēēt oīno a li. ar. tūc con-
 stat. q. actus detestatiōis eam pcederet. sed sicut qd est
 rora causa pcedit rem. ita et qd est adiuuatiū. ergo si
 contritiō est mo. a li. ar. adiuuās grām. et faciens viāz
 ad culpam delendā. p. a. r. e. t. q. ē p. r. i. o. r. Itē si lumē nō
 possit intro duci in aere nisi aere ad h. opante. nō solū
 luminis inductio pcederet expulsiōē tenebre. sed etiā
 actus aeris. sed h. est in p. p. o. s. i. t. o. ergo cū iustificatio n.
 introducat nisi adiuuāte li. ar. p. a. r. e. t. q. nō solūz expul-
 sio culpe. sed actus li. ar. b. p. c. e. d. i. t. ipsam naturaliter
 Itē cū aia non possit sanari nisi operās. sed n. pos-
 set opari nisi sanata. ēēt ei via p. c. l. u. s. a. ergo necesse ē q.
 illa opatio p. quā sanat pcedat sanationē. ergo pecca-
 38 ti remissionē. Q. dōm q. aliq. opinto fuit q. remis-
 sio culpe aīcederet contritiōē. fm q. remissio culpe dī-
 citur q. r. i. t. ad macule ablationē. sed q. r. i. t. ad penā vel se-
 quelam sequit. S. z. sicut supra dicitur est. contritiō neces-
 saria ē in ip. grē infusioē. vñ et pcedit p. r. i. t. expulsiō-
 nē natura. Et h. p. a. r. e. t. s. i. c. q. a. i. a. p. detestatiōē p. r. i. t. se
 disponit ad grām dispositiōē q. r. a. p. o. t. grā hō adueni-
 ens in aiaz. q. illa detestatio erat q. si dispositio media
 ad introducendā grām. p. natura pus aut p. r. i. t. illā. et p. il-
 lā culpā delēdā. Sicut comparatiōe vel respectu grē ad
 illā detestatiōē est r. r. i. t. o. et respectu ad culpā est r. r. i. t. o.
 m. i. s. t. o. ideo contritiō pcedit remissionē p. natura. Et cō-
 cedende sunt rōnes ad h. Erēp. lū aut hui. videri pōt
 sic. intelligam. aerē obtenebratū p. p. r. i. t. a. n. u. b. i. u. et n. b. u.
 larū. et q. nubes ille non possit expelli caten. qua ob-
 tenebrant nisi per motū aeris et irradiationē lumis. tūc
 ad hoc q. aer recipet panā illuminationē oportet simul
 cū irradiatione solis p. r. u. r. r. e. r. e. v. e. n. t. u. et post p. c. e. r. a. r. e. v.
 r. i. t. u. n. e. l. u. m. i. s. o. p. o. r. e. t. e. r. e. a. d. h. u. c. v. e. n. t. u. m. s. e. q. u. i. n. e. b. u. l. a. s.
 expellit. p. h. u. c. m. e. d. i. u. est intelligere de contritiōe
 et grē infusioē. vt tamē causalitās actiua attribuat ip-
 si irradiationi fm illud p. p. r. e. f. u. l. g. o. r. e. in o. p. e. c. u. e. c. u. s.
 nubes trānsierit r. e. Ad illud qd obijcit in p. r. i. t. i. o. n. e.
 39 q. est actus format. et meritor. et bonus. dōm q. actus
 formati potest a grā dupliciter. Uno modo a grā ipsuz
 motū fm suā substantiā elicente et imp. r. a. t. e. v. t. i. c. i. g. r. a.
 mouet li. ar. ad bonū opus. et tūc verū est q. aie grati-
 ficatio et mūdatio et abilitatio ad bonū talem actū p. c. e. d. i. t.
 Alio modo actus format a gratia non imp. r. a. t. e. v. t. i. c. i. g. r. a.
 nec elicente sed adueniente. vt quando li. ar. est i. a. c. t. u.
 s. o. n. o. g. r. a. t. i. e. t. u. n. c. e. t. i. a. m. a. d. u. e. n. i. e. s. et inueniēs li. ar.
 in actu. v. t. r. u. n. q. s. i. m. u. l. t. e. m. p. o. r. e. f. o. r. m. a. t. s. p. o. t. e. n. t. i. a. m. et
 actum prius tamē natura actum q. p. o. t. e. n. t. i. a. s. i. c. u. t. d. i. s. t. i. n. g. u. r.
 p. o. s. i. t. i. o. n. e. i. n. f. m. e. d. i. a. m. et de tali non est verum q. sequa-
 tur mūdationē vel informationē. imo pcedit et ordi-
 natur ad remissionē culpe. qd quidem non facit aliq. s.
 actus a gratia elicetus. put dicitur gratū faciens. Naz
 etiā ille actus quo anima se disponit est a gratia fm
 q. gratia dicit aliquid gratis darum. quia fm q. habi-
 tum est in secūdo li. ar. non se disponit ad gratiā gra-
 tum facientē sine aliquo gratis dato. et sic parent ma-
 obiecta. Contritiō sō que est post iustificationē est p.
 modum illum quem dicit. Ad illud qd obijcit q. 40
 anima non simul diuersis motib. mouetur. dōz q. ve-
 rum est fm eandem potentiam. sed fm aliam et aliam
 potest esse et necesse est. simul enim sunt cognitio ratio-
 nis. et appetitus voluntatis. et delectatio. cum quis de-
 lectatur in videndo vel intelligēdo aliquid. sic in p. p. o. s. i. t. o.
 quia motus li. ar. est fidei fm actum rationis. sed
 contritiō est potentie voluntatis fm irascibile vñ. et s. i. m. u. l. t. e. m. p. o. r. e.

Questio iij 8

Utr necesse sit qd attritio pcedat impij iustificationem siue contritione. Et q sic videt. qm si ds iustificaret si/ ne pparatōe. tūc etiā sine motu lib. arb. iustificaret. qd quidē nō facit sicut dicit Aug. qd creavit re sine re. non iustificat re sine re. tūc ergo qro p qd imediate se pparat. Si p actū aliū qd doloris. cū grā sit delectua sine pparatōe. illū actū nō expeller s; formabit. ergo sine omni cō tritione p iustificari. s; hoc ē falsum. ergo. rē. ¶ Item gratia p se sufficiens est delere culpā ex quo venit i ani/ mam. ergo si relinquatur actus. videt hoc esse magis ad introducendā gratiā qd ad iuuanduz introductam. sed motus doloris ante infusione gratie est attritio. q rē. ¶ Itē licet dolor sit motus instāranē. nō tamē elicitur a lib. arb. nisi p preparationē & collationē que fit in tēpo/ re. sed iustificatio fit in instānti. q necesse ē q ante illud instās lib. arb. dolere incipiat. Cōtra. videmus paulū iustificatū in quo nulla pcessit pparatio nec attritio. Item. Ambro. Nescit tarda molimina spūst. gratia. q statim pōt torū fieri. ergo. rē. ¶ Itē si requiritur dolor pcedens. aut ille dolor informat aduentē gratia aue non. Si sic. ergo attritio fit cōtritio. & opus mortuum sit viuū. qd ē incōueniēs. Si nō informat. ergo necesse est dolore nouū elici. s; similiter posset elici si ille nō pcessisset. ergo. rē. ¶ Itē iuxta hoc querit vtr attritio fit ar cōtritio. Et q nō videt. qz orū habet a timore suili. qui expellit nō format. Qd aut fiat videt. qz orū habet a fide informi. q nō expellit s; format. q similis ē ar/ tritio. ¶ R. ddm q fm speciale pūlegiū pōt ds iusti ficare sine omni pparatōe. cū scdm legē cōem nō iustificet nisi eos q se pparat. sicut dicitur in zachar. j. Lūertu mini ad me. & ego uertar ad vos. et q pparatio debet esse scdm cōuenientiā ad iustificatōem in qua est motus lib. arb. & cōtritio. necesse est q homo se pparet motu fidei & doloris. ita q gratia inueniat lib. ar. i vtroq; isto rum actuum. vel etiā sūme paratū ad vtrunq; in quod in eodē instāt paratū sit moueri in quo grā aduenit. & cōcedende sūt rōnes ad istā prem. pcedit em scdm legē cōem. q nō pūdicat pūlegio speciali. Et ideo patet

41 de paulo. Similiter q nescit tarda mo. ddm q verum est q gratia subito venit. sed tamē hō nō subito pparatur

42 Ad illud qd obf. vtrū ille dolor format. aut nouus eliciat. illi q dicit q contritio sequit culpe remissionē dicit q nouus elicitur. & q p infusione gratie omnes virtutes habet nouos actus. Sed illi q dicit q contritio est in instānti iustificatōis. necesse habet dicere q dolor ille format a motu fidei siue lib. arb. ¶ Ad illud

43 qd qritur. vtrū attritio fiat cōtritio. ddm q istud rōpliciter pōt intelligi. aut q habitus quo quis arretit for/ metur & illo conteratur. sicut fides informis fit forma/ ta. & hoc credo vtrū. credo enī q habitus penitentie in formis per aduentū gratie format. nec est simile de timore seruili. in quo viuūt volūtas peccādi. Secūdo modo pōt intelligi qrum ad actū substratū. & adhuc concedo q actus in pncipio sui est attritio. sed anteq; interrūpa tur fit contritio. sicut patet de motu q quis vadit ad ec clesiā si infūdatur ei gratia in via. Tertio mō pōt intel ligi qrum ad cōditōem supadditā. q opus mortuū scdm partem illam qua mortuū est fiat viuū. & hoc impos sibile est. quia pars illa motus transiūt. & fuit informis & nunq; format. q non reclusim idem quod pteritū.

Questio iij. b

Utrū confessio necessario sequat iustificationē. Et q sic videt. qz ita peccator tenet cōfiteri. sed pstat q grā non

absoluit ipm a precepto cōfessionis. ergo p gratiā su/ ceptā adhuc tenet. ¶ Itē cōtritus & confessus tenet sa tisfacere. sed p fessio nō absoluit a satisfactōe que ē po sterior ipsa ergo nec contritio a confessione. sed contri tus ē iustificatus. q iustificatus tenet cōfiteri. ¶ Itē ddm pcepit penitentiā agere Mar. iij. Sed i p fecti one penitētie sūt ista tria. cōtritio. p fessio. et satisfactō sicut dicit mgt in lra. sup. dis. xvj. in pncipio. ergo non implet homo pceptum nisi cōfiteatur. ergo tenet bo/ mo cōfiteri qntumcūq; iustificatus. ¶ Item iustifi/ cationi necessarium est ppositum cōfiterendi. Sed ppo situm aut desinit esse efficac. aut exit in actū cū se of ferunt tempus & locus. sed pposito cōfiterendi desinen te desinit aliquis esse iustus. & necesse est nō esse. ppositū efficac vel hominē cōfiteri. ergo vel necesse est q post iustificationē homo cōfiteatur. vel q a iusticia cadat. Cōtra. qui habet iusticiam. habet omne quod ad salutes est necessarium. Sed omnis iustificatus habet iusticiā ergo habet omne qd ad salutē est necessarium. si ergo cō/ fessio nō est necessaria ad iustificationē. nec p iustifica tōne ē necessaria ad salutē. ergo iustificatus ad cōfessio nē nō tenet. ¶ Itē si iustificatus tenet ad cōfessionem aut ergo ppter deletionē culpe. aut ppter deletionē pe ne. Nō culpe. qz culpa tā delera est. Nō pene. qz tanta pōt esse contritio q delet totam penā. et si aliqd residu um ē. pōt deleri p satisfactōne exteriorē. q nullo modo tenet. ¶ Itē duplex ē forum. s. forum dei & for ecclesie. scdm for dei punit quis in purgatorio multo grauius q in hoc mundo. scdm for ecclesie in hac vita. S; pōt qd renūciare iudicari in foro minor. vt trāfferat se ad forum maior. ergo aliqd licite post cōtritionē pōt expe trare penā purgatoriā. ergo nō tenet iudicari in foro ecclesie. ergo nec cōfiteri. ¶ Itē ponatur q aliquis cō teratur. & nihil cogitet de confessione. cōstās est iste hō grām. & non obmittit. ergo nō cadit a gratia. qz non in teruenit contemptus. ergo qdiu non cogitat non pec car. esto q sic moriat. cōstat q saluat etiā sine cōfessione ergo. rē. & ad hoc sunt multe auctoritates quas addu/ cit magister in lra. ¶ R. ddm q confessio ē instituta sub pcepto. sicut melius patebit infra. & ideo quia ab h

45 pcepto peccās per susceptōne gratie nō absoluitur. ad huc cōfiteri tenet. & ideo si nō cōfiteretur. cadit a iusti cia. Sicut enī nullus pōt iustificari q sacramenta con temnit. sic nullus in iusticia pseuerat si post iustificatō nē ex cōtempnu negligat cōfiteri. & iō si p p fiteri & nō curat. cadit a iusticia cum cadit a pposito cōfiterendi. si ue quo iustificari non poterat. Cōcedendū ergo q con fessio p iustificationē est necessaria necessitate pcepti. a qua tamē excusat impossibilitas. vñ & rōnes ad hāc p tem sunt concedende. ¶ Ad illud ergo quod obijctur qui habet iusticiā habet omne qd necessariū ē ad salutes. ddm q verū ē si pseueret in illa. sed qntus sine confessio ne possit quis iusticiam adipisci. tamē in illa nō pōt est diu pmanere sine confessione quin obmittat. Nō soluz aut sūt necessaria ad salutē illa que necessario requirun tur ad iusticie adeptōnem. verum etiā illa que requir ūtur ad habite cōseruationem. ¶ Ad illud qd obijctur. aut est necessaria ppter deletionē culpe. rē. Ddm. i q ista nō est ratio. sed institutio. quia enī confessio in/ stituta est sub pcepto. ideo nemo absoluitur. sed qui/ libet tenetur qntumcūq; pena & culpa deleatur. Ua/ let tamen ad deletionem culpe qntum ad eos qui se nō parauerunt sufficienter omnino. et etiam pene qru ad alios. & ad multas vtilitates sicut infra melius appare

bit. ppter qd eam dñs instituit. Ad illud qd obf de duplici foro. ddm q penitēs qdū est in hac vita subie ctus est foro ecclesie. ita q ab ipso nō potest appellare. Preterea fecit iniuriā ecclesie. 2 iō si pōt cōparere tene tur. nisi p impossibilitatē excuset. Nemo em̄ ad forum purgatorij admittit q for ecclesie cōtempnit. cū in nul lo fiat iniuria peccatori sed in vtroq iusticia. Ad il lud qd obicitur de illo q nihil cogitat. ddm q hoc pōt esse duplici ex causa. vel propter intensionē doloris. v̄ ppter occupationē supflue sollicitudinis. Quātū ad p

De confessione sacramentali

Jam scdm qstiois articulū inspiciam⁹ rē. Sup ere turus ē et determinavit mgr̄ p̄mā qōnem. hic tangit et determinat scdm. scz vtrum necesse sit confiteri homi ni. an sufficiat soli deo confiteri. Et diuiditur hec pars

50 a Quibusdaz vltimū est suffice re si soli deo fiat confessio. Que ritur hic vtrū ta les fuerunt heretici. Et q non videt. qz mgr̄ re citat hoc tanq̄ a opinionem. pba

Auctibus pbat q suf nciar. ps. xxxj.

Amb. sup Lucam

Chrys. sup epi. ad heb

ps. xxxvi.

Queritur vtz necesse sit confiteri homi. an sufficiat soli deo cō fiteri. adducēs auctoritates ad falsam partem.

Jam scdm qstiois articulū in spiciamus. s. vtz sufficiat pecca ta cōfiteri soli deo. an opteat cō fiteri sacerdoti. Quibusdā vi sum ē sufficē si soli deo fiat cōfel sio sine iudicio sacerdotali et con fessione ecclesie. qz David dixit Dixi cōfitebor dño et tu re. rē. si ait sacerdoti. et tñ remissum sibi pctm̄ dicit. Itē Amb. Ideo fle uit Petrus qz culpa obrepit ei nō inuenio qd dixerit. inuēio q fleuerit. lachrimas ei lego. satis b factionē nō lego. Sed q defen di nō pōt. abluī p̄. lauāt lachrie delictū. qd voce pudor. ē cōfite ri. et venie stetus cōsultit et vere cundie. hoc idē etiā maxm̄ dicit eps. Itē Job. Lris. nō tibi dico vt te prodas in publicū. neqz apd alios accuses. s. obedire te volo. pphe dicēti. Reuela vitaz tuā an dñm. Ergo tua confitere pctā apud v̄z iudicē. cū ofone delicta tua pnūcia. nō lingua. s. cōscie tue memoria. et tūc demū spera te miām posse cōseq. si ha bueris pctā tua in mēte p̄tinue.

Sed qd defēdi nō pōt. abluī p̄. Ut male dicere. qz nullū peccatū p̄ rōnabilis defendi. quare q dicit qd de fendi nō p̄. R. ddm q defensioz h̄ vocat pctā excusatōz et aliqua sunt pctā q sūt possibilis defendi. qz p̄nt excu

mum quia domin⁹ cor ei⁹ occupauit. si nō fuit mora sup flua. nec indifferetio aliqua. credo q dñs absoluit. et vo luntarē p opere cōputat. et computat iste cum illis qui excusantur propter impossibilitatē habentes deuotio nem in sacramento. Si aut nō cogitat nec curat. alijs sol licitudinibz occupatus. maxime si locum et temp⁹ habu it confitendi ore. tunc nō excusatur. immo ob peccatuz omissionis reputabitur reus mortis. maxime si nō fue rit sic morte puentus. qn bñ posset et deberet recogitare et peccare sacramētū ecclesie.

in duas. In prima adducit auctoritates ad falsam partē. In secunda adducit auctoritates ad veram. ibi. S. qz sa cerdotibus confiteri oporteat rē. in quibus clarescit cō fessionis vocalis institutio. et peccatorum obligatio. in quibus etiam consistit presentis questiois difficultas et determinatio

nūq̄ malū aduersus primū in corde tuo teneb. Idez pctā tua dicit. vt deleas illa. sed si p̄fun deris alicui dicere. dicit ea q̄ti die in ania tua nō dico q cōfite aris ea p̄seruo tuo vt tibi expro bret. dicit deo q curat ea. Nec em̄ si nō dixeris ignorat ea. cum faciebas ea p̄seruo erat. cum ad mitteres ea cognouerat. nun quid ea vult te cognoscere. pec care nō erubuisit. et p̄fiteri eru bescis. Dicit in hac vita. vt in alia requiem habeas. dicit o i ge miscens et lachrimas. In codi ce scripta sunt pctā tua. spongia pctōz tuoz lachrie tue sint. Itē prosper. Illi quoz pctā hūanaz noticiā latet. nō ab ipis cōfessa. nec ab alijs publicata. si ea cōfiteri velemendare noluerit. de um que hnt̄ restē. ipz et habituri sūt vltorē. Si ipi sui iudices fi ant. et veluti sue iniquitatz vltor es. hic in se voluntariā penā se uerissime animaduersiois exer ceant. tpalibus penis mutabūt eterna supplicia. et lachrimis ex vera cordis contritione fluentibus restringunt eterne ignis in cendia. Et infra. facilius sibi de um placabūt illi q aut p̄prij co

fari. et h̄ ipso dig na sūt venia pec cata nature. que p̄nt excusari d se et p̄nt h̄re ablut onem et absolu tionem merito lachrymaz. vult ergo dicere q n̄ est aliqd pctm̄ tam graue. qd p lachrymas n̄ fi at excusabile. nec aliquod ita ponderosuz. qn verus dolo. cō tritionis faciat confiteri. Et fle tus et lachyma rio conuente sce leri dū impetrat veniā et verecū die dū reddidit pec catorem excusa bilem. vel facit eū verecūdiā ab h̄ere ob quā nō audebat confite ri. et ita Amb. non intendit ex cludere constituti onem. sed per suadere veram contritiones. et sic patet inelle ctus auctoritat. Non dico q cōfitearis ea cōseruo tuo vt

tibi exprobrer. sm̄ hoc v̄ q cū omnis homo sit p̄seruus q nulli possit pctm̄ reuelari. Preterea sigillū cōfessiois est artissimum. q nō debet timere vt sibi exprobrer. R. ddm q duplici p̄fiter aliqd peccatū suū alicui. Aut si cur homi. et h̄ p̄ qndā p̄fabularōz. Aut sicut deo. et h̄ per scie reuelatōz vt loquat̄ homi sicut deo. P̄no mō pctm̄ p̄fiteri ē p̄fiteri p̄seruo. Quia cōfitef homi. et vt homi.

et ideo potest sibi exprobare. qz ad sigillū confessōis si tenetur. Alio mō qz confitetur homi vt deo. tūc nō cōfiteretur vt cōseruo sed deo. qz hō nō nouit illud vt hō. nec potest illud dicere. sed tenet ra-
 cere. tūc nō ē in mēdum qz expro-
 baret. Si autem aliquis confessi-
 onem reuelaret. indignus esset honestate sacer-
 dotali. tūc nō abili-
 sit confessio possit fieri alij et ipse vi-
 tari. hoc aucto-
 ritate superioris

53 **M**elioribus alijs ipsi se volū-
 tariē excoicariōis ferūt sntiam. Cū male dicere. qz nullus potest se ipsum excoim-
 nicare. Itē qn tuncunqz alijs peniteat. nisi p iudicium sacer-
 dotis non potest reconciliari. R. dōm ē q lo-
 quitur de notitia qua quis no-
 uit vt homo. ali-
 quis tamen no-
 uit vt deo. ad cu-
 ius arbitriū hō
 dicitur ferre in-
 se excoicariōis
 ententiā. quan-
 do ab aliquo se
 aret p pna yo-
 lunrate. a q arce-
 tur excoicatus i-
 uitus. vt pote
 locis sacrtis t
 piciparōne eu-
 charistie. Et si
 tu obicitas qz ne
 modz se puaire il-
 lo sacro. cum sit
 medicina. dōm
 q dilatio medi-
 cine vt melior: si
 at pparatio po-
 tius est promo-
 tio q retractio
 a bono. Ad il-
 lud aut sacramē-
 tū maxime pre-
 paratur homo
 per desiderium
 t p reuerentiā. t quanto diutius aliquādo se retrahit.

confessionibus crimen prodūt aut nescientibus alijs ipsi in se voluntarie excoimnicationis ferunt sententiaz. et ab altari cui ministrabant non animo sed officio separati. vitam suam quasi mortuam plangant. certi q reconciliari sibi efficacis penitentie fructibus a deo non solū amissa recipiant. sed etiam superne ciuitatis gaudia recipiant. His auctoritatibus immituntur. qui sufficere contendunt deo confiteri peccata sine sacerdote. Dicunt eū q si qz ti mens derexit culpā apud homines ne inde obprobrio habeatur. vel alij suo exemplo ad peccandum accingatur. et iō tacer homini et reuelat dō consequitur veniam.

Adducit auctoritates ad veram prez in quibus clarescit cōfessionis vocalis institutio. peccatorum obligatio. et questiois determinatio.

Sed q sacerdotibus confiteri oporteat. non solum illa auctoritate Jacobi. Confitemini alterum peccata vestra. tē. sed et alioz pluribus testimonijs comprobatur. Vt em Aug. Iudicij seipm homo voluntarie dū pot et mores conuertat in melius. Ne cum iam posueris. preter voluntatem a dño iudicetur. et eū in se prulerit seuerissime medicinē. sed tamen vtilissime sententiā. veniat ad antistites p quos illi clauis ministrantur ecclesie. Tanquam bonus iam incipiens esse filius maternoqz mēbrozū ordine custodito. a ppositis sacramentozū accipiat satisfactio-
 nis sue modū. in offerendo sacrificio contriti cordis deuotus t supplex. Id tamen agat. q non solū sibi pfit ad salutē. sz etiam ad exemplum ceteris. vt si pcrū eius non modo in graui eius malo. sed etiam in tanto

tanto desiderabilius sumit t reuerētius accedit. marie ille q a pcrō resurgit. t ideo hoc dicit. tiam dei nisi supplicatōibz sacerdotum nequeant obtinere. Cū ex h

scādalo alioz est. atqz hoc expe-
 dire vtilitati ecclesie videtur an-
 tistiti. in noticiā multozū vel
 totius plebis agere penitentiā
 nō recuset. ne letali plage p pu-
 dorem addat tumorem. cum tā-
 ta est plaga pcrī t imperus mor-
 bi. vt medicamēta corpis t san-
 guinis dñi differenda sunt auto-
 ritate antistitis debet se remo-
 uere ab altari ad agenda peni-
 tentiam. et eadem reconciliari.
 Item leo papa. Adulterplex mise-
 ricordia dei. ita lapsibus subue-
 nit hūanis. vt non modo p bap-
 tismū. sz etiā p penitentiā spes vi-
 te reparet. sic diuie volūtatē pfi-
 dijs ordinat. Et indulgētia dei
 nisi supplicatiōibus sacerdotū
 nequeat obtinere. Xps em hāc
 ppositis ecclesie tradidit ptez
 vt cōfitentibus pnie satisfactio-
 nem darent. et eosdem salubi
 satisfactioe purgatos. ad com-
 munionē sacroz p ianuā recō-
 ciliatiōis admitterēt. Itē Aug.
 Quē penitet omnino peniteat.
 et dolorem lacrimis ostendat
 representet vitam suā deo per
 sacerdotem. preueniat iudiciū
 dei p confessionē pcepit em
 dñs mundandis vt ostenderēt
 ora sacerdotibus. docens cor-
 porali presentia confitende pec-
 cata. non p scripta manifestan-
 da. Dixit em ora monstrate. et
 omēs. nō vn^o pōmib^o. nō aliu
 statuat. nūciū q pro vob offerat
 mun^o a moyse statutū. sed qui p
 vos peccastis. per vos erubescat.
 Erubescētia em ipa parē
 habet remissionis. Ex misericor-
 dia eniz hoc precepit dominus.
 vt nemo peniteret in occulto.
 In h eni q per seipsum dicit sa-
 cerdoti. et erubescētia vni-
 cit timore offēsi sit venia crimi-
 nis. Sit enim veniale per con-
 fessionem. quod criminale erat
 in operatione. et si non statim

Aut indulgētia nequeant obtinere. Cū ex h q absolutio sacerdotis p modū supplicandi stue deprecandi debeat fieri. nō p modū indicariū. Sz hō ē q oīs sacro-
 rū forma ē p mo-
 duz indicariū. Sz
 t hūi^o sacri. R. dō.
 dō. q illō sacri-
 ēō actuale pcrū
 ad e^o curatoz cō-
 ērit ac^o volūta-
 rī. vā sz sacri d Leo pap.
 se hēat vntē. p^o Theodoro
 tū ipediti p pna solimēst
 uā dispositōem epō.
 exēte. z illā pūā
 dispositōēz sol^o
 de^o amouet. t iō
 cōgruē vt for-
 ma yboz sub v-
 tro qz ex pma. t
 sic ē fieri qgruā
 t suctū. Nā sa-
 cerdos pmo ab
 solutiōem dat p
 modū deprecariū
 dicēs. indulgētia
 tribuat tē. p^o Aug.
 t ego absoluo te
 f^o Docēs corpa-
 li pnia ostēda
 pcrā. nō p scripta
 manifestāda. Cū
 er h q qgrat li
 quā n possit pfi-
 teri p in pte. t ēē
 q mur^o pnter
 n possit cū n pos-
 sit ore dicere. tē
 qz vtz iterps te-
 neat celare. Et
 vt q sic. qz cōv-
 car in actu sacer-
 doti. i^o hriuz ē q
 pcrō: ei n pnter
 hō. dō gaug lo-
 qtur tē ill q bñe
 ydcoma t porē-
 tiā ostēndi q n
 excusat. imo tē-
 nēt p pō ore dicit
 re pnt meritiū ē-
 rubescēte. Qd
 ob d in pte. dō
 q obligand^o ē p
 sacerdotē. t si n
 obligat. tamen
 tenetur quia est
 Aug^o. ili.
 de pnia.
 56
 Qd crimi-
 nale sit vt
 male.

Jacobi v

Augu. in omelia de pnia.

54

auris sacerdotis. vnde communicat cum viro. 3. q 3

57 **U**ltimam veniale qd comiserat mortale. Videt sal-
sum dicere. qd spes rez no possunt trāsmutari. ergo nec
peccata. R. ddm q mortale fiet i veniale ē duplr. Aut
quantū ad maculā z deformitatē. aut quantū ad reatus
Si qntū ad maculā. hoc est impossibile. Si qntū ad re-
atū. hoc pot esse

duplr. Uel q re-
atus iste fiat il-
le. z hoc nūq̄ fit
Uel q ille succe-
dit huic. z hoc ē
ver. quia aliq̄s
pius obligatur
ad mortē eternā
z post per dmi-
nā miam ad pe-
nā reponat. Uel
distinguit q ve-
niale dicit trīb
modis. Ex gñe
vt mendaciū to-
colum. Ex even-
tu ppter effectū
diuine mie. Ex
circūstantia vt
illud qd habz ex
casu dōm. Pñio
mō mortale non
fit veniale s̄ s̄o
cūdo mō.
b **Q**uāto plu-
ribz cōfitef in tē
pote venie tur/
pitudinē criminis. tanto facilius rē. Videt male di-
cere. quia aut secūdus sacerdos aliqd imittit. aut nihil
Si aliqd s̄it z tērrē. et sic totū possit remittere. ḡ sine
satisfactiōe q̄ solam cōfessiōez vt quis saluari. qd ē ieo/
ueniēs. Si vero nihil remittit. ḡ nō cōsequit veniā facili⁹

Quāto plu-
ribz cōfitef
facilius ei
ignoscitur

58 **Q**uāto plu-
ribz cōfitef in tē
pote venie tur/
pitudinē criminis. tanto facilius rē. Videt male di-
cere. quia aut secūdus sacerdos aliqd imittit. aut nihil
Si aliqd s̄it z tērrē. et sic totū possit remittere. ḡ sine
satisfactiōe q̄ solam cōfessiōez vt quis saluari. qd ē ieo/
ueniēs. Si vero nihil remittit. ḡ nō cōsequit veniā facili⁹

Intelligētā b̄ p̄ris q̄ de cōfessiōe vocali. z circa
hac duo p̄ncipalr q̄rit. P̄no q̄ de cōfessiōe q̄rum
ad p̄ceptū instituit. Secūdo q̄ntū ad obligatōez exequētis
Quāntū ad p̄mū q̄rit trā. P̄o q̄ vtz mādatū de cōfessi-
ōe p̄tineat ad leges nature. Secūdo vtz p̄tineat
ad legem scriptam vel leges gratie. Tercio q̄ a quo
fuerit institutū. vtz a x̄po an ab aliq̄ ei⁹ aplo.

Questio. j.
In lege nature fuerit cōfessio instituta vt sup̄ illud
Gen. iij. Adā vbi es. Glo. Verba terepās s̄t z ad cōfessi-
ōnē cogēt. n̄ ignorās. S̄z adā n̄ tenebat nisi ad legē na-
ture. ḡ cōfessio ē de iure nafali. cōfessio. s̄. vocal. qz voca-
lit ei dñs loq̄bat z ille vocalitē r̄debat. Itē Job. xxxj.
Si abscondi q̄si hō p̄cām meū. z celauit iniquitatē meā in si-
nu meo. q. d. nō. ḡ p̄cām erat abscondere p̄cām. z vt p̄cām
reprobat Job. s̄z ipe nō tenebat nisi ad ius nafale. ḡ ius
nafale p̄hibet absconditōnē p̄cā. ḡ p̄cipit vel suadet cōfessi-
ōnē. Itē Greg. ibidē in glo. Vere humilis nō solum
mala sua cognoscit. s̄z etiā voce cōfessiōis agit. S̄z hūi-
litas d̄ p̄cāis cōmissis ē de iure nafali. ḡ z vor cōfessiōis
p̄cā. Itē rōe vt. qz duplex ē cōfessio. s̄. cōfessio laudis. z cō-
fessio p̄cā. z vtz q̄ ē in gloriā dei sic p̄z. qz dixit Josue
Alchor cōfiteri p̄cām z da gloriā deo. vij. Josue. s̄z nafā
dicat deū glorificandū. dicat deū laudandū. nō t̄m cor-
de s̄z etiā ore. ergo parti rōe dicat p̄cām vtz oibz mō cōfitef

Ite si p̄ma cōfessio ē sc̄m p̄f. etū. ḡ si sup̄ addit. vt ro-
tū sup̄fluū. ḡ nō cōsequit veniā. Itē quilibet sacerdos
d̄z imponere p̄niam. z tūc videt. qz aut def ad oēs. aut ad
nullā. Si ad oēs. tūc difficult⁹ cōsequit veniā. Si ad
nullā. videt qz vna cōfessio irriter aliq̄. R. ddm qz cōfessio
ordiat ad multa

Quāuis plenitudo fidei videat
tur eē laudabilis q̄ p̄p̄ dei timo-
rē apud hoies erubescere nō ve-
ret. t̄m qz nō oīm s̄ubiuiscemo-
di p̄cā vt ea q̄ p̄niam poscūt nō
timeāt publicari. Remoueat i-
probabilis consuetudo. ne mul-
ti a p̄nie remedijs arceant. duz
aut erubescūt aut timēt inimi-
cis sua facta referre. qd p̄nt le-
gū p̄celli p̄stitutiōe Sufficēt cōfessi-
ō q̄ p̄mū dō offeret z tūc ē sacer-
doti q̄ p̄delictis penitentiū p̄ca-
tor accedit. Tūc ei plures ad pe-
nitentiā poterūt puocari. si p̄p̄t
auribz nō publice cōficia p̄fiterē
Ex h̄ijs alijsq̄z plibz idubitat̄ oīm
d̄f optere deo p̄mū. z deinde
sacerdoti offerri cōfessiōez. nec ali-
ter posse puenire ad ingressum
paradis. si assit facultas

Ex his patet obiecta. qz secūdo n̄ facit nonā remissioem
nec d̄z de nouo ligare sed aliqd facile imponere. vt p̄f
n̄ rē. et semp̄ p̄t penitēs eē certior. qz si nō habuit esse/
ctū p̄ma. potest esse q̄ secūda habeat. quia melius in-
uenit d̄f positum. z ex hoc patet vltimū.

Ite p̄nia tres h̄z p̄tes. s̄. cōfitef. cōfessiōez. z satisf-
factōez. s̄z p̄ntio z satisfactio s̄t de lege nafali. ḡ parti rōe
z cōfessio. Itē oē op̄ vtz spectat ad dicamē nature
s̄z cōfessio p̄cā ē op̄ vtz. ḡ rē. Probatio mioris. vtz
vt vult p̄ba cōfitef circa difficult. s̄z cōfessio ē vtz q̄ hūi-
at ad deū vtz. S̄z maxia difficultas ē i enarrādo suum
p̄cām vere. ḡ marie circa hūc actum cōfitef virtus ḡ rē.
Cōtra. ius naturale vt dicit Arist. ē idē apud oēs. sed
cōfessio p̄cā n̄ ē eadē apud oēs. ḡ cōfessio p̄cā n̄ ē de iure na-
turali. Itē vt qz sit cōtra naturā. quia naturale ē cūlibz
ere natura recte celare amice cōmissum. sicut dicit p̄-
uer. ij. Sed magis se debet q̄sq̄ dilgere q̄ p̄roximum
et dicamē nature. ḡ natura dicat p̄cā propria ē ce-
landa. Itē naturale ē cūlibz celare verenda corpis.
ḡ s̄it verēda spūs. S̄z p̄cā sunt turpitudines aie. ergo
p̄cām cōfiteri pot̄ ē cōtra naturā q̄ s̄m naturā. Itē
recta rō que est nature cōformis erubescit turpia cogi-
tare. ḡ si plus est referre siue dicere q̄ cogitare. videt qz
peccatū suū quicq̄z per naturā erubescit dicere. ḡ cū co-
gitare turpia z facere sit d̄ nafaz z rationē rectaz. parti
ratione z referre. Item per naturam recordatio inu-
riarū est occasio inimicitie confirmandē. sed peccatōez
peccatū est iniuriā deo. ergo recordādo p̄cām et tērrā
d̄o inimicitias renouat. s̄z qd facit hōiem inimicus deo
ē cōtra naturā z rōnē rectam. ḡ et cōfessio sceleris. R.

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off]

ddm q dupliciter sūt aliqua de dicramine iuris natu-
 ralis. aut in generali aut in speciali. In speciali vt bo-
 noiare pareres. In generali vo dicitur natura ea q sup/
 addit lex euāgelica. sicut sūt aliqua superogardis vt cō-
 silia vel etiā aliq facta. Intelligēdū est igit q ē cōfessio
 peccati mēralis 2 vocalis. Mēralis cōfessio ē recognitō
 peccati 2 offensē. 2 bec ē de dicramine nature p se scōz qd
 est rōnalis. Sz cognitio offensē diuine ē de dicramine
 nature ad iure aliq mō p fidē. Nūo em scit hō se offēdere
 dū. quē nō videt. nisi p aliquē rādium fidet hō cognoscat
 cū aut hoc cognoscat q dū p puaricationē ibonozat. na-
 tura dicitur q ab ipō ē misēda humilitē peccāda. 2 h nūq
 hō nisi cognoscat culpa. Vocalis vero cōfessio ē duply
 scōz q fit dō. 2 q fit homi. Vocalis cōfiteri nō dicitur na-
 tura. nō simplr hō casu. vtputa qn dō erigit. sicut ere-
 git ab adā 2 a chaim. Vocalis aut cōfiteri homi. nō di-
 ctatur natura nisi i generali. Dicitur enī q oīb mōis reco-
 gitat opozet deo qb ipse statuit. vñ natura sic dicitur
 bar q si dō arbitriū cōstruerec in se 2 p cōrō. q ipi esset
 culpa reuelāda. 2 ita dicitur i generali. Dicitur etiā
 q illi cōfiteri dicenda vera. 2 sic patet quō cōfessio spectat
 ad legē nature. Quedā em ē de dicramine nature speci-
 aliter per modū expēditis nō simpliciter. sed in casu
 necessitatis. vt cōfessio vocalis scā deo. Quedā vo dicitur
 tabat in vli solū. et bec ē cōfessio facta homi. Ex his pa-
 tent obiecta ad p̄mā p̄c. nā auctes pcedūt p̄m p̄mam 2
 secūda viā vt p̄s. Silr p̄mā rō inducta ex sili i cōfessioe
 vocali laudis. qz sicut in casu laudare oportet ore. tam
 sp dō actu vel habitu laudare in corde. sic 2 intelligēdū
 59 de cōfessioe p̄c. Ad illō qd obr de p̄ibus alijs. cō-
 tritōe 2 satisfactōe. ddm qz sic p̄tes respiciūt penitētiā
 p̄m q ē virtus. 2 p̄m q ē s̄ara virtut. Sed cōfessio ma-
 gis ē penitētiē vt ē sacm. sicut meli⁹ parebit infra. con-
 fessio enī peccati q fit homi orū hz nō em a natura. sed
 etiā ab institutiōe diuina. 2 et h patet respōitio ad vlti-
 mū. qd dicit q est opus virtutis. Dico ei q reuera op⁹
 virtutis ē. 2 nō oīno. h virtutis cū ad iūctōe institutiōis
 sacri. virtus em nō dicitur q peccata oeculta dicant hō
 mini. similiter nec penitētia dicitur illud p se quātū
 cūqz hō dolebat. sed cū de⁹ instituit. nūc vir⁹ obedientiē
 impauit. p̄nia accelerauit. 2 veritas acuz dicitur. 2 ita
 patet ad quā virtutē spectat cōfiteri. 2 quō sit opus vir-
 tutis. 2 cui⁹. Cū p̄niam in ḡnali dicitur natura p̄m qd ē
 hō⁹ volēs facere emēda. obediētia p mādarū specificar-
 60 vitas elicit 2 regular. Ad illud qd obr in oppositū q
 nō ē idē apud oēs. ddm q illud intelligit de eo qd natu-
 ra dicitur in p̄culari non in vli. Ad illud qd obr. q
 61 manifestare p̄c em ē rōnē. ddm q peccati p̄palatio p̄t
 fieri dupliciter. vel ad sup̄p̄m cōmēdatōz sicut faciunt pec-
 cariores. qui lerat cū male fecerit. 2 exultāt in rebz pessī-
 mis. quoz vie puerse rē. quibz ē facta frōs mulieris me-
 retricis. 2 de quibz dō. p̄c em suū sicut sō doma p̄dicauerit
 rē. 2 bec ē tra natura. 2 tra rōnē rectā. 2 ad puocan-
 dā diuinā inimicitriā. 2 verecūdia 2 cōfusio. Alia ē cōfel-
 sio huic opposita adducēs ad grām r̄glonā. 2 ē cōfessio q
 fit ad sui accusatiōem ad inueniendā diuinā p̄pitiatiōē.
 Et bec ē ordinata ad faciēdū emēdā. vel ad curandum
 plagā occultam. Cū sic natura dicitur q vuln⁹ i lo-
 cis secretis ē apiendum medico ad curatiōē. q̄nis di-
 cter pudenda op̄ienda. sic est de peccatis. Et sicut si ali-
 quis vuln⁹ nollet oīdere iudicaretur supbus 2 stult⁹.
 et faceret contra naturā et salutē suam. sic intelligēdū
 est in p̄posito. et ex hoc patet r̄sio ad omnes rationes
 Nam si vulnus amici deberet curari per meam confel-

sionem. dicitur rō q ego deberē ipm pdere. Quāto/
 nature dicramini cōsonū sit erubescere 2 nung derege/
 re p̄cā p cōfessionē. p̄pter illā tñ nō ē dimittenda cōfel-
 sio. 2 hoc p̄pter multiplicē utilitatē quā habet. 2 p̄pter
 quā instituit eā deus. Valer em ad peccati cognitōnez
 p̄pter instructiōē sacerdotis. Deut. x. v. si difficile et 62
 ambigū apud te. 2. Ad cognitū delerionē. ps. Dixi cō-
 fitebor. 2. Valer ad cognitū deleri satisfactiōem. quia
 erubescētia in cōfessione ē magna ps satisfactōnis.
 Eccl. iij. est cōfusio adducēs grām 2 glām. Ad pene
 diminutiōē in clauū potestare. Mar. xvij. quodcū/
 qz sol. sup terrā. 2. Ad dei laudē. Josue. vij. Da glām
 deo 2 cōfiteri. 2. 2 indica mibi quid feceris. Ad iner-
 cessoz multiplicatiōē. Jaco. v. Cōfitemini alterutrū
 peccata v̄ra. 2. Ad cōsciētiē assecuratiōē. Cū dauid
 statiz cū dixit peccauit. auditur. trāstulit dñe. 2. h. Re-
 xij. Et hoc magnū bonū est. ij. Cor. i. j. ḡta n̄ra bec ē resti-
 montum conscientie nostre

Questio **h.**
 Utrū cōfessio fuerit instituta in lege scripta. Et q sic
 videt Leuit. xv. dicit de sacerdotē q debebat hircū emul-
 sarū emittere. Confiteat omnes iniquitates filioz israel.
 2 vniuersa delicta atqz p̄cā. sed nō potat sacerdos cō-
 fiteri p̄cā alioz nisi illi p̄us cōfiteretur ea. ergo videtur
 q ibi fuit cōfessio instituta. Itē hoc vt auctē salomo-
 nis. q puer. xvij. dicit. Qui abscondit scelera sua non
 diriget. cōstat q loq̄tur de his q crāt tpe legis. 2 cōstat.
 q nō intelligit de absconsiōe respectu dei. cū a sūt
 nota. ergo respectu m̄stri dei. ḡ rē. Itē ys. xlij. mar-
 ra si qd habes vt iustificeris. sed narratio dicit acū ser-
 monis 2 cōfessionē vocalē. et cōstat q loq̄tur p tpe le-
 gis. qz exhortādo nō p̄dicādo. ergo videt q tpe legis ef-
 fer cōfessio i p̄c p̄o. Itē rōe videt. Plus ē aliqd p̄fite-
 ri facto q verbo. plus etiā cōfiteri peccatū corā omni-
 bus qz corā vno. sed ipi cōfitebatur se peccātes corā om-
 nibz dū offerebāt hostiā p peccatō. ergo cū ad hāc tene-
 rent. videtur q multo fortius ad cōfessionē oris. Item
 cōfessio oris instituta ē ad h vt sacerdos sit medi⁹ ar-
 biter. Sed i lege veteri sacerdos erat mediator. Cū per-
 torū leuit. vbi agit de oblatōe dī. orabitqz sacerdos. et
 remittetur ei. Itē veteri lex fuit lex rigoris. 2 magi pu-
 ntebat q noua. Sed cōfusio que ē i penitētia ē magna
 pena. qz magis fuit cōp̄erēs legi veteri q noue. Itē rō
 quare ē instituta. ē vt fiat reconciliatio ecclesie. h co-
 cleste erat i ve. re. vnitas magna. qz vnus inturbatur
 dū peccabat toti m̄strudini sicut manifestū ē in achabz.
 ergo nūc debuit institui cōfessio peccati. Lōra Aug⁹.
 Oblatio sacrificioz cōfessio fuit peccatō. ergo vt q non
 fuerit ibi alia cōfessio q oblatio. Itē cōfessio ordina-
 ta ē ad solutiōē. sed lex trāsgrediētes ex certa scētētia fa-
 ciebat occidi sine misericōdia. euz ergo teneret aliqd facere
 se occidi. nō tenebat cōfiteri. Itē in cōfessione mani-
 festatur q cordis sūt 2 oeculta. Sz lex p̄hibebat manus
 nō aim. ergo cōfessio legi nō cōp̄erebat. Itē si cōfessio
 fuit in lege. aut sicut morale. aut sicut sacramētale. Si
 sicut sacramētale. ergo cū alia 2 alia sunt sacra no. legis
 2 ve. nō deberet esse i noua. Itē vsqz ad aduentū xp̄i tu-
 erūt homines sub vmbra 2 ante nō puenerūt ad lucē. sed
 per cōfessionem peccati. pdit p̄cōr in aprū. ergo ante
 aduentū ch̄risti nō debuit esse peccati cōfessio. Itē con-
 fessio ē ordinata ad potestatem clauum. quia cōfiteris
 absoluitur. sed in sola lege noua dicitur ē sacerdotibus q
 rū remisertis pec. 2. vt dicitur Jo. x. ergo videt q cū

ante nō fuerit potestas absoluendi. q̄ nec fue- it necessi-
 63 tas nec vnitatis confitendi. R̄. dōm q̄ duo sūt p̄ncipā-
 liter in confessione p̄pter q̄ oportuit r̄ cōueniēs fuit cō-
 fessionē institui. P̄mū est p̄pter deletionē peccati. et
 manifestatiōē. r̄ sic ē finis cōfessionis in se. Secūdu-
 finis est p̄pter recōciliatiōē faciendā x̄o r̄ eius ecclie.
 P̄mū igit fuit p̄pter peccati dērehtatiōē. peccator ei
 dū male agit o dicit lucē. r̄ ideo in reuerfione ad iusticiā
 oportet redar̄ gut opa infructuosa tenebrarū. que āt argu-
 untur a lumie manifestātur. vt habet̄ Ephe. v. hoc autē
 est p̄ confessionē. et ideo d̄ebuit in ea lege institui cōfes-
 sio in q̄ est māifestatio vnitatis. in ea inq̄ lege in q̄ ver-
 bum caro factū est. vt intelligibile fieret sensibile r̄ ma-
 nifestū. In ea lege d̄ebēt occulta r̄ tenebrosa opa manū
 festari. r̄ verba cordis samā vocis induere. Hec autē ē
 ler gr̄e. r̄ ideo confessionis institutio q̄ntū ad p̄mū finē
 cōpetit legi gratie. Alius finis ē ad recōciliatiōē faci-
 endā humano arbitrio mediāte. idō fit homi. vt homo
 sit iudex et arbiter inter deū r̄ peccatōē. Arbiter autē talis
 d̄ebet esse. q̄ possit manū ponere in vtrūq̄. talis autē nō
 potuit esse quisq̄ x̄us fact̄ est hō. r̄ tūc homo d̄eficari-
 darus ē nobis mediator et arbiter x̄ps. q̄ potuit arguere
 r̄ manū ponere in vtrūq̄. Hic autē reliquit in ecclia
 successores. quos r̄ arbitros cōstituit r̄ retores ecclie
 quibz cōmisiit auctem recōciliādi. Et q̄m̄ hec auctas p̄-
 mo fuit i x̄po. et i nullo potuit esse anteq̄ veniret ille p̄-
 cipuus mediator. r̄ h̄ solū i lege noua fuit. ideo t̄m̄ i hac
 lege instituit̄ confessio d̄ebuit. Ecedo ergo q̄ cōfessio p̄-
 ut est sac̄m. confessio inq̄ vocalis. solius noue legi fu-
 it nec p̄cessit in lege veteri nisi i figura. q̄ nulli legi nō cō-
 petebat. P̄cessit autē in hoc q̄ sacerdotibus data erat
 auctoritas discernēdi inter lepra r̄ nō lepra. sc̄m̄ r̄ p̄pha-
 nū. S̄z hec quidē erāt corpalia r̄ nō sp̄ualia. r̄ illa figu-
 rā ostēdit d̄ns impleat̄ esse i lege noua cuz mūdatis ad
 sacerdotes m̄rebat. vt d̄i Mar. viii. vbi volūt aliqui
 dicere q̄ cōfessio fuit instituta. s̄z magis vt videbit̄ fuit
 ibi insinuata. Ad illud q̄ d̄ obr̄ q̄ sacerdos cōfitebat̄.
 64 dōm q̄ talis nō erat confessio sacramentalis q̄ fit homi de
 qua nūc loq̄mur q̄ aliq̄s se excusat. sed cōfessio illa fie-
 bat deo i generali de peccatis ipius multitudinis non
 alicuius p̄cularis plone. Ad illd̄ q̄ d̄ obr̄ de abscon-
 65 sione. dōm q̄ intelligit de absconsiōe q̄ est p̄ peccati d̄-
 fensionem r̄ palliationē. sicut faciūt ypocrite. r̄ illud ē
 falsitatis. r̄ hec ē contra legē nature. r̄ respectu dei r̄ re-
 spectu homis. Quāuis autē sit p̄hibitiū mentiri. nō tamē
 est p̄ceptū dicere oēm veritatē. Ad illud q̄ d̄ obicit̄
 66 de narratiōe. dōm q̄ intelligit de narratiōe s̄m̄ linguaz
 r̄ os cordis. Vel si intelligat̄ s̄m̄ os cordis. adhuc intel-
 ligit q̄ fiat respectu dei. quemadmodū fit oratio vocal
 non ad deū instruendū s̄z exercitādū i nobis affectū pudor̄
 vel amoris vel doloris. vel alie affectiōis.
 67 Ad illud quod obicitur q̄ plus ē factū q̄ verbo p̄-
 fiteri. dōm q̄ illa oblatio nō erat p̄fessio peccati. s̄z ho-
 stie oblationis p̄ peccato. Et cōsequenti autē ostēdebat̄
 peccato: sed hoc nō est in speciali sed i generali. nec ma-
 gis sacerdoti q̄ aliq̄. r̄ hoc quidē d̄ebat aliquo mō fie-
 ri. q̄ tam ecclesiastica vnitatis in cōformitate sacramen-
 torum r̄ vniūformitate cultus diuini ceperat inchoari.
 68 Ad illud q̄ d̄ obr̄ q̄ sacerdos erat mediator. dicēduz.
 q̄ et si mediator esset ad offerēduz hostias figurales. nō
 tamē erat mediator in absoluēdo. r̄ ita sacerdoti nō d̄-
 bebat fieri confessio peccati. sed oblatio hirci vel vituli
 nō sic ē de sacerdote no. te. qui sicut verū christi corpus
 cōficiet et p̄t̄tē habet ad cōficiendū. sic auctoritatem ha-

bet corpus mysticū ad soluēdū. Ad illud q̄ d̄ obicit̄. 69
 q̄ lex veteris erat lex rigoris r̄ oneris. dōm q̄ q̄uis con-
 fessio onerosa videatur p̄pter pudorē. tamē est factina
 miro modo alleuiās p̄ absoluēdo. r̄ ideo illi legi nō cō-
 petebat. Hic enī fit ab oīm peccato absoluēdo. ibi vero
 sine oīm misericōdia grauis peccatoris fiebat d̄ānatio. ap-
 terea nō cōpetebat illi legi talis p̄fectio. Ad vltimū 70
 de vnitare ecclie dōm q̄ vnitatis erat. sed t̄m̄ figurat̄ re-
 spectu vere vnitatis huius ecclie. ideo sicut sacrifici-
 um fuit figurale. ita r̄ sacerdos. ita reconciliatio. r̄ po-
 stremo confessio. q̄ leprosus se sacerdotibz ostendebat
 Questio iij l
 A quo fuerit instituta cōfessio. r̄ q̄ fuerit instituta a x̄po
 videt̄. q̄ sacerdotū fuit institutū a x̄po ad remissionē
 peccatorū et absoluēdo. sed sacerdotēs nō p̄nt nec dē-
 soluere nisi sciat̄ a quo soluāt. sed posito posteroz po-
 nit̄ p̄xus. ergo h̄ x̄ps instituit absoluēdo. multo for-
 71 p̄fessionē. Hic autē ē instituerē torū. r̄ pres. s̄z d̄ns
 instituit penitentiā cū p̄dicauit r̄ p̄cepit. agite penitentiā
 Mar. iij. q̄ tūc instituit confessionē. Hic cōstituiti pec-
 cata occulta hoc ē magne p̄fectionis r̄ sup additū man-
 datis legalibus. sed nullus p̄t hoc p̄cipere nisi qui p̄ oīa
 p̄t sup hoīem. q̄ solus x̄ps ad confessionē peccatorū
 potuit obligare. Hic iohānes p̄currit saluatorē. r̄
 verus fuit p̄cursor. nō t̄m̄ in verbis sed in gestis. s̄z oēs
 qui baptizabātur a iohē p̄stebātur p̄ctā. Mar. iij. q̄ si
 cur p̄cessit i iohē baptizātus r̄ p̄fessio. ita vni-
 q̄ d̄ebuit institui a x̄po. Hic h̄ sac̄m p̄ necessariū ē sic bap-
 tism̄. q̄ sc̄da tabula ē p̄ naufragiū. s̄z x̄ps p̄ seipm̄ nos
 liberauit a naufragio r̄ p̄mā tabulā instituit. q̄ vt q̄ s̄l r̄
 sc̄dam. r̄ ita confessio ē ipaz. Cōtra. sac̄tis q̄ d̄ns instituit
 ip̄emer vsus fuit vsus visū ē i baptismo r̄ eucharistia
 s̄z ip̄e nūq̄ fuit confessio aliq̄ p̄ctm̄. q̄ r̄. Hic x̄ps i sa-
 ctis suis nob̄ dedit exēplū. s̄z ip̄e absoluit sine oī p̄fessi-
 one mulierē i adulterio p̄p̄ctā. s̄z n̄ vt instituit p̄fessi-
 onē. s̄z pot̄ noluisse. Hic q̄o vbi instituit. Si dicas ibi
 agite p̄niam. Cōtra. nodū erāt sacerdotes q̄b̄ possent
 r̄ d̄ebēt p̄stiteri. q̄ i illa p̄dicatiōe n̄ implicabatur confessio.
 Aliū dicūt q̄ instituit ibi vbi misit leprosus ad sacerdotē
 S̄z. Mar. viij. d̄. vade et ostēde te sacerdotibz. r̄ of-
 fer mun̄ r̄ uū q̄ d̄ p̄cepit moyses. q̄ cōstat q̄ mādauit fa-
 cere q̄d̄ fiebat i lege. r̄ illud n̄ erat confessio vocalis. q̄ r̄.
 Hic dicūt aliq̄ ibi. Jo. xij. Accipite sp̄m̄ sc̄m̄. q̄ tūc isti
 tuit sacerdotes. r̄ p̄t̄tē absoluēdi eis dedit. r̄ p̄cepit vt
 ad eos p̄ctā d̄ferret. S̄z. difficult̄ ē p̄stiteri q̄ confessio
 nē audire. q̄ magis sp̄alit̄ de h̄ d̄ebuit mādārū d̄are. q̄ri-
 tur igit q̄re x̄ps n̄ instituit confessionē exp̄sse sic alia sac̄-
 72 r̄. dōm q̄ duo sūt in confessione. vniū formale r̄ p̄pleti-
 uum. r̄ h̄ est absolutio siue p̄t̄tē absoluēdi vel medican-
 di. et h̄c d̄ns instituit qui p̄t̄tē clauū p̄cessit. r̄ penes
 h̄ residet p̄t̄tē. Aliud autē est materiale. r̄ hoc ē d̄rehtatio
 peccati siue morbi. r̄ hoc d̄ns n̄ instituit i se s̄z insinuante
 Rō autē q̄re n̄ instituit vt dicūt aliq̄ hec fuit. q̄ sufficit e-
 groto exponere medicū r̄ medicinā. et vltimū. confessio
 peccati non valet ex toto sed d̄z esse voluntaria. idō d̄ns
 insinuauit relinquēs hoc in voluntate egrotantiuz. Et
 hoc ē q̄ dicit Dugo. medicis dixit vt curarent. sed iur-
 mis non dixit vt ad medicos curandū causa venirent.
 hoc quasi certū ē voluit. q̄ egri libenter salutem quere-
 rent. r̄ se curandos offerrent. i medicos inuenirent. Et
 licet hoc sit satis probabile. potest tamen et aliter dici
 q̄ dominus confessionē p̄ se non instituit. q̄ in remedi-
 um reciduantium. sed quia x̄ps erat ecclie fundator.

venientibus oim pccoy p baptisimū fiebat remissio. id ab eo no dicitur institui. pccatio. ne ex vbo dñi daret aliq bus recidivadi occasio. Cū aut ecclia fuit instituta. labi hoies ceperūt. et tūc remediū ne desperaret vel dēneret publicari ogerūt. r. iō p aplos pccatio debuit institui. et tunc receperāt sanādi. r. ira impandi modū pueniētē saluti. r. h qdē erat p morbi detectio. expectatis hūliatōez. r. sacerdotale absolutorē. r. iō pccatio fuit a dño istituata ab aplos instituta. ab epō hierosolimitano. s. iacobo. p mulgara. sicut et snia de no seruadis legalibz p mulgara fuit. Act. xv. sic r confessio oibz peccatibz iudicā r ipo sita fuit. Ja. v. cōfite mini alerutū pccā vīa. Et iteruz nō solū hec ē rō. sed etiā vltior eē pōr. cōfessio em hoīs est opus purū. vñ nō ē data virtus sacramēti ipi cōfessio. sed absolutorē. iō recte hoibz puris institutio debuit reseruari. Et his q dicta sūt qtuor: pnt rōnes elici qre dñs imediare pccatioez r expse nō instituit. Pna qdēz q: nō oportuit. Secda q: in hoc volūtaria esse debere dicit. Tertia q: est sacm recidivantiū. Quarta q: qn tūc de se ē opus humanū. vñ credo q nō p se instituit. et si dicat instituisse. hoc ē intelligēdū insinuādo et aucto ritate dādo. Et h p rñsio ad p mā r scōm. dñs em for male pnie instituit p se. materiale aut nō. rō vīa ē sup.

72 Ad tertū qz p rñsio. q: a postoli hec poterāt pccare apponere clauū sibi dāre. q: alit frustra essent dare.

73 Ad illud qd obr q cōfitebit rē. dñm q vtrūq salua rōi ppleuit. sed vñ p seq decebat ipm. et altez p alio s. q: eos decebat vti cōfessio. xps em q oī. sciebat. sine cōfessioe oris absoluebat. S; h apli facere nō poterāt. q: nūi p egronū nō poterant nosse plagā. Ad illud qd q vltimo. dñm q rps instituit p m hoc qd erat ibi com pletiois. nō m totū sicut baptisimū. q: non pueniebat ei ita sapicare totā tabulā recidivantiū sic p mā accedētū

Consequēt vīo de institutioe cōfessiois. qrit d ob ligatōe ad ipam. r qrit ad hoc tria qrunf. Pno p cōparatōem ad subiectū. Secdo p cōparatōem ad temp. Tertio p cōparatōez ad modum.

Questio. j. m

Cū oēs adulti boni et mali ad cōfessioez teneantur Et q sic videt p decretale de penitentis r remissioibus v. li. Ois vtriusqz se? fidelis. postq ad annos dicer/ tōis puenit. oia pccā sua salte semel in anno fideliter pccatōe pno facerit. Et q illud sit pceptū p r h qd subiungit gratis pena. s. q vtiens ab ingressu ecclesie arceat. r moriē xpiana careat sepultura. **I**te. j. Jo. j. Si dixerim? q: pec. nō ha. nos. se. r vītas in nobis nō ē loqf de oibz cōf. g oīs q dicit se nō habere pccā. peccat mortalit. g qlibz tenet se recognoscere peccatoē p m for mā ecclie q tradita ē pccatōibz. s; hoc ē p cōfessioem. g rē.

Ite pceptū ē oibz orare. r nullus absoluit qritūqz p secus ab orōe dñali. g oēs tenent dicere. dimitte nob debita. s; dñs nō m orōne instituit imo r cōfessioem. s; orō ē opus satisfactoriū r p supponit cōfessionem. g rē.

Ite quātūcūqz aliqz sit scrus r iustus. si potēs ē corz porē. tenet quadragesimā ieiunare. nec p aliquā ferifica tiōem absoluit ab ecclie institutioe. g pari rōe nec a cōfessioe. **C**ontra. Aug. r hētur dī. pcedēt. Pna pccata ad baptisimū puritate conarur reducere. s; possibile ē ali quem veram pniā pficere. p pccō. ergo possibile est redire ad innocentā baptismalem. sed hās innocentiam baptismalē nō tenet cōfiteri. q: purus ē. g nō videt q oēs ad cōfessioem teneant. **I**te cōfessio r sacm pnie iſtitutū ppter h yr recidivantes p baptisimū possunt r sur

gere. S; possibile ē q aliqz cōfiteri in oētā baptismale. g talis nō tenet cōfiteri. **I**te possibile ē multis q nō habeat nisi venialia. s; venialia nō tenet cōfiteri bō. q: in illis decedēs p saluari. r sola cōfessioe pccatōez. g talis non tenet cōfiteri q in tali statu cōfiteri. **I**tem possibile ē q aliqz ita intē? sit circa eterna yr nō habeat remor sū de aliq culpa. aut ergo talis tenet cōfiteri aut nō. Si nō. tūc nō oēs obligat. Si tenet. r nō hz pcciam pccati. tenet ad cōfessioem suē ad dicēdū cōtra pcciam. r ita mēri ri. qd nephas ē dicere. g nō oēs obligant. **C**o. dōz q 76 tenet ad cōfessioez pccoy ē duplr. s. ex institutioe pna qz instituta ē sub pcepto. vel ex cōfessioe sup addita. Pna mū pceptū datū fuit ab apli r vulgātū fuit a iacobo epō Jerosoli. Jaco. v. Scdm a pūbz in gñali celio. r vulgātū fuit ab innocēto tertio. Rōnc p m mādatū iſtitu tiōis. qm iſtituta ē directe p mortale. tenebat oēs cōfite ri q post baptismū peccauerit mortale. Rōc vō scōe in ſtituōis tenent oēs salte ad semel i anno. Rō ar huius iſtituōis triplex ē. Pna ē vntuersalis idigētia. Omīs ei peccauerit et egēt glia dei. nō ē ei q faciat bonū r nō pec cet Eccl. vii. iō deū dīz qlibz glificare cōfessioe se pccōe. Qui ei se pccōe cōfiteri dei glificat. oñdens se dei grā r mīa indigere. Secda rō fuit sacre cōfōis reuerentia. qz oēs tenentur in pascha cōmunicare tā pccati q ali. r tūc quia agnus paschalis cū solentare māducaudus ē. vñ mundi essent manducantes et digni oportuit remediū p mitteri. p bationis r purgationis. r hoc quidem est i cōfessione pccati. Tertia ratio fuit discretio gregis dñici. ne lupi absconderentur in grege qui manducarent ag nos. iō institutū ē yr vultus pcciatū suaz sacerdotibus oñderent. r ne heretici innocentā palliarent. et sub pel le innocentie se absconderent. omnibus quātūcūqz sint innocentes pceptum est cōfiteri. r ideo omnes qua tūcūqz sint boni tenentur cōfiteri semel in anno.

Ad illud qd obr q pnia pfecta reducitur ad innocent rā. dñm q illud vey ē de culpa p qua fuit illa pnia al sumpra. sed qd dū sumus in hac vita vni culpe succedit alia. r ideo oportet q remouetur confessio r penitētia.

Ad illud qd obr q instituta est ppter recidivantes dñm qm baptisimo deletur pncipaliter originale. De lentur nihilominus venialia et mortalia. r ideo bapris mus valet p illa. Similiter de pnia intelligēdū q pnc ipaliter instituta ē ppter mortalia ad minus ipa pccatio. sed nō valet p oīe peccatū. r ita cōtra oēm lapsum siue p mortale siue p veniale. Licet ergo aliqz cōseruet gram baptismalē in quātū delet originale r culpā mora le. nullus tñ adeo est iust q cōseruet quantū ad delerōz venialis. quia tota die iterat. ideo expedit et si nunqz mādasset ecclia cōfiteri. nūc autē non solū expedit s; etiam necessario obligat. **A**d illud qd obr q non tene mur venialia cōfiteri. dñm q sicut tacitū ē tenio ad cōfessionē est duplr. vel ppter vinculū pccati. vel ppter vinculū solius pcepti. Venialia igitur non tenet qz cōfiteri. ppter vinculū pccati. sed solū ppter obligationem pccati q obligat vni quēqz ad cōfessioem. r tōo nō hz nisi si venialia tenet illa cōfiteri vntē si habet mortalia que cōfiteret non teneret ad venialia. **A**d illud qd obr q eo q nō hz remor sū. dñm q impossibile ē credo p m statū viatoris q aliqz vnum diem vel septimanam transeat sine remor sū venialis. tamen q totam annum transeat hoc habeo magis pro ipossibili. et vix credo q fuerit h donuz in aliq nisi in xpo r eius marc. et ideo vni quēqz vel hz pcciam. vel debet hēre. r oī hora perere dimitte no bis rē. vix enim credo q homo qd dū sit in vita iſta sit

siue ventali. Tu ppter frequētia. qz strepitus. vitioꝝ
 et peccatoꝝ ventaliū semp insonant auribꝫ nꝛi cordis.
 Tum ppter ignoꝛantia. qm multis ventaliter peccamꝰ.
 z ignoꝛamus z non cōsideramus. Tu ppter adherētia
 qm ventalia ista sūt magne adherētie. maxime qm ha
 becun affectio circa aliquod terrenū. z ideo q̄tūcūqꝫ q̄s
 sit pfectus. corde debet recognoscere z ore cōfiteri se pec
 carorē esse. Si tamē aliq̄s esset q̄ nō haberet peccatū p
 ter sap̄habūdāre grām. dico q̄ nō teneretur ad illō mā
 darū. qz solis peccōibus z viatoribꝫ ē darū. talis autē tā
 in celis habitat. Si autē eēt alius q̄ nō haberet ppter ig
 noꝛantia. nō tamē tenet aliq̄d dicere qd nō habeat i cord
 s̄ tenet recogitare. z postea tenet dicere. hoc autē nō cre
 do posse contingere homi habētē intellectu z vsū rōnis
 nisi p specialissimā grām. quā etiā credo ap̄ los nō ha
 buisse. qz ventaliter peccauerūt. sicut dicit Bre. vel p
 ter nimia negligētia. z sic p̄ q̄ sedz cōm legē saltē seml
 in āno oēs adulti tenentur cōfiteri vltiter. z oēs debēt ora
 re. dimitte nobis. zc. nec ē aliq̄s q̄ i multis nō possit se i
 ip̄m arguere.

Questio. ij. n

Quarta ad rēpus q̄ vtz peccōi statiz eū possit teneat cō
 fiteri. Et q̄ sic videt Hugo de scō. Tit. si necessitas nō
 est q̄ pcedat. cōtempus nō excusat. sed cū se offert cōfi
 tēdi oportunitas. nulla p̄t p̄endi necessitas. q̄ nō excusa
 tur a cōcepto. Itē q̄nto hō plus pmanet i peccō tāro ē in
 habilior. ergo q̄nto citius cōfiteat. tāro ē habilior ad re
 surgendum. Sed constat q̄ aliquando tenetur confite
 ri. z non nisi quando ē habilior. Si ergo tanto habilior
 q̄nto citius. ergo q̄nto citius pōt tenet cōfiteri. ¶ Itē
 egrotās morbo corporali z piculo q̄ appropinquit mori
 nō ignoꝛat querere medicū z sulere sine dilarōne. z sta
 tim si offert se oportunitas. q̄ eū maior sit egritudo cor
 poris spūalis. imā piculū. z dies mortis ignoꝛet. vs
 deat q̄ sine dilarōne tenet cōfiteri. ¶ Itē iste q̄ ē in gra
 tia tenet nunq̄ cadere. ergo ab oppositis iste q̄ est i cul
 pa (si nō reportat de malo cōmodū) tenet nunq̄ in cul
 pa esse. z si tenet nunq̄ in culpa esse. et hō nō pōt esse ni
 si resurgēdo. Itē statim ex q̄ peccauit tenet resurgē. qz cō
 fessio ē ad resurgēdū a peccō. ¶ Cōtra p̄ceptū affir
 matiuū nō obligat ad sp̄. sed ad aliq̄d t̄ps determinatū.
 s̄ q̄ntūcūqꝫ rei ideterminate addit determinatio t̄ps nō te
 net ante illud t̄ps q̄s obseruare. s̄ i mādato de cōfessioe
 d̄: q̄ d̄z cōfiteri semel i āno. q̄ vs q̄ nō sit trāsgressio: siue
 obmittat siue differat cōfiteri vsqꝫ ad annū. Itē si tenet
 ad statim. pari rōe i alio nūc. s̄ cū sint nūc i n̄tra i t̄pe
 tūc infinites peccaret si obmitteret. s̄ hoc ē icōueniēs
 q̄ zc. Si tu dicas q̄ tenet statim cū recognoscit offensam.
 Cōtra. esto q̄ nō recogitit non tenet. s̄ hō malū z negli
 gētia. q̄ reportat cōmodū de malicia Itē i eadē decretali
 dat mādarū de eucharistia z sb eadē pena. s̄ cōstat q̄ ne
 mo peccat obmittēdo si differat sumere eucharistia vsqꝫ
 ad pascha. q̄ pari rōe de cōfessioe. ¶ Illicitū ē peccōi q̄
 rere sacerdotē discretū et expectare. q̄ licitū ē etiā q̄rere
 t̄ps p̄dncū z expectare ad penitēdū z satisfaciendū. z h
 ē t̄ps q̄ dragesime ad h̄ i n̄strutū. q̄ vs q̄ sine peccō licet ex
 pectare q̄ dragesimā. R̄. circa hoc notandū q̄ ē loq̄ de
 cōfessioe duplr. Vel q̄ntū ad p̄positū iteri. vel q̄ntū ad v
 b̄ū exeri. Si q̄ntū ad p̄positū iteri. sic cōf̄ p̄cedit q̄ te
 net pponere cōfiteri z cōfiteri. quia siue p̄posito cōfite
 z emendandi nō dimittit peccatū. sicut nec sine cōfite
 one. Ad hoc aut tenet quando recogitit culpā cōmissā
 et dei offensam. vel quando t̄ps se offert in quo recog
 itare d̄z. sic i hora mortis. vel piculo. vel aliq̄d alio simili

82

Sed qm teneat p̄gredi i actū h̄ diuersimode opinatur
 diuersi. Aliq̄ em dicit q̄ cū acrus cōfiteat nō sit neces
 sarius ad iustificatiōē. qz p̄ cōfessionē est iustificatio
 z ita cōfessio solū sit necessaria qz ē in p̄cepto. z ecclia nō
 erigit aī pascha. nō tenet nisi piclū mortis imminet.
 Huiꝰ aut dilarōis dicit cōcessā esse licētia ex decretali
 illa i generali cōcilio edita. Om̄is vtriusqꝫ serus. zc.
 Alioz opinio ē. q̄ sicut tenet ad p̄positū cōfiteat d̄z se
 offert oportunitas interior. sic tenet ad opꝰ q̄ se offert ex
 terior. Aut em p̄positū nō ē efficiat. aut cadit a p̄posito
 efficiat. si qm se offert oportunitas in opꝰ nō erit. z dicitur
 q̄ se offert oportunitas interior qm h̄z delicti memoriam.
 Nec obstat decretalis. qz nō dat licētia differēdi. s̄ p̄
 biber negligētia et dilatiōē. sicut etiā p̄biber ne q̄s vs
 tra annū in excoꝛcatōe maneat. nō tamē dat licētia re
 manēdi vsqꝫ ad horā illā. Similiter si impator dat ali
 cui p̄one infami p̄leguū vt nō agat cōtra eā sicut con
 tra infamē. nō p̄pter hoc liberat ab infamie nota. s̄ so
 lūmodo a pena vt cōtra ip̄am nō agatur. Sic decretal
 illa nō liberat a dilarōe z offensa. sed ne ecclia neget ali
 cui ingressū in eccliam vel i sepulchrā si facit p̄. Sicut
 ergo aī cōditioe decretalis tenebat cōfiteri qm se offert
 rebat oportunitas. sic videt q̄ p̄ et cōditioe. qz vtz e
 talis nō p̄ negligētia s̄ negligētes ē edita. Que autē
 istarū opinio vtz sit dubia ē z difficile iudicare.
 Tamē ad veritatis clariorē intelligētia z distingui pōt
 qm q̄ntū obligat fidelis cōfiteri. p̄m duplīc obligatio
 nem q̄ supertus tacta ē. z scdm̄ duplex mādarū diuersi
 moderis p̄dēdum ē. Quidā em ad cōfessionē obligant
 nō ex culpa cōmissa. sed ex institutione ecclesiastica. vt
 p̄ore illi q̄ nō h̄nt mortalitā peccā. tales differre possunt.
 vsqꝫ ad pascha. qz mādarū illud decretalis nō obligat ni
 si sicut obligat ad eucharistia ad quā p̄parat confessio
 sacerdoti scā. Quidā vō nō im̄ obligātur ex ecclesiastica
 institutione. sed ex p̄pā trāsgressione. z h̄i tenentur ex sa
 cramentū institutione. de talibꝫ generalit̄ asserere q̄ possit
 vsqꝫ ad pascha differre videt mibi piculosū. s̄lt̄ q̄ tene
 aut semp qm se offert oportunitas cōfiteri videt valde du
 rū. Ideo videt rōnabiliter sentēdū mediū s̄z q̄ optum
 tas loci t̄ps z sacerdotis p̄t tripliciter se aī pascha of
 ferre. Aut ita q̄ timetur ne vnz se offerat. sic ē in his q̄
 grauit̄ infirmantur. z tales ante tenentur absqꝫ du
 bitatione ad cōfessionē. Aut ita q̄ maior oportunitas ex
 peccatur vel q̄ntū ad rēpus. vel q̄ntū ad sacerdotē. z sic
 p̄t differri sine aliq̄ peccō. Aut ita q̄ nunq̄ rōnabilis ma
 io: oportunitas expectat. vel q̄ntū ad sacerdotē vel q̄ntū
 ad rēpus. z tunc credo sine p̄iudicio q̄ tenet. Et iō alr
 censendū est hic de religioso. aliter de layco. Nā religi
 oso totū rēpus vite ē tempꝰ penitētie. z ideo habita co
 pia sacerdotis si peccauit mortaliter. credo q̄ tenetur si
 ne mora cōfiteri z ad ip̄z recurrere. Et intelligit sine mo
 ra sicut ratio recta determinat. Laycus vero rationa
 biliter p̄t expectare rēpus quadragesimale. qd ē tempꝰ
 penitētie. vñ cū rēpus sit magis oportunitas i eis ad s̄r̄
 faciendū et cōfiteat si expectet rōnabile ē iudicare q̄ nō
 peccet. dū tñ pponat firmiter t̄c t̄ps cōfiteri. De cleri
 cis vō iudicare nō audeo. s̄ silū tamē sanū credo q̄ oēs
 q̄ cadūt p̄ mortale. q̄ntū p̄nt cōfiteant. nō em videt se
 p̄tē q̄ tā lōgo t̄pe vulnꝰ peccati ponat occultū. Si aut
 obijcias mibi q̄ statꝰ nō obligat aliq̄ nisi per votum
 R̄. q̄ statꝰ nō obligat sed mandatum omnibus datꝰ
 ad nunc autem vel ad tūc obligat oportunitas que di
 uersimode offert se diuersis. z illud veritate habet i om
 nibus quod ad ali quod tempus obligatur vñus ad qd

83

84

85

quidē tempus alter nō obligat. sicut patet in honorati
 one parēti. fatendū ē igit q̄ mandātū illud nullum obli-
 86 gāt ad statim. nisi in casu. v. r. v. i. u. m. c. **¶** Ad illud qd
 obr̄ q̄ p̄emptus nō excusāt. dōm q̄ ipse vocat necessi-
 tate nō t̄m̄ inexcusabile. sed necessitas cōmō dirigit. v. l.
 dōm q̄ loquit̄ de illis qui de hac vita sine sacramētis
 recesserūt qui nō excusant̄ si tūc p̄nt̄ sacramētū recipere
 87 **¶** Ad illud qd obr̄ q̄ p̄ro homo cūus cōfitef̄ rāto est
 habitus. dōm q̄ hō pōt̄ resurgere a peccato ante cōfessi-
 onē. v. r. v. i. u. m. c. et ideo cū delectat̄ itē cōfessionē nō sequi
 88 tur illud. **¶** Ad illud qd obr̄ ex cōfessione morbo corpali
 dōm q̄ si alia viderat̄ viā curatōis nō tenet̄ medicum
 cōsultare. vel etiā si expectat̄ sp̄s magis cōgruū. et quia
 89 est i. p̄posito. ideo. rē. **¶** Ad illud qd obr̄ q̄ nō tenet̄ nū-
 q̄ cadere. dōm q̄ nō est simile. q̄ teneri ad nō cadendū
 est tenio p̄cepti negatiui qd obūgar ad semp̄ sed teneri
 ad resurgendū est tenio affirmatiui qd nō obligat ad sp̄
 90 **¶** Ad illud qd obr̄ ad oppositū. dōm q̄ q̄rit̄ est de man-
 dato illius decretalis nō obligat̄ ante pascha. sicut p̄-
 bant̄ ille rōes. obligat̄ur tamē aliq̄ ex necessitate institū-
 tionis sacramēti. **¶** *Questio iij o*

De obligatōne ad cōfessionē q̄rit̄ ad modū. Et querit̄
 tur. v. r. v. i. u. m. c. ex charitate. Et q̄ sic videt̄. q̄ ang-
 dicit̄. et habet̄ in p̄mo ca. huius dui. nemo p̄ cōfiteri nisi
 resuscitatus. a mortuo enī veluti qui nō est peccat̄ cōfessi-
 o. nemo autē resuscitatus nisi q̄ a peccato soluit̄. hec Aug⁹.
 sed nullus soluit̄ a peccato sine charitate. ergo cōfessiones
 q̄ est i. p̄cepto oportet fieri in charitate. q̄ aliter fieri nō
 pōt̄ v. r. d. **¶** Item cōfessionē peccati ē laus dei. v. r. di-
 cit̄ Hiero. sed nō ē speciosa laus in ore peccātis. v. r. dicit̄
 Eccl̄. r. v. g. cū nō teneat̄ q̄s ad laudē dei nisi carnis q̄
 est speciosa. ergo nullus tenet̄ ad cōfessionē faciendam
 in statu peccati. si ḡ tenet̄ ad illā tenet̄ in statu gr̄e. ḡ in
 charitate. **¶** Item tres sūt pres penitentię ordinatē. s. con-
 tritio. cōfessio. et satisfactio. ergo q̄libet q̄ tenet̄ ad peni-
 tentiā cū ad hec oia tenetur tenet̄ ordinatē. ḡ p̄nt̄ ad cō-
 tritio. ḡ nemo d̄z cōfiteri nisi cōfessus. Sed nō cōfite-
 rit̄ q̄s nisi in charitate. ḡ si tenet̄ ad cōfiteandū. tenet̄ ad
 cōfiteandū ex charitate. **¶** Item in cōfessione ē absolutio
 et illa est absolutio a pena nō culpa. sicut melius pate-
 bit̄ infra. hec autē absolutio nulla ē nisi p̄cedat absolutio
 culpe. ergo in nullo h̄z illud sac̄m̄ efficacit̄ nisi i eo qui
 h̄z gr̄am. sed q̄ recipit̄ sac̄m̄ tenet̄ se disponere ad effica-
 ciā sac̄i alioqn̄ fieri accedit̄. et om̄is talis peccat̄ mor-
 taliter. s. efficacit̄ cōfessionis nō est nisi in habere chari-
 tatē. ḡ tenetur homo cōfiteri ex charitate. **¶** Contra. Sa-
 cramentū p̄nie est i. mōbū mortalis culpe efficac̄ medi-
 camētū. ḡ in eo mōbū ille curatur. ḡ recipit̄ ibi sal⁹ mē-
 tis et corpis. ḡ videtur q̄ nō oportet ad illud asserre sa-
 nitatē sed querere. ergo nō oportet q̄ accedat ad cōfessio-
 nē ex charitate. nec ad h̄ tenet̄. **¶** Item ad oia p̄ceptorū
 et etiā s̄tutū. sicut cōfiteri. obedire. parētes honorare.
 nō tenemur ex charitate. ergo videtur q̄ nec ad cōfessio-
 nem. Item nullus scit̄ se habere charitatē. ḡ si tenemur cō-
 fiteri ex charitate. cum nemo hoc sciat. v. r. h̄ fecerit. ne-
 mo ē absolutus. ergo adhuc tenetur ergo semp̄ tenetur
 iterare. **¶** Preterea si accedit sine charitate videtur pec-

De confessione sacramentali.

Nunc priusq̄ premisis auctoritatibus. rē. Dec ē ter-
 cia pars in qua magister tertiam prosequitur questio-
 nem. Et dividitur hec pars in tres partes. In prima
 mouet̄ questionem. In secunda soluit̄. ibi. Sane ad h̄

care mortaliter. **¶** Item cōfessio nō est opus p̄uilegiatus
 imo cōfessio peccati ē p̄ccatō et unp̄uilegiatō. s. nō tenet̄
 q̄s ad aliq̄ oba faciēda ex charitate. nisi q̄ sūt oia valdē
 nobilia. ḡ rē. **¶** Item ad hōz intelligētā ē notandū q̄ q̄
 dā sūt sac̄ra ordinata ad gr̄am acquirēda sicut cōfessio. cō-
 91 dam. v. r. baptisimus et p̄nia. Quēdā ordinata ad gr̄am p̄
 mouendā sicut augmētādā. v. r. cōfirmatio et eucharistia
 Dico igitur q̄ sicut sacramēta augmētātus gr̄am nō
 habēt̄ efficacit̄ nisi i habētibus charitatē. sicut sac̄ra gr̄a
 nō habēt̄ efficacit̄ nisi in eis qui se disponāt. Et sic di-
 cit̄ est in p̄cedētibus q̄ nō tenemur ad eucharistia ac. ed.
 re cū charitate s̄m̄ veritatē. sed sicut q̄ s̄m̄ p̄bilitat̄
 rem. sic dico q̄ ad sac̄m̄ penitentię nō est necessē q̄ ac-
 cedat habēs charitatē. vel dispōnē ad charitatē iustitē
 tē s̄m̄ veritatē. sed sufficit s̄d̄m̄ p̄bilitat̄. **¶** Nec autē
 dispositio attritio est. que frequēt̄ ob cōfessione su-
 p̄adiunctā et absolutio nē sacerdotis format̄ur p̄ gr̄am
 v. r. fiat cōfessio. sicut ad ipam cōfessio subsequitur. et m̄s-
 tis ibi gr̄a cōceditur. **¶** Unde dico q̄ sufficit q̄ p̄bilitat̄
 liter se disponat ad gr̄am p̄ oīm peccatōz detestatio-
 nē q̄ si se nō disponit. imo cū volūtatē peccātū accedit̄.
 dico q̄ peccat̄ mortaliter. q̄ sac̄m̄ irritū facit̄ q̄sum in
 se est. et hoc nō est sine contemptu. vnde tenetur itē re-
 uert̄ ad sacerdotē et petere absolutio. Et it̄ tu querat̄
 v. r. erigat̄ hoc cōfessio cū nō sit opus p̄uilegiatū. dico
 q̄ h̄ habet̄. q̄ est op⁹ sacramētale ad iustificatiōnē initi-
 tatā. vnde hec cōfessio ad absolutio nē est ordinata. Et
 cōcedo. ergo q̄ nō est necessariū nec obligat̄ur q̄s cōfite-
 ri ex charitate. sed tenet̄ cōfiteri vel ex charitate vel ex
 dispositio nē ad charitatē disponēre sufficit. vel s̄m̄
 p̄bilitatē vel s̄d̄m̄ veritatē. **¶** Ad illud qd obr̄ i. cō-
 92 tritū. q̄ nō cōfiteri nisi resuscitatus. dicit̄ q̄
 resuscitatus dispositū ad charitatē. q̄ iā incipit̄ resuscita-
 ri cum attritū p̄ dolōrē. et in cōfessione ple. ues. **¶** Item
 v. r. **¶** Ad illud qd obr̄ de laude speciosa. dōm q̄ laus
 est speciosa dupliciter. Vel s̄d̄m̄ acceptatiōnē dei. vel
 s̄m̄ cōscientiā laudātis. Illa ē speciosa s̄m̄ acceptatiōnē
 dei in q̄ peccatō sit iustus. v. r. quā facit̄ postq̄ ē iustus.
 Alia vero ē speciosa s̄m̄ iudiciū cōscientię nre. in q̄ cō-
 scientia et volūtas p̄format̄ se laudē s̄m̄ iustitiam
 nē. et ad hāc speciositatē tenemur nō ad illā. q̄ nescim⁹
 quā d̄s acceptat. credimus tamē p̄bilitatē q̄ d̄s acce-
 94 prar vel semp̄ v. r. frequēt̄ que cōscientia recta approbat
 tamen nescimus. **¶** Ad illud qd obr̄ de ordine. dōm. p̄
 contritio dicit̄ duo. quia dicit̄ peccatū detestatiōnē.
 et dicit̄ gr̄e in cōmationē. Rōne p̄mi oportet q̄ p̄cedat
 alioqn̄ cōfessio ē sub fictione. Rōne secūdi nō oportet
 q̄ in hoc non consistit̄ fictio. cuz nemo illd̄ in se habere
 sciat. **¶** Ad illud qd obr̄ de absolutio nē. dōm q̄ nemo
 recipit̄ effectū nisi charitatē habeat saltem in principio
 cōfessiois vel i medio vel in fine. Multi autem habent
 in fine qui tamen non habent in principio. et aliqui ad
 se credunt habere in principio et in fine qui fortassis nō
 95 habent. et alii non habent nec credunt se habere. **¶** Item
 nō incurrit̄ offensam sed acquirūt gr̄am. Secundū
 euadunt offensam q̄s non acquirunt gr̄am. Tercij
 nō acquirūt gr̄am s̄z irā. et sic parēt̄ obiecta.

potest dici. rē. In tertia tam determinata veritate re-
 spondet auctoritatibus superius inductis ad falsā prē-
 ibi. Cum igitur ex his alijsq̄ pluribus testimonijs. rē.
 Ex quibus responsionibus duo precipue circa cōfessi-
 onem manifestantur. sicut patet in littera. scilicet cui
 sit cōfiteandū. et quid sit cōfiteandū.

96a. h. Si tñ defuerit sacerdos. p̄rio vel socio faciēda ē p̄fessio. Ut male dicere. q̄. laic⁹ vel soci⁹ n̄ p̄t absolue- re. ḡ nec locū sacerdoti sup̄plere. R̄. n̄ sit locio vt sup̄ e- arur loc⁹ sacerdoti. vel vt p̄fessio sac̄m ex h̄ h̄at. s̄. vt volūtas cōfiteat̄. p̄bet et innotescat. vt totū qd̄ i se ē fa- ciat. Dixerūt tñ aliq̄ q̄ aliq̄ mō ab o. iust̄ iste in ista p̄fessioe. Di- cunt cñ. q̄ q̄nq̄ modis h̄ p̄tās absoluedi. s̄. que totitate. s̄. sic ē dī Excellentia. s̄. sic ē p̄p̄bols. Pr̄ate siue autoritate p̄missa. s̄. sic ē sa- cerdotis. Me- rito vite. s̄. sic est iust̄. s̄. sic. Et h̄ tute vnitatis ec- clesiasticæ. s̄. sic ē cutuslibet viti si- delis. s̄. sic dicit̄ q̄ talis p̄fessio q̄ dāmō ē sac̄m ec- clesie. Probabi- lē tñ ē dicere q̄ n̄ sit sac̄m ecclie cum deficiat ibi formale. s̄. p̄tās elatis. s̄. sic aliqd̄ loco ei.

Abouet questionē vtr̄ sufficiat cōfiteri laico. an necesse sit cōfiteri sacerdoti.

Hūc p̄uulg⁹ p̄miss̄ auct̄ib⁹ q̄ d̄ his p̄radicere vident̄ r̄ndēa tertiā q̄ōnē intueamur. Qd̄ d̄ est sc̄da qd̄ p̄tinebat. s̄. an sine cōfessioe t̄ iudicio sacerdotis soli dō p̄fiteri sufficeret. expeditū est t̄ certificarū p̄missis testimonijs. q̄ nō sufficiat p̄fiteri dō sine sacer- dote. nec ē v̄ h̄ūit̄ t̄ penitēs si n̄ desidat t̄ requirit sacerdotis iudi- cii. S̄. nūqd̄ equalē alicui cō- fiteri socio vel proximo suo sal- tem cuz deest sacerdos.

Soluit q̄stionē motam.

Sane ad hoc p̄t dici q̄ sacerdoti examē req̄rendū ē studiose. q̄ sa- cerdotibus p̄cessit de p̄tate ligā- dia atq̄ soluendi. Et iō q̄bus ipsi dimittūt t̄ de d̄ dimitit. si tñ de- fuerit sacerdos. p̄rio vel socio ē faciēda p̄fessio. S̄. curet q̄sq̄ sa- cerdotē querere q̄ sciat ligare t̄ soluere. Talē cñ ē op̄z q̄ aliorū crimina diiudicat. Cñ aug. Qui vult p̄fiteri p̄tā vt iueniat ḡraz q̄rat sacerdotē q̄ sciat ligare et soluere. ne cū negligēs circa se extiterit. negligat̄ ab eo q̄ eum misericōditer monet t̄ petit. ne am- bo in foueā cadāt. quā stult⁹ cui- tare noluit. Tāta itaq̄ vis p̄fessiois ē. vt si deest sacerdos. p̄fite- atur p̄rio. Sepe ei p̄iigit q̄ pe- nitens n̄ p̄t verecūdari corā sa- cerdote. quē desiderāti nec t̄ps nec loc⁹ offert. Et si ille cui p̄fite- bit̄ p̄tate n̄ h̄eat soluēdi. sit tñ di- gnus venia sacerdoti desiderio q̄ crimē p̄fiteat̄ socio. Abūdari ei sūt leprosi dū ibāt ora vel se oñ- dere sacerdotib⁹ anq̄ ad eos p̄- uenirēt. vñ p̄z deū ad cor̄ ispicē- dū ex necessitate. p̄hibēt ad sa- cerdotes p̄uēire. sepe qd̄ē q̄rūt eos sani t̄ leti. s̄. dū q̄rūt anq̄ p̄- ueniat̄ moriunt̄. S̄. misericōdia dei

missā cāter sicut t̄ sapiēs. t̄ ita bñ baptizet. ḡ vt q̄ ita bo- ne absoluat. Querit etiā vtrū simplex sacerdos peccet i absoluedo. vel i audiēdo p̄fessioes. Et q̄ sic vt p̄ illud qd̄ an̄ p̄dixit. talē oz ēē q̄ aliorū crimina iudicat t̄. Itē q̄ it̄ omittit se facere qd̄ nescit vsurpat alienū. t̄ oīs tal̄

vbis ē. q̄ t̄ iustis p̄cere nouit. t̄ si n̄ tā sc̄ito sic soluerent a sacer- dote. Qui ḡ p̄fiteat̄ oīno sacer- dori meliori q̄ p̄t p̄fiteat̄. t̄ si pec- catū occultū ē. sufficiat referre i- noticiā sacerdotis. Itā in resur- rectioe puelle pauci infuerūt q̄ viderēt. nōdū ei erat sepulta. n̄ dū extra portā delata. nōdū ex- tra domū i noticiā portata. int̄ resuscitauit. quā int̄ inuēt. reli- ctis solis petro iacobo t̄ iohāne t̄ p̄e t̄ m̄re puelle. in q̄bus figu- ralis p̄tincēt sacerdotes ecclie.

Quos at̄ extra iuenit. aduertē dū est quō suscitauit. Flebat em̄ turba p̄t̄ filiū vidue. fleuit mar- ta t̄ maria supplicātes p̄ p̄e. fle- bat t̄ turba mariaz secuta. In q̄ docemur publice peccātib⁹ non p̄p̄riū s̄ ecclie sufficere merituz Laborē ḡ penitens in ecclia eē t̄ ad ecclie vnitatē tendere. Si ei vnitās ecclie succurrat. nisi q̄ deest pctōri sua oīoe cōpleat de manib⁹ iimici n̄ eripiet̄ anīa mortui. Redendū ē ei q̄ oēs ofo- nes t̄ elēosine ecclie. t̄ opa iusti- cie t̄ mīe succurrāt recoģscenti mortē suā ad p̄uersionē. Itē q̄ ne- mo digne penitere p̄t que n̄ susti- neat vnitās ecclie. Itē q̄ si perat̄ sacerdotēs p̄ aliq̄ culpā ab vnitāte ecclie diuisos. Ex h̄ijs sat̄ ap̄t̄ et absoluit̄ p̄missē q̄ōnis articul⁹.

Querēd⁹ ē ei sacerdos sapiēs t̄ discret⁹ q̄ cū p̄tate simul h̄eat iu- diciū. Qui si forte defuerit. p̄fite- ri d̄ socio. Beda x̄o inf̄ p̄fessioz venialiū t̄ mortaliū distiguit su- pra illū locū. p̄fitemi al̄sutz pec- cata v̄sa. At̄ ei coeqlib⁹ q̄uidia- na t̄ leuia. grauiora x̄o sacerdo- ti p̄adam⁹. t̄ q̄nto iussit̄ t̄pe pur- gare curem⁹. q̄ sine p̄fessioe e- mēdatōis p̄tā neq̄t̄ dimitti. s̄ t̄ ḡuioza coeqlib⁹ p̄sdēda s̄ cuz deest sacerdos t̄ v̄get piculuz. venialia x̄o etiam sacerdotum ablata copia licet confiteri coe-

peccat moralit̄ siue grauit̄. ḡ t̄ sc̄ia sit clausi si- ue nō. tñ necessa- ria ē sacerdoti tā ta sc̄iaḡ sc̄iat dis- cernere in pctās cōib⁹. t̄ qd̄ si re- niale. t̄ qd̄ mori- tale. t̄ q̄ sc̄iat sp̄ ad q̄ pctā p̄tās sua p̄t se exerce- re. t̄ h̄ q̄ alta pe- nitētia dāda est p̄ veniali. alia p̄ mortali. t̄ si ad aliqd̄ gen⁹ pctā n̄ p̄t credere ma- nū. illud necessa- riū ē ei cognosce- re. alioq̄n̄ i picu- lū oīe sue t̄ p̄fite- riū audit̄ p̄fessio- nes. Et si subd̄ t̄ cognoscūt̄ ei simpliciter. te- nēt discretos cō- sulere. alioq̄n̄ v- triḡ peccāt̄ gra- uis. t̄ de hac dis- cretioe loq̄t̄ aug. Alia ē discretio q̄ sc̄iat per babi- tū acquiriū dis- cernere iter per- plexitates pctō- rū. et bec̄ de be- ne cē. In talib⁹ aut̄ debet securi- orē viā sp̄ eligere t̄ sapiēs p̄sule- re. Ad illud qd̄ ob̄t̄ de missa. d̄ q̄ nō est simile. q̄ ubi ē vis i ver- bis a dño statu- tis. hic aut̄ req̄ri- tur vt cōsular̄ et iudicet̄ sm̄ p̄sci- tiam que est in ipso. Quod que- ritur vtrū pec- cet. Dicendū q̄ carens discreti- one necessaria peccat ipse et q̄ eum sustinet. de- alia noū credo.

Qualē d̄ q̄rere sacer- dotē. Aug⁹. i. li. de p̄nia.

97

Qui ḡ cō- fiteat̄ oīno rē. Ut fm̄ h̄ q̄ si sacer- dos su⁹ n̄ ē op̄ri- m⁹. q̄ possit cuz deserere qd̄ ē p̄- canōes. R̄. d̄. q̄ t̄pe loq̄t̄ de bo- mie q̄ ē i sua lib- tate anq̄ p̄mit- tat se alieut sacer- doti q̄ d̄z elige- re q̄nto meliorē p̄t. s̄. h̄ p̄t̄ electi- onē intelligat̄. h̄ ē intelligēdū cū li- cētia sui sacerdo- tis. vel ita q̄ p̄t- mū satisfaciāt p̄- do sacerdoti. vt nullo mō p̄rem- nat sacerdoti au- toritas t̄ misteri- um.

Querēd⁹ ē ei sacerdos sa- piēs t̄ discret⁹. Querit̄ q̄rē de- beat fieri. Nam cū simplex sacer- dos ita bonam

Beda Jaco

d. ij. Nec necesse est vt qd sacerdoti semel confessi sumus iterum confiteamur. Et hac lra videtur q peccata que semel homo confessus est no debeant iterum confiteri. siue non sit necesse. Et illud videtur per rone q in eo de foro non debet qd bis puniri. si ergo quis pro peccato commisso semel

punitus est. videretur qd. Item certum e q peccata nunq redeunt in veritate ergo si semel absolutus est. nunq ligat iterum. ergo nunq tenet iterum eade confiteri. Contra. ponat q quis sitere confiteat constans e q talis non reporat eodem. immo damnū de confessione. Si ergo nihil remanet in co de confessione. quia characterem no imputat. ergo tenetur iterum confiteri. Item ponatur q aliquis remoret peccati moralis q oblitus fuit confiteri. constans

quali. et sufficit vt qbusda placet si tñ ex cōtemptu nō p̄mittat sacerdos. Tūc est tñ et p̄fectus vs vtriusq̄ generis peccata sacerdotibus pandere. et consiliū medicine ab eis q̄rere. qd̄ p̄cella ē p̄as ligandi et soluendi.

Definita vitate rñder auctibus sup̄ adductis ad ista p̄c. h. lū ergo ex his alijsq̄ pluribus testimonijs p̄spiciū fiat et indubitanter p̄ter peccata primū deo. deinde sacerdoti esse confitenda. et si ip̄e defuerit etiā socio illud Johannis ch̄ostimi superius postū nō est ita intelligendum. vt liceat alicui si temp̄ habeat sacerdoti nō cōfiteri. s̄ qz sufficit vbi crimen occultū est soli deo p̄ sacerdotē dicere et semel nec oportet publicari corā multis qd̄ occultū est. Quod nota-

dotem. Si enim ad eundem reuertitur. tunc distinguedum est. quia aut recenter confessus est. aut iam de memoria sunt elapsa ab ipso sacerdote propter diuturnitatem temporis. In primo casu non tenetur iterare. In secundo tenetur. In his casibus communiter concordat

uit dicens. nō tibi dico vt te prodas in publicū. Sicut em̄ publica noxa. publico eget remedio. ita occulta. secreta cōfessio. et occulta satisfactione purgatur. Nec necesse est vt qd sacerdoti semel confessi sumus. iterum p̄teamur. sed lingua cordis non carnis apud verum iudicē iudigiter confiteri debem. Cui idē Johannes ait. Hūc aut si recorderis peccatorū tuorū. et frequenter ea in conspectu dei pronuncies. et pro eis depreceris. citius illa delebis. Si vero obliuiscaris tunc eorū recordaberis nolens qñ publicabuntur. et in conspectu oim amicorū et inimicorū. factorūq̄ angelorū p̄ferent. ita etiam illud Ambrosij. lachryme lauant delictū. Qd̄ voce pudor ē p̄fiteri. ad publicā penitētiā re-

omnes confessionem iterandas esse. Sunt et alij duo casus in quibus doctor. si bi aduertantur. Aliqui enim dicunt q tenetur homo iterare confessiones. prope peccati oblitio recordationem. et propter recidivationem. quoniam aliter confessio integra non est. et confessio nem oportet habere integritatē ad hoc vt habeat utilitatem si cur melius parebit. infra Alij dicunt q sufficit i generali dicere se alias peccasse et hoc de nouo peccatum commisisse vel recordari esse in speciali. quoniam

Jo. chry.
Hac expo
sitiōez p̄fir
mar p̄ h̄ba
Johannis

est q non est cōfessio integre pro statu in quo nunc est. Sed confessio que non est integra sicut infra videbitur pro nulla reputanda est. ergo tenetur iterum totum confiteri. ac si nunq̄ fuisset confessus. Item ponatur q aliquid reciduerit. constans est q peccatum sequens ex p̄cedentibus aggravatur. tum p̄pter ingratitude. tū p̄pter consuetudinem. ergo non potest sciri quantitas peccati nec qualitas confitentis. nisi sciatur totum ergo rē. p̄. dicendum q si confessio legitime facta est et ea que ad ipsam pertinent seruata sunt. non oportet iterum confiteri que alias sumus confessi. Sed qz contingit q confessio vel quando primo facta est irrita sit. vel postmodū irritatur. ideo oportet aliquando iterari. Sunt autem quattuor casus cōmunes et vltari in quibus doctores dixerunt confessionem esse iterandā. Primus est propter enormitatem sceleris ob quā oportet peccatorem ad superiorem remitti. qui confessionem remissi audire debet et absolueri. nisi malit alteri comittere. Secundus est propter ignorantiam sacerdotis. vtpote quando sacerdos ignarus est. querendus enim est tunc sacerdos qui sciat ligare et soluere et ei iterum e confitendum. vel ex licentia sacerdotis proprii vel auctoritate superioris. Tertius casus est propter militiam fierionis. vt si scierit aliquod peccatum in corde retinuit. vel si accessit cum voluntate peccandi. Quartus est propter contemptum satisfactionis. vt quando negligit et contēnit facere penitentiam sibi intunciaz. Et intelligantur isti duo vltimi casus quādo mutat sacer-

prio: confessio valuit et bona fuit. Alij dicunt q peccata eiusdē generis tenetur referre i speciali. s̄ alta i generalit. sic factis e cōsuetudo. Sed qd̄ sup̄ his e sententiū meli⁹ parebit in dis. xij. ad p̄ns autē tm̄ dixisse sufficiat. Qd̄ si igitur velis p̄fesse scire qd̄ sit necessarium in trinatione confessionis. dicendum q aut est propter defectum ex p̄te sacerdotis. et hoc nō est nisi dupliciter. Aut qz nescit absolueri. aut qz nō p̄t. et sic sūt duo. Aut p̄ter defectum ex p̄te penitentis. et hoc dupliciter. aut qz cōtemnit sacerdotis absolutionē. aut quia contemnit ligationē. In duobus illis casibus credo q confiteri iterū eadem sit consiliū. et hoc in speciali. nisi interueniat aliquid casuum predictorū. vtpote ignorantia sacerdotis quia non recte ligauit. vel contemptus sue ligationis aliter non credo verum nisi conscientia liget. et hoc melius parebit infra cum agerur de confessionis denudatione. Et his satis patet obiecta. et melius parebit infra dis. xij. Rationes enim que ostendunt confessionem nō esse iterandam p̄cedunt de illa confessione qua qd̄ e legitime confessus et absolutus. sicut patet. quia aliter nō concludūt. Rationes vero ad oppositum procedūt de confessione circa quam fuit aliquis defectus. vel a p̄te absoluentis. vel a parte absoluti. qui potest esse conditionis necessarie. et tunc oportet iterum confiteri. vltotum vel partem scdm̄ qualitatem defectus. Si vero sit defectus conditionis expediēs et congrue. tunc iteratio est de congruitate nō de necessitate. vt qñ interuenit oblitio vel etiā recidiuatio. et sic patet istud totum

ferendum est ubi ei virtutē lacrimarū et confessionis ostendens significare voluit quod lacryme occulte et confessio secreta sicut que fit soli sacerdoti lauant delictum quod pudet aliquē publice confiteri. Vero dicit se lacrymas petri legitisse non satisfactionem et confessionem per hoc non excludit illa. Abulta enim facta sunt que scripta non sūt et forte nondum facta erat institutio confessionis quā modo est. Similiter et illud prosperi. Si sui iudices fiant mutabunt eterna supplicia. Et illud facilius deum placabunt sibi qui aut proprijs confessionibus crimē produnt aut nescientibus alijs in sententiam excommunicationis ferunt ad publicam confessionem et satisfactionem referri oportet. Non enim solis sacerdotibus ius ligandi atque soluendi datum est si cuius suo arbitrio se pena vel excommunicationis sententia ligare et absque sacerdotali iudicio seipsum deo et alteri reconciliari licet. Quod ecclesiastice institutioni et consuetudini penitus repugnat. Potius ergo si publice peccasti publice confitere te reum et emenda. Si vero occulte deliquisti etiam sic non taceas nec tamen dico ut publices. Taciturnitas enim peccati ex superbia nascitur cordis. Ideo enim peccatum suum quis celat ne reputetur foris quod

Esici⁹ sup
leuiticum.

Ad intelligentiā huius partis secundum duo que tangit huius magister duo principaliter querit. Primum quod sit confitendum. Secundo queritur quid sit confitendum. Circa primum queruntur tria. Primum queritur utrum sufficiat confiteri layco. Secundo datur quod non querit utrum contra voluntatē proprii sacerdotis possit quis confiteri alij discretiori. Tertio querit utrum proprio sacerdoti debeat quis confiteri in publico vel occulto. **Questio. j.** p. Utrum sufficiat confiteri layco. Et videtur quod sic quod dicitur Jaco. v. ubi instituit confessio. confitemini alterutrum peccata vestra. constat quod loquitur omnibus. Et videtur quod illud dicitur de omnibus. Et dicitur et laicis confitemini alterutrum. **Item** glo. ibidem dicit. Minora maioribus. maiora maioribus. constat autem quod maiora omnia confitentia sunt sacerdotibus. Et si minora dicitur confitenda maioribus. videtur quod alijs quam sacerdotibus est confitendum. **Item** videtur ratione. quia confessio fit homini non quod homo remittat culpam. sed ut penitens erubescat. sed plene erubescit aliquando aliquis de socio layco quam de sacerdote ergo magis saluatur ibi finis siue utilitas confessionis. **Item** confessio ad hoc ordinatur ut homo ab homine erudiat et cognoscat peccati plagam. Sed plerumque melius hoc nouerunt multi layci quam etiam sacerdotes. Et confitendo est ad multiplicandis adiutorum siue intercessorum. sed frequentius plus valet oratio layci quam sacerdotis. ergo utilius est confiteri plerumque layco. **Item** confessio est necessitatis sicut in precedentibus visum est. ergo si deus per sacramenta non arrat viam salutis. videtur quod omnibus dare debuit potestatem audiendi confessionem. et e converso confiteri cuilibet. **Contra.** Augustinus de penitentia dicit. vii. qui vult confiteri peccata sua ut inueniat gratiam. querat sacerdotem. ergo videtur quod confiteri alij non sufficiat. **Item** veritas debet respondere figure. sed in lege nullus

sem se iam diuino conspectui exhibuit. quod ex fonte superbie nascitur. Species enim superbie est se velle iustum videri qui peccator est atque hypocrita conuincitur. qui ad instar primorum parentum vel tergiuersatione verborum peccata sua leuigare cōtendit. vel sicut Cain peccata sua reticendo suppressere querit. Tbi ergo superbia regnat et hypocrisis. humilitas locum non habet. Sine humilitate vero alicui veniam superare non licet. ubi est ergo taciturnitas confessionis. non est speranda venia criminis. Jam certissime liquet quod sit detestabile peccati silentium et econuerso quod sit necessaria confessio. Est enim confessio testimonium conscientie deum timentis. Qui enim timet iudicium dei peccatum non erubescit confiteri. Perfectus timor soluit omnem pudorem confessio peccati pudorem habet et ipsa erubescit. Est grauis pena. Ideoque iubemur confiteri peccata. ut erubescitiam patiamur pro pena. Itaque hoc ipsum pars est diuini iudicij. Si ergo querit ad quid confessio sit necessaria. cum in contritione iam deletum sit peccatum. Dicimus quia que dam punitio peccati est sic satisfactio operis. Per confessionem et intelligit sacerdos quod deat iudicare de crimine. Per ea que peccator fit humilior et cautior.

iudicatur mundatus a lepra nec recipiebatur in castra per alicuius iudicium quantumcumque esset sapiens nisi per iudicium sacerdotis. Et videtur pari ratione quod nullus possit reconciliare penitentem ecclesie. nisi solus sacerdos. Et confessio ordinatur ad hoc. Et videtur quod confessio ordinata est principaliter ad absolutionem. Sed potestas ligandi et soluendi data est principaliter summo pontifici. scilicet petro et alijs. ergo solis apostolis. ergo solis sacerdotibus. ergo ab illis solis potest fieri absolutio. ergo ipsi solis debet fieri confessio. **Item** si alijs sufficit confiteri. frustra est concessa potestas absoluendi sacerdotibus. si ergo non est frustra concessa. patet igitur. **Item** dicitur quod est loqui de confessione dupliciter. Uno modo prout est opus virtutis dicere repugnans hypocrisis. in quo quis seipsum accusat. ne alius quam sit appareat. vel etiam mala sua aperit ad inuestigandam morbi curacionem. et hoc modo confessio cuilibet potest fieri qui potest adiutare instruendo vel orando. de quo homo potest erubescere et humiliari. et ille exemplo humiliationis meliorari. non peccatorum cognitione deprimari. et sic quis potest peccatus sui cuilibet confiteri siue clerico siue layco. sicut etiam dicit Bernardus super Cant. vir perfectus tantus est veritatis amator quod velle omnes nosse sua mala. dum tamen eis non esset occasio mali sed boni. Alio modo confessio est opus sacramentale prout ordinatur ad reconciliationem que fit per absolutionem et ligationem. et quoniam hec potestas collata est solis sacerdotibus. sicut melius patebit infra ideo hec nulli nisi solis sacerdotibus est facienda. Et conueniunt rationes ad hoc inducte. **Ad illud ergo** quod obiicitur. confitemini alterutrum peccata vestra. et alij dicunt hoc dicitur de venialibus. de quibus sicut patet non est necesse confiteri. **Aliter** potest dici quod est confessio duplex. scilicet in generali. ut quando quis

Dicit suum confiteor. Et in speciali. qñ dñs dicit peccata sua. In vtrazq; harū confessionū est alternatio. Sed in confessione speciali est alternatio qñtū ad; solos sacerdores. in generali vō qñtū ad oēs. 2 ideo patet auctoras et glo. 2 innuit hoc ex plurib; vrbis q̄ ponūt in glosa

102 **A**d illud qd̄ obr̄ de erubescētia in istructōe 2 orōe. dīcēdū q̄ in omnib; argumētis est 2 sequēs. p̄ eo q̄ nō accēpit totā causā. nec etiā p̄ncipalē causam q̄ est recōciliatio faciēda ecclie. et ideo omes ab insufficienti. p̄cedūt de cōfessione f̄m q̄ est sacramētū. tamen v̄ez concludūt q̄ v̄ile etiā est aliqñ cōfiteri nō sacerdoti. sicut etiā audiūt de muliere q̄ i morte cōfessa fuit viro ad vebementē cōfulationē. cui; penitentiā p̄ signa valde euidentia dñs acceptauit. prius tamē fuit cōfessio sacerdoti.

103 **A**d illud qd̄ obr̄ q̄ cū sit necessitas debuit omnib; cōmitti. dīcēdū q̄ nō oportuit nec debuit. Nō debuit. qz̄ absoluerē dicit actū alicui; p̄sonē auctrē habētis. Nō etiā oportuit. qz̄ nullus volēs habere sacerdotem 2 eo carēs p̄ua tur salute. sufficit enī sibi volūtas cōfiteandi. 2 v̄e volūtas eius extertus appareat. dat maḡ cōsilū q̄ cōfiteat p̄p̄o factio. nō q̄ illa confessio sacramētū ecclie sit. sed v̄t talis se ostēdat p̄fectā habere volūtatē 2 facere qd̄ in se est.

Questio ij. q. **A**trū cōtra volūtatē p̄p̄ij sacerdotis liceat cōfiteri ali; discretiō. an teneat cōfiteri p̄p̄o sacerdoti. Et q̄ teneatur ei cōfiteri on̄ dīc̄ p̄mo auctrē sacre sc̄pturē. Prouerb. xxvij. Diligētē cognosce vultū peccatis tui. Si q̄ vult; peccatis ē sc̄cia. 2 nullus pōt scire vultū siue cōfiteat; nisi p̄ cōfessionē. ergo si p̄ceptū ē sacerdoti qd̄ bz̄ curā aie scire p̄sc̄ntiā. subditus ei tenet cōfiteri. **I**tem Debre. xij. obedire p̄positis v̄ris p̄ omnia. ipi enī puigilāt q̄ i rationē reddunt. p̄ animabus v̄ris. q̄ si sacerdos qd̄ bz̄ curā tenet reddere rōnē de aīa subditi. videt q̄ subdit; teneat ei statū suū indicare. **I**tem hoc ip̄m ostendit auctrē cōntis innocētij i cōcilio generali. Omnis virtusq; lex; fidelis. et qd̄ ad annos discretiōis puenit. oīa sua peccata solus cōfiteat p̄p̄o sacerdoti. Et eadē decretali. si qd̄ ex causa voluerit ali; cōfiteri. p̄us licentiā petat 2 obrineat a p̄p̄o sacerdote. si q̄ sacerdos nō dat licentiā. videtur q̄ nullo mō p̄t cōfiteri ali;. **I**tem. de p̄nia. di. v. v̄ banus secūdus. Placuit v̄t nulli deinceps sacerdotum liceat quilibet cōmissū ali; sacerdoti suscipere ad penitentiam. siue eius consensu cui p̄us se cōmiserit. q̄ videtur q̄ nō liceat cōfiteri nisi p̄p̄o sacerdoti. **I**tem rōne videt. qz̄ cōfessus ali; aut tenet itez cōfiteri aut nō. Si sic. ergo nullus fuit valoris p̄o: cōfessio siue absolutio. vere enī absolutus de aliq; nō tenet iterū absoluti de eodē in eodē foro. Si nō tenet ergo videt q̄ sit exemptus a p̄p̄o sacerdote. s; nullus eximif nisi habeat p̄uilegiū. q̄ nullus pōt alteri cōfiteri nisi p̄uilegiū habeat ipse. v̄t nisi sacerdos licentier. **I**tem quilibet tenet sacramēta p̄cipē a p̄p̄o sacerdote. ergo sacm̄ eucharistie. sed cōfessio est p̄paratio ad illud sacm̄. ergo illi tenet cōfiteri a q̄ tenet sacm̄ suscipere. sed h̄ sacerdos p̄p̄us. q̄ q̄ntum cunq; cōfiteat ali;. tenet cōfiteri p̄p̄o sacerdoti. Contra Aug. in li. de p̄nia. qui vult peccata cōfiteri querat sacerdotē sciētē ligare 2 soluere ne ambo in foucā cadāt ergo si sit sacerdos p̄p̄us simplex. videt q̄ possit ali; cōfiteri p̄ voto. **I**tem licet dicit Bern. Qd̄ ex charitate institutum ē. 2 charitatē nō d; militare. ergo s̄lt̄ qd̄ institutum ē in remediū nō d; remediū militare. igitur esto q̄ sacerdos sollicitet mulierē. si ip̄a cōfiteat ei peccatū suū. est in p̄culo. ergo si nō tenetur p̄culo se cōmittere. nō tenetur ei cōfiteri. **I**tem p̄uilegium datum ē

p̄dicatib; q̄ p̄nt̄ audire cōfessiones. sed q̄ cōcedit p̄ncipale 2 cedit et accessoriū. q̄ si dñs papa cōcessit p̄t̄rē absolutiōē. q̄ et p̄t̄rē p̄cōtib; tribuit eos ad eundē. q̄ 2 voluntatē sacerdotis p̄nt̄ eos adire. **I**tem p̄t̄rē iurisdictiōis de scēdit a sup̄iori; ad inferiores. q̄ si aliq; dat ep̄s auctrē suā. cū inferior nō possit supra superiores sed eōuerso. v̄t q̄ oīs fidelis etiā nolēre p̄p̄o sacerdote possit eū adire. **I**tem q̄ tali cōfessus nō teneat illo anno apli; cōfiteri videt. qz̄ natura nihil facit frustra nec ars. q̄ nec gra. v̄t regula sp̄s̄sancti. ergo sup̄flūū est duo remedia eiusdē sp̄s̄i (maxime qñ alterū est efficac) cōtra idē ordinari. s; cōfessus ē ei q̄ iugioris auctoritate potuit absoluerē 2 absoluit. q̄ ampli; non tenet cōfiteri sacerdoti. **I**tem si tenet. q̄ frustra daretur illud p̄uilegiū siue illa auctoritas. 2 videretur duplex tribulatio. surg. re. 2 cū hoc nō sit equū nec in iure diuino nec in iure hūano. nō videt q̄ teneat cōfiteri p̄p̄o sacerdoti. **I**tem dñm q̄ sicut sit i p̄uilegiū ē de cōfessione nō sacramentali q̄ qd̄m fit ad peccati recognitiōem 2 erubescētiā. cū non spectet ad aliqū dēterminatē. sed ad oēm q̄ prodelle pōt. siue lūia 2 man dato pōt p̄cōt; cui vult ad libitū cōfiteri. dū nō sit de fidelitū numero. siue sit laycus siue sit sacerdos. siue secularis siue religiosus. ita q̄ nō sit vel ex cōtactus vel p̄cūsus. De cōfessione aut sacramentali q̄ fit ad habēdā ab solutiōem ali; dñm q̄ nō pōt fieri nisi potenti ab soluerē. aliter enim nihil sit ab absoluerē. 2 nihil recipit a pe nitente. 2 optet itez cōfiteri. Sed h̄ intelligēdū q̄ p̄p̄us sacerdos d; tripli;. Uno mō cōmissime. alio mō cōiter. 2 tertio mō p̄p̄e. Cōmissime d; p̄p̄us sacerdos q̄cūq; pōt cōfiterē absoluerē. siue p̄ p̄p̄iā auctoritatē. siue p̄ cōmissiōem vel demādatiōem. v̄t p̄t̄e sunt illi q̄ habēt p̄ uilegiū dum p̄dicat̄ audiēdi cōfessiones. Cōmunit̄ vero d; p̄p̄ius sacerdos oīs ille qd̄ ex p̄p̄a auctrē vel officio tā q̄ p̄latus ordinatus pōt absoluerē. v̄t ep̄s 2 sacerdos parochianus. Prope vero dicit p̄p̄ius sacerdos ille qui am̄nistrat sacramēta. 2 cui cōmissa ē sp̄s̄alis cura. et iste ē sacerdos parochianus. Intellige igit q̄ cui libet bonū licitū est cōfiteri. 2 p̄p̄o sacerdoti. s; parochi. si cōfessus nō tenetur iterum cōfiteri. Similiter cōfessus sup̄iori qui curā habz̄. dico q̄ nō tenet cōfiteri sacerdoti sup̄iori prochiali. nisi eū remittat. sed sufficit q̄ sacerdoti suo innotescat. Et hoc dico si fiat ex causa. S; de tertio sacerdote qui soluit per demādatiōē siue cōmissiōē non habēs anime curā est distinguēdū. Aut em̄ cōmissa est ei 2 lūia data a sacerdote. 2 tunc sacerdos ius suū cōmiserit ali;. 2 tūc qui cōfiteat ex lūia sacerdotis. etiā ip̄o exigente illo anno nisi reciduerit. nō tenet iterum cōfiteri eidem. qm̄ sacerdos ius suū 2 p̄t̄rē p̄ illo tpe al t̄ri dedit. Aut ē auctoritas cōmissa a sup̄iori ordinario. 2 tūc aut plena. aut in cāu. Si plena. sic iudicandū ē sic de ordinario. sicut patz̄ de his q̄ sunt penitentiarij. i pape 2 ep̄oz. Aut est cōmissa in casu. sicut his qui p̄t̄rē dicat̄. darū est p̄uilegiū. Credo em̄ q̄ talib; data sit potestas audiēdi cōfessiones. nō in iudicium sacerdotū bonū. sed potius in fauorē fidelitū. 2 p̄pter ignorantia negligentū 2 maloz quorundam sacerdotū. Et credo hoc p̄uilegiū in extremis t̄p̄ibus emanasse. qz̄ tam v̄t ficatū est illud. erit sicut populus sic sacerdos. et p̄ magna p̄te sunt venales et cōducticij. 2 multi prochianos suos plus ad malū q̄ ad bonū trahūt. v̄nde dico q̄ f̄m intentionem p̄uilegiū sacerdotes prochiales iure suo non p̄uant. imo faciendū ē sp̄ q̄ a iute prochianis debita eis reuerentia exhibeat nec cōtra hoc p̄uilegiū illud sufficit. **I**tem ad edēdū ē q̄ omnes prochian; qñcūq;

104

105

2 quo ceteris talibus confiteantur. tenent sacerdotibus propriis confiteri si sint boni et idonei. et ipsi erigunt. nec alias potest fieri. et hoc dico saltem semel in anno de his personis que habent tunc. Si autem habent eam legitimam propter quam rationabiliter resistunt ipsi. vel quod sollicitat ad malum. vel quod timet reuelationem confessionis. vel quod simplex est et ydiora. dico quod confessus iterum non tenet. etiam si erigat sacerdos. quia in fauore clauis expressit hoc privilegium datum est. Alioquin si non habet excusationem. et ipso exigente nolit confiteri. videtur credere tale personam vere penitere. In omnibus sanum consilium est quod remittatur ad proprios sacerdotes. vel si non eorum illa confessio iterum audiat. Quod si querit verum teneat confiteri proprio sacerdoti. dicitur quod si intelligat de confessione que est absolutio. de proprio sacerdote largo modo sumendo. scilicet qui habet potestatem absoluendi. dico quod tenet. nec sufficit alii confiteri. Subiungo intelligat de provinciali si non est generaliter verum visum est. potest enim alii confiteri. non solum ex linea eius. verum etiam ex linea superioris. unde consilium dandum est omnibus subus imminerit periculum quod recurrat ad superiores si sacerdos non vult eis lineam dare. vel ad eos qui habent potestatem dyocesanam. vel ad penitentiarium domini pape. alioquin non potest absolui ab aliis. quoniam teneant ipsi saltem semel confiteri. Et dicitur sicut ostendunt rationes quod in causa bene potest confiteri alii. nec tenet confiteri proprio sacerdoti. in causa vero potest confiteri alii. et tamen adhuc tenet proprio confiteri propter hoc quod alius non habet auctoritatem plenariam. Ad illud quod obicitur primo quod debet cognoscere vultum peccatoris. dicitur quod ipse absoluit dum alius vicem eius supplet. et hoc quod superior platus vel hinc lineam ab ipso vel a plaro audit. et tunc ipse non tenetur audire. nec alius confiteri. Ad illud quod obicitur quod non possit confiteri alii sine linea predecretalem etiam si eam habeat. unde dicitur. perat. et obtineat. dicitur quod concedit in ea de decretali. quia alius non potest absolvere. unde loquitur de eo quod non habet iurisdictio aliquam super penitentem nisi per commissi onem sacerdotis. Sicut ad sequens decretum videtur per rursus quia intelligit de illo quod non habet potestatem aliam nisi per sacerdotem absoluendi. et hoc parebit melius infra cum ager de potestate clauis. Ad illud quod obicitur quod aut tenet aut non tenet. dicitur quod aliqui tenet. sed tamen non frustra alii confitentur prout est pluribus sacerdotibus integre confiteri. tum propter multiplicatam intercessionem. tum quia auget deuotionem. tum quia promouet ad humiliationem. et gratiam maiorem impetrationem. Aliquando non tenetur ut prederminatum est. non quia sit exemptus. sed quia alius ex causa supplet eius officium. Et dicitur tamen quod si sacerdos parochialis sit idoneus. quod semper bonum est ut subditus ad eum remittatur a quo cuncta iudicatur in his que ad ipsum spectant. non tamen semper est necessarium. Unde argumenta ad oppositum non valent. quia efficacia modo curatur. qui ex causa rationabili pluribus confitentur. Potest tamen dici sicut aliqui iuris periti sentierunt. quod si teneatur iterum confiteri proprio sacerdoti in eodem anno. non tamen oportet quod illa eadem quia vere absolutus est peccator. Aliud videtur satis probabile quia frequenter peccatores predicantibus suis monstrant conscientias. quas nullo modo propriis sacerdotibus aperire. imo illa dicunt frequenter que longo tempore celauerunt. et licet aliqui in inopia dicerent si cur expertis notum est. ideo credendum est etiam summi pontificem hoc mouisse ad illud privilegium concedendum. quod non est adeo ampliandum ut preiudicium fiat potestati sacerdotali. nec adeo restringendum ut obsit fidelium pietati. unde nec sunt penitentes arbandi ad illa enormia iterum confitenda cum semel predicantur liberrime sunt confessi. nec ita liberi sunt iudicandi

quod etiam semel in anno que alio occurrunt in conscientia teneantur sacerdotibus propriis confiteri si illi volunt. Ad illud quod obicitur quod tenetur a proprio sacerdote eucharistie sacramentum accipere. ergo et sacramentum penitentie dicitur quod non est tantum periculum in susceptione. illius sicut in susceptione huius. Dico tamen quod sufficit sacerdoti. quod alius qui potuit et debuit suppleuit locum eius. vnde non tenetur nec debuit de iure amplius exagere. maxime si parochianus non ex preceptu sed ex rationabili causa ad alium accedat petita licentia. Rationes vero ad oppositum verum probant. Et illud verbum augustini non intelligit generaliter de omni sacerdote sciente. sed de sacerdote sciente et potente. vel si scit et non potest. cum licentia sacerdotis proprii quod habet posse quibus non habeat scire. Ad illud quod obicitur de periculo. dicitur quod illud non datur posse. sed rationabilem causam datur ut possit superior adire. vel ab ipso licentiam petere. quod si non potest aliquid hoc facere debet in eodem loco confiteri. Ad illud quod obicitur de privilegiatis. credo quod malo velle sacerdotum parochialium possunt confiteri ex licentia privilegii et sacerdos non est audiendus si prohibet. quia manifeste male mouetur. Ad illud quod obicitur quod non debet iterum confiteri. dicitur quod non tenet de eisdem. tenet tamen de aliis propter maiorem decretalem. quod non potest confiteri iure suo punare.

Questio. **ij.** **r**

Utrum necesse sit confiteri proprio sacerdoti coram populo an sufficiat ei confiteri in occulto. Et quod necesse sit confiteri coram populo videtur. Augustinus dicit et hinc supra eadem dicit. Nemo dicat sibi occulte ago penitentiam. Et Job ait Si erubui in conspectu populi confiteri peccata mea. admittit ratio et impetratur sibi malum. ergo videtur tunc verbum Augustini. tum ex concordia quadam adducit quod confessio sit facienda sacerdoti coram multis. Item Gregorius de magis. in omelia qua semetipsum grauius erubescere intus. nihil esse credebat quod veretur daretur foris. unde de commentat eam quod coram omnibus se peccatorem ostendit. et videtur quod quilibet peccator ita debet confiteri. Item Berni. super Lamentationem. omel. xliij. si veritas amaro effectus velles proculdubio in eo quod in te est eandem de te omnes tenere sententiam. quam ipsum apud te habere cognoscis. Item Alioquin si pro amore contentus detines intra te iudicium veritatis. cui dubium est minus te veritate diligere. cui spontis proprium commodum vel honore. ergo scdm hoc nullus est veritatis amator. quod veraciter de se sentit. non omnibus publice confitetur. Item rone videtur quod verus penitens seipsum punit et iudicat loco dei. et sacerdoti offert se iudicandum ut deo. ergo debet ipse pro se diuino iudicio conformare. sed in iudicio finali peccata omnium omnibus innorescent. quod tunc aperient libri. et tunc debet vere penitens libri sue conscientie omnibus aperire. Item aut penitens vult quod alii reputent eum peccatorem. aut bonum. Si vult quod reputent eum bonum. ergo non est verus penitens. sed hypocrita superbo. Si vult quod reputent eum peccatorem. sed nullus potest eum reputare peccatorem nisi ab ipso sciat. ergo debet omnibus reuelare. Item peccator confitetur sacerdoti ut reconcilietur non deo tantum sed etiam ecclesie. quod deo reconciliatus est per contritionem. sed ecclesia non est persona singularis. imo multitudo fidelium. ergo videtur quod sacerdoti presente multitudo debet confiteri. Contra. In decretali Innocentij. Omnis veritasque sexus. et post omnia sua solus peccata semel in anno confitetur proprio sacerdoti. ergo solus debet esse. Item que debent secretissime custodiri non debent in conspectu

109

110

112

106

107

108

eru multitudinis palari. Sz ca q̄ in cōfessione dicitur de
 bent secretissime custodiri sicut infra habebit de sigillo
 cōfessionis. ḡ nullo mō debet corā multis dici. Item
 Sicut. Do ex charitate instituta ē. cōtra charitatē. nā
 litare nō debet. Sz cōfessio cōstat p̄ charitatē esse insti
 tuta. ḡ nō d̄z p̄tra charitatē militare. sz manifestatio pec
 catorē cōtēdēt. ḡ nō d̄z multis manifestari. Item nul
 lus tenet semetipm̄ diffamare. sz cū manifestat peccm̄ in
 cōspectu multitudinis efficit hō infamis. ḡ null⁹ tenetur
 nec debet sic peccm̄ s̄titeri. ḡ videt q̄ soli sacerdoti. R̄.

113 dō q̄ confessio sacralis sacerdoti soli in secreto d̄z fieri
 nisi sit peccm̄ aliq̄ enorme qd̄ totā amovet v̄bē v̄l ē
 totū obf. qd̄ qd̄ d̄z d̄z cōfiteri publico. v̄t in publico
 pnia solēnis ip̄sai. 2 v̄t ostēdat 2 recoḡscat se reū. v̄t pu
 ra. si sit beretic⁹ manifest⁹. Quārū hō ē de cōfessione im
 legē cōdem d̄z v̄nico sacerdoti fieri in puato. sicut ep̄sle
 dicit illa decretalis. Rō aut̄ butus ē. q̄ occultatio du
 plici ex cā cōp̄tē factio. tū quia hic manifestat peccā sa
 cerdoti. nō v̄t manifestent sed v̄t delectant 2 occultentur
 q̄ charitatis cōfessio op̄it multitudinē peccōz. tū etiā q̄
 manifestat sacerdoti v̄t deo ad testimoniu⁹ sc̄ie interne
 2 iō v̄t hō totā cōsciam revelet hōi tanq̄ deo. 2 h̄ testifi
 cante teste secreto. in tali manifestatōe nō d̄z anneri ali
 enus. sz sacerdos v̄nic⁹ q̄ tenet locū xp̄i. 2 sic occultatō
 cōp̄tē duplici ex cā. Una ē q̄ cōfessio ē adeo onerosa si
 ve ignominiosa q̄ v̄t aliq̄s aut null⁹ audet corā mult
 tudine cōfiteri. cū pauci audeant plene 2 integre cōfiteri
 etiā corā v̄nico sacerdote. Alia rō est q̄ manifesta cōfessio
 ē periculosa. Si nō cōfessio manifestat. infinita mala
 oriunt. 2 r̄re 2 discordie 2 infamie sicut manifeste appa
 ret. Et iō dōm̄ ē q̄ nō tenet q̄s cōfiteri nisi v̄nico 2 p̄po
 sacerdoti. 2 h̄c solitariō q̄rū ē de p̄cepto ap̄ostolico si
 ue ecclesiastico. Ad illud qd̄ obf. de Aug. dōm̄ q̄ loq̄
 tur de occultatōe respectu iudicij sacerdotalis q̄b̄ d̄ns
 cōm̄sit autoritatē 2 officiu⁹ iudicādi inter leprāz nō le
 p̄t. Et si tu objctas de Job. dōm̄ q̄ illa trālatio nō ē re
 tra. sz alia quā habent. Tamē si velim⁹ illā suscipere. dō
 q̄ intelligit de generali cōfessione qua oēs cōfitem̄ se pec
 catores. Ad illud qd̄ obf. de maḡ. dōm̄ q̄ illud fuit
 p̄fectōis 2 superogationis. v̄n nō oib̄ cōp̄tē. Vel dōm̄
 q̄ ip̄a nō fuit cōfessio peccā sua corā oib̄s que fecerat oc
 culte. sed q̄ signa lascivie nō occulte portavit. sed i pub
 lico. iō etiā signa p̄nie i publico manifestavit. 2 hoc ē di
 gnū 2 laudabile 2 imitandū. nec tamē dico q̄ hō ad hoc
 tenet nisi de bono 2 equo. Ad illud qd̄ obf. de Ber.

114 dicendum q̄ facienda est vis in hoc q̄ Bernardus di
 cit qd̄ in te est. 2 ip̄met facit tibi vim. sane q̄ in te ē dicit
 rim. q̄ plerūq̄ nō exp̄dit innorescere oia q̄ nos scimus
 de nobis. atq̄ ip̄a veritatis charitate veramur palā nō
 esse qd̄ nocet cognoscere. Et sic patet q̄ q̄s hō cōp̄tē
 est de se debet ee p̄cipuus. nō tñ d̄z palā peccā dicere. ne
 aliū inde d̄ntificet. Ad illud qd̄ obf. de diuino iudi
 cio qd̄ oib̄s p̄alabit dōm̄ q̄ secus est. q̄ illud erit iu
 diciū severitatis. hoc aut̄ ē misericordie 2 benignitatis. Pre
 terea null⁹ nocet illa manifestatio. sed in hoc dei iustit
 cia clarioz apparebit. nūc aut̄ nulli p̄deset et multis ob
 esset. Ad illud qd̄ obf. q̄ penitens debet velle q̄ aliū re
 p̄rent eū peccatorē. dicendū q̄ verū ē q̄ debet velle suā
 humiliatōez. ita tamē q̄ aliū nō peccēt cōtēdēdo vel ini
 micādō. 2 iō sufficit q̄ peccatores se dicat in generali. sz nō
 exp̄dit in speciali ita multis dicere. maxime q̄ nō sunt
 sacerdotes. nō d̄z celare peccatū. p̄pter suū comodum
 2 gloriā. sed p̄pter cauendū culpā alienā. Ad illud

115
 116
 117
 118
 119

quod obf. q̄ confitetur v̄t reconcilietur. d̄m̄ q̄ sacerdos
 bz p̄rāc̄ reconciliandi deo. q̄ ip̄e rōne au. orationis sun
 git iure d̄a 2 ecclesie rāq̄ mediator v̄t r̄p̄. 2 iō nō op̄t
 multitudinē adesse. secus aut̄ ē in iudicio p̄tēioso. v̄t
 homo se non accusat sed defendit. v̄t p̄ducunt testes.

O hic autem non oportet.
 Consequens q̄rū ad secundū articulū queritur
 ad sit cōfessionē. Et circa hoc querunt tria. Pri
 mo v̄t op̄treat cōfiteri oēm ventales culpam. Secūdo
 v̄t op̄treat cōfiteri oēm peccā moralis d̄iam. Tertio
 v̄t op̄treat cōfiteri oēm circūstan. tam.

Questio. f.

Circa quā ostendit q̄ oportet cōfiteri oēm culpā ve
 nialem. Jaco. vlti. Cōfitemini alterutrū p̄. tā v̄rā. glo
 petā que ex hūana ignorātia veniūt dicit et p̄cipit con
 fiteri. 2 talia sunt ventalia. ḡ p̄ceptū ē cōfiteri illa. Item
 Aug. Si cepisti succurare confitearis mori. in ne plan
 gas rutnam. Si ergo peccatum est ruere qui non confi
 tetur exponit se periculo. Sed omnes tenentur illō fu
 gere. ḡ r̄. Item de oi r̄e quocunq̄ d̄ns punire 2 iu
 dicare d̄r in futuro. cōm̄sit in p̄senti iudicio sacerdo
 tū. 2 p̄ceptue petri. sed dominus in die iudicij iudica
 bit de ventalibus v̄t oportebit reddere rōnez. v̄t dicit
 Marb. xij. de omni verbo octoso. ḡ r̄. Si tu dicas q̄
 requirer rōnē. sed tamē non p̄pter hoc cōdemnabit. obf.
 de eis qui cū mortali descendūt. q̄ p̄ ventalibus in eternū
 cremabuntur. ḡ videt q̄ impius veniens ad cōfessionē
 cū pro v̄tūq̄ esset eternaliter puniend⁹ q̄ debet v̄tūq̄
 cōfiteri. Item de aliquib̄ ventalibus difficile ē iudica
 re v̄tū sint mortalia vel ventalia. qd̄am fm̄ veritatem
 sunt ventalia. sed v̄t est difficultas et ambiguitas re
 currēdū est ad sacerdotes sicut d̄ Deut. 2 v̄n. si diffici
 le et ambigū r̄. ergo ventalia talia sunt cōfessōda. Cō
 tra. pnia est sedā tabula post naufragiū. sed per venia
 le nemo naufragatur. ergo pro ventalibus nullus tene
 tur recurrere ad penitentiam. ḡ nec ea cōfiteri. Item
 ventalia non sunt in prohibitiōe. ergo nec eoz remedia i
 p̄cepto. ergo non est p̄ceptum cōfiteri ventalia. Item
 confessio fit ad reconciliandū ecclesie. sed per veniale
 nullus factus est inimicus ecclesie. nullus etia ecclesi
 am cietus est. in nullo damnificata est ecclesia. quia
 charitatem non auferunt nec minuunt. ergo nemo te
 netur illa cōfiteri. Item quicquid homo tenetur cō
 fiteri. tenetur amplius non iterare. quia penitentia ve
 ra est commissa plangere 2 plangenda non committe
 re. sed non tenetur quis ventalia non iterare. ergo non
 tenetur de illis penitentiam agere. ergo nec cōfiteri.

120

120 dicendum q̄ confessio ventaliū non est in p̄
 cepto. est tamen in concilio. In p̄cepto non est. quia
 cum sunt de sui natura ventalia. per se possunt veniam
 consequi. siue per penitentiam internam. siue per exte
 riorē assumptam. siue etiam per penam purgatoriaz
 sicut melius patet infra. siue per aliud remediū cō
 p̄tens et ydoneū. Quis autem de ratione sui generis
 non sit ea cōfiteri necessariū. tamen ea cōfiteri. con
 gruum est. maxime v̄tū perfectis. quia v̄tile est mul
 tum. 2 pena illis debita minuitur ex vi elatum. hoc est
 igitur de ventalibus generaliter dictum. In casu tamē
 cōtingit q̄ homo teneatur ea cōfiteri. siue p̄pter du
 bium. siue p̄pter ecclesiasticum institutum. P̄pter
 dubium. quia dubitat p̄obabiliter v̄trum sit mortale
 vel veniale. Ideo si non penitet sicut de mortali. d̄feri
 mini se exponit. 2 ideo debet cōfiteri sicut iacet in con
 scientia. 2 iudicio sacerdotis relinquat v̄trum sit venia

le vel mortale. Propter ecclesiasticum statutum tenetur. quia ois fidelis semel in anno tenetur confiteri. et ideo si non habet nisi venialia. saltem illa semel in anno tenetur confiteri. Sed hoc non propter venialis peccati mortuum. sed propter conceptum. quod quare oibus sit intencum superius tactum est. Non cedendum est igitur quod venialia sunt quod homini non est necesse confiteri. est tamen expediens. nec quis tenetur nisi de bono et equo. nisi in duobus casibus. vel quod ligatur a conscientia. vel quod ligatur a constituto ecclesiastica.

121 Ad illud quod obicitur quod peccata que per ignorantiam committuntur peccati confiteri. dominum quod illud intelligendum est de venialibus. Sed tunc peccata committuntur in illis. Luce. v. propter peccata tora nocere et. vbi autem beati Jacobi quibus scriptum sit per modum imparitum. tamen per mortalia tenetur impartitue. per venialibus magis excusatur.

122 Ad illud quod dicitur Augustinus. si cepisti tunc. dominum quod confessio est. non quod non aliter possit vitari ruina nisi per confessionem. sed quod hec via est ydonea et salubris. vnde non dicitur hoc quod si ruat ille qui non confitetur mortalia. sed quod ad ruendum sit perclusior.

123 Ad illud quod obicitur quod deus punit et iudicabit in futuro. dominum quod aliter iudicabit veniale siue per veniale. aliter per mortale. Pro mortali namque iudicabit et condempnabit. per veniale nequaquam condempnabit. sed temporaliter cruciabit. nisi forte sit annexum mortali. et hoc non ratione sui sed ratione mortalis. Et ideo ex quo quis confitetur mortale. soluitur per quo condempnandus erat a deo. et ideo non operetur illa confiteri quod est de necessitate obligatoris.

124 Ad illud quod obicitur de venialibus quod dubium est verum sine mortalibus. dominum quod in tali casu nisi certificet penitens per aliquem virum sapientem cui possit adhibere fidem. tenetur illud virum confiteri. si autem tollatur dubium et sciat esse veniale. tunc non obligatur. Sicut si conscientia alicuius probabiliter dubitat de aliquo verum sit mortale. tenetur amplius illud non facere manente dubitacione. sed amota tali conscientia non tenetur. et ideo sane dicitur est quod ad confessionem venialium ligatur quis non ex institucione divina sed ex institucione ecclesiastica et conscientia propria. et sic patent obiecta.

Ductio. ij.

Utrum sit confitendus ois peccati mortalis delicta. scilicet peccati cordis. oris. et operis. peccati etiam latens vel manifestum. et quod omnem delictam videtur per decretale que dicitur cuiuslibet fidelis. omnia delicta peccata sua. non dicitur oia quod ad venialia. sed dicitur oia quantum ad mortalia.

Item hoc videtur ratione. quod pro quolibet horum effectus homo inimicus dei et separat ab unitate ecclesie. Sed confessio ad hoc directe instituta est ut homo reconcilietur ecclesie. et ostendat reconciliari. et ideo de oibus tenetur confiteri.

Item pro oia delicta peccati mortalis punitur quis actualiter et eternaliter et condempnabit. sed pro oia eo pro quo adducendus est homo in iudicium condempnatoris necessario oportet adducere arbitrium ipsius. sed pro oia delicta mortalis tenetur confiteri.

Item peccati grauius magis est dignum punitione. sed peccati cordis aliquando grauius est quam peccati operis in alio genere. ut heresis quam fornicatio. sicut peccati a peccati grauius quam occultum. si ergo oportet confiteri peccati operis et oris. videtur quod et peccati cordis. sicut et si peccati latens. videtur quod multo fortiori ratione quod est manifestum. ergo oia peccati mortalis delicta necesse est confiteri.

Item pro oem peccati mortalis delictam naufragat homo. Sed paries naufragium necesse habet ad tabulam recurrere. et non potest ad baptismum. sed ad sacramentum penitentie. sed sacramentum penitentie in quantum sacramentum consistit in confessione. ergo contra. sapienter. per quod peccat quis per hoc et torquetur. ergo si aliquis solo corde peccat. in solo spiritu et non in carne. nec per organum oris. ergo sola contritione est puniendus. non ergo confessione. ergo non tenetur confiteri peccatum cordis.

Item Augustinus. vbi peccati oris ibi peccati mortatur. sed peccatum quod fuit in solo corde. ibi de-

bet mortis. ergo non oportet quod exterius propter peccatum per se. Item in foro iudiciali ita est quod non adducitur aliquid ad iudicium nisi quod aliquid manifestum sit. Unde Martini. xvij. Si peccauerit in te frater tuus. corripe eum in te et ipsum solum. et si non fuerit si peccatum aliquid in toto corde fuit. nec vili sit manifestum quod non oportet ad iudicium sacerdotale differre. Item quod sola peccatum latens sit confitendum. Item Augustinus diffinitio est confessio dicitur quod confessio est quod quibus latens spe venie aperitur. Item super illud Beati. itaque. vox sanguinis et Beati. euidencia parati sceleris. non indiget accusatore. sed confessio est accusatio. Proverb. xvij. Iustus in principio accusator est sui. ergo quod peccatum est euidens non indiget confessione. Item ideo dicitur confessio ut instruat sacerdos de quantum peccati. sed non oportet quod est publicum et notorium. sed de aperto non nullus debet nec tenetur confiteri.

Item dominum quod omnis peccati mortalis delictam necesse est confiteri. siue sit latens siue manifestum. siue sit cordis. siue oris. Peccatum enim manifestum oportet confiteri dupliciter et causa. Una est a parte audientis. alia ex parte confitentis. Ex parte audientis. quod nota sicut est in iudicio forensi. quod iudex aliquid nouit per propria persona. quod tamen non nouit per iudex. nec peccat ad sententiam quousque innoscat ei ut iudex. sic est in iudicio penitentiali quod sacerdos aliquid nouit ut homo. quod tamen non nouit per deum. quod non est per testimonium scientie accusatoris que est testis diuini. et quousque sic nouit nec spectat ad ipsum soluere nec ligare. ideo oportet quod et confiteatur peccator quodrumcumque ut publicum. Alia ratio est ex parte penitentis. quantumcumque enim aliquid ab aliquo accusatur. nunquam propter hoc iustus de se iudicat. sed magis iniustus. Sed quod homo seipsum quod est dignus accusatione accusat. nec exerceat opus iusticie. et ideo dicitur iustus in principio accusator est sui. Ut ergo quis iustificet. et iustus esse comprobet. et dignus ecclesie reconciliacione. necesse est quod ipse se accuset quantumcumque et peccatum sit publicum. Oportet etiam peccatum cordis siue peccatum latens confiteri dupliciter et causa. simili ter. tunc ex parte audientis. tunc ex parte confitentis. Ex parte sacerdotis audientis. quoniam per illum debet ligari ad penas aut absolui. certum enim est quod pro omni mortali meretur quis pena eternam. ideo satisfactio imponenda est secundum arbitrium sacerdotis. ideo talis debet necesse confiteri et se parte occultum. quod aliter ipse non nouit. Alia ratio est ex parte peccatoris confitentis. ut que non erubuit intra tabulam cordis in conspectu diuine presentie cogitare et velle. et volendo consentire. tunc coram oculis sacerdotis reciter cum robore. ut que propter aut in ueritate et veraciter dicit abiecit. nunc ex hoc in conspectu hominis erubescat homo enim carnalis plus erubescit oculos hominis quam dei. Concedende igitur sunt rationes quod differentie ois peccati confitende sunt.

Ad illud ergo quod obijciatur de sapienter. Dicendum quod tam verbum illud quam verbum chus. et Augustinus super hac materia intelligendum est per appropinquacionem. Non enim intelligendum est precise per veritatem. Peccator enim qui sola voluntate peccat que totum homini presidet. totus punitur. ita quod interius et exterius. et ideo si fiat emenda. totus dicitur eam facere. et per omnes actus. scilicet cordis. oris. et manus.

Ad illud quod obijciatur de Augustino. quod vbi oritur et. Dicitur quod verbum illud intelligitur quantum ad progressum peccati. ut peccatum non procedat. sed vbi oritur tibi mortatur. sed non intelligitur quantum ad emendam. Vel dicitur quod illud est intelligendum de emendam. Vel dicitur de peccato publico et occulto. De peccato enim publico publice est confitendum propter scandalum extirpandum. et de occulto occulte coram unico sacerdote. et illud

129 videtur magister dicere in littera. **A**d illud quod obijciatur de foro iudicij qd adducit manifesta. Dicendum qd foro iudiciali qd procedit sicut in rigorem iusticie ad cōdem nationem. alius est actor. alius est reus. alius testis. et id oportet qd pluribus sit notum illud de quo quis accusatur. Sed in foro penitentiali sacerdos tenet locum dei et confitens tenet locum accusantis et accusari et testis. nam ratio accusat voluntatem. testimonium ferente cōscientia. et quia iste est testis punitus quem nihil laet. et de omni occulto testimonium prohibet. ideo tali iudicio cōpetit occulta iudicare. **A**d illud quod obijciatur qd confessio est latentis peccati manifestatio p augustinum dicendum qd peccati latentis illum cui cōfiteor qd modum iudicis. **U**l dōm qd peccatum omne in anima est quasi apostema intrinsecū. et qd tunc homo peccat aperte. adhuc vultus peccati latet in anima. sed in confessione rumpitur vultus. et santes peccati ad exteriora trahitur. vt dicit Gregorius. et hinc est qd Augustinus dicit qd confessio dicitur p quam moribus latentis spe venie aperitur. **A**d illud qd obijciatur de euidencia patris sceleris. **D**icendum qd illud intelligitur in foro iudiciali. qd scilicet illud exterius notum est. et testibus nō eget. et qd nulla potest tergiversatione celari. sicut nō sic in foro penitentie. creditur enim ibi testimonio solius conscientie. Si enim conscientia testificet nunc contra hominem. in iudicio testificabitur p homine. alioquin semper erit testis contrarij. **A**d illud qd obijciatur qd est ad sciendam qd sit peccatum. dōm qd ista non est tota ratio. imo rationes que superius assignate sunt. et preterea ad hoc est vt sciat p modum iudicis.

Questio iij. v

Utrum teneamur confiteri oēm peccati circumstantiam. Et sic videt. quia Aug⁹ dicit in libro de penitencia. enarrās multiplicia genera circumstantiarū. Omnis inquit ista varietas cōfitenda est et deservenda. **I**tem rarē videtur. quia confessio maxime fit ad sciendā peccati qd sit. quia imponenda est penitencia sicut in menturā et eximatio peccati. sicut dicitur **L**euit. v. sicut pēnes circumstantias constitit peccati quantitas. ergo necesse est eas confiteri. Prima manifesta est. Secunda pbatur p hoc quod dicit **B**erū. qd nuge in ore sacerdotis blasphemie sunt. hoc autē nō dicit nisi propter aggrauationem peccati. **I**tem in confessione necesse est genus peccati aperiri sicut genus peccati variatur p circumstantias. sicut patet. cognoscere enim nō suam qd soluta est fornicatio est. cognoscere non suam que habet virū est adulterium. ergo necesse est confiteri circumstantias. **I**tem cōfessio potissime fit ad erubescentiā. sed maior erubescencia in confessione circumstantiarū adiacentiū qd etiā in enarratione actus. **I**tem videt qd potissime fit circa circumstantias i cōfessione in sicut dicitur. **I**tem cōfessio principaliter fit ad accusationē peccantis. sicut accusatōis actio est ex circumstantiis. vnde tu lius i pmo rethorice. circumstantie sūt a quibus trahuntur argumenta accusationis vel defensionis. **E**t **B**oetius in. iij. Circustantie sūt que questionē rethoricā faciunt de laude et vituperio psonę. **I**tem strictius est diuini iudicij qd humanū. sicut in humano iudicio modo fit inquisitio et responsio de circumstantiis. vnde non est sufficiens querere de actu. ergo multo fortius in iudicio diuino. sicut hoc est iudicium penitentie. ergo. **I**tem sicut diligentius curādus est morbo spūalis qd corporalis sic magna diligentia est habenda circa spūm. et maior qd circa corp⁹. sicut morbo corporali nō cregit sufficere nisi etiā cir-

cumstantie detegatur. **C**ōtra. trāsferatō pncipali necesse est qd trāsferatō a ne rō. sic apls dicit **H**ebre. viij. et rāi laro sacerdotio necesse est vt legis trāsferatō fiat. sicut pncipali est pncipale. **I**tem p confessionē dōm trāsferatō pncipali rōne et circumstantiā. **I**tem cōfessio sicut in fine nobis. et nullus tenet ad illud ad qd sibi est impossibile. sicut nō tenetur circumstantias peccati recolligere et referre. **I**tem nō est necesse qd peccati imponat sacerdos ita graue penā sicut erigit culpa. imo tota die imponuntur multo minores. ergo pari rōne nō est necesse qd peccati pfitat se ita grauer peccasse. sicut peccauit. **I**tem si tenet confiteri circumstantias ad sciendū qd sit peccati. et qd sit peccati. scilicet nisi sciant circumstantie alleuantes sicut aggrauantes. et circumstantie defenderes sicut accusantes. sicut hō tenet in confessione seipm excusare. sed hō fallū ē. **I**tem vt qd circumstantia nō augeat qd sit peccati. qd i bonis qd sit peccati meriti nō causat ex circumstantiis. sicut ex qd sit peccati amoris qd conuenit homo ad deū. ergo pari rōne cū peccati sit auctio. quantitas peccati p sicut i libidine sicut p rempū cordis. nō ergo in circumstantia extertion. **I**tem videt qd non dat specie peccati. qd omne illud qd dat spm. et forma. dat esse essentiale et intrinsecū et vnicū. sicut circumstantie sūt extrinsece et accidentales et variables. sicut nulla circumstantia trahit i gen⁹ peccati nouū. nō ē vt qd oportet circumstantias cōfiteri. **E**t sicut qd sit peccati oportet cōfiteri et qd sit peccati. **I**tem dicitur qd circumstantie qd attingūt peccati. qd sūt alleuantes. quedā i aliud gen⁹ trahentes. quedā aggrauantes. Circumstantias i aliud gen⁹ trahentes cōfiteri nō necesse est. qd sit peccati est bonū nisi p p hō vt satisfiat aliene inquisitioni. vel vt pvideat et scādalo et pbaratōm. vt pte si tumeret p fessorē et hō accipe occasione ad malū. vt etiā in diuiniuar vt sit i genere venialis. sicut cōedere carnes in quadragesima ppter infirmitatē. ita tamē qd a latere nō sit gulositas aliq. **E**t rō hui⁹ ē. qd i confessione nō dicitur peccati excusare sicut accusare. **D**e circumstantiis autē qd aggruat si genus peccati nō mutatur ē. est in doctores opinio diuersa. **Q**uidā enī dicūt qd penitentes tenentur cōfiteri. sicut pncipali affirmatiū ē. ideo obligat nō ad spū. sicut loco et tpe. i qd eā cognoscit sicut per se sicut per inquisitionem alienam vnde sapiens et intelligens tenetur eas cōfiteri abiq. inquisitione. simplex tenetur si ab eo inquiratur. **A**lii dicunt qd non tenentur ad confessionem harū circumstantiarū mentione necessitatis. sed de bono et equo. et qd sūt magis sapientes et perfecti. tanto magis debent distinctus eas explicare. sed nō tenentur ad hoc nisi forte ex propria conscientia obligemur. **H**anc positionē credo pbabiliorē. **U**nde dicendū qd confessio circumstantiarū in aliud genus trahentē spectat ad confessionem qd sit peccati ad necessitatem. Confessio vero aggrauantium qd sit peccati ad congruitatem. Confessio vero alleuantium potius facit congruitatē. et hoc intelligitur exceptis casibus p dicitur. **O**mnes igitur rationes pbantes circumstantias esse confitendas sunt congruitatis qd sit peccati ad aggrauantes. alia si velint pbare necessitatem ab insufficienti procedunt illa excepta que est de circumstantia trahente in aliud genus. **U**nde verbum Augustini consilium est. **E**t qd obijciatur de quantitate et erubescencia. et accusatone et diligenia habenda. nō concludit nisi qd competeret ex pncipali cuiuslibet peccati circumstantia. **A**d obijciatur in contrarium. **D**icendum qd nō oportet eas confiteri. congruum est tamen illud quod obijciatur qd circumstantie alleuantes sunt cōfitende. **D**icendum qd nō est simile. quia aggrauantes non tantum opponit p p-

ter quantitatem peccati. verumetiam propter erubescē
 36 riam ꝛ accantationem. Ad illud quod obijciat qꝛ nō
 augent quantitatem. Dicendum qꝛ non augent pꝛincī
 paliter. sed quia augent cōtempꝛum vel libidine. Nec
 est simile ꝛ bono. quia enī boni sumus bona facimus.
 unde quantitas bonitatis venit ab habitu intrinseco.
 sed quantitas malicie ab actu. quia enim mala facimꝛ.
 mali sumus. Ad illud quod obijciat qꝛ non mutat
 37 speciem. Dicendum qꝛ est esse nature. ꝛ esse moris. Et
 aliquid est alicui accidentale scđm esse nature. quod ta
 men est essentialē scđm esse moris. ꝛ qꝛuis circumstan
 tie sint accidentales actui scđm esse nature. tamen essen

Distinctio. xvij. de confessione sacramentali
 in se cōtꝛum ad potestātē absoluentis virtute cla
 uium in foro penitentiali.

Hic queri solet si peccatū iaz omnino dimissus ē
 a deo. ꝛ. Supra egit magister de confessione
 quantum ad necessitatem a parte penitentis. h
 secundo agit de ipsa quantum ad potestātē ex parte ab
 solutionis. Habet autem hec pars duas. In pꝛma agit
 de potestate in se. In secunda in comparatione ad su
 scipientes. infra. dist. xix. Postqꝛ ostensus est que sint
 clauēs apostolice. ꝛ. pꝛima pars habet duas. In pꝛi
 ma determinat de clauibus ꝛ earum vsu in foro penitē
 tiali. In secunda vero in foro iudiciali. ibi. Et est alius

Querit quid sacerdos virtute
 clauū in cōfessione dimittat.

Hic queri solet si peccatū iam
 omnino dimissus est
 deo ꝛ cordis cōtritionem. ex qꝛ
 penitens votū habuit cōfiteđi.
 quid postea dimittat ei a sacer
 dote. Et ideo em̄ quo vinculo eū
 ligat. ꝛ ꝛpali pene. sed non a qꝛ
 eum absoluat. Et ideo quero.
 Ante penitudinē quippe cordis
 a anima rei maculā hꝛ ferorem
 pcti. atqꝛ eterne vltiōis vinculo
 ligata existit. Si vō ad cōfessio
 nē ꝛ cordis cōtritiōez deus ꝛ se
 ipm sine ministerio sacerdotis
 ꝛ debitū oīne relaxat. ꝛ animaz
 interius purgata cōtagiōe ꝛ fe
 rore pcti. quid qꝛ mūdāt. qd di
 mittit sacerdos. vbi sūt clauēs
 ille qꝛ dñs tradidit petro ꝛ suc
 cessoribꝛ eiꝛ dicens. tibi dabo cla
 ues regni celozꝛ ꝛ quecūqꝛ li
 gaueris supꝛ terrā erūt ligata et
 in celo. et qꝛcūqꝛ solueris super
 terrā erūt soluta. ꝛ. Et autꝛ pꝛe
 missa est questio plenus expli
 cari valeat. qꝛsi altius ducto rhe

DI VIII

X

Abaxvi

tiales sunt scđm laudem ꝛ vituperium. que laus venit
 ex parte moris vel etus ꝛ rarium. Et si tu obijcias. qꝛ
 non debent dici circumstantie. Dicendum qꝛ aliqua est
 circumstantia respectu esse naturalis. que non est cir
 cumstantia respectu peccati sed forma. vꝛpore furti ac
 cipere rem non suam inuito domino. Aliquando cir
 cumstantia est accidentalis respectu actu actus qꝛtum
 ad esse nature. ꝛ in quantum peccatum. quia sine can
 bilominus est peccatum. sicut accipere rem alienam et
 sacram de loco sacro. ꝛ ita circumstantia ꝛ forma. Sed
 circumstantia respectu peccati. furti. quia sine ea pote
 rat esse furtum. sed forma respectu sacrilegij.

modus ligandi ꝛ soluendi. ꝛ. pꝛima pars habet du
 as. In pꝛima querit ꝛ determinat veritatem. In secun
 da ad maiorem enodationem opponit. ꝛ hoc ibi. Sed
 queritur. vtrum a peccato soluere valeat. pꝛima pars
 duas habet partes. In pꝛima mouet suam questionē
 In secunda determinat ibi. Clauēs iste non sunt cor
 porales. Similiter secunda pars tres habet. In pꝛin
 ma opponit ad vtrꝛqꝛ partem. ostendens pꝛimo qꝛ sa
 cerdotes non possunt soluere a peccato ꝛ ligare. In se
 cunda ostendit qꝛ possunt a peccato soluere ꝛ ligare. In
 tertia determinat modum per quem soluunt ꝛ ligant.
 ibi. Non autem sacerdotibus hoc concessit quibus ta
 men. ꝛ. vbi ostendit qꝛ sacerdotes dicuntur ligare ꝛ solu
 uere. vel quantum ad ostensionem. vel quantum ad pe
 nam temporalem.

te de his clauibus ꝛ vsu earum
 differamus.

Determinat questionē mo
 ram.

Clauēs iste sunt nō corporales
 sed spūales. ꝛ discernēdi scia. et
 potētia iudicādi. i. ligādi et sol
 uēdi. qua dignos recipere. indig
 nos debet excludere a regno ec
 clesiasticus iudex. Quisicut hꝛ
 ius ligādi ita et soluēdi. Unde
 Ambro. Dñs par ius ꝛ soluēdi
 eē voluit ꝛ ligādi. qꝛ vtrūqꝛ pari
 cōditiōe ꝛmissit. Ergo qꝛ soluē
 di ius non habet. nec ligādi hꝛ.
 Et infra. Tertū ē qꝛ ecclie vtrū
 qꝛ licet. heresis vtrūqꝛ nō habꝛ
 Ius em̄ hoc solis ꝛmissum ē sa
 cerdotibꝛ. Recte ergo ecclesia
 hoc sibi vendicat. que veros sa
 cerdotes habet. heresis vēdica
 re non pōt qꝛ veros sacerdotes
 non habet. **U**ltus vō ꝛarum
 clauū mltiplex ē. discernere. ꝛ
 ligandos ꝛ soluēdos. ac dein
 de ligare vel soluere. Qui enī
 indignos ligat vel soluit. ꝛpria
 potestate se ꝛiuat. i. dignum ꝛ
 uatione se facit.

Querit vtrum sacerdos pos

p modū specula
 riōis. ꝛ sic dicit
 peccatū macula
 ꝛ ppter rōnez tur
 ꝛudinis quaz
 ibi considerat.
 Vel per modū
 affectus. ꝛ sic dꝛ
 peccatum ferō
 eo qꝛ ipsum refu
 git affectꝛ recte
 ordinatus. Vel
 ꝛout erit in esse
 crū puniēdi. et
 sic pctm eterne
 mortis debitum
 dicitur. Sicut
 ergo tria nomi
 na fm̄ cōpariōz
 ad actū triplicē
 diuini iudicij. ꝛ
 discernēdi. ap
 ꝛbādi vel respu
 endi. ꝛ tertio sē
 rētiādi. Vel alr
 pctm cōꝛꝛ ad
 id in quo est. et
 sic qꝛcū maculat
 De vsu da
 di macula. Vel vnum.
 ad aliū ꝛrimꝛ
 in cuiꝛ affectu n̄
 ē. ꝛ sic dꝛ ferō in
 eo. Vel ad deū.
 ꝛ sic dꝛ eterne mor
 tis vinculum.

fit absolueret et ligare a peccato et opponit ad vtrāq; ptem. osidens primo q non possit. c
 Sed querit vtrū a peccato solueret valeat sacerdos. i. a culpa. vtrūculpe maculā abstergar. vel debitorum eterne mortis solueret valeat. Quidā arbitriati sunt. cū peccator dupliciter ligatus teneat vt predictum est. scz mentis cōtagione ac cecitate. et debito future pene. alterum curari p deum. alterum solui p sacerdotem. Patitur enim per peccatum quasdam tenebras interiores et maculas. a quib' nisi liberetur. proijcietur in tenebras exteriores. Lum autem liberatur ab his. suscitatur a morte peccati. Unde apłs. Surge qui dormis et illuminabit te christus. Solus enim xp̄us non sacerdos aīam resuscitat. ac pulsas tenebras interioribus et maculis. eam illuminat et mundat. q̄antime faciē lauat. debitū vero eterne pene solvere pcessit sacerdotibus. Qd̄ in resurrectōe lazari signatum asserūt. quē christus p̄us per se interius viuificauit. deinde foras exire iussit. eūq; adhuc ligatū solueret apłs pcepit. quia vt aiunt ipse interius animam a caligine maculaq; pcti emundat. sacerdotibus vero dedit vinculum et ne mortis solueret. **A**lij vero dicunt solū deum non sacerdotem debitum eterne mortis dimittere. sicut et animam interius per se viuificat. nec tamen diffidentur sacerdotibus traditam potestatem pctā dimittendi et retinendi quibus dictum est. quorum remisieritis pctā tē. Sicut enim xp̄s retinuit sibi potestatem baptismi. ita et penitentie. Et ideo sicut interius gratia sua animaz illuminat. ita et simul debitum eterne mortis relaxat. Ipse enim per se ip̄m peccata penitentium tegit. et tunc tegit quando ad penam non referuat. Tunc ergo tegit. quādo debitū pene soluit. Quā autē ipse tegat aperte dicit Augu. exponens illum locum psalmi. Quorū tecta sunt peccata. id est cooperata et abolita. Si enim tectus deus peccata. noluit aduertere. Si noluit aduertere. noluit animaduertere. id est punire sed ignoscere. Ita ergo dicit a deo tecta. vt deus non videat. i. eternaliter puniat. Videre enim dei. peccata est ad penam imputare. Auertere autem faciem a peccatis. hoc est ea ad penam non referuare. Item Hieronimus. Quibus deus dimittit peccata tegit ne in iudicio reuelentur. Item Cassiodor. Qui grauias habent peccata. alijs deus imputat. alijs per misericordiam non imputat. Ex his aperte ostenditur q deus ipse penitentes soluit a debito pe

ne. et tunc soluit quando intus illuminat inspirando vera; cordis contritionem. Cui sententia ratio suffragatur et auctoritates attestantur. Nemo enim vere compungitur de peccato habens cor contritum et humilitatum nisi in charitate. Qui autē charitatem habet. vita dignus est. nemo autem simul et vita et morte dignus ē. Nō ē ergo tūc ligatus debito eterne mortis. si ilius enim ire esse desit. ex quo diligere et penitere cepit. Et tūc ergo solutus est ab ira que non manet super illum qui credit in christum. sed super illuz qui nō credit. non ergo postmodum p sacerdotem cui cōfiteretur. ab ira eterna liberatur. a qua iam liberatus est per dominum ex quo dixit. confitebor. Sol' ergo deus hominem interius mundat a peccati macula. et a debito eterne pene soluit. qui per prophetam ait. Ego solus deleo iniquitates et peccata populi. Item Ambrosius. Verbum dei dimittit peccata. sacerdos et iudex. Sacerdos quidem officium suum exhibet. sed nullius potestatis iura exercet. Idem. Ille solus peccata dimittit. qui sol' pro peccatis nostris mortuus ē. Item Augustinus. Nemo tollit peccata nisi solus deus qui ē agnus tollens peccata mundi. Tollit autem et dimittendo q̄ facta sunt. et adiuuando ne fiat. et perducendo ad vitam. vbi omnino fieri non possunt. His alijs q; pluribus testimonijs docetur. dominum solum per se peccata dimittere. et sicut dimittit quibusdam. ita et aliorum quorundam peccata retinet.

iudicia non est peccata dimittere. s; potius punire. male igitur videtur loci assignare. Dicitur Rōe vtrū enim in ps. Cū ad pbādū accepero temp' quod dicit ego iusticias iudicabo. Item viderur littera se quens contradicere. sacerdos officii sui exhibet sed nullius potestatis iura exercet. **S**ol' dōm q am brosius. tangit hic triplicem modum dimittendi peccata. scilicet fm clauē auctoritatis. et hec ē dei iudicantis. Sōm clauem excellentie. et hec est verbi incarnati. Sōm clauē ministerij. et hec est ipsius sacerdotis. Et sic patet quomodo illa distinguat. Ambrosius et patet q non ē aucte pro contrarietas in hac idem. lra. Vult enim ambrosius dicere q peccata dicitur dimitti a sacerdote. nō p modū efficiētis. sed ministrantis. et hōr Aug. In ista sequēs Ad lianum. illō qd̄ obī q iudex punit. dōm q duplex ē iudiciū. Vnū i p̄nti. et hōr iudiciū i penitēte foro. et hōr magis ē misericōdie q̄ iusticie. quia mō ē temp' misericordie. Aliud iudicium postremū. et illō ē iusticie. qd̄ signāter notās dicit. euz accepero temp' et de illo opponit nō autē de isto. et sic patet illud.

Opinio q̄ rundam.

Ephe. v.

Joh. xi.

Aliz sentētia hōr.

Joh. xx.

ps. xxxi.

Hieron.

Cassio.

Verbum dei dimittit pctā. sacerdos et iudex. Querit circa hōr verbum ambrosii. quid vocetur hōr verbum dei. Si filius dei. s; ille idē est iudex. scz dei filius. ergo non bene diuidit ex opposito. Item

Ostendit q̄ sacerdotes possint solueret et ligare a peccato.

Decideotamen negam' sacerdotib' pcessā ptatē dimittēdi et retinēdi peccata. cū hōr

4 c **E**cclēsie charitas q̄ per sp̄ritū. Uidef h̄ Aug. falsū dicere. q̄ solus deus peccata dimittit. s̄z ecclēsie charitas non ē deus. sed vnitas corp̄is mystici. q̄z. Si tu d

Aug. sup Jobanne.

In lib. de penitētia.

Johā. xi.

Ala. xvi.

cas q̄ charitas ecclēsie accipit non formaliter sed exēplarē p̄ charitate que ē sp̄s sanctus. Si militer possit dicere q̄ deus celi et terre pctā dimittit. et ita non magis cōpeterz ecclēsie q̄ ali. R. ddm q̄ charitas ibi stat p̄o charitate creata qd̄ p̄z p̄ dēremi natiōs adiunctā cū dicit. q̄ sp̄ritū sanctū diffūditur. Nec autē dicitur dimitte re pctā q̄z ad meritū. sicut ex/ponit ifra q̄: vi r̄i sc̄i p̄ charitatē suā merent̄ q̄ r̄iā p̄maz. Uel iō dicit dimittere. quia n̄ i dimit/ runt nisi eis qui recipiunt̄ intra ecclēsiā vnita tem. vnde heretic̄ et sc̄ismatici q̄z dū extra ecclēsiā in heresi et sc̄ismate perseue rant. gratiā nec sibi nec alijs va lent aliquāter ip̄errare. de ad/ ultis loq̄ndo.

ritas i euāgelio apte doceat. hic Aug. ait. Ecclēie charitas q̄ per sp̄m̄ sc̄m̄ diffundit̄ in cordibus eoz̄ q̄ p̄ncipes sui sūt pctā dimit tit. corū q̄ nō sunt tenet. Idem. Sacerdotes p̄nt cōfiterib̄ par cere. quib̄ em̄ remittūt. remittit deus. Lazarū em̄ de monu mento suscitātū obtulit discipu lis soluendū. per h̄ oñdens po testatē soluēdi cōcessaz̄ sacerdo tibus. Dixit em̄. Quodcūq̄z sol ueris sup̄ terrā erit solutū et i ce lo. et hoc ē. Ego de. et oēs cele stis curie ordines. et oēs sancti gloria mea laudant vobiscū et cōfir māt quos ligatis et soluitis Non dixit quos putatis ligare et soluere. sed in q̄s exercetis opus iusticie et mie. Aliter autēz vel alia opera vestra in pctōzes non cognosco. Idē. Lū veracit̄ ad deū p̄uerso pctā dimititū ē. ab eis dimititū quib̄ ip̄e veraci cō uersioē cōiungit. Sp̄s sc̄s i ea dimitit qui dat. ē oibus sc̄is si bi charitate coherentib̄. siue se nouerint corpaliter. siue nō. Si militer si alicui tenent̄ pctā. ab eis tenent̄ a quib̄ ille cordis p̄ uitate disiungitur siue notis cor poraliter siue ignotis. Oēs ma li sp̄s alit̄ a bonis seiuncti sunt. Ecce hic dicit pctā dimitti et te neri a sc̄is viris. et tñ sp̄m̄ sc̄m̄ ea dimittere dicit. Et qd̄ maiori p̄sideratōe dignū est. idē etiā di cit q̄ deus per se vel per factos suos tñ dimitit pctā. Ait enim sic. Sac̄m̄ gr̄e dat de. etiā p̄ ma los. ip̄am dō gr̄am non nisi p̄ se ip̄m. vel per sc̄tōs suos. Et ideo remissioem pctōz̄ vel per se ip̄m facit. vel per ip̄ius colūbe mem bra q̄bus ait. Si cui dimiseritis dimitit̄. Ecce q̄ varia a docto ribus tradunt̄ super his. et i hac tanta varietate qd̄ erit tenēdū hoc sane dicere ac sc̄ire possu mus q̄ solus de. dimitit pctā et

5 **Q**uodcūq̄z ligaueris super terram et c. Ob̄ contra istā Die ro. expositiōem quia si istud eēt solum per osten sionem. nulla ḡ dita esset sacer dotis noui testa menti ad verus Et iterum. si sa cerdos est arbit̄ et penas p̄t̄ fm̄ arbitrium suū i ponere. ergo vi

detur q̄ ad voluntatem suam possit soluere et ligare. Item aliquis hypocrita qui habet signa cōfiteriōis ab soluitur a sacerdote. q̄ro ergo hic an claus erat. an nō

retinet. et tñ ecclēie p̄tulit p̄tēz ligandi et soluēdi. sed aliter ip̄e soluit et ligat. aliter ecclēia. Ip̄e em̄ p̄ se tñ ita dimitit pctā. qz et aiā mundat ab interiori ma cula. et a debito eterne mortis soluit.

Determinat modū p̄ quem sacerdotes soluit et ligat a pec catis.

Non aut̄ hoc sacerdotibus con cessit. quibus tñ tribuit p̄tēz soluēdi et ligādi. i. ostendēdi ho mines ligatos vel solutos. vñ dñs leprosz̄ sanitati p̄ius p̄ se restituit. deinde ad sacerdotes misit. quoz̄ iudicio oñderetur mūdaz̄. Ita etiā lazaz̄ iam vi uificatū. obrulit discipulis soluē dum. qz et si aliq̄s apud deū sit so lutus. nō tñ in facie ecclēie solu tus habet nisi p̄ iudiciū sacerdo tis. In soluēdis q̄z culpis vel re tinēdis. ita opat̄ sacerdos euā gelicus et iudicat sicut olim lega lis in illis qui cōtaminati erant lepra q̄ peccatū signat. Uñ hie ro. sup̄ matheū. vbi dñs ait pe tro. Tibi dabo clauēs regni ce loz̄ et quodcūq̄z ligaueris sup̄ terrā erit ligatū et in celis. et qd̄ cūq̄z solueris super terrā erit so lutū et in celis. h̄c in q̄t̄ locū qd̄ dā nō intelligentes aliq̄d sumūt de sup̄cilio phariseoz̄. vt dā nare innoxios. vel soluere se pu tent noxios. cū apud deū nō se tentia sacerdotū. sed reoz̄ vi ta q̄rat. In leuitico se oñdere sa cerdotibus iubent̄ leprosi. q̄s il li n̄ faciūt leprosz̄ vel mūdōs. s̄ discernūt q̄ mūdi vel imūdi s̄ Ita et hic aperte oñdit q̄ nō seq̄ tur deus ecclēie iudiciū que p̄ surreptiōem et ignoz̄tiā inter dum iudicat. deus autē semper iudicat fm̄ veritatē. Et i remit tendis vel i retinēdis culpis. id iuris officij h̄nt ecclēstici sacer dotes qd̄ oliz̄ habebāt sub lege

Si errat. q̄ non deberet eā absol uere. sed h̄ falsū est. qz iudex fm̄ ea que apparent debet iudicare. Si non errat. ergo videtur q̄ ta lis sit solutus in celis. R. ddm q̄ q̄rū ad absol uitiōem a culpa sacerdos se habz̄ p̄ modū demon stratis. q̄rū ad absol uitiōem a pena se habet p̄ modū dimitten dis. Sed arri dendū est q̄ effi cacia sacramen ti pender et ido neitate suscipiē tis. actus enim actiōz̄ sunt in patiēte disposi to. Dico igit̄ q̄ i tale qui videtur cōrrit̄ habz̄ cla uis effectū q̄z tuz ē de se. s̄z q̄ n̄ h̄z h̄ ex sicco illi ita q̄ q̄z clauis non errat. n̄ ille errat et deci pit. Si autem il le qui soluit ob ligat fm̄ voluntatem ita q̄ non fm̄ scientie vel iuris regulaz̄ p cedat. sic clauis non habz̄ effica ciam. et contra tales qui vole bant ad votum soluere et ligare loquitur Hiero nym. oñdes h̄ de sup̄cilio et su perbia pcedere. vnde sicut sacra menta p̄uant̄ effi cacia. aut qz non recte admi nistrantur. aut quia non recte suscipiuntur. sic de clauib̄ opoz̄ ter intelligi.

Hieroni.

Ala. xvi.

Leui. xii.

legales i curadis leprosis. Ibi ergo pctā dimittitur vel retinet. dū dimissa a deo vel retēta iudicat et ostēdit. Ponit ei sacerdotes nomē dñi sup filios israel. sed ipse benedicitur dicitur in nūeris. hūc modū ligādi et solūdi Hierony. supra notauit. **L**igant q̄s sacerdotes dum satisfactōez penitentie cōsistentibz iponūt. Soluūt cū de ea ali qd dimittitur. vel p eam purgatos ad sacramētoꝝ cōmunionē admittūt. Quēadmodū superi⁹ leo papa notauit. Scdm hūc modū dicunt etiā sacerdores dimittere peccata vel retinere. Et sup̄ r̄ius Aug dixit. Quibus remittūt remittit deus

Rum. vj.
Alius mo
due ligan
di. z solūē.

HD intelligentiā huius ptis querit de clauibz fm q̄ spectant ad forū penitentie. Et circa h̄ tria principaliter querunt. Primo queritur de clauibus in generali. Secundo de potestate ligandi et soluendi que est clauis principalis. Tertio de scientia discernendi. **Q**stū ad p̄mum querunt duo. Primo queritur vtrū claus ecclesie dare sint. Secundo supposito q̄ sic querit ad qd dare sint.

Questio. j.

Circa quā ostēdit q̄ claus ecclesie sint dare per illud quod h̄i Marth. xvj. Tibi dabo claus regni celoꝝ. Itē hoc ipm probat per illud quod d̄r Job. xx. Quorūz remiseritis pctā remittūtur eis zc. ergo i p̄tate apostolorum fuit introducere ad iusticiam. ergo ad vitā. s̄z omnis qui p̄t admittere vel excludere a regno habet clauem regni. ergo apostolis dare fuerunt claus. non nisi quantum erant p̄lat̄e ecclesie. ergo zc. **I**terari de videt. quia nullas p̄t ingredi regnum celoꝝ nisi p̄ ecclesiam. z hoc significatum est Gene. xxvij. vbi dicit. Non est hic aliud nisi domus dei z porta celi. Sed cōstans ē q̄ ad rectum ordinem oportuit p̄latos in ecclesia institui. sed nullus sufficienter potest p̄lat̄ nisi qui habet clauem ipsius. ergo videtur q̄ dominus claus apostolis concesserit. **I**ter deest regem terrenum vt clauē ostij siue porte suis seruis cōmittat qui ministrat in eius curia. sed nō est liberalior rex terrenus q̄ rex celi. immo multo minor. ergo videtur q̄ aliquibus teruis siue hominibus claus commisit. **A**d oppositūz ita arguitur. **N**ulla necessitas est clauium vbi ostium semper est patens et apertum. sed ostium celi et ecclesie semper est apertum. ergo zc. **A**d uno: probatur sic. ostium paradisi ch̄istus dominus est qui dicit Job. x. ego sum ostium. sed illud semper est apertum. quia Johannis. vj. dicit ipse. Eum qui venit ad me non eiciā foras. Et apocali. iij. Audi et ecce in celo ostium apertum. ergo zc. **I**tem illi soli cōceditur claus qui potest claudere z aperire. sed hic est solus x̄ps. ysa. xliij. Dabo clauem domus dauid super humerum eius. z claudet z nō erit qui aperiat zc. ergo solius ch̄isti est aperire z claudere. ergo zc. **I**tem solus ille fert clauem qui potest obstaculum amouere. sed obstaculum regni celoꝝ solus ch̄istus potuit amouere. q̄ zc. **P**robatio minoris sup illud ysa. xliij. Dabo clauē dom⁹ dauid. glo. in passiōe referauit quod ante nō poterat. s̄ h̄ fuit sol⁹ x̄pi. q̄ zc. **I**tem maius qd ē habere claus paradisi q̄ habere claus mortis z inferni. Sed x̄ps clauē mortis z inferni sibi soli referauit nec dedit ecclesie. q̄ clauē regni multo fortius. **R**. d̄s q̄ nomē claus trāstari ē ad spūalia ab ipis cōpalibz. In his autē cōpalibz claus ē in strim ad remouēdū aliq̄ obstaculū. Qm̄ igit in spūalibz inueni

mus obstaculū ad ingrediēdū in regnū celeste. necesse ē illud remoueri. id ad spūalia nomē claus trāstari. **V**o cātes clauē illā virtutē p̄ quā obstaculū remouet. siue p̄ quā excludit vel includit. Scdm h̄ igit notādū q̄ cum triplex sit obstaculū ingrediēdi regnū. z triplex p̄tā illud remouens. triplex est claus spūalis differēs fm̄ q̄ dū z dignitatē. **O**bstaculū autē ingrediēdi in celū ē debitiū alicuius pcti. hoc autē ē triplex. **P**rimū pcti mortalis cōmissi. z hoc ē debitiū eterni supplicij. hoc autē obstaculū solus de⁹ amouet. q̄ h̄ remouet p̄ culpe deletiōez. z iō p̄tās hoc remouēs est p̄tās diuina que ab aliq̄bz dicit claus autoritatis. Scdm obstaculū ē debitiū pcti p̄tā et. z illud ē debitiū solutiōis pcti. z hoc solū potuit. p̄ eū q̄ potuit satisfaccere. tal autē fuit solus x̄ps. z iō hoc potestas remouēs illud obstaculū ē sol⁹ x̄pi. z vocat̄ eā aliq̄ clauē excellētie. **T**ertū obstaculū est debitiū pcti dimissi q̄ postq̄ hōi dimissa ē culpa. adhuc ē obligat⁹ ad t̄pale penā. et hoc remoueri p̄t p̄ illū qui p̄t pcti penā rare. z talis est minister x̄pi nō im̄ x̄ps. z ista p̄tās ē hōibz cōicāra. z vocat̄ ista p̄tās claus ministerij. **L**uz igit triplex sit p̄tās fm̄ triplex obstaculū. triplex ē claus. **P**ri ma. s̄. autoritatis a qua cōsc̄da sez excellētie et hoc ē in solo ch̄isto. z tertia est claus ministerij que descendit a clauē autoritatis in dante clauē excellētie. z de hac dicitur est petro. tibi dabo claus regni celoꝝ Marth. xvj. Et de hac p̄cedūt autoritates et rationes ad p̄mam p̄m. Sed rationes ad oppositū procedunt de alijs clauibz.

Ad illud ergo quod primo obi⁹ q̄ ostium semp est a p̄tūm. dicitū q̄ hoc verum est de se. sed tamē homo sibi claudit p̄ debitiū peccati quod incurrit. a quo oportet hōiem per aliquā clauium liberari. **A**d illud qd obi⁹ q̄ solus ch̄istus potest claudere. **D**icendum quod illud intelligitur de clauē excellētie per quam claus sit lymbum sanctis ne ibi descendant. et aperuit paradisi sum. et de ista apertione dicitur in oratione paschali. **D**eus qui eternitatis adituz deuicta morte reserasti. de hac intelligitur textus z glosa. z ita patet sequens obiectio. **A**d illud quod obi⁹ q̄ de clauibus inferni. potest responderi fm̄ aliquos q̄ iste etiam sunt claus inferni. sed tamen denominantur a digno. quia dum aperiunt celum claudunt infernum. sed principaliter sūt ad apertendum celum. **P**otest aliter dici q̄ claus inferni habet ch̄istus fm̄ q̄ deus. quia ipse est q̄ potest animam et corp⁹ perdere in iehennam. et qui potest liberare et ibidem includere. vnde hoc comperit ei fm̄ clauem autoritatis que est in remouendo culpam. et ideo plus dicit per clauem inferni q̄ per clauem regni. licet plus est liberare a culpa et a morte eterna q̄ liberare ab aliqua pena temporalī introducendo in gloriā. ideo non valet illud.

¶ Questio.

ij. b

Ad id sine iuste clausis. Et si posito q sunt ad aperi-
 endu n. querit vtz sunt ad claudendū. Et sic videtur
 ysaie. xxiij. Dabo clauē domus david. et aperiet et nemo
 claudet. et claudet. et nemo re. S; p̄as collata ē m̄str̄
 p̄formis p̄ati christi. ergo ad claudendū et ad aperiendū
 ¶ In dōnāōne clauū dñs dedit nō solū potestates
 soluendi sed etiā ligandi. nō solū dimittendi peccata sed
 etiā retinendi. sicut patet Math. xvi. et Job. xi. et per
 hoc q soluit sūt ad aperiendū. ergo ab oppositis p hoc q
 ligant et retinent erūt ad claudendū. nō ergo solum ad
 aperiendū. ¶ Et clausis dī metaphoꝛice in spūalibus
 ad similitudinē clausis in corporalibus. sed officiū clausis
 nō t̄m est ad aperiē sed etiā claudere. §. rē. ¶ Et si so-
 lū est ad aperiendū. ergo pari rōne cum baptisimus sit ad
 aperiendū lauā. omnia sacramēta et p̄cipue eucharistia et
 ynctio cetera q̄ remouet obstacula ad ingrediendum
 in gl̄iam. ergo om̄ne sacramētum esset clausis. qd̄ non ad
 m̄str̄ vsus nec ratio. §. rē. ¶ Et dicitur clausis dāre sunt
 ad nram vtilitatē. sed vtilitas nra nō ē q̄ regnū celi nō
 bis claudat. ergo nō sunt ad claudendum. ¶ Et nihil
 claudet regnū celoz nisi quod appōit obstaculū. appo-
 sitū aut̄ obitaculū ad ingrediendū non est nisi debitū qd̄
 est ex peccō. sed clausis nō sūt ad faciendū homines peccā-
 ro. ergo videt q̄ clausis nō sunt ad claudendū. ¶ Et qui
 cunq; vtit̄ instrumento ad illud ad qd̄ est recte vtit̄ illo
 sed sacerdos claudendo aditū regni nō recte facit s; pec-
 cat. ergo clausis nō est ei ad hoc dāta. Probat̄o mino-
 ris Math. xxiij. Ne vobis scribe et p̄b̄ariet̄ q̄ clauditis
 regnū celoz ante homines. ergo peccabant in h. ¶ Et
 nihil idē ē ad oppositos fines. s; claudere et aperiē reg-
 nū celoz sūt opposita. ergo clausis nō ordinatur ad bec
 duo. Queri tur etiā iurta hoc cū malū exemplū claudat
 regnū celoz. et bonā agit. quare nō dicitur clausis.
 Et cū soluere et ligare nō sit clausis vsus sed magis ma-
 nus. non videt q̄ dñs deberet clausis attribuerē vsū
 ligandi et soluendi. qd̄ ramē facit Math. xvi. queritur
 12 ergo vnde hoc sit. ¶ Et dñm q̄ p̄as sacerdotib; com-
 munit̄ concessa sup̄ subditos nō ē ad om̄ino soluendū
 debitum. q̄ nō debebat bec culib; cōitari. ne culpa sine
 pena remaneret. ideo dāta ē eis p̄as vt ligando solue-
 rent. ligando scz ad vñū. absoluerent ab alio. sed nō est
 dāta potestas ligandi nisi p̄pter solutiōē. Quā igitur
 soluere aliquē a debito ē remouet̄ obitaculū. et hoc ē aperi-
 re celi. et per dñs ligare ē claudere. ideo dico q̄ clausis
 iste simul sūt ad ligandā et soluendū et aperiendū. Sed
 actus ligandi et soluendi competit̄ eis imediate et i sub-
 tectū. sed actus aperiendi i relatiōe ad finē vltimū. Et q̄
 nā instrumentū denomiatur ab optimo et a fine. t̄o ma-
 gis denominat̄ illa potestas a nomine respiciēte finem.
 Dāta vero instrumentū ordinatum ad claudendū et aperi-
 endum in corporalibus ē clausis. ideo talis potestas
 recte dicitur clausis. non tamen est omnimoda similitu-
 do sed aliqua. Clausis enim materialis ad vtrūq; p̄n-
 cipaliter ē. et principaliter ad claudendum p̄pter latro-
 nes et fures. Sed spiritualis principaliter ē ordinata
 ad aperiendum nec ordinata ad claudendum. nisi p̄-
 ter aperiētiōem. sicut nec ad ligandum nisi p̄pter so-
 lutiōem. et ita quemadmodum medicina est sciētia sa-
 ni et egri. sani per se. et egri per accidens. ita intelligēdū
 est in proposito. Concedo ergo q̄ sit ad claudendum. li-
 cet non om̄ino eodem modo quo clausis materialis.
 ¶ Ad illud quod obijctur. q̄ clausis ē nobis dāmo-
 13 ia. et sit per peccatum. Dicendū q̄ sicut in corporalib;

quedam ē ligatio simpliciter nocens et impediens. sic
 cum ligatur homo p̄pter paralasim. Quedam simpli-
 citer expediens sicut cum ligatur homo mediante em-
 plastro. sic et in spiritualibus ligatio peccati impedit.
 sed ligatio sacerdotalis meli⁹ facit ad velociorē et expē-
 ditiorē solutionem. Similiter intelligendū est de clausi-
 one q̄ est quedā bona et expediens. et hac ligat clausis n̄
 alia. ipse aut̄ opponit de alia. et per hoc patet responsio
 ad tria obiecta. ligat enim non debito peccati. sed imposi-
 tione siue suppositione remedij. ¶ Ad illud qd̄ obijct̄
 q̄ nihil idem ē ad oppositos fines. Dicendū q̄ verū ē in
 14 intelligendū de fine p se. sed de fine quod ē ad diuersa. ita
 q̄ ad vñū ē p se. ad alterū p accidens nihil impedit. sic
 autē dicimus in proposito esse. Ad illud qd̄ queritur q̄
 re exemplum non dicitur clausis. Dñm q̄ officiū cla-
 15 uis est q̄ eadē soluit et ligat. et claudet et aperit. et solum
 est bec potestas sacerdotalis. ideo sola dicitur clausis.
 vnde baptisimus non dicitur clausis eo q̄ t̄m aperit. si-
 militer nec bonū exemplū. e conuerso peccatū vel malū
 exemplū t̄m claudet. et ideo neutrum dicitur clausis. Pre-
 terea exemplū disponit a remota. sed clausis aperit de
 p̄p̄quo. ideo clausis nō debet dici. ¶ Ad illud qd̄ obijct̄
 q̄ clausis nō ē soluere. Dñm q̄ potestas illa hz actū i rela-
 tiōe ad subiectū. et in relatiōe ad finem actus. In cōpa-
 ratione ad finē respicit fructū. Et q̄ denotatio ē ab op-
 timo. id dñs clausis illā p̄atē vocauit. S; q̄ executio
 et vsus respicit actū p̄mū. id illi clausi actū soluendi et li-
 gandi attribuit.

¶ Quisquet̄ q̄rū ad scdm articulū querit de p̄a-
 re ligandi et soluendi in foro p̄niali. et q̄ duo que-
 runt. Pr. o q̄rit vtrū bec p̄as sit in culpā. Se-
 cundo q̄rit vtrū possit in penam.

¶ Questio. j.

¶ Circa quā sic pcedit. Et videt q̄ habeat posse in cul-
 pam. Job. xi. Quozū remisistis peccā remittit̄. et quoz
 retinueritis et. §. videt q̄ habeat posse sup̄ peccā. Et
 factm̄ p̄nic est remedij p̄ actuale. sicut baptisimus p̄ ori-
 ginale. §. sicut v̄tute baptisim̄ delet originale. ita v̄tute
 p̄nic actuale. S; v̄tute p̄nic p̄ncipaliter p̄stitit̄ cir-
 ca clausis. ergo v̄tute. ¶ Et v̄tute iustus merito v̄tute p̄t
 alij p̄nam gram impetrare cui nō est cōmissum officiū
 mediatoris. s; sacerdoti p̄ officiū clauū est cōmissū offi-
 cium mediatoris. ergo multo fortius sacerdos gram im-
 petrare potest. ergo et peccata dimittit̄. ¶ Item com-
 munit̄ conceditur q̄ sacramentum baptisim̄ delet om-
 nem culpam. sed tamen in hoc non derogatur diuine
 potentie in aliquo. Sed maioris v̄tutis est suscepti-
 uis spiritus rationalis q̄ aqua. ergo videtur q̄ sine ali-
 quo inconuenient̄ possit dici q̄ sacerdos v̄tute clausi
 um ministerialiter absoluat a culpa. ¶ Cetera. Mar. ij.
 cum dominus dixisset. sili dimittit̄ tibi peccata tus-
 statim dixerunt hic blasphemar. sed non credebant blas-
 phemare ob aliud nisi quia peccata dimittit̄ est solius
 dei. non est ergo sacerdotis. ¶ Item Augustinus et
 Gregorius dicunt q̄ in suscitatiōe Lazari mortui sig-
 nificata est resuscitatio peccatoris. sed Lazarus est p̄-
 us a domino viuificatus §. traderet̄ discipulis exol-
 uendus. ergo absolutio sacerdotis. nihil valz anteq̄ ho-
 mo sit viuificatus per gratiam et suscitatus a morte
 culpe. ergo sacerdos non potest super culpam. ¶ Item
 paris potestatis est interius baptizare et a culpa ab-
 soluere mortali. Sed deus non debuit potestatem bav

prizandi inter? coicare ne spes poneret in boie. q̄ pari
 rōe nec prāte absolucōi ab actuali. ¶ Tres nullo mō sit
 remissio culpe nisi p̄ grām. s̄z grāz dare ē potēte infinite
 s̄z ut mōstratū ē p̄cedentibz q̄ rē. ¶ Ad p̄dicatorū in
 17 intelligentiā est notādū q̄ circa hoc ē duplex modus dicē
 di s̄m diuersos dīctores. Aliqui enim dicere voluerūt
 q̄ dupliciter ē loq̄ de clauū prāte. Aut pur opaf in ppo
 sito confitendi. aut in actu confessionis. Si prout ope
 ratar in proposito confitendi. Sic quia illud propo
 situm clauditur in contritione. et in contritione prima
 delectur culpa. sic h̄r clauis q̄dammodo se extendit ad telen
 dū culpā. nō em̄ a culpa pōt iustificari nisi pponat sa
 cerdoti cōfiteri. Si aut loquamur de prāte pur opatur
 in actu absolucōis. sic nō pōt in culpam. p̄ res q̄ digne
 accedens ad absolucōis accedit p̄rit? r̄ suscipit? r̄ ita ē
 et iam culpa remissa. S̄z iste modus dicendi h̄z videat
 pbabilis. tamen h̄z in suspicite fantasā. P̄mū. q̄z bap
 tismus sacramentū nō dicitur opari ante q̄d bap tisma
 alioquin opatū fuisse ab initio. pari rōne nec claus.
 Itē plus pōt vni. q̄d h̄z in re q̄ in solo pposito. si ergo ī
 pposito delect culpam. quomō magis dū exhibet in re ipa.
 Et itē. possibile ē q̄ aliquis ad absolucōem accedat at
 tritus sicut ad bap tisma. quare tūc nō s̄t attritio p̄ri
 tio. cum nō s̄t fictus. Et id est alius modus dicēdi q̄ h̄z
 clauē. r̄ p̄rāte clausi mediator ē dī ad hōies. r̄ hōis ad
 deū. vñ p̄ ipm peccator ascendit ad deū. sic ē sacerdos os
 pctōis sicut loq̄ns p̄ peccatore. Et p̄ ipm descendit ad
 hōies r̄ sic ē sacerdos āgel? dei imo os. eo q̄ ipse sepat p̄
 ctōis a vili. S̄d m̄ q̄ ascendit habere se p̄ modū inferioris
 r̄ supplicantis. s̄m q̄ descendit per modū superioris et iu
 dicantis. S̄d m̄ p̄mū modū p̄ grām imperare. r̄ ad h̄
 dicatōne? s̄m s̄d m̄ modū p̄ ecclesie reconciliare. r̄ in
 bu? signatōez in forma absolucōis p̄mittitur de peccatio
 p̄ modū de peccatiū. r̄ subiungitur absolucō p̄ modū in
 dicatiū. r̄ de peccatio grām imperare. sed absolucō p̄
 supponit em̄. Quō em̄ sacerdos absolueret quēq̄ de quo
 nō plumeret q̄ esset absolutus a deo. Si ergo q̄rat v̄r
 18 prās clauū se extendat ad telen dam culpā. Dm̄ q̄ b̄n
 pōt se extendere p̄ modū rep̄cantis r̄ imperantis. r̄ illud
 signatū est in benedictōe sacerdotū. Numeri. vj. sed per
 modū imperantis nō. Quā q̄ prās sonat per modū actiui
 r̄ imperantis et se. h̄nc ē q̄ potestas clauū p̄ loquēdo
 nō se extendit supra culpā. r̄ extendit s̄c rōnes ad h̄ idu
 cre. ¶ Ad illud q̄d obr̄ de Jobā. dōm q̄ vel illud de re
 19 missioe dī q̄rū ad oñsione vel solū q̄rū ad penam. ¶ Ad
 illud q̄d obr̄ q̄ sacm̄ penitentie est cōtra modū actuali
 20 tatis. dōm q̄ sacm̄ p̄nie accipit. pur p̄phēdit rē in terio
 rem. s̄. tritōez p̄ em̄ modū p̄ que in p̄fectōe p̄nie tria cō
 currūt. s̄. p̄ntio. confessio. r̄ satisfactio. ¶ Ad illud q̄d
 21 obr̄ q̄ vir iustus iperare grām. Dm̄ q̄ verū ē. m̄ nō lar
 gitur. r̄ bene sacerdos pōt ibi grām iperare pctōi. sed
 ipse nō dat eam sed alit. r̄ id soli illi attribuit absolucō
 a culpa. ¶ Ad illud q̄d obr̄ de sacro bap tisma. Dm̄ q̄
 22 bap tismus delect culpā p̄ grām. sed tñ nō est illius cā effi
 cēs sicut supra oñsum est. sed s̄rus diuina. Et bap tism
 mus dī pctā remittere rōne rei interioris quā solus de
 in fūdit. similiter r̄ p̄nie sacm̄. S̄z prās clausi dicit po
 testate creature rōnalis. nec d̄cernit grām sed q̄d exteri
 est. q̄ clausi ē extra in sacerdote. r̄ id nō sic ei attribuit.
 si em̄ sibi attribueret iudicatio. cū hoc nō possit intelli
 gī modū in formā dī. intelligeretur per modū efficiendi.
 ¶ Questio. ii.

¶ An sacrodoz possit aliqd in penā. Et q̄ sic oñdī p

magm̄ in lra. sibi. Ligat q̄z sacerdotes dū satisfactōem
 penitentibz imponūt. solūt aut dū a ea aliqd remittūt.
 q̄ v̄r q̄ aliqd remittūt de pena. ¶ Itē nihil ē in pctōe
 remittendū nisi vel offensa. vel pena. s̄z offensam rem
 itte? nō sacerdos. s̄ si pena solus de? remittit. v̄r q̄ sa
 cerdos a nullo absoluit. falsū q̄ dicit sacerdos dices. ego
 te absoluo. ¶ Itē sicut sacerdos noue legis se h̄z ad sa
 cerdotē veteris. sic sacra no. le. ad sacra ve. le. Sed sacra
 ve. le. exhibent quod illa demonstrabāt et signīficabant.
 q̄ sacerdotes noue legis dāt q̄d illi p̄figurabāt. s̄z illi p̄
 figurabāt in suis actibz remissioez. q̄ v̄r q̄ isti sacerdotel
 eā tribuant. sed nō nisi remissioez culpe aut pene. s̄z nō
 culpe. q̄ pene. ¶ Itē q̄ peccauit pctō occulto r̄ post cō
 terit. ante absolucōez sacerdotis nō apparer ligat? nec
 sibi nec aliq̄ Sibi non. quia videt se habere bonā volun
 tate. Alijs nō. q̄ nō vident in eo nisi bonū. ergo v̄r q̄ n̄
 sit alicuius vilitatis ipm ostendere absolucōem. immo
 q̄ nō ostendat. Contra. ¶ Dico. In remittendis r̄ reti
 nendis culptis id iuris habent euangelici sacerdotes q̄
 olim habebant sub lege legale. S̄z illi nō ostēdebāt ni
 si mundatū. ita q̄ nō mūdabant a culpa. nec absoluebāt
 a pena. ergo similiter et isti. ¶ Itē si remittat penam.
 aut eternā. aut temporale. Eternā nō. istud constat. q̄
 illa inseparabilis ē a culpa. r̄ p̄ter ea est infinita. q̄ nō p̄
 remittit nisi a virtute remittente culpam r̄ a virtute in
 finita. nō ergo a sacerdote. ¶ P̄terea si deus remitteret
 culpam sine pena eterna. ergo aliq̄s esset sine culpa. et
 reus mortis eterne. sed non caret q̄z culpa nisi p̄ chari
 tate. q̄ simul habere charitate r̄ reatū pene eterne. r̄ ita
 simul esset dignus morte eterne et glia. quod ē impossi
 bile. nō ergo remittit culpā sine pena. ergo sacerdos n̄
 remittit penā eternā. ¶ Itē nō remittit penā tempalem
 qm̄ ad illā ligat. r̄ constat q̄ non ligat r̄ soluit respectu
 eiusdem. Si tu dicas q̄ absoluit a pena purgatoria. et
 ligat ex purgatoria siue satisfactōis. ¶ Dico. Pena
 purgatoria ē de alto foro. ergo ab illa non pōt sacerdos
 absoluerē. ¶ Item si q̄s monaf ante p̄fectionem penitē
 tie. punietur in purgatorio. sed nō debet puniri pena a
 q̄ est absolutus. ergo ab illa nunq̄z fuit absolutus. Itē.
 domin? dum remittit culpam remittit penā totaz. nec
 obligat ad penā nisi q̄rūz exigit sua iusticia. ergo si ali
 quis remittit aliqd vltius de illa pena. p̄iudicat diu
 ne iusticie. Sed nullus pōt diuine iusticie p̄iudicare. q̄
 nullus de pena spali ad quā obligatur pctōr p̄t aliq̄d
 remittere. ¶ Itē si possit partē remittere. aut pl? remit
 tit ei qui plus peccauit. aut plus ei q̄ minus. Si plus
 vel tantū ei q̄ minus. ergo videtur q̄ si aliquis parūz
 peccauit. ita em̄ parū debetur ei de pena q̄ totū relinq̄
 ret. ergo p̄ paruo pctō nō est imponenda aliqua pena
 quod est inconueniēs. Si remittit minus. ergo ei qui
 minus dignus est magis remittit. sed hoc est inconue
 niens. q̄ rē. ¶ Item si remittit partem. alius sacerdos
 pōt remittere aliam partem. r̄ sic d̄inceps. r̄ sic totum re
 mitti. quod non competit. v̄r videtur s̄d m̄ for? cōmu
 ne. ¶ Itē dicendū q̄ p̄ter positionem illam quaz ma
 gister ponit in littera. qua aliqui senserunt q̄ absoluit
 a pena eterna quam etiam satis efficaciter improbat
 tres sunt hic modi dicendi. ¶ Unus modus dicendi est.
 q̄ sacerdos absoluit. non a pena. sed a vinculo confes
 sionis ligando ad penam satisfactōis. Et ista posi
 tio videtur trahi ex verbis Dugonis in libro de pote
 24 state ligandi. vbi distinguuntur septem vincula. scilicet
 obduratōis. seruitutis. captiuitatis. eterne damnati

ad ipm remittat. et hi habet auctoritate discernedi. no
 36 senectandi. Per huc modum in aucte sacerdotibz comis
 sa est sententiu qd cu sufficiat sit eis collata pias arbitra
 di inrer peccatoze et deu. qd vtraqz hnt auctoritate. et cuz
 vtraqz sit ordinata ad apiendu celu. vtraqz dicitur claus. et
 sut due claus. tam qd ex bis constat vna plena auctas
 ideo i vno ordine datur. et vnu respiciunt. et sic patet. qd
 sunt plures claus. et patet responsio ad pmu obiectu
 in dnu de ordinis vnitare. Possent tamē dici qd pmo et
 vnica pias essentialis ordini sacerdotali est potestas
 37 cōficiendi. Ad illud qd obf qd sut ad vnu. ddm qd ad
 illud vnu duplex actus necessario reqrit. s. discretio cul
 pe et solutio pene. et in his duobus duplex claus con
 sistit. no qd pene sine vltimū. sed pene immediatuz hnt
 38 discretione. Ad illud qd obf de apone. ddm scdm
 antiquos qd ad eadē serā apiendā in copalibz videm
 duplicē clauē. vna directiua. et dicitur anticlauis. et aliaz q

De clauibus et earū vsu in foro iudiciali.

Est et alius modus ligandi et soluendi. et supra egit
 magister de vsu et potestate clauium in foro peniten
 tiali. qd quidem est per absolutionem et ligandem in foro illo
 hic secundo agit de absolutione et ligatione in foro iudici
 ali. qd quidem est per excommunicationem. et habet hec ps tres

Assignat modum ligandi in foro iudiciali. quare
 et qualiter fiat.

Est alius modus ligandi et soluendi qd per excommunicationem
 gerit. du aliqs fm canonicā disciplinā tertio vo
 cat. ad emendationem manifesti delicti et satisfacc
 re vtilipendēs. snia ecclie a loco ordnis. et sacroz
 cōione. et fidelium pfortio pcedit vt erubescat. et pu
 dore sceleris puerlus peniteat vt sic spūs ei sal
 uus sit. et si pniaz pntens respuerit. negate cō
 munioni admittit. et ecclie recōciliat. hęc autē
 ecclie anathematizatio. hęc penā illis qd digne p
 cellunt infligit. qz gra dei et pteccio illis amplius
 a subtrahit. ac subūpsis relinqt.

vt sit eis libez ruere in interitū
 pcti. In qd etiā maior dyabolo
 seuiedidat pias. Orōnes qd ec
 cleste et bñdictionū ac meritoz
 suffragia eis nequaqs suffraga
 ri putant.

Confirmat modum ligandi au
 toritate sacrescripture. fm illud
 Qd cūqz solueris et.

Scdm hos ligandi et soluendi
 modos quō vtz est qd dicit. Qd
 cūqz solueris sup terrā erit so
 lutū et in celis. et qd cūqz ligauer
 ris sup terrā erit ligatū et in ce
 lis. Aliqñ em onidunt solutos
 vel ligatos qd nō sunt apud deū
 et pena satisfactōis et excoicari
 onis interdū indignos ligat vt

Bar. xvj
 42 qd libertas pec
 candi nō est liber
 tatis. Libez
 garbit. put dici
 tur liberū a cul
 pa. qd nō est li
 bertas cōtialis

apit. et hec dicitur pncipalis claus. Sic in spiritali libe
 tia ē sicut anticlauis qd dirigit iudiciū. et pias soluendi
 pncipalis claus. Ad illud qd qd. penes qd distim
 guatur. ddm qd penes illud ad qd immediate sūt. scz. dis
 39 cernere de culpa. et soluere a pena. nō penes hos actus
 soluere et ligare. Et si tu obijcias qd scientia et opatio nō
 faciūt duas virtutes. ddm qd scia ē duplex. vna p mo
 40 dū pias et pcentie. et hec ē in qualibet pte. et est eis
 essentialis. Alia nō est p modū cuiusdā directionis. si
 cur prudentia. que vt dicit Bern. ē auriga virtutū. et si
 des etiā ē directiua theologiarū. et sic distinguit ab
 his que circa opus consistunt. sic intelligendū ē in ppo
 sito. Et si tu queras a me quare nō sunt tot potestates
 41 quoz sunt vicia a quibus solunt. Dicendum qd ab
 omnibus alijs solunt scdm vnam rationē. et vnu acū
 et modum consumlem. et ideo nō oportet sic multipli
 cari.

partes. In pma assignat hunc modum ligandi quare et q
 liter fiat. In secūda hō aucte sacre scripture confirmat
 ibi. Scdm hos ligandi et soluendi modos. In tertia ad i
 telligētiā illarum auctoritatum. quandā questionē
 querit et determinat scz que sit anime macula vel tenebra
 a qua deus mundat. ibi. Dic queritur que sit illa ma
 cula.

soluunt. et indignos sacris ad
 mittit. et dignos admitti arcet
 Sed intelligendū est hoc i illis
 quoz merita solui vel ligari po
 stulant. Lic em snia sacerdoti
 iudicio dei et toni celestis curie
 approbat et cōfirmat. cū ita ex
 discretōe prodir vt reoz meri
 ta nō ptradicat. Quoscūqz er
 go soluit vel ligant adhibētes
 clauē discretōis reoz meritis.
 soluunt vel ligant in celis. id ē
 apud deū. qz diuino iudicio sa
 cerdotis sententia sic pgressa
 approbat et cōfirmat. Quos q
 fm merita snia ecclie pcellit. le
 dit. et illi foras sunt apud deum.
 Qui aut nō meruit. snia ecclie
 nō ledit nisi ptemnat. Un Ori
 genes. Exi qd a ditare. a fide.
 a charitate. et p h exit de castris
 ecclesie. etiā si epī voce nō abij
 ciat. sicut ecōtra aliqs si recto
 iudicio foras mittit. Sed si nō
 egit vt meref exire. nihil ledit
 Interdū em qd foras mittit in
 tus est. et qd foras ē int. videt re
 tineri. Ecce qlis et qrus ē vsus
 apostolicaz clauū. Jam onisuz
 est ex pte qliter sacerdotes dis
 mittunt peccata vel tenet. et tū

sed accideralis.
 dicitur magis et min
 libez. et tūc ma
 gis ē libez quan
 do meli. se p de
 fendere et minus
 liberum quan
 do mi. se pōt de
 fendere a pecca
 ti dno. Qm igi
 tur merit. orari
 onū ecclie multi
 sustentant et de
 fendūt a culpa
 tūc dicunt libe
 riores ad pctm
 ppetrādū fieri.
 qñ auferunt eis
 suffragia ecclie.
 Tū piz quō illd
 sbuz intelligit.
 Et nota qd mul
 ta sunt incōmor
 da q incurrūt ex
 coicari q notant
 bis s subus. Gra
 tia subtrahitur.
 magis ac magi
 obice rupto. De
 vicio ruit in vi
 cium. suffragia
 perdit. Et sarba
 ne citius veran
 dus trahit ille.
 Quē ligat ex p
 piz anathema
 rizario culpīs.
 Et intelligunt

43
 Saige
 nes sup
 leuicū

quod ad expositionem vel de se electionem. sicut rex diceret
 militem tradere inimico quem non defenderet ab eo. v. e. a. d. e.
 b. h. **S**z intelligendum est h in illis qz merita solui vel
 ligari r. Querit hic. si aliqd sit iniuste excomunicat?
 v. n. h. se debeat p. excoicatio. Et q. sic. v. q. d. in iure
 S. n. a. pastoris
 siue iusta siue in
 iusta tenenda e. et
 timenda. S. z. d.
 mgr die q. illam
 sola sniaz appo/
 bar curia celestis
 q. dat ex meritis
 Jre fouere r. rei
 nere sniam inu/
 sta est p. stare pa/
 trocinu iniusti
 cie. q. talis snia
 vt yr nullo mo
 tenenda e. nec ab
 eo q. excoicaf n.
 ab alijs. Jre q. r.
 quod sit snia exco
 municatioz in/
 iuste lara. **H**.
 d. d. m. q. snia inu
 sta d. ex anio. ex
 ca. ex ordine. Ex
 aio. vt cu serf n
 zelo iusticie sed
 vindicte. Ex ca.
 vt cu no est meri
 tu sufficiens vel
 ceru ppf qd de
 beat excomuni/
 cari iste cui inli
 gis. Ex ordie. vt
 cu p. r. m. i. t. f. o. y.
 do iur. Si g. ta
 lis excoicatio fe
 rat in aliquo. di
 stinguendu e. qz
 aut serf ab h. n. e.
 canonica iurisdictione. aut a no habete. Si ab h. n. e. di
 cedu q. tenenda e. r. timenda. qz no e subditoz discutere sen
 tentias maior. r. si p. r. n. a. t. g. r. a. u. i. t. e. r. p. e. c. c. a. t. e. r. e. p. i. u. n. t. a. t.
 duo cas. v. i. c. z. si snia illa lara e p. appellatoz legitimam
 vel qn p. r. u. n. e. r. i. n. t. o. l. l. e. r. a. b. i. l. e. e. r. r. o. r. e. v. t. s. i. d. i. c. e. r. e. t. e. x. c. o. i. c. a. t. o.
 re. qz credis i deu. In his duobus casibz no q. r. e. n. t. e. s. a. b.
 solutione admittitur ad eoz p. b. a. r. o. n. e. a. l. s. a. u. t. n. o. n. a. d.
 m. i. t. t. u. r. n. i. s. i. b. u. n. i. l. i. t. e. r. p. e. r. a. t. a. b. s. o. l. u. t. o. z. A. b. s. o. l. u. i. t. a. u. t.
 d. n. s. p. a. p. a. i. o. i. b. z. a. d. c. a. u. t. e. l. a. n. s. n. p. p. f. h. q. r. e. p. u. t. e. r. f. u. i. s. s. e. e. x.
 c. o. i. c. a. t. o. s. v. e. l. e. x. c. o. i. c. a. t. o. s. s. z. v. t. o. n. d. a. t. e. c. c. l. i. e. s. n. i. a. m. q. n. t. u.
 cu qz sit iniusta e. e. f. o. r. m. i. d. a. d. a. v. n. t. i. m. e. t. r. e. n. e. t. n. i. s. i. z. i. d. e. r. a.
 r. o. n. e. i. n. i. u. s. t. i. c. i. e. s. z. o. b. r. e. u. e. r. e. n. t. i. a. p. r. a. t. i. s. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. e. N. o. c.
 s. e. n. t. e. n. d. u. e. s. t. i. n. i. u. r. a. s. i. e. x. c. o. i. c. e. t. a. b. h. n. e. i. u. r. i. s. d. i. c. t. o. z. c. a. n. o. n. i.
 e. a. S. i. a. r. a. b. a. l. i. o. e. x. c. o. i. c. e. t. q. n. o. h. z. c. a. n. o. n. i. c. a. i. u. r. i. s. d. i. c. t. o. z.
 r. h. p. r. a. t. u. e. n. o. e. t. e. n. e. d. a. v. t. p. o. t. e. s. t. i. n. t. h. e. r. e. t. i. c. i. v. e. l. s. e. i.
 m. a. r. t. i. c. i. a. p. o. s. t. a. t. e. i. n. t. r. u. s. i. s. u. s. p. e. n. s. i. a. i. u. r. i. s. d. i. c. t. o. z. S. i. a. r. r. a. l. i.
 u. m. c. r. i. m. e. s. i. t. o. c. c. u. l. t. u. t. o. l. e. r. a. d. a. e. r. a. l. i. u. s. n. i. a. s. i. c. r. i. p. t. i. t. o. l. e.
 r. a. t. u. r. a. b. e. c. c. l. e. s. i. a. c. i. **H**. De tenebris r. interiori caligi
 ne satis facile e. intelligere. Vt falsu dicere. qz videmus
 mltos pctores i pctis exites q. valde bn intelligit r. ad
 d. i. c. u. r. r. a. t. a. e. x. p. i. m. i. u. e. s. z. h. Jre d. n. i. t. o. c. u. m. r. u. e. L. u. e. p. y. j.

44

ps. c. l. v. j.

45

46

retinuit sibi ds qndā singularē
 ptatē dimitte dī vel retinē dī qz
 ipse sol' p se debitū eterne mor
 tis soluit r aiām interi' purgat

Querit r determinat ad intel
 ligentiā pdictaz auctatū q sit il
 la macula vel tenebra a q deus
 purgat.

Hic qrit q sit illa macula r q
 sint ille tenebre interiores a qz
 bus ds interi' aiām purgat. cu
 verā pniām imittit. De tene
 bris r interiori caligine sat' fa
 cile e r intelligeret r iudere. Lū
 e qz mortaliter delinqt. r gra
 xritus puat. si q pccat. r natu
 raliū bonoz elisionē patit. vñ r
 intellect' obrundit. r tot' hō i
 terioz obtenebrat. r ita qsi cali
 gine qdā mēs obuoluit. q cali
 go pcti pena e. hāc xō de' pellit
 cū pniāz imittit. p quā pdita bo
 na restituit r viciata reparat. vñ
 ppha. Nebulā sic cinerē spgit.
 Sz q est macula pcti a q aiāz la
 uat. Ecce em qz voluit facere
 homicidiū r patrauit. q patra
 to desinit tā velle qz facere. nō
 dū tñ xē r hūilif penitet. nec cō

filij h' selti prudēiores sūt filijs luc'. Jre cū mltio magis
 sit pctm d. o. d. i. n. a. r. i. u. m. a. f. f. e. c. t. q. s. i. n. t. e. l. l. e. c. t. r. c. o. r. r. u. p. t. i. u. s.
 amons qz luis. r charitatis qz fidei. vñ pōt' e. d. d. m. q.
 pctm sit frig' qz tenebra. R. d. d. z. q. gra mag' d' lux qz
 calor. qm lux i se hz r s. t. u. r. e. i. l. l. u. m. i. n. a. n. d. i. r. i. l. l. u. s. a. n. d. o. m. a.
 g. s. r. m. a. g. i. s. t. r. u. r. e.
 calefaciēdi. r iō
 pl' p. p. l. e. r. i. f. l. u. r.
 qz calor. Et gra
 inqz r lux n. r. t. u.
 respicit intellec
 tū veruēnā affe
 ctū. immo lux vt
 d. r. e. g. r. a. n. o. m. i. a.
 eā vt respicit to
 rā aiām. qm sic e
 forma tot' o. b.
 p. m. i. p. c. u. r. i. n. f. l. u.
 e. n. t. i. a. s. i. u. t. g. n. a. r. i.
 o. n. e. s. c. i. r. c. a. p. r. e. s.
 i. f. e. r. i. o. z. r. v. n. a.
 e. s. t. r. o. a. c. t. u. a. l. i. t. a.
 t. i. a. z. d. i. f. f. u. s. i. o. n. i. s.
 f. m. q. i. n. m. i. t. t. r. o. i.
 c. i. t. a. g. r. e. D. y. o. i. n.
 l. i. d. e. d. i. u. t. n. o. i. b. z.
 r. q. z. b. z. p. p. e. t. i. t. g. r. e.
 q. e. r. a. d. i. t. o. i. m. h. a.
 b. i. t. u. s. g. r. e. i. t. o. z. e. t.
 p. n. c. i. p. i. u. o. i. s. b. o. i.
 o. p. i. s. h. i. c. e. q. d. i.
 l. u. r. r. p. e. t. i. m. d. i. r. e.
 n. e. b. r. a. q. z. t. e. n. e. b. r. a.
 n. o. t. m. p. u. a. r. a. c. r. u. **ps. lxxvj**
 l. u. c. f. m. q. u. e. e. i. n.
 s. e. n. s. u. v. i. s. s. z. e. r. i. a.
 a. l. i. o. s. a. c. t. f. m. q. s.
 e. o. p. a. r. t. u. a. r. i. s. t. a.
 t. e. n. e. b. r. a. n. o. r. e. s. p. i.
 c. i. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m.
 s. z. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. v. e. r.
 e. s. t. i. a. d. c. a. l. o. r. e. a. s.
 f. e. c. t. v. e. l. a. d. o. p. a.
 r. i. o. n. e. e. f. f. e. c. t. **E**t his parē obiecta **X**eni d' q' intellect'
 viger i pctōibz. d. d. q. v. e. z. e. s. m. a. c. t. u. q. e. p. u. r. e. i. p. e. c. u. l. a. t. i.
 o. n. i. s. s. z. n. o. p. u. t. e. r. t. e. d. i. t. a. d. a. f. f. e. c. t. u. v. l. o. p. Uñ alr habuit
 p. p. h. e. n. i. a. b. a. l. a. a. a. l. r. d. a. u. i. d. J. l. l. e. e. i. s. o. l. u. v. i. d. e. b. a. r. i. s. t. e. v. i. d. e. **47**
 b. a. r. r. g. a. u. d. e. b. a. r. r. f. m. h. s. e. i. n. o. p. e. r. e. g. u. l. a. b. a. r. r. s. e. i. p. s. m. d. i. r. i.
 g. e. b. a. t. E. x. e. p. l. u. e. i. n. m. u. s. i. c. o. r. b. o. n. o. c. y. t. h. a. r. e. d. o. a. l. r. e. n. i. n. o.
 u. i. t. p. s. o. n. a. t. i. a. c. y. t. h. a. r. e. d. e. m. u. s. i. c. o. a. l. r. b. o. n. o. c. y. t. h. a. r. e. d. o. r. q. s. i.
 t. u. a. d. h. a. c. o. b. r. u. d. i. f. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. a. i. s. t. e. s. t. e. s. z. n. o. q. s. t. u. a. d. p. m. u. n.
 t. i. a. p. r. e. e. r. e. d. o. t. m. f. i. r. m. i. e. q. q. s. t. u. a. d. v. t. r. u. q. d. **48**
 d. h. **H**. p. 48
 s. a. g. d. i. s. s. i. l. i. t. u. d. o. q. i. n. e. s. t. a. i. e. e. x. p. e. r. t. o. a. i. e. m. a. c. u. l. a. e. Uñ n. a.
 l. e. d. i. c. e. r. e. O. i. s. e. n. i. m. a. c. u. l. a. d. e. f. o. r. m. i. t. a. s. d. f. a. u. t. q. z. a. l. i. q. d. e.
 r. e. m. o. r. u. a. u. t. q. z. a. l. i. q. d. q. d. n. o. d. z. c. i. r. c. a. r. e. p. o. n. i. f. s. i. c. p. z. t. r. u.
 c. a. r. n. a. s. o. e. d. e. f. o. r. m. a. t. s. z. h. n. i. s. m. o. r. p. h. e. a. v. e. l. a. l. i. q. d. t. a. l. e. e. s. t.
 m. a. c. u. l. a. r. s. z. p. e. t. i. m. n. o. c. o. r. r. u. p. t. i. b. o. n. a. n. a. t. u. r. a. l. i. a. q. z. n. i. b. i.
 c. o. r. r. u. p. t. i. e. o. q. d. e. r. e. n. t. i. a. v. l. n. a. t. u. r. a. a. u. t. s. i. c. o. r. r. u. p. t. i. t. n. i.
 b. i. l. p. o. n. i. t. g. n. u. l. l. o. n. o. d. z. d. i. c. i. m. a. c. u. l. a. S. i. t. u. d. i. c. a. s. q. p. o.
 n. i. t. m. a. l. a. h. a. b. i. l. i. t. a. t. e. r. p. n. i. t. a. t. e. a. d. m. a. l. u. r. i. l. l. a. e. m. a. c. u. l. a.
 C. o. r. r. a. i. l. l. a. p. n. i. t. a. s. p. o. t. a. u. f. e. r. r. i. p. o. p. o. s. i. t. a. p. n. i. t. a. t. e. e. r. g. o.
 m. a. c. u. l. a. p. e. c. c. a. t. i. d. e. l. e. r. e. m. a. c. u. l. a. q. d. i. n. c. o. n. u. e. n. i. e. n. s. e. d. i. c. e.
 r. e. J. r. e. p. n. i. t. a. t. e. s. l. i. b. e. r. a. n. t. p. a. s. s. u. e. f. a. c. t. o. z. s. o. l. u. s. a. u. t. d. s. l. v.
 b. e. r. a. t. a. m. a. c. u. l. a. v. t. d. i. l. i. s. a. **H**. d. d. m. q. p. e. c. c. a. t. u. n. o. e. s. t. **49**

aliud q̄ p̄uatio o: dia debiti. ⁊ uoco ordinē debitorū put
cōprehendit n: odū. spēm. ⁊ ordinē. put circa ip̄z p̄siste
p̄cipuerō boni. Ita q̄ deo: ordinatio remanēs i aia ē cul
pa ip̄a ⁊ p̄ctm̄. q̄ ē ex p̄po actuybi d̄z e: o: do iusticie. h
aut̄ d̄z cōsiderari ⁊ fm̄ rōz auerfōis ⁊ fm̄ rōz auerfōis
⁊ rōz uirtutū. Scōm̄ p̄mā rōz cōp̄ctit ei rō p̄uatiois. fm̄
secūdū modū rō infectōis. ⁊ hūgit sibi rē t̄p̄cē. fm̄ ter
ciū modū rō obligatōis. Quātū ad p̄mū d̄r p̄ctm̄ tene

bia ⁊ deformitas. Dm̄ bonū dupl̄ p̄t cōsiderari. s. in se
⁊ sic d̄r lux. ⁊ p̄ oppositū p̄ctm̄ d̄r tenebra. Et in compa
tōne ad vim cognitiuā. ⁊ sic d̄r pulchritudo anie. ⁊ p̄r
oppositū p̄ctm̄ deformitas. Quātū at̄ ad auerfōis sic
dicit macula ⁊ fetor. ⁊ hoc s̄l̄r fm̄ duplicē cōgnitiōē il
lius p̄uatiois cū delectabili terreno. Aut̄ se. ⁊ sic ē ma
cula. Aut̄ ad vim cognitiuā ⁊ sic fetor. ⁊ q̄ntū ad uirtu
tē. sic cōp̄ctit esse uinclm̄ mortis eterne.

H intelligētia h̄ p̄ris sex q̄runf. P̄rio q̄ vtruz
aliq̄s possit vel debeat excōicari. Secundo da
ro q̄ sic. q̄ q̄ d̄s sit excōicad̄. Tercio q̄ a q̄.
Quarto. vtr̄ excōicatio possit iterari. Quinto de cōica
tōe cū excōicatis. Sexto de absolutōe. **¶** Questio. j. g
¶ Aliq̄s possit excōicari oñd̄ p̄mo ante dñi. Ma
thei. viij. si peccauerit i te fr̄ tu. ⁊c. vsq̄ ibi. q̄ si eccle
siā nō audierit. sit tibi sic ethnic⁹ ⁊ publican⁹. Et post
amē dico uob. qd̄ cūq̄ ligauerit̄ sup̄ ter. ⁊c. s̄ ethnici et
publicani extra cōicatos reputatur. q̄ ⁊ tal̄ fr̄. ⁊ h̄ fm̄ iu
dicū eccle. vt d̄r. g. ⁊c. **¶** Itē h̄ p̄bat exēplo apli. q̄ p̄ma
Loz. v. fornicatōre māifestū tradidit sathane. Et. j. ad
Thi. j. ex q̄b̄ ē h̄mene⁹ ⁊ alexader. q̄s tradidit sathane
Et gal. j. si q̄s uob̄ euāgelizauerit p̄ter id qd̄ accepistis
anathema sit. Et. j. ad Loz. v. si q̄s n̄ amar dñm̄ iesū
xpm̄ anathema sit. Si q̄ paul⁹ eccleie administratō: subie
ctos excōicauit. videt̄ illd̄ esse cōueniēs ⁊ licitū. Itē. h̄
ip̄m̄ rōnabilē p̄bat p̄ exēplū i moralib̄. P̄t̄ eis familias
fm̄ rectū ordinē recitūdis filiū inobediētē extra domū
ad t̄p̄s eij̄c̄it vt saltē sic corrigat. q̄ pari rōe ille q̄ p̄t̄ i do
mo d̄i p̄t̄ ⁊ d̄z p̄siles eij̄cere extra domū. S̄z eij̄cere extra
domū ē eij̄cere extra cōicatos. ⁊ h̄ nō ē aliud q̄ excōicare.
g. ⁊c. **¶** Itē videm⁹ i arte medēdi q̄ fm̄ rectū iudiciū
artis mēbz purridū ordiat̄ ad alioz mēbz infectōes
a corpe ē refecādū. s̄ i sp̄ualib̄ at̄tingit mēbz esse putri
da p̄ p̄ctm̄. ⁊ alia mēbz corrupc̄ia. q̄ v̄r q̄ t̄ta recte sint
amputada fm̄ rectū regim̄is ordinē. s̄ h̄ sit p̄ excōicari
onē. g. ⁊c. **¶** Contra excōicatio ē separatio a cōicatore. s̄ cōio
est p̄ charitatē. s̄ extra charitatē nemo p̄t̄ nec d̄z aliq̄e
eij̄cere. q̄ nec excōicare. **¶** Nemo possit auferri charita
tē v̄r. q̄ nemo amittit charitatē inuit⁹. **¶** Itē nemo ē q̄
n̄ sit ex charitate diligēd̄ q̄ d̄iū ē i via. g. ⁊c. **¶** Itē excōica
tio ē separatio a cōione sacroz. s̄ a sacris null⁹ ē sepandus
nec p̄hibēd̄. q̄ null⁹ ē excōicad̄. Maior p̄z. Minor p̄
bat sic. Om̄is fidel̄ aut̄ ē iust⁹ ⁊ san⁹. aut̄ pctō: ⁊ infirm⁹
Si iust⁹. nō ē arced⁹ a sacris. Si pctō: ⁊ infirm⁹. ⁊ in
digēs medicinis sp̄ualib̄. maḡ ē attrahēd̄ q̄ arcedus
g. ⁊c. **¶** Itē excōicatio aut̄ ē morbo: aut̄ medicina. Si mor
bus. q̄ null⁹ ē in fligēda. q̄ om̄i sal⁹ ē desiderada. Si me
dicina. q̄ cū medicina sit om̄ib̄ aptada. ⁊ nō p̄t̄ nisi ei
q̄ vult̄ i eā p̄li. ar. ⁊ sentire. q̄ null⁹ ē excōicad̄ nisi volēs
⁊ q̄libet d̄z velle se excōicari. q̄z vtrūq̄ falsū ē. **¶** Itē in
excōicatioe tradit̄ sathāe ip̄e excōicari. sic p̄z i excōicari
onē ip̄i apli. aut̄ q̄ntū ad aiām. aut̄ q̄ntū ad corp⁹. S̄z
q̄ntū ad corp⁹ nō videm⁹ ad l̄iam. Quātū ad aiām nec
d̄r nec d̄z. q̄ nullo v̄r aliq̄s ē excōicad̄. **¶** Itē ad hoz i
telligētia ē notādū q̄ sic i discipulis duplex ē mod⁹ instru
endi. ⁊ duplex mod⁹ arguēdi. s. ostēsiu⁹. ⁊ p̄ impossibile
⁊ in medicinilib̄ duplex ē modus curandi. s. p̄ medica
menta leniētia. ⁊ p̄ medicamēta asperātia. Luraf̄ enim
aliq̄s p̄ emplastri appōem. aliq̄s p̄ sectōem. Sic i mora
lib̄ duplex modus corrigēdi. Un⁹ p̄ dulces monitō
nes. alter p̄ asp̄as increpatōnes. ⁊ h̄ fm̄ duo genera ho
minū. q̄ qdā sūt tractabiles ⁊ plicabiles. qdā duri ⁊ re
belles. Sic i diuinis ⁊ ecclesiasticis iudicijs i q̄b̄ ē instru

ctio. curatio. ⁊ correptio. duplex repit̄ mod⁹ instruēdi
⁊ corrigēdi. ⁊ etiā curadi. Quēadmodū igit̄ nolētib̄ ac
ceprare rōem ostēsiuā sit argumētario ducēs ad impos
sibile. ⁊ morbis q̄ nō curāt̄ p̄ emplastr̄ appōit̄ vuln⁹
⁊ cauteriū. ⁊ inuitis ⁊ incorrigibilib̄ sit curatō p̄ flagel
lū. sic esse oportet̄ eccleie rectorib̄. ⁊ ideo dñs institutor
⁊ fūdator eccleie. eidē nō tm̄ dedit medicamēta sacroz
ad curādū accēderes. sed etiā gladiū sp̄is qd̄ ē verbum
dei. ⁊ p̄t̄rem amputadi ⁊ resēcadi. ⁊ temporales ⁊ rebel
les. ⁊ tales licet ⁊ debuit̄ esse excōicari. sic ostēsiu⁹ cauēre
dei. ⁊ exēplo apli. ⁊ rōe i p̄simili. **¶** Ad illd̄ qd̄ ob̄r̄ q̄
excōicare ē extra cōionē eij̄cere q̄ ē p̄ charitatē. d̄m̄ q̄o
munito ē triplex. Quēdā sp̄ualis om̄ino. ⁊ bec ē q̄ntū
ad dilectionē interiorē. Quēdā corporalis. ⁊ bec ē q̄ntū
ad exteriorē auerfōem. Quēdā mediom̄is. ⁊ bec ē q̄ntū
ad factōz susceprōz. ⁊ p̄cipue q̄ntū ad factm̄ altaris
Dico ḡ q̄ a p̄ma nullus p̄t̄ nec d̄z excludi q̄ d̄iū ē viator
nec excōicatio d̄r p̄uatiōē illi⁹ cōis. Quātū ad sacrālē
excludit̄ q̄libz q̄ d̄r excōicatus. siue maior: siue minor.
Quātū ad auerfōem exteriorē attrēdit̄ excōicatio ma
ior: in q̄ cōicatio negat̄ fm̄ act⁹ legitimus q̄ attrēdunt̄ i
q̄nq̄. s. in osculo. i colloq̄o. i cōtuitio. i oratorio. in vale
faciēdo. Un̄ p̄s. Os orare. vale. iuita. mēsa. negatur.
Sic igit̄ p̄z q̄ cū triplex sit cōio. vna sp̄ualis. ⁊ alia sa
cramentalis. ⁊ alia corporalis. q̄ fm̄ p̄mā null⁹ excōicatur
fm̄ sacrālē excōicaf̄ ois q̄ d̄r excōicaf̄. fm̄ t̄rtiā excōi
caf̄ ille q̄ maior excōicaf̄oē excōicaf̄ d̄r. q̄ maior ē h̄c
p̄uatio excōmunicatōis. ⁊ sic patet̄ illud p̄mū. **¶** Ad
illud qd̄ ob̄icitur q̄ nullus separad̄us ē a sacramentis
d̄m̄ q̄ imo. quoniā ⁊ si sacramēta sint medicina. tam̄
nō p̄sunt nisi dispositis. Unde sicut bon⁹ medicus fm̄
arēem phibet̄ in firmū a medicinis nō tm̄ a cibis p̄pter
indispōem. sic p̄posito ē intelligēdum. **¶** Utli⁹ enī ē ali
cui medicina subtrahere q̄ dare ⁊ dispositiōem. imo
tali differre medicina est medeabile. **¶** Ad illud quod
ob̄r̄ de excōicatioe. vtr̄ sit morbo: vel medicina. Dicēdū
q̄ sicut sectio de p̄ma sua rōne plaga ē ⁊ doloz facit̄ tm̄
in cōparatōne ad vulnus apostematis ē medicina. sic ip
sa separatio a cōmunionē fidelitū dicit̄ malū ⁊ damnu⁹
⁊ penā. in cōparatōne tamē ad rebellē medicina ē. vt eius
rebellio ⁊ trumacia frāgat̄. Un̄ sic ille q̄ sylogizat̄ p̄ im
possibile ad impossibile d̄ducit̄ nō vt ibi listat̄. s̄ vt rō
deat̄ ad v̄ritatē. sic ecclesia separ̄ ⁊ excōicaf̄ vt redērem
cū humilitate ⁊ cōsulū de trumacia art̄i stringat̄. ⁊ inte
ritus claudat̄. ⁊ sic p̄z q̄ q̄ntis sit medicina q̄ curat̄ n. o. z
bū rebellitōis q̄ null⁹ h̄c medicina d̄z appetere. nec de
bet dari nisi querēt̄ verā medicina non contemnent̄. **¶**
¶ Ad illd̄ qd̄ ob̄r̄ q̄ excōmunicare ē tradere sathāe. di
cēdū q̄ sathāe ē totio: nō tātū aiarū. vt numerā cōp̄m.
Tradere aut̄ totio: ē dupliciter. aut̄ cessando a p̄cepto
one totio: siue exponēdo. aut̄ tubendo totio: vt affli
gar. Excōmunicare ḡ fm̄ p̄ntis ecclesie statū ē sathane
tradere p̄reccionē subtrahēdo ⁊ ei exponēdo. s̄ trahit̄
q̄ suffragia ⁊ sacra p̄ q̄ munimur ⁊ hostis insidias. In
t̄p̄e aut̄ ecclesie p̄mitit̄ q̄ remōes ip̄is apostolis s̄q̄d̄

50
51
52

53
54
55
56
57

quarto

ebatur. et manifestada erat fides per miracula. non tantum ex
ponebatur. imo corporaliter ad mandatum apostolicum vera
bant sicut dicitur. *1. Corinthios. v. 2* in textu et in glo. et illud de
cuit in principio ecclesie fieri ad terrorem. vel propter excel
lentiam apostolorum. nunc autem quibus non ita verentur. in corpore et spi
ritu veraciter exponunt. et pro tanto dicuntur tradidit sathane
et ve excoicari. et sic patent obiecta.

Questio ij b

Pro quo quis debeat excoicari. et quare. videtur per damno vel
per iniuria illata ecclesie. Et sic videtur. si quis enim frangit
vel incidit ecclesiam excoicari. et ipso iure. non autem si alia do
mum frangeret. *1. 2.* Item si quis peccat clericum est excoica
tus ipso iure. et incidit in canonem late sine. Sed non inci
dit si peccat laycum seculari. *1. 3.* si ius recte dicitur. videtur quod
per iniuria etiam sibi illata possit ecclesia excoicare. Item ro
ne videtur. quod gladius vincitque datur ad defensionem. Sed po
testas excoicandi est gladius spiritualis. *1. 4.* pro parte excoican
di potest ecclesia se defendere et damnum et iniuriam. Item
iustum est nunquam puniri in eo in quo peccat. ergo si pec
cat in membris ecclesiam in seculo damnatum et iniuriam. iustum est
perdat et beneficia et suffragia. sed hoc est excoicari. *1. 5.*
1. 6. Contra. excoicatio siue anathematizatio est maledi
ctio. sed *1. Ro. xij. dicitur.* benedicite maledicentibus vos. benedi
cite et nolite maledicere. *1. 7.* maledicentibus vel malefactoribus
non debet ecclesia maledicere. ergo nec eos excoicare. Item
excoicatio est beneficiorum subtractio. sed deus non subtrahit mi
sericordiam et beneficia ab his qui offendunt ipsum. ergo si peccat
tunc est necessitatis viris ut sint misericordes et perfecti. sic
pater celestis qui facit solent oriri super bonos et malos. sicut
dicitur *1. Math. v.* ergo non debet ecclesia hoc subtrahere
propter damnum vel iniuriam aliquam sibi factam. Item in
excoicationibus damnatur homo in spiritualibus. sed in
proportionaliter maius est damnum in spiritualibus quam in tem
poralibus. sed si quis incidit vel fregit ecclesiam. vel per
cussit clericum. vel aliquid tale. non damnificavit nisi in tem
poralibus. *1. 8.* cum non debeat infligi maior pena quam sit dam
num. videtur quod peccator non debet excoicari. Item ec
clesia militans debet imitari triumphantes. sed dicitur in cano
nica iude. quod cum michael altercaretur de corpore moysi non
est ausus iudicium inferre blasphemando. sed dixit. impe
ret tibi dominus. ergo videtur pari ratione quod ecclesia nullum al
tercantem cum ipsa debet excoicare siue anathematizari.

58. *1. 9.* ad predictorum intelligentiam est notandum quod duplex
est excoicatio siue excoicandi modus. Quodam
enim excoicatio est a iure. quedam a iudice. Prima exco
municatio est prescriptiva. secunda est curativa. Prima ex
coicatio et si fieri videatur ad conservandam libertatem ec
clesiasticam. sicut secunda fieri videtur propter emendam. tamen
prima principaliori modo fertur ad canonem culpam. quia magna cul
pa est et multum gravitas quam quis peccat in ecclesia. Similiter
secunda principaliori modo fit ad frangendam contumaciam
et ideo talis forma iuris nulli debet infligi nisi contu
maci. et ideo debet monitio premiti. ut sic de contuma
cia conuincatur. Contumax autem dicitur qui semel et bis
monitus. tercio peremptorie citatus. non comparere. aut si
comparere. non vult stare iuri. vel quam offensam manifesta vel
iustus a iudice non vult emendare. tunc autem comperit hec
medicina. sicut in primo proleumate visum est. Et his pa
rent rationes ad utramque partem. Concedo enim quod per damno
vel iniuria potest excoicationis sententia dicitari a iu
re. sed non principaliter. propter hoc. et similiter per emenda
potest ferri a iudice. sed non principaliter propter hoc. sed
propter contumaciam. Rationes ad primam premissam ostenduntur.
quod excoicatio fertur per damno. Rationes pro ad op

positum ostendunt quod non principaliter per damno sed pro
peccato. unde ecclesia maledicit et subtrahit beneficia ob
meritum illius. non propter damnum suum ob illius cul
pam non propter vindictam. Si enim ille velit redire et non
possit emendare. statim ecclesia parcat. *1. 10.* Ad illud quod
obijciatur quod ecclesia damnificat illum in spiritualibus. Di
cendum quod ecclesia non damnificat sed ille qui peccat et
contumax seipsum damnificat. sed ecclesia ostendit ip
sum damnificatum. ut sic saltem malum suum erubescat et desat
et si quodam modo magis damnificaret. hoc aggravatum da
ni ad utilitatem ipsius finaliter finem intentionem ecclesie or
dinatur. *1. 11.* Ad illud quod obijciatur quod michael non maledixit. di
cendum quod dyabolus est obstinatus in malo et incorrigibilis
et maledictio illata sibi non potest eum nec per se nec per acci
dens ordinare ad benedictionem. et ideo nulla fuit utilitas
in maledicendo dyabolum. sed dum ecclesia maledicit
subditum. facit ei confusionem pro peccato. et quia tali con
fusione potest a peccato respicere. ideo maledicit. ut
post benedicat. ideo ligat ut absoluat. et non est simile de
hac maledictione de illa.

Questio iij i

A quo possit excoicatio fieri. et quomodo habere
clauem ostenditur sic. Soluere et ligare sunt actus clauium
sed excoicare est ligare ut dicit magister in littera. sed cuius est actus
eius et potentia. *1. 12.* Item excoicare est a comunione sa
cramentorum separare. sed eius est a comunione siue a partici
patione separare cuius est administrare. sed solus sacerdos qui
habet claves potest facere corpus et sanguinis administrare. er
go solus potest excoicare. Item Petro data est potestas ligandi
et soluendi in foro iudiciali et penitentiali. quero igitur
quando. et videtur non nisi quando date fuerint ei claves. *1. 13.* non habet
claves non habet potestatem. Item maioris fortis est et potestatis
ligare vinculo excoicantis quam pena satisfactoris. Sed
solus sacerdos potest potestatem imponere et professiones audire
et habet claves. *1. 14.* solus potest excoicare. quod non potest in mi
nus non potest in maius. Contra. iudices delegati habent potestatem
excoicandi. et cum multi eorum claves non habeant. quod non
sunt sacerdotes. *1. 15.* aliquis potest excoicare et non habet claves.
Si tu dicas quod non sua autoritate excoicant. Obijciunt de
archidiacono quod ex suo officio causas audit et desinit
ergo excoicare potest. et tamen non est sacerdos non habet claves.
Si tu dicas quod sicut habet potestatem demandandi in foro penitentiali
Quero quare non sicut habet actum ligandi in foro penitentiali
si potestatem vel consuetudinem. non enim videtur maior ratio in
vno quam in alio. Item electus canonicus et approbatus cer
tium est quod antequam ordinetur in presbiterium non habet claves. et tamen
potest causas audire et excoicare propter auctoritatem. *1. 16.*
Item sacerdos proebialis non habet per iura potestatem excoicandi
nisi per furtum et rapinam et similibus. et stat quod ipse habet claves
et visum clauium. *1. 17.* excoicatio non est a potestate clauium. Item
multitudo tota ut capitulum excoicat. ita quod nullus. sed multi
tudine habere claves ita quod nullus est impossibile cum dicat
propter absolute. *1. 18.* actus excoicandi non est a clauibus. Ju
ris hinc videtur cum multitudo non possit excoicari ita quod nul
lus. quod possit excoicare ita quod nullus. *1. 19.* dicitur quod inter
ipsos iuristas de hac questione est controversia. Quidam di
xerunt quod potestas excoicandi solus est in episcopo. Alii dixerunt
quod non solus est in episcopo sed etiam in archiepiscopis et archidia
conis et abbatibus et aliis prelatibus. Tertii dixerunt quod hoc com
petit hijs et etiam sacerdotibus proebialibus. Sed licet in hac
questione canonum sine differentia. quod tamen theologice est dicere
propter quod tantum scilicet superioris. id est dicitur quod cum in ecclesia aliquis
habeat potestatem hinc est ab ipso christo qui potestatem et ligandi
solus. et precipue ipse petro utraque potestatem. et ligandi

di et solvendi in foro penitentiali et ligandi et solvendi in foro iudiciali. Prima potestas respicit ordinem. secundum prelationem. unde secundum primam potestatem potest absolvere pariter. secundum secundam non potest pariter ligare pariter nec super periorum. Etiam huius ratio est. quia illa est ordinis. huius autem prelationis. s. potestas excoicandi. Prima prelati ligandi et solvendi in foro penitentiali aditum celi agit. et ideo recte dicitur clavis. Secunda per censuras iudicium subditos. coercet. et ideo dicitur gladius. Prima potestas est arbitrandi inter deum et hominem. secunda vero inter hominem et hominem. et ideo prima respicit ordinem. secunda prelationem. Prima potestas quoniam collata est. Petro ut sacerdoti descendit in oes sacerdotes. quibus non oes habeant executionem. Secunda quia collata est. Petro ut prelati descendit in omnes personas ecclesiasticas qui habent prelationem vel iurisdictionem. Unde qui habet iurisdictionem ordinariam in iudicando aliquos. habent potestatem coercendi eos per censuram ecclesiasticam. ut iudicium eorum ininviolabiliter obseruetur. Et quoniam iurisdictionem habent non solum habentes claves. sed etiam non habentes. habent in quibus vel ex iure. vel ex consuetudine. sicut archidiaconi et aliqua capitula. ideo possunt excommunicare. Rursus quia aliqui habent claves qui non habent iurisdictionem in foro iudiciali. ut simplices sacerdotes. ideo non possunt excommunicare nisi per commissioem. vel nisi in casibus determinatis ut in furto et rapinis. Concedo ergo rationes probantes per hanc potestatem non sequitur precise potestatem clavium. Ad illud ergo quod primo obijciatur quod solvere et ligare sunt actus clavium. dominum quod verum est in foro penitentiali. sed in foro iudiciali non sunt clavium. nisi accipiantur potestas clavium secundum plenitudinem secundum quem modum dicitur esse in episcopis. qui quando promouentur a sacerdote in episcopatum non recipiunt novam clavem. sed clavis potestatis in eis ampliat. Ad illud quod obijciatur quod est excommunicare cuius est excommunicatione daretur. dicendum quod non solum est. verum etiam eius qui preest communicari. vel etiam administranti sacramenta. et quoniam tales sunt qui habent iurisdictionem quibus non habeant claves. ideo etc. Ad illud quod dicitur quod data est hanc potestas petro. dicitur potestatem quod simul data est vtrique. quia data est ei potestas clavis in sua plenitudine. vel potestatem dicitur quod non simul. sed potestas clavium promissa fuit. Mat. xvij. et data Job. xx. Accipite spiritum sanctum etc. Preterea vero excoicandi insinuat fuisse data Mat. xvij. ubi postquam dicitur est. si ecclesiam non audiverit etc. Ad id est. Amen dico vobis. quodcumque ligaveritis etc. Ad illud quod obijciatur quod hec est maior virtus. s. excommunicare. dominum quod se habent sicut excedentia et excessiva. et sunt alterius ordinationis. et ideo non sequitur quod qui habet unam partem habet aliam. vtrique tamen concurrunt ad partem plenitudinem. et una sine altera esse potest. Pluribus tamen concedit clavis quod gladius. quia plures habent ordinem sacerdotalem quod prelatonem et ecclesiasticam iurisdictionem. Et si queratur huius duplex est. Una est diffusio boni. que preter clavium est ad recedendum. preter gladium ad compellendum. Alia ratio est vitatio periculi. quod pauci sunt qui sciunt hoc esse percutere. ideo propter periculum. paucorum manibus traditur. Ideo etiam solenne excommunicationem que fit cum candelis prius accensis. et deinde extinctis. et pulsatis campanis. oportet a solis episcopis fieri. licet alie possint ab aliis fieri. Ad illud quod queritur ultimo quare cogregano siue multitudo potest excommunicare. ita quod nullus

et non excoicari. dominum quod peccata multitudinis nulla sunt sed iurisdictione multitudinis non nulla est. Et si tu queras unde hoc est. dominum quod multitudo bene facit ad augmentum potentie in excellentia. unde multitudo potest trahere navem ita quod nullus trahat navem per se. sed multitudo inquit tum bene non facit de se nec impotentia. unde multitudo non trahitur. et si quilibet de multitudine trahat. sic tota multitudo ita quod nullus non sic excoicatur. ad minus secundum novam iura ut iuriste dicunt.

Questio iij k

De excoicatis iterato. et queritur utrum aliquis possit pluries excoicari. Et sic videtur primo. quod habet usus ecclesie vniuersalis quod errare est impossibile ut videtur. Item videtur in alijs penis impositis quod simul et semel plura possunt imponi ieiunia. vigilia. et orationes. et pariter possunt infligi plures excoicationes. Item ut videmus in remedijs quod si iterat apertum. potest enim aliquis etiam et in penis quod multiplicentur penes secundum merita. quod cum excommunicatio et remedium sit et pena. videtur igitur quod sicut etiam potest iterari et multiplicari. quod et excoicationes. Ergo cause possunt iterari iterat apertum. potest enim aliquis incendiarium. fractorem ecclesiarum. percussorem clericorum. et sic de alijs. Item si non possent excoicari excoicati sunt excoicati. et illi qui sunt absque excoicatione possunt excoicari. et excoicari sunt melioris conditionis quam non excoicari. Contra. excoicatus interfectus est gladio spirituali. sed interfectus non potest magis nec minus interferri. ergo nec excoicatus iterat excoicari. Item si excoicatus extra conditionem ecclesie est eiecerit sicut dicit Aplos. i. ad Corinthios. v. quod dicitur hi de his qui foris sunt iudicare. sed posse excoicare est posse iudicare. si non poterit de talibus iudicare. ut sicut nec excoicare. Item excoicatus est beneficijs ecclesiasticis privatus. et excoicatio est privatio. sed privatio non recipitur magis et minus. non enim dicitur unus cecus altero magis. cecus et minus. Item alter altero non est absolutus magis. nec minus. nec idem magis seipso. Item pariter nec excoicatus magis et minus. imo multo foris. Item dominum quod excoicatus bene potest iterat excoicari. vel eiusdem excoicatis iteratione ad suam maiorem confusionem. vel etiam alia propter novam culpam commisionem. et tunc totum iterat excoicatus est causa principales pro quibus excoicatur. Sicut enim iterat culpa ita rationabiliter iterari potest et de ipsa pena. et procedente sunt rationes ad hanc partem. Ad illud quod primo obijciatur de interfectione. dominum quod quoadmodum qui peccat mortaliter mortuus est et interficit seipsum per expulsiorem gratie. et adhuc magis potest peccare. quod quibus non videtur ad bene agendum. adhuc tamen vivit in eo voluntas ad male operandum. et quibus gratia sit expulsa. potest tamen magis a gratia elongari. sic intelligendum est in proposito. quod quibus secundum statum illum nihil proficit ei ecclesiastica sacra et suffragia. potest tamen adhuc magis et magis elongari. Nec est simile de interfectione corporali. in qua prima interfectio reddit impossibile ad vitam. non sic est in proposito. quod adhuc manet appetitudo ad recedendum. Ad illud quod obijciatur quod extra conditionem est. dominum quod quod characterem baptismalem habet in delibibile. quod tunc sit malus. ideo non exit oino ecclesie pretere. et ideo ipsum punire et corrigere magis quam paganos et infideles qui nunquam fuerunt sub prete ecclesie. et de talibus scilicet paganos loquitur apostolus non de malis subditis et excoicatis. nam ipse de eis iudicabat. Ad illud quod obijciatur quod absolutio non recipit iterationem nec intentionem. dominum quod habet falsum est. et habet in eo qui pluribus excoicatis dicitur de causa est excoicatus ab eodem. vel qui est excoicatus a diversis episcopis. qui potest absolvi ab una excoicatione. ita quod non ab alia. quod non est sic pro merito absolutioe sic in gratia in fuisse.

14 **A**d illud quod obijciatur qd puarões nō recipiūt ma-
gis nec minus potest responderi dupliciter. Primo qd
illud ē verū in puris puarōntib. nō in alijs. Nam clau-
dus dicitur magis 7 minus. quia nō totaliter puar vir-
tutē gradiēdi. similiter 7 iniustus magis 7 minus. Vel
posset dici qd si rōne actus vel habitus magis 7 min⁹
non recipiant. tamē ratione causarū. vnde magis ē clō-
gatus a visu qui leſus est in neruo 7 in pupilla 7 in hu-
more cristallino. q̄ qui i altero horum tantū. similiter
intelligendum est in proposito.

Questio v. l
De excomunicacione q̄ntū ad comūnicacionē. 7 que-
ritur. vtrū comūnicans cū excomunicato sit excomuni-
catus. Et qd sic ostenditur. q̄ iura istud dicunt. **H**ic
ratione videtur. qd accedere ad vñū op̄ ostiōrū est rece-
dere a reliquo. s̄ excomunicatus ē extra comūnicatōnē
positus. ergo qui ei comūnicat a comūnicatōne recedit

Item excomunicatio infigitur i penas erubescētie
sed nulla ē erubescētia vbi alijs comūnicant. ergo ad h
q̄ sententia illa sit alicuius valoris necesse est ipso iure
altos arceere ab excomunicatiōe. ergo si censu-
ra ecclesiastica est in excomunicatōne. videtur qd iuste
7 a bīte talis sit excomunicatus. **I**tem aut licet comū-
nicare excomunicato. aut nō. Si sic. ergo tales nō sunt
vitandi. 7 hoc est cōtra illud p̄ma ad Lōm̄. v. Si
quis frater. 7c. 7 post. cū butusmodi nec cibum sumere
Si non licet. ergo per aliquam sententiam alijs arcetur
comūnicare cum isto. 7 non nisi per sententiā excomu-
nicatōnis. ergo qui comūnicant ei incedunt in excomu-
nicatōnis sententiam. ergo sunt excomunicati.

Contra. comūnicans cum infideli siue euz alfo pec-
catore. siue in cibo. siue in potu non incurrit illud vitū
um nisi comūnicet in actu consimili siue crimine. ergo
pari ratione nullus participans cum excomunicato ē
excomunicatus nisi participet in crimine. **I**tem ex-
comunicatio aut est morbus contagiosus. aut nō. Si
sic. ergo qua ratione iste p̄mo excomunicatus inficit
participantem pari vitio. ita 7 alius alium. 7 sic de in-
ceps. ergo si hoc falsum ē 7 contra. iura non ē morbo cō-
tagiosus. q̄ nō videtur qd comūnicās excomunicato sit
excomunicatus. Si tu dicas qd hoc facit institutio nō
contagio. Lōra. institutio ista ab homine ē sicut exco-
municatio sed nullus debet infligere penam nisi p̄ cul-
pa. ergo si nō comūnicat in merito siue in culpa nec in
pena. ergo institutio illa que facit comūnicari in pena
siue culpa ē iniusta. **I**tem filius comūnicās patri
aut ē excomunicatus. aut non. Si sic. ergo debet vitare
patrem. Sed si pater non pōt vitari sine suo detrimen-
to. q̄ fili⁹ pōt vitare in q̄ratē p̄ris. qd ē p̄ra ius diuinum.
Si aut nō ē excomunicat⁹. q̄ licet alicui ex familiarita-
te comūnicare cū excomunicato. S̄ laudabilior ē soci-
etas 7 amicitia 7 charitas. ergo vtr̄ partē qd ex sociali
amore vel aliq̄ tali licet excomunicato comūnicare. 7
ita nō videt̄ comūnicans excomunicato esse excomunicat⁹.

Item excomunicatio omnis siue maior siue minor: sepa-
rat a sacramentis. S̄ nullus separāndus ē a sacra-
mentis. nisi p̄ culpa mortali. q̄ omnis cōicās excomunicato pec-
cat mortaliter. Sed si hoc verū ē. cū ista medicina sit o-
casio multoz periculoz. videt̄ tūc qd nō sit medicina s̄
morbus. 7 qd cūqz infert eā cū ponat multos i graui
periculo qd grauius peccet. **R**es. ddm. qd sicut factum

75 est duplex est excomunicatio. s̄ minor 7 maior. **M**ior
tantū separāt a sacramentis. **M**ator vero non tm̄ a sacra-
mentis separāt. s̄ etiā ab actibz legitimis cū alijs per-

sonis. 7 ideo excomunicatio minor ē morbo respiciēs p̄sonā
absolute. excomunicatio s̄o maior ē morbo respiciēs p̄-
sonā vtr̄ ē ps cōicās 7 separās a comūnicatōe. hec aut le-
pario cū sit relatio eq̄perantē. locū nō haberet nisi alijs
separantur ab eo. ergo ad h̄ qd ista excomunicatio sit efficax.
statuit ius vtr̄ alijs cū vitet. Et quia boīes vtr̄ in pluribz
magis timēt penā q̄ culpā. in firmitatē sentētie adiun-
xit penā consilem. s̄ minor ē. vñ nō separāt a comūnicatō-
ne fidelitū s̄ sacroz. Et hoc totū dicitur rō recta esse. que
nienter factū 7 statutū. s̄ qm̄ piculū est om̄s a comūni-
catōne (vtr̄ potē qd necessitate vel ignorātia comūnicant)
p̄hibere. ideo debuerūt tales p̄sone excepti. vnde qd comū-
nicat necessitate licet filij 7 filie q̄dū sūt sub manu
parentū. sicut vxor. sicut fuit 7 seruicēs. 7 ancille. sicut
peregrini 7 paupes. dū vnde sustententur nō habent. in-
talibus ius sententiam relaxat. Similiter qd comūnicat
ex vtilitate vtr̄ cōuertatur p̄cōra: a via sua mala. cū scdm̄
legē charitatis ambulēt nō arcetur. Similiter qd comū-
nicant ex ignorātia. excomunicati nō sūt. p̄ eo qd talig/
norātia facit excusar. Dicit aut̄ hic ignorare q̄dū boī
mo nescit. vel per denūciatōnē. vel per famā. vñ nō
debet sibi quis de facili p̄sentitā facere qd de quolibet p̄-
sumēdū est bonū nisi p̄betur p̄trariū. 7 hec cōmūnicatō
hoc versu p̄trinetur. **C**itile lex humiles res ignorata nō
In quo rāgitur h̄ triplex causa. 7 necessitas comp̄hēdit
tria mēbra his p̄sonis exceptis. 7 sic comūnicatōes sine
aliqua h̄az p̄ditionū interuentium excomūnicatis.
scdm̄ regulam iuris excomūnicati sunt minor: excomu-
nicatōne. 7 hoc quidē rationale ē vtr̄ vñ est. Et ex
his parent obiecta. **D**ē enī obijciatur de alijs peccatis.
7 de p̄ragione 7 de filio. in om̄ibus patet responsio. qd
hoc facit institutio. 7 ratio institutionis dicta est. 7 cōt-
uenientia exceptōis. 7 quare maior: transit 7 minor: nō
Et ideo regula ē qd excomunicatio non transit in tertiam p̄-
sonam. Patet etiā qd comūnicās non comūnicat in cul-
pa. sed qd nō adhibet debitā reuerentiā sententiē. hinc in-
stūm ē qd reponit penā. **A**d illud qd obijci qd ista est pe-
na tm̄ mortaliter peccatū. **D**dm̄ qd s̄m̄ aliquos conclu-
sio p̄cedit. Dicit enī qd p̄ter casus exceptos mortalitē
peccat. qd facit p̄ ecclesie mandatū. 7 scienter videt̄ con-
tēnere sententiā ecclesie. Sed qd valde dūz videt̄ illd̄ di-
cere 7 maximū piculum esset om̄s comūnicatōes excomū-
nari. vtr̄ declinem⁹ piculū vtr̄iqz. sine p̄iudicio hic distin-
guendū videtur. Dicere enī qd tm̄ sit p̄c̄m̄ veniale non
videt̄ duentens. cū comūnicat paruum vim faciāt ho-
mines i p̄c̄is venialibz. Dicere itēz qd pio quolibz ver-
bo humanitatis qd amicus amico dicit peccet mortali-
ter dūz videt̄. Et ideo ddm̄ qd qd comūnicat sc̄tēter. aut
comūnicat i actu exteriori: i p̄emptū sine late. 7 tūc pec-
cat mortaliter. Aut nō comūnicat i p̄emptum. sed ra-
men rationabiliter videt̄ potest qd sententia veniat in
p̄emptum. ad huc credendum est cum mortaliter pec-
care. Aut p̄babiliter credit qd ex h̄ nūqz sententiā p̄tenti-
nerur. 7 ip̄e cū timore h̄ fac. 7 ex qdā affabilitate vel so-
cierate aliqua h̄ba p̄ter necessitatē dicit vel alio modo i
casibz nō exceptis comūnicat. tūc credendū ē circa tales
sententias reperari. Unde si quis q̄rat vtr̄ hō debeat magis
dimittere se interfici q̄ aliquod verbū dicere. dico qd si
ex h̄ i p̄ceptū veniret iniā. deberet vtr̄iqz. S̄ qd iudicial-
ret istū male facere. cū pot⁹ debeat de furto cōcedere q̄
fame perire. Si qd dicit qd peccat mortaliter. intelligit̄
dum est quando p̄emptus interuenit. 7 qd vtr̄ po. est
frequentari sine p̄emptu. ideo sanum consiliū ē vñ
cūqz vtr̄ se a talibus elonget p̄cipit vitandum pericu-

lum. sicut dicit Augustinus q̄ faciendum est de iura-
mento. **A**d illud quod obiicitur q̄ nō priuantur sa-
cramentis nisi mortaliter peccantes. dicendum q̄ hoc
factum est propter terrorem. ne forte per assuetudines
et periculum contemptus incideret.

Questio vj m

De absolutione. et q̄rit vtrū aliq̄s possit absolui inui-
tus. Et q̄ sic videt. q̄ pater carnalis multa bona p̄stat
filio inuito. ergo pari rōne imo multo fortiori (cū maḡ
pius debeat esse) vtrūq̄ pater spiritualis possit soluere sub-
ditum ip̄o inuito. **P**reter p̄ior debet esse ad miserendus
q̄ ad condēnandū. sed aliquis de iure potest excommuni-
care inuitū. ergo multo magis absolue. **I**tem exco-
municatio est pena inflicta exterius p̄pter emendatio-
nem. ergo si peccator nō emendat sed deterior efficitur.
cum cessante causa cesset et effectus. videtur q̄ possit et de-
beat talis etiam nolēs absolui. **S**ed contra. nullus po-
test nec debet absolue aliquē inuitū in foro penitentiā
li. ergo pari ratione nec in foro iudiciali. **P**reter dictū
est. Petro quodcūq̄ ligaueris sup̄ terram erit ligatum
et in celis. ergo conformari debet ligatio que fit in terris
ei ligationi que fit in celis et conuerso. alioquin nō fit
vtrū debet. sed in celis nullus absoluit inuitus. ergo nec
in terris debet. **I**tem manente causa manere debet et
effectus. sed causa p̄pter quā infligitur excommunicatio
est rebellio et contumacia. sed q̄diu nō vult absolui est
rebellis et contumax. ergo inuitus nō debet absolui. **I**u-
ra hoc queritur quis sit modus fm̄ quē debet absolui.

78 **R**es. dōm q̄ est loqui de potentia absoluendi et exco-
municandi. put potest in hoc actus vel de iure vel de fa-
cto. differt enim facere et iuste facere. Si loquamur de
facto. si episcopus excommunicat nō contumacē p̄pter
missio iuris ordine. in facie ecclesie excommunicat. est. q̄-
uis iniuste lata sit sententia. et tenetur eā sustinere. alio-
quin ex hoc ip̄o contemptu efficitur dignus excommu-
nicari et ligatur apud deum. De iure autē est excommuni-
catus quando scdm̄ iuris dictamen ab eo qui habet iu-
risdictionē canonicam fertur sententia in contumacem
et hec ligat apud deum. Similiter intelligendum in ab-
solutione q̄ potest aliquis absolui de iure vel de facto.
De iure nullus excommunicatus absolui potest nisi ces-
set a contumacia. De facto absolui potest scdm̄ volun-
tatem prelati. in cuius potestate fuit sententiā ferre et
reuocare. Unde si talis absoluitur. nec peccat nec ē ex-
communicatus qui ei comunicat. et hoc dico siue qui ab-
soluitur sit ligatus iusta sententiā siue iniuste. et hoc ma-
xime verum est de dōm̄o papa. **C**eruntamē sicut ratio-
nes probant talis absolui nō debet si iuste excommuni-
catus est. nec de iure absolui potest. Si autem excommuni-
catus fuisset iniuste. posset eum prelati absolue etiam
inuitum. nō propter sui meritum. sed ad reuocan-

79 dum errorem proprium. **A**d illud quod primo obi-
citur q̄ pater corporalis beneficia prestat inuito filio.
dicendum q̄ nō est simile. quia illa sunt beneficia tem-
poralia que prestantur contra voluntatē. et in quibus
nō cōsideratur equitas ex parte suscipientis. nō sic au-
tem est hic. Et p̄terea talia beneficia p̄sunt inuitis.
sed beneficium absolutionis nullo inuito prodest. im-
mo obest. Unde sicut fastidiosus nō est ingerendus ci-
bus corporalis. quia obest et istum p̄iiciunt. vel si su-
scipiunt magis grauantur. sic in proposito est intelli-
gendum. **A**d illud quod obiicitur q̄ potest excommu-
nicare inuitus. dicendū q̄ excommunicatio est correptio
de contumacia. et ideo vtilis est talis contumaci et nō

lenti. **C**ontra absolutio est vtilis redeunti nō in contri-
macia existenti. et ideo talem excommunicatum absolue-
re potius est prestare iram q̄ misericordiam. sicut facit
ille qui dimittit iniuriam inultam. Unde sic melius ē
q̄ sathane tradatur corpus q̄ spiritus. sicut melius ē
isti q̄ permaneat i vinculo q̄ q̄ detur et beneficium cū
contemptu. **A**d illud quod obiicitur q̄ inflicta ē ad
emendationem. dicendum q̄ nō tm̄ ad emendationem
immo etiam ad instructionem aliorum. vt alij discant
nō contradicere et rebellare sicut Darhan et Abyron. et
ideo ne alij sumant exemplum malum debet in talibus
excommunicatio continuari. vt alijs p̄sint ad vitandū
casum. **C**eruntamē quia nescitur vtrum deus det ei spi-
ritum bonum q̄diu viuat. ideo semper expectanda ē cō-
uersio eius. et ideo nō est ante absolueendus quantumcū-
q̄ in corrigibilis videtur. **N**emo enim est omnino in-
corrigibilis per priuationem q̄diu viuat. est. et ideo ex-
communicatio medicina est. **A**d illud quod querit
q̄liter debeat fieri. dōm̄ q̄ excommunicatio ex triplici cā p̄t ē
inflicta. scz q̄dam p̄pter contumaciā pure. quedam p̄pter
offensam manifestam. quedam p̄pter offensam
occultam. vt quando aliquis incidit in canonē ex pec-
cato aliquo quod nō est publicus. **P**rimus debet absol-
ui accepto ab eo sacro q̄ stabit mādaris ecclesie. et illi dō
mādari q̄ pareat iuri. et si q̄d aliud in sn̄ia excommunicatiōis
iuste lata trinetur. vt p̄tore quando cōdenatur in expen-
sis. Si autem est excommunicatus p̄pter offensam ma-
nifestam per sententiā vel facti euentiam. tunc ante
absolutionem debet prestare emendam. Si autem p̄-
pter occultam. tunc sufficit ad relaxandam sententiā
q̄ sufficiens cautio prebeatur parendi mādarō. **A**d
illud quod queritur a quo quis potest absolui. dicen-
dum q̄ de minori excommunicatiōe absolui potest a quo-
libet habente potestatem tunc absoluendi a peccato.
Unde duo excommunicati minori excommunicatiōe inui-
cem se absolue re possunt. **P**ro regula autem habendū
est q̄ de omni excommunicatiōe lata a iure siue maiore si-
ue minore potest quis absolui a proprio episcopo siue
a sacerdote. exceptis sex casibus i quibus sibi referauit
iuris conditor potestatem. **P**rimus si verberat clericū
in quo casu nō potest absolui nisi a dōm̄o papa vel eius
legato. vii. casibus exceptis. **S**ecundus casus est de
illo qui incendit ecclesiam et denunciatus est ab episco-
po. **T**ertius casus est de illo qui frangit ecclesiam et de-
nunciatus est. **Q**uartus casus est de eo qui scienter et
sponre participat cum excommunicatis a papa. et reci-
pit eos in officijs maxime quādo nominati expr̄mū-
tur. **Q**uintus est de illo qui comunicat excommunicato in cri-
mine. tunc enim debet absolui ab eo qui excommunicat
vit etiam si nō sit eius subditus. **S**ed si difficile est ei acce-
dere ad ipsum. prestata viatoria cautione q̄ parebit ei
mandato. potest absolui ab episcopo vel a sacerdote p̄-
prio. **A** primo autem casu excipiuntur. vii. casus. **P**ri-
mus est si sit in articulo mortis. **S**ecundus est si fuit offi-
arius potentis. et percussit nō ex odio vel proposito.
Tertius si percussit clericum sit mulier. **Q**uartus si
regularis regularem. **Q**uintus si sit seruus et nō graui-
ter lesit. et dominus eius damnificaretur de eius absen-
tia. et ipse dominus est sine culpa. **S**extus si sit pauper
Septimus sit impubes vel senex vel validudinarius.
Octauus si habet inimicitias capitales. **D**e excommu-
nicatiōe vero illata a iudice nullus potest absolui nisi
si ab ip̄o vel eius iugto. excepto solo articulo mortis.

Distinctio xix de p[ro]fessione sacrali in cōpatione ad suscipientes.

Distinctio ostendit que sint claves aplice. rē. Sup[er] def[er]mavit mgr claviū vsū r subam. Dic[er]t[ur] minar quando isti claves r quibus dantur. Et habet hec ps duas. In prima ostendit q[ue] clavis scientie non datur igno[ra]ntib[us] r inscijs. In secūda q[ue] vtz potestas ligādi r soluēdi comperat malis. ibi. Lunq[ue] iā

Determinat q[ui] iste claves r qb[us] dant[ur] o[mn]idēs q[ue] clavis scie nō dat igno[ra]ntib[us] r inscijs.

DI-XIX.

Distinctio ostensuz est q[ue] claves aplice. r q[ue] ear[um] vsus. sup[er] est iue[re] ligare q[ui] iste claves dent[ur] r qb[us]. Dant[ur] hec claves p[ro] mysteriū epi alicui in p[ro]motōe sacerdotij. Lū enī recipit ordinē sacerdotale. s[ed] r has claves recipit. Sz nō v[er]o q[ui] oēs vs[us] soli sacerdotēs has claves habeāt. q[ui] pleriq[ue] a[n]i sacra[ti]o[n]is ordinatōz sciam discernēdi h[ab]ēt. p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] cōsecratōz ea carēt.

Ex nō oīs sacerdos aliter claves h[ab]et sciaz discernēdi

Sane dici p[otes]t q[ue] alterā claviū istaz. i. sciam discernēdi nō h[ab]ēt oēs sacerdotes v[er]o dolēdū ē atq[ue] lugēdū. Ad h[oc] enī lz in discreti atq[ue] scie q[ue] eminere d[omi]n[us] exortēs sacerdotij gradū recipē p[ro]sumit. vita et scia eo indigni q[ui] nec a[n]i sacerdotiū nec p[ro] sciam h[ab]ēt discernēdi q[ue] ligādi sint vel soluēdi. Iōq[ue] illā clauē in p[ro]secratōe nō recipiūt. q[ui] sp[iritu] scia carēt. Qui v[er]o a[n]i sacerdotiū scia discernēdi p[ro]diti sūt. lz habeāt discretōz n[on] t[ame]n in eis ē clavis. q[ui] nō valent ea claudere v[er]o ap[er]ire. Iōq[ue] cū p[ro]mouent[ur] in sacerdotes. clauē discretōis recte dicūt accipe. q[ui] r a[n]i hita discretio auge[re] r fit in eis clavis. vt ea iā valeant v[er]o ad claudendū vel ap[er]iendū.

Quen[im] v[er]o p[ro]p[ter] ligādi r soluēdi cōpetat malis. Et ponit opinionē falsam q[ue] claves illis solis p[ro]cesser[unt] sicut q[ui] h[ab]ēt doctrinā r vitā ap[osto]loz fuāt.

Lūq[ue] iā p[ro]st[er] nō oēs sacerdotes illas duas claves h[ab]e[re]. q[ui] scia discernēdi pleriq[ue] carēt. d[icitu]r alia. i. potētia ligādi r soluēdi q[ue] v[er]o oēs sacerdotes eā habeāt. Quidā ei h[ab]ēt p[ro]t[er]e putāt illis solis eē p[ro]cessaz q[ue] doctrinā s[ed] r vitā ap[osto]loz fuāt. Illas enī claves p[ro]misit d[omi]n[us] p[etro] r imitatorib[us] ei[us] t[ame]n vt aiunt. Qui etiaz auct[orit]atib[us] v[er]unt in munimētū sue

Aug. i li. de baptis mo. Exod. xxvii.

opiniōis. Hoc ei dicūt Aug. sensisse vbi sup[er] ait. Remissionē p[ro]ctōz vel p[ro] seip[s]m facit de[us]. vel p[ro] cōlūbe mēbra. Dic[er]t[ur] etiā idē p[ro]ctā dimitti vel teneri a sanctis. Idē sup[er] exodū vbi de lamia aurea legi[er]t. Erat at[que] lamia aurea sp[iritu] in frōte sacerdotij. h[ic] inq[ui]t significat fiducia bone vite. quā q[ui] de p[ro]fectoz nō significatiōe s[ed] x[rist]itate sacerdos h[ic] sol[us] p[otes]t auferre

Greg. in tractatu euāgelio rum.

p[ro]ctā. Itē Greg. Illi soli h[ab]ēt i hac carne positi potestātē ligādi r soluēdi sic s[an]cti apli. q[ui] illoz exēpla s[an]cti cū doctrina tenēt. Itē ex dict[is] Orige. Hec p[ro]ctās soli petro p[ro]cessa ē r imitatorib[us] petri. Itā q[ui]cunq[ue] veltigia petri imitāt. h[ab]ēt recte ligādi r soluēdi

constet non omnes rē. Et hec secunda pars habet tres. In prima ponit r innuit opinionem falsam. imo dei/ sim. q[ue] claves in illis solis sunt qui habent doctrinā et vitā ap[osto]loz seruant. In secūda ponit opinionem verā q[ue] sint in quolibet sacerdote. r rīdet false. r innuit eam ibi. Alijs autē videt quod r mihi placet. In tertia v[er]o ipsam defendit a q[ui]buldā q[ui] vident ipsam ostendere falsam. ibi. Premisse v[er]o sententie qua dicitur. rē.

prātē. h[ic]is alijsq[ue] testimonijs inuitunt q[ui] asserūt prātē ligādi r soluēdi illis solis p[ro]cessaz sacerdotib[us] q[ui] vita r doctrina pollent sicut ap[osto]li.

Ponit opinionē verā q[ue] claves sint in q[ui]lib[et] sacerdote. et rīdet opinionem false.

Alijs at[que] v[er]o q[ui] r mihi placere fateor. cūct[us] sacerdotib[us] h[ab]ēt clauē dari scz ligādi r soluēdi. s[ed] nō eā recte r digne h[ab]ēt nisi q[ui] vitā r doctrinā aplicā fuāt. Hec p[ro]misit auct[orit]es malos sacerdotes h[ab]ēt p[ro]t[er]ez negant h[ic]. s[ed] illos solos digne ac recte h[ab]ēt p[ro]t[er]e v[er]o significāt. q[ui] p[ro]diti sūt vita r doctrina aplica. q[ui] soli ip[s]o[rum] ap[osto]loz imitatores digne recteq[ue] p[otes]t ligare r soluere. Et p[ro] d[omi]n[us] tātū vel p[ro]ctōs i q[ui] b[us] hitat sp[iritu] scis digne r recte fit remissio v[er]o p[ro]ctōz fit t[ame]n r pillos q[ui] s[an]cti nō sūt. s[ed] nō digne vel recte. Dat ei d[omi]n[us] b[en]edictōz digne p[otes]cēt[ur] etiā p[ro] indignū mini

Ex officis sacerdotēs habeāt potestātē ligādi r soluēdi. Abat. xij.

stru[er]e. Sz v[er]o h[ab]ēt p[ro]t[er]e h[ab]eant oēs sacerdotes. h[ic]ie ro. testat sup[er] illū locū euangelij. vbi d[omi]n[us] dixit petro. Tibi dabo claves regni celoz rē. lz hit inq[ui]t eādē alij iudiciariā p[ro]t[er]e apli. h[ic] et oīs ecclesia in epis et p[ro]byteris. Sz iō petr[us] eā specialit[er] accepit. vt oēs intelligāt q[ue] q[ui]cunq[ue] ab vnitatē fidei et societate ecclesie se sepauerit. nec a p[ro]ctis solui n[on] ce lū p[otes]t ingredi. Itē q[ue] sacerdos etiā si mal[us] sit g[ra]m t[ame]n trāsfundit p[ro] sue dignitat[is] officio Aug[ustinus]. o[mn]idit dicēs. Dicitū ē a d[omi]n[us] i numer[us] ad moysen et aarō sacerdotes. vos ponite nomē meū sup[er] filios israhel. ego d[omi]n[us] b[en]edica eos. vt g[ra]m traditio p[ro]misit riu ordinari trāsfundat hoib[us]. nec volūtas sacerdotū obesse vel p[otes]se possit. s[ed] meritū b[en]edictōz p[otes]cent[ur]. Quanta aut[em] sit dignitas sacerdotalis officij et ordis h[ic] aduertam.

Itū. vi. Ex etiaz p[ro] indignos trāsfundit g[ra] dignis Aug. i li. q[ui]

Dicitū ē d[omi]n[us] q[ui]ssimo caypha in cetera. Hoc aut[em] a semetip[s]o nō dixit. sed cuz esset pontifex an ni illius prophetauit. per quod ostenditur spiritum gratiaruz non personam sequi digni vel indigni. sed ordinem traditiōnis. vt q[ui]s aliquis boni meriti sit. non tamen possit benedicere nisi fuerit ordinatus. vt officij ministerium exhibeat. s[ed] autem est effectuz tribuere benedictionis. h[ic]inc euidenter ostenditur ordo non priuari

a. Sz cū cēt p[ro]ctōz no. tifer anni illius ut r verēs. Cū dicere falsuz testamenti q[ui] sic p[ro] ex t[er]ru p[ro]firmat. ipe dixit a[n]i in Job. xj. r[ati]ficādi ip[s]m. g[ra] peccauit dicēdo nō p[ro]phetauit. Itē tā ipe q[ui] in dei intellexerūt de salute corp[or]ali p[ro]ctās e[st] aut illud fuisse falsū. rē. d[omi]n[us]. q[ui] in p[ro]p[ter]at[ur] one illa duo ē cōsiderare. s[ed] v[er]o cogitatiois in

Ad intelligentiam huius prae in qua minister et fuit
nar quibus dantur claves. et quomodo. tria queruntur.
Primo queritur quibus dantur claves. Secundo
queritur quomodo. Tertio super quos vel in quos ministri
per claves possunt. Circa primum queruntur duo. Primum quomodo
ritur. videlicet claves dantur sacerdoti legali. an soli sacer
doti euangelico. Secundo. videlicet in praeteritum clauum communicet
bonus minister cum malo ministro.

Questio

Utrum sacerdos legalis habuerit claves. Et sic videtur
quod sicut legis periti instituti fuerunt ad populum docendum
ita sacerdotes ad sanctificandum. sicut patet per totum leui
ticum. et in exodo. sed legis periti in veteri testamento acceperunt
clauem scientie ad peragendum suum officium. et per rationem
sacerdotes legales ad suum. Minor patet per hoc quod dicitur
Luce. xi. et vobis legis peritis. unde tulistis clauem scientie
et cetera. Item clausus est sequela ordinis sacerdotalis. sic
melius iam patet. sed sacerdos legalis habuit ordinem
et potestatem suam quod patet Debe. v. nec quisquam sibi sumat
honorum. sed quod vocatus a deo tanquam aaron. qui cum habuit prin
cipale. videtur quod etiam habuit annexum. Item clausus est
auctoritas discernendi et ligandi et soluendi faciendo reco
nciliationem peccatorum cum ecclesia. sed hoc christus fuit i sa
cerdote summo in veteri testamento. quia ad ipsum pertinebat lepro
sum iudicare et expiare. sicut dicitur Leuit. xii. qui habuit cla
uem. Si tu dicas quod illa erat potestas carnalis. sicut expia
tio et ipsa lepra. Contra. a lepra non potuit mundare corpus
liter. ergo si expiabat aliquo modo per aspersiones. sicut
ibi ponitur. ergo expiatio illa erat spiritualis. Contra.
tra. clausus sacerdotales sunt ad aperendum regnum celorum.
sed regnum celorum non fuit apertum ante mortem christi. ergo clausus ante
mortem christi fabricate non fuerunt. ergo nec aliquis eas
potuit habere. Item per claves istas spirituales reconciliatur
quod deus soluitur et ligatur. Sed reconciliatio fieri non po
tuit nisi per mediatorem. mediator autem vnus tantum est. scilicet
christus deus. ergo ante aduentum ipsius haberi non potu
erunt. Item lex moysi carnalis dicitur ab apostolo et lex occu
pitanda. sed ista potestas est spiritualis. et ad iustificandum vel ad
punitendum in vita. ergo talis potestas clauum non modo
legi illi continebatur. Item. dominus quod aliqui doctores dicere
voluerunt quod potestas clauum fuit in lege moysi. et est in lege gratie
sed differenter. Quia ibi fuit imperfecta et semiplena. habuit
perfecte. Ut sicut illa fuit imperfecta lex. et hec perfecta. et hec
addit supra illam. sic clausus ad clausus. Et sicut penitentia
inchoauit in veteri testamento. et fuit ibi. ita et clausus secundum
ius arbitrium consumatur penitentia. Et habetur ostende
re per hoc quod sacerdotibus consumsum fuit ut peccantibus per
ignorantiam sacerdos imponeret penam iuxta mensu
ram delicti. sicut dicitur Leuit. v. et illud fuit quoddam liga
re ad penam. non tamen perfectam habuit potestatem. quod non po
terat soluere remittendo partem poene. et hoc quidem ha
bent a christi passione clausus in nouo. et per hoc respondet
fieri illos ad obiecta vtriusque potestatis. ut patet inueniri.
Alia opinio est ut credo probabilius quod potestas clauum
proprie est sacerdotis euangelici. nec in lege veteri fuit incho
ata. sed magis figurata. et illud apparet clarius si respici
atur ipse essentia. origo et finis. Clausus enim potestatis spua
lis est. que est aliquid daturum a deo in sigillatione. quod sigillat ca
ractere sacerdotali. et quomodo lex illa non spiritualis sed carnalis
dicitur. ideo non continebatur ei sed noue que est lex spiritus. Si
multum per hoc si respiciatur clausus origo. Luz enim triplex
sit clausus. videlicet in praeteritum. visus est. et auctoritatis excellentie
et ministerij. clausus ministerij descendit a clausu auctoris
mediate clausu excellentie. quomodo et si de se delectam. et

sacerdos aliquam poene poenam. christus tamen fuit qui soluit debita
in passione sua. soluit in qua debita ad eum. et tantum supra
habuit quod ministeris coequeat ut soluetur a poena. Sicut
per si respiciat finis. quomodo clausus ad aperendum est per reco
nciliationem. et quomodo in reconciliatione illa mediator est deus qui tenet
locum dei. et sic potuit et debuit dari clausus. et hoc dicitur factum
deus. ut nos diuitiaris sue tribueret et principes. et etiam per
um reconciliationis fufum est. et debuit esse in noua lege. et
tamen primo dicitur est petro. tibi dabo clausus. qui an dare non
fuisse. Loccedede sunt. igitur rationes probantes quod solus sacer
dos euangelicus habet clausus. Ad illud quod dicitur de cla
ue scientie. dominus quod illa clausus scientie dicitur clausus alta quod ista. quod
illa fuit ad docendum ea que iuris erant et legis. hec autem or
dinata. ad dirigendum clauem potestate ligandi et soluendi a po
na. et ita hec aperte clausus. et non velle illud. Ad illud quod dicitur
ad sciendum. Lex autem noua coequeat ut cum veteri in scientia. quod
vtriusque lex doceret licet hoc clari et apertum ministeria legis et per
phetarum. Sed in reducenda et copia gratie et spiritualitate pote
statis differere. et tamen non velle illud. Ad illud quod dicitur
quod est sequela ordinis. dominus quod sicut in lege veteri non fuit cla
uis vera sed figurata. ita etiam in nouo. Et hoc patet. quod ver
o dicitur quod vera offert hostiam et sacrificium deo acceptum. et
hoc est in nouo testamento. vbi offertur vera christi caro. In le
ge veteri offerebatur caro bouis vel agni que erat butyrum signum
Ad illud quod dicitur quod habuerunt discernendi auctorem et sicut
expiandi. dominus quod illud erat carnale non spirituale. Ad obij
cit quod non mundabat ab iniudicia carnis. dominus quod expiatio
et illa scriptio proprie non erat carnalis nec spiritualis sed fi
gurata. vnde non fiebat ad iniudicia carnis vel spiritus offerre
datur. sed potestatem signandi iniudicia spiritualia. Dicit tamen carna
lis per eo quod tamen iniudicia carnis certificant auctoritate iudi
cio sacerdotis.

Questio

Utrum malus sacerdos comunicet cum bono in praeteritum cla
uis. an sit in solo bono. Et sic videtur in bono. In do
natione siue permissione clauum que facta est petro. primo com
medius est per hoc. beatus symon et cetera. post. ego dico tibi
bi et cetera. videtur quod si obediunt dare sunt in petro. et dare sunt pe
tro ratione fidelis et bone confessionis. quod ad illos solos aucto
dar que sunt petro filius et eius imitatores. Ad huius autem con
firmationem adducit verbum Augustini. quod dicitur super illud tibi
dabo. Sicut dicitur est iude. paupes spiritu vobiscum habebis
et cetera. gerenti typum malorum. sic dicitur est petro. tibi dabo cla
uis gerenti typum bonorum. et cetera. Item Jo. xi. vbi primo
dare sunt hec clausus dicitur. Accipite spiritum sanctum. quod remitte
ritis peccata et cetera. si autem donationem potestatis dedit spiritum sanctum. quod
non habent spiritum sanctum non habent potestatem clauum. sed mali non habent
spiritum sanctum. et cetera. In hoc autem affirmatio adducit glo. Aug.
ibidem. Ecce charitas que diffundit per spiritum sanctum in cor
dibus eorum in quibus ecclesia peccata dimittit. soli boni ha
bent charitatem. et cetera. Ad hoc etiam sunt multe auctoritates in
litera. Item hoc videtur ratione. quia bonus distribu
tor nulli dar aliquam potestatem distribuendi qui est omnino
indignus. Sed peccator in peccato existens indignus
est tam nobili potestate. sed soluendi et ligandi. hoc aper
tum est. et deus hoc scit. et ipse est qui hanc potestatem tri
buit. et aut male donat deus sua. aut talis non habet po
testatem. Item stultus esset rex qui clauem camere sue co
mitteret inimico suo. si ergo peccator inimicus christi est. cum
christus nihil stulte agat. peccatoribus clauem camere sue non
committeret. sed hec est clausus cetera. Contra. Matthei.
xii. dicit dominus discipulis suis. supra cathedram moysi
sederunt scribe et pharisaei. quocumque dixerit vobis ser
uate et facite. constans est quod dominus loquitur de malis sicut

23 eē in aīe omatū quantū ad bonos. vel in cōfusione q̄ntū ad malos. Ad illud qd̄ dicitur q̄s auferit illi potentie excoꝛdōz. dōm q̄ potētia cōtraria siue supioꝛ pōt et auferre. Et si obq̄tias q̄ nō pōt auferre actū cōficiēdi. dōz q̄ nō est sūe duplici ex cā. Prima ē q̄ nō pōt tali auferre materiā. 2 si possit pane de tritico auferre. tūc auferret potentia. Sz bec auferit materiā. s. subditos. supioꝛ em̄ p̄as pōt subditos eximere a p̄ate inferioris. 2 hāc auferendo auferit iurisdicōz. P̄terea in p̄ate cōficiē. di oēs pares sūt. qz bec in mediato dat per imp̄sioz cara ceteris. Sz in iurisdicōe siue p̄latōe nō est eq̄litas. 2 idō i b̄mōi p̄nt arceri. nō sic in alijs. Et bec ē rō quare boni

24 2 religiosi sancti inclusi etiā si sint sacerdotēs nō habent excoꝛdōz clausis in absolūcōe 2 ligādo. quia nō habent iurisdicōem in alijs. 2 idō ab hoc actu p̄hibent. Tū euge nius papa. Placuit vt nulli monachoz remerario au su liceat p̄niam dare rē. Rō aut̄ huius p̄hibitiōis assignat. xvj. q. j. 2 in pluribz decretis scōz p̄m. habent n̄ sicut ibidē oñditur idoneitate ex ordine 2 ex vite merito q̄ ad iura iurisdicōis q̄ d̄ iudicatio sacerdotalis exit in a/ crū. Unde. xvj. q. j. leo. papa. Nonachi 2 si in dedica/ tiōe sui p̄sbitar̄ sicut 2 ceteri sacerdotes p̄dicandi. baptisandi. p̄niam dandi. p̄cā dimittendi. beneficij ecclesiasticis p̄fruedi. r̄te p̄atē accipiāt. tamē excoꝛdōz sue p̄atis nō habēt nisi a populo fuerit electi. 2 ab ep̄o 2 consensu abbat̄is ordinati. Et huius p̄z quādo bec po/ testas dat. 2 q̄ nunq̄ quantū ad potētia auferatur. sed solum quantū ad v̄m.

Quonsequenter videndū ē q̄ntū ad tertiū articulū in quos habeant sacerdotes claus v̄m vel effectū. Et circa hoc duo querunt. Primo q̄ntū v̄m sacerdos qui pōt absolue subditum vnuz. possit 2 quemlibet aliū. Secūdo v̄m subditus sacerdos possit absolue p̄latum suum.

Questio. j.

Circa quā sic p̄ceditur 2 oñdit q̄ sacerdos q̄ in vnū potest. eadē rōne potest 2 in omnē aliū. Leuit. xij. dicitur homo in cuius cute apparuit plaga lepre. adducetur ad aaron sacerdotē vel ad vnuz quemlibet filioꝛ eius. et h̄ pater q̄ quilibet sacerdos in veteri lege poterat iudicare de oibus fidelibz de populo isrl̄ de quacunq̄ esset tri/ bu. sed quod p̄cessit in figura debet sequi in veritate. ergo videt q̄ mō possit quilibet sacerdos de lepra cuiuslibet iudicare. Et multo for. ius hoc videt. qz maior ē v̄ntas in ecclesia 2 quantū administrantes sacra. 2 q̄ntum ad charitatē sic ē tā q̄ tūc t̄p̄s erat. Sed tūc quod poterat vnus poterat oēs. 2 in quē poterat vnus 2 omes. q̄ mō d̄z esse similiter. Itē d̄ns virtutē istam siue potestātē dedit p̄mis sacerdotibz. 2 p̄m cōformitatē eozum a scēdit in posteros. Sed d̄ns dixit generaliter Jo. x. q̄ntū remisistis pec. re. et h̄ ipm̄ sacerdoti. q̄ videt q̄ t̄ p̄as in oēs. ergo oēs p̄nt absolue. Itē d̄ videtur q̄m ita videm̄ in corp̄alibz q̄ ignis q̄ cōburit i vna materia comburit 2 in qualibet simili 2 eiusdē speciei. 2 lux que fugat tenebram de vno loco. similis 2 de alio potest sine instantia. q̄ pari rōe videt in p̄posito q̄ si aliq̄s sacerdos pōt absolue vnū peccatōe penitētē. q̄ pari rōe possit 2 quemlibet aliū cōsimilē. Itē videm̄ in artifi/ cialibz q̄ claus que vnā seram agit. agit 2 oēs per eum modū sacras. 2 cōuerso multe claus similes 2 quanti/ tate et qualitate vnā seram. si ergo debuit peccati est conforme in oibus peccatōibus penitentibus. et pote/ stas aperitendi in oibz claus sacerdotilibz. q̄ q̄ pōt in vnū 2 in quēlibet aliū. Itē ita videm̄ in sup̄celestibz

q̄ angelus ordinis inferioris pōt purgari. illuminari. et p̄fici a quolibet angelo superioris ordinis. q̄ si bec iter/ chia illam imitat. cū ordo sacerdotalis sit sup̄a laycos. videt q̄ quilibz laicus a quolibet sacerdote possit absol/ ut. Itē nō pōt absolue oēs. cū tam possit vnū. q̄ro vnde hoc sit. Aut em̄ est potētie laxatione 2 corruptiōe aut ex ligatione. quia supioꝛ p̄as nō p̄mittit. P̄io mō non. illud patet. Scōo mō nō debet. quia bonū ē diffu/ dendū 2 multiplicādū et colendū. ergo nō est restringē/ da p̄as. 2 ita videt q̄ q̄ in vnū pōt q̄ possit in omnes. Contra. xvj. q. j. nulli sacerdotū liceat parrochianum alterius aut absolue aut ligare. Itē. ix. q. ij. nullus alterius parrochianū iudicare. ordiare aut excoꝛdare p̄ sumat. quia tale iudiciū aut ordinatio v̄l excoꝛdatio nec rata erit. nec vires v̄llas habebit. Itē in cōcilio gene/ rali extra de penitentis 2 remissio. si q̄ aliqui ex cā vo/ luerit alteri confiteri in ius peccat 2 obrineat a p̄no sa/ cerdote. quia aliter ipm̄ non poterit absolue vel liga/ re. sed nō quilibet sacerdos est p̄ntus. quia p̄ntū d̄/ citur qd̄ conuenit vni soli. q̄ non quilibet sacerdos pōt quēlibet absolue. Itē rōne videt. qz nos videmos i ordinatiōe p̄dicamentoz. in rōnalibus. 2 in ordine cau/ sarū in naturalibz. q̄ relatio sit v̄sq̄ ad sup̄mū p̄ntū im/ mediātū ita q̄ nō sunt plura imediata respectu vnus. Et hoc patet. quia vna est sp̄s specialissima vni in d̄/ uidit. similiter est in causis. ergo si ordo est i ecclesia de/ scendendo 2 ascēdendo fm̄ gradus a sūmo pontifice v̄l q̄ ad parrochianū. videt tūc q̄ per vnū sacerdotē. per vnū archidiaconū. p̄ vnū ep̄m. per vnū patriarcbā re/ ductat ad sūmū pontificē. ergo nō poterit fm̄ rectū or/ dinē plures sacerdotes in vnū. nō ergo quilibet quemlibet. pōt absolue vel ligare. Itē ita videmus in excoꝛ/ cibus q̄ sunt ordines distincti. vt tribunus sup̄ centu/ riones. 2 centurio sup̄ quinquagenarios 2 quinquagena/ rius sup̄ a curtiones. 2 decurio sup̄ dec. q̄ sunt sub vno non sunt sub alio decurione. nec potest decurio cōpescere nisi suos. 2 sic de alijs ascendendo. similiter pari/ ratione videtur q̄ nec sacerdos alterius parrochianum. 2 ep̄s alienum subditum. Itē si duo haberent posse sup̄ vnū q̄ possit discordare. possit p̄traria subere. sz ne mō pōt duobz d̄ns p̄ria iubētibz obrgare rōnabilis. ergo possit in isto subditō p̄plexitas generari. ergo fm̄ re/ cti ordinē nō debet duobz sacerdotibus sup̄ eadē subdi/ tū equalis p̄as dari. q̄ rē. R̄. d̄m q̄ sicut dicit Dyo/ nysius lex diuinitatis est media per p̄ma. 2 v̄ltima p̄ me/ dia p̄ducere ad purgatiōem. illuminatiōem. 2 p̄fectiōem. Ideo sicut videmus in oibus siue rōnabilibus. siue in naturalibus. siue in celestibus qd̄ ad hoc q̄ sit cōcordia 2 decor. oꝛ q̄ sit ordo. sic intelligendū est 2 in sp̄ualibus p̄ntibz in ipa ecclia. v̄n canf. vj. legitur q̄ terribilis est vt castrorū actus ordinata. q̄mā igitur ordo at̄rēdit fm̄ p̄latōem et subiectōem. 2 p̄latio attendit fm̄ ascensum et descensum. non fm̄ equalitatem. 2 in ascēdēdo ad su/ perius est status et reductio ad vnum. cōtra in descē/ tendo est multiplicatio. Ideo fm̄ rectum ordinem eccle/ sie oportuit vnum esse p̄latum p̄mū 2 sup̄mū in quo esset status omnis p̄lationis ecclesiastice. et quia in il/ lo status est tanq̄ in p̄mo 2 simplicissimo in illo genere ideo virtus in ea vnica est. 2 solus est inter p̄latos q̄ habent plenitudinem potestatis. Itē q̄m per recel/ sum ab vno fit multiplicatio. et per hoc virtutis dimi/ nutio. ideo quanto p̄lati aliū inferiores sunt tāto plu/ res sunt et tanto minores habent p̄atē. ita q̄ status est in sacerdotibus p̄chialibz qui immediate gerūt ppli

curam. 2. istoz iurisditio artata e ad porciucula determi-
 narum. 2. cuiuslibet commissa e sua portio fm recta ordinari
 onem. 2. illa iudicatur esse melis sua. Et qm n licet alij
 sacer doni mittre manū vel falccū alienā melle. id ali
 us nō habet potestare et subditū absoluerē nisi supior
 vel vicem habeat supioris. vt penitentiarij dñi pape. 2
 penitentiarij epi legati 2 puilegiani. q faciūt h aucte supi
 oris. sicut nuncijs a pncipe. pcedens pōr in omēs sub/
 ditos alijs inferiorēs. Nec autē intelligenda sūt fm le/
 gis eōdem. qm in articulo necessitatis indulg recitudo
 iuris cuiuslibet sacerdoni quemlibet absoluerē si sit in ec/
 26 clesie vnitare. Pro regula igit habendū est q solus sa/
 cerdos proprius habet potestatis executionē i suos ex
 ceptis qnoz casibus. Primus e si quis aliena in parro
 chia sua deliquit. Secundus. si mutauit ibi domicilium
 sicut est i scolarijs q student parisijs. Tercius est si
 va gabūsus. Quartus e si sacerdos ppos sit inscius vl
 maliciofus. 2 penita licētia vult adire peritiozem. Ultri
 mus e in articulo necessitatis. 2 hoc in casu nō oportet
 sacerdotē alienū esse licētiarū. In alijs aut nō oportet a
 sacerdotē penitētia solū. q ille nō pōr nisi subditū licē/
 tiare. sed oportet esse licētiarū ab ordinario. s. ab ipso
 epo. Loquēdo ergo sūt rōes pbātes q nō quilibz po/
 27 rest in quemlibet. Ad illud qd obr de filijs aaron.
 dñm q nō est simile. q ppla isrl ppls vnus erat. 2 vnus
 templū habebat. nec erāt ibi regna rarray sollicitudinē
 sacerdonū commissa sicut nūc sūt. 2 ideo oportet mō ples
 esse epōs. 2 plaris ecclias quarū quelibet habet sua po/
 28 restatē. Ad illud qd obr de hoc quod dicit dñs quo/
 rum remisistis. 2c. Dñm q clausis sacerdotalis q̄uis
 q̄rum est de se indifferēs sit ad omēs. tamē vis mortua
 butus clausis que e iurisditō. vt prius visum ē. nō se bz
 ad omēs vt i vno solo. 2 ideo vnus solus pōr omēs ab/
 29 soluere. quādo ergo dñs dedit clauē 2 hāc potestatem
 ipse p̄supposuit ei executionē fm regulā potestatis colla/
 te petro 2 eius successoribus. Ad illud qd obr q ig/
 nis agit i quodlibet combustibile. Dñm q nō e simile.
 q ista e actō naturalis q est fm necessitate. hec aut actō
 est spūalis 2 rōnalis. que qdem attenditur fm ordinē.
 30 Ad illud qd obr de clauē 2 sera. Dñm q istud veruz
 est qñ adest virtus mortua q clauē moueat. sed in alijs
 bus vis ista artata ē. vt in sacerdotibus inferioribus. i
 aliquibz ligata. vt in hereticis 2 excommunicatis. in ali/
 quibus e amputata. vt in degradatis. Unde sicut bi nō
 pōt absoluerē aliquē quoz manus ē ligata simpliciter.
 tra in alijs nō pōt clausis claudere nisi se manus iurisdit/
 tionis valeat extendere. Ad illud quod obr de angelis
 31 superioris ordinis. Dñm q nō est simile. q i terarbia
 angelica nō pōt cadere zelus nec 2 trouersia. p eo q cō/
 cordia in sublimibus ē facta. non sic est in ecclesia. imo
 quilibet vult sibi ius alterius vendicare. ideo oportet
 32 ut potestates distinguere 2 limitare. Ad illud qd vl/
 timo obr q potestas non est arranda. Dicendum q ar/
 ratio potestatis potest venire dupliciter. aut ppter de/
 fectum amoris. aut ppter conseruatōem ordinis. Pri/
 ma e inuidie 2 repugnat bonitati. secūda est sapientie.
 2 2 cordat paci 2 cōmunit vilitati. 2 talis artatio facta
 est i minoribus sacerdotibus regulante iure diuino. im/
 mo spiritus sancto patres 2 apōstolos qui ecclesiam sū/
 dauerunt 2 ordinauerunt. 2 sic parz totum

Questio .ii. f.

Utrum inferior possit absoluerē superiorē ipso volente
 Et q sic videt. q Hebre. vj. dicitur. q pontifer nō rā/
 tum p se. sed etiam p populo debet orare. eo q ipse sit
 circūdatus infirmitate. ergo si peccat mortaliter. indū

get cōfiteri que admodū vnus de ipso. sed nō bz supiorē
 ordinariū. ergo pōt cōfiteri 2 absolui ab inferiori. Ad
 ad hoc q de peccato mortali fiat reconciliatio necesse ē
 interuenire mediatiōē sacerdotis. Sed possibile ē su/
 26 primū plaroz peccare. q̄ indiget sacerdotē recōciliante
 sed nō supior. ergo inferior. Item q̄uis summus pō/
 tēter sit constitut. vt offerat dona 2 sacrificia. pro pecca/
 tis. tñ ipse q̄ alij sacerdotē p̄t facere hostiā offerri. 2 ali/
 potest offerre p eo. q̄ q̄uis clausis habeat ad soluenduz
 tamē alius. pōt absoluerē eum. sed nō nisi inferior. q̄ pa/
 ri rōne in omnibus alijs. Item p̄tas absoluedi da/
 ta est ad vilitatem eius qui absoluit. sed ille cui data ē
 p̄tas hec non est peioris conditionis q̄ aliq. q̄ ille pōt
 absolui. s. nō a se nec a supior. q̄ frequē nō bz copiatius.
 aut nō bz supiorē vt papa. q̄ rē. Lōtra relatiōis nō e relatiō
 nec morē e morē. nec mediatiōis ē mediatiō. nec me/
 diatoris est mediator. Sed sup̄mus sacerdos et omēs p̄/
 larus mediator est inter inferiorēs 2 deū. ergo nō pōt eē
 nec debet econuerso. Item ad hoc q̄ aliquis absoluar
 aliquē necesse est q̄ habeat iurisditōem sup eum sicut in
 p̄cedentibus visum ē. sed inferior nō habet iurisditōem
 sup supiorē. q̄ rē. Si dicas mihi q̄ supior dat ei iuris/
 ditionem absoluedi. Contra. nihil dat qd non bz. sed
 plarus nō habet iurisditōem absoluedi se. q̄ nō habz po/
 27 testatē supra se. q̄ rē. Item plarus inferior nō pōt ali/
 um excoicare. nec ipse dare alij iurisditōem excoicandi
 se. ergo similiter nec absoluedi. Item in terachis an/
 gelica non recipiunt angeli supiores illuminatiōem ab
 inferioribz. ergo sūt videt q̄ in ecclesia supior ab inferiore
 non absoluar. Item p̄batum est q̄ canones 2 rōnes q̄
 sacerdos non potest absoluerē alienū parrochianum.
 q̄ nec suum plarū. per locū a maior. magis em videt q̄
 possit supra minorem. Si dicas q̄ plarus dat ei p̄tēz
 in se. queritur quōd hoc possit esse. Item dñm q̄ inferz
 28 or superiorē pōt absoluerē si supior velit ei se subijcere. 2
 hoc patet sic. Utruz clauis quantū est de se ad omnes
 se extendit. nisi ex ordine superior manus arreat. p̄p̄
 seruandū ordinem ecclesiasticū. Sacerdos em ex sua or/
 dinaōe institutus est mediator inter deū iudicē 2 ho/
 minem peccatorē. 2 quantū est ex parte dei non est dif/
 ferentia. quilibet em suū sacerdotē reputat mediatorē.
 2 cuiuslibet imp̄sit eps mediatoris caracterē. Sed diuis/
 rētia est ex parte hoim. quia si quilibet est mediator cuius/
 liber esset in ecclesia confusio. 2 id aliq̄ alijs subiecti sunt.
 et qui subijcti vni nō possunt dare alteri auctoritatē
 in se. sed si libera esset plona q̄ possit se subijcere. nūc abs/
 29 q̄ dubio possit eam absoluerē. Quā q̄ sup̄m plarus
 qui mere libertatis ē 2 nulli subiect. pōt se cui vult sub/
 ijcere. 2 aliq̄ exempti suis etiam subditis. concedo q̄ ipsi
 possunt eos absoluerē. Ex aut sup̄m plar. possit se
 ei subijcere. ius diuinum concordat. quia cuz ipse sit cir/
 cumdatus infirmitate. debet subijci sacramētis. 2 sicut
 medicus infirmatus q̄rit medicum 2 medicinam non
 inquantū medicus sed inquantū egrotus. sic ecclesie p̄/
 larus 2 mediator queret sacerdotē inquantū dei in/
 30 nūcus per culpam factus est. 2 inquantum peccator.
 Ius etiam canonum concordat q̄ vnusquisq̄ possit a/
 ctōritatem suaz communicare pro se et pro vilitate sua
 2 sine p̄iudicio facto p̄p̄t auctoritati et potestati. et
 ita summus pontifer potest se cuiuslibet sacerdoti subijce/
 re 2 absoluationem petere. possunt etiam 2 aliq̄ prelati d̄
 permissione pape sicut dicitur in illa decretali de peni/
 31 tentijs 2 remissionibus que est Grego. Ne pro dilatoe
 penitentie piculū imminet animarū. p̄marius ep̄s
 2 alijs supioribus. nec nō minoribz plaris exemptis. v

preter plati sui iniaz puidā. 7 discretū posuit sibi elige/ re confessorē. 7 sic p3 q subdit: pōr supiorē absoluere ip/ so volēte eligere. ac p hoc se idem in foro penitētiāli subijcēte. **A**d illud qd obr pmo q relatiōis nō est 34 relatio rē. dōm q verū ē p m q hōi. nec medietē medietē p m qd hōi. nec sacerdotis sacerdos in quantū talis. s3 in quantū peccatoris. **A**d illud qd obijct de iurisdicōe dōm q platus dar ei iurisdicōem in se se ei subijcēdo. 7 si obijctat tūc q nō pōr dare quod nō habet in se. dōz q iurisdicōe 7 subiectio est ad aliey. 7 iō q̄uis n̄ possit q̄s sibi p̄i eē subiect. n̄b̄l tñ p̄hibet ip̄m subijci posse aliq. maxime si est libe. e p̄tatis. **A**d illud qd obr q nō pō rest dare auctoritatē excoicandi se. dōm q argumentuz istud deficit dupliciter. Prīmū qdem q̄ excoicatio ē s hōiem. sed ab solutio p hōie. 7 hōmo nō pōr auctoritate sua vti cōtra se. q̄uis possit p se. Ampli⁹ deficit. q̄ ali us modus iurisdicōis requirit ad excoicandēz q̄ ad ab solutiōem. Excoicatio nāz que respicit hōiem cōz. dicit iurisdicōem cōem sup hōiem. s3 absoluteo dicit media tionem inter deum et hōiem. quo scz hōmo sēg inferior

est. Et qm̄ necesse est hōiem quantūcūqz sit magn⁹. iu dicare cū deo. 7 in iudicio eē inferiorē. q̄rū ad hoc iudi cū quilibet pōr quantūcūqz sit magnus dare aliq supra se iurisdicōem. Sed q̄ plar⁹ talis sup oēs ē. talis iuris/ dictio que attēdit q̄rū ad plarōem sup hōies in eū habe ri nō pōr. nec ip̄e alteri dare saluo iure iue dignitatis. ra tione cuius potest dicere deo. tibi soli peccasti. 7 iō nō pōrest alteri dare potestatem excoimunicandi seipm. **A**d illud quod obijctur de angelis q non descendit ad inferiores. Dicendum q non est simile. quia angeli 37 semp in sua dignitate persistunt. nec cadit in eis obicu ratio peccati. et ideo non oportet eos ad inferiores de/ scendere. Sed in ecclesiastica ierarēbia secus est. quia peccant plari 7 subditi. 7 ideo etiam oportet q ip̄i subij ciantur inferioribus. quia etiam ip̄i per culpam quod ammodo inferiores facti sūt. **A**d illud quod vitimo obijctur de subdito alterius patet reipōsio. quia non 38 h3 iurisdicōem in talē. nec talis p̄t ei dare cū alteri subie/ ce/ sic. vñ sicut nō valet. iste q̄ ē seru⁹ peccā nō p̄t se face/ re seruū martini. q̄ nec ite q̄ liber ē. sic nec in p̄posito.

Distincio. xx. de confessiōe sacramētali q̄rūz ad oportunitatez t̄pis respectu p̄nie mortalium in se.

Sciendū est etiā q t̄pis penitētie est vsqz in ex/ tremā articulū. supra egit magister de confuē/ di necessitate 7 absoluentis potestate. hec ē ter/ tia ps in qua agit de t̄pis oportunitate. Et habz hec ps duas. In prima agit de tempōis oportunitate q̄rūz ad penitētiā mortalium. In secunda quantūz ad re

missionem venialiu. infra dis. seq̄nti. solet etiā q̄ri vtruz post hanc vitam. Prima ps habet duas. In p̄ma agit de oportunitate t̄pis rei peccā p̄nie in se. In secunda in comparatione ad p̄tate sacerdotis. ibi. si vero querit de il lo qui satisfaciōem inueneram rē. Prima pars h3 duas. In p̄ma querit temp⁹ p̄nie inchoande. In scda q̄rit de p̄nie ip̄ius satisfaciōis sine terminande. ibi. si vero que ritur de illis qui in hac vita p̄niā rē. Et in vtraqz p̄ie p̄mo proponit ve. ritatem. secundo confirmat per au/ ctoritatem.

DI XX
Propositi
Veritatem
Lōfirmit
P auctem.
Augusti.
2

Querit t̄pus penitētie in choande.

Sciendū est etiā q t̄pis p̄nie vsqz in extremū articulū vite. **U**lō leo papa. **N**e mo est despand⁹ dū i hoc corpe constitut⁹ ē. qz nō nūqz qd diffi/ dentia et atus differē. cōsilio ma turiori p̄ficiē. Aug. tñ de p̄niā differētib⁹ ita scribit. Si q̄s po/ sit⁹ in vitia necessitate voluerit accipere p̄niāz 7 accipit. 7 mox re/ cōctat⁹ 7 hunc vadit. fateor vo/ bis nō illi negam⁹ qd petit. sed nō p̄sumimus q̄ bene hic exit. Si secur⁹ hic exierit ego nescio p̄niā dare possum⁹. securita/ tē vero nō. **I**stū qd dico dānabit sed nec dico liberabit. **U**lō gā dubio liberari. age penitentiā dū sanus es. Si sic agis dico ti/ bi q̄ securus es. qz p̄niā egisti eo t̄pe quo peccare potuisti. Si vis agere p̄niā qm̄ iaz peccare nō potes. p̄ctā te dimiserūt non

tū illa. **I**te due res sunt. aut ig/ noscat tibi. aut non ignoscat. qd horū tibi sit futurū nescio. ergo tene certum. dimitte incertum. Sed quare hō dicit Aug. cū pe/ nitētia que in fine agit in psal/ mo appellef sacrificiū vesperti/ nū. qd erat acceptabili⁹ in lege. 7 et in quacūqz die hūtoct de/ affit. 7 quacūqz hora ingemue/ rit 7 conuersus fuerit peccator vita viuet 7 non morietur. Sed illa dixit Aug. propter illos qui penitentiā vsqz in finem vite protrahunt. 7 tunc non ex dei amore videntur penitere. Sed timore mortis quasi ex necessi/ tate. Unde idem quasi aperiēs quare supiora dixerit ait. **I**stū lus expectet quādo peccare nō potest. Arbitriū em̄ libertatem querit deus vt deleri possint cō/ missa. non necessitatez sed cha/ ritate. non tantum timorem quia nō in solo timore vituit hō. **Q**uē ergo sero penitet oportz nō solū timere iudicem. sed 7 di

tū. tunc clamā/ bunt 7 non exau/ diam. Et glo. su per illud. clama bunt. si. iera p̄t venire et dupl̄ca p̄ncipio s3 ex timore pe/ ne. vel ex amore diuine misericōie. Prīmū est seru/ tutis. 7 hanc in uocatiōem dñs cū exaudiet. se/ nōdū ē iustitias et veritatis. et hanc inuocatio nem exaudit p̄m illud ps. p̄pe est dñs oibus inu/ cantibus euz in veritate. **A**rbitriū eīz 3 libertatem que/ rit deus. vt de/ leri possint con/ missa. **V**ideretur nō bene dicere. quia deus pōt

ps. cxi.
Aug. i. li.
de p̄nia.
3

re. 7 pro hoc dicitur horrendum est incidere etc. quia cum deus sit misericordissimus ideo plus impendit quam humanitas possit excusare. Cum sit et similiter iustissimus quibus non sic ita pronus adeo tamen grauitus punire. quod horribile est cogitare.

¶ Queda enim peccata mortalia in penitentia fiunt venialia. Videtur dicere falsum. quia mortale in penitentia omnino deletur. ergo omnino desinit esse. ergo non transit aliud peccatum ergo non fit veniale. Respondetur dicens quod in mortali duo sunt. et macula et reatus siue obligatio ad penam. Cum ergo deletur mortale. macula omnino desinit nec in aliud transit sed reatus pene manet alteratus. quia prius erat ad mortem eternam. sed modo est ad penam temporalem. Scilicet quomodo intelligemus quod iste reatus fuerit ille. Notandum est hic quod aliqui voluerunt dicere quod idem reatus erat. sed minoratus siue diminutus. Dixerunt enim quod cum deus dimittit culpam. non dimittit finem id quod est. sed solum finem rationem dispositionis que est eternitas. unde prius

interior penitudo fuerit tanta ut sit sufficiens ultio peccati. deus qui hoc nouit ab illo qui taliter penitet ulterius penam non exigit. Si vero interior penitudo non sufficit in vindictam peccati. nec exterior penitentia impletur. deus qui modus et mensuras peccatorum et penarum nouit. addit penam sufficientem. Studeat ergo quisque sic delicta corrigere. ut post mortem non

¶ Hinc intelligitur rationem huius partis de pena purgatoria ratione penalitatis queruntur sex. Prius queritur utrum pena purgatoria sit. Secundo queritur utrum sit maxima penarum temporalium. Tertio queritur utrum sit voluntaria. Quarto. utrum sit in ea maior certitudo quam in via. Quinto queritur de his quorum ministerio pena illa infligitur. Sexto et vltimo queritur de loco in quo antequam purgantur.

¶ Questio .i. a.

¶ Utrum sit ponere penam purgatoriam. Et videtur quod sic primo auctoritate apostoli. ad Cor. iiij. ipse autem saluus erit sic tamen quasi per ignem. ergo videtur quod sit ponere aliquam penam post hanc vitam qua electi purgantur. Item Aug. dicit. et habetur in littera. aut homo punitur. aut deus punit. sed frequenter aliqui conuertuntur in fine qui non puniuntur in presenti. ergo necesse est quod puniantur a deo. sed non igne infernali siue eterno. ergo etc. Item videtur hoc ipsam rationem. quod qui grauius peccauit. grauius est puniendus. ergo qui diutius peccauit. diutius est puniendus. sed iste qui perseuerauit in culpa usque ad mortem diuturnius peccauit. ergo diuturnius et grauius debet puniri. sed non in hac vita. ergo etc. Item peccatum relinquitur impunitum est vniuersum sedari. sed inordinatum. et hoc est vniuersum sedari. sed inordinatum. ergo oportet illud puniri. sed non in presenti. ergo etc. Item si non est pena purgatoria. sed boni statim euolant. ergo errat vniuersalis ecclesia que defunctis fidelibus facit suffragia. Item si non est pena post hanc vitam. ergo qui perditur usque ad mortem in

obligatio ad penam manet. sed quia deus remisit eternitatem iam et solum ad penam temporalem obligatur. ita quod idem reatus est qui tunc erat et nunc. et pro tanto creditur mortale fieri veniale. Sed illud non est multum

¶ oportet penam tolerare. Quod enim peccata mortalia in penitentia fiunt venialia. non tamen mori sanantur. Sepe infirmus moreretur si non medicaretur. non tamen statim medicatus sanatur. Laguet victurus qui prius erat morturus. Qui autem impenitens moritur omnino moritur et eternaliter cruciatur. Si enim semper viveret semper peccaret. bene intelligibile pro eo quod eternitas non est definitio pene. sed magis mensura et mensura durationis inseparabiliter adheret ei quod mensuratur. ut si aliqua actio sit in a. impossibile est quod illa eadem fiat in b. et ideo intelligendum quod nouus est reatus. et prius reatus commutatur. et culpa totaliter dimittitur. non est intelligendum per identitatem. sed per commutationem quam facit diuina sententia. Potest tamen dici quod mortale in penitentia dicitur fieri veniale. quia ibi de eo venia impetratur. **¶** Si enim semper viveret semper peccaret. hoc dicit de impenitente. si hoc verum est. tunc videtur quod quilibet impenitens peccet continue. Respondetur semper peccant id est in peccato perseuerant. et ideo semper debent perseuerare in pena. Alia est tamen ratio huius sicut patet infra dist. xliij.

et ideo si mortale dicitur fieri veniale quantum ad reatum non est intelligendum per identitatem. sed per commutationem quam facit diuina sententia. Potest tamen dici quod mortale in penitentia dicitur fieri veniale. quia ibi de eo venia impetratur. **¶** Si enim semper viveret semper peccaret. hoc dicit de impenitente. si hoc verum est. tunc videtur quod quilibet impenitens peccet continue. Respondetur semper peccant id est in peccato perseuerant. et ideo semper debent perseuerare in pena. Alia est tamen ratio huius sicut patet infra dist. xliij.

culpa. cum nullam sustinuerit penam. reponat de malicia sua commo dum quorum utrunque est salutaris manifestata. Contra Apocalyp. xij. Beati moritur qui in domino moriuntur. ammodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. ergo post hanc vitam nullus bonus laborat. ergo nullus affligitur. ergo nullus punitur. Item deus est misericordissimus. sed a summa misericordia veniam dimidiam sperare est imposteritas. ergo cum remittit totum remittit. ergo si aliquid de peccato remisso exigitur a peccatore hoc est secundum statum presentis ecclesie. sed in more hunc statum egreditur. ergo videtur quod amplius nihil ab eo exigitur.

Item in more absoluitur quis ab omni mandato. ergo et a mandato satisfactionis et confessionis et huiusmodi. sed punitio pro peccatis satisfactio est. ergo liberatur deinceps ab omni debito punitio. ergo ut videtur amplius non punitur. Item prior est deus ad miserandum quam ad condemnandum. Sed recedentem in mortali peccato statim condemnat. ergo decedentem in charitate statim glorificat. Item potentior est charitas ad eleuandum quam sit mortalis culpa ad deprimendum. Sed culpa mortalis statim remergit in abyssum. ergo charitas statim eleuat in celum. ergo non est ponere post mortem aliquod supplicium. Item statim post mortem ruder statum est in via. sed in via non est nisi duplex statum. scilicet bonorum et malorum. sed post mortem non est nisi duplex statum. scilicet in paradiso cum bonis. vel in inferno cum malis. Respondetur dominus quod sicut de scriptura et auctoritate scripturarum. et reuelationes plures. et rationes concordant. et ecclesia vniuersalis confirmat. quod pro illis erat. absque dubio post hanc est ponere penam purgatoriam. Ratio

autē huius est ista. quia vniuersē vie dñi misericordia
 7 veritas. Sic autē misericordia parit dominū. vt ve
 ritati siue iusticie nō fiat p̄iudicium. ideo dimitit cul
 pam 7 penā eternā. ita tamē q̄ obligatū reneat ad penā
 t̄galem. ab hac autē penā non absoluitur i morte. quom̄
 am itarus p̄ morte nō repugnat punitōni anime. Quis
 non cōm̄petat merito eiusdem punitūtur enim anime
 7 premiātur. 7 ideo cū nō sint alicui taliter remissa pec
 catā quin obligetur ad aliquam penam. nisi fiat p̄ ab
 titimale grām. 7 ab ea obligatōne non absoluitur. 7 de
 bito: pene non possit cus debito ingredi celum. necessa
 10 rium est esse purgatorium. Ad illud ergo quod obij
 citur de apoc. p̄ requiescent a laboribus suis. Dñm q̄
 est labor in operando. 7 est labor in pariendo. 7 verbū
 illud intelligitur de labore in operando. q̄ nō ē dies
 in qua operari valeant merendo. non autē intelligitur
 de labore in pariendo. 7 hoc patet ex ipso textu sequen.
 11 opera enim illoz sequuntur illos. Ad illud quod obij
 citur q̄ est misericordissimus. dicendum q̄ est verum
 sed tamen iustus est. ideo veniam p̄ccatā quam deus iu
 stam misericordiam p̄ccatā. Quia enim iustus est ho
 mini iustitia. non deest reconciliari manente iniusticia
 7 offensa. 7 ideo misericordie iusticia deest vt remittēdo vñā
 moralē culpam remittat omnem aliam. non sic de per
 na. Quonia enim misericordia remittit penam. 7 iusticia ex
 igit. ideo oportet quodammodo dōdudicari vt alteri nō
 p̄iudicetur. 7 sic patet q̄ etiam pena exigitur in foro dī
 12 Ad illud quod obijcitur q̄ absoluitur ab omni man
 dato. Dñm q̄ verum est. sed tamen non absoluitur ab
 omni debito. imo ania trahit secum debitū. 7 q̄ retribu
 tor ē iustus. retribuit p̄m q̄ inuenit debitorum. 7 q̄ de
 13 bitrix erat pene quā nondū exsoluit. patet. 7c. Ad il
 lud quod obijcitur q̄ statim damnat decedentem i mor
 tali peccato. Dñm q̄ non est sile. quonia ille qui i mor
 tali est nihil habet in se qd sit dignū vita. immo totam
 vel emortuū vel mortificatā. 7 ideo summe dispositus
 est ad eternā damnationem. 7 propter hoc statim dam
 natur iusta retributōne. Sed ille q̄ ē in charitate. cum
 charitas simul ster cum veniali culpa 7 reatu pene. ha
 bere potest simul stare cum pena p̄m forum commune.
 necesse est p̄ius debitū illud solui per penam purgato
 14 riam. Ad illud quod obijcitur de pondere iam par
 respōsiō. quia pondus charitatis habet in se aliquid
 retardans. vel culpam aliquam paruulam. vel reatu
 sed pondus peccati nihil habet eleuans vel retardans
 ideo non ē simile de ascensu charitatis. 7 de decessu pec
 15 cati. Ad illud qd obijcitur q̄ non est nisi duplex ita
 rus in hac vita. 7c. Dñm q̄ licet nō nisi duplex sit p̄n
 cipalis. tamen vtresq̄ subdiuiditur. Nā q̄ habet iustici
 am in duplici differentia ē. Aut enī ē in statu perfe
 rum p̄fectione completa. 7 talis non habet aliqua ve
 ntialia nec aliqua cremabilia debita. 7 huic statum debet
 7 vincētius. 7 sancti confessores. vt benedictus 7 fran
 ciscus. Alij sunt in statu imperfectō. 7 hi cremabilia
 habent vt plurimum. 7 etiā debita. 7 oportet p̄imum
 debita cremabilia solui q̄ introducātur in p̄ntiā. 7 hoc
 16 est i pena purgatoria. Similiter egredēs iusticia in du
 plici sit differentia. Quidā i statu paruuloz. 7 hi carēt
 iusticia originali. 7 his cōpetit status in limbo sine pe
 na sensibili. Alij qui sūt in statu adultoz. qui carēt iu
 sticia p̄sonali siue gratuita per propriam culpam. 7 ta
 libus cōpetit status infernalis. 7 sic patet q̄ ratio il

la nō valet. Posset etiā dici q̄ pena purgatoria non di
 cit statum sed magis transitum de statu in statum.

Questio ij. b

Utrū pena purgatoria sit maxima penaz t̄paliū. Et q̄
 sic videtur Aug⁹. in quodam sermone. ille ignis duri
 or erit q̄ quicquid in hoc seculo penarū aut videre aut
 sentire. aut cogitare quis potest. Item i littera dicit
 q̄ expellit omnē penā quā vnq̄ passus ē aliq̄s i hac vi
 ta. Sic rōe videt. q̄ q̄to quis iudicand⁹ ē debitor. tan
 to iuder punitus minor pena debet esse p̄rens. ergo
 q̄to ē fortior. tāto exigit ab eo pena grauior. s; spūs le
 parat⁹ impo:portionaliter ē fortior q̄ sit totum cōiun
 ctum. siue hō totus. sed p̄ hāc vitā ē spūs separatus. er
 go videtur q̄ graui⁹ punit⁹. Item spūs separatus a
 carne s; graui⁹ peccat q̄ spūs carni cōiunctus. s; ma
 lum pene p̄portional malo culpe. 7 malū culpe s; gra
 uius est in spū separato. q̄ pari rōe 7 malū pene. Item
 maior 7 grauior ē pena passionis q̄ pena compassiōis
 s; aia exuta punit⁹ pena passionis. cōiuncta hō pena cō
 passiōis. 7c. Item q̄to aliqua pena ē maior. tanto
 est grauior. Sed ania exuta cū punit⁹. tota punit⁹. 7 im
 totū. cū enī sit simplex. ignis totam attingit. Sed in p̄
 senti vix aut nunḡ aliqua pena totū hōiem cruciat. er
 go generaliter grauior ē illa q̄ sit aliqua temporalis pe
 na. Contra. deus ē retributor vniuersi cuiusq̄ p̄m meri
 tum suū. vnde p̄portionaliter respondet pena reatu
 sed cū q̄s mortu⁹ reatus nō intenditur. 7 nec pena de
 bet intendi. ergo nō debet esse maior in futuro q̄ in p̄
 ti. Item q̄to aliqd magis est passibile. adiunctum pu
 niti. magis patit⁹ 7 graui⁹ punit⁹. sed cōiunctū ē magis
 passibile q̄ anima p̄m se. q̄ aduētū affligētē magis pa
 titur. ergo si punitur cōiunctum in p̄nti. 7 i futuro. aia
 separata. patet 7c. Item maior ē passio in qua agens ē
 transmutans 7 abijctens q̄ vbi alter hoz deficiat. sed i
 purgatorio ania punit⁹ ita q̄ nō trāsmutat nec aliqd ob
 iunctū. in p̄nti aut corpe sit abiectio. ergo videt q̄ ista
 pena sit grauior. Item beatorū cruciat aia q̄n glificabit corpe
 resumpto. et similiter m̄rtuoz quando punitur corpe
 resumpto. ergo vnto aie ad corpus por⁹ facit ad pene
 augmentū q̄ ad diminutionē. ergo ab oppositis lepa
 ratio facit potius ad diminutionē q̄ ad augmentū. er
 go videt q̄ min⁹ graui⁹ punitur i purgatorio ania se
 parata q̄ nūc cū sit cōiuncta. Item dñm q̄ sicut dicit
 magister 7 sancti etiā multi dicunt. oportet nos cōcedē
 17 etiā si nō appareat nobis rō q̄ pena purgatoria graui
 or est om̄i t̄pali pena quā modo sustinet ania carni cō
 iuncta. in h̄mōi autē magis adherendū est aucti q̄ rōnē
 p̄co q̄ illud est magis i supra naturā 7 rōnem q̄ p̄m na
 turā 7 rōnem. Sane tamē hoc intelligendū vt genera
 liter pena ista sit maior ista p̄m regula p̄bi. Si optimū
 in vno genere ē meli⁹ optimo in alio genere. 7 hoc iun
 pliciter alio meli⁹. Sicut intelligēdū ē hic q̄ illa sit maior.
 nō q̄ minima sit maior: maxima i h̄ genere. s; q̄ maxima
 i illo genere maior sit maxima in h̄ genere. Sicut ei die
 be. greg. q̄busdā reuelarū est q̄sdā atas in ymbra ē pu
 nitas. Ad h̄ autē qd tenem⁹ intelligēdū q̄ aliqui volue
 rūt assignare rōem naturalē. ostēdentes q̄ ex natura aie
 veniret. q̄ cū aia exuta patit⁹ p̄ seipam patit⁹ p̄m se totā.
 7 ideo pena modica est ei grauiissima. Sed hūc modus
 dicēdi non approbat ratio catholica q̄ in inferno credit
 anias grauius puniēdas p̄ corpora tā resumpta. vn
 de cre. sedū ē q̄ iusti qui in igne flagrationis in corpo
 re purgabūtur in die iudicij. grauius puniētur. quia
 breuius. 7 ideo intensus q̄ qui nunc purgantur. Alij

voluerit assignare rationem primum anlem. primum supra naturam. Dixerit enim quod anime creature a corpore habent potentias expeditas. et naturale desiderium habent perfruendi ad bonum propter quod sunt create. Et vltimum. Si natura est in eis quod magis in desiderium inclinatur. et ideo cum illud bonum sciat. et ab illo retrahatur et quasi in carceratur. modica pena sensibilis cum hac tristitia est eis maxima. et pro tanto dicitur pena purgatorum esse maximam. Sicut enim delectationes spirituales sunt in eis multae et perfectae corporales. ita et tristitia de absentia supercellit omnem dolorem corporum. Sed certe nec ista ratio manuducit si quis aspiciat. Primum quidem quod desiderium summi boni est desiderium quod habet necessarium secundum consuetudinem fructuorum et aliam realem possessionem. et ideo pariter gaudium. vnde qui propter desiderium superemum bonum magis ibi delectatur. In hoc enim dissimile est desiderium spiritualis et corporalis a desiderio spiritualis vnde dicit Augustinus in libro lxxxiij. quod et illud veritate habet multum et perfectum corporales. ita et tristitia in anima. Sed in anima ista ratio pena ly mbi maxima est et fuisse maxima in seculo. et ibi creditur fuisse requies facta. Et ista ratio non nihil ad propositum facit si quis inspiciat. pro eo quod sancti non ex carentia locum. sed de pena affectiva. sicut de igne sine de flamma purgatorum. Idem quod ratio habet summi et diuina iusticia. et ista est ratio reuera. quod ignis agat in animam (vnde ista videbitur) non enarrare sed iusticia et ideo magis agat diuine iusticiae est attribuendum. Quis ergo iustis pena non accipiat secundum quod puniatur tantum. sed propter quod propter est in ea ratio ordinis recti. Secundum hoc intelligendum est quod est pena assumpta et pena inflata. In pena assumpta non tamen placet deo ordinatio pene ad culpam. sed ratio deo et rectitudo quod est in voluntate assumente. Sed in pena inflata placet ordinatio pene ad culpam. quoniam igitur pena pernitentiam in presenti propter assumpta. pena mortuum est inflata in purgatorio pro eo quod non est ratio agendi sed recipiendi in modica pena in presenti plus satisficit. et magis est de ea contra diuina iusticia quod de magna in futuro. Et ideo quasi improprie nomen maioris exigat et ei satisfiat. Et propter illa aut potest haberi in utrisque materialibus debitis. creditur enim propter accipiat mercedem auri quod est marcas argenti. et pena pennis illi comparata multa propter est in conspectu dei quod sit auri argenti in conspectu dei. Et dicitur de illis rationibus propter illa grauiores esse. Ad illud quod dicitur ob id reat non augetur deum quod verum est. Si reat pene melius soluit de modica pena assumpta quod de multa inflata. Ad illud quod dicitur quod quatuor magis est passibile magis parit. deum quod illud est verum certis paribus. sed diuina virtus cuius est ille ignis instrumentum ordinat ut puniat grauissimum. Vel deum quod pena non iudicat maior et minor. sed in se non est in passione. sed in sensum passionis pur sensus refugit illa pena. Et quoniam spiritus licet minus ledat ab igne quod corpus. vnde actio tam habet vim sentiendi passionem. Et iterum maxime refugit. quia hoc natura sua est. non sic contra naturam corporis. Et ideo quibus minus pariat et minus ledatur. passio tam naturalis magis puniatur et magis dolet et hoc propter ratio ad duo vltima. Quod enim dicitur quod magis puniatur quod abiecit et transmutat. deum quod falsum est. quod ignis infernalis quod vrit non consumit grauiter puniatur quod ille alius ignis quod vrit magis facit. Similiter de alio quod magis puniatur quod vrit. deum quod falsum est. quia maior pena est brachium coherere quod etiam amputare. quod remanet ibi sensus et dolor continuus. Sic et in anima que nunquam dormit sed est actualis sensus nocui et dissensus. ita quod vritur vritur. et neuter minus est quod est propter spiritus. et ille dolor in inferno et continuus. ac propter grauior. Quod autem corpus agit in spiritu. in suo loco dicitur cum agit de penis infernalibus.

Questio. iij.

Utrum pena illa sit voluntaria. et quod sic videtur. quod dicitur factus vult illud sine quo non potest adipisci quod desiderat. vnde desiderans sanitatem vel secari et vrit. sed anime in purgatorio non sunt insipientes. et desiderant gloriam. et scilicet ad eam non posse peruenire nisi per illum pene tolerantiam. Sed si tu dicas quod non est velle simpliciter sed sub conditione. ondit quod simpliciter vult. Cor rectum habet qui voluntatem suam voluntati diuine conformat vnde dicitur ambrosius et glo. super psalmum sicut habitum est in primo. Sed iusti in purgatorio habent cor rectum. et deus vult ibi esse ipsos. ergo ipsi volunt se ibi esse et pati. Item dicitur ois vere penitens vult facere emendam siue agendo siue suscipiendo. sed anima quod mouetur vere penitens penam non amittit. sed vult emendam facere. sed non potest agendo. ergo patiendo. ergo vult penam illam pati. Item dicitur ois qui parit penam aliquam et non vult illam pati iudicatur impatiens. et ille est qui dicit iobis et non vult illam pati iudicatur impatiens. et pena pariat. si non sunt illa parit sunt impatiens et inobediens. Contra voluntarium est illud quod est in ipso cognoscere singularia. ergo quod non est a principio intrinseco sed extrinseco. et de necessitate non de libertate. non habet rationem voluntarium. sed talis est pena purgatoria. ergo non. Item nihil a quo quis desiderat et petit liberari est voluntarium. si enim esset voluntarium in eo velle persistere. sed iusti qui sunt in purgatorio petunt et desiderant inde liberari. ergo non. Minor multas reuelatibus nota est. sic per partem perit. dyalogo. Item quanto pena acerbius est. si voluntaria est. tanto gloriolius est martirium. Sed pena purgatoria est acerbius vnde monstratum est. ergo si est voluntaria. vnde quod omnes qui transeunt purgatorium martires iudicandi sunt. Item deum quod aliqua pena dicitur tripliciter voluntaria. Uno modo quia assumit a voluntate impiente sicut est pena penitentialis. Alio modo quia sustinet a voluntate acceptante sicut est pena martirium. quod adeo eis placet quod ab ea liberari non vellent. Tertio modo est quedam pena quod sustinet a voluntate tolerante. vnde pena quod est in patientia. ita quod eius oppositum est in desiderio. sicut cum amas et desideras sanitatem infirmam. sustinet quidem infirmitatem tamquam penam diuinitus inflatam. arriam ab ea liberari percurat. et illud minime habet rationem voluntarium. hoc modo voluntaria est pena purgatoria in vrit iustis. quod voluntarie eas sustinet. et desiderant vehementer ad penam peruenire. et alios sibi auxilium prebere. Secundum hoc patet ratio ad vtriusque partem. Quoniam rationes ad penam partem prebent illam penam voluntariam esse hoc modo tertio. Rationes vero ad oppositum partem quod non est voluntaria primo modo vel secundo. quod patet discurrendo per singulas. Prime enim rationes currunt secundum voluntatem. non tolerantem que deo se conformat. cum etiam liceat aliquid sibi desiderare quod est deus. velle ipsam habere contra in se est. Sequentes rationes currunt secundum voluntatem impientem que est ab intrinseco. vel secundum desiderantem que non vult separari a vltimo. que tanto magis delectatur. quanto voluntarium quod obicit magis desiderat.

Questio. iij.

Utrum illa pena sit minor certitudo de gloria quam vrit. Et sic videtur. quia quanto status similior est status quem homo omnino respuit. tanto maiorem timorem incurrit et qui in eodem existit. Sed status purgatorum magis similis est status infernali quam status vire presentis. ergo augetur in eo timor. ergo per oppositum minor certitudo. Item sicut anima peccatrix puniatur timore et dolore. sic contra anima iusta reficitur gaudio et spe. sed in purgatorio augetur pena doloris. et ergo pari ratione pena timoris. ergo minor certitudo future beatitudinis. Item si augetur certitudo augetur conio

nit dñs vel doctor. sed latrone punit emissari? vl' toroz
 Sed tñdēs sunt torozes: 2 tñtūti sūt sicut filij. g' neq'
 q'z uenies ē illos ab illis puniri. **I**te inuisitā ēy' qui
 de altero trūphauit eide' subiectas p' trūphūz. S'z aia
 29^e v' dyabol' sup' eā posse dēat p'it hāc vitā. **R**. dōz
 q' aliq' voluerit dicere q' pena purgatorij ministerio de
 mona instigat. p' eo q' in scriptura aut vit' aut nūq' legi
 tur q' bon' angel' bonos veraciter. s'z veratio bonoz
 solū a malis fuit. sicut ē exēplū de Job. exēplū etiā de an
 thonio. mali vero verati sunt a bonis 2 a malis. Et rō
 hui' v' ē p' m' eos. q' d' verat aliter 2 affligit qōdā odī
 um h'z. Dyabolus aut odit bonos 2 malos oō suā cruce
 litate. iō v' rō h'z aff'lgit cū sibi g'merit. marie cū affligū
 tur p' pet' qd' ē v' similitudo 2 qdā caracteritatio. vo
 ni vero nō odit ūt nūi malos. 2 iō illos solos affligit sic
 afflixerūt sodomitas 2 egip'os. Sed licet videat ē ma
 gis conuenies v' fiat iōc ministerio demonū q' seroz
 spūm. meli' tñ v' ē dōm 2 rōnabilis etiā. q' sicut di
 uina iusticia tubente. 2 statu eius succedente. mali ada
 rent in inferno post iudiciū. sic etiā 2 in purgatorio. nō
 em' v' p'abile q' demōes illud ministeriū exerceant cuz
 ibi purget' peti' scōna. p'm quā ibi qd' amō aia similit' erit
 dyabolo. 2 dyabolus suā similitudinē nolit delere. sed
 potius confirmare. nec vniq' exerceat boiem nūi in quo
 sperat victoriā. acquirere. nec veracem a quo vici' eit
 et dicitur. 2 alia plura ad hoc faciūt q' tacita sūt. Rur
 sus nō videt hoc p'abile v' ministerio fiat angeloz. nō
 bonoz. v' tā grauiet affligant 2 pantiat cōtues suos
 nec hoc de facili possit p' scripturā p'ari. nō solū in se ve
 ruciam in simili. q'uis Jacob p'it' eba v'isus sit ab an
 gelo ledi cū emarcuit neruis femoris eius. sed illud ma
 gis fuit ad cocupiscēte refflōnē q' ad graue afflictōem
 Ideo cōcedendū q' nō sit ministerio demonū nec etiā sug
 noz spūm. nisi fortassis q'zū ad direct' veni. Credendū
 ē em' q' in egressu aie a corpe allit'at 2 sp'as bonus 2 pi
 ritus malus v' vel plures 2 tūc p'm veritate ferri sen
 tentiā. 2 si bona est. per ministeriū boni angeli vel addu
 cit in celū. v' in purgatorij quousq' posit' purgata fu
 erit p' eius ministeriū educat. ita q' ipe solū sit deductoz
 2 nō toroz. Si vero sit mala. 2 ministeriū demonū du
 cit ad infernū. Hoc in quā tan' magis p'abile conce
 dendū. q'uis nihil sit in hac p'ce temere asserendū. **A**d
 30 illud q' obr' q' incētozes erāt torozes. Dōm q' verū est
 nisi illa culpa remittat et bō peniteat. 2 hoc nō h'z locū i
 31 p'posito. **A**d illud q' obr' q' plens erat in obitu marri
 ni. Dōm q' hoc nō erat v' adduceret ad purgatorij. s'z
 q' cupiebat insidiari calcaneo. 2 p' hoc trahere in aby
 sum. **A**d illud qd' obr' q' maioris crudelitatis ē. Dōz
 32 q' verū est si ibi staret intentio. sed illa punitio ē trāsū
 ad eternā gloriā. nō sic ē in dānatis. iō nō ē sic.
Ad illud qd' obr' q' punit' rōne similitudinis. dōz
 33 q' est puniti simpliciter. 2 est puniti sic vel sic. Dāmo q'
 dem nō punit' rōne peti'. Sed sic vel sic punit' ad
 purgatorij. qm' habet iusticiā. 2 hinc ē q' rōnis punitio
 ad dyabolū nō spectat. **Q**uestio. vj. f
De loco in quo aie punit' hac pena. Et querit v'z
 lo' ille sit ugi'. an infer'. an i medio. Et q' i loco supio
 ri v' sic. Anime ille iuste erunt sunt de p'ate tenebrarū
 quoniā hoc d' de omnibus v'is iustis. 2 de illis mari
 me vez est q's non possūt ad malū p'rabere. s'z ipe dya
 bolus est p'nceps aeris hui'. g' videt q' iur' ille aie sup'a
 hūc aerem cleuare. g' videt q' loc' purgatorij aiarum
 sit in spera ignis iurium. **I**tem in co'poralibus sitis

sequitur pondus. 2 cū habet in se inclinationes diuer
 sas. sequit naturam predominantis. ergo a si. nūi i spū
 ritibus locario sequit pond' spūam. sed pond' in spū
 ritibus est amor. ergo si in spūa. ius p'dominat amor. ca
 stus q' tendit sursum. v' q' spūs abiolutus a corpe si ha
 beat cōp'itate. n' q'z aliquid habeat cremabile a beat
 ferri sursum. **I**te purgatorij est via media trāscūdi
 a statu vie ad statū p'ie. sed status vie est circa locū ter
 restre. status patrie est intra locū sup'iacelstem. g' cum
 via sit media ad terminū. videt q' purgatorij sit in me
 dio inter celū 2 terrā. sed mediū illud sursum est 2 mar
 me. competens spere ignis. g' rē. **S**ed q' sit in loco i
 fertoz. s' infernali videt. p'mo auctoritate grego. in dya
 logo. Una eadēq' vis puniens. bonos p'bat. purgat et
 eliquat. malos vero condemnat. occūstat 2 exterminat
 ergo videt q' idem sit puniens. 2 idē etiā sit locus pur
 gatorij 2 locus dānandoz. **I**te hoc videt per
 simile. q' limbo scris p'arib' fuit loco purgatorij. Sed
 constat q' limbo fuit in inferno aut iuxta infernū. qd' p'z
 p' articulū fidei. delēdit ad inferos. d' em' q' expoliat
 p'ncipat' 2 p'ates. **L**o. q. g' rē. **I**te rōe v' q' loc' pe
 nec lo' ignobil'. sic lo' g'ie ē nobil'. 2 itez culpe iquā
 h'mōi locus debet inferio. **I**te locus purgatorij est
 penalis lo' 2 purgatorij debet rōne culpe. g' o'z ē igno
 bilis. s'z lo' quāto ingior. tanto nobilior. 2 quanto iuste
 rior. tanto minus nobilis. g' rē. **S**ed q' sit in medio
 v'. Hugo de lero v'ic. Probabile ē q' in his locis punit
 antur in q'z culpam cōmiserunt. sed culpam cōmiserūt
 hic in medio. g' rē. **I**te hoc ipm videt exēplo. In iij.
 dyalogo narrat Greg. de pascasio q' cypria. eps v'it
 scris cū in quibusda balneis inuenti ad q' fuerat ipe eps
 consilio medicorū. 2 pascasius iam p'dem mortuus
 ibi pumebat. 2 post eius adiutorio liberat' ē. signo da
 ro eidem epō si post tricesimū diem nō inueniret ibide.
Ite hoc etiā videt ratione. qm' itatus purgatorij ē
 status medi' inter statū glorie 2 statū dānatis. eterne
 g' in medio inter v'itūq' debere ē. g' nec iugius nec in
 ferius. s'z in medio circa nos. **R**. dōm q' itud a scris
 determinatā nō ē. nec rōes multū efficaces ad hāc mat' 34
 riā adduci valēt de facili. p' eo q' licitū est hic varie senti
 re. 2 p'm tres p'ies. p'positi p'blematis inuenti sūt diueri
 diueria sentire. inuidentes rōnib' iam tactis. Quidam
 em' dixerūt q' locus est surū. qdā q' rōnū sub terra. q
 dam q' ibi vbi peccauerūt. Sed si dixerim' q' oino surū
 sum sit repugnabit rō et autoritas 2 reuelatio. q' freqnē
 plures circa nos p'ari inuenti sunt. Si dixerim' q' om
 nino deo. sum. idē inuēniēs sequit'. Si dixerim' q'
 vbi peccauerūt. illud oino vel tucredibile vel improba
 bile est. q' oēs aie que parit' peccauerūt parit' punit'
 ant'. Quid ergo dōm. sane pōt dici q' ē dēci minare lo
 cū purgatorij duplicat'. vel p'm lege cōem. vel p'm dupē
 sarōem diuinam. Si p'm lege cōem. sic lymbus inferius
 fuisse credendus ē. v' superius sic locus purgatorij. 2
 talis locus cōpetit punitiōi et similit' sacrificanti siue
 ei qui affligitur merito feduitatis culpabilis. hic autem
 locus pars inferni creditur a quibusdam. p'pter illud
 s'bum grego. q' sub eodem igne electus purgat' 2 dāna
 tus crematur i quarto dya. Si aut loquamur p'm di
 spensatōem spālē. sic diuersis diuersa loca cōcēssa sunt.
 vel p'pter eozū celeritorem liberationem v' possint as
 lūis suam iudigentiā reuelare. sicut docet exēplū de pa
 scasio. vel p'pter n'iam in structōem v' aliquādo recogī
 temus magnam post hāc vitā penam infligi peccātib'.
Tel. p'pter alicuius sancti impetratōez. sicut legit q' s'ā

34 27

crus patricius impetrauit cuida q̄ puniret in q̄da loco in terra. ex hoc fabulose ortu est q̄ ibi eēt purgatoriu. et sic sunt diuersa loca. Cōcedendū igit̄ ē q̄ locus purgatoriu ē in fernus fm̄ legē eōdem. est etiā medius fm̄ disp̄sationē diuinā. sup̄ius in spera ignis nō ē aliquo istoz modoz. sed q̄ hoc cogitat moueri videt̄ fm̄ fantasticas fictiōem. ¶ Ad illud qd̄ ob̄r̄ q̄ est in sup̄iori. q̄ sumus eruti de prate tenebrar. Ddm̄ q̄ inferius existentes etiā erepre possūt eē aīe. q̄ sarbanas nō regnat nisi in mūdanis p̄ cōuersatiōem. nō p̄ locale inhabitatiōem. ¶ Ad illud qd̄ ob̄r̄ q̄ cō:pus sequit̄ naturam p̄dominantis. Ddm̄ q̄ motus aīe sursum vel deorsū nō est fm̄ suū destitū. sed fm̄ diuinū iudiciū. qd̄ ē mouens sup̄mū. r̄ q̄ illud iudiciū decreuit eam affligere ad tempus. r̄ hoc cōpetit loco deorsum. s. punitio r̄ afflictio. iō pater illud q̄ non sequit̄ naturā p̄dominantis. nisi iuxta regulam su-

De confessione sacramentali q̄ntū ad oportunitatem t̄pis respectu penitentie mortaliū in cōpatione ad potestatem sacerdotis.

Si vero querit̄ de illo q̄ satisfactiōem iniunctā r̄. Sup̄ determinauit maḡ t̄pis p̄nie in se. hic secūdo determinat p̄ cōpationem ad arbitriū sacerdotis. Et qm̄ in penitentiā a sacerdotē imposta tria est considerare. s. reconciliatiōem. r̄ pene impositionem siue iniunctionem r̄ vltra iniuncte pene expletionem. ideo hec pars habet tres. In prima querit̄ magister quasi ordine resolutorio incipiens a posteriori. verum penitentiā iniuncta consummata. sit penitens absolutus simpliciter. r̄ hoc facit ibi

39 a. ij. ¶ Si d̄s n̄ sufficit dolor interior simul cum pena iniuncta adder̄ deus penam. Videtur falsuz dicere. q̄ iste q̄ fecit. fecit p̄nias t̄m̄t̄. fecit totū ad qd̄ tenebatur. q̄ illa cōpleta ē absolutus. q̄ nō d̄s amplius penas reddere. Itē sacerdos est arbiter inter peccatorē et deum. sed si sacerdos iungat peccatori p̄niam maiorem. peccator teneatur stare eius iudicio q̄ntis cedat. ergo si deus nō reuocat cōmissiōem. si errat iniūgēdo minorem. d̄s deus eē cōtē. aut si alit̄ v̄r̄ frāgere pactum. Itē ignorantia excusat marie qm̄ ē inuincibilis. sed scire q̄ntū deus exigit pene p̄ culpa nemo nouit certitudinaliter sed solū p̄ cōiecturā. q̄ in b̄ stādū ē iudicio r̄ arbitrio sacerdotis. q̄ si ampli⁹ n̄ peccat absolut⁹ ē. r̄. ddm̄ q̄

Lu. xxiij.

¶ Querit̄ vtrū p̄nia iniuncta cōsummata sit penitens absolutus simpliciter. Si vero querit̄ de illo qui satisfactiōem iniunctā impleuerit. q̄ ignorantia vel negligētia sacerdotis. peccato cōdigna nō fuit. vtrū d̄ vita migrās ab omni pena liber sit. Idē r̄ideo quod supra de illo qui p̄niam nō cōpleuit dixi. Qd̄ si tantū ē lamētum interioris doloris vt sufficiat in vindictam peccati. oīno liberatus est. Si vero non sufficit dolor interior simul cū pena iniuncta. addet̄ deus penam. Quātem interdum sufficit dolor interior ad vindictam peccati. certum documētū habemus in illolatrone qui sola mentis contritione et confessione statim vt conuersus fuit paradisum igre

ptem mouentis. ¶ Ad illud qd̄ ob̄r̄ q̄ est via. Dicit̄ d̄ q̄ est via retardās. r̄ eo q̄ ē retardās. aliquo modo obliquās. r̄ q̄ aliq̄ mō obliquat iō nō oportet q̄ recte sit in medio. r̄ tūc esset via recta r̄ veloci. nūc aut̄ tardio. r̄ sic patet illud. Rōnes vero ad alia. duo membra et si non sint multum efficaces. tamen quia verum cōcludunt cōcedende sunt. ¶ Ad illud tamen quod vltimo obicit q̄ medius est. ergo in medio debet esse. ddm̄ q̄ plus sapit naturam vnius extremi. pro eo q̄ punitur ibi nō p̄ eo q̄ habet de iusticia sed de culpa. Unde cum non sit nisi duplex meritum. scilicet bonum et malum. fm̄ legē communem solū duplex debet esse locus. cō:respondes retributioni virtutis. Unus nobilis qui est supremus alter ignobilis qui est infimus. et propter hoc vt dicit Gregorius vocatur infernus quasi inferius. vel infra nos siue sub nobis

Si vero queritur de illo r̄. In secunda quando p̄nia imponenda est. scz vt in extremo mortis articulo. r̄ hoc ibi. solet etiā queri vtrū satisfactiōis lex r̄. In tercia querit̄ vtrū in necessitate alicui negāda sit reconciliatiō. ibi. Sciendū etiā q̄ tpe necessitatis. Et illa ps diuiditur in tres. In prima ostendit q̄ non est neganda reconciliatio in articulo necessitatis. In secūda ostendit q̄ p̄ necessitatem in grauibz oportet cōsulere ep̄m. ibi. Nō d̄z t̄n̄ p̄b̄ r̄. In tercia ostendit q̄ si penitens voluit reconciliari r̄ nō potuit q̄ habēdus ē p̄ reconciliari. r̄ b̄ ibi. Si aut̄ queritur de illo q̄ ad p̄niam festinat r̄. P̄nici palis aut̄ p̄sentis p̄ris intentio cōsistit q̄liter satisfactiō sit. iniūgēda. et qualiter implēda. vtrū etiā per iterpositam personam. et vtrum. s. tota.

di meruit. Sed quia dispensatores ecclesie cōtritiōis quātitate n̄ p̄p̄dūt. quib⁹ nō ē datū itelligere occulta cordiū. oib⁹ leges p̄nie cōstituunt tā magis q̄ minus d̄ peccato dolentib⁹. quoz studiū ad hec p̄cipue tēdere d̄z vt cordis dolore q̄ntū fas ē cognoscant. r̄ fm̄ ipsius modū satisfactiōem iūgant. ¶ In actione p̄nie vbi tale cōmissum ē. vt his qui cōmisit a christi cōrpe sepe. nō tā considerāda ē mēsurā t̄pis q̄ dolor. cor em̄ vritū r̄ hūilitatū de⁹ si despicit. Vex q̄ plerūq̄ dolor alterius cordis occult⁹ est alteri. nec in alioz noticiā nisi p̄ verba vel alia quēcunq̄ signa p̄cedit. cuz sit corā illo cui d̄. gemitus me⁹ a te nō ē abscondit⁹. recte cōstituntur ab h̄is q̄ ecclesijs p̄sūt

sacerdos h̄tute clauū h̄z potēt am relaxat ali qd̄ d̄ pena. r̄ h̄c de⁹ nūq̄ erigit. sed solutū eū reputat q̄ sacerdos absolut. et q̄ntū ad b̄ simpli ceter se cōmittit in sacerdotis arbitrium si non sit impedimentū a p̄re ei⁹ q̄ absoluit. q̄ntū vero ad taxatiōē n̄ se cōmittit. nisi in discreti arbitriū q̄ etiā discretē taxet. q̄ si aliter fecerit deū aliter facere. r̄ iō si sacerdos p̄niam minore cōdignā imponat. d̄ns supplet qd̄ deerat. Quod ob̄r̄

q̄ talis fecit totum ad quod tenebatur. verum est de retentione que venit ex obligatione siue ex reatu peccati. n̄ ē t̄n̄ vez quousq̄ soluerit penā p̄dignā. Qd̄ ob̄r̄ de arbitrio iā p̄ r̄tio. q̄ in solū discreti arbitriū se cōmittit q̄ntū ad taxatiōē pene. Qd̄ ob̄r̄ de ignorantia. d̄z

Di. Liber quartus. De confessione sacramentali. Si vero queritur de illo qui satisfactiōem iniunctā r̄. Sup̄ determinauit maḡ t̄pis p̄nie in se. hic secūdo determinat p̄ cōpationem ad arbitriū sacerdotis. Et qm̄ in penitentiā a sacerdotē imposta tria est considerare. s. reconciliatiōem. r̄ pene impositionem siue iniunctionem r̄ vltra iniuncte pene expletionem. ideo hec pars habet tres. In prima querit̄ magister quasi ordine resolutorio incipiens a posteriori. verum penitentiā iniuncta consummata. sit penitens absolutus simpliciter. r̄ hoc facit ibi

40 q' illa ignorantia excusat vt n̄ peccet. s; tñ n̄ excusat vt satisfactorz pfecta faciat. 7 iō oz hāc pfecti i foro dei.
 b. ij. **S**traz vt cōuersus fuit paradisu ingre. me. Utat hoc fallū. q; Dieb. ij. dī. Ascēder iter padēs an̄ cos. s; intelligit de xpo. ḡ ante ascēsiōnē xpi nullus intrauit. ḡ nec latro statim

R. aliq' ad hoc voluerūt dicere q' latro fuit i paradiso terrestri cum domino vsq; ad ascēsiōnez sed post ascēsiōz fuit in paradiso celesti. Sed tñ illud dubiū est.

41 7 iō via alta cligēda ē fm aug. q' paradisi vno mō dicit statum fructōnis. Alio mō dicit locum aptū 7 ydoneuz ille loc' duplex ē fm q' fructio ē duplex. Quēdā p speculū 7 imp' fecta. 7 tali cōpe rebar parad' ter / restris. qm̄ loc' est terrenus. n̄ quier' 7 eleuat' Quēdā ē fructio plena 7 hecē in p̄ta 7 hūc com perit loc' supcelestis. Qñ ḡ dī q' latro statim fuit in paradiso. i. intelligit q' truz ad statū. q; statim fuit in dei visio ne. nō q' rū ad locū.

42 c **N**ō satis a' pte p̄figūt ca' nones p vno q; 22. Lōtra. quia Greg. dicit 7 h̄ s. dil. xvj. fal' fas p̄nas dicim' q' nō fm auct' scōz parz iponūt. ḡ v' q' oēs p̄nēvere i canonib; scōz p̄bēdāt. R. dō. q' sic in sciētis practicis q' versant circa opa sermo i p̄culari ē icere' 7 dubi'. sermo aut' in vli certitudinēz. s; cum applicat ad singularia incipit qdāmō h̄e icertitudinēz vt q' nō cōsiderat circūstātiāz p̄cularēz. p̄t' dēuiter q' scipm̄ rectificet. sicut p; i medicina 7 scia morali. sic i intelligendū ē in p̄posito q' canones instruit in gnali q̄li ter iponēda ē p̄na. s; des cēsu ad singularia relinquit' fa cerdotib; discretis q' p̄siderēt p̄sonaz circūstātiāz. accedentes ad canones sicut ad reglas directiuas. q; si cā' nones iponāt nō recte iponūt. In canone em̄ maxime dēterminat p̄nā q̄tū ad rps magis q̄ q̄tū ad moduz. q; mod' ille certior est et cōior. An̄ gnali ter p̄ p̄cto morta /

li p̄figunt p̄nā septēnē. vñ laic' q' fomicat. vij. annis p̄b; x. eps. x. ry. peniteat. sicut h̄ in diuersis locis in decretis patrū. Sicut de euomētib; eucharistiā p̄pter regulā 7 ebrietatē si sit laic'. lx. dieb; peniteat. si cleric' vel religiosus. lxx. dieb; si eps. xc. dieb;. hoc h̄ de ple. di. ij.

Ad has autē regulas aspiciēdo dō d; vniūsq; sacerdos inspice re q̄les p̄nias i ponat. tū fm ḡ uitate criminis tū fm diuersas cōditōes p̄sōaz Et nota hic q' p̄ p̄cto mortali se p̄tēntis p̄nā p̄ figit. nō solū p̄ p̄ter t̄pū diuturnitatē. sed magis p̄pter figurā et signatōem. In lege em̄ maria te para fuit extra castra dieb; vij. Nūc. xi. Maria signat penitēte. vñ maria amarū mare interpretatur. Et in T'ren' dicit de viro penitente. magna est velut mare conertino tua. hec p̄tuit seprē dieb;. sed nūc penit. e. vij. annis. qd' significatū est. Ezech. iij. Die p̄ anno dedi tibi. Sitū q̄ras rōnē hui' q̄re p̄nā est ag' grauata. cuz lex noua sit lex mic. dōm q' maior in gratitudo ē hic p̄pter maiorem grāz. Et nā ē maior cōreptus p̄pter maiore dig

Leo pas

Leo pas

44 Juli pas

Ista. xi. v.

ipositū diligent' obseruet. Alijs xō p qualitate p̄cti. p̄nā decernenda ē p̄sidentiu arbitrio. Un̄ leo papa. Tpa penitudinis habita moderatiōe cōstitueda sūt tuo iudicio. put cōuersoz aios p̄pexeris esse deuotos. Parit' etiā habere debes etatis senilit' intuitū. 7 respicere piculorū q; rucūq; val egritudinuz necessitates. Querit' vtruz in necessitate sit alicui neganda recōciliatio. ostendens q' nō. Sciendū etiā q' tpe necessitat' non est neganda p̄nā vel recōciliatio penitentibus. Un̄ leo papa. His q' tpe necessitatis 7 piculi vrgentis instantia p̄sidiuz p̄nā 7 mox recōciliatōis iplozāt nec satisfactio iter dicēda ē. nec recōciliatio denegāda. q; misericordie dei nec mēsuras possumus ponere nec tpa diffinire. q' sita aliq' egritudine aggrauati sūt. vt qd' paulo ante poscebant sub p̄nā significare si valeāt. restimōia eis fideliiū circūstātiū p̄ esse dnt. s; q; p̄nā 7 recōciliatio nis p̄leq̄nt b̄nificiū. Itē Juli' papa. Si p̄b; p̄nā abnegauerit mortib; re' erit aiatū. q; dñs ait. cū cōuersus fuerit tūc salu' erit. Tera ei p̄fessio vltio tpe p̄t eē. q; non mō t̄pis. s; etiā cordis deus inspector ē sicut latro p̄bat

nitatē noue legis. in q' sanguis xpi effusus ē vt firmum eēt testm̄. Quia etiā graui' est p̄ctm̄ p̄pter statū peccat' tis q' d; eē p̄fectior. Quia vltius satisfactio i lege nō d; eē p̄fecta. vt in statū p̄stinū reducat. Et qm̄ sol' i vno die nō redit in idē punctū s; in anno. iō dies iuerfus ē in annū. Rursus q; p̄fectū ē remediū in lege noua. ideo annus debuit multiplicari p̄ septenariū p̄p̄ seprē p̄nitas domandas. p̄pter. vij. dona sp̄s̄s̄ci reacquirenda p̄pter seprē doctes. tres. s. aie. et quattuor. co; p̄tis obrinēdas. Et sic p; rō quare canones sic instituerūt. hec aut' oib; nō ē iponēda sed tñ insinuāda. vt recognoscāt q̄ uis ē culpa. d **N**ō tñ est illis iponēda q̄ntitas penitētie. sed innotescēda. Ut male dicere. q; ad nihil valet scire qd' et quantuz debeat facere nisi etiā faciat. ḡ si

45

v

nō imponēda yr faciat. nō est innorescēda. si dicas q̄
valer ad cognoscendū grauitatē peccati. Corra gūtras
perī cōsiderata ī fine marime inuadit in desperatiōem. s̄
hoc marime cauendū ē infirmis. q̄ non d̄ r̄c̄ d̄icti. R̄.
d̄m̄ q̄ p̄n̄ia nō
est imponēda, ra
li tē q̄ p̄sumit q̄
moriat. q̄ stultū
esse aliqd̄ impo
nere alicui qd̄ n̄
poteit facere. s̄
innorescēda est
ad cognoscendā
grauitatē pecca
ti. yr dolcat. r̄ in
gemiscat. sed n̄
hilominus, ma
nifestanda ē di
uine misericōie ab
undātia. yr spe
ret in d̄no et cō
fidat. r̄ sic manē
festans penitē
tiam nō inducit
in desperatiōem
sed magis in ve
ram cōfessiōem.

In d̄cto
cartagin.

Aureli
epus.

46

Ostendit q̄ preter necessita
tē in grauibus oportet consule
re episcopum.
Nō d̄z̄m̄ p̄sb̄ penitētē recōcili
are in cōsulto ep̄o. nisi vltia ne
cessitas cogat. Un̄ in cartaginē
si cōcilio. p̄sb̄ incōsulto ep̄o
nō recōciliat penitētē nisi absē
te ep̄o si vltia necessitas cogat.
Luiuscūq̄ penitētis publicum
crimen ē qd̄ vniuersā cōmoue
rit yr bē ante absidā. s̄ introi
tū ecclie man^o ei imponat. Itē
aureli^o ep̄s dixit. Si q̄s in picu
lo cōstitur^o fuerit. r̄ se recōcilia
ri diuis altarib^o petierit. si ep̄s
absens fuerit d̄z̄ p̄sb̄ consulere
ep̄m. r̄ sic piclitantē eius p̄cepto
recōciliare. incōsulto ep̄o nō
pōt excoicatos vel publice pe
nitentes p̄sb̄ recōciliare. vñ
in cartaginēsi cōcilio. ij. statuti.
ē yr chrisma vel recōciliatio pe
nitētū. r̄ puellarū cōsecratio a
p̄sb̄is nō fiat. Itē reconciliare

consiliū humanū. sed cū p̄sb̄yter vider perōrē cōtrū. su
perius iuder dicit perōrē illū cōuersū in iustū. r̄ cō recō
ciliari. ergo statim sine cōcilio siue sit in necessitate siue
nō d̄z̄ cōsoluere. R̄. d̄m̄ q̄ dupliciter querit cōsiliū
ab aliq̄. Aut p̄p̄ instructiōem. r̄ tūc q̄rit cōsiliū a sapiē
te. q̄ sapiēs r̄ h̄ marie q̄n̄ casus emergit vbi p̄babilitet
pōt dubitari. Alio mō q̄rit cōsiliū r̄ cōsiliū aliq̄ p̄pter
autoritatis cōmissionem. r̄ sic in serio. cōsiliū superio
ram scilicet yr sciat eius voluntatem et yr per eius im
perium r̄ cōmissionem habeat potestare. hoc nō d̄z̄ la

Ad intelligentiā hui^o p̄ris q̄rit de satisfactōis dē
minutiōe. Et circa hoc q̄runt sex. Primo q̄rit
yrū possit fieri satisfactōis cōmutatio. Secūdo
yrū possit vel debeat fieri relaxatio. Tertio dato q̄ sic
q̄rit a quo pōt fieri. Quarto q̄rit p̄ q̄ pōt fieri. Quinto
cui valeat. Sexto vltio q̄rit valeat r̄c̄. Questio. j. g
Cū possit fieri satisfactōis cōmutatio. r̄ h̄ est qd̄ntis
fundamētū. s̄. yrū vñ^o p̄ alto satisfaciat. Et q̄ sic videt
Gal. vj. Alter alteri^o onera portate. S̄ onera q̄ marie
sunt portāda sūt onera spūalia q̄ si alicui iposita ē p̄n̄ia
grauis. videt q̄ aliquis p̄rem vel torū possit p̄ eo porta
re. Item in lra dicit. amicor̄ orōnibus r̄ elemosynaz
largitiōibus pond^o p̄n̄ie subleuandū est. loquit de co
qui grauitatē infirmat. Itē hoc yr p̄ rōnem. Primo p̄ si
milit in rebus naturalib^o. videt q̄ em̄ in aliquo corpore
aiālis q̄ vñū membrū se exponit yr sustineat lesionem r̄
grauamē alterius. sicut patet q̄ brachium se exponit p̄

cerdos in aliquib^o casib^o cōsoluere ep̄m. q̄ nō pōt per se
ad illos credere manū cū habeat prātē lūminatā. In. v. 77
aut casibus d̄z̄ sacerdos ad ep̄m remittere vel cū cōsule
re. Dum^o est de p̄n̄ia solēt que ab ep̄scopo d̄z̄ iponi
r̄ p̄ cū penitens
recōciliari. Se
cundus casus ē
de excoicatis q̄s
aliquādo nō p̄
absoluere. Ter
tius vbiq̄s in
uenit irregula
ritatem d̄cam.
p̄pter illam eti
debet remittere
ad ep̄m yr si pōt
d̄ipenset. si nō
pōt cum lris su
is mittat ad pa
pam. Quartus
est de incendia
rys. Quintus si
cōsuetudo in ali
q̄ ep̄atu q̄ certa
crimina ad ep̄m
deserantur vr bo
micidium. sacri
legium r̄ b̄mōi.
r̄ iste casus ē par
ticularis nō vni
uersalis.

quēq̄ in publica missa p̄sb̄ro nō
liceat. puellarū tñ cōsecratio cō
sulto ep̄o p̄ p̄sb̄um fieri valeat.
Unde in cartaginēsi cōcilio. ij.
p̄sb̄ incōsulto ep̄o virgines
nō cōsecret. chrisma veronūq̄
cōficiat. Sicut p̄cepto ep̄i pōt p̄
sb̄yter cōsecrare virgines. sic r̄
recōciliare penitentes.

Ostendit q̄ si penitens volu
it reconciliari r̄ nō potuit q̄ ha
bend^o ē p̄ recōciliatio.

Si aut querit de illo qui ad
p̄n̄iam festinās sacerdotē inue
nire non potuit r̄ ita deceffit. vñ
trum oblatio ei^o sit recipiēda. vi
dimus q̄ est Unde in apantēsi
concilio. Si aliquis fuerit mor
tuus qui non sit cōfessus. r̄ testi
mōiū h̄z̄ bonū. r̄ nō poterat ve
nire ad sacerdotē. sed preoccup
pauit eum mors in domo vel in
via. faciant pro eo parentes ei^o
oblationem ad altare. r̄ dent re
demptionem p̄ captiuis.

Puellarum
cōsecratio cōsu
to ep̄o p̄ p̄sb̄um
fieri valeat. yr

male dicere. q̄ ille desponsant ep̄o. ḡ a solo ep̄o est eis i
ponēd^o anulus. R̄. d̄m̄ q̄ q̄rit est de iure cōi. h̄ licitus
est solis ep̄is q̄ ipsi sunt sponsi q̄ debent ep̄o aiās conie
crare. fm̄ q̄ dicit ap̄lo. ij. ad. Cor. ix. Despōdi vos vñ
vros q̄n̄ castā. r̄ d̄nt filios p̄fectos ḡnare. r̄ nō h̄nt cla
utum potestare in excellentia. et eis solis ista q̄ sit et cel
lērie sūt cōmissa. vnde hoc qd̄ dicit magister locale solū
fuit. r̄ nunc non habet locum nisi in viduis vel ancis. q̄
bus potest sacerdos de cōsilio ep̄scopi dare vel un. et
pro tanto illud est intelligendum.

capite. si ergo in corpore mistico est cōnerio p̄ assimila
tionē ad corpus naturale. videt similiter q̄ vñū membrū
onus alterius possit et debeat supportare. Itē hoc yr
p̄ simile in humanis actib^o. Videmus em̄ q̄ sic ē in acti
bus q̄ si aliquis est alicui debitor. non refert apud cre
ditorem yrū ipē vel alius soluat. imo pro eodē yrāq̄
acceptat. si ergo multo benignior est deus r̄ auidior ad
p̄cipiendam solutionē q̄ hō terrenus. yr q̄ ipē sit p̄ten
tus r̄ sibi sufficit si alius satisficit pro eo. Itē hoc yr
atur p̄ locū a minor. q̄ plus est impetrare remissionē
culpe q̄ remissionem pene. Sed sanctus yr impetrat
alicui qui est extra grām p̄ suas orōnes remissionē cul
pe. ḡ et remissionē pene p̄ suas afflictōes. Itē ip̄s pu
nit^o ē. r̄ pena sua satisficit nō p̄ p̄cō suo. hoc p̄stat. ḡ p̄
alio. ḡ ip̄s satisficit p̄ nobis. si ergo oēs nos vñū sum^o
in xpo. r̄ membra eius sum^o. r̄ imitatores eius esse debet
mus. videt q̄ vnus o alio possit r̄ debeat satisficere.

Contra. h. Loz. v. Dea stabimus ante tribunal xpi ve
 recipiat vniuersis pur in corpe gessit siue bonu siue ma
 lu. g vniuersis ret. idem iuxta opa sua. g no videt q ali
 p alto satisfaciat. q: tuc deus alicui retribuere p m oga
 aliena. **I**te in ps. tu red dis vniuersis iuxta opa sua. g
 idem quod prius. **I**te rone videt. qm no erigit deus
 satisfactioe ab aliq q: del. etet in pena. sed vt velut p
 remediū sanet offensa. sed q: satisfactio est remediū con
 tra culpā. r antidorū siue remediū circa mēbū ifirmās
 dz apponi. g videt q no possit in aliū hoīem cōmutari.
Ite no pot cōteri nec cōiteri vnus p alio. imo opret
 q ipe q peccat cōterat et cōstreat. g videt similitur q o
 porteat ipm satisfacere et penam pati. **I**te si san pnt
 in pta se suscipit satisfactōes infirmi. ponat igit q aliq
 debeat pntiam septēne. r cōsanguinei recipiat sup se. r i
 firmus mortis. quero ergo a re aut euolat. aut no euolat
 Si no. sed punit in purgatorio. r illi punit se p eo. er/
 go rē punit bis in idipm. **S**i euolat. ponat q illi ni
 bil faciāt de satisfactōe susceptā. tūc ergo saluabit q. r
 culpa remanebit impunita qd ē contra diuinā iusticiā
Ite nullus pot mereri alicui qm meret sibi. p m q dicit
 illa auctoitas. q pro alio orat. p seipso laborat. g pari rōe
 nullus pot satisfacere p alio qm satisfaciat p se. ergo si
 pot vnus p alio satisfacere. pot vnus simul ryna pena
 satisfacere p se r illo. r ita pari rōe p tertio r qro. r sic
 auticeps. g p oib. **I**te v. q si hoc v. ē q vno satisfacite
 satisfaciāt r oēs. **I**te ddm q pena satisfactoria habz
 in se duplicē rōnē siue veritatē. Pena em talis. p p duo
 eit ma. ime. r ppter medicamētū cōtra sequelas perī. et
 in pēū id soluendū reatū perī. **S**i ergo loquamur d ista
 pena p m q est purgatoria siue medicinalis. cū modus
 non recipiat medicinā ex pena aliena sed p pā. vñ nō er
 ringuit cōcupiscentia in mesi tu letunas p me. qstū ad
 hāc rōnez pena satisfactoria nec pot nec dz cōmutari in
 aliā pona. Possit tū cōmutari in penā internaz. q: ge
 mit' cordis plus frequenter medet vt reget alaz q dta
 turnitas pene exterioris. **S**i aut loquamur de pena p m
 q bz rōne pteq. hoc nō est cōcedendū q pot cōmutari.
 q: pot vnus p alio soluere penā. sed hec cōmutatio dz
 fieri auctoritate sacerdotis. cur' est hic duo cōsiderare. f.
Ite debita in subditis dispositōem. r debita p pōitōem in
 pena vel debita dispositōez in voto. q in vno sit suffici
 entia. r in alio indigentia. r in vtroq sit charitas q fac
 bona cōia. si vero alterū horz desit. nō sit cōmutatio pe
 ne. Debitū vero p pōitōne voco vt minor pena in ma
 iore cōmuret. q: p' satisfaciat deo pena p pōia q aliena
 sicut efficacius homo meret sibi q ali. **U**nde sicut pena
 asūmpra cōmutat in maiore penā purgatoriā. eo q m
 tomnor est illa accepta. p eo q ista ē volūtarīa simpli
 ter. illa minime volūtarīa. similit' debet p pōia pena
 cōmutari in maiore alienā ad hoc vt fiat cōmutatio re
 cta. sic igitur cōcedendū ē sicut pbat p m rōnes q pena
 satisfactoria cōmutari pot rōne vnitatis charitatis q:
 tū ad illud qd habz in se pēū soluendū. sed nō qstū ad illū
 qd bz in se medicamēti. **A**d illud q ob' q vniuersis
 reddet p m oga sua. ddm q charitas opa aliena fac sua
 maxime qm charitas alicuius volūtarie qd suū est alic
 ri donat. **A**d illud q ob' de remedio iā p rōisio. qm
 quā rōisioz aliq supra se penā recipiat alicuius. tū ille
 nō est dno liberatus a pena quousqz cōsumat perī sco
 rta quā cōtrari ex culpa. que etiā nō pot deleri nisi p pe
 nā exteriorē. vel p cōtritiōz internā. **A**d illud q ob'
 q nō pot cōteri nec cōstiteri. ddm q nō est simile. q: prima
 icz. confessio r contritio sūt ordinata vt ingrediat vnitā

tem ecclesiasticā. p quā sit vt bona vnus fiant alterius
 satisfactio vero vtrāqz cōsequit. r quia fundamētū istū
 us cōmutatiōis est in charitate. tō nō ē simile. **A**lia rō ē
 quia in p'tate cuiuslibet est confiteri. in null' p'tate ē cō
 teri nisi eius qui nouit occultā cordis. spūs bois. sed
 penam pati est in p'tate cuiuslibet tam pro se q p alio.
 attamē non ē inutile nec satisfactioe alienū si vir iu
 stus p'ta defleat minus iusti. **A**d illud qd querit v/
 trū statim euolet ille cuius satisfactio cōmuret. ddm q
 non. tū quia opret q scōria peccati purget. tū etiā quā
 nullus ingredit p adūm quousqz sit extra debitu omē
 ira q nec ipe sit debitor. nec alius p co. si ergo obicitas q
 tunc bis punit deus in idipm. ddm q falsum ē. q: p m q
 illi celerius faciunt ipe liberat. r computat dms in sou
 tem penam quam ille sustinet pro se. r quaz aliū sustinet
 p co. vnde si debuerit penā duoy mensū. taliter pote
 rit iunari q liberaret infra mensē. nūqz tamē inde ex
 trahit. r quousqz debitu sit plene solutu. quō soluto. itā
 illud qd soluit deinceps est ipius qui satisfaci. oīō emz
 in sinu suo conuertit. vel se ipe non indiget. **P**urrit i si/
 nā ecclesie. **A**d illud qd ob' q qui meret aliū et sibi. **S**i
 ddm q non est simile de ope meritorio et satisfactorio
 Opus em meritorū est ea ratione qua est ex radice cha
 ritatis que semp placet deo. r ille in quo est illa radice.
 que oēs cōter respicit. r oia communita facit. ideo non
 pot aliq mereri aliū quin ipe placeat apud deū q: h ipm
 deo placet maxime. Opus vero satisfactoriū est ratione
 pene. r tanta pena soluit rātū debitu. et maior mat' de
 bitū. ideo p eadē penā non pot qm in integrū duo debi
 ta soluere. r ideo si satisfaci p se. p alio qstū ad totū nō
 satisfaci erit si pro se non pro alio. sibi qdem mereret nā
 gloriā. quā opus illud placitū est deo. r faciens illud
 deo placet faciendo. ac p hoc dignas retributione a dō
 iudicatur.

Questio ij.

Utrū possit fieri satisfactoris relaxatio. Et q sic v/
 q: vniuersalis ecclesia has relaxationes acceptat. hz cō
 stat q ipa non errat. ergo vere sunt. **P**robatio minoris
 Ita dictum est petro. Luce. xxij. Ego p te rogauit petre
 vt non deficiat fides tua. constat q hoc dictum est pe
 tro in persona ecclesie. sed xps exauditus est in oibus p
 sua reuerentia. ergo et in isto. r si hoc. ecclesia vniuersal
 non recipitur nec errat. **I**te. h. ad Loz. ij. Nam et ego
 si qd vobis donauit in psona xpi. glo. ac si xps cōdonat/
 ser. hz si xps vere donat. vere est donatū. g qd donante
 ap'ls vere donatū r relaxatū fuit. sed non ē minoris
 potestatis sūm' pontifex q paul'. ergo rē. **I**te aug'. in
 li. de pnia. Credendū ē q oēs orōnes ecclesie et elemosy
 ne r opera iusticie succurrāt recognoscenti mortē suam
 ad cōuersionē. si ergo opa ecclesie valent. ergo bona sa
 tiffactoria que sūt in ecclesiastica vnitare valēt ad satif
 faciendū. ergo videt q ille ad quē spectat hec distribuc
 re possit peccatores iuuare. r ita satisfactōz miuere. ac
 p h' donare r relaxare. **I**te xps donauit multis. n
 solū culpā sed etiā penā. vt p3 in muliere adultera. hz de
 us plenitudinē p'atis reliqit in ecclesia. ergo et p'atem
 relaxandi r donandi. **C**ōtra. Esa. xl. Dimissa ē iniqui
 tas illius. suscepit de manu domini duplicis. ergo vt
 q pena ad pfectā remissiōem sit duplicanda nō relaxāda
Ite sup illud. h. **I** humo. h. negare seipm nō p' gloia.
 Quid faceret si dicta sua non impleat. sed ipe p'cedit Deuro.
 rry. Scdm mensurā delicti erit r plagaz modus. ergo
 necesse est ita puniri sicut et p'ctō: meruit. ergo non pot

ppa mercede arripiet
 p' dū p' labore
 p' p'ly, bi, tu red
 de vniuersis mē
 opera sua

53

54

aliqd relaxari. **I**tem rōe vī. facere dignos fructus pnie est in diuino pcepto a quo nō pōt dīqz hō pur^o absolue re. sed dignos fructus facere ē fm magnitudinez sceleris magnifice fatū facere. ergo videt q nō licet alicui de ecclēsia de illo mīnuere. ergo nec relaxatiōez aliqūa facere vel p̄cipere. **I**tem inferior non pōt absolue a pena ad quam ligat supior. sed de^o remittēdo culpaz ligat ad aliquorā penā r̄palem. q̄ videt q nullus hō possit de illa aliqd dimittere. q̄ r̄. **R**. ddm q relaxatiōes fiunt fieri possunt. sed q̄ter p̄nt fieri diuersimode nobis in sinuant diuersi. Quidā em distinguēs forū dei. r̄ forū ecclēsie. dixerūt h̄mōi relaxatiōes nō fieri nec intelligi q̄z r̄ū ad forū dei. sed q̄z ad forū ecclēie. Hoc autē sic intelli gunt. Sacri canones p moralibz p̄ccis graues r̄ diu turnas p̄nias taxant. vī p vno mortali septēniū vel amplius fm q̄ grauius ē. q̄ pena adeo grauis ē q̄ vix aut nūq̄ possit q̄s facere. r̄ pauci inueniunt q̄ vellent. idō p̄stituerūt rectorēs ecclēsie penitētiās fm arbitriū im p̄ont. r̄ de residuo relaxatiōes cōstituerūt fieri. qd̄ ea fa cere poterūt. qm̄ p̄stitutio humana erat. r̄ in huana cō stitutiōe pōt hic dispensare r̄ p̄pare. que dispensatio q̄ dam relaxatio nō indebite appellat. sed tñ ista opinio erit relaxatiōes videat ponere. verius tñ interim. q̄ si relaxant ita q̄ deus nō relaxat. potius receptio q̄ rela ratio vera iudicanda ē. r̄ potius crudelitas q̄ pietas dicit pōt. dū minuēdo h̄c p̄niam in futuro ad grauiora erabit supplicia. Jō aliter ddm q̄ relaxatio illa nō soluz valet in foro ecclēsie. verū etiā in foro dei. q̄ de^o h̄z p̄ cō donatiō qd̄ sic cōdonat. **M**od^o aut̄ intelligēdi q̄ter fie ri possit talis. p̄supponendū est q̄ bonū obrinemus ex triplici merito. s. ex merito p̄p̄o. r̄ ex merito capitis. r̄ ex merito ecclēsiasticē vnitatis. Et q̄ ita sit in se manife stū ē. q̄ quilibet meret sibi p̄ grām quā habet. q̄ p̄p̄s me rit nobis nemo dubitat nūq̄ q̄ fide caret. q̄ ecclēsia mere atur nobis et eius merita patet per verbū Aug. predi cti. r̄ per illud qd̄ ip̄e subiūgit. nemo pōt digne penite re que nō sustinet vnitās ecclēsie. Verbū istud est verbū aug. in li. de p̄nia. Per hūc modū sicut meritū obtinē di est triplex. sic meritū liberandi a malo. Meritū. s. p̄ p̄nū. r̄ hoc ē meritū nostre v̄ritatis. r̄ p̄ hoc meremur li berari a pena eterna. ita q̄ simul sunt hec duo. sicut in angelis grā et gloria. Secundo modo meritū xpi. r̄ hoc opaf̄ i sacramētis r̄ p̄rāe clauū. r̄ p̄ hoc remittit̄ p̄s pe ne. Tertio modo est meritum vnitatis ecclēsiasticē. r̄ p̄ illud ad huc fit remissio. Et sic fm̄ triplex meritum tri plex fit pene p̄donatio. vī sic curat misericordia cum iusticia. r̄ in qualibet ē cōmutatio maioris i minus. vñ pena eterna p̄mo mutat in temporale in remissione cul pe. Secūdo r̄p̄alis magna et supra vires in penam com perentē v̄ritibz cōmutat in sacerdotis absolutiōe. Tertio hō cōmutat pena ad quam tenetur iudicio ecclēsie ad huc in minorem in relaxatiōe. r̄ p̄o alio residuo meri ta ecclēsie satisfaciunt. ita q̄ in nullo p̄iudicatur iusti cie. **A**d illud quod obiicitur q̄ duplicatur pena. r̄ q̄ iuxta mensuram delicti debet eē r̄ plagariū modus. dōz sicut ractum fuit supra quando agebatur de baptismo. q̄ p̄cā nostram satis punitum fuit quando xps penā pro nobis subiit. r̄ suam pro nobis penam exposuit et nostram fecit. nos suff. ceter iudicamur puniti. siue q̄ rum ad duplicem in anima et in carne. siue quantuz ad mensuram acerbitatis pene. similiter intelligendum in p̄posito q̄ penaltates que sunt in ecclēsia r̄ que sunt iupererogatiōis. p̄ eo cui fit relaxatio subueniūt vī de us repuret sibi satisfactum. **A**d illud quod obiicitur 58 q̄ tenetur ad faciendum dignos fructus pnie. ddm q̄

facere dignos fructus penitētie est dupliciter. scz. ve re r̄ interpretatiue. Et ille dī dignos fructus penitētie facere. qui nō solū p̄ seipm̄ sed etiā p̄ suffragiū alienū h̄z sufficiens p̄ccium ad soluēdū debitiū. **A**d illud qd̄ ob iicit q̄ inferior nō absoluit ab eo ad qd̄ ligat superior di cendū q̄ nō absoluit omnino p̄donando. sed p̄ eo soluē do de ecclēsiastico thesauro. **N**el p̄r dicit q̄ inferior pōt absolue ab eo ad qd̄ ligat supior. si ad hoc data est si bi auctoritas a supiori sicut patet. r̄ talis auctoritas a chris̄to data est rectoribus ecclēsie.

Questio .iij.

A quo possit relaxatio fieri. Et videt q̄ a quolibet sa cerdore. q̄ relaxatiōes fiūt. ex vī clauum. r̄ om̄is sacer dos clauēs habet q̄ videt q̄ om̄is sacerdos possit rela xatiōes facere. Si tu dicas q̄ n̄ est ex vī clauū. s. q̄ the sauro ecclēsie. **C**ontra. quilibet sacerdos habet thesau rum sue parrochie. sicut ep̄s. siue p̄uincie. q̄ r̄. **I**tem. q̄ p̄sūt collegiis habent clauēs ad soluēdū r̄ ligandū in vtroq̄ foro. r̄ habent thesaurū superogatiōis. sicut p̄lati religionū. q̄ videt q̄ ipsi possunt. **I**tem videtur q̄ quilibet hō. q̄ quilibet libere p̄ditōis ē dñs bonorū r̄ meritoz suoz. q̄ p̄r merita sua alteri cōcedere. r̄ dūz il li cōcedit eius penitētia minuitur r̄ relaxatur. q̄ videt q̄ quilibet hoc possit. **I**tem bona spūalia sunt maioris cōmunicatiōis q̄ r̄p̄alia. s. si aliqd̄ datur alicui. ex q̄ ple ne datur illi pōt illud concedere aliq̄. q̄ vī pari rōe imo fortiori q̄ cui dare sūt relaxatiōes. ille p̄r cas dare al teri. **C**ontra. plus est facere indulgentias q̄ impo nere penitētiās. sed penitētiās imponere nō potest nisi solus sacerdos. ergo indulgentias dare nō pōt nisi sacerdos. **I**tem nemo scit vīz plura habere merita q̄ sibi sufficiāt. imo nescit se habere merita sufficientia. er go nullus de p̄po potest relaxare aliquid de pena con ferendo aliqua ex eis indulgentiā. ergo nō spectat indul gentias facere nisi ad p̄latos ecclēsie. **I**tem minus ē in indulgentias p̄cedere q̄ ex cōctare. vel ecclēsie reconcilia re. sed p̄mum ē p̄latoz tñ. sicut p̄ius p̄batum ē. q̄ mul to fortius indulgentias facere. **Q**ueritur ergo cuz vn̄ ep̄iscopus nō possit alienos subditos absolue nec li gare. nec in foro penitētiā. nec in foro iudiciali. vnde ē q̄ pōt indulgentias in aliena dyocesi facere. sicut vix mus tota die fieri. **R**. dicendū q̄ sicut in p̄cedenti p̄ 60 bleumate ractum ē. relaxatiōes r̄ indulgentie fiunt de meritis superogatiōis que sūt in ecclēsia. que quidē sūt sicut thesaurus spūalis eius. hec autē merita superoga tiōis non omnīū est dispensare sed ep̄iscopoz tantū. r̄ ideo relaxatiōes facere ad solos ep̄os pertinet. **R**atio aut̄ quare thesaurus ecclēsie solis ep̄iscopis cōmit titur dispensandus est. quia ecclēsia thesaurū istum ha bet ex desponsatiōe sui cū chris̄to qui est vīr eius r̄ sp̄o tus. r̄ cui generat filios et filias. id est p̄fectos r̄ imper fectos. ad quozum educatiōē chris̄tus vult seruire hec bona. Et qm̄ in lege ractum ē. q̄ qui recipit v̄roē fr̄is sui vīr suscipit fr̄atri suo de functo semen. debz succedere in bonis que p̄tinent ad filioz educatiōē fm̄ q̄ innuit **R**uth. .iij. illis solis cōpetit iste thesaurus dispensā^o qui sunt sponsi ecclēsie. tales aut̄ sūt ep̄i qui sponsi sunt et habent vim generandi filios et filias. id est p̄fectos r̄ imperfectos. ideo om̄es ep̄iscopi q̄ habēt plēn. possūt facere indulgentias. r̄ p̄cipue summus pontifex. qui ē totus vniuersalis ecclēsie sponsus r̄ rector. q̄ ip̄i com petit totus spūalis thesauri dispensatio fm̄ q̄ curam habet de tota ecclēsia r̄ omnibz eius filiis. vnde omnes sunt eius filii. r̄ ip̄e est pater omnium. **C**oncedendum

igitur est q̄ indulgentias facere nō tñm cōcedit laicis. s̄z nec etia sacerdotibz nec placis in ferentibz. v̄r abbatibz. vel p̄noibz. ¶ Ad illud qd̄ obr̄ in cōrariū taz parer̄e sponso. q̄ non est tota ratio virtutis indulgentias faciende claus. sed requiritur potestas claus̄e cui iurisdit̄ōne. r̄ thesauri dispensandi auctoritate. q̄ ordinarie sol̄ comperit ep̄iscopis. Nā p̄ cōmissionē quilibet sacerdos p̄t dare indulgentiā ex p̄re ep̄i. sicut parer̄ in simplicibz p̄dicarionibz. ¶ Ad illud qd̄ obr̄. de illis q̄ sunt collegiis. d̄m q̄ tales q̄ sunt subditis. aliqua auctoritate habent bonoz sui collegiū. non tamē respectu merito. cōstiti qd̄ dedit dispensandū ecclesie r̄ eius sponso. ideo nō habent auctoritatē plenariam respectu thesauri ecclesie. r̄ ideo solū bona sui collegiū p̄t cōmunicare. sed nō possunt relaxare. q̄ nesciunt v̄rū sup̄abunt. q̄ potestātē plenā sup̄ hoc nō habent. Et voco largi modo plenā potestatem. put̄ dicit plenitudinē sufficientē. q̄ quōdā est i ep̄is ad hūc actū. nō put̄ d̄r plenitudinē superexcellentiē. sic enī est in solo sumo pontifice plenitudo sc̄z p̄tatis r̄ auctoritatis. ¶ Ad illud qd̄ obr̄. q̄ d̄bet homo p̄t bona sua alteri cōcedere. dicit d̄i q̄ relaxatio plus dicit q̄ cōdicatōne. dicit enī quāda auctoritatē rōnis cuius d̄r istū indulgentiā p̄t dare. r̄ iō q̄uis q̄libet habens a charitatē bona sua possit cōdicare. nō tamē om̄ia p̄t relaxare. sed qui habet ad hoc p̄cessas sibi auctoritatem. ¶ Itē d̄fferē cōmunicatio a relaxatōne. qm̄ relaxatio fit de p̄teritis malis p̄ merita x̄pi v̄r ecclesie q̄ p̄cesserit. cōdicatio aut̄ p̄t respicit futurū bonūz nō solū p̄teritū. r̄ q̄uis possit dare alicui qd̄ tā n̄ ē dari nec determinatū alicui. sicut v̄nā missā quā cantat p̄r aliquō mortuo. tamē si cantavit eā p̄ suis peccatis vel de die aliq̄ nō p̄t sua auctoritate cōmutare. hinc ē q̄ q̄recipit relaxatōes p̄ se nō p̄t dare alteri. q̄ si ecclesia soluit debita suā apud deū. nō p̄t p̄ter hoc dedit potestatem q̄ solueret ip̄e p̄ alio. Et si d̄s dimisit istū debitū. non p̄t p̄t h̄c istū dimittere aliq̄ qd̄ deo debetur. Nec valet illō argumentū de cōdicatōne naturali. Quia enī aliquis omnino liber est i possidendo sp̄alia. quicunq̄ ē libere cōditōnis r̄ libere possidet. libere p̄t alteri dare. qui a r̄e servus ē. nō p̄t sine auctoritate d̄i. om̄ia aut̄ n̄ra sūt x̄pi r̄ oīa merita sp̄alia. r̄ nos sumus eius serui. r̄ ideo nihil possumus in alterū transferre vel dare. nisi sit dara auctoritas a x̄po. r̄ sic parer̄ sequens. ¶ Ad illud qd̄ q̄r vltimo. v̄rū ep̄us possit indulgentias facere i aliena diocesi. Dicit̄ aliqui q̄ sicut p̄t ligare r̄ solvere i aliena diocesi ex consensu dyocesan̄. ita r̄ relaxatōnes facere. et ita due virtutes cōcurrūt i v̄nā. r̄ tñm possunt si sūt multū q̄r si v̄nus solus. Sed tūc nō videtur esse aliō q̄ de ceptio si hoc esset. Ideo d̄d̄z q̄ q̄ relaxatio dicit̄ thesauri cōdicatōne. r̄ vltimū auct̄em qua ep̄s in aliena dyocesi p̄t cōdicare bona sua subditis alienis. bona in q̄ sue dyocelis. p̄p̄rijs aut̄ subditis relaxare siue indulgere. Vnde iste relaxatōes p̄p̄rijs subditis vere sūt relaxatōnes si p̄tingat subditos p̄gere ad obtinendā indulgentiā quā ibi facit ep̄us. alienis potius sūt cōmunicatōnes q̄ relaxatōnes. Per quem modū abbates. priores. ministri cōmunicāt bona sui collegiū sed non relaxant q̄s q̄. nisi forte hoc sit ex consensu r̄ voluntate p̄p̄ri ep̄i. Et hoc d̄r de penit. r̄ remiss. ¶ Quā d̄r soluit. r̄ infra cum a nō suo iudice ligari nullus valeat vel absolui. remissiones illis p̄desse tantūmodo arbitramur quibz p̄p̄ri iudices indulerunt.

¶ Quæstio iij. k. Pro quo debeat relaxatio fieri. vtrum sc̄z p̄ spirituali

an p̄ corporali bñficio. Et q̄ p̄ temporalibz r̄ corporibus actibz fieri debeat vel etiā bñficijs ostendit̄ p̄ cōmunes v̄ium ecclesie. vbi indulgentie sūt p̄ elemosynas. peregrinationibz. v̄sitationibz reliquariū. r̄ bñf. ¶ Itē r̄ ratione videt̄. q̄ nō i relaxatōnes aliquo modo sacramentales sūt. sed sacramēta attendūt̄ in rebus exterioribus gestis. ḡ. r̄. ¶ Itē iste relaxatōnes nō sunt a culpa s̄z a pena. s̄z pena si recte cōmutat̄. cōmutat̄ in culpā. s̄z absolutio fit a pena exteriori i carne. v̄r potē a ieiunijs r̄ similibz. ergo debet fieri cōmutatio i pena exteriori. ḡ. p̄ tali cōmutatōne fieri debet. ¶ Itē nō p̄t exteriori sed p̄ interiori. ḡ. euz bona voluntas sum̄ possit esse in aliq̄ respectu omnū relaxatōnū. q̄ p̄fectus om̄ne bonū vult r̄ sibi placet. videtur tūc q̄ quilibet iudicē haberet oēs indulgentias. quod nō est duciens dicit̄. tunc enī frustra homines laborarent. ¶ Contra indulgentia siue relaxatio dicit̄ beneficiū spirituale. s̄z q̄ cunq̄ dat sp̄iale p̄t a i cō. mittit̄ symoniā. ḡ. videtur q̄ in omnibus relaxatōnibz it̄ symonia si sūt p̄ exterioribus obsequijs vel elemosynis. ¶ Itē maior̄ misericordia spiritualis q̄ corporalis. v̄nde magis est alicui parcat̄ q̄ hospicio colligere vel elemosynam dare. ergo facit hominē magis dignum i emulsiōne. ergo potius p̄ illo opere debet fieri relaxatio. ¶ Itē. n̄ maior̄ ruina r̄ periculosa est ecclesia in qua est sc̄isma q̄ ecclesia. cuius p̄eres minūt̄ur ruinam. ergo magis indiget talis ecclesia muniti q̄ alia. Si ergo relaxatōnes a bito mō sūt p̄ ecclesia materiali reparanda. v̄r qui iuuat̄ habeat indulgentiā. videtur multo fortius indulgentiā debere dari p̄ spirituali ruina repanda. v̄r q̄ orat̄ v̄r deus r̄ ei cordiā. indulgentiā habeat. ¶ Itē maior̄ p̄fectōnis r̄ plus deo acceptum est religione intrare. q̄ crucē accipere. ergo potius deberet d̄ns papa indulgentiam dare intranti i religione q̄ eūct̄ v̄ltra mare. Iuxta hoc queritur. si aliq̄s accipit crucē r̄ habet votū r̄ volūtate p̄fectā cundi v̄ltra mare. v̄r habeat remissionē omnū peccatorū. ¶ X̄ si sic. tunc indulgentia fit p̄ sola voluntate. r̄ ita p̄t spirituali. Si vero nō. tūc ecclesia non videtur esse conformis deo. q̄ votū r̄ bonam voluntatem (si plena ē r̄ nō deficiat) q̄rum in se est reputat̄ p̄ facto. ¶ Itē dicendū q̄ sicut videmus in politicis r̄ cōmunitatibus humanis q̄ thesaurus reipublice p̄ter duo maxime consuevit p̄ferri r̄ cōmunicari exteriori. sic est in sp̄ialibus intelligendū. Proferunt namq̄ thesaurus extra ad disp̄gendū. p̄ter gloriā p̄ncipis. siue faciunt reges curiales. sicut fecit Assuerus. Heister. j. Alio modo p̄pter vilitatem cōmunitatis. v̄r quanto leditur cōmunitas. p̄ferunt stipendia r̄ donatiua militibus v̄r eant ad pugnā. Si thesaurus ecclesie ab his qui habent dispensare duplici ex causa debet distribui. Una causa ē p̄pter gloriā p̄ncipis r̄ laudem. r̄ laus. r̄ honor̄ dei est in sanctis suis. r̄ sancti honorant̄ in constructione basilicarum. v̄sitatione basilicarū. cōmunitatōne virtutum suarū. r̄ idem fit in p̄dicatōnibus r̄ sermonibus. ideo p̄ his omnibus indulgentie recte sūt. Alia causa est cōmunitas vilitas. que quide n̄ vilitas est defensio terre sancte. defensio fidei. p̄morio studij et consimilia. r̄ ideo p̄ talibus debent fieri. Et qm̄ hec cōsistit i actibus exterioribz ideo maxime p̄ actibz exterioribz d̄nt fieri indulgentie. ¶ Ad illō qd̄ obr̄ q̄ ē symonia. q̄ dat sp̄iale p̄ tpali. Dicendū q̄ falsū ē. imo maior̄ pena cōmutat̄ in minorē. r̄ residuū soluit pastor ecclesie. de ḡa. Vel d̄m. q̄ nō dat indulgentiā p̄ elemosyna exteriori consideras datum i fructū. v̄r q̄ ex radice bone

69 volūtatē pcedit. **A**d illud qd obf q spūalis elemo/ syna maior est. ddm q in donatōe indulgētie nō cōfide/ rat opia nobilitas. q: tū magis debet dari dōctōibz qz pzinātibz. s; cōsiderat q illud op sit mere volūtatē nō ne. essitatis. sit etiā qd ta rabile. sit etiā aliq mō pena

70 le. hec em oia cōsiderat q in indulgētiā dōctar. **A**d illud qd obf de rutina spūali. ddm q sicut ractu ē p talibz tene/ rar hō orare. pterea nō ē bonū ralia publicare. Rui/ nam aut maritale ecclesie publicare nec dicit aliqd ma/ lū nec in famiā. pterea magis pōt hō subuenire ad re/ leuādū inopiā ecclesie qz ad ponēdū ibi cōcordiā. q: p/

71 mū est op as humanū. scdm vō opus diuinū. **A**d illud qd obf de ingressu in religionē. ddm q sicut indulgē/ tie nō debent dari indignis. ita nec debent dari nisi idigē/ tīb. veri aut religiosi q statū aggrediūt pfectōis. pōt spūalia bona alijs largiūt qz aliud vendicēt. vñ hic ma/ xime verū est qd dicitur. beatus ē magis dare qz ac/ cipe. In paltibz aut nō hz veritatē nisi qñ donās dat de/ p pno labore. z accipit accipit ex ope. **A**d illud qd qd de sola volūtatē. ddm q si in peritos nō habet to/ rā indulgētiā. qd qd isti vulgares pdicatores dicāt. m/ valer eis tam nobile ppositū ad augmētū charitatis. z p cōsequēs cōrtōis. z ita ad remissionēz pene. Indul/ gentie em nō intelligunt dari p sola volūtatē sed p effe/ ctū. vnde qd habet volūtatē z effectū indulgētiā cōseq/ tur. alit q hz volūtatē solā ex deuotōe hz meritū magi/ nā. s; non oimodū consequat effectum.

Quaestio. v.

Qui relaxatiōes pnt fieri. Et querit vtrū existenti in purgatorio. an solū viuenti in hoc seculo. Et qz exēdat se ad eos q sunt in purgatorio vñ. q: dicit Criso. sup il/ lud Math. xvj. Tibi dabo clauēs re. ce. Nōi mortali celi z terre z oim q in eis sunt prāte cōmissit dñs. z eccle/ sias vālidiorē celo demōstrauit. qz vñ q sumus pontifex habeat posse sup eos q sūt in purgatorio. **I**te suffra/ gta ecclesie p sunt bis q sūt in purgatorio sicut melius patebit infra. alto jñ frustra oraret ecclesia p mortuis. sed indulgētie sūt nō nobilissimis suffragijs ecclesie. qz **I**te petro cōmissa est clauis regni celoz. sed qdū qd ē extra palatū indiget auxilio ostiarij siue deferentis cla/ uem. z in eius manu z prāte ē. qz ille q est in purgato/ rio ad huc habeat obf aculuz. vt remoueat ab eo indu/ ger auxilio clauis. sed illū auxiliū cōferat p indulgētiā. qz **I**te pā misericordiaz oibz puidet p ordinariū sumā dūpositiōem z misericordissimā suaz pietatē. Sz recta ordinatio charitatis q erigit vt vñ pōssit ab alto adiuuari. h maxime erigit circa eā q se iuuare nō potest Si em hōibz in hoc cū indiget auxilio puidet de auxiliū indulgētiā ecclesie cōferendū. cū illi de purgato/ rio indigeant auxilio z se iuuare nō possint. videt q in/ dulgentie eis facit maxime p sunt. z q p hāc viāz de/ cis maxime puidere debuit. **C**ontra. Math. xvj. dicitū ē petro in potestatis collatiōe. Qd cumqz ligaueris sup terrā erit ligatū z in celis zē. z ibi collata est amplitudo prātis. sed determinatio sit p hoc qd dicit sup terram. q nō habet prāte sup illos qui sūt mortui. cū iam nō super sint. **I**te magis dicit in lra z accipit a Theodoro i suo penitentiario. p mortuū nō ē pnia imponēde s; solū innotescēda. ergo si ligatio et relaxatio pari passu am/ bulāt. qz simul dāta ē prās ligandi z solūcū. cū nō pos/ sit pnia imponere in morte. multo minus post mortē pōt relaxatōez facere. **I**te nullus pōt alicui relaxatō nē facere nisi pariter possit eū iudicare. sicut dicit de pe/ nitentijs z remissōibz in decretis. nullū em pōt iudica/ re nisi eū qui ē de foro suo. sed illi qui sunt i purgatorio

non sūt de foro ecclesiastico. qz. **I**te si posset indul/ gentias facere eis q sunt in purgatorio. cū talibz maxie cōpatiendū sit. deberet sūm pōtifer totā ibi experiri suā prāte. z ita facere q statim euolaret. vt qd qz moy/ tuis amplius oraf z laboraf si sumus pontifex pōt eos tam de facili liberare. **P**o. ddm q sicut ex pcedentibz colligit relaxatio siue indulgētie collatio duo dicit. s; tbesauri ecclesie cōcariōne. z cū hoc qndam iudiciariū absolutiōem. sicut expōt colligit ex decretali illa de peni/ tentijs z remissōibz. Qd aut consuluisti zē. Dico igit qz bona z tbesauri ecclesie est in sūm pōtiferis prāte z illi q sunt in purgatorio rōe charitatis ydonei sunt spī/ ritualia bñficia recipe. qz papa pōt eis bona ecclesie cō/ municare. qz m aut ad auctoritatem iudicandū cū illiā ererūt forū ecclesie z ecclesiasticū iudiciū. videt q eis nō possit fieri absolutio nisi p modū cōcariōis. z ita ppe loquēdo nō sit eis relaxatio. sed si large dicat relaxatio cuiuscūqz auxiliū impensio z bonoz ecclesie cōcario. sic potest eis relaxatio fieri. sed hoc nō tener modū iudiciū sed potius suffragij. Ampli relaxatio pprie dicta non tm dicit iudiciariā absolutiōem. vñ cū dicit aliquas cōmuniōem in penā aliquā volūtatē assumptā z cūz deuotiōe. z hoc videm⁹ in oibus indulgētijs. hoc autē nō pōt eē quantū ad eos q sunt in purgatorio. qz sūt ex/ tra statū illū in quo possz eis persuadere alicuius pene deuota z volūtatia assumptio. z iō nō cōpetit eis rela/ ratio. nisi forte p mediū siue p accidens. Si qz em vel/ let crucē p mortuo pte assumere nō est aliqūter negādū q si volūtas sit sūm pōtiferis quin indulgētia illa pnt. Et his patent obiecta ad vtrāqz prē. **A**d illud em qd obf qz potest. ddm qz veruz ē p modū adiutorij et suffragij. Tamen ad illud qd obf qz potestare clauis. qz pōt vñ ad aperitiōne celi. ddm qz si intelligat p mo/ dū iudiciū nō habet veritatē nisi qz m ad adiutorij ad oēs bonos q sunt extra celū. Unde nota q qdam sūt de 75 ecclesia trū phāte. z sup tales non potest nec iudicādo nec adiuuādo. Quidā de militante. z sup tales pōt tā adiuuādo qz iudicādo. Quidā in statu interno qz tā u/ dicari sunt et tamen miseri sunt. z super tales non pōt iudicādo sed pōt adiuuādo. qz dū viuerēt meruerunt adiuuari. Et sic patent obiecta ad pñā prē. **A**d illud 76 quod obf ad oppositum qz nō possit propter hoc qd dicit sup terram. ddm qz illud intelligit de iudiciariā prāte. Nihilominus tm possit dici qz qdam nō sup terram sunt dum sup terrā hoc meruerunt. **A**d illud qd obf de absolutiōne et ligatiōe pōt rñderi qz non est simile 77 quia pñtor: est deus ad misericōdiam. z iō abundantiorēz redit potentiam ad miserendū. Vel dicendū qz alius se pōt in hac vita ligare p eo qz ē vinculo charitatis ali⁹ absolutur. **A**d illud qd obf de relaxatiōe qz includit iudiciū. Rñdendum qz ipse procedit prout relaxatio ppe dicit. z sic respicit solos viuos. **A**d illud qd obf qz non absoluti solo verbo omnes qui sunt in purgatorio ddm qz si deus p seipm sic miseret vt semp velit tenere suam iusticiam. multo fortius dei minister. vnde dispē/ satio bonozum ecclesie discretet z cum moderamine sup plenda est. Alioquin nisi discrete stieret. deus non acc/ praret. z ne bona spūalia possent dissipari. aut con/ tra diuinam acceptationem tribui. qz quis possent bona tpalia non solum dispensari. verum etiam dissipari de facto. ideo totaliter dicitur ius diuinum esse faciendū Si quis autem contendat vicariūz ihesu xpi habere tu dicitariā potestare sup eos qui sunt in purgatorio. non est et multum improbe resistendū. dum tamen hoc di

erat ratio vel autoritas manifesta. Quicquid enim loq̄ mur disputantes vel etiam predicantes. hoc sana fide tenendum est q̄ dñs vicario suo plenitudinem potestatis contulit. et tantam recepit potestatem quantum de be. car. bo. mini puro dari. et hoc ad edificationem corporis sui. quod est ecclesia. unde super hoc non iudicare. sed gratias plurimas deo debemus agere.

Questio. vij. m

Quarta valuerint hōi bmo i indulgētia sūt. Et q̄ valeant em̄ q̄tū pdicant videt q̄ dicit Job. xij. Nō indiget deus nostro mēdatio. q̄ v̄r q̄ summus pontifex suis lris mēdare nō debeat. Si ergo v̄r dicit. tantā tribuit indulgētia quantā etiam suis lris litteris promittit.

Item qui promittit aliquantam summam pecunie tenetur et si est in soluendo. Sed summus pontifex et alij qui dant indulgēntias promittunt aliquam partē penitentie relaxare. ergo si potest solvere tenetur. Quis autē possit videre per illud qd dicit. Coz. ij. Si qd donauit in p̄sona xpi. glo. ac si christus donasset. sed xpus potuit totum condonare. ergo rē. Item aliquis episcopus potest aliquantam indulgēntiam facere. esto q̄ rē. vel. xl. dicit. sed sūm⁹ pontifex plus pot̄ q̄ oēs episcopi plenitudinē habet p̄ctis sup̄ oēs. q̄ plus pot̄ dare q̄ omnes. ergo videtur q̄ totum possit condonare. ergo si totum. et per consequens quantalibet partem.

Item summus pontifex potest facere indulgēntiam generalem vnius diei. ergo centum milibus potest dare vnum diem. ita q̄ quilibet vnum. ergo pari ratione vni potest dare quod diuisim dar omnibus. ergo totū condonare. ergo tantum valent indulgēntie quantum sonant littere pontificales. Contra. Si tantum valent indulgēntie quantum dicitur. ergo cum multe et lar ge indulgēntie fuerint. et merita sint adeo pauca nunc q̄ vix potest homo sibi sufficere. videtur q̄ tā tot⁹ thesaur⁹ ecclesie a lōgo tpe defecisset. et ita nulla indulgēntia nunc valeret. Item si tantum valēt quantū dicit sed in aliquibus indulgēntiis pro adiutorio sacro fabri ec ecclesie vel consimili. indulgēntie partis tertie p̄ntie promittuntur. ergo si detur primo vnius denarius. et secundo secundus. et tertio tertius v̄r q̄ ille qui mille peccata commisit. pro tribus obolis vel denarijs sit liberatus. quod non tantum falsū sed etiā irrisione dignum iudicat omnis anima recta. Item si tantū valent q̄ntum dicit. ergo si peccatori qui debet nouem annos remittuntur anni tres. Similiter illi qui debet. xxx. remittitur tertia pars. et ita decennium. videtur q̄ reponeret cōmodū de malicijs suis. Item si tantū valēt quātū dicit. ergo ille qui habitat iuxta ecclesiam in qua est indulgēntia vnius anni. dū visitat ecclesiam. tantū h̄z quantū ille qui longe distat p̄ duas dienas. et diues offerens vnius obolū tantū h̄z quantū vna paupercula. Sed hec omnia sunt abusiones. ergo nō tantū valent indulgēntie q̄tū ecclesia predicat. R. dñm q̄ cōter. fm̄ doctores ad hoc q̄ indulgēntie vel relaxationes aliquid valeant et

igitur duplex conditio ex parte donantis. et duplex ex parte recipientis. Ex parte dantis requiritur potentia. requirit etiā honesta et rōnabilis cā. Nō em̄ credenda esset indulgēntia alicuius valoris si quis daret eā cum tibus videre torneamenta. Ex pte recipientis duplex. scz confessio cum vera contritione. et fides cum vera deuotione. v̄r vere de peccis sit penitens. et vere cōfidens q̄ pastoris indulgēntia sibi valeat. His p̄suppositis dixerunt aliqui huiusmodi indulgēntias aliquid valere. sed nūq̄m q̄ntū promittit. sed aliquid valēt modicus fm̄ q̄ meretur fides et deuotio. Predicat tamen hoc ecclesia. vt filios suos bona quadā deceptōne ad bonum alliciat. sicut mulier filio pomū pmittit qd postea non donat. Sed istud ecclesie ē tero gare. dicendo eā sub specie quadā mētur. et opa inania et puerilia etiosa esse q̄ facit. qd abhorret mēs recta. Alij dixerūt q̄ simpliciter tantum valēt q̄ntū pmittit. q̄ nō cōsiderat h̄m p̄rio. scz ecclesie largitas. et equa ē h̄c dditio q̄cunq̄ sit ille q̄ se d̄sponat. Tū sicut diues mittens ad tabernā tūm habet de vino q̄tū habet verula paupercula si par p̄ctū mittat. sic in ecclesiastica volū. intelligi indulgēntia. S̄z ista p̄sirtio videt adhuc nimis magnū for̄ facere de indulgēntiis. ac p̄ hoc pot̄ facit ad vilificationē iparū q̄ ad laudem. Tercij dixerūt. q̄ ad hoc q̄ valeat iste indulgēntie tū q̄ntū pmittit. necessario requiritur existimatio iusta. Iustā autē existimatiōne vocauerūt q̄ libere tāntū elemosine facit. p̄ ecclesie subleuatiōne q̄ntū veller dare ad h̄ remitteretur tertia pars p̄ntie sue. sine q̄ntum deberet velle dare. Sed certe si ita esset. nulla esset i mōdo relaxatiō sed solā cōmutatio si q̄s inspicit. Possūm⁹ igit̄ dicere q̄ q̄ritas indulgēntie arēdit respectu pene fm̄ q̄ h̄z rationē p̄tū vel debiti soluēdi. nō a ratione arēdit v̄ purgationis scilicet peccati. quā necesse est amoueri p̄ secūdam penā. v̄puta p̄ contritiōne. vel alicuius pene p̄pensionem. De cāntē quāritas mensuratur fm̄ rectum iudicium sui pontificis. vel eius qui indulgēntias facit. Ille autē qui dat indulgēntias cū eas tribuit. cōsiderat causam p̄ qua reputat eū dignū tāntā grā. et fm̄ q̄ plus vel minus accedit h̄mōies ad illā causā. plus v̄ minus p̄cipit de indulgēntia. Et v̄bi grā. statōnes rome in stitute sūt v̄bi sunt indulgēntie determinare. hoc tūctū tuerūt sancti p̄res p̄pter p̄grinos q̄ ventebāt de locis remotis. nec existimauerūt dignū esse tāntā grā eū qui est natus iuxta ecclesiam. sicut eum q̄ p̄ longā venit v̄iam. unde nec tāntā recipit indulgēntiam sed aliq̄ntas. Concedo igit̄ q̄ indulgēntie q̄ntum ē ex pte dantis tantum valent q̄ntum pmittunt. sicut ostendunt p̄meratōnes. Concedo nihilomin⁹ q̄ cuiuslibet valēt tū. nec eā litter omnibus. sed scdm̄ existimatiōnem eius quas habuit vel habere debuit qui indulgēntiam fecit. quā non oportuit exprimere. q̄ omnes fideles debent illud i coz̄te p̄supponere q̄ dona et miseratōes sancti spūs donent eū eā libramie. nec h̄z aliquid ab his reeraber. q̄ sp̄ pl⁹ valēt si h̄s sit i charitate q̄ valeat obsequijs v̄ aliō aliqd p̄ q̄ indulgēntia p̄cedit vel donat. Ex h̄ patet oia obiecta

80

Distinctio. xxx. de p̄fessione sacrali q̄tū ad oportunitatē tempis respectu p̄ntie venialium.

Delet etiā queri. v̄r p̄ h̄c vitā. rē. Sup̄ egit magi de t̄pis oportunitatē q̄tū ad remissionē mortalium. hic secundo agit de oportunitate q̄tū ad remissionem venialium. Et habet hec pars duas. In prima procedit ad veritates ostendēdas. In secūda se excercet ad veritatē defendēdā. ibi. Dic obijci potest si per

lignū. fenū. rē. Prima ps h̄z duas. In p̄ma ostēdit a q̄b homo purget in purgatorio. scz. v̄rum a pena an etiā a culpa. ostendens q̄ a culpa. In secūda agit de diuinitate purgationis. ibi. In illo autē igne purgatorio rē. Similiter secūda ps in qua veritatē ostēdit a defen dit h̄z duas. In p̄ma enī dissoluit q̄ndā s̄p̄histicā ratiōne. In secūda v̄o excludit q̄ndā apparentē solutiōnem ibi. Sed forte dices illud accipiendū esse. rē.

1a **D**ellis etiā q̄ edī. lig. fenū. ⁊ stipu. ⁊c. Ut p̄ h̄ itellī gere venialia. S; ⁊ Esa. v. Ne q̄ iūgita domū ad do mī ⁊c. glo. hīero. Heretici dogmata dogmantib; iūgūt ⁊ q̄ supra fūdamētū debuerūt edificare auz. argētū. ⁊ la pides p̄ciosos. ecōtra edificāt lignū. fenū. ⁊ stipulā. sed

DI XXI

Alba. xij.

Aug. i. li. nialib; necchie de ciu. vi.

Sūdit q̄ hō purgāt in pur gatorio a culpa. a **D**icit etiā am q̄i vix post hāc vitā aliq̄ pctā remittat. Ali q̄ post hanc vitam remittat xps oīdit i euāgē. vbi ait. Qui peccauerit in spūscōn̄ n̄ mittet ei neq; i b̄ seculo neq; i futuro. ex q̄ dat̄ intelligi sic scī docto. tra dūt. q̄ qdā pctā i futuro dimitte tur. Quedā ei culpe in b̄ seculo relazant. qdā x̄o pue etiā in fu turo. q̄ qdē p̄ mortē q̄uāt. s; di mittūt si digni s̄. si b̄oīs acrb; i hac vita meruerit vt dimittat̄ur eis. De illis ē q̄ edificāt lignū. fenū. stipulā. dicit aug. q̄ ignem tribulātōis trāsitione inuenient cremabilia edificia q̄ secū porta uerūt cremātē. Ait em̄ sic. Post ūt ius sane corpis mortē. donec de igne purgatorio veniat̄ ad diē dānatōis vel remuneratōis si b̄ spīs ieruallo spūs defūcto rū q̄ edificauerūt lignū. fenum stipulā h̄mōi ignem dicant̄ p̄pe ti. quē alij nō senti. it. q̄ h̄mōi edi ficia portauerūt. vt inueniāt ig nē trāsito. iē tribulātōis venia lia cremātē. si redarguo. qz for sitan vep̄ ē. S; qz dī saluus erit

secūdo mō dicit stipula. ⁊ tertio mō dī fenum. qd̄ tenet mediū inter vtrūq; extremū. b̄ **U**nde nō frustra il la tria dīstīnit apls. li. fe. ⁊c. Videt̄ male dicere. qz sup fidem nibil edificat̄ nisi bonū. q̄ nullū pctm̄. sed venia lia sūt pctm̄. q̄ nullo mō supedificant̄. Itē nibil cōburit qd̄ ē de spūali edificio. sed lig. ⁊ fe. ⁊ sti. supedificat̄. q̄ n̄ cremāt̄. R. dō qz li. fe. sti. supedificari dicūt dupl; s; qz dupl; possum; exponere. Pōt em̄ p lignū intelligi op̄ bonū. cui tamē ē annexū aliq̄ veniale pctm̄. sicut p̄ in mult; acrb; ⁊ tale op̄ et alio h; qz sit d̄ edificio. et alio h; qz sit cremabile. Nā supedificat̄ ea rōe q̄ bonū ē p̄p̄ p̄ncipalē intēndēz. s; cremat̄ ea rōe q̄ bz amorē terrenis āncēt. ⁊ vix cōtingit nisi in p̄fectis qn̄ i bonis opib; ca dat̄ aliqd̄ a latere rep̄hēnsibile. Aliter pōt exponi vt p li. fe. et sti. recte intelligāt venialia. ⁊ ita dicūt supedifica ri. nō vt sint de edificio. s; qm̄ fundamētū edificij nō sub uertūt. sed simul stāt cū illo. nō sic in mortalib; peccatib

⁊ p̄ tanto dicitur supedificari. tñ nibliominus crema bant. **Q**ui vero supedificat aurū. argenti. la. p̄. ⁊ de vtroq; igne secu. sūt. videt̄ male dicere. qz in auro in telligitur contemplatio dei in argento dilectio primi. in lapidibus p̄ciosis bona opera. Sed oēs iusti hoc su

q̄si p̄ ignē. cōtēnēt ille ignis. gra uio: tñ erit ignis ille. q̄ qd̄ p̄t hō pati in hac vita. h̄ic apte in sinuat̄ q̄ illi q̄ edificat lignū. fe nū. stipulā. qdā cremabilia edi ficia. i. venialia pctā secū portāt q̄ in igne emēdatorio cremant̄ vñ constat qdā venialia pctā p̄ hanc vitam deieri.

De diuturnitate purgatio nis. **I**n illo aut̄ igne purgatorio alij tardi. alij citius purgāt. s; m q̄ ista p̄cūtia magis vel minus a mauerūt. **U**ñ aug. Post hāc vi tā incredibile nō ē nōnullos fi deles p̄ignē qdā purgatoriu; quāto magis min⁹ ve bona pe unia dilexerūt tāto tardi. citi⁹ qz saluari. **U**ñ n̄ frustra illa tria b̄ dīstīxit apls lignū. fenū. stipulā q̄ illi edificat̄. q̄ ⁊ si aliena nō rap iūt. rebus tñ iūst̄ mitari p̄cessis aliq̄ dilectōe inherēt. q̄ s; in suos modos vt diu. vt lignum. vel min⁹ vt fenū. vel minimū vt sti pulā. ignē sustinebūt. **Q**ui x̄o supedificat̄ aurū. argētū. lapidē p̄ciosū. de vtroq; igne securi sūt n̄ solū de illo etno q̄ cruciatur ē ipios ieternū. s; etiā d̄ illo emē datorio q̄ purgabunt̄ quidam saluandi.

uis non potest peccata aliqua q̄tum ad acrum vitare. vtputa que ex surreptione vel ignorantia oriuntur. so lis ergo perfectis comperit superedificatio auri ⁊c. et hi securi sunt. Quod queritur de distinctione istorum. dicendum q̄ est loqui de ordinatione mentis quantum ad partem superiorem. ⁊ sic intelligitur contemplatio dei. et quoniam hic dicit eminens in anima. recte intel ligitur per aurum. Quantum vero ad partem inferio rem ordinatur dupliciter. Aut prout dirigit volunta tem in se. et sic est dilectio proximi. Aut prout volūta rem dirigit in opere. ⁊ sic est bona operatio. Et dilectō proximi comparatur ad bonam operationem. sicut ar gentum ad lapides preciosos. Pro eo qz sicut argentus substernitur lapidibus preciosis. et per illos ornatur. sic dilectio per bonos effectus. Et nota qz in contem platione dei clauditur dilectio. Et sic patet responsio ad obiecta.

peredificat. et ergo nullus iust⁹ trāsibit p̄ ignem purgatoriu. Si dicas qz intell; dicitur cū p̄sīde Lōtra Ecēs. vñ nō est q̄ faciat bo nū ⁊ nō peccet. ergo nullus p̄t se becl; superefici car. Itē querit̄ d̄ sufficiētia bonoz trū. ⁊ quō dīstī guant. Videtur enim qz aurum potius deberet attribui dilectōi qz contemplatōi. Aug. i. qz dilectō ē p̄cio sissima. R. dōz qz supedificatio cōtēplatōis. di lectōis. ⁊ bone actōis. intell; **Q**uid sit e ḡtur per edifica dīficare li tīdem auri et ar gnū. remi genti ⁊ lapiduz stipulam. cū p̄sīde. ita qz alta nō supedifi cent. **L**ūcaures dicuntur venia lia supedificari. nō qn̄ cōmittūt. sed quādo in v sum ⁊ in habitū Aug. sup p̄uertunt. sicut p̄a. cōp̄ in dilectōe filio rū cryoris ⁊ hu iusmōi. ⁊ sine ra li. habitū ⁊ vsu bñ pōt hō ē. qz

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including a large red initial 'H' and various lines of text.

Dissoluit quāda sophistica rōne. **C**
 hic obijci pōt. si lignū. fenū. stipulā. venialia in
 telligunt pctā. et null' a deo pfectus ē q̄ venialit' si
 peccet. q̄ edificat aurū argētū lapidem p̄ciosuz
 edificat etiā lignū fenū stipulā. q̄ ignē trāsibūt.
 Ad qd̄ dicimus. qz nō oīs q̄ venialit' peccat. lignū
 fenū. stipulā edificat. sicut ecōuerso nō oīs q̄ con
 templat deū et diligit. primū et opa bona facit. es
 dīcat aurū. argētū. lapidē p̄ciosū. et tamē in au
 ro intelligitur p̄ceptatō dei. in argento dilectio p
 ximi. in lapide p̄cioso bona opa. Szilli q̄ edificat
 lignū. fenū. stipulā. deū cōtēplāt. et proximū dil
 gūt et opa bona faciūt. nec tñ edificat aurū. argē
 tum. lapidē p̄ciosum. Hec enim edificat q̄ sic il
 la tria facit. vt cogitet q̄ sūt dei. et quō placeat dō
 nō mūdo. Lignū vero et fenū et stipulā accipi p̄it
 sculariū rez. q̄uis licite cōcessaz tales cupidita
 tes vt amitti sine animi dolore nō possint. Hec q̄
 edificat is q̄ cogitat q̄ mūdi sūt. quō placeat mū
 do. q̄ circa diuitias suas qd̄am mō carnali affectu
 tenet. et tñ et eis multa beneficia facit. nec. p̄ eis
 aliqd̄ fraudis vel rapine molit'. Exhibet q̄ p̄ q̄ nō
 idēb̄ simul hec et illa edificat. Illa em̄ edificatō
 p̄fectoz tñ est. q̄ nō cogitat placere mundo s̄ tñ
 deo. q̄ et si aliquando venialiter peccat. seruoze
 charitatis ira absumit in eis pctm̄ sicut gutta aq̄
 in camino ignis. et iō nūq̄ secū portāt cremabilia
 Hec autē inferior edificatio minor est. q̄ nō tñ dō
 sed etiā mūdo placere cogitāt. deū tñ p̄ponunt. si
 vero mūdū p̄ponerēt. nō supēdificatēt s̄ destruc
 rent fundamentū. Affectiōes q̄ carnales q̄b' dedi
 ti sunt domib'. iugib'. possessionib'. ita vt nihil
 p̄ponāt x̄po. illa tñb' significat q̄ in mētes p̄fe
 ctōz nō cadūt. et si alia venialia admittāt. In cor

Soluit.

Quid sit edificare aut. et la. p. ciosum.

dibus x̄o minor interdū durāt vsq̄ in finē. q̄ cuz
 talibus edificijs trāsēūt. sed dissoluent in igne. ip
 si vero merito fundamenti salui erūt. grauisimā
 tñ penā sentiet. Ex q̄ appet q̄ntā hic mīam exhibet
 deus. et q̄ntā ibi exerceat seueritatē. cū p̄ eos
 de pctō multo grauius ibi puniat q̄ hic.

Excludit quāda apparentē solutionē. **D**
 Sed forte dices illud esse accipiēdū de pena pcti
 nō de ip̄o pctō q̄ gregori' dicit q̄dam leuia in su
 turo dimittēda. Si em̄ verā p̄niam habuerit q̄s
 peccata oīa dimissa sūt ei. sed pena forte remāit
 iōq̄ si vere penitēs obijt. sine pctō transijt. Si at
 vere penitēs nō ē in obitu. maculā portat q̄ nūq̄
 delebit. Qui vero edificat lignū. fenū. stipulā ve
 re penitet. qz bonus ē et charitatē h̄z. et in charita
 te de hac vita trāsit. q̄ sine pctō transijt. nō sequit
 Uerū qd̄ ē. qz bon' ē. et charitatē h̄z. et vere penit' **Q** aliq̄s
 ter. et tñ cū veniali pctō trāsit. qd̄ nō deleuit p̄niam vere penit.
 P̄niam em̄ nō delet nisi pctm̄ illud qd̄ deserit hō. ter et non
 Tale autē pctm̄ sepe in hac vita non delinquit ab dōi venialit'
 hōie et tñ vere penitēs. et si nō de omnibus veni
 alibus peniteat. P̄dōt em̄ q̄s de omni mortali et dō
 oī veniali penitere. excepto vno vel pluribus ve
 nialibus q̄dez. sicut habet q̄s charitatē et vñū vel
 plura venialia. qd̄ de criminalib' nullaten' eē pōt. ē
 ei aliq̄s bon' charitatē h̄ns. sed adhuc qd̄a cupi
 ditatis affectu amās hec secularia. Talis existēs
 subita morte opprimit. In illo freno affectu mor
 tuus est. et tñ saluabit a quo nō se hic absoluit. er
 go post hāc vitā ab illo purgabit. Constat q̄ qd̄az
 pctā sed leuia post hāc vitā dimitti. Si vero d̄ pe
 na pcti illud intelligi voluissent aurozes. cur ma
 gis cōmemorassent leuia q̄ graua. cū etiā graui
 um pena hic in expleta post hāc vitā restet.

aliq̄s ter et non dōi venialit'

Intelligentiā hui' p̄ris incidit hic qd̄ de pur
 gatōe pctōz post hāc vitā. ad qd̄ intelligenduz
 tria queruntur. P̄rio. q̄rit de purgatōe pctōz an
 te purgatōnū. Secōdo de purgatōe purgatōnū. Ter
 tio de liberatōe a purgatōe. q̄rit ad p̄mū. Lū in p̄cedē
 rib' sit questū de iustificatōe a mortalib'. q̄rit hic de de
 letōe venialitū. Circa qd̄ duo querunt'. P̄rimo querit
 vtrū venialia possint deleri sin' grā. Secōdo. vtrū possint
 deleri a grā sine p̄niam.

Questio. j.

Venialia possint deleri sine grā. qz oīs culpa re
 missa est oīno cū est punita q̄tū ip̄a exigit. sed venialis
 culpa est digna sola pena tpali. ergo cū oē tpale finem
 habeat. possibile ē aliq̄e existētē extra grā sufficientē
 p̄ illa culpa puniri. q̄ possibile ē sine grā remitti. P̄niam
 p̄positio manifesta ē. quia nullus ita seuerus ē in iusti
 cia q̄ puniat vltra q̄ meruit qui peccauit. ergo cū suffi
 cienter punit amplius nō punit. s̄ nō pōt eē culpa sine
 pena. ergo cessante pena cessat culpa. Item venialis
 culpa nō dicit deformatāe imaginis sed solū p̄nitātē ad
 bonū amabile. sed p̄nitās potest sine grā aboleri. q̄
 miam qui est pronus ad auariciā. sine gratia potest sic

ri p̄dignuz p̄nus ad p̄dgalitatē. q̄ rē. Itē in morib'
 p̄uis natura nō indiget medicina. s̄ solū q̄n morbo mag'
 nificat' ē. sed venialia nō p̄sternūt naturā. imo dimit
 tūt eā in suo vigore. q̄ p̄ter medicinā grē p̄p naturā ve
 niale curari. Itē q̄nto morbi minorē habet cōnectiōez
 et s̄litudinē. tāto specialit' pōt vnus sine alio curari. s̄
 veniale maiorē cōueniētā h̄z cū aliquo veniali q̄ cum
 mortali. sed vñū veniale p̄t deleri alio remanēre. q̄ mltro
 fortius pōt deleri veniale remanente mortali. q̄ rē. Itē
 si veniale non pōt deleri sine grā. esto q̄ aliq̄s in solo ve
 niali moriatur. illud nunq̄ delebitur. sed q̄ diu durabit
 punietur. ergo eternaliter et seip̄o punitur. ergo nō dif
 fer a mortali. Contra Aug. de ciuitate dei. xxi. Nec
 magna nec parua possunt nobis dimitti nisi nos dimi
 serimus debitozibus nostris. hoc non est ob aliud. nisi
 quia dum homo nō dimittit est semper in peccato. er
 go nullum peccatum potest homini dimitti q̄ diu est
 peccato mortali. ergo si sola grā a peccato liberat. ve
 niale non dimittitur sine grā. Item si aliquid deleat
 aliquid aliud. habet oppositiōem ad illud aliquo mo
 do. sed nec pena nec natura habet oppositiōem ad cul
 pam. ergo nec propter penā. nec p̄pter naturam delentē
 venialia nisi alit' grā. Itē. omne peccatum nocet et adi

mit. sicut vult aug⁹. in encl. 7 multis loc⁹. q^o ventiale ali
 quid de bono spuali 7 rectitudine adimit. sed solus ds
 pot^o anime restituere bonu. sicut solus potuit eam crea
 re. 7 hoc e^o p^o gram. g. 2°. **I**te ds punit p^o ventali. hoc
 constat. ergo aliquid inuenit displicentia in ventali. s^o ni
 bil omnino remouet displicentia dei nisi qd inuenit pla
 centia 7 ventia. s^o sola gra gratu facies. est illa q^o deo pla
 cere facit. g. 2°. **I**te pfectus e^o carere ventali q^o mor
 tali. ergo e^o nobilis domi siue e^o pfecti vel magis perfe
 ctus actus e^o delere vesale q^o delere mortale. s^o mortale de
 leri no^o p^o nisi a dno gre gratu facientis. g. 2°. **R**^o di
 scendum q^o aliquoz positio fuit q^o ventalia sine gra gratu
 facere deleri possint p^o gram gratis data. Et roem hui^o
 ostendere voluerit. p^o eo vitz q^o ventiale peccatu no^o re
 pugnat gratie gratu facienti sed gratis dare. nec offen
 dit maiestate diuina. q^o ibi non diligitur aliqd sup^o deū
 sed aliquaru inordinare sub deo. 7 deo sicut mortale
 pot^o deleri p^o gram. q^o ei repugnat. 7 q^o gra deo offeso re
 cōditur. 7 q^o deleri p^o gram gratis data que illa modica in
 ordinatione remouet. 7 illa occasione minus amandi de
 um a^o ipa aia tollit. nec opretur esse gra^o eleuante ani
 ma ad dilectione dei sup^o oia. q^o p^o ventiale nihil amatur
 supra deuz. Sed hec positio licet pbabilis videatur. a
 veritate tame^o deuari si quis inspiciat. Omne eni^o peccu
 e^o q^o peccatu e^o aliquo modo animaz defecit. 7 aliqd
 mo^o ipam deordinat. 7 necesse e^o ex hoc q^o aliquo mo^o deo
 displiceat. qm^o igitur nota displicentie minima que es
 se possit sine habitu qui reducit ad complacentia 7 ad
 amicitia auferri no^o p^o. tenendu e^o omnino de omni pecca
 to generaliter q^o nullu omnino p^o deleri sine gra gratu
 faciente. sic eni^o decreuit nos sanare diuina misericordia
 7 hoc dicit sancti. 7 sonat scriptura q^o marie ponit gra
 nam esse necessariam ad delenda peccata. **A**d illud ergo
 qd^o obr^o q^o sufficiens punitio absoluit a culpa. dicenduz
 q^o si illud intelligat in facie hominu q^o iudicant fm^o exte
 riora p^o habere veritate. Sed in facie dei q^o considerat
 facie anime internā 7 decoret imaginis sue. q^ontacunq^o
 sit pena. non p^o omnino absolueri peccatoe nisi remo
 ueatur interior deformatas. et ideo i^o foro dei impossibi
 le e^o peccu sufficēter puniri q^ontum ad tempus nisi delea
 7 p^o gram. **A**d illud qd^o obr^o q^o ventiale dicit solam pni
 tate. ddm^o q^o fallium e^o. imo amplius dicit quandam no
 ram displicentie. 7 ita sp^o manet i^o ania. etia^o si veniat p^o
 nitas ad oppositu. nisi interueniat charitas q^o opit mul
 titudine p^octoz. **A**d illud qd^o obr^o q^o in morbis puis
 8 natura no^o indiget medicina. dicēda q^o veru e^o. 7 similit
 in spualibz si recte fiat similitudis translatio. Natu
 ra igitur habet in se fundamētu sanitatis. s^o. virtutes nat
 urales regētes cōplexionem 7 expellētes nociua. Re
 gime aut^o spualis sanitatis no^o est nisi gra gratu faciens
 et ideo sicut corrupta vi naturali no^o pot^o deleri morbis
 corpais. sic nec absente gra p^o deleri (q^ontaliter sic pu^o)
 morbo spualis. No^o g^o gra sicut medicina sed sicut regi
 tua virtus e^o extertus aut^o factim e^o sicut medicina que
 non indiget gra necessario. expedit sibi tamē ad curato
 nem ventalis. maxime cu^o illa egritudo e^o consuetudina
 9 rta. **A**d illud qd^o obr^o q^o maior commotio e^o ventalis ad
 ventale. dicendū q^o ventale sine ventali p^o deleri. quia
 neutru^o fundamētu virtutis viuificantis 7 sanatis evertit
 scz gram. s^o mortale extit par gram. no^o em^o simul stat cu^o
 vita. 7 quonia no^o p^o deleri aliqua culpa sine gratia. s^o
 nullus morbo etiā minimus p^o deleri q^o delea^o omnis
 mortalis culpa. no^o sic aut^o eit i^o ventali. p^o eo q^o vtrunq^o

siml stat cu^o gra. **A**d illud qd^o obr^o de eo q^o i solo venia lo
 li decedit. ddm^o q^o positio e^o impossibilis. 7 ideo no^o e^o ni
 ru si accidat impossibile. sed cu^o aliqd discedat cu^o origi
 nali et ventali. vel cuz ventali 7 alio quocunq^o moralit
 punietur p^o ventali ali^o quanta pena intencitue. sed rōne
 adiuncti pena illa erit eterna. non rōne ipius culpe ve
 ntalis. **Q**uestio. ij. b
 Utrum ventalia possint deleri a gra sine p^ontione siue
 interiora pena. Et q^o sic videt p^o illud qd^o obr^o i^o lra qd^o e^o ver
 bu grego. qd^o e^o gutta aque ad camina ignis. b^o est veni
 ale ad feruore charitatis. g^o v^o q^o i solo charitatis seruo
 re possit deleri ventale. **I**tem sicut colligit ex verbis
 augustini i^o l^o. fess. veniale no^o est aliud q^o minor amor
 dei. g^o qd^o excludit remissione amoris excludit veniale 7
 deler. sed charitas nulla scā medicatōne p^o magis 7 ma
 gis inflāmari. g. 2°. **I**te possibile e^o iustu q^o bz venia
 lia mor^o domiēdo. vel ita q^o cadat i^o furia. g^o q^o vltia no^o
 sit locus penitētie. 7 necesse sit illa ven. alia deleri. q^o a
 liquādo cu^o habeat gram puenit ad glām. g^o p^ont venia
 lia deleri p^o gram sine penitētia. **I**tem morale impio
 portionaliter plus offēdit deū q^o veniale. sed minima
 p^ontio sufficit ad delendū mortale cu^o gra. g^o ad delēdu
 ventale sufficit sola gra. **I**te venialia delent virtute
 sacramēti extreme vnctōis. virtute etiā eucharistie. sic
 supra habitū e^o. Et expise dicit Amb. 7 p^ontōne dñicāle
 et bñdictione episcopalē. sicut dicit m^ori cōter. g^o non
 est necessariū conteri. q^o alia e^o via delētōis. cu^o ergo per
 hoc remittant. et etiā p^o cōtritiōne exteriorē satisfactō
 nem. et p^o baptisimū. queritur p^o quā naturaz cōem insit
 bis hec passio cōis. **C**ontra. supra dist. xij. habetur
 vbi agitur de remissione ventaliū sufficit oro dñica cu^o
 aliquo ieiunio 7 elemosinis. sic tamē v^o peccat p^ontio
 aliquādo. g^o no^o pot^o p^o illa culpa fieri satisfactio 7 gra
 nisi precedat interior penitētia. ergo 2°. **I**tem ma
 ioris adberentie est ventale q^o mortale. sed mortale nun
 q^o deletur nisi liberum arbitrium ab eo dissentiat per
 actu cōtritiōnis. ergo multo fortius videt de ventali.
Ite q^o aliq^oue due forme sese cōpātūtur. vna p^o se no^o
 expellit alia. sed ventale simul stat cum gratia. ergo gra
 tia p^o se no^o deler ventale. g^o necesse est aliquid addi vltra
 qd^o cum ventali peccato o^o p^ontem habeat. sed hoc no^o e^o
 nisi penitētia interior. g. 2°. **I**te rō quare mortale n
 poreit deleri sine actu de restatōis e^o. quonia volūtare
 actu e^o. et voluntate acceptante. et ideo no^o poreit deleri
 nisi voluntate deestante. sed venialia vt in pluribus
 voluntarie cōmittunt. 7 durant in nobis q^ontu volun
 tas vult in talibus versari. ergo videtur q^o ventalia no^o
 possint deleri sine cōtritiōne interna. **I**tem possibi
 le est vnum ventale deleri sine alio. sed hoc non est nisi
 per aliquid quod magis aspiciet vnu ventale q^o aliud.
 ratione cuius gratie effectus potius est supra vnum q^o
 supra aliud. sed tale non est gratia nec sacramentum. s^o
 solus actus interior libet arbitrii. ergo 2°. **R**^o ad b^o
 voluerūt aliqui dicere q^o peccata ventalia q^o quodam
 mo^o sūt voluntaria sine volūtare deestante illa deleri n
 possint. q^o m^o lōge min^o hnt de rōe volūtarij q^o mortis
 ideo q^ontalacūq^o p^ontio sufficit siue in gñali siue i^o spali.
 Cū dixerant q^o si q^o cu^o impenitētia de ventali dūce
 dat moralit peccat. Si q^o h^o p^onter vsū l^o arb. discedat
 postmodū delētur p^o grāz cu^o de restatōe voluntaria. nam
 aia q^o est i^o gra. statim dū i^o se aspiciet culpā. illa de restat.
 7 gra etiā i^o aia eā deler. S^o m^o illud dñicāle e^o sustinere.
 tā in hoc seculo q^o in futuro. In hoc inq^o sclo. quonia
 multi sūt modi remittēdi peccata ventalia preter penitētia

ram. vt cū aliqd deuote suscipit epalem bñdictōem. et a p̄e bñdicere aspiōnem. et cōsimilia. In futuro. q̄ cum nullus sit vsus liberi ar. meritorū post mortē. in nullo videt possibile q̄ grā culpa n̄ delectat coopante mori voluntatis aīe tam cōtate. et sic modus iste dīcēdi nō v̄t oī no pueniēs. Propter h̄ igit̄ aliter dīcī oī. Et vt intellīgamus modū dilectōis venialū norandū ē q̄ triplex ē genus p̄ci. s. originale. actuale morale. et actuale veniale. Et p̄mū q̄dē minimū h̄z rōnē volūtarij. imo nullam h̄z rōnē volūtarij in nobis. Altez aut̄ genus p̄ci. s. morale simpliciter tenet rōnē volūtarij. h̄z nō ita sicut p̄cū. Ade quod nullū habuit inclinariū. Veniale p̄cū q̄d amō tenet mediū. vā q̄d amō h̄z rōnē p̄cē. q̄d amō culpe. et rursus q̄d amō est volūtariū. q̄d amō inuolūtariū. Habemus em̄ necessitate cōstrēdī. aliqd veniale in cōi. s̄. utis ad nullū inclinariū. P̄tīmū igit̄ p̄cū quādo aliunde d̄cī est p̄t̄ deleri li. ar. nihil oīno agere. sed sacro solo exterris adiuuante. sicut pater in parvulis. Secūdū genus p̄ci q̄m volūtariē d̄cī nō p̄t deleri nisi li. ar. consonante r̄ adiuuante. iō in iustificatiōe impij requirit̄ motus libe. ar. p̄ quē consonet grē. et virtutis cōtrito p̄ quā adiuuat. Veniale v̄o peccatum p̄t deleri li. ar. consonante r̄ aliquo exterris adiuuante. Unde si libez arbitriū grē nō repugnat volēdo p̄sistere in culpa. et grā virtute sacramenti vel rei sacramentalis vigorat. culpā veniale d̄let. vel vniuersaliter vel p̄cūlariter. Unde credidū ē q̄ aliquo nihil de peccatis suis cogitante. sed em̄ passionē xpi recolente in sacramento eucharistie. recogitante in x̄p̄ feruenter. q̄ venialia peccata vel oīnia vel q̄dam remittat̄ ei p̄ gram sic aditūram et oīa illa siue sacramenta siue sacramenta. vt eucharistia. et vnicio et baptisimū. et aqua sal. et orōnis d̄ctice. deuota exoratio. faciūt ad venialū deletiōem. nō p̄ p̄nā naturā. sed p̄ eam naturā q̄ grā gratū faciūt ad hāc acū adiuuāt et vigorāt. Si grās quō adiuuāt. dōm q̄ in talibus vt plurimū est humilitatio et deuotio. q̄ est in x̄p̄ grā in formans repugnans ip̄t veniali p̄cō. q̄d feruorē charitatis et deuotionē q̄rum est et se d̄minuit. Uel ea rōe qua est in eis penaltas q̄ repugnat inordinare deletiōni. vt p̄o illa pena inncra. et ordini grē. Et sic p̄t r̄i d̄cī q̄ q̄uis venialia valde congrue p̄ p̄niam deleant. possunt tamē p̄ grā saliter aditūram deleri. Et cōcedēde sunt rōnes ad hoc inducē. Ad illud q̄d obr̄ q̄ p̄cedere debet aliquā r̄ula contritio. dōm q̄ magister nō d̄terminat p̄cū modū delendi veniale p̄cū. sed modū p̄fecte satisfaciendi. si nemo aut̄ p̄fecte satisfacti. p̄ culpa nisi etiam in interius in corde delectat. quātūcūq̄ se exterris puniat. et hoc dico vel in generali vel in sp̄ali. Venialia aut̄ nō solū p̄ vim p̄nīe sed etiam alijs modis deleri possunt vt tactum est. Ad illud q̄d obr̄ q̄ veniale est maioris adberētie. dīcēdū q̄ dupliciter est loq̄ de adberētia venialis. aut̄ q̄tū ad maculā. aut̄ q̄tū ad p̄nitates que est via ad illā. Si loquamur q̄tū ad notā displicētie. plus adberet morale q̄ veniale. Si aut̄ q̄tū ad p̄nitatē. cōtrario est. delentio aut̄ nō est respectu p̄nitatis. sed p̄t̄ respectu macule p̄ci. Ad illud q̄d obr̄ q̄ veniale se cōparat cum gratia r̄. dīcēdū q̄ verum est q̄ se comparatur q̄tū ad inberentiam. et ideo gratia non delect per sui essentiam vel inberentiam. et p̄ hoc oportet ei addi aliquod adiutorium. vel li. arbi. vel alicuius alterius penaltatis. vel sacramenti. ratione cuius effectus vel actus gratie repugnat veniali. q̄uis em̄ gratia s̄m essentiam s̄ct̄ cū veniali. tamen charitas ad feruorem exercitara consumit culpā. sicut fomes ignis

modicam aque guttam. Ad illud q̄d obr̄ q̄ veniale est volūtariū. dōm q̄ nō sic sicut morale. tamen q̄ aliq̄ mō volūtariū ē nunq̄ delect nisi volūtas delectat. Unde de vit̄ puenit q̄ ei q̄ p̄ponit manere i veniali p̄cō. vt p̄t̄ i v̄bis ociosis. q̄ etiā si d̄fuitat remittat̄ ei culpa. nisi forte p̄ ope illo d̄ seipm̄ insurgat. et adeo rugit̄ rariōnis fremar. q̄ bestiales motus sensualitatis gressum figāt ad modū leonis. q̄ rugiente cetera animalia gressum figūt. Ad illud q̄d obr̄ q̄ veniale vni delect sine alio dōm q̄ hoc possibile ē duplici mō. Vcl q̄ volūtas habitudinaliter adberet vni et nō aliq̄. et tūc culpa remittit̄ cui nō inberet. et remanet culpa cui volūtas adberet. Vcl ideo q̄ volūtas vni p̄cū magis delectat q̄ altez. Vñ grā magis delect culpā veniale in cuius deletione magis volūtas consonat̄ vel adiuuat.

Consequēter q̄ntō ad secūdū articulū q̄ de purgatione que fit p̄ purgatorij. De qua duo queruntur. Primo querit̄. v̄t in purgatorio p̄ hāc vitā fiat aliqua purgatio ab aliqua culpa. an solum a pena. Secūdo. v̄t purgatio illa sit p̄ ignē materialē

Questio .i. c.

Quærit̄ ibi purgatio a culpa ostēdit̄ p̄mo p̄ illud q̄d d̄t̄ 2. Arb. r̄ij. Qui dixerit d̄ sp̄m̄ sc̄m̄ h̄bum. nō remittet ei neq̄ in hoc seculo neq̄ i futuro. ergo implicat̄ cōmin̄ aliqua p̄cā remitti i futuro. sed nō nisi i purgatorio. q̄ r̄. Itē Greg. in. iij. dyalogo d̄cī q̄ quodaz leues culpe remittuntur in futuro. et ibi multa d̄cī que ad hoc ostēdēdū faciūt. Si dīcas q̄ hoc nō intelligit̄ q̄tū ad reatū p̄cē. hoc nō soluit. q̄ in futuro vt p̄t̄ in purgatorio nō solū sit purgatio a reatu culpā venialū. verū etiam moralū in his q̄ penitentia in hac vitā nō complent. Itē oīnis purgatio s̄m q̄ b̄m̄oī respicit̄ fediratem aliquā. feditas aut̄ ante culpa est. q̄ videtur q̄ purgationis ignis sit d̄ culpa. Si dīcas q̄ est p̄ta p̄nitatem vel sequelam. vel aliqd̄ tale. tunc que ro. cum lib. arb. post hanc vitam s̄ ita in nobis respice p̄ta p̄nitatis sicut respectu voluntatis. quare talis sequela potest purgari et non venialis culpa. cum pl̄ ledat animam sequela moralis q̄ culpa venialis.

Item quod purgat aliquid aliquo modo habet oppositionem ad illud. sed pena p̄cē non opponitur. ergo si est ibi purgatio non est a pena. ergo a culpa aliq̄.

Contra. super illud. i. Jobis. v. Est peccatū ad mortem. Glosa. Quod in hac vita non corrigi. frustra p̄ mortem venia eius postulat. ergo nulla post mortē ibi culpa purgatur. Item. Dam. Quod est hominibus mora. hoc est angelis casus. et conuersio. Sed angeli post casū a nulla culpa possūt liberari. ergo nec homines post mortē. Item. Grego. in dyalogo. talis i iudicio quisq̄ futurus est qualis de corpore extitit. si ergo extitit cum veniali. parer̄ r̄. Item. liberū arbitriū medium est inter p̄fectus in bono. et liberationes a malo culpe. Sed post mortem non potest quis p̄f̄cere in bono. ergo nec a culpa aliqua resurgere. Itē. Facilius est labi in veniale q̄ liberari a veniali. q̄ post mortē non potest anima venialiter peccare. ergo nec a veniali resurgere. Item veniale in nobis non est nisi ratione fomitis. ergo ablato fomite. veniale non manet. sed fomes auferatur in morte non post mortem. ergo et veniale. Itē. dīcēdū q̄ aliquotū magistrorū. et bene intelligentium opinio fuit q̄ nullū peccatū p̄ mortem dimittatur. p̄o eo q̄ vsus liberi arbitriū quantū ad meritum vel demeritum omnino cessat. vnde d̄cunt q̄ venialia omnino remittuntur. aut per penitē

ritiam aut per finalem gratiam si non assit locus penitentie si forte morte preoccupatus moritur iustus homo. Ratione autem huius positionis et intelligentiam per hunc modum assignat. Dicunt enim quod triplex est gratia scilicet baptismalis penitentialis et finalis. et quilibet istarum gratiarum pro sui initio dominium habet in ipsius anima. pro eo quod dominatur in ipso ingressu in imperium velut gratia baptismalis quod in sui principio delet omnem culpam non tamen mortales verberat veniale. Dominatur autem gratia baptismalis ex virtute sacramenti gratia penitentialis ex subiectione et conformitate liberi arbitrii gratia finalis ex perfecta conformitate omnium virtutum ad ipsam gratiam. Cum enim ipsa separatur a carne iam penitentes et perturbaciones quod inerat anime ex carne recedunt et potentie anime tranquillatur et gratie subiectur ac per hoc venialia velent siue sint in parte aie rationali siue in parte aie sensibili et ita nullum veniale dimittitur pro hac vita sed expellitur in puncto illi in quo per dicitur hoc est finalis gratia quod dominium sibi vindicat et omnem expellit culpam. Si ergo obijciatur eis quod in futuro purgatur et remittitur peccata. Respondetur quod remittitur quantum ad reatum siue penam et purgatur quantum ad sciam siue sequelem et illud dicit magister Hugo sensisse qui ait sic loquitur de remissione peccati. Aliquando deus remittit finem peccati aliquid finem severitatem aliquid secundum virtutes. Per incensum purgatorium scoria peccati excoquitur per lavacrum baptismi peccati macula abluitur per flagellum satisfactoris peccati palea excutitur. Sed licet ista opinio sit multum rationi consona tamen auctoritates scripturarum videntur expresse contraire. Nam ipse gregorius dicit in moralibus quod aliqua peccata dimittuntur pro hac vita. Et si tu dicas quod intelligit quantum ad reatum sic obiectum sicut de omnibus potest intelligi culpam. Item ysaie tractatus ille Marci. I. Ipse vos baptizabit spiritu et igne. Peccata quod precesserunt spiritu sanctus per aquam baptismi abluitur et quedam ex eis que postea sequuntur criminibus per ignem purgatorium remittuntur. cum ergo peccata preceperunt non solum quantum ad penam sed etiam ad culpam abluantur in purgatorio quodam quantum ad culpam sunt remittenda. Rursus cum gratia dominium habeat in anima statim in ipsa separatione propter quid non purgat a peccati scoria vel sequela sicut a veniali culpa. Et propter hoc est secundus modus dicendi quem approbat magister in litteris et sanctorum multiplex consonantia augetur. Dominum quod aliquod peccata ut prope venialia non solum in hoc seculo sed etiam in purgatorio remitti possunt et remittuntur quando quis transit cum venialibus pro eo quod gratia non fuit adiuta finaliter ad illa delenda et ideo indiget auxilio. Quoniam ergo voluntas potest gratie post hanc vitam esse conformis quibus non possit esse adiutrix pro eo quod cessavit tempus meriti ideo indiget adiutorio exteriori et cum non sit locus sacramenti habet adiutorium ignis punitivi siue purgatorii qui tunc dicitur purgatorium quoniam anima purgatur a peccati scoria et a veniali culpa si cum illa trahatur et hoc possibile est quod sicut ostensum est in precedenti. pleumate ad deletionem venialis sufficit quod libere se conformet gratie nec est necesse quod adiuvet. Concedendum ergo aliquos pro hac vitam a veniali culpa posse purgari. Ad illud quod obijci quod frustra pro morte venia postulat de eo quod non corrigat. Dominum quod illud intelligit de mortali. Vel fiat vis in hoc quod dicit quod in hac vita non corrigat verum est vel in se vel in merito. Quoniam autem non corrigat aliquod veniale cum quo quis transit non corrigatur in hoc in se meruit tamen corrigi quia qui discedit in charitate per illam meruit etiam pro huius statum ab his emundari que retardant premium charitatis. Ad illud quod obijciatur de casu angelorum

et morte hominum. Dominum quod simile est quantum ad libere arbitrium in uertibilitate siue quantum ad peccatum mortale non quantum ad omnia nam mali angeli possunt in penam proficere quibus si possint a malo resurgere. Per oppositum ratione boni meriti per teriti boni bonis potest a malo eripi quibus si possint in malum labi quod in bono in quo moriuntur sunt confirmati. Ad illud quod obijciatur de Heg. dominum quod sicut ipsemet subiungit illud intelligitur quantum ad mortalitatem non quantum ad venialitatem quod ipsemet exprimit illa. Ad illud quod obijciatur libere arbitrii rener mediu dominum quod falsa est prostaro illo. Est enim ista sententia in quo potest ad ingressum in gloriam disponi per impedimentum et remotionem quibus non possit mereri. Quoniam ad delectionem venialis et ad remissionem reatus peccati sufficit penitentia gratie et penitentia cum consonantia libere arbitrii et adiutorio meriti perierit. Ad illud quod obijciatur quod facilius est labi in malum dominum quod verum est quantum ad libere arbitrium venialibus non quantum ad omnem statum anime. Ad illud quod obijciatur quod ablatore fomere aufertur veniale dominum quod verum est quantum ad partem peccati de futuro non tamen oportet auferrit veniale propter peccatum quod non omnis causa introducendi est causa conservandi sicut in multis exemplis patet. destructo enim cultello non potest infligi plaga si tamen cultellus destruat non oportet propter hoc sanari plagam prius infligam. **Questio .ij. d.** **¶** Arz purgatio illa fiat per ignem materiale aut per spirituale. Et quod sit spirituale videtur per glo. sup illud .j. corinthios .iiij. si cuius opus arserit. Exurit autem illud opus quod ignis dilexit quoniam sine dolore non periret quod cum amore possit fieri. Et augustinus de civitate dei .xx. exponens illud dicens necesse est ut tunc viat dolor quantum ad hanc materiam amor si quod bonum est spirituale non videtur quod ille ignis purgans sit aliud nisi spirituale. **¶** Item quod purgatur et a quo purgatur et ipsa purgatio est quid spirituale ergo videtur quod illud similiter per quod purgatur hic autem est ignis purgatorius ergo .re. **¶** Item nihil corporale extrinsecum facit aliquid ad animam iustificationem ergo nec ad culpe remissionem. sed purgatio emundat animam a culpa ergo videtur quod non viat flama materiali. **¶** Item si anima purgatur per penam corporalem cum pena mortis sit suprema penarum ergo videtur quod ibi deberet omnino purgari non igne materiali. **¶** Item videtur quod nulla ad hoc sit necessitas quod verbe mens dolor et feruens amor pro se sine aliquo exteriori sufficit delere penam et culpam sed statim separata anima cum libere arbitrii consonet gratie feruet charitas et anima exercitatur quantum potest culpam prius commissam et hoc generat feruorem et dolorem ergo statim deletur omnis culpa. **¶** Contra sicut dicitur in glo. sup illud sic saluus erit .re. et habetur in litteris grauior est ille ignis quod quicquid potest pati in hac vita ergo anime habebit aliquod afflictivum extra illud autem est corporale aut spirituale non spirituale quod tunc vel esset angelus vel esset anima. vel de quorum nullum esse potest ergo necesse est quod sit corporale. **¶** Item nos videmus quod recta ordinatio sit quod anima que rebus corporalibus se subiecerat libidinoso ut prope per conversionem ad bonum commutabile iustificatur per materialia et corporalia sacramenta ergo pari ratione pro hac vitam purgari debet per afflictiva corporalia. **¶** Item si anima post mortem purificatur aut ergo dolorem qui veniat ex contritione aut dolore qui veniat ex exteriori afflictione. Non primo modo quia non est amplius locus meriti nec quantum ad contritionem nec quantum ad alios actus virtutum. Non secundo modo quia dolor de amissione est potius sapiens rationem culpe quam ratione purgationis quia venit ex inordinato

19

20

amore. ergo tertio mo purgat dolore qd venit ex afflictione exteriori. ergo rē. Item si ignis ille esset spūalis. cū nō sit de hoc stat. necesse est qd in diuersis diuersificet 2 plurificet. qd quor essent sic tot eēt rignes purgato:ij 2 tot purgato:ia. si qd hoc est inueniētes. patet qd nō est
 25 spūalis. **R.** dōm qd Aug. videt dubitare vtz ignis ille sit materialis. an spūalis qd cruciabit vel nūc cruciat aias. nō solū de igne purgato:ij. s3 etiā de igne infernali. in qd dicit ille ardebat. nō solū sup. hē. ad lram. v. rueritā in li. de ciuitate dei. Tū 2 p modū dubitatis dicit in glo. sup. illud. j. ad loz. iij. qd edificat lignū fenūz rē. ponēs opiniōne dicentū igne materiali 2 spūali ammas post hāc vitā purgari. dicit nō redarguo. qz fofitran vtz est. 2 hoc ipm ponit in lra. 2 satis videt rōnabilis sua dubitatio. Dices em̄ qd ar in inferno. 2 cur? lingua vtebat. lingua corpālē nō habebat. Et qui potat lignum. fenū. stipulā. nō potat fecū hec materialia s3 spūalia qd sic noiant p merbapho:ā. qre nō siliter de igne spūali merbapho:nce cōperit intelligere. S3 qvīs egre g? docto: Aug. visus fuerit hic dubitare. aliq m̄ doctores nobis auferūt dubitationē. qm̄ h̄ cognouit multiplici rōne. vt Hreg. in. iij. dyalogoz. et Ihdonius de ordine creaturaz. 2 cōiter tenēt doctores ipis nri ignem purgato:ij esse materialē siue corpālē. S3 qliter talis ignis agat in aias eas affligendo. h̄ magnā h3 qstionē. 2 infra inqret de penis aiaz. Qualiter aut agat purgādo. diuersitas ē inter doctores. Quidā em̄ dicere voluerunt qd pter vim punitiua datā ē igni vis spūalis purgatiua rōne cur? purgat a veniali macula. vel etiā a peccati scōia. sicut sacra h̄r vim satisfaciēti sibi datā. S3 illud nō oportet ponere. qd vltra punitiōne habeat vim nouā. cū multas aias dicat Hreg. purgari p diuersa loca. 2 talis castro mūdificatio pprie fit ab ipā grā. Et iō est alioz posito vt videt magis recta. qd ille ignis per eandē naturā 2 punit 2 purgat. qm̄ punitēdo iuuat gratiā. 2 grā habēs adiutorij pene 2 pōnātā voluntatis nre qd quis nō sit adiutor. nō m̄ pedit. est potens purgare culpā 2 peccati scōiam. ita vt purgatio talis sit p grā li. ar. pōnātē. etiā exteriorē pena adiuuātē fm̄ cōfomitātē ad remissionē venialū qd fit in hac vita. Si nri qras quōd pena adiuuāt grām ad delendū siue purgādum maculā. dōm qd h̄ facit diuina iusticia. Vel etiā p eū modū pōt intelligi p quē dicit qd infirmitas grauis sobnā facit aiam. i. vrus h̄ facit qdā modo adiuta p penā. Si aut qras vtz statim cū grā h3 illū adiutorium culpam delet 2 purget scōiā. Dicit pōt qd vtrūqz ē sars pbabile. vel qd statim vigore grā vt veniale culpā delet cū a pena est adiuta. 2 deinceps punit p obligatiōe. Vel pōt dici qd pena magis 2 magis disponat. 2 post modū ex qd disposuit sufficēter grā ipā in instanti delet culpā si quā ē. Qd cūqz hoz dicit nō videt defacili i/ probari posse. Concedendū igit ignē illū materialē esse siue corpālē. **Ad** illud qd obr̄ de glo. 2 de Augustino. dōm qd Aug. nō negat qd ille ignis materialis sit d aias purgabit. s3 exponit h̄ de spūali posse intelligi. Tū ipē Aug. satis in sermonibz suis de purgato:io loquens innuit ignē materialē esse sicut ē ignis inferni.
 27 **Ad** illud qd obr̄ qd spūalis est purgatio. dōm qd vtz est. 2 iō effectiue siue formaliter est p qd spūale. s3 p grāz s3 nri qd aia peccat cū carne. 2 peccādo carnē sibi pposuit. 2 ita corp? pposuit spiritui. diuina iusticia decreuit etiā in purgato:re rei corpali ipām subire. **Ad** illud qd obr̄ qd nō iustificat. dōm qd vtz ē p se. nri exterior punitio exercitat 2 adiuuat interiorē grām vt possit pdu-

cere ad iustificationē psecam. **Ad** illud quod obijet 29 tur de pena mortis. Dōm qd ipa pena mortis ē debuit originalis peccati. nec ē ordinata ad anime purgato:em nisi volūtate suscipiatur cum qd p̄ euadere. vt i martiribz. vel etiā sustineat volūtate cū ab alio infligit. s3 pena purgato:ij ad hoc ē. **Ad** illud qd obr̄ de dolore 30 2 amore. dōm qd illi sūt motus volūtarij. 2 iō nō oportet qd sint in summo in aia tā exuta. Pterea tā p se nō sufficūt. cū nō restet amplius merendi spaciū. 2 iō necesse ē ceterius adhiberi ignē purgato:ij. sicut paul. qui non possunt per se mereri subuenit baptisimatis sacramentum.

Consequenter qstum ad tertium articulū queritur de liberatiōe a purgato:io. Et circa h̄ que ritur duo. Primo queritur. vtz vnus liberet ante aliū. Secundo. vtz aliquis euolet ante extremuz iudiciū.

Questio j. c. **Q**v vnus liberet ante aliū ostendit pmo p illud qd dicit ap̄ls. j. ad loz. iij. qui edificat lignū. fenū. stipulā. rē. facilius 2 citius consumitur stipula qm̄ lignū. ergo cuz aliqz ferat stipulā. aliqz ferat lignum. videt qd cit? liberetur vnus qm̄ alius. Item in lra habetur. 2 ē vbus Aug. in ench. Post hāc vitā incredibile nō est nōnullos fideles p ignē purgato:ij. qro magis minusue bona percūctis dilexerūt. tanto citius tardiusqz saluari.

In foro penitentie grauior culpe respondet grauior pena. non solū qstum ad intentiōem. sed etiā qntū ad duratiōne. vt patet in inspectent canonēs. in qbz penitentie ratur. Si ergo iudiciū ecclesie rectū s̄ forme est diuino iudicio. pater. rē. **I**te p̄ p̄ctū meruit anima nō solū in igne cremari. sed etiā a diuisione p̄uari ergo vtroqz modo debet temporaliter puniti. qd grauius peccat nō solū acerbius puniti. verū etiā diutius debet a dei visione separari. ergo tardius purgari. Cōtra. qnrumcūqz merita sint equalia. tam in celo qm̄ in inferno sūt p̄mia 2 supplicia equaliter durāt. qd parit vt videt debet esse i pena purgato:ia. **I**te qstū pōt muo: pena sup minore culpā. em̄ p̄ maior: sup maior: ergo q̄ cito liberatur i purgato:io paruus peccō: p quam penam. rancito liberat magnus peccō: p magnā penā.

Ite si al? citius alio liberatur. aut rōe maioris charitatis. aut rōe minoris reatus. Rōne maioris charitatis videtur. qz charitas ē tanto maior: qro aia ē dō si milior: 2 tanto statim glie vicinior: qd tanto cit? curat 2 purgatur 2 in celū fertur. Sed qd rōne minoris reat? videtur. quia anima non ē obligata nisi ad soluenduz qd traxit ex hac vita. Sed qnto cebitū ē minus. tanto citius soluit. ergo videt qd talis citius purgetur 2 in celū fertur.

R. dōm qd sicut dicit Augustinus exp̄sse i 31 lra. in illo igne cit? purgat vn? qm̄ alius. Qui enī diuitius in peccato permansit. dignum ē vt diutius sustineat penā. Rursus. qui grauis offendit dignū ē vt punitur pena acerbiori. 2 dilatōe p̄te lōgiori. diuina iusticia faciente qd omnibus decentissime reddit stipendiā meritoz. **Ad** illud qd obr̄ i p̄riū de eq̄litate duratiōis 32 in celo. dōm qd nō ē simile. qz in inferno pena eterna i/ fligitur. 2 eterno n̄ ē maior 2 minus ex pte p̄cti. siue ex pte ca qua est eternū. Similiter in celo p̄miū eternū datur. in purgato:io s̄o sola pena spūalis i/ fligitur. 2 i hac est diuitius et breuius. **Ad** illud qd obr̄ qd pena grauis 33 eis eq̄ cito delet graue. rē. dōm qd verū esset si omnino pena intendereur fm̄ qd intenditur culpa. sed diuina dispensatio sic ordinar vt nō omnino irēdat qstum ad acerbitatē ppter magnam difficultatē. siue etiam qz

39 a. ij. **O**ia criminalia semel saltē oportet i p̄fessione erip̄mi. Uidef hoc falsū. q̄ ad h̄ q̄ p̄nitio valeat nō oportet sigillatim conteri de q̄libet. imo iustificat i cōtritiōe de omnibus. ergo pari rōne videt de p̄fessione. R̄ d̄m q̄ nō ē simile. q̄ p̄nitio ē in cōspectu dei qui vno asp̄cū videt oia. s̄ con fessio ē in cōspe ctu hoīs. q̄ non p̄t plene nosce remoribū nisi au diēdo mortalia singula. Et itez p̄fessio fit ad eru bescētā. cōtritiō hō ad p̄t dete ctionē p̄ iusti ciaz. De cetero aut̄ int̄dit i col lectōe mltorum maloz. s̄ erube scētā i ex p̄tōe singuloz. b. ij.

40 Venialia. rē. Sufficit ḡnālī p̄fiteri nisi aliq̄ sint frequēter ite rata. Uidef non b̄n dicere. q̄ ite ratio nō trahit i aliud gen̄. ḡ q̄ n̄ tūcūq̄ iterent̄ venialia sūt. er go sufficit illa ge neraliter p̄fiteri sicut r̄ alia. R̄ d̄m q̄ p̄fessio / d̄ frequēter du / cit i libidīe r̄ cō / rēptū. ideo p̄p̄ / dubiū et vitian / duz piculū q̄n̄ t̄ / metur p̄babilit̄ / aliqd̄ horum ēē / veniale peccatū / p̄fite dū ē r̄ suffic̄ / stare i generali / tare. nec oportet / ad singula descē / dere. si t̄n̄ velit / descēdere lauda / bile est valde. et / vitē r̄ per necessariū volēti ascendere ad perfectionem

Aug. i. v. n̄ de cōtra p̄la gians.

Psal. l.

41 c. ij. **I**n de humilitatis causa fieri se reū. Uidef p̄rari / um dicere Auḡ. in li. p̄fessionū. vbi dicit sic. Si quis a me vtz iustus sim. R̄ q̄ nō. Sed p̄stat q̄ Auḡ. iu / stus erat. r̄ hoc ex humilitate dicebat. r̄ b̄n r̄ merito. R̄ d̄m q̄ fateri se reū vel iniustū ē dupliciē. Alit̄ p̄ / ur reatus est iniusticia. sic simpl̄ p̄uar iusticiā. r̄ h̄ mo / do nō d̄z se q̄s fateri reū nisi habeat mortalis cōscientiā. Alit̄ mō ē fateri se reū r̄ iniustum. p̄t p̄uar iusticie per fectionem. r̄ sedm̄ hoc oīnis homo potest se iniustū fa / teri. sedm̄ illd̄ ysaiē. leuiz. vt p̄anus mēstruate vniuerse iusticie vie. Nec iustificat homo cōpatus rēd̄ sm̄ Job 42 r̄ hoc modo Auḡ dicebat se nō esse iustum. Et nota q̄

p̄fessio debito modo facta debet habere. xij. d̄ditiones. Un̄ vsus. Sic simpl̄ humilis p̄fessio pura fidelis. Et frequens. nuda. discreta. libens. verecūda. Intel gra. secreta. lachrymabilis. accelerata. Fortis. r̄ accu / lans. r̄ sit parere parata. Sufficiētia aut̄ r̄ numerus harū cōditio nū potest accipi sic. Quedā enī sunt cōditōnes que sunt r̄ debent ēē in p̄fessione sm̄ sui rectā q̄ntitatē. Quedā sm̄ rectū ordinē r̄ so cietatē. Quedas sm̄ rectam q̄lita tē. r̄ sedm̄ rectā q̄ntitatē. Et hoc tripliciter. Aut̄ q̄ntū ad in regritatē. aut̄ q̄ tum ad numero s̄iratē. aut̄ q̄ntū ad diuturnitatē r̄ sic sūt tres d̄di tiones. s̄ q̄ sit in tēgra. frequens r̄ accelerata. Si q̄ntū ad affoci ciationē. sic ba bere debet duaz so cietatē partū sez contritiōnis r̄ satisfactōnis. q̄ntū ad contriti onē sic lachryma bilis. q̄ntū ad sa tisfactōnē sit pa rere parata. Uē q̄ntū ad virtūz. r̄ sic fortis. Quā tū ad qualitatē aut̄ ipsius cōfi tentis aut̄ p̄fessi onis. Si cōfite tis. sic sunt q̄nq̄ d̄ditōnes. sedm̄ vtz rōnalē ē sim plex. sm̄ cōcupi scibile d̄z ē libē s̄m̄ irascibile. u

q̄ generalis p̄fessio etiā morta lia delet q̄ intelligētia n̄ habet. **O**stēdit q̄ p̄fessio nō d̄z esse sup̄flua. **S**icut aut̄ penitēs celare nō debet peccatū suū quia sup̄bia est. ita nec humilitatis cā fate ri se reū illius qd̄ se nō cōmissi se noscit. q̄ incauta est talis hu militas r̄ peccatorē constituit. Un̄ Auḡ. Lum humilitat̄ cau sa mēuris. si nō eras peccator a n̄q̄ mētireris. mētiēdo effici ris qd̄ vitaras. veritas in te nō est. nisi ita te dixeris p̄tōrez vt etiaz esse cognoscas. Veritas aut̄ ip̄a est vt qd̄ es dicas. nam quō est vitas. vbi reḡt falsitas.

Determinat q̄ sunt attēden da in p̄fessione ex p̄te audiētis oīdēs q̄ d̄z ēē secreta. **L**auēat at̄ sacerdos ne pec cata p̄nitentiū alijs p̄dat. alio quin deponat. Un̄ Greg. Sa cerdos a n̄ oia caueat ne d̄ h̄ijs q̄ ei p̄fent̄ p̄cā alicui recitet. nō p̄p̄iq̄s r̄ on extraneis. nec qd̄ absit. p̄ aliq̄ scādalo. Itā si h̄ fecerit. d̄ponat. r̄ oib̄ dieb̄ vite sue ignimol̄ pegrinādo p̄gat.

Ostēdit q̄ nō d̄z absolucere alterius p̄ochianū. **Q**d̄ d̄o dicitū ē vt penitēs eli gat sacerdotē sciētē ligare r̄ sol uere. v̄ p̄rariū ei qd̄ i canōib̄ rep̄it. vt nemo. s̄ alit̄ p̄ochia nū iudicare p̄sumat. Sed aliō

mlis. in sermone fidelis. r̄ in signo verecūda. et sic sūt quinq̄. Si in se p̄sideretur. sic debet esse pura. vt nihil intermiscat. debet esse nuda. vt nihil eclatuz teneat q̄ r̄ ad circumstātiās. debet esse discreta. vt nihil addat. debet esse secreta. vt alijs nō noceat. debet esse accusato ria. vt seipsū punit. Et sic sunt tres ex p̄te qualitat̄is tres rōe ad iūct. q̄nq̄ ratione subicert. r̄ quinq̄ rōe s̄u r̄ sic in vniuerso sunt sedecim. d. f. **S**ed aliud est favore vel odio. p̄rum sacerdotem contemnerē. r̄. Uidef hic male soluere. q̄ ex hac solutiōe quilibz cui vult possit confiteri. dū modo nō cōtemnat p̄p̄s sacer dotem. Sed contrariū habetur in decretali. vbi dicit q̄ si ex causa vult accedere ad alium. p̄cā p̄mo r̄ obtu

43 **S**ed aliud est favore vel odio. p̄rum sacerdotem contemnerē. r̄. Uidef hic male soluere. q̄ ex hac solutiōe quilibz cui vult possit confiteri. dū modo nō cōtemnat p̄p̄s sacer dotem. Sed contrariū habetur in decretali. vbi dicit q̄ si ex causa vult accedere ad alium. p̄cā p̄mo r̄ obtu

Aug. de vbi apli.

Greg.

44. Dat. xy.

near licentiā. qz alit non poterit solvere vel liga- re. 3.º. ddm qz il- lud verbū augu- stini intelligitur qz tū ad electioez sacerdotis. añ qz subdit alicui se subijctis z curā aie cōmittat. sz verbū Urbani post com- missionē. exiit em tenet ei cōfiteri. nec dz aliū nisi petat licentiā. Tñ in qnqz casibz bñ licentia petita p obtin-

est favore vel odio ppiū sacer- dotē ptemere. qd canones p- hibēt. aliud cecū vitare. qd Ur- banº facere mouet. ne si cecus cecū ducat ambo i foueā cadāt. Aut enim Urbanus scōs. Pla- cuit vt nulli sacerdotum deim-

ceps liceat quēlibz cōmissuz al- teri sacerdoti ad penitentiam suscipe. sine eius p̄sensu cui se prius cōmissit. nisi p̄ignozātia il- liº cui p̄sus p̄sensus ē. Qui x̄o cō- tra hoc facere tēptaucrit. gra- dus sui piculo subiacēbit.

ra. Primº est si sit vagabūdus. Scōs est remūci- aut domiciliū. Tertio si pecca- uit vel offendit in aliena parro- chia. Quartº p̄- pter sacerdotis

ignozantā vel maliciā. qz est reuelator cōfessionis vel sollicitator ad malū. Ultimus est in casu necessitatē vt si sit in articulo mortis. vel debeat intrare iustū bellū.

HD intelligentiā huius p̄ris fm duo que tangunt in lra duo p̄ncipaliter querunt. Primo q̄ritur de cōfessione q̄ritur ad modū. Secdo ho querit de cōfessione q̄ritur ad sigillum. Circa primū queruntur tria. Primo queritur vtz liceat aliquid peccatū in cō- fessione omittē. Secdo vtz liceat addere. Tertio vtz liceat aliēna peccata referre.

Questio i

Quod liceat de cōfessionis omittē ostēditur primo autoritate. Augustini in libro de penitentia. Laucar ne verecundia ductus diuidat apud se confessionē. vt di- uersa diuersis velit manifestare. quod est se laudare et hypocrisis intendere. z semper venia carere. ad quā fru- stra sperat peruenire. Item ratione ostēdit sic. Con- fessio ordinatur ad peccati cognitiōē. sed nunq̄ reco- gnoscit egritudine sufficienter qui solum peccatū vnuz nouit. cum homo multis egreret. sicut pater in medicu- nis. ergo nō sufficienter peccatū detegit qui nō dicit vni sacerdoti peccata omnia que cōmissit. Item confessio ē ad peccatoris accusatiōē. sed cum peccatore se accusat de tribus peccatis z fecit decem. hoc ip̄o p̄cedit sacer- doti se nō peccasse nisi ter. sed hoc ē falsitas z hypocrisis manifesta. 3.º. **I**tem cōfessio fit p̄pter absolutiōem absolutio autē sacerdotis signū ē diuine absolutōis. sed deus nunq̄ absoluit ab vna culpa quin absoluat ab om- ni culpa mortali. 3.º. absolutio sacerdotis aut nulla ē. aut est ab omni culpa. sed nō meret absolutio a sacerdote p̄cōz q̄ celat ei p̄cōm. 3.º. nulla ē absolutio nisi cōfiteat sacerdoti vni omnia a quibz indiget absolutio. **C**ōtra. Omnes sacerdotes tenent locū vnus. s. christi. 3.º. idē cōfiteri di- uerlis cōfiteat omnia q̄ritur si omnia cōfiteatur vni. **I**tem cōfessio ē in remediū. 3.º. nō debet fieri in scandalū. sz pos- sibile ē qz penitēs cōfiteat p̄p̄o sacerdoti aliqd peccatū. quod scandalizabit eū. v̄pote si cognata sacerdotis fue- rit et adultera. ergo v̄ qz possit p̄cōm hoc referre. et alia sibi dicere. z ita cōfessionē dimidiare. **I**tem aliqd cōfessus ē vni. x. z cōmissit. xij. z oblitus duoz post reco- darur nō hñs copiā sacerdotis. iste fuit legitime con- fessus de x. ergo si non debet bis puniri p̄ eodē. sufficit nūc cōfiteri duo. ergo videt qz cōfessio possit dimidiari. **I**tem sufficit si q̄s cōfiteat sacerdoti p̄p̄o illud a quo p̄r absoluerit. sz possibile ē qz aliqd habeat casū vel pec- catū a q̄ nō p̄r absoluerit nisi sup̄ior. 3.º. sufficit qz minora cōfiteat vni. z peccatū illud cōfiteat maior. ergo videt qz cōfessio possit dimidiari. **R**. ddm. qz in venialibz nō est vis. sicut non ē vis necesse ea cōfiteri. sic nō est necesse ea simul z omnia integre cōfiteri. Sed de mortali- bus d̄r qz necesse ē oia cōfiteri vni sacerdoti. omnia inq̄ quoz ē memoz. z de quibz nō fuit als legitime cōfessus. **E**ritūc voco legitime cōfessū qñ nihil interuenit quod

absolutiōē sacerdotis irritā faceret. qd est in iū. casti- bus. z duo sūt a p̄re absolutis. Unus si non sciat. alter si nō possit. Unus p̄tra clauem scientie. alter p̄tra cla- uem potencie. Duo a p̄re cōfiteas. Unus si sicte cōfiteat- arur. Alter si posit cōfessionem facti actōem continens eius obtuliscatur. Si aut legitime cōfessus ē. nō oportet iterare nisi in vniuersali. si vero non. oportet qz oia dic- car. p̄ eo qz sacerdos absolut ab omni culpa. aut nulla est absolutio. Nullus aut sacerdos intendit absoluerē penitēntē ab eo qd sibi celat. ad hoc ergo qz cōfessio sit integra necesse ē qz omnia que simul habet in conscientia de quibus tenetur cōfiteri. vni sacerdoti dicat. alioqn sicut exp̄sse dicit Augustinº. p̄barur cōfessio itera. **A**d illud ergo qd obi qz omnes sacerdotes tenēt locū vnus christi. Dicendum qz verū ē. sed ita tenēt locū vnus qz si simul omnes. sed qliber p̄ se. z ideo qz vult cōfiteri sacerdo- ti ea inq̄ x̄o. si recte cōfiteretur necesse ē qz omnia dicat vni qz si aliqd celat vni q̄ritur dicat aliq. q̄ritur ē in se media- ton celatur. z ita x̄o. **A**d illud quod obi de scādalo sacerdotis. Dicendum qz vbi rimetur scādali nō est con- fessio dimidianda. sed licentia petenda. z si nō dat. su- perior est adeūdus vel aliº qz habeat eiº auctoritatē. nā in tali casu licet petere obtinere. **A**d illud quod obi- catur de eo qui per absolutiōē omisit. x. cōfiteri. Di- cendum qz sanum consiliū esset qz totū diceret sicut in p̄e- dentibus tactū est. tamē nō credo qz teneat dicere nisi i generali. nisi forte aliqd p̄cōz casum in int̄uenisset. Nā aliud dicere. est viā cōfessionis z solutis multū au- ferre. cum multi cōfiteant aliqñ aliqd peccatū enome. quod deinceps v̄r aliq̄ sacerdoti dicerent. nec auctozita- tes scōz hoc compellūt dicere. qz hoc nō est cōfessionez diuidere. prima enī fuit integra. z secunda similiter. qz nō oportet hūc de alijs habere remozsum nouuz. nec no- uam absolutiōē. iūmilit̄er iudicādū ē de reciduo. **A**d illud qd obi de recurso ad superiōrē. Dicendum qz aut e- currit p̄ absolutiōem a culpa. aut a pena p̄pter excu- sationem vel irregularitatē. Si p̄pter absolutiōem a pena vel penali vinculo. sufficit qz cōfiteat illud solum. Si p̄pter absolutiōem a culpa. si superior non remittit ad p̄p̄m cōfessōē. sanū consiliū est si nō habet causā excu- santē nisi solā erubescentiā vel opiniōē fallā. qz omnia de qbus habet remozsū ip̄i dicat. z p̄ omibz illis genera- lem absolutiōē z penitēntiā suscipiat. Si aut aliquam excusationem habet. p̄babilem rōne eius magis vult cōfiteri alteri. tenet totum interton reuelare. z peccatū illd qd sup̄ior ē cōfessus. z cetera alia. z sic nō erit p̄c̄- sio diuisa. z ille exiit poterit ab omibz absoluerē. quoz- niam si aliqua p̄c̄ā absolutiōni sup̄iorum i cōfiteantur i quibz minores sacerdotes cū eis nō cōmunicat. h maḡ factū ē. p̄pter taxatiōem pene. quā tali peccato sup̄ior debet sapienter insigere siue intingere p̄o culpa qz p-

45

46

47

48

49

50

alio. 7 ideo si ralem culpā confessus est. 7 pena pro causa a superiore suscepit. potest illā cum alijs inferiori in regre confiteri. 7 ille absoluerit eum ab omni culpa. ita dumtaxat ut ille faciat penitentiam a superiore sibi inunctam. Et si tu obijcias q̄ iste qui adit superiorem. 7 vnicum m̄i vel duo alijs tacitis confitetur. videtur esse hypocrita 7 se laudare. dicendum q̄ verum est si m̄i. neret se sibi generaliter confiteri. tunc enim videtur ip̄s alia crimina nō habere. sed dum ostendit se specialiter pro illo vnico aduenisse. 7 alium confessorē pro minoribus habere. 7 hoc accipit superior. nulla est ibi deceptio. Quis totum dicere sit maior perfectio.

Questio

ij b

Utrum liceat aliquid in confessione addere. Et q̄ n̄ videtur. quia Augustinus dicit in libro de penitentia 7 habetur in littera. Si causa humilitatis mentiris. et fieris quod vitaras. si ergo aliquis causa humilitatis accusat se amplius q̄ meruit. videtur ex hoc culpam currere. Item iniquis reus est qui accusat alium in eo in quo nō est culpabilis quātūcumq̄ faciat bona intentione. sed hic in confessione contra se testificatur. ergo si se accusat in eo in quo nō peccauit. videtur q̄ inique agat. Item nihil obijciendum est in iudicio manifesto quod nō possit manifeste probari. ergo pari ratione nihil imponendum est in iudicio penitentiali quod non possit per rectem rectum probari. reus autem est conscientia. ergo n̄hil dicendum est nisi de quo accusat conscientia. ergo 7c. Item confessio est ad dirigendum medicum spirituale. sicut cognitio carnalis infirmitatis est ad dirigendum medicum carnalem. sed ille facit errare medicum qui dicit se habere morbum quē nō habet. sicut qui dicit se nō habere quē habet. ergo sicut peccat ille qui dimittit. ita 7 ille qui addit. Contra. Greg. bonarum mentium est ibi culpam agnoscere vbi culpa n̄ est. ergo si potest 7 debet se homo accusare s̄m q̄ agnoscit se. 7 bona mens potest se magis culpabilem reputare q̄ sit s̄m veritatem. videtur q̄ magis possit se accusare q̄ sit in re. Item qui conteritur plus q̄ meruit. 7 satisfacit puniendo se vltra q̄ meruit. iustet laudabiliter 7 bene facit. ergo pari ratione q̄ se accusat vltra q̄ peccauit. bene facit. Item confessio est ad humiliationem confitentis. 7 hoc per accusationes. sed nemo potest se nimis humiliare etiam si se subijciat omnibus propter decum. ergo pari ratione nemo potest se nimis accusare. Item ponatur q̄ aliquod peccatum comisit quis de quo dubitat vtrum sit mortale vel veniale. quero qualiter debeat illud confiteri. 7 videtur q̄ sicut mortale. q̄ in dubijs securio pars est eligenda. alioquin si sicut veniale confitetur. discrimini se committit. sed possibile est q̄ istud peccatum nō sit nisi veniale. ergo potest veniale confiteri vt mortale. ergo ad confessionē addere ad se accusandum. **R.** ad predictoz intelligentiā prenotandum est. q̄ differt mentiri 7 falsum dicere. Mentiri enim est quādo aliud exprimit vox q̄ sentiat mens. etiam si per vocem verum dicatur in re. Falsum dicere est quādo vox discordat a re significata. Mentiri quidē quia semper importat abusum signi 7 obligationē hominis q̄rum ad vim intellectiā 7 exteriorē inter quas est discordia. semper malum est. 7 ita s̄m se malū q̄ nulla potest bona circūstantia vestiri vt bene fiat. sicut dicit Augustinus in libro contra mendacium. falsus vero dici potest frequēter et merito cum mens decipit 7 ita credit esse vt loquitur. sic dixit apostolus in hys pa-

ntiam profecturū. Roma. xv. Si ergo tu queras vtrū liceat addere ad confessionē. Respondēdū est q̄ aut tu loqueris q̄rum ad restitucionē conscientie. aut q̄rum ad conformitatem veritatis in re. Si q̄rum ad conscientiam. vt conscientia minus accuset 7 vox ampli⁹. sic est peccatū 7 mendaciū. 7 perditur confessio. meritū in qua debuit esse verbum verax. s̄m illud Ecclesiasticus xxxvij. ante omnia verbum verax precedat re. Verbum verax est quādo id exprimit lingua qd̄ sentit conscientia. Si autem intelligas de additione q̄rum ad rei veritatem. ita q̄ conscientia nō discordat a lingua. dicendum tunc q̄ talis additio esse meritoria. Qui enim in paruis se credit grauitur offendisse. 7 sic confitetur q̄si grauitur offenderit. multum absq̄ dubio proficit. Rationes igitur ad primā partem pcedentes concludunt q̄ nō potest nec debet addere vltra testimoniū conscientie. Rationes ad secundā partem procedunt s̄m q̄ in additione lingua consonat cum conscientia. 7 sic licet addere. quia nullum sit veritati preiudiciū dum simul coniungitur veritas mentis 7 oris p̄e humilitate cordis. 7 sic intelligitur istud Greg. bonarum mentium 7c. Similiter 7 sequens de contritione 7 punitione 7 additione. Posset tamen dici q̄ nō est simile de contritione 7 punitione 7 de confessione. quoniam confessio est actus veritatis 7 contra hunc nō potest aliquis dicere aliquid qd̄ non sit falsum 7 preiudiciū veritatis. nō sic est de punitione. quia iuste potest aliquis sustinere penā quā nō meruit. etiam propter gloriam dei. vel propter salutem proximi. vel in ampliore profectu sui. 7 hoc est abundantis iusticie. Veritas vero debet nec deficere nec supabundare. quia est rectitudo intellectus. 7 hec rectitudo est in diuisibilis. sed rectitudo voluntaris habet latitudines ideo plus 7 minus factum est iustū. sed nō plus 7 minus dicitur esse verum. nisi dicatur verius quod est durabilius. vt necessarium 7 p̄petuum. q̄ contingēs 7 momentaneum. **Ad** illud quod obijciatur q̄ confessio est ad humiliationem. dōm q̄ nō omni modo est ad humiliationē. sed per accusationē que veritatem debet habere principium vel comitem ad hoc q̄ recta sit. Et nō sequit q̄ si humilitas nō habet excessum in reparatione. q̄ veritas nō habet excessum in locutione. **Ad** illud quod queritur de peccato dubio. dicendum q̄ sicut dicit Augustinus in. xv. de trini. nō solum est mendaciū dicere scienter falsum. sed etiam asserere dubium. quia lingua a corde discordat. Quādo ergo dubitat vtrum sit mortale. dicendum q̄ sicut dubitat ita dubitando debet confiteri. tamē debet conterri 7 penam sustinere ac si eēt mortale. 7 tunc mens assecuratur. 7 in nullo veritati preiudicatur. 7 sic patet responsio ad obiecta. Illud tamen quod vltimo obijciatur ad partem oppositam q̄ facit me dicum errare. dicendus q̄ falsum est. quia aggravatio penitentie nō aggravat naturam sed alleuat. vbi sic ē in temporalī 7 corporali medicina. nocet enim si nō assit morbi materia. Sed ista est ratio. quia lingua discordat a conscientia. 7 illud precipue erigitur in confessione one recte 7 ordinate facta.

Questio

ij

i

Utrum in confessione liceat aliena peccata referre. Et q̄ sic videtur. Necmie. j. ego 7 dom⁹ patris mei peccauimus. 7 similiter in oratione Danielis. ergo si recte confitebatur. videtur q̄ nos similiter facere deberem⁹. Item ex charitate potest 7 debet quis proximi peccata desicere. 7 ex charitate nō solum pro suis veritatem pro-

alienis peccatis potest satisfacere. & pari ratione potest aliena peccata confessori referre. Item peccatum alienum frequenter aggravatur suum. sicut si pater cognoscit filiam. vel si mulier cognita est a patre spirituali quod absit. vel a persona excellentis religionis. & si debet peccatum suum plene explicare. videtur quod liceat aliena peccata referre. Item confessio non solum est in remedium peccati preteriti. sed etiam in consilium vitandi futuri. sed frequenter alienum peccatum prestat se in scandalum & ruinam. ut prope cum luxuriosus aliquam infestat. & si debet penitentem sacerdoti exponere peccatorum occasiones. ut per consilium eius & adiutorium penam evitet. videtur quod possit & debeat aliena peccata in confessione referre. Contra hoc dicitur quod sitibor aduersum me iustitias meas do. Glo. sa. peccata mea non aliena. ergo aliena confitenda non sunt. Item Chanaan fuit maledictus quod operuit vereda patris. Item. ut. ergo tenebat illa operire. pari ratione & proximus verenda proximi. licet non ita stricte. quod reuelat alienam culpam peccat grauer. Item si licet peccata proximi referre vni sacerdoti. cum liceat confiteri mille sicut ex precedentibus habitum est. ergo licet peccata proximi mille reuelare. & ita proximum infamare. Item autem fuit princeps illius peccati. aut non. Si non. ergo non tangit peccatum suum. ergo non debet illud confiteri. Si fuit princeps. sed in nullo foro potest quis alium accusare in crimine in quo precipit ergo male facit si alium accusat. Item. dominum quod aliena peccata aut sunt imprinencia ad peccata nostri accusacione sed ex quadam associacione refert ea. & ad quendam excusacionem ille qui confitetur. quod solacium est miseris locios habere penarum. & male facit qui sic confitetur. sicut multi simplices aliquando accusant omnes vicinos suos ut ipsi minus confundantur. ut si dicant. sumus latrones. vsurarii. pueri. & consimilia. & tales a confessoribus corripendi sunt quod recta formam confessionis non seruant. Aut peccata aliena sunt nostris coniuncta & admixta. ita quod sine illis non potest bene culpa propria explicari. & tunc licitum est confiteri eatenus quatenus non potest sine alieno peccato culpa propria explicari. Unde sufficit aliquando in generali. ut si mulier cognita est ab episcopo. quod absit. sufficit dicere quod aliquis magnus prelarus ea cognouit. Si a persona religiosa. sufficit quod in generalitate sua fieri. quod satis apparet genus culpe. Si vero descendat ad personam singularem. increpanda est persona confitens. Similiter nec debet confessor curiose inquirere de persona. sed si suspicatur quod sit persona cui possit perdesse. & competens & utile sit illum scire. potest extra forum confessionis illam inquirere. Nam talia frequenter sunt occasio frangendi sigillum confessionis. vbi est maximumiculum. sicut patebit inferius. Si vero peccatum non potest explicari sine explicacione persone determinate. ut prope. si mulier inordinata a viro cognita est. tunc si dicat de masculo non peccat. pro eo quod non potest aliter confiteri propria culpa. tunc non debet attendi accusatio aliena. sed accusatio propria. & sic generaliter verum est quod peccata aliena non sunt dicenda in confessione nisi eatenus quatenus sunt propria. nec confessores debent inquirere. Unde illi confessores qui ramusculos in confessionibus inquirunt & audiunt de alijs malum & sustinent. vix autem nunquam a peccato detractionis excusari possunt. & nesciunt mederi animabus. dum partiuntur eos qui veniunt ad mediam. in am alios accusando sibi infligere vulnus graue. Concedende igitur sunt rationes ostendentes peccata aliorum sibi quod alium accusant. in foro confessionis passim non esse dicenda nec audienda. Concedendum nihilominus quod in casu possunt dici propter curacionem vultus

54

sui. Ad illud tamen quod obijciuntur de Neemia & Daniele. Dicendum quod alius fuit modus confitendi. quille fiebat deo ad ipsius iusticie laudem. & ad impetrandam misericordiam toti populo. hic autem fuit ut homo se accuset coram sacerdote ut possit iudicari & absolui. Et quia sacerdos est iudex priuatus. ideo tamen propria peccata dicere debet. Ad illud quod obijciuntur de contricione & satisfacione. Dicendum quod si condoleo peccato proximi & punio me pro illo. misericordiam illi impetro. non iniuriam facio. non sic quando eum accuso. & ideo non est simile. Ad illud quod obijciuntur quod facit ad proprium peccatum curam & caueam. Dominum quod in tali casu licet multum tamen est obseruandum ne quis alium accuset in illo actu. si quis videret expedit scire peccatum alienum propter utilitatem vel commune bonum. tutius est extra forum confessionis perquirere & audire. Consequenter ostenditur ad secundum articulum quod dicitur de sigillo confessionis. Et circa hanc tria querunt. Primum quod dicitur vix in aliquo casu liceat confessionem reuelare. Secundo vix confitens possit sacerdotem licentiarum reuelare. Tertio vix illud quod dupliciter nouit sacerdos scilicet per confessionem & per aliam viam teneat celare. Questio. Quod sacerdos non possit reuelare confessionem ostenditur. Aug. de pnia dist. vii. sacerdos ante omnia caueat ne de his que ei confitentur peccata sua alicui recitet. Item decretalis edita in concilio generali de penitentibus & remissionibus. caueat autem sacerdos ne verbo vel signo vel alio quouis modo prodatur aliquatenus peccatorum. Item hanc videtur rationem. quod peccata in confessione reuelantur. sed pro peccato quod deus remisit nemo est accusandus. ergo si sacerdos est minister remissionis. non potest accusare vel detegere peccatorum quod insciat extra officium veri sacerdotis. ergo omnis talis est deponendus. Item peccator confitetur sacerdoti. & sacerdos accipit loco dei. sed deus peccatum penitentis occultat & non detegit. & sacerdos tenet occultare. Item sacerdos qui audit peccatorum nescit vix dicat sibi vix. ergo nescit verum ille sit culpabilis. ergo frustra accusaret nisi eius de quo ei constat. ergo peccatum per confessionem cognitum nullatenus est prodendum. Contra. ponatur quod aliquis iuret dicere verum super aliquo facto. & nullus potest nec debet mentiri nec falsum iurare. nec perjurare siue deterrare propter aliquod scandalum vitandum. ergo magis debet manifestare quam falsum respondere. Item ponatur quod audiat hereticum in confessione qui nolit penitere sed alios corrumpere. magis debet fidem christi seruare sacerdos quam ipsi heretico. ergo magis debet confessionem illius detegere quam permittat eum gregem domini corrumpere. Item ponatur quod sacerdos sciat per confessionem inter duos contractas esse affinitatem per contractum fornicarium. & post eos velle contrahere in facie ecclesie. si sacerdos iungit istos. cum peccent mortaliter. consentit peccato eorum. ergo mortaliter peccat. ergo si non debet sceleris alieni fieri princeps. debet hoc manifestare. Similis casus est in decano qui audiuit confessionem habentium irregularitatem. an debeat eos presentare ordinandos ab episcopo. vel reuelare confessionem. Item ponatur quod aliquis prior de ordine monachorum confiteatur abbati. & quidam est in prioratu habens occasionem trabentem ad peccatum a quo non vult desistere. si habet curam anime sue tenetur inde illum amouere. sed amouendo innotescit ipsum peccasse. ergo videtur quod confessio possit aliquo modo reuelari. Item. ad hoc voluerunt aliqui distinguere quod dupliciter potest quis sacerdoti confiteri. Aut tanquam penitens & volens

55

56

57

58

a peccato absoluti. et tunc sigillū confessionis claudit oē qd dicit sine a peritione. Aut ita q nō vult a peccato de sistere. vti si reuelat. pposituz perturandi vel occidendi hominē vel aliqōd tale. et tunc nō tenetur sub sigillo confessionis claudere. sed tunc potest dicere et qui potest prodesse et nō obesse. Sed quis istud videtur dici probabiliter. tamen cum mandatumz institutio de omī culpa dicat generaliter. et penitens peccatū suū nō tan q̄s homini sed tan q̄s deo reuelat. et nesciat sacerdos vtz ille verum dicat an eum seducat. nisi mani estū fuerit p illam personā. nō debet manifestare psonam illam. ppter hoc sigillū confessionis diligentissime est. custodiēduz ppter scandalum ne penitens retrahat a confessione. Propter qd. etiam miraculum magnū in quadaz nauī contingit vt narratur de quodam qui peccata sua publicē confessus est in mari. et postq̄ vtrū est ad portū nemo nouit qd dixerit. vnde sacerdos taliter debet noscere q̄s nō audierit. et quasi nō nouerit. et ppter hoc dicendum q̄ sicut dicit Greg. et habetur in lra p nullo scā dolo est confessio reuelanda. Ad illud ergo qd obijci tur. de iuramento. ddm̄ q̄ secure potest dicere nescio. nec perturat. quia iuramentum nō obligat illum ad dicendum nisi illud qd nouit. vti homo. nō vt deus. quia supra deum nullus est. vnde p nullo pcepto obediētie. p nullo iuramento vel periculo debet illud dicere. Ad illud quod obijci tur de heretico. dicendum q̄ debet tacere. nec per illā cognitionē aliquid dicere specialiter. potest tamen sine reuelatione confessionis superiorī dicere. Tigila sup oues. quia lupus est in grege. Si probabiliter videt illum qui confessus est veruz dixisse. et periculum ouium imminere. potest etiam et debet esse sollicitus sine reuelatione confessionis quomodo fecit. et gregi dñico pvideat. et tunc domino suo et etiam cōfiteenti fidem quam debet seruat. Ad illud quod obijci tur de presbytero. dicendum q̄ presbyter debet dissuadere ei qui est confessus. et similiter decanus clericus. et si ille perat debet differre. et nisi ille cogatur p superiorem vel per scādalum populi. nō debet nec matrimoniu tale benedicere. nec clericos presentare. extūc autē potest. quia nō ipse facit sed ecclesia. ecclesia iudicat p̄m ea que exteriū sunt. Consilium tamen est q̄ et sacerdos et decanus faciant per vicarium. tum ppter confusionem illorum occultam. tum etiam ppter criminis horrorem. si tamen ipse faciat. nō credo q̄ peccet. Ad illud quod queritur de subdito qui nō vult a culpa cessare. ddm̄ q̄ superioz debet ei persuadere voluntariā confessionem. et q̄ ipse perat absoluti ab onere officij. Q̄ si nō vult nō debet eum absoluerē. sed debet eum sustinere nisi sit talis religio in qua subditi possint transmutari vlt transferri sine diffamie nota.

Questio .iiij. m.
Utrum confitens possit sacerdotē licentiarē. Et q̄ nō videtur. quia ad celandum confessionē arrat p mandatum superioris. s. pape. sed inferior a mandato superioris nō potest absoluerē. ergo nec ad contrariū mandaro licentiarē. Item sigillum confessionis institutū est nō soluz ppter vitandum scandalum confitentis. sed etiam ecclesie totius vnitatis. ergo quā rucūq̄ cōfiteus velit reuelat. p iudiciuz totē ecclesie facit. ergo nō potest ab eo licentiarē. Item sigillū istud institutum est ppter scādalum vitandū. sed si quis reuelat p licentiam. potest suscitare idem scandalum qd sine licentia. qz confitens penitere possit de licentia rone. et imponere sacerdotē

confessionis reuelationē. et cum habeat iudiciū p seipso possit idem scandalum conitari qd et sine licentia. Itē si licentiarē possunt. ergo cum mali et impij sacerdotes possent pretendere licentiā sibi datam. videret tunc q̄ s hoc pallio confessionem impune reuelare possent. s. b est inconueniens. ergo etc. Contra celatio confessionis est in fauorem confitentis. sed quilibet potest cedere iuri suo. ergo potest confitens dare licentiā reuelandi. Item q̄ p̄ dicere p̄m p seipm. potest p sacerdotē aliq̄ sacerdoti reuelare. ergo et per ipm aliq̄ reuelare. Item quod dicitur homini vt homini i casu vtili. potest et debet ab eo dici. sed confitens q̄ dicit cōfessori vt deo potest dicere vt homini. ergo potest dare licentiā reuelandi aliq̄. Item constat q̄ superior potest mittere ad inferiorē. et auctoritate absoluerē ab aliquo peccato enormi et p̄bere. sed hō nō possit nisi possit p voluntatē confitentis p̄m aliq̄ reuelare. s. etc. R. ddm̄ sicut dicitur ē sacerdos nō debet ppter duo. s. qz nouit solū vt dō. et itez ne populum scādalizet vel etiā ipm confitentē. et qz cōfiteus potest facere qd ipse nouit vt homo. qn̄ facit eum nunciū. potest eū licentiarē in casu in q̄ nō timetur piculum scādalī. sicut ostendūt rōnes secūdo inducē. vbi autē piculum scādalī formidatur. q̄rumcūq̄ penitēs licentiarē sacerdotē. nō debet sacerdos assumere. Tunc autē potest mittere piculum scādalī. qn̄ pbabiliter possit conijci q̄ sacerdos confessionem suam reuelauit. Unde si dicat. q̄ aliq̄ referat peccatū. debet ipse sacerdos penitentem suum p̄stituerē non se nunciū facere. et sic vitatur scādalum et nō rumpitur sigillum confessionis. Et intelligatur hoc cum illa generali sup̄pōne. q̄ peccatū alicui nullū ē manifestandum nisi ei qui possit prodesse nec vclit obesse. intelligatur etiā hoc de peccatis proprijs non de alienis. nam aliena peccata dicere nō potest. neq̄ debet penitēs alicui cōmittere. nisi forte in casu in quo ipse debet et dicere. et melius p alium q̄ per se potest bonum illius procurare. semp̄ adhibita cautela vt ex hoc nō scandalizetur ecclesia. et sic parent obiecta.

Questio .iiij. m.

Utrum sciens aliquid per confessionem et per aliaz viam teneat celare. Et q̄ sic videtur primo p quandaz decretalem Innocentiū de penit. et remiss. Qui peccatū sibi in penitencia detectum p̄sumpserit reuelare. nō solum a sacerdotali officio deponendum decernim. vlt rumeriam ad agendum penitentiam in artum monasteriū detrudendū. ergo si aliq̄s nouit aliquod peccatū p confessionē. qualitercūq̄ illud nouerit. aliter nō videtur q̄ possit illud idem p confessionem de regere. Item confessionis sigillū vt supra p̄batū est nullo pacto est infringendum. sed tunc infringit quando confessio reuelatur. impossibile autē ē reuelari hoc peccatum aut dicitur in confessione quin reuelatur confessio. sed confessio nullo modo est reuelanda. ergo nec illud peccatum et potest fieri talis syllogismus. Nulla cōfessio est reuelanda. hoc peccatū est confessio vel pars confessionis qd dupliciter nouit. ergo etc. Item talis qui scit p confessionē et p alia viā nouit vt homo et vt deo. Si inq̄s tum nouit vt dōs tenet tacere. inq̄ntū vt hō potest dicere et qui potest prodesse. ergo iste due oppositas habet conditiones. quando cūq̄ autē opposita sunt circa idem. necesse est q̄ alterum vel vtrūq̄ cadat a sui proprietate. si q̄ maius dominatur supra minus. et dominando vincit. et cognitio qua cognoscit per modū dei simpliciter maior est. ergo videtur q̄ illam tenetur sequi. et ita celare. Item sigillū confessionis ita arte institutum

est propter scandalum. et ne mali sacerdotes maligna/ri possint. et fideles pro hoc a confessione retrahant. Sed si ita esset quod posset aliquis reuelare quod per aliam viam non uir. quilibet sub hoc preterito posset omnia vel pro magna parte reuelare. dicens se aliter nosse. et sic nullus malus posset conuinci nec vi malicia deprehendi. Item si gillum confessionis ita annexum est confessioni. ut quicumque confessiones audit hoc ipso quod audit se obligat ad secreti habitacionem. sed si tu scires aliquid et postmodum permitteres referenti illud quod nunquam illud diceres. teneris omnino celare. tunc ergo videtur sibi quod tenet celare illud quod aliter quam per confessionem nouerat. Contra hoc arguit sic. et superpono hic quinque que sunt per se nota. Prima suppositio est quod nihil statum est nec seruandum in quo fiat iudicium veritati. Secunda est quod fraus et dolus nemini debet patrocinari. Tertia est hec quod nullus per aliquo tenetur mentiri. Quarta est hec. nullus scienter reddit se impotentem ad id quod tenetur sine peccato mortali. Quinta est hec. nihil debet statui nec seruari. nisi innocens possit rationabiliter accusari et condemnari. et aliquid peccato scandalizari. Et prima arguo sic. Nihil seruandum est in quo fiat iudicium veritati. Sed aliquis sacerdos potest in causa testificari. ut prope qui cum alio vidit furem. vel aliquid simile. cuius testimonio subtracta latebit veritas et regnabit falsitas. si generalis confessionem de culpa audiat. et hoc ipso testimonio non velit. sit iudicium veritati. si hoc non debet fieri. non obligat ad tacendum. Et secunda sic. fraus et dolus nemini debet patrocinari. sed aliquis peccator sciet se esse reum et accusari de digno. hoc solo confitetur ut os sacerdotis claudat. si quod claudit. ac per hoc remanet impunitus. fraus et dolus sibi patrocinant. ergo si hoc est inconueniens. patet. Et tertia sic. Nullus pro aliquid tenetur mentiri. sed iste qui nouit aliter quam per confessionem non potest dicere nisi quod nouit. et hoc reuelare. cuius ad hoc iuramentum posset ipse artare. Et quarta sic. esto quod aliquis teneat accusare proximum apud plarium. tunc ex mandato diuino. tunc ex mandato plari sui. iste vidit eum peccantem. et audiuit eum confitentem. si ergo tenebat ex visu dicere. et ex auditu confessionis reddidit se impotentem. ergo quando audiuit eum confessionem peccauit mortaliter quod nullo modo videtur probabile. Et quinta sic. Nihil debet celari nisi innocens possit rationabiliter condemnari. sed ita est in proposito si tenet celare quod alius nouit. ergo. Probatio. Ponatur casus quod quattuor vadant per viam. unus peccat in conspectu omnium. nisi accusandus est coram prelato et puniendus confitetur uni de tribus. duo alii accusant illum qui peccauit. et testificant contra eum. et ad maius robur testimonij aduocant tertium. Tertio precipitur quod dicat illi eum accusant nisi dicat tanquam fautor sit in aliena culpa. et prelatus rationabiliter punit ipsum ad duorum testimonium de inobedientia. si ergo totum iniquum est. videtur quod non tenet celare. Si tu dicas mihi quod sacerdos debet confitenti per testari quod non accipit sub sigillo confessionis. Contra quod quando. Aut antequam confiteatur. aut postquam confessus est. Sed ante non tenetur. quia nescit quid velit sibi dicere. Si postquam confessio audita est. hoc nihil est. quia ex quo confessio facta fuit. sigillum habuit. ergo per suam protestacionem non potest infringere. Et iterum. quilibet sacerdos posset dicere confitenti nolo illud sub sigillo accipere. Pererea esto quod oblitiscatur illud dicere. et habeat in corde quod non in ore. videtur quod idem debet occidere. **¶** Dicendum quod triplex est hic modus

dicendi. Dicunt enim quidam quod ex quo aliquis scit aliquid per confessionem. aliter cuius sciat. et quicumque sciat illud non potest reuelare. quod non potest tale quod reuelari cum sit per confessionem quod non fiat sigillo confessionis iudicium. quod maxime et precipue seruandum est integrum. **¶** Ad obiecta respondet sicut supra tractatum est. quod si videatur generari preiudicium. vel sequi malum. non debet recipi sub sigillo confessionis sed cum protestacione quod nolit tenere secretum. Et si ista opinio pia videatur. pro eo quod multum tribuit sigillo. si confessionis tamen posset ducere in magnam periculosa. si fieret habitari et innocencie et obedientie iudicium. et fraudi prestaretur patrocinium. sicut ostensum est. Et constat quod sigillum confessionis institutum est ad vitandum scandalum. veritas autem propter scandalum dimittenda non est. Et iteque illa protestacione non facit ut possit reuelare. quod alias tenetur celare. Et iteque si aliquid audiat confessionem alicuius. et ille de illo peccato sit infamis. nunquam fractio sigilli debet fieri de hac materia cum aliquibus loquitur. hoc videtur nimis durum et impium. Et ideo est seculi posicio quod videtur esse reuerentia. quod confessionis clauditur os respectu cognitionis precedentis. non respectu sequentis. Et ratio huius est. quia ille qui prius nouit. et in confessione recipit. os sibi clauditur respectu precedentis. sed non respectu sequentis. Sed hec posicio minus est rationabilis quam prima. Quis videatur magis sobria. **¶** Primum quod ex hac posicione ita generatur veritati preiudicium. sicut ex prima. Alterius dicit quod sigillum confessionis potest omnem cognitionem antecedentem claudere. et post cognitionem supuenientem potest illud aperire. Si enim confessio ideo clauderet prius scitum. quod reuelare scitum est frangere sigillum. cum illud continetur sub sigillo. quomodo cognitio sequens dabit potentiam loquendi vel manifestandi illud quod sub sigillo erat clausum. Aut si reuelare quod post scitum in seipsum post scitum non preiudicat confessionis sigillo. quare reuelare prius scitum. cum vni et idem possit sciri per visum. deinde per confessionem. quod didicit per aliorum reuelacionem. Et ideo est tertia modus dicendi magis consonus veritati et rationi quam illud quod scitum duplici via. duplici cognitione scitur. et si cur duplici cognitione scitur. ita potest homo oblitiscere unum modum sciendi et memorari alterum. sicut patet quia aliquando oblitiscitur homo se vidisse et recordatur se audisse. vel oblitiscitur se audisse per relationem et meminit se audisse in confessione. Et sicut duplex est scientia siue modus sciendi. sic duplex est modus reuelandi. nec vnus preiudicat alteri. ut si quis dicat. ego vidi. vel dicat. ego in confessione didici. nec vnus modus alteri preiudicat. et sine sigilli fractione et preiudicio. et absque preiudicio veritatis potest quod scitum est per confessionem et per alium modum reuelari. ita rationem quod modus sciendi per confessionem semper maneat in occulto. Quia tamen posset ex hoc scandalum generari. maxime apud penitentem et apud alios. credo quod de bono et equo magis debet celare quam vnus alius. et ideo propter vitandum scandalum penitentis debet ei protestari in confessione quod non debet illud celare. non quia illa protestacio acquiritur reuelandi. sed quia proximo auferit rationem scandali. Debet etiam permittere se cogi ad dicendum. cogitur autem siue quia veritati generatur preiudicium. siue per mandatum. et certum potest dicere absque omni remorsu. cum magna enim maturitate reuelandum est alienum peccatum. etiam vbi non est annexum confessionis sigillum. et hec posicio rationabilior et securior videtur. et iuris perit in banc magis consueti

- 65 **tiunt.** Ad illud qd obf de decretali. ddm q loquitur de reuelaroe peccati carenus quate p p fessione scru e. vnde graue imponit pena. in q pena dicitur qd debet intru di in monasteriu arum. 7 hoc intelligitur no quia col gat ad emittendum voru. sed quia pro tanto crimine col pellit ad pperue puniendum. Ad illud qd obf q nul lo mo p fessio est reuelanda re. ddm q ibi est sophisima fm accidens. p eo q isti peccato inquantu reuelanduz extranea est cofessio. cu eni dupliet sciat. sed vnu modu reuelari pot 7 d3. fm aliu no minime. 7 ideo pu mu qd pponit e falsu. q no pot b pccm reuelari qn re /
- 67 **ucler p fessio.** Ad illd qd obf q iste cognitioea habet opdem 7 gradu. ddm q vtz e. q gradu habet. s3 in no bnt opdem p eo q scdm diuersas vias sut. vnde idem pot esse scitum 7 creditu. sic in pposito e intelligenduz.
- 68 **Ad illud qd obf q malis auferenda e occasio malig nadi.** Ddm q nunq omno p malis claudi aditus ma

lesaciendi. nec adeo debet claudi q ex b claudat bonis via recte agendi. nec debet claudi adit vni malo vt agi arur alteri. 7 id ro illa no cludat q illud qd dupliet est cognitio necessario opteat eclari. Ad illud qd obf 69 q p mittit habere secretu cu audit. vtz e ipam cofessio ne. 7 illud eaten q tenus sic scit. alr no p mittit. s3 etiaz p mittit. vbi veritas vel obediencia p egerreuelari qd p alia via sciret. q illud solu reuelari pot. pmissio vel iuramentu nullu esset. Unde si vidissem primu peccatez tali peto qd reueor dicere supiori. si iuram sibi no dicer no absoluo. imo dicere oportet. 7 factida e pnia d p iurto p eo q iusticia iurauit. 7 sic patet totu. Et hoc etiaz qd dem e no d3 sacdos sumere audacia reueladi 7 loqn di de facili de eo qd p cofessione nouit. p eo q p fessiois sigillu adeo e custodiendu. vt no solu vtz fractio. imo etia dignu est vt tollat de hoc omnis suspicio. ne in con temptum veniat sacramentum confessionis.

Distinctio. xxiij. Offendit quantum confessio nis contemptus obsit.

Quinq; multis auctoritatib; sup sit assertum. re. In ptecula pcedenti egit mgr de vilitate cofes sionis recte face. in hac parte agit de dano co / fessionis omisse. Unde querit. vtz ppter omissione co fessionis redeat pccm dimissa. Et habet bec pars qruoz pccas. In pma mouet questione. In secuda pot vna opinionone cu sua pfirmatione. ibi. Qui vo dicunt pecca ta dimissa. re. In tertia soluit q vident facere ptra pdi

era roem. ibi. His auctoritatib; innititur. In qra po nit aliam opinionone. ibi. Sed q ablonu videt vt pccm re. vbi ponit alia opinionone min pparam. Post pte dicta restat inuestigare. Nec e vltima ps butus pars. in qua agit de penitencia fm q habet ronem signi. q fuit diuisa ptra totam ptem. Sur aut in hac pte due pteu / le fm duplici opinione qua ponit qd sit i pnia signu 7 qd signatu. Pma ponit ibi. Post pdicta consideran dum. re. Secudam ibi. Quidam aut dicunt pteriorum penitentiam.

Querit vtz ppter omissione p fessionis redeant peccata dimissa.

Quinq; multis auctoritatib; su pra sit assertu in xa corz bis cotritione peccata dimitti ante cofessionem vel satisfactionez. ei etiam q aliquando in trimen relapsurus est. queritur si post cordis contritionem confiteri contempserit. vel in peccatuz idem vel simile reciderit. an peccata dimissa redeant. Liius questionis solutio obscura est perplexa. alijs afferentibus alijs econtra negantibus peccata semel dimissa vltcrius replicari ad penam.

Ponit vnam opinionone cum sua confirmatio ne.

Qui vero dicunt peccata dimissa redire subditas se mununt testimonijs. Amb. ait. Donate inuicem si alter in alterum peccat. alioquin deo repetit dimissa. Si enim in his contemptus fuerit. sine dubio reuocabit sententia per qua misericordiaz dederat. sicut in euangelio de seruo ne q legitur. qui in conseruu suu impius deprehensus est. Item Isa. Meq; seruuz tradidit deus tor toribus quoad usq; redderet vniuersum debitu

Greg. Ex dicit euagelic; pstat. q; si ex cord n dimitti qd i nos delinq; 7 b rursuz exigit qd ia nob p pnia dimissuz fuisse gau debam. Itē aug. dic ds. dimit te. 7 dimitte tibi s ego pus dimisi. dimitte v postea. Ma si n dimisis. reuocabo te. 7 qd di misera replicabo tibi. Itē q di uini bñfici; oblit; suas vult vin dicare iniurias. n solu d futur; pccis venia n merebit. s etia p terita q ia sibi dimissa credebat ad vindicta ei replicabunt. Itē Beda. Reuerrar i domu mea re. Timed e ille versicul; n ex poned. ne culpa qua i nob extincta credebam. p incaurela nos vacare opprimat. Item. Quēctiq; ei p baptisma siue p uitas herica seu cupiditas mūdana arripuerit. moy oim pster net i ima vicioz. Itē aug. Redi re dimissa pccm vbi frafra chari tas nō ē. aptissime dñs i euāge lio docet. i illo suo a q dimissuz dñs debitū petijt. eo q ille pfer uo suo obitū nollet dimittere. Soluit que vident facere cō

nuit q no solum pccm q fec hō p baptismu. s3 etia originalia repu tabunt ei ad pe nā. Contra videt falsuz dicere. q originalia e a naturali origine. s3 alijs nō bis p nasci carnalit. q nō p originale iterari. Itē origi uale n ē ab vno nisi vna. q male dicit q redeūt ori ginalia plr. Itē q vtz silt possit dicit q redeūt ve nialia. p. ddm q i originali duo sūt. s. carētia de bite iusticie. 7 vl teri pntas. nō fiat vis vtz ista duo differat fm rē. Rōne pmi p. uat a visioe dei. s3 rōe scdi frequ ter i malū trahit rōne vtriusq; dicitur quodam modo redire. q.

Greg. in omelia q dant.

Beda su per Lucā xi. cap.

Oppositio tra eos.

Bath. xvij.

DI. XXI

Bath. xvij.

1 a Nō solū peccata q post bap tismū re. In /

pnitates intēdū
tur. 7 hmoi indt
gnus yfione di
efficit. 7 ita qdā
Aug. ill. modo redit i cō
de baptisimili reatu Qd
110. g dicit q nō pōt
iterari verū ē in
se. Qd ob q dū
et pluraliter. di
cendū q hoc est
rōne pluriū pnt
trati. Qd querit
de ventali. dō. q
pōt aliq mō di
ci. lz adhuc mar
gis ipropie qz
pctā alta. Est ei
Raum. f. ibi qdā modo in
gratitudo.
4 b **T**or g debu
it cogitare dona
7c. Et h videt q
ad tot grāz acti
ones teneat qz
qz pcepit benefi
cia. Sz qz qlibz
nostrū recipit q
tidie innumerabi
lia bñficia. Sz ad
innumerabiles re
nemur grarum
actōes. Itē si ad
tot tenemur gra
rū actōes. qz pec
cata sunt dimis
sa. Sz videt sūliter
Prouer. xxv. q si aliqs dedit
alicui centū de
narios. tenet si
milis cētes gra
tias agere. R.
dōm q sicut de
peccatis sufficit
conteri in cōmu
ni. ita q oia vere
stet. ita tñ q nul
lum placeat. sic
de omibz sufficit
grās agere i cōi.
ita tñ q de nullo
in speciali ingra
tus existat. 7 p m
q plura sunt bñ
ficia. matōres de
bet grās agere.
7 p oppositū si nō
agit. magis ingr
tus iudicatur cē
7 p tōro d: q d3
p oibz grās ago
re. nō ita q p qli
ber diuisim suaz
opret grarū acti
onem exhibere.

tra predictā rōnem. c
Ihis autoritatibus innitunt
qui dicunt peccata dimissa si re
plicat redire simpliciter. Quibus
opponit. si qz p pctō de q
penituit 7 idulgētā accepit ite
rum puni. nō videt iustuz. Si
punitur p eo qd peccauit 7 nō
emēdauit. iusticia est apra. Si
vero reqrit qd fuerat cōdona
tum. vel iusticia nō est. vel iusti
cia est occulta. Tūdes etiā de
bis in idipsum iudicare. te du
plex tribulatio surgere. quod
scriptura negat. Sz ad h pōt di
ci. q neq duplex tribulatio cō
surgit. neq iudicat de bis in id
ipsum. hoc em fieret si post con
dignā satisfactionē 7 sufficien
tem penā itez puniret. nō sa
tisfecit digne 7 iufficiēter. q nō
pseuerat. Debit em iugē pec
cati habere memoriā. nō ad fa
ciendū. sed ad cauēdū. Debu
it nō obliuisci oēs tribulatōes
dei que tot sunt quot peccato
rum remissiones. **T**or g debu
it cogitare dona di. qz mala sua
ac p illis vsq in finē grās age
re. Sz qz ingratus ad vomituz
sicut canis redijt. a facta bona
mortificauit. 7 pctm dimissum
reuocauit. vt cui humiliato aū
de pctm dimiserat. eidē postea
elato 7 ingrato imputer.
Ponit aliā opinionē minus
tempatam. d
Sz quia absonū videtur vt
peccata dimissa itez imputent
placet quibusdā nemine p pec
catis semel dimissis itez a deo
puniri. Sz ideo dicunt dimissa
redire 7 imputari. quia ppter
ingrātudinē ita reus 7 pecca
tor cōstituit vt ante fuerat. Si
em quod dimissum fuerat dicitur
exigi. quia remissionis per
cepte ingratus ita reus sit. vt
ante fuerat. Tūctiqz parti que
stionis probati fauēt doctores
Ideo qz alicui parti nō preiudi
cans studioso lectori iudicium
relinquo. addens mihi tutum
fore. ac soluti ppinquū. sub mē
sa dominox micas edere.

Diuisionis ordo factus su
pra dist. xvij. exigit vt hic aga
tur de confessione sacramenta
li inquantū habet rationem si
gnificandū duplicem opinioē. e
Post predicta restat inuesti
gare quid in actione peniten
tie sit sacramentum 7 res. Sa
cramentum enim signum est sa
cre rei. Quid ergo hic signum
est. 7 que est res sacra huius si
gni. Quidam dicunt sacramē
tum hic esse qd exterius tñ ge
ritur. s. exterior penitentia q ē
signuz interioris penitentie. s.
contritionis cordis 7 humilia
tionis. Quod si est. nō omne sa
cramentū euangelicum id effi
cit qd figurat. Exterior enim
pnia nō efficit interiorē. s. poti
interior cā ē exterioris. Sz ad
hoc inquantū illi hoc esse intel
ligendum de illis sacramentis
que in nouo testamento insti
tuta sunt. vt est sacramentum
baptisimi. confirmationis. 7 cor
poris chalti. Sacramentū ve
ro penitentie sicut 7 cōiugij an
te tempus gratie etiā a primor
dio humani generis fuit. vtrū
qz em institutum fuit in primis
parētibz. Item si exterior pe
nitentia sacramentū est. 7 inte
rior res sacramenti. sepius pre
cedit res sacramentū qz sacra
mentum rem. Sed ne hoc in
conueniens est. Nam 7 in alijs
sacramentis que efficiunt qd fi
gurant. hoc sepe 7 tingit. Qui
dam autem dicunt exteriorē pen
itentiam 7 interiorē esse sa
cramentum. nec duo sacramē
ta sed vnum. vt species panis
7 vini si duo sūt sacra s. vñū Et
sic in sacro corpis. ita etiā in h
sacro dicūt aliud tñ eē sacm.
s. exteriorē pniam. aliud sacm
7 rē. s. interiorē pniam. aliud rē
7 nō sacm. s. remissionē pctōz
Interior em pnia 7 res ē sacri.
i. exterioris pnie. et sacm re
missionis pcti. quā et signat et
facit. Exterior qz pnia. et inte
rioris signū est. et remissionis
peccatorū.

sz qto plura fue
runt. magis accu
sant i gratū de v
gratitūdie. 7 fa
ciunt dignum v
crepatione.
Quia ppter s
ingrātudinē
tra re 7 pctōz cō
stituit vt an sue
rar. Querit hic
vtr ista ingratu
tudo dicat gen
pcti vel circūstā
tia. Si gen vi
des tūc qz neces
set duplici gene
re spcti in qliber
pctō. qz qliber i
memos ē bñficiū
accepti cū dū of
fendit. Si circū
stātia solū. nō vtr
tra agguare pec
catū. Itē vt q nō
rātū sit circūstā
tia qz grarū actō
est act. s. vtrū q
est gratitudo. Sz
ingrātudo ē spe
ciale viciū. R.
dō. q ad h qz ali
qs sit hē gratus
duo reqrunt. s.
qz p hōz tpe sit
memor bñficioz
ad grās agēdū.
7 qz sit pmp ad
obsequēdū 7 red
dēdū bonū p bo
no. Sūlt ingratu
tudo duplr di.
Vno modo obli
uio bñficiū cū cō
tempū. vt pura
quando est lo^o opatio.
7 tempus agen
di gratias 7 re
cognoscendi. et
sic est peccatum
speciale contem
tum sub omisso
ne. Alio mō d: i
gras qui recipit
bonum 7 reddidit
malum. 7 beccit
et cōstantia pec
cati. et sic est in
omni peccato.
et tanto magis
aggrauans qz
to homo plura
bona percepit.

Quid sit b sacrament

Prā op/ nio.

Secunda opinio.

et se puniuit. videt qd amplius p illo no pntat qm cu
 qd peccet alias. g. re. Ite reatus pene eterne e insepabi
 liter annexus culpe. s. culpa no pot redire. g. re. Ite si rea
 tus peccoz pcedentiu redit. g. nulla e in mudo vtilitas q
 quis bn fecit r penituit. Sz h videt impiu dicere. g. re
 Ite dona dei sunt sine pnia. g. si de aliqd codonat. non
 peniter de codonate. g. no pot reat redire que de dimi
 13 **Sic vel a q soluit.** R. d. d. qd aliq voluerit dicere pec
 cata pcedentia redire q ad reatu. q. p culpa sequere tot re
 atib obligat ad pena quor pus erat obligat. Et ro h
 rangit in tra. Dicebat ei q quor peccata comiserat. tot
 vinculis obligabat cu veniebat ad pniam vt de restare
 tur pterita mala. r io cu peccat. oia vincula rupit. r io
 tot reatib reus e quor pus pcta comisit. Sz illud ntil
 est. Pnm. q. sufficit vna de restatio de restari cetera.
 nec tenet simul r semel diuisim de restari oino. g. in vno
 no peccat nisi omisi de vnica. Alioz opinio fuit q pec
 cata pna redeant p reciduu qstrum ad equalentia. p eo
 q ingratitudo q est dicitio peccati adeo aggrauat pec
 cane. vt sit ita reus sicut p oia peccata pcedentia re fue
 rat. Sz illud no videt vey. Pmo. q. ingratitudo pen
 satu fm qstritate bn ficu. Sz maius bn ficu pstar de co
 seruando innocetia q reuocato ad pniaz. g. graui pec
 cavit cu pmo innocetia pdidit q qn post recidiu aut
 g. ingratitudo. no facit q adeo sit pcrim graue vt pceder
 14 **ria.** Pterea ingratitudo ista e peccati circustantia a p
 re peccatis. s. magis aggrauat pcrim libido vel genus
 peccati q aggrauet circustantia. g. nuq ppter ingratu
 tudine vnu peccatu leue fm gen ed pollebit peccatis p
 cedentib grauib r enormib. Et io aliter ddm q reat e
 obligatio ad pena. pena aut peccati duplex e scz pena
 14 **dani r sensus.** Possum g loq de reatu peccati dupli
 aut qstru ad pena damni. aut qstru ad pena sensus. Si
 qstrum ad pena dani. sic q pecca: in vno facit est omni
 um reus. credendu est q pcta dimissa redeut. Si aut lo
 quamur qstru ad pena sensus sic distingedu est. Quia
 qdam pcta sunt oino dimissa qstrum ad pena r culpaz.
 r talia nullo mo redeut. Queda aut dimissa sunt in pre
 r de talib sicda est satisfactio. Et qm culpa seques tol
 lit poteria satisfacti diu maner. p hoc ipm iste obli
 garur ad suppliciu eternu. no rone sui pncipaliter s. rone
 annexi. r sic intelligedu est pcta redire. Trieria q ali
 quo mo aggrauat culpa sequere pcedes remissio. q est
 15 **ibi ptemp pstru bn ficu. no m ita q faciat equalentia.**
 15 **Ad illud qd obr de autoritate Math. d. d. q. fm ali
 um hoz modoz intelligendu est. r siliter scans obiectu
 16 parer q. vey ccludit. Ad illud qd obr de tentioib ia
 rnsim est p interemptione. q. no tot tentioib tenet. sed
 ca sola tentioe q tenet conteri. Ad illud qd obr de
 17 seruo manumisso. ddm q. in legib huants illud fit ad
 cautela r terrore. r io no opret sic in lege diuina repti.
 Rones ar ad oppositu qbus on dicitur q reatus no oino
 redit vey rcludunt.**

Quoniam quater quatu ad sedam prem qrit de pnia
 in rone sacri. Et cum ad rone sacri duo rcurrat
 scz institutio r significatio de quib duob in lit
 tera agitur. ideo circa hec duo querunt. Pmo queri
 tur de penitentia quatu ad institutione. Secundo qn
 tum ad significatioe.

Questio

Utrum sacm penitentie fuerit instituta. Et q sic vi
 detur. ita diffinit Hugo sacm. Sacm est ex similitudine
 representans ex institutioe significans. r. si g pnia est sa
 cramentu. patet r. Item sicut dñs pcepit baptizari.

ita pcepit pniam agere. sicut patet Math. iij. Et sicut
 dicit Jo. iij. nisi qd renat fuerit r. ita dicit Luce. xij.
 si pniam no egeritis. oes simul pibitis. ergo sicut pcepti
 endo baptizari instituit baptizantis sacm. ita pcepti
 do penitere instituit sacm pnie. Ite modus agendi pe
 nitentia in veteri lege fuit pfixus. sicut patet Leuitici.
 iij. r. v. sicut in noua scdm sacerdotis arbitriu. Sz talis
 modus no est ex nature dicamine. ergo est ex instituti
 one. Contra. Hugo de sancto viatore dicit q in lege na
 ture nullu sacm institutu e sub pcepto. s. solu sb pntio
 Sz pnia in lege nature fuit sb pcepto. q. nemo sine ea
 vnq saluari potuit. ergo no fuit instituta. Ite nullum
 sacm indiget institutioe qd est ex naturali dicamine.
 sed pnia est ex naturali dicamine. q. naturalit dicitur ro
 q peccans r offendes dz pnie butilitate recediliari. er
 go r. Item omne sacramentu quod institutum est va
 riarum est. sed penitentia semper fuit ab initio vsq nūc
 qntu ad contritioe r satisfactioe saltu. s. solu sb pntio
 Sz pnia in lege nature fuit sb pcepto. q. nemo sine ea
 vnq saluari potuit. ergo no fuit instituta. Ite nullum
 sacm indiget institutioe qd est ex naturali dicamine.
 sed pnia est ex naturali dicamine. q. naturalit dicitur ro
 q peccans r offendes dz pnie butilitate recediliari. er
 go r. Item omne sacramentu quod institutum est va
 riarum est. sed penitentia semper fuit ab initio vsq nūc
 qntu ad contritioe r satisfactioe saltu. s. solu sb pntio
 Sz pnia in lege nature fuit sb pcepto. q. nemo sine ea
 vnq saluari potuit. ergo no fuit instituta. Ite nullum
 sacm indiget institutioe qd est ex naturali dicamine.
 sed pnia est ex naturali dicamine. q. naturalit dicitur ro
 q peccans r offendes dz pnie butilitate recediliari. er
 go r. Item omne sacramentu quod institutum est va
 riarum est. sed penitentia semper fuit ab initio vsq nūc
 qntu ad contritioe r satisfactioe saltu. s. solu sb pntio

vbi. 23 quo. institutum est hoc sacramentum. Cōcedēde
 19 igitur sunt rōnes h̄ pbantes. ¶ Ad illud qd̄ ob̄ q̄ nō
 fuit institutum in lege nature. dōm q̄ pp̄ie institutum nō
 fuit p̄cepto discipline vel d̄cepto sacrali. s̄ magis ex p̄
 cepto naturali. ad quod illum inabar ex caritate 2 v̄stra
 tio dei. q̄ hoies increpauit i signo audibili. 2 increpat
 sp̄ualiter p̄ dolorem in lectulo. 2 oia ossa hois marcesce
 re facit. ¶ Ad illud qd̄ ob̄ qd̄ est ex naturali dicamine
 20 dōm q̄ vez 2 cludit fm̄ illā acceptione. atramē q̄ natu
 21 ra p̄ se nō sufficit. p̄ 23. ¶ Ad illud qd̄ ob̄ q̄ nō est va
 riantū. dō 3 q̄ in q̄tū est sacm̄ ecclie variatū est. 2 lex scri
 pra aliqd̄ addidit supra illud qd̄ erat naturalis dicta
 minis. 2 lex euāgelica illud addit nō euacuauit. imo ma
 gis iplēuit in addēdo additōe p̄fecta. Nō querit vbi 2
 a quo sit institutum. is p̄ 23 ex p̄dictis.

¶ Questio

De penitētia quāntū ad significatiōē. Et q̄ritur qd̄
 sit hic signū 2 quid signatū. Et v̄ q̄ penitētia exterior
 significat interiorē sic. Sacramentū illud significat ex
 22 teriorē qd̄ resp̄entat naturaliter. s̄ penitētia exterior
 or̄ naturaliter resp̄entat interiorē. q̄ illud significat ex
 situatione. Item sicut se h̄z baptisimū corp̄alis ad sp̄ualē
 sic penitētia exterior ad interiorē. sed baptisimus flumi
 nis significat baptisimū flammis. 2 hoc ex institutiōe. er
 go 2 penitētia exterior interiorē. Item penitētia sacm̄ in li
 berata naufragio. sed ip̄ possibile est peccare actualiter a
 naufragio liberari nisi p̄ penitētia interiorē. ergo peni
 tentia sacm̄ in se 2 tinerē. sed nō in rōne signi. ergo in
 rōne signati. Item p̄nā p̄fecta ad baptisimū puritatem
 conatur reducere. sed peccator nūq̄ reducitur ad purita
 tem illā nisi p̄ penitentiā cordis. ergo penitētia exter
 or̄ interiorē significat. Lōtra. Hugo. sacramentū ē ma
 teriale elementū foris sensibiliter p̄positū. ex similitudine
 resp̄entās. sed exterior p̄nā nō est talis. q̄ nō est elemē
 tum. ergo nō est sacramentū nec signū. Item interior pe
 nitentia est virtus vel actus virtutis. s̄ gratie virtutū et
 factōz differentes sunt. ergo interior penitentia nō est
 res alicuius sacramēti. Item quicunq̄ recte ordinant si
 gnum 2 signatū in sacramēto. signū causa est signati p̄
 diffinitionē sacramēti sup̄ius habitā. s̄ p̄nā exterior nō
 est causa interioris nec illa effectus. imo e cōuerso. q̄ 23.
 Item cum in p̄fectione p̄nē tria sunt. s̄ contritio. p̄fessio.
 satisfactio. queritur rōne cuius d̄ exterior. 2 rōne cui
 d̄ interior. Si d̄ interior rōne contritiōis. 2 exterior rōne
 p̄fessionis 2 satisfactōis. Lōtra. ista nō significat con
 tritionē sed potius voluntatē confitēdi 2 satisfaciendi.
 Si dicitur exterior rōne triū. tunc ergo cū sint tria di
 uersa. erunt tria sacramēta. Si dicas q̄ vniūtur. que
 ro quo genere vnitatis vniūnt. ¶ dōm q̄ sicut in
 22 iudicando de institutiōe oportet iudiciū variari de p̄nā
 scōm q̄ est sacm̄ reconcilians deo. 2 scōm quod recon
 ciliat nō solū deo. sed etiam ecclie. Sic 2 in p̄posito.
 Scōm nāq̄ qd̄ est sacramentū reconcilians deo. p̄ re h̄z
 peccati remissionē. p̄ signo h̄z exteriorē humiliatiōē si
 ue in habitu siue i verbo. p̄ re 2 signo interiorē penitu
 dinem. Nec oportet q̄ primū sit causa mediū. sed pot
 e cōuerso. 2 hoc quia est ex naturali dicamine. ideo p̄
 cedit exterius ab interiori. nō exterius facit id quod in
 terius est. Sed in q̄tū est sacramentū ecclie institui
 tionem habens. sic habet rōnem cause 2 signi sicut alta
 sacramenta. 2 ratio causalitatis residet penes id quod
 formale est. ratio vero signi penes id quod materiale ē

23 Materiale autem in hoc sacramēto est humiliatio pe
 nitentis. siue q̄tū ad actum contritiōis. siue q̄tū

ad verbum accusatiōis. siue quāntū ad penā satisfactō
 nis. formale vero est absolutio sacerdotis. hoc duo su
 mul iuncta significant penitentiam interiorē sc̄m qd̄
 per ip̄am est remissio culpe perfecta q̄tū ad culpam
 2 q̄tū ad penā 2 q̄tū ad remissionē peccati. Quā
 tum ad culpam habet rōnem signi exterioris sacramēti
 Quāntū ad remissionē pene habet quodāmodo rōnem
 cause. Et sic patet quid in hoc sacramēto sit res. s̄ pec
 cati remissio perfecta. 2 quid signum. s̄ exterior penitē
 tia fm̄ ecclesiasticam formā in qua est humiliatio 2 abi
 solutio. Res 2 signū est interior penitudo. vnde conce
 dende sunt rōnes ad primā partem. ¶ Ad illud quod
 24 obijctur q̄ nō est elementum. dōm q̄ Hugo valde lar
 ge sumit elementū ad om̄e illud quod exterius apparet
 sensibus. vel si approp̄et ad corp̄alia sacramēta. tunc
 nō intelligitur nisi de sacramētis p̄p̄is nō. le. ¶ Ad
 25 illud quod ob̄ q̄ gratie virtutū differēt a gratia sacra
 mentoz. dōm q̄ vez est aliquo modo. sed nō oportet q̄tū
 ad essentiam. sed sufficit q̄tū ad effectum vt supra de
 terminatum est in principio. 2 sic est in p̄posito. Nam
 penitētia interior est res exterioris fm̄ q̄ vltra rectitu
 dinem virtutis addit vlteriorē effectū. s̄ emissionē si
 p̄fecte q̄ntū ad culpam 2 penā q̄ exteriorē p̄fecta. 2 ē si
 mile i baptisimo. vt v̄sum ē supra. ¶ Ad illud qd̄ obij
 26 citur q̄ interiorē causa exterioris. dicendum q̄ q̄ hoc
 sacramentū primū ē naturalit̄ dicamine. primū institū
 tōis. ideo signū exterius quodāmodo causat 2 quodāmodo
 causat. Nā d̄restratio interior in q̄tū d̄restratio ē b̄n fa
 ct̄ exteriū hoiem humiliari. s̄ fm̄ qd̄ absoluit in integz
 a culpa 2 pena. hoc habet ab exteriori absolutiōe et pe
 nitentia. et sic patet q̄ conuenientissime ē ordinatio in
 significādo et causādo fm̄ q̄ et cōpetit. ¶ Ad illud qd̄
 27 ob̄ rōe cuius illoz triū ē signū. dico q̄ rōe omniū. Su
 mitur em̄ cōtritio p̄ exteriori gemitu. nec tamē tria sunt
 sacramenta. sed illa tria vt vnū p̄fectū signū significāt
 penitentia p̄fecta. Et hoc patet. q̄ si vere penitet corde
 ḡ d̄olet. 2 h̄ significat p̄ gemitū cōtritiōis. ḡ d̄restrat cul
 pā et se redarguit. et hoc significat p̄ v̄bū p̄fessionis. er
 go habet voluntatē emēdandi. et hoc significat p̄ penam
 satisfactōis. Nec tria cōtinet penitentia interior. que ē
 vna et vera virtus. 2 ideo oia signa exterioria in vnū
 p̄fectum signum 2 curunt. 2 sunt vnū sacm̄. 2 habēt
 vnitatē sacramēti. 2 est modus specialis vnitatis. cum
 multi modi assignent a diuersis. Et si tu obijctas q̄ nō
 sunt simul. dōm q̄ saltem q̄tū ad p̄positum siue vo
 luntatis. v̄orum vnū manet in alio. vt qui cōtritur ve
 re p̄ponit confiteri 2 satisfacere. aliter nō est contritio s̄
 sic intelligendum est de alijs.

¶ Consequenter q̄tū ad intelligentiā omniū ho
 rum que dicta sunt in hoc tractatu de peniten
 tia. queritur de penitentia fm̄ q̄ habet rōnē fun
 damenti. Et circa hoc duo queruntur. Primo de rōne
 fundamenti in se. Secdo vero in relatione ad rationem
 tabule.

¶ Questio

¶ Penitentia tenet rōnem fundamenti ostenditur
 Heb. vj. nō rursus iacētes fundamentū penitētie ab
 operibz mortuis. Glo. Quod pus dixit inchoatiōis ser
 monē. nunc vocat fundamentū. sed i sermone quo eru
 ditur veniens ad t̄p̄m penitentia est fundamentū. qd̄
 patet per illum excellentem doctozē Jo. qui predicauit
 agere penitentiam. Patet etiam per doctozē doctozum
 qui incepit predicationem suam ab hoc verbo. Nat
 uij. agere penitentiam. Glo. penitentia est prima virtus
 y

gant semetipos. 2c. Tabula est adiutoriu aliquod col-
larum. per quod posset ille q est in periculo naufragii.
subleuari a periculo peccati. 2 hoc est sacramentu. Et
cum duplex sit peccati piculu duplex e naufragium. du-
plex e sacramentu liberans a duplici naufragio. s. a nau-
fragio originalis. 2 hoc e baptismu. Et q: origiale e pri-
mu. ideo baptismus est pma tabula. Et fm naufragiu
est p actuale. 2 q: ab hoc liberat penitencia. ideo dr scda
tabula. Et sic patet q recte dr fundametu. 2 recte dr ta-
bula fm diuersas acceptioes. Et recte in qntu vtr⁹ di-
citur fundametu. recte in qntu sacm liberat a nau fra-
gio dr scda tabula. 2 sic patet illud argumetu. e scda ta-
bula. q e scdu sacramentu. Patet etiā scdu obiectu
de coposibilitate horu duoz. Ad illud q qd obr de ab-
scosioe. ddm q e absconsio p pocrisum. 2 p penitentiā

verā q totū remittit. Et Hieron. loquit de absconsioe
secūda q sit p reuelationē. nō de pma. Ad illud qd ob-
ijcit q pnia liberat fm q virtus. ddm q sicut fides sup
pler locū baptismi vbi qd nō dr baptisari. sic penitencia
virtus locū sacri. attamē q: h nō habet nisi in articulo
necessitatis vt possit a naufragio liberare. sacramentu
aut habet de se. ideo rō tabule debz sacro attribui nō vir-
tuti. Preterea sacramentu respicit liberatōnem a malo
siue a piculo. nō sic virtus. Et q: tabula sonat i rōnem
refugii et liberatōis a malo naufragii 2 periculo pecca-
ti. ideo magis cōperit sacro q virtuti. 2 sic patet respō-
sio ad obiecta omnia circa partem oppositā. Solū hoc
diligenter attendendum est q qdū sumus in hoc ma-
ri stringamus tabulam propter periculum euitanduz
a mari magno.

Dist. xxiii. de vncionis extreme sacramēto. ¶
Reter premissa e aliud sacramētum. scz. vncō
infirmoz. 2c. Supra determinatum e de qtu-
or sacramētis. Nec e qnta ps in qua agitur de
quinto. scz. de vncōne extrema. Diuididitur autē hec
pars in duas. In prima agitur de sacramēti institutiō-
ne. In secūda de instituti dispensatiōne. et hoc ibi Que-
runt etiā aliqui si hoc sacramentu. Prima ps duas cō-

tinet. In prima distinguit hanc vncionez ab alijs. In
secunda determinat causas sue institutiōnis. s. a quo est
instituti. 2 ppter quid. 2 i qua materia. 2 hoc ibi. Hoc
aut sacramētum vncionis infirmoz. 2c. Similiter
secunda pars principalis duas habet fm duas opini-
ones quas ponit circa frequentationem siue iteratōez
sacramenti. Et primum modum ponit ibi. Querūt ali-
qui. 2c. Secundum ibi. Quidam autem de omni sacro

DI. XXIII

De tribus generibus vncōis

In pte ista sunt dubitatiōes cir-
ca litterā. 2 pmo
de ordine isti sac-
ramenti ad an-
tecedentia et se-
quentia. Videt
em male ordina-
re. cum em inter
ofia sacramēta vl-
timo des. ppter
quod 2 extrema
vncio nūcupat
videt q vltimo
debeat ordinari
R. dōz q sacra-
menta qdam re-
spiciunt psonā.
qda3 cōiter ipaz
eccliam. vt sicut
in naturis qda3
sunt vires ordi-
nate ad cōserua-
tionē indiuidui
qda ad cōseruat-
onem speciei. sic
in spūalibus sa-
cramenta qnz
sunt ad cōserua-
dam 2 promouē

Distinguit hanc vncionez ab alijs duabus.

Reter premissa est etiam aliud sacramentu. s. vncio infirmoz. que fit in extremis oleo per epm cōsecrato. Et sūt tria genera vncionis. Est em vncio que fit chrisimate. que dicitur principalis vncio. quia in eo principaliter paraclitus datur. Unde 2 propter abun- dantiam gratie duos liquores mictos habet. oleu scz 2 balsa- mum. Oleum conscientie. bal- samū fame. Chrisma vero gre- ce vncio latine dicitur. Hec ta- men omne oleum ad vncionē sanctificatum chrisma vocatur sed illud solum quod miscetur cum balsamo. quo capita regū 2 pontificum vngunt. quo eti- am baptizatos sacerdos vngit

dā gratiā vel summādā circa ipam psonā. s. ordo 2 cō-
iugiu ad summādā ipam eccliam. et iō q: multitudinē
respiciūt. sicut multitudo seqtur vnitatē. sic duo sacra-
mēta vdieta cōsequūtur alia qnz. inf q extrema vncio
vltimū locū tenet. Alia rō assignata e supra circa pnci-
piū huius libri dist. ij. vbi tangit ordo sacramētoz.
¶ Vncio q fit chrisimate q dr pncipalis 2c. Videtur
male dicere. q: aut vncio pncipalis dr ab ordine aut a
dignitate. Si ab ordine. falsum dicit. q: pma vncio e

in vertice. 2 pontifex per impo-
sitionē manus cōfirmados vn-
git in fronte. Est 2 alia vncio
q cathecumini 2 neophici vn-
guntur in pectore 2 inter scapu-
las i perceptōe baptismi. Ter-
tia vero vncio e q dr oleū infir-
mōz. de qua nunc agitur.

Determinat causas institu-
tionis huius sacramēti. s. a q. p-
pter qd 2 in q materia est insti-
turum.

Hoc aut sacm vncōis infir-
mōz ab aplis instituti legitur
ait em Jac. Infirmat aliqs in
vobis. inducat psbyteros ec-
clesie. 2 orēt sup eū vngētes eū
oleo in noie dñi. 2 alleuiabit eū
dñs. 2 si in peccatū fuerit dimit-
tent ei. In quo oñdit duplici
ex cā sacm hoc instituti. s. ad
pctōz remissionē. 2 ad corpa-
lis infirmitatis alleuiationem
Un cōstat eū qui hanc vncio

i baptisimo. Si
a dignitate. ad-
huc falsum dicit
q: in sacramēto
ordis est vncio
maioris digni-
tatis. R. dō.
q pncipalis vn-
ctio dr cōfirma-
tio et qdruplici
cā. s. a loco. q: in
frōre q e ps nobi-
lio: in corpe. A
mistro q fit ab
epo. Ab elemen-
to siue maria q:
de oleo mirto cū
balsamo. Po-
stremo ab esse
ctu ppe abūdā-
tiā gratie. Unde
ibi pacit in ma-
gna abundātia
tradit. sicut etiā
patuit i aplis. 2
h e vncio pnci-
palis. Et si obij-
ciat de ordis sa-
cramēto. dōz q:
nō dat amplius

mun⁹ grē gratū faciētis. s. ampli⁹ mun⁹ grē gratis date
scz aucteratis 2 pntis sacerdotal vel pontifical. Dat eri-
am ibi mun⁹ grē gratū faciētis indigne suscipiētibus. s. nō
tātū. Et nota q de eadē materia fit triplex vncio. vna
q baptizati vngunt in vrice. Alia q cōfirmādi vngunt i
fronte. Tertia q inungunt pontifices in capite. Et h
vult dicere in lra. regū et pontificū. i. regalū pontificū
qles sunt pontifices noue legē. nā reges fm q dicit il-
li. q nouerunt vngunt in scapulis. b Duplici ex cā 3
p 2

facim h institutu
ru3 re. Ut male
dicere q: vnus
sacri vnt est fu
nis. R. vn est fu
nis pncipalis. r
nihil ipedit qn
multiplex p esse
veritas dum n
vn sit fntis pnc
cipalis. alij ho
paccides. r sic e
in pposito.

Et si ex ore
pau vel neglig
tia sacm h pteri
mittit pnculosuz
est re. Ut male
dicere. q: negli
gentia in bis q n
snt de necessitate
salut n generat
pccm. n fac ho
min dignu da
natoe. R. di
cendu q vel no
renef disuictue
sz magi intelli
tur copularine.
Un no intelli
tur h de qabz ne
gligntia. Sz so
lu de negligntia
q generat ptem
pau siue q bz ore
prum annerum
Un ita iudican
du est h de sacro
sicut iudicat de
sacro altaris.

4

nem fideliter deuoteq; pcpit
r in corpe r in anima alleuari
si tamē expedit vt in vtroq; al
leuietur. Sz si forte corpis va
litudinem illi habere nō expe
dit. illā q est aīe sanitatē in hoc
sacramento acquirit. Et sicut
in alijs sacramentis ita etiam i
llo aliud est sacramentum ali
ud res sacramenti. Sacramen
tum est ipayncio exterior. res
sacramēti vncio interior que
peccatorum remissione. r vir
tutum ampliacione perficitur.
Et si ex contemptu vel negli
gentia sacramentum hoc pter
mittitur. periculosum est r da
nabile.

Prima opinio de iteratōne
huius sacramenti.

Querunt etiam aliqui si
hoc sacramentū iterari possit.
cum baptisimus et alia quedaz
sacramenta semel suscepta nō
iterentur. Aug. dicit sacramē
tum nō iterandum. r sacramē
to nō faciendam esse iniuriam
sed hoc dicit vbi ait de sacramē
to baptisimi r ordinatiōis. Un
de nō videtur illud generaliter
accipiendū. sed de sacramēto
baptisimi r confirmatiōis r or
dinatiōis que nullatenus sūt
repetenda. quia semel tm r nō

sepius datur baptisimus et confirmatio et ordina
tio. Sacramentum vero altaris et penitentie et
coniugij sepe iterari videtur. quia sepe sacramē

Ad intelligentiā pntis distinctōis fm duo que
magi determinat de vncōis sacro. duo pncipalit
quunt. Primo qrit de ipō qrit ad ipō institutio
nē. Secdo qrit ad vsum siue dispesationē. Quātū ad p
mū qruunt qrtuor. Primo de cā cō finali. Secdo de eius
efficiente. Tertio de materiali. r qrtro de formali.

Questio

Quātū ad cām finale qrit vtr istud sacm pncipaliter
sit ordinatū ad morbū corpale an ad spūale. Et q ad cor
pale vtr ex ipō institutōe. Jac. v. infirmat qd in vobis i
ducatur pbycteros r. r post dicit. ois fidei saluabit infir
mū. Jte Math. vj. vngēbat oleo multos infirmos et
curabant. si q vrebant h sacro fm q d: in glo. r h ad cur
rationē infirmatū corpale. Sz pncipalit vtr ad h ordia
ri. Jtem sacramentū ad illud finaliter ordinatur ppter
quod pncipaliter dispensatur. sed illud pncipaliter
dispensat ppter infirmitatē corpale. q: nūq; dat nisi ex
fientibz in graui infirmitate corpali. Sz vtr pncipaliter

tum corporis percipitur. frequenter penitentiā
agitur. coniugium sepe contrahitur. Quare er
go vncio similiter nō potest iterari. Si morbus
nō reuertitur. medicina nō iteret. Si vero mor
bus nō potest cohiberi. quare medicina debz p
hiberi. Sicut oratio iterari pōt. ita r vncio itera
ri posse videtur. vtracq; enim illic cōmemorat Za
cobus. et vtracq; illic coopatur ad ferendā alle
uatiōnē corporis et anime. Cur ergo negat vnc
tionē sup infirmū posse iterari ad ipetrandā se
pius sanitatē mentis r corpis. cū ppter idē sepe
iteranda sit oratio.

Secda opinio de iteratōe huius sacri.

Quidā autē de omni sacro intelligi volunt q nō sit
iterandū. sz fm totū illud qd ptime ad sacm dicē
tes qdā sacra sepi posse suscipi. qdā xō nō. Nec
tm q sepi sumunt. totaliter iterant. vt sacm alta
ris et vncōis. q licet humanē sepi. tm q nō itex
bndictē eadē hostia vel idē oleū. nō iterat sacm
cū iniuria. Sz dicit qd sic r baptisim nō iterat. r
si aliqs frequer baptizet. dū eadē aq nō itex bñ
dicat. Sed aliud ē inquit illi de bndictōe aq q sit
baptisim. aliud de bndictōe panis r olei. pōt ei
baptisim celebrari in aq etiā si bndicta. qz illa bñ
dictio p reuerētia tm sit et decore n virtute sacri
sz corp xpi nō p pncipi nisi de pane cōsecrato. nec
vncio illa fieri pnt nisi d oleo ab epō psecrato. Sz
qz illa scitificatio ad virtutez sacri ptime vtr. In
pugio qz semel tm bndictē qsq; nō sepi. Bndicti
tur ei vt ait Amō. cū pma r nō scda vxore. Si q cū
bz sacm nō eē iterandū. nec iniuria ei eē faciēda
rōnē dicti referas ad satisfactiōnē rei q sacm ex
plet. De omni sacro generalit id verū ē. Si vero
ad susceptōz sacri. de qbusdā verū ē q nō iterant
crebra susceptōe. de alijs vero qbusdā nō. qz fre
quēter sumunt. vt hoc vncōis sacm qd in omi
pene ecclesia sepe reperitur.

sit ad h. Jte si est infirmitatē sicut medicina. qro dtra
quā. Aut d corpale. aut d spūale. Si d spūale. cū nō sit
d actuale vel originale. erit d veniale. Sz veniale qli
bet die iterat. Sz h sacm. sz h sacm nō dat frequer sz
rarissime. Sz nō est d pctm veniale. Sz est d infirmitatem
corpalem. Si tu dicas q est d pctōe seqlas. qro. aut d
aliqs determinare. aut d oēs. Si d aliqs. qre nō sūt d
alias. Si d oēs. cū sint diuerse fm diuersitatē morboz
vtr q debeat diuersa ad h eē sacra. Cōtra. q nō sit ad mor
bū corpale curandū p se vtr. qz sacra no. le. indigne susci
piēt bō efficiūt q signat. si q viri scēi digne suscipiūt sa
cramēta. q si haberet vncio sp in eis efficacitā sanādi.
ergo viri scēi nūq; morerent. Jte multi sunt viri pfecti
q fm pauli exemplū desiderāt dissolui r eē cū xpo. Si q
sacm vncōis ordinat ad vitā corpis dseruādā. q a ra
libo nullo mō d d suscipi. Jte sacm ē medicina spūalis.
ergo sicut medicina corpalis sanat solū morbū corpale
r ad h est pncipalit r vtr. ita vtr q medicina spūalis cu

ret solū moribū spūalē. ita q̄ ad h̄ sit v̄r. totalit̄. ⁊ p̄nci/
 palit̄. Itē si v̄ncio sanat moribū corpālē. aut p̄ virtutē na/
 turālē. aut p̄ virtutē supra naturā. Nō p̄ virtutē naturales
 hoc cōstat. q̄ opatio sacroꝝ nō est p̄m virtutes naturales
 elemētōꝝ extēriōꝝ. ergo p̄ virtutē sup̄ naturā. s̄ illa eq̄
 pōt̄ i infirmitatē incurabilē vt curabilē. ergo v̄r q̄ istū
 sacm̄ liberet a lepra. s̄ h̄ est falsū. ⁊ r̄. d̄. q̄ alioꝝ
 opinio fuit q̄ sacm̄ istud p̄ncipalit̄ ē ordinariū. s̄ sc̄las
 vel reliq̄as peccati q̄ grauat̄. q̄ relicte sunt tā ex origina/
 liq̄ ex actuali. q̄ quidē relicte sunt pene spūales h̄ntes
 tñ frequētē penas corpales anctas. p̄pter sui expur/
 gationē. ⁊ iō p̄ncipalit̄ h̄ sacm̄ ē extra penā spūalē. s̄
 ex v̄ncio est ad sanādu moribū corpālē. S̄ h̄ hoc ē qd̄ d̄
 Jac. v. in institutōe istū sacri. si in peccat. fuerit remitt/
 tent ei. q̄ istud sacm̄ est ordinariū. s̄ aliquid moribū pecca/
 ti. ⁊ hoc ip̄m tangit in glo. ⁊ cū nō sit d̄ originale nec cō/
 tra mortale. relinquitur q̄ sit d̄ p̄m veniale. et hoc cōis
 opinio tenet. S̄ notandū q̄ de veniali p̄cō est loq̄ du/
 pliciter. aut put̄ est q̄s in statu vie. aut put̄ ē in egressu.
 Si put̄ ē in statu vie siue in itinere. sic moribū venialis
 est q̄ si inseparabilis. vel qd̄ā necessitate iterabilis. ac p̄ h̄
 qd̄amō incurabilis. ⁊ iō nō debuit extra ip̄m aliq̄ mediū
 cūa specialiter ⁊ p̄ncipalit̄ ordinari. imō qd̄amō oīa
 sacra valent ad ei⁹ curationē p̄m plus ⁊ min⁹. Si autē
 loq̄mur put̄ ania ē in statu egressū. sic p̄nt curari sine
 iteratōe. ⁊ sic cū aīa possit ⁊rhabere talia crimina q̄ r̄tra
 berēt a gloria. instituit diuina misericōdia remediū q̄ oīa cu/
 rari possit q̄sum ad remissionē culpē. ⁊ etiā p̄tis pene.
 ⁊ h̄ est sacm̄ v̄nciois extreme. Nō d̄ aut curādū veni/
 ale p̄m in h̄ sacro cōr̄ndet nō infirmitatis. veniale
 aut p̄m grauat aīam deprimēdo deorsum. vt nō ita in/
 tendat in deū p̄ deuorōz ⁊ amorē. p̄ eo q̄ ē ibi cūersio in/
 ordinata ad cōmutabile bonū. ⁊ p̄ eo q̄ est minor amor/
 dei. sicut t̄git Aug. in li. 7. s̄. ⁊ iō cū curatio directe sit
 p̄ d̄m. p̄ illud curat qd̄ aīam aggrauatā p̄ deuorōz sur/
 sum eleuat. ⁊ qm̄ corp⁹ qd̄ corrupit aggrauat aīam. cū
 illud sacm̄ sit ad eleuandā aīam p̄ deuorōnem. in q̄ ania
 recipit vigorē quēdā. in q̄ sp̄ est delectio venialiū si sunt i
 aīa. ⁊ p̄ d̄m rep̄ssio molestiarū corpālū si expedit ip̄i aīe
 hinc est q̄ istud sacm̄ p̄ncipalit̄ ē ad curatōz ⁊ alleui/
 ationē infirmitatis corpālīs. qd̄amō ad vigorādū aīaz
 q̄ regit corp⁹. ⁊ sic p̄ qd̄ sit in h̄ sacro res t̄m. qd̄ signū.
 ⁊ qd̄ res ⁊ signū. Signū t̄m est v̄ncio exterior. Res t̄m
 est venialis curatio. Res ⁊ signū ip̄a in aīa deuorōis ex/
 citatio. q̄ n̄ ē aliū q̄ qd̄a spūalis v̄ncio. Cōcedēde iḡit
 sunt rōnes pbantes istud sacm̄ valere ad infirmitates
 corpales curādas. Cōcedēde sunt etiā rōnes pbantes
 q̄ nō valet p̄ncipalit̄ illas. qm̄ solū p̄ accidēs ⁊ ex cō/
 sequēti vt p̄us oīsum ē. Ad illud q̄ qd̄ obr̄ q̄ nō dat
 nisi in statu infirmitatis. d̄m q̄ nō est p̄ infirmitatē.
 ⁊ s̄ p̄ hoc q̄ appropinq̄t egressū. in q̄ p̄nt venialis
 p̄fecte curari. Et q̄ illud sit v̄z p̄. q̄ q̄stucunq̄ q̄s in/
 firmet. nō dat ei h̄ sacm̄ nisi p̄sumat q̄ mortat vel q̄ sit
 in articulo mortis. Et si cōstaret nobis de aliq̄ q̄ libera/
 ret ab infirmitate. nō deberet dari ei h̄ sacm̄ sicut pare/
 8 bit inferi. Ad illud qd̄ obr̄ de veniali q̄ q̄ridie itera/
 tur. p̄ iā r̄tio. q̄ nō dat h̄ sacm̄ ⁊ istud p̄cō gen⁹. n̄
 si in statu. in q̄ p̄sumit q̄ liberet ⁊ a culpa ⁊ a peccati ne/
 cessitate. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ nō valet p̄ncipalit̄. d̄.
 q̄ v̄z ē. ⁊ h̄ innuit iā forma ordōis in q̄ nō sit mentio
 nisi de remissōe p̄cōꝝ. Nō t̄m obr̄ q̄ nullo mō d̄z vale/
 10 re a simili. q̄ corpālīs medicina nō sanat spūalē moribū
 d̄m q̄ nō est s̄c̄. q̄ sp̄s cōtinet corp⁹. v̄n passiones
 aīales multū redūdāt in carnē. Un̄ Sap. dicit sp̄s tri

stia exsiccat ossa. ideo nō est mirū si tranquillatur aīa
 ⁊ vigoratur ⁊ lenificat. sicut h̄ redūdāt ad corp⁹. sicut
 etiā h̄ sacm̄ respectū bz ad corp⁹ reuelādū p̄pter alleui/
 ationē sp̄s. Ad illud qd̄ q̄ p̄ quā virtutē h̄ sacm̄ di/
 cēdū q̄ p̄ virtutē supra naturā. s̄ illa opat̄ p̄m diuinā isti/
 tutōne. q̄ voluit p̄ h̄ sacm̄ facere secretū fidei. ⁊ ita nec
 sc̄m legē cōem ab infirmitatib⁹ incurabilib⁹ liberare.
 Et itēz i h̄ sacro aliqd̄ ē naturale. aliqd̄ supra naturam
 Effectus nāq̄ q̄ est i sp̄ ē supra naturā. s̄ q̄ ille redun/
 det i carnē. illd̄ naturale ē. p̄m q̄ i ps. dicit h̄o deuotus.
 sicut i te aīa mea. ⁊c. Et itēz alibi. Resonuit caro mea
 ⁊c.

Questio. ij. b.

De causa efficiēte siue institutōe. ⁊ q̄. v̄z h̄ sacm̄ insti/
 tuit ip̄s. vel aliq̄s ei⁹ discipul⁹. Et q̄ r̄ds v̄r. q̄ legisla/
 toris ē leges instituire. S̄ sacra oīa sūt leges ⁊ statuta
 in lege euāgelica. q̄ nō solū h̄ instituit ip̄s. verū etiā oīa
 Itē d̄s p̄ seip̄m instituit oīa sacra ve. le. moyli loq̄ndo ⁊
 p̄cipiēdo. Un̄ i p̄ncipio cuiuslibet sacramētals p̄c̄p̄t
 dicit in Leuit. locutus ē d̄ns. ⁊c. Si q̄ sacra euāgelica
 sūt multo digniora. vt. ⁊c. Itē sacm̄ sicut habitū est
 supra. dist. xij. est in q̄ diuina virtus secretius opatur
 si q̄ virtus diuina opatur i sacris p̄ncipalit̄ cū institue/
 re sacm̄ sit maioris dignitatis q̄ opari in sacro. ⁊ op̄
 tio ē a diuina virtute. ⁊ institutio. Itē Marci. vj.
 dicit q̄ discipuli inungebāt oleo multos infirmos ⁊ cu/
 rabātur. Sed cōstat q̄ apostoli nondū erāt tāte auctēs
 q̄ p̄ se auderēt aliqd̄ instituire. q̄ v̄r q̄ d̄ns eis mādauit
 rit. q̄ v̄r. q̄ ip̄e instituit. Cōtra. maḡ dicit i lra. hoc sa/
 cramentū legi ab apostolis institutū. Itē. alibi. non
 habemus mādātū de h̄ sacro. nisi Jacobi. v. q̄ videtur
 ibi institutū fuisse. Itē om̄e sacm̄ qd̄ xp̄s instituit
 ip̄e p̄ se exhibuit. s̄ xp̄s h̄ sacm̄ nō exhibuit. q̄ nūq̄ i/
 firmos oleo s̄ solo v̄bo sanauit. q̄. ⁊c. Itē oē sacm̄ qd̄
 xp̄s instituit habuit figurā i ve. rest. s̄ h̄ non habuit ibi
 figurā. q̄ nūq̄ legim⁹ infirmos p̄pter curationē i ve
 teri rest. inungi. q̄ videt q̄ institutio hui⁹ sacri nō p̄nu/
 erit ad xp̄m. ⁊c. ad hoz intelligētiā notandū ē q̄ ali/
 qui dicere voluerūt oīa sacramēta instituta fuisse a xp̄o
 qm̄ ip̄e fuit legislator. Un̄ q̄s non exp̄sse legat de xp̄i
 mātōne ⁊ extrema v̄ncōne. tamē credēdū ē ip̄m institu/
 isse. ⁊ h̄ aliq̄ mō innuit de cōfirmatōe cū man⁹ pus ipo/
 fuerit. Marci. xij. De extrema v̄ncōne cū discipulos
 ad p̄dicandū misit q̄ oleo yngebāt infirmos ⁊ curaban/
 tur. sicut d̄ Marci. vj. Nec dubiū q̄ p̄ mādātū ip̄ius
 h̄ fecerit. Si autē apostoli dicitur aliq̄ instituisse. hoc ē
 q̄ institutio nē pmulgauerūt. sicut bear⁹ Jaco. cōfessio/
 nis ⁊ v̄nciois. S̄ t̄m cū i euāgelio sufficēter lex euāge/
 lica exp̄mat. ⁊ euāgelica lex cōtineat xp̄i statuta ⁊ sacra.
 et magis statuta q̄ sacra. quō pbabile ē. vt oēs euāgel
 ste sic sub silentio tā nobilita sacra p̄trāsissent si xp̄s insti/
 tuisset. cū ex his n̄re salutis am̄niculū eliciat. Et iō p̄ba/
 bil⁹ aliq̄ dicit ⁊ maḡ videt hoc sc̄ntire. immo ap̄re d̄. q̄
 sp̄s s̄c̄r̄s p̄ apostolos h̄ sacm̄ instituit. sicut s̄ d̄m̄ est
 de sacro cōfirmatōis. Et q̄ h̄ poruerit eē m̄ifestū ē. cū
 ip̄e sit doctor p̄c̄p̄t s̄c̄ ⁊ xp̄s. Et exēplo p̄. q̄ apli sp̄s
 sc̄o dicitare formā baptismit a xp̄o instituta ⁊ cōfirmatā
 ad ip̄s mutauerūt. q̄tō maḡ qd̄ xp̄s insinuauit institu/
 ere docuerūt. Et q̄ ita fuerit cōgruū manifestū ē si arē/
 daf diuersitas sacramētōꝝ. Quēdā enī sūt sacramēta cō/
 munita le. ve. et no. qd̄a p̄p̄ssima le. no. quēdā medio
 13 mō. Cōia sūt illa q̄ sūt qd̄amō ex dictamine nature. qd̄
 q̄ sp̄ idē manet. illa sacramēta ab initio cucurrerūt. vt
 matrimonū ⁊ p̄nia p̄m q̄ dō recōciliat. ⁊ bec qd̄ d̄ns
 ibs cōsumauit ⁊ cōfirmauit i le. no. nō euācuauit. Que/
 7 3

Dā sunt ppriissima le. no. 2. hec sunt que signat gram in tali statu q pprie cōpetit le. no. hec aut duo sunt. cōstru-
 mario 2. vinctio. vbi signat gra spūscī fm quā inungit
 q̄s in pugilē yr. p xpo audeat mori. 2. in regē yr i regnū
 celoz possit introire tanq̄ in suū. Hoc ē no. le. pprius-
 iō in ve. re. nō habuerūt certā figurā hec duo facta. Et
 q̄ signa: spūscī gram in aliq̄ abundantia. 2. spūscīus
 abundanter nō fuit dat⁹ quousq̄ ibs nō fuit glorificat⁹
 sicut dicit Joh. vii. iō hec duo facta a xpo fuerūt in situ a-
 ra. s3 post a spūscō fuerūt instituta. Quodā sunt facta
 media q̄ in ve. le. nō fuerūt in v̄itate. fuerūt tñ in figura
 2. significatiōe. sicut baptisim⁹. eucharistia. 2. ordo. 2. q̄
 xps legē impleuit. 2. figuras euacuauit. hec tria facta p
 seipm instituit. sic p3 quō cōgruentissime statuta 2. insti-
 tuta sunt ecclēastica facta. yr nihil sit gestū p obliuionē
 s3 fm inenarrabile dei dispēsarōs. Cōcedēde igit sūr rō-
 nes pbantes spūscī p aplos h facta instituisse.

14 Ad illud q̄ obf q̄ h est legislarōis. dd. q̄ spūscī
 tus suppleuit h qd ip̄c dñs dimiserat i doctrina. sicut
 dicit Joh. xvi. mltas habeo vobis dicere q̄ nō potestis po-
 tare mō. 2. post. cū venerit 2c. An sicut suppleuit qd de-
 erat de doctrina fm dei ordinatā dispensationē. ita etiā
 de institutione ex cā cōgrua qd dimissus erat. Nec sūt

15 duo legislarōes xps 2. spūs c̄. Ad illud qd obf q̄ p
 semetipm. dd. q̄ ip̄c imitari loq̄bat moysi. 2. post moy-
 ses p̄cipiebat plo sicut nūc⁹ dei 2. minister. sic spūscī
 ctus aplis. 2. ip̄i yr mīstri p̄lis exponebant. vñ factoz
 institutōes nō attribuit nisi deo vel p filiū vel p spū-
 scī. nec credēdū ē quēq̄ aploz h p se instituisse. s3 torū
 collegiū. s3 iacobz p̄mulgante. sicut miam tulit de obf
 uantia legalitū Act. xv. Et p3 sequēs. q̄ sicut deus
 opaf p̄ncipalit. 2. sacerdos yr mīster. sic institutio factoz
 rū respicit deū yr auctorē. 2. aplos respicit yr mīstros in
 pmulgādo.

16 Ad illud qd obf q̄ apli vngēbāt oleo
 dicendū q̄ ibi nō fuit h factm institutū s3 insinuātū 2. h
 p3. q̄ vinctio illa p̄ncipalit fiebat ad sanitatē corpales.
 nō ad curatōs spūscī p̄ncipalit. An sicut gram sanita-
 tis nūc habebāt apli. 2. iō potētā ligādī 2. absolūdi. sic
 olīm illud defuicbat sicut opabat ad salutē corpis. nunc
 aut p̄ncipalit opaf ad salutē spūs sicut i ip̄a forma cui
 denter exprmif.

De hui⁹ facti materia. 2. dicit magister q̄ materia hui⁹
 facti est oleū ab ep̄o p̄secratū. S3 yr q̄ mag⁹ deberet ad
 hibere aliū elemētū q̄ oleū. Primo. q̄ h factm ē p̄clitā-
 tiū 2. mori appropinq̄ntiū. 2. hi maxime sūt i articulo ne-
 cessitat⁹. q̄ talibz maxime de oleo cōi. p̄uideri d3. si q̄ aq̄
 cōiorē. yr. 2c. Itē i cōfirmatōe in q̄ daf gra abundans
 nō solū ē elemētū olei s3 etiā balsami qd ē p̄ciosū. q̄ cuz h
 factm introducat hōiem i regnū qd ē p̄ciosissimū fmū.
 videt q̄ in eo deberet esse balsamū. Itē yr q̄ non opre-
 ar esse p̄secratū. q̄ baptisim⁹ 2. eucharistia i q̄b ē magna
 gra 2. efficacia nō indiget materia p̄secrata alia sanctifi-
 catione. q̄ sicut i facti forma. q̄ part rōne nec vinctio exte-
 ma. Itē ad p̄fectū esse facti ista duo sufficiūt. s. signifi-
 catio 2. sanctificatio. significatio ē p elemētū. sanctificatio ē p
 verbū. s3 hec duo sūt. si q̄s inungat de simplici oleo. er-
 go yr q̄ ibi sit factm p̄fectū. Itē si optet factm vinctio-
 nis fieri de oleo p̄secrato. q̄o cui cōpetit nomen vel rō
 facti. an oleo. an vinctio. Q̄ vinctio yr p ip̄az denotatōz
 facti. S3 q̄ oleo p̄secrato videt q̄ oleū ē signū. 2. oleum
 p̄secratū ē factm qd nō tñ h3 significatōz. s3 etiā dēdaz
 gen⁹ causalitatis p bñdictionē. q̄ videt q̄ habear i se cō-
 pletā sacramētī rōnē. Itē panis p̄secrat⁹ ē factm nō
 ip̄a māducatio. imo potius ē vsus. q̄ videt sūr i p̄t osti-

to. q̄ oleū p̄secratū sit factm. 2. vinctio sit vsus. q̄ nō cō-
 uenient nōiatur. Qd si nō ē verū. nō yr b̄erigi n̄ ateria
 p̄secrata. Itē videt q̄ nec opreat esse p̄secratā ab ep̄o
 q̄ plus ē p̄secrare sicut corp⁹ dñi p̄ficere vbi ē trāslub̄an-
 tiatio q̄ oleū vbi manet eadē vsia. s3 simplex sacerdos
 p̄p̄m̄. q̄ 2. scdm. Jurta h ē q̄stio q̄re debet esse oleum
 2. q̄re simplex nō myrrū. 2. q̄re p̄secrat⁹ ab ep̄o. 2. si illa
 p̄secratio facit oleū p̄secratū. Itē ad p̄dictoz intelli-
 gētā ē notādū q̄ aliq̄ d̄. ere voluerūt q̄ materia in h̄ sa-
 crāmētō ē oleū. s3 p̄secratio ep̄alis supueniēs facit cēsa-
 crāmētū. s3 inunctio p̄sequēs 2. facti vsus sicut dispēsarō
 S3 qm̄ istd̄ repugnat denotatōi facti. 2. etiā cōi op̄ntio
 n̄. iō meli⁹ d̄ q̄ sicut aq̄ i baptisimō ē elemētū. sic i cōfir-
 matōe crisma. 2. in vinctōe oleū p̄secratū ab ep̄o. Ratio
 aut sumi p̄t a p̄re institutōis 2. etiā a p̄re finis. A p̄re in-
 stituentis. qm̄ enī xpūs p̄ semetipm instituit. q̄ p̄ semet-
 ipm̄ poruit sanctificare baptisimū 2. eucharistiā. ideo non
 est alia p̄secratio p̄parās necessaria. s3 solū ad solēntia-
 tē facit. s3 h̄ sacramētū spūscīus instituit p̄ aplos. q̄ nō
 poterat sanctificare nisi p̄ deū. iō materia ē nō simplex ele-
 mentū. s3 oleū p̄ v̄bū 2. inuocationē sc̄i spūs p̄secratū. et
 hoc p̄ v̄bū ep̄oz. q̄ sunt successores aploz. yr sic spūs in-
 stituit p̄ aplos. sic etiā nūc cōficet p̄ ep̄os. A p̄re finis
 sumi rō. qm̄ h̄ daf gra sanās lāguozes spūscī s 2. datur
 gra ordinās ad sanitatē p̄fectā. que d̄ dē ē glie. ideo des-
 bet signari p̄ oleū qd ē curatiū rōne curatōis. 2. p̄ oleū
 p̄secratū rōne ordinatōis ad supueniētē curatōis. 2. p̄
 oleū simplex nō p̄mixtū. q̄ ad ingressū in gloriā red̄rit
 2. sufficit bona p̄scia. Dis vsis facile est solvere ad ob-
 tecta.

17 Ad illud em̄ qd obf q̄ de cōitate medicine. dicit
 cendū q̄ istud nō est factm necessitat⁹. 2. p̄trea modicū
 de elemētō sufficit. 2. h̄ p̄t v̄buz loq̄z haberi. 2. iō nō ē
 p̄tēlū aliq̄d. P̄tēca curatio p̄tēlū nō d3 p̄iudicare d̄i-
 gnitati 2. cōgruitati facti.

18 Ad illud qd obf q̄ d̄
 m̄sceri cū balsamo sicut i cōfirmatōe. ddm̄ q̄ nō ē s̄le.
 q̄ in cōfirmatōe daf gra ad pugnadū in vita. p̄ quā op-
 ter ambulare nō solū fm̄ placētā ad d̄m̄ v̄ez etiā ad p̄ri-
 mū. S3 in vinctōe daf gra ad resistēdū dyabolo ne pos-
 set detinere. 2. ad hoc nō est necessaria fama s3 bona con-
 sc̄ia. 2. q̄ balsamū aromatisatū significat bonā famā
 oleū n̄tēs bonā p̄scia. iō 2c.

19 Ad illud qd obf q̄
 eucharistia nō indiget alia p̄secratōe. dicit q̄ nō est si-
 m̄le. tā ex p̄re institutōis. tū ex p̄re finis yr vsū est.

20 Ad illud qd obf q̄ in oleo nō p̄secrato si fiat vinctio
 est significatio 2. sanctificatio. dicit q̄ falsū ē. P̄t o-
 em̄ d̄ sicut significatio. q̄ nō tñ exigit representatōz s3 etiā
 institutōz. sic aut institutū ē fieri. Sed o d̄ sicut sanctifica-
 tio. q̄ nō h3 v̄buz efficacitā nisi habeat cōpetēs elemētū.

21 Ad illud qd obf q̄ oleū p̄secratū ē factm. dicit q̄
 q̄ pprie loquēdo nō est factm s3 ad factm ordinatū. Et
 rō hui⁹ est. q̄ nō h3 nec p̄fectā significatōz. nec sanctifi-
 cationē quousq̄ applicet infirmo. 2. supueniat sacerdot-
 talis ordo. tūc em̄ significat gra inungēs. 2. tūc est f̄mo
 p̄sens nō an. 2. iō nō est s̄le de corpore dñi. vbi in f̄ma san-
 ctificatione fit p̄uersio 2. post nō addit v̄berioz interioz
 sanctificatio q̄ nouā introducat v̄tutē.

22 Ad illud qd obf q̄
 ita 2. oleū p̄secrare. dicit q̄ nō valet. q̄ tanta ē p̄tās
 in ministris ecclēsie q̄ram distribuit dñs mēbris nec
 op̄ruit p̄tatem p̄secrandi oleū ita cōitari sacerdotibz
 cur p̄ficendū corp⁹ xpi. q̄ vñ ep̄s facit totū p̄uincie
 p̄tē ob̄ijs m̄ltaz cantare sicut decet. cū ille sit panis q̄
 dian⁹ 2. cōis oibz. 2. sic p3 istud.

nis. qm̄ ei officiu mediatois sacerdotib̄ cōperit. sic cō-
 petit offerre dona 2 sacrificia p̄ pctis. nec solis epis. n̄
 etiā laycis. s; etiā disp̄satio hui⁹ sacri. cui⁹ efficacia p̄n-
 cipaliter consistit in orōne fidei. cui⁹ est sacerdos 2 mister d̄
 32 rōne sui officij. Ad illud qd̄ ob̄t̄ 2 firmatiōe. d̄ d̄ qd̄
 nullo mō est sile. Primū. q; 2 firmatiō p̄nt̄ adire ep̄m. n̄
 sic inungēdi. Preterea manū ip̄ostio solis aplis cō-
 perebat. s; infirmoz curatio vsq; ad alios discipulos
 descēdebat. at sacm̄ 2 firmatiōis ē sacm̄ ip̄ostiois ma-
 33 nuū. sacm̄ vinctōis ē ad curatoz ordinariū. Ad illud
 qd̄ ob̄t̄ q; in moralib; nobilius ē vti instrumēto rē. d̄ d̄
 qd̄ illud necessitatē h; vt plurimū i moralib;. Et rō hui⁹
 est qm̄ grad⁹ dignitatē est i eis fm̄ ordinatōz ad finē. et
 vtiens instrumēto immediatoz opans q̄ fabricās. s; in
 hīs opib; ecclē ē grad⁹ fm̄ cōparōz ad primū p̄ncipiū.
 ex q̄ fluit torū regimē 2 opatio in corpe ecclē. 2 iō vti⁹
 p̄ior: supior: Cū supior est ep̄s q; ordinat sacerdotē ad
 celebrandū. q̄ ip̄e sacerdos q; celebrat. sic i p̄posito ē in-
 telligēdū. Preterea nō est rāte futuris oleū 2 secrare sic
 infirmos inungere. Primū ei sufficēter potuit fieri ab
 vno. scdm̄ vō mīmē. iō voluit sp̄ūscūscū scdm̄ mag⁹ cō-
 34 municari q̄ primū. Ad illud qd̄ ob̄t̄ q; eiusdē est for-
 mā inducere cutē materia p̄parare. d̄ d̄ qd̄ vtz ē rē for-
 mā q; p̄ficiat illā p̄paratōz. sicut faber fabricādo ferrū in-
 ducit formā ensis. sic ep̄s qm̄ b̄ndicit inducit 2 secrare
 s; p̄p̄ h̄ nō opret q; illo oleo vtz sicut nec faber ense.
 35 Ad illud qd̄ ob̄t̄ q; vtz 2 elemētū faciūt sacm̄. d̄ d̄
 q; vtz ē in aliq̄b; sacris q̄z disp̄satio oib; ē cōmissa. s; nō
 est vtz in oib; vti in eucharistia. 2 sic intelligēdū de
 36 vinctōe extrema. Ad illud qd̄ ob̄t̄ de extremo mor-
 tis articulo. d̄ d̄ q; deuotio p̄t̄ supplere absentia sacer-
 dotis. 2 iō nō est necesse oib; cōmitti. maxime cū sacer-
 dos satis de facili possit adesse. nisi ablit̄ p̄pter negligē-
 37 tiam infirmi. Ad illud qd̄ ob̄t̄ de sc̄ra genouca.
 d̄ d̄ q; sicut supra habitū est q; quidā absoluerūt meri-
 to. quidā ex officio. Sic intelligēdū est in p̄posito. Cū
 sicut ad solos sacerdotes p̄t̄ner absoluerē. in vti san-
 cti frequēter impetrat vitz merito. qd̄ aliq̄ faciūt ex offi-
 cio. sic et in vinctōe intelligēdū est.

Questio

Quis debeat sacramētū istud dari. 2 q; solis infirmis
 videt̄ p̄ illud qd̄ d̄ Jaco. vltimo. infirmas q; in vobis
 inducat p̄sbyteros. q; illis indicat q; p̄sbyteros inducāt.
 et hoc videt̄ maxime p̄ litterā sequētē. oratio fidei salua
 bit infirmū. Itē q; solis rōne vrentib; oñditur p̄ textū
 cū dicit̄. inducat p̄sbyteros. 2 post. si in pctis fuerit. si
 ergo peccare 2 in pctis esse ē p̄p̄tū adultoz 2 rōne vre-
 tū. videt̄ rē. Itē q; solis in piculo mortis ext̄nib; vi-
 detur p̄ ip̄am denotatiōē q; dicit̄ vinctio extrema. q; so-
 lis in extremis debet dari. Contra. q; nō solis infirmis
 debeat dari videt̄ p̄ ip̄am glo. q; dicit̄ infirmas quis in
 vobis mente 2 corpe scz vel fide. ergo nō solū infirman-
 tib; cōpaliter s; etiā infirmantib; sp̄ūaliter debet da-
 ri. Itē vinctio hec debet dari appropinquatib; ad mor-
 tem 2 ext̄nib; in piculo mortis. Sed q; ingredit̄ iustum
 bellum in piculo mortis est. ergo rē. Itē q; nō solis rōe
 vrentib; videt̄. q; nō soli tales infirmant. sed etiā aliq̄
 indigent alleviatione vt puuli 2 stulti. ergo videt̄ q; de-
 beat eis hoc sacramētū dari. qd̄ est vinctio infirmoz.
 Itē hoc p̄bat̄ ex textu in quo dicit̄. infirmas q; i vobis
 quis tenet̄ in finit̄. ergo q; cūq; infirmas d; inungi.
 38 d̄ d̄ q; hoc sacramētū est principalit̄ ad venia-
 lia delenda fm̄ q; p̄nt̄ vnicentē recipe effectū. et per h̄
 est in alleviationē aie aggrauate a corpe corruptionem

habente. 2 ideo istud sacramētū d; dari solis infirmis
 qui peccare potuerunt venialit̄. et hīs pur sunt in arti-
 culo mortis. si em̄ possunt a culpa veniali liberari con-
 uenienter et sufficēter. et hoc innuit̄ in ip̄o textu. Itē
 inq; infirmitatis. Et hoc est q; dicit̄. infirmas. Pericu-
 lum in hoc q; dicit̄ q; si discretiē 2 notabiliter 2 gra-
 uiter. ita q; deficit vrus nature et auxiliū medicine. Di-
 scretio vō rōnis in hoc q; dicit̄ inducat p̄sbyteros. Et
 itē in hoc qd̄ subinfert. si in pctis fuerit remittent̄ ei.
 Concedēde igit̄ sunt rōnes mostrātes hoc sacramētū
 dari debere solis infirmis rōne vrentib; 2 in piculo mor-
 tis ext̄nib;. Ad illud qd̄ ob̄t̄ de glo. d̄ d̄ q; istud
 intelligit̄ vel subdit̄ iusticiē. nec excludit̄ infirmitas cor-
 poralis sed p̄supponit. Ad illud qd̄ ob̄t̄ de hīs q;
 intrant iustum bellū. d̄ d̄ q; si tales sint in piculo mor-
 tis fm̄ fortunā. nō n̄ fm̄ naturā. Sacramēta autē ecclē
 statuta nō fortunā sequunt̄ sed naturā respiciūt. Si tu
 obijctas de illo q; dānatus ē per sn̄iaz. dicendū q; talis
 infamis est in facie ecclē. etiā si fm̄ vtrā nō habeat
 culpa. 2 sic p̄ rō illa. Ad illud qd̄ ob̄t̄ q; aliq̄ indy-
 gent alleviatione. dicendū q; ad h̄ principalit̄ sacramētū
 istud nō ordinat̄. sicut p̄ in ip̄a forma. s; ad peccatoz
 remissionē. que p̄ sensus exteriores p̄petra: sunt. 2 iō
 nō dat̄ infirmitib; nec naturaliter stultis. Ad illud qd̄
 ob̄t̄ de hoc noie quis. dicendū q; magis discretiue
 tenet̄ q; infirmit̄. Et si tu obijctas q; talis mod⁹ nō cōpe-
 tit illi nō. dicendū q; falsum est. quia talis modus an-
 nexus ē mō accipiendi interi. ogatur.

Questio

In quo loco debeat fieri vinctio. Et q; totū corp⁹ de-
 beat inungi videt̄. qm̄ talis vinctio aut est vtra infirmi-
 tate corp̄alē. aut vtra infirmitate sp̄ūalē. Si vtra corp̄a-
 lem. cū ergo mortalis infirmitas p̄ totū corpus diffusa
 sit. totū debet inungi. Si vtra sp̄ūalem. sed sp̄ūalis in-
 firmitas nō d̄c̄rmit̄ aliqua p̄t̄m determinate. ergo rē
 Item vinctio sacramētalis signat vinctiōē gratiā et
 sp̄ūalem q; est in anima. sed aīa est in qualibet p̄te corpo-
 ris tota. ergo rē. Item vinctio deuotiōis respicit aīam
 fm̄ potentia inellec̄ tuā. sed illa null⁹ p̄tis corp̄alis est
 actus. q; nulla p̄tis corp̄is determinate d; inungi. q; totū
 corp⁹ inungendū est. Item cū quis purificatur ab ori-
 ginali totus imergit̄ si sit aqua sufficiens. q; si sit oleuz
 est sufficiens totus inungend⁹. Itē vtra Math-
 ry. de corde p̄cedunt cogitatōes male. furta rē. fm̄ illō
 oīa peccata ex corde p̄cedūt. q; ad delerionē peccatorum
 signandā sufficit locū cordis inungere. Itē vinctio 2 fir-
 mationis in vnicā parte sola fit scz in fronte. q; pari ra-
 tione 2 ibi vinctio hui⁹ sacramētū. Itē si in pluribus p̄ti-
 bus distincte. ergo plures sunt vinctiōes. ergo plura
 sunt sacramēta. Pes em̄ 2 manus specie differūt fm̄ na-
 turam organizationis. Item si diuersis p̄tibus debz si-
 eri inunctio. cum 2tingat frequēter multa membra cor-
 poris amittere et sola egritudine. videtur q; egritudo p̄
 fruitione sacramenti faciat carere. quod nō est cōnu-
 ntens. queritur ergo que membra debeat inungi. 2 vtrū
 mutilata debeant inungi. Itē. dicendū q; in talib; 43
 vt sepe dicit̄ est. sint imponit necessitatē hīs qui sunt
 ad finem. qm̄ istud sacramētū principaliter ordinatur
 ad venialū delerionē. fm̄ q; ex textu beati Jacobi inue-
 nitur. 2 venialia p̄petrant ab aīa fm̄ mutatiōē ip̄ā ad
 carnem corruptam. 2 hoc est p̄ portētia p̄ quas vnitur
 corpe vt organico. ideo recte in delerione talium pec-
 catoz debet medicamētū ext̄tius adhiberi fm̄ id q; ha-
 bet sensibile circa organa ip̄arum potentiaz. Est autē

triplex potentia aie fm qua regitur corpus 7 erudit 7 nutritur fm qua ad exteri⁹ comparatur. s. sensitiva. gene/ ratiua. 7 pgressiua. 7 ideo organa istaru potentiaru de bent inungi. Et qm dncq snt organa deseruicia quinqz sensib. scz. os. ocli. nares. aures. 7 man⁹. 7 lūbi defuiūt generatiue. pedes hō virtuti. pgressiue. 7 ideo iste sep/ rem pres inungūtur. 7 sic patet q nec totū corpus debz inungi nec vna ps determinata. **Ad illud qd obijct de infirmitate spūali q nō determinat partem. dicens dū qd verū ē q nō determinat partem in qua sit. verū tamē determinat pte p quas cōtrahitur. 7 per hoc patent duo sequētia de aia q est in qualibet pte corpis 7 de potentia intellectus. qm et si aia fm essentia sit in qualibz pte corpis tota. 7 fm potentia intellectiua ptem determi natā corpis nō cōcernat. tamē fm potentia sensitiuam 7 opatiuā determinat sibi aliquas pres corpis organa/ tas in quibz delectatur. 7 fm quarū delectatōes diuer/ sa incurrit peccata. **Ad illud qd obijct de baptismo di/ cendū q nō est simile pto eo q in originali tota caro fe/ datur. sed in venialis peccati cōmissione aliqz ac⁹ spe/ ciatū potētie cōcernitur. **Ad illud qd obijct in opposi/ tū de corde. ddm q et si de cordis affectu peccant omnia tamē p diuersas potētiās subministrantes. **Ad illud qd obijct de vnctōne confirmatōis. ddm q nō est simile pto q illa est pūllanimitatē 7 verecūdam determi/ nat. sed hec venialia peccā que respiciūt actus oīz po/ tētiarū. **Ad illud qd obijct q ergo plura sūt sacramēta dicēdū q ille pres nō inungūtur nisi pur concurrunt in vni cui deseruūt. 7 fm cuius nutū mouent. 7 ideo q vnctio ē in his fm vnā naturā 7 p cōparationes ad vnū. ideo vnū est sacramētū. **Ad illud qd obijct d illis qui p dunt hec membra. dicendū q qm sūt inuri/ lati. tamen debent inungi. Et si tu obijctas q est impli/ cario falsi in forma. dicendū q falsum est. quia ceci/ lī benter vellent videre. 7 surdi auditū desiderāt. qm nō audiant. 7 ideo recte debent in talibz membris inungi. quia p talia membra aut peccauerūt. aut peccare volue/ rūt saltem veniali appetitu. Si tu querās. cuz p mēbra genitalia maxime culpa in homibus trahatur siue p/ perretur venialis 7 mortalis yr quid non inunguntur ddm q hoc est ppter fedicitatē membra ppter quam na/ tura rōnalis erubescit nō solū tangere sed videre. s. qd plus ē nōmīa. e. 7 amplius erubescit cogitare. 7 ideo ab sit q oleū scēm debeat ibi apponi sed loco illoz membro rū inungūtur lumbi. Credo etiā q cōparitur verecūdie infirmoz. q nemo ē rōne vtens q nō erubescat mēbra illa alijs demonstrare. immo ipemet erubescit videre. **Questio iiii. h.**************

Quotiens debeat hoc sacramentum dari. 7 qf. vtz de beat iterari. Et q nō videt primo. quia nulli sacramēto facienda est iniuria. sed q iterari facit ei iniuriam ergo rē. **Itē simile videtur. q vnctio episcopalis si/ ue confirmatōis non iterat. ergo nec vnctio extrema**

Dist. xxiiii. de sacro ordinis qm ad ea que ad illud disponunt.

Nunc ad consideratōz sacre ordinatōis accedam⁹ **H**ec ē sexta ps in q de sacro sacramēto agitur. **P**osset tamē diuidi cōtra totā pcedētē. In pce/ dētibus enī agit de sacris q respiciūt determinatā psonā. h agit de his q respiciūt multitudinē ecclesiasticā. 7 pmo de ordine. secūdo de ministerio. Qualiter cūqz diuida tur 7 ordinetur p dicitā ps. ista in qua agit de ordinis sa

iterari debet rōne cōsimili. **Itē hoc videtur p deno/ minationē. q dicit vnctio extrema. sed vnus hois vna est mors 7 vnū extremum. ergo tm̄ semel debet inungi. **C**ontra quotiens iteratur morbo. 7 medicina. sed tā morbo spiritualis q corpalis iteratur. s. veniale pecca/ tum. 7 corpalis infirmitas. ergo rē. **I**tem aliqz q est in periculo fm humanū iudiciū 7 opinione medicorū est inungendus. q psumit q laborat in extremis. **S**i ille idē extremis alis laborare p̄. vtz q inungi d3. **J**ur/ ta hoc queritur. si aliquis sacerdos incipit inungere. 7 in vnctōne deficit. vtrū debeat a capite incipi vel p/ fici. Et iterū. vtrū aliqz in eadē infirmitate debeat bis inungi. vtz pura in infirmitate incurabili. **Q**uōd ddm. q istud sacm̄ sicut innuitur apre in lra. 7 debet 7 p̄ ite/ rari. **S**i aut querat rō huius. ddm ē q generalis ratio quare sacm̄ nō debeat iterari ē. q effect⁹ eius ē p̄petuus q nō iteratur. vnde caracteris impressio nō ē genera/ lis ratio. sed pot⁹ effectus p̄petuus. vnde et q panis semel consecratus ē non debet amplius consecrari. q/ uis nō imp̄matur ibi caracter. 7 similiter oleū bñdicituz non debet amplius benedici. siue cōsecraturum non debz amplius consecrari. Quonia igit in vnctōne extrema nō imp̄matur nec datur effectus p̄petuus maxime si hō ab infirmitate resurgat. ideo secūda operatio sacramē/ ti necessaria ē. 7 ideo iterari pōt 7 debet medicina absqz aliqua stumelia sacramēti. **Ad illud ergo qd obijct/ tur q ibi fiat iniuria in iteratōne. ddm q hoc verū est qn̄ iteratur sacm̄ 7 nihil nouū efficitur. hoc autē i/ pposito nō habet locū. **Ad illud qd obijct de vnctōne i/ m̄m̄. ddm q nō ē simile. qz ibi ē effectus caracteris qui est p̄petuus. ppter quem amplius sacramētū ite/ rari nō debet. **Ad illud qd obijct de denomiātōne dicē/ dum q vnctio extrema ē dupliciter. Aut scdm veritatē. aut fm nrām opinionē. **P**rimo mō nō iteratur. s. secūdo mō sic. 7 ita frequenter accidit multos inungi. **Ad illud quod queritur si sacerdos deficit vtz sit in/ icandū. Dicendū q potius ē sup̄plendum quod incho/ arum ē. p eo q quelibet vnctio specialē habet formam. sicut patet aspicienti. attamē generaliter conueniunt in remissione peccati. **Ad illud quod querit de infir/ mitatibus pluris. aliqui volunt dicere q post annum iterari pōt p eo q completa est reuolutio corpōz supe/ riorum. Sed absurdum valde videt sacramēta regula/ ri scdm motum astroz. 7 ideo potest aliter dici q null⁹ in aliqua infirmitate inungēdus ē. nisi cum p̄sumit ad exitum appropinquare. 7 hoc est ex infirmitatis aggra/ uatōne. quem statum natura diu sustinere non potest. imo aut vincit aut vincitur. si ergo infirmus nō mori/ tur sed diutius viuat. 7 si nō p̄fecte curetur. curatur ta/ men aliquo mō ab intensiōne morbi. 7 ideo venialia tre/ dire possūt. 7 itez infirmitas corpalis aggrauatur. ideo pōt 7 debet sacramētū vnctiōis iterari. 7 sic patet re/ sponso ad obiecta.************

cramēto duas hz. **I**n p̄ma em̄ determinat de ipso sacro **I**n secūda de dispensatōne hui⁹ sacri. infra. dist. xxv. so/ ler etiā qri si heretici ab ecclesia p̄cisi. rē. **P**rima ps du/ as hz. **I**n p̄ma determinat de his que disponūt ad ordi/ nē. s. bona vita 7 rōsura. **I**n scda de ip̄sis ordinibz. ibi. **H**ostiarū iudē 7 ianitorēs sūt. rē. **P**rima ps diuidit in duas. **I**n p̄ma ostendit cū seprē sint ordines ppter stig/ nondā scz grām septi formem. q nemo digne accipit or/ dines q nō est i gra. 7 hec ē dispositio interior. **I**n scdū/ da hō determinat de dispōne exteriori q dē est rōnusa/ ra. ibi. **I**n hoc igit sacramento septiformis. rē.

In pre ista sunt dubitationes circa istam. et primo queritur de ordine huius sacramenti ad alia peccata videlicet esse male ordinare. quod si sacramentum est ordinatum ad dispensandum omnia alia...

DI. XXIII.

Ordinum numerus.

Clemens papa.

7. gradus ecclesiarum

De corona et rotura.

1. Pet. ij.

De dispositione interiori ad ordines suscipiendos que gra. a

Hinc ad considerationem sacre ordinatiois accedam. Septem sunt spiritualium officiorum gradus siue ordines sicut ex scriptis patrum dictis apte tradit. et capituli nostri scriptura christi exemplo monstrat. que omnia officia in semetipso exhibuit et corpori suo (quod est ecclesia) eosdem ordines observandos reliquit. Septem autem sunt propter septiformem gratiam sancti spiritus. cuius quod non sunt participes ad gradus ecclesiasticos indigne accedunt. Illi vero in quibus mentibus diffusa est septiformis gratia spiritus sancti cum ad ecclesiasticos ordines accedunt in ipsa spiritualis gradus prioritate ampliorum gratiam percipi credunt. Tales autem ad ministerium spirituale eligendi sunt clerici. que digne preestent sacramenta divina tractare. Ab eis est ei domino sacerdoti paucos habere ministros que preestent digne opere dei exercere. que multos inutiles que ordinatores grauc onus iducant. Tales enim decet ministros christi esse que septiformis gratia spiritus sancti sint decorati. ex quibus doctrina et conversationis forma eadem gratia in alios transfundat. ne celestes margaritas spiritualium verborum officiorumque diuinorum sordide vite pedibus conculcent.

De dispositione exteriori que est tonsura. b

In hoc igitur sacramento septiformis spiritus septem sunt gradus ecclesiastici. scilicet hostiarius. lector. exorciste. acoliti. subdiaconi. diaconi. sacerdotes. omnes tamen clerici vocantur. in sortiti. Corona enim signaculum est que signatur in parte frontis ministerii diuini. Corona regale decem signatur et seruire deo regnare est. In ministerii ecclesie reges debent esse. ut se

do a minori usque ad summum. b Corona regale etc. Videtur male dicere quod dicitur Exo. xix. sacerdotibus que sunt regnum sacerdotale. que sunt sacerdotum ad facer regno non...

et alios regat. quibus petrus ait. vos estis genus electum regale sacerdotum etc. Summitas capituli desuper nudat. ut eorum mens ad dominum libera monstrat. que reuelata facie gloriam dei contempletur. Summitas enim capituli est eminentia mentis. denudatio capituli est reuelatio mentis. Clericis enim secretorum dei non ignari esse debent. Tondent etiam capilli usque ad reuelationem sensuum scilicet oculorum et aurium. ut vicia in corde et opere pululantia doceant precipienda. ne ad audiendum et intelligendum verbum dei prepediant mens. per que seruato reddet in excelsis corona. Tonditur autem ecclesiastice usus a nazareis exortus videtur. qui prius crine seruato. deinde ob vite continentiam caput radebant. et capillos in igne sacrificii ponebant. hinc usus inoleuit ut qui diuini cultibus mancipantur. quasi nazarei. id est sancti crine posito inueniuntur. Sicut ad Ezechiel dicitur. Fili hominis sume gladium acutum et duc super caput tuum et barbaram. In actibus etiam apostolorum. priscillam et aquilam hoc fecisse legimus. Paulus quoque et alii quidam discipuli christi hoc fecerunt. Recte ergo in quibuslibet gradibus constituti clerici vocantur. quorum nomina et rationes nomini Iuliano exponens ait. Cleros et clericos hinc appellatos esse credimus. quia Athanasius electus est sorte quem primum per apostolos legimus ordinatum. Lector enim grece latine fors vel hereditas dicitur. Ideo ergo dicti sunt clerici. quia de sorte sunt domini. vel quia deus partem habent. Generaliter vero clerici nuncupati sunt omnes qui in ecclesia dei seruiunt quorum gradus et nomina sunt hostiarius. lector. etc.

Co. ij.

Ezech. v.

Act. xvij

1. Cor. xj.

Istid. in li.

vj. ethiij.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other parts of the text and commentary.

Hu intelligētia hui⁹ p̄ris q̄ de ordie i generali. d̄ quo fm duo q̄ in lra determinantur duo p̄nci/ palter querūtur. Primo q̄ de ordinis signacu/ lo. Secūdo q̄ de ordinis sacro. Et cū ordinis signacu/ lā sit tonsura cuz corona. circa hoc quatuor queruntur. P̄mo q̄. vtz ordinandi debeāt coronari vel tonsura/ ri. Secūdo dato q̄ sic q̄. vtz corona illa sit sacramentus. Tertio. vtz in susceprione corone fit abrenūciatio tē/ poraliū. Quarto. vtz etiā talibz teneamur ad t̄pale sb/ fidū.

Questio i a

Quōd d̄beat clericū tōsurari oñd̄. Jere. se. vbi cōmī/ nat̄ dñs his dīcēs. disp̄gā i oēs v̄rū q̄ attēsi sūr i comā/ si q̄ dñs h̄ decēst̄. videt̄ rē. J̄re. Bal. vlt. in x̄po ihesu neq̄ circūcisio aliqd̄ valet neq̄ sp̄ueiū. s̄ noua creatu/ ra ḡnibil valet i no. le. capillos tondere. J̄re cesariēa s̄ natura data ē in decorē. s̄ oīa gratuita saluār ea q̄ sūr tē/ decore nature. q̄ i nullo sacro videtur tēponēda cesari/ rīa. J̄re videt̄ q̄ nō debeāt coronari. fm̄ q̄ v̄itas d̄z rīdēt̄ figure. Sed vt mgr̄ d̄r. ista capilloz amotio in voto nazareoz fuit p̄signata. s̄ isti nō faciebāt coronā. sed totaliter radebāt. sicut d̄r. Numeri. vi. ḡv̄. Item amotio capilloz signat amotionē supfluoꝝ. s̄ nō ps supfluitatis s̄ tota abh̄cēda ē. videt̄ q̄ totū caput radē dū sit. J̄re corone signaculo cōsueuerūt signari stulti. s̄ clericos nō decet nisi signū sacro videtur tēponēda cesari/ rīa. Quert̄ igit̄ q̄ ē rō q̄re ton/ surāt̄ r coronāt̄ur clerici. r q̄ sit d̄ta inf̄ coronā r ton/ surā. r rursus q̄re cōuersi religiosi tōsurā recipiūt s̄ nō coronā. Queritur etiā quare in huius sacramēti susce/ p̄tōe potius cōsignāt̄ur fideles q̄ in susceprōe alteri/ sacri. R̄. d̄m. sicut in fra melius videbit̄. in sacro or/ dinis dat̄ p̄ris ad istud nobile officū crequēdū. r hec om̄ibz nō dat̄. nec om̄ibz d̄ari d̄z. iō op̄er p̄sonas h̄ of/ ficiū suscipiētēs p̄mo p̄st̄gri. r h̄ signū qd̄ oñd̄at disti/ erōnē. r q̄ etiā sit i eruditōz. Nullū eūr incōueniens est in tonsura vel corona. Primo rōne sit us. q̄ in supercel/ lēti gre d̄z h̄ signū ponti. vt significet officū nobilita/ tis ad qd̄ parati sūt. Secūdo s̄o. q̄ rōsurā inferiori cuz ratura superiorī circūlarē figurā faciūt i capillaturā. r ibi la appellari s̄ corona. que signat cos pari ad regale sa/ cerdotiū. fm̄ illud. s̄. Ps. ij. vos estis gen̄i electū regale sacerdotiū. ideo signaculū regale rectissime eis cōperit ad distinguendū. L̄ōperit nihilomin⁹ ad erudiendum r h̄. q̄ in talis signaculi collarōne est supfluitatis amo/ tio. est sūmitat̄ capitis denudatio. est figure orbicula/ ris imp̄ssio. In p̄mo instruit̄ur clerici qd̄ sit vltanduz. qm̄ supfluitas terreneitatis. vt fm̄ illud apli. s̄. ad t̄bi/ mor̄. vlti. habētes alimēta r d̄bus tegamur his p̄cn̄ r ei sumus. Cū r in hoc signat̄ q̄ debēt esse succincti lum/ bos mentis. In secūdo instruit̄ur q̄ntū ad illud qd̄ est desiderādū. r qd̄ tēnēdū. r h̄ ē bonū supnū. vt fm̄ illd̄ apostoli. Phil. ij. n̄ra cōuersatio sit i celis. mēte enī des/ bemus accedere d̄o. r sobi q̄ esse p̄mo. In tercio instru/ untur q̄liter sit ad illud pueniendū. figura enī orbicula/ ris est simplicissima. capacissima. r pulcherrima. i quo signatur q̄ simplices debēt esse in mēte. Sap̄c. s̄. In simplicitate cordis querite illū. Dilatari in affectū. v. Loz. vj. os n̄m p̄z ad vos o. cor̄ in t̄bi. cor̄ v̄m dilata/ ram. Et puleri in cōuersatione. q̄ confessio r pulchri/ tudo i aspectu e. r h̄ ē p̄ mūdiciā. iuxta illd̄ ps̄. Ambu/ lās i via immaculata. h̄ m̄bi. munif. rē. r sic p̄z q̄re sic de/ beat̄ signari p̄ rōsurā r coronā. Nā rōsura d̄r amotio capilloz a p̄te inferiori. sed corona amotio capilloz or/ bicularis a p̄te superiorī. vel posset dici etiā i p̄e circulus.

r tū corona vtrunq̄ cōp̄benderet. Ad illud qd̄ obi⁹ q̄ dñs minabat̄ his q̄ h̄mōi tōsuras obf̄uabāt. verū est his q̄ faciebāt ad cultū a monū. s̄ nō his q̄ faciebāt ad cultū diuinū. Ad illd̄ qd̄ obi⁹ q̄ in x̄po iesu nō valet circūcisio. rē. intelligendū ē q̄ p̄ se nō valet ad iustifica/ tionē capilloz amotio. verūtamen ad eruditionē valet valet etiā ad distincōem. Ad illud qd̄ obi⁹ q̄ cesari/ es decorat naturā. d̄m q̄ decore nature duplex ē. Qui/ dam sp̄ualis. r quidam corp̄alis. Sp̄ualis decore p̄ gra/ tiā nō aufert̄ sed augetur. s̄ corp̄alis inanis ē. fm̄ illud puerb. vlti. yana ē pulchritudo. r ille nō est seruand⁹. imo tēnēdus ab his q̄ interiorē volūt seruare. fm̄ il/ lud apof. ij. Loz. iij. Et licet is q̄ foris hō n̄r corūp̄m. rē. r licet tēmpribilis fiat extra. tamē decore r bono/ rabilis sit intra. r in hoc significat̄ q̄ h̄mōi cultura exte/ riorē a sp̄ualibz fugienda. Ad illud qd̄ obi⁹ q̄ nazare/ ris q̄ totaliter radebātur. rē. d̄m q̄ nō oportet vt cū/ tate p̄ oīa assimulari vmbre. qm̄ diuersa diuersis t̄pibz cōueniūt. illi enī p̄mo seruabāt capillaturā. r p̄ rade/ bant in qua significat̄ vclamē legis moysayce r reucla/ tio euangelice. Sed h̄ p̄rim radū. p̄rim rēseruat vt sig/ naculū regale maneat. plus cū sit corona vt sit signaculū distincōis q̄ figuratiū. cōtrario erat i voto nazare/ oīū. r p̄ hoc patet sequēs. nā sufficiēt̄ abdicatio terre/ noꝝ figurat̄ in tonsura. r ideo cōuersi laici tōsurātur. q̄ mōm̄ relinquit̄. r ap̄rio mētis signat̄ p̄ sūmitatis rasi/ surā. r ideo nō oportet totā amoueri capillaturā. P̄tē ea in ip̄a signat̄ de honestas d̄z attēdi. r iō nōn d̄nt om̄ino capilli amoueri. p̄ eo q̄ indecens videt̄ habitus r for/ ma clericalis. Ad illud qd̄ obi⁹ q̄ stultis. d̄m q̄ nō solū stulti coronātur s̄ etiā reges. r ideo nō ē p̄ncipali/ ter stulticie signū. verūtamen r h̄ nō vacat a m̄stero. Qui enī volunt̄ de deo seruare. oportet q̄ stulti fiant hūc mūdo. Unde. s̄. Loz. s̄. qm̄ enī i d̄t sapiētia nō cogno/ uit mōs p̄ sapiam tēū. placuit deo p̄ stulticiā p̄dicarōis saluos facere credētēs. Tū. s̄. Loz. iij. Nos stulti pro/ prer x̄pm. rē. Alia duo q̄ q̄runf ex p̄dicat̄ manifestā s̄ sc̄z de tonsura cōuersoz. r de coronatōe clericoz. illi em̄ rōndēt̄ur. q̄ rpalibz renūciant. bi signāt̄ur. q̄ ad facile r nobile officū assumūt̄ur.

Questio. ij. b.

Utrū corona sit sacm̄. Et q̄ sic videt̄. q̄ corona ē signa/ culū. sicut dicitur i lra. rē signuz rei sacre. s̄. eleuatōnis mentis ad celestia. q̄ v̄. q̄ corona sit sacm̄. J̄re in sp̄ua/ libz corp̄alia nō sūt p̄p̄ corp̄alis s̄ p̄p̄ sp̄ualia. q̄ ra/ lis cōsignatio in capillis fit p̄pter sp̄uale signatōz. s̄ signū exteri⁹ cui rīdet̄ interi⁹ est sacm̄. q̄ rē. J̄re coro/ na nō dat a q̄libet s̄ ab ep̄o vel p̄sonis q̄ h̄nt dignitatē sp̄uale. q̄ importat aliquā excellētiā. s̄ nō q̄ntum ad illd̄ qd̄ ē exteri⁹. q̄ barbar⁹ p̄t̄ eā facere. q̄ q̄ntum ad illd̄ qd̄ est interi⁹. q̄ rē. J̄re ex corona efficit̄ aliqd̄ r d̄z clericus. sed cleric⁹ r laicus distinguunt̄. si q̄ oēs fideles aut h̄nt sacm̄ ordinis aut laici dicunt̄. v̄ q̄ coronati recipiūt i susceprōe vel coronatōe sacm̄ ordinis. Cōtra. nō disti/ guūt̄ur nisi septē grad⁹ sicut assignant̄ in lra. s̄ corona an̄ cedit oēs illos. q̄ nō ponitur i aliq̄ gradu ordinis. q̄ nō est sacm̄ ordinis. nec aliud p̄stat. q̄ rē. J̄re in oī ordi/ ne traditur aliq̄ potestas. sed in corona nulla oīno tra/ ditur potestas. ergo corona nō est ordo. P̄ima p̄z per distincōnē ordinis. sed a manifestatur in collarōe cor/ rone vbi nō fit mentio de aliqua p̄tate. J̄re in ordinis bus datur nobile sacm̄. ac per hoc debēt cū magna so/ lennitate dari. v̄nō dantur nisi i missa. sed corona da/ tur extra missam. q̄ rē. R̄. d̄m q̄ sicut in transeuntē bus de vno statu ad alium p̄mittitur aliqd̄ preparatōz

rium qd non ponit in statu sed disponit. sic in pposito intelligendū ē. nā suscipiētes ordinis sacri in qdā specialī statu inter fideles collocant. Un̄ quēadmodū in statu secularē et religiosuz med⁹ est nouiciat⁹. in q̄ nec secularis nec religiosus ē pprie. cū nō uouerit ea q̄ sunt religionis seruare. et sicut inter fideles et infideles medij sunt carbecumini q̄ tamē nō sunt inter fideles cōputandi. imo hora cōtonis de ecclesia s̄ uenerūt emitti. sicut nouicij de capitulis. sic clerici medij sunt in q̄ntū habēt rōsurā inter laycos et ordinarios. q̄ tñ signū istud oib⁹ est cōmune. id oēs clerici nūcupant et fundit nōmē. sic ergo nouiciat⁹ nō est religio s̄ ad religionē disponit. et carbecuminatio siue cathesistatio nō est baptisim⁹ s̄ dispositio et pparatō. sic cōde signaculū nō est sacri nec ordi¹¹ do s̄ in dispositio. Ad illud qd obr⁹ q̄ est sacre rei signum. ddm q̄ ista nō ē tora rō sacri. s̄ ampli⁹ ppter ad¹² dere. nō cō sufficit signatio nisi etiā ibi aliqd⁹ seratur qd cū nō fiat i corona. q̄ nulla tradit spūalis p̄as. p̄ ad qd nō est ordo. Ad illud qd obr⁹ q̄ nō fit nisi ppter spū rituale. ddm q̄ v̄z est q̄ corona fit ppter spūale. nō tñ ppter spūale officij q̄ ibi datur. sed q̄ ibi figuret. et ad h⁹ q̄ bō cōfiguret et pparet. et iō nō frustra fit. Ad illud¹³ qd obr⁹ datur a psona excellenti. ddm q̄ eiusdē est pparare materiā et formā adducere. et qm̄ pparat ad ordi¹⁴ sacri q̄ p̄ntē hōiem in statu excellentie. et q̄ etiā tradit a psonis excellentib⁹. id ē corona nō rōne sui. sed rōne ei⁹ qd obr⁹ datur a psona excellenti. ddm q̄ eiusdē est pparare materiā et formā adducere. et qm̄ pparat ad ordi¹⁴ sacri q̄ p̄ntē hōiem in statu excellentie. et q̄ etiā tradit a psonis excellentib⁹. id ē corona nō rōne sui. sed rōne ei⁹ qd obr⁹ datur a psona excellenti. ddm q̄ eiusdē est pparare materiā et formā adducere. et qm̄ pparat ad ordi¹⁴ sacri q̄ p̄ntē hōiem in statu excellentie. et q̄ etiā tradit a psonis excellentib⁹. id ē corona nō rōne sui. sed rōne ei⁹

Questio
 An in susceptōe corone fiat abrenūciatio spūalium. Et sic videt pmo p istud qd dicunt in susceptōe. Do¹ min⁹ ps hereditatis mee et calicis mei tu es q̄ restituēs hereditatē meā mihi. S̄ nō restituit vel reddit nisi qd dimittit. si q̄ cleric⁹ p̄erat restitucōz hereditatē. iplicat ei⁹ dimissionē. Itē sup⁹ b̄ dicit Hiero. dñs cū hīs p̄tib⁹ sc̄z trāsitorijs ps fieri dē dignat. restat q̄ dū in p̄e suā nō habet. aut hereditate alia careant. Itē hugo de sc̄to victore in li. de sacris. Alia terrā nō d̄z cleric⁹ habere nisi dū et ea q̄ ad eū spectat. cui statutu est de decimis et oblationib⁹ q̄ deo offerunt sustentari. Itē ad maiorē p̄fectiōnē tenent clerici noui q̄ veteris testamēti. Un̄ Mar⁹ v. Nisi abundauerit iusticia vestra rē. S̄z sacerdotib⁹ et leuitis d̄: Deuf. xviij. nō habebūt sacerdotes et leuite et oēs q̄ de eadē stirpe sunt p̄m̄ hereditatē cū reliq̄ populo isrl. s̄ si illi ad h̄ tenebant. multo fort⁹ v̄r de cleric⁹ noui testamēti. Itē rōsurā signat spūaliū abdicatiōez et corōna eleuationē ad celestia sicut dicit m̄ḡ in l̄ra. vel ergo ē falsum signū. vel clericus nō d̄z habere p̄monium siue aliquā possessionē spūaliū. Contra. Hieremias fuit de ordine sacerdotali sicut p̄z in p̄ncipio. verba Hieremie rē. et tñ dicit Hiero. xxxij. dixit ananē hieremie posside agrum meū q̄ est in anathorb. q̄ tibi cōperit hereditas. ergo cōperebat illis hereditas. si q̄ veritas respondet figure. videt rē. Itē leuitici. xxxv. hedes leuitarū q̄ in v̄bib⁹ sunt sp̄ possunt redimi. sed nō sic erat de hedi⁹ alioz. ergo maior libertate possidebat leuite qd habebat q̄ ali⁹. ergo rē. Item cleric⁹ possunt vxores ducere. filios p̄creare ante sacros ordines. si ergo nō tenentur ad castitatem. ergo nec ad paupertatē. ergo nō tenentur patrimonio renunciare. Item nullus tenet ad opa superogatis. nisi voluntarie se obliget. si ergo clericus

in suscipiendo rōsuram non intendit p̄monio renūciare. patet rē. **Q**uod ddm q̄ renūciare spūalib⁹ in eo q̄ ecclesie deseruit. tñc q̄ in ea clericus ē. p̄fectōis tñ necessitatis. vnde et h̄ fuit i ecclesia p̄mitus q̄ nihil habebat aliq̄s p̄m̄. nisi suoz esse dicebat. et adhuc hodie p̄ dei grām inuenitur in religionis p̄fectione. Ad hoc tamen non compellitur clericus nec iure diuino nec humano. verū tamen de bono et equo minus debent insudari sollicitudini temporalium cleric⁹ q̄ laici qui expectat successiōnē in posteris. S̄z nūc illud Eccl̄. iij. verificatū ē. Unus ē. et secūdu nō habet. et tamē laborare nō cessat. Unde vna rō est q̄ non expectat posteros. Alia ratio ē. quia magis debent esse intenti ad spiritualia. et sollicitudo spūalis excludit spūale. ideo auctores loquunt⁹ q̄ si ipi oib⁹ spūalibus debeant cedere et oia dimittere. s̄ hoc nō intelligitur q̄ntū ad possessionē. sed p̄t⁹ q̄ntū ad affectiōnē. nec ad hoc inducunt sibi nouā obligatiōnem sup̄ alios et debito. sed solū de bono et equo. Ad illud ergo qd obr⁹ de restitucōne hereditatis. ddm q̄ b̄ nō dicit q̄ dimittat ius. s̄ q̄ cōgruit vt dimittat affectū. vt circa diuina sit intentus. et sic intelligitur illud quod dicit Hiero. et qd dicit mag⁹ hugo. Ad illud qd obr⁹ de sacerdotib⁹ et leuitis q̄ nō debeant hereditatē habere. ddm q̄ illud intelligit q̄ntū ad terre diuisionem nō q̄ntū ad possessionē mobiliū. vt pecudū et domoz et suburbanoz ad pecora alenda. Rō aut̄ quare temporalis hereditas in possessione terre non datur leuit⁹ erat duplex. Prima. q̄ ipi vt cultores dei p̄ totū mūdū debeant dispergi. Secūda. vt circa diuinū cultū mag⁹ essent intenti. quia nō habebat vñ alias valeret sustentari. Nūc aut̄ cleric⁹ sūt de oib⁹ genere p̄ totū mūdū dispersi. et iō istud p̄ceptū nō m̄sit. Et itez sacerdotij ipi nō tam fuit figura sacerdotij aaron q̄ etiā melebis edeb. qui p̄m q̄ d̄r ad Heb. vij. fuit rex et sacerdos. sicut et xps Et q̄uis dñs honore regalē recusauerit ppter exēplū humilitatis. et ipse paup̄ et mēdicus fuerit. tamē ppter suam dulcissimā benignitatē ad hoc alios non arrauit Sciebat enī q̄ melius ē habere mercenarios q̄ nullos vel paucos filios. et ideo charitate refrigerante disposuit spūsanctus vt ecclesia spūalib⁹ abudaret. ne cult⁹ dei ppter paupertatem et inopiam deperiret. Et istud agre videt q̄ eccleie paup̄cule quasi nullū inueniūt rectorē nisi sit talis q̄ p̄ sui vilitate ab oib⁹ tremat. Un̄ de nullatenus credendū est statuz vniuersalis ecclesie alit̄ regi q̄ dispōit spūsanctus q̄cqd sit de psonis spūalib⁹.

Questio
 Utz plati ecclesie teneatur clericis q̄ntū ad spūale stipendū. Et sic videt v̄r. ad Cor. ix. Nescis qm̄ hi q̄ in sacro rio opant. ea q̄ de sacratio sūt edūt. q̄ altario deseruiūt cū altari p̄cipiant. Si q̄ cleric⁹ tā altario deseruiūt. ergo rē. Item m̄ḡ hugo dicit i li. de sacris. Postq̄ clericus sacrus ē d̄z d̄ncēps de stipendijs ecclesie sustentari. Itē decretalis. li. iij. de clericis ordinandis nō liceat vlli ep̄o villos ordiare clericos et nullas alimonias eis ministrare. s̄ duoz vnū eligat. vel nō faciat clericos. vel si fecerit det illis vñ possint viuere. Itē alia decreta. Innoē. i. eodē tit. rādū p̄ ordiarios vel p̄ corū dē successores. puidere volum⁹ ordinari. donec p̄ eos ecclesiastica beneficia cōsequantur. Contra. cleric⁹ nō tenentur p̄monij dimittere. q̄ nec ecclesia tenet eis necessarios puidere. Itē simplices cleric⁹ nō tenentur ecclesie deseruire. q̄ nec plati ecclesie tenentur eis necessaria ministrare. Juxta hoc q̄ v̄r cleric⁹ q̄ de bonis ecclesie sustentant. vt p̄ore q̄ h̄nt b̄ficiū p̄bedale tenentur ad

horas canonicas. Et q sic videt. qz cuz viuāt de altari. debent altari deseruire. s3 seruiū ecclie a patrio statu rū est in horis canonicis dicēdis. g. rē. Itē oppositū huius ē. qz cū nō sint i sacris ordinibz cōstituti nō vī ad h teneri. cū an possit oīa q possit libertas dinoscit laycal.

18 **Q**uestio ddm q clericus ordinatur autē ad sacros ordines p mor? aut nō. Si sit ad sacros ordines p mor? nō habe at vī viuāt. cū ei teneat ecclia tāqz mīstro ad seruitium ecclie deputato r ipe indigeat dico q ep̄s ē cū p̄mouit sibi in necessarijs stipendijs militare. qz tū ipe p̄moueri vo luit. Deseruire tenet ecclie rōne ordinis. nec tenet sibi puideri p̄latu necessario. cū nō possit indigentia alle gare. Et totū hoc cōfirmat p̄ illud qd dicit in illa decretali aler. li. iij. de p̄bendis. ep̄s si aliqz sine certo titulo de q necessaria vite p̄cipiat in dyaconū vel p̄sbyter ordina ut. rādū ei necessaria vite submitter. donec ei i aliq ecclia p̄ueniētī stipendia militie clericalis assignet. nisi ralis ordinatur. s3 sua vel paterna hereditate subsidia vi te possit habere. Et si q̄rat rō huius. ius diuini reddit. qz cū ille obliget ad seruiēdū ecclie. d3 ecclia ecōtra obligari ad p̄uidēdū ei i necessarijs. s3 sic intelligēde sūt auctores q de hac materia loquunt. r parēt rōes ad op/ positiū. qz p̄cedūt de simplici clerico.

19 **Q**uestio dicitur vltimo vī ad dicēdū horas canonicas teneant. p̄ illud idē solui p̄r. Quidā em obligant ecclie. qz ecclia eis obligat. vīpore qz bñficijs recipiūt ecclie. In aliq̄b ē ecōuerso. qz ecclia eis obligat. qz ip̄i p̄mo p̄ sacroz or/ dinū susceptiōne obligant ecclie. vī apparet f̄m ius cōe q clericū in sacris ordinibz cōstituit tenent ad horas canonicas ex officio. infra hō sacros ordines tenent be neficiari ex bñficio. in sacris ordinibz cōstituti r bñfici/ ari tenent ex vtroz. r hoc dicit ius canonicū. r cōr/ dicit diuini rē.

Questio dicitur q̄ritur de sa/ cramento ordinis in generali. de q̄ quattuor que runt. Primo q̄ritur vīz ordo sit in ecclia. Se cūdo vīz sit sacramētū. Tertio vīz sit sacramētū no le. Quarto vīz sit sacramētū vñū.

Questio i. Circa quā sit p̄cedit r oñditur q̄ in ecclia sit ordo. Primo p̄ illud qd dicit. ad Loz. xij. qz ecclia filis ē cor/ poris organico. s3 cor̄p̄ organico ad sui p̄fectōz necessa/ rio req̄rit ordinatōz. g. rē. Itē h vī Exod. xxv. vide oīa r fac f̄m exēplar qd tibi in monte mōstratū ē. g. ecclia militās imitari d3 triūphante. Ut em dicit ap̄ls. oīa h exēplaria sunt celestiu. Si ḡ in ecclia triūphāte ordo est vī in angelis. p̄z rē. Itē ecclia cōstituit ex duplici pariete. s3 laycali r clericali. S3 in pietate laycali ē ordo vt p̄pore. impator. rex. dur. comes. tribunus. centurio. et decurio. oīa hec ordinē dicūt. Si ḡ ecclia militat mili tia sp̄iali. vī q̄ ip̄a debeat ē vt castroz acies ordinata. Itē vbi cūqz ē multitudo. aut cōfusio. aut ad ordinē re/ dacta ē r ad regimē. ḡ si in ecclesiastica multitudine cō/ fusio vitupat. necesse ē q̄ tibi ponat ordo. Lōtra. vbi cū qz est ordo ibi est distinctio. S3 vt dicit Gal. iij. oēs nos vñū sumus in xpo. intelligēdo de oibus fidelibz. ḡ ibi nō videt esse ordo. Itē vbi cūqz ē ordo ibi ē determinata pla tio r subiectio. s3 in ecclia qlibet d3 se reputare infimū. sicut dicit Phil. ij. In humilitate supiorēs sibi inuitē rē. Luc. xxij. Qui cūqz voluerit inf̄ vos maior ē fiat sic rē

Itē vbi ē ordo ibi ē plarō r dñū. r vbi h ē. ibi ē aliq̄ s̄bie ctio r fuit. s3 oēs fideles i libertate vocati sūt. sic dicit ad Gal. v. g. inf̄ fideles i ecclia nullus ē ordo. Itē si ē ordo. aut g. f̄m bōa nate. aut f̄m bōa fortūe. aut f̄m dōa gr̄e. Si f̄m bōa nate. ergo ille d3 ē supior. q̄ ē fortior. r q̄ ē in duftrior. r h ē falsū. Si f̄m bōa fortūe. g. ille supior. q̄ duftrior r potētrior. Si f̄m dōa gr̄e. s3 nemo scit q̄s hēat d gr̄a pl̄ vel min. g. nemo scit q̄s sit subdit. aut q̄s sit plar. g. nō vī q̄ sit aliq̄s ordo. **Q**uestio ddm. qz necessari est ordo i ecclia duplici rōe. s. p̄ pulchritudinē r p̄ p̄fectiōne rōe. Lū em sit maḡ multitudo i ecclia. nisi eēt or do. māifeste appareret cōfusio. r hec ē multitudine sedatio vñ oīs sapiēs cor̄p̄o q̄ sapiēs ē pulchritudis amator. r nō p̄ducit multa sine ordine. r inf̄ hec maxime apparet sa p̄ietia dei q̄ inf̄ oīa opa sua māifestat i cōstitutiōe ecclie. Necessari ē etiā ordo p̄ p̄fectiōne rōe. Nā multitudo (cū est i q̄ dicitur p̄r) errat si nō h3 ducē nec rectorē. sicut dicit. iij. Reg. vlt. Vidit cūctū isrl̄ d̄isp̄sū i mōtibz sic oues n̄ hñres pastorē. Qm̄ g. multitudo ecclie ē in statu in q̄ p̄r deuiare. idiget capite r regimē. r cū vñū nō possit oī bus sufficere nec ad oīa. id op̄ret f̄m pl̄ r min. ecclia si ca officia r p̄tates distribuere. vt ecclia regat r dirigat sine errore. r cōcedēde sūt rōes ad h. Ad illd qd obre vtinate. d3 q̄ sicut i cor̄pe n̄o ē cōsiderat naturā p̄ quā est vnitas r p̄ueniētia. r naturā f̄m quā distinctio siue differētia. P̄tia ē cōplexio. s3 dā ē orgāizatio. Sic i cor̄ pore qd ē ecclia. P̄rnafaz ē charitatis vnimur. s3 p̄ do na alia gr̄az q̄ ap̄ls enūerat. s. ad Loz. xij. distigimur r ordinamur. Ad illd g. qd obf̄ q̄ vnū q̄s qz se d3 repu rare i feriore. d3 q̄ reputare se i feriore ē dupl̄. Vel q̄n/ tū ad vite meritū. vel q̄ntū ad officū. Quātū ad vite me ritū. qz nemo scit q̄ntū sit meritū. sic d3 se reputare i ferio re. s3 q̄ntū ad officū nō op̄ret. r q̄ntū ad h̄tarrēdit ordo.

Ad illd qd obf̄ de libertate. d3 q̄ libertas ibi n̄ exclu dit subiectiōne. cū ip̄e ap̄ls dicat. Heb. vlti. obedite p̄po sitis v̄ris p̄ oīa. s3 excludit ignominia futurū. in q̄ ē ille q̄ est f̄uus p̄cti. r ita n̄ excludit ordines. Vel ddm q̄ aliq̄ subijci ē dupliciter. s. timore r amore. Qui subijci cum amore. ambulat i libertate sp̄ūs sicut fili. Qui ex timo re. iste ē q̄dāmō f̄us. r i bonis r iustis nō ē subiecto p̄ timo re. s3 p̄ amore. r talis subiecto r plario r ordo i nullo p̄ iudicat libertati. Ad illd qd q̄ f̄m q̄ dōna attēdat op/ do. ddm q̄ f̄m dōna gr̄e gratis dare. q̄ dde ē p̄tās ad eli qd officū deputata. r de hac certi sumus certitudine p̄ba bilitatē. r hec stat r nō variat etiā gr̄a gr̄ū faciēte abscē dēre. si em gr̄a gratū faciēs reddat dignū. talis gr̄a gra tis data collocat i ordine r gdu. r sic patz p̄ totū.

Questio ij. Utz ordo sit sacm. Et q̄ sic p̄z p̄ diuisionē sacroz q̄ po nūtur ēē septē. inf̄ q̄ r ordo cōnumerat. q̄ diuisio s̄ bira ē d̄is. ij. Itē i ecclia ē ordiata p̄tās q̄ māifestat p̄ aliq̄ sig. r cōfirmat p̄ institutiōz diuina. r illa ē res sacra. hec at̄ di cūt rōz sacri p̄fectā. g. rē. Itē illd p̄p̄issime ē sacz qd marie deo cōsorat i sup̄i. susceptiōe. s3 tale qd ē ordo ec/ clesiasticus. vñ r sacerdotes vocātur q̄ ad gdu sup̄i p̄ uentū. g. ordo marie ē sacm. Itē illd p̄p̄issime ē sacz p̄ qd sacra ceta cōfuant r dispēsat. tale at̄ ē sacm or/ dis. g. inf̄ ceta vī ēē sacz p̄cipiū. Lōtra. oē sacz ē cle. mētū siue signū qd offert se sētibz. ordo at̄ ē qd relatiuuz g. ordo n̄ ē sacz. Itē oē sacz ē i medicamētū f̄m statū na ture lapsē. s3 ordo ē ad p̄ficiēdū alios. vñ n̄ ordinat nisi q̄ qdāmō volūt aggredi opa p̄fectōis. g. ordo cadit a rō ne sacri. Itē i angelis ē ordo. r tū n̄ tenet rōz sacri. g. pari rōe nec i hierarchia i ferion. Si tu dicas q̄ n̄ ē silē. qz ibi

ē totū spūale. Obz de layc q̄ sūt de ecclia ⁊ suscipiūt sacra
 ⁊ hnt ordinē ⁊ prātē ⁊ siḡ prātis. vt rex bz sceptrū ⁊ pur
 purā ⁊ coronā ⁊ m̄ ordo talis n̄ ē sacm̄. ¶ Itē ordo ita
 respicit qd̄ ē inferi⁹ sicut qd̄ est supi⁹. q̄ vtroq; destructo
 destruit ordo. S3 ordo q̄ntū ad seditos n̄ ē sacm̄. ḡ n̄
 q̄ntū ad alios. M̄no: p3. q̄ cū oēs sint subditi v̄l plati
 oēs hnt sacfz ordis qd̄ māifeste ē falsū. Itē i hierarchia
 celesti ē ordo scia ⁊ actio. sicut vult b. dyon. ḡ si ei d3 ec
 clestia r̄ndere. sūr v̄l q̄ sit i hūana. s3 scia ⁊ actio n̄ ponūt
 inf sacra. ḡ nec ordo. ¶ ad p̄ictoz intelligētiā ē notā
 dū q̄ ordo duplicat d̄r. Cno d̄r ordo ip̄a relatio ordina
 roz. vt platio ⁊ subiectio. ⁊ hec nō d̄: necē sacm̄. Alio
 d̄r ordo ordiata prās fm̄ quā ip̄m subiectū potēs bz or
 dinari duplr. s. ad op⁹ vel ad misterū. ⁊ bz etiā ordiari
 ad altez. hāc aut̄ prātē dicim⁹ ordis sacfz. Hoc aut̄ ne
 cessē ē poni i ecclia pp̄ regnū ⁊ decorē q̄ atredūt penes
 ordinē vt p̄us v̄sū ē q̄re d3 ē i ecclia ordo. S3 p̄ncipali
 orō q̄re hec prās d3 ⁊ ferri p̄ modū sacri est. pp̄ sacro
 rū dignitatē. q̄ ecclia dispēnsat. ⁊ i q̄b; d̄s colit vt q̄ ve
 niret i p̄ceptū. n̄ rebucit oib; cōmitti dispēnsada. s3 p̄lo
 nis spūalib; ⁊ dū bis cōmittit qd̄ alijs n̄. daf bis prās
 p̄ quā sp̄ali ordie fruātur i ecclia dei. ⁊ qm̄ hi debēt
 ab alijs p̄ signa aliq̄ fecerit. ⁊ id signū ē rei sacre. id po
 tēstas hec debuit ordiari p̄ modū sacri. ⁊ istd̄ p̄uenit
 simū ē. Cū enī sit ad sacroz ordiata dispōem ⁊ distribu
 tōz. rebucit mistri ad h̄ ordiari p̄ alie⁹ sacri susceprōz. i
 q̄ daf prās p̄ quā mistri dei ad ministrādū. ⁊ etiā inf se or
 dinantur. id recte ordo appellat. His v̄s obiecta i d̄ri
 25 um de facili terminant. Ad ei obr; q̄ ē elm. d̄d. q̄ i colla
 riōe alie⁹ prās aliq̄ signū ē extra qd̄ largo mō appellat
 elemētū. qm̄ largo et ex celo mō sumit i diffinitōe sacri.
 26 ¶ Ad illd̄ qd̄ obr de medicam̄to. d̄d. q̄ ordo nō ē m̄ i me
 dicamētū respectu suscipiētis. s3 etiā respectu alioz. vñ
 marie tenet rōz sacri. nec istd̄ obutar qd̄ d̄r. q̄ d3 dari p̄
 fecit. qm̄ nemo regit ita p̄fect⁹ qn̄ v̄lēt possit p̄fici. vñ
 q̄libet h̄ sacfz suscipiēs aliq̄s grās i eo recipit (si digne
 recipiat) p̄ quā excludit difficultas ministrādi i bis q̄ pri
 nē ad cultū dei. ¶ Ad illd̄ qd̄ obr q̄ ordo ē i layc ⁊ i āgel
 27 d̄d. q̄ vtroq; deficit rō sacri. qm̄ duo s̄ q̄ integrat sacfz
 s3 ihibile signū ⁊ spūale siue sacfz signatū. Rō p̄mi de
 ficit i āgelis q̄ se oīno spūales. Rō v̄o scōi deficit i lai
 cis i q̄b; ordo atredūt q̄ntū ad prātē terrenā q̄ respic̄ bo
 na nase vel forrūe sp̄alis p̄sone vel rei publice. i ecclēst
 28 astica h̄o hierarchia ⁊ tringit vtroq; ¶ Ad illd̄ qd̄ obr
 q̄ ordo respicit inferi⁹. ⁊c. d̄d. q̄ ip̄e obicit de ordie pur
 de religionē. s3 h̄ mō n̄ ē sacfz. s3 pur dicit prātē sup̄ quā
 fūdat illa relatio. ⁊ hec ponit aliqd̄ i bis q̄ p̄ferunt per
 aliqd̄ sibi darū. nihil h̄o i bis q̄ subijciunt. ¶ Ad illd̄ qd̄
 29 obr q̄ scia ⁊ actō n̄ dicūt sacm̄. d̄d. q̄ scia ⁊ actio sūt an
 nera. ⁊ ordo ē p̄ncipale. vñ cū ponit ordo ēē sacm̄. illa
 duo simul includūtur. ⁊ istud sup̄ius tacitū ē qn̄ agebat
 de potestate clauū. ¶ Questio iij. g.
 An sacramētū ordinis sit no. le. ppum. Et q̄ n̄ v̄. q̄ i
 ps. d̄: tu es sacer. i erer. fm̄ or. mel. hoc dicit̄ ē de xpi sa
 cerdotio. sicut exponit apos. ad hebre. ḡ sacerdotiū chri
 sti p̄us i melchi p̄cessit. ḡ ordo. Si tu dicas q̄ p̄cessit
 in figura. R̄. ita p̄cessit ⁊ figura in sacerdotio aarō. ḡ
 d3 dicit fm̄ ordinē aarō. qd̄ tñ nō deuit dici vt p3. ¶ Itē
 j. Loy. r. oēs eādē efecā spūalē māducauerūt. ḡ h̄c fuit
 sacrificiū. s3 ordo ē sacrificiū ad ministrādū. ḡ idem ordo ⁊
 idē sacramētūz. Itē ecclēstia ē vna ab abel vsq; ad finem
 mōi. ⁊ i vnica vnitate vn⁹ d3 esse ordo. ḡ sacramētū or
 dinis ē vnū i no. ⁊ ve. testa. ¶ Itē sacramētū ordis est d̄
 dicramine legis naturalis. ⁊ hoc p3. q̄ ab initio fuerūt

sacerdotes. vt p3. exēplo melchi. vt Micro. d̄r. Et qd̄ ē
 de dicramine nature sp̄ idē p̄fuerat. ⁊ h̄ māifestū est i ma
 trimōio. ḡ idē d3 esse ordo i ve. res. ⁊ no. ḡ sacramētum
 h̄ cōc̄ ē n̄ pp̄us. Lōtra. heb. viij. trāslato sacerdotio. ne
 cesse ē vt ei legis trāslatio fiat. si ḡ ap̄ostol⁹ p̄bat diuer
 sitatē legis p̄ diuersitatē sacerdotū. cū alia et alia sit lex
 videt q̄ alie⁹ ⁊ alie⁹ sit ordo. ¶ Itē ordo ē spūale signaculū
 in q̄ spūalis prās tradit ordiatio. vt p̄ore i sup̄mo ordie
 tradit prās ⁊ ficiēdi corp⁹ xpi. s3 h̄c pp̄us solū no. le. ḡ
 ⁊c. Itē sacramēto no. le. alia sūt ⁊ noua. ḡ ad dispēnsada
 hec cū sint maiorā ⁊ digniorā. maiorā ⁊ digniorā prās re
 quirūt. si ḡ sacramēta q̄ dispēnsant s̄ diuersa ḡ ⁊ sacra
 mētū p̄ qd̄ dispēnsatur. s3 h̄c ē ordo. ḡ ⁊c. Itē idē ordo nō ē
 iterād⁹. s3 ordiatus i legē veniat ad euāgelū ibidē or
 30 dinat. ḡ videt q̄ alie⁹ sit ordo ⁊ aliud faci m̄. ¶ Itē d̄m
 q̄ sicut signū nō forrit nomē signari ⁊ ecouerio. ⁊ tñ sig
 nū et signatū sūt diuersa. sic figura nomē vnariū for
 rit. ⁊ vnū d̄r esse i alio sicut rota i rota ⁊ tamē alia ē figu
 ra. aliud ē v̄itas. p̄ hūc modū intelligēdū q̄ lex noua dist
 fert a veteri. ⁊ sacrificiū a sacrificio ⁊ ordo ab ordie. Vñ
 sicut sacramētū eucharistie ē no. le. pp̄us q̄ntū i veteri
 lege fuerit sacrificiū qd̄ erat h̄ signūz. sic spūalis prās
 fm̄ quā atredūt ordis sacramētū no. le. p̄p̄a ē sacerdotiū
 ḡ similit̄ (q̄ntū inferi⁹) ordinis et sacerdotiū p̄cessit
 signū figuratiū Vñ licet multū differt inf agnūz v̄z
 ⁊ typicū. nō tñ differt inf prātē offerēdi hūc agnū ⁊ illū
 et idē p̄cedēdū. q̄ sicut baptisim⁹ ⁊ eucharistia sūt sacramē
 ta no. le. p̄p̄a. licet i anteriorib; fuerit p̄figurata. sic i sa
 31 cramēto ordis ¶ Ad illd̄ qd̄ obr. fm̄ ordinē melchi. d̄d.
 q̄ h̄ intelligit fm̄ exp̄saz p̄figuratoz. sicut ibidē ap̄ostol⁹
 ostēdit. q̄ p̄figurauit xpm̄ q̄ntū ad originē. ⁊ q̄ntū ad di
 gnitatē. ⁊ q̄ntū ad ritū. Quātū ad originē. q̄ntū in gene
 alogia sez exp̄ssa in sc̄ptura. Quātū ad dignitatē. q̄
 fuit sacerdos et rex. Et abrahā benedixit q̄ntū ad ri
 tum. q̄ obrulit panē ⁊ vinū. Non sic in sacerdotio aar
 ron. et ideo pop̄tine approbat in palmo. s. et elegit
 valde exponit ap̄ostol⁹. ¶ Ad illud qd̄ obr q̄ eandem
 32 efecā māducauerūt. Dicendū q̄ hoc intelligit nō de mā
 ducauē sacramētalit̄ s3 i p̄rituali que est p̄ fidem ⁊ cha
 ritatē. et q̄ idē quod nos crediderūt et amauerūt. ean
 dem efecā māducauerūt. et de eadē ecclēstia fuerūt. nec
 tamē eadē signa sensibilia habuerūt. nec eadem sacramē
 ta. et ratio huius v̄sa est sup̄ cū agebatur de sacramēto
 rum d̄n̄tia. ⁊ p̄ hoc patet ratio de vnitate ecclēstia tica
 q̄ illa ē fm̄ fidei v̄ueniētiā nō fm̄ sacramētoz indiffere
 33 tiā ¶ Ad illud qd̄ obr q̄ est de dicramine nature. d̄d.
 q̄ v̄z est i v̄l. nō i sp̄ali. Bñ enī dicitur rō recta deū esse
 colēdū. et ad hoc speciales ministros ⁊ struēndos. sed
 tali cultu colendū. ⁊ tale sacrificiū offerendū. et talē po
 testatem collarē esse homib;. hoc nō est nature sed gr̄e.
 ¶ Questio iij. b
 An ordo sit sacramētū vnū vel plura. et q̄ sit vnū v̄l
 detur p̄ diuisionē sacramētoz q̄ diuidētur in septē. si ḡ
 alia n̄ subdiuidūt. v̄l q̄ ordo sit vnū sacm̄. ¶ Itē sacra
 mētū vnionis siue cōmunions ē vnū sacramētū ḡ pa
 ri rōe ⁊ sacm̄ ordis. Itē ab eodē est vnitas a quo est p̄
 factio et cōplēmentū. s3 sacm̄ ordis vnū bz cōplēmentū.
 sez sacerdotiū. quod complet om̄es o. d̄ines p̄cedētēs. ḡ
 vnū est sacramētū. Item q̄nto aliqua virtus potentior
 tāto magis vnita. ḡ q̄nto sacm̄ mai⁹ et excellēt⁹. tāto
 magis vnū. Sed sacm̄ ordinis ē excellēt⁹. et in statu
 excellēt⁹ et collocat et ordinat. ergo. ⁊c. ¶ Lōtra mul
 tiplicato inferio: multiplicat sup̄ius. s3 sacm̄ ē supe
 rius ad ordinem. ḡ cum sint plures ordines. sunt ergo

Esa. lviij

est predicator: et doctor. et meret aureola. q. si tñ officium accipi ar. z nō impleat nō habebit ex aureola. q. aureola nō reddi voluntati vel officio p se. sed volū tati iūcte cū actu prerogative alti. cū. Possz tñ dici q. id inrelli gitur q. tum ad meritum substā tiale.

40 b

Ab archidy acono candela brum rē. Videt male dicere. q. archidyacon nō potest ordinare ergo nec dareya sa in quibus si gnificatur pote stas. Item que ritur q. s. sit ac r principalior ac colitorū. an mī strare d. cereo an mīstrare d. vico lo. Et videtur q. de vico lo. quia s. m istum actum quodammodo ungitur cum of ficio s. dyaconi. sed ad opposituz est. quia vnusq. q. ordo denomi natur a dignio. ri z principalio. ri. sed accoliti di

Luce. iij

Abat. vij

Abat. vij

Abat. xij

cuntur quasi ce roferarij. R. d. q. potestas traditur ab epi scopo. sed archi dyacono tradit vico lum z can delabū vt signi ficet q. talis mī strat subdya cono. et primuz incipit curā ab tare ministrare. Archidyacon autem dicit p n ceps ministerij. Quod obijctur quis actus prin cipalior sit dicē dñm q. actus a

re debent q. alijs verbū dei an nūciant. Hic ordo formā z inī tiū a pphetis accepisse videt. quib. dicit. Clama ne cesses. quasi tuba exalta vocē tuā.

De exorcistis.
Tertius ē ordo exorcistarū Exorciste autē ex greco in lati nū adiuurātes vel increpantes vocant. Inuocāt ei sup cathed cuminos z sup eos q. hnt spm mundū nomē dñi. adiuurātes p eū vt egrediat ab eis. Ad exorcista pntet exorcismos memo ris retinere. manusq. sup ener guminos z cathecuminos i ex orciando imponere. Dz autē habere spm mundū. q. spiritib. imūdis ipat. z malignū expel lere de corde suo quē expellit d corpe alieno. ne medicina quā alij facit sibi nō pfit. et dicat ei medice cura teipm. Huj. cū ordi nant accipiunt de manu epi h bñ exorcismozū z dicit eis. Ac cipite z habetore ptātes iponē di man. sup energuminos z ca thecuminos hoc officio vsus ē dñs qñ salua sua tenigit aures z linguā surdi z muti dicēs. Ef feta qd est ad apire. p hoc do cens nos spūaliter debere apire aures p cordiozū homi ad in telligendū. z ora ad pntendū. vt pulso demōe. spūscitūs vas suū recipiat. Hoc etiam officio vsus est xps cum demoniacos multos sanauit. Hic ordo a sa lomōe videt descēdisse. q. quē dā modū exorcizandi inuenit. quo demones adiuurati ex ob sessis corpib. pellebant. huic of ficio mancipati exorciste voca ti sunt de qbus xps in euāgelio Si ego i beelzebub eicio dmo nia. filij vestri scz exorciste in q eijciunt.

De accolitis.
Quarto loco succedunt ac coliti. Accoliti vero grece. lati ne ceroferrarij dicunt a depor tandis cereis qñ legenduz est euāgelii vel sacrificiū offeren dñ. Tūc etñ accēdunt lumina

ria z deportant ab eis. nō ad ef fugandas aeris tenebras. cuz sol eo tpe rutillet. s. ad signū le ticie demonstrandū. vt sub typo lumis corpalis. illa lux ofīdat d q legit. erat lux xā q illuminat oēm ho. ve. in hunc mūdū. Ad accolitū pntet pparatio lumi nariū in sacrario. s. ppe cereum portat. ipe vico lū cum vino z aq suggesta p eucharistia sub dyaconis pparat. Huj. cum ordi natur cū edocti fuerint ab epo qliter in officio suo agere debe ant. ab archidyacono accipiūt candelabrū cū cereo z vico lum vacuū. Hoc officiū dñs se habere testatur dicēs. Ego sup lux mundi. qui sequitur me nō ambulat in tenebris. Hui. offi cij formaz illi gerebāt in veteri testamēto q. lucernas candela bri cōponebāt z accendebant igne celesti ad illuminādas tenebras aqilonares

De subdyaconis.
Quintus ē ordo subdyaconozū. Grece huj. hy podiacones vocantur. q. nos subdyacones dici mus. Quiō sic appellatur q. subiacet pceptis et officijs leuitarū. Oblatiōes ei in tēplo a fidelib. suscipiūt. z leuitis supponēdas altarib. deferūt. Huj. apud hebreos narbinnei vocabantur. i. in hu militate dñi seruientes. Ad subdyaconū pntet calicē z patenā ad altare xpi deferre. z leuitis tra dere. eisq. mīstrare. Cerco lū q. z aquā manilez z manutergiu z tenere. epo z pbyteris z leuitis p lauādis an altare manib. aquā p bere. Huj. lex continētie imponitur. q. altari ppinquātes va sa corpis z sanguis xpi portāt. vñ illud i plere dñt. Adū damini q. ferr. vasa dñi. Ad hos etiā pntet tñ de oblatiōib. ponere in altari q. tū sufficere possit p p. nec nō corpalia z pallas z substrato ria lauare. Huj. cū ordinatur accipiūt d manu epi patenā z calicē vacuū. Ab archidyacono xō vico lū cū aq manili z manutergium. Hoc officio vsus ē dñs qñ lintheo se pncixit. z mittēs aquā in peluim pedes discipulozū lauit et lintheo ter sit.

De dyaconis.
Dyaconozū ordo sextū tenet locū ppter senarij pfectōz. Hic ordo in veteri testamēto a tribu le ui nomē accepit vel traxit. vñ etiā dicitur leuite pcepit q. ppe dñs moysi vt post ordinationem aaron z filiozū ei. p. vsus trib. leui ad diuini cul tus misteria ordinarēt z psecraretur dño. z ser uirēt p. i. corā aaron z filijs ei. in tabernaculo.

quo denominat est ferre cereos. quia hunc actus habent in qua dam completo ne. Sed actum ministrandi ha bent in imperfe ctione quantuz ad ministratio nem aque. Sub dyaconus aures completus hūc actū habet. Alta ratio est. quia in ferendo cereos significatur po ritas quam ha bet in dando bo num exemplum et q. hoc est cu iuldas superpo sitionis. sed i mi nistratiōe aque subiecto. iō rē.

Job. i.

Job. xliij.

Isa. liij.

Job. xliij.

plura sacramenta. Item cum ordinis sacramenta dividat aut q̄ in pres integrales aut subiectivas. Nō integrales. q̄ nulla ps integralis recipit pdicationē sui rōis. s̄ q̄libz grad⁹ ecclesiastic⁹ ē ordo. Si in subiectivas. q̄ redit idēz qd̄ p̄us. qd̄ illud sacram̄ multiplicat. Item hoc sacram̄ ē or̄ dinarū ad disp̄sacōz alioz sacroꝝ. S̄z alia sacra differunt specie. q̄ potētie ordinare ad illa debēt differre sp̄e. q̄ videt q̄ istud sacram̄ p̄ sp̄es diversas plurificet. Item sacerdos cū sacerdote h̄z uentētia in sacro ordiis. s̄z sacerdos cū dracono h̄z distinctōz 2 differētia. Stat q̄ nō solū materiale. q̄ specificā h̄z differētia. q̄ cū utrūq; hōz sit sacram̄. videt q̄ ordinis sacram̄ diversas h̄z sp̄es sacramentoz. **R.** ddm q̄ sacram̄ ordinis vnū est. multas tamē h̄z p̄as q̄ sacram̄ nō plurificat. p̄ eo q̄ nō sunt oīno pres subiective. 2 tñ recipiūt pdicationē totū. q̄z narurā habēt qd̄ amō p̄tū subiectiuaz. 2 tales sunt pres potestatiue q̄ maxime cōpetunt ordinī. tum q̄ ordo d̄ or̄ dinata p̄as q̄ ex ordine multoz ad vnūz reddidit p̄fecta. 2 qd̄libet illoz p̄cipat rōnē p̄tatis s̄z nō p̄fectōis. tum etiā q̄ ordo p̄cernit distinctōz in p̄tibz sicut 2 numerus vnū quēadmodū pres numerū qd̄ amō habēt naturā p̄tī

Determinat de ipsiis ordinibus.

Hostiarū idē 2 ianitores sunt rē. Supra egit m̄ḡ d̄ disponētibz ad ordinē. hic agit de ordinibz. Et hec ps h̄z duas. In p̄ma agit de gradibz ordinū. In scda de dignitate siue officiis supadditis ordinibz. ibi Sūt 2 alta qd̄ nō ordinū rē. p̄ma ps h̄z tres p̄tes. In p̄ia ponit gradus ordinū q̄s in littera distinguit. 2 pres in suis locis manifeste sunt. In scda h̄o assignat differētia ordinū minor ad maiores. ibi. Lūq; oēs sint sp̄iales. In tertia h̄o determinat in quo ueniunt. ibi. Si aut querit quid hoc sit qd̄ hic vocat ordo. p̄ma barū

Agit de gradibus ordinū. Et p̄mo de hostiarū.

Hostiarū idē 2 ianitores sunt q̄ in veteri testamento electi sunt ad custodiā tēpli. vt nō ingrederet̄ in illud imund⁹. Dicti aut̄ hostiarū eo q̄ p̄ sint hostiis tēpli. Ipi enī tenētes clauē oīa int̄ et extra custodiunt. atq; inter bonos 2 malos habēt res iudiciū dignos recipiūt. indignos respuunt. **Uñ** 2 eis cū ordinant̄ clauēs ecclie dan̄t ab ep̄o. 2 dicūt eis sic agite tanq̄ rōnē deo redditori p̄ rebus que clauib⁹ istis recludunt̄. hoc officiū dñs in sua p̄sona suscepit qñ flagello de funiculis facto vendētes 2 emētes eiecit de tēplo. Ipe enī se hostiarū signās dicit. Ego sum hostiū. p̄ me si q̄s introierit saluabit̄. 2 ingrediet̄ 2 egrediet̄ et pascua inueniet.

De lectoribus.

Scōs est grad⁹ lector̄. Lectores a legēdo. s̄z psalmisti a psalmis canēdis vocati sūt. Illi enī pdicāt p̄p̄s qd̄ sequant̄. isti cantāt vt excitent ad cōpunctōz aīos audiētū. licet qd̄az lectores ita miserabilif̄ p̄nūciēt vt qd̄ ad lucrū lamētatio nēq; cōpellant. Vidē etiā p̄nūciatores vocant̄. q̄ potro aī nūciant. q̄z tamē r̄t clara eoꝝ vox vt etiā m̄ lōge positorū aures adimpleāt. Ad lectores

um integrantiū ita q̄ sil ueniētes p̄ ordinē reddūt nūm̄ p̄fectum. vt pres senarij p̄stituūt senariū. 2 tñ q̄libet ps nūm̄ eri est nūm̄ cr̄. sic oēs grad⁹ ordinū vnū faciunt sacram̄ p̄fectū. 2 tamē q̄libet gradus ordo dicit̄. et p̄cedēde sunt rōnes ostēdentes h̄ sacram̄ esse vnū q̄uis aliq̄ nō sint multū cogentes. **Ad** illud q̄ qd̄ obicit q̄ multiplicato inferiori. ddm q̄ illud v̄z ē in eo q̄ habz naturā sp̄e siue p̄tis subiectiue solū. nō sic ē in p̄posito **Ad** illud qd̄ q̄ritur v̄z dividat̄ in pres integrales aut subiectivas. ddm q̄ dividit̄ in pres potestatiuas q̄ v̄trūq; p̄tū habēt naturā. vn̄ sicut diuisio analogi tenet mediū inter diuisionē eduoic 2 vniuoic. sic talis diuisio mediū tenet inter diuisionē rōis 2 vniuersalia 2 rōis integralis. **Ad** illud qd̄ obicit q̄ ad disp̄sacōnē alioꝝ ordinat. ddm q̄ p̄ncipaliter ordinat ad disp̄sacōnē sacri altaris qd̄ vnū est. **Ad** illud qd̄ obicit q̄ de differētia. ddm q̄ qd̄ amō ē specificā. qd̄ amō nō. vna enī sp̄es nō disponit ad aliā. sicut vn⁹ ordo ad aliū disponit. 2 iō n̄ est ibi specificā distinctio. s̄z tñ aliquo mō distinguit̄. q̄ cū ad vnū completū ordinēnt̄. iō vnū sacramentū faciunt.

in septē pres diuidit̄ fm̄ septē ordines q̄ patēt in littera q̄libet suo loco. Similiter scda ps in q̄ agit de dignitatibz supadditis ordinibz h̄z tres pres fm̄ tria de q̄bus agit. Quedā enī tenēt noīa officioꝝ p̄cipue magis q̄ dignitatū. vt cantor 2 subcantor. Quedā noīa dignitatū. vt archieps. patriarcha. Quedā media. vt eps quod ē nomē dignitatis sil 2 officij vt dic̄ in littera. p̄mo igitur agit de his qui dicūt officij et dignitatē. Secundo de his qui dignitatē. ibi. Dico aut̄ ep̄oz q̄ d̄ rōitus ē rē. Tertio h̄o de his q̄ dicūt officij. ibi. Cantor. sic vocatur rē.

aut̄ p̄inet lectōes p̄nūciare. 2 ea q̄ p̄phete nūciauerūt p̄p̄s pdicare. vt tā ex officio in ecclesia legāt p̄phetias 2 lectōes. **Uñ** 2 ei vidente p̄p̄o tradit̄ ab ep̄o codex diuinarū lectionū. 2 dicit̄ ei. Accipe 2 esto verbi dei relator. **habiturus** si fideliter impleueris officij p̄tem cū his q̄ bene verbū dei ministrauerūt. Qui adhuc gradū p̄chif̄ l̄rarū scientia d̄ esse instruct⁹. vt sensū verborū intelligat. vim accentū sciat. distincte legat. ne cōfusione platōis intellectū auditorib⁹ auferat. Attēdat qd̄ in dicatiue. qd̄ interrogatiue sit legendū. vbi sit in orōne faciēda distinctio. Hec enī male seruata intellectū turbāt. et alios ad risum puocat. Aurib⁹ 2 corde p̄sulere d̄z vox lectoris. hoc officiū impleuit x̄ps cū in medio seniorū libzū. **Esate** ap̄tens distincte ad intelligenduz legit̄ sp̄s dñi sup me. **Exq̄** lectorib⁹ dat̄ intelligi q̄ gr̄a sp̄iali clare

Habiturus si fideliter impleueris officij p̄tem cū his qui bñ verbū dei ministrauerūt. Vide tur male dicere. q̄ cū tales haberēt aureolā. v̄z def q̄ oēs lectores habeāt aureolam. et ita oēs sacerdotes. **R.** ad h̄ p̄t dicit q̄ officij lectoris est nō enī p̄phetias legere nudas. s̄z etiā exponere. 2 tunc bñ paret officij. qm̄ nō solum legit̄ cor̄tē littere. s̄z etiā explicat archbanuz p̄phete. 2 tunc

Job. ij. Job. r.

Es. lxx.

41 c.ij. **L**euite g̃ nomine autoris vocari sunt. **C**ivetur male dicitur. quia sacerdotium noue legis euacuatur sacerdotium veteris. ergo pari rōne ministerium euacuatur. **C**er go non debent amplius leuite dici. **I**tem querit de hoc q̃ dicit ad dyaconus pertinet assistere sacerdotibus. quia cum vni⁹ orōis vnus sit actus et vna potestas. videt q̃ male assignet dyacono nouus actus sicut inteligitur ex littera ergo aut dyaconus completus nouum ordinem et nouus caractere. aut non bene nec vere assignatur ei huiusmodi actus. **R**. dicitur q̃ leuite p̃prio nomine appellantur dyaconi. i. quo nomine clauditur proprius eorum actus et principales. s. ministrare sacerdoti spectat littere et immediate in sacramentis. **A**d dyaconos em̃ pertinet corpus domini trāsfere. in primitiua ecclesia etiam sanguine dispensare. vnde immediate isti sacerdotibus assistunt et ministrant. et quando datur eis potestas ad hunc actum tūc est dicendum caractere rem ipsi. **A**n de cum nouum nihil circa illud in lra assignetur intelligendum q̃ **L**bi. ij. alij sunt annexi.

Ipsiq̃ gestaret arcā et tabernaculū et oia vasa ei⁹. et circuitu tabernaculi excubaret et in trāspōrtādo tabernaculo ip̃i deponeret rursūq̃ cōponeret. **E**t viginti x̃o annis et supra iussu sūt seruire in tabernaculo. quā regula in nouo testamēto sc̃ti patres p̃stituerūt q̃: h̃ etas ad ferenda onera est robusta. **L**euite g̃ ex noie autoris vocari sūt. **D**e leui em̃ leuite exorti sunt. a quibus in tēplo mystici sunt facti mysteria explebant. **I**h̃ij grece dyacones. latine mistri dicunt q̃ sicut in sacerdote p̃secratio ita in dyacono misterij dispēctio habet. **A**d dyaconū p̃tinet assistere sacerdotib⁹ et ministrare in oibus q̃ agunt i factis xp̃i sc̃z in baptismo. in crismate. in patena et calice. oblatōes q̃ in ferre et disponere in altari. **L**ōponere etiā mēfaz dñi et vestire cruce ferre. et p̃dicare euāgelij et eplam ad pplm. **H**āc sic lectoibus vet⁹ testamētū. ita dyaconibus nouū p̃dicare p̃ceptū est. **A**d ip̃m etiā p̃tinet officij p̃cuz et recitatio cathecuminozū nominū. **I**p̃e p̃monet aures h̃re ad dñm. ip̃e donat pacē ip̃e annunciat. **Q**d aut̃ huic ordini a moysē statutū ē. hoc etiā in nouo testamēto rēp̃sentat cū dyacono sup leuū humerū stola ponit. et casula i dieb⁹ ieiunij cōplicat. q̃ q̃qd laboris et sustinentie in hac vita tolerat. q̃ si in leua portat. donec in dextra id ē in eternitate reque habeat. **I**hic ordo ab aplis celebrat⁹ ē q̃ n̄ vt legit in actib⁹ ap̃lozū septez viros plenos sp̃s sc̃to ad hoc officij elegerūt. et orōe p̃missa manus eis imposuerūt. vñ et consuetudo inoleuit vt i om̃i m̃fice ecclesia. vij. dyacones circa xp̃i arā q̃ si seprē colūbe assistāt. **I**h̃ij sunt septez angeli tuba canētes in apocalipsi. q̃ q̃les est. debeant apls docet thimo. scribens. **I**h̃ij cū ordinant sol⁹ ep̃s eis manū imponit. q̃ ad misterij

um applicant. **P**onit eis ozarium. i. stola sup leuū humerū vt p̃ hoc intelligat se accepisse iugum dñi suauē. q̃ ad sinistra p̃tinetia diuisio timorū subijciat. **A**cceperūt et textū euāgelij. vt intel ligat se eē p̃cones euāgelij xp̃i. **I**h̃ij aut̃ a h̃q̃ ordinant p̃betur vt docet ap̃ls. et sic ministrēt nullum crimen h̃ntes. **I**hor officio vnus est xp̃s. q̃ post cenā sac̃m carnis et sanguinis discipulis dispensauit. et q̃n̄ ap̃los dormientes ad orōnez exercitauit dices. **V**igilate et orate vt nō intretis in temptationem. **D**e presbyteris. **S**eptim⁹ est ordo p̃sbyterozū. p̃sbyter grece senior interpretat latine. **N**ō mō p̃ etate vel decrepita senectute. s. p̃p̃ honorē et dignitatē quā acceperūt p̃sbyteri noianē. q̃ morū prudentia et maturitate cōuersarōis p̃cellere dñt i p̃plo. **U**ñ scriptū est. **S**enect⁹ venerabilis est nō diuturna. nec annozū numero cōputata. **L**ani em̃ sunt sen sus hoim. et etas senectutis vita immaculata. **I**ō aut̃ etiā p̃sbyteri sacerdotes vocant q̃ sacra dāt q̃ licet sint sacerdotes. tñ p̃tifficat⁹ apicē nō h̃nt sic ep̃i. q̃ ip̃i nec crismate frontē signāt. nec paclicū dāt. q̃ solis debet ep̃i lectio actū ap̃lozū demonstrat. **U**ñ et apud veteres iudē ep̃i et p̃sbyteri fuerūt. q̃ illud ē nomē dignitat⁹ nō etatis. **S**a cerdos nomē h̃z cōpositū ex greco et latino. q̃d ē sac̃rū dans siue sacer dux. **S**ic em̃ rex a regendo ita sacerdos a sacrificādo dicit⁹ est. cōsecrat enim et sacrificat corp⁹ xp̃i. **A**ntistes x̃o sacerdos dicit⁹ est ab eo q̃ ante stat. **P**rimus enim est in ordine ecclesie. **A**d p̃sbyterū aut̃ p̃tinet d sac̃m corpis et sanguis dñi i altari dei cōficere. orōnes dicere et dona dī b̃ndicere. **Q**ui cū ordinant inungunt eis man⁹. vt intelligat se accepisse gr̃am cōsecrādi. et charitatis opa debere extēdere ad om̃es. **A**ccipiūt et stola q̃ vtrūq̃ tenet lat⁹. q̃ dñt eē muniti armis iusticie cōtra aduersa et p̃s̃pa. **A**ccipiūt etiā calicē cū vino. et patenā cū hostijs. vt p̃ hoc sciāt se accepisse p̃ratem placabiles deo hostias offerēdi. **I**hic ordo a filijs aarō sumpsit iniciū. **S**ūmos ei p̃tiffices et minores sacerdotes instruit de p̃ moysen. q̃ ex precepto dei aaron in summū p̃tifficem. filios vero ei⁹ vnxit in m̃s

h̃ij principales. **E**t si tu queras quare dicuntur leuite. dicendum q̃ nō ideo dicitur leuite. quia officium habeant leuitarum. sed q̃ consimile illi et per illud officij p̃figuratum. **A**d h̃. **Sap. iij.** **Act. viij.** **Ad p̃sbyte. 42** **Exod. xxxij.** **3 3**

Act. v. actu in sacro de pnia determinatu est. r iomag non reperit.

43 Canonos duos tm sacros ordines appel. r. c. Uf falsum ee. qz subdyacon r angit vasa sacra. g yr r. r. d. d. qz ordines sacri di

f. Thi. iij.

Abath. xxvj.

Act. xliij.

44

Act. vj.

nores sacerdotes. Christus qz duodecim elegit discipulos prius qz r aplos vocavit. qz vice gerit in ecclia maiores potiffices. deinde alios. lxx. r duos discipulos designavit qz vice in ecclia tenet pbyteri. Un at in ter aplos pnceps extitit petr. cur vican r successor e potifex sum. Un d: apostolic q r pa pa vocat. f. pf patz. Qualis at eligi debeat pbyter. aplos scribes thimotheo ondit. vbi noie epi pbyter significat. Hoc aut officio vsus e xps cu seipm i aracruz obtulit ide sacerdos r hostia. r qn post cenam pane r vinu in corpus suum r sanguine comutavit. Ecce de septem ecclesie gradibz breuiter elocuti qd ad quez pnteat insinuauim.

Assignat differetia ordinuz minorz ad maiores.

Luz oes sint spuales r sacri excellenter tm canones duos tm sacros ordines appellari cesent dyaconat scz r pbyterat. qz hos solos pmitiua ecclia legit habuisse. r de his solis pceptuz apli habem. Apli eni in singul ciuitaribz epos r pbyteres ordinauere. Leuitas et ab aplis ordinatos legim. qz maxm fuit beatus stephanus. Subdyaconos vero r accolitos pcedente tpe ecclesia sibi constituit.

Determinat in qz pueniunt. Si at qrit qd sit qd h vocat ordo. sane pt signaculu ee. i. sacru qd d q spuale pras tradit ordinatoz officiu. L character e spu alis vbi sit p motio pratis. ordo vel grad vocat. Et dicitur hi ordines sacra. qz i eozu pceptioe res sacra. i. gra confertur quaz figurant ea que ibi geruntur.

Agit de dignitatibz r officijs sup additis ordibz. Et pmo de his que dicunt officiu r dignitatem.

Sut r alia qda no ordinu sz dignitatu vl officioz nola. Dignitatis sil r officij nom e eps. Ep at vocabulu inde dicitur est q ille q eps efficit supinten dat cura. f. sbditoru gerens. Sco

pin ei grece. latine intedere dz Epi at grece. latine speculatores interpretant. Na speculatoz e ppositi i ecclia dicit. eo qz speculet atqz pspiciat pporu istra se positoru mores r vita. Potifex e pnceps sacerdotu qn via sequitur. Ipe et sum sacerdos nuncupat. ipe ei leuitas r sacerdotas efficit. ipe oes ecclesiasticos ordines disponit.

Agit de his q dicunt dignitatem

Ordo at eozu qdripr e. f. in patriarchis. archiepis. metropolitanis r epis. Patriarcha grece sum patru interpretat. qz pri mu. i. aplicu r locu. vt roman antiochen. alexadriu. f. oim su mus e roman. Archiepus pnceps eozu. Archos eni grece. latine pnceps dz. Metropolitae aut a matura ciuitatu dicitur. Singulis ei puincijs peminet qru auctari r doctrine ceteri sacerdotes sbiecti sut. Sollicitudo ei totu puicie ipis epos comissa e. Oes at supi designt ordines epi nuncupat. Nota q archieporu noie pmates supi significasse vtr metropolitanozu qz nuc archiepos dicim. Ilo ru at discretio a gentilibz introducta vr. q suos flammies alios simpli flammies. alios archiflammies. alios pthoflammies appellabat. Sacerdotes ei gentiliu flammies dicebat. q hebant i capite pillesu in q erat breuis virga desup hns aliqd lane. qd cuz p estu ferre si possent. silu tm i capite ligare ceperit. Audis ei caput eis incedere nphas erat. Un r a filo q vtebat flammies dicitur qn flammies. Sz festi dieb filo dposito pillesu iponebat p sacerdotu eminctia. Vates a vi meti appellati sunt. cur significatio multiplex est. mo em sacerdotas. mo pphetia. mo poetam significat.

Agit de his q dicunt officium. L aror vo vocat q voce modulaf i catu. h r duo gra. pctor r succeto. p pctor q voce pmitit i catu. succeto: q sbsequit canedo ruder. pctor at dz qz sonat. Qui at n sonat n pmitit. pctor no erit. His breuiter tractat amonedi f xpi mistri qte nus sic excellit ordinis dignitate. ita pcellat vite scititate. vt plebs eis comissa. eozu disciplinis edocta gratat eis obediat. r eozu imatatoe d die in die pnciat. a qb diuina sacra picipit. r missaru solenia audiit. Adissa at dz vl qz missa e hostia e comemoratio fit i illo officio. Un dz. ite missa e. i. se qmini hostia q missa e ad celestia. r ddes p ea. Un qz miss celestis vrit ad psecradu officiu corp p que ad altare celeste dferit hostia. y h r dz missa e.

terio: ibz signis. aliter tm r aliter qz signa sut sum plicat diuersa. sz prates puenit in eades aia in h q vniformis ro distinguendi reptur in oibus: caracteribus r ad vnu ordinatis. Nm g ordo debet diffiniri p id qd eoe est. r eoi: ras no e a prele n: n: n: exterioris sz signaculu im pfectio. id magis diffinit p id qz p elemetu exteri. Et tpe magis h sacrm q aliud. qm character pl bz h rone suoz. rone distinguendi qz in alijs sacramentis r.

Quandam ppe ordo eozu.

Ad intelligentiam butus pris querit de ordinibus in specialibus circa quos dupliciter dubitare conuenit ad enodationem eorum que magis in sua rãgitur. Primo quantum ad characteris impressionem. Secundo quantum ad numerum et distinctionem. Quantum ad primum querunt quatuor. Primo querit. vix in omnibus ordinibus imprimatur character. Secundo vtrum vnus vel plures. Tercio. vix habeant ordinem adinuenire. Quarto querit. quantum ad signum exterius quod ei responderet.

Questio i. 1.

Circa quã sic proceditur et ostenditur primo quod in omnibus imprimatur character per distinctionem ordinis. ordo est signaculum in quo specialis potestas traditur ordinato. si ergo hec est recta ratio. poterit omnibus ratio signaculi. Sed non est signaculum materiale sed spirituale. hoc autem est character. ergo etc. Item omne sacramentum iterari potest quod non imprimatur characterem. Si nullus ordo potest iterari. sicut dicit Augustinus. et habetur in distinctione sequenti. ergo in singulis imprimatur character. Item character est signaculum impressum configurans nos domino iesu christo sed dominus omnes ordines exhibuit. sicut magister in diuitendo probat in littera. si ergo in omnibus eidem configuramur. videtur quod in omnibus character imprimatur. Item impressio characteris siue signaculi est ad distinctionem secundum aliquem statum. sed in omni ordine ponitur deus in statu ministrandi determinato. ergo in omni ordine imprimatur character. Contra. character est signaculum spirituale ergo in illis solis imprimatur in quibus datur potestas noua et spiritalis. sed potestas omnium ordinum inferiorum est corporalis. ut aperire ostium siue custodire. prophetas dicere. candelabra deferre. ergo in his nullo imprimatur character. Item character est signaculum quod respicit siue quod habet imprimi in imagine ad configurationem ipsam deo. Sed actus quorundam ordinum solum sunt circa ministeria inferiora. ergo si talia non spectant ad imaginem configurationem deo. patet. etc. Item character est signum inidelebile. ergo si collocat hominem in aliquo statu. impossibile est ab illo statu recedere. non fiat contumelia sacramenti. Sed qui sunt in minoribus ordinibus constituti possunt licite redire ad laicatum. si eis character non imprimatur. Item character est signaculum perpetuum quod manet in anima separata. ergo non debet imprimi nisi ad actum perpetuum. Sed actus ministerialis inferiorum ordinum inferiorum non est perpetuus. ergo etc. Item dicendum quod aliqui voluerunt dicere quod character in solo ordine sacerdotali imprimatur. sed in ordinibus inferioribus solum disponitur quis ad talis characteris susceptionem. Nam propter suam nobilitatem de congruo exigitur ordinibus inferioribus habere primos. Sed cum ordinibus inferioribus saltem sacri sint de perfectione sacramenti. et in his fiat segregatio perpetua clericorum a laicis. non videtur in solo sacerdotio character imprimi. Et ideo dixerunt alii quod character imprimatur in omnibus ordinibus sacris. sed non in minoribus. Et huius signum est. quod isti non possunt laicis commisceri. alii vero sic dicunt. sed cum nullus ordo iterari possit. et quilibet habeat aliquod de ratione sacramenti. vix quod si liber sit ab eo quod habet rationem rei et signi. et rationem signaculi perpetui. hoc autem characterem dicimus. non igitur vix quod in illis solis imprimatur character. Et tunc est opinio probabilior quod in omnibus ordinibus character imprimatur. sic rationes esse ostendunt. Cum enim character sit signaculum distinctionis. et perpetuum. et ratio figuratiuum. et hoc est in omnibus ordinibus repere. non est dubitandum characterem in omnibus ordinibus dari prout vel spirituale deo. vel ad spirituale ordinis. Tunc prout ostiari est ad mercedum hoies ad diuini sacri

ficiu. prout lectoris non solum ad exercitium auditum exteriori. reuerentiam interiori. et sic de aliis. sicut melius patebit quod age de distinctione ordinum. Ad illud quod obiicit de figuratiue. dominum quod character ordinis vix est seruatis animam figuratiue secundum imaginem vix assimilata deo. et hoc fit in ordine superiorum. Vel dominum quod magis proprie figuratur tale signaculum ratio quod cum christus triplex habuit officium. scilicet ministrum in agendo. pugil in patiendo. redemptoris in moriendo. ideo triplex fuit sacramentum secundum quod homo christo figuratur his tribus modis. vnde tunc triplex est sacramentum in quo fit characteris impressio. nam baptizatus figuratur morienti et redimenti. vnde consueperitur homo in morte. Confirmatus configuratur patienti et pugnant. ideo signum crucis fit in medio fronte. Sed ordo figuratur ministranti et operanti sicut recte in sua ostendit. et quod in omnibus configuratur deus christo secundum plus et minus. ideo in omnibus character imprimatur. Ad illud quod obiicit de indelebilitate et perpetuitate. dominum quod character omnium ordinum manentia. siue reuerentis ad laicatum siue morientis vix signaculum distinctiuum. et hoc vel ad gloriam secundum bonum versus est. vel ad ignominiam si male. nec oportet quod maneat super quod ad versus ministerium. quod iste versus quodammodo inuenitur in domino. et per hoc patet vltimum. **Questio ii. k.** Circa diuersos ordines diuersi characteres imprimantur. Et sic videtur. quod ordinis esse naturaliter loquendo est signaculum. sed cum sint plures ordines. sunt ergo plura signacula spiritualia. sed illa signacula spiritualia characteres appellantur. Item prout ordinum sunt simpliciter diuersi. sicut patet in ostiario et acolito. claudere enim ostium et ferre circum sine corpore siue spiritualiter intelligatur est actus omnino diuersus. Si ergo prout distinctiuum per actus et signacula distinctiuum secundum diuersitates potestatum. ergo diuersi sunt characteres. Item signum debet respondere signato. et signatum signo. si ergo septiformis gratia datur quod est res vltima et exteriora signa in diuersis ordinibus simpliciter sunt diuersa. videtur ex hoc quod characteres qui sunt signata et signa. Item in quolibet ordine imprimatur vnus character. et cum in quolibet ordine imprimatur. vix supra probatum est tunc idem character iterari. sed hoc est impossibile. et hoc facere est contumelia sacramenti facere. videtur ergo quod post primum ordinem qui alium recipit nihil recipiat. sed sacramentum contumelia faciat. sed hoc est inconueniens. Item contra. in sacramentum baptismi non imprimatur nisi vnus character et similiter in sacro confirmationis. sed pari ratione in sacramento ordinis. Item hoc sacramentum ordinis essentialis recipit characterem quod aliquid aliud sacramentum in quo character imprimatur. si ergo ordo vnus est sacramentum quod sumitur plurificet. videtur quod vnus character in eo imprimatur. Item si plures et diuersi characteres imprimantur. aut ergo diuersitate specifica. aut numerati. Non numerati. quod impossibile est plura accidere eiusdem speciei et eodem subiecto. Si specifica. sed ex diuersis secundum formam et speciem manentibus diuersis non fit vnus nisi vnus materiale sit respectu materialis et specie differt. ergo nunquam faciunt vnus sacramentum si diuersi sunt. Item natura inferiorum non facit plura. quod potest facere per vnus. ergo nec natura superiorum. Si ergo ordinari per vnus characterem prout distingui sicut et baptismi. videtur quod vnus solus character in ordine imprimatur. queritur ergo que sit necessitas quare plures characteres imprimantur. Item dominum est in opinantes in omnibus ordinibus esse characterem duplex opinio esse consuevit. Quisdam enim dicere voluerunt quod omnes ordines in vno characterem vnuntur. differente tamen secundum maiorem completionem et minorem. sicut si sigillum imprimatur in cera tenuerit ydeam fortius et amplius paulatim procedendo secundum plus

47

48

45

46

49

et plus. quousq; veniat ad statū pfectū. Et autē q̄ras q̄
 sit rō talis impfissionis. n̄ dicit breuit q̄ h̄ est ppter cara
 cteris impfectōes. S; si h̄ esset. tūc impossibile esset p
 moueri ad sequētē ordinē omisso p̄on. qd̄ est iura. Si
 hoc vez ess; nō eēt etiā differētia inter ordines nisi p̄m
 magis 7 min⁹ qd̄ est manifeste falsuz. cū p̄ates i diuer
 sis ordinib; sint ad diuersa ordinare. Postremo si h̄ eēt
 vez. caracter recipet magis. Si querit q̄re non recipet
 minus. ddm̄ q̄ si h̄ eēt. tunc eēt debilito. Quare etiā ca
 racteres alioz sacoz magis 7 min⁹ recipiūt vt dicatur
 baptizat⁹ vel 7 firmat⁹ magis 7 min⁹. Qd̄ cū nō sit que
 niens dicere. nō est uenies hāc postōz ponere. Et iō
 d; aliter 7 p̄abili⁹ q̄ in diuersis ordinib; diuersi impri
 munt caracteres. Rō autē hui⁹ est. q; nō solū q̄ ad di cul
 tum assumunt distinguunt ab alijs. imo etiā inter mi
 nistrātes ordo ē 7 distinctio. 7 vter⁹ grad⁹ illi 7 pote
 states ministrādi si semel dant. nunq; auferunt etiā si
 ad alr⁹ ministrū eleuet q̄ in minorū ministrāterat. et iō
 in diuersis ordinib; diuersa signacula dnt̄ imp̄mi. sed; q̄
 nobis diuersitas potestātū ministrādi 7 p̄puitas i
 norescat. tale autē signaculū est caracter. 7 iō in diuersis
 ordinib; diuersi imp̄munt caracteres. et cedende sunt
 50 rōnes h̄ on̄dēres. Ad illd̄ q̄ ob̄ factō baptisimi
 et 7 firmatōis p̄z R⁹. q̄ nō est sile. p eo q̄ nō ponunt ita
 diuersitate sicut ponit ordinis sacramētū. qd̄ de sut rō
 ne implicat diuersitate gradū. Ad illd̄ qd̄ ob̄ q̄ ca
 racter essentialiter ē sacramētū. ddm̄ q̄ verū est. sed nō
 nisi pur comparat ad vterius signaturum. Sicut ergo
 vna linea ē scripta. 7 due 7 tres 7 quatuor. et tū multaz
 linearū aggregatio ad vnā sententiā exp̄mendā non
 est nisi vna scriptura. sic in p̄posito est intelligendū. qz
 om̄is talis antiē cōfiguratio ordinat ad hoc q̄ ei inseri
 barur signaculū p̄m q̄ homo dei minister p̄fectus eēt i
 dicatur. Et cum sacramētum dicat qd̄ ad alterū. 7 cara
 cteres vntuntur p̄m quid ad alterum. ideo plures ca
 52 racteres vnum faciunt sacramētū. Ad illud qd̄ q̄
 verū differāt specie vel numero. ddm̄ q̄ dupliciter est
 loqui de caracterib; aut in se. aut pur vntuntur in vni
 tate 7 integritate sacramenti. Si in se. sic differunt sicut
 diuersæ species numeri. sicut binarius 7 quaternarius
 Si pur vntuntur in vni tate sacramenti. sic quēadmodū
 binarius 7 quaternarius constituūt senariū. 7 h̄nt rōz
 p̄tis constitutiue. 7 completēriū ponit in senario. sicut
 intelligendū est i p̄posito suo modo. nō sic simile om̄ino.
 53 Ad illud qd̄ ob̄ vltimo tam patet n̄sio. qm̄ istd̄ ve
 rū est 7 locum habet quādo p̄ vnū p̄ ita fieri vt p̄ plura
 in p̄posito autē non ē sic. p eo q̄ non oportet ordiatos
 non solū ab alijs sed etiā inter se distingui.

Questio .iij. l

Utz caracteres diuersoz ordinū sint essentialiter ad se
 inuicē ordinari. 7 q̄ sic videt. q; maior est cōnerto ordi
 nis ad ordinē q̄ ordinis ad baptisimū. 7 caracteris vnius
 ordinis ad caracterē alterius q̄ ad baptismalē. S; esse
 talis ē ordinatio caracteris ordinis ad baptismalē. sic
 dicit in decretali de p̄sbo nō baptisato. li. iij. nō bapti
 satus nō p̄t ordinari. An̄ si de facto ordinatus ē. debz
 baptisari. 7 post itez ordinari. q̄ caracter ordinis essen
 tiali ordine presupponit baptismalem. q̄. 7c. Itē. or
 do magis cōpetit ordini q̄ numero. sed sic ē in numeris
 q̄ numerus posterior; necessario p̄erigit potē. 7 figura
 similiter posterior; antecedētem. vnde nunq; ē quater
 narius sine ternario. nec tetragonus sine trigone. q̄ nāq;
 est gradus secundus sine primo. nec tertius sine secundo
 7 sic de alijs. Itē et diuersis formalit̄ nō p̄t fieri vnū

nisi ad inuicem ordinētur. sed om̄es ordines vnū cōple
 tum reddat ministerium. q̄ necesse ē q̄ ad inuicē ordinē
 tur. Item. si q̄s sciēter. p̄moueretur ad ordinē poste
 riorē p̄on omisso. hoc ipso suspendit ab ecurōe. sic di
 citur i decretali. Sed h̄ nō esset nisi oportet ibi serua
 ri ordinem. q̄. 7c. Itē vbiq; sunt gradus oportet
 ponere ordinē. S; i factō ordinis diuersi ordines sūt
 gradus spiritualium officioz. sicut dicitur in littera. si
 q̄ p̄ caracteres in illis gradibus situātur. videtur q̄ sit
 ibi essentialis ordo. Contra in his in q̄bz ordo essential
 destructo p̄on destruit posteriorus. Sed nō habito p̄on
 ordinē nihilominus habere posterior. sicut patet i or
 dinatis per saltū qui nō sūt i eo diuersi. 7c. Na
 toz patet p̄ se. minor p̄batur p̄ illud qd̄ dicitur. disti. l. ij.
 sollicitudo. 7c. 7 extra de clerico p̄ saltū ordinato tuc lit
 tere. 7c. Item caracteres cōpartione habet sicut p̄ates
 7 actus ordinū ad q̄s gradibus comparat. sed i illis p̄at
 bus nullus om̄ino ē ordo. sicut in potestate expellendi
 demones 7 ferendi ceros. q̄ nullus ē ordo in talib; car
 acteribus. Itē in his que respiciūt corpale spūale p̄
 est corpale q̄ spūale. sed exoz. zario dē liberationē a ve
 ratōe spiritū. s; accollitus respicit officiū illuminandi
 q̄ p̄orē ordo accollitū q̄ sit exoz. ciste. nō ergo recte ordina
 tur cū vn⁹ dicat ordo tere. 7 alter q̄rtus. Itē p̄us ē qd̄ li
 berat a malo q̄ qd̄ habitat ad bonū. s; in secdo ē habit
 ratio ad bonū. in tertio ē liberatio a malo. q̄ vult q̄ ter
 tius ordo sit p̄or. q̄ sed. S; ita vt q̄ null⁹ sit ordo cert⁹
 inter istos grad⁹. R⁹. ddm̄ q̄ ordo necessitat⁹ 7 ē or
 do cōgruitat⁹. Si loq̄mur de ordine istoz gradū ec
 clestiaicoz ddm̄ q̄ nō ē ordinatio necessaria nec cōtra
 lis. p eo q̄ ordo posterior; haberi p̄t 7 suscipi sine p̄o.
 Si autē loq̄mur q̄tū ad ordinatōz cōgruitat⁹. sic ē ibi or
 do. eo q̄ ad bñ cōmisterij sc̄ntis p̄erigat ordo sine pote
 stas misterij p̄cedētis. quēadmodū igit si q̄s ve. it ordi
 nate. p̄cedere p̄us dz exoz. iū p̄mittere. post narratōz. 7
 post rōnarōz. 7 postremo cōclusionē. tū si veller iape
 post a posteriori licz nō i ordinare. sic i ordinib; op
 tet intelligi. cū em̄ ordines inferiores ministrant sacris et
 sacri ordines ministrēt sacerdotio. 7 inferior grad⁹ p̄o. sit
 in ascēdēdo. 7 p̄as ministerialis sit inferior. p̄z q̄ ibi ē
 ordo. non tū necessitatis. qm̄ p̄ates diuersi sunt. 7 p̄ se
 ip̄as obtinerit 7 haberi p̄nt. s; nō ita p̄fecte sine alijs. Est
 igit ordo i h̄is gradib; sc̄dm̄ maiorē accessuz ad vltimū
 gradū. s. sacerdotiū. An̄ p̄mo h̄o introducit in eccliaz p
 ostiariū. Secdo manuducit p̄ lectorē p̄betaz. Tercio
 adiuuat p̄ exoz. istā vt libere a malo. Quarto erctat p
 accollitū vt p̄ficat in bono. Deinde sunt alijs duo ordi
 nes q̄ ministrant sacerdoti in oblatōe sacrificij. 7 sic p̄z q̄
 est ibi ordo cōgruitatis nō necessitat⁹. Nec valēt ille rō
 nes in p̄riū de exoz. cista et accollito. p eo q̄ oēs ordines
 p̄atē spūalem dicūt. 7 p eo q̄ eruditio p̄cedit liberati
 onē a malo. 7 iō p̄cedendū ē q̄ sit ibi ordo in caracterib;
 sed nō est ordo essentialis. sicut in elementis ordo est. ra
 men vltimum elementum siue littera antefscribi potest
 cum sit prima littera. vltima ordine retrogrado in scri
 bendō. sed tamē ordinata in scriptura. sic 7 ordines pos
 sunt suscipi descendēdo siue retrocedēdo. Ad illud q̄ 54
 qd̄ ob̄ de baptisimo. ddm̄ q̄ nō ē simile. quonā sicut ta
 ctum fuit supra in tractatu de baptisimo. 7 in concilio
 apud compendū d̄terminatū fuit. 7 decretalis Inno
 centij de presbytero nō baptisato 7 firmat. baptismus
 est fundamentum 7 ianua om̄iū sacramentoz. 7 quo
 niā fundamēto nō cōtine nihil p̄ sup̄edificari. iō caract
 baptisimi alios p̄cedit cōtanti ordine. nō sic in alijs.

55 **A**d illud qd obf de numeris. ddm q no est simile. q
 nra numer? sequens hz pcedere p te fut. Sz no sic grad?
 56 sequens hz pcedere p te fut. sz yr disponere de rgruo. Ad
 illud qd obf q ex pthb differetib no fit vnu. ddm q ve
 ru est q no fit vnu p essentia. fit tamen vnu sacramento.
 que est vnitas in coparone ad vnu signadu pfecte. r sa/
 cramentu ordis no hz omimode vnitate absolutu. sz p co
 paratdem. ad qua vnitate constitutda no requirit essen/
 57 tialis dependetia i pthb. **A**d illud qd obf ibi vltimo
 de saltu r de gradu. ddm q ille duo rones no ostendit
 q fit ibi nisi ordo rgruitatis qru e de integritate sacra
 menti. est tamen ibi ordo necessitatis qntu e de obligato
 ne pcepti. q ds tenetur ordinate ascendendo no saltado
 ordinari. **Q**uestio .iij. m.
 Qm impmatur caracter i diuersis ordinib. r cu in ordi
 nib sit ista qnsqz repit. vtpote in ordine sacerdotali. s.
 bndictione. in unctione. manu impositione. r aliis
 porrectione. vt libri vel vasis vel claus. r vbi expssioes
 qrit. in q istoz fiat caracteris impssio. Et pmo videt q
 no in bndictione. qm semp in ordinibus fuit caracter
 impssio. r illud e ordini essentiale i quo impmatur cara/
 cter. sz bndictio no est de essentia ordinu. cuz no legat tal
 solenitas fuisse i ecclesia pmitina. g. r. **I**tem illud in q
 impmatur caracter interior dz hie assimilatione cu exte
 riori caractere. Sed caracter ille respicit aliqua pates
 bndictio aut fit ad sanctitate. g. r. **I**tem q no dicitur i
 in unctione videt. q si aliqua passio i aliquo inest. in
 est fm aliqd eoe. Sz caracteris impssio e in omib ordi
 nib. sz in unctio est i vno solo. s. in sacerdotio. g. r. **I**tem
 vbi talis causa ibi talis effectus. Sz i epatu e noua in/
 unctio. ergo noui caracteris impssio. h aut e falsu. q si
 nouus caracter impmret. sicut sacerdos posset esse si/
 ne dyacono. siue epus sine sacerdotio. cuius cōtrariuz
 determinatu e in decretali. li. iij. **I**tem q no dicitur i ma
 nu impositione. videt pmo p consumile rōnem. q cu no
 fiat impositio nisi in solis duob ordinib. non impme
 ref caracter nisi i his duob solū. qd e manifeste falsum.
 sicut patet ex pceden. **I**tem ordo traditur tm ab epō. et
 ordo traditur i impssione caracteris. g. si caract impm
 tur in impositione manuū. vt q solus epus debeat manu
 imponere i ordinatōne. qd e falsu. qz vt dicit canon di.
 xlij. psbyter cu ordinat. rē. omis sacerdotes assistentes
 dnt in ordinatōe sacerdotis manus imponere. **Q** aut
 in libri vel vasis traditōe no impmatur videt. qm esto
 q tales libri vel vasa deessent. sicut forte decerant in ec/
 clesia pmitina. nihilominus tales ordines dari pnt. g.
Item ista talia sferre archidiaconus. vt ampullā r aqz
 manile subdyacono. sicut i lra rāgitur. r claus ipi osti/
 orio. si ergo solius epi est sferre ordines. vt q in rli tra
 ditōne no impmatur caract. **Q** aut i verbi expssione
 no expmatur videtur pmo. qz i verbis illis signat recta
 potestatis executio. vt patet. si ds inspiciat. g. illud
 sequat ordinis essentia r caractere. videt rē. **I**tem ca
 racter no pte impmi nisi a deo. Sed verbi expssio e p ver
 bum impandi. cu d: Accipe potestare. rē. g. in rli forma
 no est cōpetens impmi caractere. Est igit questio qua
 re hoc sacramentum habet formā verbi p modū impati/
 vum. cu alia habeant indicariū vel depcariū. Est eti
 am qd vñ orū habuerūt dec circa ordinē. s. r manū im/
 positio. r bndictio. r vnctio. Est r qstio quare imposi
 tio manuū est i duobus ordinib. sz vnctio in vno so/
 lo ordine. scz sacerdotio. Est quarto questio. quare dy
 acono solus episcopus manus imponit sacerdotibus
 vero alijs sacerdotes. Est vltimo qd in quo essentialiter

58 **A**ssistit sacm illud exterius. r cu no habeat clementum.
 nec formā statuta. vt q nihil essentiale habeat. Et q n
 habeat formā decernimā vñ. cu antiā ordinaria aliū
 modū habeant. **Q** ad pdictoz intelligētā habēda z
 becsur p supponenda. q omne sacramētū aliqd signū cen/
 58 tiale habeat exterius. nullo eni mō accidit sacro cōsig/
 nū. sz centiale e simpli. Amplius supponendū e q i om
 ni sacramento in q impmit caract istd e essentiale sac/
 mēto in q siue p qd impmit caract. Amplius cu signuz
 debeat hie similitudinē ad signatū. in eo impmit caract
 qd exteri magi e i sacro sibi simile. qm igit i ordine im
 mit caractere qd est signacm ad aliqū pāte spūalez. h
 p gñali regula habēdū e q in illo signo exteri: impmit
 caractere i qlibet ordine. in q pncipalis potestas quam
 respicit ordo. signat tradi ord. nato. **A**d hāc aut signā/
 dā duo currūt exteriuz. s. traditio alicui in stūmēt
 et expssio vbi. vt sic i signo visibili siml r audibili signi/
 ficet dari. nec sufficit signū audibile sine visibili. p p h
 q aliud vbi. aliud dz respicere signū. vt patet i alijs sa
 cramentis. nec sufficit signū siue vbo. qz ad multa pte
 tal signū. s. liber vel illud vas dari. r ideo optet vbi col
 aprare. et hec duo sūt essentialia r intrinseca sacramen
 to r pfectiōe sacm. Qm eni manus e organū organoz
 in opando. et lingua i expmēdo. recte significatur sferri
 pās i officio vtriusqz. r hec i quolibet ordine reipiunt.
 fm qz repit r caracteris impssio. Sz qm caracteres
 sūt diuersi habētes maiorē dignitatē r minorē fm gra/
 dus pārum. id tā signa qz vba diuersificātur. maxime
 in ordinib sacris et i minorib. In ordinib eni sacris
 (qm dat ibi nobilis pās r excellēs) fit manū impo sitio
 no tm in instrumēti traditio. qm manus e organū organo
 rū in q sez pncipali? resider pās opandi. vñ sic ordina
 bāt i ecclesia pmitina vbi no nisi isti duo ordines explici
 te erāt. Sz i ordinib minorib fit traditio alicui instru
 mēti. vt claus. vel libri. vel exorcismi rē. Et si pta instru
 mēta tradātur vni. illud p pncipali habēdū e qd epus
 tradit cu platōne verbi accipe pāte. vñ i omssione pnc
 cipalis debet ordo iterari qz psumit q caractere non re
 cepit. Sed i alijs psequenti b si fiat defectus vel neg/
 ligētia dnt suppleri. **E**ccedēdū est igit q in vnctōne no
 impmit caract. sz tm fit ppter solenitatē r dignitatē
 corpis dnti. qd no est cōrectādū nisi manib cōsecra
 Pōtstici aut fit vnctio i capite. in q significat abūdan
 tia grē q in plaris dz i excellētia repiri. Et hinc e q ma
 nus sacerdotis yngunt oleo scro. caput pōtsticis cris/
 mare. vt significet q i eo dz esse excellētia vite i ppectu
 dei. in psciētia. r in cōspectu hoim qru ad famā. **E**ccē
 dēdū e etiā q no fit caractere impssio i ipa bndictōne
 sicut ostendūt illeraciones. qz pot? est instituta ad de/
 uotionē exercitādā. r impetrandā grām. qz sit de sacra
 59 ti substantia. **A**d illud ho qd obf de manuū impositi
 one q no repit i oib. rō tā de cā. repit tm aliqd simile. qz
 collatio alic? instrumēti in q e ptesio manū. r fit signa
 60 rio collatōis pāris. **A**d illd qd obf q sacerdotes im
 ponūt manū. ddm q illa manus impositio no est ad or
 dints collatōem sz ad significatōem. Significat enim
 grata cōionis q i ordie sacerdotali sferit. r p sacerdotē dz
 61 amistrari. id no iponūt manū sacerdotes dyacono. sed
 solus episcopus. in cui? impositōne manū non tātum
 est signario. sed etiam potestatis collatio. **A**d illud
 quod obijctur de libri vel vasis traditōne. Dicen/
 dum. q sicut omne instrumentum. siue armatura in
 virtute manus est. sic etiam per impositionem ma/
 nuum vbi deessent talia possunt signari. Unde sicut

post videt in impositione manuum in ecclesia primitus ceteri ordines implicabant. q. postmodum processu tempore expliciti sunt sive expliciti. et quod ad subditum. et quod ad si gnatum. et quod ad personas. Preterea in h. significat q. ille q. ordinat. in illo ordine. et consecrat. cum sacerdotes man. sa cratas imponit. Et nota q. si multi sint assistentes suf ficit tñ q. tres man. imponat. aliud e. et abundantia. nec tñ illud est de necessitate sacri. ¶ Ad illud qd. obf. q. ar chidiacon. conferret multa ralia. ddm. q. h. e. ad pratis et plicatoz. Tñ in tali traditoe facta ab archidiacono nō tradit nova prās. sed tradita explicat. ¶ Ad illud qd. obf. de vbi expfione. ddm. q. sp. intelligedū est fuisse h. b. aliqd. in q. expmeret potestas talis d. ar. s. n. fuerit h. b. p. fixa nisi in solis duobz sacris q. b. dñs verba specialia ore pprio pdicit. et id in alijs et si h. b. sine necessaria. nō tñ sunt determinata vocalit. s. verba q. cunq. sensuz expmētia q. rum est de rōne sacri sufficiebāt. si q. in heresiz

62

63

64

introducere nō inrēdebat. Sed nūc necessariū est suare formā ab ecclesia statuz et approbatā. ¶ Ad illud qd. obf. de mō impartiuo. ddm. q. pontifex summ. gerit pso. nā xpi. et psonā supioris sicut dicit I. s. d. in li. de officijs et qm. prās scdm plus et min. tradit. et scdm illā q. d. ferūt p. sūt q. b. d. ferūt h. b. s. i. o. recitissime mō impartiuo vrit. et sic p. nō ad p. m. a. q. stionē. Dēs alie d. q. nes ex dicit patet pter illā que ē de oru istoz. Nā benedictio et man. ipo sitio a patriarchis Hen. xvij. et ge. vl. s. in unctio figu rā habuit in lege. leuit. viij. vbi dicitur q. in unct. est sū mus sacerdos.

Consequēter q. tum ad scdm articulu querit de ordinibz q. ruz ad numez et distinctoz. et circa h. q. ruz breuit. q. ruz. Primo q. de diuisione or dinū in sacros et n. sacros. Secundo vtz psalmistat. sit inter ordines minores. Tertio querit vtz epatus sit in ter ordines maiores. Quarto vtz sunt septē vel plures aut pauciores ordines.

Questio i n
De diuisione ordinū. et videt q. ista diuio nulla sit. primo. q. ois ordo essentialiter et vniuersalit. est sacm. S. ois sacm dicit rē sacri. q. ois vniuersalit. est res sacra. q. ois ordo est sacer. Itē in inferioribz ordinibz sic daf. p. rās mīstradi circa altare et ea q. p. rēt ad sacm sa cramentoz. s. coz. p. dñtū. sicut in dyaconatu et subdya conatu licet nō ita de p. p. in quo. q. videt q. sicut illi sunt sacri. sic et isti. Itē in ecclesia p. m. itia nō fuerūt ordines nisi sacri. s. p. b. yterar. et dyaconar. q. vel illa ecclesia fu it diminuta. vel ista sup. h. u. Itē etiā ea q. spectāt ad b. kantia sacri sp. eadē p. fuerāt. s. h. ordines minores vere ordines sūt. aut tūc esse debuerūt. aut h. e. ordines nō sūt. Ex si tunc nō fuerūt sicut patet p. nō videt rē. Lōtra in veteri testamēto erāt distincta officia ministrantium. ita q. alij ministrabāt circa altare. alij circa custodia rē pli. Si q. maioris ordinis et dignitatis ē nūc sacerdoti um. et cult. diuin. est ampliat. videt q. alij debēt ad hoc alij ad illa deputari. q. v. q. cū ordines penes officia ma iora et minora distinguant. q. ordines maiores et mino res esse debent. Itē sicut patebit cū de mīmonio agef et habet dist. xxij. in decre. Alij sunt ordines impediē res mīmoniu. et aliq. nō. Si q. in illo ordine in quo coz pus dñi. consecrat. actus libidinis p. oia remouet. videt q. aliq. sint ordines sacri et aliq. nō. Itē q. nō debeat esse p. bat pmo. q. ordo est sacm pfectoz. sed ad statū pfecti onis nō statim ascendit. sed paulatim puenit. q. si sacer ordo collocaz aliquo mō in statu pfectois. videt q. ali quos ordines inferiores habere debeat nō sacros. Itē

videmus h. curia regis terreni q. ad h. q. sit sufficient. or dinata ministri superiores indiget inferioribus. q. obediv unt et subseruiūt. et maiores indigent minoribz. q. si do mus dei ordinata debet esse. videt q. ibi debent esse mi nistri. et rursus ministri ministrantiū. et primi sūt in or dine supiori. secundi in minori. q. minores et maiores. 1. R. d. d. d. d. d. q. sacm ordinis gradus habet p. imos. et pmo q. dem distinctio ē p. grad. s. inferiores et superiores siue p. gradus sacros et nō sacros. Rato aut. quare hoc sacramētū gradus habet. q. ordinat. q. ordinar. ad dispensanduz sacramētū dignissimū. et administrandū in templo dei Ad ministrantiū aut. illud concurrūt qdam officia digni ora. et quedā minus digna. que est oia requirant mi nistros sacros. illa tamē q. arctendūtur circa altare. et cir ca portatōem vasoz sacroz. et circa oblatōem sacrificiū psumandā potissime requirūt ministros sanctor. s. fm illud Esa. li. mundamini q. fertis vasa dñi. Sacritas aut. vel sacrificatio potissime consistit in continentia ideo sūt quidā ordines q. d. rē d. r. t. n. c. t. a. in ministris. quidā h. o. minime. Ideo recte quidā ordines sacri dicitur. quidā non sacri. non rōe sui. sed rōne ministrantiū ad qd. requiritur sanctitas i ministris. et sic patet rō b. u. i. s. distinctōnis ordinū p. sacros et non sacros. et recedende sunt rationes ad hoc. ¶ Ad illud ergo qd. obf. q. oia ordo est sacramētū. ddm. q. ois ordines signa sūt sa cra et rei sacre Sed ab hac rōne non dicitur ordines sacri. sicut vltimū. sed a consecratōne ministrantiū. et q. ipi ordines disponūt ad contingendū et ministrandū vasa consecrata. ¶ Ad illud qd. obf. q. in oibus datur pote stas ad ministrandū aliquid cir ca sacramētuz maximū ddm. q. verū ē. tamē fm plus et minus. fm p. p. in quum et remorū. illis enī qui sunt in inferioribz ordinibz p. sti tuti nō licet vasa consecrata portare et officio. q. uis p. p. ter in optā ministrantiū frequenter talibus p. m. itat. Ad illud qd. obf. q. i. ecclesia p. m. itia solt ordines sacri fuerūt ddm. q. falsum ē. imo et alij fuerūt. sed implicite dabantur in impositione manuum. qm. manus ē organum orga noz. Ratio aut. quare nō distinguēbātur erat p. p. p. ter paucieratē ministrantiū. et p. p. ter paucieratē fidelium. ideo oportebat q. oia officia darent vni. ¶ Nunc autē multiplicatus est diuinus cultus. ideo nō est simile. et p. hoc patet vltimū. ¶ Q. enī dicit q. substantia sp. fuerit eadē. ddm. q. vtz ē. et semp. isti ordines et gradus i eccle sia fuerūt. licet non essent explicati et distincti vt nunc. non solū enī nunc debent distinguī p. p. ter ministranti um amplificationem. sed etiā p. p. ter manu ductionem. q. ab ipis cunabulis ordinant nūc qui debēt ē clerici. Itē fm p. uectū etatis in susceprōne graduū debēt et possūt p. moueri. nec statim ad supmum graduū p. uebi.

Questio ij
An psalmistatus sit ordo. Et q. sic videt. dist. xxi. clericos et clericos. et infra. generaliter clerici dicitur sunt omnes q. in ecclesia christi deseruiūt. quoz grad. et no mina sūt bec. ostiarius. psalmista. et lector. et cetera. et iterum dist. xxi. pleccis. et infra. ibi enumerat officii psalmiste inter alios. et hoc expse dicit p. s. d. vj. li. et b. o. ¶ Item rōne videtur hoc etiā p. bari. q. p. p. h. eria psalmoz non est minus nobilis q. alie. q. ergo sicut est ordo in ecclesia deputatus ad recitandū alias p. p. h. erias. s. ordo lecto ris. ita videt q. debeat aliq. ordo ordinari ad recitandū psalmos. sed iste est psalmiste. q. et cetera. ¶ Item nobilitas et dignius officium est psalmista in ecclesia recitare q. sic hostis custodire. ergo si ordo deputatus ē ad illud offi cium. multo fortius videtur q. ad dicendum psalmos.

Contra. dist. lxxvii. illud nos. 27. si quis episcopus esset. creatus sit primus ostiarius. unde lector. post exorcista. deinde sacrorum accollitus. unde subdiaconus. unde diaconus. postea presbyter. hic sufficienter gradus et ordines distinguuntur et non ponitur ordo psalmista. Item omnes ordines sic melius patebit ab episcopo dantur non a simplici sacerdote. Item psalmista per abscissa in ea sola iussione presbyteri officium suscipere contra dicitur. Item ad illud quod dicitur spectat ad totum chorum non ad aliquos ordinari specialiter. Sed psalmodia spectat ad omnia que sunt in choro. et cantus antiphonarum et responsorum. Item.

69. **Q**uestio. dicitur quod psalmista. prope non est ordo. sed officium ordinis non annertur. Et ratio huius est. quod non dicitur officium cui debeatur specialis gradus ordinis deputari. sed solum est annexum ordini. Psalmista enim cantorum potest deputari. sicut presbyter huius qui dicitur dist. lxxvii. Psalmista cantorum. Item. Psalmista enim est non solum psalmi cantare. sed etiam alios cantus armonia. eos lectionibus interserere. Item videtur dicitur corda exercere ad dei laudem ad eruditionem lectorum. ut non officium tecto in auditu sibi dicitur. In hoc ergo est ad laudem dei. cum illud sit omnium fidelium ceterum et sit non operatur ad hunc ordinem deputari. In hoc enim quod exercit corda ad eruditionem. et ad precipiendum sensum quem predicat lector. est officium annexum ordini lectorum. Item sic presbyter stricte accipiendo ordines et gradus. psalmista non dicitur in ordines deputari. Sed si largius extendatur nomen ordinis ad officium eius annexum ordini. et quod spectat liter et principaliter ducunt ordinatis. sic psalmista per in ordines deputari. et ita accipit fidem. et per hoc pariter autoritates inducere ad hoc quod sit ordo. loquuntur et secundum hanc vi-

70. **A**d illud vero quod dicitur quod presbyteria psalmorum est dignitas vel est digna. dicitur quod digna est etiam ad intellectum et sensum. ita sit aliter. Sed quod psalmista non ratio erudit per sensum verborum. Item etiam exercit metes per cantum musicorum. et per emissionem vocum resonantium. et hoc copert multitudinem. aliam vero presbyterias copert vni recitare cui alii sunt intenti. id operetur illi qui legit esse presbyterias. non ratione est quod recitat. sed ratione modis recitandi. et sic per illud.

71. **A**d illud quod dicitur quod est de causa diaconorum et psalmodia. dicitur quod maioris auctoritatis et dignitatis est excludere indignos et admittere dignos ad diuinum officium quod interesse et psalmos cantare. pro eo quod presbiter dicitur quod auctoritate et preterea. nec copert alicui nisi deest ab eo quod habet auctoritatem eminentem sed ab episcopo. Sed psalmodia respicit sciam et vocem. et quod habet sine donatione auctoritatis per hoc facere sola iussione sacerdotis ut dicitur est. quod huiusmodi officium maius videatur. nisi si consideret autoritatem versus quod illud est maius quod hoc.

Questio

Utrum episcopus sit ordo. Et sic videtur dist. lxxvii. gelasius papa distinguens gradus ordinum sine dicit. Primum subdiaconus. deinde diaconus. et postea presbyter. et exinde si meretur episcopus ordinetur. Item ysidorus in vii. li. et bido. episcopus quadruplex est ordo. scilicet episcopus est ordo. Item ratione videtur quod nullus recere dicitur ordinari nisi ab ordinis susceptore. sed quod promouet in episcopo recere dicitur in episcopo ordinari. sicut per omnes canones innuit quod haec materia loquuntur. Item. Item illa in veritate est verus presbiter quia veritates alii as regit et eis impar. Item pari ratione in ordine ille erit magis presbiter quod alios dispensat et regit. et ille est ordo episcopus. Item hoc videtur per differentiam ordinis. Ordo enim est ut dicitur magister significat quod spiritualis preterea tradit ordinato. sed huiusmodi in episcopo. ut per presbiter. Item. Item in presbiter ipsam ordinato episcopi in qua tradit sibi baculum quod significat preterea spirituale. unde dicitur sibi cum tradit ei baculum. accipere baculum pastoris officii. preterea legitur soluedi. et sit in corrigendis vicibus presbiteris. in fo uendis virtutibus aios auditorum et mulcens. in tranquillitate

seueritate censuram non deserens. Item solentior inunctio. solentior benedictio et solentior manuum impositio sicut in consecratione episcopi et sacerdotis. sed talis inunctio non potest esse vacua a significacione et efficaciam cum sit noue legis. Item amplius efficaciam. Si ergo sacerdotum est ordo. multo fortius videtur quod episcopus. Contra magister hugo de scoto videtur. distinguens gradus. ordinum dicit sic. primum est ostiarius. secundus lector. tertius exorcista. quartus accollitus. quintus subdiaconus. sextus diaconus. septimus sacerdos. Hic gradus dispes in eodem ordine habet dignitates. scilicet episcopus. et episcopus solum dicitur dignitatem non ordinem. Item distinctio graduum et ordinum omnes est per altaris misterium. scilicet sacrificium in quo est consummatio omnia diuini cultus. Item cum puerum est ad illa ibi dicitur. sed in presbitero ratum puerum. Item gradus ecclesiastici rale hinc ordinem quod possibile est posteriori accipere omisso prior. quod per illud quod dicitur dist. lxxvii. sollicitudo et. et extra de clerico psalmo ordinato. tunc littere. Sed impossibile est aliquid promoueri in episcopo sacerdotio. omisso. sicut dicitur extra de excessu presbitero ex lris et infra. ubi dicitur Inno. pontificale officium. sine altaris misterio non valet adimpleri. Item per episcopus non sit ordo aliter quam sacerdotum. Item promouet in sabbato ad ordinem sacrum. non dicitur in die sequenti alium ordinem sacrum suscipere. Sed promouet in sacerdotem potest in die sequenti. scilicet dicitur in episcopo promoueri. Item per episcopus non sit ordo sacerdotum. Item dicitur quod sicut sacramentum. cum ordinis preterea principaliter sit ordinata ad dispensationem sacramentorum. et maxime illius sacramenti nobilissimi scilicet corporis domini. quibus est status graduum et ordinum ascendenti. et ita ultra sacerdotum non est gradus ordinis. Sed tamen intra hunc gradum et ordinem contingit esse distinctionem dignitatum et officiorum que tamen nouum gradum vel ordinem non constituit. ut archiepiscopus presbyter. episcopus. archiepiscopus. patriarcha. pontifex summus. que ultra sacerdotum non addunt ordinem nec gradum nouum. sed solum dignitatem et officium. et ita episcopus per ut dicitur ordinem sacerdotum bene potest dici ordo. sed per ut distinguitur contra sacerdotum dicitur dignitatem quamdam vel officium ipsi annexum. et non est proprie nomen ordinis. nec nouus character imprimatur. nec noua potestas datur. sed potestas data ampliat. Unde sicut non recipit alias clausas. sic nec alium ordinem. et hoc sensu magister hugo. hoc etiam sensu magister sententiarum sicut patet per id quod dicitur in lra. quod non summoa ordinum sed dignitatum. hoc etiam tenet communis opinio quod in episcopo character nouus non imprimatur. sed illi aliqua eminentia conferretur que semper manet cum ipso caractere ordinis. ablata tamen iurisdictione. Hanc ergo opinionem nem sustinendo dicamus quod episcopus precise loquedo non est ordo. sed ordinis eminentia vel dignitatis. Ad illud ergo quod primo obiicitur de ysidoro et pelagio. dicitur quod ad eorum auctoritates et consules vnica responsione potest responderi. quod ipsi nomen ordinis ampliant ad officia et dignitates. sed magister nostri strictius accipiunt. scilicet pro gradu potestatis. et hoc patet per hoc quod ysidorus dicit quod episcopus quadruplex est ordo. Cum enim ordinatus in episcopo si assumat ad archiepiscopatum non consecratur de nouo. sed solum accipiat pallium. patet quod non potest intelligi quod nouus sit ibi ordo sed solum dignitas aliorum. Si ergo dicitur ipsos esse diuersos ordines. manifestum est quod nomen ordinis ad officia et dignitates extendit. et per hoc patet aliud sequens. Sicut enim ampliatur vocabulum et significatio ordinis. ita et verbum cuius dicitur ordinatur in episcopo. unde non ita proprie dicitur aliquis ordinari in episcopo. unde non ita proprie dicitur aliquis ordinari in episcopo. sicut cum promouetur in sacerdotem sed magis proprie dicitur consecrari. Unde et apostolus

72

73

lus loquens pprie dicit. Act. xx. posuit vos spiritus sanctus epus etc. Et. j. l. iii. Si dicitur epus desiderat bonum opus desiderat. Ad illud quod obicitur quod epus ordines dispensat. dicitur quod nunc pater epus dispensat nisi ordines illos quos dispensat habet maxime nisi habet sacerdotium. et id est cedit bonum quod epus includit necesse ordinem perfectissimum scilicet sacerdotium. et illi supradidit aliquam eminentiam quam et ipsi nominis nobis insinuat. dicit enim epus ab epy quod est super. Ad illud quod obicitur quod ordo est signaculum in quo spiritualis patris etc. dicitur quod epus scopar deficit quod non ad vitasque preter diffinitiois. Primum namque deficit a ratione ordinis quod non ad hunc quod est signaculum. quia signaculum ibi accipitur per caractere. et hic non impletur in epatu. cuius signum est quod non potest epus consecrari nisi sit sacerdos. et ita per se caractere non impletur. Amplius deficit. quia non datur ibi noua patris. sed solum patris ligandi et soluedi ampliat. et id est in huiusmodi signum baculi pastoralis porrigit. Unde sicut colatio pallii non datur noui ordinis archiepo ultra epum. sic nec colatio baculi aut anuli aut mitre aut alicuiusmodi vestitus ultra sacerdotem. talia enim portant sunt sacralia que sacra. non enim sacralia tantum precedunt sacrum. sed etiam sequuntur. Ad illud quod obicitur quod solentur in unctio. dicitur quod vix est pro eo quod ad summum pontificatum assumitur. et datur ei eminentia status et dignitatis pastoralis in qua dicitur eminentia scriptarum. Unde illa scriptarum eminentia per superabundantiam in unctio dicitur signum. secundum quod dicitur summo pontifice aaron sicut vnguentum in capite eius quod descendit in barbam aaron. Unde ad officium illud maior requiritur scriptas que requiritur ad ordines. hinc est quod maior sit in unctio Reges enim et principes conuenerunt inungi in signum dignitatis. quibus non ordo conferitur sed regalis dignitas. sic et epus quibus conferitur ordo sacerdotalis. et propter hoc ratio illa non valet. quia in unctio non respicit ordinem in quo est ordo sed magis dignitatem. Unde et sacerdos non inungitur ad ordinem necessitates sed magis ad solentiam. vix digne possit corpus christi sacramentum consecrare.

Questio iij q

Utrum ordines sint septem an plures vel pauciores. et quod septem sint habet ex hoc magister hugo dicit magister etiam dicit in libro. Itaque necesse est. quod signum dicitur in ordine sed in sacro isto septiformis gratia spiritus. scilicet datur. quod vix quod si gradus in ordine assignantur. quod septem debeant esse. Sed quod debeant esse tres vix auctoritate dyoni. de ecclesiastica ierarchia. vbi non ponit nisi tres gradus. scilicet milites. sacerdotes. et epus. Itaque hunc vix ratione. quod distinctio gradu dicitur esse penes actus ierarchicos isti autem actus sunt tres tantum. scilicet purgare. illuminare. et perficere. quod vix quod sunt tres gradus siue ordines. Sed quod sunt plures vix. quoniam ecclesia militans imitatur triumphantem. secundum quod dicitur. Ero. xxv. Inspice et fac secundum exemplar quod tibi monstratum est etc. Sed in illa distinctio gradus in angelis secundum numerum nouenarium. quod etc. Itaque tertio maior est recessus a principio. ratio magis tendit in multitudinem. Sed ierarchia ecclesiastica plene distat a principio omnino deo summo que angelica. quod pluribus gradibus et ordinibus dicitur distinguuntur angelica. quod plures deberent esse ordines que noue. Est igitur quod propter quod dicitur in sacro magis est gradus distinctio que in aliis. Et propter quod dicitur in numero septenario. dicitur quod omnes in hoc concordat scilicet quod huiusmodi sacro coperte gradu distinctio siue propter hoc quod penes ipsum membra ecclesie in corpore mystico ordinantur secundum diuersas operationes et gratias secundum quod dicitur apostolus. j. ad cor. xij. Siue propter hoc quod secundum illud sacramentum figurat et conformatur pulchritudo ecclesie militantis pulchritudini ecclesie triumphantis. Siue propter hoc quod illud sacramentum in suo summo ponit et disponit hominem ad gratiam perfectiois. et gratia perfecta in pluribus rebus dicitur spiritus. scilicet in istis. Siue propter hoc quod illud sacramentum ordinatur ad dignissimum misterium quod est consecratio dicitur corporis

ad quam non statim est conuolandum. sed per gradus paulatim ascendendum. cuius sacramentum pro sui nobilitate et reuerentia multa rebeat habere mysteria inferioa. Quibus huiusmodi membris acceptis ratione pluralitatis in gradibus ordinum. et secundum aspectum ad has rationes pluralitatis sumit sufficientiam graduum ecclesiasticorum diuersimode a diuersis. Quod autem sumitur penes distinctionem membrorum ecclesie que attenditur secundum dona gratiarum que determinat apostolus. j. cor. xij. dicens. Alii datur per spiritum sermo sapientie etc. et isti dicitur noue esse ordines secundum genera gratiarum que ibi ponuntur que sunt noue. Unde adaptatur sic. Alii datur per spiritum sermo sapientie. scilicet epus. Alii sermo scientie. scilicet sacerdos qui dicitur scire ligare et solvere. Alii fides. scilicet diacono qui dicitur euangelium nunciare in quo sit des nra et tunc. Operatio spiritus subdiacono qui aggredditur opera perfectiois. Interpretatio sermonum accultro cuius est alios illuminare et tenebras effugere. Scriptura sanctorum exortio. Genera linguarum psalmiste. Propetia lectorum. et diuerso secreto spirituum ostentatio qui admittit bonos et repellit malos. Sed iste modus sumendi non est omnino cooperens. quoniam ista distinctio gratiarum non est idem sed diuersa. Venerit membris omnibus aut ordinibus eiusdem dantur licet successiue. Sed si sumatur aliquid quantum ad aptius penes conformitatem exempli et ad exemplatum. dicunt enim quod sicut in angelica ierarchia est distinctio ordinum penes purgare. illuminare. et perficere. sic est in ecclesiastica. Unde. ir. sunt ordines secundum hos tres actus triplicatos. Primum enim actus purgationis respondet tres. Quoniam aut purgari habet exteriori. aut interiori. aut primo sic Si exteriori segregatio corporalis bonorum a malis. sic est ostentatio que admittit bonos et excludit malos. Si interiori sic est postremo in inferiores scilicet accollitur. quod talis non purgat tenebras corporales. cuius lumen ferat de die. sed spiritualis. Si primo sic. primo sic. sic est exortio. quod purgata veritate ratione dyabolica. que est quodammodo intra respectu corporis quod ammodo extra respectu anime. quod non illabitur demoni alicuius obsequio corporis. Si ista tria ad actum illuminationis tres ordines accipiuntur. secundum quod triplex est lumen. scilicet plenum. subiectum. et procedens. Lumen plenum est in doctrina euangelica scilicet doctrina christi que spectat ad diaconos. Lumen subiectum in doctrina apostolica que spectat ad subdiaconos. Lumen procedens in prophetica que spectat ad lectores. Similiter secundum opus perfectiois siue summariois triplex est ordo. Quia quod dicitur summario prima. vix propter gratiam baptismi in penitentie. hec debetur sacerdotibus. Quod excellitior. et hec epus. quod est ordinare et consecrare abbates et viros gines. Quod excellitissima vix propter consecrare epus archiepos. et hec princeps ad summum pontificem. quod est pater patri in quo est plenitudo auctoritatis. et sic statim ista ordinatio summario in unitate. et descendit per gradus noue. vix sic conformiter huiusmodi celesti. et iste nouenarius reducitur ad ternarium vix sic ascendit et figuratur beatissime trinitati. Nam purgatio princeps seu reducitur ad bonitatem. illuminatio pro ad sapientiam. sed summario ad patrem. et sic regnum ecclesie per spiritum sanctum et filium tradit deo patri. dum ad ipsam summario et patrem nam unitate reducitur. ultra quam non est cogitare ascendit. Et iste modus factus probabilis. Unde adhuc aliquantulum a proprietate recedit. dum non accipitur ordinum distinctio pro id quod est propter sibi in intrinsecum. Tertium adhuc sumitur aliquid quantum ad aptius penes gratiam ad quam ordinatur ordo. quoniam tantum ordinatur ad gratiam perfectam que septiformis est. ideo ordinum ecclesiasticorum septem copertit esse gradus. vix ordo hostiarum respondeat dono amonum. per quod recedit homo a malo. Ordo sacerdotum dono sapientie. quod gustat et admittit ipsum lignum vite ipsum panem celestem in quo est omnis sapor. Ordines intermedii respondentur intermediiis donis. Et iste modus iam dicitur adhuc factus est

probabil' & magis attingit ad sufficiētia ordinū vere assi- gnāda q̄ aliq̄s p̄dictorū. Licet aut̄ omēs hi modi ex di- ctiis mḡorū tracti sunt. nā p̄m̄ ex dicitis isidorū. secūd̄ ex dicitis dionysij. tertio ex dicitis hugōis & m̄. tū ad huc aliqd̄ v̄rōnabili' posse dici. si q̄rū modū sumen di arēdam' q̄ est penes id ad qd̄ ordo ordinat'. & h̄ qd̄ est ad corp' christi verū dispēlandū ad vilitatē corp' christi mystici. Tū in sacerdotio ē stat' in q̄ ē sumarō prātio. & v̄tracq̄ prās i christo p̄currit. s̄. ficiendi cor- pus christi verū. & absolūdi mystici. Dic aut̄ ordo no- bilissim' d̄z hic ordies sibi submistrātes s̄m̄ erigētiam bur' duplicis potētie. Tū qd̄a mistrāt q̄rū ad corpus christi verū. & hi sūt ordies christo. p̄p̄n̄dōres. Nā du- plex ē mistrare. aut accipēdo hostias a plebe. & h̄ ē s̄b- diaconi. aut oñdēdo sacerdoti & h̄ ē diaconi. & illud est p̄ncipale eorū officij sicut ex p̄se inuit isido. & h̄ ē q̄ sic tenōiat. s̄. diacon' q̄si mistr. at subdiacon' q̄si sub- minister. aliq̄ inferiores submistrāt siue subseruiūt p̄e parādo corp' christi mystici. ad h̄ q̄ possit p̄ducī ad verū digne percipiēdū. & ad h̄ sūt. iij. ordies s̄m̄ q̄ q̄dru- plicis p̄or ad accēptari. P̄mo mō admittēdo ad locū sacri. & h̄ ē hostiariorū. S̄cdo p̄bēdo documētū. & h̄ le- croz. Tertio p̄bādo aurilū & h̄ exorcistiarū. Quarto mistrādo bonū exēplū. & h̄ ceterorū siue acolyto-

rū. ad q̄s p̄ncip' vt luceat lux eor' corā hoib' vt vidēat rē. & sic p̄z q̄ miro mō p̄cedit ordo a multitudie i vni- ratē. Nam p̄ncipalis q̄dus v̄n̄. & subseruētes debēt eē duo. q̄z enī a p̄mo deficiūt cadūt i dualitatē. & rursus subseruētes duab' sūt q̄tuor. q̄z deficiūt enī ab illis. et sic p̄z p̄fectio & sumario ordinū. & distinctio i nū- ro septenario s̄m̄ q̄dus prātū que sūt eētiales ordini q̄rū nūer' & sufficiētia sumit penes id ad qd̄ directe s̄. His v̄līs obiecta defacili satis patent. Q̄ enī obijct' q̄ sunt. v̄j. & cēdēdū. Q̄ v̄o obijct' q̄ sunt tres. p̄ dio- nysij. Dōm q̄ dionysij' sub mistris cōprehēdit. v̄j. q̄. dus q̄ oēs admistrāt. sacerdoti. Ad illud qd̄ obijct' 80 de illo triplici actu. dōm q̄ distinctio ordinū nō sumit penes illū triplicē actū s̄z pot' s̄m̄ actū mistrandi. & si etiā sumeret adhuc n̄ valeret. q̄z illi plurifican'. vt p̄z in angel'. Ad illud qd̄ obijct' q̄ imitat' sup̄nā hieru- salē. Dōm q̄ veruz est s̄m̄ q̄ suo statui cōp̄erit. In illa aut̄ sup̄nā hierusalē ordies assignāt sup̄m̄. inferiores et medij. s̄m̄ aspect' ad diuersos. sicut p̄z in distinctio- ne hierarchiarū angelicarum. ordines autem ecclesia- stici sumuntur per comparationē ad vnum p̄ncipal- iter. quia ad hoc sunt. & hinc est q̄ nec illo modo plu- rificantur. nec in tot membra in q̄ ordies angelici.

79
80
81

Distinctio. xxv. de dispensatiōe sacri ordis. Olet etiā queri rē. Sup̄a egit m̄gr d̄ ordie. h̄ agit d̄ prāte p̄ferēdi ordies. Et qm̄ prās erigit debita ordinationē. Jō p̄mo agit m̄gr d̄ prāte cō- ferēdi ordies. S̄cdo s̄o d̄ eo qd̄ incidit circa ordis da- tionē & susceptionē qd̄ ē symonia. ibi. De symoniacis s̄o. Tertio s̄o d̄ idoneitate ordinādoz maxie q̄rūz ad eratē. ibi. Sacri inq̄r canonēs. P̄mo ps h̄z tres.

In p̄ma arguit ad prē falsam. oñdēs q̄ heretici nō p̄t ordies dare. In sc̄da ad prē verā. ibi. Contra aut̄ aliq̄ sentire vident'. In tertia autē p̄dictas p̄tracitates ad p̄cordantia reducit. ibi. Nec aut̄ qdam ita dētermināt Similit' sc̄da ps in q̄ agit d̄ vicio qd̄ incidit circa ordi- nū dationē qd̄ ē symonia h̄z duas. In p̄ma agit d̄ cul- pa. In sc̄da s̄o de pena. ibi. Differt in inf' eos rē. Ter- tia pars remanet indiuisa.

Di. XX V Agit de prāte p̄ferēdi ordines arguens ad prē falsam q̄ heretici nō p̄t ordies dare. a

Va Nec ab his aliq̄ clericatus honoz vel eru- guū surrogare. Videtur male dicere quia aut iste habet ordi- nē aut nihil ha- bet Si nihil h̄z ergo poterit ab ep̄o catholico p̄moueri cū di- spensatiōe. si ē parat' in hereti- cis. Si h̄z ordi- nes. ergo iaz p̄- morus est. P̄ q̄ hoc non dicē quia non sit or- dinatus. sed q̄z male sit ordina- tus. Male au- tem est ordina- tus dupliciter. aut quia est or- dinatus a quo

Olet etiā queri si heretici ab ecclesia p̄cisi & dānati possunt tradere sacros ordines. & si ab eis ordinati re- deunt ad ecclesie vnitatem debeat reordinari. hanc que- stionem p̄plexam ac pene info- lubilē faciūt doctoz verba que plurimū dissentire vident'. El- dentur enī quidaz tradere he- reticos sacros ordines dare n̄ posse. nec illi que ab eis ordinā- tur videntur gratiam recipe- re. Dicit enī innocēti' arriano- rum clericos non videri susci- piendos cum sacerdotij vel mi- nisterij alicuius dignitate. qui bus solum baptisma ratum eē permittit. quod in noie patris et filij & sp̄s sancti percipitur. Dicit etiam eos non posse da-

re spiritū sanctū quem amiserit et ordinatos ab hereticis caput habere vulneratum. & cum q̄ honorem amiserit honorem da- re non posse. nec illum aliquid accepisse. quoniam in dante ni- hil erat qd̄ ille possēt accipere. Tradit etiam venientibus ab hereticis per manus impositio- nem laycam tñ tribuendā cō- munitōē. nec ex his aliquē cle- ricatus honorem vel exiguum surrogare. Gregorius etiā di- cit sacrilegam esse arrianorum p̄secrationem cum ex eorū ma- nu cōmunitio p̄cipit. Lyprianus etiam dicit. S̄ia quecumq̄ faci- unt heretici carnalia & inania et sacrilega esse. & eorum alta- ria falsa. & illicita sacerdotia. et sacrificia sacrilega qui more sy- mearū que cum hoies nō sint formam imitant' humanā. vul- tum ecclesie catholice & aucto- ritatem sibi vendicant. cum ipi

non debet. aut quia sicut non debet. P̄mo tripliciter. Aut quia ordinatus ab heretico vel symoniacō sic- bic in apolito. tunc enī si sc̄- ter facit & com- munitat heresi vel symone nō potest exequi. nec dispensat' defacili. & hoc vult dicere ille- tera. Aut ordi- natur a catholi- co sine licentia martyri in episcopi. p̄p̄z ep̄la p̄tra- auctoritate. tal' hereticos d̄z ap̄ont. v̄j. q̄. episcopus i diocēf. dispē- sari tamen po- test si talis ordi- nans ponit sp̄ē in ratibabitōe episcopi. p̄p̄z.

Greg. iij. dialog.

Lyprianus martyr in episcopi. p̄p̄z ep̄la p̄tra- auctoritate. tal' hereticos d̄z ap̄ont. v̄j. q̄. episcopus i diocēf. dispē- sari tamen po- test si talis ordi- nans ponit sp̄ē in ratibabitōe episcopi. p̄p̄z.

Aut ordiat ab epō q̄ renūciavit lo. r officio. q̄ tal' n̄ d̄z p̄ferre ordies. si v̄o renūciavit loco t̄m̄ p̄ dare m̄iores ordies. r d̄ licētia ep̄i p̄ dare oēs. r q̄ sine licētia ep̄i p̄ p̄ recipit ordies. poss̄z d̄p̄oi d̄ rigore iuris. p̄ t̄m̄ cū co d̄sp̄sant. ¶ P̄rio d̄: male ordiat. q̄ n̄ recipit eo mō q̄ d̄z r tunc aut

in ecclia n̄ sint. r cū sint sacrilegi sacerdotiū amistrāt. r altare ponūt cū nec sacrificari oblatō illic possit vbi sp̄s sc̄us n̄ sit. nec cuiq̄ d̄ns p̄ci' p̄ces r orōnes p̄ sit q̄ d̄nz ip̄z violavit. ¶ Hiero. q̄z asserit oia q̄ offerūt ab hereticis p̄tata eē i' p̄spectu d̄ni. q̄z l̄z sc̄a videāt sp̄e sui. t̄m̄ q̄z p̄tata sūt ab illo q̄ pollut' e' pollutū tur oia. Idez odit d̄s sacrificia hereticorū r a se p̄icit. r q̄tēs i' noie ei' p̄gregari fuerit. d̄statur fetore eorū r claudit naves suas. Idē. Illi offerit panē sacri legū rē. Leo ēt testat extra ecclēsiā nec rata esse sacerdotia. nec x̄a eē sacrificia. Idez ēt d̄ic. p̄ crudelissimā vefaniā in alexā d̄ria sede oē sacrorū lum̄ extintū. Incepta ē sacrificij oblatio. d̄fec̄ chrysmat' sc̄ificatio. et p̄ficidalib' m̄ab' impiorū oia se s̄traxere mysteria. h̄is alijsq̄z testionijs astrui vidēt sacra ecclēsiastica. p̄cipue corpis r sanguis ordiatōis r p̄firmatiōis p̄hereticos n̄ posse m̄strari.

¶ Arguit ad p̄tē verā. b. ¶ Ecōtra s̄t alij sentire vidēt q̄ ab hereticis ēt p̄cis sacri ordines sic r baptism' tradit valcāt. nec ab hereticis redeūtes q̄ illic ordiati sūt r baptizati. iterū ordinādi sūt sicut nec baptizādi. ¶ In aug. d̄ hereticis ēt d̄natis. ¶ Qd̄ qd̄a dicūt baptism' qd̄ accepit n̄ amittit q̄ recedit ab ecclēsia. ius d̄adi qd̄ accepit amittit. mult' modis apparet iam d̄ici. p̄rio q̄: nulla ofidit cā. cur ille q̄ illd̄ baptism' amittere n̄ p̄t. ius d̄adi possit amittere vtrūq̄ ei sacm̄ ē. r qd̄a p̄fectiōe vtrū q̄ homini datur. illud cum baptizat r illud cuz ordinatur. Ideo non licet in catholica ecclēsia vtrūq̄ iterari. Nam si q̄n̄ ex ip̄a p̄te veniētes ēt p̄positi p̄ bono pacē correcto sc̄ismat' errore suscepti sūt. r si visuz ē op' eē vt eadē officia gererēt q̄ agebāt. n̄ sūt rursus ordinādi. Sz sic baptism' i' eis. ita i' eis m̄str ordiatio integ. q̄z in p̄ cisiōe fuerat vicij qd̄ i' vnitare pacē ē. correctū.

si in sacris q̄ vbiq̄q̄ sūt ip̄a sūt. Et cū ip̄i expedire v̄t ecclē. vt p̄pos̄ ti eorū v̄ictēs ad catholiciā societate honores suos ibi n̄ amistrēt. nō eis t̄m̄ ip̄a ordiatōis sacra detrahūt s̄ sup̄ eos manēt. Idez si eis man' impōit. ne n̄ hōi s̄ ip̄i sacro fiat iuria. Sic at̄ i' baptismo ē ius qd̄ p̄ eos dari possit. sic i' ordiatōe ius d̄adi ē. vtrūq̄ qd̄ez ad p̄niciē suā. s̄ aliud ē n̄ h̄e. aliud p̄niciose h̄e. aliud salubrit' h̄e. Idē d̄ his q̄ ab ecclē vnitare se pati sūt nulla iā q̄o ē q̄n̄ habeāt r dare possint. s̄ p̄niciose h̄nt p̄nicioseq̄z d̄ar. q̄z extra viculū pacis sūt. neutri sacro faciēda ē iuria. Sic n̄ recte h̄z q̄ ab vnitare recedit. s̄ t̄m̄ h̄z. r iō recedit nō reddidit. Sic ēt n̄ recte dat q̄ ab vnitare recedit. et t̄m̄ dat. r iō q̄ ab eo accipit v̄icti ad vnitare n̄ iterat. Idē. Aliud ē n̄ h̄e aliqd̄. aliud ē nō iure h̄e. vel illicite vsurpare. Nō s̄ iō n̄ sūt sacra x̄pi et ecclē q̄z eis illicite v̄tāt. n̄ mō hereticis. s̄ etiā oēs ip̄i. s̄ illi corrigēdi sūt r p̄niti. illa autē sūt agscēda r venerāda. Itē Greg. Qd̄ dicit' vt q̄ ordiat' ē iterū ordiet' valde ridiculosuz ē. vt eni baptizat' semel iterū baptizari n̄ d̄z. ita q̄ p̄fect' ē semel i' eodē ordie nō valz iterū p̄secrari. h̄is alijsq̄z auctib' v̄t asserit oib' ip̄ijs. ēt i' hereticis p̄cis r d̄natis x̄pi sacra p̄manere cuz iure d̄adi p̄nt ei dare. s̄ p̄niciose. r qd̄ dederit. n̄ sūt iterū ordinādi. Que p̄missis ex opposito obuiare v̄t.

¶ Reducit p̄dicatas p̄trarietates ad p̄cordiam.

¶ Illec at̄ qd̄ē ita d̄stīant. d̄cūt ei hereticos accepta sacerdotali vel ep̄ali v̄ctiōe ab ecclēia recedētes. baptismi qd̄ē d̄adi ius retinere. s̄ nō h̄e facultatē tribuēdi sacros ordies. vel p̄secrandi corp' d̄nicū. p̄ q̄ p̄cis r d̄natis sūt ab ecclēsia. Sic d̄egdar' ep̄s n̄ h̄z p̄tatem largiēdi sacros ordies. facultatē t̄m̄ baptizādi si amisit. ¶ X̄o aug. ait. itelligūt d̄icūt d̄ hereticis q̄ n̄ snia ecclēsie s̄ p̄rauitate sensus sui a fidei x̄itate ac doctrine vnitare diuisi sūt. Qui lz tales sint. ius t̄m̄ ordinādi r p̄secrādi h̄nt. r q̄ ab eis ordināf ante manifestā p̄cisiōe ēt si cū eis apte exierit. r snia ecclēie d̄natis fuerit. t̄m̄ si redierit iterū ordinādi n̄ sūt. Et vbiq̄q̄ legis d̄ ordiat' ab hereticis q̄ fuerit. eis ordib' m̄strare valeāt. vel iterum ordinādi n̄ sint. d̄ h̄mōi accipiēdū d̄cūt. P̄ā p' q̄ p̄cis fuerit r d̄natis iudicio ecclēie. ius ordinādi r p̄secrādi eis d̄tractū asserit vt d̄egdar' v̄t ex cōicatis.

¶ Alij d̄o d̄cūt sacra ab hereticis r p̄cis s̄m̄ formā ecclēie celebrata. x̄a eē r rata. q̄z recedētes ab ecclēia ius d̄adi r p̄secrādi n̄ p̄diderūt. et q̄ sic ab hereticis ordināf. cū recedūt. iterū ordinādi n̄ sūt. Que x̄o ab hereticis alit' q̄ i' ecclēia fiunt. falsa sūt r iania. r q̄a talib' ordiari vident' nō mun' s̄ vuln' accipiūt. r s̄m̄ h̄ac d̄stiaz varie d̄ his loquūt doctores. Quidā x̄o d̄cūt eadē

Hiero. super aggeum.

Idez super amos.

Idez super osee.

Leo ad anatholum p̄stāi nopolitanū ep̄m.

Aug. in epistola ad p̄medianū.

Gregorius hanni ravennensis ep̄o.

Aliorum sentētia.

facta ab hereticis p̄cis posse celebrari q̄a catho-
 licis. si ab illa forma ecclie fuerit. et ab eis celebrata
 da eēt rata q̄tū ad se. q̄tū x̄o ad effectuz. falsa
 eēt r̄ tanta. et i his q̄ male tractat. et in his q̄ male
 suscipiūt. iō irrita et falsa. q̄ q̄d p̄mittit et p̄fer-
 re credūt. n̄ tribuūt. Dānāda ē dicit. q̄ illici-
 te dātib⁹ v̄l accipiētib⁹ sūt i iudiciū. Polluta ē
 dicit. n̄ q̄tū ad se. p̄p̄ dignā hereticoz tra-
 scriptionē. Jō gre. cōionē arriū vocat execratōez
 er. in oē bonos i ordiatōz. dānatōz. n̄ q̄ta in se
 sit. n̄ q̄ male dātes v̄l accipiētēs tales fac. Sic
 ē i hiero. sacrificia eoz panē lucr⁹ vocat. n̄ q̄tuz
 ad se. q̄tū ad effectū. Nonnulli x̄o tradūt il-
 los hereticos q̄ ecclia ordiat i se. ius ordinādit
 p̄secrādit ē cū separati fuerit h̄fe. Qui x̄o i seisma
 re v̄l heresi positi ab eis ordiat iuncti fuerit.
 illo iure carēt. Jō q̄ cū ordiare volūt. vuln⁹ po-
 t̄ infligunt q̄ gratiam conferunt.

Agit d̄ vicio q̄d scidit circa ordinis dationē et
 susceptionē. i. symonia q̄tū ad culpā. d

De symonia x̄o nō ē abigē-
 dū q̄n sint heretici. q̄ tū an̄ sen-
 tentiā de q̄d dationis et ordinat̄ et
 p̄secrāt. Et i symoniaci p̄p̄e di-
 cant q̄ instar simōis magi imp̄-
 ciabilē grām p̄cio p̄duce volūt.
 et q̄ p̄ misterio sacro p̄ciū reci-
 piūt i modū giezi. Diezite vo-
 cādī sūt oēs t̄i dātes et accipi-
 entes symoniaci dicit. et v̄triq̄
 eadē sententia percellunt.

Agit de symonia q̄tū ad
 penam. e

Differt t̄i inf̄ eos q̄ ordinat̄
 a symoniaci sciēt. et eos q̄ igno-
 rant. Qui ei sciēt a symoniaci sci-
 ē p̄miserit p̄secrā. imo execrat̄
 eoz p̄secrā oīno irrita ē. Qui
 x̄o ordinat̄ a symoniaci q̄s cū or-
 dinat̄ nesciūt eē symoniacos. q̄
 et tūc p̄ cathoicis h̄sī. eoz or-
 dinatio misericordit̄ sustinet̄.

Nota ē t̄ q̄ li-
 cet possit salta-
 ri ab vno ordie
 omisso alio. p̄-
 missio t̄i sacer-
 dorio nō pot̄ eē
 eps. extra d̄ ex-
 ec. pla. ex l̄ris i
 fi. Si v̄o omi-
 bus diaconaruz
 eps ē. s̄ illū or-
 dinē quez omi-
 sit dare n̄ p̄. i.
 q̄. i. ita t̄i n̄ ē in
 baptismo quia
 ē factū p̄num.

Deo t̄i et
 dātes et accipi-
 entes symoniaci
 dicit. Ut male
 dicere. q̄ symō
 solū voluit eme-
 re. q̄ soli ep̄o-
 res symoniaci di-
 bērdia. et v̄di-
 tores gyezite. Itē p̄ fec̄ gyezi q̄ simō. q̄ simō solū vo-
 luit emē. s̄ gyezi v̄didit. q̄ magi ab ip̄o debēt d̄noari
 r̄ d̄ d̄ q̄ simō iō voluit emere v̄ p̄ v̄derz. iō v̄trūq̄
 malū et p̄m̄ sibi impurat. et iō v̄trūq̄ ab ip̄o d̄noiant.
 Ad ob̄ d̄ volūtate. d̄ d̄ q̄ or̄ iste iā t̄pe ḡre reuclate. et
 maiorē p̄atē t̄ sp̄ualit̄e voluit emē et iterū pactuz voi-
 luit facē. iō ḡuit̄ satis et enoim̄ peccauit q̄ ille q̄ po-
 t̄ t̄ex q̄da libalitate. et credebat ille q̄ eēt modicū. s̄ pe-
 na lexē sempit̄ne oñdit q̄ magnū eēt illud scel⁹.

Utrūq̄ eadē s̄nta peccat. Ut male dicit. q̄ ḡuit̄ pec-
 cat v̄derēs v̄ v̄ q̄min⁹ app̄ciat q̄ emētēs. q̄ ḡuit̄ da-
 bēt p̄iuri. L̄orrariū v̄. q̄ emētēs p̄stāt illi occasione v̄t
 accipiat v̄tra forē. q̄ si ḡuit̄ peccat v̄suras accipiens
 q̄ d̄as. p̄z. r̄. d̄ d̄ q̄ q̄tū ad gen⁹ p̄ci ē yniformi

Sixo aliq̄ obiecerit se si p̄secrā-
 ones emere. s̄ res ip̄as q̄ ex p̄se-
 cratiōe pueniūt. penit⁹ desipe-
 pbāt. nā q̄s h̄oz alterū ven-
 dit sine q̄ alterū nō h̄ēt. neutz
 v̄dere derelinqt. Symoniace
 aut̄ heret̄ triptita ē distinctio.
 alij enī symoniace a symoniaci. or-
 dinant. alij symoniace a non sy-
 moniaci. alij nō symoniace a sy-
 moniaci. Ut̄ nicol. pa. Statui-
 mus decretū d̄ symoniaca tripti-
 ta heresi. i. d̄ symoniaci symonia-
 ce ordinatib⁹ v̄l ordiatib⁹. et d̄ sy-
 moniaci symoniace a nō symonia-
 cis. et d̄ symoniaci nō symoniace a
 symoniaci. Symoniaci symoniace
 ordiat v̄l ordiatores s̄m cano-
 nes a p̄po q̄du decidat. Symo-
 niaci ēt symoniace a nō symonia-
 cis ordiat i s̄r ab officio remo-
 ueant. Symoniacos x̄o n̄ symo-
 niace a symoniaci ordiatos mi-
 sericordit̄ p̄man⁹ impositiōz p̄-
 t̄pis n̄cūtari officio p̄mittim⁹
 p̄manere. Ad̄ itelligēdū est de
 his q̄ ordinat̄ a symoniaci i gr̄a-
 tes eoseē symoniacos. hos facit
 symoniacos nō reat⁹ crimis sed
 ordiatio symoniaci. Alexan-
 pa. d̄ his q̄ violēt a symoniaci v̄l
 hereticis ordinat̄. S̄nt cū d̄cer-
 nit̄ alex̄. pa. symoniacos oīno
 dānādos ac deponēdos. subin-
 telligēdū ē nisi violēt q̄s attra-
 ctus fuerit. De his ei et a q̄bus
 libet hereticis violenter ordi-
 natis dicit Innocentius q̄ pos-
 sunt habere aliquem colorem
 excusatiōis si statim discedunt
 ab eis. et pessimo eoz p̄ciliabu-
 lo renunciant.

ho h̄z a symoniaco. In sc̄o d̄ q̄tū p̄r subfugē. q̄ si n̄
 p̄r magis panit q̄ agar. et h̄ēt t̄e p̄ excōicato. v̄n vel d̄z
 ordiet differre. v̄l ad aliū ep̄z ire. s̄ si n̄ p̄r ad aliū d̄z su-
 stinē. et cū ecclia sustinet̄ d̄z et ip̄e sustinēt̄ ille q̄ i gr̄at
 Quisq̄s h̄oz alterū v̄dit r̄. Ut̄ male dicit. q̄ ius
 pionat⁹ an̄cū ē s̄udo i se p̄abilis. q̄ cum ius pionat⁹ sit
 sp̄uale. et n̄ possit v̄di sine symonia. ip̄ossible ē q̄ talis
 s̄ud⁹ sine symonia v̄dat. r̄ d̄ d̄ q̄ magi n̄ lo q̄ d̄ sp̄alib⁹
 q̄b⁹ an̄era s̄ sp̄ualia. s̄ eōtra d̄ sp̄ualib⁹ q̄b⁹ an̄era s̄
 sp̄alia. sic ē p̄bēda. et i talib⁹ h̄z locū s̄bū magi n̄ i p̄mis.
 s̄ud⁹ ei n̄ ē an̄cū iuri pionat⁹. s̄ magis eōverso. Uel
 d̄ d̄ q̄ itelligit̄ d̄ eo q̄d ita iūctū ē sp̄uali q̄ r̄z locū sp̄ua-
 lis. s̄ s̄ud⁹ sine villa cur⁹ pionat⁹ an̄cū ē r̄z h̄e r̄ōnē rei
 sp̄al. Symoniace aut̄ heret̄ triptita est distinctio. 7

tas. q̄ v̄t q̄ ḡe De his qui
 sp̄ualia fac̄ imū dicit se eme-
 riā. s̄ ḡuit̄ pen re corpalia
 sat p̄cū s̄z ma nō sp̄ualia
 toze appetitū et
 int̄sione libidi-
 nis. et s̄z status Symonia /
 p̄sonē v̄dētis. coz trip̄l̄r
 emētis. ḡuit̄ cū distinctio.
 peccat eps ven-
 dēs q̄ s̄ditus
 emēs. q̄ t̄i ge
 nus p̄ci ē idēz
 v̄trūq̄ eadē sen
 tentia peccunt
 Qui x̄o or-
 dinant̄ a symo-
 niaci. Ut̄ male d̄
 ccre. q̄ tales sy-
 moniaci ordinā-
 tes sūt irrēgl̄i
 res. et n̄ h̄nt ex-
 cutionē. et nul-
 lus dat q̄d n̄ h̄z
 q̄ n̄ dāt̄ ececuri-
 onē. Itē ponat̄
 q̄ aliq̄s symonia-
 cus q̄ ē mibi no-
 tus sustinet̄ ab
 ecclia. et ip̄e est
 eps me⁹. et ego
 cep̄elloz ad̄ fat-
 crof̄ ordiet. q̄r̄
 q̄d nūc facē re-
 bē. Si ei sc̄eē
 ordinet̄ a symo-
 niaco s̄u irregu-
 laris et punior
 tāq̄ symonia. s̄
 si n̄ obedio pec-
 co moralit̄ et
 sc̄adalt̄o. q̄ v̄r
 q̄ i tali casu sic
 h̄o p̄p̄lex. p̄.
 d̄ d̄ q̄ i p̄mo ca-
 su executionem
 h̄z a iure. q̄d p̄
 p̄rer̄ i gr̄at̄ā ta-
 lē reputat̄ cū ex-
 cusatū. ordinet̄
 A 2

hiero. su
 per osce.

symonia
 gyezite

Querit qd modis strabit simoiaz p suavit dicit q an q modis. q bis sibi pmet. Nun. lingua. timor. ca ro cu fama ppari. No faciunt gnis spuale dari. g fz b vr q mgr insufficent tres modos assignet. Juxta hoc qrit d sufficiencia boz/modoz. cum eni fama sit bonus odo: sicut bo: nu creplu. n vr q sit qd tpale. Jte in ve. le. ha bebat sacerdo: tu ture. p in d raris. g cu illud no est p ctm. n vr rē. h. ddm q pnie loqn

De idoneitate ordinando: maxime qrit ad etate. **S**acri inqt canones sanxerūt vt subdiaco: n ordiet an. xiiij. ānos. nec diacon: an. xxv. nec pbyr: an. xxx. deinde si dign: fuerit ad eparū eligi p: qd nos eti

symoia ē in p̄cio qd h̄de intēdit auariciā. marie cū inſi uenit pacto. 7 ita ſymōia tenoiaſ hic a mgrō. Et p̄t fieri triplicif. q: p̄ctū p̄t dari ita q ſymōia q n̄ rēu pit. vt p̄tore. q: daf collarer alib. vel p̄t dari a collaro r alib ordiat. vel p̄t ipſe ordinar: dare ordiaton. tūc eſt ſymōia i ordiſ ſuſceptioe. 7 p̄nie loqndo i his tribz modis. Uel alif. q: aut ordiat: dat 7 ille recipit. 7 tūc ſymōia eſt ordiaſ a ſymōia co. Aut q: nec iſte dat nec ille recipit. ſz ille alſ fuit ſymōia q. 7 tūc ordiaſ n̄ ſymōi a ſymōia co. Penes h̄ ſumif diſtinctio mgrī ſarſ ſufficiēſ. ſz i cōi diſtinctioe modoz accipit ſymōia ge nrali. a q pauca ſūt hodie imunes i clero reſpectu ml ritudis. vt p̄tore. qn̄ ille q ordies tribuit. vel alſ ex cau ſa i ordiaſ acqrit ſiue ordinē ſiue bñficiū. 7 iſti ſūt. v.

Intelligentiā p̄ntis diſtinctiois duo p̄ncipa lit querunt. P̄tio qrit d p̄tate ordinādi. Secū do d poſſibilitate ordinādoz. Circa p̄mū que runt quantum. P̄tio vtrū ſol: eps poſſit ordiare. Se cūdo vtrū eps heretic: poſſit ordies dare. Tertio viz ſymōia q eps aliq̄ valeat ordinē v̄dē. Quarto vtrū ordies dās ſymōia e hoc ipſo fiat heretic:.

Questio. j. **Q**uol: eps poſſit ordiare oñdiſ Heb. xii. ſine vlla p̄traditioe qd min: ē a maiore. ſz ordinū collatio eſt p̄ bñdictione. ḡ necē ē q ille q ordies p̄fert eminētiā ha beat vltra oēs ordies. ſz tal: nō ē niſi eps. ḡ rē. Jte iſi do. i. l. etymol. c. xij. loqns d officio epi dicit. ipſe 7 ſū mus ſacerdos eo ipſo 7 p̄ntifex marim: noiaſ. ipſe eniz efficit ſacerdotes atqz leuitas. ipſe oēs eccliaſticos ordi nes diſpoſuit. **J**te rōne vr. q: ei: ē in ecclia ordines p̄ſtituere. cui: ē eccliaz gubnare. ſz gubnatio eccliaruz ſpectat ad epos. q ſunt ſup̄intēdētes. ḡ 7 diſp̄ſatio or dinū. **J**te ei: eſt i ecclia ordies p̄ferre ad quem ſpe ctat i ecclia filios ḡnare p̄fectos. p̄ co q ordo collocat in ſtatu p̄fectionis. **G**z h̄ ē illi: ſol: q ē ſp̄ſus. h̄ aut eſt eps. ḡ rē. **J**te maioris dignitatis ē ordies diſp̄ſare q ſit ſac̄m 7 firmatiois dare. ſz p̄mū eſt epoz im. ḡ et ſecūdu. **L**ōtra. j. Timoth. iij. Noli negligere gram q tibi data ē p̄ impoſitionē manuū p̄ſbri. ḡ in p̄miti us ecclia p̄ſbroz erat man: epiſ imponē. ḡ 7 ordinare ḡ rē. **J**te ordiatio ordinū p̄ncipaliū ſit p̄ manuū im poſitionē. ergo cui cōpetit manuū impoſitio. cōpetit et p̄tās ordinādi. ſz p̄ma cōpetit p̄ſbteris. ergo rē. **P**robatio medie. diſ. xiiij. p̄ſbter cū ordinaſ epo cū bñ dicitē. 7 manuū ſup̄caput: tenēte. 7 oēs p̄ſbter: q p̄ ſentes ſūt man: ſuas iuxta man: epi tenēat ſup̄ caput illi. ergo rē. **J**te qd p̄fectū eſt. p̄t i rale q̄le ip: ē. ſed

modi quoz ſufficiencia patet ſic. Si aliq̄s inordinate mouet. aut ex timore male hūilitate. 7 ſic ē vn: modus. **A**ur ex amore male inflamāte. 7 tūc cūtriplex ſit amor ſz ſupbia vite que amat boies. 7 cupiſcētia carnis. et cupiſcētia oculoꝝ. Penes cupiſcētia oculoꝝ ac

am pari mō ſeruare iubemus. **J**te ſabian: Siq̄s. xxx. etas ſi impleuerit ānos. nullo mō p̄t ſbyter ordinetur. 7 ſi valde ſit dignus. quia 7 ipſe dominus xxx. annorum baptiſatus eſt. 7 ſic cepit docere.

ſiue reſpectu p̄ncipū ſiue reſpectu alioꝝ. vt ſiq̄s amo re fornicarie p̄moueret ſilium fornicarie. Si aut qrit ad ſupbia duplicif. **A**ur pur appetit fauorē vt hypo crita. 7 ſic eſt fauor: ſiue fama p̄ſaris. aut pur appetit laudari. 7 ſic lingua. 7 ſic patet ſufficiencia. Uel vt dī ſtinguaſ mun: a manu. a lingua. 7 corde. 7 duplex mo tiuū timor: 7 amor: 7 ſic erūt. v. modi. 7 p̄ h̄ patet nūo rus 7 ſufficiencia. **A**d illud qd obijcit de fama. dicendū ē q fama magnū bonū eſt nō appetit ſicut viro iuſto. ſed appetit 7 laborati ad h̄ nō eſt magnū bonū ſic by pocris. vñ p̄uocet. r. Memoria iuſti cū laudibz. er nomē impioꝝ p̄trefcit. **O**bt: a p̄ ſanguitate nō eſt ſimile. q: ſacerdotiū veteris legis erit carnale. ſz illud nō eſt ſp̄uale. 7 ſic patet es que ſunt circa iſtā partem.

ordo ſacerdotal: ē ordo p̄fect: ergo p̄t i rale q̄le ipm eſt ergo vr q ſacerdos ſacerdotē poſſit facē. **J**te p̄ p̄ coꝝ dñi p̄ficē q̄s aliq̄e ordiare i aliq̄ ſc̄du eccliaſtico ſz p̄mū eſt n̄ tū epi ſz et ſacerdotis. ḡ pari rōne vr q or dinatio clericoz. **J**te p̄ p̄fect: ſacerdos diacono q̄ p̄fect: eps epos. ſz eps p̄t alū p̄mouere 7 p̄ſecrare i epm. ergo multo for: ſacerdos p̄t facē diaconū. p̄t h̄ ē qd cū min: a maiore bñdicat qu: eps p̄t bñdicē epm. 7 qd amph: ē archiep̄m. qd ad h̄c e mai: e hoſtiē bñdicat p̄a p̄. **J**te ddm q ſic ſacri ordines dicit. ſm ius cōcō nō p̄t aliq̄s ordies diſp̄ſare ſeruum ordines ſacros niſi ſolus eps. **D**ur: ſtatutū orū bz et ſac̄ ſc̄ptura. 7 ſp̄ſi ſc̄i ordianōe. **E**t ſac̄ ſc̄ptura. q: cū dñs duo genera di ſcipuloꝝ habuit. q̄sdā ir. nūero duodeno. q̄sdā in nūe ro ſep̄tuageſimo. p̄mo ſ ap̄ los noiauit ſup̄ q̄s funda uit eccliaz. ipos in p̄. io ſūdādo i ſe. alios ſimp̄lices di ſcipulos appellauit. 7 ap̄lis p̄mo ſuit collata p̄tās im ponēdi man: 7 cōſecrādi. n̄ ſi ſimplicibz diſcipul. ſic p̄t ex textu 7 ex glo. **A**ct. viij. **E**t am ap̄lis ſuſceſſerūt epi. diſcipulis ſo ſacerdotes ſimplices ſic h̄c diſ. xxi. ca. i. no. reſta. 7 ita p̄z q̄ auctas ordinādi 7 man: im po nēdi ſm for: a ecclie p̄mituē epiſ appropat. **U**nde et ap̄lis ſcribēs timotheo. j. **T**imoth. v. dic. manus tuo nemi impoſueris. **L**ōſiliū etiā ſp̄ſſet cōcordat. quo 7 ſc̄pture ſūt edite 7 cōſtitutōes eccliaſtice q̄z eſt ordo. po reſtas ē. ſiue i ordie p̄tās tradit. iō ab co dz tradit q̄ p̄tā tem bz. 7 inq̄nū bz p̄tāte. **P**otēt autē d: diſtribueret cōſerre n̄ eſt cui ſubz potēs. ſz ei: q̄ in potētia ſuper eminet. ſic p̄z ē i regimie curie ſecularis. **A**d h̄ ergo q ordo recte tradit diſponit ſp̄ſſctūs. q̄z tradit ab co q nō ſolū ordinē bz. ſz q̄ etiā bz ordies p̄ q̄s ē potēs ſic et alij. 7 eminētiā dignitatis p̄ quā p̄t ſup̄ alios. **D**ur: ſi dicitur ordinē. q̄ dicit ordinē cū emnētia. iō patet q

duo requirunt ad hoc qd epus possit ordinē conferre. s. qd ille habeat illū ordinē. 2. qd habeat epale dignitatē. Alia rō est. qd si passim oibz esset cōcessum. tot admitteretur ad ordines. qd nō seruaret ordo. imo potnō generaretur cōfusio. 2. ideo dispositiō ē de cōsilio qd solis epis ordinum dispensatio 2. aliorū officiorū vt cōsecratio abbatum. monialū. 2. ecclesiariū 2. simulū cōcedat. Posset etiā alia rō assignari. siue ex hō qd epus sponsus ē. siue ex hoc qd sacm ordinis statū pfectiōis dicit. ideo his qui hnt ptātes emn etiā debuit referuari. 2. epus tanqz sponsus filios. i. pfectos debuit generare. Prima tñ rō multum valet. **¶** Ad illud qd obi de ipositiōe manū pbyteri. ddm qd pbyter vocat ibi senior. 2. apls intelligebat seipm p ipositiōis manū pbyteri. Blosa pbyteroz vocat epm. vel pbyteri. i. pbyteroz. qd sicut dicit ius. saltem tres sacerdotes debet manū imponere. s. tñ ipi non imponit vt dentes ptatē vel ordinē. qd ab vno soli dari pot 2. debet. vñ ipi nō bndicit. s. sol' epus. s. hē in signū cōsecratiōis sue. Et p hō patet sequens. qd manuum impositio nō facit ordinē nisi illa que iuncta ē bndictiōi.

¶ Ad illud qd obi de pfectiōe. ddm qd pfectio sufficere 2. redūdante. Ad hō aut qd aliqd faciat aliud sibi simile vel pfectū nō sufficit qd sup pfectū pfectiōe sufficere sed redūdante. Et qm in sacerdote ē pfectio sufficere. in epō rōne eminentie sup additū pfectio redūdante ideo bē pfectio sufficit ad generādū filios pfectos nō cōsecrari. 2. dicitū qd illud argumētū peccat dupliciter. Primo qd potestas ordinādi supponit ordinatiōnē 2. sup addit. p quā nō solū est ordinādi s. etiā ordinātor. 2. iō pma est falsa. Et itez pna nō valet. nisi maius includat illud minus. vt ferre duos modios includit vnū. nō sic est in pposito.

¶ Ad illud qd obi qd magis supat sacerdos diaconū 2c. ddm qd verū ē qd magis supat epus supat epm qd ē tam. 2. sup illū nō hōz posse. s. non magis quē supat ille qd nō ē epus in actu. illū qd ē epus in potentia. Preterea 2. si magis supat in ordine fm quē accipit rō ordinari nō tamē in ordine fm quem accipitur ratio ordināns qualis ē in ipso nō in presbytero. 2. ideo nō valet illud.

¶ Ad illud qd vltimo qrit quō epus benedicit epm. ddm qd b nullū ē in cōueniens. qd nō bndicit nisi in quāru carer ordine siue dignitate epali. 2. sic maior est. s. tūc adhuc restat qstio quō bndicit archiepū cuius ille supior sit. 2. nō possit dare qd nō habet. Si tu dicas qd b facit autoritate summi pontificis qd supest. tūc nō minor restat qstio de ipō qualiter summi pontifex benedicit ab epō hostiensis. Si tu dicas qd ipus dedit ei hanc ptātem autoritative. qd. dato qd ipse nō esset. nec eēt cōmissa alteri. nūquid nō posset summi pontifex consecrari. 2. ppter hoc ddm qd insolubiliter vtz ē qd dicit apostolus qd minor a maiore bndicit p statu in quo bndicit nā sine cōtradictione verū ē. qd null' dat alij maiorez dignitatē qd habeat. nec minū ordinē dare pot quē nō habet. 2. ideo epus cōsecras archiepū vel papā oīno non tribuit nisi cōsecrationē epalem. S. ille amplioz habet autoritatē 2. iurisdictionē a subdiorz electioe suo cōsensu. 2. dñi institutiōe qd ordinavit Petrus 2. eius successores sup totam ecclesiā. volēs vt oēs qd canonicē electi fuerint. eandē quā 2. Petrus habeant ptātem.

¶ Questio ii. **¶** Utrū epus hereticus possit dare ordines. Et qd sic videtur Aug. cōtra pmentanū dicere. sicut dicitur in baptismo qd p eos dari possit. ita 2. in ordinatiōe. 2. ad hoc

sunt plures autoritates in littera. Item ratione videtur quia sicut se habet sacerdos ad ptātem cōficiēdi. sic se habet epus ad ptātem ordinandi. sed sacerdos cōficiēdi qd hereticus si habeat intentionē faciēdi qd facit ecclesia vere cōficiēdi. ergo 2. hereticus epus vere ordinat si forimā ecclesiasticam seruat. **¶** Item si aliquis catholicus intra ecclesiam ordinat. 2. post in heresim labat. si iterū reuertatur nō reordinat. ergo ordines labendo in heresim non amittit. pari rōne nec epus dignitatē siue gradū epalē ergo epus hereticus habet illā dignitatē siue excellentiā ordinis. ergo 2. opationē sequēte ipam de facto. ergo si ordinat ordinatū ē.

¶ Item character eque vere ē in malis vt bonis. 2. eque vere imputat malis vt bonis. ergo pari rōne eque bene datur a malis siue pueris vt a bonis. ergo cū essentia ordinis in characterē cōsistat. p. 2. cōtra Innocētiū dicit 2. habet in littera. cōstat cū qui honorē amittit. honorē dare nō posse. sed talis ē hereticus. ergo 2c. **¶** Item. s. q. s. bndictio illi in maledictionē cōuertit. qd ad hoc qd fiat hereticus ordinat. ergo si p maledictionē null' pmouet ad ordinē. p. 2. c. Item plus ē aliqd ad ordinem pmouere qd absoluerē vel ligare. sed hereticus p̄sensus nullū pot absoluerē vel ligare. s. nullū pot ad sacm ordinē pmouere. **¶** Item inferior ptās nō pot agere nisi p cōtinuationē cum supiori 2. p pta ptāte. sed ptātes plenitudo ē in summo pontifice a qd separat 2. distinct' ē heretic' p̄s. ergo vterqz nihil oīno pot dare de his que spectāt ad ecclesiasticas potestates. R. ddm qd 2. si ista qstio alqñ fuerit dubia multum apd p̄claros doctores de oibz factis tā de baptismo qd de alijs. qd nō eēt apud hereticos. tñ p illustrissimū doctore Aug. apte ē nobis hec questio patefacta qd sacramenta ecclesiastica apud hereticos qd formā ecclesie seruant. 2. intentionē hnt faciēdi qd facit ecclesia. sunt qstū ad p̄tate. q̄uis nō sint qstū ad vtilitatē. quia sacra dīspensant. s. tñ fructū sacroz nō repositāt. p eo qd spūs sanctus nō cōfert gratiā extra catholicā ecclesiam. 2. ideo in oibz factis que hnt p̄tate differentē ab vtilitate. generaliter verū ē. qd apud hereticos p̄nt cō. oīa autē sacramenta sunt talia p̄ter sacm penitentię. em̄ res ē interior cōrritio. sine qua nulla vera ē absolutio. 2. cū qd nulla absolutio est vana vel inutilis. ideo oīa p̄nt dispensare 2. dispensant veraciter p̄ter solā absolutiōnē penitentię. 2. ideo nulla iterant p̄ter illa nisi forte vinctio extrema. 2. sic cū ordo habeat characterē qd p̄ter spūssancti grām qua peccata delent existit. ddm qd p eos p̄nt veraciter dispensari. Ad illud qd obi de Innocētiōe et Gregorio. ad illas duas autoritates. ddm qd ideo dicitur recipere maledictionē qd grām nō recipit. ideo dicitur nō recipere honorē. quia nō recipit excoctōes qd ordinat ab heretico p̄ciōso qd iō dī ordinē amittit. p eo qd ordīs executionē amittit. nō qd amittit characterē qd deleri non pot.

¶ Ad illud qd obi de ptāte absoluēdi. ddm qd nō ē sile 18 quia absolutio sacerdotalis aut nulla ē aut sine fictiōe ē. nullus autē sciēter ab heretico absoluit qd carcat fictiōe. Aliter tñ pot dicit qd ptās qd duplex repit in ministris ecclesie. Quēdā nāqz est fundata sup ordinem p̄ncipaliter vt ptās cōficiēdi. Quēdā sup iurisdictionē canonicam p̄ncipaliter. vt potestas cōmunicādi. Quēdā super ordinem 2. eminentiam. vt ptās ordinandi. Quēdā sup ordinē 2. iurisdictionē. vt ptās absoluēdi 2. ligandi in foro penitentiāli. Et qm character auferri non potest. ideo potestas que consequitur characterem de facto auferri non potest. S. quoniam iurisdictionē fecit ordinare a supiori ad inferioris. ita qd plenitudo

do est in summo pontifice. ideo potest auferre eam. et potestatem que sequitur ipsam minui. Cui potest excommunicandi. s. non ordinandi. Et per hoc patet ratio ad multa. et ad sequens etiam. Quod enim obicitur quod in summo pontifice est plenitudo potestatis. verum est secundum quod potestas consecratur iurisdictione. que maxima et in termino est in eo. s. non in omnibus. et est in omnibus equalis. non excurtio omnis potestatis debet fieri secundum eius regnum. et ideo si ipse prohibeat non potest talis potestas licite exire in actu. quod ab ipso dependet. et sic patet totum.

Questio. iij.

Utrum symoniacus episcopus aliquo valeat ordine vendere. Et sic videtur quod nihil prohibet nisi quod fieri est impossibile. alioquin frustra prohibet. s. sacri ordinis venditio prohibet. j. q. j. c. prohibet. sanctorum inquit patrum exempla sequentes ordinari queque in ecclesia dei vel promoueri per pecuniam auctoritate sedis apostolice modis omnibus prohibemus. g. r. Item quod potest furtive accipi potest etiam pecunia emi et vendi. s. ordo sacer potest furtive accipi. sicut dicitur extra de eo quod furtive ordinem suscepit. ubi cum eis dispensatur si ingrediantur religionem quod potest in susceptis ordinibus ministrare. ergo r. Item quod est in humana dispensatione potest emi et vendi sic et liberaliter ministrari. s. ordinum collatio in humana dispensatione consistit. ergo potest emi et vendi. ergo symoniace dari. Item character ordinis stat cum quantitate culpa et malicia. ergo et potestas ordinandi et ordinem suscipiendi. ergo quantitateque sit aliquid symoniace prauitas. in non videt donationem vel susceptionem ordinis impedire. Contra. Gregorius. dicit et habet. j. q. j. qui cuius studet precii donatione sacrum ordinem accipere. non est sacerdos. s. inanimiter modo dicitur accipit. ergo per symoniam ordo non potest suscipi. ergo nec symoniace dari.

Item Leo papa sic arguit. j. q. j. si non gratis datur vel accipit. gra non est. Symoniaci autem non gratis accipiunt gratiam que maxime in ecclesiasticis ordinibus operatur. si autem non accipiunt. non habent. si autem non habent. nec gratis nec non gratis cuique dare possunt. Item dona spiritus sancti sunt in potestate dei non hominis. ideo enim sancti spiritus dicuntur et sunt. quod ipse ea donat. ergo nemo potest ea habere nisi a spiritu sancto. s. spiritus sanctus si sit liberalissimus nihil potest vendere nec que vendit. ergo et dona nec pecunia potest vendi. nec precium comparari. si ergo donum spiritus sancti est impossibile precium vendi vel emi. ergo nec ab alio symoniaci dari. Item in sacris ordinibus. scilicet diaconatu et sacerdotio spiritus datur. quod patet per hoc quod dicitur ibi. Accipite spiritum sanctum s. spiritus sanctus non potest vendi. ergo nec ordinem sacri que etiam eius datione deserunt. Probatio minus. Quod potest emi et vendi. potest in seruitute redigi. sed spiritus sanctus non potest redigi in seruitute. ergo r. Queritur igitur quomodo symoniaci studiosa voluntas emendi vel vendendi spirituale possit incidere in sacrorum ordinum collatione vel aliorum spirituales. cum illa ut videtur vendi non possint. Item ad predictorum intelligentiam est notandum. quod spirituale dicitur tripliciter. Uno modo quod est spirituale pure. ut gratia et virtutes et dona. et hoc nec factum nec de iure vendi potest. imo si quis habere vellet vendere. non solum non acquireret amplius. sed etiam quod haberet amitteret. Alio modo spirituale est quod adiungit se rei corporali. que tamen ratione illius spiritualis consecratur et accipit rationem spiritualis. et hoc spirituale de iure non potest vendi. pro eo quod non potest poni sub precio. de facto tamen ratione rei corporalis vendi potest. et talia sunt sacramenta ecclesiastica. Quod dicitur est spirituale quod adiungitur rei corporali. que tamen habet rationem rei temporalis. ut ca-

lit consecratus vel etiam ius patronatus. quia ibi consecratio iuncta est argento. et ius patronatus fundo. et illud dicitur spirituale. quia spirituali annexum. et hoc de facto vendi potest. de iure non potest vendi. tamen potest cum eo cui adiunctum est in venditione transire. aliter enim consecratus vendi potest. ita tamen quod consecratio non vendatur sed argenti valor. et fundus vendi potest. cui annexum est ius patronatus. sed non ipsum ius patronatus de iure quoniam committitur symonia. His prenotatis ad ordines veniendum est. in quibus est aliquid de primo genere. scilicet gratia sanctificans. aliquid de secundo. scilicet potestas ministerialis per aliquod signum exterius dispensata. cui inseparabiliter est adiuncta. Prima impossibile est precium comparare nec vendere. secunda vero possibile est pro precio dari. quia inseparabiliter est adiuncta exteriori sacro. et cuiusmodi potest pro pecunia dari. potest et illa potestas vendi. et sic patet quod symoniacus symoniace ordines dare potest. Ad illud quod obiicitur de Gregorio et de Leone papa per responsio. quod loquuntur de gratia gratificante. que non potest nisi gratis dari. et hec que sacra facit non quoniam ad presertim que iuncta est rei exteriori posite in hominis dispensatione. Ad illud quod obiicitur de donis spiritus sancti. r. dicitur quod dupliciter est loqui de huiusmodi donis gratis datis. Aut ratione sui. aut ratione annexi. et secundum hoc dupliciter habet dispensationem. que non ad se habent dispensationem spiritus sancti qui characterem imprimunt vel totam trinitatem. Quarta vero ad annexum dispensationem habent hominem purum. et primo non venditur. sed secundus vendere potest annexum illi quod est quodammodo spirituale. et propter illud emi. et ideo ipsa dona dicitur vendere et potest. cum in eius potestate conmissa sint temporalia dispensanda. Ad illud quod obiicitur ultimo quod spiritus sanctus non potest redigi in seruitutem. dicitur quod in seipso vendi non potest. tamen eius effectus vendi potest. pro eo quod sunt in humano dominio constituti. et sic concedendum est veros ordines a symoniacis posse dari. quibus non dantur nec recipiant ad utilitatem sed potius ad damnationem. et bonum conuertat eis in malum.

Questio. iij.

Utrum dans ordines symoniace ex hispo fiat hereticus. Et sic videtur Gregorius in registro et habet. j. q. j. per s. h. r. si per pecuniam r. decimas. et altare et spiritus sanctus emere vel vendere symoniacam heresim nullus fidelium ignorat. Item in eodem quisquis per pecuniam ordinat. ad hoc ut fiat hereticus promouetur. Item. j. q. j. eos que pecunias et infra. tolerabilior est. macedonij et eorum que circa ipsum sunt spiritus sancti impugnationi impia heresis. illi enim creaturam et seruum dei patrii et filij s. s. delectando fatent. isti vero eundem spiritus sanctus efficiunt seruum suum. ergo videtur quod sit ibi propriissima heresis. Item omnis qui extimat donum dei possideri errat et hereticus est iudicandus. sed omnis vendens vel emens ordines extimat donum dei pecunia possideri. ergo r. Item nullus est maior error circa naturalia que vni contrario attribuire suum contrarium. ut si quis ponat album nigrum. et circa maiores nullus maior que ponere bonum malum. ergo nec circa diuina aliquis est maior error que ponere dei gratiam non esse gratiam. hoc autem ponit omnes qui eam emere vel vendere contendunt. Item sicut filio attribuitur sapientia. ita spiritus sancto largitas. sed qui attribueret filio insipientiam labaretur in heresim. ergo qui attribuit spiritus sancto auariciam hereticus est. sed qui credit dona spiritus sancti per pecuniam vendi vel emi est huiusmodi. quia potest

nit spiritum sanctum esse venalem. ergo rē. **C**ontra nulla heresis est in contractu sed in credulitate. sed symonia est in contractu emptiois et venditiois. q̄ nō videtur q̄ symoniacus fiat hereticus. **I**tem heresis est peccatū in filiū et contra veritatē. sed symoniacus peccat contra spū sancti grām et bonitatē. q̄ nō videt eē hereticus. **I**tem nō videt labi in aliq̄d pctm vendendo spū sancti donū. q̄ dicit. j. Reg. ix. de Saul. et iij. Reg. xiiij. de vxore Hieroboā q̄ vtriq̄ ad scōs pphas p̄cius derulerit. p̄ p̄phetia. et manifestū et cōstans ē. p̄phetiam donū dei esse. q̄ rē. **I**tem p̄ aplm. j. Loz. ix. si nos vob̄ spūalia seminam⁹. nō ē magnū si carnalia v̄ra metam⁹ q̄ licitū ē p̄ spūalib⁹ carnalia accipi. nō q̄ videt peccare. **I**tem nō videt peccare q̄ emit. q̄ regnū celorū qd̄ ē superum inf̄ oīa vendi p̄t et emi. sicut dicit Greg⁹. regnū celorū nō vales q̄rū habes. q̄ rē. **I**tem q̄ emit dar̄ p̄ale p̄ spūali. q̄ car⁹ habet spūale q̄ carnale. q̄ nō auertit se ab incommutabili bono. imo se pot⁹ cōuertit. ergo nō peccat. q̄ pctm ē auersio ab incommutabili bono et conuersio ad cōmutabile. rē. dōm q̄ sacri ordines nec ali qd̄ sacm p̄ pecuniā dari p̄t sine graui et enormi pctō. p̄ co q̄ spūale qd̄ ex sola libertate p̄ sui dignitate danū dum c̄mercat⁹ et facit vile. Rursus q̄ illud qd̄ erat inuēciabile sub pctō ponit. qd̄ nullo mō p̄t qd̄ fiat cōmutatio spū sancto. ideo illd̄ nō t̄m ē malū in se imo **23** etiā fm̄ se. Si aut̄ tu gr̄as a me vtrū sit peccat⁹: in fide vel in monū. dōm q̄ ille q̄ emit vel vendit spūalia. aut credit ea p̄ pctō posse estimari. et valon̄ rei terrene eq̄ri et p̄ pecunia possideri. et hec est heresis manifesta. et sic estimauit symon magus. talis em̄ erat infidelis. q̄ cre didit grām nō esse grām. Aut ille q̄ vendit et emit non credit q̄ gr̄a dei p̄ pecuniā comp̄t. sed t̄m putat se spū rituale aliqd̄ assequi qd̄ ad humanā spectat dispensationem. et sic nō est pctm̄ fidei sed monū. qm̄ talis p̄p̄tine nouit et male facit. sicut et ille q̄ fornicat sc̄is fornicationem esse pctm̄ nō errat in fide sed in via monū. et sic symoniacus ē auarus. et in pessima specie auaricie. nec ē hereticus. p̄p̄t. sed t̄m a sanctis hereticus vocat⁹. siue q̄ ad modū heretici opat⁹. siue. put hereticus p̄p̄ticit a dei seruiciū et cultū. p̄pter enorme scelus. et sic p̄t qd̄ respondendo sit ad illud qd̄ obijciat q̄ symoniacus nō sit hereticus. Patet etiā qd̄ ad vtrā q̄ p̄tem obijciat.

24 Ad illud vero qd̄ ondit q̄ nō sit pctm̄ vendere exem plo. p̄betarū. dōm q̄ null⁹. p̄p̄ba donū vendidit. p̄p̄betie q̄ eē bonus et sanct⁹. sed solū mali. sicut exp̄sse rep̄bendunt tales in Michaa. iij. vbi dicit. sacerdotes eorum in munerib⁹ iudicabant. et p̄p̄betie in pecunijs diuī nabāt. p̄pter vos syon quasi ager arabif. **A**d illud qd̄ obi de vxore Hieroboā et Saul dōm q̄ nunq̄ legis qd̄ ille. p̄p̄betie aliqd̄ recepissent. sed ignorat̄ illi dicebant. quia morē istū accipe consueuerūt quodāmodo a diuinis artilis. q̄ nō erant. p̄p̄betie veri. **A**d illud qd̄ obijciat q̄ seminans spūalia pot̄ metere carnalia. dōm q̄ si p̄p̄toter h̄ seminare v̄r̄ illa metat finaliter. maxime si pactio interueniat nō ē iniusticia. imo malicia et auaricia. q̄ si hoc nō intēdat p̄ncipalr̄. imo carnalia merit̄ ve se sustentet et spūalia seminet. nulla ē auaricia. nulla ē mercatio. imo manifesta iusticia. sicut multiplici exem plo apls. j. Loz. ix. p̄bat. qm̄ talis debet sustentari. Tm̄ et b̄ p̄t q̄ si dicit⁹. et p̄siliari⁹ et medic⁹ et aliq̄ laborāre de consilio siue de doctrina p̄ciū recipient̄ prop̄ laborē et suam sustentationē. nulla est culpa. nulla ē symonia. Si t̄m q̄s venderet donū diuinitus datū nō laborē suū iudicaret symoniacus. Sicut dōm de celebratione mis

sarū et consimiliū. **A**d illud qd̄ obi q̄ regnū celorum 27 em̄. dōm q̄ emptio illa nō ē emptio pro eo q̄ p̄ciū ei⁹ nō ē nisi bona volūtas. que mercedē nō intuetur. unde q̄uis sine mercede non possit seruire. n̄ q̄ liberaliter deseruit. nulla ominō pactio interuenit. totū spirituale est. **A**d illud quod obijciat q̄ se conuertit ad bonū spirituale. dicendū q̄ q̄uis se cōuertat. tamē cōuertit se in 28 ordinare et hoc est magis auerti q̄ cōuertit. Exemplo huius est in lucifero qui ad deū se cōuertēs. volens ei equari. magis recedit q̄ accedit. sic qui cōuertit. ad emendū donū spū sancti. magis a deo recedit q̄ ad eū accedit rē

Quonsequenter q̄rū ad secundū articulū querit de possibilitate suscipiendi ordines. de q̄ qua tuo querunt. **P**rimo querit vtrū ad hoc q̄ ab aliq̄ possit ordo recipi requirat serus virilis. an femina possit suscipere. Secūdo vtrū ad ordinis susceptionē necessarius sit vsus rationis. Tertio vtrū necessarius sit in diuinitio carnis. Quarto vtrū necessaria sit conditio libertatis.

Questio. j. **C**erus virilis requirat ostēdit p̄mo sic. Null⁹ ordo pot̄ cōferri nisi ei qui habet naturalem possibilitatem vel aptitudinem ad illum. nullus autem habet possibilitatem ad ordinem qui nō habet ad tonsuram et cozonam. et nullus ad h̄ habet naturalem aptitudinem quē decet semp̄ habere velarum caput. Si ergo solum virum p̄ naturam decet orare capite nō velato. mulieres autē velato capite. sicut dicit. j. ad Loz. xj. qd̄ nec ipsa natura docet. ergo. rē. **I**tem nullus ē possibilis ad ordines suscipiendos nisi q̄ dei gerit imaginē. q̄ in h̄ sacramēto homo quodāmodo fit de⁹ siue diuin⁹. dum potestatis diuine sit princeps. sed vir ratione serus ē imago dei sic dicit. j. Loz. xj. ergo nullo modo mulier pot̄ ordinari. **I**tem in ordine spūalis p̄as dat ordinato sed talis p̄as nō est mulier suscipibilis. sicut dicit. j. ad Thimo. ij. mulier in ecclesia docere nō permitto. ne q̄s dominari in virum. ergo nec ordinis. **I**tem ordines aliq̄ p̄parant ad episcopatū si quis bene in illis cōuerteretur. sed episcopus sponus est ecclesie. ergo cum mulier nō possit ad ep̄atum p̄uehi sed t̄m vir. alioquin sponus ecclesie nō esset. ergo ad ordines antecessores promoueri est t̄m virozum. **C**ontra Iudicium. iij. legitur. q̄ delibora iudicauit israel et ei p̄fuit. q̄ videtur q̄ mulieri cōperat potestas iudiciaria. maxime qm̄ abudat in gratia. ergo et potestas sacerdotalis. **I**tem in nouo testamento videmus abbatissas quibus cōmittant collegia regenda. ergo videt q̄ eis cōmitti debeat potestas absoluedi et ligandi. ergo pari ratione videtur q̄ cōferri possit eis ordo sacerdotalis. **I**tem ordo sacerdotalis et aliq̄ respiciūt animā et non carnē. Sed q̄rū ad animam nō est distinctio serus. imo ita imago dei ē mulier vt vir. ergo eque b̄n̄ est suscipibilis ordinis.

Item non est maior p̄fectio q̄ sit status religionis. nec maior fortitudo q̄ sit in perpessioe martyrii. s̄ mulieres admittunt tam ad religionem q̄ ad martyrium. ergo debent et possunt admitti ad ordinem sacrum.

Resp̄dicendum q̄ cōmunis hoc tenet opinio q̄ mulieres ad sacros ordines admitti nō debent. Nam exp̄ssi se dicit. dis. r̄t̄ij. sacratas deo feminas vel monachas sacra vasa vel sacratas pallas penes vos contingere et incensum circa altare deferre perlatum est ad apostolicam sedem. que omnia viruperatione et reprehensione plena esse nulli recte sapiētī ē dubiū. qua. p̄pter hui⁹ sc̄e

sedis autoritate ne pestis hec latus divulgeret p omnes puincias abitergi citissime madamus. et sicut oēs p sentiat q p mouveri nō debet. sed vtrū possint dubiū est. Sane quorundā opinio fuit q pnt qui dicit sūt ea rhabstige. q etiā non solū pmissis auctoritatibz inmittunt. s3 auctranibz adherent canonuz 7 p se adducit. in quibz onditur mulieres antiq̄ ordines suscepisse. Dicit em̄ xxy. q. j. diaconissā. ante annos. xl. nō debere ordiari statim. Et in eadē questio ne si q̄s rapuerit. vel sollicitauerit diaconissā. Et sicut dicit. firmetio de p̄sbytera. Sed si accēdat q̄s dī distinde. xxij. p̄sbyteraz 2c. ibi ondit q̄ p̄sbytere vocant vidue 7 seniores 7 maritres. 7 et h̄ colligit q̄ diaconisse dicebant que cōmuni cabāt cū diaconibz in legēdo homeliā. q̄bus fiebat a liqua bñdictio. Cū nullo mō credendū est q̄ vnq̄ fm canones mulieres fuerit ad sacros ordines p̄mte. Et fm saniorē opinionē 7 prudētiore doctorū non soluz nō debēt vel non pnt de iure. verum etiā non pnt de facto. Et si querat ratio hui⁹ dicendū q̄ hoc nō venit tā ex in stitutiōe ecclesie q̄ ex hoc q̄ eis non cōperit ordinis sacramētum. In hoc em̄ sacro p̄sona que ordinat signifi car xpm̄ mediatorē. 7 quomā mediator solū i virili sexu fuit. 7 p virile sexu pōt significari. ideo possibilitas suscipiēdi ordines solū viris p̄petit. qui soli pnt natura liter representare. 7 fm characteris suscepōez actū signuz hīs p̄ferre. 7 ista positio p̄babilior ē 7 multis auctratibus sanctorū pōt p̄bati. **¶** Ad illd ergo qd̄ obi de alborā dicendū q̄ illa fuit potestas temporalis non spūalis. Mulieribz aut̄ bene licet tēporalē dñari. s3 non spūa li dñō. Cui⁹ ratio ē q̄ ille qui dñatur gerit typū caput xpi. qm̄ ergo mulier non pōt esse caput viri. ideo ordina ri n̄ potest. n. **¶** Ad illud qd̄ obi de abbatissis. ddm̄ q̄ non hnt locum p̄lationis ordinariē. s3 q̄ si loco abbatiss sunt substitute. p̄pter periculū cohabitadi cū viris. vñ non pnt ordinariē absoluerē nec ligare. officiu⁹ aut̄ sacerdotale vel etiā cuiuslibet ordinis cui dat. datur etiā potestas ista. 7 ordo significatiōez habet q̄ non p̄petit mulieri q̄uis regimē p̄petat. **¶** Ad illd qd̄ obi q̄ ordo respicit aīaz dicendū q̄ ordo nō respicit aīaz n̄. s3 ant mā vt est carni iuncta. 7 hoc rōne significatiōis q̄ consistit circa signū visibile. ac p hoc etiāz circa corpus. et executio 7 vsus ordinis iunctū respicit. qm̄ nec ordis significatio. nec etiā dispēnsatio sic p̄petit mulieri sicut super⁹ probatur est. 7 sic p̄z illud. **¶** Ad illud qd̄ obi de p̄fectione religionis 7 martyrii. ddm̄ q̄ est p̄fectio q̄ respicit grām gratū facientē. 7 hui⁹ eque bene est susce p̄tibilis mulier vt vir. 7 est p̄fectio status q̄ respicit ali quid grātis datū. et hic pōt p̄petere vni sexui q̄uis nō cōpetat aliq̄. q̄ hec nō n̄ respicit qd̄ est interius. s3 etiā qd̄ est exterius. talis est p̄fectio ordinis in qua est collatō p̄tatis quā p̄stat mulieribz minime cōuenire.

Questio. ii. f

¶ Vtrū ad suscepiōne ordinis necessari⁹ sit vsus rōnis. Et q̄ sic videt. q̄ nobilius 7 p̄fectius sacm̄ est sa cramentū ordinis q̄ sacramētū n̄m̄onū. 7 in altiori statu ponit. s3 sacm̄ n̄m̄onū non pōt a furiosis 7 ratiōne carētibz strabi. sicut exp̄sse habet infra. ergo 2c **¶** Sic hoc v̄ per formā qua nullus offert aliqd̄ non intelligēt. s3 ordinādo dicit ordinās ordinato. accipe potestātē 2c. ergo p̄supponit in eo discretiōez. si ergo non habet discretiōez. non videt ordinē posse suscipere. **¶** Sic vsus utrius sacri nulli pōt cōpetere nisi habentī rōnis vsū. ergo si aliq̄ datur. frustra datur. ergo si de us frustra nihil facit. videt q̄ ei q̄ non habet vsū rōnis

nūq̄ sacm̄ ordinis p̄ferat. **¶** Sic si quis offerret potestatem recusanti. nō esset ibi potestatis suscepiō. quomā sicut se habet collatio ad voluntatē dantis. ita suscepiō ad voluntatē suscipiētis. ergo si dāns nō dat nisi velit et iqrēdat. suscipiēns nō suscipit nisi velit et intrēdat. **¶** Item tēpus 7 etas determinant in suscepiōne ordinis dist. lx. vij. Sed hoc non est. p̄pter aliud nisi p̄pter discretiōne 7 vsū rōnis qui nō habet in minoribz annis. ergo 2c. **¶** Sic sacris ordinibz de necessitate est annexa cōtinētia. sed nulus obligat ad cōtinētiā nisi vsū habeat rōnis. 7 p cōsensum p̄prie volūtatē ergo salte ad sacros ordines nullus pōt ante annos discretiōis p̄moueri. ergo necessarius est vsus rōnis. **¶** Contra. alta sacra q̄ imprimū characterē vt baptismus 7 cōfirmatio ante vsū rōnis dari pnt. ergo videt p̄ rōne q̄ et istud sacm̄. **¶** Sic hoc ipm̄ videt extra de clerico ordinato p̄ saltū vbi dī q̄ infra annos discretiōis ad minores ordines ē p̄motus. 7 pōt sine iuratiōe 7 cōsensu ē ei in h̄mōi m̄iustrare. **¶** Sic sacerdoti qm̄ ordinat dant clauē ligandi 7 soluēdi etiāz si sacerdos scientia careat. ergo multo fortius puero dari potest ordo si careat vsu rōnis. **¶** Sic si aliq̄s timore mortis cōpulsus se ordinari pariat. 7 malit ordinari q̄ mori. ē ordinatus. sicut 7 in baptismo manifeste p̄z. ergo sufficit volūtas coacta. ergo nō est necessari⁹ q̄ libere p̄sentiat. ergo nō videt necessaria etas. **¶** Sic sapiēns est respicere non tñ p̄ns sed etiā q̄ futurū est. ergo si multi carent discretiōe de q̄bus p̄sumit q̄ aliq̄n fīat discreti. videt q̄ salte ordo possit eis cōmitti. et executio maneat in suscepiō. **¶** Sic si aliq̄d ex p̄ suscipiētis. esset necessariū in ipa ordinatiōe. oporteret q̄ salte cōsensum suū exp̄meret. 7 q̄ ab eo req̄reret. sicut fit in m̄imotio sed hoc mō non fit in ordine. ergo non v̄ q̄ sit necessari⁹ cōsensu⁹. ergo nec vsus rōnis. **¶** Ad hoc dicit aliqui q̄ ad ordinū oim̄ suscepiōne querit ratiōnis cōsensu⁹. p̄ eo q̄ in qlibet ordine officiu⁹ cōmittit respicetū acru⁹ eliciendi a rōne 7 officiu⁹ nulli cōmittit nisi ei qui vult recipere. 7 ideo dicunt q̄ vsus rōnis requirit in ordinato. alioquin nihil oim̄o fit. Sed tñ illud videt esse contrariū decretali de clerico p̄ saltū ordinato. vbi tangit q̄ ad minores ordines infra annos discretiōis p̄motus est. Ampli⁹. tota die videm⁹ paruulos ad ordines minores. p̄moueri. q̄ nec sciunt qd̄ sit ordo. nec qd̄ ibi datur. 7 iterū vsus p̄firmatiōis nō est ante adultatē etatem. 7 tñ sacramētū dari pōt. Et ideo est alia opinio magistrorū q̄ ad aliqd̄ requirit vsus rōnis de necessitate sacramēti. ad aliqd̄ ordinē de necessitate p̄cepti. ad aliqd̄ de necessitate 7 cōgruitate. Ad episcoporum nāq̄ qm̄ ibi strabit m̄m̄onū spūale necessari⁹ requirit cōsensu⁹ sine q̄ nō fit m̄imotus nec spūale nec corporale. vt infra vidibit. ac p hoc necessari⁹ requirit vsus rōnis 7 discretiōis de necessitate sacramēti. h̄m̄l ta alia req̄rant de necessitate. s3 p̄cepti. Ad ordines vero sacros req̄rit rōnis vsus de necessitate p̄cepti. p̄ eo q̄ ad illos ordines non dnt admitti nisi q̄ pnt ad cōtinētiā obligari. 7 id̄ qui ordinat scienter eos. q̄ non pnt obligari. q̄ rōne carent. facit contra statutum 7 p̄ceptū ecclesie. et id̄o si tales ordinant. ceterius characterē recipiunt de facto. q̄ non p̄tradiūt. q̄uis nō cōsentiat. Ad minores vo ordines reditur de honestate rōnis vsus. q̄ ibi cōmittunt officia q̄ spectant nō solū ad habentes vsū rōnis. imo etiā ad hntes scientiā literature. Sed tñ q̄ illi ordines sunt ad quādā assuefactiōez. vbi ex aliq̄ utilitate vel necessitate videt expediens. pnt ad minor

34

res ordines pmoueri etiā ante ānos discretōis. Sed q̄
 ira passim pmouetur et bñficijs ecclesiasticis dicitur. vir
 potest esse sine cōceptu canonū. et scādalo hoīm. et peru
 culo animaz. Lōcedende ergo sunt rōnes ostendētes q̄
 nō est necessari⁹ vsus ratiōis ad sacramēti esse vel susci
 pere. sed solū q̄sum ad bene cō. et digne suscipe. loquēdo
 de ordinib⁹. p̄. **¶** Ad illud qd̄ obijcit de m̄imōio. di
 ceuduz q̄ nō est sile. quia in m̄imōio nō requirit vsus
 ratiōis p̄ter dignitatē sacramēti. sed p̄ter significatio
 nem cōiunctōis dei et aie. que nō est nisi in mutuo respe
 ctus ensibili. p̄terea non cōcludit hoc generalit̄ de sacra
 36 mēto ordinis. sed soluz de dignitate epi. **¶** Ad illud qd̄
 obijcit q̄ dicit accipe. dōm q̄ illa oblatio significat ma
 gis imperiū et potestatē dantis q̄ exercitiōem suscipien
 tis. vnde illi⁹ nō m̄ est offerre. s̄ cōferre. et nisi sit ober
 eōrarie volūtatis ita q̄ oino sit iuitus recipit sacramē
 37 tum. fm̄ q̄ iudicat de sacramēto cōfirmatōis. **¶** Ad il
 lud qd̄ obijcit de vsu. dōm q̄ et si nō habeat statim vsuz
 q̄ sperat aliq̄n habere. nō frustra datur sacerdotib⁹.
 sicut etiā daf sacerdotiū et qui lōge post differt celebra
 38 re. **¶** Ad illud qd̄ obijcit de reculante. dōm q̄ hic est so
 pbilima cōsequētia. reculans nō recipit. ergo non opoz
 ter q̄ recipiat cōsentiat. quia mediū est inter reculantes
 39 et oīno cōsentientē. **¶** Ad illud qd̄ obijcitur de temp̄e et
 erate. dōm q̄ determinatio ista temp̄is non est q̄sum ad
 sacramēti necessitatē. sed potius q̄sum ad susceptiōis cō
 gruitatē et solēnitatē. quā in maioribus ordinibus opoz
 ter seruari. salte q̄sum ad ānos discretōis. p̄ter votum
 cōnientie et ordinū dignitatē. vltorioz hō prelatio temp̄
 pōis q̄sum ad sacerdotes q̄sum ad rēpora moderna nō
 erigat. quia sicut in multis malicia supplet etatē. ita in
 multis bonitas et sactitas supplet. P̄terea multi nō
 ordinant qui nō p̄ficiuntur populo vt religiosi. ideo non
 opozt in eis ita seruire rēpora vt in alijs. maxime si sit
 sanctitas vite et sactitas et maturitas moruz. **¶** Ad illud
 qd̄ obijcit de cōnientia itaz patet r̄sio. nam cōnientia i
 sacris ordinibus nō est de esse. s̄ de bene esse.

Questio. iij.

Utr̄ ad ordinis susceptiōem necessaria sit indiuisio car
 nis. Et q̄ sic videt. i. ad Thimo. iij. opozter ep̄m cōy ni
 us vxoria viri. Et hoc ip̄m d̄ de diacono. **¶** Itēz Am
 bro. ad Thimo. iij. et habet. xxiij. dif. cognofcam⁹. nō so
 luz de ep̄o et p̄sbytero apl̄m statuisse. sed etiā patres i cō
 cilijs inuicē tractari addidisse clericiū quemp̄ia non de
 bere eē qui secūda cōiugia sit s̄ortitus. **¶** Itē ille nō po
 test pmoueri qui habuit vxorē cur⁹ caro est diuisa. ergo
 m̄to min⁹ potest ille q̄ habuit plures vxores. P̄terea
 patet ex hoc qd̄ dicit Inno. dif. xxiij. Si quis viduā
 licz laicus duxerit vxorē seu ante baptisimū seu post. nō
 admittat ad clerū. **¶** Itēz sacerdos siue ep̄us gerit figu
 raz chasti. sed ip̄us nō fuit diuisus. imo vnitus vnita
 re nature. ergo deficit in tali significatio ordinis. ergo et
 ordo. qm̄ significatio est cōnientia sacramēto. **¶** Itē bi
 gamia est p̄nietas que nunq̄ relinquit. nec potest ille q̄
 est bigam⁹ fieri nō bigam⁹. ergo si impedit sacramētū
 videt q̄ reddat se impossibilit̄ ad ordinis susceptiōem.
¶ Corra. carnis corruptio nō impedit carnis suscepti
 onem. ergo nec diuisio cōsimili rōne. **¶** Itē si carnis di
 uisio impedit q̄ est cū vxore. vitupabilis sit illa q̄ est cū
 meretrice. multo fortius illa impedit. s̄ illa nō impe
 dit. ergo nec ista. **¶** Itēz si carnis diuisio impedit. aut
 ratiōe alicui⁹ qd̄ fit in carne. aut rōe eius qd̄ fit in aia
 Ratiōe alicui⁹ qd̄ fit in carne non videt q̄ relinquat ali
 am d̄spositionē q̄ in cognitiōe vni⁹. Ratiōe alicui⁹ qd̄

fit in aia nō. qm̄ mortus vxore nihil remanet de matri
 monio. **¶** Itē quero q̄re impedit. Si. p̄ter defectū sa
 cramentū. quero cur⁹. Corra. si m̄imōiū. pl⁹ deficit a sa
 cramentū m̄imōiū q̄ nunq̄ cōtraxit q̄ qui bis cōtraxit.
 ergo nō deficit a sacramēto m̄imōntali. Si a sacramē
 to ordinis. Corra bigamia nō attendit fm̄ sacramētū
 ordinis. sed fm̄ m̄imōiū. ergo nō deficit ordo. **¶** Est
 igit̄ questio. q̄re diuisio impedit et nō corruptio. Et itē
 rū. q̄re corruptio impedit in muliere vt nō cōfereat q̄re
 nō silt et in ep̄o. Et iterū. q̄re fornicatio vxoris pot⁹ fa
 ciat virū irregularē q̄ fornicatio viri. cuz ponus puni
 endus sit. p̄ter diuisiōnē carnis sue q̄ alicne. **¶** R. ad
 p̄dicere x̄i intelligentiā est notandū q̄ sacramētū ordinis
 abūdat ab alijs rōe signā. qm̄ non solū illud qd̄ adhu
 betur exteri⁹ signat. imo ip̄e suscipiēs signū est. et signat
 ip̄e ep̄us cōsecratus vel p̄sbyter ordinatus ip̄m x̄pm. fm̄
 q̄ tactū est. et in hac p̄prietate differt ab alijs sacramētis
 p̄ter q̄ a m̄imōio. in quo ip̄e vir qui est subiectū ip̄ius
 sacramēti signū est ip̄us chasti. sicut mulier signū ē co
 clestic. et ita cōcurrūt ad idē significandū. Quomā ergo
 de significatiōe ordinis p̄maria est q̄ ordinatus signū
 ficit chasti vt s̄ponsū ecclesie. et hoc nō potest significa
 re bigam⁹ qui habuit vxorē viduā qm̄ ecclesia vnicū ha
 buit s̄ponsū. et ep̄us vnicū habet s̄ponsū. hinc est q̄ tal
 les inepti sunt ad ordinis. maxime p̄ncipales et sacros
 in quib⁹ hō iam incipit ex̄p̄se figurare x̄pm. Unde biga
 mia reddit ineptū ad diaconatū et subdiaconatū et sacer
 dotiū et potissime ad ep̄atū. Et ideo in his ordinib⁹ nun
 q̄ legitur dispensari. nec disp̄ari debet. nō quia sacra
 mentū cōnialiter deficit. imo bigam⁹ recipit caracterē
 sed q̄ perfectio sacramētū in ip̄o deficit qui nulla ratiōe
 pot̄ suppleri p̄ hoīez nec repensari. tamē i ordinibus in
 ferioribus ex causa necessitatis disp̄ari dēz recipit. sic
 d̄. xxiij. q. i. necessitate cogente. et itē. lector si viduaz
 rē. Et bis p̄z q̄ diuisio carnis impedit. et q̄re impedit. et q̄
 diuisio. **¶** Ad illd̄ ergo qd̄ obijcit de corruptiōe. dōm q̄
 nō est sile. qm̄ repugnat necessitati sacri. et significati
 rōi vt bigamia. Silt diuisio p̄ fornicatōez nō impedit. qz
 nō est diuisio p̄ significatōez. sed bec est diuisio signis.
¶ Ad illud qd̄ obijcit aut ex p̄te aie aut ex p̄te carnis. di
 ceudū q̄ rō sumit ex p̄te tot⁹ hoīs cur⁹ ē m̄imōiū tra
 here. et qd̄ ē subiectū m̄imōiū. in q̄ h̄c est ip̄edimētū nō
 rōe imūdicie vel q̄liratis absolute q̄ fit in carne. s̄ p̄ su
 gnificatōez deficientē. Quia cū cōtraxit cū vna signifi
 cavit x̄pm. qz hō ab vna recessit et cōtraxit cum secūda. re
 cessit a significatiōe. et ita ē defect⁹ sacri. i. vnitatis que i
 sacriō m̄imōiū ordinis d̄bebat significari. Et p̄ h̄ p̄z
 sequis qd̄ obijcit de defectū sacri. dico enī q̄ i eo deficit
 43 sacm̄ vnitatis. qd̄ siue deficit ex p̄te sua siue ex p̄te vx
 ris. reddit ip̄m m̄id. neū ad ordinis sacm̄. Si q̄ que
 ras qd̄ sacm̄ deficit. vtz ordinis vel m̄imōiū. dico q̄
 sacm̄ ordinis deficit. qz nō est p̄fectio q̄ possit significa
 re qd̄ erigit ordo. P̄terea ē defect⁹ sacri m̄imōiū. de
 defectus in q̄ nō simplicitis negatōis. sic est in eo qui nūq̄
 fuit vxoraz. sed defect⁹ p̄uatōis vbi aliqd̄ est de signifi
 catōe. aliqd̄ de p̄uatōe. que generat quādam enoim̄itatz
 siue deformitatē. ratiōe cur⁹ ad raz nobile sacramētū non
 debet admitti. Et his patēt questioes sequētes. q̄re scz
 impedit diuisio nō corruptio. quia non p̄uat sacramē
 tum aliqd̄. nec efficitur defectū p̄pter corruptiōnē.
 sicut p̄pter diuisiōnem. **¶** Ad illud quod querit⁹
 44 quare non impedit corruptio consecratiōem viri si
 curz mulieris. dicunt aliqui iuriste q̄ ep̄us p̄us signat
 ecclesiam militantem. sed virgo signat chasti⁹ qui fuit

virgo. sed illud nō capit ratio recta. Et ideo aliter dicē dum q' epus sigt' xpm. s; mulier signat ecclesiā triūphā rem. siue ipaz eccliam q' virgo est. r nūq' fuit. nisi vroz epi. xps aut r si xgo fuit. in synagoga habuit nō vt vro rem. s; vt cōcubinā. Et p hoc p; vltimū qre ille q' d' spō sac' corruptā ab alio r cognoscit est inep' r bigam' iudic' cat. ddm q' q' nō est vnic' vnic'. ista em nō est vnic'. et maiorē opozet significare vnitatē ex pre' vrois q' viri qm' ecclesia nō fuit copulata xpo nec mīimōialiter nec alio modo. xps aut copulatus fuit synagoge. q'uis nō insolubilit' r ita nō mīimōialit'. Et sic p; oia talia statuta sunt valde rōnabilia. q' in coz cōstitutōe nō p' fat culpa. sed pot' significatio cōgrua rē.

Questio. iij. et vlti.

Urrū ad susceptionē ordinis sit necessaria p'ditio liber tatis. Et q' sic videt' dis. liij. nullus epoz ad clericatus seruu' alterius pmouere p'sumar. Item in eodē decre to capi. sequē. nulli de seruu' p'dtōe ad sacros ordines pmouēatur. nisi a dñis prius suis legitimā libertatem cōsequatur. Item si seruu' intret religionē. reddid' do/ mino suo. r nō potest ingredi nisi efficiat liber. ergo pa ri rōne nisi efficiat liber nō poterit ad sacros ordines p' moueri. Item nemo pot' duobus dñis seruire. sic ipse saluator: restatus est. ergo cum officiu' clericale totū ho/ minē sibi requirat dedicari. nullus ad hoc poterit p' mo ueri qui sit in alterius potestate. Contra. seruu' sapi ens. dñab' stultis filiis dicit' p'ouet. xviij. videt' q' vbi est sapientia r vire bonitas q' nihil ex pre' seruitutis obfi stat. Item ordo dicit potestātē spūalem. seruu' dicit subiectōem corpālē. sed subiectio corpālis non habz repugnātiā cū eo qd' spūale est. ergo rē. Item de' nō est acceptoz p'sone. ergo tantū placet ei obsequiū ser u' sicut obsequiū dñi. ergo sicut possunt ad diuinū cul tum r clericatū assumi dñi. ita etā possunt serui. Item alia sacramēta ita libere possunt accipere serui vt domi ni. r ad ea ita cōueniēter admittuntur. ergo pari rōne vi detur q' ad ordinē. Contra hoc querit. si seruu' sit or dinarus ignorāte dño. vtrū sit ei restitūdus. Item si restituit quare non res alte cōserate. Et iterū. quātō rē pore possit reperere. Item ad p'dictoz intelligentiā nō tantum est q' sacramētū ordinis non solū abundat ab alijs fm rāōem signi. ppter hoc q' non tm' sacramētū sed etiā suscipiens sacramētū tenet rāōem signi. imo etiam abūdat fm rāōem remedij. quia non solū ibi gra tia ad curandū subiectū ordinat. sed etiam dat gratia q' ordinat ad curandū alios. vnde collocat hominē nō tm' in statu sanitatis. imo etiam in gradu honestatis et du gnitatis. r ideo ad hoc sacramētū requirit non perfor

46

Distinctio. xxvj. de mīimōio fm cāz formalē.

Cum alia sacra post p'ctm r p' pec. rē. Nec est vltia ps total' p'is. in q' agit mag' de sacris. In hac emz gre agit vltio de sacro mīimōio. Et qm' nūc vnaq' res pfecte cognoscit qm' cognoscit fm q'dru plex gen' cause. ito ps ista hz q'tuor: pres. In pma agit de mīimōio fm cāz formalē. In scda fm cām efficiētē. infra dist. pri. post h' aduertēdū ē qd' sit cōiugū. In ter tia fm cām finalē. j. dist. xxxj. post hec de bonis cōiugij. In q'rtā fm cāz materialē q' ē psonaz legitimitas. hec ei ē dispositio a pte suscipiētis. r p oppositū agit de ille gitimitate. r hoc facit. j. dist. xxxij. nūc sup' est atēdere q' p'sone rē. P'ia ps in q' d'ctm'at de mīimōio fm cāz formalē hz duas. q' eni mīimōiū formal' p'ueit sacm. r signū. r signū sacrale duo i se p'inet fm q' tale signū

na quolibet. sed p'sona honesta. cui honoz r dignitas cō perat clericalis. Et qm' honestas multa respicit extero ra. ito nō solū p'p' d' feceruz vire officij q's inhabilis ad h' sacm suscipiēdū. s; et p'p' defectū mltioz alioz maloz Ad h' em' q' p'sona sit honesta opoz q' i ca cōcurrat bone stas a pte originis. nois. corpis. acrois. p'ditōis. r p'uer sarōis. P'op' defectū a pte originis icp' est fil' sacer dotis. spuri'. vel etiā q'libet illegitim'. dist. xxij. A pte nois siue fame icp'i sunt infames r publice penitētes. di. v. ex penitētib'. P'op' a defectū a pte corpis cope vi ciant. r demōiaci. r epilectici. dist. xxij. cōiter diffinim'. P'op' defectū a pte acrois vt qm' incidit i p'ctm eno me suū factū. vt homicidiū. dist. l. fere p' totū. r h' ē p'p' ma gnū erroz q' est i sāguis effusioe. siue iuste fiat siue inu ste. vel p'p' h' q' diuidit vnitatē aie r corpis. P'op' a de ctū p'ditōis vt seruu'. di. liij. P'op' a defectū p'uer sarōis vt curiales. dist. l. j. In oib' aut tradūt distinctōes siue ce ceptōes. s; ille spectat ad scāz infertōe. Nec tm' i gene rali dicitur sufficere q' q' sacm ordinis nō tm' p'sone me ritū. s; honestatē r fidelatē. q' clerice' p'sona cōis. r ordo ponit i gradu dignitatis. debet excludi illi i q' sacm r alia p' p'is p'nt de honestati. qm' fū' q'dm' i tali statu est est ignobil'. r ad ignobilia opa p' cogi. r ito nō p' te totū mācipare cū ali' sit subiect'. ito nō p' ad sacros ordines pmoueri q'm est de sacri honestate. recipit tm' ordinē. Ad illud ergo qd' obijct' q' fuit nō ipedit. p; nūcio p' ia dicta. Verūm qd' qnt. si fū' d; reddi dño suo. r. q' aut est ordinat' dño sciete r cōsentiente. aut ignorāte r nolente. Si sciete r cōsentiente vel etiā non cōtradcente generat sibi pudiciū vt amplius nō possit reperere euz Si ignorāte dño r nolente. aut ignorāte p'ntate r ep'e. aut altero. v' vtroq' sciete. Si cis ignorātib' nūc fū' re nel se redimere si hz pecuniaz. q' si nō hz nec ecclia vult eū redimere. dño suo d; reddi. Si aut sciete ordināte et p'ntate. tenet dño suo i pecunia. v' in alio suo. vel i du plū. q' si nō hz dñs p' sibi redimere suū. Et liq' m' dicit q' nō si puenit ad sacerdotiū. s; de oib' videt' q' dñs do beat seruari indēns. habz tm' ius p'cedi infra annū. Et quidā dicit q' post ordinatiōē. quidā dicit q' post co gnitiōē. Et hec oia p'ban' per illa iura que dicunt' dis. liij. Sūnt alia m'ra q' d'ctm'ant in iure que inq'ia p'po runt ordinādis. que ex diuersis locis scripture sunt tra cta. r maxime. j. ad Thimo. iij. r hec oia determinan tur a dist. xxxij. vsq' in fines p'ime partis. Et qm' hec di stinctio magis spectat ad scientiā infertōe. ideo ad p' re sens ista sufficiat. ne extra metas nos tre scientie crea. r oia ad ipaz sicut ad originē possent reduci. si q's b'et pe ritia iuris canonici r diuini.

47

48

signat diuinā institutiōez. r naturalē rep'ntatōez. ito ps ista hz duas. In pma agit de mīimōio institutiōe. In scda de rep'ntatōe siue aptatōe signi ad signatū. r h' ubi. cūq' p'ugū sacm sit. P'ia ps hz tres pres. In pma d'ctm'at institutiōis ipus. In scda modū. ubi. pma institutiō habuit p'ceptū. In tercia remouet q'ddā dubiū qd' hz ex p'dictis ortū. ubi. fuerūt aut nōnulli heretici. Silr scda ps in q' p' institutiōez agit de significatiōe hz tres p'iculas. In pma d'ctm'at quid sit in h' sacro signū et qd' signatū. ex quib' intelligit' vnicū fieri sacramētū si ue integrari. In scda ex verbis suis introducat dubiū ubi. inde est q' quidā doctoz. In tercia h' o' d'issoluit ubi. hoc si fm sup'ficies. Et ita in duobus est cōtinnua bur' distinctōis. s; in huius sacramēti institutiōe. r in sa cramentū cōstitutōe siue integratōe.

DI-XX VI

In pre ista se
dubitarones cir
ca istas. 1. pmo q
rit dicitur huius p
tis. Uides em q
sacrz mrimoiy de
beret pmo situa
ri siue pmo d co
tractari. Pnamu
dicit q: pus e qd
niale e. Deide qd
spuale. s. matri
mou r ppar sta
tum aiale. aliud
spuale g. r. Jce
mrimoiy e pmi
int oia iustitru.
g pmo debuit de
co tractari. 2.
g sic ractu e sac
meta n ordmanf
s. statu pfecto is
vl ipfectois. nec
s. pps iustitruois
s. ordinat fm co
paroes ad statuz
hois idigntz his
sacris. et qm. v.
pma sacra resp
cui idigntiaz pn
apaliter i se. sed
duo vltima sunt
ad alteru. s. ordo
z coniugiu. int ce
tera m. n. bnt de
ppere sacroz.
no. le. z min. d p
fectio. cum nuc
rps sit indulge
tia. id recte post
alia desinat de
iso. z sic pars re
spoluo ad oba.
Secudu pce
pni dem e filijs
noc. cresci. z ml.
2. ai illd id e du
cu sit bestis q n
st rois capaces.
qud tale pceptu
porunt dari. 3.
ddz q boi fuit z
benedictio z pce
pni. et morale et
sacrale. bndictio
rone potencie i ge
nerado. pceptuz
roe capacitar i
ratio cinado. pce
pni sacrale rone
puietois idiuifi
bilis i significat
do. Et b pars q
bestis solu fuit

De mlat de mrimoiy institut
o. ne qruz ad rpus. a
Malia
sacrameta post pec
ca: um z ppter pec
catu exordiu iupserut: mrimo
ny sacri metu au pntu legi i
stitutu a dno. no tu ad remedi
um: s. ad officiu. Refert ei scri
ptura Ben. i ada misso sopore
atz vna de costis ei supra z ex
ide mliere formata. viz i spu i
telligentia ad que vsu mlier sa
cta e: post extrasim. pphetice
dixit. Hoc nuc os ex ossibus
meis: z caro de carne mea. p
pter b relinqt ho ptez z matre
z adheret vxori sue. z erunt
duo i carne vna. **L**oiugiu ar
institutio duplex est. Una ate
pctm ad officiu facta est i pad
lo. vbi e: thoz i maclat z nu
prie honorabiles: ex qb sine
ardore pceptis: sine do. ore pa
reret. Altera post peccatu ad
remediū facta est padisu: p
illicitu motu deuotaduz. Pna
vt natura multiplicaret. Sca
vt na excipet z vituū cobibere
tur. Nat an peccatu dixit de.
Crescite z multiplicam. z post
pctm oib pene hoib p diluui
um psumpris. **D**o an pecca
tum institutu fuerit iugiu ad
officiu. p peccatu do ad reme
diū pcessuz Aug. testat. d:
cens. **D**o sanis e ad officium:
egros e ad remediū. Infirmi
tas ei incotinētie q est i carne
p pctm mortua: ne cadat i rui
na flagitioz excipit honestate
nuptiaz. Si do si peccasset pri
mi hoies: sine carnis icentiuo
ac feruore libidinis ipi ac suc
cessores eoz puenirent. Et sic
remunerabile est aliqd bonuz
op: sic coit eoz bon eēt z re
munerabil. Quia do ppr pec
catu letalis pceptie lex mēbris
nfis iherit: sine q no fit carnal
pmixtio: rephebil e z mal coit
r nisi excuset p bōa opa iugij
Dermiat de mrimoiy insti
tutōe qruz ad modū b

Pna institutio hūit pceptū.
sca i indulgētia. Didicim ei ab
aplo. hūano generi ppr vitā
dā fornicatōez i dultū eē iugij
um. Indulgētia do qz meliora
nō eligit: remediū hz nō pmiū
a q si qd decliauerit: meret exi
riale iudiciū. **S** fm indulgētia
pcedit volūtariū ē nō nccartū. a
lioqn trāsgressor eēt q illd nō fa
ceret. Et p sane itelligi illud
sub pcepto dem hoib pms as
pctm: crescite z multiplicam. q
etiā p pctm tenebat vsqz q est
facta multiplicatio: postqz fm i
dulgētia mrimoiy ptract fuit.
Ira etiā p diluuiū: q vniuersū
pene humanū gen delectū est
fm pceptū dictū est filiis noe.
cresci. z mltipli. **M**ultiplicato
do hoie: fm indulgētia ptractū
ē: nō hz ipiū. **I**ndulgētia ar
diuersis modis accipit. s. p cō
fessioe. pmissioe. pmissioe.
Et e pmissio i nouo testamēto
d miorib bōis z d miorib mal
b **D**e miorib bōis e iugiu qd
si meret palma: s. ēi remediū z
De miorib mal. i. d. vcl alib e
coit: q fit cā icotinētie. **I**ll d. s.
iugiu indulget. i. pcedit. **I**ll d.
do. i. coit talis permittit: id ē
tolerā: ita qd nō phibet.
Remouet dubiū d scōis nupti
is qd hz ortū ex pdict. c
Fuerit at nōnulli heretici nu
prias detestātes: q faciā ap
pellati sūt. hi nuptias oino dā
nāt: ac pares fornicatōib alij
qz corruptōibus faciūt. nec re
cipiūt i suozū numero: iugio
vrētē marē vl sciaz. **D** ar res
bōa sit iugiu nō mō ex eo pba
tur q dñs legitur iugiu istitu
isse int pmos parētes: s. etiā q
i chana galylee nuptijs iter su
it xpus. easqz miraclo cōmēda
uit aq in vinum cōuersa. **Q**ui
etiā postea virū dimittere vxo
rez phibuit: nisi causa fornicā
tiois. **A**plius etiā ait. **V**irgo
nō peccat si nubat. **L**ōstat er
go rez bonā esse matrimonij.
a hōqn nō esset sacm. **S**acra
mentū em sacru signū est.

bndictio illd bōū
q nō sit rōis capa
ces. **P**ez ē q nō
fuit sacrale nisi
ratioe institutio
nis mrimoiy in
cōiunctōe adam
z eue q postmor
dū est secura.
b **D**e miorib b
bus bonis e con
iugiu qd nō me
ret palma. **U**s
detur hoc fallū.
quia omē qd fit
ex charitate mer
ret palma. s. al
quis pōt ex char
ritate ptaberet
vxoz cognosce
re ergo zc. **S**o.
dicendū q illud
verbū aut itellu
gitur quādo qd
vrit coniugio ad
virandā fornicā
tionē. aut intelli
gitur de palma
fm q dicit quā
daz supercellen
tiam ad meritu
qru ad aureolā
sive qru ad fru
ctū sexagesimū.
c **D**e miorib
malis. i. de ven
alib coit q fit
causa incotinē
tie. **U**idetur fal
suz dicere. quia
incotinētia est
peccatuz mortā
le. ergo et conca
bitus q fit ppe
incotinētia e
mortalē peccatū
r. dicenduz q
cōcubitum fieri
causa incotinē
tie dupliciter po
test itelligi. **A**ur
vt cōtinētia in
tendat vt asper
nenda. aut ita q
intendatur vt al
sequenda siue p
sequēda. **E**t p
mo modo intel
ligit magister. se
cundo modo op
s. **C**orin.
ponit. **U**trū au
vii.
q sic coire trēdie
mcl pparebig

Sci-ij

Sci-ij in
stutuo est
duplex.

Sci-ij

Aug. sup
Sci-ij. de
nuptijs et
papia.

Sci-ij

Job-ij

Mat. v

Corin.

vii

Corin.

Quib mo
dis accipit
indulgētia

Sci-ij

Job-ij

Mat. v

Corin.

vii

Agir de mrimoiu signis. caroe: de minas qd
fi in hoc sacro signu r qd signatu.

Scii.ij.

Lū g piugiu sacm sit: r sacru signu est: r sa
cre rei. s. piuciois xpi r ecclie: sic ait ap'ls. Scri
ptu est inqt. relinq' hō p'rim r matrē: r adhere
bit vxori sue: r erūt duo in carne vna. sacm h
magnū est. Ego aut dico in xpor in ecclia. Ut
em iter piuges piuctio est. fm plensū aior r p
mixtionē cor: por: sic ecclia xpo copulat volun
tate r na. ura. qz idē vult cū eo: r ipse formā sū
psit de natura hois. Copula a est sponfa spō
so spūaliter r corpaliter. i. charitate ac pformi
tate nature. hui' vtriusq' copule figura est in
piugio. Lōsensus em piugū copulā spūale xpi
r ecclie q sit p charitate signat. Lōmixtio vō
sexuū illā signat q sit p nature pformitatez.

Intr oducit ex vbis suis dubiu: qd dicit mu
lierē istā non prinere ad matrimoniū cum qua
non est cōmixtio sexuū.

Augusti
nus.
Leo pa
pa.

Inde est q quidā doctoz dixerūt illā mulie
rem nō prinere ad matrimoniū q nō expit car
nalē copulā. Aut em Aug'. Nō dubiu est illam
mulierē non prinere ad matrimoniū: cū q do
cef nō fuisse cōmixtio sexus. Itē leo papa. Lū
societas nuptiarū ita a pncipio sit instituta vt
p'ter p'mixtionē sexuū nō habeat in se xpi r ec

Ad intelligentiā p'sentis distincōis fm duo q
determinat magister de sacramento matrimoniū
duo pncipalr queritur. P'mo querit de ei'
institutiōe. Secūdo de eius integritate. C'ca p'mū
ria querunt. P'mo querit qn fuerit institutū. Secū
do a quo. Tertio qrit q'iter fuerit institutus.

Questio. j.

Quaeritur q'iter institutus ante lapsum ostendit
p illud qd dicit Mat. xix. nō legisit q ob initio q fe
cit hoies. masculū r feminā fecit illos r dicit. p' h'c.

Item magister in tra. cū alia sacra post peccatū ei or
diū sumpt'erūt. matrimoniū sacramētū etiā ante pecca
tum legū institutū. Item rōne videt. quia vsus con
iugii est ad p'creatōnem plus. sed plus p'creatio cōuenie
bat statui in o'cēte. ergo nōc debuit institui.

Item rōne videt. q' sacramētū est medicina contra
morbū. sed temp'e status innocētie nullus fuit morbus
ergo rē. Si tu dicas sicut magister q institutū est in of
ficiū. nō in remediū. querit tunc quare s'lt alia nō sunt
instituta in officiū r post in remediū sicut matrimoniū

Item sacra sunt signa visibilia r cruz invisibilū p que
homo manuducit ad spūalia cognoscēda. sed adam nō
indigebat manuduci. q' spūali mente erat p'ditus. ergo
nō fuit necesse institui in statu innocētie. Item ante la
psum nō erat maior inordinatio vel libido in actu gene
ratue q' in actu nutritue. sed licuit ade comedere de oi
ligno. ergo s'lt videt q licuit ei coire cū oi muliere. aut
si nō. querit quare magis arratus ad istū actū q' ad ali

clie sacm. nō dubiu est illā mulierē nō perti
nere ad matrimoniū. in q docef non fuisse nu
pria e mysteriū. Itē Aug'. Non est p'fec. ū con
iugiu sine p'mixtione sexuū.

Aug. i. li.
de solilo
quy.

Dissoluit dubiu ex vbis suis itroductū. f
hoc si fm superficiez v'boz qd acceperit iducit
in errore tantū. vt dicat sine carnali copula nō
posse p'rahi mrimoniū. r int' Abariā r Joseph
non fuisse piugiu v' non fuisse perfectū: qd ne
phas est sentire. Tāto em sancti' fuit atq' per
fecti'. q' to a carnali opere imuni'. Sz superi'
posita ca rōe dicta itelligēdū est. non qn perti
neat mulier illa ad matrimoniū cum q non est
p'mixtio sexuū: sed non pertinet ad matrimo
niū qd exp'ssam et plenā teneat figurā piuctio
nis xpi r ecclie. Figurat em illam vnionē xpi r
ecclie q est i charitate: sz non illā q est i nature
pformitate. Est g in illo matrimonio typ' p'm
ctionis xpi r ecclie. sz illi' tm q ecclia xpo chari
tate vnif: nō illi' q p' susceptionē carnis capiti
mēbra vnunf. Recideo tm min' scri' ē piugiu
qz vt ait Aug'. In nuptijs pl' valet sacritas sa
cramēti q' fecūditas v'ris. Est etiā piugiu s'e
gnū spūalis piuctōis r dilectōis aior q iter se
piuges vniri debet. Un' ap'us ait. Vni diligi
te vxores vestras vt cor: pora vestra.

Aug. li.
de bono
piugali.
Epl. v.

Item cū post lapsuz hominū sacramētū qd re
spicit actū nutritue r generatue r vtrūq' est in remedi
um. qre adā s'lt nō habuit in statu innocētie sacramen
tum q' tuz ad vtrūq' actū in officiū. r videt q magis de
buit habere q' tuz ad nutritiū. q: nutritiū magis erat
ibi i vsu q' generatiua. Item dicit q' institutio r
spicit vsu q' vsus matrimoniū est in remediū r est in of
ficiū. vsus aut alioz sacramētoz est tm in remediū. Et
ideo matrimoniū vsus non tm cōuenit in firmis sed etiaz
sanis. Et ideo duplex fuit eius institutio. Una ante la
psum in officiū. alia post lapsum in remediū. Est autē
vsus matrimoniū in remediū cōtra ignorantia dum eru
dit in q' tuz signū. r remediū cōtra cōcupiscentiā dum il
lam refrenat vt medicamētū. Sic r ei' officiū fuit q' rū
ad duas oparōes potentiaz. r q' rū ad actū cognitue
vt homo videret ceteros cōiunctionē in creatura quaz
intelligebat interi'. non in q' vt erudiret. sed vt vidēdo
materialiter qd sciebat oblectaret. S'lt q' rū ad actum
generatue fuit in officiū. vt qz p se hō non potuit speci
em cōseruare aduēta sociā in actū illū cōseruatiōis p'di
re possit. Ex hoc patēt tria obiecta. Item dicit qd
obijct de nutritiua. ddm q nō est s'lt. qz ibi fuit cōtinua
de p'ditio p calorē. ideo frequēs dz fieri restauratio. r de
multis. nō de vno tm. Aliter p' dicit q duplex est p'di
tio. s. q' rū ad hūidū nutritiua. r radiale. s. ill' du
plex restauratio. s. q' rū ad hūidū nutritiua. r lignū pa
radisi. r s'lt q' rū ad hūidū radiale p lignūz vire. Hoc
autē vt dicit Aug'. nō solū fuit in vsu. sed in sacramē
tum etiā. significabat em passum sapie interiorē. Et qz
vinea ē sapia. vnic' fuit ille cibus. sz ali' cōnt plures. Si
mil' qz i actu cōiugii itelligit piuctio xpi r ecclie. r i s
est spōsus vnic'. r ecclia vinea. inde ē qd dicit m'ltu
rōe est mulier viro in mrimoiū piuncta. sic r lignū vire

putū in sacm. Q: sō p pētm cōmissa p̄suatio in diu
 diu salua n̄ bilomū illa q̄ ē sp̄cū. iō remāsit m̄imōiū.
 s̄z nō remāsit illd̄ h̄c n̄. habuēt t̄m aliqd̄ signūz q̄ulq̄
 7 x̄p̄s n̄sceret. S̄i tūc q̄at q̄re maḡ q̄rū ad nutritiūz
 7 ḡnatiū adā habuit sacra. q̄ q̄rū ad alias potētiās
 7c. ddm̄ q̄ ista fuerit in vsū. 7 in talē vsū q̄ veniebat ex
 idigētia. nā adā nec p̄ se p̄ ofat. 7 fuari. nec p̄ se ofat ge
 nerare. 7 iō idiguit aliqd̄ q̄b̄ vteret. 7 q̄ v̄ extērius
 hoīs 7 idigētia ip̄onabāt s̄ilitudinē itēriōz. q̄ aīa nō p̄
 se p̄t v̄tere. nisi reficiat x̄p̄o. nec s̄it p̄ se bona opa fa
 cere nisi fecūdet ab ip̄o. iō n̄z vltimuz q̄ v̄tūq̄ fuit sa
 cramētū. nec p̄nes alios sc̄n̄ op̄ruit alia sacra institui.

Questio ij b

7 Q̄ fuerit sacm̄ m̄imōiū institutū. Et q̄ a deo v̄ p̄ illd̄
 Nat. x̄. Quos d̄ v̄tūz h̄ nō sepe. h̄ d̄ re p̄uētoe
 q̄c in m̄imōio. q̄ si ista ē a deo. p̄z rē. 7 r̄ h̄im̄ v̄z. quia
 gen. j. dixit eis d̄. crescite 7 m̄lti. S̄z illd̄ crēmētū erat
 p̄ vsū eēt m̄imōiū. q̄ m̄im. oīū fuit a deo institutū. Itē
 h̄im̄ eūd̄ p̄ rōnē q̄ si sacra s̄ūt avolūtate būana. 7 oē
 tale ē variabile 7 mutabile. 7 cū sacra sint imutabilia.
 v̄z q̄ n̄ solū h̄ s̄z etiā oīa alia sunt a deo instituta. Itē sacra
 q̄ro maiora s̄ūt rāto a maiora institūda s̄ūt. s̄z sacm̄ ma
 trimōiū ē p̄cipue magnū sic d̄ Ep̄. v. Sacm̄ h̄ magnū
 ē. q̄ a maiore deo nō ab hoīe institutū fuit. Cōtra institutio
 m̄imōiū fuit in illo v̄bo h̄ n̄cos ex oīb̄ m̄cis. 7 caro
 7 carne rē. s̄z istd̄ v̄bū fuit ade nō d̄. q̄ fuit institutū ab
 hoīe nō a deo. Itē sacm̄ m̄imōiū ē institutū a deo. 7 i his
 q̄ s̄ūt a deo instituta n̄ p̄t h̄o etiā aliqd̄ mutare nec dispo
 nere. q̄ nec circa m̄imōiū. s̄z tota die disp̄esat q̄rū ad
 h̄ sacm̄. Itē nō legit d̄ū cēlogū de m̄imōio nisi
 q̄n̄ dixit. Crescite 7 m̄lti. 7c. cū h̄ t̄m̄ sit bestis rē. v̄z
 q̄ etiā int̄ bestias instituit. s̄z h̄ cōueniēs. Itē m̄i
 moniū strabit p̄ h̄arū s̄ensū. q̄ ē r̄tract̄ būan̄. sed
 8 r̄tract̄ būan̄ s̄ūt instituti ab hoīb̄. Itē. q̄. d̄. q̄ institu
 tio m̄imōiū ē a deo. S̄z nota q̄ q̄da sunt sacra q̄ s̄ūt pu
 re fidei. s̄c̄ baptis̄m̄ 7 r̄firmat̄o 7 p̄silia. q̄da āt n̄ t̄m̄
 s̄ūt fidei. s̄z etiā natural̄ dicam̄is. 7 ista s̄ūt p̄nia 7 m̄i
 moniū. s̄z t̄m̄ nō oīno s̄ūt de dicam̄is iur̄ natural̄. Que
 p̄mo nō s̄ūt d̄ institutū mādādo. q̄ sc̄do nō instituit itē
 r̄ illustrādo. 7 sic instituit m̄imōiū. Tū ip̄se nō p̄cepit
 adā q̄ eū duceret in vxorē. s̄z illustravit eū itēriō. v̄z
 intelligeret eū sibi dādā i vxorē. 7 oīb̄ posteris p̄ liber cō
 sensū vxores illo nō p̄uigi. Tū adā sic illustrat̄ dixit.
 h̄ nō os ex oīb̄ rē. Itē sic d̄c m̄gr̄ in lra. p̄ bice ē locu
 tus. 7 iō v̄bū illd̄ nō fuit a semēp̄o s̄z a deo. 7 iō institū
 9 tio h̄ sacm̄ fuit a deo. 7 sic p̄z p̄m̄ Ad illd̄ q̄d̄ obi q̄ tūc
 h̄o etiā n̄ bil mutare p̄t. d̄. q̄ h̄o n̄ bil mutare p̄t quod
 d̄ns instituit sacral̄ q̄ ad formā 7 q̄ ad materiā q̄rū illi
 t̄p̄ p̄gruebat. exēptēdo solū p̄c̄m̄ 7 m̄im. 7 q̄z alie p̄so
 ne s̄m̄ diuersa t̄p̄a d̄ebēt p̄gruere institutiō. de legitimi
 10 tare p̄sonaz r̄cl̄q̄t eccl̄ie disp̄esandū. 7 circa h̄ac disp̄ē
 s̄ūt eccl̄ia. Ad illd̄ q̄d̄ obi q̄ d̄ns nō ē locut̄ d̄ m̄imōio
 nisi ubi. crescite 7 m̄lti. d̄. q̄ falsū ē. imo locut̄ ē p̄ adā
 q̄n̄ adā sp̄ūs cō illustrat̄ dixit illd̄ v̄bū ip̄sona dei. 7 hoc
 p̄z q̄. Nat. x̄. repetit illd̄ v̄z v̄bū dei. Ad illd̄ q̄d̄ obi
 11 q̄ ē r̄tract̄ būan̄. d̄. q̄ nō ē pure būan̄. 7 h̄ p̄z sic. In
 m̄imōio nāq̄ duo s̄ūt. 7 m̄rima obliq̄ano. 7 obligatio
 nis mutue idissolubilitas. 7 q̄uts p̄m̄ sit hoīs. sc̄c̄dū
 ē t̄m̄ institut̄. 7 r̄ōc illd̄ idissolubilitat̄ p̄cipue m̄im. oīū
 tenet r̄ōnē sacri signi. 7 iō nō ab hoīe oīm̄ h̄z s̄z a deo. 7
 h̄ m̄cl̄ p̄tēbit ista q̄n̄ agēt de idissolubilitate m̄imōiū.

Questio iij c

Quali fuit institutū m̄imōiū. Et q̄ q̄ v̄z institutio m̄i
 moniū fuit s̄ p̄cepto. Et q̄ sic v̄z textū gen. q̄ p̄ceptū

ē eis q̄ crescerēt 7 multiplicarent. s̄z nō potat h̄ fieri n̄
 si p̄ iūctiōnē mar̄ cū sc̄ia. h̄ autē ē m̄imōiū. q̄ m̄imōi
 niū fuit institutū sub p̄cepto. Itē m̄gr̄ in lra. p̄ma institutō
 m̄imōiū habuit p̄ceptū. s̄z p̄a fuit i paradiso. ḡrē. Itē r̄ōc
 v̄z. q̄ m̄imōiū ordinatū erat ad p̄suatiōnē sp̄c̄i q̄rū ad
 ḡnatiū. 7 c̄sus lignoz ordiat̄ erat ad p̄suatiōnē indu
 vidui q̄rū ad nutritiū. q̄z 7 si nūq̄ moreret. t̄m̄ d̄c̄ m̄ia
 to t̄p̄e in aliā vitā trāfferet. s̄z c̄sus cadebat sub p̄cepto
 ḡ 7 cōt̄. Itē oēs q̄ p̄nt tenent p̄ loco 7 t̄p̄e m̄ltiplica
 re p̄le sp̄ualē. reuocādo. s̄. hoīem a p̄c̄o. q̄ cū s̄m̄ statū
 p̄m̄ m̄ltiplicatio corp̄al̄ ēēt iūctā sp̄uali. v̄z q̄ oēs te
 nebant. 7 sic v̄z institutū fuisse m̄imōiū sub p̄cepto. Cō
 tra si fuit institutū sub p̄cepto. aut ḡ illd̄ p̄ceptūz fuit
 iuris naturalis. aut positū. Nō positū. q̄ v̄nū solū
 fuit. Nō iur̄ naturalis. q̄ adhuc maneret. q̄ n̄llo mō
 fuit institutū sub p̄cepto. Itē sp̄ licitū fuit homi facere
 q̄d̄ meli⁹. s̄z meli⁹ ē oīno p̄rincere q̄z cōre. q̄ castitas h̄
 ḡnialis ē digno. iugali. q̄ licitū nō cōre nec nubere.
 s̄z nō licuisset si fuisset vel ēēt sub p̄cepto. 7 sic rē. Itē si
 p̄ceptū fuit. cū abel vxorē nō habuēt. v̄z q̄ peccauerit
 s̄z castit̄ h̄ ē falsū. q̄ abel ē p̄m̄ iustoz sic testat̄ d̄ns
 Nat. x̄. iij. a sanguine abel iusti. ḡrē. Itē ad m̄imōi
 niū r̄cl̄q̄t liber cōsensus. q̄ nullo mō arari debuit h̄o
 p̄ p̄ceptū. q̄. d̄. q̄ p̄ma institutio m̄imōiū p̄ceptū h̄uit
 sic d̄c̄ m̄gr̄. 7 p̄ceptū illd̄ fuit affirmatū 7 fuit iuris na
 12 ruralis. S̄z ar̄c̄d̄d̄ū q̄ ius naturale q̄da d̄c̄at simpl̄
 13 q̄da s̄z t̄p̄s. Simpl̄. v̄z d̄c̄ū amādū. sc̄c̄dū t̄p̄s. v̄z oīa
 ēē cōia. Dico ḡ q̄ p̄ceptū de vsu m̄imōiū fuit naturale
 sc̄do mō. q̄ q̄d̄ diu pauca erāt. d̄c̄at̄ bar ius naturale q̄
 multiplicāda ēēt p̄les ad cultū dei. S̄z cessante isto sta
 tu cessauit p̄ceptū. 7 iō institutio sc̄da t̄p̄e legis ēē h̄abu
 it indulgentiā nō p̄ceptū. 7 ex h̄ p̄z r̄ōnē ad obiectum.
 Ad sc̄dm̄ d̄dm̄ q̄ nō t̄p̄e legis nature institute nec etiam
 14 corrupte in statu p̄mo p̄ceptū fuit continere q̄z nubere.
 P̄io q̄d̄. q̄ nō erat parit̄ nec turpitudine aliq̄. Sc̄do
 h̄o q̄ erat obediēt̄ c̄ meritū. Tū celibat̄ ioh̄is nō p̄f̄ef
 iugio abrae. Ad illd̄ q̄d̄ obi de abel. d̄. q̄ illd̄ erat p̄
 15 ceptū affirmatū 7 iō nō obligabat ad sp̄. s̄z p̄ loco 7
 t̄p̄e. 7 iō nō peccauit. q̄ nōdū seminauit. Ad illd̄ quod
 obi q̄ de libertate c̄ sensus. d̄dm̄ q̄ sic p̄ceptū nō au
 ferit motū castitatis q̄ magis mot̄ gratiū 7 liberal̄ ē.
 sic nō aufert libertatē c̄ sensū nec dirimit̄ iō q̄uis d̄ns
 p̄cipet r̄tractionē m̄imōiū cū aliq̄. m̄ v̄z cū bac̄s con
 traheret vel cū alia reliq̄t in mera libertate ab obiectis.

Quisq̄nter q̄rū ad sc̄dm̄ articulū q̄rit de m̄imōi
 niū integritate 7 circa h̄ q̄runt tria. P̄io queritur
 de integritate q̄rū ad significatiōnē. Sc̄do q̄rū ad cau
 salitatē. T̄r̄tio q̄rū ad v̄tūz.

Questio i d

Quid sit in sacro m̄imōniū signū. 7 q̄d̄ signatū. 7 cui si
 gnū in sacris sit elemētū sic d̄c̄ Hugo. q̄ sacm̄ est ele
 mentū ex s̄ilitudinē rep̄r̄ās. 7 cū h̄ nullū sit elemētū. v̄z
 q̄ h̄ nullū sit sacm̄. 7 si nullū sacm̄. nō v̄t̄ h̄ rē significati
 onē sacri. Si tu dicas q̄ v̄r 7 mulier se h̄nt in r̄ōe sacri
 Cōtra differt elemētū ab eo q̄ suscipit sacm̄. ergo si v̄r
 7 mulieris est sacramētū illd̄ v̄t̄ suscipiū. nō ergo
 v̄t̄ figuratiū. Itē sic in no. le. appropinquat̄ v̄ritas. ita
 no. le. t̄p̄e. s̄. v̄ritatis debuerūt signa sacroz cū d̄nt̄oia ēē
 cū ergo v̄r 7 mulier fuerūt sp̄ materia t̄m̄ sacri. videt̄
 q̄ in no. le. nō sunt materia siue elemētū. Si dicas q̄ v̄r
 7 mulieris est sacramētū. s̄z sensus ē clar̄ ēēt. Cōtra h̄ ē q̄d̄ illd̄ sp̄ fuit
 oportū. Si dicas q̄ addita ē b̄ndictio anuli 7 nup̄ri
 arū. hoc n̄ bil ē. q̄z h̄c nō sunt de substantia sacri. Itē q̄
 ro q̄d̄ sit signatū in hoc sacro. 7 videt̄ ap̄l̄s dicere. Et h̄
 B

v. coniunctio xpi et ecclesie. vbi ait. h. sacm magnu e. ego at
 dico in xpo et ecclesia. Et si ho no peccasset xps in carna
 tus no eet fm coio:re et pbabilioe opinionone. et nullo mi
 nns magnu fuisse sacm. g. no im coniunctio xpi et ecclesie e
 signatu. Itē si significat coniunctioe fidelis aie cu d. o. s. s.
 hec sepabile et solubilis e. g. et mimoniu. Sicut cum du
 plex sit coniunctio. et vna sine alia. vt g. q. illud sacm no sit
 vnu s. plura. Itē cu in alijs sacris sit aliqd qd e res im
 aliqd qd e signu im. aliqd qd e res et signu. qro vnu il
 lud sit in h. et si e. qro qd sit illud. Si dicas q. p. sensus
 exterior: e signu im. interior: res et signu. vno xpi et eccle
 lie res im. Qbi. q. sic ordinant fm calitrate sic ordinant
 fm significatiōe. g. si p. nu no e ca sed i s. magis cooer
 16 so. p. 7. r. d. d. m. q. sic in alijs sacris aliqd e qd e
 res im. aliqd qd e signu im. aliqd qd e res et signu. sic et
 in mimonio. et h. in oibz sacris e generale. Differunt tñ
 in mō compondi. et h. q. qd dā sacm totaliter e ab insti
 tutioe. qdā sunt p. m. a nature dictamine. p. m. ab insti
 tutioe. Illa q. sunt totaliter ab insti tutioe quō: v. vsus re
 spectu ea q. sunt fidei pure. vt baptismus et eucharistia.
 ita hñ signa significatiōe fm insti tutioe exteri? et inte
 rius. et id talia hñt p. emētia insti tuta et exteri? adhibē
 ta. et in talibz v. e. q. signa ista euidentiora sunt fm ap.
 p. op. in quatione p. rati. et in talibz v. e. q. p. m. signu
 e causa scōi. et scōm qd dā mō ca terri. vt p. r. in baptismo
 sunt et alia q. qd dā mō ab insti tuta nature sunt. vt m. i.
 moniu. in q. e maris et scē coniunctio. et p. nia in q. e offēse
 emēdatio p. m. a fide. s. q. illa coniunctio significat coniuncti
 onē dei et aie. et illa emēdatio facit reconciliatiōe dei cum
 aia. et talia suā p. m. a insti tutioe habuerūt in padiso. ma
 trimoniū aut magis. et q. qd dā mō sunt a natura. et in sta
 tu nature no debebat h. o. subdi elemēto. id no sunt i ele
 mento extra sensibilia. h. tñ exteri? signu. qd qd e signi
 ficat interiorē coniunctioe p. natu. a sue signatiōis. sicut
 h. b. v. s. r. s. et illud additū qd significat naturalē con
 sensum interiorē animoz. s. copula carnalis fm qd si
 gnificat coniunctioe xpi et ecclesie. vel dei et aie. et h. e. fm su
 am et insti tutioe. e. cū habile p. natura. et significat p.
 insti tutioe. q. v. mas et significat xpm. ali? aut femi
 na et significat aiam. et ex h. p. r. n. s. i. o. ad p. m. d. d. sit h. s. u.
 gnium. q. p. m. o. et p. n. a. p. a. l. r. e. h. b. v. s. r. s. in q. exp. m. i.
 s. e. n. s. u. s. v. t. a. u. n. c. t. u. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. s. e. i. u. s. P. a. r. t. e. n. d. q. u. a. r. e
 nō h. z. elemēti sicut alia sacra. Patet g. quare signu non
 creuit in euidentia. q. no erat oino fm insti tutioe. ideo
 inuicibile est q. tū ad ipm significans. augmentū tñ est
 in euidentia significati. q. ma. c. e. r. r. p. n. u. e. s. e. i. s. q. d. significat
 17 mimoniu q. s. n. s. c. r. e. t. Ad illud qd obi qd sit ibi si
 gnatu. d. e. m. q. v. n. u. e. signatu p. n. a. p. a. l. e. s. coniunctio xpi et
 ecclesie. et quia coniunctio e dupl. s. p. calitrate et p. nature
 p. o. r. m. i. t. a. t. e. dupl. in h. sacro significat. P. r. i. m. a. p. c. o. n.
 18 sensum animoz. scōa p. coniunctioe sexuu. Ad illud
 qd obi si h. o. no eet lapsus r. e. d. e. m. q. adhuc significat
 set ymonē xpi siue dei et ecclesia. licet no exp. s. e. c. o. n. i. u. n. c. t. i. o. e. z.
 cū fidelis aie. Sed tñ dñs ita p. u. d. e. r. a. t. f. u. t. u. r. u. e. e. t. ideo
 sic insti tuerat. Si tñ h. o. no peccasset. sacm a signifi ca
 19 tione vacuū no eet. Ad illud qd obi q. p. m. u. no e ca se
 cūdi. d. e. m. q. v. b. i. e. signatu scōm insti tutioe. p. m. u. p. o. r.
 e. e. ca. s. e. c. u. d. i. s. i. n. s. i. p. n. a. t. u. r. a. f. m. q. i. n. t. e. n. t. i. o. e. ca. e. x. t. e. r. i. o.
 r. i. s. q. r. e. f. f. e. c. t. u. s. e. x. t. e. r. i. o. r. i. s. e. c. a. u. s. e. i. n. t. e. r. i. o. r. i. s. v. t. v. e. r. b. u.
 c. o. n. s. e. n. t. i. e. n. d. i. e. x. t. e. r. i. o. r. i. s. s. e. n. s. u. s. e. s. t. s. i. g. n. u. s. s. i. c. u. t. i.
 p. n. i. a. v. i. s. e. m. e. **Questio. ij.**
 Quid sit in h. sacro causans et qd causatu. Et qd aliqd
 efficiat p. b. a. f. q. u. i. a. v. t. d. i. c. i. t. A. u. g. et habet in l. i. a. qd sa

nis erat ad efficiū. certis est ad remediū. g. si mimoniu
 p. s. t. a. r. r. e. m. e. d. i. u. a. l. i. q. d. e. f. f. i. c. i. t. Itē si e sacm no. le. g. e. f. f. i. c. i. t.
 cur qd figurat. Itē mimoniu e magnu sacm in no
 ua lege. g. no im representatiōe sed etiā insti tutioe m. e. t.
 sanctificatiōe continet. sed sacm sanctificat. e. d. o. n. a. t.
 g. r. a. m. g. r. e. Itē sicut sacm representat ex s. i. t. u. d. i. n. e. i. t. a.
 figurat ex insti tutioe. et ita sanctificat ex benedictioe.
 Sed in no. le. e. s. t. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. u. p. t. i. a. r. u. m. e. r. g. o. v. t. q. s. i. t. s. e. c. i.
 c. a. t. i. o. s. i. c. e. t. L. o. t. r. a. s. i. s. a. c. i. m. a. l. i. q. d. e. f. f. i. c. i. t. e. f. f. i. c. i. t. q. d. f. i. g. u.
 r. a. t. s. e. d. i. s. t. u. d. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. c. o. n. i. u. n. c. t. i. o. n. e. x. p. i. e. t. e. c. c. l. i. e. e. t. h. a. c. n. o.
 e. f. f. i. c. i. t. e. r. g. o. n. e. e. a. l. i. q. d. a. l. i. u. d. Itē sacm qd dat g. r. a. m. r.
 h. a. b. e. t. e. f. f. i. c. a. c. i. a. m. a. b. o. i. b. z. a. d. b. e. t. a. c. c. e. p. t. i. q. d. h. i. t. m. o. b. u. s. s. e. d.
 o. e. s. h. n. t. m. o. b. u. s. p. e. c. c. u. p. i. s. c. e. n. t. e. e. r. g. o. o. e. a. d. b. e. t. n. u. b. e. r. e. s. e. d.
 b. o. n. u. e. h. o. i. n. o. n. u. b. e. r. e. e. r. g. o. n. o. d. a. t. g. r. a. m. Itē si d. a. t.
 g. r. a. m. q. r. o. q. u. a. m. S. i. p. u. i. g. i. t. a. i. a. m. d. e. o. r. a. s. p. o. n. s. a. t. v. e. l.
 v. n. i. t. e. n. a. m. e. m. b. r. a. a. d. i. n. u. i. c. t. u. s. a. i. a. m. f. i. a. t. i. s. p. o. n. s. a. m. c. h. a. s. t. i.
 z. m. e. m. b. r. a. v. n. i. r. e. s. i. t. e. f. f. e. c. t. u. s. b. a. p. t. i. s. m. i. z. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. e. v. i. h. o. e.
 s. a. c. i. m. s. u. p. p. l. u. e. r. e. Itē sacm qd d. o. r. g. r. a. m. s. i. v. e. n. d. a. t. v. e. l.
 s. u. b. p. a. c. t. o. p. e. c. u. n. i. e. a. c. a. p. i. f. a. c. i. t. s. y. n. o. n. i. a. e. r. g. o. q. d. a. l. i. a. m.
 d. u. c. t. e. r. e. t. v. r. o. z. e. c. u. p. a. c. t. o. p. e. c. u. n. i. e. e. t. s. y. m. o. n. i. a. e. q. d. f. a. l. s. u.
 e. s. t. **Q. r. e. a. d. h. v. o. l. u. e. r. u. t. a. l. i. q. d. d. i. c. e. r. e. q. i. l. l. u. d. s. a. c. i. m. n. o. n. 20**
 d. a. t. g. r. a. m. et qd d. i. c. i. t. q. s. a. c. i. a. n. o. l. e. d. a. n. t. g. r. a. m. d. i. c. i. t. i. n. t. e. l.
 l. i. g. i. t. d. e. h. i. s. q. i. n. n. o. l. e. s. u. n. t. i. n. s. t. i. t. u. t. a. n. e. c. e. e. h. s. a. c. i. m. r. e. m. e. d.
 i. u. p. e. f. f. i. c. a. c. i. a. s. i. p. i. n. d. u. l. g. e. n. t. i. a. z. i. n. d. e. e. q. p. e. c. u. p. i. s. c. e. n. t. u.
 a. m. n. o. m. i. n. u. i. t. f. m. h. a. b. i. t. u. m. m. i. n. u. i. t. tñ f. m. i. n. d. u. l. g. e. n. t. i. a. m. z.
 f. m. a. c. t. u. v. t. n. o. v. r. a. t. f. m. q. d. i. c. a. t. j. c. o. r. v. i. q. m. e. l. i. s. e. n. u.
 b. e. r. e. q. v. a. A. l. i. q. d. i. c. i. t. q. i. n. s. a. c. r. o. m. i. n. i. o. r. i. d. a. t. g. r. a. d. i. r.
 g. n. e. z. a. v. o. t. e. s. u. s. c. i. p. i. e. n. t. i. b. z. r. o. n. e. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. i. s. s. u. p. a. d. d. i. t. e. d. e.
 u. s. e. i. m. e. i. s. b. e. n. e. d. i. c. i. t. a. d. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. e. s. a. c. e. r. d. o. t. i. s. S. i. h. e. c. p. o.
 s. i. t. i. o. n. o. v. i. v. a. l. e. r. e. q. u. i. l. l. a. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. e. s. t. s. a. c. r. a. l. i. s. z. s. i. s. a. c. r. o.
 m. e. n. t. a. l. e. e. f. f. i. c. i. t. q. r. o. m. a. g. i. s. s. a. c. i. m. E. t. i. d. e. t. e. r. t. i. o. m. o. d. d. o. m.
 q. s. u. s. c. i. p. i. e. n. t. i. b. z. h. o. c. s. a. c. i. m. d. a. t. r. e. m. e. d. i. u. q. r. u. e. s. t. b. r. o. n. e. s. a.
 c. r. a. m. e. n. t. i. q. d. e. x. c. u. s. a. t. c. o. u. i. u. q. f. a. c. i. t. i. l. l. u. e. e. v. e. n. i. a. l. e. v. n. o.
 e. s. t. e. p. e. c. c. i. m. q. d. a. l. i. a. s. e. e. t. p. e. c. c. i. m. z. h. p. o. t. e. s. s. e. s. i. n. e. d. o. n. o. g. r. e.
 z. h. a. b. u. i. t. h. i. l. l. u. d. s. a. c. i. m. s. t. a. t. i. m. p. o. s. t. l. a. p. s. u. m. S. e. d. n. u. n. c. 21
 t. e. m. p. e. l. e. g. i. s. n. o. n. o. i. m. p. r. e. s. t. a. r. i. l. l. u. d. r. e. m. e. d. i. u. m. s. e. d. e. n. i. a. z.
 a. l. i. q. u. o. d. g. r. a. n. e. d. e. n. u. d. i. g. n. e. s. u. s. c. i. p. i. e. n. t. i. b. z. v. r. p. o. t. e. h. i. s.
 q. u. i. e. x. c. h. a. r. i. t. a. t. i. s. c. o. s. e. n. s. u. v. n. i. u. n. t. r. e. s. e. p. r. o. c. r. e. a. n. d. u. p. r. o.
 l. e. m. a. d. d. i. u. i. n. u. c. u. l. t. u. z. R. o. n. e. e. i. m. e. x. p. l. i. s. i. o. n. i. s. c. o. n. s. e. n. s. u. s.
 i. n. d. i. u. i. d. u. a. c. o. s. t. u. t. u. d. i. n. e. v. i. r. e. z. r. o. n. e. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. i. s. e. c. c. l. e. s. i. e.
 e. u. s. e. s. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. a. e. c. c. l. e. s. i. e. d. e. b. i. t. e. t. r. a. c. t. a. r. e. s. u. b. l. e. u. a. t. a. i. a. a.
 c. o. n. c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. a. i. n. o. r. d. i. n. a. t. a. z. d. a. t. g. r. a. a. d. c. o. p. u. l. a. s. i. n. g. u.
 l. a. r. e. a. d. c. o. p. u. l. a. m. v. r. i. l. e. m. a. d. c. o. p. u. l. a. m. i. n. s. e. p. a. b. i. l. e. m. E. t.
 e. x. h. a. c. g. r. a. s. i. t. r. e. m. e. d. i. u. c. o. n. t. r. a. t. r. i. p. l. i. c. e. m. i. n. o. r. d. i. n. a. t. i. o. n. e.
 c. o. n. c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. e. z. n. a. s. a. c. i. t. t. r. i. p. l. e. x. b. o. n. u. m. m. a. r. i. t. o. n. i. u. s. L. o.
 c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. a. e. i. m. i. n. c. l. i. n. a. t. a. d. m. u. l. t. a. s. q. u. i. a. l. u. x. u. r. i. o. s. u. s. n. o.
 e. s. t. v. n. a. c. o. t. e. r. u. s. z. i. n. m. a. r. i. t. o. n. i. o. d. a. t. g. r. a. h. o. m. i. n. u. v. t. s. o.
 l. i. v. r. o. n. v. e. l. i. t. c. o. i. u. n. g. i. z. i. t. a. p. r. o. n. i. a. s. a. d. m. u. l. t. a. s. e. x. c. l. u. d. i.
 t. u. r. p. c. o. p. u. l. a. s. i. n. g. u. l. a. r. e. m. L. o. c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. a. e. n. i. a. i. n. c. l. i. n. a. t.
 a. d. d. e. l. e. c. t. a. t. i. o. n. e. m. n. o. a. d. v. r. i. l. i. t. a. t. e. m. q. u. i. a. l. u. x. u. r. i. o. s. u. s. n. o.
 q. u. e. r. i. t. n. i. s. i. s. a. t. i. s. f. a. c. t. i. o. n. e. m. a. p. p. e. n. t. i. u. e. d. a. t. u. r. e. r. g. o. g. r. a.
 t. i. a. i. n. m. a. r. i. t. o. n. i. o. v. r. n. o. n. r. e. c. o. g. n. o. s. c. a. t. v. r. o. z. e. m. n. i. s. i. p. r. o.
 p. t. e. r. p. r. o. l. e. m. z. i. t. a. e. x. c. l. u. d. i. t. u. r. a. d. d. e. l. e. c. t. a. r. i. o. a. p. p. e. n. t. i. u. e. p. c. o.
 p. u. l. a. m. v. r. i. l. e. m. **Item.** c. o. n. c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. a. f. a. s. t. i. d. i. u. m. g. e. n. e.
 r. a. t. p. o. s. t. i. m. p. l. e. t. i. o. n. e. Tñ l. u. x. u. r. i. o. s. u. s. p. o. s. s. e. t. c. o. g. n. o. u. i. t.
 v. n. a. i. l. l. a. r. e. s. p. u. r. z. v. a. d. i. t. a. d. a. l. i. a. In mimonio no d. a. t.
 g. r. a. v. t. s. e. m. p. v. e. l. i. t. e. c. u. v. n. a. z. i. t. a. e. x. c. l. u. d. i. t. v. a. r. i. o. s. u. c. o. i. u.
 p. i. s. c. e. n. t. i. a. p. e. r. c. o. p. u. l. a. m. i. n. s. e. p. a. b. i. l. e. m. E. x. c. o. p. u. l. a. s. i. n. g. u. l. a. r. i.
 o. n. i. s. b. o. n. u. s. f. i. d. e. i. v. t. a. d. a. l. i. a. n. o. n. a. c. c. e. d. a. t. E. x. c. o. p. u. l. a. v. r. i. l. i.
 b. o. n. u. m. p. l. u. s. E. x. c. o. p. u. l. a. i. n. s. e. p. a. b. i. l. i. t. o. n. i. s. s. a. c. r. i. **Ad 22**
 illud ergo qd obi quod efficiat qd figurat. d. d. m. q. figurat
 coniunctioe aionu. et hanc efficiat non minuendo. sed
 magis augendo. sicut confellio cōtritiōez. et hoc v. a.

quodammodo efficitur coniunctione eius deo. quod si melius melius magis unius. per se sequens et magis unius christo. sed in eucharistia dum melius magis unius christo. per se sequens magis unius ad iudicium unius christo incorporant. et sic patet deus. Ad illud quod obicitur quod tunc oculus debet accipere viros. dicitur quod in primo non datur gratia ad remedium. sed in voto dispositio aia per gratiam ad perfectum remedium. Unus quod perfectum minus perfectum est proponendum. id non debet oculis nubere. sed melius facit quod vult continerem. Sed quod non oculus capitur remedium in matrimonialis coniunctionis. voni et religiosis. et remedium matrimonialis coniunctionis.

24 Ad aliud per rationem. quoniam in sacramento fit de consensu sed si iurat ipsa de consensu quod est ad aia. Sed de consensu quod fit et figurat est de consensu viri et mulieris. ubi per se sequens datur gratia aliquid per efficaciam de consensu et unione.

25 ipse autem in est est sequenti. Ad illud quod obicitur tunc hinc symonia dicitur quod in matrimonium accipit rationes spiritualitatis et gratia quod sensus unius et benedictionis. ubi explicat significatio. et obtinet per benedictionem sanctificationem. et id in benedictione. et dotali consistit ratio spiritualis precipue. nam in matrimonium habet aliquid dotali voluntario. et antequam tempore ut tempore. et id si aliquid videret benedictionem esset symonia. quod autem sententia finalis. pro pecunia. quibus peccat. non tamen in dicit symonia et marie quippe non est sacri dispensator. Et procrea multa temporalia sunt aduera. ut mutua educatio. et filiorum curatio. et alia plura. et id hinc dotes accipit. et si quis cum pariter magne dotes sentiat. symonia non est. quod id facit et si aliquid modo cum alijs veniat in prebendo remedium habet in carnale effectum coniunctionis. ratione cuius et parationes. cadit tamen in peccatum. quod contra gratiam dispositum. hec autem potuit et ratio quod mouit illos quod dicitur in hinc gratiam dari. Sed quod recte vult respicere et iudicare. necesse habet preciosus a vili separe. ratione quod diuersa habuit sacro consensu attribuire. et facti canones hinc inuicem in quibus ab antiquo statutus fuit ut vir cum viro in primo die benedictionis carnalis non conuerteret ob reuerentiam illius benedictionis ecclesie. quod si videat anera se quoque sit in quibus tamen in quibus tamen habet efficaciam et ecclesiasticam. spectat ad eum esse completum. et sic patet totum.

Questio. iiij.

Utrum carnalis coniunctio sit de integritate matrimonij quoniam ad signum et efficaciam. Ergo sic videtur. quod in institutione matrimonij dicitur. erit duo in carne una. et dominus ipse reperit. Mar. x. sed non est ante coniunctionem. ergo coniunctio est de integritate. Jo. aug. dicit et habet in ira. nam dubium est illam mulierem ad coniugium non pertinere. cum qua dicitur coniunctio seruati non fuisse. Inter rationem videtur quod coniugium est signum coniunctionis christi et ecclesie. et de consensu nature. sed hec solus est coniunctio. ergo non. Inter matrimonium est institutum in remedium contra concupiscentiam. sed remedium habet ab his solus qui in matrimonio sunt coniuncti. ergo hinc remedium non est per coniunctionem. sed per coniunctionem. quod aliter non esse magis remedium.

Distinctio. xxvij. de matrimonio secundum causas efficientem. determinans generaliter quod sensus sit matrimonij causa.

Propter hoc aduertendum est quod sit coniugium. et quod sit efficiens causa. Hec est secunda pars in qua agit de causa efficiente coniugij. quod dicitur sensus et quoniam non oculus sensus facti coniugij. id primo determinat magis in generali quod sensus sit matrimonij causa. Secundo inquit quod sit ille sensus. infra dist. xxvij. Dicit quod dicitur unius sensus de futuro. Sed per duas. In prima determinat de ipso coniugio quoniam ad quod dicitur. In secunda de quoniam ad causalitatem. ibi. Efficiens autem causa matrimonij non est. Et in prima parte duo facit. In prima breuitate

nubere quod non nubere. Contra quod non sit de integritate quoniam ad signum videtur. quod perfectum matrimonium fuit in factum et eadem ante cognitionem carnalem. et ante dicitur hinc oculus quod eam cognoscere. ergo coniunctio non est de integritate. Inter perfectum matrimonium fuit in factum maria et ioseph. quod fuit plus bonum. fidei. et sacri. et sine coniunctio. ergo non. Inter quod non sit de integritate ratione remedium videtur. quod ang. dicit quod sanctior est copula mentium quam corporalis. ergo maior datur ibi efficaciam contra concupiscentiam in unione mentali quam carnali. Inter in actu illo efficitur homo totus caro. ergo per oppositum cum gratia que est remedium contra concupiscentiam facit spirituale. nunquam datur in illo actu. Inter in illo actu satisficitur concupiscentie. Sed dum satisficitur ei ipsa incedit. sed quod incedit concupiscentiam non est remedium imo venenum. ergo carnalis coniunctio non potest. imo obest ad remedium matrimonij. Sed dicitur quod integritas rei dupliciter accidit. videlicet vel quoniam ad eam necessitas. vel quoniam ad eam completionem suam plenitudinem. Si loquimur quoniam ad eam necessitatem. verum est quod sacramentum matrimonij est hoc sine coniunctioe carnis. Si autem quoniam ad eam plenitudinem. sic est de integritate. et sic procedunt rationes ad partes oppositas. Et hoc patet per se. In matrimonio est consideranda tria hec. signum. officium. remedium. Quarta ad signum dicitur dicitur quod duplex est eius significatio. significat enim coniunctionem christi et ecclesie per charitatem et coniunctionem eorum de nature conformationem. Sicut duplex est officium. Unum enim est mutua educationis et fomentum. et aliud preceps plura. Sicut duplex est remedium. Unum est quoniam ad concupiscentie deflexionem. videlicet non ad oculos mulierem intendat. Aliud quoniam ad inordinacionem. videlicet non libidine sed amore plura. nec sine matrimoniali affectu mulierem cognoscat. Primum igitur signum. et primum officium. et primum remedium. sunt in sacro matrimonij quoniam ad coniunctionem animarum. Secundum est solus quoniam ad coniunctionem corporum. Et primum est de substantia matrimonij quoniam ad eam necessitatem. secundum quoniam ad eam plenitudinem. Et sic patet ratio ad utrumque parte distinguere perfectionem duplicem suam duplicem integritatem sufficientem et plenitudinem. Et secundum hinc distinguuntur iuriste matrimonium. scilicet matrimonium ratum et matrimonium consumatum. Ad illud quod obicitur quod gratia non datur in illo actu. si non est remedium contra peccatum. dicitur quod remedium aliud quod contra peccatum est dupliciter aut quod liberat a peccato commisso. et hoc per gratiam quod in eo confert quod datur quod liberat a peccato. quod datur quod committeret alias. et tale est matrimonium. quod multi infirmi videntur concupiscentiam nisi habent viros. quia cogitatio carnis ad uisionem euaderet. et in tali quoniam ad vultu non est necesse gratiam dari. quibus in actu illo possit habere meriti sic dicitur infra.

Ad illud quod videtur obicitur quod non est in remedium imo contra. quod incedit concupiscentiam satisfaccendo ei. dicitur quod cognoscit viros debite concupiscentiam satisfaccit. sed potius obuiat ne viros. et id non incedit sed remittit in eo seruo libidinis. Sed quod cognoscit viros delectat. non habet remedium. imo prestat conuersionem fomentum.

permittit de quibus incedit agere. In secunda diffinitio coniugium matrimoniale. et hinc ibi. Sicut in nuptiis vel matrimonij non est. et hec sunt quasi duo pambula ad cognoscendam matrimonij causalitatem suam originem efficientem. Sicut secunda pars huius distinctionis in qua agit de causa efficiente diuidit in quatuor partes. In prima partem narrat. In secunda auctorem confirmat. ibi. Quod autem sensus matrimonij facit non est. In tertia impugnat. ibi. Quidam tamen asserunt non est. In quarta obiectioes in contrarium determinat. ibi. Vis ira ridentem non est. Subdiuisioes primum manifeste apparet in ista parte in his duobus partibus vltimis marie vtrius et solo sensu habet insolubile vinculum et sic tria continentur in hac diffinitio. scilicet matrimonij quod dicitur. caritas. et insolubilitas.

DI. XX VII.

Premittit de quibus intendit agere.

Dist hoc ad utendum est quod sit coniugium et quod sit efficiens causa coniugii et causa propter quam contrahi debeat et quod sunt bona coniugii et quod pro ea excusetur coitus carnalis quod sint legitime persone ad matrimonium. Sunt et alia plura in matrimonio consideranda quae sub copendio perstringemus.

Distinctio quod sit coniugium.

Sunt autem nuptiae vel matrimonium viri mulierisque coniunctio maritalis inter legitimas personas in diuidua vite perpetuitate fructuque. Ad diuiduam perpetuitatem vite pertinet quod absque consensu alterius neutriusque praeteri praeter voluntate vacare et quod inter eos dum viuunt vinculum coniugale permanet ut alij se copulari non liceat et ut iurice alteri exhibeat quod quod sibi libet ac de seipso legitime et fideliter in matrimonio includit.

Agitur de causa efficiente matrimonium quod est consensus dicitur in duas veritates.

Efficiens autem causa matrimonium est consensus non quilibet sed pro bona expressus nec de futuro sed de praesenti. Si enim consentiunt in futurum dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore non est iste consensus efficax in matrimonio. Item si consentiunt in praesenti et non exprimat utriusque voluntas certum significat nec talis consensus efficit matrimonium.

Si autem utriusque explicat quod in corde non voluit si non sit coactio ibi vel dolo obligatio illa utriusque voluntatis consentiunt dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore in matrimonium facit.

Affirmat autem quod solus consensus facit in matrimonio.

Quid autem consensus in matrimonium faciat subdit per beatum thomam. Sit enim isidorus. Consensus facit in matrimonium. Item Nicolaus papa. Sufficiat solus in leges eorum consensus dicitur in coniunctioibus agitur. Qui solus si forte in nuptiis dicitur rit. cetera est cum ipso coitu celebrata frustrata. Item isidorus. Chrysimoniu quod non facit coitus sed voluntas et ideo non solum illud seipso ratio exigat facit coniugium. Et patet ratio coniugalis. Ex his apparet quod consensu in pacto coniugali in matrimonio facit et extrinsecus coniugium est si non praesens vel secuta est copula carnalis.

Quod incipit esse coniugium est ab ipsa desponsatione in qua pacto coniugali exprimitur coniuges sunt scilicet restituta per beatum thomam. Autem etiam in initio coniugii coniugium nomen alicuius cum coniugii viro coniugium est non cum viro admodum non cognoscitur. Item Isidorus. Coniuges veri appellatur a prima desponsationis fide quia adhuc inter eos legitime coniugium vocatur ex prima desponsationis fide quam per bitum si coeuerat nec fuerat agnitus nec perierat nec medax maserat coniugis appellatio ubi si fuerat nec futura erat carnis vlla commixtio propter quod fidele coniugium abo parates christi vocari meruerunt si solum illa mater sed et ille praeter se si cut prius in se et utriusque tamen in carne. Ex his evidenter insinuat quod ex ipse qui intercedit consensus voluntari ac maritalis qui solus coniugium facit veri coniuges sunt sponsus et sponsa. In quibus non est coniugium nisi carnale copulaz sed sponsi et sponsae sunt.

Impugnat quod solus consensus faciat in matrimonium.

Quidam tamen asserunt verum coniugium non pertrahi nisi translatione et carnale copulaz nec ex coniuges esse aliquid antequam intercedat commixtio sex. Sed a prima fide desponsationis vir sponsus et mulier sponsa est non prius. Sponsus autem et sponsas coniuges frequenter appellari dicit non quod sint sed quod futuri sunt cuius rei desponsatione in iurice fecerit et in his utriusque promissarum auctoritate intelligenda fore tradunt.

Quam ratione utitur.

Ratio inter sponsas et coniuges plurimum inter se ex eo asstruitur.

Premittit de quibus intendit agere.

Dist hoc ad utendum est quod sit coniugium et quod sit efficiens causa coniugii et causa propter quam contrahi debeat et quod sunt bona coniugii et quod pro ea excusetur coitus carnalis quod sint legitime persone ad matrimonium. Sunt et alia plura in matrimonio consideranda quae sub copendio perstringemus.

Distinctio quod sit coniugium.

Sunt autem nuptiae vel matrimonium viri mulierisque coniunctio maritalis inter legitimas personas in diuidua vite perpetuitate fructuque. Ad diuiduam perpetuitatem vite pertinet quod absque consensu alterius neutriusque praeteri praeter voluntate vacare et quod inter eos dum viuunt vinculum coniugale permanet ut alij se copulari non liceat et ut iurice alteri exhibeat quod quod sibi libet ac de seipso legitime et fideliter in matrimonio includit.

Agitur de causa efficiente matrimonium quod est consensus dicitur in duas veritates.

Efficiens autem causa matrimonium est consensus non quilibet sed pro bona expressus nec de futuro sed de praesenti. Si enim consentiunt in futurum dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore non est iste consensus efficax in matrimonio. Item si consentiunt in praesenti et non exprimat utriusque voluntas certum significat nec talis consensus efficit matrimonium.

Si autem utriusque explicat quod in corde non voluit si non sit coactio ibi vel dolo obligatio illa utriusque voluntatis consentiunt dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore in matrimonium facit.

Affirmat autem quod solus consensus facit in matrimonio.

Quid autem consensus in matrimonium faciat subdit per beatum thomam. Sit enim isidorus. Consensus facit in matrimonium. Item Nicolaus papa. Sufficiat solus in leges eorum consensus dicitur in coniunctioibus agitur. Qui solus si forte in nuptiis dicitur rit. cetera est cum ipso coitu celebrata frustrata. Item isidorus. Chrysimoniu quod non facit coitus sed voluntas et ideo non solum illud seipso ratio exigat facit coniugium. Et patet ratio coniugalis. Ex his apparet quod consensu in pacto coniugali in matrimonio facit et extrinsecus coniugium est si non praesens vel secuta est copula carnalis.

Quod incipit esse coniugium est ab ipsa desponsatione in qua pacto coniugali exprimitur coniuges sunt scilicet restituta per beatum thomam. Autem etiam in initio coniugii coniugium nomen alicuius cum coniugii viro coniugium est non cum viro admodum non cognoscitur. Item Isidorus. Coniuges veri appellatur a prima desponsationis fide quia adhuc inter eos legitime coniugium vocatur ex prima desponsationis fide quam per bitum si coeuerat nec fuerat agnitus nec perierat nec medax maserat coniugis appellatio ubi si fuerat nec futura erat carnis vlla commixtio propter quod fidele coniugium abo parates christi vocari meruerunt si solum illa mater sed et ille praeter se si cut prius in se et utriusque tamen in carne. Ex his evidenter insinuat quod ex ipse qui intercedit consensus voluntari ac maritalis qui solus coniugium facit veri coniuges sunt sponsus et sponsa. In quibus non est coniugium nisi carnale copulaz sed sponsi et sponsae sunt.

Impugnat quod solus consensus faciat in matrimonium.

Quidam tamen asserunt verum coniugium non pertrahi nisi translatione et carnale copulaz nec ex coniuges esse aliquid antequam intercedat commixtio sex. Sed a prima fide desponsationis vir sponsus et mulier sponsa est non prius. Sponsus autem et sponsas coniuges frequenter appellari dicit non quod sint sed quod futuri sunt cuius rei desponsatione in iurice fecerit et in his utriusque promissarum auctoritate intelligenda fore tradunt.

Quam ratione utitur.

Ratio inter sponsas et coniuges plurimum inter se ex eo asstruitur.

Premittit de quibus intendit agere.

Dist hoc ad utendum est quod sit coniugium et quod sit efficiens causa coniugii et causa propter quam contrahi debeat et quod sunt bona coniugii et quod pro ea excusetur coitus carnalis quod sint legitime persone ad matrimonium. Sunt et alia plura in matrimonio consideranda quae sub copendio perstringemus.

Distinctio quod sit coniugium.

Sunt autem nuptiae vel matrimonium viri mulierisque coniunctio maritalis inter legitimas personas in diuidua vite perpetuitate fructuque. Ad diuiduam perpetuitatem vite pertinet quod absque consensu alterius neutriusque praeteri praeter voluntate vacare et quod inter eos dum viuunt vinculum coniugale permanet ut alij se copulari non liceat et ut iurice alteri exhibeat quod quod sibi libet ac de seipso legitime et fideliter in matrimonio includit.

Agitur de causa efficiente matrimonium quod est consensus dicitur in duas veritates.

Efficiens autem causa matrimonium est consensus non quilibet sed pro bona expressus nec de futuro sed de praesenti. Si enim consentiunt in futurum dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore non est iste consensus efficax in matrimonio. Item si consentiunt in praesenti et non exprimat utriusque voluntas certum significat nec talis consensus efficit matrimonium.

Si autem utriusque explicat quod in corde non voluit si non sit coactio ibi vel dolo obligatio illa utriusque voluntatis consentiunt dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore in matrimonium facit.

Affirmat autem quod solus consensus facit in matrimonio.

Quid autem consensus in matrimonium faciat subdit per beatum thomam. Sit enim isidorus. Consensus facit in matrimonium. Item Nicolaus papa. Sufficiat solus in leges eorum consensus dicitur in coniunctioibus agitur. Qui solus si forte in nuptiis dicitur rit. cetera est cum ipso coitu celebrata frustrata. Item isidorus. Chrysimoniu quod non facit coitus sed voluntas et ideo non solum illud seipso ratio exigat facit coniugium. Et patet ratio coniugalis. Ex his apparet quod consensu in pacto coniugali in matrimonio facit et extrinsecus coniugium est si non praesens vel secuta est copula carnalis.

Quod incipit esse coniugium est ab ipsa desponsatione in qua pacto coniugali exprimitur coniuges sunt scilicet restituta per beatum thomam. Autem etiam in initio coniugii coniugium nomen alicuius cum coniugii viro coniugium est non cum viro admodum non cognoscitur. Item Isidorus. Coniuges veri appellatur a prima desponsationis fide quia adhuc inter eos legitime coniugium vocatur ex prima desponsationis fide quam per bitum si coeuerat nec fuerat agnitus nec perierat nec medax maserat coniugis appellatio ubi si fuerat nec futura erat carnis vlla commixtio propter quod fidele coniugium abo parates christi vocari meruerunt si solum illa mater sed et ille praeter se si cut prius in se et utriusque tamen in carne. Ex his evidenter insinuat quod ex ipse qui intercedit consensus voluntari ac maritalis qui solus coniugium facit veri coniuges sunt sponsus et sponsa. In quibus non est coniugium nisi carnale copulaz sed sponsi et sponsae sunt.

Impugnat quod solus consensus faciat in matrimonium.

Quidam tamen asserunt verum coniugium non pertrahi nisi translatione et carnale copulaz nec ex coniuges esse aliquid antequam intercedat commixtio sex. Sed a prima fide desponsationis vir sponsus et mulier sponsa est non prius. Sponsus autem et sponsas coniuges frequenter appellari dicit non quod sint sed quod futuri sunt cuius rei desponsatione in iurice fecerit et in his utriusque promissarum auctoritate intelligenda fore tradunt.

Quam ratione utitur.

Ratio inter sponsas et coniuges plurimum inter se ex eo asstruitur.

Premittit de quibus intendit agere.

Dist hoc ad utendum est quod sit coniugium et quod sit efficiens causa coniugii et causa propter quam contrahi debeat et quod sunt bona coniugii et quod pro ea excusetur coitus carnalis quod sint legitime persone ad matrimonium. Sunt et alia plura in matrimonio consideranda quae sub copendio perstringemus.

Distinctio quod sit coniugium.

Sunt autem nuptiae vel matrimonium viri mulierisque coniunctio maritalis inter legitimas personas in diuidua vite perpetuitate fructuque. Ad diuiduam perpetuitatem vite pertinet quod absque consensu alterius neutriusque praeteri praeter voluntate vacare et quod inter eos dum viuunt vinculum coniugale permanet ut alij se copulari non liceat et ut iurice alteri exhibeat quod quod sibi libet ac de seipso legitime et fideliter in matrimonio includit.

Agitur de causa efficiente matrimonium quod est consensus dicitur in duas veritates.

Efficiens autem causa matrimonium est consensus non quilibet sed pro bona expressus nec de futuro sed de praesenti. Si enim consentiunt in futurum dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore non est iste consensus efficax in matrimonio. Item si consentiunt in praesenti et non exprimat utriusque voluntas certum significat nec talis consensus efficit matrimonium.

Si autem utriusque explicat quod in corde non voluit si non sit coactio ibi vel dolo obligatio illa utriusque voluntatis consentiunt dicentes accipiam te in viro et ego te in uxore in matrimonium facit.

Affirmat autem quod solus consensus facit in matrimonio.

Quid autem consensus in matrimonium faciat subdit per beatum thomam. Sit enim isidorus. Consensus facit in matrimonium. Item Nicolaus papa. Sufficiat solus in leges eorum consensus dicitur in coniunctioibus agitur. Qui solus si forte in nuptiis dicitur rit. cetera est cum ipso coitu celebrata frustrata. Item isidorus. Chrysimoniu quod non facit coitus sed voluntas et ideo non solum illud seipso ratio exigat facit coniugium. Et patet ratio coniugalis. Ex his apparet quod consensu in pacto coniugali in matrimonio facit et extrinsecus coniugium est si non praesens vel secuta est copula carnalis.

Quod incipit esse coniugium est ab ipsa desponsatione in qua pacto coniugali exprimitur coniuges sunt scilicet restituta per beatum thomam. Autem etiam in initio coniugii coniugium nomen alicuius cum coniugii viro coniugium est non cum viro admodum non cognoscitur. Item Isidorus. Coniuges veri appellatur a prima desponsationis fide quia adhuc inter eos legitime coniugium vocatur ex prima desponsationis fide quam per bitum si coeuerat nec fuerat agnitus nec perierat nec medax maserat coniugis appellatio ubi si fuerat nec futura erat carnis vlla commixtio propter quod fidele coniugium abo parates christi vocari meruerunt si solum illa mater sed et ille praeter se si cut prius in se et utriusque tamen in carne. Ex his evidenter insinuat quod ex ipse qui intercedit consensus voluntari ac maritalis qui solus coniugium facit veri coniuges sunt sponsus et sponsa. In quibus non est coniugium nisi carnale copulaz sed sponsi et sponsae sunt.

Impugnat quod solus consensus faciat in matrimonium.

Quidam tamen asserunt verum coniugium non pertrahi nisi translatione et carnale copulaz nec ex coniuges esse aliquid antequam intercedat commixtio sex. Sed a prima fide desponsationis vir sponsus et mulier sponsa est non prius. Sponsus autem et sponsas coniuges frequenter appellari dicit non quod sint sed quod futuri sunt cuius rei desponsatione in iurice fecerit et in his utriusque promissarum auctoritate intelligenda fore tradunt.

Quam ratione utitur.

Ratio inter sponsas et coniuges plurimum inter se ex eo asstruitur.

Nicolaus papa.

Jo. ch. y. jo. super. ab. d. d. Am. 20.

Amb. li. le. dicere. q. c. d. x. g. i. b. u. s. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. s. u. t. i. d. o. t. i. q. a. l. i. u. d. e. x. p. m. a. t. i. n. c. o. r. d. e. q. s. i. t. i. o. r. e. s. i. n. e. d. e. l. o. v. i. m. e. t. i. n. g. l. u. c. a. r. e. i. n. c. o. p. o. s. s. i. b. i. l. i. a. i. n. d. e. s. q. d. o. l. u. s. d. u. p. l. i. c. i. t. e. r. p. r. e. s. e. x. p. r. e. s. s. u. s. e. r. e. r. e. p. s. e. r. m. o. n. e. v. e. l. s. o. l. u. m. i. n. c. o. r. d. e. s. i. c. u. t. i. n. t. e. n. o. t. o. c. a. d. i. i. d. a. n. d. o. b. a. p. t. i. s. m. u. p. o. t. e. d. u. p. l. i. c. i. t. a. u. t. i. t. a. q. u. a. n. t. u. m. s. i. t. i. n. c. o. r. d. e. a. u. t. i. t. a. q. u. a. l. i. q. m. o. d. o. e. x. p. r. m. a. t. u. r. i. n. s. i. g. n. o. e. r. t. e. r. e. n. s. i. c. d. o. l. u. s. e. s. t. i. n. c. o. r. d. e. q. u. i. e. r. t. e. r. u. s. f. a. c. i. t. o. i. n. o. s. i. c. f. a. c. i. t. q. u. i. s. i. m. p. l. i. c. i. t. c. o. n. s. e. n. t. i. t. a. d. h. d. o. l. o. m. e. t. n. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. A. l. i. q. u. i. p. s. i. g. n. u. m. e. x. p. r. m. a. t. s. i. c. u. t. i. d. e. c. r. e. t. e. l. i. q. u. i. d. a. t. e. s. p. o. s. a. l. i. b. u. s. p. o. n. i. t. c. a. s. u. s. d. e. q. u. o. d. q. u. i. v. e. c. a. r. e. t. i. e. l. a. n. n. e. s. n. o. a. b. a. t. s. e. p. e. t. r. u. i. n. c. o. n. s. e. n. t. i. e. r. d. o. d. i. c. e. t. e. g. o. p. e. r. e. r. v. e. l. a. l. i. q. u. o. d. s. i. l. e. t. r. u. e. m. a. n. i. f. e. s. t. e. d. e. f. h. e. r. d. i. t. u. r. d. o. l. u. s. e. r. t. e. r. u. s. t. e. r. t. a. l. i. q. u. o. d. t. u. r. m. e. t. n. o. d. e. d. o. l. o. o. c. c. u. l. t. o. I. t. e. m. a. u. t. e. r. b. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t.

ad ebe ditatez
fm iudiciu i fa
cie ecclie no fm
pitate siue i fo
ro psciente.

3 **R**efert etiam
am hieron. rē.
die ibi mē de
machario. q be
remi solitudinē
elegit. qrit ergo
vtrū spōsa euf
fuit soluta ab
co. Et vī q nō
quirit i heremū
q cū nō dederit
pātē suaz alijs
s fuerit libe vo
luntatis. potuit
redire ad secu
lū. q vī q vxor
soluta nō erat.
In parrū est.
q ipē n peccat
bar. q vxora nū
hil strabebat.
ergo illi licebat
trāsire ad secu
da vota. **B**
dōz. q qūis be
remite obedien
tiā nō pmittat
m q spone sūt
religiose. vorū
pntētiā āncū
bnt. r rōne as
sumptōis ha
bitus r more in
religis in ipso
solēnsari vorū
marie sē cū so
cūs q vouerit ca
stratē. r ipse in
dibitus tali su
sceptōe ad pti
nentiā ppetuā
se colligant.

4 **V**olumus
ve maritū suuz
illi etiā si tā ron
surat ē redde
re debeas. Que
rit vtrū rōsura
tus debeat in se
culo manere.
Et q sic vī. qz
non absoluit a
voto. imo post
more vxoris n
h ptabere. im
mo tenet pntē
te. r nō cōpellen
dus est. ergo vī
q n sit absolut

qz lz spōse an carnalē coplaz in
cōsulto vl nolēte spōso mona
steriū eligere. q facto. spōso et
lz aliā ducere. **L**ougar^o xō vel
piugata nec pntētiā nisi ex cōi
pnsu seruare valet. nec mo
nasteriū petere. nisi vterqz pti
nentiā pti psteat. **Q**uo liceat
spōse monasteriū eligere aucti
bus scōz pbat. **A**it ein eusebi
us papa. despōsatā puellā nō li
cet parētib^o aliū viro tradere.
tū lz sibi monasterium eligere.
Ite greg. decreta legalia dīpō
latā (si pūti voluerit) nullo pe
nitus cōsuetū dāno mulctari.

Refert et hiero. q macharius
int xpī heremitas pcpū. cele
brato nuptiali puiuio. cū vesp
thalamū eēt ingressur^o. ex vī
be egrediēs trās marina petijt.
et heremi solitudinē sibi elegit
Btūs et alexi^o sūt ex nuptijs
dīns gfa vocat^o spōsaz dseruit
et nud^o xpo famlari cepit. **I**his
auctib^o r exēptis liquet licere
spōsis sine pnsu suarū spōsa
rū r ecouerfo pntētiā psteri.
Quigat^o vel piugata ne
queat pntētiā psteri sine alte
rius consensu.

Hoc at piugat^o nullaten^o lz
nō enī pōt vir melioris vite p
positū sumere sine vxoris pnsu
rū r ecouerfo. vī **G**reg. scribēs
theutiste pfacie. **S**ūt q dicunt
religiosū gfa piugia debere sol
ui. **U**n sciēdū est qz r si h lex hu
mana pcessit. tū lex dīna pbi
buit. **S**i xō vtrīsqz pueniat pti
nentiā vitā ducere. h qz aude
at accusare. **S**ic enī mlros scō
rū nouim^o cū suis piugib^o r p
pntētiā vitā duxisse. r p^o ad scē
ecclie regimīa migrasse. **S**i xō
pntētiā quā vir appetit muli
er nō seqt. aut quā vxor appe
tit vir recusat. piugū diuidi nō
pōt. qz scptū ē. **A**bulier pātēz
sue carnis n hz h vir. **S**ilr r vir
pātē sue carnis n hz h mulier.
Idez. **A**gathosa latrix pūrium
qsta ē virū suū ptra volūtatem
suā in monasteriū eē pūsum. qz
ppf expiēti tue pcpim^o vr dili

gēti in qstioe discutias. ne for
te ei^o volūtate pūsus sit. vel ipa
mutare se pmiserit. r si h repe
rier^o. r illū in monasterio pma
nere puideas. r hāc sic pmisit
mutare vitā cōpellas. **S**i xō ni
hil horū ē. nec qdā fornicatio
nis crimē ppf qd licz vxorē di
mittere. pdictā mulierē cōmi
sisse coguer^o. ne illi^o pūso. vxor
ris relicte i seculo fieri possit pdi
tōis occasio volum^o vr mari
tū suū illi et si tā rōsurat^o ē red
dere debeas oī excusatiōe ces
sante. qz nisi fornicatiōis cā vi
rū vxorē dimittere nulla rō cō
cedit. **P**ostqz enī coplatōe cō
iugij viri r mulier^o vni corpus
efficiē. non pōt ex pte pūti. r ex
p te remanē i seculo. **I**te ex. viij.
synodo. **S**i qz piugat^o pūti ad
monasteriū velit nē recipiēd^o
nisi pūa a piuge castioniā pfitē
te fuerit absolut^o. **T**ales q tūc
sine culpa sequūt xpm relicto
seculo. si hnt ex pari volūtate ca
strat^o pnsū. **I**te z si vir r vxor
diuēt p sola religioia int se con
senserit vita. nullaten^o sine cō
sensu epī fiat vr ab eo singlarit^o
pūso pstituat^o loco. **I**haz vxore
nolēte. vel altero illoz. et p tra
li re mīmonitū nō soluit. **I**tem
aug. **S**i absties sine vxoris volū
tate. tribuis ei fornicā dī licētiā
et pctm illi^o tue imputabit ab
stinētiē. **I**te **N**icola^o pa. scpsit
nob thaberga regina. regia se
velle dignitate vel copla exui
et sola vita puata eē ptiētā desi
derare. cui scpsim^o nō h alit^o fie
ri posse nisi eādē vitā vir ei^o lo
thari^o elegerit. **E**x his pz qz cō
iugati sine cōi pnsu mōsteriū
eligi. pntētiā psteri. vel habi
tū religiois sumē si valet. r si se
cerit. reuocari debēt. **S**pōsi xō
pnt sine cōi pnsu mōsteriū eli
gere. **U**n vir int spōsum r spō
sam piugū n eē. **I**oz qz asserūt a
pma fide dīpōsationis piuges
appellari. si re pntiū. s spe futu
roz. qz ex fide quā ex dīpōsati
one sibi uicē debēt. postea effi
ciunt piuges. **P**remissas autē

tus a volūtate
solēti. ergo vī
q tenetur ferre
habitū. **C**ōtra
h ē qz h cōi mēo
tumētiā vxoris
ergo si ipa n dōz
pūti. pars rē.
R dōz qz ra
lit qui intrauit
religionē. aut i
trauit vxore nō
lētē et n pntē
te. nī i seculo cri
stē. et cōi adu
cētē r talis non
tenetur ad reli
gionem. qz non
potuit votum
emittere. imo si
reperat ei redi
dendus ē. tenet
tū qstū in se est
pntētiā seruau
re. vī cū alto n
p ptabere. qz
pntētiā qstū i
se ē potuit sua
re. s i religio
nem intrare. qz
potuit n crige
re. s tenebatur
reddere. aut int
trat religionēz
vxore volēte. s
tū in seculo ro
manēte. r talis
soluit a viro n
simpliciter s ad
ips. nec oīno s
solū in qstū vo
tū erat in pūdi
cū mulier. **E**t
h hē in qdā dī
cretali dī uerli
one cōiugatoz
ex pte vbi scri
bit qz si alqz vo
uit castitatē. et
habitū religiois
suscepit. vxore
cōsentiente. sed
p moduz in se
culo ipa rema
nētē r iperemā
sit. illa at moz
tua ille idē. post
modū cum alia
cōtraxit. r h q
dē nō debuit fie
ri. vī dōz sepā
dus ē ab illa. r
cōpellēd^o r reli
gionēz intrare.
B 3

Abat. y.

Aug^o.

Nicolaus
papa.

Exempla
ponit.

Lozib.
vū.

et rō reddidit ibi. qz vxore sua manēre i seculo religionē nō potuit p fieri. ca tñ sblata de medio sine pieto saluū vorū q fecit nō potuit vicare et ita p3 q nō reuel ferre habitū qdū vxor viuit. rū pscandalū. rū p v/

Sous viruperū. monium. spōsi tūz sponse fut. unt. Ut sentire q nō h spōlo trā fire ad religionē spōsa nolere. nō si h spōlo d fu turo. alit dūtin eno sua ad ppo sūū mibi vī va lere. rē fallū vī sic habet i l. i. q. de ceteraliū de cō uersione iuga tor. vbi dī illa decretali. nullū rē. qz alteri in rrare alio iuto et illi ad scda vota trāire Et rō ibi reddidit. qz cū nō fuisset ibi vna caro simul effec. satis p vno ad vā. trā fire r alit i seculo remanere. Jē q dūsticio ista mēti nō soluat videt. qz Ma chan' r Alex' vterqz cōsentit de pēnti. alit ei nō fecissent pū uia. qz p' Jēcū mīmonū spō sam dūmtere. Et itez q liceat nubere habet ex p'dicta decretali Si em ista mult er nōdum ē effe cta vna caro. et pter h pōe vir rāfire. q supsa puniri non dz. aut vir su' est si bi restituēdus. aut illa pōe cū a ho rrahēre. R. dōz q reue ra sic e p'sse die decretal' illa. licz hōs q cōsentit de p'senti ad reli

De spōsa dimissa a l' cognat' nō pōe dū cere. Julius papa.

gionē uolare. et alteri h nubere. nec ē credēdū q mgr velt oppōstū d'icere. Alit em iuri canonico r rōm d' i re. nec p're ista ei cōsentendū ē. Un' dūsticū t' tūm p'arū mīmonū fm triplicē dūfferētiā. Quoddā em in iciaū. qdāz ratiū. qdāz p'sūmariū. Al' funonū iurial'

auērates qbus asserit q p'sent' mīmonū facit. ita itelligi vo lūt vt p'sensus vl pactio iugal' nō an coitu faciat mīmonū. s i coitu. Sic em d'storatio d'gita tis si fac mīmonū nisi pcedat pactio iugal' ita r nec pactio cō iugalit anq' asserit. copla carnal'. Ex pactōne qz cōiugali spōsi et spōse sūt an' coitu. In coitu xō efficiunt p'uges facit em pactō cōiugalis vt q' p' erat sponsa in coitu sūt coniunz.

Determinat obiectōnes in contrarium. i h'is ita rīdem. Fir aliquid de spōsatio vbi ē p'promissio viri r mulieris d' rrahēdo mīmonū nō ē at ibi p'sensus de p'senti. r dō spōsatio h'is p'senti de p'senti. pa ctōez iugale. q sola fac iugū In illa q de spōsatio ē vbi ē polli citatō rrahēdi mī. spōsi tñ et spōse sūt nō p'uges. r talib' spōsis h' sine cōi p'sensu p'tinētiā p'fiteri et monasteriū eligē. In ea xō d' spōsatio ē vbi ē p'sensus de p'senti iugū rrahē. r ab illi' d' spōsatiois p'ia s'ide veri p'uges appellanē. Scōz h'ac dūstin ctiōez d' spōsatiois. d' spōsis va rie loquunt doctores.

Quo accipiat sponsa i supra dictis capitulis h Aliqñ em spōsas vocat q tales h'uerūt d' spōsatioez vbi sūt pa ctio iugal' d' p'senti. r ille vere cō iuges sūt. Cū Greg. Si qz vx ore d' spōsauerit vl subarrauerit. quāqz postmodū p'ueniente die mort' ei' nequerit eaz ducē in vxore. tñ nulli de p'sanguini tate ei' h' accipe eā in iugio. r si euentū fuerit factū. sepef oī no. J're Jul' pa. Si qz despon sauerit vxore et subarrauerit.

r vl p'ueniēte die mortis. vel ir ruētib' qbusdā cāis eā non cog nouerit. nec frat' ei' nec vll' de p'sanguinitate ei'. eādē s'ibitola in vxore vllō vniq' tpe. J'rez Greg. Qui d' spōsatam p'xi mi sui puellā cepit in iugū. ana thema sit ip'e r oēs p'scētites ei qz fm legē dī mori d'cerit. Nā diuie legis mos ē spōsas appel lare p'uges vt in euāgelio. Ac cipe mariā iugē tuā. Et i deu tronouio. Si qz alteri' spōsā i agro vl aliqz loco oppresserit vl abduxerit in domū suā. moriat' qz vxore p'xi mi sui violauit. nō q iā vxore erat. s q a p'ntib' vxore fieri debebat. Ex his colligit q spōse qdā p'uges sūt an' p'mittōz sexūū Sz forte illd mouet qd in fine capli d' nō q iā vxore erat. s q vxore fieri debebat. Qd nō ita d'z itelligi qsi vxore vere nō fuerit ex q' pactio cō iugal' ite cessit. s qz nōdū trāducta fuerat. nec res vxoria inf'esserat. s p'cubit' iugalis.

Quo accipit in his r alijs captis spōsa. I h'ec etiā spōsa ē q sic vir o d' spōsata ē vt nō inf'esse rit p'sent' d' p'senti. s spōsio futuri. Scōz quē modū illd decretū itelligit. Si qz spōsaz filij opp'fserit r p' filij ei' eā duxerit. p' p' ea nō h'cat vxore nec mlt' viz. Filij q p'ris facin' ignorauit aliā ducat Si p'ur illa fuisset. qd vtiqz foret. si i spōsalib' pa ctio iugal' ite cessisset. s p'mitteret spōsā aliā du cere. Hec his at p'ea nō nubēdi ex rigore i'ligit' vt alij terreant. J'd ex eodē. Quidā d' spōsaz uir vxore r d'orauit. r cū ea coire nō potuit quaz clauelo frat' ei' corripit r quidā reddidit. decre tū ē vt quis nupta nō potuerit eē legitimo vi ro. d' spōsata tñ fratri frat' h're nō possit. Sz me chus r mecha fornicatōis qdēz vindictā sustine ant. licita xō eis iugia si negent. De illa d' spō satio ē h' itelligi d'z vbi nō fuit p'sensus iugal' de p'senti. aliqñ nō liceret eis alia fortiri iugia. Se cundū h' etiā illd itelligi d'z Statutū ē a sacro cō uētū vt si qz spōsaz alteri' rapuerit. publica pe nitētia mulctet. r sine spe iugū maneat. r si ipe eidē crimini p'sentiēs nō fuerit. licētia nubēdi al teri nō neget. Apparet h'ac fuisse d' spōsata sine pactioe iugali de p'senti. r iō nō fuisse p'uges. cui viuēte spōsā alteri nubēdi licētia nō negat Sūt em qdāz nuptialia pacta de futuro et qd' spōsi et spōse vocat. nec ex iude p'uges sūt. Et ē pactō qdāz iugal' de p'senti q spōsaz r spōsā etiā p'uges facit. r vtrazq' pactio d' spōsatio vl spōsalia ite r dū dicit. p'pe tamē sponsalia dicunt' quedāz so lēniā pacta nuptialia.

Quare nō statim tradant' spōse. De nuptialib' pactis vbi ē tñ spōsio futuri. A

d' spōsatioe de fu turo ratificat i p'senti de p'nti. p'sūmat i copla carnali. r iō p'e misse auētes in telligi p'nt' nō so lū d' spōsa. verū etiā de coniuge. Aliq' tñ auētes q sequunt' itelli gūt d' ca q pure ē spōsa. r p' h' dūstinguit mgr duplicē modus d' spōsadi. Sūt tñ et alij modi q in fra patebunt

Greg.

Bar.

Et cōtra tuburici.

Et cōtra tolerano.

vinculū debz appellari mīmonū. **C**ōtra. in omīb⁹ de
noīatio dī fieri a dignior. sed in cōiunctōe carnali siue
mīmonali digni⁹ extremū est vir q̄ mulier. qm̄ caput
mulieris est vir. ergo rē. **I**te q̄o fm̄ q̄ gen⁹ cause sit
ista. denoīatio. Si fm̄ gen⁹ cause finalis. sed mulier p̄
pter virū facta est. nō vir. ppter mulierē. ergo pot⁹ debz
denoīari a patre. Si fm̄ genus cause efficiētis. sed effi
ciens est actiū principū. et p̄ncipiū actiū in cōiuncti
one maris et femie est vir. ergo potius dī denoīari a vi
ro. Si fm̄ eam materialē. sed nō vir ex muliere. sed mu
lier ex coīsa viri. Si fm̄ causam formalē. cū magis tene
at rōnez forme vir. sicut dicit phis. q̄ materia appetit
formā sicut semia virū. videt q̄ a viro debeat denoīari
Ite cōiunctio maris et femie est relatio equipantie. s̄
relatio talis respicit vtrūq̄ extremū eq̄līter. et talis rela
tio nō magis denoīat ab vno q̄ ab altero. ergo non mag
is a matre q̄ a patre. **I**te denoīatio rei nō dī fieri ab
eo qd̄ accidit et abesse pot. sed vinculo tali siue factō fre
quēter deest proles. ergo et maternitiss. ergo cū falso ra
lis mulier deest mater. falso tale vinculū dī mīmonū.

13 **I**te dī q̄ aliq̄ volūt dicere q̄ illud vinculū siue cō
iunctio nec denoīat a patre nec a matre. sed cū sit vincu
lum vnu denoīat ab vtroq̄ in q̄rū vniūtur. Et qm̄ pat
et mater siue vir et mulier vniūtur vt sit vna materia p̄
lis. ideo hoc factū mīmonū appellat nō a matre. sed
a materia. et a mones qd̄ est vnu. inde matrimonūz q̄s
vna materia. Sed h̄ illud videat p̄babiliter dicit. ff. ē cō
tra fido. in. ix. lib. et h̄m. vbi dicit q̄ mīmonū dicit
tur a matre. vñ matrone dī que iaz nuplit. et dicit ma
trona q̄s mat̄ nati. Unde sicut ibi colligit hoc sacramē
tū appellat cōiugū. appellat et nupie. appellat et mī
monū. Hanc triplicē denoīationē h̄ fm̄ triplicē cō
paratōez siue cōsideratōem. Potest em̄ cōsiderari fm̄ il
lud qd̄ est. et sic dī cōiugū. q̄ mutū vinculum et mutua
potestas. et hoc dicit fido. ix. et h̄m. **A**ur fm̄ signū
in quo apparer. et sic dī nuptie. q̄s a nubibz. q̄ nuberes
opiri volebāt. et eoz capita yelabant. vñ et nomē trālla
tū est. **A**ur fm̄ fructū ad quē pducit. et qm̄ pducit ad bo
num plus. ideo mīmonū appellat. Magis aut̄ bonuz
plus p̄ matris nomē daf̄ intelligi. q̄ mulier ppter peccatu
onē liberoz facta est in adiutorū viri. Et qm̄ peccatu
one plus magis inq̄bit sibi labor. inde est q̄ matrimonūz
q̄tuo: h̄z et h̄mologias fm̄ nomē matris. Uno em̄ mō
dō: mīmonū q̄ matris mones. i. lex. q̄ vt dicit Aug⁹.
cōtra faust. ad hoc dī femia nubere rē. Secūdo mō q̄ a
matre monet vt seruat fedus cōtra luxuriam. **C**ōtra qd̄
dī: p̄ouer. ij. Reliq̄r duce:z pubertatis et pacti. Tercio
mō q̄ matre in vita defendit. tū p̄ virū. tū p̄ plē. q̄ mu
lier indiget defensor. **I**sa. j. defendite viduā. Quarto
mīmonū dī: matris munū. i. matris officū. p̄ eo q̄ p̄
lis enutritio et acq̄sio maxime spectat ad mulierē in cō
cipiēdo. in portādo. in pariēdo. in nutriēdo. in cōpani
do. vnde sicut possessio dī patrimonū q̄ patna sollici
tudine acquiri sic plus acq̄sio matrimonū est. hec
est potissima inter oēs et h̄mologias.

14 **A**d illud ergo qd̄ obicit q̄ a digniori dī fieri denoīatio. ddm̄ q̄ deno
minatio est a fructu ventris. et ita a digniori. **S**z nō sit
denoīatio a muliere fm̄ q̄ mulier. sed fm̄ q̄ mat. et p̄ h̄
parz seq̄la quo genere cause sumit. q̄ a causa finali. a q̄
maxime debet facta denoīari. **A**d illud qd̄ de relati
one equipantie. ddm̄ q̄ vinculū in se cōsideratū eq̄līter
respicit vtrūq̄ extremū. s̄ relatiue ad effectum nō. et hic
fit denoīatio p̄ parēoz ad effectū. **A**d illud qd̄ obicit
sur q̄ nō s̄ h̄m. plē. ddm̄ q̄ nō sit denoīatio ab euetū. s̄

15 **A**d illud qd̄ obicit q̄ si vniū. dōz q̄ vniū et iobictorū
subiecto. et vniū i effectū. Dico ergo q̄ q̄m̄ duo p̄
sus nō vniū i subiecto nec i obiecto. vniū tū i effectū
qd̄ surgit ex illo mutuo p̄sū dū dī. hec vult i vtrū. vult
ē et vtrū. et dū ille h̄c i vtrū dicit effectū vir et. Et si
tu obicit q̄ si vniū i effectū nisi ē vniū ē obiecto. di
co q̄ vniū i effectū secundario et in obiecto.

16 **O**bstio. ij.
17 **U**trū ad cōtrahendū matrimonū sufficiat cōsensus vo
calis absq̄ m̄tali. Et q̄ sic videt primo per illud qd̄ dū
cit magister. si verbis explicat qd̄ tamē corde non voi
lunt. obligatio illa verbis q̄ quibus consentiūt. accipio
te in meum. matrimonū facit. **I**tem hoc ostendit ra
tione in simili salic: i iuramento. quia quacūq̄ arte ver
borū quis turet in ea significatōe deus accipit in qua
ille accipit cui iura. sic dicit fido. ergo i mīmonū s̄
videtur q̄ deus accipiat in illa intentione in qua accipit
cōiug. ergo si cōiug. credit per verba illa ip̄sum vtrū

ab intētiōe ppter quā p̄ncipalr̄ institutū fuit sacramētū
ideo ibi nō est falsitas nec vniūtas.

Cōnsequēter querit de secūdo articulo. s. de cau
salitate mīmonū. Et circa hoc duo querūt.
Primo querit vtrū cōsensus sit causa mīmonū
Secūdo querit vtrū solus cōsensus vocalis faciat nā
trimonū.

Ductio. j.
Cōsensus sit causa mīmonū q̄tum ad primū genus
cause ostendit p̄ L̄bra. qui dicit q̄ mīmonū non facit
cōitus sed volūtas. **I**te Ambro. nō defozatio virgū
nitatis facit cōiugū. s̄ pacto cōiugalis. **I**te ex p̄lo
pbatur. q̄ inter Maria et Joseph fuit mīmonū. et nō
nō interuenit nisi cōsensus. **I**te rōne pbat q̄ materia
libertatis est pacto cōiugalis q̄ serui vtrū. s̄ solo p̄sen
su aliq̄s facit se serū. ergo solo cōsensus p̄ fieri alteri
us cōiug. **C**ōtra. nihil est causa efficiēs sūp̄ius. s̄
matrimonū nō est aliud q̄ cōsensus. quille est signū cō
iunctōis ip̄i et ecclesie. ergo cōsensus nō est causa effi
ciēs mīmonū. **I**te si p̄sens est causa p̄sens. et duo p̄
senti oppositi. ergo si cōsensus est causa mīmonū p̄si
tuens dissensus ē destrūens. sed nō mīmonū nō destrūit p̄
dissensū boīm. q̄ nec p̄sens destrūit. **I**te multiplici
ta cā multiplicat effectū. ergo si p̄sens ē cā. et duo s̄ p̄
sus. ergo vtrū duo sūt mīmonū in vtrū et mulierē. s̄ nō
sūt duo mīmonū. ergo rē. **I**te si duo cōsensus faciūt
mīmonū necesse ē vniū. s̄ tū vniū qm̄ sūt idē. sed
mīmonū nō vniū in vniū. q̄ p̄sens vniū ē in mulierē. cō
sensū mulierē i vtrū. ergo dicitur. nō ergo rē. **I**te ddm̄ q̄
sicut baptisimū duplī dicit. Uno mō p̄t p̄ h̄c dicit ceteri
orē ablutēz et iterorē caraceteris imp̄sionez. Alio mō p̄
iterorē caraceterē. sic mīmonū vno mō p̄ h̄c dicit vincu
lū et ceterū signū. et mīmonū ē p̄sens et p̄sus. nō ē ef
fectū. Alio mō p̄t stat p̄ vinculo iterorū. **H**u⁹ aut̄ vni
culū h̄z cāz p̄mā et h̄z cāz p̄mā. Prima ē diuis institū
tio. p̄ia est hūana actio. q̄ in cōuēniētia p̄sensū duoz
s̄z maris et feie. Et idē dico q̄ p̄sens ē cā mīmonū. s̄ nō
rora. imo cū institutōe diuis. **C**ōsensū aut̄ nō alterū. sed
vtrūq̄z p̄sone. Et p̄ h̄z p̄mū argumētū. **A**d illud qd̄
obicit q̄ si oppositū ē cā oppositū. ddm̄ q̄ cā effici
ens et p̄suas. et cā efficiēs solū nō p̄suas. sic p̄z. q̄ solē
cā lumis primo mō. cūtelū cā vulneris scdo mō. sic mī
monū h̄z cāz efficiētē p̄sensū. s̄ nō p̄suas. Et ergo cō
sensū cā vtrū mīmonū fiat. nō vt p̄maneat. **S**ilr̄ opposi
tum dissensus nō ē cā dissolūens faciū. s̄ ip̄ciēs ne fiat.

Ad illud qd̄ obicit q̄ si vniū. dōz q̄ vniū et iobictorū
subiecto. et vniū i effectū. Dico ergo q̄ q̄m̄ duo p̄
sus nō vniū i subiecto nec i obiecto. vniū tū i effectū
qd̄ surgit ex illo mutuo p̄sū dū dī. hec vult i vtrū. vult
ē et vtrū. et dū ille h̄c i vtrū dicit effectū vir et. Et si
tu obicit q̄ si vniū i effectū nisi ē vniū ē obiecto. di
co q̄ vniū i effectū secundario et in obiecto.

consentire. talis assensus facit matrimonium et sic etc. **I**tem ecclesia iudicat matrimonium esse quicquid alius contrahit cum aliis quod verba de presenti in publico. et si dicat se non intendisse. nihilominus sententiarum debere reddere quod erigit in matrimonium. ergo si ecclesia recte iudicat et non credit illi. et credendum sit boni ferenti testimonium contra se sine assensu et erroris in matrimonio. **I**tem hoc per regulam in canone habetur quod fraus et dolus nemini debet prociuari. si ergo iste dolose agit. in assensu dicitur non corde. non debet sibi dolus suffragari. ergo ita obligat sicut si corde et ore consentiret. **I**tem hoc videtur ratione deducere ad inconueniens. Si enim rediret interius consensus. cum nemo de illo sit certus nec esse possit. nemo scit verum matrimonium contraxit. ergo quocumque verbum dicitur vel redditur discrimini se committit. **I**tem cito quod contra dicitur cum duobus verbis de presenti. primo cum vna et postea cum alia. et nescit quod ista interius assensu. ergo nescit quod sit verum eius vera. sed tenet verum vere debetur reddere. ergo videtur talis propter esse. **C**ontra. Innocentius in quodam decretali de sponsalibus lib. viij. respondens cuidam casui hinc materia vbi dicitur in interius consensus. et vir mutauit sibi nomen. dicit quod non est matrimonium. Et ratio quam assignat in fine his verbis continetur. quod dolus affuit. et defuit oino consensus. sine quo nequeunt cetera fedus perficere iugale. **I**tem in alia decretali prima ante illam dicitur. Pueri autem nos legitimos per verba sola non contrahunt. eorum intelligentiam minime consentire. **I**tem hoc ratione videtur. quod in aliis sacramentis sicut in baptismo ad hoc quod sit sacramentum necessario requiritur intentio dispensantis. sicut supra ostensus est in baptismo in his qui vocaliter baptizant. imo multo fortiori ratione in matrimonio. cum ad hoc sacramentum requiratur consensus maritus libertatis. **I**tem quod dicitur in sacro de fide illud quod tenet rationem medij inter reze signum nihil factum est. verum si in baptismo non impeditur character. in eucharistia non fiat vere corpus christi. sed in hoc sacro locum medij tenet consensus aior. ergo quoniam ille deficit irritum est matrimonium. **I**tem quicquid aliquid contrahit et aliquid rationis formalis. et ex alio quoque rationis materialis. quodcumque deficit. et ipsum deficit. sed sacramentum matrimonium est tale. ergo cum solus consensus aior sit dispositio. et forma verborum sit complementum. **I**tem quod deficit non erit sacramentum. ergo etc. **C**ontra. dicitur quod est loqui de matrimonio duplex. Aut in foro ecclesie. aut in foro conscientie secundum duplex for. scilicet iudiciale et penitentiale. **I**tem hoc est duplex iudicare. Quia in foro iudicali iudicatur secundum allegata. In foro penitentiali secundum veritatem et conscientiam. Si ergo in foro penitentiali loquimur. quod hoc est iudicium cum secundum veritatem et in conspectu dei. dicendum quod sicut dicitur de rectoribus nostris nec est matrimonium nec matrimonium iudicandum. Et cum sit multiplex ratio. hec ratio est precipua. In omnibus sacramentis requiritur intentio voluntaria faciendi quod facit ecclesia. quod ergo talis secundum veritatem non intendebat contrahere matrimonium non fuit sacramentum. Si autem loquimur in foro iudicali alii vbi secundum allegata oportet iudicari. si probari potest consensus per verba exteriora in quibus non apparuit euidens dolus matrimonium iudicatur. sed tamen ecclesia decipit. Si vero est exceptio contra iustitiam. non est ibi ignorantia iuris sed facti. Ergo si sit consensus exterior. sine interiori non est matrimonium secundum veritatem nec secundum iudicium. nec secundum scientie for. quod vult esse videatur et iudicatur secundum iudicium ecclesiasticum. **A**d illud quod primo obiicit de magistro patet responsio. quomodo niam loquitur secundum forum ecclesiasticum. **A**d illud quod primo obiicit de iuramento. similiter potest dici quod secundum iudicium ecclesiasticum obligat. si tamen dicatur obligari secundum deum est propter hoc quod deus talis reputatur dignum pena purgationis. sicut et illi qui iuramentum non implet. et propter suam fraudem.

Ad illud quod obiicit de iudicio ecclesie. dicitur quod ecclesia 25 fallitur. et quous contingat ipsam seduci a veritate rei. non tamen recedit a veritate iusticie. quia debet iudicare secundum allegata. Et si tu obiicias mihi quod in foro iudicali contra se ipsum allegat. et vnicuique credendum est ferenti testimonium contra se. dicendum quod quia ecclesia habet testimonium in contrarium. et quia etiam tale testimonium est in iudicium certitudinis. est in iudicium cause matrimonialis. quod maritus fauorabilis est. ideo tale non auditur. tamen in foro penitentie siue conscientie creditur boni consentienti suam turpitudinem. quod nihil ibi dicendum est nisi turpitudine. **A**d illud quod obiicitur quod fraus non debet alicui prociuari dicitur quod duo sunt ibi. scilicet verbi dolositas siue falsitas. et vera carentia consensus. Verbi dolositas non prociuat. imo obest in omni foro. siue iudicali siue penitentiali. quia verbi dolositas vel puniatur vel pro punire reputatur. Sed vera carentia hec est que suffragatur in conspectu dei verum matrimonium non sit. **A**d illud quod nemo scit verum nemo interius consentiat dicendum quod quia de quolibet presumendum est bonum. nisi manifestus dolus appareat. de quolibet presumendum est quod corde consentiat si ore exprimat. nec est aliud credendum. et si non sit ita ignorantia facta in altera persona que ignorat. coitus excusatur. sicut Jacob excusatur in hoc quod cognouit Lyam. quod credebat cognoscere suam. Nec committit se discrimini nec perplexitati. Quia enim prima credi debet consensus. ideo ei adhibendum est et debitum reddendum. et sic patet totum.

Consequenter quod ad tertium articulum queritur de insolubilitate matrimonii. Et de hoc duo queruntur. Primum queritur de insolubilitate quod ad matrimonium consummatum. Secundo quod ad matrimonium ratum.

Questio. i.

Quod tale matrimonium sit insolubile ostendit per verbum domini Marci. xij. quos deus coniungit homo non seper. Et go tales que a deo sunt coniuncti sunt inseparabiles. quia deus nullos separat. **I**tem quecumque sunt separabilia plura sunt. sed deus dicit quod vir et mulier non sunt duo. sed vna caro. ergo non sunt separabiles. **I**tem hoc ipsum ostendit per diffinitionem matrimonii quam ponit magister in libro in diuidua vite consuetudine retines. **I**tem hoc matrimonium est signum vniouis christi et ecclesie secundum conformitatem nature. sed illa vniouis est inseparabilis. ergo etc. **C**ontra omne iterabile est dissolubile. sed matrimonium est iterabile. quia possunt esse secunde nuptie. ergo est dissolubile. **I**tem omne sacramentum perpetuum impeditur signaculum in subiecto perpetuo. sed matrimonium nihil impeditur in anima. ergo etc. **I**tem omnis effectus cuius causa est dissolubilis. ipse est dissolubilis. sed causa matrimonii est mutui consensus. et ille est dissolubilis. ergo etc. Prima pars patet per illud Luce. ij. quod eisdem causis quibus vnicuique dicitur constructur. per easdem destruitur. **I**tem vir tenet vxori ex vinculo matrimonii reddere debetur. sed ex mutuo consensu possunt se perpetuo absolvere. ergo sicut ex mutuo consensu matrimonium diuidere. Similiter ex lege matrimonium tenetur in simul cohabitare. et possunt diuersas religiones ex communi consensu intrare. ergo etc. **R**. dicitur 28 dum quod matrimonium est insolubile extremis manentibus sed ipis corruptis vel eorum altero soluit. quia non manet ligatio nisi etiam maneat que ligatur. Et terna aure sunt destructura. quia sunt extrema ratione sexuum non animorum. Et quia serus respicit dispositioem a parte corporis et ita vna copulata. dico quod recte matrimonium dicitur vnu

culum insolubile. sed nō perpetuū. Et per hoc p̄ respō-
sio ad duo prima obijciunt cū ac si vinculu esset p̄petuū.
Ratio autē huius insolubiliteris dīspōsitue venit ab
eius significatōe. quia significat ymōnem indissolubi-
lem scilicet eb̄isti & ecclesie s̄m cōformitatē nature. sed
effectiue venit ab institutiōe. quia sic deus instituit vt
amplius nō soluitur dum viuūt. Et per hoc patet re-
spōsio ad illud de cōsensu. quia nō est tota causa matri-
moniū. Unde si esset tota causa bene obijceret. sed vltēri-
us est ibi diuina institutiō. Verū tamen illud nō bene
soluit p̄ eo q̄ si due cause cōcurrunt ad eundē effectū
altera destructa nō manet effectus. & ideo si ad matri-
moniū cum institutiōe diuina cōcurrat cōsensus. videt̄
rē. Dicendū ergo q̄ est introducens s̄m. & introducens.
& cōseruās. Quādo ergo dicit q̄ si destruitur causa & ef-
fectus. verū est de cōseruante. nō autem est verum de
introducēte s̄m. Cōsensus vinculu illud introducat nō
cōseruat. & ideo ip̄o desinere nō desinet. & ideo patet il-
lud. **Ad illud qd obijciunt de redditōe debiti & cōba-
bitatiōe.** dicendū q̄ illud est in potestate cōiugatorū.
quia vtrūq̄ habet potestātē super corpus alterius. Et
quoniā vtrūq̄ potest iuri suo renūciare. inde est q̄ cōba-
bitatiō & debiti solutiō potest diuidi. nō sic vinculu
qd deus instituit. q̄ tenet rationē sacramētī.

Questio. ii.

De insolubilitate illius mērimoniū qd soluz est in cōm-
uniōe animoz. Et q̄ tale mērimoniū sit insolubile ostē-
ditur. quia determinatur est in iure. q̄ si quis per verba
de p̄senti cōsentiat in aliquā. & post in aliam cōsentiat et
carnaliter cōgnoſcit. q̄ ad primaz reuocandus est. ergo
primū vinculu fuit insolubile. cum nō soluat p̄ matri-
moniū cōsummatū. **Itē hoc ip̄m ostendit p̄ diffini-
tiōne mērimoniū p̄dictā.** Si tu dicas q̄ ei nō cōuenit.
obijciatur per Hugo. qui ita diffinit mērimoniū. Ma-
trimoniū est maris et femie legitimus cōsensus indiu-
duā vite cōsuetudinē retinens. **Itē qd domin⁹ dicit
Marb. rix.** quos deus cōiunxit homo nō separet. aut
intelligit q̄ per cōiunctionem animoz. aut copozum.
q̄ animoz videtur. quia illa copula sanctio. ergo si de
illa intelligit. videt̄ q̄ quo ad illaz sit inseparabile. **Itē
mērimoniū significat q̄tum ad cōiunctiōem animoz
cōiunctionem dei & ecclesie. sed ecclesia semel eb̄isto de
sponsata nunq̄ separet nec separet. ergo nec illud matri-
moniū.** **Itē cum vir cōsentiat in mulierē trāſſere po-
testatez sui copozis in potestate mulieris. quia tunc ei
alligatur. ergo si nō habet potestātē sui copozis nec in-
trare religionem. nec aliū potest se copulare. Cōtra.
Dicit. dicit q̄ domin⁹ Jobannem vocauit de nuptiis.**

Distinctio. xxviii. Inquirat q̄lis sit ille p̄sen-
sus q̄ est efficiēs mērimoniū causa. ostēdens q̄ nō
debet esse defectiu⁹ ex aliquo exteriori.

Hic queri debet verum consensus de futuro rē.
Supra ostendit magister consensū esse causam
mērimoniū. hic excludit differentias consensu-
um non efficiētū mērimoniū. & talis est cōsensus de-
fectiuus. Quomaz autem cōsensus potest dupliciter de-
ficere. scilicet vel ex aliquo exteriori. vel ex aliquo interi-
ori. v̄puta per errorem. vel per coactionē. ideo hec p̄s
habet duas. In prima agit de consensu defectiuo exte-
rius. In secunda vero interiori. infra distin. xxix. opoz-
ter autem cōsensum cōiugalem librum esse a coactione

ergo soluit cum ab vxore. sed ne nō solu-
gatus vinculo insolubili. ergo rē. **Itē fieri canōes
ante cōmitionē carnales dant liberam p̄testatē alie-
ri ingredi religionē. & alteri nūc edū post eius ingressū.
sicut patet per multa que habentur in līc. sed nō possēt
nubere nisi vinculu esset solutum. ergo rē.** **Itē anti-
ma nunq̄ in hac vita sic deo cōiungatur q̄n possit ab eo
separi. ergo nec sponsus cōiungatur inseparabiliter sp̄o
se ante copulam carnalem.** **Itē hoc querit si statim
post ingressum in religionē est solutum tale vinculu.**
Et q̄ sic videt̄. quia alioquin mulier dānq̄ sustineret.
quia esset alligata & vir nō esset alligatus. qd est in cō-
ueniens. quia ad paria iudicatur. Si autem statim sol-
uitur. sed possibile est ip̄m ingredi religionem. ergo po-
test nubere. esto q̄ vxor alteri nupserit. qd est contra ca-
nones. Propter hoc queritur quādo soluitur. et quare
soluitur per vinculu voti nō per vinculu mērimoniū
matōis. **Itē dicendū q̄ insolubilitas cōsequitur mēri-
moniū nō s̄m consummatū. sed etiam ratū. & p̄pter
hoc etiam ratū est. quia quādam insolubilitate licet nu-
nozem q̄ mērimoniū consummatū habet. habet tamen
sibi competentē sicut & illud. Sicut enī vinculu mēri-
moniū cōsummatū est insolubile v̄tēribus certis vi-
ta cōiugali. nec soluitur in more copozali. sic nec mēri-
moniū in quo est cōiunctio mentū & anime & potest sol-
ui. nisi homo moriatur sp̄ualiter hinc mūdo siue opoz
carnis. & hoc fit intrādo religionē. & emittēdo votū ca-
stitatis solenne. Ex tunc enī soluitur tale mērimoniū
ex quo sp̄ualiter moritur. et hoc p̄bat per illam dēce-
ralem Alexādrī de cōiug. cōiuga. ex parte tua. Conce-
dendū est igit̄ mērimoniū illd cō insolubile suo modo
cum sit sacramētū nec separet ab homīe sed a deo. cū
solēne votū cōtinentē p̄mittit. Et ex hoc patet ebi-
lecta p̄ter vltima di. o. **Ad illud qd obijciunt de trāſſe-
latiōe potestatis. dicendū q̄ potestas copozali nō sim-
plicit̄ trāſſert in mērimoniū rato. sed sub cōtēte v̄tri-
usq̄. scilicet statū & vita manēte. Unde dico q̄ si vxor e-
teret sibi statim & debitu nō teneret reddere. nec ecclesia
cogeret q̄ statim redderet. sed saltem dāt inductas vsq̄
ad duos mēses. v̄tra qd tempus tenetur aut mulier
debitū reddere. aut ad vitā aliam se trāſſere. Tunc er-
go est vinculu solutu. cum homo ad vitā aliam est ir-
gressibiliter trāſſatus. & ideo dicit mortuus. Et ex hoc p̄
ter illud qd vltimo querit. quādo se soluitur vinculu
videlicet quādo ita ligatur vt nō p̄ssit eadē ad secu-
lum. et si vxor insitet. necesse habet vnus sibi de duobus
eligere infra duos mēses s̄m canōnes. Et per hoc p̄
ter totum.****

Prima pars s̄m triplicem consensum siue s̄m qd com-
sensus potest tripliciter cōsiderari. scilicet q̄tum ad rō-
pus in quo siue p̄o quo fit. q̄tum ad alienum testimo-
nium coram quo fit. & quātum ad terminū in quem dē-
rigitur. sc̄m hoc hec pars tres habet partes. In prima
inquirat magister de consensu de futuro iuramento fir-
mato verum faciat mērimoniū. In secunda de consen-
su de testamento. it. i. **Premisse autem sententiē videt̄ ob-
uiare rē.** In tertia querit in quam rem opozneat consen-
tite ad hoc q̄ contrahat mērimoniū. an in carnalez co-
pulam. an non. & hoc ibi. **Hic querit cum cōsensus de
p̄senti. Quilibet autem istarum partium duas habet.
In prima opponit. In secunda soluit. Partes autē in
littera manifeste sunt.**

1 a **¶** Si quis pmitrat vel etiā iuret alicui rē. Querit
vtrum iuramentū addat ad pmissionem. Si em̄ nihil
addit. ergo frustra ep̄p̄nitur. Si addit. ergo firmior
ē pmissio et n̄ a
tus vincim̄ s̄
p̄tra matris vin
culum sup̄ueni
ens soluit min⁹
vr̄ votum p̄ua
tus soluitur per
matrimoniu cō
summatuz. ergo
si alicuius sp̄m̄
deat alicui cum
simplici fide et
p̄st̄ aliū cum iu
ramēto. viderur
q̄ teneatur ad se
cundū. **¶** R̄.
dicendū q̄ i his
for̄ sunt eiusdē
for̄ generis. q̄
uis vnuz sit ma
tus alio. tamen
nō soluit. Unde
matrimoniu cō
summatum nō
soluit ratum. co
q̄ vtrunq̄ ē ma
rimoniu r̄ ligat
in facie ecclesie.
similit̄ nec spon
salia soluit sp̄
salia. sed mat̄
moniu sponfa
lia soluit. r̄ ideo
standū ē p̄ime
fidei et obligatō
ni. Nam scdm̄ iu
ramētū nulluz
est eo q̄ cōtra il
lud est qd̄ fideli
ter adimplere te
netur. Unde fa
ciendū est sim̄ il
lud yfido. in ma
lis p̄missis re
scinde fide. ideo
iurādo peccauit
sed nō peccauit
adherēdo p̄me.

DI-XX-
VIII.

Determi
nat.

¶ Querit r̄ eponit vtrū p̄sen
sus de futuro iuramēto firma
tus faciat matrimoniu. a

Hic queri

¶ Debet vtrū p̄sensus de
futuro addito etiā iuramēto cō
iugiu efficiat. v̄t si q̄s p̄mittat
v̄t etiā iuret alicui se v̄tq̄ ad tē
pus placitū illaz ducturā. r̄ illa
p̄mittat v̄t iuret se illi nupturā
nunqd̄ tal̄ sp̄sio eos iuges se
cit. Si mutato p̄posito al̄i vel
v̄ter q̄ ad alienā copulā trāsīt
nunqd̄ ob p̄ore sponsonē iura
mēto subnixā. sc̄e federatiōis
pactū sc̄inde. **¶** Cōsidera. qz
longe aliud ē p̄mittē r̄ aliud fa
cere. Qui p̄mittit. nō dūz facit
Qui ē p̄misit se in vxorem duc
turū aliquā nō dū eā duxit vx
orē. r̄ q̄ sp̄p̄dit se nupturā nō
dū nupsit. Quō ē iuges appel
lari p̄nt q̄ nō dū p̄rabūt. s̄ in fu
turo se p̄tracturos iurādo p̄o
mittūt. Itē si ex vi iuramēti ad
futurū p̄inēt. mox efficiunt cō
iuges. cur iurāt in futuro se fa
cturos qd̄ in p̄nti efficiunt. Itē
si ex q̄ iurant mox efficiunt iu
ges. tūc rem hāc efficiūt quā iu
rant se facturos. It̄ dico q̄ con
iugiu tunc nō fuit s̄ futurū pro
mittit. Si x̄o ille p̄ vxorē duxit
r̄ illa marito nupsit iugiu v̄trū
q̄ fuit r̄ nō p̄t̄ dissolui. Prece
dens ē mēdaciū v̄t p̄iuriū p̄nia
est corrigendū. s̄ iugiu sequē
b nō est dissolucndū. **¶** Nō aut̄ sic
est qm̄ iuramentuz iugiu. p̄ntis
p̄sensus attestatiōe firmat. q̄ a
p̄ talē p̄sensus si quis aliū se co
pulauerit. etiā si p̄lez p̄creauē
rit. irritum debet fieri. r̄ ip̄e ad
priorē copulā reuocari.

¶ Querit r̄ oponit vtruz con
sensus testimonio firmat⁹ faci
at matrimoniu. b

¶ Premisse autē sn̄ie v̄t obuiare

obligationis vt votū. viderur q̄ similiter solvere debe
at. **¶** R̄. dicendū q̄ non est simile. qz hic sunt obligat
tiones eiusdē generis. Prterea v̄terq̄ viuūt mundo.

illud qd̄ leges tradūt. Si q̄s ta
cris diuis scripturis iurauerit
mulieri se eā legitimā vxorem
habiturū. vel etiā si in oratorio
tale factm̄ dederit. sit illi legiti
ma vxor. q̄uis nulla dos. nulla
alia scriptura iterposita sit.

¶ Sed hic ostēdit qd̄ fieri v̄t eē
debeat. nō q̄ tūc fiat. non em̄ p̄
illud iuramentuz tūc fit vxor. s̄
fieri d̄z. qz iuramentū est. p̄t̄
r̄ de illo iuramēto h̄ dictū itelli
gi. vbi de p̄nti p̄sentiūt. ac sem
uicē suscipiūt. Illi etiā sn̄ie qua
dictū est solū p̄sensū facere iu
giū. videt̄ obuiare qd̄ euarist⁹
papa ait. Alii legitimuz nō sit
iugiu nisi ab h̄is q̄ sup̄ feminā
d̄natiōez h̄e vident̄. et a q̄bus
custodiū vxor petat. r̄ aparēt
bus sponse. r̄ legib⁹ dote. r̄ a
sacerdote vt mos est b̄dicat.
r̄ a panimphis custodiat ac so
lēnter accipiat. Itē ita legiti
ma sc̄itote esse cōnubia. alit̄ x̄o
p̄sumpta nō iugia s̄ adulteria
vel fornicatōes sunt. nisi volū
tas p̄p̄a suffragata fuerit r̄ vo
ta succurrerint legitima. Hoc
aut̄ nō ita itelligendū est tanq̄
sine enumeratis nō possit eē le
gitimū iugiu. s̄ qz sine illis n̄
habet decorē r̄ honestatē debi
tā. In hui⁹ em̄ sacri celebratōe
sicut in alijs quedā sunt p̄tinen
tia ad subam sacri. vt cōsensus
de p̄nti. q̄ solus sufficit ad cōtra
hendū matrimoniu. Quedāz
vero p̄tinentia ad decorē r̄ so
lennitatē sacri. vt est parentuz
traditio. sacerdotū benedictō
et h̄mōi sine quib⁹ legitime fit
cōiugiu q̄rum ad virtutē. non
q̄rum ad honestatē sacramēti.
Sine his ē non quasi legitimi
coniuges. s̄ q̄si adulteri vel for
nicatores p̄ueniūt. vt illi q̄ clan
clo nubūt. r̄ v̄tq̄z fornicatores
essent nisi eis suffragaretur vo
luntas x̄bis exp̄ssa de p̄nti. q̄ le
gitimū iter eos fac̄ m̄rimoniu

Et iterum in se
quēt̄ matrimo
nio fides p̄mit
tatur r̄ dat mult
eri. In voto au
tem solenni ē ob
ligatio alterius
generis. Prte
rea mot⁹ homo
mūdo qd̄ soluit
tale vinculū. Et **Determi**
natio.
iterum fides et
obsequiū p̄mit
tatur deo cui p̄
tenemur q̄ ali
et ideo nō est si
mule. qz status p̄
secrōis assumit
r̄ ideo tale votū
licitū est. ac per
hoc obligatorū
Scdm̄ aut̄ m̄i
moniu non est li
citur. r̄ ideo nec
robur habet nec
obligatōez. r̄ sic
p̄z q̄ nō est sile.
¶ Sacerdotū
b̄d̄ictio r̄. In
nuit magister q̄
sine benedictō
ne non fit cōnū
gium q̄rum ad
honestatē sacra
menti. Videt̄ h̄
falsum. quia in
secrōis nuptijs
maxime ē sacra
mentū b̄d̄ictio
et tamen non est
4
benedictio. **¶** Que ad ne
cessitatē. q̄
cundis nuptijs ad decorē
maxime qm̄ m̄i
lier est vidua nō
caramenti.
fit benedictio p
pter defectuz sa
cramenti sicut i
fra patebit. sic
aures et celebra
missa Determia
re. p̄t̄ r̄p̄ lex bo
num m̄imonū.
qd̄ trib⁹ p̄sonis
appropiat bo
nū p̄ole p̄nti. bo
nū sacri siue v̄t
culi iduisibilis
spiritu sc̄o ap
propriatur.

Sed consensus simplr facit vxorē & m̄imonū simplr
 aut. ergo silr consensus ad tps facit m̄imonū ad tps.
 Item sicut aliq̄s sit seruus simplr se subdendo. ita
 etiā sit seru⁹ ad tps se subdendo ad tps. ergo silr videt̄
 in cōiugio. & sic videt̄ q̄ ad certū tps possit fieri matri-
 moniū. Item q̄ aliquid p̄t dare simplr. p̄t dare &
 ad tps. s; vir p̄t dare simplr p̄tatem sui corpis. ergo &
 ad tps. sed nō p̄t p̄tatem sui corpis dare nisi vxorē. er-
 go p̄t hīc vxorē ad tps. Si tu dicas q̄ dñs instituit ad
 semp. Contra nihil debet dñs instituire qd̄ possit verge-
 re in diminutionē sui bonous vel n̄re p̄fectionis. Sed
 si m̄imonū cēt tpale. possit q̄ se totū ad dei obsequiū
 deputare qñ veller. ergo &. Contra in quadā de creta
 li. Reg. it. de cōditōib; appositis in desponsationib;
 dicit. Si q̄s dicat. cōtrabā tecū donec inueniam aliam
 honore vel facultatib; digniorē. m̄imonialis tract⁹
 q̄rūcūq; sit fauorabilis caret effectu. Item ad h̄ ē diffi-
 nio. Dugo. qui dicit q̄ m̄imonū ē consensus indiuidu-
 am vire cōsuetudinē tenens. Item h̄ videt̄ rōne. quia
 de cōm̄imonū vt supra ostensum ē. ē indissolubilitas.
 ergo qui cōsentit in m̄imonū. ad om̄e tps se obligat. &
 si exp̄mit q̄ nō obligat nisi ad tps. nullo mō ē m̄imoni-
 um. Item nulla aia vn̄ if teo q̄ desponsationem nisi
 simplr cōsentiat & pponat. q̄m̄. ergo silr in signo. s; si
 h̄ ē ueniens signū nō fit m̄imonū nisi exp̄mat simplr
 ceter consensus. sed m̄imonū ē ueniēs signū. ergo &.
 8 **Q̄** dōm q̄ ad h̄ q̄ fiat m̄imonū necesse ē consensus
 cē & exp̄mat simplr. Cū dicitur. Accipio te in meuz
 q̄ si alio mō cōsentiat nō ē consensus m̄imonialis siue cō-
 iugal̄ s; adulterū. Cū dicitur m̄imonū verū. siue de fi-
 ctar in corde siue in ore consensus simplr. sed qñ in corde
 n̄c in conspectu dei & in v̄itate qñ in ore tunc in facie
 ecclie. Rō aut̄ q̄re oportet simplr cōsentire & q̄ nihil valet
 consensus ad tps ē. q̄ consensus nō facit m̄imonū nisi ea-
 tenus quatenus p̄supponit diuinā institutionē. diui-
 na aut̄ institutio respicit cōgruā signatiōē. Si ergo ē
 signatio rei indissolubilis siue cōiunctōis. ideo cōstituit do-
 min⁹ cōiunctōnē talem ad p̄petuitatem. Et hūc etiam
 cōpetit dicamen turis naturalis. & ideo si consensus
 p̄sonat institutio n̄. nec ē q̄ sit ad om̄e tps. s; vir po-
 test vxorē dare simplr p̄tatem sui corpis. alioqn̄ causa
 particularis nō concordat v̄l. & ideo nihil fit. nec consen-
 tit in talem vt in vxorē sed pot⁹ in cōcubinam. Et cō-
 cedende sunt rōnes ad h̄. q̄ in forma verborū implicat
 9 aliqd̄ qd̄ ē cōtra m̄imonū substantiā. Ad illud ergo
 qd̄ obi; q̄ sicut se habet simplr. dōm q̄ hoc verū est vbi
 p̄tingit rep̄re fm̄ quid in vxorē extremorū. s; matri-
 10 moniū nullo mō ē fm̄ tps. & ideo nō valet illud. Ad
 illud qd̄ obi; de seruitute. dōm q̄ nō ē sile. q̄ seruitutis
 vinculū p̄t cē tpale & p̄petuū. sed m̄imonū ē p̄petuū.
 11 Ad illd̄ qd̄ obi; q̄ p̄tēs corpis p̄t dari ad tps. dōm
 q̄ nō p̄t dari ad tps nisi del simplr. & ē sile. quia deus
 nō acceptat bonā voluntatē vel seruitiū alicui⁹ nisi ve-
 12 lit vel proponat semp sibi v̄ire. Ad illud qd̄ obi; q̄
 q̄ dñs nō debuit instituire. dōm q̄ in hūc facti institutio-
 ne magis cōgruitas in signādo & necessitas q̄ aliud
 cōsiderat. & hec erigunt ip̄sum cē p̄petuum.

Questio. iij.

Cū consensus conditionatus faciat matrimonium vt
 accipio te in meā si dederis mihi centū libras. Et q̄ sic
 videt̄ p̄ simile. q̄ votū cōditionatū votū ē. ergo silr vt
 detur q̄ consensus conditionat⁹ sit consensus. Item
 aliq̄s cōsentiens in aliquā spe pecunie h̄c m̄imonū
 p̄trabit. ergo si cōsentius talis cōpetit m̄imonio. ergo

ip̄sius cōp̄ssio nō repugnat. ergo si dicat cōsentio si de-
 deris. p̄t. Item qñ aliq̄s promittit aliqd̄ sub cōdi-
 one. si iter cōditio. stat obligatio & promissio. s; pos-
 sibile ē itare cōditionē. ergo & consensus & obligationem
 & m̄imonū. Contra plus se obligat q̄ simplr de futu-
 ro p̄mittit q̄ sub cōditione. Nam prima ē obligatio
 simplr. scda vō nō. sed consensus p̄t de futuro cōp̄s-
 sus nō facit m̄imonū. ergo &. Item post cōsensū uti-
 aut ē vxorē aut nō. Si vxorē. sed possibile ē conditiones
 nō stare. & simplr nō cōsentiat s; sub cōditione. ergo est
 vxorē sine cōsensu. s; nō ē vxorē. ergo talis consensus nō ef-
 ficat m̄imonū. Item m̄imonū ē vinculū nullo mō
 dō solubile. s; ois obligatio vel pactio sub cōditione
 facta est solubilis. ergo &. dōm q̄ consensus cōditio-
 13 onatus si fiat p̄ verba de futuro. iudiciū h̄z sic & cōsen-
 sus de futuro. Cū sicut consensus de futuro nō facit m̄i-
 monū s; desponsationē siue sponsalia. sic nec talis cō-
 sensus sub cōditione. Attēdendū tñ q̄ cōditio aut ap-
 ponit p̄ modū pene. aut vt determinatio tract⁹. Si p̄
 modū pene. null⁹ ē vigoris p̄ eo q̄ m̄imonialis debet esse
 libera. Cū si q̄s pponat p̄mittit cōtrahere tecū sub pe-
 na centū marcarū. vel si nō cōtraherō. dabo tibi centū
 etiā si nō cōtrahat nō debet nec tenet ad illam penā. Si
 aut̄ apponit vt determinatio tract⁹ siue consensus distin-
 guendum est. Aut enim est cōditio honesta. aut inbo-
 nesta. Si est honesta stante cōditione stant sponsa-
 lia. non stante non stant. vt si quis dicat. Contraham
 tecum si placuerit patri meo. & si tu volueris cōuer-
 ti ad fidem. Si autem est inhonesta. duplex est. Aut est
 contra substantiā m̄imonū. aut non. Si contra sub-
 stantiā m̄imonū tūc nulla ē obligatio. vt si dicat. Con-
 traham tecum si peccaueris venena sterilitatis v̄l ali-
 qd̄ h̄mōi. Si aut̄ ē inhonesta & nō cōtra substantiā matri-
 monij. vt si dicat cōtrabā tecū si furat⁹ fueris. vel si re-
 um offenderis. talis cōditio p̄ nō adiecitā h̄cā ē. Et h̄
 totum p̄bat p̄ illa que dicunt̄ extra. iij. li. de cōditōib;
 appositis in desponsatiōe. Si aut̄ consensus fiat p̄tē
 de p̄nti. Aut cōditio ē p̄terita. aut p̄nti. aut futura. Si
 cōditio ē p̄terita vt accipio te in meā si mortu⁹ ē p̄nti⁹
 vel de p̄nti. vt accipio te in meā si es p̄go. stāte cōditio ē
 stat m̄imonū. Si aut̄ cōditio ē de futuro. aut futuri ne-
 cessarij. aut futuri cōtingētis. Si futuri necessarij. vt
 accipio te in meā si sol ouis eras. tūc ē m̄imonū. Si aut̄
 cōditio ē cōtingētis. dico q̄ nō ē m̄imonū. eo q̄ consen-
 sus p̄ndet de futuro sic & cōditio. & iō iudicandū ē tūc
 sicut de futuro. nec ē m̄imonū nisi carnalis copula sub
 14 sequat. q̄ tūc intelligit a cōditione apposta recessisse.
 Ad illd̄ ergo qd̄ obi; ad scdam p̄tem q̄ nō stat matri-
 moniū p̄ consensus cōditionatū. dōm q̄ verū ē vbi cō-
 15 ditio de futuro cōtingenti. q̄ tūc consensus p̄ndet ex fu-
 turo. Ad illud qd̄ obi; q̄ simplr stat p̄ sile in vo-
 to. dōm q̄ nō ē sile. q̄ votū ē pura obligatio m̄imoni-
 16 um aut̄ ē cōiunctio. & nō ē cōiunctio nisi p̄ p̄nti. s; obligatō
 ē p̄ futurū. Ad illd̄ qd̄ obi; q̄ consensus ex spe pecunie
 facit m̄imonū. ver̄ ē qñ simplex & absolut⁹. s; cū
 17 exp̄mit sub cōditioē. nō exp̄mit simplr. nec vt abso-
 lutus. nec vt p̄nti. & iō nō ē sile. Ad aliud dōm q̄ ma-
 trimoniū p̄t erigit q̄ obligationē. Cū dico q̄ nō se q̄-
 iste ē obligat⁹ iū mulieri vt eā accipiat in vxorē. ergo
 ē et⁹ vir. sic nō sequit̄. obligauit se ad p̄soluendū. ergo
 soluit. vñ m̄imonū nō tñ est obligatio. imo etiā ip̄s⁹
 vinculi indissolubilis vntio.

Questio. iij.

Utr consensus tacit⁹ faciat m̄imonū. Et q̄ sic v̄ p̄ de

mirimonii puri? illo nulli sanctorum. in ois optis consentire
 Jte si q mulier dicat. consentio in te vt m nō cognoscas
 me nō ē mirimonii. ergo si ista conditio ē extra substanti
 am mirimonij. ergo tenet consentire in copulā carnalem
 Jte mirimonii ad h institutum ē vt sint duo in carne vna
 ergo nec ē ad h q sit mirimonii q carnalit vntant. vel
 in carne vel in volūtate. ergo nō ē mirimonii sine car
 nali copula. Cōtra mgr dicit in fra q consensus cobabita
 tionis vel carnalis copule nō facit cōiugū. Jte in dis
 cre. dicit cōsensit Maria in copulā mirimontale s3 nō in
 copulā carnalē. Jte hīpm exisse dicit Hug. in li. de ygi
 nitate marie. et tñ ex cōsensu suo mirimonii contraxit. g
 nō operet in carnalē copulā consentire. Jte rōe vī. qz nu
 lus cōsentiens in actū carnalē nō pfecte. brūs Job. ē y
 go pfecte. g nō cōsensit in actū carnis. et cōsensit i miri
 moniū. qz de nuptijs a dno ē vocat. g rē. Jte null? cō
 sentiens et vouēs cōtinētā yginale pōt sine pctō cōsen
 tire in actū carnis. brā ygo vouit sic dicit aug. et ipa in
 nūit in rēsiōe sua q dicit. g peccauit si in actus siue in
 carnalē copulā cōsensit. et cōstat q sine pctō nupsit. g
 rē. Jte possibile ē inf duos eē plenū mirimonii et pfa
 ctum sine cōmētiōe carnali. g possibile ē q aliqz con
 sentiat in mirimonii nō cōsentiedo i cōmētiōe carnalē
 si h pōt eē in re et effectu. pōt eē in cōsensu et cā. R. d. d.
 q qdā opinio fuit q ad h q cōtrahat mirimonii necē
 ē absolute consentire in copulā carnalē. Et dicitur h q be
 ara ygo et iobes cōsensit. tñ sine pctō. qz iobes nec voue
 rat nec pposuerat yginatē suare brā ygo qz nō voue
 rat. s3 tñ pposuerat. S3 h opinio iniurias facit ygini
 gloriose. qz quis excuset a culpa. minuit tñ yginatē
 et gloriā. vt tā nō dēbeat ygo sup oēs ygines nūcu pa
 ri. qd nō refugit animum piter et audiet. Cū h opinio sat
 cōueniēt a mgrō Hug. reprobaf. Alioz opinio fuit
 et ista fuit altitudo q necē ē cōsentire. in copulā car
 nalē. nō in piculari s3 in vniuersali. nō explet s3 im
 plicite. operet em cōsentire in copulā cōiugalē q cōtinet
 qtuor. s. cobabitatiōez. mutuū obsequiū. mutuā corpo
 rā prātē. et copulā carnalē. S3 illd nō vī sufficiens. qz
 cōstat q brā ygo dñ sciebat legē cōiugū. et sciebat expli
 cite. et cogitabat d actu cōiugū. aut g cōsentiebat aut dis
 sentiebat. Si cōsentiebat. redit pmi cōueniēs. Si dissen
 tiebat. g nec in generali nec i speciali cōsentiebat. Tertia
 opinio ē q optet cōsentire in carnalē copulā vī absolu
 te vel sub cōditiōe. vtz nisi de alit disponat. vel si pla
 cuerit deo. et tali mō cōsensit ygo brā vt vī dicere brūs
 aug. et h nō repugnat yginatē. S3 certe ois q recte
 cōsentit. talit cōsentit. Preterea nō ē cōsensu cōditiō
 nar? s3 absolutū ille q mirimonii facit. et maxime cū non
 iter cōditiō. de at nolebat yginē carnalit copulari vi
 ro. et pterea ddm q cōsensu q mirimonii fac ē cōsen
 sus in mutuā suoz corporoz prātē. Et h sonat vba cū di
 cant. accipio te i meā vel i meū. et sic cōsensit brā virgo
 29 et ioseph. S3 notādū q alit daf prās corporis et tracti

one mirimonij. alit in cōsumatiōe. In tractiōe ita daf
 vni vt nō possit illo viuente dari aliq. ita etiā daf illi vt
 ius hēat petēdi. et necē sit reddere petēt nisi moriat mū
 do p vorū castitatē solēne et ingressū religiōis. Qm igif
 brā ygo dīna i spiratiōe vouerat. vel forassis ipsi? io
 seph relatiōe q nunqz veller vt ei? corporis prātē. s3 ei?
 custodire yginatē. id potuit et debuit ei cōmitti siue da
 ri. Sciebat etiā q si veller erigere. q possit publicādo
 vorū trahere. Et sic p3 istd. Si g volum? istā mutuāz
 corporoz prātē vocare copulā cōiugalē. sic brā ygo cōsen
 sit in copulā vt oēs nubētes. In mirimonij aut cōsumati
 one oīno trāssert prās. ita q nec voto puato nec solen
 ni possit petēt debitū aduersari. vñ glorioza ygo miri
 monii cōsensit cōtrahere. s3 certa fuit q nūqz mirimonii
 cōsumaret. et h scuit spūscā reuelatiōe vī ioseph relati
 one. vel qz cōsiderabat de voti publicatiōe. qz i lege pce
 ptū erat suare. s3 null? fuerat ausus h vouere. et h tan
 git in libello illo quē trāssult hiero. de naturitate Ma
 rie. q quis sit ipocriph? et tiner tñ msta verissima Ad 30
 illd g qd obi? velle nubere dānabile ē. ddm q hiero.
 loqz de illis q volūt nubere ex carnis perulātia. et tales
 magis appetit cōmētiōe corporoz qz aiaz. Ad illd quod
 obi? q in oia frat et soroz pterqz in copulā carnalē possz
 cōsentire. d. q falsū ē. nō em pnt sibi suoz corporoz da
 re mutuā prātē. Cū alit pōt aliq nubere alio tractiōe
 Ad illd qd obi? q dicit aug. q cōsensit in copulā carna
 32 lē. d. q illd itelligit qz cōsensit i mutuā corporoz prātē q
 ad carnalē copulā ordinat. nō m d necitare. et brā ygo i
 illā mutuā corporoz prātē absolute cōsensit. i siduū vo. s.
 ordiatōez in actū dīne dispositiōi cōmisit. credēs sp q
 dñs ipaz suaret sine macula. Exēplū ē de brā cecilia Ad 33
 illd qd obi? q dicit illa ipedit. ddm q vez ē extra colla
 tionē mutue prātis. in cōsensu em in copulā cōiugalē da
 tur prās petēdi debitū. licet nō teneat ad statim. si viā
 h3 p quā euadere possit. q et si nō erat nota oibz. erat tñ
 nota i spūalibz mētibz. sic certū ē nobis de glorioza ygie
 et pbabili? psumit de ioseph. qm h nō ē iur? positum s3
 magis ē iur? diuin. Ad illd qd obi? qz p carnalē cop
 34 pulā. ddm q vez ē q pma et pncipalis iustitio ad h fu
 it. et m h nō ē tota rō siue cā mirimonij. sic meli? parēte
 ifra. imo etiā fidei et sacri. et mutue educatiōis. et h sup
 cōfirmatū ē vbi agit vtrū carnalē copula sit de itegrare
 sacri. Nec aut sine puidicio dicere sint maxime ppr? res
 uerētā ygis. nō. n. possūm? negare qm inf Mariam et
 ioseph fuerit verū cōiugū. cū h dicat scptura euāgelica
 et sci oēs in h cōsentiat. Rursus pteras fidei et reueren
 tia yginis nō parit nos sentire ipi? beatissimā et puriss
 sumā et integerrimā aīam ad op? carnis fuisse aliqz tūlū
 inclinātā. nec credo ipaz in dubio se sup h posuisse Si
 qz tñ aliter dicat. dū tñ virgini non faciat iniuriā. nō
 ē magna vis faciēda. Cauēdū ē em diligēter vt hono
 domine nostre in nullo ab aliquo minuat. q etiā in peri
 culo capitis debebat integer custodiri.

Dist. xxix. Consensus qui est efficiens miri
 monij cā nō d3 eē defectiu? ex aliq interiori sc3
 voluntate.

Oporter etiā cōsensum cōiugalē liberū eē a coa
 cōiōe rē. Supra egit mgr de cōsensu q deficit a
 pte exteriori. h agit de cōsensu q deficit defectu i
 teriori. s. a rōne volūtarij. tñ iste et pcedēs. et iter? et exte
 ri? deficit. S3 h p artatiōe d em eē itelligēdū ē. Cōsen

sus aut duplr deficit. aut a pte volūtatis p coactionez
 aut a pte rōnis p erroz. Jō pmo qrit vtrū cōsensu coa
 ctus faciat mirimonii. Secdo vtrū errone? infra. xxx.
 di. nec solū coactio ipedit vel excludit cōsensū rē. Pna
 ps h3 tres pres. In pma vītate cōfirmat. In scda expla
 nar ubi. Ex his apparet cōiugia fieri rē. In tertia vo il
 lud qd cōfirmat circa mirimonii applicat ad sponsalia
 ubi. Cōsentire autē probat qui euidenter nō p radicat.

Ch 2

Querit b de situ huius pris. videt em male hic situari qd si coactio e impedimentu mrimoni. g in illo capitulo debz determinari vbi agit de impedimentis mrimoni. R. ddm q qmgt agit hic de mrimonio a pre cause efficien tis. r causa efficiens est consensus. no qlbet sz plenus r plenitudo coi

sensus deficit fm modos pdu eros. ido h agit de coactione et errore. Infra agit de psonaz legitimatate. et IX quia illa mults mois porpuari r p nris mrimo niuz impediri. ido inferi agit de multis ipedi metis. r hec est ro quare tracia rus ille ab h se para. qz ro im pedicndi venit ex alio gne cae.

Urbanus papa

Querit r determinat verita te. vtru pensus coactus faci at matrimoniã.

Quæritur de coactioe. Coactus em pensus qui nec pensus appellari de bet coiugiu no facit sic testat

Urbanus papa scribens sancto regi arroganũ in hec vba De nepri tue piugio qua te cuidã militi daturũ necessitatĩ instã te articulo sub fidei pollicita tõe pfirmasti hoc eqtate dictã te decreuim vt si illa virũ illũ oino vt dicit renuit. r in eadẽ voluntate persistit. vt viro illi se prorsus denegat nupturã. ne qd eã iuitã ac renitẽtẽ eiusdẽ viri cogas piugio coplari. Idẽ Si vez esse pstitit qd nobis legati iordanis principis retu lerũt. scz q ipse coactũ dolens filia suã stẽt r p viribz renitẽ tẽ raynaldo desposauerit. qm legũ r caonũ auctas talia spõ salia nõ approbat. ne ignoran tibz leges r canões nimis du rũ videat. ita sniam r pam. vt si princeps cũ assẽsu filie id qd ceptũ est pficere voluerit pce dam. Sin autẽ legatũ nĩ vtraf

1 a Nequaq cam inuitam ac renitẽtẽ eiusdẽ viri cogas coiugio copulari r Ponat q aliq cosentiat in ali quẽm p nunciũ r an aduictum nunciũ peniteat r nolit consenti re. vtru sit com pellenda. Et q sic videt. quia si potestãtẽ suã comisit procura tori. tũc ita ra tum e. qz procura tor facit. sicut si papa faceret. ergo si procura tor r nũciũ p sen

tiar. quãtũcũq postmodũ reclamet. videt q ster matri moniũ. Sed contra. ponat q statim ex quo peniter an teqz nunciuz pueniat. cũ alio contrahat. constat q ma trimonium est. cum adhuc aliũ nõ sit obligat. ergo aliud matrimonium non stat. Itẽ nõ sit matrimoniu nisi si p mutũ consensus. consensus aut mutuus nullus est nisi simul sit actu vel habitu. ergo si peniter anteqz tunc consentiat. patet rẽ. Querit ergo vtrum mrimo niuz possit contrahi inter absentes. R. ddm q si aliqz consentit in absente p procuratorem põt fieri mrimo niũ. nõ solũ sponfalia cõtrahi. dũ tũ cõstet vtrũqz con sentire. sicut in pñtentiã põt vnõ alteri consensus ex primere p interpositã psonã. Qz aut qrit vtz ipa pe

nitente mrimoniũ cõtrahat. ddm q reuera si nõ an pe nitent qz ille pñtentiã. res e salus. Et si peniter in corõ r reclamet in signo in conspectu testum per quos pos sit probari. vtpote negando vel matrimonium cũ alia contrahendo. reuera non est matrimoniu. nec in p spe

qz ptes audiat. r si nibil fuerit ex pte rainaldi qd ampliũ impe diat. ab ipso iordane sacrm q cõstet h que dicta sũt accipiat r nos caonũ r legũ scripra se quẽtes. deinceps nõ phibem quĩ alij viro si voluerit pñtentiã ei filia tũ i domino nubat.

Expñat veritatẽ derimi natam. Ex his apparet piugiu fieri i ter pñtentes r spõrãneos nõ inf renitẽtes r iuros. Uerũ tũ q iuiti r coacti piugiu si si po stea ab aliq rpiis spacio sine cõ tradicione r qmõia cõhabi tauerint (facultate discededi vel reclamãdi habita) consen tire videt. r cõsensus ille pñs supplet. qd pcedẽs coactio ru lerat.

Applicat ad spõsalia qd cir ca matrimoniũ determinat. Consentire aut pbat qui eui dens nõ p tradicõem illud In spõsaliub eoz pensus exigẽ dus e quoz in nuptijs deside rat. inrelligĩt tamẽ semp patri filia pñtente nisi euident dis sentiat. Itẽ spõsalia sic nuprie pñtentiã sũt pñtentiã r id sic i nuptijs. ita et in sponfaliõ pa trissamiliã filia pñtente oportet. q si patris volũtati non re pugnat cõsentire intelligitur

specu eccle. qz pñtentiã nõ sil pcurrunt mari me si scẽ quod in se fuit. vt re uocatio volun tatis ei ad nũ cium perueni ret. r hoc patet quia si stantz ex quo peniter cũ alia cõtraheret matrimonium esset. Qz obici tur q dedit al reri suam pote statem dicẽdũ qz semper inel ligitur potestã tem ad hũc actũ dare consensu in ipso remanẽ re. qui est de es sentia matrimo niũ interiũ in fa cie dei. r ceteriũ in facie ecclesie

Uerũta men qui inuiti r coacti conũ cri sunt. Uerũ derur dicere q si non reclamãt q est matrimo niuz. Contra. illud põt eẽ ex negligentia. sz negligentia nõ supplet locum consensus. er go non videtur

q sit mrimoniũ. R. dicẽdũ q fm faciem ecclesie cõ sensus psumptus matrimoniu facit. quãdo scilicet p habilitẽtẽ psumitur q consensus ille sit maritalis. Hoc autem potest esse tripliciter. primo modo quan do consentit ore. Secundo vero quando r si non con sentit ore. tamen voluntarie consentit in carnale opus perendo r reddendo quod exigitur. Tertio modo quã do reclamare potest et habet locum r tempus et non reclamãt. consentire psumitur. et ideo amplius non auditur. immo in facie ecclesie pro matrimonio habe tur. nõ n propter negligentiam sed propter consensus qui creditur inclinatus et voluntarius simpliciter. qz nis in principio fuerit coactus.

In li. pam deccarum.

Marginal notes on the right side of the page, including a large blue initial 'U' and various smaller annotations.

Postea vero expfiterit in y ginitate pman/ ferit. // Coutra Mar. j. Acco pit mariam coi iugem suā & nō cognoscebat eā donec pepit fili um suū p̄moge niti. Ex hac lit tēra dupliciter arguit. de ly do nec. ergo p̄ co gnouit. similif de ly p̄mogeni tum. quia p̄mū dicit respectu secundi. Itē Jo ban. ij. descendit eapharnauz ip se & mater ei⁹ et fratres eius. er go fratres ha buit. constat q̄ nō ē p̄c. ergo de matre. p̄. di cendū q̄ nec ex duplici vbo p̄ t̄cto oritur ha bito viliſſima beretis claudia nō ū. q̄ facit beatā virginēz poſt generatio nem chriſti fuiſe cognitā a ioseph. s̄ beretis ista cōino irra nabilis. q̄ bea tiſſima mat̄ def ex q̄ fuit templū dicit spūſancti op̄i carnis vai caret. & h̄ nō po teſt cadere niſi in animā impi am & ſtultā cre dere. ſ. tantā in matre dei indi gnatē. Itō er roncum ē & per nicioſum. & d̄ minus in morte iſtuz erroꝝ eua cuaut. q̄n̄ cam brō Job. recom mendauit. & de dit eū ſibi in ſo lacū loco filij. nec illum dedif ſer ſi filioſ ha buiſſet. Qd̄ er go obſeruat de li.

Aug. i. li. de vicijs & concupifcē tija.

De p̄fectū inē eos ſu te cōiugiu

Determinat q̄ consensus Abarie & ioseph fuerit rectus & sanctus. b
 Premissis aliqd̄ addēdū ē de mō illi⁹ p̄ſentis q̄ inſ Abariā & ioseph inſcellit. Sane credi pōt ſi ſolū mariā ē etiā ioseph ap̄d se diſpoſuiſſe y ginitatē ſuare velle. niſi de⁹ alit̄ iube ret. eoſq̄ ſic p̄ſenſiſſe in coniu galē ſocietatē. vt vterq̄ de al tēro reuelante ſpūſcō intelli geret q̄ y ginitatē ſuare velle niſi de⁹ aliter inſpiraret. ſ illā volūtātē vbiſ n̄ expfiterat po ſtea vō expfiterit. & in y ginita te p̄maſe rūt. Lōſenſit ḡ Aba ria in maritalē ſocietatē. ſ nō in carnalē copulā. niſi de eadē ſpūlit de⁹ p̄cipet. c⁹ etiā p̄ſilio i maritalē cōſenſit copulā. q̄ y ginitatē ſuare volebat. & iō n̄ alit̄ p̄ſenſiſſet in iugalē ſocie tatē. niſi familiare dei p̄ſiliū ha buiſſet. De q̄ aug. ſc̄. ſc̄. ait. Beā Abaria p̄poſuit ſe ſuaturam votū y ginitatis in corde. ſ ip̄ ſuz votū n̄ expfiterit in ore. Sub iecit ſe diſne diſpoſitōi. p̄poſu it ſe p̄ſeueraturā y gine niſi de us alit̄ ei reuelaret. Lōmittēs ḡ y ginitatē ſuā diſne diſpoſitōi p̄ſenſit in carnalē copulā. ſ illā appetendo. ſ diſne iſpiratōi in vtroq̄ obediēdo. poſtea vō ſil cū viro labijs expfiterit. & vterq̄ in y ginitate p̄maſit. In q̄ v̄ ait aug. p̄fectū fuit iugū. p̄fectū q̄ dē nō in ſignificatione ſ in ſc̄itate. Sanctiora ſūt em̄ iugia pari voto p̄tinētiū. Un̄ aug. Qd̄ deo pari voto & con ſenſu voueratis. ambo p̄ſeue ranter reddere debuifſis. a q̄ p̄poſito ſi lapſus ē ille. tu ſaltē p̄ſeuera. nō q̄ p̄iter t̄pabatis. a cōmixtione carnali. iō mari tus tu⁹ cē deſtituerat. imo vō tāto ſancti⁹ iuges manebat̄ q̄to ſanctiora p̄cordit̄ placita fuabat̄. p̄fectū ḡ fuit Aba rie & ioseph iugū in ſc̄itate. p̄fectū etiā fuit ſm̄ triplex bo nū iugū. fidē. ſ. p̄lem & ſac̄m Om̄e em̄ nuptiaz bonū vt ait Aug. ipletū ē in illis pentib⁹

Pri. fides. p̄les. ſac̄m. p̄rolez cognoscim⁹ ip̄m d̄m. Fidem q̄ nullū adulteriū. Sac̄m. q̄ nullū diuortiu. Sol⁹ ibi nupti alis cōcubit⁹ nō fuit. q̄ in car ne pcti fieri n̄ poterat ſine pu dēda p̄cupia. carnis q̄ accidit ex p̄c. ſ. ſine q̄ p̄cipi voluit q̄ ſi ne pctō futur⁹ erat. Et licz nō inſcelluſſet iugalis p̄cubitus iuges t̄n̄ v̄ fuerat m̄te non carne. ſic & pentes. q̄uis amb dicat p̄fectū fieri iugū p̄ car nalē copulā. In oi inq̄t marti monio p̄iunctio intelligit̄ ſpūa lis quā p̄firmat & p̄ficiat p̄iuncto rū cōmixtio corp̄alis. Sz intel ligendū ē iugū p̄fici cōmixti one corp̄ali nō q̄rū ad d̄itatez vel ſc̄itatez iugū. ſ q̄rū ad ſi gnificationē. q̄ p̄fectū vnionē chriſti & eccleſie tunc figurat. **D**eterminat q̄ cōſenſus q̄ ē efficiens cā m̄imonij nō d̄z cē defectiu⁹ ap̄ e interid̄is c Expoſito q̄ ſit efficiēs cā m̄i moy. p̄ns ē ofidere ob quā cām ſoleat vel debeat p̄trahi matri moniū. Et igit̄ finalis cā m̄i monij cōtrahēdi p̄ncipalis p̄ creatio plis. p̄p̄t̄ h̄ em̄ inſti tuit de⁹ iugū inter p̄mos pa rētes. q̄b⁹ dixit. L̄reſcitez mul tipli. rē. Sc̄da ē p̄ pctū ade vi ratio fornicatiōis. Un̄ ap̄ ſus propter fornicatiōē vnusq̄ ſq̄ h̄eat vxorē ſuā. & vna queq̄ ha beat virū ſuū. Sūt & alie hone ſte cāe. vt inimicoz reconcilia tio. & pacis reintegratio. Sūt etiā & alie cāe min⁹ honeſte p̄ p̄ter q̄s aliq̄n̄ cōtrahit̄. vt viri mulierisq̄ pulchritudo q̄ a ſos am ore inſtāmatos ſepe ipellit inire cōiugū. vt valeāt ſuū ex plere deſideriū. Queſt⁹ q̄z di uitiāz poſſeſſio frequēter ē cō iugū cā. & alia m̄lta q̄ cuiq̄z dili gentiā adhibēti facile ē diſcer nere. Nec ē aſſentiendū illis q̄ dicūt nō cē iugū qd̄ p̄p̄ has cauſas minus honeſtas p̄tra hitur. Conſtat enim ex p̄miſ ſis coniuugium fieri ex cōi p̄ſen ſu verbis de p̄ſiti ſcilicet exp̄ſ ſo. q̄uis amor ad h̄ attraxerit.

donec dicendū Aug. i. li. q̄ d̄c̄ terminus de bono cō incertū ſicut ibi iugali. Dixit d̄ns d̄no meo ſede a dex tris meis. donec ponā. cōſtat q̄ poſt hoc ſederat a dextr. Si militet dico q̄ p̄mogenit⁹ p̄u uat ordinem ad anteri⁹. nō po nit ordinem ad poſteri⁹. & ideo p̄mogenitus appellat. q̄a d̄ minus erat ſm̄ legē offerend⁹. Et ſi tu obſer uas q̄ habuit ali quos fratres. d̄m q̄ frēs vo cant̄ ibi. p̄p̄nq̄ in ſecundo ḡdu vel in tertio.

Lōmittens ergo y ginitatē ſuā diſne diſpo ſitioni. cōſenſit i carnalē copu lam. Et hoc v̄i det q̄ ſalem ſu erit mente cor rupta. qd̄ d̄ico re c̄blat̄ p̄bema Item videt̄ ſibi cōtradicere. q̄a pauloante d̄c̄. conſenſit Ma ria in maritalē ſocietatē. ſed non in carnalē copulam. ergo falſum d̄c̄ nūc p̄. dicendū q̄ illud verbū au guſtini intelligit̄ nō q̄ p̄go cōſen ſerit vt ip̄am co gnosceret. quia n̄q̄ credo h̄ip ſoz voluiſſe. nec deū ſibi h̄ ſp̄i raſſe. ſz p̄ſenſit i cōiugalē ſocie tatē ſiue i mura am copoz p̄ā tem q̄ ordinara erat ad copulāz carnalem nō ra men ordinario ne neceſſaria.

ſ. lof. v̄j

H intelligētia p̄sentis distincōis tria q̄rūt. P̄mo q̄rit v̄r̄ p̄sentis coactio faciat m̄rimoniū. Secōdo v̄r̄r̄ cōsentēs in renūciēre generet sibi p̄iudiciū. Ter-
tio v̄r̄r̄ aliquis possit compelli p̄ p̄ceptū patris ad ma-
trimoniū p̄trahendū.

Questio. j.

Quod p̄sentis coactio faciat m̄rimoniū videt̄ q̄a. Auḡ.
dicit q̄ coacta volūtas. volūtas est. ergo a simili p̄sen-
sus coactus consensus est. sed posita causa ponitur
effectus. ergo posito tali p̄sensu est m̄rimoniū. **I**te
hoc videt̄ ratione p̄ simile quia qui baptizari consentit
timore mortis baptizatur est. et p̄ baptizato habet. ḡo su-
milis est in m̄rimoniū. **I**te hoc videt̄ p̄ rationē. q̄ cō-
sensus nō p̄t cogi sed t̄m̄ induci. s̄z sicut inducit aliq̄s
minus ita inducit blāditiq̄s. sed sicut si aliq̄s inductus
blāditiq̄s cōsentiat in m̄rimoniū. m̄rimoniū tenet. ḡo si
mulier si inducit minus. **I**tem qui negat x̄pm timore
mortis peccat s̄z null̄ peccat nisi liber. s̄z cōsentiens in
aliquid timore mortis libere cōsentit. Sed p̄sentis liber
facit m̄rimoniū. ḡo q̄ cōsentit timore mortis. **C**ō-
tra. d̄c̄r̄e. de sp̄s̄alib̄. et m̄rimoniū cum locū nō habe-
at p̄sentis v̄bi met̄. vel coactio intercedit. necesse est v̄r̄
v̄bi p̄sentis cōis requirit. coactionis materia repellat.
ḡo. **C**onsensus v̄o m̄rimonalis signū est. iūctōis
aier̄ dei. S̄z aia n̄ cōiūgit̄ deo p̄sensu coacto. ḡo si signū ē
p̄grūū. m̄rimoniū nō p̄trahit timore coacto. **I**te nū
p̄ aia fit sponsa dei nisi v̄n̄iat ei p̄ amorem. ḡo nūq̄ fit
sponsa viri nisi v̄n̄iat ei p̄ amorem. s̄z v̄nio que est p̄ cō-
sensus coactū nō fit p̄ amorem. ḡo. **I**te in consensu
matrimonij acquir̄ potestas in alterutro. ḡo necesse ē
q̄ in p̄sentendo sint euales. Sed cuz alter cogit alte-
rū ad cōsentendū nō sunt euales. ergo t̄m̄ p̄sensu non
4 cōtrahit m̄rimoniū. **P**̄. d̄m̄ q̄ consensus coactus po-
test esse dupl̄r. s̄z vi vel metu. **U**is est maioris rei impe-
tus que repelli nō potest. **M**et̄ est instantis periculi
trepidatio. **L**ūc aut̄ fit vis q̄n̄ cap̄t. ducit. trahit inui-
tus vel ligat̄ ipso reclamante et renūciante. **H** est coactio
in qua non est p̄sentis. **E**t in hac oīno nō est matrimo-
niū. **E**st et alia coactio p̄ metu. v̄r̄ cuz aliq̄s minat̄ mor-
tē v̄l intēdat̄ nisi p̄sentiat. et de hac coactōne distinguūt
aliqui q̄ talis cōsentēs aut cōsentit ore sed nō corde. et
tunc nō est m̄rimoniū aliq̄ nō aut corde cōsentit q̄uis
coact̄. et tūc m̄rimoniū est in p̄spectu dei q̄ volūtas co-
acta volūtas est. s̄z nō est in p̄spectu ecclesie q̄ p̄sumit
q̄ talis nō p̄sentit corde. et ido iudicat et sententiat. v̄r̄
v̄terq̄ alteri in domino nubat. S̄z certe in istud nō v̄-
5 det cōsentire de ceteris p̄dicta. q̄ dicit q̄ consensus nō
h̄z locū v̄bi met̄. vel coactio intercedit. **E**t ideo distri-
guīt aliter. q̄ met̄ duplex est quidā leuis. quidā iust̄.
Iustus v̄t̄pore q̄ in v̄r̄r̄ cōstantē cadere p̄t. **L**euis est
cū q̄s p̄uū malū minat̄ vel cū t̄lis minat̄ de q̄ p̄sumit q̄ i-
plere nō possit. et talis met̄. nō facit cōsensum adeo de-
fectiū q̄ impedit m̄rimoniū p̄trahēdū vel dirimat̄ iā
cōtractū. s̄z consensus cum tali metu facit m̄rimoniū
Lūc aut̄ est metus iust̄ q̄n̄ aliquis cōminat̄ damnum
mortis mutilationis. seruitutis. et stupr̄. **L**ūc aut̄ cadit
in v̄r̄r̄ cōstantē q̄n̄ p̄sumit. p̄babiliter q̄ ille qui minat̄
possit minas implere. nō t̄m̄ esset t̄m̄edū si simplex ru-
sticus minaret̄ ducti. **I**n hoc metu dicit̄ iura cōsensum
non facerere matrimonij. **S**ed ratio huius sumitur
a diuersis diuersimode. **Q**uidam enim dicunt q̄ hoc
est ex indulgentia iuris. **I**ura enim indulgent tales se
parari. **P**rimū q̄ p̄sumunt cōsentiente ore nō consen-
sisse corde. et q̄ p̄sum soluz dicit̄ v̄r̄ penā redimeres. **U**el

etiā ratione finis. q̄ coacta m̄rimonia pessimos eritūs
cōsueuerūt habere. **A**lij dicūt q̄ non ex iuris indulgentia
s̄z hoc facit p̄fecti et libe. ar. p̄sentis qui debet esse in ma-
trimonio. q̄ sicut ostensum est plen̄ debet t̄m̄ esse cō-
sensus. et hoc videt̄ p̄babiliter. si t̄m̄ p̄ coactionē in car-
nalē copulā cōsentit. et tūc icipit cōm̄rimoniū. **A**d illō
6 ḡo q̄ p̄mo obi q̄ coacta volūtas. volūtas est d̄m̄ q̄ v̄r̄
rū est s̄z nūq̄ sufficit talis volūtas ad faciendū bonum
necesse ad cōtrahendū m̄rimoniū. p̄ co q̄ d̄ns volūt̄
facim̄ cōtrahi p̄ cōsensum liberū nō coactū. **A**d illō q̄
7 obicit̄ q̄ qui coact̄ cōsentit in baptizari baptizatur. **R**ū
det̄ q̄ baptizatus est opus dei nō d̄m̄. s̄z matrimonij
est a cōsensu hōim̄. **A**lit̄ p̄t d̄c̄r̄ q̄ nō ē s̄c̄l̄e. q̄ nō tāta
libertas t̄m̄ requirit̄ quāta in m̄rimoniū. totū em̄ cō m̄rimo-
nū a cōsensu causat̄. **A**d illō q̄ obicit̄ q̄ cōsentit̄ indu-
8 cit̄ p̄ blāditiq̄s. dicendū q̄ blāditiq̄ nō ita terrabunt de
ratione cōsensus sicut t̄m̄. q̄ blāditiq̄ ad amorem exerci-
tāt. sed t̄m̄ ad errorem. **A**d illud q̄ obicit̄ de eo qui
negat c̄ristū timore. d̄m̄ q̄ facilius est peccare q̄ b̄n̄
facere. v̄nde plura erigunt̄ ad cōstruēdū bonū q̄ ad fa-
ciendū malū. **P**riore nulla timor respectu peccati p̄-
perrādī potest nec debet cadere rationabiliter in v̄r̄ cō-
stantē. s̄z respectu alicuī rei faciendē q̄ nō ē nostre salu-
ti p̄traria. sicut v̄r̄ cōstās rationabiliter p̄t̄ debet p̄-
mittere se interfici q̄ d̄m̄ negare. **S**ed rationabiliter age-
ret si dimitteret se interfici anteq̄m in aliquid indifferēs
cōsentiret. **M**rimoniū aut̄ nō est de his q̄ sunt saluti cō-
traria vel cōtra salutē. et sic p̄z quō intelligit̄ de metu qui
p̄t cadere in cōstantē v̄r̄r̄.

Questio. ij.

Utrū cōsentēs in renūciem generet sibi p̄iudiciū v̄r̄ n̄
possit cū alio cōtrahere matrimonij. **E**t q̄ sic v̄r̄. quia
v̄n̄usquisq̄ potest abrenunciare iuri suo. sed de iure
v̄n̄usquisq̄ est q̄ possit in aliam p̄sonā m̄rimonaliter
consentire huic autē iuri homo renūciat cū aliq̄ cōsen-
sum se obligat. **S**i ḡo qui cōsentit in iurū suū iuri re-
nūciat. p̄z. **I**te potestas p̄p̄rii corp̄is trāssert̄ per
cōsensum animi q̄ p̄t ei. s̄z v̄n̄usquisq̄ sibi p̄t. ergo
cū cōsentit in aliquā. p̄t̄e sui corp̄is et tribuit. ergo ita
nō p̄t dare eā aliq̄. **I**te iste cōsentit in iurū et renū-
tem. et postmo dū illa p̄sentit. cōstat q̄ cū illa cōsentit
m̄rimoniū ratū existit. ergo si mulier v̄r̄r̄ sibi obligat̄.
nō est h̄ q̄ ipa cōsentit. q̄ cōsensus v̄n̄i p̄one alterā nō
obligat. ergo h̄ ē. p̄pter priorē cōsensum quē ille p̄t̄ cōmi-
serat. ergo p̄t̄ obligat̄ erat. **I**te efficacius et inrētius
cōsentit q̄ nō solū fauet cōsentienti. sed etiā cōsentit et
aliā p̄sonā ad cōsentiedū cōpellit. sed p̄mus mod̄ cō-
sentiendi facit m̄rimoniū et obligationē inducit. ḡo mul-
to fort̄ secūdo. **I**te charitas ē vinculū p̄fectōis sic
d̄: **L**o. ij. h̄ aut̄ vinculū q̄uis sit p̄fectū. t̄m̄ p̄t cē v̄n̄i
us ad alterū. ita q̄ nō sit mutuū. ita pari ratione et vin-
culum carnale. ergo et m̄rimoniū ergo v̄r̄ q̄ aliq̄s pos-
sit esse iunct̄ m̄rimonaliter alicui si in aliquā cōsentit.
aut cōuerso altera dissentit. **L**ōtra. m̄rimoniū ē ma-
ris et femie cōiunctio. ois aut̄ talis cōiunctio ē eq̄pantie-
relatio. S̄z ois talis requirit cōiunctiā int̄ extrema. q̄a
ad m̄rim̄ ē inter duos. v̄n̄ si alē duoz̄ desinat cē s̄c̄l̄is. n̄
ē s̄c̄l̄itudo. ergo a s̄c̄l̄i in m̄rimoniū si alē dissentiat non
ē m̄rimoniū nec sponsalia. cōstat ergo q̄ nulla ē ibi ob-
ligatio nec aliq̄ p̄iudiciū. **I**te v̄bi ē m̄rimonalis ob-
ligatio ē vir et vxor. s̄z vxor dicit̄ respectu viri sic p̄t̄
respectu filij. et cōuerso. ergo sic sedq̄ iste nō ē filij huius
ergo iste nō ē p̄t̄ h̄. ita nō ē obligata isti v̄r̄ vxor. ḡo iste
nō ē obligat̄ isti v̄r̄ nec alio mō. ḡo. **I**te cōfesa

7 f Jacob qui rachel decoꝝa facie ⁊ venusto aspectu amavit. Quicqꝫ hic virum peccaverit. ⁊ qꝫ sic viderur. quia magister dicit in littera qꝫ pulchritudo proculdu bio est causa minus honesta propter quam contrahit matrimonium. Item fallax gratia ⁊ vana est pulchri

Sci. xxix.

Deut. xxi.

Mal. fi.

ma factz

cuus rei documentum restat f Jacob qui rachel decoꝝa facie ⁊ venusto aspectu amavit. eã qꝫ multũ diligẽs ait. Seruã ti bi p rachel septẽ añis. In De uteronomio etiã legiẽ. Si vid ris in medio captiuoꝝũ mulie rẽ pulcra ⁊ amaueris eam. vo luerisqꝫ vxore habere. ⁊ introdu ces eaz in domũ tuã. Et licet sine nõ bono pꝫ abaf cõ

Ad intelligentiã pñtis distinciois tria querun tur. Primo querit de consensu illo qẽ cũ errore. Secũdo querit de consensu ygnis marie. Tertio de consensu illo qẽ est ex libidine.

Questio. j.

Utrũ consensus erroneus faciat mĩmoniu. Et qꝫ non vñ qꝫ consensus sequit cogitationẽ. qũqꝫ qẽ cõsentit. cõsentit i cũ de qẽ cogitat. sũ credẽs hunc esse aliũ de illo cogitat. ergo cõsentit in illũ ⁊ nõ in hunc. ⁊ sic rẽ. Itẽ volun tariũ eãur pncipiũ eã in ipso cognoscere singula. ergo inuoluntariũ vbi nõ eã cognitio. sũ vbi errat nõ cogno scit. ⁊ sic nõ eã ibi rõ volũtariũ. ergo nec mĩmoniu. Itẽ p hũ de rõne inuolũtariũ. qd fit p ignorãtiã qẽ p vio lentiã. sũ illud ipedit. ergo ⁊ istud. Itẽ ad hẽ aucto rã qẽ dicit hẽ sicut habet cã. xxix. q. j. p. totum. Contra isaac credidit bñdicere esau. ⁊ tñ bñdicẽdo iacob bñdicẽ etus est. ergo a fili qẽ credit ducere vñã vxorem ⁊ ducit aliam. vxor ei? Itẽ iacob credidit cognoscere rachel elem ⁊ cognouit lyam. ⁊ tñ mĩmoniu fuit. ergo rẽ.

Itẽ hoc oñdit rõne. quia qẽ peccat p ignorantia nihil ominõ peccat ⁊ nõ excusat. ergo nec mĩmoniu infrun git ppter erroẽ. Itẽ obi qẽ rustice credẽs cupũ au rum. emit cupũ nõ aurũ. ergo sũr videt qẽ mulier credẽs petũ eã martiniũ cõsentit in petũ. Itẽ si cõsensus erroneus ipedit inõstrũ erroẽ. ergo vbi cõsẽs eã erroẽ eã in pedimentũ. ergo si credit cõtrahere cũ diuitẽ ⁊ cõtrahit cũ paupẽ. videt qẽ nõ fiat cõtractio mĩmonij. Iuxta hẽ quẽt. qẽ erroẽ impedit. ⁊ vtrũ erroẽ nobilitatẽ impe diat mĩmoniu. videt em qẽ nõ cũ sit erroẽ qũtãtis. op/ 8 positũ aut dicit magr in littera. Itẽ dõm qẽ erroẽ põr eã duplĩ in cõsensu. Aut erroẽ circa psonã. aut circa p pñtates psonẽ. Si sit erroẽ circa psonã. talis cõsen sum tollit r mĩmoniu impedit. Que em cõsentit i ali quẽ credens ipm esse aliũ. fm sũtate affectõ ei? iungit ei de quo credit ⁊ in cũ cõsentit. ⁊ ideo nõ est ibi mĩmo niũ pro eo qẽ non est consensus mutuus. Ad hoc aut qẽ sit erroẽ psonẽ necesse est qẽ duplex psona occurrat. Una i aspectu exteriori. altera in exteriori. ⁊ talis erroẽ facit cõ

honestã. quia debet hoc intendi in matrimonio. sed filioꝝum procreatio vel aliquod simile. ⁊ hoc iterũ or dinatum est ad diuinum obsequium. Si autem sic uti ducens. potest esse sine peccato ad minus graui p co qꝫ pulchritudo naturaliter attrahit animum ad amõẽ

iugiu. qũ species pꝫ abaf mo uet aim. piugiu tñ bonũ est. qz vita mala vel intentio puer sa alicui? factm nõ pꝫ aminat. Ita buit aut piugium. Marie ⁊ io seph alias causss spales. s. vt xgo solatio viri sustentaret. ⁊ vt diabolo partus celaret. vt ioseph eẽt testis castitatis. de fendẽs eam ab infamia suspi ciois. ne vt adultera dãnaret.

si amor talis sit complacẽtie non multum intensus. non est culpabilis. Si quis autem dicat qꝫ Jacob ibi venaliter peccauerit. nõ est multum improbabile. Et nota qꝫ mul te possunt esse cause inducent res qẽ sine peccato inducunt.

dum tñ nõ sistat in eis scilicet gratia. pulchritudo. di uitie. merces. sapientia. virtus et mores. sed virtus et mores. super oia sunt attendendã.

consensum ⁊ volũtatẽ diueri ab eo qui exteriõ apparet. p eo qꝫ consensus ois ⁊ volũtas aliquã cõsequit cognitioẽ. In iusta em vt dicit aug. diligere possum. incognita neqꝫ. Si at sit erroẽ pñtatiõ psonẽ tñs erroẽ nõ oĩno tollit cõsensũ. ⁊ ideo nõ oĩno ipedit mĩmoniu nisi qũ eã erroẽ cõditiois siue seruitutis. Quare aut iste erroẽ ma gis impedit qẽ alius infra dicit. Ad illud qẽ obi de benedictõ: e iacob. dõm qẽ nõ est sile. qz benedictio est op? dei. ⁊ fm vritatẽ illi debebat quẽ ignorãs bñdica bar. idẽ isaac benedictõẽ postmodũ firmavit. sed cõ sensus est opus persone qũ ad iudiciũ potẽs errare. ideo nõ est simile. Ad illud quod obi qẽ iacob cognoscẽs lyam errauit ⁊ tñ mĩmoniu fuit. dõm qẽ nõ ex coitu su ir mĩmoniu. sũ postmodũ iacob cõsensit in illã quã ig nouerat. ⁊ rursus fuit pio prima. Ad illud quod obi qẽ ignorãtia nẽ excusat a culpa. dõm qẽ ignorãtia turis nõ excusat. Sed tamẽ ignorãtia psonẽ ⁊ facti ad hibita diligentia excusat. vt si quis cognoscit aliã credẽs cognoscere suã. sic in pposito. Ad illud qd obi qẽ qui credit emere aurũ rẽ. dõm qẽ nõ est simile dupli ci ex causa. Primũ qẽ rusticus nõ cogitat de auro nisi in generali. sed de cupio in speciali. Sũ mulier errãs in pe rro cogitat de martino in speciali. Præterea cõsensus qẽ est actõ volũtatis interior sequit extimationẽ ⁊ credulit atẽ sũ emptio est actõ exteriori qui cõsequit cõtractũ ex terioẽ circa rem. Si tñ rustice mĩmonie faceret de auro ita qẽ mĩmo de auro fieret in cõtractu. ⁊ ille videret aurũ calcũ pro auro tñ nõ teneret cõtractõ. immo teneret dei capiẽs ad restitutionẽ. ⁊ qũ ad hoc est simile hoc est qẽ magister introducit illud p simili in ipsa littera. Ad illõ qd obi quis erroẽ impedit paret respõsio ex pñdiciõ. Qũ querit de nobilitate. dõm qẽ circa nobilitatẽ cõ tingit errare dupliciẽ vt patet p creplũ. mlier em qẽ cre dit hũc quẽ videt esse filiũ regis anglie dupliciẽ potest errare. Aut em cognoscit personã filij regis anglie vi su vel auditu. ⁊ tñ in vritate cõsentit in illũ. qẽ de illo co gitat. et tunc est erroẽ persone. ⁊ non est matrimonium. Aut personam eius non cognoscit. sed solum cogitat dignitatem. ⁊ credit hũc quem videt habere illam dũ

gnitatem et nobilitate. et tunc non consentit nisi in hunc et erro: ppteratis non substantie. Quod ergo obicit credit hunc alium esse falsum est. scilicet alterum. quia nobilitas non est substantia sed accidens.

Questio. ii.

Utrum consensus matrimonialis beate marie deo fuerit placidus et in se honestus. fuit enim hoc ordine. Primo virgo vouit. secundo nupsit. et nupsit ipsi ioseph. Primum fuisse reprobabile in hoc quod vouit. quia sicut dicitur: **Mat. xij.** Lex et prophete vsq; ad iohannem. videtur quod beata maria in principio erat sub lege sed in lege sterilis erat mala dicta sicut inuit Deut. vij. si dum vouit videtur quod iurauerit maledictione. **Item** votum castitatis est consilio. sed consilia primo a christo sunt promulgata et in predicacione euangelica. videtur quod ante christi aduentum virginitates vouere ad virginem non pertinebat. **Item** vltimus non videtur bene fecisse quod nupsit alij. primum propter periculum. quoniam mulier que vult virginitatem seruare. cum periculo peccati sui corporis viro tradit. et maritum cohabitando. si beata virgo vouerat. periculo se committere. quoniam cum viro cohabitabat. **Item** perfectus est carere omni confortio viri sui quod ad societatem suam quod ad copulam. quod aliquo modo viro adherere. si decebat matrem domini esse perfectissimam. nullo modo deuit viro alij cui esse nupsit. **Uterius** videtur quod tali viro non debuit nubere. quoniam virgo maria erat cognata elizabeth que erat vxor sacerdotis Zacharie. sicut dicitur: **Luce. j.** sed persone que erant de diuersis tribubus non debebant simul contrahere. sicut probatur per illud quod dicitur: **Nucri vlti.** cum ergo ioseph esset de tribu iuda vt patet in matheo. vt quod male fecit beata virgo quod illi nupsit. **Item** beata maria erat ex stirpe regali ex progenie dauid sicut carat ecclesia. regali ex progenie maria. scilicet ioseph fuit faber sicut dicitur: **Mat. xij.** si non deceat virgines de regali stirpe fabricis desponsari. videtur quod beata maria virgo inuenienter nupsit. **Item** dominus quod hoc votum quod in illo matrimonio gestum est. familiari consilio spiritus sancti est factum. **Primo** namque deuit virginem deo virginitatem vouere triplici ratione. **Prima** est vt eam deo decensissimum habitaculum. Quia enim sapientia candor est lucis eterne et speculum sine macula. quam decebat vt ex matre in corrupta et re et voluntate firma conciperet. perfecta autem in corruptio voluntatis in voto consistit virginitatis. **Secunda** ratio est vt esset mulieribus totius virginitatis exemplum. sicut enim deus pater christi viris preposuit in exemplum. sicut eius matrem in exemplum preposuit mulieribus. et quoniam hec est maxime imitanda et laudanda. votum virginis in illa esse debuit. **Tertia** ratio est quod debet in ea esse omnis nobilitatis et sanctitatis privilegium. absit enim quod aliqua alia virgo beatam mariam excellat. immo altissimus qui fundauit eam. omnis dignitas privilegium adornauit. vt sicut ipse eam pro ceteris adamauit sic ipsa omnibus esset sanctior. et amabilior vniuersis. **Unde** circumscripta maternitate dei ad huc ipsa pro ceteris sanctis debet amari et laudari. et ideo spiritus sanctus quod alij inspirauit virginitatis. votum. ab ea non retinuit celatum. **Non** solus autem conueniens fuit vt voueret sed etiam nuberet ex triplici causa. **Primo** propter signationem. secundo propter infamie vitacionem. tertio propter diuinitatem. **Primo** propter signationem. quia ecclesia est spiritualis sponsa et virgo et mater et hoc signari debuit. et nulla ad hoc signanda ydonea fuit nisi hec que simul fuit virgo et mater et ideo vt perfecte signaret debuit etiam de sponsari. **Secunda** ratio est propter infamie vitacionem. quia vt dicitur: **Berni.** omnes credidissent quod esset fornicaria. et non

14

decebat hunc credi de matre dei. nec etiam de christo quod esset natus ex adulterio. tolerabilius autem fuit ad tempus credi. quod esset natus ex coniugio. **Si** enim ergo fuisset infamata et filius eius. tunc color excusationis phariseis esset relicto. et velamentum ipsius mulieribus infamibus. **Tertia** ratio est propter consilium diuini occultationem. ne aduersario notum fieret consilium dei. **Doc** autem occultatum fuit aduersario per hunc modum. quia sicut **Berni.** dicitur: **Non** poterat non latere diabolus. quod non sciret hoies. vnde per hoies scire non potuit. nec per se. quia a hunc peul repellebat. **Deces** etiam fuit vt tali homini nuberet triplici ex causa scilicet ratione generis. et ratione fidelitatis. et ratione paupertatis. **Ratio** generis. quia erat de tribu iuda. et de semine dauid. et propter hunc breuiter hunc. et per ipsum descripta est genealogia christi. quod non debet per feminas describi. sicut **Hiero.** sup **Mat.** dicitur. **Secunda** ratio est. quia fuit vir castus et iustus. sicut dicit euangelium. et vt esset hunc in solacio et in testimonio eunti in egyptum. **Dicitur** etiam a deo in virum. **Tertia** ratio est propter paupertatem. quia christus qui super omnia venit confundere superbiam. non voluit vocari filius regis. sed magis filius fabri. in quo ostendit christi humilitatem. et etiam ipsius hunc gloriose. et confusa est mundi notum superbia. **Et** his patet obiectiones. **Ad** illud quod obiicitur primo quod non debuit vouere. quia hoc spectat ad euangelium. **Domini** ergo sanctissima non erat sub lege. nam quod sub lege erat quod legis auctore genuit. **Et** rursus. si illi qui spiritus dei aguntur non sunt sub lege. cum hec esset plena spiritus sancti. non pertinebat ad legem sed ad euangelium quod ab ipsa infantia in corde ipsius scripteratur dei dignus. ipse scilicet spiritus sanctus. **Ad** illud quod obiicitur de periculo et imperfecto. dico quod ergo certificata fuit vel inspiratione diuina. vel reuelacione angelica de ipsius sancti ioseph continencia. et ipsa de se certa erat. quod nullum oino carnis stimulum sentiebat. et ideo sine omni imperfectione et periculo nubere poterat et debebat. quoniam deus sic inspirabat. **Ad** illud quod obiicitur quod fuit de genere sacerdotum. **Domini** quod verum est ex parte matris. scilicet ex tribu dauid ex parte patris. et ideo illi nubere debuit et potuit etiam sine lege. **Prout** puella de genere sacerdotum sub illa lege non orabantur. nec etiam ille ad quos non spectabat hereditas. propter hoc quod lex illa instituta fuit ne confunderent hereditates. **Ultimum** patet.

Questio. iii.

Utrum consensus libidinofus sit causa matrimonij. vtputa cum aliquis consentit in aliqua propter diuinitas. vel propter pulchritudinem. **Et** quod non. videtur. quia consuetudo matrimonialis est a deo. vt patet per illud quod dicitur: **Mat. xij.** Quos deus coniungit homo non sepe. sed coniunctio libidinis non est a deo. hec autem coniunctio vel consensus venit ex libidine. quod est inordinato amor. ergo etc. **Item** cuius causa mala ipsum quoque malum. **Unde** si radix mala. et ramus opis malus. sed consensus iste est malus. ergo non efficit matrimonium nisi malum. sed matrimonium non est malum cuius sit sacramentum. ergo etc. **Item** matrimonium spirituale contractum interuenire auaricia et pecunia comminoruntur. et non debet stare. sicut patet in episcopo symoniaci. ergo pari ratione matrimonium carnale quod est signum illius. **Item** matrimonium est signum coniunctionis christi et ecclesie. sed ecclesia non coniungitur christo nec christus ecclesie nisi amore casto. ergo etc. **Contra** hoc videtur sacra scriptura. quia dicitur **exph. se. Berni. xix.** quod Jacob propter pulchritudinem consentit in rachelem. **Similiter** in **Deut. xij.** si videris mulierem pulchram. **Item** hoc ostenditur duplici simili. quia qui baptizat alium intentione lucrandi vere baptizat. et intentio est necessaria ad baptismum. sicut consensus

c

ad mrimoniū. ergo rē. **I**tem meretriciū q̄ p̄dicat. amo
re pecunie p̄dicat r̄ p̄fert euāgelū verū. r̄ credēdū ē ei.
ergo si amo: libidinofus nō deprauat euāgelū in p̄di
cante. nec mrimoniū in cōsentiente. **I**tem si requirit cōsen
sus casti? ad mrimoniū pari rōne r̄ charitas. ergo non
poterit h̄ sacm̄ p̄fici nisi ab h̄m̄ibz charitatē. qd̄ nō ē
21 in aliq̄ sacro. R̄. dōm q̄ cōsensus libidinofus d̄ du
pliciter. aut q̄ intēdit libidinē p̄ modū finis r̄ obiecti
viz q̄ talis cōsensus nihil q̄rit nisi carnalē copulā ex
torq̄re. nō vrozē ducere. r̄ iste p̄uat intentionē cōtraben
di. Alio mō d̄ libidinofus. q̄ r̄ si cōsentiat in aliquaz
vt ducat in vrozē. n̄ h̄ nō facit propter seruandā casti
tatē s̄z propt̄ explendā cupiditatē siue volūtātē. Pri
mus cōsensus ē cōtra sacm̄ veritatē. secūdus ē cōtra vtili
tatē. nō cōtra veritatē. De cōsensu aut̄ illo ē h̄ p̄mo. non
q̄ carer intētiōe cōtrahēdi. s̄z q̄ intēdit cōtrahere intētiōe
libidinis. iste aut̄ nō aufert q̄n̄ sit mrimoniū. **U**n̄ cōco
22 dende sunt rōnes h̄ pbātes. **A**d illd̄ qd̄ obr̄ q̄ mri
monium ē a deo. r̄ h̄ a libidine. dōm q̄ in cōsensu duo
sunt. s̄. substantia cōsensus. r̄ circūstātia mala. q̄z propt̄

pecuniā vel luxuriā. Substantia actōis ē bona. r̄ q̄ dō
r̄ hec ē cā cōsensus. Circūstātia vō nihil facit ad h̄. vñ
nec iuuat. nec ē cā. **U**n̄ ex h̄ p̄z sequēs. q̄ cōsensus non
ē cā mrimoniū s̄m̄ id qd̄ h̄z maliciofitatis. s̄z s̄m̄ illd̄ qd̄
h̄z bonitatē. **Q**uo d̄ q̄ opa exteriora recipiūt q̄liratē 23
ab interiori verū ē s̄m̄ q̄ sunt opa rōnis q̄ ordiant̄ i finē
r̄ p̄cedūt ab ipsa volūtate in p̄p̄i bona p̄ ordinationem
in finē bonū. nō in q̄stū mala. **A**d illd̄ qd̄ obi dem̄i 24
monio spūali. dōm q̄ nō ē s̄tle. **P**rimū. q̄z ibi requirit di
gnitas p̄one r̄ honestas q̄ debite tractare debeat sacra
Secūm̄ vō q̄ illd̄ sacm̄ ē spūale. r̄ officiu; ad qd̄ eligit
ē spūale. r̄ sponsa spūalis. id̄ q̄n̄ introducta p̄ pecuniā
oīno repellit. nō sic ē in mrimonio carnali. ad qd̄ nec p̄
sone dignitas. nec officiu; spūale ē. **E**t iterū. **N**ō dat gra
p̄ eū modū p̄ quē in alijs sacris. s̄z solū auxiliū gr̄e. sicut
sup̄ in p̄ncipio visū ē. nisi forte rōe h̄ndictōis adiūcte
que videntem faceret symoniacū. **A**d vltimum re 25
spondendū q̄ nō est signū rōne oīm conditionū s̄z rati
one indiuisibilitatis. ideo nō oportet q̄ ex castitate vel
ex charitate conueniant.

Dist. XXXI. De matrimonio s̄m̄ cām finale
q̄n̄ ad bona cōiugij cōmuniter.

Dist. hec de bonis cōiugij q̄ sunt r̄ q̄lit̄ coitū ex
cūsant. **S**upra egit m̄gr̄ de cā formali r̄ effu
cāte iugij. h̄ agit de cā finali propt̄ quā. r̄ hec
ē triplex bonū. Diuidit̄ aut̄ hec ps in duas. In p̄ma
agit de bonis iugij cōiter. In scda de bonis fidei speci
aliter. infra di. xxxij. Sciendū ē etiā q̄ cū in oībz alijs.
r̄. p̄ma ps h̄z duas. In p̄ma d̄m̄m̄at q̄ r̄ q̄t̄ sint bo
na cōiugij. In scda vō d̄m̄m̄at q̄l̄iter p̄ ea excusat̄ coit̄
ibi. **L**ū igit̄ hec tria bona in aliq̄ r̄. p̄ma ps h̄z tres

pres. in p̄ma d̄m̄m̄at q̄ r̄ q̄t̄ sint bona cōiugij. In scda
qualiter se habeāt ad mrimoniū vñ sunt sepabilia an
sepabilia. ibi. **E**t ē sciendū ab aliq̄bz p̄trahi cōiugij. In
tertia vō mouet duo dubia incidētia. ibi. **S**olet q̄ri cū
masculus r̄ femina r̄. **S**ilr̄ scda ps in q̄ agit quō bo
na cōiugij excusant̄ illū actū h̄z tres p̄riculas. In p̄ma
determinat p̄ quē modū excusant. In scda d̄m̄m̄at
quādā autoritatē apli q̄ videt̄ cōtraria. ibi. **S**z si cō
cubit̄ q̄ sit cā plis r̄. In tertia d̄m̄m̄at q̄ndā auctarē
Grego. ibi. **S**ed forte aliq̄s dicit r̄. **E**t sic duo p̄nci
paliter determinat magister in hac distinctione.

Determinat que r̄ quor̄ sūt bōa cōiugij.

Dist. hec de bonis cō
iugij q̄ sint
r̄ qualiter coitū excusant. dicen
dū ē. **T**ria sūt principalit̄ bona
iugij. **U**nde augusti. **R**uptiale
bonū triptitū est. s̄. fides. p̄les. sacramētū. **I**n
fide attendit̄. ne post vinculū coniugale cum
alio vel alia coeat. **I**n ple vt amāter suscipiat̄
religiose educes. **I**n sacramēto vt cōiugij nō
sepef. r̄ dimissus v̄l dimissa nec causa prolis al
teri cōiungat. **S**epatio autē gemia est. corpa
lis. s̄. r̄ sacramentalis. **C**orpaliter possunt se
pari causa fornicationis. r̄ ex cōi cōsensu cā
religionis siue vsq̄ ad temp̄. siue vsq̄ in finē.
Sacramentaliter vero nō possunt separari dū
viuunt. si legitime p̄one sint. **A**d hanc enī vin
culū iugale inter eos etiā si alijs a se discedē
tes adhererint. **U**n̄ aug. vsq̄ adō manēt int̄
viuētes semel inita iura nuptiarū. vt potius
sint int̄ se iuges etiam separati q̄ cū alijs q̄bus
adhererunt. **I**tem manet inter viuētes quod
dam iugale vinculū qd̄ nec separatio nec cum
altero copulatio possit auferre. **S**icut apōsta
ta anima de cōiugio christi recedens etiā fide
p̄dita. sacramētū fidei non amittit qd̄ laua
cro regenerationis accepit. **R**edderet̄ enī re

deunti si amisisset abscedens. **H**abet aut̄ hoc
q̄ recesserit ad cumulus supplicij non ad merē
tuz premij. **I**tem. **Q**uibus placuit ex p̄sensu ab
vsu carnalis concupie in p̄petuū p̄tinere. abs
sit vt vinculū inter illos iugale rumpat. im
mo firmitus heret q̄ magis ea facta fecit gerit
que charius p̄cordiusq̄ seruanda sunt. nō vō
luptarijs corporū nexibus. s̄z volūtarijs aīoz
affectibus. **E**t attēde q̄ tertū bonū cōiugij
d̄. sacm̄ nō q̄ sit ipm̄ cōiugij. s̄ q̄ eiusde; rei
sacre signū ē. s̄. spiritualis r̄ inseparabilis cōiū
ctionis christi r̄ ecclesie.

Determinat q̄l̄iter bona iugij se habeāt ad
mrimoniū. vñ sunt sepabilia v̄l inseparabilia b
Et est sciendū ab aliq̄bz p̄trahi cōiugij vbi
h̄ tria bona nō conitant̄. **D**ecet̄ enī fides vbi
vir cum alia r̄ mulier cum alio coit. hoc ergo
bonū ita coniugio adheret vt ex eo si assit am
plius cōmendetur cōiugium. **S**i non assit nō
iude annihilat̄. **Q**ue enī adultera est non ido
piunt non est. imo si cōiunt nō esset adultera
non foret. **Q**d̄ cū sit culpa cōmittit̄. sacramē
tū vō non casat̄. **B**onū q̄z plis non omnibus
adest cōiugibus. **Q**uidam enī pari voto con
tinētā seruant. alij p̄ etatis defectu vel alte
rius rei causa generare nō valēt. nec omnes
illi etiā qui p̄lem recipiūt bonū prolis habēt

Di. XX XI

Aug. su per gene sim.

Aug. in li. de bono cō iugali.

1 a **M**ā bonuz a plis dī nō ipa p les rē. **U**t male dicere. qz p mri monū nō gnat ples scā sz cul / pam hās. gfi p les nō ē bonum sacri inq̄rū pro les sz inq̄rū scā cū ī pncipio oz tus, sit nō scā. n̄ dz dicit bonū sz malū. **H**ic qd ē qd dicit qz bonū plis dī spes ac desiderū qz ples q̄rit. vt religio / se iformet. cum em̄ h̄ habeat ste riles. vt rē. R^o. ddm̄ qz ples p̄ q̄ri triplici inē tione. **P**riō vt educet ad cultū dei. **S**ecō vt in hereditate succe dat. **T**errio vt qz in plis muli tudine et pul critudine glori osus appareat. **P**rimū ē bonū sub rōne boni. **S**ecundū ē sub rōne indifferen tis. **T**erriū q̄bo nū rēformatum siue ad malum tractū. **B**onum igit m̄monū qd ē bonū simplr. iudicandum est plis cū tali inē tione r̄ cuz tali ordinatione. **S**i aut̄ alijs duobz mōis habeatur b̄r̄ qdē aliqd̄ bo nū. sz nō sic isti ruti ē r̄ cōperit butē sacro qd ū stituti ē ad pro creandā plē ad cultū diuinum

2 **U**bi dō nō inf legitimas p sonas cōtrahit cōiugū. p̄t sol ut raliū copula rē. **U**t male di cere. qz nūq̄z fu it ibi m̄monū q̄ nūq̄z fuit co /

Aug. lii. de bono iugali. Determi natio.

Mā bonuz plis dicit nō ipa ples. sz plis spes. q ad religio nē nō refert. imo ad heredita riā successionē. vt cū qz hēdes terrene possessōis h̄fē deside rat. sz spes ac desiderū quo p les ad hec querit vt religione i formet. **M**ulti ḡ plē h̄nt tñ qui bono plis carēt. nec iō tñ cōiug iuz esse desinit. **S**acm̄ dō ita inseparabilr̄ iugio heret legiti maz psonaz. vt sine illo iugū nō eē videat. qz sp̄ manet inter viuētes viculū iugale. vt etiā inf̄ueniēte diuortio fornicatio nis cā cōiugal vinctū firmitas nō soluat. **U**bi dō nō inter le gitimas psonas p̄trahit iugū nō adest illud bonuz qd dicitur sacm̄. qz p̄t solui taliū copula de quibz post dicit. **Q**z dō cōiug iū sit inter eos q̄ iugali affe ctu nō tñ ḡra plis sz explende libidis cōueniūt. nec fornicarij sed iuges appellent. ostendit augustinus in quibz.

Remouet duo dubia incidē tia.

Solet queri cū mascul^o r̄ femi na. nec ille marit^o. nec illa vxor alteri^o sibi nō filioz p̄creā doz p̄ p̄cōtinētia solū p̄cubi tus causa copulant̄ ea fide me dia. vt nec illa cū altero. nec il le cū altera faciat id. vtrū nup tie sint vocāde. **E**t p̄t fortasse nō absurde h̄ appellari p̄nubiū si vsqz ad mortē alicui^o eoz id inter eos placuerit r̄ plis ḡna tionē. q̄uis nō ea cā p̄iucti sint non tñ vitauerint vt vel nolint sibi nasci filios. vel etiā ope ma lo aliq̄ agāt nē nascant. **L**etex si vel vtrūqz vel vnū hoz desit appellare possimus. **E**tem si ali quā sibi ad rēp^o adhibuerit do nec aliquā dignā honoribz aut suis facultatibz iueniat quā in iugio adducat. aīo ipso adult̄ est. nec cū illa quā cupit inuent re. s̄ cū illa cū qua sic cubat. vt cum ea nō habeat maritale cō sortū. **E**cce iuges dicunt qui solius p̄cubitus causa pueniūt.

si tñ plis generatiōez aliq̄ ma lo dolo nō vident. **Q**ui vero sterilitatē venena pcurāt. non iuges sz fornicarij sunt. **U**nd Aug^o. Aliquando eo vsqz per uenit hec libidinosa crudelitas vel libido crudelis vt etiam ve nena sterilitatis pcurer. r̄ si ni hil valuerint. acceptos fetus in ter viscera aliquo mō extiguat vel fundat. volēdo p̄lez suā pri us iterire qz viuere. aut si i vte ro viuebat occidit anteqz nasci. **P**roterius si ambo tales sunt. cō iuges non sunt. r̄ si ab initio ta les fuerūt. nō sibi p̄nubiū sed p̄stuprū potius pueniūt. **S**i dō ambo tales nō sunt. audeo dicere aut illa quodā mō est ma riti meretrix. aut ille adult̄ vxoris. **U**bi h̄c q̄ri solet de his q̄ ab ortū pcurant quādo iudicent̄ homicide vel non. **T**unc puer peritū ad homicidiū p̄inet quā do formatum est r̄ aīam habet. vt Aug. sup̄ Exodū asserit. **I**n formē aut̄ puerperitū vbi nō ē aīa viua. lex ad homicidiū p̄te re noluit. **D**icit etiā Aug. q^o in forme puerperitū nō habet aīaz iōqz multat pecunia. nō red dit aīa. p̄aīa. s̄ iā formato corpi anima dat. nō in conceptu corpo ris nascit̄ cum semine deriuata. **N**am si cuz semine r̄ anima existit de anima. tūc et multe a nime quotidie pereunt. cuz se men fluxu non p̄ficat natiuita ti primū oportet compaginari et sic habitatorē induci. **L**uz er go lineamenta compacta non fuerint. vbi erat anima. **I**tem l̄hioronim^o. ad algasiā. **S**emi na paulatim formant̄ in vtero et tamdiu nō reputatur homi cidium. donec elemēta cōfecta suas imagines mēbraqz susci piant. **I**h̄ijs apparet tūc eos ho micidas esse qui abortum pro curant. cū formatū est r̄ anima rum puerperium.

Determinat per quem mo dum bona iugij excusant cotum.

Lū ergo hec tria bona in aliq̄

pula. ergo nun qz soluit. qz nō soluunt nisi co pulari. R^o. dō. qz aliq̄ copulat̄ m̄monū. aliq̄ copulant̄ de fa cto r̄ m̄ appa rentiā. **S**i sint m̄monialr̄ co pulari. non sol uunt. qz dē fuit ibi copulari vin culū. **S**i m̄ ap parentiā. solū tur. sz illd̄ solue re nihil aliud ē qz oñdere p̄ nō fuisse.

Si dō am bo tales nō sūt rē. aut illa me retrix ē marit. rē. **U**t male du cere. qz m̄mo nū ē vinculum qd̄ iporat rela tiōne. sic sicuti do. sz etiā in re latius necessa ria ē cōuertētia g^o si ista nō ēyr oz. nec ille vir ē g^o si ista ē adub tera. r̄ ille s̄lr. R^o. ddm̄. qz cē adulterū ē duobz mōis. **A**ur rōe ac^o. aut rōe itētōis. **S**i rōe ac^o. sic dico qz si ista ē adult̄ ra. qz ille q̄ ēa co gnoscit̄ adult̄ **S**i rōe itētōis sic dico qz vna psona itēdit co gnoscere affectu maritali. r̄ alia affectu libidis. r̄ sic loq̄t̄ aug^o. i. p̄posito. qz si m̄monialr̄ cō iucti sunt. ita qz t̄lis pacio nō i tercedit sz post modū i alfo vel i vtroqz sit iten tio extra ḡnan di plē ē adule r̄iū n̄ rōe gener^o ac^o. sz rōe itētō nis. p̄ eo qz fac tra bonū plis

Scoz duu diuin.

Qui sunt homicide abortum.

Augusti.

Hieros.

tum totam mas-
sam corrupit. q
videt q modicu
malum fedat bo-
num potius q
econuerso. R.
dm q malu est
corruptio boni.
dico igit q ma-
lum dupliciter
potest iungi bo-
no. aut vt corru-
pibili. aut inq
rum medicinali
Si inq tum cor-
ruptibili. sic ma-
lum fedat bonu
Si inq tum me-
dicinali. sic cura-
tur et expellitur.
Et est exempluz
quia morbus iu-
ctus nature sa-
neam viciat et
infirmat. morbo
vero iuctus me-
dicine no reddit
medicinam mor-
bidam. sed potius
curat ab ipsa
et quoniam ma-
trimonium e bo-
num medicina /
le ideo no fedat
tur a malo s; po-
tius curat malu

Aug. con-
tra iulia-
nu hereti-
cum.
i. lo. vii.

Sci. ix.

7

Admiratio
coniugis sine car-
nis voluptate fi-
eri no potest. Et
iteru dicit. Car-
nalis voluptas
sine culpa nulla
tenus ee potest.
Doc videt fal-
sum. quia tunc
nullum coitum
coningeret esse
sine peccato. et h

Defminat quandā auctatē
Gregorij q non ois delectatio
carnis pctm est.

S; forte aliq dicit oem car-
nis pcpiam et delectatōz qē i
coitu mala ee et pctm qz ex pec-
cato est et inordinata. Et nos di-
cim illā pcpiam sp mala ee qz
feda ē et pena pcti. s; no sp pec-
catū est. Sepe enī delectat vir
sectus fm carnē in aliq re. vt re-
qescēdo post labores. edēdo p
esuriē. nec tñ talis delectatio ē
pctm. nisi sit imoderata. Sic et

delectatō q fit i coitupugali. cui
assunt illa tria bona a pctō de-
fendit. Videt tñ beatus Grego-
rius sentire. s; q sine pctō si pos-
sit fieri carnalis cōmixtio. dicit
Vir cū ppa cōiuge dormiens.
nisi lot⁹ aq eccliam intrare non
diz. Quāuis diuerse hoim na-
tiones de hac re diuersa senti-
ant. et alta custodire videant.
Romanoz tñ sp ab antiqoz ib⁹
vsus fuit. post admixtionē ppe
cōiugis et lauacri purificationē
qrere. et ab ingressu ecclie pau-
lulū tpare. Rec hoc dicētes cul-
pam deputam eē cōiugiū. s; qz
ipa licita admixtio cōiugis si-
ne voluptate carnis fieri no pōt
a sacri loci ingressu est abstinendum. quia volu-
ptas ipa sine culpa nullatenus esse potest.

Grego.

Definatio
auctatē.

Hoc autem ne predictis obuiet intelligendū
est in illis qui no gratia prolis conueniunt. quo-
rum voluptas no est sine peccato. et vix aliqui re-
periri possunt adhuc amplexus carnales experi-
entes qui no interdū conueniunt preter inten-
tionem procreande prolis. hoc autem quoties
fit. ab ingressu ecclesie abstinendū est. Et qz ita se-
telligendum sit Grego. consequenter ostendit.
Si quis vero sua coniuge no cupidine volupta-
tis raptus. sed tñ procreandozū liberorum gra-
tia vritur. iste profecto siue de ingressu ecclesie
siue de sumendo corpous dominici mysterio suo
est iudicio relinquendus. quia prohiberi a nobis
no debet accipere. qui in igne positus nescit ar-
dere. Lum vero no amor procreande sobolis s;
voluptas dominatur in opere cōmixtionis. ha-
beant coniuges etiam de cōmixtione sua quod
desleant. Tunc autem vir qui post admixtionē
coniugis lotus aqua fuerit. etiam sacram cōmu-
nionem valeat accipere. cum ei fm p̄finitam
sententiam ecclesiam etiam licuerit intrare.

Intelligentiā hui⁹ distinctōis duo pncipalē
qrunt. P̄mo qz de bonis m̄imonij in se. Se-
cūdo qz de excusat coitū. Circa omū tria qzunt.
P̄mo qz vtz bona m̄imonij sunt i genere cōferē siue
vtilis an honesti. Secdo querit de numero et sufficiētia
eoz. Tertio qz de necessitate hoz bonoz.

Questio
Qz sint in genere honesti videt. sup illud. i. ad Cor.
vii. No vt laqueū zē. Glo. no ēē turpe demonstrauit. sed
q honesto honesti ē generali noie honesti cōmendauit
Itē hoc vī rōne. qz castitas cū sit strus ē in genere hone-
sti. sed actus coniugalis est actus castitatis. qm ē casti-
tas iugalis sic vidualis. s; zē. Itē act⁹ q alias ēēt forni-
cat⁹ sit no fornicat⁹ p iugū. s; nihil tollit de honesta

et nisi honestū. s; iugū zē. Itē huare fidē iugū hoc ē
op⁹ iusticie de se. s; zalia cadūt in genere honesti. et h est
bonū m̄imonij. s; zē. Contra. Aug. de bono iugali.
Quedā bona data sunt a deo q pp se appetēda sūt vt sa-
piētia. sal⁹. amicitia. Quedā hō pp aliud necessaria.
vt doctrina. cib⁹. et iugū. S; honestū ē pp se appetē-
dū. s; zē. Itē Hiero. in li. de v̄ginit. fornicatōis picu-
lo pcedunt nuptie. et excusabile sit qd no pp se ēē appetē-
dū. sicut viduis solū fornicatōis piculo pcedunt secun-
da nubia. Itē rōne vī. qz honestū ē qd sua vi nos tra-
hit. et dignitate nos allicit. S; omē tale ē ab oib⁹ appē-
tendū iugū aut no ē ab oibus appetēdū. s; zē. Item
omnis verecundia recta est de eo qd habet aliquid inho-
nestatis no de honesto. sed ois homo sane mentis actū

8 **I**ugales erubescit. ergo rē. **R**o. dōm q̄ cū triplex bo-
num sit in coniugio. s. fides. ples. sacm̄. fides ē q̄ suā co-
gnoscat r̄ nō aliā. hoc est bonū moris de se ordinatum. r̄
cadit in genere honesti. Ples s̄o bonū cadit in gene-
re p̄ferētis. p̄fert em̄ plus multiplicatio ad speciem p̄fer-
uationē r̄ p̄fectōz numeri. sicut cib̄ ad p̄seruationē in-
diuidui. Bonū s̄o sacramēti cadit in genere delectabi-
lis. q̄ tāta ē ibi vnio vt relinq̄t hō patrē r̄ m̄rem. r̄ sint
duo in carne vna. Tñ p̄cipitur viris vt vxores diligāt
sicut corpa sua. r̄ sic p̄z q̄ cū tria sint in electiōe sic vult
p̄bs. s. honestū. p̄ferēs. r̄ delectabile. in triplici genere ē
bonū coniugij. r̄ hec tria bona pura eēt in statu puritatis
r̄ innocētie. s̄z p̄ctm̄ sunt suis r̄ rariis admixta. Quo-
ntiam in actu illo est quedā inonestas p̄tracta rōne v̄
probitatis libidinis r̄ p̄urit̄. r̄ in bono honesto q̄dam
pmisceet inonestas. Est etiā q̄dam damnū. q̄ impe-
ditur homo a rōnis infatā. vñ p̄creando plem ad cul-
tum dei impedit vt tunc p̄fecte colere deū. Sic iḡ bo-
no p̄ferenti pmisceet damnū. r̄ etiā delectabili. s. sacra-
mēti indiuisiōi quedā tribulatio r̄ angustia. q̄ qui cum
vxore ē cogitat que sunt mundi quō placeat vxori. r̄ di-
uisus ē. qm̄ tribulationē carnis habet em̄. r̄ ita bonū
delectabile pmisceet tristitiē r̄ angustie. Quoniam ḡ bonū
est tñ p̄mixtū. ideo appeti p̄t. r̄ etiā melius ē nō appe-
ti. Tñde q̄ iungit virginē bene facit. r̄ q̄ nō iungit virgū
nem melius facit. Cēcedende ergo sunt rōnes ostēdēs
9 **M**rimonij vel quid sui eēt in genere honesti. **A**d illud
ergo qd̄ obijcit q̄ ē p̄pter aliud appetendū. dōm q̄ loq̄t
10 rōne boni p̄ferētis qd̄ ibi ē. **A**d illud qd̄ obijctur de
Diero. r̄ ad rōnes sequētes solū dū est q̄ nō ē pure bo-
num s̄z aliqd̄ habens admixtū. r̄ q̄ bonū istud ē medici-
nale. ideo bonū nō fit malū p̄pter malū quod ibi ē. imo
curat r̄ excusat malū. nō vt nō sit penale. r̄ ideo ē ibi ve-
recūdia r̄ tribulatio. s̄z solū nō vt sit culpabile sicut pa-
tebit infra.

Questio h̄ b
De numero r̄ sufficiētia bonoz m̄rimonij. r̄ assignāf
ab aug. tria bona in li de bono coniugali. s. fides ples et
sacramētū. Primo vt q̄ hic sit defectus. Nā p̄ter h̄
est in coniugio mutuū obsequiū. r̄ hoc q̄dem aliqd̄ bonū
est sicut dicit Eccl̄. iij. Melius ē duos esse q̄ vnū. r̄
nō est aliqd̄ istoz. ḡ rē. Item ista tria cōp̄tunt m̄rimo-
nio fm̄ q̄ ē in officiū. sed matrimonij nō solū est in offi-
cium sed etiā in remediū. ergo vident̄ plura esse. Item
bonum pacis ē aliqd̄ bonum. imo maritū bonū vt dicit
aug. sed hoc ē bonū qd̄ frequēter facit coniugij. ergo insuf-
ficienter enumerat. Si dicas q̄ enumerat ea que sunt
bona m̄rimonij nō vt frequēter sed vt semp. Obijctur
quia nec fides nec ples semp est in m̄rimonio. Sed
videt̄ q̄ sup̄flue. q̄ vnus rei vnicus ē finis. ergo si ma-
trimoniū sacm̄ ē vnū. ergo vnū d̄z habere p̄ncipalē fi-
nē. ergo vnū ē bonum ei. q̄ bonū ē finis idē. Item ni-
bil de esse bonū suiḡtius. sed m̄rimoniū ē sacramētū. ḡ sa-
cramētū nō ē bonū m̄rimonij. Item nihil d̄z cōitari su-
is p̄prietatibz. s̄z fides r̄ ples sunt aditiones r̄ p̄prietates
m̄rimonij. ergo sacramētū. ergo nō d̄nt distingui ne-
q̄ cōnumerari cū bono sacramēti. Si dicas q̄ sacramē-
tum aliter accipit̄. s. p̄ p̄prietate m̄rimonij. querit̄ q̄ sit
illa p̄prietas. r̄ quare magis sibi appropriauit nomen
11 sacramēti. **R**o. dōm q̄ numerus r̄ sufficiētia bonoz
m̄rimonij p̄t accipi a p̄re cause institutiōis siue efficien-
tis r̄ sic a triplici p̄ncipio. a dicramine. s. nature. vt vir
cubet cū muliere ad p̄seruatōz ip̄i nature. r̄ sic est bonū
plis. A dicramie rōnis recte. vt vir cū sua r̄ nō cū alia

cubet muliere. r̄ sic ē bonū fidei. A dicramie gr̄e. vt s̄z
gnificet vnio diuine nature r̄ hūane. r̄ sic ē bonū sacri-
f. P̄t etiā accipi a p̄ncipali institutiōis. r̄ h̄ triplicif.
q̄ ad h̄ q̄ m̄rimonij habeat eē completū tria sunt neces-
saria. s. institutio vsus. r̄ fructus. Rōne institutiōis ē bo-
num sacri. rōne debiti vsus bonū fidei. rōne fructus cōse-
rentis vsum ē bonū plis. r̄ sic patet q̄ ē triplex bonum
P̄t deniq̄ accipi a p̄re finis mouētis siue termināris
r̄ hoc vel q̄ ad bonū vel q̄ ad malū. Quia ad bonū. cū
triplex sit eligendū bonū. s. honestū. p̄ferens. r̄ delecta-
bile. Rōne boni honesti ē fides. rōne p̄ferētis ples. rōne
delectabilis ē sacm̄ fm̄ q̄ sup̄t ē monstratū. Tel aliter
q̄ ad malū cupiē q̄ h̄z in se triplex malū. s. fluxū. inordi-
natiōz. r̄ fastidiū. Cōtra fluxū ē m̄rimonio vnio singu-
laris. Inordinatiōne vnio vtilis. In fastidiū vnio inse-
pabilis. Rōne singularitatis in vnione ē fides. rōne vti-
litaris ples. rōne inseparabilitatis sacm̄. Et hec tria sit-
gnant triplicē p̄prietatē vnionis xp̄i cū ecclesia. q̄. s̄z
vnif vnio. r̄ q̄ ex ea filios generat. r̄ q̄ nunq̄ sepa-
t. Ex his patet obiecta. q̄ cōnumerant nō q̄cūq̄ bona s̄z que
cōmūnia sunt statui nature corrupte. id nec par nec ob-
sequiū nec bonū qd̄ accipit̄ inq̄tum ē remediū inter hec
bona cōnumerant. s̄z hec tria bona solū. **A**d illud qd̄
12 obijctur q̄ sup̄fluit. q̄ vnus finis rē. dōm q̄ vnū ē bo-
nus p̄ncipale r̄ inseparabile. s. sacramētales vinculū. et alia
sunt huic annexa. r̄ nihil impedit q̄ aliqd̄ habeat vnū
p̄ncipalē finē. r̄ plures vtilitates adiunctas. Patet etiā
13 am r̄ nō ad illud qd̄ obijctur de bono sacramēti. nā ip̄a vnio
dicat sacm̄ m̄rimonij. s̄z inseparabilitas vnionis d̄z bonū
sacramēti siue sacm̄ qd̄ ē bonū m̄rimonij. Rō aut̄ qua-
re cōditio inseparabilitatis vendicat sibi nomē istud est.
q̄ m̄rimonio ē consubstantis r̄ nō ip̄m inseparabilē. nō sic
aliē cōditiones. r̄ sic patent obiecta.

Questio iij c
De necessitate hoz triū bonoz. vtz. s. sint de necessi-
tate sacramēti. Et q̄ bonum sacri sit de necessitate dicit
aug. r̄ habet in lra. Sacm̄ ita inseparabiliter coniugio he-
ret vt sine illo esse nō videat̄. Itē rōne vñ. bonū sacmē-
ti ē nō inseparabilitatis. sed inseparabilitas q̄ rei sp̄ inest. ne-
cessitas. aut ḡ bonū sacri nō est bonū. aut necessitas in-
est. Itē q̄ bonū plis de necessitate r̄ sequat̄ m̄rimoniūz
videt̄. q̄ dicit aug. r̄ habet in littera. q̄ d̄ venena sterili-
tatis p̄curauerint nō sunt coniuges. Itē rōne videt̄. q̄ in-
stiturū fuit matrimonij ad cret̄cedū r̄ multiplicandū. ḡ
frustra ē si h̄ sine caret. s̄z nō p̄t esse oīno frustra cū sit sa-
cramētū. ḡ rē. Itē q̄ bonū fidei sit de necessitate sacra-
mēti videt̄. q̄ dicit aug. q̄ si q̄s p̄sentiar̄ aliquā vt post
modū aliā accipiat. nō ē sacramētū. s̄z h̄ ē p̄p̄ defectū fi-
dei. ḡ rē. Itē rōne videt̄. q̄ licet ex cā fornicatōis matri-
monij diuidere. s̄z nō liceret nisi fides eēt de suba. ḡ rē.
Cōtra. q̄ sacramētū nō sit de suba m̄rimonij videt̄. q̄ si
aliq̄s r̄t abat cū aliq̄ p̄bba d̄ p̄nti ē m̄rimoniū r̄ tractū
r̄ tñ illo trāscūre ad religionē ista p̄t nubere. ḡ n̄ erat ibi
vinculū inseparabile. Itē q̄ nec fides vñ. q̄ m̄rimoniū
p̄t eē inter p̄petuo r̄ tinētes. r̄ p̄t eē inter in cōtinētes. q̄
neuter cū alio vel alia p̄t r̄trahere. ḡ rē. Itē q̄ ples non
sit de necessitate videt̄. q̄ matrimonij ē inter steriles si
cur p̄z. s̄z h̄ nō ē bonū plis. Querit̄ ḡ quid ē qd̄ dicit au-
gustinus q̄ nō sunt coniuges. si ei p̄us p̄senferūt fuit matri-
monij r̄atū. si post cōterūt fuit r̄summatū. sed h̄ nullo
casu. nullo pacto rumpit̄. ḡ rē. **R**o. sicut tangit maḡ
14 in lra. r̄ accipit ab aug. cū sint tria bona matrimonij. s.
fides. ples. sacramētū vnū. s. sacramētū ē de necessitate
matrimonij. Sacramētū em̄ venit ex mutis obligatōe
D 2

esset. tunc enim ponit finem ultimum ibi. Un non est simile de p...

fit mortale. In hoc casu dicitur locutus fuisse augustinum...

Dist. xxxij. De matrimonio fm cam finale qrtuz ad fidem thori.

Sciendum etiam est. r. Sup egit mgr de bonis matri...

Vir vxor qtu ad fidem thori seu solutoz car...

DI. XXXII. s. Loz. xi. z Eph. v. s. Loz. vij

Sciendum etiam est. qz cu i oibus alijs vir...

In hoc enis pares sunt. r. Uiderur b falsu qz in b sacrame...

Amb. illi de bono coniugali.

rpe in quo dz debitu peti. ibi. Et licet debitu poscent...

sibi alterutru negent. ne p hoc incidat in danabiles corrupte...

Aug. sup ps. xlvj. Si dicat vir continere iam volo...

Aug. ad edinam. Si dicat vir continere iam volo...

Aug. sup ps. xlvj.

Aug. ad edinam.

peccet mortalit. q sic vouet. Et q sic vr. qz d scietur vsur par alienu peccat mortalit etia si det in elemosynā. q cū talis vouēs vsurper alienū. p3 rē. Itē q vouet qd nō lz vel iurat. hoc ipso piurus est. qz temerarie iurat. q cū n licet viro continere vxore inuita. videtur q si voueat mortalit peccet.

Itē si iuraret q nunqz mulieres cognoscerz. peccaret mortaliter ergo pari ratioe si voueat. **Itē** ddm q cum qz vouet continentiam. dupliciter potest vouere. aut intēde fraudandi vxorem. aut amore continētie. Si intētionē fraudandi vxorē sic est int / quum r phibitū r tale vorū ē illi citum. Si conti nentie amore si / ne consensu con iugis. tale vorū aliquid habz re / meritaris. aliqd habet honestatē. Vir enim non ha / ber sui corporis potestare q̄tum ad debitum sol uendum. sed sui turis est q̄tū ad debitum perēdū r ideo p̄ imum non potest vo / vere sed secundū r ideo nisi vxor consentiat vorū est reuocandum q̄tum ad debiti redditionem. s3 stat q̄tum ad so lutionem. Unde si quis delibera te vouit castita / tem tenetur qm tū in se est p̄tine re vr debitū n pe

Una sola cā eē p̄t q te ad id qd vouisti nō mō hortaremur. sed etiā phiberem implere. si for te tua piunz h tecū suscipe ani mi vel carnis infirmitate recu sarer. **Itē** qd vouēda talia nō sūt a piugat. nisi ex p̄sensu r volū tate cōi. r si p̄prope factum fue rit. magi ē corrigēda temeritas q̄ p̄soluēda p̄missio. Nō ei de^o exigit si qd ex alieno aliqd vo uerit. s̄ potius vsurpare vetat alienū. **Itē** apls nec ad tps vr vacet orōni nisi ex p̄sensu volu it piugē carnali inuicē fraudari debūo. **Itē** manifestū ē ita vo luisse legē femineā sub viro eē. vt nulla eius vota q̄ abstinentie cā vouerit reddātur ab ea nisi auzo fuerit vir p̄mittēdo. **Itē** cū ad p̄ctm̄ eiusdē viri p̄tinere voluerit lex. si p̄us p̄miserit et postea phibuerit. nō tñ dixit vr faciat phibuerit quod vouerat. qz p̄missa iam prius a viro fuerat. **Vir** dixit esse peccatum. quia abnuic quod prius concesserat nō tamen mulieri ex hoc iussuz dedit. vt cum prius vir ei con cesserit. postea si phibuerit cō tennat. **Ex** his apparet q vir vel mulier continentia deo of ferre nō potest sine cōmuni cō sensu. nec alter alteri debitum negare debet. **Si** vero quilibz eorum alteruz a suo iure absol uerit. ad p̄teritam seruitutē nūquid reuocare poterit. hoc enim videtur **Aug.** supra volu

1. Lo. vij. Aug. i. li. de adulc rinis cōiū gij.

Aug. i. li. de adulc rinis cōiū gij. **Aug. i. li. de q̄stioe no. et ve. test.** **Ambro.**

tar. si tñ vxor peccat soluere dz. r sic nulli sit p̄iudiciū. et nō offertur deo alienū sed p̄prium. Et sic p3 q hoc nō est omnino alienum. r patet responsio ad obiectra. **Itē** n qd obiecte de iuramento non est simile. qz iuramen tum temerarium est simpliciter cum teneatur facere cō trariū. Unde peccat statim cum sic iuret. nō sic cum vo ueat. **Si** vero quelibet eoz alterum a suo iure ab soluerit. r ponatur q mulier de consensu viri emittat simplex vorum r p̄ simodum vir peniteat. vtrum te neatur ei debitū reddere. Et videtur q non. qz suo iuri renūctauit. Unde vr q nō habeat vliet^o p̄tate p̄tēdi d ebitum. **In** op̄ ositum aut videtur auctoritas augul. suo. **Mā** e. xxx. vbi dī. **Si** nautē p̄tradixerit. rē. sup illd

dicē aug. r bñ lsa q vir pōt retractare vorū vxoris i qd p̄senserat. r p̄terea vir nō ē astrict^o suare p̄m̄tiaz qz vxore mortua possz ducere alia. q vr q possit dbitū red dere. **Itē** dō p̄siml^r vouerit assēsu viri. aut h ē assēsu p̄ua to aut assēsu q̄ ē i p̄spectu eccie sine plari. **Si** assēsu q̄ sic

isse. Quibusdaz videtur q mu lier nō ducedens a domo viri que viro p̄mittente continen tiam vouerit vel p̄miserit. eos dem phibente soluere nō vale at. r hoc p̄pter dignitatem vi ri que est caput mulieris. Sed melius hoc intelligitur i tali ca su. vbi vir concedit mulieri vo uere continentiam. r ante vo tum phibet implere. **Si** vero habitū inuauerit. nō p̄t reuo cari fm̄ illud. **Qui** vxorē suam velare p̄miserit. aliam nō acci piat. sed similiter cōuertatur.

i cōspectu plari. sic h3 iur. formā nō p̄ dbitū p̄te re qz r nūciat sus tui. **Si** aut oc culto cōsentit qz p̄ponit cōtinere r intēdit simpli citer iuri suo re nūciare. iā muli er in p̄spectu dī absoluta est. nec tenet dbitū red dere. si h̄ ex deli beratōe vir p̄ces serit. **Sed** qm̄ h̄ nō p̄stat eccie cō pellatur p̄recoi cationē ab eccia viro dbitū red dere. **Si** q̄ras v/ trū debeat obe dire. dō. q si vo tū nō emittit p̄t sine p̄tō dbitū reddere. r tenet ad mādātū eccie **Aug. i. li. de q̄stioe no. et ve. test.**

Determinat q nō semper ē debituz petendū. licet sp̄ sit sol uendum.

Et licet debitū poscenti sit p̄ soluendum. nō licet tamē qua libet die poscere. **Uñ** aug. **Ep̄i** ano cū vxore sua aliqñ licet cō uenire aliqñ nō. **P**ropter p̄ces sionis em̄ dies r ieiunioz aliqñ nō licet cōuenire. qz etiā a licit^o abstinentū ē. vt facili^o impetra ri possit qd postulat. **Itē**. **Q**uo tiens em̄ vel dies natiuitatis. vel reliq̄ festiuitates aduene rint nō solū cōcubinaz cōsortiō s̄ etiā a p̄p̄ijs vxorib^o abstine te. **Itē** **Amb.** **S**i cā p̄creando rum filioz ducit vxor. nō mul tum tps p̄cessum videt ad ipm vsuz. qz r dies festi. r dies p̄ces sionis. r ip̄a rō cōcept^o r p̄tus iuxta legē cessare vsu carnis his debere t̄pib^o demonstrant.

Ex p̄silio temēti.

Aug. i. li. de q̄stioe no. et ve. test.

Ambro.

ār' alr sigt. corā deo tenet obfuare. **Et** h3 d bi. p. o. sit rē. **Uñ** h̄ falsū qz si n̄ lz petere. **Il**licite r iniuste petir. s3 iniuste petēt rē n̄ tenet q̄s reddere qz n̄ ē ei reddēdū nisi ius suū. q̄ si nō p̄t sp̄ iuste petere. nō q̄ sp̄ tenet dbitū sol vere. **Itē** dō. q ruc n̄ lz. qñ p̄uar iusticiā r eq̄tatē. r decē tiā r honestatē. sic p3 p̄ lras seq̄ntē. **E**sto tñ q p̄uer iusti ciā. adhuc n̄ valet rō illa. qz iniuste petere ē dupl^r. **A**ut qz n̄ h3 ius i re petita. sicut ille q̄ petir rē alienā. r tali n̄ optet reddere. **A**liiter ē petere iniuste. qz et si h̄cat iustī ciā tñ modū debitū i p̄tēdo n̄ seruat. vel p̄t esse qz nō sit phibitū. s3 tñ sit phibitū aliquādo petere. **U**terdī gratia plar^o superior si iniūgat in fertoz vt nihil p̄cipiat subdi ro. tamē subdito nō dicit q ille non obediat si p̄clatuz **D 4**

Hiero. in qda pmo: ne vi dis- sentire a pmissis.

Inferior: pcepit. ille tenet obedi- re. q: no e exem- prus. atrame il- le peccat mo: ralis. Sic i po- sito pr intelligi- Quicqd sit de ex- emplo inducto. vez e q: r si ali- ds ius sui iordi- nate exigit. m ex h no dat prates alteri: retinendi qd debz reddere Un dñs solū p- hibuit accedere ad mēstruatā. et iō ista phibitio nō se extēdit ad mulierē. r ideo tenet reddere. s; ille perēdo pec- car. Et sic intel- ligēdū ē qd aug- dicit sup Leuit. xviij. q: necessa- rio vtriq: indicit p- tinētia. r vterq: in Leuit. xx. p- cipit interfici. r vterq: facit d bonū prolis vt Hiero. dicit. Doc em intelligere est rōne p- lone parentis. que recte dicitur accedere r contra hoc facere vt ex d- dicitis patet

Hiero. su per abar- theum.

Illi autē qd dictū est reddere debitum nō eē peccatū. videt obuiare qd ait Hiero. Quicūq: vxori debitū reddit. vacare nō pōt orōni. nec carnes agni edere. Itē si panes ppositiōis ab his q vxores suas retigerāt comedi nō poterāt. qto magis panis q de celo descēdit nō pōt ab his q piugalib paulo an be- sere cōplexib violari atq: prin- gi. Nō q nuptias cōdemnem? s; q eo tpe q carnes agni mādū caturū sum? vacare a carnali- bus opibus debeam? Hoc ca- pitulū maxime ad mīstros ec- clesie p- tinere videt. quibus nō licebat sacra officia celebrare atq: mysteria tēpe coniugalis amplexus. quo etiam p- sentia spiritus sancti nō dat. Un idem ait. Lōnubia legitima carent

qdem peccato. nec tamē tem- pore illo quo cōiugales ac- ge- runtur p- sentia spū sancti dabi- tur etiā si ppheta esse videatur que officio generationis obse- quitur.

Determinat incidenter q nō est sp nuptias celebrare oport- tunum.

Hec soluz in ope carnali ob- seruanda sunt tēpa. sed etiā in celebrandis nuptijs fm illud. Nō oportet a septuagesima vs q: in octauā pasche r tribus eb- domadibus ante festum sancti Johis. r ab aduētū dñi vsq: p epiphaniā celebrare nuptias. Qd si factū fuerit septē. Itē nicolaus papa. Hec xozē duce- re. nec cōiugia facere quadra- gesimali tēpe conuenire posse vilo modo arbitroz.

res vxores r li- beros. Si tu di- cas illud intelli- gi de eo tēpe in q ds coit. s; r pos- ses dicere de tpe in q bō dicit. s; magr dicit b intelligēdū eē de clericis. s; tamē istud nō plene sa- tisfacit obieccio- nibus p- dicitis. r iō d; q: cū d; ali- ds nō posse. neces- sario d; poterā negat simplr vs facultates. r iste mod? sepe ē scri- ptura. Nō vult ergo hiero. nego- re poterā s; fa- cultate. vnde nō dicit q nō pos- sit orare. sed di- cit q nō pōt ora- tionē vacare. qz

Nicolaus ad cōsul- ta bulgæ- rozum.

Quicūq: vxori debitū reddit vacare nō pōt orōni. Videtur male dicere quia. j. ad thy. v. dicitur sine in- missione orare. hoc est pceptū. ergo si nō potest orare q reddidit debitū. patet rē. Item videt illud simplr eē falsū quia nihil impedit orationē sicut peccatum. s; veniale peccatū nō impedit. ergo nec ac- in quo nulla ē culpa. Item de dauid obr qui fuit deuotissim? r tñ habuit plu

actus ille multū deicit mentē spūalem. sicut dicit aug- nifi sit grata excellens r specialis sicut fuit in dauid. Et iō aliud ē cōsiliū. vt cum ds vult se totū orōni dare. debet a tali actu abstinere. r sic p; q nō repugnat orati- onis pcepto. r de illo qd dicit q orandū est sine inter- missione. intelligēdū est q noie orōnis oīs bon? actus intelligit fm glo. Un dicit ibi. nō cessat orare q nō cessat bñ facere. Nō obijcit q peccatū magis grauat. d dñm q falsum ē de veniali peccato ppter multā fedicitatē aīe q est in illo actu. r frequēter anīa multū impedit p aliqōs feditates vel etiā infirmitates penales.

Ad intelligētiā hui? p- ris q: de obligatōe r iugū q: ad solutōz debiti. Circa qd q: r uoz breuiter opret q: r. Pmo q: de obligatōe p cōparatōz ad votū p- tinētie. Secdo p cōparatōz ad accidēs supueniēns Tertio p cōparatōz ad tps in q debitū debet peti r solui. Quarto de tpe in q dñt nuptie celebrari. Circa p- mum duo q: runt. Pmo vtz p votū p carnalē copulā possit vir p- tinere vxore nolēte. Secdo vtz possit p- tinere vxore nolēte an carnalē cōmixtōz. Ad. j. a. Vtz p votū p carnalē copulā possit vir p- tinere vxore nolēte. Et vir q nō. q: p carnalē copulā vir nō hz p- tate sui corpis. si nō hz. q: nō p- te ipso facere sacrificiū p- tinē tie vxore nolēte. Itē aug. dicit r habet in lra. nō mō nō horramur s; etiā qd vouisti phibem? implere. si forte cō- iunx tua h tecū suscipe animi vel carnis infirmitate re- eular. Itē rone vī. q: mulier nō tenet p- tinere. nec vir p- te eā ad p- tinētiā cogere. s; cogit eā si ipa inuita vult cōti- nentiā seruare. ergo cū nō possit cogere nō p- tinere. Item sicut seru? tenetur dño obseq. sic vir vxori debitū reddere. r fortius. quia est a domio confirmatū. sed ser- uis phibente dño nō potest religionē intrare. vel a ser- uitio eius se auferre. ergo rē. Contra. Licet q: est viro vxore etiā phibēte accipe crucē in subsidiū terre sancte. sed votū continētie adhuc meli? est. ergo rē. Itē vxore phibente pōt quis corpus suū ad martyriū r mortē ex-

ponere. r tunc constat q se reddit impossibilem ad sol- uendum debitum. ergo rē. Item quantumq: quis iu- rer vel voueat vel se obliget vt nō impleat consilia non tenet iuramentum nec votum. ergo nullus potest se ob- ligare quin semper faciat melius. sed melius est conti- nere sicut dicit apostolus. ergo rē. Item qui impedit aliquem volentem ascendere ad altiorē statūz peccat grauitur quia spiritus sancto obuiat. ergo si vir vult cō- tinere r religionem intrare. videtur q vxor: teneatur cō- sentire. ergo si nō vult. potest ad hoc compelli de iure. ergo rē. P. dicendum q continere est duobus mo- dis. aut omīno ita q debitum nec petat nec soluat. aut nō omīno ita q debitum nō petat. tamē petenti soluat. Pmo modo nō potest vir continere vxore inuita. qz nō potest ei auferre ius quod habet in corpus viri. Se- cundo modo continere potest ipsa contradicente. r vo- vere potest. r si voueat seruare tenetur. videlicet vt nū- q: debitum petat. Concedende sunt ergo rōnes. pban- tes q nō oīno pōt p- tinere. Ad illud q: qd obr q pōt accipe crucē. d dñm q hoc factū est in fauore r necessitatē terre sancte. nec facta est oīno derogatio viri r mulieri quia debet mulier velle. p necessitate tanta cōtinere ad tpus. q si nolit potest virū suum sequi. Sed cum voue- tur p- tinētia. tūc oīno mulier viro suo pua. etiā fm tpe. totius vite. Ad illud qd obr de martyrio. d dñm q mo

ri pōr p cōfūto si necessitas imineat. q: mulier tenet h
 velle. r: si vir volūtarie se offerat. mulier nō pē negare.
 q: ipō mortuo poterit cū altero trahere. s: nō sic ē cuz
 11 vouerit vroe vīdēre. Ad illud qd obr q sp licet facere
 qd meli? cēnc pē se hō obligare ad min? bonū. Ddm q
 verū est de eo q hz fut corpis pātē. Uel ddm q si vroz
 nō petēdo. s: solū reddēdo nō minus meret qsi omīno
 trineret. Un Aug? dicit r habetur i lra. p scificatōe p
 secta dē tibi reputabit. si nō qd tibi debet exigit. s: red
 12 dis qd debes vroz. Ad illud qd obr de eo q impedit
 aliqūē rē. ddm q peccat q impedit aliqūē ea rōne q in
 illo extinguit bonū ppositū r sacri spūs donū. s: mlier i
 h nō pē consentire qn sit sibi pūdiciū. q: si dedit vroz q
 vouerit trinitā tenet r ipa trineret. qm igit ipa nō pōt
 cogi ad cōtinētā. q: h est v siliū. ideo dico q ipa nō pec
 cat. s: si alia mulier impediret tūc peccatū esset.

Questio ij. b

Utrū vir ante carnalē cōmixtionē possit trinerē vroz
 nolētē. Et q nō videt. j. ad Loz. vii. vroz vir debitum
 reddat. simlter r vroz viro. S: an cōmixtionē sūt vir
 r vroz. g an cōmixtionē tenetur. ergo. rē. Jē vroz viro
 obligatur volūtarie r p mutū cōsensū. si g an cōmixtio
 nē ē mutū cōsensū. ergo r obligatio ad redditiōē de
 bitū. Jē mulier nō tenetur cōtinere r nō pē cū altero
 pēre. g pē iuste debitū exigere. Sed iuste exigenti in iu
 stū est negare. g rē. Jē fēto q vir post cōsensū de pū
 r violētē extorqat copulā carnalē est mīmonū cōsum
 marū. ergo tenetur ad solūndū debitū omīno ipa vroz: et
 sed violentia nō inducit nouā obligatiōē g pū obligā
 ba. Cōra. xerē. de cōuersione cōiugatorū dedit vroz
 pātē i rādi religionē vroz nolētē. s: pū ē trare religio
 nē q trinerē. g dedit in iaz trinedi. Jē p cōsensū dicit
 mīmonū cito q nō sit in copulā carnalē vt supra ostē
 sum. g si nō obligat nisi ad illud in qd consentit. p: rē
 Jē si omīs vir est obligat? ad solūndū debitū ante
 carnalē copulā. ergo nihil adderet carnal cōmixtio ad
 cōseruationē mīmonū. Jē q iuxta hoc. Un hoc ē. q
 copula coniugalē violētē extorā mīmonū cōsulat
 r cōsensū coactus mīmonū nō ratificat. r vroz huic
 licet post copulā mulieris vouere cōtinētā. Et q sic
 videtur. q: si plus licet r nullus pōt ei ius suū violētē

13 ter auferre. p: rē. ddm q an cōsummatiōē mī
 monū piaz psona nec omīno obligat. nec omīno ē li
 bera. nō oīno obligat. q: p mōi mūdo. r sic mīmonū
 vī soluitur ipō viuente in carne. Nec omīno libera. q:
 si vult huic mūdo viuere necesse hz petenti debitū red
 dere. r q i medio est inter vitā hū? sculū r vitā religio
 sam sūc spūalē. ideo sacri canones terminū pfixerunt.
 vt possit deliberari. vroz terminū duoz mēsiū vt cir
 ca illud. Et ideo ddm q vroz petēte pōt trinerē p du
 os mēses. s: post vel tenet reddere debitū. vel manife
 stare semūdo mortuū p solenne votū ad religionis in
 gressū. q: si nō faciat tenet ad debitū solūndū. sicut p me

14 rōes ostēdūt. Ad illud g qd obr i dū q pē intrare re
 ligionē. ergo in seculo trinerē. ddm q nō valet. q: in
 troitus i religionē facit mōi mūdo r solui vinculū. vū
 in pullo sit sponse pūdiciū. nō sic est cum manet i seculo.

15 Ad illd qd obr q nō optet consentire i carnalē copulā
 ddm q qūis nō oportet i eā consentire. oportet tamen
 consentire i copulā coniugalē q necessario ordinat ad illaz.

16 nū interueniat mors spūalis. Ad illud qd obr q ni
 hil addit. ddm q salū ē. imo addit qstū ad sūgionē r qstū
 tū ad obligatiōē. Quia enī sūt vni corp? r vna: caro
 ideo nō pē vnus transire de hoc mundo reliq? manente

r ideo nō pē vouere cōtinētā nisi cōiug pariter voueat
 pterea tenet ad statim reddendū p carnalē copulā.
 s: an dat ei spaciū duoz mēsiū. r tō addit. Ad illud
 qd qd de ea q corrupta ē violētē a viro. ddm q q: mī
 monū ē cōsumarū. nō pē sine assensu viri religionem in
 trare nec votū vouere. Ad illud qd obr q mīmonū
 um d: esse libez. ddm q vroz ē qstū ad cōsensū in q ē mī
 monū sūd amētū. ista tū copula qūis sit violētā. q: tū
 maritalis est r sūdara sup cōsensū volūtarū. tō volū
 tari i iudicat. r tō mīmonū radicātū cōsumat. pter ea
 cōsensū de sui rōe importat libertatē. nō sic cōiuncto

Corporalis. Onsecanter qstū ad secūdū articū qd de obliga
 tione cōiugū qntū ad accidens sup pūctis. Et
 circa h duo qrunf. Primo qd vroz opteat debitū reddē
 si alter fiat leprosus. Secūdo. vroz qd tenet debitū red
 dere si alter fiat fornicarius vel cōuerso. Ad. j. c.
 Et q leproso coniug opteat debitū reddere vī. q: dicit de
 creta. de coniugio leprosoz. vroz. viros. r viri vroz
 sequatur. r ei cōiugali affectione ministrēt. Jē rōe
 vī. q: mīmonū est vī. sū in solubile. ergo nō soluit p
 infirmitatē. g manet pās petēti etiā supueniēte lepra.
 g sū mulier nō hz pātē sui corpis. r sic rē. Jē leprosi
 rēpātur de fornicatōe. g pnt r dnt bē remediū. g si sū
 q hz vrozē remediū nō pē bē nisi ipa reddat debitū. vī.
 rē. Jē leprosi cōiugo q leprosi nō tenetur ad cōtinētā
 am. nec pnt cogi. g necesse ē vroz eoz eis reddē. Lon
 tra Leuit. xii. pē pī vt leprosi extra cōionē sanoz eij
 ciātur. g cū vroz ē sana. d: p legē sequestrari ab vrozē.
 Jē lepra ē morbo r tagiosus. g morbo quē hō i fugerē
 g mulier cū viro leproso nō tenet cōbitare. r h. g nec te
 bitū reddere. Jē lepra ē morbo hereditariū. g rāsmittit
 ad plē. g cū coit? q ē cā de fornicatōe i plē sit dōnū plis
 r talis sit pbitū. g nullo licebit mīseri coire cū lepro
 so aut cōuerso. Jē sic lep reddit in habile ad ordis su
 scepiōē. ita reddit in habile ad ordis suscepti admī
 stratōz. g sic reddit in habile ad mīmonū dē rōne p spōsa
 lia. q: soluit spōsalia. ita vī q reddit in habile ad debitū so
 lutōz. d. d. q qūis lepra soluat spōsalia. nō pē sol
 uere mīmonū. r tō cū aliū efficit leproso r cōiug. r le
 pso. r q: cōiug ē h: ius petēti debitū r reddēti. q: sō le
 plus d: extra sanos hīrare. ita dico q mīser petēte a
 bitū soluere. s: tū nō hz necesse cōbitare cōiugo. Un qd
 dī q viri vrozē sequit r mīstrēt. dī p modū admōitiōis
 nō pcepti. nec cogi p san? ad aliud p vt reddat d bitū
 infirmo. r h p p pīcām fornicatōis. r sic dē dē dē rō
 nes pbantes q debeat soluere debitū. Ad rōes duas
 ad oppositū patet respōsio. q: nō sed r sū tenet cōba
 bitare q nec debitū soluere. Ad illd qd obr de ple. d. d.
 q sec? ē de mēstruatis r leprosis. Nā mēstruare alio rō
 pore pnt hōnā plem percare. s: leprosi nō pnt. nec offi
 no factū ē. q: qstū i se ē libētē gharēt sanū. attamē plī
 generate meli? sic ē q: oīno nō ē. Ad illd qd obr de ir
 regularitate. ddm q nō ē sile. q: vroz q: r g ruitatis s: q
 q ordinē nō suscipiat. r q i ordie suscepto nō mīstrēt. s: mī
 monū dēre h libertatis ē. s: ius reddere hoc neces
 sitat? ē ppter insolubilitatē vinculi. r sic p: illd qd obr

Questio ij. d

Utrū qd tenetur debitum reddere fornicanti. Et q sic
 videt. q: si vroz fornicet. alter alteri tenet ergo si ma
 ius malū non soluit mutū attentionē. ergo nec qn tū al
 ter fornicet. Jē vir s: tenetur suare fidem vroz etiam
 fornicanti. quia non licet viro fornicari esto q vroz for
 nicatur. sed seruare fidem est debitum reddere. ergo. rē.

Itē nō fornicās p̄r petere. ergo fornicās tenet reddere. ergo habet ius petendi. Sed vinculū cōiugale est mutuum. ergo si fornicans habet ius petendi. iustū est q̄ reddat. ergo tenetur reddere. Cōtra p̄r dimittere vrozem causa fornicatōis. ergo nō tenetur debitū soluere. Itē si mulier pcuraret abortū vir nō debet nec tenet ei debitū reddere. q̄ agit p̄ bonū plis. s̄ fornicās agit cōtra bonū fidei. ergo nō tenet. Itē iuges ad paria iudi catur q̄rū ad thoz. ergo qd nō facit vnus alteri vel nō vult facere. nec p̄r petere. Sed si mulier fidē non seruat ergo nec p̄r cogere virū vt fidē seruet. ergo nec vt debitū soluat. **23** **R.** ddm. q̄ si alter fornicatur 2 h̄ p̄r alter sci re p̄ signa. pbabilia 2 p̄ coniecturas apras. nec tenet soluere. nec ab ecclesia est cogend⁹ si p̄r illud pbare. si tñ ipse vel ipsa nō sit ciuidē criminis. q̄ si sunt i eodē crimine non p̄r alter alteri obijcere quod habet in se. si ramen perat debitū. p̄uar se libertate. 2 ex h̄ obligat se ad reddē dū. q̄ dū vult debitū sibi reddi a fornicatē. 2 ipe se eidez

24 obligat. Locedende sūr igitur rōes q̄ nō tenet. **Ad** illud qd obr q̄ nō tenetur ambo si ambo peccent. dds. q̄ vtz ē. Rō huius ē. q̄ neuter ē tunc sup̄ alter. s̄ cū aliqd facit cōtra bonū matrimonij. alter. i. ille q̄ facit meretur puniri. 2 alter meretur habere libertatē. nūc aut neuter est liber. q̄ vterq̄ peccat. 2 ideo nō est simile. q̄ qd non tenetur reddere hoc nō tñ erat pena peccantis. sed etiā libertas nō peccantis. **Ad** illud qd obr q̄ tenetur seruare fidē. dicēdū q̄ fides attēditur q̄rū ad duo. p̄mū. vt nō cognoscat aliā. secūdo. vt cognoscat suā. **Q** nō cognoscat aliā hoc d̄ esse tanq̄ naturale matrimonio. vñ talis fides nunq̄ p̄r solui matrimonio durare. Si aut̄ hec nō durat. cū alie conditiones sint sup̄ hāc fūdate. nō tenet seruare hāc cui p̄ma nō seruatur. nec ius habet petēdi q̄ p̄us infringit. **Ad** aliud p̄z nūto. q̄ nō fornicās h̄ ius petendi. q̄ nihil contra fidem fecit. sed aliq̄ fecit 2 ideo 2 in hoc factus ē infertio. 2 min⁹ ius habet q̄r alter.

Quonsequēter q̄sum ad tercū articulū querit de obligatōne q̄sum ad temp⁹. Et circa h̄ duo q̄ v̄tur. P̄mo querit vtz tpe mēstruoz obliget mulier ad debitū reddendū. 2 vtz possit petere. Secūdo vtz tpe dicit solennitū debitū licite possit peti 2 solui

Questio 1. e.

Q tpe mēstruoz nō possit debitū peti ostēditur Leuitici. xv. Cū q̄ ad mēstruatā accesserit. imund⁹ erit septē dieb⁹. Si tu dicas q̄ cerimoniale est. Cōtra Ezechiel. xvij. Cū si iusticiā fecerit. 2 ē post. ad mēstruatā non accesserit. vbi inter moralia computat. Et glo. abidem p̄cipit. vt viri nō solū i alienis sed etiā i p̄p̄s vrozibus modū 2 tpa fuent. Itē q̄ nō debeat reddere videt. q̄ nō solū q̄ male agunt peccat s̄ etiā q̄ consentiūt. s̄ peccat q̄ reddit cum consentiat. Itē nō est reddēdus gladius furioso vt se interficiat. s̄ perens debitū tpe mēstruoz 2 salutē suā peti. ergo nō ei reddendū est. Item q̄ nec sit reddendū nec petendū Leuit. xx. dicitur q̄ vterq̄ in terficiatur. s̄ vir 2 mulier. S̄ pena mortis nō nisi pro peccato mortali infligebatur. ergo vterq̄ peccat mortali terficiatur. Itē Piero. d̄ q̄ ex tali coitu nascitur pueri ele phānti 2 mōstruosi. ergo vterq̄ facit cōtra bonum plis 2 si hoc. ergo vterq̄ mortaliter peccat. Cōtra. maior passio est passio lepze q̄ menstrui. ergo si p̄pter lepam non p̄r mulier debitū negare nec p̄pter menstrū. Itē. mulier nō h̄z p̄rātē sui corp̄is. s̄ cū vir peti suū peti. 2 iustū est vnicuiq̄ reddere qd suū est. ergo iuste reddit mulier. Item esto q̄ vir nesciat q̄ sit temp⁹ mēstruoz

2 mulier timet de lapsu eius. queritur qd d̄z facer. 2 ostē dicitur q̄ reddere. q̄ illius aīam liberat a morte 2 ab omī culpa. Itē sicut fluxus sāguis reddit mulierē immūdā ita fluxus semis reddit virū imūdū. S̄z peccat mulier q̄ peti a viro semiflūo abitur. s̄ rē. Itē si aliquo mō repugnat mrimonio talis coitus. hoc nō est nisi rōe prolis. S̄z possibile ē q̄ talis mulier sit sterilis. 2 tūc nō timet de fornicatōe plis. ergo rē. **R.** ddm. q̄ aliq̄ voluerunt dicere q̄ omī tpe siue mēstruoz siue alio d̄z debitū reddi s̄z nō d̄z peti. Et dicit q̄ rō h̄ est q̄ petere ē agere. s̄z red dere qd amō pari. et p̄mū ē libertatis. sed mō necessitatis ē. Cū et dñs nō p̄cepit mulieri nō reddere. s̄z hōi accedere. ac p̄ h̄ nō eximit mulierē a tentōne. s̄z vir obligatur vt h̄ nō possit petere sine trāsgressōe. 2 h̄ vt m̄gr dicit i lra eū dicit. Et s̄ omī tpe debitū sit petēdi soludū nō n̄ s̄z d̄i tpe petere. S̄z illd̄ n̄ vt p̄sonare. nec rōi nec auctari. P̄mū n̄ auctari. q̄ ē 2 bonū plis. lic̄ d̄r Hier. sup̄ illd̄ Jsa. lxxij. Dēs iusticie vtz sicut p̄mō mēstruoz rē. rē. dicit. tūc accipiūt p̄bibus de p̄nati. ceci. clau / di. leprosi. vt q̄z p̄ntes nō erubuerūt in p̄clau cōmisseri. eoz p̄ctm̄ ap̄te redarguat in puulis. **Itē** Aug. su p̄ Exo. Ad mulierē. rē. necessario itez vtriq̄z p̄ntia i dicit. Et itez. cū sufficiēt p̄bibus de p̄nati. cōci. clau / fore in sup̄iorib⁹ videt figuratiue dicit. Et itez vter q̄ p̄cipit interfici Leuit. xv. sicut ibi p̄z. s̄ vterq̄z mortali ter peccat. Et itez. esto q̄ mulier mēstruosa tūc t̄pis d̄bitū perat a viro. 2 h̄ ostēditur p̄bibus de p̄nati. cōci. clau / teneat sibi reddere in plis iudiciū. si ergo ad paria iudicatur. 2 dominū nō h̄z alē i alter 2 diuinū statutum nō videt q̄ reddere teneat. Et ideo aliq̄ voluerūt dicere q̄ nō d̄z reddere nisi p̄sumat de viro q̄ incidat i fornicationē. q̄ si p̄sumit. d̄z occurrere maior p̄telo. nec reddit gladiū ad interficiendū s̄z pot⁹ ad sanādū. S̄z nec istd̄ sufficit. q̄ aut mulier tenet aut nō tenet. Si tenet. s̄ absq̄ p̄p̄rōe piculi d̄z reddere. Si nō tenet. h̄ nō ē nisi q̄ h̄ ē 2 diuinū mādātū. s̄ q̄ t̄p̄cūq̄z timeat de culpa aliter cū nō sit faciendū malū certū p̄ incerto euitādo. n̄ d̄z sibi reddere d̄bitū. n̄ q̄ reddidit gladiū furioso. q̄ ista n̄ ē rō. nā alr sc̄p̄z inficeret. Nec dat ei occasiōe piculi. nisi t̄p̄a perat. n̄ ei iō ē c̄p̄a q̄ gladiū furioso reddidit. s̄z q̄z p̄ceptū siue p̄hibitiōz agēdo se exordiat. 2 h̄ nō est p̄p̄rē p̄ s̄z p̄p̄rē modū q̄ ē 2 plis bonū. Cū s̄z c̄r de vicia parit. q̄ ex actu illo timeat p̄cul⁹ op̄p̄mi 2 occidit. vel si t̄p̄a laborare egritudine acuta. null⁹ p̄ illo tpe dicit et cū tenet. nō rōe t̄pis. s̄z rōe morbi vel piculi. Terci⁹ modus dicēdi ē q̄ vt pbabilior q̄ t̄p̄s mēstruoz aut ē fm naturā aut p̄r naturā. Si fm naturā semel i mēse q̄ tūc possibile ē filios gnare. 2 p̄ abūdantiā 2 corruptōz humoris i pessimo statu. iō morale ē p̄ceptū vt illo tpe nō cognoscat. Cū si ignoratē peti vel violētē reddit exōciatur Si sciētē 2 libētē peti 2 reddidit. p̄ceptū facit 2 mortaliter peccat. 2 vir fm t̄p̄s n̄ h̄z p̄rātē i corp⁹ mulier. Si aut̄ sit t̄p̄s 2 naturā 2 passio p̄r naturā. tūc d̄r q̄ filij n̄ gnant viciosi nasa. 2 tūc si d̄u durz debitū p̄r peti 2 reddidit. Et his parēt oba. **Q** d̄ ei obr de lep̄ n̄ ē simile. q̄ ille mod⁹ ē p̄tinu⁹ / iste momentane⁹. **Ad** illd̄ qd obr q̄ nō h̄z p̄rātē. dicēdum q̄ tūc n̄ h̄z. vel etiā q̄ pl⁹ est obediendum deo q̄ homini siue mulieri. **Ad** illud quod queritur q̄ vir nesciat. ddm. q̄ si credit ipm̄ desistere debet ei infirmitatem dicere. vel saltem infirmitatē assimulare. q̄ si nec tūc velit desistere. d̄z q̄rū p̄r resistere. quia si ille violētē exorquet. vterq̄ ē imunis a culpa. aliter em̄ propter vitandam culpam viri nō debet ipsa facere culpam. **Ad** illud quod obr de imūdiācia. dicēdū q̄ non

27
28
29
30
31

hemens est amoris. Duerfio ad hec. s; hec nō cōpetit fieri in tpe exputato ad fctificatōz spūs. q̄ rē. Jē plus est nuptias celebrare q̄ debitu solvere s; in actu carnali ad hoc q̄ fiat recte & honeste suanda sunt tpa. ergo multo fortius in tractatōe matrimonij sine nuptiaz celebratōe p̄ma. Contra. Bal. iiii. dies obfuaris & menses & tpa & annos. & post. timeo ne absq; cā laborauerim in vobis ergo v̄r q̄ sit hereticū tpa obfuarē. ergo v̄r q̄ qlibet tpe bonū sit nuptias celebrare. Jē in hoz sacramētoz p̄ceptione nō est determinatio tpm nisi ex sola congruitate. nec suant cōmuniter tpm determinationes. ergo videtur s; q̄ nec in matrimonio & sponse tractatōe. Item matrimonij est sc̄m & bonū. cū sit sacramētū. ergo i dīebus sacris cōpetens est tpm celebrare. Jē si matrimonij repugnat diebz penitētie nō est fm rōne sui. sed potius rōne abusus. ergo potius deberet in nuptiaz p̄hiberi. & interdici abusus q̄ tps. Est ergo q̄stio p̄pter quam causam ista tria tpa interdiciunt q̄ ponunt in lra. & magis in hoc sacramēto q̄ in alio. **¶** R̄. ddm q̄ duplex ē rō q̄ in his tribz tpbz interdiciunt ē nuptias celebrari. Una sc̄z moralis. alia figuralis. Moralis q̄dem est his tribz tpbz anni p̄pter p̄cipuaz solennū expectacionē. in q̄bus s̄uenerūt fideles cōmunicare. s. naturali dñi. pasche. & penthecostes. quando debent se fideles p̄parare vt dñi suū possint digne & reuerētē accipere & p̄ hoc debent sensum a terrenis aliq̄tenus eleuare. & q̄niam in sponse tractatōe & nuptiaz celebratōe p̄pter nouitate vebemētē animū conuertit ad illud quod deorsum est et ad gaudia vana. ideo ista tria tpa ex rōnabili causa sunt interdici. sc̄z tps aduectus vsq; ad octauas pasche. tps a tertio die an ascensionē vsq; ad octauas penthecostes. et quia multe abusiones sunt que his rē p̄obis nō conueniūt. Alia est rō figuralis. s. quia in his tpbz sunt dies ieiunioz. & sicut dicit Math. ix. debent filij sponse lugere q̄ diu cū illis est sponsus. cuq; autem auferetur rē. ideo q̄dammodo in his diebz signatur absentia sponfi. & ideo in talibz diebz nō debet fieri sponfi & sponse cōiunctio. nec nuptiaz celebratio. Cū nō est interdiciū p̄trahi sponsalia vel matrimonium i hīs diebz p̄ simplicem sensum. sed interdiciū ē nuptias celebrare. & sponsam in domū viri adduci. et hoc totum congruitatis rōnem erigit p̄ eo q̄ est constitutiō humana. **¶** Ad illud ergo qd obijctur q̄ nō sunt tempora obseruanda. dicendū q̄ tēpa obseruari est tripliciter. Aut enim tpa obseruant q̄stum ad naturā in hīs que subsunt nature. vt quantū ad agrum seminandi et nauigandi. Aut tpa seruant in hīs q̄ sūt supra naturā sicut sunt ea que sunt gratie & li. ar. Aut tempora obseruantur fm spirituales institutionem in executione spiritualium. vt dies instituta ad colendum natale domini. obseruanda est vt in ea amplius laudetur deus. Primum quidem nō est peccatum nec tertium. sed secundū et hoc modo nō sit obseruatio in matrimonio. quia nō obseruatur lunatio neq; temporū variatio nisi fm qd statutum est ad cultum dei. vnde nō est obseruatio rariōne temporis. sed magis rōne cultus diuini. **¶** Ad illud qd obijctur q̄ in alijs nō interdicitur tps pater rē sponfi. q̄ hoc sacramētū habet aliquid spūale. s; ratiōne actus carnalis. cum etiā rōne signatōis. **¶** Ad illud qd obijctur q̄ est sanctum & bonum. ddm q̄ verum est. arcamē habet annexum aliquid qd tempore dicitur impedire. & si impedit post primā cōiunctionem. quanto magis in prima vbi est maior ardor et ardentio affectio.

Ad illud qd obijctur q̄ abusus deberet interdici. dicit 43 dā q̄ nō solā rōne abusus sed etiā rōe vsus habet aliqd p̄stare impedimētum. p̄terea facilius ē determinare tempore & melius obseruatur q̄ si moueretur gaudius suū suum. Qd vltimo querit tam determinatum est.

¶ Questio ij b.
 An matrimonij contractum tpe in debito debeat separari. Et videt q̄ sic. xxiiij. q. iij. nō oportet a septuagesima vsq; ad octauā pasche. et tribz ebdomadibz ante festū iohis nuptias celebrare. qd si factū fuerit separentur. Jē hoc videt fm tus antiquum. q̄ copulatōem quā ē ecclesiastica regulā cōtingit esse p̄tractū. matrimonij nō esse cōcedimus. Jē rōne videtur fm tus antiquum q̄ in foro ecclesiastico iudicādum est fm statuta ecclesie. ergo si ecclesia statuit nuptias talibz temporibz nō fieri. debent tales si sunt iudicari p̄ non factis. ergo debent separari. Jē aliqd p̄mo cōtrahit cū aliqua elanculo. & cū alia manifeste. licet sit vroz p̄me fm veritatem tam iudicat vroz p̄cede in foro ecclesie. q̄ cum p̄ma nō seruat formā ecclesie sicut cum secūda. ergo si iste celebrat nuptias non seruat ecclesiasticā formam. pater. q̄ fm iudiciū ecclesie separandus est. **¶** Contra. nihil est p̄p̄ qd debeat separari matrimonij nisi dicit aliqd quod sit de eius suba. Sed de substantia matrimonij nihil est nisi consensus & persona legitima. Si ergo nihil hoz deficit in p̄posito. pater rē. Jē matrimonium nō debet separari in penaz nisi sit criminis enormitas maxime contra aliquod matrimonij bonum sed hic nihil est tale. ergo rē. Jē in quadā decretali de matrimonijs p̄tra ecclesie interdiciū dicitur nō est conueniens vt obid solum sacramētū coniugij dissoluatur. Jē non p̄hibetur matrimonium contrahi. sed nuptie celebrari. hoc aut accidit matrimonio. ergo nullo modo debent separari p̄pter hoc. **¶** R̄. dicendū q̄ iunctos matrimonialiter triplici modo separat ecclesia. Quosdā simpliciter q̄stum ad vinculum ostendens inter eos nō s; iſte matrimonium. et hoc est p̄pter hoc q̄ interuenit ali quod impedimentum quod est cōtra substantiam matrimonij. vel ex parte consensus vel legitimitatis p̄onarum. et illud dicitur impedire contrahendum & dirimere iam contractum. Quosdā separat simpliciter q̄ntum ad tempus solum in penam. et hoc est p̄pter ali quod crimē quod ē contra matrimonij bonum. Quosdam separat ad tempus solum ad penitentiam agēduz & hoc quando interuenit ali quod impedimētū quod non est p̄tra matrimonium nec q̄stum ad substantiam. nec q̄stum ad bonū sed inducit peccatum. et tale est ecclesiasticum interdiciū. & de tali separatiōe intelligit auctoritas canonis quam magister adducit. & sic dicendum q̄ tales non debent simpliciter separari sed soluz ad tempus in penam peccati. quia contempserunt mandatum ecclesie. et hoc etiā tam fit ad alioz terrorem. **¶** Ad illud ergo quod obijctur secundo de ecclesiasti 45 ea regula. dicendum q̄ ecclesia dicitur matrimonij debere p̄trahi sic & sic. & in illa sua institutiōe quedā dicitur vt necessaria. quedā vt ad solēnitatē facientia. & canon dicit de his que regula ecclesiastica dicitur hinc sacramēto necessaria. **¶** Ad illud quod obijctur de foro ecclesiastico. dicendum q̄ in foro ecclesiastico nūq̄ iudicatur matrimonium non esse nisi quando in facie ecclesie est aliquid quod est de substantia matrimonij. quod tamē non deest fm veritate. sicut in matrimonio claudelicio vbi non pōt p̄bari consensus. non sic est in p̄posito. et ideo pater illud vltimum.

39

40

41

42

44

45

46

Dist. xxxij. q. luter fides thori fuerit i pib^o antiqs

Querit hic de antiqs patrib^o q^o plures rē. Sup^o dicit m^o q^o vir tenet vxorē suarefidem thori. Quā q^o nō seruat incidit in culpā. Hic intēdit in dēre vtz sancti patres istā fidē seruabāt. H3 autem hec ps duas pres. In p^oma sancti patres d^o simul habuerunt plures vxores excuset a culpa. In scda dissoluit q^osdam locutōes dubias. ibi. Si q^os opponat q^o fidē thori nō seruabāt rē. Prima ps h3 tres pres. In p^oma sanctos patres a culpa excusat. In scda multiplici auērate p^ofirmat. ibi. De b^o Aug. sic ait rē. In tertia eaz p^orinē

Excusat sanctos patres qui s^o plures vxores habuerunt a culpa.

DI. XXXIII.

Queritur hic de antiqs patrib^o q^o plures s^o legunt habuisse vxores vel cōcubinas. v^o peccauerint. Ad q^od dicim^o. p^ovari etate tpm. varia inuenit dispēsatio p^oditoris. Ab exordio ei t^opis inter duos tm adā. s^o et euā inchoatū ē iugū. deo p^o os ade dicente. h^o adherabit vxori sue. r^o erunt duo in carne vna. r^o fm inchoationis modū. inter duos tm p^o oēm successionem tpm p^otraheret iugū. si p^omi hoies in obediētia p^ostiterint. Post eoz x^o copulā filij r^o filie eozum m^orimonio p^ouncti sunt. sed v^o vni tātū. H^o autē fratres forozib^o sunt copulati. q^o nō erāt alie mulieres vel viri. q^obus ade filij vel filie iūgerentur. p^oim^o oim lamech duas legi s^o habuisse vxores r^o hoc in eo arguit. q^o p^o expletōe carnalis voluptatis id fecisse phibet. postea x^o cū ia zpene omnes hoies falsis d^ois seruiret. paucis in cultu dei p^omanētib^o. p^osultū est a deo plures in m^orimonio copulare sibi. ne illis paucis deficiētib^o. cult^o n^octicia dei deficeret. v^o abraā viuēte vxore ad ancillā intrauit r^o ex ea genuit. Jacob etiā liberis r^o ancillis se copulauit. et filie loth patre ebrioz v^ose sunt. Cū em ceteris in idolatria relictis abraā et filios ei^o in peculiarē pplm sibi d^ois elegisset. rite multaz fecūditate muliez. ppli dei multiplicatio q^orebat q^o in successiōe sanguis erat successio religionis. Cū etiā i lege maledicta erat sterilis q^o nō relinq^obat semē sup^o terrā. hinc etiā sacerdotib^o cōiugia decreta sunt. q^o in successione familie. successio est officij. h^o ergo abraā vel ia cob deliqt. q^o p^oter vxorē filios ex ancilla q^osuit. nec illoz exēplo p^oter iugale debitū fecūditate in alk^o licet alicui q^ore. cū illoz iugia nostroz equantur virginitati. r^o imoderatus vsus iugij nisi t^opis turpitudine fere

Gen. ij.

Gen. iij.

Gen. xvj.

Gen. xxi.

Gen. xx.

Maledicta erat sterilis q^o nō relinq^obat rē. Querit hic autē s^o intelligit q^otrū ad maledictōem pene aut culpe. Si q^otruz ad maledictōem pene ad huc vtz ē ist^o q^od sterilitas nō dicit naturam s^o defecerit r^o malū r^o nō culpe. ergo

Leui. xxi.

tā cōmendat. ibi. Q^o castitas v^oginalis rē. Ubi offēdit q^o partis meriti fuit in eis p^orinētia iugalis. cuius vel quāti est in nobis p^orinētia v^oginalis. S^olt^o secunda ps in q^o determinat dubia tres h3 pres. fm tria q^o ibi sūt. Primo em opponit r^o determinat vtz seruauerit fidē thori. Scdo q^orit r^o determinat vtz seruauerint mādātū legi. ibi. S3 nunq^od sub lege licebat rē. Tertio determinat q^o v^oginitas sive in coruptio sit melior: r^o sanctior. an illa q^o est mēris. an illa q^o est carnis. ibi. Melior ē aut v^oginitas mentis q^o carnis rē. Et sic duo breuiter determinat i hac pre. s. de p^orinētia iugali in antiqs p^orib^o. r^o de v^oginali in viris euāgelicis r^o spūalib^o sive etiā mulierib^o r^o tertio breuiter tractat de repudō.

imitef fornicatōis illi t^opis.

Confirmat supradicta multiplici autoritate.

De hoc aug. sic ait. Antiqs iustis nō fuit p^octū q^o pluribus feminis v^oebant. nec cōtra naturā h^o faciebāt. cū nō lasciuendi cā s^o gignēdi h^o facerent. Nec p^otra morē. q^o eo t^ope ea fiebant. Nec p^otra p^oceptū. q^o nulla lege erat phibitū. Idē. Obijciunt iacob q^otruo: vxores. q^od quādo mos erat crimen nō erat. Sic patriarche iugib^o excipieb^o semē suū miscbāt. nō p^ocupia p^oficiēde voluptatis. s^o p^ouidētia p^opagāde successionis. sicut apli auditorib^o suis admirantibus doctrinā suā cōdelectabāt nō auiditate p^osequēde laudis. s^o charitate semināde v^oitatis. Idē alibi. Antiqs tēpib^o cū ad huc salutē n^ore mysteriū velaretur. iusti officio p^opagādi nuptias p^otrahēbāt. nō victi libidine s^o ducti pietate. q^o multo facili^o p^orinere possent r^o vellēt. v^oebātur tū iugib^o. r^o plures vni viro habere licebat. q^os casti^o habebat q^o nunc v^onā q^olibet isto:ū in quib^o videm^o q^od fm veniam p^ocedit apls. habebant enī eas in ope generandi. nō in inozbo desiderij. Itēz ambro. Dixit sara ad abraam. Ecce p^oclutit me d^ois vt nō parā. intra ergo ad ancillā meā vt filiū facias ex ea r^o ita factū est. Considera p^omū q^o abraam ante legem moyli r^o ante euāgelium fuit. Non ergo in legem cōmisit abraam. s^o legē p^ouenit. h^ondū em inter-

pene. Si male dictionez cap^o ergo esse sterilez erat culpa quod manifeste falsus est. R^o. dicendū q^o istud intelligitur de maledicti one pene pur pena non tm dicit defectū nature. imo etiam am plus. s. obprobrium infamie. tunc enim erat i famis. r^o vitis repurabatur r^o t^og^o minus eius vuluam cōcluserat. Exemplo est i arina p^omo Re. j. vnde sterilez mulieres quādo nō secunda bantur. repurabāt sibi esse ignominiam. Quia ergo tūc omnes viris copulabatur r^o prolez que rebant. r^o si non habebant ignominiose erant. ideo omnes steriles maledicte erant. quā fructum ventris nō habebant quem illud tempus requirebat. Nūc autem queritur fructus bonoz operum. ideo et si mulier careat filiis. per virginitatem vbi est sterilitas voluntaria. nō maledicetur sed laudat.

Aug.

Loz. vij.

Ambro.

E

cob quaz quilibet data fuit a dño vtro. 7 vir in eis red
debat vrozibz. qm̄ q̄ in m̄rimoniū nō erant coniuncte. id
fm̄ vitare nō erāt vrozēs s; 2 cubine. S; qm̄ vrozio af
fectu cognoscebat. 7 semē cōpurabat vrozibz. 7 ita legit
timū. hinc ē q̄ vrozēs dicunt. Aliq̄ inde volunt dicere
q̄ de vrozēs fue
runt. in dicitur
2 cubie p̄ hoc
q̄ erant ancille
vroz 7 nō nasce
bat eis semē sed
liberis. S; si ag
rendat figura q̄
ibi imponebat.
quā notat aug. i
li. de baptismo.
7 s;ba c̄ de civi.
vii. p̄ma positō
est verior. Si ve
ro querat q̄ fuit
vroz verior inf
rachaelē 7 lya.
dd; q̄ vroz q̄ fu
it. q̄ servuit in
vrozē. 7 in vroz
re servuit sicut
d; osee. Sed tñ
fm̄ affectum Ja
cob. rachael veri
or. 7 mat̄ hēbat
dñū sine posse
ad iacob. sed fm̄
diuinā dispositi
ōne lya. de cu
ius semē or̄ ē
xps domin̄. p̄
pter quē tota ge
neratio iacob i
mo oīs genera
tio benedicta est
6 f Nec q̄rif ele
ctio muneris in
succes. generis.
Vir b̄ c̄ falsum.
cū enī multi ma

nūc cubinas. Rachel tñ 7 lya
ambe vrozēs fuerūt. si cubie.
Dponit 7 determinat q̄ an
tiq̄ fuauerūt fidē thori. d

Si q̄s oponat q̄ fidez thori
nō fuabāt illi p̄es. Dicim̄ i b
fuasse fidē thori. q; nō alijs s; p
p̄ijs vrozibz vel ancillis misce
bant. Ecce q̄ fuerit p̄suetudo i
hacre an̄ legē. Legis x̄o tpe in
terdixit moyses carnalē copu
lā fieri cū m̄re. cū nouerca. cū
sorore cū nepte. cū amita. cum
matertera. cū nuro. 7 alijs q̄
buldam. Permissit aut̄ divor
tum fieri dato libello repudij. in
quo vir sciebat causas p̄ quibz
vrozē repudiabat. Permissit
aliā ducere dato priorī libel
lo. qd̄ p̄pter duriciā cordis eo
rum p̄missum x̄pus dicit. nō vt
cederet dissidiū. s; vt tolleret
homicidiū. Permissit fieri ma
la. ne fieret peiora. 7 hoc p̄mit
tendo nō dei iusticiā demonstra
uit. s; i pctōre minuit culpā.

Querit 7 determinat vtruz
seruauerūt mandatū legi q̄ d;
nō habebit vrozēs plurimas. q̄
alliciāt aiām ei.

S; nūqd̄ s; lege licebat h̄re
plures vrozēs. Audi qd̄ sc̄ptuz
est i Deut. nō hēbit vrozēs plu
rimas q̄ alliciāt aiām ei. Sup
quē locū ait Aug. Abanifestuz
est salomonē b̄ p̄ceptū trāsisse.
Dauid at̄ plures habuit. nec p̄
ceptū p̄terijt. Permissuz ē enī
regi plures h̄re. nō plurimas q̄
alliciāt aiāz multiplicitate. Lū
tñ addit vt nō eleuet cor eius.
alienigenas p̄hibuisse videt.
Terūtū multiplicatio vrozuz

ritur electio muneris. qd̄ ē illud mun̄. R. dōm q̄ oīa
bona q̄cunq; habem̄ dona dei sunt 7 munera dei. intel
ligendū ē igit q̄ h̄mōi dona 7 munera q̄runt hoīes cū ea
desiderāt. 7 cū orāt deū. p̄ eis acq̄rendis. 7 laborāt vt ea
dabeant. Possunt igit hec munera dupliciter inq̄ri. Vel

fm̄ affectū humanū. 7 sic adhuc q̄r. desiderat. 7 elicitor
mun̄ successionis 7 plis. Vel fm̄ p̄missum euāgelicuz
7 qm̄ lex euāgelica p̄mittit p̄fectōz in p̄senti 7 gl̄m̄ in
futuro. 7 dona sp̄ualia nō carnalia. hinc ē q̄ bene d; nō
q̄rif electio muneris 7c. fm̄ inctōz euāgelij. g. 11. 7

generaliter p̄hibita ē. Permis
sum ē aut̄ regi plures h̄re. s; nō
multiplicare. Veniēte aut̄ ple
nitudinis tpe q̄ x̄pi gr̄a vbiq; ē
dilatata. reducta ē lex nuptiaz
ad p̄ozē honestiorēq; institutio
nē vt vñ vni in figura x̄pi 7 ec
clesie coniugat. Acc q̄rif electio
muneris in successione generis
s; in p̄fectiōe vite et sinceritate
scie. 7 x̄ginitas secūditati p̄fer
tur. 7 sacerdotibz continentia
indicitur.

Determinat que virgitas ē
melior 7 sanctior an mentis an
carnis.

Abelior ē aut̄ virgitas mēt̄
q̄ carnis. Tñ amb. Tolerabili
us ē mētē virginē q̄ carnē h̄re.
vtrūq; bonū ē si liceat. Si nō li
ceat. saltē nō casti homi s; deo si
mus. Virgo p̄stitui p̄t. adulte
rari nō p̄t. nec lupanaria infa
māt castitatē. s; castitas etiā lo
ci abolet infamiā. Idē. Itō p̄t
caro an̄ corrupti. nisi mēs an̄ fu
erit corrupta. Itē ysid. Itō p̄t

corp̄ corrupti nisi pus animus
corrupt̄ fuerit. Abūda ei a co
sitate aīa. caro nō peccat. In
fine huius cap̄i ap̄i quō vey si
nisi aīa pus fuerit corrupta cor
pus nō posse corrupti scz pctō.
Ild̄ etiā augustini aduertēdū
est. Sic inq̄t sanct̄ est mozi fa
me q̄ idoloricis vesci. Ita san
ct̄ ē defūgi sine liber̄. q̄ lex illi
cito coitus stirpē q̄rere. Vnicūq;
x̄o nascāt hoīes. si pentū vicia
nō sectēt 7 deū rectē colāt. hone
sti 7 salui erūt. Sem̄ ei ex q̄licū
q; hoīe di creat̄ ē 7 eo malivtē
ti malerit. si ip̄z aliq̄n malū ē

vel quando scit alios propter ignorantiam scanda
lizari. verūtamen propter scandalum in articulo neces
sitatis nō est ydolorbicū dimitrendum. sed cum prore
statione q̄ nō facit in reuerentiā ydoli est. sumendum
7 tunc nō scandalizat.

pōt corpus cor
rumpi 7c. Vide
tur illud x̄b̄m
ysid. manifeste
falsum. q; mult
virginibz a vir
pessimis facta ē
iniuria 7 corru
presunt violentē
Stu intelligis
de corruptōe pec
cati sic dicit ma
gister. Corra. oē
pctm̄ ē in li. ar
g nō est in carne
vel in corp̄e. R.
dōm q̄ istud in
telligit de corru
ptione q̄ redun
dar i amissiones
decoris x̄ginita
tis. cū est d̄ ma
gnis bonis. nul
lo mō p̄gini vt
aufert oīno no
let. S; sic op
ponit de libet
corruptōe.

Amb. i li
de virgini
bus.

Ysid.

Aug. i li
de bo. cō.

Que erat
cōsuetudo
legalis.

Adat. xij

Deu. xvij

H intelligentia pntis distinctio scdm tria q̄
 determinat mgr. tria pncipalit q̄runf. Primo q̄
 de pncipia coniugali in antiq̄s. Secdo q̄o q̄rit de
 originali. Tertio de repudio. Circa p̄mū q̄runf tria. Pri
 mo q̄rit vtz legē nature sit habere concubinā. Secdo vtz
 cōtra legem nature sit q̄ vñ hō habeat plures vxores.
 Tertio q̄rit vtz dēbuit in hō dispēcare q̄ licitū cēt hōi
 habere concubinas.

Questio

Quod sit legē nature habere concubinā ostēdit sic.
 q̄ nō est legē nature habere ancillā et seruū. S3 ancil
 la pōt hō vti vt liber. q̄ nō est legē nature carnalit eas
 cognoscere. sic rē. Itē mulier nō coniugata et libera h3 po
 testate sui corpis. h3 d h3 rem aliquā p̄t illā dare cui vult
 q̄ r ille q̄ accipit licite. licite accipit. q̄ nulli facit iniuria
 q̄ nā de volūtare mulieris pcedit vt cognoscat eas sine
 pactione coniugali. cū nō sit alteri nec alicui fiat iniu
 ria. vñ rē. Itē p̄sō. in. v. li. et h3 ius naturale ē cōe oim
 nationū. h3 habere concubinā nō ē p̄ hōi. q̄ rē. Item q̄
 possit de iure nature habere eā cū vxore vñ. q̄ vñ nō h3
 sui corpis p̄tatem h3 mulier. q̄ vxore volēte suscipere semē
 de ancilla sua. tenet vñ ancillā agnoscere. Itē hoc ip̄m
 facit exēplū de abraā. q̄ ad p̄titionē sare cognouit agar
 vbi etiā dicit Aug. q̄ h3 fecit sara. eo iure q̄ nō h3 vñ sui
 corpis p̄tatem. h3 hoc ē fm ius nature. q̄ rē. Contra
 fm oēs leges filij q̄ de concubinis sunt vitupabiles sunt
 et p̄milia ē eis sic nasci. h3 nō est vituperiū nisi pcedat
 iordinatio. q̄ si fm dicamē nature ē concubina in filiis
 q̄ sic nascunt. vñ q̄ in tali actu sit iordinatio. et sic p3.

Item recta rō dicit q̄ filij d3 succedere patri. q̄ pena ē
 filio q̄ nō h3 hereditatē paternā. h3 fm oim mores ē q̄
 nati de concubinis nō succedūt in hereditate paternā. q̄
 cū sit recta rō dicit q̄ nō est pena iusta nisi p̄p̄ deordi
 nationē culpe. cū nō fuerit in eo culpa post generatōes
 fuit culpa in generatōe. Itē recta rō dicit q̄ vñ et mu
 lier in actu illo vniunt et sūt vna caro. et q̄ ac ille ē eq̄
 litatis. quoniā sūt in specie et natura. S3 vñ ad eq̄
 litatē nō enit vxoris et viri. alit nō sūt eq̄les. q̄ recta rō
 siue dicamē naturale refugit cōiū cū concubina. Item
 recta rō dicit q̄ p̄ntes ambo debēt filiū educare. et q̄
 plus ē postmodū in senectute filij d3 educare p̄ntes. et
 eq̄litate eos educare tenet. et q̄ cū iudicat vñ et mulierem
 debere coniungi. p̄p̄ plis generatōes. q̄ ad h3 data est via
 generatiua. iudicat eos ex hoc sil cōuenire ad plus edu
 cationē. et rursus ad plus recipiēde obsequiū et honores
 vsq̄ in finē. q̄ iudicat q̄ nō recte conueniūt. nisi eq̄litate
 et infedabilit̄ conueniāt in actu illo. S3 si sic. tunc vñ et
 vxor solū debēt conuenire q̄ rē. Itē q̄ nō debeat habere
 concubinā cū vxore vñ. q̄ vxor nō p̄t conuenire cū alio
 viro q̄n cōmittat adulteriū qd ē ius naturale. q̄ nec
 vñ cū aliq̄ alta muliere q̄ cū vxore. Itē ius naturale dicit
 q̄ hō qd sibi vult fieri faciat aliq̄. et nō faciat aliq̄ quod si
 bi nō vult fieri. S3 marit̄ fm rectā rōnē abominatur et
 odit q̄ aliq̄ suā cognoscat vxore. q̄ rē. **R**. d3 q̄ ius
 naturale tripl̄ dr. s. cōiter. p̄nt. et maḡ. p̄p̄. et fm hoc
 tripl̄ diffinit ab ysid. Uno mō sic. ius naturale ē quod
 in lege et euāgelio cōtinet. Sic diffinit in pncipio de re
 ti. Si sic accipit ius naturale. sic habere concub. nā est
 cōtra ius naturale. q̄ rē legē et euāgelij. S3 legē moy
 si implicite. q̄ nō p̄cepit exp̄sse fornicatōe interfici nisi
 in casu. sicut p3 Deut. xxij. nō implicite claudit ibi non
 mechaberis. vbi phibet ois cōiū nō m̄mōntalis. Cō
 tra legē euāgelicā ē exp̄sse. nā dicit fornicarios nō habere
 p̄tem in regno dei. i. ad cor. vij. dicit q̄ habeat vnusq̄s/

q̄ sua p̄t fornicatōes. Rō aut̄ p̄ceptōis ē facim m̄mō
 nū quod ē institutū a deo in siḡtōes et in curatōes. In su
 gnatōes an lapsus. h3 in curatōes post lapsum. Quia cū
 corrupta ē illa vis et deordinata vt dicitū ē sup̄. adeo q̄ nō
 erit in actu d̄n regnū aie puertat. nō p̄t fieri post lapsum
 sine p̄ceptō nisi excuset p̄ m̄mōnū. iō talit̄ cognoscere cō
 cubinā ē peccatū q̄rit de se. et legē et euāgelij. et ita cō
 tra ius naturale cōiter dicitū. Secdo mō dicit p̄p̄. et sic
 diffinit in pncipio de rector. Ius naturale ē quod ē cō
 mune oim nationū. et h3 ius ē quod dicit rō recta. Con
 tra illud ad huc cō cognoscere siue habere concubinā. et hoc
 patet. q̄ ius naturale dicit q̄ conueniāt vñ et mulier in
 tali actu ad generatōes. plus. q̄ vñ itaq̄ succedat. et cui cō
 munit̄ p̄sunt. et illa vñ itaq̄ eq̄litate sublit. et quoniā acc̄
 ille ē cōsistit in specie. et ad generatōē cōsistit in specie.
 dicit natura vt conueniāt in qdā eq̄litate. h3 hoc ē cū
 parer coniugit illi vt sit vxor et m̄familias. et iō recta
 rō dicit q̄ nō conueniāt vt concubine. S3 ista in mul
 tis ē obfucata p̄ libidine. h3 m̄ salua manet in his q̄ nō
 deprauiat iudiciū p̄ mala opa. Tertio mō dr ius nafale
 p̄p̄ssime qd nafale dicit oia aialia. et h3 nō ē ius naturaz
 nec m̄ oino fm nafam. et h3 qdā aialia bura sūt h3 nō
 oia q̄ coniugit p̄ indiuiduā copulā. vt sūt turres. et q̄
 niā sicut vult p̄s oēs vtures q̄ sunt in aialibz disp̄le in
 hoie colligunt. sicut arma oim aialium in manu hois. q̄
 vñ nō oia aialia habeat instinctū. m̄ natura hois
 h3. vñ ad hoc inclināt recta natura hois. vñ si adheret
 mulieri sic adherat vt p̄ ipsa patre et m̄m deserat. et sic
 accipiat in copulā indiuiduā. Scdm hoc igit p3 q̄ h3
 fornicatō vel concubinā nō solū est nā alū q̄ phibitū. sed
 phibitū q̄ malū. Tñ cōcedēde sunt rōnes ad hoc. Ad 10
 illud qd obf q̄ p̄ vñ re sua rē. ddm q̄ ad talē vsum
 accipit. ad eq̄litate accipit. et si ordinare accipit op̄ter
 q̄ eq̄litas fiat. et iō nunq̄ recte vñ nec ancilla nec libera
 nisi cū ea rōnē cū vxore cōtrahat. Ad illud qd obf q̄
 nulli facit iniuriā. q̄ illa voluit. ddm q̄ facit iniuriā si
 bi. p̄ eo q̄ se deordinatō in corp̄ suo peccat. nā vñ facit
 sibi iniuriā q̄ vñ ipsa vult. q̄ vt frenetica vult malū su
 um. vt si aliq̄ veller vt se occideret vel ea abuteret i na
 turā. q̄s aunderet dicere hoc nō ē malū. Ad illud qd
 obf q̄ ius naturale ē cōe. ddm q̄ qdā magis ē agrum.
 qdā magis oculū. et fm qd plus agrum ē cōius. fm
 qd m̄n. et q̄niā istud magis est oculū. iō m̄n. cōe. m̄
 ler m̄mōnū apud oēs repit. Ad illud qd obf q̄ mu
 lier h3 p̄tē corpis vñ. ddm q̄ et si cetera bona sint cō
 munita. hoc tñ bonū d3 ē p̄uarū. Tñ nulli aliq̄ p̄ vxores
 suā cōicare. nec p̄tē erigere in alio h3 solū in corpe suo
 sic nec mulier de viro. Ad illud qd obf de sara. ddm 14
 q̄ abraā nūq̄ obp̄asser nec obp̄pare debuisset nisi diuina
 dispēratio interuenisset. Unde illud quod dicit Aug.
 nō fuit tota causa excusans. sed signū fuit.

Questio

Quod sit legē nature sit q̄ vñ habeat plures vxores.
 Et q̄ sic ostēdit auctar. q̄ Ben. iij. dicit glo. de Lamēb
 q̄ habuit duas vxores. fm cōtra morē et naturā adulte
 riū cōmisit. q̄ rē. Itē rōne vñ. q̄ fm dicamē nature ē q̄
 vñ et mulier q̄rit ad actū illū pares sint. h3 vxor illa nō
 p̄t ēē pluriū vxor. q̄ nec cōuerfo. Itē fm rectā rōnem
 vñ tenet vñ d̄n debitiū reddere. q̄ cū impossibile sit siml
 pluriū reddere. nō p̄t se siml pluriū obligare. h3 si plu
 res possēt siml b̄re. sil se pluriū obligare. et. q̄ rē. Itē
 qd dicitū ē hōi a sua cōstitutōe p̄spectat ad ius naturale.
 h3 a sua cōstitutōe dicitū ē relinquere hō p̄tem et marit̄m
 et erūt duo in carne vna. q̄ fm dicamē nature ē q̄ m̄

9

10

11

12

13

14

sim duo. q^o vna vni^o nō plures. **C**ōtra. Aug. dicit et habet in fra. qm̄ erat mos h̄re plures vxores. peccatū n̄ erat. Et mos vel cōsuetudo n̄ natura nō ē approbanda. nec excusat a culpa. g^o h̄re plures vxores nō ē natura. Item Aug. dicit q^o p̄ceptum nō erat. quia nulla hoc lege prohiberem erat. Sed quod est contra ius nature ē pb̄bitū in lege nature. g^o rē. Itē rōne v̄r. qz qd ē cū ad salutē indiduit. h̄ ē iugū ad cōseruandōz sp̄ci. sed licitū ē pluribz cōsuetudinibz v̄r ad cōseruandōz indiduit. g^o et plures vxores h̄re ad cōseruandōz sp̄ci. Itē cōsuetudo maris rē femie. ē. p̄. plis multiplicatōz. rē bec ē fm̄ dicta. mē nature. g^o si mulier sterilis et natura dicit q^o possit et alio generare. cū vniq̄sq̄ q̄rū ē de nata appetat semē. **15** p̄. relinq̄re suo terrā. g^o nō ē h̄ fm̄ natura. **16** dicit q^o sic dicitū ē sup̄ illa d̄stinctiōe p̄supposita. si ius naturale dicit q^o i lege rē euāgelio scribit. sic ius naturale q^o sit vna vni^o. erūt inq̄ duo i carne vna tā i vere rē q̄ i nouo. Si ar̄ ius naturale dicit q^o rē recta dicit adhuc v̄r. qz adhuc dicitur natura fm̄ rōnis recte ē q^o nō faciat aliq̄ qd sibi nō vult fieri. Sz vir nō vult q^o vxor habeat aliū v̄r. nec ip̄e d̄z velle h̄re aliā vxorē cūz in tali actu v̄r si v̄suz ē ad paria iudicent rē tāq̄ pares d̄uentar. Si dicit ius naturale qd natura imp̄ssit aialibz. d̄m q^o nō oibz sz aliq̄bz aialibz b̄ntis imp̄ssit. Sz tū in natura ē aliq̄bz aialibz irrōnālū rē i n̄ra natura plātauit. rē h̄ pars exp̄m̄to. eo q^o in m̄rimoniō ē d̄dā amor singularis in q̄ nō cōt̄cat alien^o. v̄n naturaliter ois vir zelat vxorē q̄rū ad h̄ v̄ nullū d̄ligat p̄ter ip̄m i actu illo. rē ois vxor: s̄l̄ zelat v̄r q̄rū ad h̄. v̄n stante natura n̄āq̄ fuisse tibi cōt̄tas etiā si cetera fuissent cōt̄a. Sic ē charitate aduenire q^o facit oia cōt̄a nūq̄ facit vxores cōm̄ p̄ p̄uarū amorē d̄ d̄z cō. q^o etiā est facim̄ illi amoris q^o zelat aiam v̄r nolit cā aliq̄cū aliū d̄ligere. sic rē aia a deo nullo mō vult p̄p̄ aliā d̄seri. rē in h̄ p̄z q^o sap̄ i entia d̄i q^o se nobis i nobis ondit. rē nobis ip̄s ondit qd agere debeam^o in creaturis subdit. fm̄ illud Job. In terroga tumēta rē d̄cebūt rē sz mens hoim̄ obfuscata h̄ nō artēdit. Cōcedēdū igit q^o v̄r pluribz vxoribz ē h̄ ius nature. **16** Ad illud q^o qd ob̄t q^o qm̄ mos erat peccatū n̄ erat. d̄m q^o mos ille erat approbat^o nō ab oibz tm̄ sz a deo. v̄r p̄parebit. rē iō p̄cm̄ nō erat. **17** Ad illud qd ob̄t q^o nō erat p̄ceptū d̄m q^o vocat p̄ceptū exp̄ssum c̄teri us q^o vocē vel sc̄pturā. sicur leges moysaycā. **18** Ad illud qd ob̄t de cibo. d̄m q^o nō ē s̄l̄. qz ibi ē v̄sus rei inferioris. h̄ ē v̄sus partis. rē iō vni^o. alioq̄n sup̄ior sit. **19** Prefea iō ē m̄rimoniū. rē iō m̄rimoniū. rē iō singularitas. Ad illud qd ob̄t q^o ad multiplicatōz talis act^o. ē etiā d̄m q^o et si natura dicit p̄lem ē multiplicatōz. tū dicitur de h̄re rē ordiari. et ita q^o nulli fiat iniuria. et iō magis cessandū ē a generatōe plis q̄z in iuria in ferre alicui. et iō nec vxorē aliā d̄uci. Itē et si natura dicit q̄redo bonuz cōmodi. nō tū p̄iudiciū boni honesti. rē honestas d̄sistit in recitidine iusticie et ob̄suarōe fidei. sz bonū cōmos d̄i ē in secūditate plis. hinc ē q^o ad p̄lem generatōz non d̄z alta vxor: ad h̄ci nisi d̄z disp̄sēt.

Questio **117**
Arrū d̄z debuerit disp̄sare q^o licitū ē h̄re cubinas. Et q^o licz h̄re plures vxores et nō debuerit disp̄sare v̄r qz rē d̄m nature nō facit cōtra naturā. nec h̄ ius nature sz h̄re plures vxores et plures cubinas ē h̄ ius nature. g^o rē. Itē nūq̄ d̄z disp̄sant q^o vna ē pluriū vxorū q^o cū magis sufficiat vna mulier pluribz viris q̄z ecouer so. nō debuit disp̄sare q^o vni^o v̄r ē pluriū. Itē in insti tute m̄rimoniū et ei^o cōfirmatōe d̄z erūt duo in carne

vna. et Marb. r̄r. sup̄ illud adherēbit vxori. Glo. nō vxoribz. sz de cōtra suā institutōz nō debuit facere. v̄r d̄z rē. Itē disp̄satio recta d̄z cō p̄t̄ mar̄ bonū. sz cum vni^o h̄z duas. h̄ nō saluat bonū fidei. qz cognoscat aliam vxorē. cū tū mulier nō cognoscat aliū v̄r. Nec etiā bonū faci. qz r̄ps v̄nicā h̄z eccliam sponsaz. h̄ plures. g^o v̄r q^o male sit disp̄satiū. Itē si ois disp̄satio d̄z esse. p̄ter aliā quā cām. qro q^o sit illa. Si multiplicatio plis ad cultū d̄ci. cū ista cā om̄i rpe ster. qz cult^o d̄ci ē multiplicatō. g^o in ois rpe d̄z ista disp̄satio stare. Itē v̄r q^o ista disp̄satio se extendit ad solos p̄res. qz Deut. xv. d̄z. nō habebit vxores plurimas q^o alliciat animū ei^o. h̄ d̄z de re. g^o multo fort^o alijs ē istud pb̄bitū. Cōtra. q^o disp̄satiū fuerit videt. qz abraā sil cū vxorē habuit rē cubinas. et tū nō rep̄hēdit. imo d̄ns approbavit cū d̄xit de yima ele. q^o ip̄m faceret crescere. g^o cū h̄ nō liceret p̄ naturā disp̄satiū ē q^o cū eo. Itē iacob habuit duas vxores rē duas cubinas. rē cōstat q^o h̄ placuit deo. qz semē qd̄ ei d̄bus accepit ē approbatū. g^o cū eo fuit disp̄satiū. Itē dauid habuit plures vxores et cubinas rē tū nō rep̄hēdit. g^o disp̄satiū ē cū regibz. Itē hekbanā habuit plures vxores. rē tū nō rep̄hēdit. g^o v̄r q^o cū oibz sit disp̄satiū. Itē lex supponit tāq̄ licitū Deut. xij. si habuerit hō duas vxores. vna dilectā rē alterā odiosaz. nec h̄ nō redarguit. g^o oibz erat licitū. g^o cū oibz disp̄satiū. Que rit igit quo rē qm̄ sit disp̄satiū. rē vbi exp̄ssum. rē qre tūz nō mō. rē q̄rū se extendat. Rē. d̄z q^o ad disp̄satiōz ad h̄ d̄z q^o debet fiat. rē d̄cūter hō ea v̄rat. ista q̄rūoz sunt cōcurrēt. scz necessitas. cōgruitas. vtilitas. et honestas rē ista q̄rūoz sunt hic. Namū qd̄m congruū fuit illud r̄ps disp̄sationi. qm̄ r̄ps fuit figure. et qm̄ r̄ps generare debebat liberos rē filios p̄ baptisimū. rē in ecclēsia catholicā. et in hereticis diuerticulis. iō in figura debuit p̄cedere m̄rimoniū siue generatio ex libera et ex ancilla. Et rursus qm̄ inter illos q^o ab hereticis baptizant qd̄ā heresim sequūt. qd̄ā ad ecclēsiā reuertunt. iō v̄r r̄ps figura p̄cessit. Namū in ymaele de d̄ d̄terū est Ben. xvj. ecce ancilla et filii ei^o. Sed in ancillis iacob quaz filij sunt inter liberos cōputati. Hoc habet ab Aug. in li. de baptisimo. fuit h̄ r̄ps congruitas. fuit etiā necessitas. qz pauci erāt deū colētes. rē v̄r cult^o d̄i nō p̄iret necesse fuit v̄r filios multiplicare. rē r̄tingit q^o vxores steriles haberēt. iō necessitate habuerūt tūc plures habere. fuit etiā vtilitas. qz filij erūt banā gentibz. rē mores patrū suabāt. et iō q̄ro plures. tanto cult^o dei erat celebrat^o. et ideo erat tunc v̄rile multos p̄cere. fuit etiā honestas. qz nō affectu libidinoso sed casto. nō affectu adulterij sz martiri etiā cubinas cognoscebant. In cult^o rē testimoniuū de abraam dicit. q^o nō ip̄e accepit ancillam sed vxori obeduit. rē cū ea debitū ei reddidit. et affectu viri cognouit. et iō d̄z Ben. xvj. q^o sara dedit agarī vxorē abraaz. nō q^o fuerit vxor: qz postmodū fuit eiecta sz v̄r significet q^o eo affectu cā cognouit q̄er vxorē. Tū Aug. xvj. de ciui. dei. v̄r semis viriliter v̄rē. vxorē r̄panter. ancilla obr̄panter. nulla in r̄panf. Et h̄ pars q^o bec dispensatio nō se extendit ad r̄ps nature institut^o re nec gratie. qz in natura instituta nō erat r̄ps figure. nec necessitas sterilitatis. Similit^o in r̄ge gratie cessauerunt figure. et om̄es vocant ad r̄pi culturā. et multiplicatum est genus humanū valde. Rōne v̄rilitatis n̄ se extendit ad r̄ps abrae. qz ei nō multiplicabant ad cultum sed ad malū. quia imitatores erant paterno scelestis ad illos solos se extendit qui vxoribus et concu-

binis sponter et ad cultum dei multiplicandem sciebāt
 7 volebant vti. aliter eis dispensatio nō valebat. Ita
 aut dispensatio facta ē diuina in pirarōe in pirarēbis
 7 rege dauid. qñ vtrūq; de semie facta ē reprimisio. et
 q; ista erant capita 7 imitandi erant tanq; lecti. intellere
 runt recte dispensationē hāc ad oēs errēdi q; erant imi-
 tatores eorū in castitate. 7 mos fuit ex h̄ introductu
 rans vsq; ad xpi aduentū. S; tunc cessauit eōg; uitas 7
 necessitas vt. ysum ē. In oibus q; bus licuit. licuit solū
 ex dispensatione q; fuit p̄ inspirationē. 7 h̄ dicit extra de
 diuor. in q̄dam decretali Innocētiū. vbi dicit q; nūq; li-
 21 cuit alieni nisi diuina inspiratōe. Ad illud qd obr q
 deus nō facit. 7 ius nature. dōz ē q; nō p̄tra ius natu-
 re qd ordinar in ipm. s; 7 ius nature qd ordinar ad pri-
 mum p̄t. nō tñ facit. sed supra. quia rō recta sic dicitur
 hoc nō esse faciendū. vt cum dicit in eōp. oīstro deo cē
 22 obediendū. Ad illud qd obr q; vna sit pluriū. dōz q;
 si vna sit pluriū nulla esset uilitas. q; vnus p̄t fecūda-
 re plures s; nō vna a plurib; . Est etiā damnū. q; de se-
 crus transmittatis. nō ei potest cū pace vn̄ duob; dñis
 seruire. sicut vnus dñs duob; seruis impare. et vir ca-
 pur est 7 dñatur mulieri. Deserit etiā bonū facit. quia
 vna aīa nō duob; vitiis. sed ip̄s multus copulat anīab;
 Et ampl̄. Deserit incertitudo plis 7 cōfusio hereditatis.
 23 Ad illud qd obr q; de instituit q; duo. dōm q; vez ē
 tpe legis nature 7 tpe gratie. S; ex causa tpe leg; debu-
 it dispensare. nec facit 7 suā institutionē ip̄e qui rem in-
 stituit. cū p̄ loco 7 tpe dispensat. Ad illud qd obr q;
 24 dispensatio dōz esse p̄pter maius bonū. dōm q; bonū p̄
 lis adeo necessariū est vt p̄pter ip̄m uellet deus ī aliquo
 detrabi bono. fidei 7 facti. nō tñ oīno. q; tūc aliqui fides
 25 seruabāt. 7 rō signationis ibi manebat. Ad illud qd
 obr q; multiplicatio plis nō est causa. dōz q; imo. quia
 cultus dei crescebat tunc nō q; uocationē sed p̄ successio-
 nem. quia illis tñ fuit lex tradita. 7 id tunc erat opor-
 26 tum. Ad illud qd q̄ritur ad quos se extendebāt. di-
 cendū q; rōe inspiratōis tñ ad p̄ces. s; rōe boneste imi-
 tationis 7 motus deriuatū ē ad posteros q; vtrūq; vili-
 ter vti sciebant. Ad ergo obr q; regib; erat phibitū. du-
 cendū q; nō fuit phibitū ne haberet plures. s; vt nō ha-
 berent plurimas. nō dicit etiā illud simpliciter. s; cū de
 terminatōe. q; alliciant anīmū 7 tales erant alienogene-
 27 nētia virginali. 7 circa hoc tria q̄runt. Primo
 q̄rit de v̄ba virginitate q̄rit ad gen̄ suū. Secūdo de
 comparatōe v̄ba virginalis ad m̄rimoniū siue coniugii.
 Tertio de virginitate p̄ comparationē ad p̄mū.

Questio

Virginitas sit virtus. Et sic videt p̄ diffinitionē
 virtutis. q; virtus ē bona q̄ritas mētis rē. Et p̄ diffinī-
 onē p̄bi illud idē. Item h̄ ostendit p̄ diffinitionē virgi-
 nitatis quā ponit Aug. dicens. Virginitas in carne
 coporali incorruptionis p̄perue est meditatiō. S; me-
 ditari incorruptionē p̄peruā hoc est marime arduum 7
 difficile. 7 tale est virtutis genus. Item hoc etiez videt
 rōne. q; abstinere a coitu illicito est virtutis. sed diffici-
 lius est ab oīni coitu abstinere q̄ ab illicito. ergo si illd
 est virtutis. multo fortius istud. Itē in virginitate me-
 ritur nō cū aureā sed etiā aureolā. sed oīne meritū cō-
 sistit mediante virtute vel dono. vel beati tudine. ergo
 28. Contra oīs virtus q; nō est in finē in medio con-
 sistit. Sed virginitas consistit in extremo. q; oīno ab-
 stinet. q; rē. Item actus oīs virtutis est ī p̄cepto. quia sūt
 necessarii ad salutem. Sed actus virginitatis nō ē in

p̄cepto. ergo virginitas nō est virtus. Item nulla v̄ba
 re quis male vrit. vt p̄. sed v̄ginitate contingit male vri-
 vt p̄ de fatuis virginitas. Nat. b. xxv. Item oīnes vir-
 tutes sunt onere. vnde qui habet vnam habet omnes.
 sed hoc nō ē de virginitate. q; rē. Item nulla virtus cre-
 pellitur vel amittit nisi per viciū 7 peccatū. sed virgi-
 nitas p̄ditur sine peccato in h̄is que violenter eorum
 p̄nt. q; rē. Si tu dicas de h̄is q; nō amittit. obr de h̄is
 q; transeūt de v̄tinetā virginali ad coniugali q; virginita-
 tem p̄dunt sine culpa. Itē oīs virtus p̄ditur recuperatur
 per p̄niam. q; ex gra in qua est oīs virtus. S; v̄ginitas
 27 p̄ditā nūq; recuperat. q; rē. Ad dīcēdū q; cōtinētia vir-
 ginalis siue virginitas tria dicit. Prīmū est abstinē-
 tia ab oīni coitu illicito. Secūdū ē continentia ab oī coī-
 tu licito. Tertū ē integritas mētis 7 carnis. Quāz
 ad p̄mū dicit habitū. q̄ritum ad secūdū dicit virtutis fia-
 tum. q̄ritum ad tertū dicit decorē. vñ virginitas ē habi-
 tus continentie p̄secutus 7 decoratus. Locū dēdē igit sunt
 rōnes p̄bantes virginitatē virtutē esse fm̄ illud q; no-
 minat habitū. Que v̄o obijciunt in v̄trariū oīs p̄cedūt
 rōne status vel decoris. 7 q̄ritum ad hunc statum ad ex-
 tremū tendit. Rōne etiam status non ē in p̄cepto. rōne
 cuius status p̄t perdi. p̄ descensum ad inferiorē statū ra-
 tione cuius status nō ē alia cōtra. Rōne vero deco-
 ris contingit q; p̄datur boīe in v̄ro. Contingit etiā su-
 perbe 7 male vri. Contingit etiā vt amissa nō possit re-
 cupari. Quātū v̄o ad illud quod ē ibi habitus subtra-
 ti. oēs conditiones virtutū in ea reperiunt. 7 sic patēt
 oīs p̄ter p̄mū quod obijci de medietate. q; ita sūt poss;
 28 opponi de continentia viduali. Et p̄terea dicendum q;
 qñ dicit q; virtus p̄sistit in medio. hoc nō ē intelligen-
 dum respectu obieci. q; sic nullus esset castus nisi cog-
 sceret medietatē oīm mulier de mūdo. q; illud ē mediū
 inter aliquā 7 nullā. Sed istud intelligitur vt sic medi-
 um teneatur. vt virtus sit virtus in medio. hoc nō ē intelligen-
 trisctias. nam qui oīno nihil sentit de passionib; car-
 nis hic insensibilis iudicaf. 7 hoc habet p̄ naturas. qui
 vero oīno eis consentit hic luxuriosus ē. qui vero exce-
 rat sed tñ nō p̄sentit talis virtuosus ē. 7 hoc oīno bene ē
 in virginitate. q; aliquo modo caro excreat q̄ritus nō ita
 sicut in coitu p̄tis. hoc aut intelligitur loquēdo fm̄ vir-
 tutes politicas 7 naturam lapsam. nam per sup̄bun-
 dantem gratiam potest esse q; nō sentiat. 7 tñ v̄tutē ba-
 beat vt patz in xpo 7 eius m̄re dulcissima.

Questio

De comparatōe v̄tinetē virginalis ad m̄rimoniū siue
 coniugii. 7 q; v̄ginitas sit melior 7 p̄fectior. v̄. q; virtus cō-
 sistit circa difficile 7 arduū. q; circa maius arduū. n̄ aior
 virtus. sed magis arduū ē oīno abstinere a coitu q; aliqñ
 tñ. q; maioris virtutis. Itē opa p̄secutōis sunt in p̄silio. v̄
 p̄fectionis s̄o in indulgentia. S; v̄ginitas ē in p̄silio.
 matrimonii in indulgentia. q; rē. Item cui debet fruct;
 maior illud ē maioris virtutis. sed continētia virginalis
 h̄ debet fructus centiesim; sicut dicit Nat. b. rii. in glo.
 coniugali. xx. q; rē. Itē qd s̄situs ē status glie. ē p̄fectior.
 S; continentia virginalis ē s̄silio: status glorie. quia ibi est
 incorruptio. ibi nō nubunt. Vnde Hiero. dicit q; ange-
 lis. Cognata virginitas. ergo rē. Contra Aug. de bo-
 no coniugali nō ē impar meritum in iohanne qui nul-
 las exptus ē nuptias. 7 in abraham qui filios generauit
 Item Aug. de bono viduali. In continentia coniuga-
 li bene vrit hō malo. qui cupiscētā restringit in con-
 nubio. Sed laboriosus ē bene vri malo q; bene vri lo-
 no. ergo rē. Item ratione videt. Si optimum in illo qe

nerē melius ē optimo. et hoc illo simpliciter meli⁹. **S**z
 o prima fecūditas melior est omni integritate. vñ meli⁹
 est i brā vigne q est mī q̄ x̄ ygo. ergo simplr fecūditas
 melior virginitate. Sed fecūditas est i coniugio. g. rē.
 Itē qd ad plura valet et magis facit ad pfectionē glie il
 lud est meli⁹. sz vñctia vngalis nō tñ pdest cōtinen
 tū sz etiā filij generatis. facit etiā ad pfectionē nume
 ri electoz. Sz vñctis sibi soli pdest et pfectionē electo
 rū nō accelerat. g. rē. **I**te terra sterilis ē iuste maledi
 cēda. nō ergo melior. **I**te si homo sterisset nō min⁹
 pfectas habuisset virtutes. Sed tūc non esset vgnitas
 sz tñ cōtinentia cōiugalit. g. vñctia vngalis ē vñcten
 ria perfectissima. ergo vgnitas nō supercellit. immo
 29 exceditur. **R**. ddm q sicut tacū est i virginitate est
 tria considerare. scz habitū. statū et decore integritat. Si
 loquamur q̄rū ad habitū. sic se habent et decore et
 excessa. q̄ ex maiorē virtute pōt vñctenē etiā coniugata q̄
 vgo et everso. Si aut loquamur q̄rū ad decore sic sep
 vgnitas pferur. vñctenē vngali. q̄ ibi est corruptio
 fedā. hic autē est incorruptio scē. Si aut q̄rum ad sta
 tum. tūc est loqui dupliciter. aut fm idē tps. aut fm di
 versa. Si fm idē dupliciter. Aut fm tēpus legis aut
 scdm temp⁹ grē. Si fm tps legis. status cōtinentie cō
 iugalit oīno pferur. et status virginitatis p̄hibetur. et
 sterilitas maledicti et cōtumelia h̄. Si fm statū gratie.
 vbi nō requirit fecūditas ventris sz sctitas et incorru
 ptio et puritas mentis. vgnitas pferur. cōtinentie cōi
 gali. Si aut fm diuersa tpa loquimur. vtpote si conty
 nentie statū cōsiderem⁹ in tpe legis. et virginitatis i tē
 pore gratie. sic vnusquisqz in suo optimus. Sic status
 statū nō pferur. nec meritū merito. dū tamē sit cha
 ritas equalis. Et hoc est quod dicit Aug⁹. q̄ celiba⁹
 iohānis nō pferur cōiugio abrahe. Rōes igit p̄bates
 q̄ vñctenē vngalis est dignior. pcedūt rōne statū
 30 relatorū ad tēpus grē. vel rōe decore virginitat. **A**d
 illud qd ob̄ in vtrariū de auctoritate augustinū. ddm
 31 q loq̄tur fm status diuersos scz legis et gratie. **A**d
 illud qd ob̄ q laboriosus ē rē. ddm q verū ē ceter⁹ pa
 ri⁹. sz licet actus sit laboriosior. non tñ melior. q̄ alta
 32 purior. **A**d illud qd ob̄ q̄ optima fecūditas est mel
 lior. rē. ddm q hoc verū esset si fecūditas illa esset p ac
 tū cōiugalen. sz nō fuit ideo nihil ad cōiugū et h̄. imo
 33 magis ad cōmēdationē virginitatis. **A**d illd qd ob
 uat. qd valet ad plura est meli⁹. ddm q hoc ē verū si eq
 intente valeat. Sz aliqd intente valet ad vnū qd pua
 34 ler remisse valet ad plura. **A**d illud quod ob̄ q ter
 ra sterilis est maledicēda. ddm q vey est si sterilis est a
 fructu quē tpe illo d3 pducere. Sz tpe gratie nō querit
 fructus v̄ctris sz mētis. nō corpalis sed spūalis. **A**d
 35 vltimo ob̄ loq̄tur de habitu. et hoc verū est. et statū aē
 nō est verū. aliqd enī statū patientie et tempantie con
 tingit habere nobilitatē et foriore post lapsū.

Questio iij. f

De vgnitate p cōpationē ad p̄mū. et d̄r cōiter q̄ p̄mū
 vgnitatis ē aureola. et hoc p̄bat p figurā. Exo. rrv.
 vbi p̄ceptū est fieri supra magnā coronā. altā puam co
 ronulā. et fm hāc figurā duplex est p̄mū. vt dicit ma
 gister. Substātile et hoc d̄r aurea. ad similitudinē m̄g
 nē corone. Et accidentale hoc d̄r aureola. ad similitudi
 nem pue. Si ergo coronari d3 illa corona aīa decora. et
 maxime chisti sponfa. et talis ē vgo. ergo rē. Itē h̄ ostē
 ditur p septurā Apoc. xij. mulier amicta sol. et i capi
 te eius coronā. xij. stellarū. si hoc de brā virgīe recte ex

ponitur. sicut xps vñctenē coīcat thronum. sic bea
 ta virgo pfecte continentibz coronā. sic rē. Itē corona
 debetur certanti. sz maxima pugna est i carne. ergo qui
 ipam pfecte vincit et nobiliter. d3 nobiliter coronā
 ri. Sz pfecte vincit vgnitē. ergo sunt nobiliter coro
 nādi. ergo aliqua coronā habebūt quā nō habebūt con
 iugati. Sz vñctenē meritū charitatis ē. ergo et p̄mū. g. si
 charitas oēs virtutes mouet. et oibz coīcat meritū. g. et p̄
 mū. ergo nullū p̄mū ē reddendū virginitati magis q̄
 aliū virtuti. Si dicat q̄ vey ē de vñctio substātili. Cōtra
 nullū p̄mū debetur ei q̄ caret charitate. nec substātile
 nec accidentale. ergo omne p̄mū debetur charitati. Item
 si virginitati debetur aliqd p̄mū sup additū. aut hoc ē
 rōe difficultatis. aut rōe pfectōis. Si difficultatis. sed
 difficultus ē suā volūtatē oīno abnegare et p chusto mē
 dicare q̄ continentia seruare. ergo multo fortius illi ac
 tu debet aureola. Si rōne pfectōis. sz multo pfectus
 est diligere inimicos. g. rē. **I**te si vgnitatis debet p̄
 mū sp̄ale. aut ergo rōne incorruptōis carnis aut men
 tis. Si carnis. ergo violēter corrupta nō h̄bet aureolā
 cur⁹ Itū habet p verbū lucie. si inuitā me violauer⁹ ca
 stitas mihi duplicabitur ad coronā. Si fm incorrupti
 onē mētis. aut q̄ nunq̄ corrupta. aut q̄ repata. Si q̄
 nunq̄ corrupta. tūc ergo paucissimus debet aureola.
 et etiā nō brō iohi. q̄ voluit nubere. sicut d̄r. et tñ ei⁹ vir
 ginitas multū cōmendat. Si q̄ repata. ergo q̄tūmē
 q̄ fuit luxuriatus. dūmodo pfecte penitentiā habuit aure
 olā. Si fm vtrūqz ad huc maius in cōueniens. q̄ null
 aut paucis aureola debet. Itē cū vgnitatis debeat fru
 ctus centesim⁹. et stat q̄ h̄ nō ē p̄mū substātile sz acci
 dentale. videt ergo q̄ idē sit aureola qd fructus. sz cū fru
 ctus cōueniat statū virginali. q̄r n̄ aureola. quare er
 go d̄ta. **R**. ddm q̄ triplex p̄mū legit⁹ i sc̄ptura. s. 36
 p̄mū auree. p̄mū qd ē fructus. et p̄mū aureole. disti
 guit aut a diuersis h̄ diuersimode. Dicūt enī quidā. q̄
 p̄mū auree debetur radici charitatis. p̄mū fruct⁹ de
 betur rōne refrenatōis p̄nitatis. sz aureola rōne incor
 ruptōis. Quē charitas influit i oēs virtutes. iō aurea
 omni virtuti et actui debet. Et qm̄ vis cōcupiscibilis q̄rū
 ad gnatōz ē corrupta et infecta. ideo i ipa viger p̄nitatis
 iō soli vñctenē q̄ illā refrenat p̄mū fruct⁹ debet. Quō i
 corrupto accēditur q̄rū ad fidē et firmētū erroris et fal
 sitat. et q̄rū ad carnē et voluptatē et q̄rū ad vñctā v̄z
 ad mortē. iō tribz actibz debet aureola. s. p̄dicatō. vñctē
 tie virginali et ipi martirio. Cū fm hos aurea ē gaudi
 um de deo. fructus de p̄nitat. refrenatō. sz aureola gau
 diū de incorruptōe. Sz hec positō nō videt cōueniens
 qm̄ incorruptio nō tñ est in his quibz debetur aureo
 la. sed etiā in iusticia q̄ est p̄petua et immortalis. et in cha
 ritate q̄ nunq̄ ex̄ idit. et ideo modus iste sumendi nō vi
 detur cōueniens. Aliter dicūt aliq̄ p̄mū auree debetur
 ipi radici charitatis. sz fruct⁹ rōne difficultatis. et au
 reola rōne p̄fectōis. vnde q̄ difficultas maxima in con
 tinendo om̄ino. imo q̄ddā martyriū. et sustinendo terrē
 bilita que mortem inducūt. ideo fructus debet martiribz
 et vñctenē. p̄fectio vō maxima est i actibus tribz ip̄s
 us anime. scz. rationalis. cōcupiscibilis. et irascibil. Et
 hoc duplr. p̄ v̄ersionē ad deū. et ita debet eis p̄fectō au
 rec. Et p̄ cōpationē ad bonū inferius. et ita debetur
 aureola q̄ est diminutiū. q̄ est remuneratio i bono cre
 ato et fm actū perfectum triplicis potentie assignatur
 vel redditur aureola. Nam perfectissimus actus rōna
 lis per cōpationem ad inferius est veritatem fidei p̄
 dicare. cōcupiscibilis carnē om̄ino a cotu refrenare.

traficibilis morte sustinere. et ideo debetur aureola tri-
 plex. Sed adhuc positio ista non videtur omnino conueniens.
 quia rōe pfectōis oīa relinq̄re. et seipm̄ abnegare. sicut p̄di-
 care. et omnino continere nō videtur q̄ scdm̄ pfectionez vl̄
 rōne pfectōis h̄ginitati debeas aureola. Aliter igit̄ di-
 cendū q̄ sicut dicit̄ ē supra q̄ in h̄ginitate tria confide-
 ratur. scz habitus status. et decor: habitus r̄ndet aurea
 statui fructus. Sed decori integritatis aureola. Et
 q̄ habitui aurea h̄ nō est dubiū. **¶** Q̄ nō statui fructus hoc
 p̄ sic. q̄ fructus maior: et minor que ponit dñs in euāgē-
 lio atēdit̄ s̄m nobilitatē terre. sic fructus maior: et minor
 s̄m statū. Esto ei q̄ tres i tribus statibus r̄tineat̄ s̄m q̄ me-
 li⁹ p̄nt. adhuc excedit̄ t̄nētia vidualis iugale. et h̄gī-
 nalis viduale. Tñ q̄ in t̄nētia marie stat⁹ diuersi cō-
 siderant̄ et s̄m illā distinguunt. iō soli t̄nētē p̄mū fru-
 ctus apraē. nō q̄n et alijs possit aptari. sic diuersos sta-
 tus assignare. **¶** Q̄ at aureola r̄ndeat alicui exteriori
 p̄. q̄ aureole assignat̄ h̄is actibus q̄ cōsiderat̄ aliqd̄ exte-
 rī. scilicet. v̄puta qd̄ ē infra. v̄ corp⁹. vel qd̄ ē iurē v̄. p̄m⁹
 que uertit. et ad patriā p̄ bonā doctrinā ducit. Tñ de-
 cori qd̄a erit de: orib⁹ de ueris p̄ ip̄os. et qd̄a erit de: cor-
 et gaudū erit martyrii i corpe q̄ se p̄ r̄p̄o passionib⁹ et
 posuerit. qd̄a de: cor: h̄ginitib⁹ in corpe qd̄ p̄ r̄p̄o incor-
 p̄nū seruauerit. et ille de: cor: vel gaudū de illo de: cor: au-
 reola recere d̄. Credo tñ meli⁹ q̄ ille de: cor: aureola d̄icat̄
 q̄ gaudū. q̄ oēs gaudebūt de de: cor: nō tñ oēs h̄ebunt
 aureolā. **¶** Sed vt totū vñū d̄icat̄. meli⁹ ē dicere q̄ v̄trūq̄
 scz de: cor: cū gaudū et gaudū cū de: cor: h̄is visis parēt̄
 37 obiecta. Ad ei obf̄ q̄ debet radici charitat⁹. oē meritū
 dōm q̄ v̄t ē de p̄mo subali. de accidētali nō ē v̄t p̄mo
 et p̄ se. s̄ nō sine illo. Tñ ē cā sine q̄ nō. Sicut p̄ q̄re h̄gī-
 nitati debet aureola. nō rōe pfectōis. s̄ rōe de: cor:is. Rōe
 pfectōis stat⁹ debet fructus centesim⁹. s̄ rōe de: cor:is aure-
 38 ola. **¶** Ad illud qd̄ q̄ rōne cui⁹ incorruptōis debeas au-
 reola. triplex ē ad h̄ opinio. Quidā ei d̄icit q̄ cū meri-
 tū r̄sttat̄ in aīa. q̄ incorruptōis mentis debeas aureola.
 Sicut p̄fere volūtatē sustinēdi mortē p̄ r̄p̄o. et hoc r̄fir-
 mā p̄ illud qd̄ d̄: de brō martino. o brā aīa. quā et si gla-
 dius p̄secutoris nō abstulit. palmā tñ martyriū nō am-
 sit. Sed ista positio nō v̄t uentis. q̄ q̄rūcūq̄ velt̄ ali-
 qd̄ p̄dicare nisi creas in op⁹ nō credo q̄ habeas aureolā.
 Tñ illud brī martini de p̄mo cōtialit̄ intelligendū ē. q̄
 c̄ h̄is fuit martyriū p̄ magnitudinē charitat⁹. Alia
 opinio ē q̄ debet actui exteriori. Tñ si aliqd̄ nō marty-
 rizet̄ actu. nō h̄bit aureolā. Sicut si auferat̄ h̄ginitas vi-
 olent̄ p̄dit̄ aureola. Tñ lco p̄p̄ d̄ic q̄ corrupte p̄ violē-
 tiā se nō audēt̄ sacris h̄ginitib⁹ cōparare. nec etiaz annulo
 de sp̄sac̄. et s̄m hos h̄rūcūq̄ hō p̄dicet. reportat̄ p̄mū
 s̄ nō aureolā nisi aliqd̄ ueritatē. Sed durū ē dicere q̄ si
 violēt̄ oīno p̄ violētā q̄ aliqd̄ ibi p̄dat. dū null⁹ p̄sent⁹
 iteruentat. nulla culpa. Et ad tertio mō d̄d̄ q̄ aureola
 debet actui interiori p̄ cōparat⁹ ad de: cor: exteriorē. et ex-
 teriori relatio ad interi⁹. Tñ si h̄go velt̄ corrupti et si cor-
 rumpat̄. et post penitē. q̄ saluans ē incorruptio i carne
 iō aureolā h̄bit̄ Item si nolit̄ corrupti et corrupat̄. cor-
 ruptio illa nō ē iudicāda corruptio de: cor:is s̄ r̄ur⁹. et iō ma-
 nec decori integer. q̄ de: cor:atio v̄ruit̄ ab interiori p̄ce-
 dit. et hoc ē qd̄ d̄: in l̄ia. nō p̄ corrupti caro nisi p̄us mēs
 corrupat̄ scz corruptōe q̄ obuet̄ h̄ginitati. Tñ qd̄ d̄: q̄
 se nō audēt̄ sacris h̄ginitib⁹ cōpare. h̄ ē p̄ p̄culū. q̄ for-
 39 tassis in actu illo p̄sent̄. vñ sp̄ ē eis timēdū. Ex h̄is
 p̄t̄ patere q̄n h̄ginitas amittat̄. Cū ei ad p̄fectā h̄ginita-
 tē duo deurrat̄ scz incorruptio mētis et incorruptio car-
 nis. incorruptio mētis ē sicut formale et cōplēmentū. in-

corruptio carnis ē sicut materiale. Si h̄ginitas p̄eat-
 tū p̄ditū ē et nūq̄ recuperari p̄t̄. Si at̄ amittat̄ incorruptio
 carnis salua in corruptōe mētis. manet q̄ formale et cō-
 p̄lectū ē h̄ginitatis. iō meritū et p̄mū. Quis etiaz illud
 qd̄ materiale erat sit p̄ditū. vñ p̄ditū ē s̄m qd̄. tñ manet
 simplr. p̄ditū ē in aspectu hōim nō in aspectu dei. et h̄ ē
 qd̄ dicit̄ Amb. et habet in l̄ia. Si aut̄ p̄dat̄ incorruptio
 mētis salua incorruptōe carnis. tūc p̄dit̄ qd̄ formale est
 et manet qd̄ est materiale. et quilla redit ad suū p̄positū.
 et h̄z materiale substat̄. redire h̄ginitate h̄go iudicā-
 da ē. licet nō in rāta gl̄ia. in q̄tra esset si nunq̄ p̄sent̄
¶ hoc sentire videtur ē magis p̄mū.
¶ Insequēter q̄ntū ad tertū articulū q̄r de repu-
 40 d̄io. et circa h̄ tria q̄runt. P̄mo q̄r. v̄t licitū su-
 erit vxorem repudiare. Secūdo v̄t abuerit p̄missū
 Tertio q̄r de vxore repudiare recedat̄ de. **¶** Ad 1-
 q̄ fuerit licitū vxore repudiare cōdit̄ sic. Ex moysi il-
 licita puniebat. qd̄ ergo nō puniebat i lege. tpe legi erat li-
 citū. s̄ repudatio nō puniebat. s̄. rē. Itē licitū ē qd̄ nul-
 la lege p̄hibet̄ s̄ iudei nō erāt astricti aliq̄ legi q̄ sibi a dō
 dare licitū erat oē qd̄ i lege illa nō p̄hibebat. s̄ repudi-
 um nō p̄hibebat i illa. s̄. rē. Itē licitū ē oē qd̄ diuina inspi-
 ratōe mādāt. s̄ moyses diuina inspiratōe afflat̄ d̄dit̄ le-
 gē. in deul. in q̄. r̄tū. ca. p̄cipit̄ libellū repudiij dari. q̄
 v̄t q̄ sit licitū. Itē licitū ē qd̄ sit rōnabili causa. sed rōna-
 bilis cā ē vt odio sa societas sepe. marie q̄n surgit ex cā
 exteri⁹ monētē. s̄ si v̄t p̄t̄ de: cor: miratē h̄bat vxore ex
 oīa. v̄t rē. Itē lex m̄mōij p̄fectio: est i noua q̄ i veteri
 Sed noua licitū ē ab vxore separari aliq̄ de cā. v̄puta cā
 fornicatōis. ergo videt̄ q̄ i lege veteri licitū aliq̄ de cā f̄
 erit repudiū. Lōra. n̄bit̄ ē licitū qd̄ ē i diuina institū-
 tionē. s̄ diuina ē i diuina institutionē. q̄ d̄s cōstitit
 masculū et feminā. s̄ rē. Itē nihil ē licitū qd̄ ē i ius na-
 ture. s̄ ius nate d̄icit̄ vt nō faciat̄ aliq̄ qd̄. s̄bi n̄ vult̄ si-
 eri. s̄ cū v̄t nollit̄ repudiari ab vxore. nō d̄z repudiare
 eā. Itē nihil licet̄ in q̄ p̄missū. s̄ i diuortio ē p̄missū. q̄ de
 L̄bus. q̄ q̄ s̄m legē dimittit̄ q̄tuo: cōt̄t̄t̄ in h̄arē.
 q̄ apud deū ē h̄d̄icida rē. Itē maior ē v̄tio v̄t et vxoris
 q̄ p̄ris et filij. q̄ d̄r. h̄. S̄m. relinquet̄ hō p̄m̄ et matrē
 et. s̄ nulli licet̄ repudiare p̄m̄. ergo rē. Itē autē d̄n̄
 Mat. xix. nō h̄ vxore dimittere excepta cā fornicatōis
 s̄ p̄ter illā nō erat diuortū. imo m̄lter lapidabat. nec
 alia cā fuit. ergo nūq̄ fuit licitū. **¶** Ad 2- q̄ s̄m qd̄ di-
 41 cit dominus repudiū vxoris nunq̄ licitū fuit vt sine
 culpa fieret. fuit tū licitū vt fieret sine pena. Tñ aliqd̄
 licere alicui hoc ē duplici de cā. Aut q̄ nō obuat̄ iur̄
 r̄ctitudo. et sic nō fuit repudiū licitū. Aut q̄ nō obuat̄
 iuris puniō. et hoc modo licitū vxore repudiare. quia
 tūc nō obuat̄ iur̄ puniō. Ex h̄ igit̄ p̄ qd̄ obicit̄ q̄
 nō puniebat lex moysi. nec p̄hibebat. q̄ nō decreuerat
 punire. tñ nihilomin⁹. lex nature et dicamē rōis d̄r̄us
 dicebat. **¶** Ad illud qd̄ obf̄ q̄ moyses mādāt. h̄d̄m. q̄
 moyses aliqd̄ p̄hibuit i repudiō. aliqd̄ mādauit. aliqd̄
 p̄m̄sit. p̄. obibuit vxorem dimittere sine cā. Permissit̄
 vxore dimittere ex cā fedicitatis. et p̄cepto libellū dari. et
 in darōe libelli nō erat peccatū s̄ i dimissioe. **¶** Ad il-
 43 lud qd̄ obf̄ de cā rōnabili. qd̄m q̄ v̄t et vxore: indiuidua
 liter coniūgūtur a deo. ideo nulla pōt̄ esse cā separatōis
 quo ad vinculū. sed quo ad debitū pōt̄ esse causa de fecit̄
 fidei. q̄ v̄t nō seruat̄ alteri fidei. et q̄ ista tūc nō fuit cā.
 44 ideo nulla fuit rōnabilis causa. Ultimū hō patet vt p̄ce-
 bit infra. q̄ fornicatio p̄t̄ esse rō quare vxore: nō possit̄ vi-
 ro debitū reddere. vt in quo peccat̄ q̄s. in hoc rōt̄que
 arur. et illa ratio tūc fuit. nec alia pōt̄ cē. et ideo rē.

Questio h b
 An repudiare vxorē debuerit pmitteri. Et qd nō videf. qd nō pphibermalū cū possit hē p cōsentire. s; legis lator: potuit pphibere z nō pphibuit repudiū. qd cōsentit. sed pscntis malo peccat: ergo zc. **I**tem nō sūt faciēda mala vt veniāt bona. ergo nec pmitterēda mala ne veniant maiora mala. qd nec debuit repudiū pmittere ppter vitā dū homicidū. Itē vir et vxor: pares sūt qd ad legē rtho ri. Sicut vir p occidere vxorē. ita vxor: o dīs vīrūm p machinari in morte. qd idē piculū z idē ius ē et vtra qd pte. s; nō pmitterebatur in lege vt vxor: repudiaret vī rū. ergo zc. Itē rpe legis nature non legitm^o fuisse pmissū repudiū. rpe rpe grē similitur legitm^o fuisse pphibitū. qd rpe legis. scēptē fuit pmissū. Si dicas sic. dñs dedit ad duriciā cordis eoz. Cōtra. qd duri erāt. id ad eoz duriciā cōstringēda imposuit legislator: onera grauiā. ergo si graue ē habitare cū vxore exosa. cōgruebat qd nō pmitteri repudiū. Cōtra. in lege nō debuit pphiberi aliqd qd nō debuit puniri. nec puniri debuit nisi ex qd deberent effici meliores. alitē i ope qd nō charitate. Sicut repudiū nō pmitteret hōies illi qd pnt erāt ad homicidū laborēt tur i peius. qd zc. Itē nulla sacra ita pfecte fuerit i ve. r. sicut i nouo. qd nec sacrm cōiugij. qd si pfectio i sacro cōiugij cōsistit in indiuisibilitate. nō qd debuit pfecte i lege vter i diuisibilitate impari. **I**tem rta estz artitudo in ter vīrū z vxorē qd nullo mō lepari possent. cū fornicatō tūc nō puniret oēs efficiētur fornicarij. z pauci aut nll' h ducerēt vxores. qd si pceptū fuit tūc semē legitimū ml' 45 triplari. repudiū nō debuit pphiberi. **I**tem. dd. qd permissio est qd rplex. Cūo mō p puarōnem pceptōis. et sic ap' s permissio minus bonū. qd nō pceptū minus bonū. sicut virginitas nubere pmittere. Secūdo mō p puarōnem pphibitōis. z sic venialia dicūtur pmissa. qd nō sē pphibita. Tercio p puarōis punitōis. et sic repudiatio vxoris ē pmissa. qd nō puniuntur i lege. Quarto mō p puarōnem pphibitōis. et sic oīa mala dicūtur a rō pmissa qd nō pphibet. **S**uma pmissio ē ppter bonū qd iurāt. **S**e cūda ppter nram infirmitatē. Tercia ppter vitanda maiora mala. Quarta ppter eliciēda maiora bona. **P**er 46 missū qd moyses. qd nō poterat pphibere hoc malū qd tri plex malū inde sequeret. **P**rimū qd dē de fecer' facit. qd nō vellēt vxores ducere. Secūdo multiplicatio fornicatō nis. Tercio homicidij. Et hoc patent duo prima qd moyses nō pmissit nisi coacer' ppter scz mai' malum vitandū. vnde fuit tibi potius pari qd agere. s; d facit. malū vt veniat bonū peccat faciēdo. id nō ē simile quod se cundo obijciebat. **A**d illud qd obij' quare nō pmitteret mulieri. dd. qd rpe legis nō iudicabatur ad paria vir cū muliere. cum rāone cōnditōis. qd vir est pncipiū mulieris. nā rōne puarōnis. qd mulier est initiū peccati. idē dē ei. **S**en. iij. sub vīri potestate eris. **A**d illud qd querit qd rpe legis illius legis fuit pmissum. dd. qd ad hoc triplex fuit rō. Una qd nō fuit eis oīno reuelā dū mīmonij misterij. qd erat temp' vmbre. Secūda qd ipsi erāt imperfecti. vī tū on' noluerūt recipere. Ter

cia. qd duri. z hoc on' noluerūt portare. z occulte pos sent abijcere. z ideo nō fuit imponēdū. **A**d illud qd 49 obij' de cōfractōne duricie. dd. qd frāgēda erat p penaz qd nō esset occasio maioris mali qd sūt fuisse obligatō ad talē inseparabilitatē. z id nō sic debuit frāgi. **D**e. iij. De recōciliatōe. z qd vīr vxorē post repudiū debeat viro reconciliari. Et qd sic videf. qd penū fuit vxorē dimitte re. vt supra ostensū ē. ergo iustū ē ipam resumere. Item mulier repudiata si rtrahit cū alio. aut peccat. aut nō. Si non peccat. qd cū ppter nullū peccm ei' fuerit repudi ata z nō debeat infligi pena nisi ppter culpā. manifestū est zc. Si peccat. qd manet vinculū cū pōr. qd adhuc ē vx or ei'. S; dñs vult qd vxor: sit cū viro. ergo zc. Item de oīni malo licitū ē penitere. s; pnia retractat malū factū ergo cū repudiare vxorē sit malū. ergo licitū est penite re. ergo z retractare. qd z vxorē sibi recōciliare. Itē diuī sa p diuorciū p recōciliari. qd z repudiū. Cōtra. **D**eul xxiij. d' qd nō recipiēda post repudiū ne peccare facias terrā. ergo qd recipit facit peccare terrā. ergo zc. Item. **I**tem. iij. vulgo dicitur dimitte vir vxorē. z illa recedēs du xerit vīr alterū. nūqd reuertet ad eū. qd dicit nō. ergo zc. Itē iste repudiatio vxorē qntū i se ē amittit ius i eam tanqz in vxorē. ergo si recipit accipit qd nō est suū. Itē snia iudicis fm legē d'z irtractabiliter obseruari. Iu sta eni scēria nō ē retractāda. s; cū vxor: dimittebat dato libello repudiū in rpectu ecclesie fiebat p sentētia legis repudiū. ergo zc. **I**tem. dd. qd p' repudiū aliqd fuit licitū 50 et rcessū. vt abos scz vīr z mulierē manere in nuptos. vel etiā an nuptias alias inuicē recōciliari. Aliqd fuit licitū z pmissū. vt scz vīr vxorē repudiata aliaz duceret vxorē. nō ē fuit pphibitū hīe ples vxores. Aliqd fuit illi citū et pphibitū. vt vīz vxor: repudiata viro viuere du ceret aliū. **N**ō eni nunqz licuit vīr vxorē ples hīe vxos cū p' vīr repudiatē viuat. nō lz ē hīe secūda. Hoc tū nō fuit pphibitū dicere. sed oblique in penā eius impo sitū. vt nunqz possit redire ad vīrū hōrē. qd vōlluntate se p' luit cū secūdo. z id dicitur. z **I**tem. qd polluta z cō tamnata est mulier illa ppter adulteriū. s; qd cōmīte cū secūdo. **E**cce dēdū est igit qd licitū ē p' repudiū vxorē viro recōciliari nisi culpa adulteriū infueniat. ppter quā punitēda pphibet ne ad vīrū redeat. qd tunc licite fie bat diuorciū. vī nūro mō licet occulto. tamē hē ipa lē iudicabat inseparabile esse rtiqz sacrm. hoc magis exp' se rāgit **I**tem. iij. **E**x ergo dicit lex qd nō ē recipiēda. intel ligit ppter adulteriū cōmissū. nō qd nō sit vxor: s; qd cō tra matrimonij fecit. **M**agis autē punit mulier qd vīr rōtū p dicit. qd in lege inferior erat. **A**d illud qd obij' 51 qd nullo mō lz cū p dicit ius. dd. qd nō hz ius reperēdi postqz repudiatē. Si tamē vxor: velit de ei' vōlūta te et cōsensu d' iterū licite fieri. **A**d illud qd obij' qd 52 rentia lara fm legē nō ē retractāda. dd. qd lex qdā p'cipit quedā pmittere. **S**entētia lara fm legē p'cipitē oīno iu sta est. et retractāda nō est. sed fm legē pmitterē cum ibi sit aliquid iusticie sine oīni peccato reconciliari potest immo meritozē z licite.

Dist. xxxiiij. De matrimonio fm cam materiz alē qd personaz legitimas vel illegitimas.

Nunc superest attendere qd psona sine legitime zc. **S**upra agit mgr' de mīmonio qd ad trīa gna cāz. h agit qntū ad qd rti gen' cāc. s; qd rti ad cām maritālē. qd dē ē p'uar' legitimitas vel illegitimitas. **E**t diuidit hcc p'z i duas. qd qdā p' dōe sūt simpliciter i

legitime respectu mīmōij. Quedā respectu mīmōij p feci. vt pote ille qd alias nupserūt. z iā mortu' ē vīr vel defūcta vxor: idē mgr' pmo agit de ipedimēt. **S**ecō cū rca sine ist' rtractat' agit de secūdis nuptijs. s; bī. **S**ciēdū ē qd nō solū pme vel scōe nuptie zc. **P**ria ps hz duas. in pma agit de ipedimētis qd nō oīno auferūt illegitimita tē. **I**n scda dō de his qd oīno faciūt illegitimitates. ista dist. xxxv. **S**ūt qdā ordies. **P**ria ps hz duas fm duo ipedimēta de qd pncipal' agit. **P**rio ei' agit de ipoten

ita coeundi q respicit defectu viri. Secundo de de dditoe q respicit statu legi buane. infra dis. xxxvj. Nunc d dditoe videam. Pna ps bz duas. q ad ipedimetu lequr du uortiu. id pmo agit de mrimoiu ipedimto lz semiplene. Secdo de d diuotio. infra. dis. xxxvj. Hoc etiā notādū ē q cū dñs rē. Pna ps bz duas pres In pma def mriat hu iusmōi ipedimta i gnali. In scda i spālī. ibi. De his ei q cā frigiditatē rē. Et illa secūda ps subdiuidit in duas q ipedimētū pē vēire vel ex pte vis impare scz gnatiue

vel impantē vt li. ar. iō pmo pōit ipedimēta respiciētia pma vim. scda de secūda. ibi. Furiosi qz dū i amētia sē. rē. Et qlibz haz bz duas fm subdiuisionē impedimēti. Impedimētū i vī gnatiua ē iporetia coeundi. et hec du pler. naturalis. scz. r. accidentalis. Similiter impedi mentum ex libero arbitrio est aut ppter defectum cogna tionis in crimine. aut honestatis in voluntate. et sic sunt duo. scilicet criminis enormitas vel incestus. et corz poris deformitas et horro:

Di XXXIII
1 a Plene legitimi me lē rē. Ut ma le dice q legitimitas ē hūius illegitimitas ē puatio. s3 p hū cognoscunt pua rōes. nō p puari ones hū. q ma le diffinit legitimi tas p puatioz illegitimā. R. dō. q sicut solu rō vno dicit ha bitū respectu li. garōis. alio p uatōne. sic i po sito. Si ei cōpa rē solutū et liga tū respectu acti qstū ad quē ē ex peditio. solutio dicit hūm. Si hō cōpens respe ctu vult solutō dicit puatōz vī culi. r sic dupli cū p diffinit. p hūc modū de le gitimitate optz intelligi.

Determinat in generali de i pedimēto matrimonij qstū ad personaz illegitimitatē. a

Nunc superest attendere q psonē sint legitime ad cōtrahēdū ma trimoniū. Legitime iudicant psonē fm statuta patrū q diuer sa sunt. Aliē nāqz fuerūt legitime an legē. alie sub lege. alie in tpe grē. Itē in pmitiua eccle sia qdā erāt legitime q mō nō sunt. Earū de q mō legitime sunt vel illegitime. qdā sūt ple ne legitime. qdā oīno illegitimi me. qdā medie. Plene legitimi me sunt qb nō obuiat votū cō tinētie. vel ordo sacer. vel cogitio. vel pōspar cult. vel cōditio vel nature fragilitas. r si qd est aliud. Penit. vero illegitime sūt p votū. p ordinē. p cognati onē. p disparē cultū. Abēdie ve ro sūt nō plene legitime. nō oī no illegitime p frigiditatē p cō ditionē. Si ei tales iungunt i g ranti. cōmanere pnt qbusdā ac cedētib. causis. r eisdem defici entibus diuidi.

Ponit impedimenta ex pte virtutis generatiue que ē frigiditas.

b De hīs enī q cā frigiditatis debitū reddere nō pnt. cōsultit Greg. q pmaneat. Sz si mulier causat dicēs volo eē mī r si b lios pcreare. decreuit vt vterz qz eoꝝ septima manu ppināz iuret. q nunq carnalit pueni rūt. r tūc mulier scdas nuprias cōtrahat. vir at q frigide natu re ē absq spe pugiū pmaneat. Aut ei sic. Interrogastis de hīs q mrimonio iūcti sūt r nubere nō pnt. si ille aliā vel illa aliū du cere possit. de qb scptū ē. Vir r mulier si se iunxerint. r post dixerit mulier de viro q nō pos sit coire cū ea. si p pbari qd dicit. p iustū iudiciū aliū accipiat. Si de ille accepit aliā. sepenf. Itē de hīs reqsisti q ob cām frigide nature dicit se nō posse i uicē opam carnis dātes cōmī sceri. Itē de hīs si nō p ea vti pro vxore. habeat eā qsi sorore. Sz si retinaculū. pūgale voluerit rescindere. maneat vtriqz inu pti. Itā si huic nō potuit naturali pcordare. quō alteri cōueniet. Itē si vir aliā vxorē vult acci pere. manifesta patet ratio. q suggerente dyabolo odiū fomi tem. exolaz eam habuerit. r iō

rat vtz audicō sit. Et q nō vide tur. qz sōmīcās n p pter dūoz nū. qz fit ob cul pā suā. q nec ta lis frigid. cū ip se sit in causā. s3 hoc ē. qz cū nō sit ibi mrimoni uꝝ q neuter tene atur. R. dōm q diuotiu ppter i potentiā coeundi aliqñ sit ppter h q impotentiā ē in altero. aliqñ ppter h q ipotē tia est in vtroꝝ. Si ppter hoc q sit in vtroꝝ. v terqz dz sine spe cōiugij remane re. Sz ipotēter hoc q sit in alte ro siue in viro si ue i muliere. p diuotiu illi in quo est causa de ber remanere sū ne spe cōiugij tāqz personalit legitima q si p bar r possit tūc debz redire ad p orayota. Quod ergo dicit q re maneant innup ti refertur ad cū i quo reperitur causa illegitimi

mitatis siue in viro siue in muliere. Quod obicitur de retinaculo. dicendū q et si fm veritatē nō sit ibi retinaculū cōiugale. tamē fm apparentiā vel extimationem. ibi est. vel etiā quedā spūsiō et obligatio. qz affectu ma ritali inuicem cohabitare possūt. vnde valde laudādū est etis q in simul permaneant nisi velint transire ad ar rtiorem vitam. Quod qz si viro pēcte debeat fieri. dōm 4 q sic si probari possit. attramē qz se et contra matrimo niū vadit. suspicio mala de viro colligitur. et tō abun dans pbario tali viro indicat. maxime si mulier dicat se cognitā esse ab ipō. Quod si mulier pfitetur. aut optet euicēter pbarē. aut debent ambo innupri remā re. vel etiam nunqz separi. pro quo ecclesia debet dilige tiam quam potest adhibere.

stat sine bono. plis. q ppter h q velit eē mī nō dz diuidi R. dō. q scī curialiter loquū fm q ipē mulieres sunt secūde. mulier ei n pē separi a viro ppter defectū porē tie generādi. s3 porētie coeūdi. et i illa circulo cōtōe itel ligit qz carnaliter vult cognosci a viro. r tra p3 q nō ē simile de cālitare s3 bñ ē simile de artitudine. Si ei sdo ar ra ē q cogit n pē. vir pē allegare r dicere q velit eē pē. i. nolit ptenere si pē coire. r sic p3 illd. Retinaculū cō iugale voluerit rescindere maneat vtriqz inu pti. Itē vtriqz eē falsū. p mū. s. de retinaculo cōiugali. qz si ē ibi re tinaculū cū sit vinculū insolubile. solui n pē. Si hō non quō rescindit. Rur. vī falsū dicere r male pēge. qz sū alter eoꝝ n hēat ipedimētū aliqd possit licite cū altero p̄bere. Juxta h qz vtz si ille q ē frigid. de diuotiu pe/

Septima manu ppingz re. Ut male dicere. q: nul
lus dz iuramentis de eo de q certus e. Sz null^o ppingz
cerre p eo q act^o ille latebrat redit. Sz v^o q null^o possit
iurare. Itē esto q null^o sit ppingu^o vel pauci. nūqd po
terūt se part. Itē qre magis h dz fieri manu ppingz qz
alioz. R^o. ddm

q quis de actu illo vit aut nūqz habeat certitu / do p facti euidō riam. habet tamē vt plurimū p si gna pbabilia. et p cōiecturas. q quis nō sufficiat ad generan / dā sciam. sufficiat tū ad gene randā fides siue credulitate q ali qd robur pstat. dico igit q ad h q diuortiu fiat vterqz dz iurare q nūqz carnalit cōueniant. nec puenire poterit q opam dede rint. q vnusqz qz se nō steterit q ppingz dnt iu rar q ita credūt. r tunc ex q sil co habitauerūt p rē pus sufficiens di uidi pnt. Si au tem alter cog vt pote mulier di cor q nō sit cogni ta. r vir dicat q sic standū ē viro quia vir ē caput mulieris. qz etiā loquit p cā mī montali q ē ma xime fauo. abilis Si at mulier ve lit offerre et repli care ipm eē m n ritū p onstionem claustror. stan dū ē pbatōt mu lieris. Si vero vir petat diuisi onē r dicat se nō coguisse. r muli

ea dimittere mēdacij falsitate molit. Sz si mlier causat et dic volo eē mater r filios pcreare vterqz eoz septima manu pro pinqz tactis sacrosancti reliq is iure iurādo dicat vt nūqz per cōmixtionē carnis iuncti vna caro effecti fuissent. tūc v^o mul ierē scōas posse pstrabere nu ptias. lhumanū dico ppter in firmitatē carnis eoz. vir autē q frigide nature est mancat sine iuge. Sz si ille aliā iuge ac cepit. tūc hū q iurauerāt piuriū crimie rei teneat. r pnia pacta pōra cogant recipere cōnubia hoc seruādū est cū vterqz idē fateat. Sz vir si asserit se debitū reddidisse vxori. r illa diffiteat. cui poti^o fides hūda sit. merito querit. De hoc ita statutum ē. Si quis ita acceperit vxores r habuerit eā aliquo tpe. r ipa se mina dicat q nūqz collet cū ca. r ille vir dicat q sic fecit. in veri tate viri consistat. quia vir ē ca put mulieris. l hoc de naturali impossibilitate statutū est. De maleficij impedimento hoc te nendū decernit. Sz si p soria rias r maleficias pcutibus nō sequitur. hortandi sunt quibus illa eueniunt vt spiritu prito r hūiliato deo r sacerdoti de ofi bus peccatis confessionē faci ant. r lachrymis atqz elemosy nis. orationib^o r teiunij domi no satisfaciant. r p exorcismos ac cetera ecclesiastice discipli ne munimina mīstri ecclesie ta les sanare pcreant. Quod si nō

furi. R^o. ddm q faciēda ē vis i hūo. nō ei dic q sine piuri sz q rei teneat qz ita retractāda ē snia diuortij lara p illa iuramra. sic si lara eēt p iuramra falsa. p eo q facti eut dētia on dnt illa iuramra fuisse nlla qstū ad illā sniaz for tificadā. n^o pbueit fortificatōz. sz poti^o erradi occasioz.

ponuerint. separi valebūt. Sz postqz alias nuptias expecterit illis viuētib^o qb^o post iūcte fu erint. p prioribus quos relique rant etiam si possibilitas con cubendi eis reddita fuerit. re conciliari nequibunt. Quod i sine huius capituli continetur ex rigore magis dictū intelligē dum est qz ex canonica equita te. Vel intelligendum est non posse reconciliari prioribus nisi iudicio ecclesie quo diuisio fa cta fuerat.

Donit impedimentum ex parte lib. arbit. quod est furia litas.

Furiosi quoqz dum in amētia sunt. matrimonium contra here nō valent. Unde Fabia nus. Meqz furiosus neqz furi osa matrimonium contrahere possunt. sed si contractu m fue rit nō separentur. Item Thico laus papa. l hū qui matrimoni um sani cōtraxerūt. r vni ex du obus vel ambobus amētia vel furor vel aliq infirmitas acces serit. ob hāc infirmitatē talium cōiugia solui nō pnt. Silt ē etiā sciēdū de hīs q ab aduersarijs excecant vel mēbris truncant vel a barbaris ciecti fuerint.

De hīs qui cuz duab^o sozo ribus dormiunt.

De hīs etiam qui cum dua bus sozoibus vel cum duobus fratribus dormiunt videnduz est qd censeant canones. Qui dormierit cum duab^o sozoibus et vna ex illis ante fuerit vxor

reliqzant etiā rē Ut male dicere q: si copulet aliq r coeūt iūctē. tūc aprū ē q solutū ē maleficiuz. Sz v^o q nō fuerit ppe tuū. Sz rē. R^o. di cēdū q cū d^o q nō pnt reconciliari. Si intelligit qn p sumt maleficiū illd fuisse psona le. et tūc valz vt qz coniūgi alij. qz nō hz ille illegitī miratē nisi respe ctu hui^o et iō cuz alij coniūgat. De cō iūgit. et iō nō p r redire ad pnam Si at maleficiū illud fuisse tra yniuersaliter vt nullā possit cog scere mulierem. tūc si redire p o tentia cognoscē di et vellunt. re dire possent r te berent se inuicē reconciliare. Sz qz p hoc experi ri vel dari licen tiam pbandi. cū hec et multa ma iora qre dicē eueni ant r contingāt Sz Neqz furio sus neqz furiosa matrimonij cō trahere possunt sed si contractu fuerit nō separe tur. Ciderit fa bianus bī male dicere. quia si nō separentur con trahunt. et si cō trahunt possunt

Rom. vi.

Loz. xi.

binari Remes archieps

Fabian^o

8

Ex aurek cōcilio.

strabere. R^o. ddm q furiosus in actu nō pōt nō abere nec de iure nec de facto. furiosus nō in bitu nō pōt de iure strabere. qz plez nescit educare. Sz tamē si sit sane mētis in actu pōt de facto strabere. et si strabat stra ctum ē. Tū negatio pma nō puar potētā simpliciter sed solū de iure. vel si puar potētā simpliciter tūc intelligit de furia in actu. et sic intelligit verbū mgti. et dbum iē quens aduersariue intelligit de furiosis i bitu. sane mēt is in actu. qz possunt strabere saltē de facto.

9b **N**ec ppter
 vxoris licet sibi
 male dicere. qz
 no ppter eaz iure
 suo puare. **N**ec
 istd n tenet nūc.
 sz dz intelligi il
 lud qz no licet ei
 perere nec redde
 re etiā vt sancti
 ctas sue cupie.
 Sz tū tenet debi
 tū reddere vxori
 etiā pccm supuo
 nit p mrimoniū
 um legitime cō
 tractū. vñ q̄uis
 mrimoniū non
 claudicat q̄rum
 ad vinculu. tam
 q̄tū ad a bitum
 reddēdū claudu
 care p̄t. sic p̄z de
 eo q̄ intrat reli
 gionez sine lra
 vxoris. z emittit
 votū solēne. sic in pposito intellige. Cū ista decreta. q̄b

neutrā ex ipis hēat. nē ipi adul
 teri vnq̄ in cōiugio copulenti.
 Itē nec ppter vxoris licet sibi red
 dere debitū. quā sibi reddidit il
 licitā sorozem ei⁹ cognoscēdo.
 nec post mortē vxoris lzei vel
 adultere copulari iugiu. Itē
 Zacharias pap. Locutūisti cū
 sorozē vxoris tue. si fecisti. neu
 trā hēas. z vxor tua si nō fuerit
 p̄scia sceleris. z pinere nō vult.
 nubat in dño cui vult. Tu xō z
 adultra sine spe iugij maneat
 z dū viuū p̄niam agite. **Q**uā
 cui vult nubat. intelligēdū ē p
 mortē viri. vñ Greg. Qui vxor
 res suas i adulterio dephēdūt.
 nē ille nē illa aliā vxorē accipiat
 vñ aliū vix q̄diu abo viuūt. Si
 xō adultera mortua fuerit. vir
 ei⁹ si vult nubat. adultra xō nū

q̄z si mortu⁹ fuerit vir ei⁹. s̄ oī
 bus dieb⁹ p̄nē lamēra p̄soluat.
 Hic de illo adulterio agit. qd
 cū cognato viri vñ cū cognata
 vxoris cōmittitur.
Nō est dimittēda vxor p ali
 qua macula seu deformitate cor
 poris.
Illud etiā sciēdū q̄ p aliq̄
 firmitate vel macula corpora
 li. nō licet viro vxorē dimittere
 z cōuerso. s̄ dz alī alteri substi
 dia puidere. Cū Aug. Si vxor
 rē q̄s hēat sterilē siue deforme
 corpe. vel debilē mēbris. vel ce
 cā. vel claudā. vel surdaz. vel si
 qd aliud siue morbis vel labori
 bus doloribusq̄ p̄fectā. z q̄cqd
 (excepta fornicatōe) excogita
 ri p̄t vehemēter horribile. p so
 cietate fideq̄ sustineat.

allegant abroga
 ta sunt.
Q p aliq̄ in
 firmitate z. Cir
 male dicere. qz
 magi p̄t sustine
 ri vt plurimum
 fornicatōis cul
 pa i q̄ p̄t cē vsus
 iugij. q̄ illa in
 firmitas i q̄ n̄ p̄t
 cē vsus iugij. q̄
 si p fornicatōne
 dimittit. vt q̄ er
 p̄t talē infirmi
 tate possit dimi
 ti. B. dd. q̄ nō
 fit legatio post
 iugij cōsumat
 onē nisi fiat ipe
 nā alteri⁹. et q̄m
 nemo punit nisi
 p culpa. z afflic
 tio afflictio ad
 tēda nō est. hic
 est p q̄ qualicū
 q̄ pena vel infirmitate nō est vxor reijciēda.

H intelligētia eoz q̄ in p̄nti distincōe determi
 nant fm tria q̄ in ea tāgunt tria p̄ncipalit̄ q̄rūt
 p̄no ar de impedimēt. mrimoniū i generali. Sz
 cūdo i sp̄ali de iporectia coeūdi. Tercio de defectu q̄ v̄t
 et p̄t. l. ar. Circa p̄mū q̄runt duo. p̄no q̄r v̄t mrimo
 niū hēat impedimētū. Scdo dato q̄ hēat plura ar de nu
 mero z sufficiētia impedimētōz. **Q** d. j. a.
Q mrimoniū n̄ hēat impedimētū on̄ dī. qz mrimoniū
 est remediū i mo bū cupie. q̄ si ille morbo ad oēs se ex
 tendit nullo impediēte. vñ s̄t q̄ mrimoniū. cū medici
 na debeat ex opposito respondere morbo. qz mrimoniū
 in oib⁹ esse possit nullo impediēte. Itē nullū aliud sa
 cramentū hz impedimētū q̄n si aliq̄s suscipiat de facto su
 scepiū sit. q̄ s̄t videt i mrimonio q̄ q̄s cūq̄ sit aliquis
 tamē si de facto h̄bit suscipit mrimoniū saci m. Itē mrimo
 niū i insolubile vinculu. vt ē sup̄ pbatū. q̄ si h̄barur
 nūq̄ dirimit. q̄ nullū est impedimētū qd dirimat tā cō
 tractū. Itē mrimoniū cū sit sacramētū opaf̄ x̄o. vñ cū
 cū mrimōtaliter dicūtur cūcti a x̄o. Sz diuina opatio
 nō hz impedimētū cū x̄o sit agēs nobilitatū. q̄ mrimo
 niū nullū hz impedimētū. Cōtra mrimoniū i statutū est
 in officiu. sz multi sūt inepri ad officiu. v̄t pura ad gene
 rādū p̄ cotrū. q̄ multi sūt nō idonei ad mrimoniū. q̄. rē.
Itē mrimoniū i statutū ē i remediū. sz multi sunt
 q̄b nō p̄t esse i remediū. qz nō p̄t uenire. ergo rē. Itē
 multi sūt q̄ nō p̄t vñq̄ sine p̄tō actū illuz exercere. vt
 puta q̄ vouerūt cōtinētā. vel q̄b ē p̄bitū iugit ab eo
 q̄ p̄t. Sz oīne sacm̄ p̄t uenire i vsu sine p̄tō cū op̄dinēt
 ad salutē. ergo aliq̄ sūt inepri ad mrimoniū. **G**reg nū
 bil ē sacru qd sit i diuinā mādātū. sz sacm̄ est sacru sig
 nū. ergo nihil ē sacm̄ qd sit i diuinā p̄ceptōne. Sz di
 utnū p̄ceptū Leuit. xvij. p̄bitet mrimoniū fieri inter
 multa genera p̄sonaz. ergo si contrahāt de facto nō est
 sacru. q̄ hz impedimētā. B. dd. q̄ sacru mrimoniū hz ipe
 dimētū i simplex sicut on̄ dū rōes ad hoc adduce. **R** d
 autē q̄rē h̄ sacm̄ magi hz impedimētā q̄ alia ē duplex.
 Una ē rōe cōe efficiēt. qz q̄uis oīa sacra sunt a diuina i

stiturōe z humana disp̄sātōe. tū hoc sacm̄ maxime cō
 sistit i humana disp̄sātōe. qz p̄sensū h̄bentuz oītur
 nec hz disp̄sātōe z determiatū. **A**lia rō est rōe finis. qz
 cū oīa sacra sūt i remediū. istud nō est i remediū sz est
 am̄ i officiu. z cū alia sint sp̄alia. h̄bit cūctā ē actō car
 nalis. sz cōiuctio q̄ ē cotrū. et iō facili⁹ recipit impedi
 mēta. Ex his partē obiecta. **N**ō enī obz q̄ nullus excludit
 dicitur a morbo cupie. dicēdū qz morbo ille alr remedia
 bilis ē q̄ p̄ mrimoniū. v̄t puta p̄ cōtinētā. **A**d illud
 qd obz q̄ alia sacra se exēdūt ad oēs. p̄z r̄no. qz nō est
 simile de h̄ z de alijs vt vsū est. **A**d illud qd obz q̄ est
 vincū i insolubile. dicēdū qz v̄t cū q̄ ligat. sz possibile
 est aliquos inepros esse ita vt hoc vinculo nō vincian
 tur. **A**d illud quod obz q̄ diuina opatio nō p̄t impe
 diri. dicēdū qz verū est vbi x̄o opatur vt rota cā. sed nō
 est sic in mrimonio. imo necesse est interuenire p̄sen
 sum legitimum. **P**reterea operatio ista p̄supponit ma
 teriam i qua.
Questio ij b
 De numero z sufficiētia impedimētōz mrimoniū. **E**t
 q̄ sint multa videt. qz impedimēta sūt p̄ p̄uātōem vel
 defectū boni mrimoniū. Sz defect⁹ boni malū ē. et vt
 dicit dyon. malū est infinitis mōis. q̄uis bonū sit vno
 mō. ergo infinitis mōis videt q̄ possit impedi. Itē
 impedimēta mrimoniū accipiūtur fm accidētia p̄sōa
 rū. Sz vt vult p̄bs accidētia sūt infinita. ergo z impe
 dimēta. **M**aior p̄z discurredo in singul. mino. patet p̄
 p̄m. Itē impedimēta mrimoniū respiciūt mrimoniū cō
 ditōne. z illud respicit p̄sonas singulares Sz singla
 ria sunt infinita z indetermiata. ergo z mrimoniū im
 pedimēta. **C**ōtra. Nihil impedit mrimoniū nisi fm in
 stitutiōne dei vel ecclie. sz institutiō dei vel ecclie q̄rū
 ad mrimoniū ē in determinatis cōditōib⁹. ergo. rē. Itē
 i impossibile ē scire legē mrimoniū z vinculu nisi scia
 rur illa q̄ istud vinculu soluit. sed lex mrimoniū ē boni
 determinata. ergo z impedimēta. ergo sunt in numero z
 finito. **P**re hoc i p̄batū p̄ hoc quod m̄r abmōi

11

terminat: et doctrina dar. sed si non essent in numero de/
 terminato non daretur. **R.** ddm q hoc factum hz im/
 pedimera plura. sed qda ipeditur ex cogruitate. et ita di/
 cum impedire dendum. sz no dirimere iad tractuz. vr e/
 ecclesie interdicitur si sit clanculo. et rps feratuz. qz talia
 respiciunt solennitate mrimoniij. Quoda respiciunt de neces/
 sitate. qz no stat cu eis factum. vr dicunt impedire dendum
 et dirimere denu. qz qbus esset tractuz de facto. m in ve/
 ritate no fuit factum nec mrimoniuz vey. Impedimenta
 aut illa his versibz continent de quibz oibus infra habe/
 bis sigillarim. Error. conditio. voru. cognatio. crimen.
 Lulus. dignitas. vis. ordo. ligame. honestas. Si sig/
 affinis. si forte coire nequibit. Nec facienda necant. co/
 nubia iuncta retractant. De sufficiencia ergo impedim/
 roz. Ddm q impedimera sit sine pot fieri ex qruplici/
 causa. Na ex efficiencia puenire pnt tria. Efficies. ca est
 consensus. ad cosensum aut eocurrit ro et voluntas. co/
 tra roms actu e error. D actu volutatis vis vel violentia
 tra actu veriusqz conditio seruitutis q impedie pum p/
 pter defectu libertatis pum ppter erroze. Ex pre ca ma/
 terialis tria. qz mrimoniuz est conuincto volutate lro/
 duca. q est pus naturaliter dispitaz. Conuincti em pti/
 mitate sunt inepri ad mrimoniuz. Sed conuincti pnt esse
 tripli. cosanguinitate. affinitate. iusticie publice bone/
 state. qz dicitur ex sponsalibz p verba de pnti. et sic snt tria
 impedimenta. Ex pre cause formalis tria. qz mrimoniuz
 est vinculu in q est mutua pias viri. vxoris. ipedimen/
 tu aut contra hoc est qn no pot dare fut corpis pntie. et h
 pot esse tripliciter. Aut qz tradit alteri q ad huc viuit. et
 sic e obligatio. Aut qz se dedit deo et sic. est sacer do/
 do. Aut qz deo et piao. et sic est voru qn vouet qz ingre/
 di religionem vel conuentus solennit. Ex pre finis snt tria
 qz mrimoniuz est ad pcreanduz prole ad cultu dei. vel sal/
 tem in remediu honestatis. Contra rone pcreandi vel
 remedij est impotentia coeundi. Contra cultu dei q e in
 fide e dignitas cultus qui est in moribz et criminis eno/
 mitas. ita sunt. xij. impedimera. Snt aliqua recipiunt
 diuisione v impotentia coeundi et crime sicut melius pa/
 rebit infra. Posset m altere hoz impedimeroz sumi iuf/
 ficientia. In mrimonio em considerant psonae q iungunt
 et ipm vinculu. et illud p qd vincunt. et illud ad qd vin/
 cunt. Qd vincit. et vinculu. et ad qd p qd. et p sone q vi/
 cunt debet aliq mo puenire in cultu dei et snt. sed dista/
 re vinculo naturali et pnti ppter hoc q natura abhorret
 psonas multas cofimiles in actu illo sociari. Multu lgi/
 tur distat qn snt dispes i cultu. multu appropinqnt qn
 sunt iuncti cognatoe vel affinitate. vl publice iusticie bo/
 neitate. Propinqtas p saguinitatis e ex fructu mrimo/
 nij. sed affinitatis ex actu. iusticia publice honestatis re/
 nec mediuz inter vtruz. et sic sunt q tuoz impedimera. s.
 cultus dignitas. cognatio. affinitas. et publice honesta/
 tis iusticia. Considerat itez ipm vinculu q vincunt id/
 uidualit. et hoc no pnt iungi q snt alijs obligati. Obli/
 gari aut aliq duplr. aut deo. aut boi Et boi duplr. aut
 p mrimoniuz. et sic ligame. aut p seruitutem et sic dntio.
 Obligati sumit deo e duplr. aut p voru. aut p id qd hz an/
 neru voru vr sacer ordo. et sic snt alia q tuoz. ligame. co/
 ditio. voru et ordo. Tertio circa mrimoniuz considerat il/
 lud p qd dnt. et sic est consensus. et hic respicit actu ronis
 et dnt e error. et actu volutatis et dnt e violentia. et sic
 snt duo. Quarto considerat visus mrimoiij. et h duplr ipe/
 dit. aut p impossibilitate vredi et sic e ipotentia coeundi.
 aut p abusu. et sic enomitas erimis. et sic p nuer? et suf/
 ficientia hoz impedimeroz. et q snt in numero determinato.
 16 scz. rñ. **Ad illud qd obi q malu emodis infinitis**

ddm q dyonisi? loquit de malo qtu e de se. qz puatio et
 no ens e. et caret sine determinatoe. Si aut loquitur de ma/
 lo put ei subternit act? vel p paros ad bonu q puat.
 sic ponit in numero p reductioem. et spes determinatas hz
 sicut p3 in vicis. Terum istud non valet ad positum.
 qz ipedimera mrimoniij non snt defect? vel mala. sed et
 alia bona huc icopossibilia. **Ad illud q obi scdo pe/
 nes accidentia. ddm q no penes qcuqz accidentia. vr**
 pote q sit albus vel niger. sed penes accidentia q dnt
 et respiciunt mrimoniuz qtu ad aliqd bonu et ita snt i nu/
 mero determinato. **Ad illud qd snt circa singularia. mrimo**
 ddm q sicut oparoes. vtruz snt circa singularia. mrimo
 et cognitio e d eis pur reductu ad aliqd vte. pmo mo no
 hz incertitudine. scdo mo hz. sic in pposito casus emer/
 gentes snt multi et innumerabiles circa spales psonas.
 m oes sub hac gñalitate impedimeroz pbedut. et sic p3
 totum.

Consequenter qtu ad scdm articulu q de ipotentia
 coeundi. et circa h duo qtu. Pmo qz vtru ipotentia
 natural coeundi sit ipedimera mrimoiij. Scdo qz d ipotentia
 coeundi accidentali q est p maleficiu

Questio. j.
 Q naturalis ipotentia coeundi no ipediat mrimoniuz
 ostendit qz vey mrimoniuz e line carna. i coitu. sz qncuqz
 aliqz hz pfectu e line aliq no ipedit p defectu illi. qz
 hte volutas cotinendi i vtruz iuguz n soluit mrimo/
 niuz. q nec necessitas cotinendi part rone. sz vbi e ipotentia.
 et. **Item mrimoniuz e vinculu insolubile. sz possit e im/
 potentia coeundi accidentale dnt. qz ppetuu n ipedit acci/
 dentali. nec mrimoiuz ipedit ipotentia coeundi.** **Item**
 natural ipotentia venit ex frigiditate in vtro. sz frigiditas
 e accidens. q p expellit p caliditate. qz talis ipotentia. sed
 accidens cito transies non soluit vinculu ppetuu. qz
 Snt obr de artanoe ex pre mulieris. Contra. Et li. iij.
 de frigidis et maleficians. Sic puer q non p reddere de/
 bitu non e aptus iugio. sic q ipotentis snt minime ap/
 ti ad contrahenda mrimonia reputant. **Item i mrimo/
 nio obligat ho ad reddendu debitu. sed nullus p se obli/
 gare ad impossibile. sz ipotesa coire n pte debitu reddere. er/
 go n pte mrimoniuz obere.** **Item mrimonio. trasit pias
 corpis viri in muliere. et couerso. sz qn aliq e ipotes non
 trasit pias. qz nihil dat qd n hz. ergo et.** **Item mrimo/
 niuz e i remediu. ergo inf psonas inf qz nec officiu nec re/
 mediuz pte e. n pte mrimoniuz. sz h e ipotentia. ergo et.**
Item ad h e auetas iuris. rxiij. q. j. q dar lnam dnti
 alteri psonaz i cau isto. q n e mrimoiuz. **R.** ddm q un/
 potentia coeundi natural. aut e rpalis aut pperua. Si rpa/
 lis n ipedit. Si pperua tuc ipedit dntu et dirimit d/
 ctu. et si alter iuguz perat separatoz sepandi snt. si aut ve/
 lit mutuo cohabitare pnt. vr q n pte muliere hre vr vxor.
 bearys foroz. sz qz dubiu e vtz ipotentia rali sit pperua. io
 ecclesia vtrimqz adhibet debita diligentia ad scienda ppe/
 tuitate. et iducit cohabitare p tres annos et expiri actuz
 illu. et remedia si q pnt ee rale ipotentia. q cu pcesserint
 credif iuramento. vij. restiu. vel etia inspectoi claustroru
 alioqn stat verbo viri. Decipit m ecclesia aliqn. et cu con/
 fter de deceptione. iubz eos qz sepauerat ad pona iura re/
 dire. Concededu e iuguz q ipotentia coeundi q venit ex na/
 turali frigiditate mrimoniuz ipedit si sit pperua i mrimo/
 re. Quatr at cognoscat ei? pperuitas. et q sit diligentia
 adhibeda. h e i ierionis scie determinare vr iuristaz aut
 medicoz. **Ad illud qd obi q veru mrimoniuz e sine
 carnali copula. dicedu q vey e. sz n e sine ordinabilitate
 ad carnale copula. qz sic dicitur fuit necessse e sentire in
 muru copoz pntie. baur pensus nullus est. nec talis**

obligatio in eo q̄ n̄ h̄z posse exercēdi actū illū. 7 iō argu't
 n̄ etiā nō valet. q̄ potētia coeūdi q̄strū ad legitimatēz
 20 p̄sone p̄bētia ē d̄ essētia. nō sic act⁹. Per h̄ p̄z n̄ h̄sio ad
 sequēs. q̄ volūtas p̄bēdi nō ipedit mirimontuz. qm̄ ad
 huc manet ordinabilitas ad actū cū volūtate. q̄ nō ne/
 cesse ē esse p̄petuā p̄ eo q̄ volūtas p̄rverti. 7 iō nō ē sile
 21 de impotētia 7 volūtate. Ad illud q̄ obr̄ q̄ ē vinculū
 insolubile. d̄dm̄ q̄ istud vez est postq̄ d̄ctū ē legitime.
 7 certū si supueniat illegitimas hec nō soluit mirimontū.
 sed si puenit ipedit d̄ctōez. 7 adeo ipedit. q̄ 7 si videat
 mirimontū p̄trahi fm̄ facie hoīm. tū fm̄ vitare nō p̄bit.
 7 iō d̄r dirimere tā d̄ctū. nō q̄ illud vinculū ifringat. s̄z
 tū ē impedimētū qd̄ et si de facto cōsumet in facie hoīm
 nullā tamē soliditatē h̄eat. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ frigi/
 22 ditas est accidens 7c. d̄dm̄ q̄ frigiditas duplex ē. q̄daz
 accidentaliter. q̄dā cōplexionalit̄ 7 p̄ naturā. Illa q̄ est
 in hoīe accidentaliter p̄t̄ vt plurimuz expelli p̄ eo q̄ ē a
 p̄ua cōplexiōe. Sed frigiditas q̄ est ex cōplexiōe 7 na/
 turaliter inest. sicut in his q̄ sunt insensibiles p̄ naturā
 vel p̄ malā dispositiōez mēbr̄i alicui⁹ ad hoc ordinari. vt
 aritudo in muliere. si tāta est q̄ nullū remediū adhibe/
 ri possit fm̄ iudiciū bonarū matronaz. hec est q̄ ipedit
 et hec est inseparabilis 7 p̄petua. 7 de hac nō valet rō. Qd̄
 em̄ d̄r d̄ctū expelli p̄ contrariū verū est vt dicit p̄b̄ nisi
 alterū insit per naturāz. **Questio. ij.**
De impotentia coeūdi accidentali q̄ p̄ maleficium.
 vt rū ipedit mirimontuz. Et qd̄ sic p̄bat. xxxij. q. 1. si p̄
 fortitatis vel maleficas occulto. s̄z nūq̄ nisi iusto dei iu/
 dicio p̄mittēre 7 dyabolo p̄parante cōcubir̄ non sequit
 horrandi sūt 7c. 7 post. si sanari nō poterūt separi vale/
 bunt. Itē extra li. iij. de frigidis 7 maleficis in de/
 cretal̄ honorij lre v̄f. vbi ē qd̄ d̄ eo q̄ alias mulieres po/
 terat cognoscere sed nō p̄p̄tā vxorē. In fine decretalis
 infer. ip̄s septima manu. pp̄inq̄z iuramento firmati
 bus se cōmiseri carnaliter necesse. p̄feratis sniam diuoz
 r̄ij inter eos. Itē vbi cūq̄ talis cā ibi talis effectus. s̄z
 frigiditas vel artitudo ipediēbat 7 dirimebat pp̄t̄ ipo/
 tentiā reddendi debiti. ergo cū talis cā sit in maleficis
 videt̄ 7c. Itē maius piculū est in his q̄ p̄nt cōiungi
 alijs 7 nō sibi. q̄ in his q̄ nullis p̄nt cōiungi. q̄ nō p̄t
 esse multis occasio adulterij 7 homicidij 7c. Si ergo se/
 pant pp̄t̄ impotētiā coeūdi cū q̄libet p̄pter naturalem
 defectū. parti rōe p̄pter impotentia coeūdi cuz vna p̄t
 maleficiū. Itē maleficia sūt arte 7 p̄tate demonū sic
 d̄r in aucte canonis p̄us p̄posita. s̄z dyabol⁹ ē potētiōz
 7 versutiōz q̄ h̄o. Si ergo h̄o p̄t alterz oīno reddere iha/
 bilē ad actū mirimontij vel castrādo vel secādo p̄ violen/
 tiā. vel dādo medicinā. vel p̄ virtutē lapidis aliquā oc/
 cultā sicut aliq̄ medici narrāt. v̄f q̄ multo fortius h̄ dia/
 bolus possit. ergo p̄ maleficiū poterit p̄stare efficax ipe/
 dimētū. Cōtra. h̄mōi sortilegiū ē dyabolicū malefici
 um. s̄z mirimontū est remediū 7 diuinū b̄nificiū. s̄z potēti
 us ē diuinū b̄nificiū q̄ dyabolicū maleficiū. q̄ potēti miri/
 montij soluit maleficiū q̄ maleficiū excludit mirimontū
 Itē nihil ipedit mirimontū qd̄ est t̄pancū. sed malefi
 cū oē ē dissolubile. ergo p̄ maleficiū nō ipedit mirimo/
 ntū. Q̄ aut̄ sit dissolubile p̄bat ex p̄tate eius cui sit. modo
 faciēdi. 7 p̄ quē. Ex p̄tate cui sit. q̄ talia maleficia sūt
 p̄ dyabolica 7 merta q̄ nō h̄nt posse sup viros sc̄tos. q̄
 ip̄i sunt triū p̄batores dyaboli. q̄ solū sup pctōres. Sed
 iste p̄t̄ desinere eē pctōz. q̄ 7c. Ex p̄tate q̄ sit. q̄ omnis
 res vt dicit L̄bat. p̄ eas d̄ res destruit p̄ q̄s p̄ponit. er/
 go si h̄ factū ē p̄ maleficiū vel maleficia. ergo per illum
 vel illa p̄t̄ destrui. Ex p̄tate eius p̄ quē sit. q̄ p̄ diaboluz
 sed virtus dyaboli expellit ab hoīe p̄ exorcismos etiam

quādo obsidet corpa. q̄ v̄f q̄ s̄l̄r q̄strū ad effectū maleficiū
 Itē videt̄ q̄ ista maleficia nulli⁹ vigoris sint. q̄ qua
 rōe h̄nt effectū in actū illū eadē rōne in actū oēm. s̄z sic p̄
 maleficia possent impedire coitū. ita possent cōmestōz
 7 gressū. et sic punere totū mundū per suū sortilegiū. qd̄
 credere est sacrilegium. Itē maleficiū ipedit. aut
 debilitando vim generatiuā. aut auferēdo facultatē ex/
 eundi in actum. Si p̄mo mō. ergo cum illa vis equalit̄
 se habeat ad oēs. si ipedit coitum q̄strū ad vnā. ipedit
 q̄strū ad oēs. si ergo nō ipedit q̄struz ad oēs. ergo videt̄ q̄
 q̄strum nō nullā. 7 ita nihil videt̄ dicere q̄ possit cognos/
 scere alias mulieres et non suā. S̄l̄r argue de sc̄do mō
 sc̄z auferēdo facultatē eundi in actū. R̄. d̄dm̄ q̄ aliq̄
 dixerūt q̄ maleficiū nihil erat in mudo. nec alicui⁹ vis
 nisi in sola eximiatione hoīm q̄ multos naturales defe/
 ct⁹ attribuūt maleficijs demonū. pp̄ defectū fidei. Sed
 ista positio derogat iuri 7 derogat op̄inōi vulgi. et qd̄
 mai⁹ ē exp̄m̄to. 7 iō istud n̄ h̄z stabilitatē. fuerūt aliq̄
 dixerūt q̄ maleficiū nō ipedit coitū nisi ad ips̄. sed tū
 nullū ē p̄petuū. quia quodlibet dissolui p̄t̄ vel p̄ dyabo/
 lum vel p̄ maleficiū. vel p̄ diuinū auxiliū. 7 dixerūt
 illud cap̄m̄ p̄mo p̄positum abrogatum. Sed certe ad
 huc istud est 3 exp̄m̄tū. et cōtra ius nouū. q̄ decretal̄
 honorij p̄cipit in talibz fieri diuoz cū exp̄m̄to pro/
 barū sit multos habitasse simul p̄ longū tēpus. 7 adbi/
 buisse op̄am magnā. et quesisse multa remedia 7 nihil
 omnino valuisse 7 ideo per experientiam conuicit ec/
 clesia tale maleficiū aliquando esse p̄petuum. Rur⁹
 quia multi sunt qui remediū inueniūt. cōuicit non sep̄
 eē p̄petuū. Et iō hoc maleficiū aliq̄n̄ ipedit. aliq̄n̄ 23
 Itē fm̄ cōez doctoz op̄inōne distinguēdū ē. q̄ ipotētia
 coeūdi accidentalis q̄ venit p̄ maleficiū. aut est t̄p̄alis
 aut p̄petua. Si t̄p̄alis. nō ipedit. tūc autē p̄sumit esse
 t̄p̄alis q̄n̄ infra sp̄acium triuz annoz cobabitantez. 7
 quā possunt op̄am dantes. siue p̄ ecclesiastica sacra. si/
 ue p̄ alia remedia saluari possunt. Si autē non sanant
 aliquo remedio. extūc p̄sumit esse p̄petua. Decautem
 impotētia p̄petua aut p̄cedit legitimā cōtractionē miri/
 montij. aut sequit̄. Si p̄cedit facit personā illegitimam
 ita q̄ ipedit Itēndū 7 dirimere tā d̄ctū. Si sequit̄ non
 ipedit. sicut etiā de sc̄ctis d̄r ca. xxxij. q. vij. vbi tale ca/
 piculū iscribit̄ 7 in lra ponit̄. illi q̄ mirimontuz san̄ d̄r/
 rūt. et vni ex duobz aut amētia aut furor aut aliq̄ infir/
 mitas accedit. ob h̄c cām cōiugia ratiū solui non p̄nt.
 Similiter intelligēdū q̄ ab aduersarijs excecant aut mē/
 br̄is truncant. aut a barbaris sc̄cti sunt. Et sic p̄cedēdū
 q̄ sicut sc̄ctio q̄ reddit impotentē ad coitū. facit p̄sonam
 illegitimā si p̄cedat cōtractionē. nō facit si sequat̄. q̄ ma/
 trimontū nō p̄t̄ solui. nisi p̄ mortē vel sp̄uāle vel carna/
 le. Unde extra de p̄uersiōe diugaroz ex p̄tate. vbi d̄r.
 ex q̄ mirimontū inter legitimas p̄sonas p̄b̄ta p̄ p̄senti
 p̄bit. in nullo p̄t̄ cāu dissolui. vt viuētē reliq̄ alter pos/
 sit ad sc̄da vota trāsire. si igit̄ sequat̄ p̄tationē nō ipedit
 si vero p̄cedit ipedit si sit p̄petuū. Dupl̄t̄ aut̄ sit male/
 24 ficū p̄petuū. Aut respectu oīs mulieris. 7 sic reddit in/
 habilē ad oēm. Aut respectu vxoris. sic reddit inhabiles
 ad illā. s̄z nō ad oēs. L̄hyso. tales separi fm̄ iura pos/
 sūt alijs copulari. nō sic est de frigidis. q̄ si copulantur
 alijs. sc̄it ecclesia se esse deceptā. 7 iō retrahat diuoz sen/
 tentiā. Cōcedente funt. igit̄ rōes ostēdētēs q̄ maleficiū
 p̄st̄at ipedimētū mirimontio. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ potēti/
 us ē dei beneficiū. d̄dm̄ q̄ verū est q̄ id̄ 3 q̄ ordinatur
 vt matrimonij q̄ morbo cōcupiscentie. quia morbo nō
 viciat matrimonium sed matrimonium exculat. Sed
 matrimonium non est ordinatum ad restituendum po

Distin. xxxv. de diuortio qd fit ppter adulterium.

De etiā notādū ē qd cū dñs cedat rē. Sup̄ egit maḡ de triplici impedimēto mrimōū. h̄ agit de diuortio qd oritur h̄z ex culpa r̄ pctō. Et qm̄ adulterū p̄t peccere mrimōūz vel seq̄. r̄ p̄m qd p̄cedit causat diuortū. r̄ p̄m qd seq̄ s̄it. It̄ hec ps̄ h̄z duas. In p̄ma agit de diuortio qd fit ppter adulterū qd seq̄ mrimōū. In secūda agit de adulterio quod antecedit mrimōūz. ibi

DI XXV

Abat. v.

Dico. de morte sabi ole.

Inno. p̄

Augusti.

Rom̄. ij.

1 a. Nēq̄ adultera vxor dimitti a viro. q̄ vtz vir qui fornicat i occulto possit dimittere vxorē q̄ fornicat i agro r̄ q̄ sic v̄r. qm̄ vir p̄ragere d̄ vxorē illa n̄ p̄t excipere d̄ viruz. r̄ si excipit n̄bilyal. cū n̄ possit p̄bare. Juxta h̄ q̄ in q̄ bus calibz cōpetat vxorū excipere d̄ virū p̄ccere diuortū. R̄. dōz. q̄ tal fornicatō n̄ d̄ dimittere nec p̄t sine pctō i d̄spectu dei. lz possit i d̄spectu eccle. p̄ co q̄ vxor n̄ d̄fuit ius excipendi q̄uis de sit p̄bato. Arg. est. r̄. q̄. vj. p̄. rōn̄. Si in vir egulz p̄niaz. r̄ il la accusata nol/ leragere p̄niam si p̄leuerat in adulterio. credi tur t̄c q̄ vir possit eā accusare r̄ dimittere p̄niam si p̄o vir eēt i crimie notorio sic vxor n̄ possit. vñ sepe s̄it casus i q̄b̄ p̄m iura ad/ ultera p̄t excipere d̄ v̄r. p̄m̄ ē si fornicaria d̄m̄ citur. r̄. q̄. vj. p̄. rōn̄. r̄ et de diuor. Secūda si q̄s p̄stiauit eā extra d̄ co q̄ cogno. cō sanguinā vxoris sue. d̄ferecōdī r̄

2. Tertiū cū crederet manū i bel

1 a. **De etiā** notādū ē qd cū dñs concedat vxorē dimitti causa fornicatōis viro. ea dē licētia n̄ tollit semis. vñ libe rōn̄. Precepit dñs vxorē nō dimitti excepta cā fornicatōis. r̄ si dimissa fuerit manere innuptā. Quicqd̄ viris p̄cipit. hoc cōsequer redūdat ad feminas. It̄o em̄ adulteri vxor dimitten da ē. r̄ vir mech̄ tenend̄. It̄e ap̄d nos qd nō licet semis. eā nō licz viris. r̄ ead̄ seruit̄ pari cōditōe censet. Ex h̄is on̄dit q̄ mulier p̄t sup̄ fornicatōe virū cōuenire vt vir mulierē. vñ Inno. p̄. Ep̄iana religio adulteriū in viroz sexu pari rōe cōdēnat. sed viros suos mulieres nō facile de adulterio accusat. viri autem liberi vxores suas adulteras apud sacerdotel deferre cōsueuerūt. r̄ iō mulieribus pro d̄ito eaz criminene gatur cōmunio. viroz aut larē te cōmissio n̄ facile q̄s ex suspi tōnibus arceat. q̄ tū s̄b mouebit si ei flagitiū detegat

2. Tertiū cū crederet manū i bello deficiū r̄ nupsit. alij. xxxij. q. j. cū ḡ bellicas. Quar/ r̄ si cogit a fute larent ab aliq̄ que crecebat eē vtz suuz. Arg. xxxij. q. j. Quine si fuerit vt opp̄sa. xxxij. q. v. p̄. posito r̄. h̄ ar̄ intelligēdū ē de vi absoluta n̄ de metu. S r̄ q̄ i recōciliante eā sibi p̄ adulteriū. r̄ petijt debitum xxxij. q. j. Septim̄ ē rar̄. si i fide repudiat vxorē illa

Solet etiā q̄ri an valeat duci rē. p̄ma ps̄ h̄z q̄ttuo: p̄tulas. In p̄ma on̄dit maḡ q̄ vir innocēs p̄t fornicari am dimittere r̄ ecōn̄slo. In secda on̄dit q̄ si ambo fornicantur. vnus nō potest alterū inuitū dimittere. ibi. Si vero q̄ritur an adulter adulteram r̄. In tertia on̄dit q̄ post diuortium coniuge viuenteneuter p̄t nubere ibi. Si q̄s aut̄ fornicatōis erps̄ r̄. In quarta q̄ possunt in utem recōciliari. ibi. Possunt aut̄ recōciliari r̄. In secūda vero parte p̄ncipali p̄mo opp̄onit r̄ide soluit.

abijcere vxorē. prior d̄z eē a fornicatione purgatus. qd̄ similis r̄ de semia dixerim. It̄e Inoig nantur mariti si audiāt adulteros viros pendere similes ad adulteris semis penas. cū tāto ḡui eos puniri optuerit q̄nto maḡ ad eos piet̄ r̄ v̄tute vincet̄ r̄ exēplo regē semias. Ex his ap̄paret q̄ adul̄ adulterā dimitte nō valet r̄ econuerſo.

2. Tertiū cū crederet manū i bello deficiū r̄ nupsit. alij. xxxij. q. j. cū ḡ bellicas. Quar/ r̄ si cogit a fute larent ab aliq̄ que crecebat eē vtz suuz. Arg. xxxij. q. j. Quine si fuerit vt opp̄sa. xxxij. q. v. p̄. posito r̄. h̄ ar̄ intelligēdū ē de vi absoluta n̄ de metu. S r̄ q̄ i recōciliante eā sibi p̄ adulteriū. r̄ petijt debitum xxxij. q. j. Septim̄ ē rar̄. si i fide repudiat vxorē illa

ducit vtz altee si ventar ad fidē d̄z eā recte. nō obstāte q̄ fuerit fornicata. extra de diuo. gaudetibus. b. Cū tāto ḡui us eos p̄itri o/ poruerit r̄. q̄ q̄s ḡui peccat. v̄rū mulier que adulteras q̄ vir vel ecōn̄slo. Et q̄ magis vir v̄ lra dicere. It̄e se rus muliebris ē ifirmior r̄ ad la p̄ū p̄nior. p̄na/ turā. ḡmagis excusat i culpa. h̄. Co. vii. h̄ ē q̄ sex mu liebris naturaliter ē verecūdiōr r̄ viro d̄z eē sub tectior. h̄ v̄ q̄ ui peccat si ad/ ulteret. R̄. dōz q̄ istaduo crimi na se h̄nt sic exce dētia r̄ excessa. In h̄ ei q̄ serus virilis ē stabilit̄ o: p̄ naturā r̄ d̄z Co. v. p̄. naturā r̄ d̄z Co. v. p̄. naturā. h̄nc ē q̄ mulier ḡuis peccat iō maior ex pctō mulieris ois infamia taz viro q̄ mulier. Un̄ aliq̄ mō ve/ rū ē qd̄ dicit gr̄ go. de carnalib̄ virijs. q̄ sint m̄ nois culpe s̄z maioris infamie. fere enī i oisib̄ istō ro perit q̄ ad inuicē cōpata se h̄nt vt excedat r̄ excessa. ve runtamē q̄ maior excedat fornicatio mulieris. videt̄ q̄ maḡ ledit virū. r̄ m̄r̄ habet impulsuū. licet sit mu nus fortis ad resistendum. illud enī recompensatur p̄ humanā verecūdiam que debet eam retrahere multa

Co. vii

Ambro.

Aug. sup episto. ad Co.

Abat. v.

4 e Patronus em̄ ē turpitudis q̄ celat̄ crimē vxoris. Quid male dicere Lrrio. q̄ p̄uēb. xvij. d̄r. fidelis ē q̄ celat̄ crimē amicti. q̄ bonū ē crimē celare. Irē q̄ sciens in famat̄ aliter aufert̄ ei mat̄rimuz bonū. q̄ grauit̄ peccat.

dm̄ q̄ celare est dupliciter. Aut cū scit̄. s̄ t̄a it̄ occultā alijs & non dereḡit. Aut cū scit̄ ap̄t̄ ai et̄ notū et̄ d̄l̄ simlādo coogit̄. Prima ē fidelit̄ tans. Scdm̄ vero ē p̄bere p̄ a trocintū scelerū. Vlt̄ celare ē d̄ duplic̄. aut in pudicitū coy reprōns. aut in supponatōz peccarous & infirmit̄. & p̄m̄ ē ma/ li. scdm̄ vero ē bonū. Vel aliter celare crimē s̄ ē dupl̄. aut p̄sōe q̄ p̄ p̄desse. aut p̄sōe q̄ p̄ obedē. Prima ē maluz scdm̄ est licitū. & sic p̄ illud.

Dicit q̄ p̄t̄ iucē recōcilia- ri. p̄t̄ at̄ recōciliari & cohabitare sic pus. si dimissū al̄ reuocore vo- luerit. Dicit t̄m̄ Joh̄s criso. Sic crudelis & iniquus est q̄ castam dimittit. sic fatū ē & iniquū q̄ re- tinet meretricē. p̄sonus ei tur- pitudinis ē q̄ celat̄ crimē vxoris. Item Hieronimus. Cum mu- lier vnam carnem i aliam diui- serit. & se fornicatōe a marito se- pauerit n̄ d̄z teneri. ne viruz q̄ sub maledictio faciat. dicēte scri- ptura. Qui tenet adulterā stul- t̄ est & insipies. Idē ad amādūz p̄brū scribēs de q̄ daz q̄ viro suo viuēte alij nupserat. sic ait. Rē nouā loq̄. imo nō nouam s̄ ye- terē q̄ veteris testam̄ti autorita- te p̄firmat̄. Si reliq̄rit scdm̄ virz mulier & recōciliari uoluerit p̄- ri. nō p̄t̄. Sed hec oīa itelligē- da sūt d̄ illa q̄ ab adulterio rece- dere noluit. nec p̄nāz p̄ctm̄ de- lere. Qd̄ si vir sciet̄ pat̄. p̄senti re v̄. Si ei i adulterio p̄seuera- re eligit. p̄son̄ turpitudis & le- nocinij re marit̄ habebit̄. nisi eā adulterij reā facere voluerit. si aut̄ ap̄ctō recesserit. & p̄nāz illud purgauerit. poterit viro re- cōciliari. vñ aug. Quid tibi du- rū videt̄ vt̄ p̄ adulteriū tibi re- cōciliē cōiū. si fides assit̄ erit durū. Cur em̄ adhuc deputam̄ adulos q̄s credim̄ p̄nā eē sa- natos. Idē. It̄d̄ erit turpis nec difficilis ē p̄ patrata & purga- ta adulteria recōciliatio p̄iugij vbi p̄ clauēs regni celoz n̄ dubi- tat̄ fieri remissio p̄ctōz. nō vt̄ p̄ viri diuortij adultera reuocet̄. s̄ vt̄ post xpi consortij adultera non vocet̄ ur. Itē Gregori. De- bet recipere peccatricē q̄ p̄nāz egit. s̄ nō sepe Itē Ihermes. Si vir scierit vxorē suam deliquisse. & nō egerit p̄nāz mulier sed per-

tere debetū. qm̄ q̄tū i se fuit p̄nāz vōit. & s̄ dico ni- si mulier fuerit fornicata. Et insup meche iura- dedit. & c. Ut̄ hic velle q̄ fides supaddita ipeditat iura- mētū. S̄ vt̄ q̄ nō. q̄ licitū ē hāc ducere vxorē p̄ morte

manet in fornicatōe sua. & vir vi- uit cum illa. vir reuserit & par- ticeps peccati eius. Si multi- er dimissa egerit penitētiā. & vo- luerit ad virum reuerti. debet recipere peccatricez que p̄nāz egit. sed non sepe. Agit de adulterio quod an- teccedit matrimonium

Solet etiam querian vale- at duci in cōiugium q̄ p̄a ē pol- luta p̄ adulterium. De hoc leo papa ait. Nullus ducat in ma- trimonium quam prius polluit adulterio. Item relatum est au- ribus scōrum sacerdotum quē- dam alterius vxorez stupro vio- lasse et insup meche iuramētuz dedisse. q̄ post legitimi mariti mortem si superuueret ducerz eam in vxorem. quod factum ē. Tale ergo connubiuz prohibe- mus et anathematizamus. his alijsq̄ auctoritatibus vetant̄ in- coniugium copulari qui se p̄us adulterio maculauerunt. Sed contra Augu. ostendit dicens. Deniq̄ mortuo eo cum quo fu- it verum coniugiu. fieri potest coniugium cū qua precessit ad- ulterium. Idē. Possē fieri sa- ne licitas nuptias ex personis illicite coniunctis honesto pla- cito subsequente manifestum ē. Sed hec vltima auctoritas de concubinis loquitur. prohibēs cōcubinas posse transire ad ho- nestum placitum nuptiarum. si castitatem & fidem seruare ve- lint. Prima auctoritas augusti- ni de illis ait. Qui de peccato penituerunt. & nihil in mortem viri machinati sunt. nec viuē- te viro fidem adultere dedit me- chus. q̄ eam in cōiugium duce- ret si superuueret. Qui vero h̄ faciunt alijs premissis auctori- tatibus prohibentur copulari.

viri. ergo licitū est p̄mittere. er- go propter illaz promissionē nō debet impediri sequens matry- monium sed cō- firmari. ergo si simplex adulterium non impe- dit. videtur q̄ nec impeditur cū fidei datione. s̄. d̄m̄ q̄ talis fides nō est f̄d̄s sed potius infu- delitas p̄ eo q̄ ē p̄ bonum fidei. quo vxor tenet̄ alligata viro. & ideo cū in fidei datione matry- monia inchoen- tur. & talis f̄d̄s matrimonio re/ pugnet nō inicit̄ at. imo simplici- ter ibabiles red- dit. q̄ nec inicit̄ ri amplius iter- tales p̄sonas p̄- nec consumma- ri similit̄. Si autem alter in mortem viri ma- chietur propter cōtrabendū ma- trimonium. po- tius se facti iha- bilē q̄ se reddat̄ habilem. q̄ ergo obicitur q̄ est li- citum. Dicēduz q̄ non est. cum quia sit ex mala causa. cum quia est occasio mul- torum maloz. & ideo si iurāt̄ n̄ obligatur ad iuramentuz seruā- dum. sed potius ad p̄nāz factē- dam p̄o iuram̄- to male & inordi- nate emisso. et sic patet illud.

Opōnit

Hieron.

p̄i. xvij.

duf. xvij.

Augu. ad polentum

Hermes

Opōnit

Ex cōci. ty buriēti.

Augusti.

Solut.

nō tenet. et in pmo cāu loquuntur auctes scōz. et cano-
 nā. Unū biero. Si vir sat vxorē deliquisse. et mulier pman-
 serit i fornicatōe et viuit cū ea. vir pcepta ē peti ei. et
 nel q̄ vir vxorē corrigere. id est fornicatōe dimittere. et rōe
 bāt ad ipsa trinare. nec amittit ius i vxorē vt parebit. et
 q̄uis ebeat dimittere iuriā. d3 tñ corrigere culpā. et
 sic pcedēde sūt rōes q̄ nō tenet simplr dimittere s3 i cāu
 nec tūc ad omne rps s3 ad aliqd. p eo q̄ nō tenet ppeuali-
 ter cōtinere. s3 q̄ admodū vxorē infirmāre corpalit re-
 net trinare ad rps. ita vxorē infirmāre spūalit. ad eius
 correptōz tenet ad rps eā repellere. qm̄ q̄uis possit cul-
 pam indulgere. d3 tñ corrigere. Hec est sū a dño pcepta
 sūt culibet. s. vt primo suo vnūsq̄sq̄ parcat. itez. q̄ par-
 cēdo corripit. et hoc duo simul tāgāt. Marb. xvij. Sūt
 rōes ad oppositū eēcedēde sūt in eo cāu in q̄ mulier in-
 diger aliq̄ manifesta correptōe ppr criminis infamiaz
 et euidētia. In qd̄ obijct q̄ ē meretric. ddm̄ q̄ meretric
 duplr p̄r cognoscit. aut s̄m q̄ meretric. et sic cognoscit a n̄
 suo. et h̄ nō apls istud vituagat. q̄ ē in cōrūctia xpi. Pōt
 itez cognoscit vt vxor. et sic in nulli ē p̄tūctiā. imo co-
 gnoscit ordinare. Itē cū d3 p̄ cognoscere meretricē ē ma-
 lū. intelligēda ē ppositio cū reduplicatōe in q̄z tū ē mere-
 tric. siue affectu meretricio. et sic p̄z totū. **Qd. iij. c.**
**Utrū possit q̄s vxorē fornicatōe dimittere ppa aucto-
 ritate sine iudicio ecclesie.** Et q̄ sic vi. q̄ dñs dat iustam
 sniam cū tubet dimittere cā fornicatōis. q̄ si h̄ ē de iustī-
 cia. et q̄ a xco iudicatū ē nō indiget āplio iudicio. q̄ si
 ne oīo iudicio p̄r eā dimittere. **Itē marb. j. ioseph**
cū ēt vir iustus cogitauit occulte dimittere maritā. glo-
dicat q̄ iust iust? et p̄. Just? q̄ voluit dimittere. p̄r q̄
voluit p̄alare. q̄ cū ioseph laudat q̄ voluit occulte di-
mittere. s3 q̄ sine iudicio ecclesie dimittere. Itē possibi-
le est q̄ fornicatio nota sit sōt viro. s3 n̄bominus te-
net vir vxorē corrigere. s3 diuortū erat ad cōreptōz for-
nicarie. q̄ cū h̄ nō possit p̄bare i facie ecclesie saltē. tenet
(si nō p̄r) eā dimittere i occulto. Itē si vir p̄ cognitiam
fornicatōis volūtarie vxorē cognoscit. H̄bit irregulari-
ritatē. et etiā a mittit actōz d̄ fornicatōis. q̄ si h̄ ad h̄ tenet. p̄r
vxorē debuit denegare. et ita pōt eā dimittere. **Lōra-**
no. xij. s̄p̄m d3 viudicare. q̄ mibi viudicia dicit dñs
Ro. xij. q̄ si mulier peccauit i virū. vir nō p̄r eā ppa au-
ctōitate dimittere. **Itē null? in eadē cā pōt ee actor: et**
iudex. sed vir ē actor. q̄ nō d3 ee iudex. **Itē repudium**
in lege nō licebat fieri nisi auctē iudiciū caritatis cū da-
nōe libelli. q̄ multo for? nec in noua lege. **Itē si vir**
ppa auctōritate dimittat vxorē reclamans ē copellit eam
recipere. q̄ p̄r ordinē iuris eā dimisit. q̄ nō vir ē. **Itē**
m̄monū nō pōt h̄bit in occulto sine pctō. s3 facit? est
ipm̄ h̄bere q̄z diuidere. q̄ in occulto sine pctō nō p̄r dmi-
16 di. q̄ ddm̄ q̄ cōtingit vxorē dimitti a viro duplr. Unū
q̄z ad thoz vt nō eōm̄iteant carnalit. vel q̄z ad thoz
tū amutū cobabitatōez. Si pmo nō sic dico q̄ vir cō-
p̄ro et cogno certitudinalit q̄ vxor fornicat vel eōner
so. pōt debuit denegare. nec ad h̄ tenet nisi p̄ censurā ec-
clesiasticā p̄pellat. et tūc si cōpulsus debuit reddidit nul-
lū ei p̄iudicū generat. **Rō b̄u? ē. q̄ tenet et d3 corrigere**
sūū cōparē vel cōtingē in occulto. Si aut loq̄mur de se-
paratōe s̄cō nō sic d̄r diuortū. et h̄ q̄ ē in manifesto n̄ d3
fieri in occulto. sed in facie ecclesie. et q̄ m̄monū ē ma-
gnū sacm̄. nō sub sc̄a q̄ iudice s3 corā epō. et h̄ est qd̄ d̄r
xxxij. q̄ ij. c. seculares rē. Nō fuit editū in cōcilio carta
gencū. cui inter fuit aug. vbi d̄r. Si anq̄ ad epōs cōpro-
uinciales d̄sidiū cās dixerint. et p̄s q̄ in iudicio dānc̄
vxores suas adiecerit. a cōiōe ecclie et s̄cō ppli cetū p eo
q̄ p̄iugia maculat sepent. Et tēp in eadē qd̄e nicolaus

papa. Nō licet alicui sua auctē vxorē suā dimittere. vñ
 fm̄ ius cōtenet itez eā resumere. q̄ in iuste expoliati re-
 stitui debent ante litis restatōz. et h̄ dico vbi obijctat
 ei fornicatōem quā velit in inēdōnēti p̄bare vel aliqd
 cōsile. **Ad illud ergo qd̄ obr̄ q̄ dñs sniam tulit. ddm̄**
q̄ fallū est. q̄ nō tulit sniam s3 exp̄ssit. et fm̄ illd̄ ius ep̄is
p̄rāre sniandi dimisit. **Ad illud qd̄ obr̄ de ioseph. d̄d3**
q̄ non ē s̄c̄e. q̄ tūc p̄pter fornicatōem nō fiebat diuorti-
um sed homicidiū. et ioseph tanq̄ pius timēbat mores
marie. **Ad illud qd̄ obr̄ q̄ si fornicatio sōt viro no-**
ta ē. ddm̄ q̄ tūc d3 vxorē corripere in occulto nō p̄ diuorti-
um. **Ad illud qd̄ obr̄ q̄ h̄bit irregularitatē et amittit**
actōem si cognoscit volūtarie. d̄d3 q̄ nō tenet eā cogno-
scere. nec tñ et h̄ d3 eā p̄p̄a auctē dimittere. **Rōes ad**
oppositū probāt q̄ diuortū nō pōt fieri. nisi in facie ec-
clesie cum sit publicum. et hoc est verum.

Questio. iij.

Utrū diuortio celebrato vir possit aliā vxorē ducere
 vel vxorē alium virū. Et q̄ nō vir. s. loz. vij. p̄cipio non
 ego s3 dñs vxorē a viro nō discedere. q̄ si discesserit ma-
 nere in nuptiā. **Itē aug. de bo. iugali. **Dicit inter****
viuētēs iugale vinculū. qd̄ nec separatio. nec cū alio cō-
uictio p̄r auferre. Itē rōe vi. q̄ si alter possit nudare. cūz
mi imonium nō claudicat. possit yterq̄ nubere. ergo q̄
tūc cūq̄ aliq̄ vellet h̄re alium virū. possit h̄re fornicatōe
qd̄ stultū est dicere. **Itē si p̄pter fornicatōem solue-**
ret oīno m̄monū. ergo si aliq̄ cognosceret vxorē ex
quo fornicata est. cū iam nō sit inter eos m̄monū pec-
caret moraliter. qd̄ ē in cōuentēs dicere. **Lōra. **D̄sc̄e. ij.****
Non vxorē mea et ego nō vir ei. glo. q̄ p̄stinos cōroes
nō relinq̄. ergo aia q̄ nō relinq̄ erroes nō ē vxorē dei. er-
go a s̄c̄i si ita est in signato vt in signo. malit q̄ fornicatōis
nō relinquit nō ē vxorē viri. et h̄. ergo vir pōt cum
alia nubere. **Itē marb. xij. q̄ dimiserit vxorē et aliā du-**
xerit (excepta cā fornicatōis) mecharur. ergo si recta
est exceptio. licet ex causa fornicatōis vxorē dimit-
tere et aliam ducere. **Item ratione videtur. quia ad-**
ulterando diuisit carnem suam. sed sacramentum ma-
trimoniū est q̄ sunt duo in carne vna. ergo sacramentuz
per fornicatōem soluitur. ergo non est ibi amplius
matrimonū. **Item post diuortū vir in nullo tenet**
vxorē. nec inquantū ad debitum soluendum. nec q̄ ad
cobabitatōem. ergo si aliq̄s est a lege vxoris solut?
potest contrahere. et si hoc. cum vir sit solutus a lege v-
17 xoris possit contrahere. videtur rē. **R̄. d̄d3 q̄ diuor-**
tium potest fieri dupliciter. Aut quia persone erant il-
legitime ad contrahendum ad iurē. non tamen sim-
pliciter. et tūc yterq̄ potest alteri nubere sicut supra di-
stinctuz est. Potest etiam fieri propter crimen fornicatō-
nis. et tunc non potest contrahere nec vir nec mul-
er. quia cum essent persone legitime fuit inter eas sacra-
mentum quod est vinculum insolubile. Unde diuortū
non est separatio q̄rum ad vinculum sacramentale. s3
q̄rum ad debitum. et cobabitatōem. **Ad illud ergo**
quod obijctur q̄ anima fornicatōis non est vxorē dei-
dicendum. q̄ matrimonium non est signum b̄iuis p̄n-
cipaliter sed cōiunctionis diuine nature et humane q̄
nullatenus soluitur. ideo non est simile. **Ad illud qd̄**
obijctur de exceptione domini. dicendum q̄ exceptio
non refertur ad ytrumq̄ actum. sed ad alterum tantum
s3 ad actuz dimissionis. vnde oratio illa tres b3 cās ye-
ritatis. vnde q̄ p̄cedit ad alteram ide fit cōsequens.

Ad illud qd̄ obr̄ q̄ soluitur sacm̄. ddm̄ q̄ illud nō ē
 de necessitate sacri q̄ caro sit indiuisa. sed de voluntate et

Si ipsa femina fuerit postea in seruitute delecta. Quæritur si ante hoc plene debeat si sunt in eâ a lite. vtruz debeat sibi reddere debitum. Et qd nō videt qz aut cognoscat eam affectu maritali. aut nō si sic. generat sibi iudicium et consenties repu/ rat. Si nō cogi/ scit affectu mar/ tali. peccat mo/ taliter. Sed cō/ tra hoc. est quia nullus debz spo/ liari iure suo an/ cause cognitio/ nem. Et dicitur dum qd talis po/ rest dupliciter noscere q illa sic ancilla quam li/ beram credit. Aut leui suspiti/ one. Aut proba/ bili vel veheme/ ri presumptione siue certa cogni/ tione. Primo si debet petere qz alios inquirat. Et tamen si ecclesia compellat debz reddere. quia ig/ norantia cum ex/ cusat. nescit enī vtrum sit vxor. Secundo mo/ do siue ecclesia compellat sine non. non debet. quia aut tunc. si bi iudicium ne/ cessario. aut for/ nicatur et propē mandatus eccle/ sie non est forni/ candum. Alter iudicandum est de vxore fornicaria q vere vxorē cui cum ex man/

DI XX XVI

In xelio. apd yme nam.

Zacha. papa.

Querit vtrū error cōditōis im/ pediat mrimoniū vbi ē errorz dis/ similitudo. a

Hinc de cōditōe videamus an valeat iugium diuidere. Ad qd dicim qz nō ne/ gat ingenua posse nubere suo s si nescit eē seruilis. cōditōis libe/ re pōt dimitti. cū seruit' ei' fue/ rit dephēsa. s m illud. Si qd sige/ nuus hō ancillā alteri' vxorem accepit et estimat q ingenua sit. ipsa femina fuerit postea i ser/ uitate delecta. si eaz a seruitute redimere pōt faciat. si nō pōt. si voluerit aliā accipiat. Si vō an/ cillā eā scierat et collaudauerat p' eā vt legitimā hēat. Itē ex eo dē. Si femina ingenua accepit ser/ uū scies q fu' eēt. hēat eū. qz oēs vnū p'hem habem' in celis. vna/ lex erit viro et femine. Lū of scies illū seruū. dat itelligi q si nesci/ cierit ipm seruū eē nō cogit ma/ nere cū ipō. Si ei cōditōis dolū patit' n cogit ad hē ei cui' fraud' d'cepta ē. Si aut scierit vir p' di/ tōis mulieris vel ecouerfōn va/ let eā dimittere. Un Zachari/ as papa. Si qd liber acillā i mri/ monio acceperit. nō hz liam di/ mittēdi eā. si plensu amboz con/ iūcti sūt. nisi ob fornicatōez. De illis agit qbus alterutri' p' ditio nota ē.

2 dato ecclesie redditur debitum. nō generat p' iudicium nec incurrat ali quod peccatū. **b** Sed in vno cōtu/ gio permanentes dñs suis. et videtur male dicere. qz ponat q yn' dñoz yēdat seruū ad remotas terras. si ancilla seque/ ritur vix pnuatur iure suo dñs eius. si non teneatur sequi. tunc ergo nō fuit verū cōiugū. Itē ponat q vxor sit libera. et seruus venūderur gentilibz. que/ ritur vtz debeat sequi eū. Et q sic videt p legē mrimo/ niū. Et dñm q si seruus et ancilla p' traxerūt dñs cōtra dicerit. ipi sibi p' iudicāt nō dñs suis. et iō si dñs indi/ ger p' ancillā vēdere. et si nō p' vēdere in terra sua p' vē/ dere in aliena. Si tamen in terra sua possit vēdere. re/ netur. alioquin manifeste iniuriatur viro. et abutit re/

sua in p' iudicium alienū. Si vō dñs p' sententibz tunc simpliciter dñm q nō p' aliqz eoz vēdi a dño i p' iudicium cōiugis. et si alē vēdat dñz alē cōpelli vel q redimat. vel

Querit vtrū error p' ditōis ipe/ diat mrimoniū. vbi ē errorz et ta/ men similitudo. b

Querit et si fu' vni' ancillā al/ teri' accepit an sit int' eos iugi/ um. De h' ē ita statutū ē. Dictū ē nob q qdaz legitima seruo/ rum mrimonia potestatiua q dā p' sū p' rōe dirimāt. n attendētes id. qd de' p' iurithō nō sepet. Un nob vñū ē vt coniugia seruo/ rum nō dirimāt. etiā si diuersos dños habe/ ant. s i vno cōiugio pmanētes dñs suis seruiāt. Et h in illis ob/ seruādū ē vbi legalis p' iudicatio fu/ it et p volūtate dñoz. Attē de se/ nē hui' capiti vbi videt innui. p' p' rē volūtate dñoz int' fuū et an/ cillā nō posse p' trahi cōiugū. v' si p' trahit nō esse ratū. Quibus/ dā tū v' inter eos posse fieri cō/ iugū dñs ignorātib'.

Querit vtrū viro facto suo fiat serua et ipsa vxor. c

Illud etiā notādū ē q' si mulier cōiugū libez accepit. et ille vt cām p' ster dissidij se alicui' seruū fe/ cerit. nec ille vxorez dimittere. nec illa ob vinculū cōiugij i ser/ uitate redigi poterit. Un illud. p' perlatū ē ad scām sinodū. q q dā ingenu' ingenuā accepit vxorē et post filiozum procreatiōem occasione diuortij. cuiusdam seruum se fecerit. vtrum et mu/ lierem necessario tenere debe/ at. Et si tenuerit an illa etiam seruituti subijci debeat. Que/

debet cum emere vel ancille licen/ tiam dare q v' rā sequat. Ad illud qd q' vtrū debeat seq' vtrū si venūderur ho/ minibz gentilibz. dñm q dñs su' nō debet eū ven/ dere gentilibz. p' eo q est ibi pe/ riculū fidei. Si tamē vēdit de fa/ cto. si vxor nō tē mericulū pec/ cari q sit i contra/ meliā dei v' ali/ cuius fornicatō nis alteri' pōt et debet vtrū sequi sed vir video q' mō possit eū seq' sine periculo si/ dei aut aliq' alto peccato mortis. c

Similiter vtrū libez accepit. et. Quærit vtz aliquis possit se ipsum vendere. Et q non videt. J. Lomb. vii. Nō estis vestri/ empri enim est' precio magno. ergo. et. b

Dicendum q est emprio vel ven/ ditō ad obsequi/ um humanum. et ad seruituz di/ uinum. Diuino autē seruitio nō repugnat obse/ quitum hominis siue seruitus cor/ poralis. sed ser/

uitus spiritalis que est seruitus peccati. Dicendum ergo q quia fideles redempti sunt. et dei templa facti. non possunt se vendere vt faciant mala. possunt tamē se vendere ad obsequia. Item iura hoc queritur. vtrū pater possit vendere prolem suam vxori inuita. Et q sic videtur. quia ad ipsum spectat regimen dom'. Ad oppositum autem est quia partus plus sequitur matrem. dñm q filij non debent vendi nec possunt vendi sine culpa. nisi sit paupertas et famis necessitas in q casu dñz vxor viro p' sentit. Et si in alio casu velit. si pōt eū vxor dissentit. sic vir nō pōt vēdere nec alienare dñm vxoris q'uis sit dñs dom'. sic in proposito. Et q in tpe neces/ sitatis et famis vēdi possunt. pbat p id qd scribit. Nec. v

In cō. ca/ bilonensī.

Da. rix.

In tiburē si cōclio.

5 d Judicatu e vxore minime debere dimitti. Queritur vtrū vir possit se vendere vxore inuita. Et q nō videt. qz vir nō habet potestare sui corpis. sed mulier. g rē.

Ite mulier nō p̄ se vendere viro inuito. g cuz ad parta iudicent. v̄. rē. Ite qz vir vtrū si vxor consentiat q p hoc efficitur serua. R. ddm q si vxor: cōtrahe cum libero ita qz vter qz est liber. vxore dissentiente n̄ dz vir nec pōt se facere seruū. ea/ tenua v̄ p̄ iudicē cū aliqd genere tur mulieri quin reddat sibi debi tā cū pete. v̄ rē sicut ieru? Ite

ditū eū. Judicatu est vxore minime debere dimitti. n̄ tñ ob xpi legē mulierē in seruiturē redigi dū ille nō ex cōsensu cōiugis se seruū fecerit. quē liberū ipa maritum acceperat.

Determinat q pueri si p̄nt p̄trahere m̄imōiū aī. xiiij. aī. d hoc etiā sciēdū ē q pueri ante xiiij. annos et puellae ante. xij. annos s̄m leges m̄imōiū inire ne qūt. Qz si ante predicta tpa copulam inierint. separari possunt. q̄uis voluntate et assensu parētum iuncti fuerint. Qui vero i

uxor volūtatē dñi nō pōt facere. Ite m̄imōiū in p̄iudicū dñi. sic nec vir in p̄iudicū vxoris. nihilomin? tñ quia caput est mulieris q̄rū ad alia (excepro debito) p̄t seruū se facere q̄uis vxor: non possit. cum sit sub potestate viri. Si vero vxor: consentiat in venditiōe viri tūc vir potest se vendere in omne obsequiū dñi et mulier p̄

HD intelligentiā p̄ntis dis. s̄m duo q̄ determinat magis duo p̄ncipalr q̄rūt. P̄mo q̄rūt ad p̄mā p̄tē dñi. qz de dicitōe seruitutis. Scdo q̄rūt ad scdaz qz de defectu etatis. Circa p̄mā q̄rūt tria. P̄mo qz vtruz seruit? cū dicitōe dñi ipeditat m̄imōiū. Scdo vtruz error: dicitōis. Tertio qz de fructu ventris cui? dicitōis dz sequit. p̄ris vel m̄ris. **Questio. j.** a dicitōe cū dicitōe dñi ipeditat m̄imōiū. sic ostēdit qz seruus nō pōt iterare religionem dño suo dicitōe sic dicitōe iura. et si intrat p̄pellit exire. et p nullo h̄r vorum. si ergo nō potest se obligare deo p totū. multo min? nec mulieri p m̄imōiū. **Ite** seruus p̄radicente dño nō pōt ad sacros ordines p̄moueri. g v̄ q nec m̄imōntuz d̄bere. pari rōe. **Ite** in m̄imōio trāstert p̄as corpōris viri in vxorē et econtra. sed seruus nō h̄z p̄tē sui corpōris sed ei? dñs. g nō p̄t d̄ volūtatē dñi d̄bere. Ite seruus tenet dño suo obedire cum p̄cipit sibi aliqd. **Ite** tenet vxorē debitū reddere cū petat. sed pōt eē cū dñs petat seruitū. et vxor: tūc petat debitum. sed vtrūqz reddere est impossibile. g si null? pōt se obligare ad incōpossibilia. g seruus nō p̄t contrahere. **Ite** cōditio enūcrat inter impeditōra m̄imōiū. sed bec ē seruitus. g rē. **Cōtra gal. iij.** In xpo ihu nō ē seru? neqz liber. ergo nec q̄rū ad sacra xpi et ecclesie ē distinctio seruū et liberi. ergo nec in m̄imōio. Ite seru? et dñs sūt pares in cōcupie mōdo. ergo et in remedio. s̄z remediū cōcupie carnalis ē m̄imōiū. ergo i h̄ sūt pares. ergo vn? nō p̄t aliz ipeditare. **Ite** seruus ē de iure positiuo. s̄z m̄imōiū ē de iure naturali. ergo si ius positiuū n̄ p̄iudicat nec impedit ius naturale. nec seruus m̄imōiū. Ite sicut seru? tenetur obedire dño ita et fil? p̄ri. s̄z in h̄ fili? nō tenet obedire patri v̄ bitū ē supra. et ostēdit q̄rū ad m̄imōiū d̄ bēdū. ergo nec seruus dño. R. ddm qz p̄m ius nouū cō

indicat sibi. tñ nec mulier nec ples vendi pōt a viro nū si ipsa consentiat. nisi forte in articulo necessitatis. h̄ dicit de de. ple v̄ p̄dicū ē. et sic patz quōd fra illa intelligit.

Hoc etiā sciēdū ē. Quertur hic si aī. xiiij. annos puer d̄beret p̄ verba de p̄nti. et de facto corru par spōsaz vtrū separi q̄eat. Et q nō v̄. qz ē m̄imōiū ratiō er cōsumari. Cōtrariū v̄ p̄ illud qd d̄r in lra. Si aī p̄dica tpa rē R. ddm. qz i d̄ differat. si. ratiōnes turis et mōstratōes disciplinari. qz mōstratōes sūt de his que sūt sepe. et si fiant de his que frequenter nō tñ v̄ si que ter sed v̄ sp̄ exemplum est de eclipsi. Seu constitutōes turis de his que sunt sepe. Si ergo aliquis sit excep? a ḡralitate hōim. p eo q in eo malicia supplet eratē. iudicandū est sicut si haberet eratē. et sic ē in cāu p̄posito i relegendum et in alijs consimilibus.

ditio seruitutis non impedit matrimonium etiā domi no contradicente vel dominis. quia sacramenta ecclesiastica omnibus sunt communia. et seruus etiā cōiugarus potest etiaz suo domino debita seruitia exhibere. Unde per m̄imōntum non subtrahit a dñi potestare. **Ad** illud ergo qd obijctur de religione. ddm qz in religione religiosus omnino subest p̄cepto religionis q̄tum ad omne tempus. et idō absoluitur ab omni alia potestate. et quia non potest nec debet auferri ius domini quod habet in seruū ipso inuito. id pōt rē. non sic in matrimonio. qz adhuc seruus ē. et per hoc p̄t de ordine. qz p̄mor? ad ordines sacros hōcipō efficit liber.

Ad illud qd obijctur qz trāstert in mulierē p̄as viri. ddm qz nō simplr trāstertur. quia vxor: n̄ d̄r dña viri sed q̄ ad actū iugale. q̄rū ad quē nullā hēbat p̄tē dñs sup seruiū. et idō q̄rū ad illū actū trāstere p̄t. s̄z n̄ ita liber sic vnus aliz v̄ v̄. **Ad** illud qd obijctur de redditiōe seruitiū. ddm qz seruus aut p̄trahit dño p̄sentire. aut d̄dicere. Si p̄sentient. cū cōcedens aliqd cōcedat etiā illa q̄ ad illius ius p̄tinent. et ad m̄imōiū p̄tinet redditiō debiti cum vxor petat. vxor: petenti debitum. et dño aliud imperante. tenetur et debet non obedire dño s̄z vxor: Si autē dominus p̄radicere d̄cū ē. cum dominus suo iure p̄iuarit nō d̄beat. ex v̄traqz p̄te parti imminente p̄iculo. debet domino obedire. qz si maius p̄iculo sit ex p̄te vxoris. qz timet lapsum in fornicatiōem. et nō timet q̄nter dominū offendere. dz s̄m legem charitatis diuine debitū p̄ius vxorē reddere q̄z exēq̄ impium domini sui. Regulariter tamē tenendū ē qz cū p̄trahit cum seruo scienter domino d̄dicente vel econuerso sibi p̄iudicat. v̄ ius petendi nō habeat quādo obsequiū postulabat. et idō seruus nō obliuiscat hac repugnantia. qz tenet debitū soluere cū nullū p̄iudicium domino generatur.

talit. q. pōr in patria tolerari. Alij dicūt q. cū iuramētus obligatoriu nūq obliget nisi ad volūtate e. q. cui fit v. q. ad initar illoz q. iurāt in tre ad aliquē locū. sicut ipa de crealis dicit. q. mutuo se pnt absoluerē. 2 si veiat ex cā aliq mō rōnabili dicit eē licitū. 3 si sit maioris p. cōis si cur ionat decretal. 2 hec positio vī magis pbabilis q. qd dicit appat. Ad illud qd obf. de mirimō. dōz q. nō ē sile p. p. signatōez. Ad illud qd obf. de iuramēto. dōm q. nō obligat nisi sub dōtōe. Ad illud qd q. 26 quō pbanf. dōm q. q. t. uo. modis. Simpliciter pmissioe. fidei dōtōe siue iuramenti interpositōe. dātis arris spō 27 salicij. anuli subarratōe. Ad illud qd q. q. b. modis soluant. dōm q. in. viij. casib. Dum ē vero solent sup uenire. pura si alter sponsoz intravit religioem. Secū dus fuguente mirimō. pura si hbar cū alia p. yer/ ba de pnti post spōsalia. Tertius supueniente affnita/ re. pura si cognouit cōsanguitē sponse. 2 b. facto v. fa/

Di. xxxvij. De impedimētis q. omnino faciūt illegitimū ad matrimoniū cōtrahendū cum omi ppter ecclesiasticā institutiōem.

Sunt igit qdā ordines rē. Hec ē ps in q. m. g. p. n. capitaliter determinat de his q. m. r. i. m. u. i. p. e. d. u. n. t. simpliciter. Et h. z. h. e. c. p. a. d. u. a. s. q. r. t. a. l. e. i. p. e. d. i. m. ē. t. i. d. u. p. l. e. x. Quoddā qd simpliciter impedit cū oī. qdī dam cū qdā sic cū qdā nō. i. o. s. i. m. h. b. e. c. p. s. h. z. d. u. a. s. In p. m. a. p. t. e. d. e. t. e. r. m. i. a. t. d. e. h. i. s. q. s. i. m. p. l. i. t. i. p. e. d. i. u. r. t. cū oī. In se

Determinat de impedimēto ordinis.

Uncigitur qdam ordines in quib nullaten p cōtrahi piugū. 2 si intercesserit copula. fit diuortiu. vt sacerdoti um. dyaconat. 2 subdiaconat. In alijs xō pmittit foritari piugi um. nisi religiois hitū sūplerint vel p. n. i. e. n. t. e. v. o. tū fecerit. Unde leo papa. Clericos. lectores. o. s. t. i. a. r. i. o. s. e. x. o. r. c. i. s. t. a. s. a. c. c. o. l. i. t. o. s. f. i. e. x. t. r. a. v. o. tū t. h. i. tū i. u. e. n. i. ū. t. 2 p. t. i. n. e. n. t. i. a. p. f. i. t. e. r. i. n. o. l. ū. t. v. x. o. r. e. z. d. u. c. e. n. e. c. r. e. p. u. d. i. a. t. a. q. r. d. e. i. n. c. e. p. s. n. e. c. a. d. s. u. b. d. y. a. c. o. n. a. t. ū. p. u. e. h. i. p. o. t. e. r. ū. n. e. c. l. a. i. c. v. x. o. r. e. l. o. r. i. t. n. i. s. i. d. i. g. n. e. v. e. l. b. i. g. a. m. u. s. a. d. c. l. e. r. i. c. a. t. u. z. Ite ex cartagi. p. c. i. l. i. o. b. Placuit epos. p. s. b. r. o. s. d. y. a. c. o. n. o. s. s. u. b. d. i. a. c. o. n. o. s. e. t. i. a. a. b. v. x. o. r. i. b. a. b. s. t. i. n. e. r. e. q. d. s. i. f. i. f. e. c. e. r. i. t. e. t. a. b. e. c. c. i. a. s. t. i. c. o. r. e. m. o. u. e. a. n. t. o. f. f. i. c. i. o. c. e. t. e. r. o. s. x. o. c. l. e. r. i. c. o. s. a. d. h. n. o. c. o. g. i. t. Ite leo pap. Lex p. n. i. e. n. t. e. e. a. d. e. c. m. i. s. t. r. i. s. a. l. t. a.

ma pbari p. Quare supuenire incurabili infirmitate. pura lepra vel mutilatōe mēbrū alicui. Quin. altero se absentante. pura cū vadit in regioez lōginquā sine lnia Sext. altero fornicare. pura cū alter cognoscit altera z q. sponā suā. Septim. vtroq. volere. pura cum ambo cōsentūt. Octau. ē minore perere. pura si. Seta sūt spō/ salia inrer aliquos duos quoz alter ē in erate debita. al ter est mino. Primis duobz modis soluit spōsalia ipō facto. alijs p iudiciū eccie. Ad illud qd q. q. s. i. r. s. p. o. n. s. a. l. i. u. e. f. f. e. c. t. u. s. d. d. m. q. d. u. p. l. e. x. Unus obligatōis ad ma trimoniū ad quod astringit p. p. m. i. s. s. i. o. n. e. q. u. e. ē. i. n. s. p. o. n. s. a. l. i. b. u. s. Unde dicunt a spona. o. s. p. o. d. e. s. v. i. c. o. p. e. l. e. n. d. i. s. u. n. t. a. d. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. m. c. o. n. t. r. a. h. e. n. d. ū. n. i. s. i. t. o. m. e. a. t. d. e. v. x. o. r. i. c. i. d. i. o. v. e. l. a. l. i. q. s. d. i. c. t. o. r. z. c. a. s. u. i. n. t. e. r. u. e. n. i. a. t. A. l. i. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. e. s. t. p. u. b. l. i. c. e. h. o. n. e. s. t. a. r. i. s. i. u. s. t. i. c. i. a. q. u. e. e. s. t. q. n. u. l. l. u. s. c. o. n. s. a. n. g. u. i. c. o. r. u. m. p. r. o. p. i. n. q. u. o. r. u. m. s. p. o. n. s. i. p. o. r. e. s. t. c. o. n. t. r. a. h. e. r. e. c. u. z. i. p. o. n. s. a. n. e. c. e. c. o. n. u. e. r. s. o.

cūda d. his q. cū aliq. sic cū aliq. nō. i. s. t. r. a. d. i. x. x. i. i. p. s. b. e. c. t. e. d. i. s. p. a. r. t. c. u. l. t. u. r. e. P. r. i. a. p. s. h. z. d. u. a. s. In p. m. a. a. g. i. t. e. d. e. i. p. e. d. i. m. ē. t. o. q. d. i. p. e. d. i. t. p. p. t. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. e. z. In s. e. c. d. a. d. e. e. o. q. d. i. p. e. d. i. t. p. p. t. p. p. n. a. o. b. l. i. g. a. t. o. e. z. i. s. t. r. a. d. i. x. x. i. i. v. i. i. s. N. ū. c. e. v. o. r. o. i. n. s. p. i. c. i. a. m. r. e. E. t. q. m. e. c. c. l. a. s. t. i. c. a. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. q. d. a. e. x. c. l. u. d. i. t. a. m. r. i. m. o. n. i. o. p. p. t. e. x. c. e. l. l. e. n. t. i. a. z. v. i. c. v. t. c. l. e. r. i. c. o. s. q. u. o. s. d. a. m. p. p. t. e. r. e. n. o. m. i. t. a. t. e. c. u. l. p. e. v. t. v. x. o. r. i. c. i. d. a. s. i. o. b. e. c. p. s. h. z. d. u. a. s. p. r. i. c. u. l. a. s. In p. m. a. d. e. t. e. r. m. i. a. t. d. e. i. m. p. e. d. i. m. ē. t. o. o. r. d. i. n. i. s. In s. e. c. d. a. d. e. i. p. e. d. i. m. ē. t. o. c. r. i. m. i. n. i. s. i. b. i. H. i. s. a. d. i. j. c. i. e. n. d. ū. e. s. t. d. e. o. c. c. i. s. i. o. n. i. b. s. u. a. z. c. o. i. u. g. u. m. r. e. U. t. r. a. q. p. a. r. s. r. e. m. a. n. e. t. i. n. d. i. u. i. t. a. p. p. t. e. r. b. r. e. u. t. a. t. e. m.

r. i. s. q. e. p. i. s. t. p. l. b. i. s. q. cū e. s. s. e. t. l. a. i. c. i. v. e. l. l. e. c. t. o. r. e. s. l. i. c. i. t. e. v. x. o. r. e. s. d. u. c. e. r. e. p. o. t. u. e. r. ū. t. s. c. u. z. a. d. p. d. i. c. t. o. s. p. u. e. n. e. r. ū. t. q. d. c. e. p. i. t. e. i. s. nō. l. i. c. e. r. e. q. d. l. i. c. i. t. Ite in. vi. s. i. n. o. d. o. s. i. q. s. e. o. r. z. a. d. c. l. e. r. ū. a. c. c. e. d. ū. t. v. o. l. u. e. r. i. t. n. u. p. t. i. a. l. i. l. e. g. e. m. u. l. i. e. r. i. c. o. p. u. l. a. r. i. b. a. n. o. r. d. i. n. e. s. u. b. d. i. a. c. o. n. a. t. u. s. f. a. c. i. a. t. Ite L. a. l. i. x. t. u. s. p. a. p. a. p. r. e. s. b. y. t. e. r. i. s. d. y. a. c. o. n. i. b. s. s. u. b. d. i. a. c. o. n. i. b. u. s. m. o. n. a. c. h. i. s. c. u. b. i. n. a. s. h. b. r. e. s. c. u. m. r. i. m. o. n. i. u. p. t. r. a. h. e. r. e. p. e. n. i. t. i. t. e. r. d. i. c. i. m. u. s. p. t. r. a. c. t. a. q. m. r. i. m. o. d. i. a. a. b. h. m. o. i. p. s. o. n. i. s. d. i. s. i. u. n. g. i. t. 2 p. s. o. n. a. s. a. d. p. n. i. a. m. d. e. b. e. r. e. r. e. d. i. g. i. u. r. t. a. s. a. n. c. t. o. r. u. m. c. a. n. o. n. ū. d. i. s. t. r. i. c. t. i. o. n. e. i. u. d. i. c. a. m. u. s. Ite m. e. g. o. r. i. n. u. l. l. ū. f. a. c. e. r. e. s. u. b. d. y. a. c. o. n. u. m. e. p. i. s. c. o. p. i. p. r. e. s. u. m. a. n. t. n. i. s. i. q. s. e. c. a. s. t. e. v. i. c. t. u. r. ū. p. m. i. s. e. r. i. t. q. u. i. a. n. u. l. l. d. e. b. e. t. a. d. m. i. n. i. s. t. e. r. i. ū. a. l. t. a. r. i. s. a. c. c. e. d. e. r. e. n. i. s. i. c. u. i. u. s. c. a. s. t. i. t. a. s. a. n. s. u. s. c. e. p. t. u. m. m. i. n. i. s. t. e. r. i. u. m. f. u. e. r. i. t. a. p. p. r. o. b. a. t. a.

Determinat de ipedimēto cri mis v. p. t. e. v. x. o. r. i. c. i. d. i. o. b. H. i. s. a. d. i. j. c. i. e. n. d. u. m. e. s. t. d. e. o. c. c. i. s. i. o. n. i. b. u. s. s. u. a. r. ū. p. i. u. g. ū. D. e. q. b. u. s.

1 a. Uxorē ducere virginē ecclia romana pmitit. Querit qre ponit q. permittit ducere virginē cū eni nullo vōto sint astricti. ita poterunt ducere viduam licē virginem. b. d. d. q. clerici ducentes vxores i. fra minores ordines possūt v. x. o. s. d. u. p. l. i. c. i. t. e. r. d. u. c. e. r. e. a. u. t. c. u. m. s. p. e. r. e. d. e. u. n. d. i. a. d. m. i. n. i. s. t. e. r. i. ū. 2 o. f. f. i. c. i. ū. c. l. e. r. i. c. a. t. ū. a. u. t. s. i. n. e. s. p. e. S. i. c. u. z. s. p. e. t. u. n. c. p. m. i. t. t. i. t. q. d. u. c. a. t. v. g. i. e. s. 2 s. i. c. l. o. q. u. i. t. l. e. o. p. a. p. a. S. i. s. i. n. e. e. x. c. a. r. t. a. s. p. e. t. u. n. c. p. m. i. t. q. u. a. s. i. d. u. c. a. t. v. i. d. u. a. z. a. m. p. l. i. u. s. nō. p. o. s. s. u. n. t. a. d. o. f. f. i. c. i. u. z. q. u. o. d. d. i. m. i. s. e. r. a. t. r. e. d. u. r. e. v. e. l. s. i. p. e. r. l. e. o. p. a. p. m. i. t. t. a. t. r. e. d. i. t. e. a. d.

ordines minores inbibetur p. m. o. t. i. o. a. d. m. a. i. o. r. e. s. 2 i. d. e. o. d. i. c. i. t. p. e. r. m. i. t. t. a. n. t. u. r. s. i. v. o. l. u. n. t. a. d. c. l. e. r. i. c. a. t. u. m. a. l. i. q. t. p. e. r. e. d. i. r. e. s. i. n. e. i. m. p. e. d. i. m. e. n. t. o.

Calix. p. a.

b. Placuit e. p. i. s. c. o. p. o. s. p. r. e. s. b. y. t. e. r. o. s. r. e. c. t. a. m. a. b. v. x. o. a. b. s. t. i. r. e. U. d. e. t. u. r. m. a. l. a. e. s. s. e. h. e. c. cō. s. t. i. t. u. t. i. o. q. n. e. m. o. p. o. t. e. v. x. o. r. e. p. u. a. r. e. i. u. r. e. s. u. o. e. r. g. o. v. i. q. s. i. b. a. b. e. n. t. v. x. o. r. e. s. q. n. o. n. p. o. s. s. u. n. t. a. b. s. t. i. n. e. r. e. a. b. e. i. s. e. t. i. a. m. s. i. v. e. l. i. t. Ite m. p. o. n. a. t. u. r. q. a. l. i. q. u. i. s. i. n. i. n. f. e. r. t. o. n. i. b. u. s. o. i. d. u. n. t. v. x. o. r. e. r. a. c. e. r. e. 2 s. c. i. e. n. t. e. p. m. o. u. e. a. t. u. r. v. t. r. ū. d. e. b. e. a. t. c. u. m. r. e. c. l. a. m. a. u. e. r. i. t. d. e. b. i. t. ū. s. i. b. i. r. e. d. d. i. E. t. q. b.

Gregori. Inno. pa. p. a. ij. De cernimus vt bi q. ord. dinē s. d. i. a. c. o. n. a. t. ac ceperit. et iniug. v. x. o. r. e. s. d. u. r. e. r. u. n. t. v. e. l. cō. c. u. b. i. a. s. h. a. b. u. e. r. i. t. o. f. f. i. c. i. o. a. r. q. e. c. c. l. e. n. a. s. t. i. c. o. b. i. s. f. i. c. i. o. c. a. r. e. a. n. t. L. ū.

sic videt. qd vortu continentie no vouit. Et iter. Si viri grediat religione r ipa taceat. si reclamer post apud epz redire copellat. g rē. Jē qz vtz mortuo viro teneat ad continentia ppetua tal mfr an possit dhere. R. dō q h i religio q si nō habent vxores nūq debent dhere ex quo ad sacros ordies

em ipi rem pū r vasa dnt. sacra nū spūali ce debeant r dicit. idig nā e eol cu bilib r im mādicijs d feruire.

hicola. papa scribit radulpho bituricensi archiepo. Interfectores suaz piuguz sine iudicio cū non addis adulterarū vfalli qd hmoi qd aliud habēdi sunt qd homicide. ac per hoc ad penitentiā redigēdi. quib penitus denegat piugiū. hie vr nicola pmittere maritis p adulterio aut alio hmoi vxores suas inflicere. s ecclesiastica disciplina spūa li gladio nō māli crimiosos feri ri ubz. Cū idē nico. Inter hec nostra scititas addere studuit.

3 nentia sibi indicat. nec p̄t req̄rere virū. Cū aut possit dhere. dōm q sicut dī. xxxij. dis. ca. se riarum rē. nō p̄t. et post mortē vi. t. imo teneat ad continentia ppetua. Sed q̄t ter hie intelligendū inter turis p̄ros ē p̄rouerbia. aliq̄ em dicit q̄ mulier consentiens viro vouere intelligit. sed vortu illud qz non ē solennitaz. ipedit m̄monū dhen. dū sed non dirimit tā. hēu. Alij dicit q̄ solennitaz i vo to viri. Terzj dicit q̄ seus ē in vxore ingressi religio nem et clerici. qz vxor clerici teneat. s non vxor ingressi. qz dignior ē clericatus qz religio. cū bigam? possit ēē religio sus. nō aut clericius. Alij dicit q̄ h vi p̄bilitus qz vxor aut ignorat ius illud. qz nec scit nec sibi dī. hie nouit. Primo mō n obligat. Secō mō si nouit. qz sibi dī r consentit. obligat. S3 qd in tanta diuersitate tene dū ē. sane dicit p̄ qz h vxor consentiat viro qz ordinez scem suscipiat. vel qz religionem ingreditur in aspectu p̄so ne p̄ quā sū formā eccle possit fieri diuortū. qz ipa obi

H intelligētā hui? breuis distinctōis sūm duo q̄ breuiter in ea tangunt. duo hic p̄ncipaliter q̄ runt. Primo qz de ordinis impedimēto. Secō de vxorē dīo. Circa p̄mū q̄runtur tria. Prīmū vtrū ordines miores ipediāt m̄monū. Scōm vtrū ordies sa cri. Terzj qz hū ad ecclesiasticū statutū p̄ qd sacri ordi nes impediunt m̄monium.

Questio. j. Minores ordines non impediāt m̄monū. vide tur p̄ multas auctoritates q̄s adducit m̄r in lra. maxie a illa leonia pape q̄ supra ē de dis. xxxij. Jē in extra de clericis cōiugatis. dicit alexander. iij. Si q̄ clericoz infra subdyac. onari acceperint vxores. ipos ad retinē das vxores dīstricōe ecclesiastica p̄pellatis. Jē rōne videt. qz ad minores ordines vi plurimū puuli p̄mouē tur. sed tales non sunt cogēdi ad continentia. g rē. Jēz in ingressu religiois est status in q̄ d̄s p̄bat et p̄bat an quam ad vorum continentie obligetur. ergo pari rōne immo multo fortiori. cū difficilius sit in seculo contine re. status debet determinari in quo clerici possint pro bare r p̄bati. vtrum velint viuere casti. r in illo nō dnt ad castitatem obligari. sed iste est ordinum inferiorum. g

ligat. ad continentia ppetua cū viro qz eadē scaro cū ipa. nec excusatur p̄ iuris ignorātia. nec ē diuersimō de iudi candū in clericis r religiois q̄rū ad h. cū vrobiz cor pus viri ppetuo dno dēdicet. Et h̄ exp̄se dī disti. xxxij. seriatim rē. Nec p̄mittit vxor iungi eidem marito suo carnaliter. Nec vnquz nabere. aut in eius vita aliu ducere p̄ mortem. r iō sal tis probabiliter dicitur. est qz vi ro vouente r solennizante ipa vouisse. intelli gitur. r hoc cor rum probatur p̄ multa iura que dicuntur li. iij. de p̄uer. piuga/ toium.

si cuius vxor adulterium perpe trauit. vtrum marito eius sū mundanam legem interficere liceat. Sed sancta dei ecclesia nunquā mndanis constringi tur legibus. gladium non habz nisi spiritualem. Item pius pa pa. Quicunqz propriam vxorez abscqz lege sine causa interfecerit. aliamqz duxerit. armis de positis publicam agat peniten tiam. r si contumax extiterit a natematizetur vsque quo cō sentiat.

Quibz peni tē negatur cō. 4 tugiuz. Ex h̄ vr qz cū talibus dispensari non possit. Queritur ḡ. p̄ qbus peccatis piugiū denegatur r in q̄bz dispensat. R. nō rāndū qz in septe generibus. Prīmū ē adulteriū cū occi sione vel fidei datione. xxxj. q. j. Scōm est iccit. xxxij. q. vij. p̄cubisti. Terzj est raptus sponse alterius. xx vij. q. ij. staturum. Quartū est de eo qui insidians m̄i monio filiū de sacro fonte leuauit. r de hoc h̄. xx. q. j. deo. eo aut. Quinū est de eo qui occidit p̄sbyter extra de penit. r remis. q̄ p̄sbium. Sexto de eo q̄ occidit p̄pā vxorē. xxxij. q. j. Septimū solenniter penitētes. xxxij. q. ij. d̄ his ariq. In oibz dispensat p̄ter q̄ i p̄mo p̄p̄ h̄ qz sp̄ie p̄sonā d̄terminatā. S3 sc̄a dī eccle nūq̄ m̄. s vrsalū dicere qz bern. dīc ad euge. qz h̄z vtrūqz gladiū. r vtrūqz gladiū tā spūal qz materialē eccle. r h̄ p̄bat p̄ illō Lu. xxij. sūt gladij duo. r d̄ns ait s̄s. ē. R. dō qz vtrūqz vt dīc. bern. ē eccle. s3 differēt. qz spūal extrahēdū ē ma nu eccle. s3 material n̄ manu s3 t̄m nutu. r p̄b soluit illō

rē. Contra dis. xxxij. Lectores cum ad annos puberta tis venerint cogantur aut vxorem ducere. aut continē tiam profiteri. ergo si lectores sunt in statu inferiorum ordinum. viderur qz compellantur ad continentiam. g rē. Item minores clerici statim vt sunt clerici in so rtem dei sunt vocati. et ideo dicit sunt clerici. quia in so rtem dei sunt segregari. sed qui habet vxorem est diuisus sicut dicit apostolus. j. Cor. vij. ergo nullus clericus potest nec debet habere vxorem. g rē. Jēz omnis cle ricus in minor officio siue ordine cōstitutus potest ha bere beneficium ecclesiasticum maxime si intendat vlt rius p̄moueri. saltem beneficium sine cura. sed null? coniugatus potest nec debet habere beneficium p̄bēd dale. sicut dicitur extra de clericis cōiugatis. diuersis fallacijs rē. ergo nullus clericus potest esse coniugatus. Item omnis clericus in minor officio cōstitutus potest gaudere p̄uilegio clericali. sed nullus vxoratus potest gaudere p̄uilegio clericali. ergo nullus clerice potest esse vxoratus. Maior manifesta est minor. par ter per decretalem de cler. coniu. Jo. r infra vbi dicitur qz vxoratus etiam confuratus non potest p̄uilegio cle ricali gaudere. Si tu dicas qz iste rationes non valent

quia qui est clericus potest non esse clericus. et ita potest esse viciarius. Contra ordinis sacrum est impium caracteris. sicut baptizatus non potest esse non baptizatus. ita videtur quod clericus non potest fieri non clericus siue non ordinatus. R. d. d. q. in ordinibus minoribus considerare ordinem et officium siue ministerium et beneficium. et sic hinc tria precepta ad ministerium et ordinem minoribus oppositum ad ministerium. nec contra ad ministerium. nec contra ad beneficium. Sed ministerium et beneficium secundum ecclesiam occiditalem oppositum hinc ad ministerium contra ad vsum propter honestitatem. et quia clericus in minoribus ordinibus non tenetur obligatus ad officium nec ad ministerium. id potest habere sine aliquo impedimento. et ita procedendum est quod minores ordines ministerio non possunt impediri. Ad illud quod obicitur quod lectores debent continentiam promittere. d. d. m. q. illud capitulum dicitur intelligi quod promouent ad subdiaconatum. alioquin solus est consilium. Ad illa vero quod obicitur per ista precepta. Dicitur enim de clericis contra ad ministerium et contra ad beneficium et per legatum quod non sunt necessario annexa minoribus ordinibus. id nec ministerium repugnat ita quod nec possit transferri de vno statu ad alium. impedit tamen non possit nec debeat simul in vtroque statu militare. quia nemo militans deo deat se secularibus negotiis implicare.

Questio. ii.

Utrum sacerdos in ministerio impediat. Et sic videtur per auctores multas quod adducit in ista. et sumunt plures de d. xxiij. Item in extra de clerico. alerader. iij. Si in subdiaconatu et alijs superioribus ordinibus viros accepisse non fecerit. eos viros dimittit et pellere percutit. Item. oia quod non vouerit continentiam est inceptus ad sacros ordines. sed quod hinc viros sunt hinc d. g. re. Probatio minoris. gredietur et hinc in ista. Nulla subdiaconum facere presumat episcopus nisi quod se promissit caste victurum. g. si quod promittit in manu episcopi continentiam vouerit et tenet per re. Item in sacris ordinibus ministrat circa altare. id est factus est altare no. le. et sacrificium cuius legis figure. sed sacerdos cum ingrediebatur sancta sanctorum tenebat a coniuge abstinere. sicut dicitur in exodo. g. multo forius ministrum altaris. nunc quod quod iugis ministrat nunc dicit mulieribus adherere. Contra. virtus nulla hinc oppositum est cum virtute. g. nec sacramentum factus. s. quod non hinc dispositio est alio non potest ei impediri. g. ordines sacrum nullo modo impedit ministerium. Item oppositum est relatio equeparitatis g. si vnu sacramentum repugnat et impedit suspensionem alterius pari ratione et conuerso. s. ministerium non impedit suspensionem ordinis. quia multi coniugati promittunt in christo. g. nec ordo sacer impedit ministerium. Item id est ordo apud nos et apud ecclesiam orientalem. s. apud illos ordo non impedit ministerium nec conuerso. g. nec apud nos. Si tu dicas quod apud nos est suspensio voti rone cuius impedit. tunc videtur quod impeditur ordinis non differat ab impedimento voti. R. d. d. m. q. ab istis dubio sicut sacri canones dicunt. sacerdos non impedit ministerium contrahendum. et dirimit iam contratum. verumtamen quantum ad modum dicendi siue intelligendi inter doctores diuersos diuersas opinionum resultat. Quidam enim dicunt quod ordo sacer impedit ministerium propter votum annexum ad quod obligatur quod suscipit ordinem sacer sed quia in susceptione ordinis non videtur voti emissio. aut si est emissio hec est quantum ad factum. contra non sit quantum ad verbum. sed non videtur tunc differre ab impedimento voti quod falsum est. quia apud grecos non est votum continentie. quia illi sacerdotes licite videntur in sacris ordinibus constitutus contrahere. sicut ex synodo vij. habetur. que celebrata fuit apud eos in quo se hinc statuto subiecit. propter votum continentie. Ideo alioque opti-

nio quod ordo potest impediri rone statuti ecclesiastici quod ligat clericos suscipientes ordines ad nuptias contrahendum. Sed quia auctores canonum inueniuntur que vtrumque sonare videtur. et quod in susceptione ordinis est solennizatio voti. id est dicitur melius. quod et si apud grecos non impeditur. hoc non est rone statuti. et sic non impeditur ut dicitur quod dicitur a rone apostolorum. tamen apud latinos impeditur. et rone statuti et rone voti. Sicut enim ordo monachorum et habitus continentiam habet annexam illud quod habitum instituit. et regulam edidit monachale. ideo quod profertur et suscipit habitum dicitur emittere votum consequenter. sic ordo apud latinos ex ecclesiastica causa constitutione habet inseparabiliter continentiam annexam. et ideo quod illud suscipit. spontanee se obligat. ita quod illa obligatio procedit ex statuto pariter et ex voto. et sic patet quod impedit et qualiter impedit. Ad illud ergo quod obicitur quod si quis cum virtute non habet oppositum. d. d. m. q. verum est quod rone ad habitum. sed tamen status alioquin sunt incompossibiles. ut videlicet virginitas et virginitas. et quia sacra diuersa statum diuerso respiciunt. ut ordo statum continentie virginitas vel virginitas. ministerium statum continentie virginitas. hinc est quod impedit sicut status secularis et religiosus suo modo oppositum. Ad illud quod obicitur quod ministerium non impeditur ordine. d. d. m. q. verum est si viros fuit virgo et vult continere. sed tamen non est. quia processus in virtutibus est a statu impeditur ad peccatum. s. non debet esse redire. et quia ministerium unum collocat in statu imperfecti. ordo vero in statu perfecti. ideo rone. sicut de seculo ad religionem ascendere non descendere. Ad illud ergo quod obicitur vltimo ista pars responsio. quod statum ecclesie abundantiam artat latinos quod grecos licet illos aliquo modo arret. et hoc quia latini voluerunt se habere et plicare. greci vero in sua ruditate remanere. et in vltis hodie in suis sectis remanere. Item etiam quod solus rone voti impedit. s. etiam rone statuti ecclesiastici. Questio. iij. c. Utrum ecclesia debuerit hoc instituire. et per tale statum clericos ad continentiam obligare. Et sic videtur primo. quia ministerium est in remedium concupiscentie. sed hinc moribus maritum viget in clericis. ut patet. g. eis non debuit denegari remedium. Item difficilissima est iuuenilo abstinere a mulieribus. et ideo continentiam in eis per martirio est deputata a hereticis. sed lex noua debet esse lex leuitaris. g. re. Item de ea quod peccatis sit dicitur per consilium induci non mandare obligari. si g. abstinere ab omni muliere peccatis est in viro ad hinc debuit dicitur per peccatum obligari. Item est maior peccatis morterna ecclesia quam dimittit. s. tunc non fuit idcirco dicitur continentiam g. nec non debuit idcirco. Item cultus dei amplius est. s. a nullis concupiscentie amplius est ab ipis dicitur cultoribus dicitur. s. g. clericis in sacris ordinibus constituti sunt cultores dei. cuius amplius cultus dicitur non sit per gnatos per spirituales. s. etiam carnalis. quia nati de christo christi sunt. g. vtriusque operat filios gnatum. g. non dicitur arrari ad continentiam. Item plures statum dicitur ex peccatissimo quod sit iuncta est preclaro cuius accide. g. cuius statum clericorum dicitur esse peccatum. vtriusque statum eorum iuncta non tamen gnatum plus spiritualis per seculum et ecclesiam prope statum preclaro. s. etiam gnatum plus carnalis contra ad statum accide. g. vtriusque eis non debuit ministerium usque iudici. quod g. fuit rone statuti. et ad oppositum possent adduci rones. et s. illas claudendum est in ratione. R. d. d. q. istud statum dicitur clericorum continentiam fecit ecclesia quia potuit siue licuit quia recuit quod expedire fuit. potuit autem ecclesia dupliciter. tunc propter auctorem plures et maxime pontificis summi. tunc propter seculum libidinosum. propter auctorem namque potuit quia et si oia sacra auctorem respiciantur dispensare aliquid modo. tamen illud sacrum precipue inter alia. In cuius signum in ordines dardere loquitur preter habens ille qui ordines confert. unde et dicitur. accipe potestatem. et ideo istud onus quod voluit summus pontifex hinc ordinem siue sacramentum alligare potuit et sibi licitum fuit. Sed

hic auctoritarii et praei successit i latinis volūtas obre
 p. ad. q. tale statutu sup se libere receperit. et hec duo
 fecerit itaturu firmu. Sed greci dederunt terga. et q. nō
 p. ferunt i tā nobile statutu vt vasa sua seruarēt mūda
 ablatu est regnū et intelligentia scripturaru. et datū ē gēri
 facienti fructu eius. Sic igit paret q. poruit. Nec solū
 licit. imo etiā deuit. et hoc ppter duo. qm̄ in actu car
 nali q. ē vltus matrimonij vt plurimū ē libido. et in coha
 bitatione vt plurimū ē sollicitudo. Et libido siue carna
 lis delectatio reddit fetidū et imundū. et sollicitudo red
 dit diuisum. et qm̄ clerici i sacris ordinibz constituti dec
 esse mūdū cū ferat vasa dñi. decet nihilominus esse sol
 licitū et attentū. vt sollicitet et diligēt seruiat domino.
 et studet quō placeat christo. id decēs fuit eos ab vxor
 bus separari. vt poia fierēt idonei cultores ministri alta
 ris. Si enī illi q. comedebāt panes. p. dōs vasa sc̄ta ha
 bere debebāt. qnto magis isti q. agno imaculato assistūt
 et dispensant et sumūt. om̄i puritate et s̄citate dñi ful
 gere. et vasa sua custodire in s̄cificatiōe et honore. nō in
 desiderij prāte. Certe hoc nō tūm decēs sed et etiā decētissi
 mū iudicabit om̄is anīa q. est templū spūsc̄i. Et nō de
 cat tūm. imo etiā expedies fuit. Primo ppter vitanduz
 irregularitatis piculū. secūdo ppter vitadū latrocinū
 ppter vitadū piculū. q. si mulier q. est vxor alicuius
 cognoscat aliū vix. et ille vir p. cognoscat eā. tā irregu
 laris ē. et iō si vxor sacerdotis greci fornicat. tā amplius
 nec cū ipa nec cū alia p. rem habere. et q. difficile ē talibz
 abstinere frequenter i irregularitate incidēt et cū peri
 culo ministrare si vxores haberent. Secūdo vō ppter
 vitandū latrocinū. Si enī ep̄i et archiep̄i nūc filios ha
 berēt. om̄ia bona ecclesiastica furarētur et diriperēt. ita
 q. paup̄ibz pauca vlt nulla remāerēt. cū enī mō q. gregēt
 et dicit nepotes quasi gradibz icōputabilibz ab eis elō
 garas. qd. facerēt si haberēt filios legitimos. Unūq. s̄
 q. arrendat qntū cēt piculū. id puidit spūsc̄us hōffen
 diculū auferre. et iō p. hōc statutu fuit i ecclia sc̄ta dī
 vt clerici ad sacros ordines veniētēs nullo mō m̄rimo
 14 nio possint vti. Ad illud g. qd. obf. q. clerici indigent
 remedio. d. q. vey. ē. sed tū nō solū ē remediū m̄rimo
 niū ad vitandū fornicationē. sed m̄rimo nobilius remedi
 um ē macerare carnē. vñ qñ octis ē et nulla ē carnis ma
 ceratio. si nutritur et impinguat vter. tā p̄statut forni
 cātū igni lurrat. et ideo aliq. vides difficile cōtinere.
 sed si occuparet se bono exercitio. et carnē macerarent.
 alio remedio nō indigerēt. et istud remediū ē eis cessuz
 q. venter eoz statū. Ad illud vō ē remediū qd. nō cōpente
 eoz celibatur. Ad illud qd. obf. q. difficultimū ē absti
 15 nere iuuentibz ab actu carnis. d. m̄ reuera hoc difficulti
 mū ē. q. q. ignē abscondit in sinu quō pōt eū ferre vt eius
 plāte non ardeat. difficile aut est cringere ignē imit
 rēdo ligna. s̄z faciliū ē supinū dendo aquā. Si enim
 vis cōtinere. necesse habes mulieres effugere et carnem
 macerare. maxime si iuuentis es. q. si hoc feceris. et cō
 nētiā amare ceptis. fiet tibi nō solū nō difficile. imo per
 om̄ia facile. Cū enī dī q. lex noua ē on. leue. hoc dī rōe
 eharitatis. q. cetera mādara facit facilia. q. q. caret valō
 16 difficultiter pōt onus portare. Ad illud qd. obf. de p̄se
 ctione. d. m̄. q. ecclesia nullū compellit absoluta ipul
 sione. sed s̄b conditione que ē in voluntate homis. scz.
 si velit ordinē suscipere. et hoc nō est cōpelle simplicitet
 sed hō tunc se obligat qñ volūtate sumit ordinē. opov
 tet enī q. accipiat ipm̄ cum suo onere. Ad illud quod
 17 obf. q. nō maioris p̄fectōis est moderna ecclesia q. erat
 eccia p̄mitina. d. q. illi n. p̄rebar. tū p̄p̄ p̄sonaz pau

citare. tū ē p̄p̄ paup̄atē. nō ē p̄p̄ modestiā et honestā
 tē. p̄p̄ pauatē. q. p̄rebat clericos fieri d. nouos cō
 uersos q. vt plurimū vxores habebāt. nunc aut a cuna
 bulis instruitur. p̄p̄pter paup̄atē. q. nō tū abunda
 bāt tūc q̄tū nūc. ideo nō tū tūmendū de furto erat. s̄z po
 rius de dispensatione ecclesia p̄alia hñs ne eharitate re
 frigesceat tā i clericis q. i laycis cultus dei periret q. dī
 larari deberet. id tunc oportuit cōtinētā idicere. p̄p̄
 ter modestiā que erat in illis. Sciebāt enī vxoribz me
 lius et tēpanti. vt. sic paret illud. Ad illud qd. obf.
 de ampliatione cultus. d. m̄. q. cū tot sint de laycis qui
 18 vacent illi multiplicatiōni carnali. et pauci q. sc̄ar pos
 sint et velint vacare i spūali. ideo oportuit hec duo offi
 cia diuidi. et cū diuisa sint. adhuc carnalis generatiō ml
 tos hz m̄stros et spūalis paucos. Nō enī tūmendū est.
 q. deficiat cultus dei ppter defectū ḡarōnis carnalis.
 s̄z multū tūmendū est ne tepescat ppter defectū spūalis.
 Ad illud qd. obf. de acroē et cōp̄latōe. d. m̄. q. qd. 19
 est actio q. iūcta cōp̄latōi nō eā ipedit s̄z facit. vt lunt
 opa misericōdie et pietatis. Quedā ē q. mentē deicit de ar
 ce. et talis ē actio cōiugalit. q. sicut dī augus. Nihil mō
 tē virilē adeo de arce deicit vt tractet mēbz. oz semina
 rū. et hoc supra tactū fuit. et ideo dico q. clericis talis ac
 tio nō cōpetit. s̄z actio q̄tū ad opa misericōdie. vñ eis con
 missa sūt bona paup̄m dispensanda vt opibz pietatis in
 tendāt. nō vt curā carnis in desiderijs faciant.
Questio
 Onsequēt q̄tū ad secūdū articulū q. de vxor
 icidio. et circa hoc tria querūtur. Primo q̄tū
 vt vxor adulterā occidere sit licitū. Secūdo. qd.
 sit graui. p̄m̄. vt occidere vxorē an m̄rem. Tercio.
 vt rōe peccatū simpliciter impediatur m̄rimonium.

Questio
 licitū sit vxorē adulterā interficere oū dī p̄m̄ p̄teritū
 sacre scripture. Exo. xxij. Maleficos nō pariteris viuere
 isto ē morale. g. ad huc manet. Si tu dicas isto fuisse iu
 diciale et talia euacuata sūt. Cōtra istū ē i lege humana
 q. adulterā i inflicienda et adult. s̄z tales leges approbat
 et sufficit ecclia. si g. ecclia n. d. approbare nisi licitū. vt q. vi
 ro vxorē adulteratē interficere sit licitū. Itē h. p̄basq. can.
 xxij. q. ij. Infectores suaz cōiugū sine iudicio cū n. ad
 dis adulteraz vel aliqd. h̄mōi. qd. aliqd. h̄mōi. s̄z q. h̄mōi
 g. si addidit adulteraz. n. videt eē h̄mōi. Itē vñ ē vxorē
 iuā corrigere. et p̄m̄ q. g. peccat g. d. et cā pūre. Et g.
 m̄lier q. adulterat dīg. ē morte. si vir eā occidat n. vt q. iur
 rat aliquā offēsa. Cōtra. Jo. vij. Qui sine peccō ē vtz p̄
 mus i eā la. mit. noluit g. dñs q. aliq. occideret m̄lierē
 i adult. et dēphēsa nisi h̄ret p̄cias mūdā a culpa. g. n. vñ
 q. h̄mōi liceat. Itē canō. d. xxij. q. ij. Inf. dec. sc̄tas
 v̄ra. et i s̄ra. sc̄a dī ecclia mūdāts nūq. cōstrigūt legibz. gla
 diū n. hz nisi spūale. g. rē. Itē rōe vt. q. q̄tū ad culpam
 fornicatiōis iudicat pares. s̄z nllī m̄lieri s̄z occidere vix
 adulterz. g. nec alicui viro adulterā m̄lierē. Itē. d. d. q. 10
 terfectoz. p̄p̄ cōiug. si ex certa sc̄ia fac peccat q̄tū cūq. il
 la sit adulterā. peccat at n. tūm. canon. s̄z etiā i ius ciuile
 Cōtra ius ciuile. q. eā interficit p̄m̄missio iur. ordie nisi
 forte i actu malo eā iueniat. i q. casu leges hūane cōcedūt
 S̄z ius dīnū et canon. peccat i ipō scō. qm̄ n. d. ipam
 adulterā interficit s̄z corriget. cū d. peccatū pat. sit p̄ce
 rei lege gre. sic p̄z i exēplo m̄lier. adult. Jo. vij. et qm̄
 m̄rimōia et cāc m̄rimōiales tractari dñt i le poli. et n. le
 ge for. id n. s̄z h̄z facere qd. ius ciuile dicit. q̄tū ecclia
 sufficit ad terrore maloz. s̄z qd. iudicat sc̄a ecclia vxores
 scz adulterā n. ē occidēdā s̄z p̄m̄ dimitrēdā. Ad illud
 qd. obf. de lege. d. q. illud erat iudiciale. et iudicialia nō 21

De xxxvij. de impedimentis q̄o ino faciūt illegitimū ad matrimonū p̄trahendū cū omni propter propriam obligationem.

De voto inspiciamus. rē. Supra egit magr de impedimēto qd̄ venit ex ecclesiastica iustitru- tione. hic agit de impedimento qd̄ venit ex no- stra obligatōe. Et q̄n̄ dupl̄ p̄r aliqd̄ obligari alicui. s. voto r̄ matrimonio. iō p̄mo agit de impedimēto qd̄ venit ex obligatōe voti. Secōdo vero de illo qd̄ puenit ex obligatōe matrimonij. r̄ incipit illa sc̄da ps̄ ibi. cū vir r̄ mul̄r legitē p̄iūcti s̄. rē. P̄ia ps̄ h̄z duas. In p̄ma d̄t̄m̄iat

Determinat qd̄ sit votū. de quo r̄ quorum.

DI XX XVIII

lbugo.

Votorum multiplex differentia.

Hinc de voto inspiciamus.

Clorū est testifica- tio q̄dam p̄missōis sp̄taneē q̄ deo r̄ de hys q̄ dei sūt. pp̄rie fieri- r̄oꝝ. Sūt t̄n̄ r̄ vota stultoꝝ que frangenda sunt.

Determinat de obligatōe vo- ti in cōp̄atōe ad matrimonū. oñ- oēs q̄ q̄ddā ipedit s̄ nō dirimit v̄r votū simplex. q̄ddā r̄ ipedit r̄ dirimit. v̄r solēne.

Sciendū vero q̄ votū aliud ē cōe. aliud singulare. Lōe. v̄r il- lud qd̄ in baptisimo oēs faciunt cū sp̄dent r̄ enūciare diabolo r̄ pomps̄ ei. Singulare v̄r cū ali- q̄s sp̄tē promittit seruare vir- ginitatē r̄ cōnēntiam vel aliqd̄ h̄m̄ōi. Itē singulare votū. aliud est p̄uarū. aliud solēne. P̄ua- rū ē in abscōdito factū. solenne vero in cōspectu eccl̄ie factum. Itē p̄uarū votū si violēt. p̄ctū est mortale. solenne vero viola- re. p̄ctū et sc̄dālū est. Qui p̄- uarū faciūt votū p̄nēntie. m̄i- monū p̄trahere nō d̄nt. q̄ p̄tra- hendo mortaliter peccāt. Si t̄n̄ cōtraxerint nō sepent. q̄ p̄ba- ri nō p̄r qd̄ occulte factū ē. Qui

per libidinem siue p̄pter ḡn̄atōes. p̄m̄le licitū. sed m̄ mortale p̄ctū. De p̄mo nō loq̄r magr s̄ de sc̄do. q̄ oñs s̄bentes fere sic cōtrahere cōsueuerūt. Qd̄ querit de illa q̄ vōit voto simplex. d̄m̄ q̄ eccl̄ia nō dat ibi l̄n̄iaz sim- plicē. sed sicut p̄z er̄ l̄ra antecedenti r̄ apparat̄ dicit. ibi ē p̄paratua p̄m̄ s̄sio. q̄ p̄mittit malū fieri ne veniat p̄c̄- us. sic p̄z er̄ eo qd̄ d̄r. xxi. q. i. rē. Cōsidera q̄ saluator rē. Unde illud factū ē nullo mō trahendū ē ad cōsequentiā quia sicut habet in aliā decretali. v̄r eiusdē rituli. votū simplex impedit. Et nota q̄ p̄dicta mul̄r simplici- ter vōit. q̄ r̄ si in manib̄ heremite voverit. t̄n̄ q̄ nō

qd̄ sit votū b̄t̄c̄it̄ inuēs qd̄ sit. r̄ de q̄. r̄ q̄. In sc̄cūda de termi ar de obligatione iō p̄paratōe ad matrimonū oñ- dens q̄ q̄ddā ipedit s̄ nō dirimit. v̄r votū simplex. qd̄- dam impedit r̄ dirimit v̄r solenne. Et incipit illa se- cūda ps̄ ibi. Sciendū vero q̄ v̄roꝝ aliud est cōe rē. Sūt sc̄da ps̄ in q̄ magr determinat de impedimēto liga- minis h̄z duas. In p̄ma oñdit q̄ legitime copulari v̄n̄ nō potest. alia viuente aliq̄ copulari nec cōuerso. r̄ si co- pulet de facto nō est matrimonū. In secūda querit v̄- trum copulari de facto possint per ignorantiam ab ad- ulterio excusari. ibi. Dic queritur de illis feminis que purantes rē. Ubi determinat q̄ excusantur.

vero solēniter voverit. nullaten⁹ conuigiū inire queūt. q̄bus nō solū nubere s̄ r̄ velle dānabile ē. Cū aug. In cōiugali vinculo s̄ pudicitia seruat. dānatio nō si- met. s̄ in viduali p̄nēntia r̄ x̄gi- nali excellētia. v̄r m̄ueris am- plioris experit. q̄ experita. r̄ ele- cta. r̄ voto oblata. iā nō solū ca- p̄scere nuptias. s̄ etiā si nō nu- bat. nubere velle dānabile est. Clouentib⁹ eñ virginitatē vel viduitatē nō solū nubere sed etiā velle dānabile ē. Qd̄ ap̄lus oñdit t̄b̄m̄otheo scribēs. Ado- lescentiores viduas deuira. Luz ei luxuriare fuerint. i x̄po nubē volūt. i. cū possit votū p̄nēntie in delicijs egerint vitā. si dico nu- bant. s̄ nubere volūt in x̄po. q̄ si tūc nō sit p̄ctū. s̄ q̄ sit oñdit sub- dēs. h̄ntes dānatōz. r̄ q̄ relubdit q̄ p̄m̄az fidē irritā fecerūt. r̄ si n̄ nubēdo. t̄n̄ volēdo. v̄r volūtātē q̄ a p̄p̄ito cecidit appareat esse dānatā siue seq̄nt̄ nuptie siue n̄. Dānat̄ ei. p̄positi fraus. dānat̄ s̄s q̄ p̄nēntie fidē p̄m̄ā irritā fe- cerit. i. votū. i. voto violato fidē quā i baptisimo p̄fessi sūt. Si at̄ p̄ volūtate nubādi dānant. cō- stat si eā effectui m̄cipauerint reuocādū id eē irritū. easq̄ ar- cendas redire ad p̄positū. Cū

se obligabat ad fligiōz specialē sed cōter ad cō- tinentiam. r̄ ille heremita non e- rat p̄fōsa pub. Aug. ad lica. nec ipa ve- stem mutauit. n̄ sc̄tā vidui fuit vorum solē- ne.

Solenne ve- ro violare rē. vi- detur hoc duo ma- le distinguere. quia ipsum sc̄d- alium peccatū est. Itē queritur v̄trum sint ibi duo peccata. Et q̄ sic videtur. quia frangendo votū peccat in deum. sed sc̄an- dalizando in p̄- ximū. p̄. d̄m̄ q̄ sc̄dālū v̄n̄ū p̄c̄ō non facit nouum peccatū q̄ntā ad trāsgres- sione nec q̄ntā ad penitentiam sed nouam ad- dit circumstan- tiam aggrauan- tem. v̄r tomtica- tio publica v̄l tra p̄uarā. du- plex tamen esse possit quantum ad accusationez Qd̄ obicitur q̄ v̄nū copulatur alteri. d̄d̄z q̄ hoc nō est p̄pter diuer- sitatē p̄cti. s̄z circumstantie adicere. Qd̄ obr̄ q̄ in deū rē. d̄d̄ q̄ idē p̄ctū et i deū r̄ i p̄ximū p̄r eē. s̄z i deū p̄ncipalit̄ i. p̄ximū r̄ōe circumstantie adicere. iō h̄ n̄ fac̄ diuersa p̄ctā. q̄ p̄ctū nūcral̄ r̄ōe actus circa quē ē n̄ r̄ōe ei⁹ in quē est. Si q̄s eñ vna actōe offenderet plēs homines. v̄nō p̄c̄ō peccaret. c. Dobari nō p̄t rē. Uidēf mala esse r̄ q̄ defectus p̄barōis nō aufert matrimonium nec factū. R. aliquoz opinio fuit v̄r fugitiōis q̄ votū simplex ita impedit apud deum v̄r solenne. v̄r illud nō est m̄i- monium in cōspectu dei sed solū in facie eccl̄ie. q̄ nō

[Marginal notes on the right side of the page, including a large 'D' and other text.]

siue testes per quos possit dirimi. et sp alter coniugū for
nicat. alter vero p ignorantiam excusatur. Sed nūc p iu
ra noua satis determinatū ē q vinculū voti simplicis n̄
aufert obligatōem m̄imonii. tū q minus ē. tuz q p̄as
cōiugis nō transfert. tū etiā q in m̄imonio si non petaf
debitū sed redda

Brez. ad
bonuactu

tur solū. sicut dō
facere qui vout
p sanctificatiōe
pfecta reputat.
vñ defectus p̄a
nois nō ē rō suf
ficiēs sed q̄am
congruentia ad
iuncta.

4 d **U**iduas a
pposito recedē
tes rē. vñ male
dicē. q. p̄pōitū
n̄ obligatū quē
q̄ vñ q̄ n̄ sunt h̄i
app̄ h̄ obligare
ḡ p̄nt retrocede
re p̄. dō q̄ gre
itelligit n̄ d̄ p̄o
sito simplici vel
q̄tū. p̄. s̄ d̄ p̄o
sito qd̄ ē firma
rū publica testi
ficatōe i q̄ ē vorā
solēne r̄ ite sūe
q̄p̄ n̄ fidēritū
faciūt. ac p̄ d̄ā
narōz h̄re noscū
tur.

In p̄pōito
v̄gali sp̄e s̄ila
uāt p̄māre. vñ
falsuz dicere. q.
vbi ē s̄tatio n̄ ē
vorū vez. ḡ nec
d̄io obligat q̄ se
sim̄at obligari.
p̄. dō q̄ p̄m̄i
sio s̄ila dupl̄
p̄t ē. aut q̄ n̄ h̄z
stabilitatez. aut
q̄ n̄ h̄z inf̄io. ē
assensū cor̄es p̄o
dēt. r̄ d̄upl̄ ē
q̄ q̄daz sit r̄ore
vel metu q̄ p̄t ca
derei d̄stare vñ
r̄ā. sic d̄aud̄ se si
malasit stultuz
cor̄ā achis. j. re.
rej. Quedā itē
one recipiēdi a
lios. p̄na s̄ila
tio simpl̄r obli
gat. q. necesse est ex quo se semel obligauit voluntarie
r̄ oēs p̄pōdit q̄ p̄māeat i sua pollicitatōe. Si v̄o spo
p̄dit signo n̄ corde. tenet ap̄d for̄ iudiciale r̄ cor̄ā eccl̄ia
s̄iā s̄icut timor. ap̄d deū v̄o tenet facere p̄niam d̄ publi
citate r̄ mēdatō. Si v̄o tertio mō fuit simulatio. tūc nec
apud deū nec apud eccl̄iam obligat. Dic̄ aut sit p̄mo d̄

grego. Viduas a p̄posito rece
dētēs viduitatis sup̄ qd̄ nos cō
sulisti credo te nosse a sancto
paulo nisi cōuertant olim eē d̄ā
natas. q̄s r̄ nos ap̄lica aucte d̄ā
nādas. r̄ a cōione fidelitū atq̄ a
liminib⁹ eccl̄ie arcēdas fore cen
se mus vsque q̄ obediat ep̄is su
is. r̄ ad bonū qd̄ ceperāt inuire
aut volūtarie reuertant. De v̄
ginitibus aut nō velatis si deuia
uerint. a p̄de cessore n̄fo. Inno
p̄p̄ tale decretū habem⁹. hec q̄
si dū sacro velamie. recte tñ i p̄
posito virginali sp̄e s̄ila uerunt
p̄manere. h̄z velate n̄ fuerint.
tū si nupserint. aliq̄ tpe bis agē
da p̄na ē. q. sp̄sio eaz a d̄no te
nebat. Si est inter hoīes solet
bonē fidei p̄trac⁹ nulla rōe dis
solui. q̄nto magis ista pollicita
tio quā cū deo pepigit solui sine
vindicta nō poterit. Itē si v̄gi
nes nō dū velate taliter publica
p̄na puniūt. r̄ a ceru fidelitū vs
q̄ ad satisfactōz excludat. q̄ro
magis vidue q̄ p̄fectōis eratis r̄
maritoria p̄llij existūt. r̄ h̄itū
religiōis assūpserūt. r̄ deide apo
statae. atq̄ ad p̄tē vomitū
sūt reuertē a nōz r̄ ab oib⁹ fide
liō a liminib⁹ eccl̄ie r̄ a ceru fide
litū vsq̄ ad satisfactōz s̄f eliminā
de r̄ carcerib⁹ tradēde. Ex his
appet̄ v̄gines vel viduas v̄oro
p̄nētie astrictas siue fuerit ve
lari siue n̄. nullaten⁹ p̄iugū for
tiri possit. Quidē d̄ oib⁹ itelli
gēdū ē q̄ p̄nētia v̄ouē. Qd̄ ei
aū erat licitū. p̄ votū sit illicitū
n̄ ē. i q̄ p̄mittēdū qd̄ innocētī
p̄p̄ d̄ viduis r̄ puell̄ decreuit q̄
x̄p̄o sp̄ialit̄ nubūt. si p̄ ea publi
ce nupserit. n̄ eas admittendas
eē ad p̄niaz. nisi h̄ij qd̄ se iunxe

sp̄sioe simulata p̄mo mō. sic p̄. xvij. q. s. Possēt fie
ri scōo mō. s. q̄ n̄ h̄z intēdēz tūc em̄ cōpelit ab eccl̄ia sic
d̄ extra de regularib⁹ r̄ r̄āseuib⁹ ad religiōez. vidua si
sp̄onte velū. **U**rgies vel viduas rē. vñ male di
cere. q. velū ē i s̄gnū p̄fessiois sic h̄it⁹ ereliōis viris. s̄z
aū habiē⁹ suce
p̄ides nō videt
solēnizari vorū
ḡ nō videt oino
impedire conti
gium. p̄. d̄m
q̄ cōringit vorū
solēnizari trib⁹
modis. s. ordis
susciprōe. babi
tus assumpriōe
vbi est distictō
p̄fessoz. a nō p̄
fessis. r̄ p̄p̄a re
stificatōe. dum
n̄ fiat in manu
publice p̄fōe. q̄
uis ḡ tales n̄ iul
cegit velū. si tñ
se astrinxerunt i
manu publice p̄
fōne ad r̄nētū
am. nullo modo
p̄nt d̄ere nec d̄
iure nec de facto
St autē se v̄oro
simplici astrin
xerūt p̄nē. s̄. s̄
ne p̄tō. p̄nt tñ
de facto.
Quid in oī
bus p̄ctis rē. vñ
male dicere. q.
grau⁹ ē p̄ctm̄ in
sp̄m̄icm̄ qd̄ n̄ re
mittit i h̄ seculo
nēz in futuro.
Itē q̄nt⁹ ē p̄ctm̄
icest⁹ sicut i h̄a
sequit̄ h̄ē. **B**rez
adhuc graui⁹ ē
p̄ctm̄ i nafam.
Itē q̄nt⁹ ē boni
cidij et v̄onev
dū d̄ q̄ solēnis
p̄na ip̄dit. r̄ r̄
ij. q. ij. admōere
rē. d̄. q̄ p̄c
carā d̄. cē ḡtus
mal⁹ m̄dis. aut
rōe cōtēp̄. r̄ sic
p̄ctm̄ i sp̄m̄icm̄
Aut rōe libidinis
vñ p̄ctā i nafaz
i qd̄ libidō totū
absorbet nafale
conugij.

Lū vir r̄ m̄r legitime p̄iucti sūt.
p̄tat alter altero viuēte ad aliā
si posse trāfire copulā. alio q̄n ad
ulteriū p̄mittit. de q̄ clemēs pa
nit. Quid i oib⁹ p̄ctis adultio ē
q̄nt⁹. Sed nāq̄ i penis r̄z locū
quē p̄m̄ illi h̄it q̄ aberrat a d̄o. h̄
guissime q̄ peccat adulti q̄nt⁹. er
fornicarij. h̄z cū cr̄is his grauius
icestuosū q̄s oēs trāfcedūt p̄tra
naturā deliquentes. vñ Aug. Ad
ulteriū malū vincit fornicatōez
vincit ab incestu. p̄t em̄ ē cuz
iudicatoriū. aut rōe i q̄ritudis. r̄ sic p̄ctm̄ ade in pad. so.
aut rōe punitōis. r̄ sic p̄ctm̄ adultij i q̄ p̄cipit af mech⁹
r̄ mecha lapidib⁹ obui. sic d̄. r̄. r̄. r̄ sic accipit i p
p̄oito. cū d̄. q̄ ḡnt. r̄. h̄ Sed nāq̄ i penis r̄. vñ ma
le dicē. q. oīdo trāgressiōnā r̄ p̄iurōnū ē p̄z ordiū p̄ep
toz. s̄z illd̄. s̄. n̄ mechari n̄ ē p̄ māda. s̄z ē. q̄. r̄. s̄. d̄. q̄. s̄.

an habiē⁹ suce
p̄ides nō videt
solēnizari vorū
ḡ nō videt oino
impedire conti
gium. p̄. d̄m
q̄ cōringit vorū
solēnizari trib⁹
modis. s. ordis
susciprōe. babi
tus assumpriōe
vbi est distictō
p̄fessoz. a nō p̄
fessis. r̄ p̄p̄a re
stificatōe. dum
n̄ fiat in manu
publice p̄fōe. q̄
uis ḡ tales n̄ iul
cegit velū. si tñ
se astrinxerunt i
manu publice p̄
fōne ad r̄nētū
am. nullo modo
p̄nt d̄ere nec d̄
iure nec de facto
St autē se v̄oro
simplici astrin
xerūt p̄nē. s̄. s̄
ne p̄tō. p̄nt tñ
de facto.
Quid in oī
bus p̄ctis rē. vñ
male dicere. q.
grau⁹ ē p̄ctm̄ in
sp̄m̄icm̄ qd̄ n̄ re
mittit i h̄ seculo
nēz in futuro.
Itē q̄nt⁹ ē p̄ctm̄
icest⁹ sicut i h̄a
sequit̄ h̄ē. **B**rez
adhuc graui⁹ ē
p̄ctm̄ i nafam.
Itē q̄nt⁹ ē boni
cidij et v̄onev
dū d̄ q̄ solēnis
p̄na ip̄dit. r̄ r̄
ij. q. ij. admōere
rē. d̄. q̄ p̄c
carā d̄. cē ḡtus
mal⁹ m̄dis. aut
rōe cōtēp̄. r̄ sic
p̄ctm̄ i sp̄m̄icm̄
Aut rōe libidinis
vñ p̄ctā i nafaz
i qd̄ libidō totū
absorbet nafale
conugij.

dz reintegrari nisi velit vir. Contra. esto q mulier puz
ca excuset a fornicatide. videt q vir no possit ea repelle
re. g sine diligit siue no dz ea reuimere. Jre qz vtz ta
lis puratio excuset. r q no videt. q nullus dz comitte
re se discrimini. ergo qzru cuqz vir multerts se absentat.
nisi sit certa. pec
cat si contrabit

le volutatis Sziqz relicta in
pria sua yroze in loginqz abiens
regione alia ducat yroze. deide
pnia ductus ea dimittere velit.
asserens se alia habuisse q viuit
nec eccia pmittat. qd ille asse
rit ignorat. qrit an i hac scda co
pula sit coiugiu. Sane dicipt no
esse piugum r muliere de crimi

facere. ergo r. 8. ddm q mulier q putat viru suu inter
empu r dicit. aut credit hoc pspitoe tenui q magis dz
generat e dubitatos qz fide. aut credit pspitoe pbabili.
Primo mo no excusatur si dicit. sicut dicit in extra. de
spotalibz r mrimo qz qzru cuqz vir moxeret in bello. et
yroz sit iuencula. m no dz dhere donec de viro moxuo
aliqua bcat certitudine. q habita ruc sine peto pot dbe
re. yroze sit iuramentu habeat ductus exercit. vel socio
ru eius q moxere nouerit. r tuc excusat. No si mulier inci
piat post dicit mrimoni dubitare de morte viri. aut e
dubitatio leuis. r bec fm colulu plari poterit a coide re
moueri. et poterit debitu exigere r petere. si yo pbabilr
dubitatur debitu dz reddere. sz non exigere. Si vero cer
tificat de ytra pmi viri. nec petere debet nec reddere. sz
statum scdm virum deserere. Et hoc pbatur per illud
quod extra dicitur de secudis nuprijs. dñs ac redemptoz
r. xxxiij. q. ij. cum perbellicam. Si vero non statum re

Ad intelligentiam presentis distinctionis que
ritur de voto. r de hoc duo principaliter queru
tur. Primo queritur de voto in se. Secundo q
ritur de voto in comparatione ad obligationem. Circa
primum queruntur tria. primo queritur de voto quid
sit fm essentiam. Secundo queritur de quo sit. Tertio
in quo sit.

Questio. j.

Circa quam sic proceditur r ostenditur q votuz fm
substantiam sit pmissio per distinctionem Hugonis.
voti e restitucio qda pmissiois sporanee q do. r d his
que deo pntent proprie fieri debet. Jre voto se obligat
homo ad id ad quod prius non obligatur. sed homo ad
nouum se non obligat nisi propter beneficium vel pro
pter peccatum. vel propter promissum. sed in voto no
obligatur homo beneficio vel peccato. ergo obligatur
promissione. ergo promissio est de substantia voti.
Item q sit obligandi intentio videtur. quia sicut ma
trimonium est ab opere nostro sic r votum. Sed null
contrahit matrimonium quantu cuqz promittat exte
rius nisi intendat se obligare siue consentiat interius.
gr. Item votum est obligatio spontanea siue volu
taria. sed nullus obligatione voluntaria obligatur nisi
velit obligari. et nullus vult obligari verbo nisi qui in
tendit se obligare. ergo r. Contra ostenditur q pro
missio non sit agere voti per aliam distinctione vo

uertitur. tuc impurat et crimen adulteru. nec pot ad pri
ore viru redire nisi ipse velit. In hoc casu loquitur leo pa
pa. Ex his patent oia obieca. no em debet cotrabere ni
si certitudinem habeat de morte. nec debet petere a bitu
quando probabiliter dubitat nec debet reddere quando

ne excusari pignozatiã. viz aut
adulteriu admisisse. Sz ex q ad
pma redire volens nec valens. co
gitur eccie disciplina hac tener e
incipit excusari p obedientiam r
timore de hoc q poscenti mulie
ri debitu reddit. a qua ipse nu
qua poscere debet. r sic de alijs
hmoi sentiendum est.

est certa de ytra
q it alter faciat
iudicatur fo mi/
cationis rea.

m Sed siqs 12
relicta r. Que
ritur hic de eo q
reliquit yrozem
suam abiens in
regionem lon
ginquam r dicit
cuqz alta. viru in

hac secunda copula sit coiugiu. r q non vt. q pollutio
per adulterium cum fide data impedit matrimonium.
sicut supra ostensum est. Sed h est hic. g r. Jre qrit
vtru talis viuente yroze legitima abeat reddere debi
tu si copellat ipm ecclesia. r videt q non. qz ipse fornicat
sed magis debet quis permittere se excocari qz fornicat
r. 8. ddm ad prmu est si altero ignorare dicit e ma
trimoniu in fauore illius qui ignorauit. Si aut ille qui
ignorauit certificatur. non debz talis nec p sibi copula
ri veritate certificata. Sz pm? n dz puniri q ignorauit.
qz no peccauit. r id si ligame pmi soluat. poterit fm mri
moniu stare. No querit vtru viuente prima possit lecu
das sine peccato cognoscere. dicit magi q sic si reddat
debitu copullus ab eccia. Sed illud hodie non tenetur.
qz ecciastica excocatio no obligat ad faciendam fornicat
ionem nec excusat. r id talis no dz eccie obedire. r h ba
berur extra de snia excocatois in qstioe.

ti. votum est melioris boni conceptio. animi deliberati
one firmata. Nec est distinctio dicens voti substantia
sed hoc totum potest esse sine promissione. ergo r.

Item Grego. super Eze. qui meliora agere deliberat
r deliberata non faciunt. du se eleuant cadunt. ergo deli
beratio melioris obligat ad faciendum. alioquin non
esset casus. sed non est ibi alia obligatio qz voti. ergo so
la deliberatio sine promissione est votuz. non ergo pro
missio est de essentia voti. Item q nec sit obligandi i
tentio videtur. quia aliquis promorus ad sacros ordi
nes intendens ordines suscipere r nullo modo obliga
ri ad castitatem nihilominus obligatur ac si intenderet
ergo videtur q de obligatione voti non sit obligandi i
tentio. Item si aliquis iurat alicui non intendens se
obligare ad illud quod verba signant. iudicat nihilomi
nus ita obligatus ac si intenderet. ergo pari ratione vi
detur in voto q fiat intentione. Itz cu ista duo snt
faciar ee iuramenti. s. pmissio. r obligadi i nctio. queri
tur q sit dña. r. ddm q ista duo sunt de cñtia voti
scz pmissio r obligatio i nctio. cum votum sit obliga
tio noua r voluntaria. quia de nouo est superaddita p
missio est necessaria. quia vero voluntaria oportz q ve
lit obligari. r q se obligare intendat. sed contingit pro
mittere duplici verbo. scz interiori et exteriori. Promis
sio qzru ad verbu interiori cogitatiois r deliberatiois e de
necessitate voti simplicis qd obligat qzru ad deũ q itref
cor. sed pmissio qzru ad verbu ystignu exteri e de neces

13

firare voti solentis qd obligat qru ad facie eccle. q iudi-
 cat fm ea q parer. Et hoc duplex dat diffinitio de vo-
 to. illa magis r cois e de voto simplici. coceptio meli-
 oris ppositi. **¶** Ad illud qd obr p diffinitioz voti et
 14 auctoritate gre. in sola deliberatõe voti consistere. ddm
 q nō itelli jū de qualibet deliberatõe. sed de illa q fir-
 mar pposita. r hec est q consentit addit pmissione. alit
 15 non firmat. vnde licet e dissentire. Ad illud qd obr q
 obligandi incertio non e necessaria sicut parer in ordie.
 ddm q intentio respectu alieni pōr esse duplici. Aut
 pncipaliter. quia de illo cogitat r illud placet. Aut qd
 intendit aliud. hīs ad illud vel simpliciter illi annexis. sic
 si aliqis intendit vouere regulā monachoz. p hīs r ad
 pmentā obligari incedit. r ad obedientiā. alioqn stul-
 te appetit r vale. Silt q ordinari sacro annexū e voruz
 si intendit ordinē sacri suscipere. r ad pmentā obligari
 p hīs pncipaliter vel ex cōsequēti. q si nullo mō inten-
 16 dat non est vorū. sic nec mīmonū. **¶** Ad illud qd obr
 q iuratur in dolo tenet. ddm q duplex est for. i. iudi-
 ciale r pñiale. In foro iudicali iudicat h exteriora. In
 foro pñiali fm pñiaz. In foro iudicali. quia fraus nul-
 li debet pociuari accipiunt vba fm intellectū eōem et
 sanū. q; fraus non debet ei pociuari. id iudicat teneri.
 sicut si fm intētiōem rectam verba dixerit. In foro p-
 nientiali vbi est iudiciū fm vitatē. iudicat istū peccasse
 i dolo. sed nequaq; ex illa pmissiōe e obligatū. vñ sicut
 mīmonū r ractu p vba exteriora sine consensu oī e mī-
 17 tem. sic de voto ddm. **¶** Ad illud qd vltimo qd dōtia
 voti ad iuramentū obligatorū. dōz q triplex e dōtia. s.
 in obiecto medio r fine. In obiecto. quia vorū fit deo.
 sed iuramentū hōi. In medio q iuratur p deo. sed vouet
 p pmissiōem. In fine. q iuramentū e ad astruēdā verita-
 tē. vorū aut ad augēdā bonitātē r bonitātē.

Questio. ij.

¶ De quo sit vorū. siue de materia circa quā e voruz. et
 videt q sit circa oīa. Et pmo videt q de oīi bono. quia
 oē vorū p homo pmittere r spondere deo. r in tali spō-
 sice obligat. sed nō est alia q vorū. q rē. Und in baptis-
 mo pmittere qd est necessitatis. s. ab renūciare sabbane.
 Item q sit de minori bono vñ. q licet est illud velle. q
 licite potest se hō ad illd obligare. q licite vouere. r istd
 videt q sile in mīmonio in q dō obligat se ad statū pfe-
 cōis. Itē q sit de indifferenti vñ. q; cibis pot' qru e de
 se dicat ac' idifferētes q naturales sūt. S; circa cibuz
 r potū rtingit esse vorū. vtpote vorū abstinentie. q et
 circa indifferentia. Itē vñ q de malis possit esse voruz.
 q; occidere innocētē e malū. sed tepte p p' vorū occidit
 filiā suā virginē r laudat de voto. Unde Hiero. dicit
 q ideo ponit in catalogo scōz. quia dō placuit anim'
 vouētis. q rē. **¶** Itē pñcia non magis obligat q voruz
 sed pñcia erronea ligat. quia quod nō e ex iude est pñcia.
 i. pñciam. q r votū erroneum. sed tūc errat hō in voto
 qñ vouet malū p bono. q rē. Contra. q non sit d bono
 pcepti videt. quia sup illud vouere r reddite. glo. voue-
 re est voluntatis. sed reddere necessitatis. q est d his so-
 lū ad que hō non aliunde sed volūtate obligat. s; talia
 sunt supererogationes. q rē. **¶** Item q nō sit de mino-
 ri bono videtur per diffinitōem voti. Notum est con-
 ceptio melioris ppositi cum animi deliberatione fir-
 mata. ergo non videtur q sit de statu imperfectionis r
 minor bono. r ideo videtur q vorum debet esse ad pro-
 motionē salutis nostre nō in dispendium. sed obligare
 ad statum minus bonum est in dispendium salutis. q;

fm Bern. nemo bonus qui nō vult esse melior. ergo r.
¶ Item q non sit de indifferenti ostenditur per diffinitio-
 onem. Dicitur enim q; vorum de his que deo pertinēt
 fieri debet. sed talia non sunt indifia. q rē. Item q non
 de malis videtur. quia dicit yldio. in malis promissis
 rescindit fidem. in turpi voto muta decretum. sed voruz
 verum est. immutabile vouenti. vel ergo vorū turpe. vñ
 de turpi non est vorum verum. **¶** Item vorū vñ obli-
 gar ad id de q e. sed nullus obligari pōr ad malū q rē.
 Probatio mioris nullas factū id ad qd tenet facit ma-
 lum. sed si homo obligat ad malū r facit maluz. facit id
 ad quod tenetur. ergo factens malū non facit malum.
¶ B. ddm q vorū generaliter loquēdo e de eis q ad rē
 um. pertinent r faciū. ad salutē. simpliciter vero et pro-
 pue est de his que promouent ad salutem vltra statum
 eōem. Unde quecunq; sunt talia cadunt sub voto. que
 autem his opposita sunt. vñ que ad dispendium salutis
 vergunt. sub voto cadere non possunt. Quoniam vo-
 rum debet habere comites quos habet iuramentum. s.
 veritatem. iudiciū. r iusticiam. Primo nāq; necesse
 est vt in eo sit iusticia. s; vt illud quod vouetur spectet
 ad salutem. r sic bonum est r bonitatum. Secundo ne-
 cesse est in eo esse iudiciū. vñ vouens deliberare voue-
 at non precipitatur. Tertio q sit in eo veritas. vñ dis-
 crete r iuste voueat r hoc p soluat. Si q id vouetur qd
 ad detrimentum iusticie facit nō est vbi lex voti nec obli-
 gatio. sed ipi voto sit iniuria. nec est obligatio ad pua-
 dum s; pot' ad penitēdiū. sicut de pñcia erronea iudica-
 tur. Scdm hanc regulā eōem iudicandā est de hīs que
 queruntur in speciali. Qd enim queritur vtrum voruz
 19 sit de oīi bono. s. pcepti r consiliū. ddm q vorum p-
 pue accipiēdo est de bono supererogationis. large tamē
 si dicatur quecunq; restitucio potest esse de bono p-
 cepti. r per hoc parent obiecta ad vtrāq; p. Illud aut
 vorum q; nō sit obligatio de nouo. est tamē restitucio
 obligatoris qua homo nō solum facit se obligatū.
 sed etiā complacet sibi in illa obligatione. et obligatio
 voluntaria sit necessaria. r sic multi faciūt de necessitate
 20 vt vnt. **¶** Ad illud vero qd queritur vñ sit de mino-
 ri bono. ddm q min' bonū est dupliciter considerarc.
 Vno mō pur dicit statū quēdam licitum. Alio mō pur
 dicit puationē maioris boni. Primo mō licitum est vo-
 uere illud respectu mali. q; respectu illi' e quodāmodo
 maius bonum. Scdm modo pur puationem maioris
 boni. r sic licitum nō est. nec obligatur quis ad seruā-
 dum sed ad penitēdiū. vñ si quis voueat q; deo seruire
 caste in statu seculari r nunq; ingredietur religionem.
 primū bonum est licitum. sed ingram puiat statum al-
 riorē illicitū est. quia gratiā dei duro corde repellit. r
 hoc est in pncipiū salutis r in derogationem abundā-
 tis iusticie. Et si tu obijcias licituz est sic esse. ergo r vo-
 uere. dicendū q; sicut laudari nō est malum. tamen appe-
 rere laudem est malum. sic in tali statu esse non est ma-
 lum. sed obligare se vt non possit ad meliorem perueni-
 re. id est ad obligationem que fiat deo. deo iniuriam fa-
 cit. **¶** Nec est simile de matrimonio. quia est obligatio
 facta aliq; persone que contenta est illa r non querit per-
 fectionem. deus autem vult semper quod melius est.
 21 **¶** Ad illud quod queritur de indifferenti. Dicendum
 q; indifferens est dupliciter. vnum quod informabile e
 motu et circumstantia virtutis. sicut com' dere et absti-
 nere r hoc potest voueri. Aliud quod nihil facit quan-
 tum est de se. vt leuare festucā. vel ire ad prara. et de ra-
 li proprie nō est vorū. et si quis tale quid voueat iudi-
 cio caret. quia nihil vouendum est nisi qd credit rōnā

hlliter et acceptu deo. vñ sitale votu voueat qd. nõõte
 22 nendũ sed amutadũ. 7 p hoc patet vtrũq obm. ¶ Ad
 illud aut qd obr de malo. ddm qd aliqd simplr e maluz
 23 2B nullo mō pōr qd vouere. 7 si vouer peccat. s3 nõ obli-
 gat. Aliud e qd vno cãu 2tingere p̄r eẽ bonũ. alio cãu
 24 2tingente p̄r eẽ malũ. 7 h pōr qd vouere sub 2ditõe eue-
 rna boni. qd si vouet in oẽm euentũ sine cõditõe. indif-
 ferẽtũ e votũ 7 nõ tenet ad illud. Qd aut obr de voto te-
 pre. ddm qd qd vouit fm oẽm euentũ votũ fuit indifere-
 rã. sed in qd reuocãõ 7 fides mouit. sed indiferecre emittit.
 vñx duo fuerũt in voti emissõe. vñũ laudabile. alterũ
 vitupabile. Sitr in voti impletõe duo fuerũt. s. figura 7
 ferm. factũ fuit odibile. s3 figura laudabil. Quãtũ g ad
 diuerfa in voto tepte. ddm qd laudab ab aplo 2bterõ. s.
 q̄rũ ad fidẽ 7 deuocõem. sed q̄rũ ad indiferecõẽ 7 cru-
 delitatẽ vitupat ab aug. dicit em qd fut i vouedõ stultõ.
 24 7 in reddendõ fuit impiõ. ¶ Ad illud qd obr de erronea
 cõscia. ddm qd erronea cõscia d̄r dupliciter. Aut qd cre-
 dit se tenet ad id ad qd nõ tenet tñ nõ tenet ad eiõ oppo-
 sitũ. 7 talis erro: nõ est piculõ. 7 talis ligat. Est 7 alia
 erronea q̄ credit bonũ qd nõ est bonũ imo malũ. 7 talis
 ligat nõ ad peccatũ nec ad factũ sed ad deponedũ. sic vo-
 ra erroneũ qd vergit in malũ e dimittendũ. qd nõ obli-
 gar ad faciendũ.

¶ Questio. iij.

¶ De materia in qua siue de subo in q̄ est votũ. Et vi-
 detur qd sit in oĩ habente vsũ rõnis. qd ois talis habz v/
 lum li. ar. sed votũ e a libertate li. ar. g. r̄. ¶ Itẽ ois dis-
 cretõ em hñs rõnis p̄r se volũtate obligare dyabolo p̄
 p̄cã nullo impedite. 7 multo fortius p̄r se obligare do-
 p̄ votũ. ¶ Itẽ oibus p̄z via salutis 7 equalis est 2ditio
 oim q̄rũ ad h. S3 votũ e de his q̄ p̄mouent ad salutẽ. ḡ
 oes sũreales in vouedõ. ¶ Itẽ hoc ondit p̄ diffinitõem
 voti. qd e acceptõ boni. animi deliberatõe firmata. sed
 oẽs rõe vrẽtes p̄nt bonũ concipere. ḡ r̄. Lõtra. Nu. r̄. r̄.
 di. qd si fuerit mulier in domo viri 7 vouerit aliqd 7 vir
 itanz vt audiat cõtradixit. nõ erit p̄missõis rea. ḡ m̄r-
 itanz nõ p̄r aucte sua vouere. similiter videt de viro
 cõiugata nõ p̄r aucte sua vouere. similiter videt de viro
 qd nõ habet sui corpis p̄rã. Itẽ puer 7 puilla q̄rũ sũt
 impuberes sũt oĩno sub dyponẽtũ 7 tutorz. sicut ser-
 uus sub dy p̄õe dñi. ḡ si oĩno sub sũt. nihil per se vouere
 p̄nt. ¶ Itẽ religiosus abrenũciãuit p̄p̄e volũtati. s3 vo-
 rã est obligatio p̄cedẽs ex p̄p̄a volũtate. ergo h̄ p̄r voue-
 re. ¶ Itẽ seruus subest ipso dñi sui. vñx si intret relig-
 onem p̄r ip̄m extrahere. ḡ nõ e suus. sed votũ est a liber-
 25 tate. ḡ r̄. ¶ Itẽ ddm qd votũ p̄cedit a libera volũtate.
 ois ergo q̄ libere p̄r facere qd vult nullo impedimẽto i se
 existente. nullo hoie de facto p̄p̄ediente. nullo iure p̄bi-
 bente p̄r simpliciter vouere. Qui aut in oibus subest ni-
 bil p̄r se vouere. Qui autẽ in aliquibus subest fm id
 in quo subest. non potest vouere. Quoniam ergo vroz
 subest viro 7 puer p̄r in regimie vite. nihil p̄r se vouere
 qd sit itabile sine eorũ aucte. vir aut subest vroz
 in debito carnis. id illud h̄ p̄r vouere. Religiosus sub
 est in oĩb̄ que sunt infra religione. et ideo nihil p̄r
 vouere sine sui p̄lari volũtate. Sed seruus subest q̄n/
 rum ad seruitũ cogale. id qd h̄ hoc sit vouere nõ p̄r ni-
 si dñi aucte. si qd autẽ est qd libere possit facere. illud p̄r
 26 vouere. ¶ Ad illud qd obr qd oes sunt libere volũtar. 7
 dicendũ qd verũ est ad vouendũ. sed non oĩs sũt libere
 voluntatis ad faciendũ omne quod volũt. 7 hec volũ-
 27 tas requirit i voto. ¶ Ad illud quod obr de obligatõe
 diaboli. ddm qd illa sit foia volũtatis libertate. sed non
 sic est de obligatõe ad tẽũ q̄rũ ad votũ. qm̄ respicit ali-

quod opus respectu cuius frequẽter li. arb. nõ h3 pos-
 se vel de facto vel etiã de iure. ¶ Ad illud qd obicitur.
 qd oĩmibz patet via salutis. dicenduz qd verũ e q̄rũ ad
 ea q̄ sũt p̄cepti nõ q̄rũ ad ea q̄ sũt superogatois q̄ resp̄i-
 ciũt status diuerfos q̄b̄ aliq̄ sũt apri. aliq̄ vero minie.
 ¶ Ad illud qd obicit qd oĩnes p̄nt concipere et animi de-
 29 liberatõne firmare. dicẽdũ qd sicut sup̄ius dicitũ e fir-
 matio illa est p̄ promissionẽ. non autẽ om̄is p̄missio fir-
 mar nisi p̄missio obligatoria. nulla aut p̄missio est obli-
 gatoria nisi que sit ab eo qd p̄r se obligare. et talis est p̄
 p̄rã iuris respectu illius quod vouere debet. et qd non
 omnes sũt tales. ideo non omnium est vouere. sed illo-
 rum tantũmodo qui hoc habent.

¶ Insequenter q̄rũ ad secundũ articulũ queri-
 tur de voti obligatõne. et circa hoc tria querũt
 ¶ Primo queritur de obligatõne voti p̄ compari-
 onem ad matrimonij 2ditionem. Secũdõ p̄ comparati-
 onem ad cõmutacionem. Tercõ p̄ comparacionem ad di-
 spensacionem. ¶ Questio. i. ¶
 Circa quã sic p̄cedit. et supposito qd votũ cõmẽtie vni-
 uersaliter impedit matrimonij. et qd votũ solẽne im-
 pediat cõtrahendũ et dirimat tã 2tractũ. querit de vo-
 to simplici. verũ sit impedimẽtũ rescindẽs siue impedi-
 ens matrimonij. Et qd nõ dirimat dicit clemẽs papa.
 extra de vouẽtibz et ordinatis. qd nõ p̄nt 2bere m̄mõi/
 um. rursus qdã. r̄. e. qd votũ simplex impedit cõtrahendũ
 s3 nõ dirimat tã 2tractũ. ¶ Itẽ nõ magis obligat votuz
 simplex q̄ iuramẽtũ s3 iuramẽtũ nõ impedit matrimo-
 niũ ita vt dirimat tam cõtractũ. ergo r̄. ¶ Itẽ si votum
 simplex matrimonij dirimeret. cũ votũ illud sit occul-
 tũ. et quilibet possit simulare se vouisse. qm̄ cũq̄ malici-
 ose alter iugũ vellet possit matrimonij separã etiã le-
 gitimũ. Itẽ videt qd nullo impediat matrimonij qd
 sicut se habet matrimonij cõsumatũ ad votũ solẽniza-
 tũ. ita matrimonij nõ cõsumatũ ad votũ nõ solẽnizatũ.
 Sed matrimonij nõ cõsumatũ nõ impedit votũ. ḡ
 nec dirimit. ergo votũ nõ solẽnizatũ nõ impedit nec di-
 rimit matrimonij. S3 r̄ nõ quare votum rescindit. et
 dirimit matrimonium vt dicit magister i littera. est. qd
 vouentibus non solum nubere. sed etiã velle nubere eĩt
 2 amabile. et quia nuptie sunt eis dãnabiles. ideo ir-
 ritatur. et hoc nõ solũ in voto solẽni e s3 etiã in simpli-
 ci. ergo r̄. ¶ Itẽ clemẽs dicit et auctes in decretali p̄e/
 missa qd apud deum nõ minus obligat votum simplex
 q̄ votũ solẽne. si ergo nõ minõ obligat cũ obligatio vo-
 ti solẽnis irritet matrimonij. videt qd et obligatio vo-
 ti simplicitis. ¶ Itẽm qui voto simplici vouer 2mentũ
 am tenet nũq̄ coire. ergo quoriscũq̄ coire peccat mor-
 taliter. sed nullus p̄r obligari ad mortale peccatũ. ḡ cũz
 matrimonij obliget ad coĩrũ. iste non potest obligari
 matrimonio. ¶ Itẽm quero quare magis votũ solẽne
 matrimonij dirimat q̄ simplex. Si dicas quia p̄ua-
 rum. et ideo non scandalizat nec p̄r p̄bart. ¶ Contra.
 quia matrimonium contractum clanculo sit irritat ma-
 trimonij sequens de facto sicut 2tractum i manifesto
 et p̄terea votũ emissum in publico coram oĩmibz etiãz
 in foro iudicã simplici nec dirimit matrimonium tam
 contractũ. ¶ Itẽ dicitũ qd votũ cõmẽtie est tale votuz
 qd generaliter impedit matrimonij cõtrahendũ. s3 nõ
 generaliter dirimit tam contractum nisi solẽnizatuz. et
 rõnem huius assignãt aliqui ecclesie institutionem.
 ¶ Qcni vouens sit persona illegitima hoc nõ est ex vo-
 to. qd in ip̄o matrimonio peccato 2mentia seruari p̄r
 ab eo qui debet nõ exigit sed soluit. Cũ augustinõ dicit

q̄ computat p̄ sanctificatione p̄fecta si nō erigis s̄ red
 di z qd̄ debes. Sed qd̄ impediatur hoc ē ex d̄stitutione ec
 clestie cuius ē p̄sonas leḡitimas vel illegitimas mari
 monio excommunicare. Rarō aut̄ quare ecclesia de voto so
 lenni instituit (vt dicitur) ē q̄ in voto solenni nō p̄ accipi
 t̄ p̄t̄ i fr̄actione eius sc̄adaliari. q̄ publicū est. s̄ in voto
 simplici necq̄z habet locū q̄ p̄uarū est. Sed hec solutio
 videt̄ supponere duplex falsum. vñ q̄ sit ab institutōe
 ecclesie talis illegitimitas. s̄ q̄ ecclesia vt cōiter dicitur
 nō p̄t̄ ibi dispensare. p̄t̄ aut̄ dispensare generaliter i
 suis cōstitutionibus. Aliud falsū. q̄ votū solenne nō
 d̄t q̄ no: rōnā v̄l publicū. q̄ votū q̄stūcūq̄ publicū (n̄
 si aliud ad sit) simplex iudicat. nec impedit m̄rimoniū z
 alia rō assignat z accipit a voti solennizatione. Totū enī
 31 tripliciter solennizat. s̄. ordinis susceptōe p̄fessionis emis
 sione. z habitus p̄fessionis assumptōe cū alijs q̄ hominē
 p̄fessum ostendūt. Et hoc ē cō in voti solennizatione q̄
 fiat rō assignat q̄ locū d̄i tenet. z que votū p̄t̄ approba
 re. q̄ in recipiente votū cōtinētie transfertur potestas
 corp̄is vouētis i aliu. q̄ alius ad est q̄ recipit. sed in vo
 to simplici vbi homo mera se obligat voluntate z i nulli
 us manibus hoc facit. obligat q̄ d̄. sed tamē dominus
 sui corp̄is i alterū nō transfert. z q̄ qd̄ translātū ē in po
 restatē vnius nō p̄t̄ transferri in potestātē alterius. idō
 emisso voto solenni nō p̄t̄ m̄rimoniū trahi in quo ē
 translatio dominij p̄p̄ij corp̄is. Sed qd̄ translātum
 nō est adhuc transferri p̄t̄. ideo voto simplici emisso
 p̄t̄ mulier p̄t̄ sui corp̄is i matrimonio dare. ideo et
 si cōtrahat tractū est. **A**mplius. in voto solenni d̄t
 par obligatio. z par obligatio nō soluit vinculū paris
 obligationis. sed bñ p̄ potēs sup vinculū minoris obli
 gationis. ideo obligatio voti solennis nō p̄t̄ infringi p̄
 lupuentis vinculū matrimonij. hoc aut̄ nō ideo dico
 q̄ facit scandalū. q̄ illud p̄t̄ esse in voto simplici. sed h̄
 facit obligatio duplex cū translātōe p̄t̄is in alteruz
 Est igit̄ hec summa rōnis. q̄ votū solenne obligat equalit̄
 d̄stricte duplici rōne nō sic simplici. ideo i p̄dit. **A**d
 32 illud q̄ d̄t obr̄ q̄ ratio irritatōnis matrimonij est. q̄ p̄
 votū d̄nabile est nubere. d̄m q̄ hoc non est rāō rōra
 33 sed cōcausa. **A**d illud qd̄ obr̄ q̄ nō minus obligat.
 z. d̄m q̄ verū ē q̄tū ad culpā suā transgressionem.
 t̄n minus obligat q̄tū ad alteri vinculi solutionē vt fi
 at vis in hoc q̄ dicit q̄tū ad d̄. q̄ dupliciter dicit
 Vel quātū ad deū vt obiecit. q̄ votū astringit p̄stricte
 one necessitatis. Vel quātū ad deū. i. quātū ad dignum
 iudiciū. deus aut̄ hunc qui obligatus est voto solenni
 reputat magis obligatū p̄ eo q̄ nō solū reputat eū liga
 tum s̄z etiā hominē. nō solū reputat p̄missione n̄ factā ac
 ceptā. imo p̄ ministrū potestātē corp̄is esse translātā. z
 ideo d̄a iudicat q̄ votū solenne impediatur nō simplex
 z hoc nō t̄n est manifestū in foro ecclesie s̄z etiā i foro cō
 34 scientie. **A**d illud qd̄ obr̄ q̄ tenet nunq̄ coire. d̄m
 q̄ v̄z ē nisi fornicatio vinculo soluat. z q̄ matrimonium
 fornicatio ē. ideo dicit q̄ cū cōsumat m̄rimoniū tūc omni
 no absolutus a voto. s̄z d̄z de eo penitentiā agere. q̄ voruz
 violauit. vñ dicit q̄ p̄t̄ debitū reddere petere z soluere.
 Sed hoc non credo. s̄. q̄ absolutus a voto q̄tū ad matri
 moniū nisi in q̄tū ius m̄rimoniū cōpellit eū agere d̄ votū
 s̄z nō cōpellit ius m̄rimoniū debitū petere. q̄ hoc ē liberta
 tis. s̄z solū soluere. idō dico q̄ p̄t̄ sine pctō soluere. q̄ fa
 35 cit id ad qd̄ tenet. nunq̄ t̄n p̄t̄ sine pctō petere. z si voruz
 moxat tenet omnino p̄tinere. **A**d t̄n obiecit q̄ m̄rimo

nū nō p̄sumatū n̄ impedit vorū. Rō aut̄ huius ē. quia
 nullū sit ei p̄iudiciū. p̄t̄ enī voruz siue sponsa alteri nube
 re. sed p̄ matrimonij omni voto p̄iudiciū generatur.
Questio ij. c.
 De obligatōe voti in comparatōe ad cōmutatōes. vtrū
 possit cōmutari. Et q̄ nō videt̄ Leuit. vlti. Anial qd̄
 unolari d̄z d̄no mutari nō p̄t̄ nec in peius nec in meli
 us. s̄z t̄. **I**te ecc̄s. v. qd̄ cūq̄ voueris redde. s̄ ad illd̄
 qd̄ vouet hō tenet. s̄ nō p̄t̄ cōmutari. **I**tem si veritas
 locutōis cōstitit cōcordia voluntatis z intellect̄. sic p̄i
 tas voti i cōcordia p̄missionis z solutōis. s̄ q̄n vor d̄
 scōdar ab intellectu ē totū falsitas. s̄ z i voto q̄n p̄missio
 a solutōe. Sed vniūsq̄z tenet esse verari p̄missione.
 s̄z t̄. **I**te q̄ nō possit sine auct̄e supioris videt̄ ber. de
 dispensatōe. t̄. de bñ ordinatis mōa iterijs null̄ meo cō
 silio egrediet̄ desiderio arriouis vite sine licentia supio
 ris. si q̄ de h̄ magis tenet. patet t̄. **I**te q̄ supior n̄ pos
 sit mutare videt̄. q̄z obligat vorū solenne vt matrimo
 niū. s̄z m̄rimoniū null̄ auct̄e supioris p̄t̄ mutari. ergo
 nec vorū. **C**ontra. vorū institutū ē ad charitatem so
 uendā. sed dicit Ber. q̄ illd̄ qd̄ ex charitate institutū est
 contra charitatē sustineri nō d̄z. s̄ vbi ē necessitas vel vri
 litas cū charitas exigat p̄mutari. s̄z h̄ ē p̄ votū. s̄z t̄.
Ite s̄ licet p̄ficere s̄m statū. s̄ z vorū de bono in melius
 cōmutare. t̄. **I**te si q̄s emittit duo vora in cōpossi
 bilia. quoz alterū ē p̄fectū. impleto p̄fectioni absolutus
 ab alio qd̄ p̄us vouit. s̄z t̄. **I**te sicut testamētū est p̄
 p̄t̄e voluntatis ita et vorū. sed q̄dū hō viuit p̄t̄ mutare
 testamētū. s̄ z vorū sine omni licentia. p̄. d̄m q̄ licet vo
 36 tū mutare ex cā. illd̄. s̄. qd̄ recipit recompensatōem. sed
 nō ex leuitate nec ex p̄pa voluntate quā obligatū. sed ex
 necessitate siue vtilitate cū plari auct̄e. excepto voto re
 ligionis vel etiā status p̄fectionis in qd̄ p̄t̄ aliu vorū cō
 mutari sine plari licentia. q̄ p̄t̄ sui dignitatē licentia d̄a
 tura. Sanū est tamen cōsiliū. q̄ fiat supioris auct̄e. vbi
 nō credit q̄ d̄dicar. ne videatur ex leuitate p̄cedere z au
 croitatē supioris p̄tinere. Rō aut̄ q̄ licet vorū mutare
 z cōmutare ē p̄t̄ necessitate supioris. vel p̄t̄ p̄t̄
 q̄ iminet frequētē i obseruatōe. vel p̄t̄ maiore vti
 litate z vouētis z alioz. In his enī rō recta. z diuina il
 lustratio manifeste clamat q̄ p̄t̄ mediatozē z p̄curatozē
 debet z possit p̄uideri vt d̄s nō d̄mificet. nec iste p̄t̄
 37 t̄. in q̄ z i ste debuit saluari z d̄s bonoari. z p̄t̄ qd̄ vo
 tū ordinari ē fieri. z ideo ex hoc p̄t̄ cōmutari. **A**d tamē
 obiecit de testamētō nō ē s̄. q̄ testamētū nō obligat vt
 vorū. **A**d illud qd̄ obr̄ de Leuit. s̄m glo. solutū est
 38 p̄pa auctoritate. **A**d illud qd̄ obr̄ de eccle. d̄. q̄ illd̄
 intelligit in se vel in equalit̄. Et p̄ h̄ p̄z de v̄itate. q̄z cō
 39 cordat impleto p̄missioni. dū dat equalēs illi. **A**d vero
 d̄t Ber. de ascēdē. ad altiorē statū. credo q̄ d̄t. **A**d illd̄
Ad illd̄ qd̄ obr̄ vltimo de m̄rimonio solutū d̄m q̄
 nō est s̄. q̄ vinculū matrimonij ligat nō t̄n rōne p̄mis
 40 s̄ionis s̄z etiā s̄grōis rei insolubilis i quā nulla p̄t̄ auct̄o
 ritas. **P**refea. nō est vñ m̄rimoniū meli⁹ alio sicut vo
 tū. z id nō cōpetit m̄rimoniū p̄mutari nec cōmutari. sic
 cōpetit de voto. **Q**uestio iij. f.
 De obligatōe voti in cōparatōe ad dispensatōem. z q̄
 vtrū s̄m⁹ p̄t̄ p̄t̄ possit dispensare i voto. z q̄ nō v̄. q̄
 glo. sap illd̄ p̄s. vouere z reddere. t̄. dicit. reddere ē ne
 cessitatis. s̄z circa ea q̄ s̄t̄ de necessitate salutis nō p̄t̄ disp̄
 sari. s̄z t̄. **I**te obligatio ē s̄m ius naturale. qd̄ p̄z. q̄ om
 ni t̄pe cucurru. s̄z p̄t̄ n̄ p̄t̄ ea q̄ s̄t̄ iuris naturalis
 s̄z t̄. **I**te Ber. d̄t. quedā s̄t̄ p̄cepta moralia p̄me tabule
 ordinaria ad deū. qd̄a sc̄cū de ordinaria ad p̄ximū. qd̄a

supaddita. vt canonice sanctōes & p̄m instituta. In p̄
 mus nō p̄r dispēlare nec bō nec dō. In scōis nō bō s̄z de
 us. In tercīs. et bō et dō. Rō aut̄ h̄ est q̄ p̄cepta p̄me
 tabule imēdiare ordināt ad deū. s̄z q̄ vōrū imēdiare ordi
 nāca d̄ rē. vt. rē. **I**te q̄ nō facit qd̄ p̄mittit mēt̄. s̄z
 papa nō p̄r dispēlare i mēdactō. q̄ nec i vōro. **I**te q̄ nō
 in vōro p̄tēntē sp̄alī videt̄ Eccl̄. r̄. v̄. Nō est digna
 pōderatio p̄tēntē aīe. s̄z q̄ p̄tēntia nullo p̄r recōp̄sari
 p̄z rē. **I**te q̄ nec i vōro paup̄tatis videt̄. q̄ p̄fecto est p̄
 rēo mēdicare q̄ p̄tēntē. q̄ p̄fectus ē vōrū paup̄tatis. er
 go si dispēlare nō p̄r i vōro cōtēntē. nec paup̄tatis. **I**te
 q̄ nec i vōro obediēte videt̄. q̄ hoc ē p̄fectissimū. q̄ i ca
 sitate vincit bō corp̄ suū. in paup̄tate mādū. i obediē
 tia ma. rat bō nō s̄z p̄sā. q̄ rē. **S**z q̄ possit in om̄i di
 spēlare videt̄. q̄ vōrū vni nō min̄ obligat q̄ aliō. **S**z
 pōr dispēlare i aliq̄. vt pōr i vōro pegrinatōis & abiti
 nēte. ergo et in om̄i. **I**te q̄ specialiter i vōro cōtēn
 te videt̄. q̄ dispēlatō locū h̄z. vt d̄r. B̄. m̄. vbi cadit ne
 cessitas vel cois vtilitas. **S**z possibile ē q̄ aliq̄ ex defe
 ctu malitias incurrat p̄culū mortis. sicut d̄r de rege lo
 do uico. Et possibile est q̄ oēs mortant q̄ p̄nt generare
 solo co remanētē q̄ vōrū. & remanētē papa & muliere.
 er go si necessitas ē cōseruatiōis sp̄i. in casu isto possz cō
 trahere. **I**te possibile ē ex m̄mōntō pacē ecclesie d̄ari.
 q̄ est cois vtilitas. & cois vtilitas p̄fēda ē bono p̄uato
 ergo. **I**te q̄ i vōro paup̄tatis videt̄. q̄ dispēlare p̄r
 in vōro abiti nēte. s̄z ma. ē carnē suā. macerare q̄ diu
 tias dimittere. q̄. rē. **I**te q̄ i vōro obediēte videt̄. q̄
 sumas pōntē affumit de religioibz ad dignitates & p̄
 larōes. s̄z sic affipit nō recūtur obedire p̄laris sui ordi
 nis vōrū obediētā. ergo. **I**te. d̄. q̄ dispēlatō
 d̄ duplici. Uno iuris relaxatio. Alio iuris declara
 tio. **D**icit ergo aliq̄ q̄ papa p̄r in vōro dispēlare p̄m q̄
 dispēlatō ē iuris relaxatio. eo q̄ eius auct̄as est i obli
 gatōem vōrū. Et rōem huius assignat. q̄ papa ē imēdi
 aris oim̄ p̄lar. & ad ip̄m spectat oim̄ ordinatio. maxie
 q̄ ad ea q̄ s̄nt supero garōis. & q̄ oim̄ volūtates ei. s̄z
 s̄nt auct̄ & dispōit. id nullā vōrū alr d̄z emitti nisi cū hac
 d̄itōe & tūc credat̄ irritū. cū d̄ns p̄r de vōrū alr d̄u
 xerit d̄ponēdū. & ideo nullus obligat ad vōrū faciēdū
 cū p̄r alr dispōit. **N**isi illā cōditionē n̄ a p̄dar. tū non
 p̄r ea excludere. & ideo dicit̄ q̄ in om̄i vōro p̄r dispēlar
 & ab om̄i tali obligatiōe absoluerē. Et ad oēs rōes res
 pōdēt q̄ nō etiā obligatiōe absoluta s̄z cōditionata. & id
 dispēlare p̄r. cū possit illā cōditionē infirgere. si sibi a
 liud de vōrū placet disponere. **S**z aliq̄ dicit̄. q̄ cas
 illa rōe cōplacet. & absq̄ dubio bona s̄nt. sine h̄bitari
 onctōis v̄lceri. i implēda s̄nt. **V**idēt̄ etiā cū d̄s volu
 erit vniā quēz liberū esse q̄ vniā q̄z sine d̄itōe aliq̄ ta
 lia possit excedat vōrū. Et ideo dicit̄ q̄ papa i ma
 lo vōro n̄ p̄r dispēlare p̄m q̄ dispēlare ē iuris relaxatō
 q̄ obligatō vōrū p̄der ex ture diuīnō n̄ h̄iano ex ture
 naturali nō ex cōstitutiōe p̄r. **P**terea p̄r n̄ h̄z posse nec au
 ctonatē i vōrū relaxatōe ius. q̄ illud nō est ei subiectum
 h̄z tū p̄tēntē q̄rū ius sibi d̄at. & id dispēlare p̄r p̄m q̄ di
 spēlatō ē iuris declaratio. & h̄c p̄r cōtēntē. & secur
 ritō. q̄ maḡ. q̄ p̄m satisf̄it d̄sc̄. **A**d intelligētā ei
 est nōcādū q̄ ius obligatōis vōrū d̄st̄it̄ ex duplici tu
 re naturali. ex h̄ vicz q̄ h̄z d̄z cē verar i p̄missō. & ex alio
 q̄ nihil d̄z h̄z p̄mittere nisi salua sua salute & d̄ine ma
 iest̄as. h̄ore. q̄ ex ture naturali ē q̄ q̄s p̄ vōrū n̄ ipediti d̄z
 q̄n̄ facere possit sibi vtili. & id acceptabil̄. & id i oī vō
 rō qd̄ recipit recōp̄sari d̄z melior̄ bōi siue simpl̄. siue
 p̄ loco & t̄p̄e d̄ns p̄r q̄ eius d̄i lucidare p̄r dispēlare. &

hoc cōter oēs p̄ueniūt. sed diuersificātur penes modū
 dispēlatōis. Aliq̄ enī dicit̄. q̄ nō est aliq̄ vōrū qd̄ p̄ lo
 co & t̄p̄e nō recipiat recōp̄sationē. ideo nullū est in q̄
 nō possit dispēlare. v̄n̄ dicit̄ q̄ bono p̄tēntē d̄fer bō /
 nā vniuersalis ecclesie. vt par. & id. i vōro p̄tēntē de
 q̄ minus videt̄ p̄r fieri dispēlatō vel sum p̄r. vel ad rē
 pus. sicut etiā aliq̄ facit̄. Aliq̄ bō dicit̄ q̄ vōrū cōtē
 nentē nō recipit recōp̄sationē. q̄ nō ē digna pōdera
 tio ante cōtēntē q̄ obrinet̄ victoriā. & domesticō inu
 mico. In om̄ibz aliq̄ ē recōp̄satio. id p̄r dispēlatō in
 oibz p̄r q̄ in hoc. **T**ercū dicit̄ q̄ p̄fectōi religiois q̄
 est i imitaciōe x̄pi nō p̄r equari. nec p̄ illa recōp̄sa
 ri. Et q̄ illa substantiat̄ d̄st̄it̄ in triplici vōro. s̄. con
 tēntē. paup̄tatis. & obediēte. & in his tribz nō p̄r di
 spēlatō. **P**erfectio enī d̄st̄it̄ i assimilatiōe ad op̄pōs
 itate sicut dicit̄ auḡ. in li. de vera religione. & q̄ in
 nullo n̄ assimilaf̄ h̄z x̄po sicut i his. nihil pōr h̄c tria
 h̄m̄i recōp̄sare. q̄m̄ recōp̄satio nō t̄m̄ alioz respicit
 bonū i veritētiā vōueris. q̄ n̄ d̄s vult q̄ magis sit vniā /
 quisq̄ sollicitus de sua salute q̄ alioz. q̄ itarū triū opti
 monā sit verto. facer̄ me nescire. & s̄z p̄r q̄ h̄bet iustit̄e
 ri. ideo nullā assero. Si q̄s tamē vult h̄c vitiā acce
 ptare nō occurrit ei in cōueniēs m̄ifestū. vt dicit̄ q̄
 nec in om̄i nec i nullo. sed i q̄dā sic & in quo dā nō. **A**d
 illud q̄ qd̄ obijcit̄ q̄ i nullo mō p̄r dispēlare. **D**ōm q̄ il
 la argum̄ta currūt p̄m q̄ dispēlatō ē iuris relaxatio. &
 sic nō p̄r. p̄r tamē p̄m q̄ dispēlatō est iuris declaratio.
 q̄ ius cōcedit vōrū nō tenet̄ cū p̄r recōp̄sari. & vniuers
 saliter d̄m̄i pape ē hoc ius interpretari. & id in om̄ibz aliq̄
 a h̄is tribz pōr dispēlare. **A**d illud qd̄ obijcit̄ p̄r in
 vno & i oibz. **D**ōm q̄ nō ē simile. q̄ cōditio recōp̄sa
 tionis melioris nō s̄nt vniiformiter in om̄ibz. **A**d il
 lud qd̄ obijcit̄ q̄ i vōro p̄tēntē p̄r cadere necessitas & vti
 litas. **D**ōm q̄ nō cadit. & p̄rerea cū certitudo nō cadit. n̄
 cadit necessitas. q̄ nun̄ ē infirmitas a q̄ nō possit q̄s
 nisi p̄ cōtrā lib̄rari. **N**ō cadit necessitas respectu sp̄i.
 q̄ nun̄ ē erit aliq̄ solus. **N**on cadit ibi maior vtilitas
 faciētis eribi nō est. q̄ cōmūat meritū ceterisim̄i fruct̄ i
 meritū ceterisim̄i. **P**tererea si totū h̄c esse. incertū esse.
 q̄ nescitur v̄z infirmitas p̄ cōtrā sanare. nescit̄ vtrum
 ex cōtrā aliq̄s generaret̄. nescit̄ etiā v̄z ex matrimonio
 p̄r reformare. & nō est dimittendū certū p̄ incerto. id
 nō valer. **A**d illud qd̄ obijcit̄ q̄ vōrum abiti nēte vōro
 paup̄tatis ē maior. **D**ōm q̄ fallū est. q̄ exercitatio corp̄
 rale est a iudiciū vtilis. p̄tēntas autē valet ad om̄ia vt di
 cit̄ ap̄s. & sūma p̄tēntas ē q̄ oīa v̄dantur & tenent̄ pau
 p̄t̄. **P**tererea difficult̄ ē. p̄les enī inueniūt q̄ volunt
 panare q̄ q̄ volūt̄ medicare. **P**tererea ibi nō t̄m̄ est ab
 dicatio rei terrene. s̄z etiā volūt̄atis habēdi. v̄n̄ paup̄cu
 lus veniēs ad religionē dimittit totū mōm̄ rōe volūt̄a
 ris h̄adi. **A**d illud qd̄ obijcit̄ q̄ vōro obijcit̄ q̄ sit dispēlatō
 i religiois q̄ p̄mouet̄. **D**ōm q̄ licet̄ i p̄larōibz nō tenet̄ a
 tur obedire & multa habēbāt q̄ nō liceret̄ eis si essent̄ s̄b
 d̄ti. t̄m̄ i neutro vōro ē dispēlatō. **N**ā i vōro paup̄
 tatis nō dispēlat̄. q̄ non licet̄ tali religiois h̄re p̄p̄z
 etiā si papa dispēnt̄. s̄z t̄m̄ p̄b̄da ecclesie dispēnt̄. si
 cur abbas bona monasterij. nec amittit meritū pauper
 tatis. sed ē dimittarū non d̄ns s̄z dispēlatō. nō amato
 sed cōtemp̄to. nō cōseruato. sed disp̄to i paupes. **S**ic
 in vōro obediēte nō ē dispēlatō. q̄ oēs obediētā quā
 debet̄. p̄s suo sup̄ior d̄z pap̄. & papa a suo obediē
 tia nō p̄r ea absoluerē. et i talibus meritū obediēte cō
 mutar̄ i meritū pastoralis cure. nec est disp̄latō s̄z
 cōm̄io p̄p̄s d̄bet̄ d̄ci.

41

42

47

44

45

46

47

ib

q̄ sū in malicia
obstinati. p̄pter
p̄iculum corrup
tōis. euitanduz
neutr̄ is cōcedit
cobabitare sine
rumelia crearo
ris. q̄ sp̄ sūmif
nisi velint cōuer
ti q̄ velint cōba
bitare i rumeli
am creatoris.

i. Es. x.

Ex q̄ intellu
git rē. Innuic q̄
p̄pter q̄libet illi
citaz rumelias
p̄t vir dimittere
vxoē. hoc idē
sup̄ pbauit. Sz
i dñi obi dñer
si vxo: peccat in
aiam suā nō est
polluta vxo: suo
q̄ vir n̄ p̄t eas dī
mittere. Et hoc
etiā videt rōne.
q̄ vir nō h̄z po
testatē aīe vxo: s̄
sz tñm corpis. Sz
om̄e p̄ctm̄ quod
cunq̄ fecerit hō
excepta fornicatō
rōne ē extra coz
p̄. alia enī p̄ctā
aiāz offēdit q̄ rē
Jē p̄ dēductōnē
ad incōueniēs i
pbaf h̄z q̄ cū
vir repiant de se
cularibz p̄sonis
aliq̄ n̄ peccat
aliq̄n̄. tunc fere
oīa matrimōia
possēt licite sepa
ri. Sz. d̄. q̄ nō
est p̄cessū p̄pter
fornicatōez fieri
m̄mōij diuisiōz
nisi earen⁹ q̄ p̄ il
lā fornicatōz alē
ledit vel offēdit
q̄ ē m̄rimonialit̄
copulat. Sz. d̄.
h̄ nota q̄ forni
catio tripliciter
d̄. p̄p̄tē cōiter
cōstume. Prope
d̄ fornicatio ēē
p̄ctm̄ circa actū
carnis. v̄pote.
q̄ coit cū nō sua
vel nō suo. L̄ d̄
d̄ fornicatio in
septura ydolatra

Exodi. xxxiiij.

Ambro.

Augu. ad potentia.

Nō ē vera pudicitia faci cū isti.

Ro. xiiij.

iussiois necessitate teneat. s̄ cō
siliū volūtate libere faciat. Ex
h̄ijs mōstrat inf̄ fideles iugū
esse. r̄ p̄siliū apli n̄ obuiare p̄ces
pro dñi q̄ iuber fidelē nō iūgi in
fidelē. r̄ si cōiuncti fuerint sepa
ri. Legit̄ em̄ q̄ h̄eldras p̄p̄ba:
imo dñs p̄ eū iussit ist̄itas vxo
res dimittere alienigenas. p̄ q̄s
ibant ad deos alienos. nō ille p̄
maritos acq̄rebant deo. Recte
h̄ p̄cepit. q̄ per moisen iusserat
dñs ne q̄s vxoē alienigenā dux
cēt. Adherito q̄ q̄s duxerāt dño
v̄t phibēte dño iubēte dimiserit
q̄ v̄t ait amb. si ē ip̄tād m̄fimo
niū q̄d extra decretū dei factuz
est. s̄ cognoscit̄ emendandū. v̄t
q̄n̄ fidelis infideli copulat. Sed
v̄t ait Aug. cuz cepisset genibus
euāgeliiū p̄dicari iā p̄ictos gen
tiles gētilibz cōpit iugibus. ex
q̄bus si n̄ abo crederēt. s̄ v̄n⁹ vel
vna. r̄ infidelis cū fideli cōfenti
ret hitare. nec phiberi a dño de
buit fidelis infidelem dimittere
nec iuberi. Sz nō phiberi. q̄ iu
sticia p̄mittit a fornicante disces
dere. Et infidelis hōis fornicatō
tō ē maior i corde. nec vera ei⁹
pudicitia cū iuge dici p̄t. q̄ oē
q̄d nō est ex fide p̄ctm̄ ē. q̄uis ve
rā fidelis habeat pudicitia etiā
cū infideli iuge q̄ n̄ h̄z verā. Sz
aut̄ nec iuberi. q̄ nec p̄tra iussio
nē dñi gētiles fuerūt ambo p̄i:
cti. licitū ē erat p̄ iusticia fideli
fidelē dimittere. s̄ licitū nō erat
faciēdū p̄p̄ libera beniuolētiā

¶ Euidēter apparet r̄ inf̄ fide
les iugū eē. rapl̄m de illis agē
q̄ in infidelitate p̄iucti fuerūt. r̄
p̄ alter ad fidē cōuersus ē. cuz
q̄ ē fidelis hitare p̄sensit. r̄ h̄ic
nō dimittere fideli p̄suluit apls
q̄ forte p̄ fidē saluabit̄ infidelis
¶ Agit de dissolutiōe m̄fimoij
q̄ ad vinculi fractionē siue om̄
nimodā sepatiōnē. ostēdens. q̄ si
infidelis n̄ vult cohabitare. q̄ si
delis p̄t contrahere.

¶ P̄t tñ licite dimittere. q̄ in
fidelē fornicatio. si n̄ corpis tñ
mētis. L̄ am̄ em̄ fornicatōis dñs
excipit. fornicatōez x̄o ḡnalem

zyniuersalē itelligere cogimur
n̄ mō. s̄z corpale s̄ r̄ spūale. de q̄
Aug. ait. Ydolatria r̄ q̄libz no
ra sup̄sticio. fornicatio ē. dñs at
p̄m̄ist cā fornicatōnis vxoē dī
mitti. sed n̄ iussit. r̄ sic dedit ap̄lo
locū monēdi. v̄t q̄ voluerit n̄ dī
mittat. p̄t talē licite dimittere. si
em̄ fornicatio carnis detestāda
est in cōiuge. q̄nto magis forni
catio mentis. i. infidelitatis. Si
at̄ q̄ris an. p̄pter aliud viciū ni
si p̄pter infidelitatem vel idola
tria possit dimitti. Attende q̄d
Aug. ait. Si infidelitas fornicatō
tō ē. r̄ idolatria infidelitas. r̄ a
uaricia idolatria. nō ē dubitādū
r̄ auariciā fornicatōez eē. q̄s q̄
quālibet illicita cōcupiam p̄t a
fornicatōis ḡne separe si auari
cia fornicatio ē. Ex q̄ intelligit̄
q̄ p̄pter illicitas p̄cupias nō tñ
q̄ in stupris cū alienis viris v̄t se
minis cōmittūt. sed ob q̄libz q̄
aiam a lege dei aberrare faciūt
r̄ p̄niciosi corrip̄i. possit sine cri
mine r̄ vir vxoē suaz dimittere
r̄ vxo: vir. Sz rectissime dimit
tit̄ si viro suo dicat. nō ero vxo:
tua nisi mihi de latrocinio diui
tias cōgreges. vel nisi solita le
nocinia exerceas. aut si q̄d aliō
facinorosum vel flagiciosum a
viro suo expectat. Tūc ille si ve
raciter penitens est. habetq̄ si
dē p̄ dilectiōem opantē. mēbruz
q̄d cū scandalizat ap̄tabit. Ex
h̄ijs appet q̄ nō solū infidelitas
sed etiā q̄libet p̄cupia q̄ p̄nicio
se turpiter corrip̄t. fornicatō
tō spūalis est. p̄ quā vir vxo:ez
vel vxo: virū dimittere p̄t. Lon
sulit tñ apls ne fidelis dimittat i
fidelē volentē cohabitare. nec a
deo reuocare.

¶ Agit de dissolutiōe m̄fimoij
q̄ ad vinculi fractionē siue om̄
nimodā sepatiōnē. ostēdens. q̄ si
infidelis n̄ vult cohabitare. q̄ si
delis p̄t contrahere. d̄
ll̄ic q̄rit̄ si fidelis dimittat inf̄
delē. vel infidelis a fideli disces
dat. an liceat fideli aliam duce
re. Videt̄ auctoritas testari q̄

q̄ quē modum p
pbere ipos ido
latras meretrici
bus fornicarijs
freq̄nter cōpāt.
sicut p̄. j. Pa
ral. v. rē. Lōmu
nissime d̄i forni
catio om̄is cōcu
piscētia iordina
ra q̄ offēdit de.
r̄ relinq̄tur. P̄t
ma fornicatō. nō
p̄t fieri ab vxo:
sciētē q̄n̄ fiat in
iuria viro. r̄ iō
p̄ illā p̄t fieri dī
uorū. etiā p̄ v̄
Aug. i ser
nico solo actu si
mōe dñi. in
possit p̄bati. et
am̄ q̄ru fornicat̄
penitēat. Scū
da hō tūc ē in
iuria cōiugl. q̄n̄
p̄iur̄ i illa p̄seue
rar. q̄ tūc ē via
ducedit ad corru
ptionē. r̄ iō p̄ il
lā p̄t fieri separō
si p̄iur̄ nolit pe
nitere. Si ar̄ v̄t
p̄itēre r̄ redire
nō p̄t repudiare
Aug. de fl
eā. fornicatō tūc
ē i dānū iugis
q̄n̄ dar et occasi
onē scandali. v̄t
q̄n̄ nō vult cū eo
dere viuere nisi
p̄stet̄ maleface
re. r̄ tūc p̄t eā dī
mittere. v̄t q̄tū
ad thoz vel q̄n
rū ad cobitarōz
nō simplr̄ si abo
sūt fideles. r̄ per
istū modū sūt in
telligēde acūtes
ad h̄ ducere. naz
p̄p̄t̄ alia genera
p̄ctōz nō p̄t dī
mittere nec q̄rū
ad thoz nec q̄n
tū ad cobitarōez
nisi p̄stet̄ m̄gnā
occasionē ruine
r̄ vehēmentē t̄
meaf de lapsu.
tūc ei⁹ dimitte
sicut dicitur h̄ r̄
d̄. r̄. v. q̄. j. r̄
Math. r̄. vij. si
ocul⁹ tu⁹ scāda
lisare. r̄. Glo.
h̄ 2

Aug. illi. de r̄mone dñi i mōre

Pro q̄bz vicis p̄nt dimitti.

Aug. i ser nico solo actu si mōe dñi. in

Aug. de fl eā. fornicatō tūc ē i dānū iugis

Loz. vij

In manu et in oculo dextro pnt accipi frat vxor: 7 ppi
quas q alias no dz dimitti sed dz corrigi. vt extra ddi
uozes. qstiat. 7 infra. mlt p furto vl alto crimie virt. sat
mit religione sue fidei corrupe velir ab eo separi no debz
7 sic parent obie
era.

Ambro.

Filij vti qui
d hac copula na
scit. 7. Item
est h qd vtz na
t' ex pre fidelit 7
mre fidelit debe
at seq ptem aut
matre. Et q ma
tre vide. qstie i
pedentibz hiru e
p' seqtur yere

Ex d'ilio
maldenti.

Que pmi
lis d'na vi
dentur.

i. Cor. vij

Itē ples i pnet
pio mag' indigz
mafo solatō qz
pafno. g' mag'
dz relinq' mari
sz mater e iudea
vel fidelis. Sz
p' reuiz. q. j. Ju
dei. 7 infra. illi q
pcreat sūre in
fidelibz mulieri
bas et fidelibus
vuz. xpianam se
quētur religioez
n iudicat' supsti
tiōez. 8. di. q
ples aut puenit
ad adultā eratez
aut nō. Si que
nit cū sal' sua pē
teat ex libera ei'
volūtate. ei' ē re
dred' p'fē. 7 si
nō vult p'fentire
cū iusticia deus
nulli iusto tribu
at p' cū infideli
matre vel patre
remāere. Si aut
minorē. cū saluf
sua sit a parent
bus pcurāda. q
erit ad cultū dei
debuert pcrea
re. 7 genuerūt fi
liū ire. recte fm
tus ver' 7 etiam
nouū. sicut p'z
de quersioe istre
liū ex lris. dz se
qui fidelē i fauo
re fidei 7 salutis
7 puul' 7 bōi ma
trimonij. nec p' m' p'cipe ap' puitatē q' indigeat ei' so
lario. nec allegare labore p'pter piculū dānatois qd imi
net si ipm deinceat in infidelitatis errore. 7 h totū pbaf
p illd qd h' i p'derā decreta. x. quersioe infidelituz. ex lris
c. Si vō abo crediderint p cognitionē dei pfirmatur

Definiatō

illa viuente alterā ducere si va
leat. Ambro. ei verba apli expo
nēs ait. Alioqn si disceditis ab
inuiçe. 7 volētes cohabitare dimit
titis 7 alijs vos copulatis. adul
teri estis. 7 filij vti q de hac co
pula nascunt. i. mūdi. i. spurij sūt
Itē si qz habuerit vxorez virgi
nē ante baprisimuz. viuente illa
post bapris. nū alterā hfe si pōr.
Lrimia em in baprisimo soluūt n
cōiugia. Sz ecōtra Amb testat
Si in defoic ap'is discedit disce
dat. Itō em seruituti subiect'
frat aut soroz in h'i. qz nō debe
tur reuerētia cōiugij ei q horret
autozē cōiugij. Itō em ē ratum
m'rimoniū qd sine deuotioe dei
ē. 7 iō nō ē p'ctm ei q dimittit. p
pter deū. si alij se copulauerit.
Lōrumelia em creatoris soluit
ius m'rimonij circa eū q relinq'
tur ne acculet alij copular'. In
fidelis aut discedet in deū pec
cat 7 in m'rimoniū. nec ē seruan
da ei fides cōiugij. q iō recessit
ne audiret xpm eē deū xpianoz
cōiugiozū. Si vero ambo cre
diderint. p cognitionē dei cōfir
maf piugū. Attēde hec p'di
ctis p'itaria posse videri. ita vt si
bi Amb. p'radicere videat. Sz
distinguedū ē hic. aliud ē dimit
tere volētē cohabitare. ali d dimit
ti. p'p' deū ab illo q horret nom
xpi. idi ei lex beniuolētie si suat
hic veritas custodit. 7 iō cū lice
at dimittere. volētē cohabitare. si
tū ea vinēte aliā ducere lz. disce
dentē vero seq nō oportet. 7 ea
viuētē aliā ducere lz. Sz h' nō ē in
telligendū nisi de his q in infide
litate sibi copulati sūt. Sz si ad fidē
vterqz puerfus ē. vel si vterqz fi
delis m'rimōio puict' ē. 7 p' alf
eoz a fide discesserit. 7 odio fidi

siugū. Donat q pmo credit' yn' 7 alter discedat 7 no
lit cohabitare. vel fornicetur 7 postea puertatur. vtrū
reddēdus sit ei vir su'. an ille possit excipe de iniuriadi
missionis vel fornicatois. Et q debeat reddi viderur p
literā istā. Item

piugē reliqrit. dimissus discedē
tē n comitabit. nec tū illa viuētē
alterā ducē poterit. qz iter eos
fuerat ratū cōiugij qd n' p' dis
solui.

Manifestat mētētes q dicunt
piugij n' ē inf fideles 7 qre. e
Sūt tū nōnulli q inf fideles af
serūt n' ē cōiugij. qz nec rata
nec legitima ē eoz copula. Rata
nō ē. qz solui p' h'ec legitima. qz
ap'is ait. De qd nō ē ex fide. pec
catū ē. Eoz aut piucio n' ē ex fi
de. 7 iō p'ctm ē. Itō ē q piugium.
q nullū cōiugij p'ctm ē. Aug.
ēt dicit. qz n' ē vera pudicia inf
delis cū fidelē. sz vera negat eē
pudicia. nō q infidelij piugij
n' sit vez. sz qz nō hz illud triplex
bonū qd excusat coitū 7 meref
piniū Itē illud apli. De qd n' est
ex fide. p'ctm ē. n' ita itelligēduz
ē. vt qd qd sit ab infidelib' p'ctm
sit. sz eo qd sit p'ra fidē. i. p'ciam
male sit. 7 ad gehennā edifficat.
vel i oi eo qd infidel' facit peccat.
sz illud facit. sz qz nō eo mō il
lud facit q dz n' referēs ad debi
tū sine. Copula g' maritalis q
ē inf fideles piugij ē legitimum
sz n' ratū. legitimum qz ē inf legit
timas psonas. sz n' ratū. qz sine fi
de. Cōiugij vō fidelij ē legitimi
mū 7 ratū. si tū legitime sūt p'one
q aut legitima sit infidelij piun
ctio Aug. testat dices. Vroz les
gittia societate piuncta sine vl
la culpa relinq'. si cū viro xpia
no pmanere noluerit. Ex h' ē p
bat q infideli ad fidem puerso
ap'is p'fuit infidelē n' dimittere.
q n' faceret si n' eēt inf eos legit
timū cōiugijuz. Legitimum ē qd
legali institutioe vel puicie mo
ribus non contra iussionem do
mini contrahitur.

q nō possit exci
pere viderur. qz
in baprisimo oia
sūt dimissa quo
ad culpā 7 penā
Sed in p'rtariū
viderur literā p'
cedēs. qz p'ume
lia creatoris sol
uit. ergo si solu
tū est viderur q
altero nolente n
sit reintegrandū
Itē si iste fidelis
statur vt dimis
sus fuit poruit
cōrrabere. ergo
statim fuit abso
lurus a ligamie
ergo nō viderur
qd vxor: potest
eum reperere.
Respondeo di
cendum quod
si coniuges suc
cessiue ad fidem
veniant. si neu
rer alterz dimisit
nec fornicatoez
p'misit. cōpellē
di sūt istmal co
habitare. 7 affe
ctioe maritali se
inuitē tractare.
si aut alit ab alie
ro discesserit rez
fert qz. vtz fide
lis ab infideli. ā
ecōuerso. Si su
delis ab infideli
h' libere poruit
sine culpa. vū il
lud i nullo sibi p' Aug. ille
iudicat. Si fide 7 fide 7
lis ab infideli p' p'ribus.
si delis erit post
qz venit ab fides
excipe. 7 si vult
pōr eā recipere.
ramē cōpelli nō
dz. qz statim ab eo
absolut'. Sz de
fornicatioe disti
guēdū qz pmo cō
uersus aut dedit
occasione forni

Ro. xliij.

1. Cor. vii

cādī. vtpote qz repudiāuit aut n'. Si dedit. n' p' p'p' for
nicationē excipe. Si vō nō dedit. tūc p' excipe. Ad il
lud qd ob: q oia dimittitūri i baprisimo. ditedū qz verū
est qz ad deū h' nō oportet qz dimitratur. ita qz libertat
pximi iniuriat. 7 nec p' illud sicut sup' d'ctū ē de p'ns.

Ad intelligentiā p̄ntis distinctōis q̄ de ipedi-
mento qd̄ h̄z eē in m̄rimonio ex cult̄ disp̄itare.
Et de q̄ duo querūt p̄ncipalit̄. P̄mo q̄ de dis-
p̄itare cult̄ p̄ p̄pariēdem ad m̄rimoniū p̄tionē. Sec̄do p̄
p̄tionē ad dissolutōes. Circa p̄mū q̄ntur q̄rtuor. P̄m̄o
q̄ v̄rū m̄rimoniū possit ibi int̄ fidelē z infidelē.
Sec̄do q̄ v̄rū possit inter fidelē z infidelē. Tertio v̄rū
m̄rimoniū p̄t̄ inter infidelē excuset a p̄cō. Quarto
v̄rū m̄rimoniū p̄tractū i infidelitate ponat in nūmez
cū matrimonio fidelū.

Questio. i.

Circa quā sic p̄cedit z ondit q̄ m̄rimoniū possit con-
trahi inter fidelē z infidelē. Et p̄mo exēplo. qm̄ Joseph
p̄t̄ cū muliere egyptiaca. nec reprehēdit sicut d̄: Genes.
xij. Sicut Moyses cū ethiopiā sicut innuit. Num. xij.
nec ipse reprehēdit sicut d̄: J̄t̄ hoc videt̄ fauēt̄ Deū. xxj.
Si egressus ad pugnā videris mulierē pulchrā in me-
dio castrorū captiuorū z adamaueris eā. intrabis ad eaz
domielz cū ea. et erit vxor tua. q̄nt̄ q̄ infidelibz lo-
quit̄. J̄t̄ p̄ma ad Loz. vij. sacrificat̄ m̄r infidelibz p̄ vi-
rū fidelē. z eō uerfo. q̄ inter fidelē z infidelē eē cōiugū
sanctū. q̄ licitū. J̄t̄ rōe videt̄. q̄ diuersitas siue dis-
p̄itas mox nō impedit m̄rimoniū p̄trahendū. q̄ p̄ rōe
nec diuersitas fidelē siue cultus diuini m̄rimoniū impe-
dit. J̄t̄ m̄rimoniū eē sac̄m cōe fidelibz z infidelibz. q̄
si ad oēs se exēdit. disp̄itas siue talis repugnātia ip̄z
nō tollit. J̄t̄ oīm impedimētū m̄rimoniū ipedit p̄o-
p̄ q̄ obstitit alicui bono m̄rimoniū. s̄ cult̄ disp̄itas nec
nocet bono plus. q̄ por educari ad cultū dei. nec fidei.
nec sac̄ri. q̄ nullo mō impedit. Cōtra p̄bat̄ exēplo. j. Eldre.
vi. d̄. q̄ Eldras sepauit viros ab vxoribz alienigenis.
q̄ nō erat inter eos m̄rimoniū. J̄t̄ autoutare legis
Deū. vij. nō sociabis cū eis nubia. loquit̄ de infidelibz
z alienigenis. J̄t̄ Amb. in li. de p̄t̄ archis. Ca-
ue p̄p̄iane gentili vel iudeo filiā tuā dare. J̄t̄ p̄ntis
suma distantia eē inter fidelē z infidelē. sicut xpi ad be-
liā. z lucis ad tenebras. Si q̄ in m̄rimonio magno eēt
vntō. nullū p̄t̄ esse inter eos m̄rimoniū. P̄. d̄m q̄ in
7 veteri lege distinguedā erat inter infidelē. q̄ qd̄. m̄ mu-
lieres erat infidelē de terra chanaan quaz d̄ns p̄miser-
rat filiis isrl̄. p̄pter illius gentis obstinaciōz in infidelit̄-
tate. mādaucratz eas occidēdas. z de talibz phibitum
erat. Unde s̄d̄s de populo isrl̄ cū illis p̄traheret. cū eēt
p̄tra d̄ni p̄ceptū. nō erat m̄rimoniū. Quodā erāt infide-
les de alijs nationibz. z de talibz nō erat phibitū. s̄ p̄r-
missū z p̄cessu. n. vbi n̄ timebat lapsus in idolatriā. sic
in Joseph z Moyses. Rō aut̄ q̄r phibuit gentes illas
z nō alias fuit duplex. Una quia iudicauerat oēs reos
mortis. Alia q̄ obstinate erat in malo. In nouo testa-
8 alio mō eēt. q̄ infidelis eē duplex. Aut q̄ caret fide. aut q̄
fidei sac̄o. Si q̄ caret fide. sic talis disp̄itas vbi nota eēt
impedit m̄rimoniū. s̄ nō dirimit tam p̄tractū. vt si ca-
tholicus p̄trahat cū heretico baptisato. Si aut̄ sit infu-
delis. q̄ caret fidei sac̄o. vt pura baptisato. q̄ sac̄o ruz
ecclesiasticorū z fidelit̄. tanua z fundamētū eē baptisim̄. si-
zels q̄ p̄trahere h̄z fm̄ sac̄a eccē. si cū tali p̄trahat ni-
hil facit. vel si sit fidelis. dū t̄m nō habeat baptisimū. v̄n
dirimitā p̄tractū. Lule. s̄o disp̄itas p̄t̄ari pedimētuz
i lege veteri. nō sim p̄t̄ s̄ vbi metuebat piculū z diuinū
aderat iudiciū. z sap̄ b̄ additū erat mandārū. sic z in no-
ua un pedit nō simplicit̄ siue de se. s̄ ob vitandē piculū
et diuersitatē sac̄ri baptisim̄. z inhibitiōm ecclesiasticā sta-
tutū. q̄ d̄m h̄z a duobz p̄dictis. z sic p̄t̄e duo p̄na oby-
9 tecta. Ad illud aut̄ q̄ ob̄ q̄ sacrificat̄ m̄r. d̄m q̄ nō

loquit̄ apls de m̄rimonio J̄ero an̄ cult̄ disp̄itare qd̄ di-
cit manere. q̄ fideles. v̄ri plerūq̄ saluāt occasionaliter
siue sacrificat̄ mulierē. sicut fides p̄turit filios. Ad
illud qd̄ ob̄ de disp̄itare mox r̄. d̄m q̄ nō eē s̄. q̄ d̄i
p̄tras fidei facit disp̄itarem sac̄o. nō sic disp̄itas mox
q̄ boni z mali p̄ueniūt in sac̄is. Non t̄m disp̄itas fidelē
sem̄p facit disp̄itare in sac̄is. sed eaten̄ q̄ten̄ facit p̄v-
culos torē. Ad illud qd̄ ob̄ q̄ eē rōe v̄riusq̄. d̄d q̄ ca-
tenus eē cōe q̄tenus eē legis nature. s̄ nō inq̄tū eccē. z si
fidelis p̄trahit. sac̄m eius tā eē eccē. tā in h̄ nō cōicat cū
infidelē imo multū distat. Ad illud qd̄ ob̄ q̄ n̄ eēt p̄
aliq̄ bonū m̄rimoniū. d̄m q̄ falsū est. imo cōtra bonū
plus. q̄ alter cōiuguz de facili p̄t̄ impediri ne plus d̄no
dedicet. Est etiā p̄tra bonū fidei. p̄pter piculū fidei. Est
etiā p̄tra bonū sacramenti. q̄ ex p̄te fidelis m̄rimoniuz
nari est esse ratū z insolubile. cū sit fundarū sup̄ sac̄m. si
t̄. n̄ ex alia p̄te p̄tractū. q̄ nō h̄z fundamētū. z sic p̄z:

Questio. ij.

Utrū sac̄m m̄rimoniū sit inter fidelē z infidelē. Et q̄
sit innuit apls. j. ad Loz. vij. Sicut frater h̄z vxorē in-
fidelē vocat vxorē cui cohabitandū. sed nō fuit vxor. p̄
p̄ter p̄tractū q̄ fuit post fidē sed ante. q̄ r̄. J̄t̄ rōe
videt̄. q̄ m̄rimoniū eē de dictamē legis nature. s̄ lex na-
ture cōis est apud oēs. q̄ r̄. J̄t̄ m̄rimoniū diffinitur
sic. m̄rimoniū est maris z femine cōiunctio indiuiduas
v̄re z suetudinē retinēs. Sed h̄ eē inter infidelē. q̄ r̄.
J̄t̄ infidelē z hereticū habet vera sacramēta eccē q̄
uis nō habeat fidē. z habet verboz formā. q̄ si m̄rimoni-
um apud fideles p̄trahit p̄ v̄ba exp̄mentia cōsum. et
talis forma est apud infidelē. q̄ m̄rimoniū sacramētū
Contra. xxvij. q. j. nō eē ratū p̄iugū qd̄ sine deo eē. s̄ ta-
le eē p̄iugū infidelū. q̄ nō eē ratū. q̄ nō eē m̄rimoniū.
J̄t̄ Amb. ibidē non eē putandū p̄iugū qd̄ extra deū de-
cretū eēt sac̄m. sed tale eē cōiugū infidelū. q̄ r̄. Item
m̄rimoniū eēt sac̄m eccē. sed baptisim̄ eē fundamētū. sa-
cramētoz eccē. q̄ n̄ h̄ntes baptisimū nō h̄nt m̄rimoniū.
J̄t̄ m̄rimoniū eēt sac̄m z signū v̄ntōis dei z aie. siue
diuine nature z hūane. s̄ hanc nō p̄cipiūt infidelē nec
credūt. q̄ nō eē cor sac̄m. P̄. d̄m q̄ m̄rimoniū eē in-
13 stitūtū in officiū z in remediū. z in sac̄m. z ista tria cō-
plere habet fm̄ q̄ eēt apud fideles. Apud infidelē s̄o
h̄z ista fm̄ rōnē icomplēnā. Nā eē in officiū. q̄ eēt p̄rea-
tio plus legitime. sed nō ad cultū dei. apud fideles aut̄
ad cultū dei. Est i remediū. q̄ excusat cōitū a culpa mo-
tali. Et rursus dat̄ t̄bi gr̄a remittēs cōcupiscētā rōe b̄n̄
dictionis adiuncte. Apud infidelē vero maritali as-
fectu vxores cognoscētēs eē excusatio a culpa. sed nō dat̄
gratia apud infidelē Utrūq̄ est tra sac̄m. quia signat
v̄ntōnē dei z anime. siue v̄ntōnē diuine nature z huma-
ne. nō t̄m aptitudine sed actu. Apud infidelē vero ap-
titudine t̄m. z p̄rea rō sacramenti maxime cōstitit i ra-
tificationē vinculi. apud infidelē aut̄ vinculū non h̄z
r̄tificationē p̄fectā. Unde distinguit̄. xxvij. q. j. qd̄ d̄z
14 matrimonii ratū z legitimum vt fidelū. Quoddā legit-
timū sed n̄ ratū vt infidelū. Quoddā ratū sed nō legit-
timū vt m̄rimoniū contractū a fidelibus in occulto. si
autē querat̄ quare matrimonium infidelium non eēt ra-
15 tū. dicendum q̄ hoc est propter defectum sacramenti fu-
dei. z propter itatum. quia in tali iunctus est vxor in
quo potest vinciri vinculo foriori. scilicet suscipiendo
sacramentum baptisim̄ et eb̄nito alligari. a q̄ statu ne-
mo potest prohibere. Et ideo potest in casu titat̄ vin-
culum infirmari. Habet enim r̄titudinem vt illo sta-
tu in vxor q̄ manente non possit solui. Et per hoc p̄z
15

16 Responſio ad illud Augu. nō ē ratū zē. **¶** Ad illud qđ obr de Ambro. dōm qđ illud intelligēdū ē ſicut extra de crea. i. p̄ra mādarū diuinū. **¶** Ad illud qđ obr qđ ē ſa cramentū eccleſie. dōm qđ vey ē. ſz nō tñ eccleſie ſz etiam legis nature. **¶** Ad illud qđ obr de ſignarōe. dōm qđ et 18 ſi n̄ actu reſpēnter. tñ bitu. z hoc ſufficit ad h̄ qđ ſit ſac̄m **¶** Vel dic qđ actu reſpēnter licet nemo p̄cipiat.

Queſtio. iij.

¶ Utrū m̄rimoniū inſidelū excuſet coitū ſiue p̄iugalez actū vt nō ſit ibi peccatū. Et qđ nō v̄. Roma. xliij. De qđ nō eſt ex fide p̄c̄m ē. ſz ac̄ cōiugalit apud inſideles nō eſt ex fide. ergo ē peccatū. Si tu dicas qđ ibi appellat fides p̄ſcia. z illud nō dicit eē ex fide. qđ ē p̄ra p̄ſciam. ſicut exponit mgr̄ in l̄ra. Obr tūc de gloſa qđ exponit qđ ois vita inſideluz ē peccatū. ergo z vita m̄rimonialis peccatū ē. ergo m̄rimoniū nō excuſat a p̄c̄o. Itē. x. viij. q. i. c. i. nō ē vera pudicitia inſidelis cū iuge ſua. z eſt verbū Aug. ergo inſidelis nō cognoſcit iugē ſuā pu dicit. z cognoſcit pudice vel impudice. ergo impudice. ergo coitus eſt nō ē ſine p̄c̄o. **¶** Itē ſac̄a eccleſiaſtica apud hereticos q̄uis ſine p̄acta nō tñ ſunt v̄tilia. qm̄ z ſi habeat formā. tñ p̄p̄ inſidelitate nullā h̄nt efficaciaz ergo pari rōne apud inſideles. **¶** Itē hereticū baptizan do peccat mortalit. qđ nō baptizat vt ad cultū dei pdu cat. ſz vt ad errōe trahat. Sz inſideles nō p̄creāt. p̄lez ad cultū dei. ſz p̄p̄ ad p̄manēdū in ſuis tenebris z erro ribz. ergo peccat coēdo p̄pter plē. ſed nullū coitū eſt iſto honeſto. qđ ſit p̄p̄ plē in b̄ndam. ergo nullū coitū in inſidelibz ſit ſine p̄c̄o. **¶** Contra. Triplex ē p̄s p̄tinentie. ſ. p̄ginalit. vidualit. et p̄iugalit. ſz inſideles p̄tinentia p̄ginalit p̄tinentēdo nō peccāt. ſz p̄tinentia vidualit. ergo pari rōne nec continentia coniugalit. Sed iſta ē in reddē do er petendo debitum vxorū. ergo zē. **¶** Item inſidelis qui habet vxorem z cognoſcit eam affectu maritali cognoſcit ſuam ordinato affectu. ſed actus tranſiens ſup̄ debitam materiam cū ordinatōne affectus eſt abſq̄ p̄c̄o. ergo actus p̄iugalit in inſidelibz ē abſq̄ p̄c̄o. **¶** Itē m̄rimoniū excuſat a p̄c̄o. aut qđ inquantū ſac̄m legis nature. aut inquantū ſac̄m eccleſie. Si inquantū ſac̄m legis nature. ergo cū hoc mō ſit apud inſideles. qđ excuſat coitū. Si inquantū ſac̄m eccleſie ſolū. qđ nō ex cuſant ante aduentū xp̄i. qđ quodqđ ante aduentū xp̄i vxores cognauerūt. fornicatores fuerūt. qđ cum h̄ ſit ne p̄bas dicere. redit p̄mum. **¶** Itē vbi eſt m̄rimoniū ibi eſt mutua obligatio. qđ cum apud inſideles ſit m̄rimo niam. ergo ē ibi mutua obligatio. qđ alter alteri tenetur debitū reddere. ſed nullus peccat faciēdo id ad qđ tene tur. niſi per malam voluntatem illud deprauet. qđ ille qđ reddit debitū vxorū ſue nō peccat. Itē. dōm qđ ſicut ra cium eſt in p̄cedenti. p̄leumate. m̄rimoniū inſide lis nō eſt remediū ſemiplenū. z ratio huius eſt quia bo na m̄rimoniū imperfecte ſunt ibi. tū quia deſicit in eis ſac̄m fidei. Quia deſicit fidei ſac̄m. ideo nō eſt perfe ctū ſac̄m tū ſiue vinculū. cum poſſit fortiori vincu lo ligari. Quia deſicit fides. ideo nō eſt p̄fectū remediū in eis. quia ſine fide impoſſibile eſt deo placere. z q̄uis ſine fide poſſit quis in aliquo actu vitare peccatū. quia nō agit malū. tamē impoſſibile ē mereri p̄mū. Tñ ſicut 20 aliter eſt apud inſideles cōtinentia z aliter apud fide les. qđ fideles p̄ pudicitia z vitat. penā z acq̄rūt palma z illi vero z ſi vident penam cū a malo ceſſant. nō tñ acq̄ rūt palma. ſic in m̄rimonio intelligendū. qđ apud fide les n̄ p̄pter meritū fidei. tū p̄pter b̄ndictioem eccle. nō

ſolū dat remediū qđ p̄ſeruat a culpa. ſed etiā dat grā qđ remittit p̄cupiam. apud inſideles hō nullo oīno dat grā. tñ quia p̄iungunt ſm̄ diuinū ſtatutū vitat culpā. ni ſi affectio libidinofa interuēiat. que etiā apud xp̄ianos ac̄tū p̄iugale ſedat. z ſic cōcedēde ſūt rōnes oñdentes qđ m̄rimoniū apud inſideles aliqđ mō coitū excuſat. **¶** Ad 21 illud qđ obr qđ nō eē fide. qđ eſt p̄c̄m. dōm qđ illud i telligit ſicut p̄dictū ē. z patet ex glo. qđ nō eē ex fide. i. cō tra cōſciam. qđ qđ facit p̄ra cōſciam edificat ad gebennā Sed qđ ſubiugit qđ ois vita inſidelitū ē p̄c̄m. h̄ dicitū ē p̄ p̄comitantia. qđ nūq̄ ē ſine p̄c̄o. p̄ co qđ ſola fide puri ficet p̄c̄a. z iſtū qđ faciat qđ diu ſine fide ſūt. abſq̄ p̄c̄o eē nō p̄nt. **¶** Ad illud qđ obr qđ vera pudicitia nō ē inſi delis zē. dōm qđ vera tñ valeat q̄uis p̄fecta. vñ d̄. nō eē ve ra. qđ nō eſt p̄fecta. ſed iſta expoſitio aliquid aliqđ extra nea. z iſtū dōm ē qđ nō ē vera pudicitia. qđ nō h̄z vey. z p̄ ſum effectū virtutis. ſicut nō ē vey vinū qđ nō h̄z p̄pa rionē vini. Cōpario autē ſiue effectū virtutis ē qđ facit de clinare a malo z per hoc vitat penā. facit etiā qđ bonuz ē z p̄ hoc acq̄rūt gloriā. z q̄uis apud inſideles poſſit re puri p̄mū. nō tñ ſc̄dm. iſtū pudicitia nō ē vera virtus apd eos. z h̄ eſt qđ dicit Aug. vbi deſt cognitio eterne z in cōmutabilis veritatis. falſa ē p̄ra etiā in optimis mo ribz. **¶** Ad illud qđ obr qđ ſac̄a eccle. nō h̄nt efficaciam 23 apud hereticos. dōm qđ nō ē ſile de m̄rimonio z alijs ſa cramentis. nā in alijs p̄ſtat remediū z moribū qđ tā ineſt Tñ in alijs dat grā v̄l effectū grē. qđ mediāre curat aīa a morbi corruptela In m̄rimonio at in q̄rū ſac̄z legis na ture dat remediū p̄ſeruatū a culpa ne qđ ſi cognoſcen do mulierē peccet. ſz in q̄rū ē ſac̄m eccle. rōne b̄ndictōis annere de etiā grā dignē accedentibz. qm̄ qđ inſideles n̄ ſuſcipiūt grā grū faciēte nec eius effectū qđ diu ſūt in i fidelitate. iſtū alia ſac̄a n̄ p̄ſtat eis remediū. h̄ ſo ſolū p̄t eis p̄ſtare. ſz n̄ p̄fectū ſz ſolū ad cauēdū malū. **¶** Ad illud 24 qđ obr qđ hereticū baptizato peccat mortalit. dōz qđ pec cat qđ viurpat qđ ſuū n̄ ē. z qđ ſi actualit inredat ad erro rem pducere. tūc q̄uis peccat. ſz ſic p̄t eē qđ aliqđ hereticū baptizet n̄ irēdēs hōiem pducere ad errōe. ſic p̄t eē qđ aliqđ generet plē n̄ irēdēs ad cultū idolorū p̄rabere. ſz ſo lū irēdēs poſteritate h̄re. z h̄ qđ ē qđ caret in tēreōe forma ra nō h̄z p̄fecte bonū. plis nec meriti. qđ cū n̄ habeat inu tentionē formata. iſtū nō h̄z meriti. z iſtū tales filij iudi cari p̄nt legitimi. qđ ē ſignū. qđ m̄rimonia ſūt ḡnati aliter ei iudicarent illegitimi. Eſt ei qđ duplex d̄na filij orū. ita apud inſideles ſicut apd fideles. **¶** Quidā em̄ ſūt 25 naturales z legitimi. vt qđ d legitimis vxoribz ḡnati. z iſti d̄nt z p̄nt ſuccedere in bonis. Quidā legitimi ſz nō naturales. vt filij adopriui. z iſti ſi p̄nt ſuccedere. qui dā naturales ſz n̄ legitimi. vt illi qđ nati ſūt de cōcubinis Quidā ſūt nec legitimi nec naturales. vt ſi illi qđ d ad ulterio ſūt nati vel etiā de inceſtu. **¶** Queſtio. iij. d **¶** Utrū m̄rimoniū ante baptiſmū ponat in numerum cū m̄rimonio p̄tracto poſt baptiſmū. ita qđ talis iudice tur bigam. Et qđ nō v̄. Hiero. ſup̄ eplam ad Thimo. Si vnā habuit ante baptiſmū. alterā poſt baptiſmū. n̄ eſt putandū bigam. Itē h̄p̄m oñd̄t rōe Hiero. Prox sus in nouato p̄ baptiſmū oīa vetera ſūt dimiſſa. qđ cum tale cōiugū z talis actus cōiugalit ad ſtatū vetulſtatis p̄tineat. ergo habetur tanq̄ ſi nō fuerit. ergo nec cōpu tatur cum matrimonio ſubſequenti. **¶** Itē ordinatus an̄ baptiſmū z ordinatū p̄ baptiſmū n̄ eſt bis ordinat. etiam ſi ordinetur ab alio z alio. ergo pari rōne cōiuga tus poſt non eſt bis coniugatus. etiam ſi contrahat cum alia z alia. **¶** Item ſm̄ quid non connumeratur

ei quod est simpliciter . sed vinculum matrimoniale est vinculum ante baptismum imperfectum & fm qd. post bap-
tisma est perfectum . ergo nãd3 ynum alteri cõnumerari . g rē .

Contra . Aug . super epistolam ad Timotheum . qui ante baptismum habuit ynam & post baptismum altam . nõ est reparandus nisi bigamus . Item hoc videtur ratione sua .
In baptisate crimina abolentur . non qd honestum est
reputandum nisi bigamus . Item hoc videtur ratione sua .
In baptisate crimina abolentur . non qd honestum est
reputandum nisi bigamus . Item hoc videtur ratione sua .

Item virgo q corrupta fuit carne an baptismus p iudicat corrupta . & nunq3 potest iterum concubare . hoc q amissio virginitas respicit aliqd ex parte carnis qd nunq3 potest recuperari . g cu3 bigamia respicit diuisionem carnis . p3 rē . Item si bap-
tismus apd hereticos iterum baptilat qd est iterum bap-
tismus & e punitus pnia rebaptisati . g cu3 coniugiu sit ynu

26 apud infideles . q iterum baptilat iterum mrimoniũ . g nõ pte eẽ
nũ bigam .

Aug . h factũ hie opinari . & nisi qd velit discere quere
vba nõ video quõ possunt reduci ad concordia . Ideo enĩ
in hoc habuerunt opiniones duas qd fudari sunt sup di-
uersa . Hiero . enĩ voluit q ois vita infidelũ est culpa
& q mrimoniũ infidelũ ad veterẽ boiem pertinet . & q si
baptismo expoliat verũ hõ cu actib3 suis & induit nouũ .
hinc e q dicit q sicut petra pterita ista n̄ impuratur . nec
cõpuratur . sic etia nec coniugia . Aug . nõ posuit q con-
iugia infidelũ & si nõ erit meritoria . nõ tamen erit culpa
vilia . imo erit licita & bona . & hoc patet . q dñs institu-
it & ius naturale dicitur . & vltimũ apõs cõfirmat q dicit
vxoẽ infidelẽ nõ esse dimitteãdã . & q licita sũt . hinc e q
p baptismũ nõ dicitur . Et qm Aug . meli3 habuit suũ
damentũ & veri . hinc e q veri & sanũ dicit . & ideo cano-
nes postroĩ Aug . cõcordãt . & illud nunc tenet ecclesia
q matrimoniu ante baptismũ tractũ cũ vna . & p bap-
tismũ cũ alta facit bigamũ . sicut expõse dñs dicit .

Si quis vidua licet laicus duxerit vxorẽ . seu an bap-
tismũ seu p baptismũ . nõ admittat ad clericatũ . In bap-
tismate enĩ crimina dimittuntur . nõ accepte vxoris pfor-
tium relaxat .

27 **A**d illud qd pmo obiit & secũdo . ddm
q illud tã solutũ e . q nec autoritas Hiero . h33 robur
nec rõ sua . vñ opinado dicit nõ asserendo .

28 **A**d illud qd obiit & ordinato an baptismũ & post . ddm q nõ est si
mle . qz i ordie impũit caracter . q nõ pte alieũ dant nisi
habeat caracterẽ baptismalẽ . sicut i pcedẽtib3 pbatũ est
& ostensũ . Un̄ q ordinat an baptismũ nõ e ordinat . ideo
cũ ordinat p baptismũ semel em̄ est ordinat . non sic e
de matrimonio . q enĩ ibi nõ impũit caracter . ideo n̄ pte
ibi an baptismũ . & an coniugat e q baptilatus .

29 **A**d illud quod obiicitur q est fm quid . dicendũ q duplici-
titer est fm quid . Unũ quod diminuit ab esse . aliud qd
diminuit ab esse perfecto . Primum quod diminuit ab
esse non ponit in numerũ . cum enĩ non partet per eẽ
non pot cõnumerari aliũ illo esse . Aliud vero pte et ta-
le est matrimoniu infidelium . qd quidem habet rõnem
coniugij & diffinitionẽ . licet nõ habeat in tanta perfecti-
one quanta habet esse matrimonium fidelium

Quoniam quæritur ad secundum articulum queri-
tur de disparitate cultus p cõparationẽ ad ma-
trimoniũ solutionẽ . & circa hoc qrun3 quatuor
Primo queritur . vtz altero veniente ad fidẽ . altero re-
manente in infidelitate soluat mrimoniũ qd ad fideles
Secũdo vtz soluat qd ad infideles . Tertio vtz sol-
uatur cum alter coniugium sit infidelis . Quarto . vtz
viro q veniente ad fidem soluat matrimonium ap-
põnãz illegitimitatem .

Questio

Circa quã sic pceditur & ostenditur q mrimoniũ soluat
qru ad pmanere i fide . j . Coz . vii . Qd si infidelis dicitur
rē . nõ enĩ e seruituti subiectus frater & soror in bmo .
Sup quẽ locũ dicit ambro . Cõtumelia creatoris soluit
mrimoniũ i eo q relinquitur ne accuset illi copularẽ . Item
mrimoniũ nõ e ratũ sine sacro baptismi . h3 qd e ratũ sol-
uit p fornicatõem corpale . g mltõ forni3 qd nõ e ratũ . g
p fornicatõem spũale . Qd aut ratũ sit p baptismũ p3 p
Inno . et de diuorcijs . Quãto re nouim . Sacram inq3
baptismi qd semel e admissũ ratũ efficit coniugij sacra-
mentũ . Item mulier non pot phibere vxorẽ vt nõ uertat ad fidem
g si nõ vult seq vel cohabitare nõ pot phiberi vt nõ tra-
bat cũ vxorẽ ad trinitatẽ nõ teneat . Item forni3 vinculu sol-
uit minus vbi minimum repugnat . h3 forni3 vinculu te-
net baptilatus vxorẽ q vxorẽ infidelẽ . g vbi mulier nõ cõ-
cordat ei soluit vinculu ab ipã . Contra . j . ad Coz . vii . Si
qs vxorẽ infidelẽ vxorẽ nõ dimittat eã si cõsentit coha-
bitare . g mrimoniũ e adhuc int cos . g nec coniugij sacra-
mentũ nec cohabitatio diuidit altero cõuero . Item mrimoniũ
plummarũ p carnis cõmixtionẽ signat ymonẽ natura-
rũ in xpo . h3 illa e oino insolubilis . ergo & tale mrimoniũ
unũ . ergo si carnaliter sũt cõmixti . tale vinculu nõ pot sol-
ui . Item qd rectũ e p fidei sacramentũ nõ infirmat h3 cõfir-
matur . h3 inter duos infideles recte tractũ e mrimoniũ
unũ . g nunq3 infirmat si pstitãt i infidelitate . ergo nec si
alter veniat ad fidẽ . Item si aliter coniugij tractãt ad fruge
melioris vite . vtz pot ad religionẽ nõ soluit matrimo-
niũ cõfirmatũ . ergo nec si trãsit ad fidẽ .

Si ddm q lo-
quendo de solutõẽ qru ad cohabitacionẽ & mutuã pui-
tutẽ hoc e in pãte fidelis . h3 loquẽdo de solutõẽ qru ad
ruptiõẽ vinculi . distinguẽdũ e . qm infidelis aut vult
cohabitare aut nõ . Si vult cohabitare . aut cũ blasphemã
nomis xpi . aut sine . Si sine . aut vt pbat ad infide-
litate . aut n . Si vult cohabitare sine blasphemã no-
minis xpi . & ita q nõ pbat ad peccatũ . nõ soluit ma-
trimoniũ . q nec iniuriat nec facit contumeliã dõ . nec ma-
trimoniũ . nec marito . Si aut dicitur vel non vult co-
habitare sine cõtumelia creatoris . vel sine impulsione
ad infidelitate . in his trib3 casib3 pte a fidelis dimitti . & p
contumeliã sacra matrimonij & creatori vinculu pte fran-
gi . & pte cũ alta ptere vt dñs Amb . extra d diuorcijs Quã-
to re nouit . & gaudem . Cõcedo igit q solutionẽ mrimo-
niũ pte in infidelitate tris facit . Primum e ipsi3 imbe-
cillitas . Secũdũ est cultus disparitas . Tertiu creatoris
vel matrimonij iniuria . Primum reddit possibile ad
solutionẽ . secũdũ disponit & terciũ dissoluit . Matrimo-
niũ imbecillitas est rõne signatõis imperfecte quaz habet
apud infideles . & rõne deiecius baptismi . Un̄ dñs illõ
mrimoniũ e legitimũ h3 nõ ratũ . qz vt dñs Inno . sacz fidei
i . baptismi qd sel admissũ e ratũ efficit sacz coniugij ex pre-
suscipiẽs e intelligẽdũ . & h3 e qz infideles n̄ pnt tra ligari i
iditidua vite pfectudine qn alĩ possit trãstire ad fidẽ . et
ita si n̄ vult cohabitare . pot simplr separi cũ pfecta fides ad-
uenit suscipiẽdo sacz fidei . Cũ dispõnãt est scda rõ . qz
tũc aduenit alĩ pfoẽ forni3 viciũ . Iniuria mrimoniũ huc dñs
e . cũ n̄ vlt cohabitare . aut n̄ sine contumelia creatoris . & tũc vin-
culũ illõ soluit qz repugne viculo q fidelis alligat dõ . Cõ-
cedẽde sũt g rões pbates q soluit mrimoniũ bis pcurrẽti-
bus . & patet rões ad oppõitũ . Qd cũ dñs apõs . h3 vtz e qn
mlter vlt cohabitare i pace sine contumelia di . Alid p3 . qz & si sit
pũuarũ . n̄ tũ e ratũ . nec h3 apd infideles plena signõem
nec stabile fudamentũ .

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

Ad illud qd obiit q fides n̄ infirmat
rectũ . ddm q vtz eãten3 qren3 rectũ e . h3 eãten3 qren3
est via ad abũctatẽ . vt si mlter nolit cohabitare nisi vxorẽ

trahat ad malū. tūc soluit. Ultimū patet. q: ille tres cause nō cōcurrūt cū aliq: trāsīt ad frugē melioris vite

Questio ij. f

Ad soluat matrimoniu qd in fidele. Et q sic vide tur. q: mrimoniū ē vincū duoz. r se bz yr relatio. sz de structa ligatōne respectu vni. r extremi destruit respectu alteri. g. rē. Jre mulier ista post hū discessit aut est vxor aut nō. Si sic. g. vir n̄ p̄rēbere. Si n. g. ipa p̄r. cuz nō sit vxor. Jre esto q fidelē h̄bar p̄r discessit. r illa postmoduz p̄uertat ad fidē. p̄stat q n̄ reddat ei vir. g. si n̄ tenet cōtinerere p̄r nubere. g. si nō ē ei ius acq̄sitū adhuc potat r p̄r. Cōtra. Amb. dicit q infidelis discedēs peccat i x̄u r i ma trimoniū. g. si i bono mrimoniū ē puniēda. nō p̄r nubere Jre null' p̄r reparare cōmodū de malicia sua. sed reparare si dēcedo viz. fidelē possz nubere. g. rē. Jre si mulier q p̄r erat alligata viro absoluit. q̄ro a q. Non ab ec clesia. q: nō infirmittit se. Nō a deo. q: J̄ x̄u fac' Nō a vi ro. q: ipa in utruq: deserte. Nec a se p̄r. g. vincū māer. g. rē. dō. q: qdā dicit q h̄ac qōz n̄ encēriū destruiare

33 q nec spectat ad nos d̄ bis q̄ fons s̄ iudicare. sz mrimo niū qd n̄ spectat ad nos iudicare publicā spūalit̄ n̄ i peccat ad nos. cuz spūal' hō oia iudicat discernēdo. q̄s reor. q̄s n̄ recte viuat. Et iō dō. q: stari p̄r discessū soluit tur vinculū a pre viri. q: p̄r alci iugi stari. n̄ sic a parte miter. Cū norādū p̄ vincū māer duplicat. aut p̄m vi/ tarē sacri. aut i penā p̄ri. Quādiu vir fidel' relic' māer i statu i q̄ p̄r miter infidelis redire ad eū. mulier ē alligata q̄rū ad vitatē sacri. Sz qn̄ vir ē i statu in q̄ n̄ p̄r ei i iun gi. vel si alterā ducat. vel ineret religione. vel accipiat sa crū ordiē. mulier soluta ē p̄m vitatē sacri. q: apli' n̄ est vxor. sz n̄ alligata ē i penā p̄ri. vñ n̄ lz ei nubere. q̄s qz soluat a culpa. r h̄ nō ē q̄diu ē infidelis. Si ar̄ p̄uertat r baptisat. cū tūc soluat ab omi culpa r pena p̄ri. et tunc licite possit nubere nisi aliō obstitat. r sic patet oba vira qz. P̄ria ei p̄bat q soluit p̄m vitatē. secūda q māer i pe na p̄ri. Ad illd qd q̄r a q̄ soluit. dico p̄ a deo r ab ecclia

34 35 36 37 38 39 40 41 42

sz p̄ accūs. q: ex q̄ ille desinit eē vir. p̄ ois ita desinit esse vxor. Et si tu obijctas q cōmodū repat de malicia. dō. q fallū ē. q: q̄diu māer culpa. diuio iudicio est alligata Et apli' si ad fidē vētat r vir eā repat. si nō p̄rari cū alia ē ei reddēda. Cū s̄ar̄ rōnabilē p̄r dicit q vinculū illd nō oino soluit stari cū mulier discedit. sz cuz vir alligat aliq̄ fidelē vinculo insepabilit̄. tūc enī for' vinculū iob ut mut'. r si p̄r aliq̄ mō est solutū. et tūc p̄fere solutū ē nullo vinculo p̄sistente. Questio iij. g

Arz mrimoniū soluat si alē cōiubū sit infidelis. spūaliter q ad fidelē. r q n̄ soluat yr. q: p̄ fornicatōz cōpale n̄ sit solutū. marie qad subaz mrimoniū. yr sup̄ visū ē. r n̄ illa pl' obubar bono mrimoniū. g. nec p̄ fornicatōz spūalē. Jre mrimoniū ē vinculū insolubile. sz r̄ingēs ē aliq̄e labi in infidelitatē. sz insolubile nō dirimit aliq̄ casu accidērali. g. rē. Jre si solueret p̄ lapsū i heresiz possz q̄libz volens vxorē dim. tē heresiz sitare r ita sz p̄ iudicaret mrimōio Cōtra. abro. d̄r r h̄ i glo. sup. viij. ad Jo. Eon tu melia creatoris soluit ius mrimoniū i eo q̄ relinq̄t yr nō accuset alci copulat. g. si laps' i heresiz non vult cohabitare si ne r̄aētia creator'. sz alci copulari. Jre si alē veniat ad fidē soluit mrimoniū si alē remāer i infidelitate. sz peior est d̄ditio labēt. g. remanēs r mag' elōgat a fid. multo for' si g' soluit mrimoniū. Jre fides ē fūdamētū tot' spūal' edificij. sz sublaro fūdamēto destruit q̄cqd sup̄ edificatū ē g' sublara fide p̄reūt oia sacra. g. r mrimoniū. r. dōz q' alfo iugū labere i infidelitatē nō soluit mrimoniū sacri Et rō h' duplex ē. Una yr p̄cludat malis via. simlarō

nis r deceptōis. Alia ē p̄m vitatē. q: sacm̄ iugij i infi delibz. p̄r h̄ p̄ p̄fecā h̄z sigrōz r significat vniōz insolubi le. ipm̄ ē insolubile. Rursus qz fūdarū sup̄ sacz baptis mi qd̄ imp̄m̄tē caracere indelibile. ipm̄ ē insolubile. vñ Inno. d̄r i decretali q̄ro te nouim'. q: sacm̄ fidei qd̄ se mel admissū ē. rarū efficit iugij sacm̄ vt d̄m̄ ē p̄. Ad illd qd̄ obr̄i d̄rū q: p̄ melia creatoris soluit. dōz. q: auctas abro. itelligit de matrimonio d̄cto i infidelitate. qd̄ nō ē rarū. q: nō ē fūdarū sup̄ fidei sacm̄. r iō nō est si mule de cōuersiōe r lapsu. Ad illd qd̄ obr̄ de fūdamēto dōm q' fides ē fūdamētū yrurū nō sacroz. sz sacm̄ fidei est fūdamētū sacramētoz. r h̄ ē sacm̄ stabile qd̄ manet sz Ad illd qd̄ obr̄ q' peior ē d̄ditio labētis. dōm q' sol lutionē mrimoniū nō tā facit p̄ melia creator' r dispi ras cult' q̄ etiā facit imbecillitas ipius mrimoniū cō tracti i infidelitate. r dispiras cult' nō solū q̄ ad fidē. sz etiā quoad ad fidei sacramētū. in q̄ cultu quo ad sacramen tū q̄ baptisat fidei d̄p̄es esse non possunt.

Questio iij. h

Arz in infidelibz venientibz ad fidē soluat matrimoni um p̄pter p̄sonarū illegitimitatē. vt si h̄z forōrē i vxorē Et q nō videt p̄ illā decretalē Inno. gaudem'. in q̄ d̄cē nō esse sepandos. Jre rōe videt. q: sacramētū baptisim̄ cōiugia nō soluūtur sz crimina tollūtur. ergo cū illud fue rit iugij apd̄ paganos. nō soluūtur cū baptisat. Jre pagani canonice p̄stitutione nō ar̄tatur. sz tūc solum incipiūt arari qn̄ ad fidē ventunt. sz iura r p̄stitutiones formā futuris imponūt negotijs. nō ad p̄terita reuocāt si ergo an̄ Jre qz arret. p̄stitutio tale matrimoniu n̄ sol uit Cōtra. si q̄s infidelis p̄rari cū duobz ad fidē ve niēs cōpellit alterā relinq̄re. r h̄ est p̄stitutiones cano. sicut p̄bat p̄ decreta. de duoz. r qz. gaudem' rē. ergo a si mili i p̄posito. Jre si aliq̄s infidel' repudiāuit vxorē (qd̄ quidē licitū ē apd̄ eos) ambobz venientibz ad fidē cōpel litur recipere eā. q: hoc apd̄ fideles nō lz. ergo a simili i cō trario tenet talē vxorē dimittere Jre apud fideles pro phanū ē vxorē accipere forōrē. sz nouiter p̄uertis d̄z se si delibus cōformare. ergo d̄z h̄mōi cōiugij reputare pro phanū. ergo nō d̄z apli' stare. r. dōm q' illegitimi tas p̄sonaz ad matrimoniu ē duplex. Una est p̄m naru rā et institutionē diuinā. v̄p̄puta q' fili' nō h̄bar cū mā tre. neqz pat' cū filia. Jre q' alligat' vxorū nō ducat alā vel etiā i gradibz diuina lege p̄hibij. Leuit. xviij. yr di cūr turispiri vbi p̄hibetur secūd' ḡdus. r bec illegitimi tas asstringit fideles et infideles. Et si i tali illegitimi tate p̄bitur matrimoniu apud infideles. soluit cū veni unt ad fidē. Q: yr d̄r amō. Nō extra d̄r i decretū factū ē nō est purādū matrimoniu. sz cū cognoscit emendandū Unde i iude' h̄bar cū forōrē i secūdo ḡdy. ad fidē veniēs ab ea sepāt Si ar̄ d̄r i vxorē fris. q: h̄ ē in lege p̄cessū minie sepāt. Alia ē illegitimitas ex p̄stitutione ecclesie. yr sunt p̄fone infra quartum gradum. r bec non arat i fideles. nec impedit matrimoniu qn̄ contrahatur. et q: non ad p̄terita reuocatur. non soluūt legitime iā con tractum. Ad illud ergo qd̄ obijctur de bigamia r re pudio. Dicendū q' vtrūqz est contra ius nature r ius diuini. ideo nō ē simile Ad illud qd̄ obr̄ q' p̄phanū ē forōrē ducere i vxorē vel etiā habere. dōm. q' hoc vtrūqz est p̄pter ecclesie mandatū. quo quia ite non p̄stri gitur. non debet illud coniugij reputare. p̄phanus. vñ iute ex quo venit ad fidē alligatur yr amplius non con trahat contra ecclesie iuraturam. si tamen contraxit non debet solui. nec teneatur dimittere. q: ad ipm̄ non se extē dit constitutio ecclesie.

De impedimentis q̄ faciūt oīno illegitīmū ad p̄rahēdū m̄rimōiū cū q̄dā r̄ cū q̄dā nō q̄dē-
nic ex p̄pinq̄tate carnali q̄ ē cōsanguinitas.

Nunc sup̄est de cognatōe aliqd̄ dicere. r̄c. Sup̄
egit m̄gr d̄ impedimēto q̄d̄ venit ex disparitate
In hac p̄te agit de impedimēto quod̄ venit ex
p̄mitate. Et q̄m̄ p̄mitas ē duplex. s. carnalis r̄ spi-
ritualis. ideo p̄mo agit de p̄mitate siue cognatōe car-

Progenies
sua v̄nūquēq̄
v̄sq̄ ad septimā
r̄c. Queritur q̄
re in hoc gradu
siue v̄sq̄ ad hūc
gradum Greg.
potius p̄hibuit
r̄ v̄tra non p̄o-
cessit. nec fertur
circa. R̄. d̄dm.
q̄ hoc habet rō-
nem l̄ralem. mo-
ralem. allegori-
cam. r̄ anagogi-
cam. L̄ralem.
quia v̄sq̄ ad r̄c.
pus illud in an-
tiquis tempori-
bus satis bene
consanguinita-
tes poterant cō-
putari. r̄ hoies
se cōsanguineos
reputabant. mo-
ralem q̄ in sep-
tenario v̄nuer-
sitas totius vi-
te r̄ciudif. r̄c.
panf a p̄sāqui-
neis suis hoies
v̄sq̄ ad. vij. gra-
dus. v̄r̄ signifi-
cef q̄ oī tpe vitā
dus ē amplexus
illicet. r̄ sic ha-
bēda ē v̄ro v̄r̄ sp̄
p̄tincat. v̄r̄ oēs
sunt h̄ntes v̄ro-
res tanq̄ q̄ non
habent. r̄ sunt cō-
iuncti v̄r̄ etiam
sunt nihilomin⁹
separi. Allego-
rica q̄m̄ em̄ cor-
pus cōstat ex q̄-
tuor̄: humōrib⁹
et aīa ex tribus
virtus potesta-
tue. v̄r̄ sic significet q̄ v̄r̄ d̄z cē v̄roris r̄ v̄ro: tota v̄r̄i
h̄nceit q̄ p̄les ab eis p̄cedentes ad h̄ q̄ bene possint co-
pulari debent p̄ grad. vij. elōgari. Anagogicam. v̄r̄ q̄
r̄p̄s aīab⁹ beatiss̄ p̄fecta cōiunctōe r̄ cōfirmata nō r̄iungit
aīa octauū r̄c̄s r̄ r̄ecrōtia. sic sp̄s̄us r̄ sp̄nsa aīa octauū
ḡdū cōiūgi nō d̄nt. r̄ sic p̄z q̄ septimū ḡdū n̄ erat p̄hibi-

Determinat veritatē oīdēs
q̄ cōsanguinitas ē obseruanda
v̄sq̄ ad septimū ḡdū.

Nunc sup̄est de
cognatio
ne aliqd̄ dicere. Est at
cognatō alia carnalis alia sp̄ua
lis. P̄mū de carnali cognatōe
r̄ affinitate inspiciam⁹. Logna-
ti ḡ vel affines i septio ḡdū v̄l i
fra copari n̄ d̄nt. Un̄ gre. P̄ro-
genies sua v̄nūquēq̄ v̄sq̄ ad sep-
timā obseruare decernim⁹ ḡna-
tōz. r̄ q̄d̄iu se agnoscut̄ affinita-
te p̄pinq̄s. ad diuulgāle copulam
accedere denegam⁹. q̄d̄ si fece-
runt. sepent. Itē R̄ico. papa de
cōsanguinitate sua null⁹ v̄rorē
ducat v̄sq̄ p̄ ḡnatiōes septimā
vel q̄sq̄ parērela cognosci p̄r.
Itē nulli ex p̄pinq̄tate sui san-
guis v̄sq̄ ad septimū ḡdū v̄ro-
res ducant. h̄is auctōib⁹ alijsq̄
plurib⁹ cōsanguineor̄ cōiūctō-
nes p̄hibēt v̄sq̄ ad septimū ḡ-
dū.

Determinat quō p̄sanguinitatis
ḡd⁹ sunt computādi

Quō at̄ ḡd⁹ cōsanguinitatis cōpu-
tādi sint. It̄do. oīdit sic. Seri-
es cōsanguinitatis sex ḡdib⁹ di-
rimit̄ hoc mō. Fili⁹ r̄ filia q̄d̄ est
frater r̄ soror. sit ip̄e trunc⁹. It̄-
lis seor̄sū seiunctis. ex radice il-
lius trunci egrediunt̄ isti ramū
culi. nepos r̄ neptis p̄mus. pne-
pos r̄ pneptis secūd⁹. abnepos
r̄ abneptis. It̄. adnepos r̄ ad-

nalit. Secūdo h̄o de spiritali. infra dist. xli. De parē-
ralium graduū. r̄c. P̄ma ps bz duaa. In p̄ma agit de
cōsanguinitate. in secūda de affinitate. infra. dist. xli.
Nūc de affinitate videndū ē. P̄ma ps bz tres. In p̄-
ma p̄te determinat v̄ritatem ostendens q̄ cōsanguitas
est obseruāda v̄sq̄ ad vij. gradū. In secūda determinat
quō consanguinitatis gradus sunt computādi. ibi.
Quomō aut̄ gradus consanguinitatis. In tertia remo-
uet dubitationē ibi. Dis aut̄ occurrit illud.

neptis q̄r̄. trinepos r̄ trineptis
q̄nt. trinepotis nepos r̄ trine-
potis neptis sextus. Attēde q̄
sex gradus t̄m̄ ponit. It̄do. q̄
r̄rūcū inter gradus n̄ cōputat.
Alij vero q̄ septē grad⁹ ponūt.
r̄rūcū inter ḡdus p̄putat. varie
n̄ i q̄s cōputant̄ grad⁹ cōsanguini-
tatis. Alij em̄ p̄rem in p̄mo ḡ-
du. filios in secdo ponūt. Alij p̄-
mū ḡdū filios appellat. negan-
tes ḡdū cognatiōis inter p̄rem
r̄ filii eē. cū vna caro sint p̄ r̄ fi-
li. Auctōitates ḡ que consan-
guinitatis cautelam v̄sq̄ in sep-
timū gradum prohibent. pa-
trem ponunt in primo gradu.
Ille vero que v̄sq̄ ad sextū gra-
dum p̄hibent. p̄mum gradus
filios appellant. atq̄ ita sit v̄r̄ ce-
dem p̄one s̄m̄ hanc diuersitatē
inueniatur. in. vi. r̄. vij. gradu.
Patrem vero in primo gradu
ponit qui fratres dicit esse se-
cundum gradum. h̄oc modo
computat Zacharias papa in-
quiens. P̄parente gradus
taliter computamus. ego et fra-
ter meus vna generatio sumus
p̄mūq̄ gradus efficiamus. rur-
sus filius meus r̄ fratris mei fi-
lius secūda generatio sunt. et
secundum gradum faciunt. ad
hunc modum ceteri successio-
nes. Inter illos vero qui sex cō-
putant gradus. r̄ illos qui septē
computant gradus. nulla in se-
su existit diuersitas. q̄uis in nu-
mero graduum varietas vide-
atur. Ultra vero generatio si a-

r̄ q̄re p̄hibētō se
extendit v̄sq̄ ad
gradū septimū
inclusiue. Et q̄
uis bec p̄struō
multū eēt ḡrua
tamen callari ce-
buit ex cā neces-
saria r̄ v̄r̄ r̄ cō-
grua.

Negantes 2
grad. cognatio-
nis inter p̄rēz r̄
filii esse. cū vna
caro sint p̄ r̄ fi-
lius. Unde mas-
le dicere. quia. It̄
vir r̄ v̄ro: sunt
vna caro. qui ē
propinquus v̄-
ron in aliquo ḡ-
du. in eodē ē affi-
nis v̄ro. ḡ in q̄-
to gradu e q̄s p̄-
pinquus p̄r̄ et
filio. r̄ cōuersio
si ḡ p̄ n̄ o p̄r̄
here cū aliquo q̄
sibi attineat i q̄r-
ta line a scēdēte.
vel trāseruati.

Zachari.
ergo nec fili⁹ nec
ecōuersio. quod
ē manifeste falsus
Itē si sūt vna ca-
ro. r̄ q̄cunq̄ v̄nī
r̄ eīdē sūt eadem
inter se sūt eadē
ergo si sunt vna
caro p̄ r̄ fili⁹ et
fili⁹ sūt. t̄ac̄ isti
tres sūt vna caro
r̄ sic deinceps p̄-
cedēdo. ergo nul-
lus eēt ḡd⁹ i p̄sā-
guinitate. R̄. di-
cēdū q̄ absq̄ du-
bio parer̄ r̄ filii

us faciunt gradum. quia sicut ostensum est nullus est
aliam gradus in consanguinitate. Sed quod illi dixe-
runt q̄ sine vna caro dixerunt propter quendam mo-
dum magis expressiuum. quia vnus immediate trahit
carnem ab altero cum quo debet habere r̄ habet multā
conformitatem. t̄nc etiā cur̄ d̄i vna caro. r̄ sic p̄z illud

DI XL

Greg. ep̄is
galle.

It̄do. pap̄

It̄do. pap̄

Sex etatibus mundi generatio et hominis status finit etc. Querit que sint ille sex etates. cum mundus sit pperuus n...

Quare sex etates pputantur.

Sex etates. Iste autem etates assignant in statu illo in pfectu ad gloriam. vñ cum mundus paulatim pfectur...

Quare sex etates pputantur.

fratribus sumat initium numerum di-septima inuenit.

Quare xpo pputer sex Isidorus. ipse aperit dicens. Consanguinitas dum se paulatim ppaginat...

Remouet dubitationes.

In his autem occurrit illud quod Gregorius Anglorum episcopus a quo requisitus...

Quarta etiam angolorum genti que nuper ad fidem uenerat etc. Dicit se de nouo dispensasse...

Ad intelligentiam presentis preteritum procedendum est primo secundum viam narrationis...

fuit perfectissima. quod de nouo uenientibus datur gratia spiritus sancti in abundantia...

fuerat. quotta generatione debeant copulari rescribit sic. Quaedam lex romana permittit ut siue frater...

tempore legis non fecit postea. sicut noua dedit spiritum sanctum in maiori...

Necideo etc. Quertur quare si ponatur quod stante prohibitorum...

nulla lege prohibentur. Ad oppositum autem est quod illegitime coniuncti sunt et matrimonium contrahunt...

res sunt consanguineae adinuicem et illi a quo sunt. Secundo uidentur est quid sit linea consanguinitatis...

De dispensatione...

De dispensatione...

De dispensatione...

transuerſaliū. Scdm lineā aſcen dēre cōpūtant grad⁹.
 ita. ſc3. pater 7 mī. auus 7 aua. pauus 7 paua. arcauu⁹.
 7 arcaua. Scdm lineā deſcendēre. filius 7 filia. nepos
 7 nepis. pncpos 7 pncps. amepos. 7 amepſ. Scdm
 lineā trāſuerſale. d ad frēs. filij duoz fratz. nepores du
 11 oīa fratz. pncpores duoz fratz. 7 ibi eſt ſtat⁹. Tercio
 vidēdū ē qd ſit gradus q ſit diſtāti. Gradus ē habitus
 do diſtāti pſonaz. qua cōgnōſcit qtra gnārdōis diſtā/
 tia due pſone diſtāt inter ſe. Et nota q iſta diſtātiō
 eſt ſm iura canonica. non ſcdm iura ciuilia. Grad⁹ acci
 pūtur ſm numez pſonaz collectarā i lineā. Un dicit
 legiſte q frater 7 ſoro: duos gradus faciūt. ſed ceteri
 ſte dicit q vnū tpmū gradu⁹. Nec ē dicitio. q vnū ba
 bitudinis duo ſūt extrema. 7 q ſm iura canonica gra
 dus ē habitudo. cū duplicis eſtremi vna ſit habitudo
 ponit vnū qd⁹. ſ3 q due ſūt pſone. 7 qlibet ſua reſpectū
 12 h3 ad pncipiū. id cōputātur ſm leges duo qd⁹. Hiſ vi
 ſis notāde ſūt hec tres notule. Prima ē q nulli licz con
 trahere cū aliqua vſq ad quarta graduā incluiue. 7 tal
 eſt bndi. pūbitio q ſi qd ē p ſp ſerit copulari. niſa
 hō gñtate deſedat āno3. cū diuicūritas tpm n̄ minu/
 ar pcam ſ3 augetur. 7 tātō grauiora ſūt crimia qto diu/
 ritus inſelicē ai am tenēt alligatā. 7 h3 pbat extra de cō
 ſanguinitate. nō oger. 7c. Secūda notula ē q toto gdu
 13 pſone deſcēdētes a ſtipite diſtāt a ſemuticē. qto diſtāt a
 ſtipite. et ideo ſi aliq3 vult ſcire qto gradu aliq ſibi at
 tincāt. cū talis attinētia originē ducat a ſtipite. oportz
 q ad illā pſonā recurrat cui mediari⁹ iungit. Exēpla
 manifeſta ſūt. vſi ab a pcedat b. 7 g. et b. generet c. 7 c.
 d. 7 d. e. 7 e. f. Similiter g generet b. et b. generet i. 7
 i. generet k. et k. l. Si vis ſcire qto gradu diſtāt f 7 l.
 oportet vtriuſq generatiōnē reducere ad a. q toto g/
 14 du diſtāt ab inuicē. qto a ſtipite. Tercia regulā ē. q
 quō pſone inegalit diſtāt a ſtipite. vtriuſq quō vna i ſe/
 cūdo gradu et altera i qnto. q linea cōſanguinitat⁹ 7 gra
 dus d3 cōputari ſm diſtātiā magis remoti. 7 iſta regu
 la cōfirmat p illud qd dicit extra de cōſag. in vltia de re. q ē
 gregoriana. Rō ar b⁹ ē q tota rō pti nitat⁹ ortū habet
 a ſtipite. g nullus primor⁹ ē alicui collateralit q ſtipiti
 Si g diſtāt a ſtipite p qn3 grad⁹. pari rōe diſtāt a col
 lateralit. ſue diſtāt p vnū gda ſue p duos diſtāt grad⁹ i
 v. X ſi ā pl⁹ diſtāt. ſm magis diſtāt oger cōputari.
 7 ideo ille q diſtāt in qnto gradu p̄ ſbere cum illo q di
 ſtāt i ſecūdo. Hiſ ar p̄ ſp p̄ ſp̄ ſp̄ ſp̄ p̄ modū narratōis 7 p
 modū inq̄ſitōis. circa tria p̄ hic eſt dubitatio. Prima
 eſt. vtz cōſanguinitas ſit aliq̄ vincūm. Secūdo. dato q
 ſit. q̄. vtz in iuramento p̄ ſtēt impedimētū. Tercio dato.
 q p̄ ſtēt. queritur vſq ad quem gradum.

Quæſtio

Circa quā ſit pcedit 7 oſtendit q cōſanguinitas nō
 ſit aliq̄ vincūm. qm ſi cōſanguinitas ē vincūm. hoc nō
 eſt ob aliud niſi ppter ppagatiōnē multoz ab vno. ſ3 ſi
 cur multi hoies ab vno hoie. ita multa aſalia bruta. pp
 ganſ ex vno. ſi ergo vbi talis cauſa. 7 talis effect⁹. ſi cō/
 ſanguinitas ppter ppagatiōnē ex vno ponit i homibz.
 eadē rōnē i brutis aſalibz. ſ3 nō ponit i animalibz brut⁹.
 ergo. 7c. Tūc cōſanguinitas ē vincūm rōe alicui⁹ ma
 ioris cōueniente. aut g ſubalis aut accidentalit. Si
 ſubſtāntialit. aut ſm formā ſpecificā. aut numeralē. Si
 ſm formā ſpecificā. tūc ergo oēs hoies ſūt cōſanguinei
 Si ſm formā numeralē. tūc nullus ē cōſanguine⁹ alter
 ritus cū diſtingātur ſm numez. Si vō ppter pueniēt
 am in accidēre cū nati de diuerſis generibz vt plūmum
 plus pueniāt q nati de eadē parērela. tūc mag⁹ erūt cō/
 ſanguinei.

Tūc generatio ē de ſupfluo nutrimenti. ſ3 ſu/
 pfluitas nullā colligatiā nec vincūm h3 cū eo cui⁹ ē ſu/
 pfluitas. ergo nec generari⁹ de illa ſupfluitate aliq̄ vi
 culū h3 cū eo a quo generat⁹. ergo ſi ille ē ſons tori⁹ vin/
 culi cōſanguinitatis. videt q illud vincūm nullū ſit.
 Tūc ſi cōſanguinitas trahit ppter carnis ppagatiōnē
 q̄tū ſe extendit ppagatio tūc ſe extendit 7 vincūm. ſed p/
 pagatio ſe extendit vſq ad infinitas generatiōes. nec h3
 terminū p naturā. g nec vincūm cōſanguinitatis. Lon
 tra oſtēditur p iura noua 7 antiqua. que cōſanguinita/
 tem aſſignāt et gradus diſtinguunt. ſicut p3 extra de cō
 ſanguinitate xxx. q. v. Series cōſanguinitatis. Tūc
 h3 pbat p ratiōnē. Conſeſſio nature mendax eſt nō pōt
 ſed p naturā hoies magis alligātur ppinqs q̄ ceteri⁹ eſt
 qd p3. qz magis diligit eos. et hoc cōmune apud om̄s
 ergo aliq̄ vincūm eſt in ipſos quod nō eſt inter alios
 Item generatio ē de ſubſtāntia generati⁹ vt vult da
 maſcen⁹. g cū pductio humani generati⁹ ſit p cōſanguinita/
 videt q filij ſunt de ſuba 7 de ſanguie p̄tis 7 m̄tis. ſ3 om̄es
 qui ſūt de eodē ſanguine ſūt cōſanguinei. ergo. 7c. Tūc
 deus vindicat peccata p̄m i filios vſq ad tertiā 7 q̄r/
 tam gn̄ationem. ſicut frequēt dicitur in lege. 7 habet
 Ero. xx. ego ſū deus zelotes. 7c. ergo ſi nō vindicat in
 alijs. ſed i iſtis. aliquo vinculo iungūtur iſti ad inuicē
 quo nō iungunt aliq. hoc autē cōſanguinitatē appella
 mus. g. 7c. Tūc dōm q vincūm cōſanguinitatis ē. qz
 hoc ipſa natura reſtat. 7 de hoc nemo dubitat niſi q ca/
 15 ret ſenſu. ſed vnde veniat iſtud. dubitatiōnē 7 p̄rouer
 ſtam etiā habet. Aliq̄ enī dixerūt vincūm cōſanguinita
 tis ſpecialiter eſt in genere homis nō in genere beſtia/
 rū ppter veritatē humane nature que tota ſuit in vno.
 ppter quā 7 originale peccatū i om̄es. pceſſit vno p̄cō
 16 p̄pter hoc etiā qz ſubam totā trahit filius. a patre 7
 a m̄re. hinc ē q quodā ſpeciali vinculo vincunt. ſed ſi
 ita eſſet q tota ſuba mea 7 tua i eodē homie ſm veritatē
 fuuſſet. quare ego 7 alij q nō iuuenim⁹ niſi i adā nō eſſet/
 mus frēs. ppinq. 7 in p̄mo gradu. Et iterū. qz fundamē
 tā iſtus poſitōis nō eſt ſtabile ſicut alibi melius patet
 hinc ē q alij modū dicendi oportet inuentre q cōſangu
 nitatē et ppagatiōnē carnali. pueniētē in homibz. 7 h
 vincūm duo faciūt. ſc3 relatio ad eandē originē. 7 na
 turalit affectio. Relatō ad eandē originē cū ſint ad idē
 pncipiū materiale. qz de ſanguine euſdem homis ge
 nerat⁹ Lū ſit ad pncipiū effectiū. qz cum illo ſemī
 ne decidāt ſpūs et etiam v̄tus q format 7 aſſimilat ma
 teriam. Unde vt plurimū filij aſſimilātur parentibus
 ſm q illa virtus delata potentior eſt in operando. Et
 qz natura in homibz potens eſt cognoscere ſuā originē
 et originem alterius. et vltari⁹ p̄ſpicat eſt vt non ſolu3
 aſſimilatiōnem in forma corporea ſed etiā aliaz cognoscat
 cū affectio naturalit nata ſit adherere tali. hinc eſt q ē
 16 ibi vincūm cōſanguinitatis. Et qm virtus aſſimilari
 ua deficit p ſucceſſionē. 7 cognitio 7 ppinqtas deficit. 7
 affectio naturalit deficit. hinc ē q vincūm cōſanguini
 17 tatis nō eſt p̄ndit q̄trum ppagatio. 7 p hoc patet re
 ſponſio ad obiectū vltimum. Rurſus. qz i brutis aſia
 libz nō eſt talis cognitio nec alligatio niſi ſolū q̄tus ad
 matres 7 ferū ſive. plem hinc eſt q non ē eis tale vincū
 lum. et ſic p3 p̄mo obm. qz nō eſt ſimil⁹ cauſa. ideo nec ſi
 milis effectus. Nec lo qmur hic de affectōe ſm actū ſed
 ſm naturale inclinatiū qz naturaliter in eſt. 7 ſi nō in
 ſit in actu. et hoc patet. qz aliq̄s credēs frēm ſuū eſſe ex
 trancū. n̄ mag⁹ afficit q̄ circa aliū. ſed ſtat3 cōgno q ſit
 frater aſſicitur 7 affectiōne trahitur. et eadem quodam

18 spūali vinculo alligat cū trībus cōt alligat? Ad illd qd obf q n̄ ē vinculu pp̄ uenientia in sba. nec pp̄ conuenientia in accidere. dōm qd cōsanguinitas n̄ dicit vinculu p̄ n̄ p̄deratē absolutā. s̄ p̄ n̄ p̄deratē relatā. v̄ p̄pore s̄ p̄ p̄cessū ad eadē radicē r̄ origine. v̄ p̄ p̄ de duobus fr̄ib. v̄ n̄ sicut rami ab eadē radicē p̄cedētes faciūt v̄ n̄ arborē. n̄ s̄ solū pp̄ assimilatiōez sed pp̄ p̄pariōem ad idē p̄ncipiū. sic intelligendū p̄ plures p̄sone ab eodē descendētes faciūt v̄ n̄ līnē cōsanguinitatis q̄ ē se h̄ns ad modū arboris.

19 Ad illud qd obf de sup̄fluo. dōm qd duplex ē sup̄fluitas. Quēdā iparitatē. r̄ hec b̄z p̄uenientiaz q̄ colligantā. Quēdā residuitatis. r̄ hec b̄z p̄uenientiaz nec est sup̄fluitas. q̄ q̄uis sit v̄ n̄ virtuti sup̄flua v̄ p̄pore nutritiue. n̄ alij est necessaria. v̄ p̄pore generatiue. et q̄uis sup̄fluar ad cōseruatōez indidui. est t̄ n̄ necessaria ad cōseruatōez speciei. Et p̄ca p̄abile ē qd cū ita humilitate nutritiue aliqd fuit de hūditate radicali r̄ spū. r̄ dē cui? filius int̄m? attinet p̄ri

Questio. ij.

20 **Q**uēdā cōsanguinitas matrimonii p̄ster ip̄edimētū. Et q̄ n̄ v̄. Hen. ij. h̄ nūc os ex ossibz meis. r̄ caro de carne mea sed nulla p̄sona p̄ alteri magis alligari q̄ v̄ sit de carne r̄ de ossibz. s̄ si p̄pter h̄ non est matrimoniu ade impedimētū. imo pro p̄ h̄ ē mulier de latere sup̄ra. videt qd cōsanguinitas n̄ ip̄edit sed expedit. Itē Eccl. xij. oī aīal diligit sibi. r̄ volūta ad sibi filia p̄uentur. q̄ q̄nto aliq̄ p̄sone magis similes sūt r̄ cōiungere. tāto magis nate sūt inuicē cōiungere r̄ copulari. s̄ ad m̄rimoniū ē copula r̄ cōiunctio. s̄ cōsanguinitas magis expedit q̄ impedit. Itē firmo in vinculo iūgū. q̄ natura r̄ volūtae alligant q̄ q̄ volūtae t̄m. r̄ m̄lti inuicēz cōhabitar̄ r̄ cōuersant̄. s̄ sic ē cū aliq̄ iūgū vinculo carnali r̄ federe m̄rimoniā. s̄ magis d̄beret hoīes cōiūgi. p̄p̄nd̄s q̄ extraneis. s̄ volūtas h̄at naturā sibi p̄formē. r̄ n̄a volūtae adiūct. s̄ magis p̄stat cōsanguinitas m̄rimonio solaciū r̄ fulcimētū q̄ impedimētū. Itē si aliqd repugnat m̄rimonio. ip̄edit h̄ n̄ facit nisi qd alicui bono m̄rimoniū repugnat r̄ aliqd adimit. s̄ si cōsanguineū iūgant saluānt ibi erit bona m̄rimoniū. fides. p̄les. r̄ facramētū. s̄ cōsanguinitas v̄ videt nullū p̄stat ip̄edimētū m̄rimonio. Corra. Hen. ij. p̄pter hoc reliquer hō p̄rem r̄ m̄rem. cōstat qd istud intelligit de reheretōe q̄ntū ad cōsanguinitatē. s̄ intelligit de reheretōe q̄ntū ad m̄rimoniū. Itē d̄z. s̄ p̄ r̄ m̄ n̄ sunt legitime p̄sone ad d̄bēdū respectu filie et filij. h̄ autē n̄ ē ob aliud nisi ob vinculu cōsanguinitatē. s̄ cō. Itē Leuit. xij. Ego r̄ n̄s de v̄ster. oīs hō ad primū sanguinis sui n̄ accedat v̄ reuelat turpitudinē ei. s̄ si d̄m p̄ceptū ē p̄ximā sanguis sui cognosce re. cū m̄rimoniū sit ordinatū ad accū illū. nullū euz p̄ria sua p̄ d̄bere m̄rimoniū. s̄ p̄rimas sanguis p̄stat m̄rimonio ip̄edimētū. Itē qd ē d̄ bonū pl̄s ip̄edit m̄rimoniū. s̄ p̄trabere cū cōsanguinea est d̄ bonū pl̄s. s̄ cō. p̄obatio m̄ionis. Greg. dicit r̄ b̄ in l̄ra. Quēdam l̄e romana p̄mittit v̄ duoz fr̄atrū aut duoz soroz filiū r̄ filia sibi m̄rimoniā l̄ copulē. s̄ exp̄imētō d̄ dicimus ex tali copula sobolē non posse succedere. Itē m̄rimoniū ē vinculu honestatis sicut supra oīsum est. s̄ natura l̄s honestas refugit reuelare ignominia r̄ turpitudinē. p̄p̄nd̄. s̄ h̄ec turpitudō reuelat in coitu. q̄cūq̄ cognoscat p̄p̄nquā facit cōtra honestatē naturalē. cōsanguinitas sit cōtra honestatē m̄rimoniū ergo cōsanguinitas ip̄edit m̄rimoniū. Itē d̄m qd vinculu cōsanguinitatis ip̄edit m̄rimoniū r̄ aliq̄ sui gradu pp̄ dicta m̄ legis nature. in aliq̄ v̄o pp̄ p̄hibitiōē legis diuine in aliq̄ pp̄ statutū ecclesie. vinculu cōsanguinitatis qd

ē st̄pitis ad plē impedit pp̄ dicta. n̄ nature. v̄ n̄ r̄ naturalē ē apud oēs qd filius n̄ cōiūgat m̄r. r̄ qd filia n̄ cōiūgat p̄r. Et si q̄rat r̄o h̄ur. ē d̄m qd h̄ est pp̄ reuerentiōez r̄ honorē qd d̄z exhiberi p̄r et m̄r. r̄ tō n̄ d̄m p̄misceri. v̄ etā p̄pter gn̄arōis succēssōez qd d̄z p̄cedere n̄ retro cedere. v̄ n̄ d̄z p̄les gentra cōiūgi suo p̄ncipio v̄ signat. et hinc ē qd natura dicit qd alio affectu tractādū sit p̄ntel alio affectu tractari d̄bet. cōiuges. idē pp̄ dicitur n̄ nature ip̄edit m̄rimoniū p̄ cōsanguinitatis p̄mū vinculu qd ē pl̄s gentre ad suū p̄ncipiū. Itē p̄ p̄hibitiōez legis diuine ip̄edit m̄rimoniū p̄ cōsanguinitatē v̄ s̄ ad scōz qd d̄z sicut p̄ p̄ Leuit. xvij. ca. v̄bi sit p̄hibitiō v̄ s̄ ad scōm qd d̄. Et si q̄rat r̄o h̄ur. d̄z qd h̄ ē p̄pter honestatē. qui cū m̄l̄rē cognoscat reuelat ei turpitudinē r̄ discōp̄t ignominia. r̄ h̄ in honestū ē facere p̄p̄nq̄. marie cū honestas dicit qd foroz n̄ ē tractanda v̄ v̄ro. r̄ hinc ē qd ip̄epro suo d̄ns dicit n̄ discōp̄t turpitudinē eius. Alterū pp̄ statutū eccie ip̄edit m̄rimoniū a scōo qd d̄ r̄ deinceps. Et si q̄rat r̄o h̄ur. d̄m qd h̄ statutu fuit pp̄ dilectōez dilarandā. qd cū hō p̄nus ē ad diligēdū sibi p̄ p̄inquū. r̄ m̄rimoniū aggrauat p̄p̄nd̄ratē. r̄ dilectōis murus p̄stat s̄mentū. hinc est qd eccia statuit v̄ amor ad extraneos extēderet. v̄ m̄rimonia extra p̄p̄riā parē. relā d̄berent. r̄ ita n̄ solū in scōo. sed etā deinceps. pp̄ dilarandā charitatē. r̄ pp̄ ampliandā honestatē. r̄ ita p̄ cōsanguinitatis vinculu ob diuersas cās h̄z ip̄edit m̄rimoniū. r̄ hoc concedendum. Ad illud qd obf de eua r̄ adam qd fuerūt os r̄ caro. d̄m qd q̄bus eua r̄ adam fuerunt os r̄ caro. non tamen sic fuit. tunc quem ad modum nūc est. qm̄ nūc eadē est via p̄p̄gationis et cōm̄rtionis. s̄ eua n̄ erit ab adā p̄ v̄ gn̄arōis sed per modū sup̄naturalē. n̄ p̄ coitū. imo de latere. q̄lis modū p̄ducēdi p̄p̄t̄mē p̄p̄t̄at cōiūgio. tū pp̄ figurā. r̄z etā v̄ figurē vinculi m̄rimoniā eq̄litas. qd de latere r̄ adherentiā. v̄ n̄ qd n̄ s̄llt mō alij sibi attiner. tō modū ille ad cōntā trahi n̄ p̄p̄t̄ d̄z. Ad illud qd obf qd om̄e aīal diligit sibi simile. d̄m qd illud intelligit de similitudine p̄m sp̄m. vel si intelligat de similitudine p̄m carnis p̄m̄ritatē. ad h̄c v̄bitatē qd diligit. Sed alius est modus affectōis quo diligēda ē v̄ro. alius quo diligēda est. s̄o. r̄ tō cōiunctio affectōis naturalis repugnat copule m̄rimoniā. s̄ si copule p̄ affectōis vinculu non sed qd v̄beat copulari p̄ m̄rimoniū. Ad illud qd obf qd natura firmatē p̄stat vinculo volūtatē. d̄z qd v̄z ē v̄bi affectio volūtatē ad id dirigit ad qd inclinat r̄ qm̄ natura h̄z ordinata n̄ inclinat ad cōcūdi cō. s̄o. r̄ affectio m̄rimoniā n̄ inclinat ad cognoscēdū v̄ro. r̄ hinc ē qd naturalis affectio n̄ p̄stat volūtatē fulcimētū. sed pot̄ ip̄edimētū. Ad illud qd obf qd n̄ repugnat alicui bono m̄rimoniū. d̄m qd h̄ solui p̄r in interem p̄tōz. qm̄ Greg. dicit qd exp̄imētō d̄dicit ex tali copula n̄ posse sobolē succedere. Itē tamen r̄ alter dicit posse qd impedit mat̄s bonū. qd est vinculu affinitatis. qd ex inde tractata ē occasio murus dilectōis. qd p̄ si aliq̄s accipiat filiā p̄ris sui r̄ ex inde generet p̄lem. idē ē socer r̄ p̄r. r̄ eadē mulier est socrus r̄ m̄r. r̄ idē filius r̄ gener. eadē nurus r̄ filia. r̄ idem v̄r r̄ frater. r̄ eadē v̄ro. r̄ soroz. ita respectu necessitatis qd poterat ē in. v̄. sicut in iū. s̄l̄r respectu pl̄s. v̄ iste alligatiōez diffunderentur r̄ charitas mediante vinculo m̄rimoniū muruo p̄serua. ref. statuit eccia m̄rimoniū ad remotas p̄sonas p̄cēdi non quā in p̄ximis ip̄editur m̄rimoniū. sed qd per d̄retur mat̄s bonū. r̄ sic p̄ totum.

Questio. iij.

21 **Q**uēdā ad quē gradu cōsanguinitas impedit m̄rimoniū

7 q' vltz ad vñ. vñ. Greg. dicit q' bñ in lra. pgenie suam
 vltz ad septimā gñarōz vñū quēq' obseruare de creuin?
 Si tu obijctas q' illud ē retractatū in cōsilio gñali extra
 de cōsanguinitate. nō dōz rē. oñdix q' illud nō dōz ē retra/
 ctatū. qm̄ aut h' est bñ statutū. aut nō. Si nō. g' male sta/
 tutū saner? Greg. 2 alij scilicet. si sic. s' qd bñ statutū ē nō id/
 ger retractatōe sed obseruatōe. g' rē. Jē fm̄ rectū ordinē
 nō ē retrocedendū s'z vltra p'grediendū. g' si scilicet p'ces cō/
 sanguinitatē vltz ad gradū septimū pōuerūt. g' q' rē du/
 cit ipam ad qrtū retrocedit. s'z d' aspiciat retro nō aptus
 regno dei. g' male fecerūt q' retractauerūt. ¶ Jē in prū
 nis g' dōz nō p'mittit s'bere. pp' dilatorz charitatis. s'z qn̄
 to charitas ē frigidior: tāto magis indigiet dilatarī. cū
 g' in fine charitas refrigescet. 2 h' iaz euenit. vñ q' nunc
 magis p'perat grad' cōsanguinitatis. p'ndere q' restrin/
 gere. ¶ Jē qnto mag' fideles sūt multiplicati. tāto ma/
 gis hnt copīa de his cū q' bñ licite pnt cūtrahere. g' maior
 oportunitas erat i p'cedētibz t'pibz cū p' indz q' nūc. si g'
 illa oportunitas nō excluderetur cōstitutōez de septenario g'
 du cōsanguinitatis obseruādo. g' nec nūc. ¶ Cōtra. q' n'
 debeat i'pedire vltra scdm̄ vñ. q' in lege nō p'hibet nisi vñ
 q' ad scdm̄ g'dū. sicut p'z Leui. xviii. g' si oēs pnt m'rimo/
 nialit' p' deū cōiūgi q' a deo nō p'hibet. g' oēs q' rē infra il/
 lū granū cōiūgi a deo cōiūgi. g' p' hoīem separi nō pnt. g'
 nō pnt m'rimoniū alicui p'hiberi infra illū g'dū. Jē ecclesia
 nō pōt facere q' baptizari careat baptizate. etiā q' rē cū
 q' statuat. si baptizari q' d' facto baptizari. g' q' rē cū
 q' p'hibeat 2 statuat vt aliū inuicē nō p'bant. nō si de fa/
 cto p'bant 2 cū est. ergo vñ q' g'dus p'hiberi ab ecclesia
 m'rimoniū nō impediāt. s'z isti oēs sunt vltra scdm̄. g' rē
 Jē m'rimoniū 2 cū ecclesie interdicitū nullū ē m'rimo/
 niū. ergo cū g'dus cōsanguinitatis nō habeat vñtū i'pediē
 di nisi pp' ecclesie statutū. vñ q' fm̄ vñtate nō i'pediūt.
 Jē Hiero. dicit q' nihil sibi credat nisi p'ber p' ver' vel
 nouū testam̄. g' cū nō possit p'bari q' nouū nec p' ver' q' n'
 possit s'bi in g'dibz vltra scdm̄. vñ q' nō nulli credēdū est si
 dicat s' rē. ergo tenēdū est q' p' s'bi. ¶ 25. ddm̄ q' fm̄
 t'pā nra m'rimoniū impedit a g'dibz cōsanguinitatis vltz
 ad qrtū inclusiue. sicut p'z extra de cōsanguinitate nō dōz in
 decretali edita in cōsilio generali. Si autē q' rō huius.
 ddm̄ q' huius rō est statutū eccle. Si q' rāq' vltra q're eccle
 sia statuerit. dōz q' q' potuit 2 cōgruū fuit. 2 q' erat vñ
 le. 2 q' erat necessē. Prīmū q'dcm̄ potuit. 2 q' potuit p/
 bas p' scripturā. q' in dncipio in cōstitutōe m'rimoniū in
 lege nature due excipiebant p'sone. s' p' 2 m'f. Hen' h' re
 linquet hō patrē 2 m'rem rē. post p'cessu r'p's in lege fue
 runt plures excep'te. sicut p'z Leui. xviii. Si ergo lex
 euāgelica abū dare dōz a mo'sayca. g' i lege euāgelica plu/
 res debuerūt excipi. S'z r'p's in p'pā p'sona nō excipit. g'
 si nihil diminutū dōz ē in ecclesia. ergo posse determinā
 di ecclesie reliq't maxime petro 2 c'p' successori. qd atten
 26 d'eres scilicet patres excep'erūt multos g'dus cōsanguinitatē.
 ex q' apparet q' ipi posse habuerūt. Si autē tu q'ras a me
 q're h'mōi posse ecclesie dereliquē. ddm̄ q' rō huius est q' il/
 lud factū in d'ctu cōstitit q' est p'sone ad p'sonā. 2 qm̄ dō/
 min' plenā iurisdicōz dedit petro sup' spūalia. 2 amplio
 rē q' reges terre 2 imp'arō: habeāt sup' r'p'alia. si ergo re/
 gis 2 pncipis potentia p' d'ctus limitare. vt male fidel'
 possessor: iudicet q' d' eoz interdicitā veniat. qd m'z si de
 derte ecclesie posse imo dōz dari vt possit p'sonaz legit/
 27 mitatē 2 idoneitatē ad s'hendū determinare. Si tu que
 ras q're ipse p'se nō determinauit. dicit pōt q' fm̄ diuersa
 t'pā o'gebat diuersas p'sonas 2 diuersos g'dus excipi.
 q' ergo statuta diuina nō d'cet sic mutare sicut humana.

hinc ē q' nō ipse r'p's debuit limitare. s'z limitādos petro
 2 c'p' successori cōmittere. 2 sic p'z q' potuit. Secōdo hō
 cōgruū fuit q' vltz ad talē g'dum cōsanguinitas p'nderet.
 Qm̄ cōsanguinitas orū h'z ex p'pagatōe. p'pagatō autē
 est ex semie. semē autē in se h'z naturā. iij. humoz. 2. iij.
 elemētōz. 2 hinc ē q' cōsanguinitas r'm̄ ad q' rāq' generatōz
 debuit terminari. 2 itez infra illū g'dum nō debuit cōmi/
 sceri nec m'rimoniū copulari. nec p'ras cōp'tis ali' dari
 Sicut g' cōp'p. iij. cōstat elis. ita op'et q' r'uo: g'dibz di/
 scare q' debet carnalit' cōmisceri. Et itez. lex noua super
 legē mo'saycā plus dōz addere p'fectōnis. q' lex mo'sayca
 sup' legē nature. Si g' lex mo'sayca vñū dedit g'dum sup'
 legē nature. tūc ergo lex euāgelica saltē duos dōz addere
 vt iusticia euāgelij nō r'm̄ super iusticia leg' s'z etiā supra/
 bundet. Cōgruū g' fuit. 2 pp' legē m'rimoniū. 2 pp' rē le/
 gē euāgelij. m'rimoniū a cōsanguinitatis q' rō g'du impedi/
 ri. nec vltra addi nec minui. 2 sic p'z quō fit cōgruū. fu/
 it etiā vñle. q' vinculū m'rimoniū rōne affinitatis quod
 ibi cōtrahit fouet caritatē. 2 federat inimicos. 2 qm̄ cari/
 tas nris r'p'bz refriguit. i' q' cū nūc r'p'it vinculū amo/
 ris q' in ecclesia p'mittit. 2 nisi alligat' vinculo citi' fu/
 git. 2 q' fuerat p'rim' frequētissime sit inimic'. vt g' fugi/
 ens possit reuocari cū a q' rō g'du 2 deinceps iā ab affe/
 etiōe amōnis frigescat. vñle fuit cōstituerē vt post q' r'tū
 g'dum possit fugiēs reuocari ad vinculū. possit etiā cō/
 federari inimic'. pp' quā vñlitate debeat pontificē sū/
 mū manēre p'nt p'hibitoē dispētare. 2 cū ista vñlitas sit
 frequētissima. vñle fuit vt steret ius cōe. Quarto hō fu/
 it necesse pp' rē piculū. qm̄ pp' multitudinē cōsanguine
 os vltz ad septimū g'dum. 2 ita erat ibi maximū piculū
 2 frequētissime cōtingebat hoīes iungi infra g'dus p'hi/
 bitos. imo vix poterat aliq's euadere. 2 tō op'uit prius
 statutū retractare. tale piculū vel talis necessitas nō fu/
 it t'pē ecclesie p'mittit. tū q' hoīes crāt longioris vñle. nū
 q' minoris generatōis. nūc autē creuit in hoībz potētia
 s'rtutis nutritiue. 2 augmētata ē potētia s'rtutis genera/
 tiue pp' seruoē libidinis q' viger nūc in hoībz. adco q' h'
 cōem cursum possent hoīes ita multiplicari q' nedū vñ
 q' ad q' r'tū g'dū. imo vltz ad octauū vix inueniret ali/
 q's cū q' d'beret. Et illud p'z ad oculū. possibile ē q' aliq's
 generet. 2 itez q' aliq's generet tres. nūc ponam' fm̄
 eūem cursum q' generet. 2. 2 illi. 2. alios. 2. in scdo g'du
 erūt. c. in tertio. M. in q' r'to. x. milia. 2 ita infra q' r'tuo:
 g'dus haberet aliq's cōsanguineos in vna linea. rj. mi/
 lia centū 2. rj. rotidē in linea ascēdente. 2 rotidē in trās/
 uersali. g' fm̄ naturā h'et. rxxij. m. 2 trecētos. 2. rxxij.
 cōsanguineos. 2 in vna p'fā mag' vix inueniret cū q' cō/
 traheret vltz ad. x. g'dum. q' rō magis vltz ad octauū p/
 p' rē piculū potuit reuocari illud statutum. 2 hoc. vñ
 q' ad q' r'tū gradum statuerē. 2 ista fuit potētia rō q're
 mutari ē. sicut exp'sse dōz in decretali edita i cōsilio gene/
 rali. vbi dōz. nō rep'hibibile iudicari si fm̄ varietatē r'p'm.
 statuta q'z varient hūana. p'ferim cū v'gens necessitas
 vel euidēs vñlitas h' exp'oscat. h' autē nō soluz necessitas
 exp'osebat. s'z vñlitas req'erebat. 2 aderat cōgruitas et
 p'ras. id recte vltz ad q' r'tum gradū impediē m'rimoni/
 um. rectissime 2 irrep'hibilit' statuit 2 ordinauit ecclesia
 ¶ Ad illud qd obr' de Greg. ddm̄ q' rōnabil' illud sta/
 tutū fuit t'pē suo. 2 nō min' rōnabil' reuocari t'pē mo/
 derno. nec fuit reuocari q' ēē male statutū. s'z q' qd cō/
 gruebat statui nro. pp' maiorē imp'fectōz q' est in nobis
 2 pp' rē maiorā piculā. ¶ Ad illud qd obr' q' non est re/
 trocedendū. ddm̄ q' vñt' ē in h'bz q' sunt p'fectōis. s'z ea q'
 3

28

29

30

sunt rigois tpari pnt r dnt. Tel ddm r meli q pdesce
 dere opret infirmitati. r vbi n possum nos erigere. ne/
 cessario opret nos humilitate r inclinare. r id p p imp/
 fectoz hoim statutu illud opruit tpari. vñ vez e q no e
 retrocededu. sz tñ impfectoz hoim tolerare importunu
 31 Ad illud qd obf de dilard e charitatis. ddm q illa rō
 poti e ad oppositu q ad ppositu. q em charitas min
 se extēdit. id cit opret ei succurri r adiuuari. r primus
 ab amore cit fugit. r id cit est reu ead. Ad illud
 32 qd obf q matoe hnt fideles copia. ddm q vez est si
 multiplicarent psona tra q no multiplicarent p sangui
 nei. h aut no est vez. r id sicut crecit ex vna pre apitu/
 33 do. ita ex alia crecit ineptitudo. Ad illud qd obf q
 q de no phiber vltra scdm ddm q vez e p se. tñ pbibz
 p ecclesia. q ecclesia phiber auctate sibi diuinit data.
 Rō aut qre dē dedit ecclesie auctate sup h iā visa est.

Dist. xij. de impedimento mrimoniij qd venit
 ex ppinquitate carnali que est affinitas.

Nunc de affinitate videndū est. Sup egit mgr de
 p sanguitate. hic agit de affinitate. Et diuiditur
 hec ps in duas. In pma dēterminat g dūs affini/
 tatis. In scda agit de sepatione p iunctoz infra pdictos
 grad. ibi. Et est sciendū q ecclesia infra pdictos g dūs
 rē. pma ps bz tres pres. In pma dēterminat grad affi/
 nitatis fm ius cōe. In scda dēterminat fm dispēatioz

DI. LXI
De Affinitate videndū est de q grego. ait.
Hic de affinitate quā dicitis pēte-
 lam esse que ad vix ex pte vxoris seu q
 ex pte viri ad vxorē pntet. manifesta rō est. qz si
 scdm diuinā sniam ego r vxor mea sum vna ca-
 ro. pfecto mihi r illi mea suaqz pntela. ppinqui-
 tas vna efficitur. Quocirca r soror vxoris mee i
 vno r primo gradu erimus. filius vero eius secu-
 do gradu erit a me. neptis vero in tertio. Idēqz
 vtrinqz in ceteris agendum est successionibus.
 Vxorē dō ppinqui cuiuscūqz grad sit. ita me op-
 tet attēdere. quēadmodū ipi qz grad aliq femi-
 na ppe ppinqtas sit. Qd nimix vxori mee de p-
 pinquitate viri sui in cunctis cognatiōis gradibz
 puenit obfuarē. q dō alioz suz sentiūt antixpi sūt.
 Itē iulius pap. Eqliter vir piugat cōsanguineis
 pprijs r panguineis vxoris. Itē ysid. Sane con-
 sanguitas q in ppo viro pfluada ē. etiā in vxoris
 pntela de lege nuptiaz custodiēda ē. qz pstat eos
 duos fuisse i carne vna. Itē qz cōis est illis vtraqz
 pntela. Itē iuli pap. nullū in vtroqz sexu pmit-
 tim ex ppinqtate sui sanguis vel vxoris vsqz in
 septimū generatiōis gradū vxorē ducere. vel in-
 cesti macta copulari. qz sic nō licet cuiqz de sua cō-
 sanguitate xpiano. sic nec de panguitate vxoris
 piugē ducere p p carnis vnitatē. Itē greg. de af-
 finitate panguitatis p grad cognatiōis placuit
 vsqz ad septimā generatiōz obfuarē. nā r heredi

Ex cōcilio
 magūtinē
 si.

In cōcilio
 meldeasi.

Ad illud qd obf q nō p facere q careat baptisate
 ddm q nō est sile. qz baptisati institutiōz dē p se ordina-
 uit r pfirmavit. sz psonaz legitimitatē cōmisit ecclesie.
 qz mrimoniū ptabit inter vix r mulierē. r ecclesia ha-
 bet plenitudinē iurisdictiōis sup vtrūqz. Ad illud qd
 obf de ecclesie interdico. dēcedū q nō est sile. qz illud i-
 terdictū ē ad tps nō simplicit. nec facit psonas illegiti-
 mas simpliciter. sed ligat vt sine peccato nō possint. et
 ideo pena talibz debet imponi. Ad illud quod obf ci-
 tur de Hiero. dicendum q secus est in dicitis ecclesie et
 Hiero. quia hieronymus nō poterat p scripturā pbare
 esse se restem veritatis. ideo ad hoc q credere sibi ope-
 bat q per scripturam pbaret esse verum quod dērestiti-
 cabitur r dicebat. Sed ecclesia per scripturam suā po-
 tuit pbare auctatē. qua pbata opret obedire non aliud
 testimoniū querere. r sic totum patet.

spālem. ibi. Sz alij vident pcedere rē. In tertia rō de
 scdo genere affinitatis. ondens q fm gen affinitatis i-
 pedit matrimoniu. ibi. Illud etiā nō est pfermitendū
 Similit scda ps bz tres. In pma ondit q debet sepa-
 ri. In scda rō q nō dnt separi sine testimonio p quod
 pbibet pmitas. r dēterminat q possunt hte testificari
 ibi. Si duo vtri vel tres panguitate rē. In tertia qz
 p iuncti infra gradus pbibitos cōmittūt incestū. disti-
 guit ibi genera peccatoz circa acū carnis. ibi. Dic di-
 cendū est q aliud sit fornicatio. aliud rē.

tas r ex p legales instrumētoz diffinitōes sanc-
 ta. vsqz ad septimū gradū heredū p tēdit successi-
 onē. Itō ei eis succederēt nisi de ppagine cogna-
 tionis deberēt. Itis auctatibz insinuat r q sit affi-
 nitas. r vsqz ad quē gradū sit obseruāda scz vsqz
 ad septimum.

Determinat gradus affinitatis fm dispēatio-
 nem specialem.

Sz alij vident pcedere in qnta generatiōe in-
 ter affines ptabi piugiū. r i qnta etiā si ptractū fu-
 erit nō separi. Itē em fabian pap. de ppinqs qui
 ad affinitatē p vix r vxorē veniūt. dē iuncta vxorē
 re vel viro in qnta generatiōe iungant. In qnta
 si inuēti fuerint nō sepent. In tertia rō ppinqra-
 te nō licet vxorē alteri accipere obitū ei. Eqlit
 vir iungatur mrimonio eis q panguinei sunt. et
 vxoris sue panguineis post mortē vxoris. Ecce
 hic pcedit in qnta vel qnta ppinqtate affiniū. fie-
 ri piugiū. Iuli etiā pap ait. Statutu ē vt relicta
 patris vxoris sue. relicta fratri vxoris sue. relicta
 filij vxoris sue. nemo sibi i mrimoniū sumat. reli-
 ctā vxorē panguineoz vxoris sue vsqz in tertiā
 pgeniē nemo i vxorē sumat. In qnta rō r qnta si
 inuēti fuerint nō sepent. Ecce qz varie de affini-
 tatis obfuarōne loquunt aurores. Alij em vsqz
 ad septimū gradū eā obfuarī sanciūt. Alij dō in
 qnto vel in qnto mrimonia cōtracta nō diuidūt.
 sz illi xitatis rigorē. isti miscōie dispēatiōz vident
 pponere. Itō ei ecclesie dispēare in copula affi-
 niū vsqz ad tertiū gradū. sicut Gregori dispēnsa

Fabian
 papa.

Iuli pap

uir in quarto gradu consanguinitatis.

¶ Ostendit qd scdm gen^o affinitatis impedit ma-
trimoniū.

¶ Illud etiā n̄ est p̄tereūdiū qd Breg. venerio ep̄o
scripsit. Sedē apostolicā p̄sulere decreuisti. si mu-
lier copla nuptiali extraneo viro cōiūcta cogtōi
ei^o p̄tineat. si eo defuncto cognatio maneat. vel s̄
alio viro. cognatōis vocabula dissoluā. vel si su-
scepte soboles p̄nt legitime ad p̄oris viri cognati-
onis trāsire copulā. Si vna caro fuerit. quō ali-
q̄s eoz p̄t p̄pinqu^o vni p̄tinere. nisi p̄tineat alte-
ri. s̄ m̄ime posse fieri credēdū est. Porro vno de
functo in sup̄stite affinitas nō delet. nec alia co-
pula coiugalis affinitatē copule p̄oris soluere va-
let. s̄ nec alteri^o p̄iunctōis soboles placet ad affi-
nitatē p̄oris viri p̄ortū trāsire. Si q̄s ḡ sacrilego
z temerario ausu in d̄functo q̄rit p̄pinq̄tatē exti-
guere. vel s̄ altero affinitatē vocabula dissipare
vel susceptas soboles alteri^o copule p̄pinq̄tati p̄-
oris credit legitime sociari. hic negat dei verbūz

Secū. ij. validū eē qd dixit. Erūt duo i carne vna. Ecce h̄
phibet. si mortuo p̄mo viro vxor ei^o alij nupserit
filios de secūdo viro genitos ducē vxores de co-
gnatōe p̄oris viri. qz filij mediāte m̄se ad cogna-
tionē p̄oris viri p̄tinēt. cū q̄ m̄se eoz vna caro exti-
terat. hoc idē etiā Innocēti^o pap̄ ait. Si q̄ multi-
**Innocēti-
us papa.** er ad secūdas nuptias trāsierit. z ex h̄is sobolez
genuerit. nullaten^o p̄t ad p̄ortū cognatōis p̄-
oris viri p̄tingere. hoc at obfuādū est vsqz ad se-
ptimū generis gradū. s̄ maxime vsqz ad tertiu^o z
quartū sicut supra positū est.

¶ Agit de separatōe p̄iunctoz infra grad^o phibi-
tos.

1a ¶ Ecclia infra p̄dicatos gradus
p̄dicatos gradus p̄sanguinat^o p̄iunctos
p̄sanguinat^o p̄iunctos
separat. si autē iḡrant p̄iuncti fue-
rint in p̄spectu ecclie. z postmo-
dū p̄bara p̄sanguinare. eiusdē iu-
dicio separati. q̄rit vtz copula il-
la p̄iugiū fuerit. Quibusdā v̄f
nō fuisse p̄iugiū. qz nō erāt legi-
time p̄sone. s̄ tū de crimie excu-
sant p̄ignoratiā. z q̄si p̄iugiū re-
putat. qz bona fide z p̄ manum
ecclie p̄uenerūt. v̄n̄z filij eo-
rū legitimi habent. Alij x̄o di-
cūt fuisse p̄iugiū licet n̄ eēt le-
gitime p̄sone. qz talij p̄iunctio-
nes vocāt canōes cōiugia. vbi
de p̄sonis agit. qz testimonio.
cōsanguineoz sit dirimēda cō-
iunctio.

¶ Ostēdit qd nō d̄nt separi sine
testimonio p̄ qd phibet. p̄ximū

tas z determinat qd p̄nt hic testi-
ficari. e ¶ Cū Urban^o pap̄.
Si duo viri vel tres cōsanguis-
nitatē iureiurādo firmauerint
vel ip̄i forte cōfessi fuerint. con-
iugia dissoluant. Si x̄o neutru^o
cōtigerit. ep̄i eos p̄fidē x̄pi ob-
testent. q̄ten^o palā fateant si se
recoḡscūt cōsanguineos. Si se
iudicio ep̄oz segregauerint.
alia m̄rimonia n̄ phibeant con-
trahere. Idē notificam^o tibi vt
b cū duo vel tres ex p̄pinq̄tib^o
ei^o q̄ accusant h̄ic p̄pinq̄tatez
iuramēto firmauerit. vel si duo
vel tres ex antiq̄tib^o ianuen-
bus q̄bus h̄ p̄pinq̄tas p̄nota q̄
bone fame z verac^o testimonij
sint remoto amore. timore. pre-
cio. z omni malo studio. p̄dicta
firmauerint. sine mora cōiugia
dissoluant. Cōsanguineos x̄o
extraneoz null^o accuset. vel cō-
sanguinitatē i synodo cōputet
s̄ p̄pinq̄ ad q̄z noticia p̄tinet.
Si at p̄genies tota defecerit.
ab antiq̄tib^o z veraciorib^o qui
bus p̄pinq̄tas tota nō sit. ep̄us
canonice req̄rat. z si inuēta fue-
rit sepeñ. Ecce q̄bus accusan-
tib^o z testificantib^o dirimēda sit
cōsanguineoz cōiunctio q̄ con-
iugiū vocat.

¶ Distinguit genera pctōz cir-
ca actū carnis.

¶ Hic dicēdū est qd aliud ē for-
nicatio. aliud stuprū. aliud adul-
teriū. aliud incest^o. aliud rap^o.
Fornicatio licet sit gen^o ois il-
liciti coitus q̄ sit extra vxorē. t̄n̄
sp̄aliter intelligit in vsu vidua-
rū. vel meretricū vel cōcubina-
rū. Stuprū p̄p̄e ē virginū illi-
cita defloratio. Adulteriū ē q̄si
alieni thori violatio. v̄n̄z adu-
leriū d̄z q̄si alteri^o thori accessio.
Incest^o ē cōsanguineaz vel af-
finiū abusus. v̄n̄z incestuosi dicū-
tur q̄ cōsanguineis vel affini-
bus abutunt. Rap^o admittit^o
cū puella violenter a domo pa-
tris educit. v̄n̄z corrupta i vxorē
habeat. siue puelle siue p̄tib^o
vis illata constiterit. hic morte

marrimonij. q̄ n̄
d̄z ei restitui. In
x̄ra h̄ q̄r q̄n z q̄li
ter sit restitutio
viri faciēda vxor
ri vel cōuerso.
R^o. dicēdū q̄ in
t̄n̄ casu faciēda ē
restitutio. q̄m ec-
clesia decepta fu-
it. z altera p̄so-
naruz iniuste ex-
p̄oliata. z q̄m ec-
clesia p̄t z d̄z er-
rorē corrigere. et
nō d̄z aliquā p̄-
sonā ture suo p̄-
uare. idē deceptōe
cognita. si alē q̄
iniuste exp̄olia-
tus est petat. d̄z
restituere. z si in-
trauit religionē
z vorū emisit p̄t
debitū petere. s̄z
nō d̄z nec p̄t exti-
gere. q̄m obliga-
uit se ad p̄tineti
am q̄tū est in se.
Qd q̄r q̄n z quō
debeat vxor re-
stitui viro aut e-
cōuerso. dicēdū
q̄ vxor aut agit
ture petitorio.
aut possessorio.
Iūc agit petito-
rio. q̄n dicit ali-
quē sibi adiudi-
cari in maritum
q̄m cum ea p̄tra-
xit. Iūc agit
possessorio iudi-
cio. q̄n petit ali-
quē sibi restitui
p̄ eo qz vir eius
fuit z cū ea coha-
bitauit. Si agit
petitorio. er vir
exceptiar. p̄imo
tractabitur exce-
ptio mariti an-
q̄s fiat restitutio
siue q̄s satisfiat
petitōi. p̄ eo qz
p̄bara exceptio ē
mariti. si recta ē
p̄ncipalis q̄stio
p̄mitur. Si v̄o
agit de possesso-
rio. restituēd^o ē
mulieri etiā an-
q̄s p̄bet exceptio
extra de restitu-
3 2

Urban^o
papa.

Richard^o
ianuen^o
ep̄o.

Sabian^o
papa.

Quid sit
fornicatio.

Stuprum
Adulteriū

Incestus.

Quid sit
raptus.

3 tione spoliator. lras. 7 extra de divorcijs. poro. exce/ ptis. qnq casibz. Primus est si obijciat mulieri publica fornicatio. 7 hec fuerit pbata nisi ipsa excipiat in contrarium. 7 tra viz de fornicatioe. extra de divorcijs. signasti. De eudus casus est si obijciat consanguinitas diuina lege p

Alexan der papa.

hibita in conti/ nenti pbanda. differenda est re stitutio. nec de bet copelli p sen tentiam. ne for te superinducat perplexitas. Si vero differatur. oportet fieri re stitucionem per sententiam. sed tamen no opo/

mulctatur. sed si ad ecclesiam cum rapra confugerit. priuile gio ecclesie mortis impunitate meretur. Attendendum est eti am illud alexandri qui ait. Quia frater sorore uxoris tue co gnari dicuntur equiuocatiois iure. fit 7 necessitate vulgaris appellationis potius qz villa co

4 Cum duo vel tres re. Videtur male dicere. quia p sone ppinque sunt suspecte. ergo no debet recipi ad testi ficandum. Jura hoc queritur qui possunt matrimo nium accusare. 7 dicendum qz accusatio ppter qua debet fieri diuortiu aut est de peccato. aut de consangu nitatis vinculo. Si de peccato fornicationis. tunc so li coniuges possunt se mutuo accusare. Alij vero non admittuntur. quia tunc fit interia viro. 7 possunt simul stare sine peccato. Si autem sit accusatio de consangu nitatis vinculo. tunc primo admitti debent consangui nei sicut suspectes. maxime cum est accusatio de matri monio dissoluendo. quia no presumitur qz ipsi velint. Et preterea melius sciunt genealogiam qz alij. 7 ideo spe cialiter in hac causa admittuntur consanguinei. Tam si sit questio de matrimonio contrahendo siue contra cto. vt suspecti repellendi sunt. vbi ille cuius filius vel filia iudica d. superior e diuitijs potetia 7 honore. Qz si consanguinei n assint qz testificent. tuc pnt admitti extra/

5 tione spoliator. lras. 7 extra de divorcijs. poro. exce/ ptis. qnq casibz. Primus est si obijciat mulieri publica fornicatio. 7 hec fuerit pbata nisi ipsa excipiat in contrarium. 7 tra viz de fornicatioe. extra de divorcijs. signasti. De eudus casus est si obijciat consanguinitas diuina lege p

6 intelligetia pntis distictiois i q agit de affini tate. pmo pcededu e p modu narratois. scdo p modu inqstiois. Quatu g ad pmo. pmo anota du e dicit. scdo vo anota da e triplex notula. pmo ei ar tededu e qz differt ee affine 7 ee consanguineu. Nam consanguinitas venit ex carnis ppagine. sz affinitas ex carna li comixtione supposita m consanguitate. vn affinitas dif finit sic. Affinitas e prinitas psonau ex carnali copu la puenies. oi caris ptecla. intellige qru e de se. m sup pmit consanguitate. vn si qs cogscit muliere. efficit affi nis oibz consanguin eis mulieris p illa comixtione. 7 eod uerso i muliere. Scdo intelligedu e qz i affinitate differe gen 7 grad. na gen atredid fm plurificatoz comixtiois siue a pre comixtiois. sz grad a pre sanguis 7 ppagatois p qd d. mutat nupta gen sz generata gradu. Un an tiqrus tria gna consanguitaz ee suueuerunt. Primu sur git ex consanguitate 7 pma carnis comixtione. Scdm sur git ex affinitate 7 scda carnis comixtione. Tertiu surgit

nei antiq 7 maturi. Qz si bu n velint testificari. tuc oes extranei pnt accusare nisi alijs obijciat. vtputa si facta fuit denuciatio qz infimoniu accuset qz nouit. si ille pns aderat 7 tacet. extric accusare n pnt. Si vo fuit absens vl posimodu didicit matrimonij impedimentum. si hoc

gnationis causa. Uxor em fra tris fratrisa potius qz cogna ta vocatur. mariti frater leuir dicitur. Duorum fratrum vxo res iamitricis vocantur quasi eandem ianuaz intrantes. Uiri soroz glos appellatur. Soroz ris autem vir no habet specia lc nome. nec vxoris frater.

7 tione spoliator. lras. 7 extra de divorcijs. poro. exce/ ptis. qnq casibz. Primus est si obijciat mulieri publica fornicatio. 7 hec fuerit pbata nisi ipsa excipiat in contrarium. 7 tra viz de fornicatioe. extra de divorcijs. signasti. De eudus casus est si obijciat consanguinitas diuina lege p

8 intelligetia pntis distictiois i q agit de affini tate. pmo pcededu e p modu narratois. scdo p modu inqstiois. Quatu g ad pmo. pmo anota du e dicit. scdo vo anota da e triplex notula. pmo ei ar tededu e qz differt ee affine 7 ee consanguineu. Nam consanguinitas venit ex carnis ppagine. sz affinitas ex carna li comixtione supposita m consanguitate. vn affinitas dif finit sic. Affinitas e prinitas psonau ex carnali copu la puenies. oi caris ptecla. intellige qru e de se. m sup pmit consanguitate. vn si qs cogscit muliere. efficit affi nis oibz consanguin eis mulieris p illa comixtione. 7 eod uerso i muliere. Scdo intelligedu e qz i affinitate differe gen 7 grad. na gen atredid fm plurificatoz comixtiois siue a pre comixtiois. sz grad a pre sanguis 7 ppagatois p qd d. mutat nupta gen sz generata gradu. Un an tiqrus tria gna consanguitaz ee suueuerunt. Primu sur git ex consanguitate 7 pma carnis comixtione. Scdm sur git ex affinitate 7 scda carnis comixtione. Tertiu surgit

Vertical text in the right margin, likely a commentary or continuation of the main text, containing various initials and references.

mibi affine. nō alio genere s̄ q̄du. hoc tamē est retracta
 r̄ū q̄tū ad v̄rungs p̄ ius nouū. extra de s̄anguinitate.
 7 affinitate. nō debet. 7 i decretali edita i cōsilio genera
 9 li. vbi exp̄sse retractatur v̄rungs. **H**is v̄sīs q̄dā regu
 le sūt notāde. Prima ē q̄ i p̄mo ḡnē affinitatis non licet
 p̄bere vsq̄ ad quartū gradū inclusiue. sicut 7 de s̄angu
 nitate. **Q**uāsi quartū gradū velis cognoscere. ecurrere ad
 p̄sonam mediāte q̄ retracta ē affinitas. 7 q̄to gradu dī
 stas ab illa toto gradu distas a p̄sona cui es affinis. vt
 si retracti cū muliere factus es affinis s̄anguineis q̄
 to gradu aliq̄s ē affinis s̄anguineis v̄rois tue. toto ḡ
 du ē tibi affinis. 7 si attinet ei in q̄to gradu. attinet et
 tibi. 7 sicut nō licet ei v̄rois retracti tali gradu. ita n̄
 10 tibi. Secūda notula ē q̄ retracta ē affinitas. mortua
 p̄sona mediāte q̄ cōtracta ē. nihilomin⁹ māter affinitas
 p̄ eo q̄ ē vinculu p̄peruū sicut 7 s̄anguitas. ideo mini
 me pot̄ cōtracti cū p̄sona affini. xxxv. q. r. fraternitatis.
 11 Tercia notula ē q̄ affinitas retracti nō solū p̄ m̄mōs
 um. sed etiā p̄ coitū fornicariū sicut dicit extra de s̄an
 guinitate. Fraternitatis tue. 7c. s̄ q̄ hoc dubiū ē. iō rō
 bus inq̄s̄itōis relinquit. His aut̄ p̄libatis vt mō inq̄
 s̄itōis p̄cedam⁹ p̄nt hic tria queri. Primo querit v̄r
 p̄ oīm coitū retracti affinitas. Secundo v̄r affinitas
 transeat ab vno in alterum. Tercio. v̄r affinitas im
 pediat matrimonium. **Q**uestio j. a.
Litica quā sic p̄cedit 7 ostendit q̄ p̄ oīm coitum siue
 legitimū siue fornicariū retracti possit affinitas. xxxv.
 q. iij. si bō fornicatus fuerit cū muliere. 7 frater ei⁹ v̄ro
 rē duxerit sup̄ eo q̄ frater eius crimē celauerit. peniteat
 septē annis. **S**ed hoc nō ē ob aliud nisi q̄ illa facta ē affi
 nis fratri. ḡ. 7c. Itē extra de eo q̄ cognouit s̄anguineā
 v̄rois sue exp̄sse d̄i q̄ nō h̄z petere debitu i decretali illa.
 trāsmisse nobis s̄c. Sed h̄ non ē nisi p̄p̄ affinitatē. ḡ p̄
 coitū fornicariū retracti affinitas. Itē ratione videtur
 q̄ non est ob aliud q̄ contrahatur affinitas p̄ coitū nisi
 q̄ est carnis cōmixtio per quā vir 7 mulier fuerit vna
 caro. sed hoc nō t̄m̄ est i actu legitimo. verū etiā forni
 cario. s̄m̄ q̄ d̄i j. Cor. xij. qui adheret meretrici vnum
 corpus cū ea efficit. Itē filius fratris sui natus de for
 nicatione ita est tibi consanguineus. sicut si esset de legit
 timo matrimonio natus. si ergo p̄ actu fornicariū re
 tracti consanguinitas. pari rōne affinitas. **C**ontra
 xxxv. q. iij. extraordinaria pollutio. t̄rea materiales af
 fecū (si ita esse p̄stiterit) nō videt̄ m̄mōniū impedire.
 sed fornicarius. actus ē extra rectū ordinē. ḡ nō impedit
 matrimoniu. sed affinitas impedit. ḡ ibi nō retracti af
 finitas. Itē affinitas est vinculu legitimū q̄d est insti
 tutū a deo 7 ab ecclesia. ergo cū fornicatio sit actio p̄tra
 legitimitatē 7 p̄tra diuinū statutu. p̄ fornicatōem nun
 q̄ retracti tale vinculu. **I**tē affinitas ē vinculu inso
 lubile. s̄z cōiunctio p̄ coitū fornicariū nō iungit inso
 lubiter. immo solubilit̄. ḡ nunq̄ p̄ illū coitū contrahit̄
 affinitatis vinculu. **C**ū per coitū extra matrimoniu
 non contrahitur irregularitas ad ordinem suscipiēdū.
 ergo pari ratione nec illegitimitas ad matrimonium
 contrahendum. Si ergo affinitas. facit illegitimitatē
 12 videtur q̄ per talem coitum affinitas nec debet nec po
 test contrahi. **R**espondendū q̄ affinitas generaliter cō
 trahitur p̄ omne coitum in q̄ est mixtio sanguinum. Et
 ratio butus est. q̄ affinitas non retracti nisi rōe vni
 onis. tunc aut̄ dicitur vna caro fieri quādo p̄ commit
 tionem seminu sit cōsumatio illius operis. Si ḡ aliq̄
 p̄ueniant. siue contra naturam polluendo extra yas il
 li vsui deputarum. siue inuadendo claustra. ita q̄ opus

nepharum nō sumet. affinitas retracti nō iudicat s̄m
 q̄ dicit. xxxv. q. iij. extraordinaria. **Q**uā si videat dicit cō
 trariū. extra de eo qui cognouit s̄anguineam. fraterni
 tati. 7c. dōm q̄ illa separatio nō fuit p̄pter affinitatem.
 sed p̄pter publice iusticie honestatē que contrahitur ex
 puris sponsalibus. **A**d illud ergo q̄d obicitur i cō
 13 trariū de extraordinaria pollutōne tam paret respon
 sio. q̄ ibi nō fuit seminu cōmixtio aliqua. ideo nō dicitur
 14 vir et mulier vna caro effecti. **A**d illud q̄d obicitur q̄
 vinculu legitimū ē a deo institutu. dōm q̄ i fornicatōe
 duo sūt. s̄ actio substrata q̄ est naturalis. v̄n culum ḡ affi
 nitatis volūtat̄s qua aliquis vult cognoscere non suam. siue
 circa ip̄m actū defectus circumstātie. Quātu ad p̄m̄z
 est actio naturalis bona 7 a deo. q̄tum ad secūdu dicit de
 15 fecū et deformitatē. 7 s̄om̄ nomē v̄r̄. vinculum ḡ affi
 nitatis retracti rōne p̄mi nō rōne secūdi. **A**d illud
 q̄d obicitur q̄ est vinculu insolubile. dicitur q̄ actio
 16 trāscens vt plurimū relinquit effectū p̄peruū. siue (vt me
 lius dicam) diuturnū. v̄n paret. q̄ sicut fornicatio idu
 cit carnis corruptionem. sic v̄rois cognitio efficit cor
 poris v̄nōnē. 7 q̄m̄ ex cognouit necesse ē p̄uenisse. iō
 et hac cōiunctōne resultat vinculu insolubile. Et ē ex
 plū. q̄ sicut ex vno actu tali pot̄ ples generari q̄ v̄nū
 lo p̄petuo alligatur patri 7 matri. sic pot̄ affinitas ge
 nerari. quādo talis cōiunctio ē introducens affinitatē
 nō cōseruans. ideo ip̄a existere trāstroria p̄tē affinitas
 diuturna. **A**d illud q̄d obicitur de irregularitate ad ordi
 nes. dicitur q̄ cognitio mulieris nō generat irregulari
 ritatē nisi p̄t inducit defectum sacramēt̄. 7 q̄m̄ defect⁹
 sacramēt̄i p̄supponit aliquod esse sacramēt̄. 7 p̄ p̄
 uationē perfectionis. hinc est q̄ irregularitas nō p̄bit
 per coitum extra m̄mōniū. sed affinitas respicit vni
 tatē carnis 7 coip̄s. 7 hec est cōis ram̄ actui fornicario
 q̄ legitimo. ideo pot̄ casare affinitatē. nō irregulari
 ritatem. **Q**uestio ij. b.
Utrū affinitas transeat in alter. Et q̄ sic videt̄. xxxv. q. iij.
 retractum. 7 infra Julij p̄p̄. Relicta s̄anguineo v̄rois
 sūt. null⁹ ducat v̄rois. s̄z cōsanguineo v̄rois sue affines.
 ḡ v̄rois affinis efficit illegitima ad h̄bēdū. nō p̄p̄ aliū
 nisi p̄p̄ affinitatē. ḡ. 7c. Itē i s̄. quē. ca. Porro duo cō
 sanguineo v̄rois vni v̄ro alterā p̄ alterā nubere pub
 lice h̄bēt̄ iusticia d̄dicit. Itē carnal cōmixtio adō iū
 git vt p̄ agarō. q̄d p̄. q̄ t̄m̄ se extēdit. 7 p̄ tor ḡd⁹. 7 ad
 r̄leas d̄cedit affinitas. ad q̄s ḡd⁹. p̄cedit s̄anguitas. s̄c.
 vsq̄ ad q̄rtū ḡdū. Cū ḡ s̄anguitas r̄r̄seat i alter. ḡ 7 af
 finitas. **A**d iō. p̄. q̄ si aliq̄s ē mibi s̄anguine⁹ i p̄mo
 ḡdu ḡnat mibi s̄anguineū i scdo. ḡ. 7c. Itē d̄c̄ s̄ile ḡnat
 sibi s̄ile. 7 q̄cūq̄ vni 7 eidē sūt eadē inf̄ se s̄ eadē. ḡ si aliq̄
 v̄rois h̄at duos v̄rois 7 aliq̄ v̄ri illas duas v̄rois. cū
 isti duo v̄ri iungāt eadē m̄lieri (vt p̄z s̄iderān) etiā iste
 due m̄lieres eidē v̄ro. ḡ oēs sibi attinet. ḡ. 7c. **C**ontra
 vbi ē v̄a affinitas. adō ligat vt s̄anguitas. s̄z nūq̄ cū si
 lia fr̄is sui p̄t q̄s p̄bere. ḡ nec cū filia v̄rois fr̄is q̄ ē affi
 nis fr̄e mortuo. e⁹ d̄r̄iū h̄r̄ extra d̄ s̄ag. n̄ d̄z r̄p̄h̄s̄ibile
 iudicari vbi d̄r̄ q̄ p̄t iungit̄ t̄lia t̄li. Itē si affinitas surgit
 ex affinitate. ḡ cū aliq̄s vir p̄scit. r. m̄lieres. ḡ ille oīs
 sūt affines. ḡ h̄bēs cū vna n̄ p̄t p̄bere cū alia. q̄d ē mā
 feste falsū. q̄ tūc bō cū n̄lla possit p̄bere. Itē esto q̄ aliq̄s
 p̄bat cū v̄rore alieno ip̄o mortuo q̄ v̄r̄ efficit affinis
 s̄anguineis v̄ri. q̄d si n̄. tūc affinitas n̄ ḡnat affinitatē
 Si v̄o efficit affinis s̄anguineis. ḡ n̄lto maḡ ip̄i v̄ro
 ḡ n̄ p̄t cognoscere cognita ab alio v̄ro. q̄d ē māifestū in
 cōueniēs. Itē si affinitas generat affinitatē. cūz carnis
 cōmixtio faciat v̄nitatē 7 ḡdu attinet. s̄m̄ p̄m̄ ḡdu tūc

Dist. xliij. de impedimēto mrimoniū qd venit ex ppinquitate spiritali.

De parentaliū graduū famosa q̄stione rē. Su- pra egit mgi de cognatōe carnali. i hac pre agit de spūali. r̄ r̄tinet h ps p̄sentē distinctōz q̄ p̄ di- uidi in duas pres. In p̄ma agit de cognatōe spūali. In sc̄da h̄o agit de sc̄dis nuptijs. oñdens illas eē licitas. q̄ ps sup̄ diuisa fuit p̄ rotā p̄cedere. r̄ h̄ facit. ibi. Sc̄dū eē etiā q̄ nō solū p̄me vel secunde nuprie rē. P̄ma ps

h̄z duas. In p̄ma oñdit q̄liter spūalis cognatio cōtra- bat. In sc̄da q̄liter impedit mrimoniū. ibi. Q̄ aut̄ cō- pater r̄ cōmater rē. Et illa diuidit in duas. In p̄ma agit de cognatione directa. In sc̄da h̄o de indirecta. ibi. Solet etiā q̄ri si cōmatrē rē. P̄ma ps iterū diuiditur in duas. In p̄ma agit quō cognatio spūalis impedit i se. In sc̄da h̄o in cōparōe ad cognatōz legalē. ibi. Q̄ at̄ spūales vel adoptiui filij. Et ita tria determinat in hac distinctōe. P̄mū ē de cognatōe spūali. sc̄dm ē de legalī r̄ tertū est de nuptijs.

DI. XLII **O**ñdit q̄liter spūalis cognatio cōtrahat.

De parentaliū graduū famosa q̄stione aliqd (licz min⁹ sufficiēter) dixim⁹. Itā de spiri- tuali cognatōe addam⁹. q̄ etiā p̄sonas impedit vt nō sint legitime ad inēdās nuptias. Tria q̄dā sunt. P̄sanguinitas. affinitas. r̄ spūalis germanitas. P̄sanguinitas est inter eos q̄ iungū- tur fm̄ lineā generis. Affinitas inter eos q̄ gene- re q̄dem nō sunt iuncti. s̄ mediāte genere sunt sociati. Verbi gr̄a. Uxor filij fratris mei q̄ nō est de genere meo. p̄ ip̄z q̄ est de genere meo mibi af- finis facta ē r̄ ego illi. Spūalis p̄mitas ē int̄ cō- patrē r̄ cōmatrē. r̄ inter eos q̄ruz vn⁹ alter de sa- cro fonte leuauit. vel in cathēzizatōe. aut p̄firma- tione tenuit. Est etiā inter filios eiusdē hominis

p̄uaricatoz. piugij supuixerit acerrima p̄nia mul- cret. r̄ sine spe piugij maneat. Ex h̄ijs apparet q̄ aliq̄s filiōlā suā vel cōmatrē nō pōt sibi copulare nuptialit. r̄ si p̄sumptū fuerit sepandi sunt. Qui aut̄ legitime piuncti sunt nō iō sepandi sūt. qz alī eoz insidiose filiū de fonte leuauit. Q̄d etiā nico Nicolaus la⁹ cōfirmat dicēs. Hōsse desideras vtrū mulier papa. q̄ viri filiū ex alia femīa genitū de sacro fonte le- uauerit. postmodū possit cū eodē viro copulari. Quos iō piugij posse decreuim⁹. qz fm̄ canones sacros nisi amboz p̄sensu. null⁹ religiōis obtēru- dz piunx dimittere cōiugē. cū apls p̄cipiat. Hōlīz j. Lo. v. h̄. te fraudari inuicē nisi forte ex cōsensu ad tps rē. Itē dictū ē nobis q̄sdā femias desidiose. q̄sdā h̄o Ex cōcilio fraudulēter vt a viri suis sepeñt. p̄pos filios co- cabiloniū. rā ep̄s ad cōfirmādū tenuisse. vñ nos dignū du- xim⁹. vt si q̄ mulier filiū suū desidia aut aliq̄ frau- de cozā ep̄o tenuerit ad cōfirmādū. p̄p̄ fallaciaz vel fraudē q̄diu uiuat p̄niā agat. tñ a viro suo nō sepeñt. Itē Jobes papa. Ad limia sc̄i Petri Johs pa- hō noīe Stephan⁹ veniēs. n̄o p̄sularui innotuit pa Anse- q̄ filiū suū in extremo vite positū nōdū baptisimi linocene vnda lorū absentia sacerdotū cogēte baptizauit eccie ep̄o eūqz p̄p̄ijs manib⁹ suscepit. atqz p̄hmōi nego- cio. reuerētia tua p̄fatū hōiem a sua cōiuge iudi- cavit eē sepādū. Q̄d fieri nullaten⁹ dz dicēte scri- ptura. Quos de⁹ cōiunxit hō nō sepeñt. Et dñs si Abat. xix. dimittere vxorē nisi cā fornicatōis iubet. Et nos Abat. v. tāta auētate freti dicim⁹ dimitte dū eē r̄ inculpa- bile iudicādū qd necessitas int̄ ulit. Itā baptizādi op⁹ layci fidelib⁹. (si tñ necesse fuerit). libere p̄ce- dit. Uñ si sup̄dict⁹ hō filiū moriētē aspiciēs ne ani- mā p̄petuo p̄ire dimitteret. vnda baptisimi lauit. vt eū de p̄tate mort⁹ eriperet. bñ fecisse laudat. Itē q̄ sue vxori sibi iā oliz legitime sociate ip̄unc dū vixerit iudicam⁹ manere cōiunctū. nec ob hoc se pari debere. H̄is alijsqz plurib⁹ auētatib⁹ edoceñt cōiuges nō eē sepandos si post legitimā copulaz alī alteri⁹ filiū de fonte leuauerit vel in cōfirma- tōe tenuerit. H̄is at̄ obuiare vñ qd bulsdedit pap̄ Quid p̄e- ait. Peruenit ad nos dyaconos sc̄ritas⁹ vñ ep̄i- missis ob- stolā deferēs q̄ qdā viri r̄ mulieres p̄terito sabba- uat. to paschali. p̄ mag⁹ p̄pli in cursu nesciētes filios su- os suscepissent de lauacro. cupis ḡ sc̄ire an. p̄p̄ h̄ debeāt viri ac mulieres ad p̄p̄iū vñ redire. an h̄

filij spūa- les q̄ sint.

Simach⁹ papa.

Siluester papa.

In cōcilio magarū.

Spūales filij sunt q̄s de sacro fonte leuamus. vel i cathēzizatōe seu p̄firmatōe tenem⁹. filij etiā r̄ filie spūales eoz sūt. q̄ trine mersonis vocabu- lo eos sacro baptisimate tingūt. Dicit etiā spūal filia sacerdotis q̄ r̄ pctā sua p̄fitec. Uñ Simach⁹ papa. Dēs q̄s in p̄nia suscipim⁹. ita n̄i spūales sunt filij. vt r̄ ip̄i q̄s vel nobis suscipiētib⁹. vel sub trine mersonis vocabulo mergētib⁹ vnda baptis- mi regerant. Siluester etiāz ammouet vt ad suā filiā p̄niālē null⁹ sacerdos accedat. qz scriptū est. Dēs q̄s in p̄nia accepim⁹. ita n̄i filij sunt vt i baptisimo suscepti. qz oim̄ flagitiosa ē cōmixtio.

Oñdit q̄liter spūalis cognatio mrimoniū im- pedit. r̄ agit de cognatōe directa oñdēs quō co- gnatio spūalis ipedit mrimoniū in se. **Q** aut̄ cōpater r̄ cōmater sibi iungi neq̄ant. nec p̄ spūalis. nec m̄. filie vel filio spūali ex cōci- lio magarū n̄i docet. De eo qd interrogasti si ali- q̄s filiōlā suā duxerit vxorē. r̄ de eo q̄ p̄cubuit cuz m̄se spūali. r̄ de eo q̄ filiū suūz baptizauit. r̄ vxor ei⁹ eū de fonte suscepit. hac cā vt dissidiū fieret cō- iugij. si post in tali copula p̄it p̄manere. sic r̄iden- dū est. Si filiōlā aut cōmatrē suā aliq̄s i cōiugijz duxerit. sepandos eē iudicam⁹ r̄ graui p̄nia ple- c̄tēdos. Si h̄o piuges legitimi. vel vn⁹ vel ambo ex industria h̄ fecerint vt filiū suū de fonte susci- perēt. si innupti manere voluerint bonū ē. sin at̄ grauis p̄nia insidiatorū iniūgat r̄ s̄l maneat. et si

Quid p̄e- missis ob- uat.

Uos uobis hanc mestri. por in q̄suim^o dicta. et in uenim^o i archibus. i. in armarijs aplice sedis. ia ta lia p̄gisse in plurib^o ecclijs. q̄ ep̄s ab hac apli ca sede uolentib^o scire ut x̄p̄i ac mulieres rediret ad p̄p̄iu thozū. br̄e memorie sc̄i p̄fes Jul^o pap̄ Innocēti^o et celestin^o cū ep̄ozū plurimozū p̄sensu in ap̄tozū p̄ncipis ecclia p̄sidētes. talia rescripserūt et p̄firmauerūt. ut nullo mō se in p̄ugio reci perēt. iri ac mulieres q̄cūq̄ hac rōne susceperūt natos. s̄ separēt se. ne suadēte dyabolo tale uiciū inualeat. Itē si q̄s filiastrū uel filiastrā suam aū ep̄m tenuerit ad p̄firmatōz. sepef ab vxore sua. et aliā nunq̄ accipiat. h̄ec autē uel ad terroze dicta sūt. nō q̄ ita eēt faciēdū. s̄ ne illud fieret sūmope cauendū. uel de illis ē intelligēdū. q̄ p̄ filios suos uiciū de fonte susceperūt. q̄ fierēt piuges. p̄missis autē auctatib^o oīno p̄sentidū ē. ut siue p̄p̄iu siue t̄m̄ uiri filii mulier de fonte suscepit. si iō a viro sepef. Qd̄ de viro filii optet intelligi.

Quidit quō cognatio spūalis ipedit m̄rimoni um i cōpatōe ad cognatōz legalē.

Quid autē spūales uel adoptiui filij naturalib^o co pulari neq̄ant. Nicola^o pap̄ testat ita inq̄ens. ita diligere dz hō eū q̄ se suscepit de sacro fonte sicut p̄sem. In fr̄es et filios spūales gratuita et sc̄ta cō muniō ē. q̄ dicēda nō ē p̄ sanguitas s̄ h̄ida spūal p̄mitas. v̄i inf eos arbitroz nō posse fieri lega le piugiu. qz nec inter eos q̄ natura. et eos q̄ ado p̄tōe filij sunt. uenerāde leges m̄rimonia p̄trahi p̄mittūt. Itē. Si inf eos n̄ p̄trahit m̄rimoniū q̄s adoptio iūgit. q̄ro poti^o a carnali optet inf se cō tubernio cessare. q̄s p̄ celeste sac̄m regeneratio sc̄i spūs uincit. hoc at̄ qd̄a uolūt intelligere de il lis t̄m̄ filijs. q̄b^o cōpatres facti sūt. d̄ alijs uo q̄ an cōpaternitatē uel post geniti sūt p̄cedūt q̄ legitime et licite p̄nt. Quib^o uidet p̄sentire Urban^o sc̄ds dicēs. Sup̄ q̄b^o cōsuluit nos tua dilectio. hic v̄i r̄ndendū. ut et baptisim^o sit. si instāe necessita te femia puez in noīe trinitat̄ baptizauerit. et q̄ spūaliū pentū filij et filie. aū uel p^o cōpatnitatē ge nite p̄nt legitime piūgi. p̄ter illā p̄sonā q̄ cōp̄res effecti sūt. Paschal^o x̄o sc̄ds. p^o cōpatnitatē genit os copulari p̄hibet scribēs regino ep̄o. p^o susce p̄tū filii de fonte uel filia spūalē q̄ ex cōpatre uel ex cōm̄re fuerint nati. m̄rimonio iūgi n̄ p̄nt. Illō etiā notādū ē qd̄ i tr̄buriēsi p̄cilio legit. Si q̄s sue spūal cōm̄ris filia foruitu et ita piūgēte rex casu in piugiu duxerit. maturiori fuato p̄cilio heat. at q̄ legitimo p̄nubio honeste opamdet.

Agit de cognatōe indirecta. an q̄s ducē possit duas cōm̄res alterā post alterā.

Solet etiā q̄ri si cōmatre vxoris p^o ei^o obitū q̄s ducere ualeat. De h̄ Nicola^o pap̄ sic scribit. Sci p̄ p̄stā sc̄ita a nob̄ sc̄itas v̄sa. si q̄s duas cōm̄res h̄re va ep̄o.

leat. vna p^o alterā. In q̄ meminisse d̄bes sc̄ptū eē erūt duo in carne vna. Lū ḡ p̄ter q̄ uir et mulier vna caro efficiūt. restat vix cōpatre p̄stitui muli eri c^o assūpta vxor cōm̄ erat. et iō vix illi femie n̄ posse piūgi q̄ cōm̄ ei^o erat. cū q̄ idē fuerat vna ca ro effect^o. h̄uic at̄ illud p̄trariū v̄i. q̄ spūalē h̄z cō patre c^o filii de lauacro accepit. et vxor ei^o cōm̄ n̄ est. h̄z ei de functo cōpatre suo ei^o uidiā ducere in vxorē. q̄s nulla ḡratio spūal fecernit. Itē ex epla Paschal^o pape. p^o vxoris obitū cū cōm̄re vxoris cō iugio copulari nulla rō v̄l auctas v̄l p̄hibere. Itō em̄ p̄ carnis v̄nionē ad v̄nionē spūs p̄trāst. Sed sciēdū ē q̄ auctas nicolai de illo ait q̄ vxori sue de bitū reddidit postq̄ cōm̄ illi^o extitit. Alie uo au toritates de illo agūt c^o vxor postq̄ a viro suo de relinq̄. illi^o cōm̄ efficiūt. ne p^o cōpatnitatē a viro suo aḡscat. uel de viro poti^o agūt. c^o vxor aū defū gif q̄ ab eo coḡscat. Solz ē q̄ri si vxor cū viro sit debeat i baptisimo suscipere puez. De h̄ Urban^o pap̄. Q̄ vxor cū marito i baptisimo sit d̄beat suscipere puez. nlla aucte v̄l v̄l rep̄t. p̄hibet. s̄ v̄l ip̄a puri tas spūal p̄nitat̄. ab oī labez infamia p̄uel. imu puez. nis d̄creuim^o ut v̄l r̄q̄ sit ad h̄ aspirare si p̄sumat. q̄x̄o piactare flagitiū cōm̄sit q̄ duab^o cōm̄rib^o v̄l forozib^o nup̄it. magna p̄na dz ei iniungi.

De sc̄ds et tertius nuptijs et deinceps. Sciēdū ē etiā q̄ n̄ solū p̄me v̄l sc̄de nuptie sūt lici te. s̄ etiā tertie et q̄rte si sūt d̄nande. v̄l Aug. Se. Aug. i. li cūdas nuptias oīno licitas ap̄s p̄cedit. De ter. de vidu t̄ijs at̄ et q̄rte et de v̄ltra plurib^o nuptijs solēt hōies tate mouere q̄des. Si q̄s audeat diffinire qd̄ n̄ aplm̄ s̄. Lo. v̄l. video diffinisse. ait enim. Si dormierit uir ei^o. cui uult nubat. n̄ diē p̄m^o v̄l sc̄ds v̄l tertū v̄l q̄rtesibet nec nob̄ diffinēdū ē. qd̄ n̄ diffinit ap̄s. Uū v̄l bre uir r̄ndēa. nec illas nuptias d̄beo d̄nare. nec eis verecūdiā numero sitat̄ auferre. n̄ p̄tra h̄iane verecūdie sensū audeo dicē ut q̄tics uoluerit nu bāt. n̄ ex meo corde p̄ter sc̄pture auctarē q̄trast̄ bet nuptias d̄nare. Idē testat̄ Hiero. Ego nūc liba uoce exclamo. nec d̄nari i ecclia bigamā. i. mo nec trigamā. et ita licē q̄nto et sexto. quē ad mo dū sc̄do marito nubē. Ap̄s t̄m̄ bigamos a sacerdo s̄. Ubi iij. tali honore excludit. Sz h̄ n̄ fac̄ p̄ uicio bigamie imo p̄ sac̄i d̄tute. ut sit vna v̄m̄ sic v̄nica v̄nici. Illō t̄m̄ cesariēsi cōcilio v̄l innuē bigamā eē p̄ctū. Presbyter in q̄rte i nuptijs bigamū p̄adē si p̄uenit qz cū p̄na bigamū indigeat. q̄s erit p̄sb̄. q̄ talib^o nuptijs possit p̄bere p̄sensū. Sz h̄ de illo intelligi p̄t q̄ p̄me vxori insidiat^o putat̄ desiderio sc̄de. uel p̄ signaculo sac̄i illud d̄r qd̄ in bigamo nō suat. Amb. etiā dicit. q̄ p̄me nuptie t̄m̄ a d̄no sunt in. Amb. sup̄ situte. sc̄de uero sunt p̄missē. et prime nuptie subeplam ad benedictione dei celebratur sublimiter. sc̄de ye. Lo. amb. ro etiā in p̄sentī carent gloria.

Nicolaus pap̄ ad cō sulta bul ganox.

De copula filioz q̄ an cōpatnitatē uel post nati sunt. Urban^o papa.

Ex triburi eni cōsilio

Nicolaus pap̄ p̄stā sc̄ita a nob̄ sc̄itas v̄sa. si q̄s duas cōm̄res h̄re va ep̄o.

Argum

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Ad intelligentia. huius p[ro]p[ri]etatis circa tria incidit h[ic] p[ri]ncipaliter questio. sicut tria s[un]t q[ue] magister de t[er]minat. P[ri]mo q[ue]rit de cognatione sp[irit]uali. Sec[un]do de cognatione legali. Tercio de sec[un]do federe nuptiali. Qu[ar]tu[m] ad p[ri]m[um] p[ri]mo p[ro]cedamus p[er] mod[um] narrati[on]is. Sec[un]do v[er]o p[er] mod[um] i[n]d[ist]inctis. Circa p[ri]m[um] tria s[un]t notanda. P[ri]mo q[uo]d sit. Sec[un]do q[ue]ritur species. Tercio q[ue]ritur m[od]us trahatur. De p[ri]mo sciend[um] q[uo]d cognatio sp[irit]ualis ita diffinit. Cognatio sp[irit]ualis e[st] p[ro]ximitas aut p[ro]ximitas p[ro]ueniens et sacramenti donatone. vel ad id necesse. Unde tam ille q[ui] baptizatur q[uam] ille q[ui] tenet p[ri]m[us] et cognatus sp[irit]ualiter iudicatur. xxx. q. i. o[mn]es q[ui] s[un]t i[n] p[ro]p[ri]a. et extra de cognat[i]o[n]e sp[irit]uali. cap. xl. De sec[un]do notad[um] q[uo]d con sanguinitatis sp[irit]ualis r[ati]o s[un]t sp[irit]us. Una d[icitur] c[on]pater[n]itatis q[ue] acceditur inter p[re]m sp[irit]uale[m] et carnale[m] p[re]z Alia d[icitur] p[ro]ximitas et hec acceditur inter e[um] qui suscipit et e[um] q[ui] suscipit siue sit masculus siue femina. Tercia d[icitur] p[ro]ximitas. hec acceditur inter filiu[m] sp[irit]uale[m] et filiu[m] carnale[m] p[re]z et vniuersalit[er]. n[on] n[isi] se extendit nisi ad illu[m] q[ui] suscipitur. xxx. q. iij. sup[er] his q[ue]bus. et extra de cognat[i]o[n]e sp[irit]uali. cap. tua nos. et o[mn]es species impediunt matrimoniu[m]. De tercio sciend[um] q[uo]d sp[irit]ualis cognatio dupliciter trahitur. scilicet directe et indirecte. Indirecte v[er]o q[ui] v[er]o efficit c[on]mater aut cuius p[er] actum v[er]o. vel e[con]tra v[er]o efficit c[on]pater p[er] actum v[er]o. Directe v[er]o d[icitur] p[er] actum p[ro]p[ri]um. v[er]o cu[m] tenet aliquid vel aliquid ad sacramenti susce[pt]io[n]em. S[ed] circa hoc fuerunt tres op[er]ationes. P[ri]ma d[icitur] q[uo]d sicut septem s[un]t dona sp[irit]ualit[er]. ita s[un]t septem d[omi]na baptismi. scilicet a p[ri]mo pabulo salis vsq[ue] ad c[on]firmat[i]o[n]em que fit per ep[iscop]u[m]. et in q[ui]libet hor[um] c[on]trahitur c[on]pater[n]itas. ita q[uo]d n[on] p[ro]p[ri]e esse m[at]rimoniu[m] inter tales. xxx. q. i. p[ro]uenit. in fine Sec[un]da d[icitur] q[uo]d p[er] tria s[un]t sacramenta d[icitur]. scilicet p[er] car[is]m[ati]c[um] bap[ti]smu[m]. et c[on]firmat[i]o[n]em ep[iscop]i. de o[mn]ia. dist. iij. in car[is]m[ati]c[is]. Tercia op[er]atio par[iter] d[icitur] a sec[un]da. d[icitur] eni[m] q[uo]d in his tribus trahitur cognatio sp[irit]ualis. sed in bap[ti]smo et c[on]firmat[i]o[n]e adeo foris e[st] q[uo]d impedit c[on]trahend[um] et dirimit i[n] tractu. xxx. q. i. si q[ui]s filiastr[us]. In car[is]m[ati]c[is] aut[em] d[icitur] ad eo exilis. q[uo]d v[er]o impedit c[on]trahend[um]. et n[on] dirimit i[n] tractu. extra de cognat[i]o[n]e sp[irit]uali tracto sed q[ui] i[n]tra op[er]atione[m] sit v[er]o dubitaret[ur] habet. p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a et ca hoc tria queruntur. P[ri]mo q[ue]ritur v[er]o cognat[i]o sp[irit]ualis c[on]trahatur p[er] aliquod sacramentum. Sec[un]do queritur v[er]o impedit matrimoniu[m]. Tercio queritur v[er]o trahatur ab vno in alteru[m]. **Q**uestio i. a. Circa qua[m] sic p[ro]ceditur. et q[uo]d cognatio sp[irit]ualis c[on]trahatur p[er] sacramenta videtur p[er] illud q[uo]d d[icitur]. xxx. q. i. O[mn]es q[ui]s suscepim[us] ita filij n[ost]ri s[un]t v[er]o illi q[ui]s nobis suscipientibus v[er]o facti bap[ti]smatis regenerant. g. r[ati]o. **Q**uestio i. b. hoc ostenditur r[ati]o. q[uo]d cognatio attendit p[er] generat[i]o[n]em. s[ed] sicut e[st] carnalis generat[i]o i[n] filijs. ita e[st] et sp[irit]ualis in sacramentis. cum ergo sit v[er]o regeneratio videt[ur] q[uo]d ibi sit vera cognatio. **Q**uestio i. c. **Q**uestio i. d. **Q**uestio i. e. **Q**uestio i. f. **Q**uestio i. g. **Q**uestio i. h. **Q**uestio i. i. **Q**uestio i. k. **Q**uestio i. l. **Q**uestio i. m. **Q**uestio i. n. **Q**uestio i. o. **Q**uestio i. p. **Q**uestio i. q. **Q**uestio i. r. **Q**uestio i. s. **Q**uestio i. t. **Q**uestio i. u. **Q**uestio i. v. **Q**uestio i. w. **Q**uestio i. x. **Q**uestio i. y. **Q**uestio i. z. **Q**uestio i. aa. **Q**uestio i. ab. **Q**uestio i. ac. **Q**uestio i. ad. **Q**uestio i. ae. **Q**uestio i. af. **Q**uestio i. ag. **Q**uestio i. ah. **Q**uestio i. ai. **Q**uestio i. aj. **Q**uestio i. ak. **Q**uestio i. al. **Q**uestio i. am. **Q**uestio i. an. **Q**uestio i. ao. **Q**uestio i. ap. **Q**uestio i. aq. **Q**uestio i. ar. **Q**uestio i. as. **Q**uestio i. at. **Q**uestio i. au. **Q**uestio i. av. **Q**uestio i. aw. **Q**uestio i. ax. **Q**uestio i. ay. **Q**uestio i. az. **Q**uestio i. ba. **Q**uestio i. bb. **Q**uestio i. bc. **Q**uestio i. bd. **Q**uestio i. be. **Q**uestio i. bf. **Q**uestio i. bg. **Q**uestio i. bh. **Q**uestio i. bi. **Q**uestio i. bj. **Q**uestio i. bk. **Q**uestio i. bl. **Q**uestio i. bm. **Q**uestio i. bn. **Q**uestio i. bo. **Q**uestio i. bp. **Q**uestio i. bq. **Q**uestio i. br. **Q**uestio i. bs. **Q**uestio i. bt. **Q**uestio i. bu. **Q**uestio i. bv. **Q**uestio i. bw. **Q**uestio i. bx. **Q**uestio i. by. **Q**uestio i. bz. **Q**uestio i. ca. **Q**uestio i. cb. **Q**uestio i. cc. **Q**uestio i. cd. **Q**uestio i. ce. **Q**uestio i. cf. **Q**uestio i. cg. **Q**uestio i. ch. **Q**uestio i. ci. **Q**uestio i. cj. **Q**uestio i. ck. **Q**uestio i. cl. **Q**uestio i. cm. **Q**uestio i. cn. **Q**uestio i. co. **Q**uestio i. cp. **Q**uestio i. cq. **Q**uestio i. cr. **Q**uestio i. cs. **Q**uestio i. ct. **Q**uestio i. cu. **Q**uestio i. cv. **Q**uestio i. cw. **Q**uestio i. cx. **Q**uestio i. cy. **Q**uestio i. cz. **Q**uestio i. da. **Q**uestio i. db. **Q**uestio i. dc. **Q**uestio i. dd. **Q**uestio i. de. **Q**uestio i. df. **Q**uestio i. dg. **Q**uestio i. dh. **Q**uestio i. di. **Q**uestio i. dj. **Q**uestio i. dk. **Q**uestio i. dl. **Q**uestio i. dm. **Q**uestio i. dn. **Q**uestio i. do. **Q**uestio i. dp. **Q**uestio i. dq. **Q**uestio i. dr. **Q**uestio i. ds. **Q**uestio i. dt. **Q**uestio i. du. **Q**uestio i. dv. **Q**uestio i. dw. **Q**uestio i. dx. **Q**uestio i. dy. **Q**uestio i. dz. **Q**uestio i. ea. **Q**uestio i. eb. **Q**uestio i. ec. **Q**uestio i. ed. **Q**uestio i. ee. **Q**uestio i. ef. **Q**uestio i. eg. **Q**uestio i. eh. **Q**uestio i. ei. **Q**uestio i. ej. **Q**uestio i. ek. **Q**uestio i. el. **Q**uestio i. em. **Q**uestio i. en. **Q**uestio i. eo. **Q**uestio i. ep. **Q**uestio i. eq. **Q**uestio i. er. **Q**uestio i. es. **Q**uestio i. et. **Q**uestio i. eu. **Q**uestio i. ev. **Q**uestio i. ew. **Q**uestio i. ex. **Q**uestio i. ey. **Q**uestio i. ez. **Q**uestio i. fa. **Q**uestio i. fb. **Q**uestio i. fc. **Q**uestio i. fd. **Q**uestio i. fe. **Q**uestio i. ff. **Q**uestio i. fg. **Q**uestio i. fh. **Q**uestio i. fi. **Q**uestio i. fj. **Q**uestio i. fk. **Q**uestio i. fl. **Q**uestio i. fm. **Q**uestio i. fn. **Q**uestio i. fo. **Q**uestio i. fp. **Q**uestio i. fq. **Q**uestio i. fr. **Q**uestio i. fs. **Q**uestio i. ft. **Q**uestio i. fu. **Q**uestio i. fv. **Q**uestio i. fw. **Q**uestio i. fx. **Q**uestio i. fy. **Q**uestio i. fz. **Q**uestio i. ga. **Q**uestio i. gb. **Q**uestio i. gc. **Q**uestio i. gd. **Q**uestio i. ge. **Q**uestio i. gf. **Q**uestio i. gg. **Q**uestio i. gh. **Q**uestio i. gi. **Q**uestio i. gj. **Q**uestio i. gk. **Q**uestio i. gl. **Q**uestio i. gm. **Q**uestio i. gn. **Q**uestio i. go. **Q**uestio i. gp. **Q**uestio i. gq. **Q**uestio i. gr. **Q**uestio i. gs. **Q**uestio i. gt. **Q**uestio i. gu. **Q**uestio i. gv. **Q**uestio i. gw. **Q**uestio i. gx. **Q**uestio i. gy. **Q**uestio i. gz. **Q**uestio i. ha. **Q**uestio i. hb. **Q**uestio i. hc. **Q**uestio i. hd. **Q**uestio i. he. **Q**uestio i. hf. **Q**uestio i. hg. **Q**uestio i. hh. **Q**uestio i. hi. **Q**uestio i. hj. **Q**uestio i. hk. **Q**uestio i. hl. **Q**uestio i. hm. **Q**uestio i. hn. **Q**uestio i. ho. **Q**uestio i. hp. **Q**uestio i. hq. **Q**uestio i. hr. **Q**uestio i. hs. **Q**uestio i. ht. **Q**uestio i. hu. **Q**uestio i. hv. **Q**uestio i. hw. **Q**uestio i. hx. **Q**uestio i. hy. **Q**uestio i. hz. **Q**uestio i. ia. **Q**uestio i. ib. **Q**uestio i. ic. **Q**uestio i. id. **Q**uestio i. ie. **Q**uestio i. if. **Q**uestio i. ig. **Q**uestio i. ih. **Q**uestio i. ii. **Q**uestio i. ij. **Q**uestio i. ik. **Q**uestio i. il. **Q**uestio i. im. **Q**uestio i. in. **Q**uestio i. io. **Q**uestio i. ip. **Q**uestio i. iq. **Q**uestio i. ir. **Q**uestio i. is. **Q**uestio i. it. **Q**uestio i. iu. **Q**uestio i. iv. **Q**uestio i. iw. **Q**uestio i. ix. **Q**uestio i. iy. **Q**uestio i. iz. **Q**uestio i. ja. **Q**uestio i. jb. **Q**uestio i. jc. **Q**uestio i. jd. **Q**uestio i. je. **Q**uestio i. jf. **Q**uestio i. jg. **Q**uestio i. jh. **Q**uestio i. ji. **Q**uestio i. jj. **Q**uestio i. jk. **Q**uestio i. jl. **Q**uestio i. jm. **Q**uestio i. jn. **Q**uestio i. jo. **Q**uestio i. jp. **Q**uestio i. jq. **Q**uestio i. jr. **Q**uestio i. js. **Q**uestio i. jt. **Q**uestio i. ju. **Q**uestio i. jv. **Q**uestio i. jw. **Q**uestio i. jx. **Q**uestio i. jy. **Q**uestio i. jz. **Q**uestio i. ka. **Q**uestio i. kb. **Q**uestio i. kc. **Q**uestio i. kd. **Q**uestio i. ke. **Q**uestio i. kf. **Q**uestio i. kg. **Q**uestio i. kh. **Q**uestio i. ki. **Q**uestio i. kj. **Q**uestio i. kk. **Q**uestio i. kl. **Q**uestio i. km. **Q**uestio i. kn. **Q**uestio i. ko. **Q**uestio i. kp. **Q**uestio i. kq. **Q**uestio i. kr. **Q**uestio i. ks. **Q**uestio i. kt. **Q**uestio i. ku. **Q**uestio i. kv. **Q**uestio i. kw. **Q**uestio i. kx. **Q**uestio i. ky. **Q**uestio i. kz. **Q**uestio i. la. **Q**uestio i. lb. **Q**uestio i. lc. **Q**uestio i. ld. **Q**uestio i. le. **Q**uestio i. lf. **Q**uestio i. lg. **Q**uestio i. lh. **Q**uestio i. li. **Q**uestio i. lj. **Q**uestio i. lk. **Q**uestio i. ll. **Q**uestio i. lm. **Q**uestio i. ln. **Q**uestio i. lo. **Q**uestio i. lp. **Q**uestio i. lq. **Q**uestio i. lr. **Q**uestio i. ls. **Q**uestio i. lt. **Q**uestio i. lu. **Q**uestio i. lv. **Q**uestio i. lw. **Q**uestio i. lx. **Q**uestio i. ly. **Q**uestio i. lz. **Q**uestio i. ma. **Q**uestio i. mb. **Q**uestio i. mc. **Q**uestio i. md. **Q**uestio i. me. **Q**uestio i. mf. **Q**uestio i. mg. **Q**uestio i. mh. **Q**uestio i. mi. **Q**uestio i. mj. **Q**uestio i. mk. **Q**uestio i. ml. **Q**uestio i. mm. **Q**uestio i. mn. **Q**uestio i. mo. **Q**uestio i. mp. **Q**uestio i. mq. **Q**uestio i. mr. **Q**uestio i. ms. **Q**uestio i. mt. **Q**uestio i. mu. **Q**uestio i. mv. **Q**uestio i. mw. **Q**uestio i. mx. **Q**uestio i. my. **Q**uestio i. mz. **Q**uestio i. na. **Q**uestio i. nb. **Q**uestio i. nc. **Q**uestio i. nd. **Q**uestio i. ne. **Q**uestio i. nf. **Q**uestio i. ng. **Q**uestio i. nh. **Q**uestio i. ni. **Q**uestio i. nj. **Q**uestio i. nk. **Q**uestio i. nl. **Q**uestio i. nm. **Q**uestio i. nn. **Q**uestio i. no. **Q**uestio i. np. **Q**uestio i. nq. **Q**uestio i. nr. **Q**uestio i. ns. **Q**uestio i. nt. **Q**uestio i. nu. **Q**uestio i. nv. **Q**uestio i. nw. **Q**uestio i. nx. **Q**uestio i. ny. **Q**uestio i. nz. **Q**uestio i. oa. **Q**uestio i. ob. **Q**uestio i. oc. **Q**uestio i. od. **Q**uestio i. oe. **Q**uestio i. of. **Q**uestio i. og. **Q**uestio i. oh. **Q**uestio i. oi. **Q**uestio i. oj. **Q**uestio i. ok. **Q**uestio i. ol. **Q**uestio i. om. **Q**uestio i. on. **Q**uestio i. oo. **Q**uestio i. op. **Q**uestio i. oq. **Q**uestio i. or. **Q**uestio i. os. **Q**uestio i. ot. **Q**uestio i. ou. **Q**uestio i. ov. **Q**uestio i. ow. **Q**uestio i. ox. **Q**uestio i. oy. **Q**uestio i. oz. **Q**uestio i. pa. **Q**uestio i. pb. **Q**uestio i. pc. **Q**uestio i. pd. **Q**uestio i. pe. **Q**uestio i. pf. **Q**uestio i. pg. **Q**uestio i. ph. **Q**uestio i. pi. **Q**uestio i. pj. **Q**uestio i. pk. **Q**uestio i. pl. **Q**uestio i. pm. **Q**uestio i. pn. **Q**uestio i. po. **Q**uestio i. pp. **Q**uestio i. pq. **Q**uestio i. pr. **Q**uestio i. ps. **Q**uestio i. pt. **Q**uestio i. pu. **Q**uestio i. pv. **Q**uestio i. pw. **Q**uestio i. px. **Q**uestio i. py. **Q**uestio i. pz. **Q**uestio i. qa. **Q**uestio i. qb. **Q**uestio i. qc. **Q**uestio i. qd. **Q**uestio i. qe. **Q**uestio i. qf. **Q**uestio i. qg. **Q**uestio i. qh. **Q**uestio i. qi. **Q**uestio i. qj. **Q**uestio i. qk. **Q**uestio i. ql. **Q**uestio i. qm. **Q**uestio i. qn. **Q**uestio i. qo. **Q**uestio i. qp. **Q**uestio i. qq. **Q**uestio i. qr. **Q**uestio i. qs. **Q**uestio i. qt. **Q**uestio i. qu. **Q**uestio i. qv. **Q**uestio i. qw. **Q**uestio i. qx. **Q**uestio i. qy. **Q**uestio i. qz. **Q**uestio i. ra. **Q**uestio i. rb. **Q**uestio i. rc. **Q**uestio i. rd. **Q**uestio i. re. **Q**uestio i. rf. **Q**uestio i. rg. **Q**uestio i. rh. **Q**uestio i. ri. **Q**uestio i. rj. **Q**uestio i. rk. **Q**uestio i. rl. **Q**uestio i. rm. **Q**uestio i. rn. **Q**uestio i. ro. **Q**uestio i. rp. **Q**uestio i. rq. **Q**uestio i. rr. **Q**uestio i. rs. **Q**uestio i. rt. **Q**uestio i. ru. **Q**uestio i. rv. **Q**uestio i. rw. **Q**uestio i. rx. **Q**uestio i. ry. **Q**uestio i. rz. **Q**uestio i. sa. **Q**uestio i. sb. **Q**uestio i. sc. **Q**uestio i. sd. **Q**uestio i. se. **Q**uestio i. sf. **Q**uestio i. sg. **Q**uestio i. sh. **Q**uestio i. si. **Q**uestio i. sj. **Q**uestio i. sk. **Q**uestio i. sl. **Q**uestio i. sm. **Q**uestio i. sn. **Q**uestio i. so. **Q**uestio i. sp. **Q**uestio i. sq. **Q**uestio i. sr. **Q**uestio i. ss. **Q**uestio i. st. **Q**uestio i. su. **Q**uestio i. sv. **Q**uestio i. sw. **Q**uestio i. sx. **Q**uestio i. sy. **Q**uestio i. sz. **Q**uestio i. ta. **Q**uestio i. tb. **Q**uestio i. tc. **Q**uestio i. td. **Q**uestio i. te. **Q**uestio i. tf. **Q**uestio i. tg. **Q**uestio i. th. **Q**uestio i. ti. **Q**uestio i. tj. **Q**uestio i. tk. **Q**uestio i. tl. **Q**uestio i. tm. **Q**uestio i. tn. **Q**uestio i. to. **Q**uestio i. tp. **Q**uestio i. tq. **Q**uestio i. tr. **Q**uestio i. ts. **Q**uestio i. tt. **Q**uestio i. tu. **Q**uestio i. tv. **Q**uestio i. tw. **Q**uestio i. tx. **Q**uestio i. ty. **Q**uestio i. tz. **Q**uestio i. ua. **Q**uestio i. ub. **Q**uestio i. uc. **Q**uestio i. ud. **Q**uestio i. ue. **Q**uestio i. uf. **Q**uestio i. ug. **Q**uestio i. uh. **Q**uestio i. ui. **Q**uestio i. uj. **Q**uestio i. uk. **Q**uestio i. ul. **Q**uestio i. um. **Q**uestio i. un. **Q**uestio i. uo. **Q**uestio i. up. **Q**uestio i. uq. **Q**uestio i. ur. **Q**uestio i. us. **Q**uestio i. ut. **Q**uestio i. uu. **Q**uestio i. uv. **Q**uestio i. uw. **Q**uestio i. ux. **Q**uestio i. uy. **Q**uestio i. uz. **Q**uestio i. va. **Q**uestio i. vb. **Q**uestio i. vc. **Q**uestio i. vd. **Q**uestio i. ve. **Q**uestio i. vf. **Q**uestio i. vg. **Q**uestio i. vh. **Q**uestio i. vi. **Q**uestio i. vj. **Q**uestio i. vk. **Q**uestio i. vl. **Q**uestio i. vm. **Q**uestio i. vn. **Q**uestio i. vo. **Q**uestio i. vp. **Q**uestio i. vq. **Q**uestio i. vr. **Q**uestio i. vs. **Q**uestio i. vt. **Q**uestio i. vu. **Q**uestio i. vv. **Q**uestio i. vw. **Q**uestio i. vx. **Q**uestio i. vy. **Q**uestio i. vz. **Q**uestio i. wa. **Q**uestio i. wb. **Q**uestio i. wc. **Q**uestio i. wd. **Q**uestio i. we. **Q**uestio i. wf. **Q**uestio i. wg. **Q**uestio i. wh. **Q**uestio i. wi. **Q**uestio i. wj. **Q**uestio i. wk. **Q**uestio i. wl. **Q**uestio i. wm. **Q**uestio i. wn. **Q**uestio i. wo. **Q**uestio i. wp. **Q**uestio i. wq. **Q**uestio i. wr. **Q**uestio i. ws. **Q**uestio i. wt. **Q**uestio i. wu. **Q**uestio i. wv. **Q**uestio i. ww. **Q**uestio i. wx. **Q**uestio i. wy. **Q**uestio i. wz. **Q**uestio i. xa. **Q**uestio i. xb. **Q**uestio i. xc. **Q**uestio i. xd. **Q**uestio i. xe. **Q**uestio i. xf. **Q**uestio i. xg. **Q**uestio i. xh. **Q**uestio i. xi. **Q**uestio i. xj. **Q**uestio i. xk. **Q**uestio i. xl. **Q**uestio i. xm. **Q**uestio i. xn. **Q**uestio i. xo. **Q**uestio i. xp. **Q**uestio i. xq. **Q**uestio i. xr. **Q**uestio i. xs. **Q**uestio i. xt. **Q**uestio i. xu. **Q**uestio i. xv. **Q**uestio i. xw. **Q**uestio i. xx. **Q**uestio i. xy. **Q**uestio i. xz. **Q**uestio i. ya. **Q**uestio i. yb. **Q**uestio i. yc. **Q**uestio i. yd. **Q**uestio i. ye. **Q**uestio i. yf. **Q**uestio i. yg. **Q**uestio i. yh. **Q**uestio i. yi. **Q**uestio i. yj. **Q**uestio i. yk. **Q**uestio i. yl. **Q**uestio i. ym. **Q**uestio i. yn. **Q**uestio i. yo. **Q**uestio i. yp. **Q**uestio i. yq. **Q**uestio i. yr. **Q**uestio i. ys. **Q**uestio i. yt. **Q**uestio i. yu. **Q**uestio i. yv. **Q**uestio i. yw. **Q**uestio i. yx. **Q**uestio i. yy. **Q**uestio i. yz. **Q**uestio i. za. **Q**uestio i. zb. **Q**uestio i. zc. **Q**uestio i. zd. **Q**uestio i. ze. **Q**uestio i. zf. **Q**uestio i. zg. **Q**uestio i. zh. **Q**uestio i. zi. **Q**uestio i. zj. **Q**uestio i. zk. **Q**uestio i. zl. **Q**uestio i. zm. **Q**uestio i. zn. **Q**uestio i. zo. **Q**uestio i. zp. **Q**uestio i. zq. **Q**uestio i. zr. **Q**uestio i. zs. **Q**uestio i. zt. **Q**uestio i. zu. **Q**uestio i. zv. **Q**uestio i. zw. **Q**uestio i. zx. **Q**uestio i. zy. **Q**uestio i. zz.

in vno corp[or]e. sed p[er] sacramenti eucharistie susce[pt]io[n]em n[on] la efficitur sp[irit]ualis cognatio. ergo nec p[er] alia. **Q**uestio i. p. **Q**uestio i. q. **Q**uestio i. r. **Q**uestio i. s. **Q**uestio i. t. **Q**uestio i. u. **Q**uestio i. v. **Q**uestio i. w. **Q**uestio i. x. **Q**uestio i. y. **Q**uestio i. z. **Q**uestio i. aa. **Q**uestio i. ab. **Q**uestio i. ac. **Q**uestio i. ad. **Q**uestio i. ae. **Q**uestio i. af. **Q**uestio i. ag. **Q**uestio i. ah. **Q**uestio i. ai. **Q**uestio i. aj. **Q**uestio i. ak. **Q**uestio i. al. **Q**uestio i. am. **Q**uestio i. an. **Q**uestio i. ao. **Q**uestio i. ap. **Q**uestio i. aq. **Q**uestio i. ar. **Q**uestio i. as. **Q**uestio i. at. **Q**uestio i. au. **Q**uestio i. av. **Q**uestio i. aw. **Q**uestio i. ax. **Q**uestio i. ay. **Q**uestio i. az. **Q**uestio i. ba. **Q**uestio i. bb. **Q**uestio i. bc. **Q**uestio i. bd. **Q**uestio i. be. **Q**uestio i. bf. **Q**uestio i. bg. **Q**uestio i. bh. **Q**uestio i. bi. **Q**uestio i. bj. **Q**uestio i. bk. **Q**uestio i. bl. **Q**uestio i. bm. **Q**uestio i. bn. **Q**uestio i. bo. **Q**uestio i. bp. **Q**uestio i. bq. **Q**uestio i. br. **Q**uestio i. bs. **Q**uestio i. bt. **Q**uestio i. bu. **Q**uestio i. bv. **Q**uestio i. bw. **Q**uestio i. bx. **Q**uestio i. by. **Q**uestio i. bz. **Q**uestio i. ca. **Q**uestio i. cb. **Q**uestio i. cc. **Q**uestio i. cd. **Q**uestio i. ce. **Q**uestio i. cf. **Q**uestio i. cg. **Q**uestio i. ch. **Q**uestio i. ci. **Q**uestio i. cj. **Q**uestio i. ck. **Q**uestio i. cl. **Q**uestio i. cm. **Q**uestio i. cn. **Q**uestio i. co. **Q**uestio i. cp. **Q**uestio i. cq. **Q**uestio i. cr. **Q**uestio i. cs. **Q**uestio i. ct. **Q**uestio i. cu. **Q**uestio i. cv. **Q**uestio i. cw. **Q**uestio i. cx. **Q**uestio i. cy. **Q**uestio i. cz. **Q**uestio i. da. **Q**uestio i. db. **Q**uestio i. dc. **Q**uestio i. dd. **Q**uestio i. de. **Q**uestio i. df. **Q**uestio i. dg. **Q**uestio i. dh. **Q**uestio i. di.

bent oppositōz ad inuicē. q̄ vna nō p̄stat alteri impedi-
 mētū. nec cōmixtio carnis susceptiōi sacri nec ecōuer-
 so. Itē p̄ facit q̄ aliquē de errore trahit ad fidē q̄ bap-
 tizari leuat de fonte. S; si q̄s uerrat aliquā ad fidē
 nō impeditū ea trahere. imo p̄ sp̄salia trahere s̄b
 hac d̄ditōe si velit ad fidē venire. q̄ nec impedit si leuat
 de fonte q̄n etiā possit trahere. Itē diuersitas i p̄ci-
 parōe sacri impedit matrimoniu. v̄t puta cult⁹ dispari-
 tas. s; opposita h̄nt oppositos effect⁹. q̄ qd̄ facit cōformi-
 tatē in cultu r̄ sacramēto disponit ad sacramētū. h̄ aut
 facit disp̄satio r̄ collatio baptismi. q̄ r̄. ¶ **Q**uestiō
 8 q̄ cognatio sp̄ualis p̄t sed aut p̄cedere matrimonium
 Si sequat̄. generalit̄ v̄z ē q̄ nō p̄t infringere mat̄ri-
 moniu vinculū. S; t̄n q̄m ad ius soluēdi debitiū dist̄in-
 guendū. q̄ hoc aut factū est necessitate. v̄t pura q̄n par-
 uulus ē in piculo mortis r̄ nō est q̄ baptizet eum. aut ex
 ignorantia. aut ex industria. In p̄mo casu simpliciter non
 amittit ius petendi nec soluēdi. In sc̄do casu s̄i si fuit
 diligenā nō amittit. In tertio casu amittit ius petendi
 q̄ hoc facit. t̄n q̄ nō d̄z peccatū suū alteri imputari tene-
 tur reddere. r̄ h̄ totū cōfirmat p̄ auctores q̄ sunt in lute-
 ra. quāz quosdā optet reducere ad cōcordiā p̄ d̄ictā di-
 st̄inctiōz. Si aut̄ cognatio sp̄ualis p̄cedat matrimoniu
 illa in q̄b; trahit p̄ baptismū r̄ cōfirmatōz. sic impedit
 trahēdū r̄ d̄imit trahētū. p̄ eo q̄ facit simpliciter ille-
 gitimas. r̄ iō si videat vinculū trahi. nō t̄n trahitur
 Impedit aut̄ cognatio matrimoniu s̄m tres differenti-
 as. s; paternitatis. cōpaternitatis. et fraternitatis. s̄u-
 cur p̄bat. r̄x. q. j. de eo qd̄ interrogastis. r̄ in alijs his
 sequentijs capitulis. et. r̄x. q. iij. p̄ totū. Per hanc di-
 st̄inctionē patet responsio ad p̄mo obiectū. q̄ illa auro-
 ritas intelligit de cognatōe q̄ sequit̄ matrimoniu que
 nō potuit soluere p̄us vinculū qd̄ inter p̄sonas legitimi-
 mas erat cōtractū. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t q̄ vna cognatio
 est ordinata ad altera. d̄m q̄ verū est. nō tamē in codē
 ed̄ i diuersis. Sicut enī carnis cōmixtio ordinat̄ ad ge-
 nerationē. nō tamē generās d̄z cū filia carnalit̄ cōmix-
 ce ri p̄pter nouitatē vinculi. sic intelligendū q̄ nō d̄z bap-
 tizās cū baptizato carnaliter cōmixceri. nec p̄ mat̄rimo-
 niū copulari. Ampli⁹ q̄nt̄ vnu hōz vinculoz sit or-
 dinari ad alter. non t̄n sp̄uale ad carnale s; ecōuerso. r̄
 iō postq̄ infuēnt cognatio sp̄ualis. nūq̄ d̄z infuēnt
 cōmixtio carnalis. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t de illo q̄ reuocat
 11 ab errore. d̄m q̄ illud vinculū nō solū facit impediō be-
 neficiū s; etiā statutu ecclesie christi. Si at̄ q̄ras q̄re ma-
 gis instituit ecclesie. d̄m q̄ p̄ nullā institutionē d̄i ho-
 mo generari s; solū ad generationē disponit. In bap-
 tismo aut̄ ē h̄a cogitō. r̄ iō nō sic d̄bitur vinculū qd̄ p̄estz
 m̄mō iō impedimentū p̄ documētū fidei sicut p̄ sacramē-
 tū baptismi. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t de diuersitate cult⁹ q̄ i-
 12 pedit. d̄m q̄ circa actum s̄tutis r̄tingit s̄tutē eorum
 p̄ ab extremis. q̄m vir⁹ desiderat mediū. sic aliq̄ mō p̄-
 uenire i sacramentis. maxime circa m̄rimoniū. Unde
 sicut impedit aīa disp̄sare. ita etiā impedit aīa. p̄mi-
 tate. ¶ **Q**uestiō iij. c
 ¶ **U**tr̄ sp̄ualis cogitō trāseat ab vno i alter. v̄t pote. ab
 vxoze i v̄z. et q̄ sic v̄. r̄x. q. iij. c. j. sc̄liscitat. p̄stat v̄z
 cōparē p̄stitui illi mulieri cur̄ matrimonio assūpta v̄-
 o: cōmater esse videbat. ¶ **I**tē ibidē ex cōcilio calcedonē
 Si q̄s cū duab; sororib; aut cū duab; cōmatrib; domi-
 erit. s̄m antiquam cōsuetudinē octo annis peniteat. q̄
 p̄c̄m ē trahere cū duab; cōmatrib; sicut cū duab;
 sororib;. Itē r̄oe v̄r q̄ vir q̄ coḡscit mulierē necessario es-
 scit affinis om̄i p̄ sanguineo mulieris q̄ ē cognat⁹ car-

naliter et hoc p̄pter hoc q̄ efficiūtur vnum corp⁹. ergo
 pari rōne si mulier ē alicui cognata sp̄ualiter. si iungat
 alicui necesse ē q̄ ille efficiat affinis eidē. Itē maḡ vni-
 untur vir et vxo: vnitare carnis q̄ mater et filius. s; q̄
 efficitur p̄ sp̄ualis alic⁹ necessario efficit cōparē m̄ris.
 ergo multo fort⁹ q̄ efficit cōparē viri efficit cōparē
 vxoris. ¶ **C**ontra. r̄x. q. iij. qui sp̄ualē h̄z cōparē cu-
 ius filiā de lauacro fontis accepit et eius vxor: mater ē
 nō licet eidē cōparē suo defuncto et viduā ducere i vx-
 oze. ¶ **I**tē i sequentijs capitulo p̄ obitū vxoris sue cum
 cōmatre vxoris cōiugia copulari nulla videt rō vel au-
 ctōritas p̄hibere. ¶ **I**tē r̄oe v̄r q̄ vno carnis et sp̄s sum-
 pliciter s̄nt disp̄ate. q̄ p̄ vna ad aliā nō trāsit. q̄ nō v̄-
 det q̄ ab vno ad alter trāseat cognatio sp̄ualis. ¶ **I**tē
 q̄ntumcūq; vir fuerit amīc⁹ siue fili⁹ dei. p̄ h̄ vxor: nō cō-
 iungit deo nouo vinculo nec ecōuer so. ergo pari rōne
 q̄n vno iugū sp̄ualiter alligat alicui. non p̄pter h̄ alli-
 gat et alter. ¶ **R**es̄ d̄m q̄ cūz auctores s̄nt ad v̄trāq; p̄-
 cognatio sp̄ualis aliq̄ mō trāsit a muliere i v̄z. aliq̄
 mō nō. S; t̄n notādū q̄ maḡ et etiā gratian⁹ distinguit
 sicq̄ postq̄ alter iugū d̄bit cognatōnē cū aliq̄. aut mu-
 tuo se cognoscūt aut nō. Si sic. t̄n trāsit cognatō sp̄-
 ritualis ab vno i alter. Si nō. t̄n nō trāsit. S; ista re-
 sp̄sio a iurisp̄ritis nō approbat. nec ip̄m capitulū d̄coz/
 dat. r̄x. q. iij. p̄ vxoris obitū. vbi d̄i q̄ p̄ vnitōnem car-
 nis non trāsit ad vnitare sp̄s. Si c̄go aliq̄s vel ali-
 qua h̄z cognatōz sp̄ualē. p̄ sequētē copulā talis cognatō
 i alter n̄ p̄rāsit. Et iō aliq̄ distinguedū. q̄ aliq̄ muli-
 er vel aliq̄s vir p̄ d̄bere cognatōz sp̄ualē. aut p̄ actū su-
 um aut p̄ actū alterius. aut q̄ leuat alterius filiū. aut q̄
 leuat eius filiū. Si p̄ actū alterius. sic nullo mō trāsit
 nec ecōicat. Si p̄ actū p̄p̄riū. aut ante carnalē copulam.
 aut post. Si ante. t̄n nō trāsit nec ecōicat. q̄ p̄ vnitōnem
 carnis sequētē nō trāsit ad vnitōnem sp̄s p̄cedentem. In
 his duob; casib; h̄z b̄re duas cōmatres. Si d̄o p̄ actū p̄-
 p̄riū d̄bit post carnalē copulā. cū vir r̄ mulier s̄nt vna
 caro r̄ vnu p̄ncipiū. opatio siue actio vni⁹ alteri attri-
 buit. r̄ in h̄ casu nō h̄z b̄re duas cōmatres. extra de cognatōe
 sp̄uali. martinus b̄r t̄. Et r̄o hui⁹ assignat vnitatis
 p̄ncipiū. r̄ sic soluūt p̄rietates. Et hec cōmēt in his
 versib;. Que mihi vel cui⁹ mea natū fōte leuauit. Nec
 mea cōmater fieri mea nō valet vxor. Si q̄ mee natū nō
 ex me fōte leuauit. Hāc p̄ fara mee nō ide veraboz b̄re.
 Lōcedendū q̄ aliq̄ mō trāsit ad vxorē in virū licet ali-
 q̄ rōnes ad hoc inducere sint sophistice. ¶ **A**d illud qd̄
 ob̄t in cōtrariū tā p̄ r̄sio. q̄ autoritates currūt s̄m illas
 duas vias p̄ores. ¶ **A**d illud qd̄ ob̄t q̄ iste cōiunctiōes
 s̄nt oīno disp̄ate. d̄m q̄ n̄ ē v̄z. q̄m cognatio sp̄ual sit p̄
 actū copalē. r̄ q̄ vnu corp⁹ sunt ita q̄ vnitatis p̄cedit. iō
 qd̄ sit ab vno. reputat fieri ab alio. S; cū vnitatis sed̄ n̄
 p̄t venire ad vnitare p̄ncipiū act⁹ sacralis. ¶ **A**d aliud
 17 qd̄ ob̄t. d̄m q̄ n̄ ē filie. p̄ h̄ q̄ h̄ sit p̄ gram sacralē. r̄ sic
 patet illud.
Questiō q̄ntū ad sc̄dm articulū q̄ de cognatōe
 legali. Circa quā p̄mo p̄cedēdū ē p̄ modū narratō-
 nis. Sc̄do p̄ modū inq̄sitiōis. Circa quā tria s̄nt p̄notā-
 da. P̄mo qd̄ sit. r̄ q̄ sp̄s. Sc̄do q̄l̄ p̄bat. Tertio quō
 impedit matrimoniu. P̄mo q̄ sc̄dū q̄ cognatio lega-
 lis ita describit. Cognatio legalis ē p̄mitas p̄ueni-
 ens ex adoptione. Quā aut̄ triplex p̄mitas ex adopti-
 one. Una est quasi descendentū q̄ attendit inter adoptā-
 tem r̄ filiā vel nep̄tē adoptatam. Alia est quasi a late-
 re. s; illa que est inter filium naturalē r̄ filiā adoptiuam
 Tercia p̄o ē q̄si qdā affinitas inf̄ adoptatū r̄ vxorē ad

optatis. vel adoptate et vxoie adoptati. Ne sut spes d
 19 sicut pz p rōs sua dicitur p actū adoptati. Adoptare at
 20 est extranea psona i filiu vel filia vel nepote. vl dicitur
 legitime assumere. Legitima aut assumptio dicit. qz
 nō omis psona p oem adoptare. Nā adoptare nō pōt
 mulier nisi ce rescripto pncipis sibi cedat in solaciū fi
 21 lior. Iste enī actus ē ppe viroz. Ite. nō oim. qz adopra
 22 Ille nō pōt adoptare qz pater familias ē r sui iuris. r po
 rest generare. nā spado vel frigidus nō pōt adoptare.
 23 Quilibet aut pōt adoptari siue masculus sit siue femina
 24 dūmodo sit minoris etatis pte adoptivo. Pmū d3 sic
 mino: siue maio: siue habeat ptem siue nō adoptari pōt
 differēt tū. Qui enī sui iuris ē dī arrogat. r trāsit in
 24 prāte arrogātis. d aut ē in prāte pīs nō trāsit in prātem
 adoptātis. r dicit simpliciter adoptari. Pmū d3 sic
 rī autē pncipis. scdm impio magistrat. Alia etiā dif
 ferētia ē. qz adoptās filio arrogato tenet relinquere qz
 tā pte bonoz. filio adoptivo nihil si nō vult. Tercō in
 25 telligēdū ē. qz cognatio legalis p modū descendentiū
 r p modū affinitatis semp impedit matrimoniu. Unde
 nūqz adoptās pōt dhere cū filia adoptiva. nec euz vxoie
 filij adoptivi. r sic de alijs. s3 secūda spē nō manet im
 pedimētū nisi ad rēpus. scz qz dū ē r durat adoptio. s3
 ea soluta emācipitāōe filij adoptivi vel naturalis. po
 26 stea nō impedit. extra de cognatōne legali. r. xxx. q. iij.
 ita diligere. r. r. itez. p adoptionē. r.

H intelligētia aut hoz tria beneiter queruntur
 Primo qz. vtz cognatio legalis sit aliqd vin
 culū. Secūdo querit. vtz impediāt matrimoniu.
 um. Tercio. vtz trāscat ab vno in alterum.

Questio ij.

Lira quā pcedit sic r ostēdit qz cognatio legalis dicit
 aliqd vincū fm veritate. Nicolaus pp dic r habet in
 lra. inf eos nō trahit cōiugiu qz adoptio iūgit. qz aliq
 iūctura r vincū est ibi. Ite. cognatio pmo ē p legem
 naturalē. si ergo lex divina vltra naturalē addit spūalē
 pari rōne lex humana vltra naturalē addere poterit et
 debet legalē. Ite. sicut pāt. ē gñare filiu. ita r fouere
 r hereditatē relin qre. qz cū aliqd assumit sibi aliquē ad
 hos actus. recte dicit pōt p. r ille filius. sed iste due sūt
 relatōes punitat. qz r. Cōtra. nullus pōt adoptare si
 bi aliqē ptem. ita qz sit sibi vincū. ergo pari rōne nul
 26 lus vt videt p sibi aliqē adoptare in filiu. qz nullū ē ad
 optēs vincū. Ite oēs iusti sē filij dī adoptivi. qz adop
 tio ē vincū gñale. S3 nō atēdit ibi qz pōt penes vincū
 lū generale. qz r. Ite i nobis nō sūt nisi duo. s. ania et
 corp. s3 ex pte aīe cognatio spūalis. ex pte corpis cog
 26 natio carnalis cōtrahit. qz aut legalis cognatio nō dif
 fert ab istis aut supfluit. Ite cognatio ē vincū pperu
 um si ē p cognatio. sed adoptio nō est pperuū vincū
 qz adoptiu nō pōt emācipari. qz vt qz nlla sit tal cogna
 tio. ddm. qz ē ponere vincū cognatōis legalis. s
 aut vincū transpūtrū. r h3 origine a cognatōe carna
 li. sicut et cognatio spūalis. Pātis enī carnalis ē filiu
 generare et filiu educare. qm igit p sacramētū regenera
 tionis ē spūalis generatio. hinc est qz cōtrahit spūalis
 cognatio. Rursum. qm in adoptione fit assumptio ali
 cuius ad actū paternū qui ē fouere. educare. possēdēz
 dimittere. hinc ē qz est ibi affectus paternus r officium
 ac p hoc aliqd vincū. hoc aut a legibus statutū est in
 solatiū filioz. qd ē marimū inter cetera ipis cōiugatis.
 r sic pz quō cognatio legalis sit vincū. Si aut querat

ur sufficientia hay triū cognatiōnū. s. carnalis. spūal. r
 27 legalis. ddm. qz tripliciter p sumi. Uno mō penes trō
 plice legē a qua ē. s. naturalē. diuinā. r positivā legē.
 Quāru ad p mū ē cognatio carnalis. qz nō ad secūdam
 spūalis. qz nō ad tertiū legalis. Secūdo mō pōt sumi
 28 penes illud qd respiciūt. Tria enī sunt in nobis bona.
 bonū nature. bonū grē. r bonū fortune. Bonū nature re
 spicit cognatio carnalis. bonū gracie cognatio spūal.
 bonū sō fortune cognatio legalis. Tercio mō sic vt co
 gnatio carnalis respiciat carnē. spūalis. aīam. legalis
 sō rōnū hoīem. His vltis facile ē obiectis respondere.
 Ad illd enī qd obī qz filius nō pōt adoptare p m. di
 29 cēdū qz sicut i naturalibz pōt generat filiu nō ecōuerso. ita
 r in legalibz patris ē adoptare filiu. nō ecōuerso. Nā
 adoptatio ē quedā generatio. Ad illud qd obī qz
 30 oīs iusti sūt filij adoptivi dī. ddm. qz sicut oēs sum a
 deo. it nō sum oēs cōsanguinei. qz vts habeam vnum
 patrē p eo qz ipse est pncipiū cōc. s3 qm ab eodē patre car
 nali generamur. habemus aliqd vincū speciale. sicut in
 pposito oportet intelligere. Ad illd qd obī qz i nob
 31 nō est nisi aīa r corp. ddm. qz nō tū i hoīb3 ista attendū
 sed etiā actūtra. sed quedā respiciūt aīam magis. qd aīz
 magis corpus. quedā magis cōiunctū. vt patet cū dicit
 tur hō intelligēs albi. et risibilis. Pmū est rōne anie
 secūdū rōne corpis. tertiū rōne cōiuncti. sic in pposito pōt
 32 intelligi. Ad illd qd obī qz nō est vincū pperu
 um. ddm qz duo sūt in adoptōe. s. dominiū r subiectio.
 r hec pōt amoveri p emancipatōnem. r est quedā bone
 statis alligatio que nō relinēt ex qz semel alicui inest.

Questio iij.

Utrū cognatio legalis debeat impedire matrimonium
 Et qz sic videt. xxx. q. iij. ita diligere. Nicolaus pp dic et
 habet i littera. inf eos nō dicit matrimoniu qz adoptio
 iūgit. Ite rōne videt. qz aliqz ē r d3 ē affectus paterni r
 maritalis. s3 qz adoptās aliqū tenet eā tractare affecti
 onē paternā. ergo nullatenus pōt nec d3 affectōne mariti
 33 Ite cognationis vincū impedit ppter proximitatem.
 S3 in cognatōne legali sit pmitas. qz sit matrimoniu
 impedimētū. Cōtra. cognatio ē de iure positivo. s3 ma
 trimoniū de iure naturali. sed ea que sunt iuris positi
 ui non possunt super ea que sunt naturalis alligatio
 nis. ergo nec talis adoptio potest impedire matrimo
 niū. Ite matrimōia regūtur iure poli. nō iure fori. s3
 tales adoptōes sūt de iure fori. ergo p tales adoptōes
 nō h3 matrimoniu impediti. Ite talis cognatio legal
 33 nullo bono matrimōij repugnat. s3 omne qd pstat ipe
 dimētū matrimōio rōe alie boni impeditimētū pstat. qz
 r. ddm qz cognatio legalis ipedit matrimoniu. r rō
 huius est statutū ecclesie qz legē cōfirmat r approbat.
 Si aut querit qre ecclesia statuit. dicit p qz rōe honestat
 qm isti affectus. s. paterni r maritalis. cū eadē psonā sūt
 in cōpossibiles salua honestate. r qm talis cognatio ad
 effectum cōsanguinitat. pducit. si quis traheret. ita
 in hoc honestati derogaret. r qui assuesceret contrabe
 33 re cū filia adoptiva. aut paz aut nihil cum naturali ti
 meret contrabere. cum illam assumpserit ad ptractā
 dū vt filia naturalē. r sic pz qre d3 impedire. Quomō
 ar ipediat fm tres dīas ita qz fm alterā ad ipis rō sup
 dictum est. Rarō aut huius est. qz illa adoptio tenet rō
 nem ei qz sub eadē prāte sunt filia naturalis r filij ad
 optiuus. nec se habent vt fratres. nisi quādiu sic sūt. r
 ideo hoc cessante pōt se habere scdm affectionem cōiug
 galē. His vltis satis parent obiecta. Qd enī obī qz ius
 positivū nō repugnat iuri naturali. ddm qz mīn. ontū

no tñ e de iure naturali fm q nūc curat ecclesia. sz etia
 35 q regit iure poli. iā p3 rñsio. qz eccia tale impedimētū
 36 possit impedire. Ad illud qd obr q nō impedit aliqd
 bonū matrimoniū. ddm q sicut supra dictū fuit de cogna
 tiōe carnali q impedit bonū naturalis hōestatis. ppf
 qd cōseruandū pncipaliter ē in futurū matrimonium.

Questio iij. f.

Utrū cognatio legalis trāscar in alter. Et q sic vñ.
 xij. q. iij. z habet in fra. tñf cos q naturaz cos q adopti
 one sunt filiū. venerāde leges nūmōtia trābi nō per
 mitunt. h aut nō esset nisi cognatio trāstret a pfe in fi
 liū. qz rē. Itē plus concordat vñio carnis cū cognatōe le
 gali q spūali. Sz vñio carnis facit cognatōz spūalē eē
 eōem. q multo fortis cognatōz legalē. Itē cognatio car
 nalis z spūalis trāstret. q pari rōne cognatio legalis. aut
 si nō. qre nō. qd si nō trāstret. h nō eēt nisi q vnica
 eēt species. nūc aut tres assignant. Cōtra. qz cognatio
 spūalis ē cōcabitilis. iō necesse ē q si aliqd efficit spūalis
 pñ alicui q efficit cōparer pñs eiusdē. q pari rōne in
 adoptōe. qd tñ nō cedit. q nō est cognatōis trāstret.
 Itē qz in cognatōe spūali trāstret a pfe in filiā natura
 le. iō impossibile ē q vnqz trābat filiū spūalis cū filio na
 turali. q pari rōne nūqz possit filiū adoptiū z trābare cū
 naturali filia. cut? trāriā dī. xxx. q. iij. p adoptōz qstia
 fraternitas. Juxta hoc qf cū vinculū cognatōis legal
 trāscar in filios z nepores z in vxores. qre nō trāstret i

37 pntes cū se habeāt in eadē pñitate. q. d. q. vñ
 culū adoptōis trāstret in alteri psona dupl. s. p carnis
 commixtionē z generationē. sed per carnis committi
 onē trāstret ad sp. p generatōes sō ad tempus. Et ratio
 but. qz talis adoptio respicit bona spalia z educatōes
 paternā. z qm vir z vxor dūngunt ad sp. z oia q hnt. p
 induitō hnt. iō hnt vinculū sempiternū ad vxorē. Sz
 filiū naturales nec sp. cohabitāt. nec sp. cū pntibz habēt
 bona. induitō. iō cū emancipant patrē z matrē relin/
 quūt. z hinc ē q nō manet vinculū. z sic patet quō trāstret
 illud vinculū. z qñ simpliciter z qñ ad rps. Ad illud
 sō qd qf qre cognatio legalis nō trāstret in patrē. dicen/
 dum q cognatio spūalis trāstret in patrē. qm cū
 dē regenerat quē pñ generauit. ita q cognatio spūalis
 respicit bonū interi. iō cōicat in vno. z iō hnt cogna
 tiō cōparitatis. sz adoptōis adoptatū assumit ad ali/
 39 dd extra. iō nō sic cōicat. Qd obr secūdo iā p3. Ad il
 lud qd qf qre nō trāstret in ascēdēdo. dds q humor venit
 a radice ad ramos nō ecōuerso. z qm filiū rami sunt pa
 tris. iō cognatio legalis a pfe cōicat filiū. nō sic optet
 nec debet cōicare pntibz. z sic p3 totū.

Consequenter qstium ad tertium articulum qf de secū
 do federe nuptiali. z circa hoc qrunf tria. Pñ
 mo qf vtrū scde nuptie sint licite. Scdo vtrūz
 sint sacrales. Tertio vtrū sint honorabiles.

Questio i. s.

Circa quā oñdit q scde nuptie nō sint licite. Lbriso
 stom. Scdm vñ accipe fm pceptū apli licitū. scdm ve
 ritatē fornicatio ē. sz vñ vnoquoqz iudicā dū ē fm vritatē
 ergo scde nuptie nō sunt licite. cū nec fornicatio. Item
 Amb. a secūdo die subtraxit deus benedictionē. nobis
 intelligentiā relinquens. nō bonū esse matrimonium du
 plex. quia ab vnitare diuidit. sed ibi pfigurantur se
 cundarum federa nuptiaz. ergo rē. Item rōne videtur
 quia bigamus nō potest pmoueri ad sacros ordines.
 sed pena nō infligitur nisi pro culpa. ergo in bigamia ē

culpa. Item peccatum est habere plures vxores simul
 nisi dispensentur a deo. ergo pari ratione videtur esse
 peccatum plures habere successiue. Si dicas q nō est
 simile. quia cum sint simul sit iniuria prime vxori nō ra
 men successiue. Cōtra. esto q pma vxor velt. nihilomi
 nus est peccatum. ergo rē. Contra. abraam secūdas cō
 traxit nuptias Hēn. xxy. cum cethura z in hoc nō rep/
 benditur. ergo licitum fuit ei. z sic rē. Item. j. ad thy. v.
 volo iuniores nubere. filios procreare. matres familias
 esse. loquitur de viduis. Item ratione videtur. quia nu
 ptie sunt in remedium. sed cum mulier moritur viro vi
 uente vel eouuerso manet moribus z nō est remedium.
 ergo licitum est remedium adhibere. ergo z matrimonium
 um. secūdo trābare. Itē nuptie sūt officium. hoc ē
 in pcreationē filioz dei ad cultū. sed multi post obitūz
 vxoz sūt ydonei filios pcreare. similiter multe mulieres
 post obitū vxoz. ergo licet trābare. q. d. d. d. q. 40
 nō tñ secūdo nuptie sed etiā tertie et quarte z amplio
 res sūt licite. dum tamē fiat bono animo. sz ppf plem
 generandā. vel ppter fornicationē vitandā. vel ppter
 necessitatem suā sustentandā. vt cū cōtrahit vir cū mul
 ere. vt ipm foueat z eouuerso. Un augustinus dicit. nō
 contemnitur quoralsibet nuptias. Et Hiero. etia q
 dñs nō dānauit mulierē septēnā. Ad illud ergo 41
 quod dicit Lbriso. q fm vritatē est fornicatō. dicēdū q
 ipe vocat vritatē cōiecturā rōis. q tñ sepe fallit. lz pba
 biliter iudicet. vel dicēdū q fornicatio dicit quēdā im
 mētio libidinis. q illud marime s̄sueuit mouere ad se
 cūdas nuptias cōtrahēdas. Ad illud quod dicit am
 brof. q duplex matrimonium nō ē bonū. dicēdū q illud i
 42 telligēdū ē sic. i. nō est honorabile. Ad illud quod ob
 43 iicit q punit pena irregularitatis dicēdū q nō possit as
 cendere ad sacros ordines nō ē pena. q etiā nec murus
 naturaliter p̄t ascēdere. nec tñ h̄ est ei pena. sz q nō est
 ydoneus. Ad illud quod obiicit q nō licet habere plu
 44 res simul. dicēdū q nō est simile. qz viro viuente nō ha
 bet potestatem sui corpis. nec ecōuerso. vir viuente muliere
 z iō nō p̄t alteri dare. et si dat. s̄ ius facit. sed mortua vx
 ore solutus est. z ideo alteri p̄t dare. et iō licet z nō pec
 cat.

Questio iij. b.

Utrū secūde nuptie sint sacramentales siue habeant ra
 tionē sacramētī. Et q sic videt. qz sacramētū matrimo
 niū efficit cōsensu animoz expressus p verba exteriora
 inter legitimas personas. sed talis ē in secūdis nupti
 is. rē. Q iste psona sint legitime p̄batur. qz nullo in
 re a matrimonio p̄biter. Itē coitus excusat i secun
 dis nuptiis. alioqn nō cōcederet eas apls. sed coit? in
 matrimonio excusat rōne medicine sacramētalis. ergo
 rē. Itē secūde nuptie sūt inseparabiles sicut et p̄mice.
 sed inseparabiles in matrimonio non venit ex parte bo
 ni fidei nec plis. ergo ex parte boni quod ē sacramētūz
 Itē q cognoscit secūda coitus fornicatio nō efficit ir
 regularis. qui autē secūda cognoscit cū qua cōtraxit ef
 ficatur irregularis. ergo amplior est h vñio q̄ ibi. sz nō
 nisi sacramētalis. ergo rē. Cōtra qui iterat sacramen
 tū facit ei promeliā. z ideo nihil facit iterādo. sed in se
 cūdis nuptiis iteratur matrimonij sacramētū. ergo nō
 est ibi sacramētū susceptio sed cōtumeliā. Itē vincūm
 matrimonij h̄bitur ex mutuo cōsensu. sed cōsensu est
 vinculū anioz. et matrimonij est vinculū quod nō sol
 uit manēribus extremis. ergo cū aīe sint in corruptibi
 les. semp manet vincūm p̄mi matrimonij. sed alligat
 vni sacramētāliter nō p̄t alteri sacramētāliter obligari
 ergo rē. Itē in secūdis nuptiis ē carnis diuulsiō et p̄

te viri vel mulieris. sed christus est indiuisus & ecclesia
 similiter indiuisus. et vnus solius spōsa. & humana na-
 tura ad diuinam indiuisus. ergo non manet significatio
 ergo 2c. **I**te sacramentū est dignum benedictione. qz
 sacrum est et sanctificans. sed secunde nuptie non bene-
 dicuntur. ergo non videtur ibi esse sacramentum. **R**
 dicendum qz dupliciter est loqui de secundis nuptiis.
 aut in se aut in relatione ad primas. Si in se. sic cum sit
 ibi consensus expressus inter legitimas psonas est vnus
 ibi sacramentum. nec est ibi carnis diuisio. s; vnio car-
 nis viri & mulieris. Si autē loquamur in comparatio-
 ne ad precedentes. sic manet in eis sacramenti ratio in
 completa propter carnis diuisione. qz in primis carne
 sua vnuit cum vno. in secundis cū alio. & talis diuisio
 tollit de plenitudine signatōis. **A**d illud ergo qd
 45 obijciatur qz sacramentum iteratur. Dicendū qz sacramē-
 tū iterari nō dicitur nisi pmo manente. sed pma est solu-
 tum vxo: mortua. **A**d illud quod obijciatur qz ē vin-
 culum animarū que sunt perpetue. **D**ōm qz est 2 ante &
 46 spiritus. & non est vinculum animarū nisi in q̄trum cō-
 iuncte corporibus. ordinatur enim hoc vinculū ad car-
 nis coniunctionē. ideo soluitur cū anima separatur & desinit
 47 animare. **A**d illud quod obijciatur qz secunde nuptie car-
 nem diuidūt. Dicendū qz hoc est per accidens. qz pmo
 vniant. ergo sequens diuidunt. et sic est sacramentū rōe
 vnionis. nō ratione diuisionis. tamē qz diuisio conco-
 mitatur vnionē. nec est de perfectione sacramenti. ideo
 nō debetur ei tanta solēntas. et qz benedictio ē ad solē-
 nitatem. ideo qz tales nuptie nō benedicuntur. & sic patz
 sequens. Sed attendendum est qz nuptie possunt esse
 48 secunde ex parte viri. & p̄te ex parte mulieris. vel econ-
 uerso. vel ex parte vtriusq;. In primo casu plus salua
 ratio sacramēti. christus enī vnitur pluribus animabus
 & sibi eas desponsat. In secundo casu minus. In tereō
 minime. & ideo in primo casu cum mulier est virgo. qz
 vis vir sit bigamus. nuptie benedicuntur.

Questio iij.

Utr secundo nuptie sint honorabiles. Et qz sic videt.
 qz omne illud in quo salua ratio honesti salua rōe hono-
 rabilis. sed in secundis nuptiis salua ratio honesti. qz
 vitatur inhonestas fornicatōis. s; 2c. **I**te gloria ē pa-
 tris filios successores in bonis relinquere. & marie bo-
 nos. Sed frequēter in p̄mis nuptiis non acquiruntur
 filij sed in secundis. ergo videtur qz nō habent plem ho-
 norabile sit secundo nubere. **I**te omnia sacramēta di-
 uina sūt honorāda. ergo omne quod tenet in se rōnem sa-
 cramentū tenet rationem honorabilis. Sed secunde nup-
 tie sunt huiusmōi v̄p̄us p̄barū est. ergo secunde nuptie
 sunt honorabiles. **I**te in lege q̄ nolebat suscitare semē
 fratri. extrahēbat mulier calciam eorum de pede & expue-
 bat in faciem eius in signū obprobrii sempiterni. Deu-
 xxxv. ergo si multo magis debet quis sollicitus esse de p-
 le sua qz de aliena. videtur qz si aliquis non habens fili-
 os de prima vxo. ipsa mortua nolit contrahere cū alia
 qz sit sibi obprobrium. ergo ab oppositis contrahere cū
 secunda est honorificum. Si tu dicas qz secus est nunc
 in le. no. in qua querit fecunditas mentis magis qz ven-
 tris. Obijciatur in cōtrarium qz illud non soluit. qz si alij
 quid est bonum. sua iteratione non fit malū sed melius.
 quia duplex bonū melius est qz simplex. ergo si aliqd ē
 honorabile. sua iteratione non fit vitupabile. sed p̄te
 nuptie sunt honorabiles. ergo. & cetera. **C**ōtra omne

illud est indecens a quo arcentur honeste persone ne in-
 terfint hōi. sed secunde nuptie sūt huiusmōi. ergo. 2c.
Matio manifesta est. **M**atio p̄barū p̄ illud cesarien-
 sis concilij quod ponitur in lra. Presbyter inqz p̄ade-
 re in nuptiis bigami nō cōuenit cum p̄ia bigam? indi-
 gear. s; 2c. **I**te omne illud est indecens qz quod efficit qz
 ineptus ad gradū dignitatis ad quē prius erat ydo-
 neus. sed p̄ secundas nuptias efficit quis ineptus ad
 gradū sacerdotij ad quē erat prius ap̄us. ergo secūdas
 nuptias cōtrahere est vituperabile & indecōz. **C**rem
 omne illud est i obprobriū quod reddit hōiem notabilez
 de aliquo vitio. sed secunde nuptie sūt hōi. s; 2c. **E**t h
 p̄firmatur p̄ illud Amb. qd habetur in littera qz etiam
 in p̄senti carent gloria. **I**te omne illud est i obprobriū
 qd reddit indignū ecclesiastica benedictione. sed secūde
 nuptie (qz quis sint licite) p̄uari sūt benedictione q̄ debe-
 tur illi sacramēto. ergo sūt obprobriose. **R**. dōm. qz
 sicut matrimonij sacramētū est vtile & honorabile rarōe
 49 triplicis boni. fidei. plis. & sacri. sic vt appropriare lo-
 mur secunde nuptie sūt honorabiles. qz t̄bous est ima-
 culatus. et hoc est per bonum fidei. **T**itiles s̄o sunt. qz
 vterqz ē secundus. et hoc est p̄ bonum plis. **B**onū vero
 sacramenti ad vtrunqz refertur. ad honorabilitatē inqz
 tum signat. sic enī sacramentum hoc magnū est & hono-
 rabile. sed rōne signati in christo et ecclesia. **A**d vilita-
 tem vero inq̄trum remediū peccat. **S**i ergo loquamur
 de secūdis nuptiis rōe vilitatis. sic salua ratio vilita-
 tis. **T**itiles enī erat. qz erāt in officij & in remedij. et
 vtrunqz horū vt plurimū in secūdis nuptiis repit. **S**i
 rarōne honorabilitatis dicēdū qz honorabiles erant ra-
 tione cōtinentie cōiugalit et signatōis sacramentalis. &
 vtrūqz horū ibi est imperfecte & defectiue. **N**ā signū sacral
 defectus est s̄m veritatē. cōtinentia cōiugalit s̄cōm p̄
 bilitatē. ideo dico qz carent glia. & ideo nō sūt hono-
 rabiles. t̄n qz carent culpa non sunt vituperabiles. sed
 sunt tolerabiles. vnde nec dñs nec sancti eas prohibēt
 tanqz malas. sed tamē eas nō p̄uadēt quasi defectiuas
Concedendū igitur qz p̄pe loquendo secunde nuptie nō
 sunt honorabiles. sicut ostendunt rarōnes. & hoc est qd
 dicit ambro. et habetur in lra. qz etiam in p̄senti carent glia
Ad illud qd obr̄ qz vitatur fornicatio. dōm qz vitat
 50 s̄m statum imperfectōis. et ideo potius hoc ad vilitates
 qz ad laudem vel honorem dinoscitur p̄tinere. **A**d
 51 illud quod obijciatur de cognatōe. **D**ōm qz hoc non di-
 cit s̄m tēp̄ra gratie sed s̄m temp̄ legis s̄c̄p̄e. **U**el si nūc
 dicat honorē. hoc est q̄tū ad hōiem nō q̄ntum ad deum
 qz queritur mō successio relatōis non sanguinis. id vti-
 litati potius qz honori hoc attribuendū est. **A**d illd
 52 quod obijciatur de sacramēto. dicēdū qz v̄ez est qz ē sacz
 t̄n est cū defectu. rōe cui? hz qndā ignobilitatē. ac p̄ hoc
 potius minuitur gloria qz amplificetur in talis sacra-
 menti contractione. **A**d illud quod obijciatur de suscita-
 53 tione feminis. dōm qz illud fuit proprium le. ve. p̄pter
 hoc qz ibi erat benedictio in prole carnali & p̄missio tē-
 poralis. s; nunc lex illa non habet locū. **E**t si obijcias qz
 54 idem bonum iterarum est melius qz honorabilis. dōz.
 qz verū est si iteratio comperat sue nature. sicut in bis qz
 acquirūtur per assuefactionē. hoc tamē nō hz vbiqz lo-
 cū. qz baptisimus iteratus non est melior qz simplex. qz
 non competit ei iteratio. sic iteratio matrimonij nō cō-
 perit signatōni. nec competit vsui honestatis siue cā-
 sitatis nisi sit. p̄ter infirmitatem carnis. que magis
 facit excusabilitatem qz honorem. **D**is v̄is parent qz
 sunt circa litteram.

De xlviij. de resurrectione secundum id quod est.

Ultimo de conditione resurrectionis et modo resurgenti... Prima pars habet tres. In prima prelostandi resurrectionis esse futuram.

DI XL III

Esa. xvi

i. thes. iij

ps. lxxij.

Ascendit resurrectionem esse futuram.

Ultimo de conditione resurrectionis et modo resurgenti nec non et de iudicio et misericordie qualitate breuiter disserendum est.

De terminat resurrectionis causam que est vox tube. La em resurrectionis mortuorum erit vox tube que in aduentu iudicis ab omnibus audietur.

modum inditiois. ibi. Sic querit vtz electis tunc affit... Prima pars habet tres. In prima prelostandi resurrectionis esse futuram.

numetis resurgenti. Un ppba. dabit voci sue voces virtutis. effectum resuscitandi mortuos.

De terminat resurrectionis hora que dicitur media nocte futura. Abedia ar nocte dicitur ventur.

in qua fuit iudicatus. ita ad vocem ipsius fit resurrectio ad bonum.

Uox archageli et tuba. Queritur hic de hac diuersitate istorum vocabulorum.

Aug. d. p. ta no. i. re. te. ita.

Ab. xvi

i. thes. iij

Joh. v

Castro

cludi. R. d. d. q. idē vro: xpi fm diuerfas pperates ista tria font noia. Clor em xpi erit virtuosa. r id dr iustus q: pceptū. dicit em r fier. erit autētica. r id dr ior archā geli. i. pncipis. Et erit nihilomin⁹ seuera. r id vor tube dr. r sic idē mul

tiplici vocabu/ lo expm̄ ad in/ sinuādā illi⁹ vo cis pperatē ml/ riplice r digni/ tatem.

Dasi. vii.

De libris q. nic agree run.

Abat. x.

C No em eoz memoria rē. In nite q malozuz memoria n̄ p̄tr/ stabit. Querit q̄ quō illud possit intelligi. aut em mala placebūt. aut displicebūt. Si placebunt. erim⁹ iniusti. si displicebūt eri m⁹ tritati. Itē quō p̄ illud rel ligi cū talis cog nitio inferat tri sticiā. r sublato p̄m̄ auferat an cedēs. qz posito aīcedente poif r rsequēs. R. d. d. m̄ q̄ ibi erit memoria malo/ rā sine tristitia. q̄lī aut h̄ possit eē. dicit aliq̄ q̄ diuina virtute. q̄ sicut potēs est i igne separe lu/ cē a caliditate. si cur dicit Basili. sup illō ps. vor dñi inf flā. ignis rē. sic sepabit a mali cognitōne r recordatōe me sticia. Alī dicit aliq̄ h̄ ē p̄pter dignitatē stat⁹. sicut em angeli gloriosi r si nos ament. n̄ p̄pter mala n̄ra n̄ trī stanf. p̄ eo q̄ sūt absorbri a glā. sic in p̄posito eī

Ela. xv.

Ela. xv.

telligēdū. Me/ lit⁹ n̄ ē dicere q̄ h̄ sit p̄p̄ modū r siderādū. qz nū q̄ recoḡitabunt mala absolure. sed ip̄ in r sidera tiōe ad deū liberantē. qm̄ cogitare de malo p̄terito subū

rib⁹ et locis p̄stanti auctores q̄ aduēt⁹ xpi dies dr dñi n̄ p̄ qlitate r p̄is h̄ rex. qz tūc cogitatōes et p̄ilia singuloz p̄tebūt. Tū in daniēle. Uelut⁹ dix̄ sedir. r li bri apti sūt corā eo. Libri sūt cō scie singuloz q̄ tūc apient̄ eisyl alijs. r tūc i plebif. Nihil occul tū qd nō reuelēf. Adueniēte at sūmo iudice. nō solū aeris tene bre illūmabūt. s̄ abscondita cor diū manifestabūt. Virtute gōi uina fiet vt cuiqz opa sua bona vel mala cūcta in memoriā re uocēt. r mētis intuitu mira cele ritate cernent. vt accusery vel ex cuset hoimē scia. eaqz teste dā netur vel saluēf.

Querit de memoria electo rum. an tūc precedentia mala teneat. h̄ic q̄rit vtrum electis tūc assit memoria precedentū malozuz sicut bonoz. Quēdaz aucto rita tes vident bonos tradere s̄ ha bituros tūc memoriāz p̄cedētū maloz. i. p̄ctoz vel tormentoz. H̄ic em̄ Ela. Ego creo celos no uos r terrā nouā. r n̄ erūt i me moria p̄ora. r n̄ ascēdēt sup cor. s̄ gaudebitis in eternū. Itē obli uidi tradite sūt angustie p̄ores r abscondite ab ocul n̄ris. Que de futuro exponēs h̄iero. ait. Obliuidi tradēf p̄iora mala. qz forsitan i futuro p̄stine p̄uersati onis memoria oīno debebif suc cedentib⁹ bonis em̄is. ne sit ps maloz p̄oris angustie memoria s̄ hec r h̄is filia p̄nt accipi sic vt n̄ excludāt memoriā p̄cedētuz maloz. f̄ ex ea molestiā r lesiōez amoueāt. Nō ei eoz memoriā sc̄tos p̄tristabit. vel eoz b̄ritudī nē obfuscabit s̄ q̄tiores dō red dit. vñ sup ps. lxxxvij. ait Greg. Quō ieternū m̄as dñi canit q̄ miserie n̄ meminit. Quō at ple na b̄ritudo si memoria reat⁹ mē

rentiōe liberatōis in p̄nti non ḡnat in nob affectōz me/ sticie s̄ gaudij. Itē bñ dicit q̄ erit ibi maloz memoria s̄ n̄ tristitia. Ad illud q̄ obf de disciplina. d̄m̄ q̄ n̄ veniūt in memoriā mala p̄terita sub rōne absoluta. qz cū sumus

tē tāgit. S̄ sepe leti tristitū me/ minum. r tant doloz meminim⁹ sine dolore. r ide apli⁹ leti r ḡti sum⁹. Ex his appet q̄ si p̄oz ma loz memoriā sc̄ti h̄ebūt i futuro n̄ eis tñ erit ad penā vel glorie derogatōez s̄ ad ḡraz actōz. Si x̄o q̄rit vtz p̄ctā q̄ fecerūt electi p̄deat tūc in noticiā oīm. sic ma la dānādoz oib⁹ erūt nota. Nō legib̄ exp̄sū in scrip̄tura. Tū n̄ irrōnabilr putari p̄t p̄ctā hic p̄ p̄ntiam tecta r deleta. illic etiāz tegalijs. alia x̄o cūctis p̄palari. Querit de viuoz iuetōe. e Querit et solet vtz illi q̄s viuos iueniet x̄ps nūq̄ oīno morituri sint. an ip̄o r p̄is p̄cto q̄ rapient obuiā x̄po. ad i mortalitatē mira celeritate sint trāsturi. Non. n̄ dōm̄ ē fieri n̄ posse. vt p̄cera i s̄ b̄ line portēf in illo spacio r mori ant̄ et reuiuiscāt. Ad hūc at s̄ s̄ sū q̄ estimem⁹ illos i puo spacio r passuros mortē r accepturos i mortalitatē apls nos vrgere vñ vbi dicit. oīm in x̄po viuificabi mur. Et ibidē. Qd̄ feminas nō viuificat. nisi pus moriāt. Cur at nobis incredibile videat illā ml tudinē corpm̄ i acre qd̄amō se minari. atqz ibi p̄tin⁹ i mortalit r incorruptibilr reuiuiscere. cū credam⁹ in ic̄tn oculi futurā resurrectōz. r i mēbra sine fine vi ctura. tāta velocitate rediturū antiq̄ssimoz cadauez puluerē. S̄z vellē de his poti⁹ audire do ctiores. Si ḡ sc̄tos q̄ repic̄f x̄po veniēte viuētes. eiqz obuiā rapi ent. crediderim⁹ in eodē raptu de mortalib⁹ corpib⁹ exituros. r ad eadē mox i mortalia reditu ros. nullas in verbis apli patie mur āgustias. ḡnalit̄ accipietes illud qd̄ dictū ē. Qēs qd̄e resur gem⁹. s̄ tā boni q̄ mali. s̄ n̄ oēs i murabimur. s̄ in solēnitare f̄sur rectōis. De h̄ etiā Amb. ait. In

oīa referen⁹ ad deuz altq̄ mō vt ibi laudet r boz nouificet deus. r sic p̄z illud.

Pctā hic p̄ p̄ntiam tecta r de leti illic etiāz r ḡt alijs. Querit qz cū p̄ctm̄ petri r magdalene oib⁹ bus ē notum ad laudē q̄re ḡ post diem iudicij erit occultū. r si p̄ccatū petri nō tē ḡat. quare p̄ctm̄ iob̄ erit. s̄ h̄o pec cara credam⁹ de regenda. q̄s nō incipiat erube scere si facta sua in r̄spectu tot⁹ mūdi sūt p̄palā da. R. d. d. m̄ q̄ q̄uis fas sit v/ trāqz p̄rē opina r. rōnabilior tñ ē q̄ oīm electoz p̄ctā oib⁹ iustis tūc p̄tebūt. r h̄ p̄p̄rea. qz mag na erit dei gloria duz manifestat̄ eius ad filios m̄ia. r dū ondek eius m̄ia. nullā erit erubescētia. Et si q̄ras quō h̄ possit eē. d̄m̄ ē q̄ rō ē a p̄re er̄ cut⁹ p̄ctā manis festant. qz erube scētia ē timor i ex̄p̄erātōe eēt̄ eij. Tū cū i b̄ris n̄ cadit timor. n̄ erit etiā erubescē tia. Q̄ nō cadat timor. p̄z. qz p̄se cta charitas for ras mittit timo rē. Rō at est ex p̄re videntū. qz nullus ibi vitu. par. nullus ibi aspnaf. s̄z poti⁹ deuz collaudat dū atēdit virtu. p̄ctā publicē

i. Cor. xv.

i. Cor. xv

Ambro.

Itz

recitam. nec tñ facim. et cōtumeliā. qz nō recitam. ad eius ignominia s; ad laudē diuinā z suā. Cñ nec ipsa de hoc bz erubescēt. nec cogitam. de ipsa tāq; de meretrice

Hieroni.

ipō raptu eoz q̄viui repiēt mori erit resurrectio. ybi aia q̄si per soporē egressa de corpe. eidē in momēto reddi. Ecōtra x̄o scribens ad marcellū hiero. testari videt dicēs. q̄sdā in fine seculi a adueniēte x̄pō n̄ eē morituros. sed viuos reptos in immortalitate repente mutādos h̄oz at qd̄ x̄i. sit n̄ ē h̄uani iudiciū diffinire.

Determinat quō intelligitur x̄p̄s iudex viuoꝝ z mortuoꝝ. f h̄is aut̄ adijciendū est dupl̄ i. telligi qd̄ dī x̄p̄us iudicatur. viuos z mortuos. aut em̄ viui acci

erit ybi oēs cogitationes erūt ordinatissime. Ampli. cū homo oīa secreta sine verecūdia cōicet amico. z ybi oēs erimus amicissimi. ybi vn̄ diliget aliū sicut se. quō cru

Ad intelligentiā eoz q̄ hic determinat magi. duo principalit̄ queruntur circa p̄ntem distinctōz. Primo querit̄ de resurrectione. Secōdo d̄ liboz ap̄tione. Quantū ad p̄mū q̄runt sex. P̄mo aut̄ q̄ an resurrectio sit futura. Secōdo dato q̄ sit. querit̄ vtrū resurrectio sit oīm. Tertio dato q̄ sit oīm. querit̄ vtrū sit oīm simul an successiue. Quarto querit̄ vtrū resurrectio sit eozidē p̄m numerū. Quinto vtrū resurrectio sit naturalis vel miraculosa. Sexto querit̄ de causa nostre resurrectionis.

Questio. j. Circa quā sic p̄cedit z oñdit q̄ resurrectio sit futura p̄mo auctoritate Job. xix. in nouissimo die de terra resurcturus sum. Itē Job. xj. martha fidelis dixit. scio qz resurget in resurrectōe et in nouissimo die. Itē rōne v̄ q̄ p̄mū responder̄ merito. q̄ si aia meret̄ in corpe. dz ēē remunerari in ipō corpe. Sed deus est iustus remunerator. ergo oportet q̄ anima resurget corpe. z sic ē. Itē anima habz naturalem appetitum ad corpus qd̄ patet. quia non vult separari a corpore existente mi sero. sed beatitudo est quies omnium desiderioꝝ. ergo ad hoc q̄ perfecte beatificetur anima necesse est sibi corpus reddi. et si hoc. patet. zc. Itē perfectior est forma cōpositi q̄ aliqua pars. quia partes ordiantur ad formam cōpositi. ergo cōpletio: et perfectior est forma humanitatis q̄ ipsa forma que est aia. ergo cum perfectio glorie p̄supponat p̄fectionem nature. necesse ē totum hominem non tm̄ aiam glorificari. Itē ad p̄fectionem vniuersi requiritur substantia sp̄ualis et corporealis. z composita ex vtraq; ergo cum vniuersum sit corruptibile. et aliquando non s̄et generatio v̄ infra videbitur. necesse est cōpositū aliquod ex anima z corpore remanere. hoc autem non est nisi homo. ergo post consumptionem istius discretionis vel segregationis necesse est hominem resurgere. Contra. Job. xiiij. dō cum dormierit non resurget donec atteratur celum. sed celū nūq; atteretur cum sit incorruptibile. ergo homo n̄ resurget. Itē. j. ad Cor. xv. caro et sanguis regnuz dei non possidebunt. Itē ratione videtur. quia nul

beicit vnus. de alto. aliter q̄ de se nullo mō videt.

Quosdā in fine seculi adueniēte x̄pō zc. Cñ male dī cer. qz x̄p̄s nō fuit imunis a morte. z tñ non fuit subiectus peccō. ergo nec aliquis ali. Itē gram quā non fecit marri scilicet de immunitate mortis. q̄ modo est credendum q̄ alij faci ar. Respon. deo dicendū q̄ credendum est sicut dicit Am brosius q̄ omnes moriantur sed qualiter. illud habet dubitationem. et experientia tunc magis docebit Quod ergo obij

ciatur de Hieron. dicendum q̄ Hieroni. hoc non dicit asserendo. sed nec recitando opinionē suam. s; op̄tionem cuiusdam greci. piūf q̄ in aduētū ei. viui repiēt lz in raptu moriant. z mortui q̄ an̄ decesserāt. v̄ viui z mortui q̄ accipiūt iusti z iniusti

Determinat quō intelligit̄ q̄ mortui resurgēt icorrupti. Lunq; ex p̄dictis sane credi valeat oēs resurgētos. credendū ē ē q̄ oēs resurgēt icorrupti. n̄ vtiq; ip̄assibiles. qz mortē patiētur eternā. s; sine diminutōe mēbroꝝ oīa h̄uani corpis habituri membra. nec tamen gloria ac specie impassibilitatis induentur.

lum instrumentū remuneratur propter actionem factā p̄ ipm. sed corpus se habet ad aiam v̄ instrumentū. ergo zc. Si dicas q̄ in instrumento coniuncto non ē verum. Contra angelus assumit sibi corpus per qd̄ ministrat. z tamen illud non resurget. ergo zc. Item nihil quod impedit viam perueniendi ad beatitudinem. debet resumi ad beatitudinem. sed corpus impedit quia concupiscit aduersus spiritum. ergo ab ipso non debet resumi. Item anima viuūt deo sicut corpus anime. s; merito peccati contingit per diuinam s̄niam animam separari a corpore in morte nature. et animam a deo in morte damnatiōis future. sed anima damnata per sententiā nūq; viuificatur. ergo nec corpus mortuum per diuinā sententiā debet resumere vitam. Item facilius coniunguntur que separantur voluntate q̄ necē sitate. Sed spiritus malus separatur a deo per voluntatē et non potest ei vniri. ergo anima non potest vniri corpore que separatur ab eo necessitate. Itē. dōm. q̄ recta fides dicit resurrectionem corporum esse futuram. z ad hoc credendum adiuuatur per fidem resurrectionis ip̄ias facte. Si ergo x̄p̄s est caput. z membra abent confortari capiti. cum x̄p̄s resurrexerit. consequens est vt et nos resurgamus. vt autem credat fidelis resurrectionē x̄pi persuasi. m̄ est sibi per multa resur. omnia ap̄loꝝ. qui etiam p̄ multa sunt argumenta certificati. Persuadet etiā ipsa pietas fidei q̄ nullo modo corpus x̄pi inueneratū pōt excogitare. Sup hoc fidei fundam. enū sup edificatur p̄ualio rationis. quia q̄ resurrectio sit futura exigit remuneratio diuine iusticie que homini retribuit sicut et meruit. Secundo confirmatio glorie que oīm aie appetitū cōplebit vel quietabit. Tertio perfectio nature que consistit in toto cōposito nō in altera eius parte. z hec sunt rationes supra fide fundate. Ad illud ergo qd̄ s̄mo ob̄t in contrariū. dōm. q̄ illa attritō intelligitur q̄tū ad figuram nō q̄tū ad s̄bam. figuram aut̄ accipit fm̄ qd̄ accipit ap̄s p̄ exteriori rei facie. Ad illud quod obijci q̄ caro et sanguis zc. dōm. q̄ illud n̄ intelligitur de carne q̄tū m̄ ac s̄t m̄. sic q̄tū ad cor. p̄

8 tionem et malicia. sicut accipit ad Gal. v. **¶** Ad illud
 qd obf q instrumentu no d3 remunerari. ddm q e instru
 metu qd e separu r est instrumentu siue organu vnitum
 no nra ad aliq opatoez facieda. sed ad vna formā costi
 tuenda. r b pscif et puenit cu motore in vnitare forme
 rotius. r opatois p pseques. r sine tali nuq bz motor p
 fecte compleri p ppter colligantiam ad illud. ideo non
 9 est simile de instrumto separato. vel de co:pe ab angelo
 affupro Ad illud qd obf q ipedit d3 q si ipedit bz sbaz
 quia natum est obedire. sed ratione corruptionis. r illa
 10 non refumetur sed corpus in corruptum. **¶** Ad illud q
 obicitur q anima viuit deo sicut corpus anime. r d d3
 q non est simile. quia sententia damnationis est mise
 ria eterna. sed sententia mortis non est eterna. Ratio
 autem huius est meritum. quia culpa ad delecta est mor
 te chasti. sed culpa anime post mortem est idelibilis. p
 eo q in culpa illa perpetuo vitit. Amplius. sententia
 mortis lata contra hominem non fuit sententia diffini
 tiua sed potius ppter inobedientiam fuit sententia
 inter locutoria. sed vltima sententia est diffinitiva a qua
 11 non potest appellari nec potest retractari. **¶** Ad illud
 quod obicitur q facilius coniunguntur que separant
 necessitate r d ddm q quedam separantur ita q post se
 parationem vnum non habet inclinationem ad alteru
 r talia non sunt apta ad reiuungendum. et quia sic est an
 gelicus spiritus a deo separatus vt ipsum odio non in
 clinatione apperatur. ideo non potest nec debet ei coniu
 gi. Quedam separantur ita tamen est vnum habet ap
 peritum r inclinationem ad alterum. r talia sunt ad ite
 ratam coniunctionem habita. talia autem sunt anima
 r corpus. Quod ergo obicitur de voluntate r necessitate
 r d ddm q hoc nihil facit ad reuentionem scz modus se
 parandi. sed qualitas separatorum. vel potius diuinu
 iudicium.

Questio. ij.

¶ An resurrectio sit oim. Et q sic videt. Job. v. Ne
 miet hora in qua omnes qui in monumentis sunt audi
 ent vocem filij dei. Sed non possunt omnes audire ni
 si omnes resurgant. g r c. Item. j. ad Cor. xv. omnes
 qdem resurgemus. sed non omnes immutabimur. Jte
 rone videtur. quia sententia mortis data est p ppter cul
 pam originalem. sed omnes habent culpam hanc. ergo
 omnes r c. sed resurrectio ista vt probatum est prius d3
 esse vt anima corpori iungatur. ergo omnes debent re
 surgere. Item omnes homines sunt mortales. s3 mor
 tale r corruptibile de necessitate cor:umpitur. ergo ne
 cesse est omnes homines cor:umpi. Rursus. pena r p
 mium sunt eterna. r bec debentur homini. ergo necesse
 est homines p:uari hac vita. r iterum dari sibi altiam
 vitam. ergo resurgere. Item hoc apm onditur p ppo
 rabelsym. quia bene sequitur q si anima socraris est in or
 talis q omnis anima. ergo pari ratione sequitur si vnu
 corpus resurgit r omne. sed vnum corpus resurrexit. s
 xpi. ergo r omne. Contra Dani. xij. Multi de his q dor
 miunt in puluere terre euigilabunt. ergo cum hoc no
 men multi sit p:uati. si multi euigilant. non ergo om
 nes. ergo non omnium est resurrectio. Item Jo. vj.
 Nemo venit ad me nisi p q misit me traxerit eu. et ego
 resuscitabo eum in nouissimo die. cum ergo hoc pmit
 tar ad se venientibus. scz resurrectionem. r non omnes
 veniant. non g omnes resurgent. Item idem videt rone
 quia p peccato quod opata est anima in co:pe. sufficere
 punit in purgatorio sine co:pe. q erit in inferno sufficere
 punit p vitioz pari rone. sic r c. **¶** Item xpi resurrectio est

causa nostre resurrectionis in anima r in corpore. Sed
 non omnes resurgent in anima. ergo nec omnes resur
 gent in corpore. **¶** Item resurrectio ad hoc est vt anima
 remuneretur in corpore sicut in illo meruit. sed anima
 puuli nihil est in corpore operata. ergo ad remunerati
 onem eius non oportet corpus resurgere. **¶** R. ddm 12
 q omnium est mors. r omnium erit resurrectio. Corp
 enim vnif anime immortalis per naturam. r mortue per
 culpam in ipsa vntone. r ideo necessitatem cor:trahit ad
 moriendum. r impossibilitatem ad semper viuendum
 que fm ordinem diuine p:ouidentie ad actum semper
 debet prodire. exigente hoc: nihilominus merito vel de
 merito r etiam diuino iudicio. **¶** Ad illud quod obici
 13 tur q multi euigilabunt. Responder Aug. r d ciuita.
 xxi. q multi. id est ocs. et talis modus loquendi frequet
 inuenitur in scriptura. Vel facienda est vis in verbo.
 quia euigilare plus dicit q resurgere. quia vigilia est
 vltus sensuum r dicit discretionem que non vigebit in
 paruulis damnatis. quia non erit in eis tristitia. **¶** Ad 14
 illud qd obicit q nemo venit r c. ddm q vita accipitur
 dupliciter. s. large r ppe. Large viuificatio corporis.
 P:oprie viuificatio corporis cum salute. Sic et resur
 rectio. r secundo mo promittit deus resurrectionem ho
 nis ad se venientibus. sed quantum ad pmi modu om
 nibus predict. **¶** Ad illud quod obicitur de pena pur
 15 gatorij. ddm q non est simile. quia purgatorum dicit
 transitum non terminum. nec dicit statum sed status
 supplementum. vt quia preclusa est homini per morte
 via merendi. r peccatorum multum transire nec poterat
 nec debebat. constituit de dominus locum pene per quem
 anima transiret ad patriam. vt anima soluat separata
 quod tamen fecit coniuera. et quia hoc magis dicit sup
 plementum q terminum. ideo oportet resumi corpus.
 r sic patet illud. **¶** Ad illud quod obicitur q resurre
 16 ctio xpi est causa nostre resurrectionis in anima. r c. di
 cendum q non est simile. quia resurrectio anime est iuu
 ad bonum. sed resurrectio corporis est ad bonum et ad
 malum. r resurrectio anime fit nostra voluntate. Sed
 corporis exigente diuine iusticie equitate. ideo ista est
 omnium licet non illa. **¶** Ad illud quod obicitur de
 17 puulis. dicendum q et si anima non exierit in actum. ta
 men originale trahit in corpore r per corpus. r ideo illi
 vnti debet. vt sicut ex coniunctione corpus peccauit.
 ita simul cum illo mulctetur. pena damni. Amplius.
 remuneratio non est tota ratio quare fiat resurrectio.
 sed diuine ordinationis decretu. q coniungedo aiam imor
 tale corpi. p hoc decreuit illud corp ppetuo viuificari.
 Si g diuinu decretu non pot: infringi. necesse e illi d cor
 pus aia reuiuificari. vt sicut corpus separu est ab aia p
 ppter diuinu iustiam q respiciebat culpa. ita reuigat aie
 p ppter diuinu dispositioez q sic decreuerat pstruere huma
 na s3am. Rone cur d:erent. corp b3 h3 d: ordinari r
 possibilitate habere ad incorruptioez. q:uis in sui natu
 ra nihil habeat plus de incorruptibilitate q alia corpa
 mixta vt patet. sedm statum presentem loquo.

Questio. iij.

¶ An resurrectio sit oim sil an successiue. Et q sil v.
 j. ad Cor. xv. in momento in actu oculi r c. Item rari
 one vt q: mors r incineratio debet merito pmi pccu q
 peccauim? in ada. r ocs simul peccauim? q: sil fuimus
 in ada. g et in xpo sil debem? resurgere. Jte r d d3 e vt ba
 bitatio p:grua: bitator. g sicut mud? peiorat? e hoie fa
 cto mortali. ita d3 meliorari hoie facto imortali. s3 non
 d3 meliorari q: diu h3 e mortalis. g q: diu hoies viunt
 133

no dz ee resurrectio. qd erit oim simul. **I**te post resurre-
 ctioem sumat gloria. sed angeli n hnt oino gliam. p fir-
 mata ante nram glorificacoem. nec snt demones penas. q
 si maior e colligatio hoim ad inuicem q ad angelos. n dz
 vn sine altero resurgere. r sic rē. **C**ontra resurrectio cor-
 porū seqt resurrectioē aiay. sed resurrectio aiay ē succes-
 siua r non simul. qd resurrectio corpū. **I**te pmiū rñdet
 merito. qd citius meruerit citi debent remunerari. q me-
 liores citi dnt resurgere. **I**te maior e conformitas ex-
 pre aiay q corpū p pē vinculū charitatis. sed glo:ifica-
 tio vnus aie n expectat glorificacoē alterius. q rē.
Ite xps nō expectauit nram resurrectōē q ē caput no-
 strū. r q magl fouet singula mēbra. q nec mēbz expectat
 resurrectōē mēbz. r sic rē. **I**te ddm q resurrectō cor-
 porū n erit successiua sed sil. r hui pnt ee rōes q grūtes
 sex. Prima ē seueritas diuini iudicij qd infirmitatē penā in
 cineratioē corpū vsq ad aduentū fm filij dei. sicut pe-
 na carentie vltiois vsq ad aduentū pmiū. Er rō hui est
 q oēs simul suim in vno pncipio peccāte. Secda rō ē
 meritū fidei q multū meret in credēdo nos remunerari.
 q videmur siles bestijs ista monēdo. q si illud experimē-
 tū hō videret. n haberet meritū. qd hūana rō sibi pberet
 experimētū. Tertia rō ē vnitas corpū mistici. qd ei oēs
 vnū corpū sum in xpo. iō necesse ē q qdū ad aliquā glo-
 riā resurgam simul. s n qdū ad gloriā aie. qd ibi eēt ma-
 ximū dānū et quasi iponabile. q qdū ad gloriā corpū
 Quarta rō ē subditū infirmitatis nre. qd seti dū sua desit
 derāt corpa. vch emētī etiā d siderāt salutē nram. Unde
 eplis dicit Heb. xj. deo p nobis aliqd meli puidēte ne
 sine nobis psumārem. Quinta rō ē manifestatio diuine
 iusticie. qd ei oibz dz ee norū qnra iusticia dāner malos
 r saluet bonos. iō vltimā distributōē distulit vsq ad no-
 uissimū. vt oēs ppererit. Sexta rō ē psumatō glē
 qd ei angeli adducūt viatores qdū ad administratōes
 qdū hoies vtū. r gaudiū sp crescit fm multitudinez
 electoz. n debuit pfecte gloria psumari in aliq singula-
 rit donec cōsumaret in oibz sil. Er bis patent obiecta.
 Na resurrectio corpū n arēdit fm resurrectōē aie. Aie
 em resurrectio pma respicit resurrectōē p grām. r hec ē
 in via. r iō successiua. **I**te aie glorificatio subam ipoztat
 pmiū. q si differet magnū dānū eēt expectari. n sic de cor-
 pore. qd nō multū grauat expectare corpū dū aie tenent
 19 deū. **A**d illud qd obf de resurrectōē xpi p rñtio. qd nec
 pcurrit ibi seueritas iudicij. cū nō eēt sup cū inducta ma-
 ledictio. nec faceret ad meritū fidei. imo ecōtrario ē i sū
 dei adiutorū. **A**d aliud qd obf q pmiū rñdet merito
 20 ddm q verū ē p loco r tpe. r pmiū essentialē ppetit vt
 statim reddat. Sed stola scda dz expectari qdūq cū so-
 lenitate r magnificentia r gloria dantis pferat. **A**d
 21 illud qd obf q maior ē vnio r vniētia aiay. dz q sal-
 sum ē. imo minor p co q oia corpa in vno corpū fuerūt
 sed non oēs qūme in vna aia.

Questio. iiii.

Utrū resurrectio sit eōndē fm nūcz. Et q sic vī. Job
 xix. In carne mea videbo deū saluatore meū. quem visu-
 rus sum ego ipe et n ali. pstat q non dicit ali fm spe-
 ciem sed fm numerū. q rē. **I**tem pbus. v. iopicoz. si ex
 mortali fiat immortalē. nō dicimus cū altā vitam sume-
 re. q si non ē alia vita. nec aliud viuens. q idem. q rē.
Ite rōe vī. qd idēitas rei venit ab idēitate pncipiorū
 subaliū. Sed idē est pncipiū materiale r idē formale. q
 idem bz qd pū. **I**te ppa forma nō ē nata fieri nisi in
 ppa materia. q cū aia sit ppa forma corpū qd pfcit. nō

est nata vniri nisi illi. q si vnit in resurrectōe vnit eide.
 r si hoc. cū ipa sit eadē. totū erit idē. **C**ontra. ois forma
 corrupta r itez gnata non est eadē nūero sed specie. sic
 dicit pbs in scdo de gnatoē. cum ergo hūanitas corū-
 pat in isto in morte. r itez generet in resurrectōe. q alta
 numero. Si tu dicas q istud tenet in corruptōe q est in
 pmiū non in morte. **C**ontra. maior est corruptio in p-
 uariōem q in pmiū. qd ad b q fiat reparatio necesse est sic
 ri resolutioem vsq ad vltima r oia rursus de nouo gene-
 rari. ergo rē. **I**tem quis artifex de eadē materia faci-
 at statua. nō alia est statua post q ante. ergo pari rōne
 vī q qdū homo fiat ex eisdem pulueribz. nō ē ali. **S**i
 dicas q deus pē facere plus q natura vel artifex. verū
 est q plus pōt. nō facit nisi qd qgruit r qgruē. nec
 est intelligibile quō aliqd corrupat r cedat in non ens.
 et iterum fiat q sit idem. aur si est congruus. quare non
 dat istā potentā nature. **I**te dicit eētiales rem di-
 uersificant. nō tantū numero sed etiam essentia. s mo-
 tale r immortale sunt essentiales dīe. q cū resurgēs sit i
 mortalis. r ante mortalis. patet rē. **I**te pma rege-
 ratio r reformatio sunt opationes diuersae. ergo si diuer-
 sarum operationum diuersi sunt termini fm substanti-
 am. aliud est corpus quod primo generatur. aliud cor-
 pus quod postmodū reformatur. **I**te ad pncipiorū in-
 telligentia est notandū q circa hoc diuersi diuersa sen-
 tiunt. Quidā em dixerunt q triplex ē diuersitas fm nu-
 merū. Una q venit ex diuersitate pns materie r formae
 specificatae. sicut differt in nūero bec aqua et bec ignis.
 Quedā que venit ex diuersitate pns materie. sicut iste
 ignis ab illo differt. Tertia que venit ex discontinuati-
 one r duratione. et bec diuersitas fm numerum orum
 habet vt dicunt et tempore. Tempus enim durationis
 sicut et actionem habet. Prima diuersitas fm numerū
 est magna. secunda minor. tertia minima. Prima esse-
 cunda diuersitate carebit corpus resurgens. sed tertia
 non carebit nec potest carere. quia ppositio de pterito
 nō pōt non esse vera. Unde sicut hgo corrupta non pōt
 fieri hgo. quia non potest non fuisse corrupta. nec a do-
 nec a natura. r hoc est intelligibile. sic corpus corruptū
 non pōt oimoda idēitate reparari idē. quia non potest
 non fuisse corruptum. nō hic est ita modica diuersitas.
 vt non mereatur aliquid propter hoc dici diuersū. qm
 idem est fm alium duplicē modū idēitatis. s ppter
 idēitatem materie r forme. quia idēitas materie r p-
 cipialis forme erit in resurgentibus. Hinc est q resurre-
 ctio est eiusdē. Quod ergo dicit pbs q forma corrupta
 r iterū generata est alia numero. intelligit de ista diuer-
 sitate. Sed istud non videtur multum rationale. p-
 mum quidem. quia stultum videretur dicere q deus non
 possit oino idē corpū reformat idēitate fm numerū
 Amplius idēitas fm materiā in sba non venit ex ac-
 cidētibus licet per illam inuolēscar. nec etiam diuersi-
 tas. Et iterum q discontinuatio non inducit diuersi-
 tatem in numero. videretur expresse in artificiatīs. vt si
 archa dissoluatur et iterum ex eiisdem tabulis r fm eun-
 dem ordinem reparetur. non dicitur alia archa nume-
 ro sed eadem. r tamen dēst esse archa. Et propter hoc
 dicunt alij aliter q duplex est corruptio. Quedam per
 dissolutionem siue separationem pncipiorum com-
 ponentium siue partium. Quedam per corruptiones
 forme. **I**n prima possibile est idem numero reparari
 ei qui sit ad eundem modum et ad eadem loca redū-
 cere. **I**n secunda quia quod corruptum est non po-
 test esse idem. quoniam noua est essentia forme. sic de no-
 uo geuratur. dicunt quod necessario oportet esse al-

nd. et de hac intelligit philosophus. Reparatio et dissolutio corporis humani est quod ad primum modum. ideo reparatio sic sicut artificiarum. quia salua anima et compe sit reparatio unius ab alio. et post saluis partibus materie sit incineratio. et sic sicut boni artificer cineres colligit et vitre et reformatur idem corpus. et quoniam illud corpus habet eadem perfectionem. ideo totum consumatur et idem. Sed istud non solum sufficit. Tertium est enim quod forma carnis humane corrumpitur dum generatur in vermis et serpens. et sicut per corrupti in carne serpente vel alterius animalis. sic resoluti potest in illud animal in quatuor elementa. et unumquodque elementorum corrumpi in aliud. et ita corrumpitur forma mixti et elementum. quod necesse est alia elementa esse numero et alia carne. et ita non potest stare ista respositio. Et propterea notandum quod est resurrectio eiusdem numero. quod aliter non esset resurrectio. Si queras a me quomodo hoc esse possit dico quod potest per virtutem diuinam quibus non possit esse per naturam. et istud intelligere possumus sic. Supponamus nunc quod natura aliquid agat. et illud non agit ex nihilo. et cum agat materiam oportet quod producat formam. et cum materia sit per se forme. nec forma fiat per materiam necesse est aliquid formam naturalem esse in materia antequam producat. et substantia materie pregruas est omnibus. quod rationes seminales omnium formarum sunt in ipsa. Sed ad illud stat resolutio. ad quod incipit generatio. ergo nulla forma omnino corrumpitur sed manet in materia antequam producat. et sic dicit Augustinus. Unum formam in materia antequam producat dicit esse quantum ad rationes seminales. Dicit etiam resoluti ad materiam sicut ad oculis simos sinus nature. idem vitrosus nomine secundum alteram et alteram rationem intelligi volens. Quid autem hec sine alibi melius pateat secundo. Nunc autem hec dixisse sufficit quod omnes forme cum corrumpuntur non omnino corrumpuntur sed manent aliquo modo. et huc concordat ratio et auctoritas philosophica. et auctoritas beati Augustini. et quod maius est auctoritas sacre scripture quod est auctoritas spiritus sancti. Hoc supposito dicitur quod quibus forma sit ibi aliquo modo post corruptionem. tamen natura non potest producere ad id quod habuit prius. Et ratio huius est quia agens naturale influendo agit et imprimendo aliquid sui quod mediate proficit illud quod erat in materia. et illud quod influatur a parte agens sit aliquid de completo esse prius producat. et ideo necesse est quod creatura det aliquid noui quantum ad modum essendi substantialis quod esse et in actu. Quibus enim natura non det nouam essentiam. dat tamen nouum modum essendi. non tamen accidentale. imo etiam subalem. sicut esse in actu secundum quem potest res substantialiter numerari et diuersificari. et propterea natura cum reparat non idem sed nouum producit sed dicitur per ipsas rationes seminales sine inmissione alicuius noui ad perfectum esse deducere potest facere quod sit idem. et sic facit in proposito. quod ex illis solis et per eundem ordinem in reformatione rem constituit ex quibus erat ante. Unde si omnia elementa conuertantur in ignem. deus ex illo igne reformatur eadem elementa quibus ibi erant in rationibus seminalibus. et ex illis formam carnis per eundem ordinem. et sic patet quod deus potest reformare idem secundum corpus. secundum materiam. et sic potest dici ad presens. Ad illud quod obicit primo et secundo idem patet responsio. quod quibus istud sit impossibile agenti inferiori. est tamen possibile agenti superiori scilicet ipsi deo. et quare ista potentia non corrumpit deus creature patet. quod nulla creatura agit in seipsum. sed per aliquid sui iniretudo virtutem. sicut et color ad hoc quod immutat visum facit speciem sui in medio. unde agit aliquid extrinsecum in intrinsecum. non sic deus. sed aut dico de operatione naturali. Ad illud quod obicit de mortali et immortali. dicitur quod quicquid sit de mortali. verum sit differentia aut non. quia non est presentis considerationis. cum rationes ad vitam preteritam sint. quia

videtur dicere defectum et imperfectionem. et non habet diuinitatem in eodem genere. et diuidentur. et alia plura. tamen habet absque calumnia verum est quod mortale tripliciter accipitur. Uno modo dicitur naturale appetitum ad mortendum. Alio modo possibilitatem ad mortendum. Tertio modo necessitate. Et primo quod modo mortale inest homini ea ratione quod compositum ex partibus et ethogeneis. Tamen Dylas non ex compositis. sed dicitur quod vita est. si habet ex compositis ethogeneis et diuersis naturis et dispositibus. impossibile est quod vitam habeat nisi cum appetitum ad mortendum. et sic talis compositio est homini naturalis. ita et mortale. et hoc modo accipiendo mortale in mortale non habet currere idem sic nec spirituale aut simplex et compositum. et si aliquid modo est differentia ista modo non diuidens animalis substantiam viuente. cur vita dicitur est immortale et per oppositum mortale. Secundo modo mortale est eo modo quod compositum ex partibus ethogeneis hinc ibi defectu bilitate. sicut in primo homine quod habet statum animalis. et hoc modo de statum mediu inter miseria et gloriam. Tertio modo mortale est ea ratione quod unius est compositum ex diuersis hinc ibi defectu bilitate et pugna adinuitate. et sic inest homini lapsio. et hoc modo dicitur statum miserie. et immortale dicitur oppositum dicit alium statum. et quoniam statum mutari potest vitare secundum numerum remanere. hinc est quod ex mortali secundum hunc duplicem modum sit immortale sine diuersitate sube. et hoc modo sit in homine glorificatione. quod est mortalia primo modo. secundum naturalem appetitum ad mortendum. et immortalis patet dicitur per rationem necessitatem. Ad illud quod videtur obicit quod diuersa sunt operationes. dicitur quod diuersa operationes diuersos effectus inducunt quoniam diuisi sunt ex equo. sed quoniam sic quod vna ad alteram ordinat. et vna est reparatio effectus alteri. si secunda egrediat ab agere omnino potest. pro omnino idem reparari. et sic est in proposito. Sed obicit quod per hunc intelligi. cum iste operationes sunt discontinue. et esse rei sit discontinuu. et vni us retinet duo sunt vltima tamen. si ergo esse discontinuar ergo est aliud et aliud. cum ergo vnum numero. Nequaquam idem actuale. necessario videtur sequi quod sit aliud et aliud. Et iterum quod per bis incipit aliquid esse idem. impossibile enim esse est et intelligere quod aliquid curat bis eodem cursu. Et potest ad hoc respondere quod de esse rei est loquor dupliciter. Aut quantum ad defluxum et duratorem. aut secundum se. Si quantum ad duratorem et defluxum. sic necessario oportet quod duratio sit alia et alia sicut mensura duratorem. Si quantum ad ipsum esse secundum se. sic numerat et plurificat a principijs permanentibus. Et quoniam principia permanentia sunt eadem quibus defluxus duratio nis et inceptio sit alia et alia. hinc est quod res est vna. et esse rei est vna. Nec est simile de aeribus successiuis. quoniam necessario numeratur. et preteritum et futurum respiciunt partes diuersas actionis siue mutationis siue duratorem successiue. non sic oportet iudicare de forma absoluta. que corrupta potest ad eo numerari eadem. quia aliquid modo manet in ratione seminali.

Questio. v. c. Quinto queritur verum resurrectio sit naturalis an miraculosa. Et quod non sit naturalis ostenditur a parte intrinseca. quia per rationem in habitum per naturam non sit regressus. sed in morte est summa peritio. ergo resurrectio cum sit a morte non est per naturam. Item hoc ipsum ostendit a parte extrinseca. quod omne quod natura producit est corruptibile et mortale. sed corpus glorificatum est immortale et incorruptibile. ergo resurrectio est teretio ostendit a parte modi operandi. quia natura operatur successiue non subito. sed resurrectio erit subito in tactu oculi. ergo non est a natura. Item ostenditur etiam a parte principij effectiui. quia natura est vis insita rebus et similibus similia procreans. Sed in resurrectione non sit simile ex simili. ergo resurrectio ostenditur a parte omnium horum. quia est art.

24

25

cultus fidei que nō est de his que sūt p naturā s; supra naturā. **¶** Contra Job comparat resurrectionem hominis germinarōi ligni. cuius. Job. Ap̄ls vii. iustificatōi ḡni mor- tui. i. ad Rom. xv. Grego. i. omelia paschali generatōi circulari corpis arboris. ex quo semine. et in his ostēde- re voluit. et probare resurrectionem. ergo si ratio et similitu- do bona est quā ponit. cū omnia hec sint a natura. resur- rectio est naturalis. **¶** Itē hoc ip̄m ostendit. q; dicit aut gustin⁹ in li. de q̄ntitate aie. si cursū naturā reu. arre- dam⁹ certū ērit nobis resurrectionē ēē futurā q̄ solem oriri eras. Itē ap̄ls dicit. oportet corruptibile hoc induer̄ incorruptionē. s; qd ē supra naturā nō oportet euentre. s; resurrectionē ē in potētia nature. Itē rōe. p̄bat hoc ip̄m. q; maiorē aptitudō pulueris hoīs ad generatōem hominis q̄ alterius aīalis. S; natura p̄ putrefactōnē pōt de ra- li puluere aliū aīal generare. et corp⁹ hoīs reparare. Itē maior ē aptitudo nature corpis hoīs ad ip̄m q̄ vir- garū ad serpētēs. et p̄ductio serpētū ex virgīs mago- rū. q̄s i. mīsterio fieret dyabolico tē erat naturalis. **¶** Itē qd est i appetitu nature ē naturale. q; natura nō fūda aie appetitū frustra. S; aīa naturaliter appetit reuerti corpū. **¶** Sicut p̄ Aug⁹. sup̄ Gen. ad lram. vbi dē q; aīa p̄pter appetitū ad corp⁹ retardat ne tota intēctōe ferat in sūmū celū. **¶** Si tu dicas q; appetitus ē rātū ex pre aie. ostēdet q; ex pre puluerē. q; corp⁹ humanū ex cōiunctōe sūt cū aīa h; ordinari ad immortalitatē. s; cō- iunctio talis ē naturalis. s; illa ordinatio. S; illd ad qd res naturaliter ordinat h; naturalē appetitū. vt igitur surrē. **¶** Itē. **¶** Preterea. pulueres illi aut resoluunt i elementa p̄ma. aut nō. Si sic. cū elementa sint omogenea. nō mag; hnt ordinatōnem ad corp⁹ humanū q̄ alia ps elementa q̄ nunq; sūt corp⁹. s; nō ē maior rōe q̄ de eo itē- rā fiat corp⁹ humanū q̄ de alio. qd falsū ē. Si nō resol- uunt i elementa p̄ma. aliq; vis tenet q̄ est i ip̄is puluerib; et p̄ ip̄am ordinatū ad vltimū formā. s; naturalē. s; ex pre corpis et aīe ē resurrectio naturalis. **¶** **26** **¶** d. q; in re- surrectōe tria sūt. Prīmū ē corpis ex puluerib; reforma- tio. S; cōm ip̄i corpis reformatio aie vni. Tercio vni- rō inseparabilis colligatio. Prīmū ē i naturā. i. i solitū cursū nature. q; p̄fecta destrueret. nō a structa repare. Secūdū ē s; naturā. q; aīa optime corpi sibi organiza- to cui desiderabat vni vniatur. Tercū ē supra naturā s; q; ex corruptibili fiat incorruptibile nē separe. Quī igitur p̄mū et vltimū ē nō a natura. s; supra vel i. iō nē ē dicēdū resurrectionē naturalē ēē s; supra naturā. **¶** **27** **¶** Ad illud ergo qd obr̄ q; cōparat oparōib; nature. d. q; p̄- batio ē bona et p̄ locū a minor. Si enī natura creata p̄- facere viuū de mortuo. de semē puo facere magnū corp⁹ q; ē potētie finite. multo mag; dō p̄ se facere de homīe et ad hoc cedūt ille rōes et cōparōes. Et p̄ter h; dē aug⁹. certissima erit nobis resurrectio si cursū naturā attendam⁹. n; q; ip̄a sit a natura. s; q; ab eo hec meli⁹ p̄ fieri. **¶** **28** **¶** q; a natura possit fieri s; ip̄m opa sua. **¶** Ad illud qd obr̄ de oportunitate. d. q; ē oportunitas mactē et efficiē. sic et nec- cessitas et oportunitas a pre efficiē. ē rōe immutabilitat; n; cōactōis. Et iō oportū q; dōs decreuit et disposuit. n; q; cōpellat. vel macta necrio ex pre nase p̄perur. et iō talis oportunitas n; infert h; mōi resurrectōis ēē a cā nase. cū nō ster cū cā nase opante. **¶** **29** **¶** Ad illd qd obr̄ q; nase p̄ de his q; ḡnata sūt p̄ putrefactōis. vt de serpētib;. d. q; q; dā a nase modicā organizationē h; sit vt pote vermes et aīalia corpis anulosi. et talis est natura p̄ductiua p̄ pu- trefactōnē. Quēdā cōplētā. vt aīalia sc̄ibilia p̄fecta et gradiētia. vt equ⁹. et talia nō p̄ p̄ducere nisi p̄ ym for-

matiua influxā cū decisioe semis. et tale ē corp⁹ hūanū qd n; p̄ naturalē organizari nisi assist sem; et h; itū vas lu- scipies s; matre. et iō nē sile de sp̄entib;. **¶** **30** **¶** Ad illd qd obr̄ de appetitu nature duplici p̄ rident. Tūc q; p̄- positō illa falsa ē. qdā ei sūt i nase appetitū q; nō nō sūt i ei⁹ p̄tate. et talia nō sūt nase alia. vt p̄ de britudie. q; ar s; i ei⁹ appetitū et p̄tate s; nase alia. tale ē nō ē resurrectio. **¶** **31** **¶** Alr solui p̄ q; ex pre aie ē appetit⁹. ex pre puluerē nō est appetit⁹. nec ex illa pre ē naturalis s; i naturā. Un; nota ē de puluerib; tres opimōes. Quidā enī dicit q; hnt appetitū et naturalē ordiatōs ad incorruptōes p̄p̄ aīam. et rōe illi⁹ hnt q; p̄nt resoluti vsq; ad elementa. cū possint ēē macta quozūlibet corpis. S; istd n; capto q; in corp⁹ vermis possit reuerti hō. vel i corp⁹ lupi. et nō resoluti i elementa. imo i glo. sup̄ illd ps. posuerit morticina. vult dicere q; resurrectio ē ex occultissimis nase simib;. Q̄er- bū etiā aug⁹. i ench. repuḡt qd inuit q; ip̄a etiā elementa possint resoluti. Alia opimō ē q; resoluūt i elementa. et tū mact appetit⁹. p̄ h; q; elementa illa n; fuerit corpis hūani macta. et iō habuerūt multā de nase lucē q; stat cū oib; elementis. et rōe illi⁹ nase hnt appetitū et ordiatōs. S; nec h; itelligo quō lux mactat simul cū terra. et q; terra q; emat- teria corpis hūani mag; sit lucida. et q; vnus q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **32** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **33** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **34** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **35** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **36** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **37** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **38** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **39** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **40** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **41** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **42** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **43** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **44** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **45** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **46** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **47** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **48** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **49** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **50** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **51** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **52** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **53** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **54** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **55** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **56** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **57** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **58** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **59** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **60** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **61** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **62** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **63** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **64** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **65** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **66** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **67** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **68** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **69** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **70** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **71** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **72** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **73** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **74** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **75** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **76** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **77** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **78** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **79** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **80** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **81** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **82** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **83** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **84** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **85** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **86** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **87** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **88** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **89** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **90** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **91** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **92** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **93** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **94** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **95** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **96** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **97** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **98** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **99** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **100** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **101** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **102** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **103** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **104** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **105** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **106** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **107** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **108** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **109** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **110** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **111** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **112** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **113** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **114** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **115** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **116** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **117** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **118** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **119** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **120** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **121** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **122** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **123** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **124** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **125** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **126** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **127** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **128** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **129** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **130** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **131** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **132** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **133** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **134** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **135** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **136** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **137** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **138** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **139** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **140** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **141** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **142** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **143** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **144** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **145** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **146** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **147** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **148** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **149** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **150** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **151** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **152** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **153** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **154** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **155** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **156** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **157** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **158** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **159** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **160** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **161** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **162** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **163** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **164** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **165** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **166** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **167** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **168** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **169** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **170** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **171** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **172** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **173** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **174** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **175** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **176** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **177** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **178** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **179** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **180** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **181** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **182** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **183** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **184** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **185** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **186** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **187** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **188** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **189** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **190** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **191** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **192** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **193** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **194** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **195** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **196** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **197** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **198** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **199** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **200** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **201** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **202** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **203** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **204** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **205** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **206** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **207** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **208** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **209** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **210** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **211** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **212** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **213** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **214** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **215** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **216** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **217** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **218** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **219** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **220** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **221** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **222** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **223** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **224** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **225** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **226** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **227** **¶** Alr dicit q; ḡnāt de hūano corpē p̄ h; de nase lucē. **¶** **2**

esto q̄ cōiungat alteri. ipsa dūctio eū tā alligauit isti (si fuit ex amore) vt tā nō dūctat sibi brē alia. nec daret hāc palia pulchritū r̄ meliori. sic aīa tanto affectu vnif̄ sbe carnis quā p̄us viuificabat. q̄ nō d̄plete ei satisfic nisi il li eadē vbiēz lateat vnif̄. r̄ sic p̄z q̄ aīa h̄z ordinatōz et appetitū q̄ quē ordinat ad illud corp̄ q̄tūcūq̄ alijs cōfor. nēf. Sed corpus h̄z ordinatōz r̄oe diuine p̄uincie Q̄ aut̄ habeat p̄ aliqd̄ qd̄ sit in se ex q̄ plene resolutū est nō audeo asserere. p̄p̄ h̄. q̄ nec rō nec auctoritas nec si des. d̄pellit. aut̄ q̄ p̄t̄ eē q̄ de^o dedit. nō audeo p̄tina. i ter negare. id̄ certū tenētes. incertū p̄fundioribz relinq̄ mus. Nā esto q̄ nō sit in pulueribz appetit^o. r̄ q̄ fiat re solutū vsq̄ ad vltima. nō p̄t̄ t̄n̄ aliqd̄ qd̄ ad resurrectōz spectet. p̄p̄ h̄ q̄ sic dicit Aug. nō p̄t̄ dō terrena materi es de q̄ mortaliū creat̄ caro. Sed in quēcūq̄ puluerem cinere ve verat. in q̄libz alit^o aures ve defugiat. i quā cūq̄z alioz corp̄oz s̄bam vel in ipsa elementa verat. in quēcūq̄z cibū r̄c. illi aīe etiā puncto r̄gis reddiē q̄ ipsa p̄ mitus animauit.

Questio. vi.

Que sit cā nre resurrectōis. Et q̄ resurrectio xpi dic̄ glo. sup̄ illud Roma. j. ex resurrectōe mortuozū ihu xpi xpi resurrectio nram afficit ḡnalem resurrectōis. illd̄ ip̄z dicit glo. sup̄ illud ps. Ad vesperū demorabit̄ fletus. **I**te r̄oe v̄r. q̄ apl̄s sic arguit. Si xps resurrexit r̄ nos resurgem^o. Syrtalis argumētatio non valeret. nisi aliq̄ habitudo causalitatis esset resurrectōis xpi ad resurrectōis nram. ḡ r̄c. **I**te v̄r q̄ vor xpi sit cā. q̄ sup̄ illud ps. dabit̄ voci sue vocē virtutis. dicit glo. suscitādi mortuos. **I**te hoc ip̄m v̄r p̄ r̄ōnē. q̄ illud est cā exercitōis in dormire q̄ auditu exercitaf. s. vor vocantis. s̄z mortui in monumentis exercitabūt̄ auditu vocis filii dei. ḡ r̄c. **M**i no: p̄z Job. v. oēs q̄ in monumentis sunt audient̄ vocē filij dei. **S**z q̄ resurrectio xpi nō sit cā aliqd̄ mō v̄r. q̄ illud sine q̄ res esset n̄ ē cā. s̄z si xps etiāz n̄ resurrexisset t̄n̄ mortui resurgerent. q̄ necesse erat bonos remunerari i aīa r̄ corp̄. r̄ malos puniri s̄m q̄ meruerūt. **I**te si est cā. q̄ r̄o in q̄ ḡnē. Nō efficiēs d̄stat. q̄ xpi resurrectio est p̄terita. sed q̄qd̄ p̄teritū est nō efficiē id̄ futurū ē. Nō finalis nec materialis. d̄stat. ḡ ē exemplaris. Lōrra. cā exemplaris nō infert̄ suū effectū. sed resurrectio xpi infert̄ nram. ḡ r̄c. **I**te malozū resurrectio nō assimilaf̄ resurrectōi xpi. ḡ nō ē exemplar resurrectōis malozū. ḡ nec generalis resurrectōis. **I**te q̄ vor xpi sit cā v̄r. q̄ resurrectio sit subito. et equalis virtutis est corpus reforma re sicut aīam. Sed hoc ē potente in finitē. et illa est filij dei. ḡ r̄c. **I**te si mortui audiūt̄ vocē. aut̄ anteq̄z resurgant. aut post. Si ante. ḡ ante audiūt̄ q̄z viuant. Si p̄ ḡ vor nō erit cā resurrectōis. **I**te sup̄ illud dabit̄ voci sue vocē virtutis. dicit glo. resuscitādi corp̄a. **S**z q̄n̄ aliq̄ potētia daf̄ alicui q̄uis miraculose def. opatio t̄n̄ egrediēs ab illa est naturalis. sicut p̄z in ceco illuminato. ḡ si est. q̄ potētia datā voci. resurrectio est naturalis cui^o. **T**riū onlum ē supra. **R**. dōm q̄ in xpo ē assignare nre resurrectōis duplicē cām. s. efficiē r̄ finalē. **E**fficiēntē autem duplicē ē assignare. aut sicut p̄mū p̄ncipiū aut sicut instrumētū efficiēs. Sicut p̄mū p̄ncipiū ē xps s̄m diuinitatē r̄ tota trinitas. efficiēs sicut instrumētūz est vor xpi ad cuius platiōz r̄ vocatōz mortui resurgēt̄. **S**ilr̄ cā exemplaris duplex ē. vna in q̄ res cognoscitur r̄ disponit̄. r̄ sic ē dei fili^o s̄m diuinā naturā r̄ tota trinitas. **A**lto mō in q̄ res inchoat̄ r̄ exēplificaf̄. r̄ sic ē resurrectio xpi. quia vt dicit Aug. de trinitate. ralia erūt̄ corp̄a nra q̄le xps sua resurrectōe mōstrauit. **C**ū ē quasi exem

plum in quo nra resurrectio ē inchoata. tanq̄ mēbroū in capite. sicut d̄r Ep̄h. ij. cōiustificauit nos xpo r̄ totū resuscitauit. r̄c. paret igit̄ quō xpi resurrectio r̄ vor ei^o est cā nre resurrectōis. r̄ q̄ resurrectio r̄ vor ē filij dei in carne. ideo dicit Aug. sup̄ Job. j. p̄z verbū creature facta sit resurrectio corp̄m. **A**d illud qd̄ obr̄ q̄ resurrectio xpi nō est cā r̄c. dōm q̄ eū de^o alr̄ decreuisset nō ē senē. s̄z cū decreuit sic facere. id̄ hec ē cā. **A**d illud qd̄ obr̄ q̄ exēplar n̄ infert̄. dōm q̄ vez ē de exēplari in q̄ res cognoscit̄. sed t̄n̄ exēplar in q̄ res inchoat̄ vbi n̄ p̄t̄ relinq̄ imp̄fectū de necessitate infert̄. vñ sicut capur n̄ p̄t̄ sub mēbris. sic nec resurrectio capitis q̄n̄ cōleq̄t̄ resurrectio mēbroz. **A**d illud qd̄ obr̄ q̄ non assimilaf̄. dōm q̄ nō p̄fecte assimilaf̄ resurrectio maloz. r̄ t̄n̄ s̄r̄ p̄fecte exemplata. assimilaf̄ t̄n̄ in corp̄oz ierata viuificatiōe et indissolubili vnioe. r̄ iō generalis resurrectōis exēplar. **A**d illud qd̄ ob̄q̄t̄ur de voce xpi q̄ nō sit cā. q̄ resurrectio ē opus virtutis infinite. dici p̄t̄ sicut p̄dicitū est sup̄ de factis q̄ de^o h̄t̄re infinita facit. s̄z ad platiōem vocis. vñ n̄ ē ibi p̄p̄ne causalitatis. **A**d illud qd̄ obr̄ q̄ aut̄ an̄ audiūt̄ vocē dōm q̄ simul t̄p̄e. t̄n̄ p̄us n̄ resurgit̄ q̄ audiūt̄. vñ vocis audit^o nō resuscitat. s̄z h̄t̄ p̄t̄ r̄tū d̄comitās. in eugilazōe aut̄ corp̄ali audit^o vocis exercitaf. sed in auditu duo sunt. s. receptio sp̄cī r̄ organī. et iudiciā de r̄ recepta. q̄t̄ū ad receptionē p̄cedit̄ exercitaf sed q̄t̄um ad iudiciū sequit̄. **A**d illud qd̄ vltimo obr̄ de opatione illius vocis q̄ ē naturalis. dōm q̄ sic scripsit̄ virtis daf̄ ḡra miraculoz r̄ virtus suscitādi mortuos. n̄ quia ip̄i suscitēt̄ p̄ aliqd̄ qd̄ sit in se. sed quia de^o facit ad p̄teritōz ip̄oz. sic in p̄posito est intelligendū q̄ de^o facit r̄ ita miraculū est si suscitant̄ ad vocem illam sicut si ad p̄ces pauli. **P**terea esto q̄ data sit. quia est ad accuz supra naturam. r̄ modum operandi supra naturā. hinc est q̄ miraculose exit̄ in suam operationem. sicut exem plo pater de potentia partendi que dicitur data beate virgini. Sic igitur pater q̄ resurrectio xpi est causa. et vor aliquo modo. r̄amen p̄ncipalis causa ē de v̄tus r̄ dei sapia. r̄ resurrectio xpi nram infert̄ resurrectōis siue p̄p̄tesim. vñ si vna anima est immortalis r̄ oēs. similit̄ si vnus resurrexit. et oēs. Siue per locūa minor. quia anima xpi beata minus egebat corp̄e q̄ alie. Siue p̄ loz cū a cā exēplari relata ad efficiēntē. s. q̄ ibi est resurrectio nra inchoata. r̄ p̄pter nos xps est incarnatus. passus r̄ mortuus. r̄ resurrexit. r̄ nostra resurrectio ideo est inchoata. r̄ tanq̄ in quodam exemplo. ḡ si dei p̄fecta sunt opera. op̄ret corp̄ h̄ inducere incorruptiōz. r̄ sic p̄z illd̄

Consequenter q̄t̄ū ad sedam p̄t̄ q̄rit̄ de apertione libroz. Et duo de hoc p̄ncipaliter gruntur. **D**umo q̄ de libro vite. **S**edo de libroz scie. **L**inea p̄mū q̄runt̄ tria. **P**rio q̄rit̄ de ei^o q̄dditate. **S**ecundo de scriptura ipsius. **T**ertio de op̄tione.

Questio. j.

Circa quā sic p̄cedit̄ r̄ ondit̄ q̄ liber ille sit dei filius. sup̄ illud ps. delectat̄ de libro. glo. i. de qua noticia p̄destinavit r̄ p̄fuit conformes fieri imaginis filij dei. **I**te apocal. xx. alius liber aptus ē. glo. liber iste est p̄ destinatio in q̄ oēs saluandi scrip̄ti sunt. **Q**u autem liber vite sit xps s̄m humanitatem videtur. q̄ Diego in moralibz dicit. liber vite est visio iudicis aduenientis. quia quisq̄s eū viderit mor̄ teste conscia q̄qd̄ boni vel mali fecerit intelligit̄. **S**z xps iudicaturus est in forma serui. ḡ r̄c. **I**te glo. Apoca. xx. dicit̄ q̄ liber vite est xps q̄ tunc potens oibus apparebit̄. sed non apparebit

omnibus nisi secundum humanitatem. Sed quod sit vis quaedam nec diuinitas nec humanitas videtur dicere Augustinus. xx. d. tri. ni. vis quaedam diuina nomine libri intelligenda. quod fiet ut cetera bona et mala ad memoriam reuocentur quod libri nomen accepit. Item libri intentio ad legendum est. quod prope dicitur liber id est quod recolit hominem mala. hunc autem est virtus. Sed quod non sit diuinitas videtur. quod in libro est scriptura impositio. sed non autem nulla est impositio. sed si translatio dicitur esse secundum similitudinem. non videtur talis translatio recta. Item quod non humanitas videtur. quod in libro est legere. sed in ipso homine nec bona nec mala est legere. Sed non sit virtus videtur. quod illa virtus mala reducere ad memoriam ut bona secundum quod dicit Augustinus. Sed mala sunt in memoria. Sed esset tunc dicitur liber mortis non vite. Sed dominus quod libri duplex est propter. Una in se scilicet scientia in similitudine et uniformitate. et roe huius propter nomen libri translatum ad dei notitiam. Alia propter ad nos. quod libri est in nobis obliuio recordatio. et roe huius translatum ad vis illam quod sit recordatio propter. humanitas autem sicut vis non est nisi libri. et quod dicit gregorius. et glo. intelligit per quendam coemulationem. Locedendum igitur quod libri dicitur dei notitia. et quod dicit illa virtus diuina secundum duplicem propter sic ostendit roes ad hoc inducere. Ad illud quod obicitur quod in libro illo non est scriptura impositio. dominus quod contra ad hanc propter non transferuntur. imo in hac differunt. quod libri iste representat

40 quod in eo sit. sed libri ille representat quod facit. Ad illud quod obicitur quod virtus illa reducit mala ad memoriam quod sunt causa mortis. dominus quod libri et vis dei causa vite in se. et quod mortis sit hoc est solus occasio et roem aliorum librorum. conscientiaz. et non ab eo tenentur ad quod principaliter est. Vel dominus quod non dicitur libri vite quod dicitur vite. sed id est libri vite. quia omnia libri sunt vite. Sicut vis illa libri dicitur quod recollit. sed vite dicitur quod non facit creaturam descendentem et fallibiliter. sed secundum diuine potentie misericordiam et veritatem.

Questio ij

Que sit huius libri scriptura. Et quod omnia ibi scribantur videtur. quod ipse dei filius est omnium exemplar et omnia cognoscit quod dicitur libri vite. Item videtur quod etiam mali scribantur in eo. quod dicitur in psalmo. deleatur de libro viuendum. sed nihil delet de aliquo nisi quod est scriptum in eo. Item libri ille est immutabilis. sed si mali semel scripti sunt. sed scripti sunt. non deletur. Contra quod non omnia ibi scribantur videtur. quod tunc secundum hunc videtur quod lapis est scriptus in libro vite. quod est fallibile. quod non dicitur nisi de electis.

42 Item quod mali non sunt in eo scripti videtur. quod malum non habet exemplar in deo. ergo si libri ille est exemplar. pater dicitur. Item. Luce. x. dixit dominus discipulis. gaudete quod nomina vestra scripta sunt in celis. Sed si libri ille esset omnium omnibus esset gaudendum. quod cum non sit. pater dicitur. Iuxta hunc quod quod sit in illo libro translatum delectio. cum dicitur variationem et puarionem et corruptionem quod nullo modo sunt in deo. Sed dominus quod sicut ars et exemplar est totum trinitatis. tamen approbatur filio sic libri vite. Sed notandum quod creaturam ad deum est duplex copatio. Una est eredo. et hec est omnium creaturarum. quod omnia a deo erentur. Alia est in redeudo. et hec est creaturam ad beatitudinem ordinatam. quod regressus est per virtutem. quies per beatitudinem. Quatuor ergo ad primam copationem dei filius ars plena omnium rationum viuendum. et scriptura istius libri est eterna diuinitatis. Quatuor ad secundam copationem dei filius libri vite. et scriptura istius libri est predestinatio omnium saluandorum contra ad ipsos et gratiam et gloriam quam habituri sunt. Sed attendendum quod gratiam quam egredi ad deum quidam habent totaliter. quidam pro finali ter. Qui habent finaliter ipsi scribuntur et eorum gratia. quod ipsi reuertuntur per gratiam. Qui autem totaliter ipsi habent in predestinatione scripti non sunt. quod non sunt predestinati. Sed eorum gratia scripta est secundum vite.

ritate et merita que sunt remunerabuntur. et ratione illa scribi dicitur. non simpliciter sed solus secundum reparationem. quod iusticia diuina ad rebus iudicat eos glia dignos. et cum cadunt iudicat indignos. id dicitur de leui. non quod plus sint scripti. et postmodum deleti. sed quod plus secundum merita scripta iudicantur digni. et inde indigni. Et his patent quatuor. Primum pater. quod libri vite non continet rationem exemplaris tota sed in parte destinatiue. Secundum patet. quod mali que habent preiudicium secundum reparationem scripti sunt. et pro non reputantur. ideo de leui dicitur. Et his patet ultimum. quod quod iudicat aliquem plus dignum et pro indignum. solus dicitur propter mutationem in hominem non in deo. et ita de leui illa non dicitur punitionem in scriptura sed in his que per illa scriptura representantur.

Questio iij

De apertura istius libri. Et videtur quod nulla sit necessitas huius libri apere. quod sufficienter videbuntur merita in conscientia omnium. ergo si supponitur est facere per plura quod per fieri per pauciora. pater dicitur. Item quod si libri ille sufficienter representat. videtur quod supponitur alios libros apere. Item queritur quod oculis apere. Et videtur quod omnium quod oes iudicabuntur secundum ea que scripta sunt ibi. ergo si ois habet manifestam et sententiam et roe in. e. pater dicitur. Item glo. xx. apocal. alii libri apertus est. dicitur quod apere scientiam mali tunc se non esse predestinatos. et hoc est in apertione libri. ergo dicitur. Sed. Liber iste non est alius que dei natura. ergo cum dei substantia solus a bonis videnda sit in iudicio. pater quod non oes videbuntur in istis libri apertione. Item in libro vite non sunt scripta nisi bona. sed si mala non debent videre nisi mala que codemuntur. non videbuntur in istius libri apertione. et sic. Item. Sed dominus quod sicut dicitur est libri vite est libri redemptio. ars est excunium. differunt autem exitus et regressus. quod exitus tunc a deo dicitur. sed regressus a dei gratia et voluntate sua. Quia igitur iudicium erit secundum merita nostra et demerita. et sunt a nobis et a deo. ideo ad dispensandum contra tunc et dignitate reparationem. necesse est. apere libros conscientiarum et libri vite in quo apparet quantum sitas gratie secundum mensuram liberalitatis scilicet diuine secundum cuius mensuram est in gloria. et hoc pater primo quesitum

44

Ad illud quod dicitur quod apertus est. quod dupliciter est loquendum de apertione aut contra ad ipsius libri tunc oes. aut quantum ad substantiam cognitionem. Quatuor ad tunc oes apertur tunc pro bonis. quod ipsi soli videbunt. Quatuor ad substantiam que cognitionem ois quod boni se ibi legentes cognoscunt se predestinatos. mali vero ex ipso quod in libro apere legere non poterunt scire se non esse predestinatos. et sic patet ratio ad oba. Et est exemplum. sic si pauper non habet merellum regis. si sigillum quod pauper possit ad elemosinam percipere. scit tunc quod recedit vacuum. non per positionem sed per puarionem cognoscens. Sic danari cum non legent ibi nomina sua. scire se non esse scriptos ad gloriam. ac per hunc scire ex parte dei quod de ipsos danabit. et ex parte sue conscientie scire quod sunt digni pena. et ita ex copatione virtutis libri hoc scire non

omni sic legedo sicut legunt boni in libro vite. Quia queritur quantum ad secundum articulum circa hunc quod virtus omnia merita legantur in conscientia vel quaedam. Secundo virtus quod libri legat omnia in conscientia altere. Tercio virtus simul omnia videantur ab omnibus. Questio iij k Circa quam sic predictum et ostendit quod omnia legentur in libris conscientie Augustinus. de ci. vii. xx. dicitur quod vis diuina aderit que fiet ut omnia ad memoriam reuocentur. Item huius ipsi virtus. quod lecto est ut sciat quantum meritorum. sed meritum bonis sic legitur ut sciat que et contra bona et contra mala et contra fecerit. ergo si ibi plene ostendit iusticia. pars quod omnia ibi dicitur legi. Item dei iusticia declarabitur tunc summe et quantum ad retributionem glorie et pene. ergo merita debent summe declarari. Sed

nō pnt nra oia bona & mala ad memoriā reuocē g rē.
 Lora. qd nō oia vī. q: ibi erit tñ memoria eoz de quibz
 erit retributio. s; malis de qbz fuit pnia n̄ retribuet. p
 bonis i qbz nō p̄leuerauerūt n̄ retribuet. ḡ talia nō legē
 Jē memoria p̄teritoz bonoz gr̄nerat oblectarōz. ma
 loz horroz. ḡ si in malis n̄ erit relectario. n̄ dñr recorda
 ri bonoz factorz. q̄ si in bonis nullz horroz. n̄ dñr reco
 dari maloz. Jē illa sola legent in libris q̄ sūt scripta
 sed mala bonoz relecta sūt p̄ gr̄az. bona maloz relecta sūt
 de eoz aīa p̄ culpā. ḡ nō legent in libris nec bec in illa
 R. dñm q̄ oim meritorz erit ibi lectio & memoria. q: sic
 dicit ap̄s. n̄ dñr cognitiōes astantes & defendētes. ita
 bona et mala ibi p̄rebuūt. & p̄ cōsequēs affectiōes & opa
 tiōes oia aut reducūt ad memoriā. q: reuocatio actus
 & cogitatio p̄cedentiū ad memoriā erūt ad oñtionem
 iusticie diuine s̄m statū illū. & mie s̄m statū p̄teritū
 suē transactū. Pro p̄ oñtionē iusticie in retribucendo reme
 morabūt bona & mala in qbz p̄māserūt finalit. Nec eū
 sola digna sūt retributōe. Pro p̄ oñtionē mie de p̄teri
 to rememorabunt mala bonoz a qbz sunt misericordit
 liberari. & bona maloz q̄ in eis misericordit oparus ē de
 us q̄ solē suū ortū facit sup bonos & malos. iō bōa & ma
 la sua oīno erūt sibi in memoria. Ad illud qd ob̄ p̄
 45 mo p̄ illa lectio & memoria nō ē ad oñtionē iusticie. dñm
 q̄ verā ē sed nō eū ad h̄ sed etiā ad declaratiōem mie.
 46 Ad illud qd ob̄ p̄ me nra maloz facit tristitiam. et
 bonoz leticiā. dñm q̄ h̄ vez ē in his q̄ p̄nt tritari & letari
 Sed mali n̄ p̄nt letari. boni vō nō p̄nt tritari. sed istd
 nō sufficit. q: n̄ p̄nt tritari. ḡ nō cognoscere vñ debent
 tritari. iō dñm q̄ memoria maloz dupl̄ p̄t eē. aut cōfite
 rādy mala euentū. & sic generat tristitiā. vt p̄z in eo q̄ cō
 terit. Vel cōsiderādo bonū euentū. s. q̄ de tātis mal̄ mise
 ricordit ē creperus. & h̄ generat leticiā. & bec erit in bonis
 Sūt de memoria bonoz distinguit. Ad illud qd ob̄ p̄
 q̄ in malis bona sūt delera. dñm q̄ delera sūt q̄rū ad ve
 47 ritatē essentē. manēt tñ q̄rū ad notā et similitudinē. s; ē
 p̄z in eo q̄ amittit charitatē & recordat se habuisse. Unde
 sup illud Ro. ij. cogitatio nū accusantiū. dicit glo. Sei
 endū ē q̄ in illa die cogitationes accusabunt aīam vel
 defendūt. nō ille que tunc erunt. sed iste q̄ mō sunt in vo
 bis. q̄ rum nore & signa relinquūt in corde vīo. velut sa
 era q̄ in occulto nūc sūt posita in illo die reuelari dicūt.
 ita s̄m similitudinem remanēt. Vel esto q̄ similitudo pe
 nitus delectat (qd vīc est possibile) diuina virtute tūc re
 paratur ad dei gloriā & vindicariōz maloz. laudē vō bo
 noz.

Questio. ij.

Utrum qlibet legat oia in p̄scia alterius. Et q̄ sic vī.
 quia Berni. tractat illud. s. ad Ro. iij. illuminabunt
 abscondita tenebrarū dicit. cuncta archana cūctorum.
 cunctis ibi patebunt. Item glo. gesta & cogitata. bona
 et mala tunc aperta et nota erunt omnibus. Item
 ratione videtur. quia aut sunt bona aut mala. Si bōa
 laudatur ibi dei largitas ab omnibus. Si mala laudat
 dei iusticia puniens vel misericordia liberans. ergo si
 et omnibus. elidere debet deus gloriā suā ma
 nifestam in futuro. ergo omnibus ostendet. Item q̄
 mala malorum pateant bonis & malis certum est. q̄ tre
 rum bona eorum pateant bonis certum est. quia de illis
 gaudebunt. Item q̄ bonorum bona pateant malis
 certum est. & eorum comparatione iudicabuntur. Item
 q̄ mala bonorum pateant bonis certum est. quia vñ
 mentem ab alterius oculis copulenta non abscondit

videlicet greg. Et iter Aug. xv. d. trinit. In futuro vno
 aspectu videbit oim cogitatioes. Sed q̄ mali nō vīc
 ant mala maloz videtur. q: solaciū ē accusato alicui dñ
 videtur mltos h̄re loctos i sceler. ergo sibi soli debet esse
 nota mala. Item q̄ mala bonoz nō māifestātur exteri
 us videtur. q: dñs cōminatur in penā manifestanda &
 referēda. Sed a bonis aberit oīnis pena. ḡ nō manife
 stabūt eoz mala nec oīnes legēt. Jē charitas operit
 multitudinē peccōz. h̄ nō est dñm i p̄spectu hoim. quia
 operata sūt sine charitate. ergo in conspectu dei. ḡ mul
 to magis in conspectu hoim. Item si rep̄sibile ē i hoīe
 tenudare amicit cōmissā. cū dñs sit fidelior amicus q̄ ali
 q̄s hō. ḡ nō tenudat peccata amicōz. R. dñm q̄ oia
 nota erūt oīmbz tā bona q̄ mala in ip̄o iudicio scdm q̄
 vult an̄. & Berni. & ter. & glo. s̄onant. & hoc ad certam
 liberationē meritorz. q̄ scitur i oim actū bonoz & malo
 rū recognitiōne. q: ostensio maloz in bonis ē ad mani
 f. stationē misericōdie p̄us facte. bonoz i eis ad ostensionē
 iusticie. Contra maloz i malis ad ostensionem iusticie.
 bonoz in eisdē ad ostensionē misericōdie. Ad illud quod
 49 ob̄ p̄ solaciū ē videre aliena peccata. dñm q̄ imo erit
 magna confusio dū attendit illius vituperiū. & ex eius
 vituperio cognoscet se suū. An̄ enī alterius peccatus
 nō approbabit. imo viltendet. Ad illud quod ob̄ p̄ma
 50 nifestatio maloz est i penā. dñm q̄ verā est i malis. sed
 in eis q̄ egerūt penitentiā est in gloriā. Un̄ dicit aliq̄ q̄
 sicut cicatrices corporales in martiribz remanēt ad gl̄iaz
 sicut cicatrices sp̄iales in penitentibz. q: vicerūt culpaz
 sicut & illi penā. Sed tamē h̄c qd sūt de hoc nō remanēt
 in eius cōmuniā s; i dei gl̄iam q̄ liberat de tāta miseria
 Un̄ bñ cōcedendū ē q̄ videbūtur peccā iustoz vt de ip̄o
 rū sanatione gr̄te agatur deo. Et hoc dicit Anf. Un̄
 sicut hō ager gr̄as deo p̄ se q̄ liberatus ē a malis. ita so
 51 cius eius. Ad illud quod ob̄icitur q̄ infidelitas est
 tenudari amicit commissum. verum est in presenti vbi
 credit ad infamiam. sed quia in futuro est ad dei gloriā
 sine aliqua infamia. ideo non habet ibi hoc locum.

Questio iij. m.

Utrum omnia videantur simul ab omnibus. Et q̄ sic
 videtur. quia super illud Job. viij. Induetur confusio
 ne. Glosa. Un̄o iudice mala omnia ante oculos mētis
 versantur. Item ratione videtur. quia in simul inhi
 getur tota pena. ergo simul et scienter ponderabit cul
 pa. ergo si magnitudo culpe pender ab actibus & circū
 stantijs & earum iteratione. omnia hec manifestari de
 bent simul. Item maior confusio est et dolo: i medio
 duorum q̄ vnius & oīnium q̄ aliquorum malozum.
 eontra debemus habere maius gaudium. ergo si boni
 habebunt perfectum gaudium. mali perfectam confu
 sionem. patet q̄ omnibus simul patebunt. Contra.
 vnum solum intelligimus sicut dicit Philosophus. er
 go non plura simul. non ergo omnia poterunt videri
 simul. Item in damnatis non erit eorum natura me
 lior q̄ nunc est. ergo si eorum intellectus nunc non pōt
 plura intelligere simul. nec tūc poterit. quod si tūc po
 terit. ergo sublimat̄ erit. Item in iudicio erit discussio
 q̄ est p̄us de vno q̄m de alio. ḡ p̄us erit vnius recorda
 tio q̄ alterius. R. dñm q̄ oēs repente simul omnia
 peccata videbunt. & credendum est magis q̄ simul ad
 quod intelligendum notādum ē q̄ simul videre multa
 hoc pōt esse tripliciter. Aut rōne eius in quo videt. q̄
 videt multa vno. & sic in speculo eterno est videre mul
 ta. q: p̄ idē ibi homo videt diuersa. Aut rōne sublimi

factis intellectus q̄ efficit deiformis p̄ gloriā. Un̄ videt
plura sicut de⁹. lz nō oimode. sicut angel⁹ beatus. sicut co
gnoscit dū in se ⁊ creaturā in deo ⁊ in p̄po genere. Aut
rōne diuine virtutis hoc faciētis q̄ nō efficit gloriā
vt ondat ei exemplar eternū. sed leuat intellectū vt pos
sit aliqd supra se vel ad gloriā vel ad penā. Nōs tribus
modis videbūt simul aie bone in iudicio. Primis duo
bus modis in p̄tia. sed tertio t̄mō aie male in iudicio
Unū autē p̄ sic videant in inferno h̄n d̄terminio. q̄uis
n̄ improbable dicit possit vt pena vni⁹ sit p̄sumata et
vniiformis. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ intelligim⁹ vni solū
s̄dōm q̄ illud v̄ez est p̄ naturā. sed iste mod⁹ intelligen/

Di. xliij. de resurrectōe q̄tū ad modū. siue q̄tū
ad q̄lratem ⁊ quidditatem resurgentium

Solent autē nōnulli p̄contari ⁊ q̄rere ⁊c. Sup̄a
egit magister de resurrectōe ist est. hic d̄terminat
quō est. on̄dendo qd̄. quō. ⁊ q̄le resurgat. ⁊ habz
hec ps duas. In p̄ma ostendit q̄lta ⁊ quanta corpa
resurgant. In sc̄da d̄terminat de abortiuis f̄ribus. on̄dēs
q̄ in nulla quantitate resurgunt q̄ nō vixerūt. ibi. Illō
erā inuestigari oportet ⁊c. P̄ma ps hz duas. In p̄ma
p̄ d̄terminat q̄nta ⁊ q̄lta erunt resurgentiū corpa. In
sc̄da d̄terminat quō damnatorū corpa erunt passibilia.
ibi. Si vero q̄rit de corpib⁹ maloz quō. P̄na ps hz du
as. In p̄ma d̄terminat in quanta statura resurgat. In

Nō eadē re
surgentiū as
signat ⁊c. Uide
tur male dicere
quia duplex est
quantitas. i. tē
p̄tis et extensi
onis. Sed q̄ ha
buerunt diuer
sam quantitatē
molis in diuer
sa resurgentiū.
er
go qui diuersaz
habuerunt eta
tem in diuersa
resurgentiū. Jem
impossibile est
quod est p̄teri
tum non esse p̄
teritum. ergo i/
possibile ē q̄ aliqd̄ q̄ habuit ānoa cētū nō habuit cētum
q̄ impossibile ē qd̄ hz solū triginta duos annos. sed in
hac etate resurrexit x̄ps. ergo impossibile ē semitō in hac e/
tate rasurgere. Itē si resurgentiū p̄putat etas. aut q̄ ab
instanti natiuitatis aut resurrectōis. Si ab instanti na
tiuitatis. nūc erūt pl⁹ q̄ centū āni. imo q̄ mille in aliqd̄
Si ab instanti resurrectōis. nūc n̄ habebit vnā horā q̄ ān
habuit. xxx. ānos. Item d̄ns nulli detraber de q̄ntitate
molis. sed addet his q̄ minus h̄nt. q̄ pari rōne de etate
cū senec⁹ sit venerabilis. Ad hec oia ⁊c. q̄ etas resur/
gentiū dupl̄r p̄t̄ intelligi. aut p̄ cōpartioē ad principi
um duratōis. sic assignat nobis nūc sc̄dōm p̄putatiōem
ab initio n̄ri eē. ⁊ sic nō p̄putat etas in resurgentiū. q̄
trāsterit oēm etatē. ⁊ extra statū talē sūt. Alio mō etas
ostendit p̄m dispositōem ⁊ yalitudinē corpis. ⁊ sic accu
pitur etas iuuenilis. oēs em̄ tales ⁊ tāti resurgēt in cor

Determinat in q̄ etate ⁊ statu
ra hoies resurgant.

Solent autem
si nulli
p̄contari ⁊ q̄rere an in
eadē etate ⁊ statura corpis oēs
resurrecturi sint. Quidā puta
uerūt oēs f̄surrecturos fm̄ mē
surā etatis ⁊ stature x̄pi. Itē qz
ap̄s ait. donec occurrā⁹ oēs
in virū p̄fectū in mensurā eta
tis plenitudinis x̄pi. Sed h̄is
bis non eadem resurgentiū as
signatur statura sed etas. oēs ei
in eadē etate resurgenti in qua

DI XL
LII

Epb. iij.

di erit p̄ virtutē diuinā. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ cognitū
in damnatis non debet sublimari. dicendum q̄ illa sub
limatio potius est depressio. scilicet in ostensione om
nium turpitudinum. Sicut enim cogitatio multoz
bonoz ampliat leticiam. ita cogitatio multoz
maloz ampliat tristitiam. Ad illud quod obiij
ctur q̄ erit discussio. dicendum q̄ et si sigillatiz fiat dis
cussio de singulis. quia non possunt omnia simul dici.
tamen ad confusionem erit simul memoria simul dici.
Nec mirum. quia potestior est virtus cognitua q̄ ex
pressua siue interpretua. intelligim⁹ em̄ statim qd̄ nō
possumus exp̄mere tempore diurno.

sc̄da d̄terminat q̄lta resurgat. ibi. Hoc autē in corpib⁹
sanctorū. P̄ma ps duas habet. In p̄ma d̄terminat in
qua erare ⁊ statura resurgentiū. In secunda d̄terminat q̄
liter statura corpis debet reparari. et per quid. vbi de/
terminat quid in quo resurget. ibi. Non enim perireo
terrena materies ⁊c. Similiter secunda pars in qua
git de qualitate corpis duas habet. In p̄ma osten
dit q̄ corpora electoz carebunt omni deformitate. In
secunda vero de corpibus reproborū relinquet sub
dubio. innuit tamen q̄ deformitatis nō carebunt. ibi.
De reprobis autē queri solet ⁊c. et sic tria d̄terminat.
Primo quid resurget ad staturam hominis completā.
Secundo quid in qua parte resurgat. ⁊ tertio qual
le vtrum cum deformitatibus an sine.

x̄ps mortuus est ⁊ resurrexit. cu
iuscunq̄ etatis mortui fuerint
Virum autē posuit non vt distin
gueret sexum. sed vt significa
ret perfectionem viriū quā t̄c
habebūt. lz non oēs eadē staturā
corpis obtinebūt. Un̄ augu
stīn ait in mensurā corpis vt sta
ture sed etatis. qz vnū q̄sq̄ suā
recipiet mensurā corpis quam
vel habuit in iuuenitute etiaz si
senex obiit. vel fuerat habitur⁹
si ān est defunct⁹. Etas vero e
rit illa ad quā puenit x̄ps scz iu
uenilis vt circa triginta ānos.

porē quale fuis
sent in etate iu
uenili. ⁊ ita etas
non noiat dura
tionem sed. cor
poris dispositi
onem. sic em̄ de
tunc creat homi
nem in eo habi
tu et statu in et
ate virili. non ra
tione cōputati
onis temporis
sed habitudinis
corpis. ⁊ p̄ bec
patent obiecta.

virū. Uidef male dicere. qm̄ si femina nō ē vir nec q̄rit
ad sexū nec q̄rit ad virū p̄fectionē. quia sexus femine⁹
arrestat infirmitatē. q̄ videt q̄ mulier non resurgat isto
mō. Itē sicut dicit p̄bus. femina ē vir occasionalis. q̄ si
occasioes n̄ resurgūt in natura q̄tū ad electos. nec femi
na resurget. Itē in resurrectōe erūt sicut angeli dei. ⁊ h̄
erit quia corpus cōformabit aie. sed in angelis nō est di
stinctio sexus nec in alab. q̄ ⁊c. Itē sexus distinctio est
p̄pter ḡnariōē. sed ibi nō erit ḡnariō. q̄ ⁊c. ⁊c. d̄m q̄
sicut dicit Aug. x̄ij. de ciui. dei. aliqd̄ voluerūt dicere q̄
sexus femineus non resurget. p̄p̄ p̄dicit auctoritatē a/
postoli. donec occurrā⁹ oēs i virū p̄fectū. sed sicut ip
se dicit ibi d̄r vir nō a sexu sed a virtute. nō corpus s̄z mē
tis. p̄ quē modū mulier sacra vir est. fm̄ quē modū d̄. in
ps. Beatus vir q̄ nō abiit in cōsilio. ⁊c. qd̄ intelligi etiā
p̄t de muliere ⁊ iō auctoritas ista nō negat resurrectōē
mulier. sic manifesta rō p̄firmat. Qm̄ ei sexus femine⁹

Ut significa
ret perfectionē

igitur p3 quid in q̄ resurgat fm̄ verba br̄i Aug. quibz ma-
gis ē inuicendū. marie in hac materia q̄ etiā rōm̄ Atm̄
tā ad p̄mū p̄oleuma q̄ ad vltimū posset de facili r̄ideri.
si quis velit feminales r̄ōnes inueneri in q̄s sit resolutio.
que in vna p̄e saluabunt respectu totū si sit artifex qui
possit educere. r̄ tū cū x̄us hic op̄et r̄ supra naturaz. qd̄
mirū ē si q̄rūcūq; parū de carne remaneat torū reficiat
nec vñ q̄ poterat ad eos diuidi q̄n modicū sufficiat culti
ber. h̄ dico fm̄ op̄atōem dei. nō fm̄ op̄atōem nature sic
alibi melius patet sc̄z in sc̄do libro.

Quoniam q̄rū ad tertū articuluq; querit q̄lia
erunt corpa resurgentiū. r̄ de hoc duo querunt
vñ q̄ de qualitate q̄rū ad electos. Sc̄do
vero q̄rū ad reproboz.

Questio. j.

Quā corpa electoz resurgant cū deformatatibz. Et
q̄ non videt. Aug. de ciui. dei. r̄ij. Abert a corponibz
electoz oīs deformatas. oīs q; rarditas. q̄ si bec p̄ment
ad deformatas r̄ carebāt his p3. **Q**uē nihil resurget
in electis qd̄ non sit de corpe nature. quia vt dicit aug.
corpbz ē latere vicia detrahunt r̄ natura seruabit. s̄z de
formatas non sūt de natura. q̄ r̄. Probatio minoris
sup̄ illud Eph. ij. cramus natura filij ire. glo. natura ve
re ac pp̄e dicit qualis sine vicio fuit in p̄mis parentū
bug. q̄ cūz deformatas in ea non fuerunt. patet r̄.

Quē generans trāsmittit in plē omne illud qd̄ ē de
veritate nature sue q̄n generat sibi simile Sed generās
habens deformatatē sine errore nature generat nō habē
r̄ deformatatē. ergo deformatas nō ē in eo de veritate
nature. ergo si hoc solū resurget in electis qd̄ est de vira
te nature. deformatas nō resurget in eis. **Q**uē Zin
hel. in li. de veritate dicit q̄ veritas ē rectitudo sola inē
te p̄ceptibilis ergo qd̄ nō est de rectitudine nature nō est
de veritate nature. sed deformatas nō ē de nature rectitu
dine. q̄ nō ē de veritate nature. q̄ nō resurget in electis

Contra. caro contracta a generantibz ē de veritate hu
mane nature. Sed gibbositas r̄ alie multe deformatates
possunt a generantibz contrahi. q̄ sunt de veritate hu
mane nature. sed oē tale resurget in electis. q̄ r̄. **Q**uē
de veritate humane nature sūt mēbra non n̄ officialia
verū etiā cōsilia. Sed in h̄mōi deformatatibz ē aliud de
substantia mēbrū similis. sicut patet in gibbo est aliqd̄
de carnis s̄ba. q̄ est aliqd̄ de veritate hūane nature. q̄ r̄.

Quē q̄ aīa meruit in corpe d3 remunerari in corpe r̄ i
mēbris. r̄ h̄ q̄ corpus ē sibi cōiunctū. si ergo aīa v̄r̄i iusti
meruit in deformatatibz r̄ p̄ deformatas. q̄s humiliter
tolerant. ergo d3 in eis remunerari. **Q**uē cicatrices q̄
sunt inducere in martiribz a violentia manent in gloria

22 in signū meriti r̄ triumphī. q̄ pari rōe deformatas q̄ s̄
a natura in q̄b meruit aīa nra. **R**. ddm̄ q̄ deformatas
q̄ d3 sunt reordinatue sicut ille que veniūt ex ma
lo r̄ inordinato s̄ru mēbroz. Quēdā sunt q̄ntitatie sic
q̄n q̄s h3 nimis magnū caput. vel nimis magna mem
bra. ita q̄ alijs sunt ip̄portionalia. vel habet gibbosita
tates v̄l ralia in q̄b ē aliqd̄ de carnis s̄ba. Si de p̄mis
loquamur. quia nō sunt de veritate hūane nature imo p̄
errore oīno cōtingunt. ddm̄ q̄ in electis nullo mō resur
gant. Si de sc̄cūdis loquamur. q̄ aliqd̄ est. sibi sube ali
quid viciositatis. qd̄ est sube resurget. qd̄ est viciositatis
auseret. hoc est dicere q̄ illi mēbra materia p̄ illa
mēbra diffundēt q̄rū ad sup̄fluitatē. ita q̄ nō aliqd̄ p̄bit
r̄ tamē totū p̄ oīa reducet ad p̄portione. r̄ sic p3 q̄ in ele
ctis nulla resurget deformatas. resurget tñ alicui defor
matis materia. Et sic decedende sūt rōnes ostendentes

q̄ non resurgent. **L**ocedende nihilominus due ad op̄
positū inducere. q̄ illud qd̄ ē de suba deformatatis resur
get. tamen sub rōne pulchritudinis. **A**d illud qd̄ obr̄
q̄ p̄ deformatas merentur. v̄r̄i iusti. d3 q̄ p̄ aliqd̄ me
reri est dupl̄. Aut qd̄ h3 imp̄fectōz fm̄ statū meriti. nō
tamē fm̄ suā formā r̄ naturā. aut qd̄ h3 imp̄fectōz sc̄z
suā naturā. sicut p3 q̄ q̄s meret p̄ charitatē cui inest im
perfectio solū rōne status. r̄ meret p̄ fidē cui inest imp̄fe
ctio rōe forme. In p̄mo remuneramur p̄ ei p̄fectōz. In
sc̄do remuneramur p̄ eius euacuatoz. q̄ nō ē nata su
des stare cū p̄fectōe p̄plera. p̄ hūc modū in corpalibz
intelligi. Unde cū corpus hūanū statū p̄fectōis non re
pugnet q̄rū ad naturā. sed q̄rū ad statū. deformatas ve
ro q̄rū ad p̄pam suā rōne repugnat p̄fectōi. hinc ē q̄ cor
pus d3 resurgere r̄ resumi. deformatas vero minime.

Ad illud qd̄ obr̄ de cicatricibz. d3 q̄ aut cicatrices nō
resurgunt. aut si resurgunt ita facient ad decorem et glo
riā anime q̄ non minuēt pulchritudinē. corpbz. q̄ fre
quenter talia signa reddunt. corpus magis decorū. q̄m
igit cicatrix p̄t carere turpitudine. sed deformatas s̄p̄
deformat. ideo non sic cōp̄etit deformatas corpalibus
electoū vt cicatrix.

Questio. ij.

Quā deformatas resurgāt in corpalibus dānatoz.
r̄ q̄ sic videt per aug. in ench. Nulla d3 ē qd̄ de pulchri
tudine vbi est certitudo de dānatōe. si q̄ certū sumus q̄
reprobi dānabunt. certū sumus etiā q̄ pulchritudine nō
decorabunt. **Q**uē a corpalibus dānatoz nō tollet tar
ditas nec passibilitas. q̄ nec deformatas cōsili rōe. **P**re
terea p3 q̄ passibilita erūt dānatoz corpa et graua. q̄
r̄. **Q**uē q̄ deformatas tollant ab electis h̄ gr̄e est.
sed nulla gr̄a d3 fieri dānatis. ergo ab eis deformatas
res non debent auferri. **Q**uē deformatas aīaz ab aīa
bus non tolluntur. ergo nec a corpalibus rōne cōsili. imo
a cā. q̄ deformatas culpe ē cā deformatatis p̄nc.

Quē corpus dānatis aīabus reddat non p̄p̄ p̄fectōem s̄z
p̄pter maiore punitōem. sed deformatas corpbz redudat
in penā aīe. cū ergo nō debeat in eis p̄na minui sed au
geri. non d3 corpus eoz deformatatibz. cui sed reindat
Lōtra. deformatas in effectu veniūt ex errore virtutis
p̄ducentis. sed corpa resurgentiū sola v̄r̄i diuina resti
ciet. q̄ si illa non p̄t errare. ip̄ossibile ē q̄ habeant defor
matatē. **Q**uē artifex qui effectū cū deformatatibz pdu
cit non d3 reformato. sed deformato. ergo si deus corpa
dānatoz cū deformatatibz facit resurgere. n̄ d3 dicit reformato.
s̄z deformato. sed h̄ ē facere contumeliā ip̄i artificis.
que lōge d3 a deo relegari. q̄ nullo mō cū deformatatibz
p̄ducit. **Q**uē optimi ē optima p̄ducere. si ergo de^o op
timus ē artifex. ergo optima artificata p̄ducit. sed ip̄e
est artifex in resurrectione. r̄ corpa deformatas non sunt b̄n
facta nec ordinata. q̄ r̄. **Q**uē est ordo partū in toto. r̄
ordo rei ad finem. r̄ p̄m̄us respicit sapiam. sc̄cūdis re
spicit bonitatē. sed deus cū sit bonus non p̄t facere rez
sine carentē siue a fine deordinantē. ergo cū sit sūme la
piēs non p̄t rem p̄ducere deordinatā q̄rū ad ordines
q̄ est p̄rū in toto ergo nec deformatas. **Q**uē absele
ctis auseret deformatas q̄ est p̄ diminutionē. v̄nde si ca
ret manu non carebit manu. q̄ part rōne r̄ deformatas q̄
ē ex sup̄fluitate. r̄ ita vt v̄l oīs deformatas. **R**. ddm̄

25 q̄ Aug. in ench. istam q̄nē dimittit in soluta. q̄ nō sit
magne vtilitatis. attē cū assignat rōne q̄re circa h̄ non
d3 laborari. determinatōem q̄onis tñ inuit. **D**ū em̄ d3
cit q̄ non debem̄ molestare circa nos pulchritudinem
vbi ē certitudo circa dānatōz. si em̄ ad h̄ resurgāt vt dā
P.

nerunt. non ut melioris sed peioris sint conditōis. manifeste apparet q̄ non da fets pulchritudo. quaz nō habuerunt. nec auferretur deformitas quā habuerunt. vnde deus q̄ntū ad eos ē purus reformatōr. quia s̄m eandem formā informat quā eis natura dedit in generatōe p̄maria. in qua reformatōne apparet dei sapientia et iusticia. Sapientia. quia sicut omnino eodem modo reparare. sicut ante fecit. Iusticia. ut sicut qui meruit in corpe pulchro remuneratur in eius pulchritudine. sic qui in turpi peccat in eius turpitudine cruciari debet. nec debet auferri sed potius confirmari. Et ratios hoc ostēdentes dēceden de iur. **¶** Ad illud qd̄ obi p̄mo q̄ venit ex errore v̄tutis. dicendū q̄ verū est in opatōne nature que p̄ducit effectum quāto melius potest. sed non sic i operatione dei qui non reparat s̄m q̄ melius p̄t. sed s̄m q̄ meritis eius melius congruit. **¶** Ad illud. q̄ p̄duces effectū deforme est deformatōr. Dicendū q̄ effectus deformatōr p̄ductus potest dupliciter considerari. aut absolute. aut in comparatōne. Si absolute verum est. Si autē in comparatōne ad meritū aut ad precedentem statū. et quoniam effectus cōp̄t meritis damnatorum. cōmp̄t nihilominus statū p̄terito. ideo talis

Determinat quomodo dānatorū corpora erunt passibilia.

Si vero querit de corporib⁹ maloz quō in igne ardeāt etc. Supra determinauit magister quanta et qualia sūt resurgētū corpora. In hac parte determinat quomō dānatorū corpora ab igne sunt cremabilia. et tamē sūt immor-

Determinat qualiter ignis inferni cruciet corpora et non consumat.

Si vero querit de corporib⁹ maloz quō in igne ardeāt et nō cōsumānt. Aug. varijs exēplis astruit et sempiternis ignib⁹ ea ardere. et nō cōsumi illa cōbustioe sicut anim⁹ cui⁹ p̄ntia corp⁹ viuunt. et dolorem pati p̄t. et mori nō p̄t. hoc em̄ erit tūc i corporib⁹ dānatorū qd̄ nūc eē scim⁹ in animis oim̄.

Determinat quiter cruciet demones.

Querit etiā ioh̄an̄ an demones corporali igne ardeant. ad qd̄ Aug. r̄ndens ait. Cur nō dicam⁹ quib⁹ miris. veris tñ modis etiā spūs i corporeos posse p̄na corporalis ignis affligi. si spūs hoim̄ etiā ip̄i in corpore et nūc potuerūt icludi corporalib⁹ mēbris et nūc potuerūt corporū suoz vinculi insolubili alligari. Behēna illa q̄ stagnū ignis et sulphuris dicta ē. corporeus ignis erit. et cruciabit dānatorū corpora hoim̄ vel demonū. s̄ solida hoim̄. aerea demonū. **¶** Cū ei v̄risq; ignis erit vt veritas ait. de q̄ igne si q̄rit. q̄lis vel vbi sit. Aug. sic r̄ndet. Ignis eternus cuiusmodi sit et in qua mundi vel rerum parte futurus sit hoim̄ scire arbitroz neminē nisi forte cui spūs diuin⁹ oñdit.

Determinat quiter cruciet aie sine corpib⁹. Cū autē cōstet aias igni materiali in corpib⁹ cruciadas. q̄ri solet an interim aū resurrectioez corporū aie defunctoz reproboz materiali igne crement. De hoc iulian⁹ roletane ecclie ep̄s Grego. dicta secut⁹ ita scripsit. Si uiuentis hois in corpo-

repatio non est deformatio sed reformatio et confirmatio debet dici. et est exemplū in artifice qui picturam dyabolice facit turpē. ipse enī nō dicitur deformatōr. s; reformator. quia deforme statui dyabolico picturam facit. q̄uis in se pictura sit deformatio. sic in p̄posito est etiā intel ligēdum. **¶** Ad illud qd̄ obiicitur qd̄ p̄mi est optima p̄ducere. Dicendū qd̄ verum est in ordine. et corp⁹ de forme optime ordinat in inferno. sicut pulchrum i celo **¶** Ad illud qd̄ obi de ordine duplici. Dicendū qd̄ ordo creature q̄ntum ad finē est dupliciter. vel q̄ntum ad finēz creaturam. vel q̄ntum ad finem vltimū qui de⁹ qui ē finis vniuersalis. Similiter ordo partū est dupliciter. scz partum in toto et in vniuerso. et sicut creatura non p̄t p̄duci a deo deordinata a fine vltimo ita q̄ illam de ordinatōnem habeat a deo. sic nec ab ordinatōne que est in vniuerso. et q̄uis de forme corpus sit deordinatū i se. est tamē ordinatū in mundo. **¶** Ad illud quod obiicit. qd̄ auferretur deformitas p̄ diminutionem. ergo. etc. Dicendū qd̄ hoc est p̄pter perfectā punitionem voluntatis. que quoniam oim̄ mēbroz fuit recepta. et omnia habere voluit licet non habuit. ideo in oim̄bus puniri debet et torqueri.

alia. et quoniam ille ignis cremat corpora. cremat demones. cremat etiā aias separas. ideo parti ista habet tres. In prima determinat qualiter cruciet corpora. In secunda. qualiter cruciet demones. ibi. Querit etiā solet an demones. In tercia. q̄o qualiter cruciet animas. ibi. Cū autē constet animas. In vltimo vero capitulo determinat. vtrū resurgāt mōstra. ibi. Neq; enī et mōstra.

reus spūs tenetur in corpore. cur non post mortē etiā corporeo igne teneat. Teneri autē pignem spūs dicim⁹ vt i tormentis ignis sit vidēdo atq; sentiēdo. **¶** At nō solū vidēdo s; et expiēdo aia ignis tormentū patiat. ex euāgelio colligit. vbi veritas voce diues mortuus d̄i in inferno sepult⁹. cuius aia q̄ in igne teneat insinuat cū ab abrahā de p̄catū dicēs. Abitte lazarum vt intingat ex. di. s. in a. vt re. lin. mea. qz cruci. in hac flāma. Dū q̄ p̄ctōrem diuitē dānatū in ignib⁹ vitas p̄hibz. q̄s sapiēs reproboz aias teneri ignib⁹ neget. p̄cipue cur hūanā aiaz corporis similitudinē h̄re doceat. Aug. in a. in q̄dens. p̄fiteri aiam h̄re posse similitudinēz corporis. et corporaliū oim̄ mēbroz q̄s q̄s renuit. p̄t negare aiam eē q̄ in sūmis videt vel abulare se vel sedere. vel huc vel illuc gressu vel etiā volatu ferri hoc sine qdā similitudinē corporis n̄ sit. p̄m de s̄bāc similitudinē etiā apud ieros gerit. n̄ corporale s; corpori similitudinē ita ē in locis v̄ eē n̄ corporalib⁹ s; corporaliū similitudinē siue i re q̄ siue in dolorib⁹. In cassiani etiam voluminib⁹ legit qd̄ n̄ sint ociose. neq; nihil n̄ sentiant. cū diues ille i inferno se flāma cruciari clamer. v̄ n̄ p̄bat aias defūctoꝝ nō solū suis sensib⁹ n̄ puari. s; nec istis affectib⁹. s; spe. tristitia. gaudio ac metu carere. et ex h̄is q̄ sibi in illo ḡiali exāmie reseruantur eas quiddam iam incipere p̄gustare.

Determinat de abortiuis fetibus qd̄ nō resurgunt. quia non vixerunt.

Aug. sup gen.

Apo. xix.

Quat vel vbi sit ille ignis.

Luc. xvi.

Aug. sup genclim.

bunt vacue. 7 q hoc sit veru q sanguis resurgat habet in sermoe Amb. de martiribz dignu 7 cõgruū. 7 ideo di cõdū q humores resurgūt. 7 cõcedende sūt rōes ad hoc.

7 **Ad** illud qd obr q nō sūt de veritate humane nature. ddm q qd ē de veritate nature humane triplicat. Aut qm ad esse necessariū sicut mēbra pncipalia. Aut q ad esse integrū 7 cõpletū vt illa q faciūt ad corpis pfectōez. Aut q ad esse decoz. Preterea necessariū ē resurgere fz totalitatē. Sz q secūdo 7 tercio cõgruū ē resurgere fm illud fm qd faciūt ad cõplētū et decoz. 7 q humores ad plenitudinē 7 integritatē faciūt. resurgēt in tāta qn titate qnta corpis cõpetit. et p h p3 secundū. q: nō opoz tet q totus sanguis quē emittim p minutionem resurgat fz hz cõgruit. Silt de carne q fluit 7 refluit iudv candū ē.

8 **Ad** illud qd obr q nō viuūt. ddm q triplv cter ē aliqd viuere. Aut q: recipit influentiā vite. aut q: disponit ad vitā. aut q: ozū 7 cõseruatōnē hz ex actu vite. Primo nō viuificat suba corpalis 7 caro. secundo nō viuūt spūs 7 humoz. tercio nō capilli 7 etiā vngues 7 q: oia ista cõnercionē hnt cū vitā. oia resurgēt.

9 **Ad** illd qd obr q nō hnt vsū. ddm q falsū ē. imo hnt vsū. s. ipm corp? disponere ad vitā. s. nō hnt vltoritōē vsū. s. restaurare. 7 hnt hūc. q: de nouo generat. 7 hūc. ibi nō habebūt.

10 **Ad** illd qd obr q nō sūt cõgruū cõpū lumio so 7 impassibili. ddm q sicut caro 7 os fm statū pntez nō cõgruūt. sed sublimabūtur 7 subtilabūtur. sic est intelligēdū de humoribz 7 mēbris omnibus interioribz.

Questio ij. b

De his q spectat ad supfluitatē vt sūt intestina. capilli 7 vngues. vtz resurgāt. Et q intestina resurgāt pbat. q: dr. ij. Mach. xij. q: rarias pteit illa de pccas oipo / tēē vt redderet. Jte si hō stetit. sine alicu? corrup / tiōe trāslat? fuisse i immortalitatē. s. hō cõdit? fuit cū in restinis. ergo illa habuisset i glia. s. mō illa hz q habuisset. g. 7c. Jte alta rō est ad h. q: si nō resurgerēt vter va cuus remaneret. 7 si h. impfec? s. ibi nulla ē impfecō g. 7c.

11 **Jte** de capillis Luc. xij. capillus de capite vstro nō peribit. Et itez Math. x. omēs numerati sunt Jte rōne videt. q: puatio capilloz 7 vnguiū est de impfecōne nature. g. habit? ē de pfectōne. s. omē qd ē de pfe ctione nature dz resurgere. g. 7c. Jte capilli sūt i omam tū a natura collati. Sz corpa electoz dnt resurgere cuz omi ornata. ergo 7c. Sz h. q: intestina nō resurgāt hoc videt. q: sūt ad supfluitatis impure receptōem. sed ibi nō erit talis supfluitas. ergo 7c. Jte intestina aut erūt vacua aut plena. Si vacua. ergo impfecra. si plena. g. imūda. cū ergo nullū hoz statū glie cõpetat. patet 7c. Jte q nec capilli resurgāt videt. qm sūt ex fumo sa sup / fluitate. sed ibi nō erit supfluitas fumoz. ergo 7c.

12 **Jte** rōne videt. q: sicut folia sūt in arbore sic capilli i ca pite. s. fructu ad maturitatē ducto cessant folia. ergo 7 capilli cū tā hō puenit ad fructū glie. Jte h. p. p. q: nō sūt de veritate nature. Jte q: de forme esset cor? si oēs capilli resurgerēt. extenderēt eni nimis lōgitudo capil loz. et hui? signū est q sine dolore abscondūtur. s. quod nō viuūt nō dz resurgere. q: resurrectō ē ad vitā. ergo 7c.

11 **B** ddm q sicut dcm ē resurger in corpe nō tm qd ē d e? necessitate. s. etiā qd ē de integritate et de decētia et pul chritudie. qm igit capilli sūt de decētia et vngues. h. p. q: caluiciū est ipsecō nase. et iō dico q resurgent. Silt et intestina sūt de nature pulchritudine. Tñ aug. in li. de ciui. dei. i interioribz visceribz q nullū de? nō videt habere. ita pulchritudo rōnis delectabit. vt omi forme apparēt i oculis placet fm mētis iudiciū pferat.

Ad

illud qd obr q nō habebūt vsū. ddm q verū ē de vsu im pfecto quē mō hnt. s. pfectū hēbūt q̄telligētie oblectā tur i tā pulcra armonia i q̄ laudabit aia sapiāz cōditor?

13 **Ad** illud qd obr aut erunt vacua aut plena. ddm q erūt plena s. nō supfluitate. s. nobilibz spiritibz et subri libus q̄ torū cor? reddēt agil?

14 **Ad** illud qd obr q capilli sūt ex supfluitate. ddm q supfluitas est triplex. Una respectu totū cor? et sp̄i. vt ē supfluitas impu ritatis. et hec nō erit ibi. Alia ē supfluitas respectu to / tius cor? in q̄ est s. nō respectu alteri? pagadi. vtpo te semē. et hoc sūt ibi nō erit. et hec ē supfluitas residui / tatis. Quedā est supfluitas respectu vni? p̄tis. tñ in al / tera nō ē supflua s. decēs et oprime collocata. et talis ē supfluitas ex qua sūt capilli q̄ illa materia nō est neces saria stomacho. est tamē bñ locata i capite et barba.

15 **Ad** illd qd obr q arbores amittūt folia. ddm q si ar bores deberēt sp̄ suū seruare decozē sicut resurgētes. nū / q̄ folia amitterent. s. nō debēt eū seruare sicut resurgē / tes. ideo nō est simile. Ad alta tria solueduz distinguo triplicē veritatē nature. et viuere fm triplicē differētiā vt in pcedenti pblemate dictum est.

Quonsequēter qntū ad secūdu articulū q̄ secūdo qd i q̄ resurgat. et de hoc duo q̄rūtur. Primo q̄ qd in q̄ resurgat q̄rūt ad torū cor? Secūdo qd in q̄ q̄rūt ad quodlibet mēbrum.

Questio i. c. Lū caro ē in duobz hoibz vtz resurgat i pmo vel scdo. Et q i pmo vt aug. de ci. d. et habet i sra. illi aie i pun cto ipis reddid q̄ ea p̄mit? vt ex ea hō fieret. viuere. et se cret. aia autē. Jte rōe videt. q: p̄a forma i p̄a ma fia nata ē fieri. ergo si hec caro ē p̄a materia hui? anie cui pmo ē vnita. g. sp̄ aia appetit ei vniri. ergo si non p̄t frus tratur ei? appetit. hoc aut est incōueniēs. ergo 7c. Jte caro ex vntione cū aia dispōem trahit siue ordinatōez ad immortalitatē. si ergo hec caro vnita est cū hac aia. ne cessitatē habet iterū ad vntionē cū ipsa. et si hoc. cū h. ne cessitas nō patiat vt hec caro ordinē ad aiam aliā. p̄z 7c.

16 **Jte** si nō ē necesse resurgere cū p̄ma. ergo si tota ca ro hois māducef. puabit aia suo corpe. et ita dabitur ei aliud cor? nō ergo erit resurrectio. q: resurrectio est eiūsdē numero. Sz h. Lotta fuit i adā et eua. q̄o igit i q̄ resurgat Si i adā. ergo cū tota eua sit inde facta. nihil resurgat i eua. Si nō i adā. s. i adā pmo fuit cōsta. non ergo resurgat in quo pmo fuit. Jte hō ē de femie patris et christus ex purissimis sanguinibz virgīs. ergo si femi dz resurgere i p̄e. et s̄guit i virgīe. tūc null? hō gnat? resurgēt. nec etiā xps. q̄ si hō ē vtz ergo caro resurgat in eo in quo secūdo est caro.

Jte esto q̄ aliqd nutritiū ex carne humana dicit Aug. q̄ redit ad p̄mū. esto q̄ de illa generet. cōstat q̄ si tūc redit ad p̄mū. nihil remābit ḡnato. et hō est incōueniēs. Q̄ si nō redit. ergo non ē ne cesse q̄ resurgat in primo s. in secūdo p̄e. Jte q̄ debeat resurgere in secūdo videt q: ab vltimo res denomiatur et a fine. Unde statur in vltimo testamēto quod est in morte restatoris. ergo si caro ista fuit illius homis fina liter et postertus. ergo ad ipm magi spectat. ergo ad se cūdu et postremū dz redire nō ad p̄mū.

B ddm q̄ ca ro que est in duobz p̄t esse dupliciter. aut ita q̄ sit in vno sicut in p̄ncipio. in altero sicut in indiuiduo et to / ro suo. aut in vtroq̄ sicut in indiuiduo. Si sit in vno si cut in p̄ncipio. in alio sicut in indiuiduo. tota resurgat in secūdo. quia non erat in primo ad ipsum sed ad al / terum ordinata. sicut fuit cōsta in adam. quia ordinata ad propagatōnem eue. sic semen in patre. q̄ ordinatū ad propagatōnem filij. sic illi sanguines in beata vir /

gine. q̄ ordinari ad cōceptiōes xp̄i. Si aut̄ in vtroq; sit sicut in toto absoluto. hoc tripliciter p̄t intelligi. aut ita q̄ sit in vtroq; caro fm̄ specie. aut in vtroq; fm̄ natura. aut in vno fm̄ sp̄m. in altero fm̄ natura. De p̄mo ē controuersia. nā aliq̄ dicit q̄ caro vni fm̄ sp̄m p̄t fieri caro alteri fm̄ sp̄m. vtpote si hō de illa nutrit̄ 7 generet. 7 hoc dicit. q̄ oīno ē trāsmutabilis caro vt alia. sic erpimento p̄. Et si q̄ras in q̄ resurget. dicitur q̄ in illo in q̄ maiore 7 essentialē h̄ ordinariōes. 7 dñs supplet alteri illud. vt verbi gr̄a. Si de modica pte corp̄s vnus q̄rit ad carnē fm̄ sp̄m sit aliq̄s generat̄. ita resurget ī generato. 7 dñs supplebit in me qd̄ amissū ē. sicut i adā repleuit carnē p̄ costā. Alia positio est q̄ de carne fm̄ sp̄m aliq̄ hō nō p̄t nutriri nec ḡnari s̄ solū de carne fm̄ materiā. 7 rōnē hui⁹ reddūt ex pte actualitatis ipsius. q̄ trāsubstantiatio hic uersio ē. 7 uersio 7 trāsmutatio siue trāsubstantiatio ē ex ente in potentia. 7 q̄ est caro fm̄ sp̄m. iō nō ē possibilis uerti fm̄ sp̄m. S̄ q̄m h̄ non h̄ stabile fundamentū. q̄ lup⁹ nutrit̄ de carnib; hoīs 7 cū alijs animalib; eiusdē sp̄i. vt videm⁹. Et teq; caro fm̄ sp̄m p̄t fieri n̄ caro. 7 tūc erit in potentia. iō rōnē fūdant sup puluerē appetitū q̄ plātar⁹ est ad illā formā determinatā 7 sempiternalit. q̄ nō patit̄ ip̄am carnē uiuificari ex alia aīa imortalē. 7 iō rōnē q̄ illud ē impossibile q̄ in p̄mo sit caro fm̄ sp̄m vni. 7 postmodū fiat alterius. s̄ p̄ma positio repugnare vt resurrectōi eiusdē corp̄s. q̄ si de vna pte carnis mee fm̄ sp̄m possit fieri caro alteri us fm̄ sp̄m. pari rōnē 7 de alia. 7 sic de qlibet. 7 sic aīa q̄ daret suā carnē totam. quōd igit̄ vtz est qd̄ dicit iob. In carne mea vi. sal. m. Scda positio non h̄ multū robotis. tū quā videt̄ incōueniēs dicere q̄ hō nō possit nutriri de carne fm̄ sp̄m. cū sit apta ad nutrēdum 7 bene possit inde nutriri. Amplius. nec istud ē multū criminabile q̄ in corpe hūano sit aliq̄ actu incorruptibile. 7 tū sit resolubile vsq; ad elementa. nū ibi sit appetit⁹ im pedis trāsmutariōem. Tū san⁹ dicit p̄t q̄ sicut resurrectio sit p̄ diuinā virtutē. sic ordinatio carnis ad suaz aīam est fm̄ diuinū decretū dispositō. q̄ qm̄ ē imortalis facit q̄ caro fm̄ sp̄m vnus ad carnē fm̄ sp̄m alteri us hoīs sit impossibilis. Dicamus ḡ q̄ i vtroq; fm̄ specie esse oīno est impossibile. q̄ tūc esset de necessariā consistutiōe vtriusq;. 7 necessario resurgerent in vtroq;. 7 h̄ est impossibile. Itā impossibilitatē nō dico venire de p̄re carnis fm̄ sp̄m ipsius hoīs. q̄ sic necessario ē ordinata ad incorruptōes. p̄ter appetitū ad aīam p̄mā. 7 iō nō p̄t ēē corpiā alteri⁹ aīe p̄ncipalis materiā. q̄ siue sit ibi iste appetit⁹ siue non. sine calūnia p̄t dici q̄ hoc venit ex ordinatiōe diuinā q̄ carnē hoīs sicut nō dimittit p̄te sic nec eius sbam 7 fundi nec p̄misceri. Tūc sicut diuina p̄udentia facit̄ adā ab exteriori impassibile. sic ēē facit carnē fm̄ sp̄m vnus in carnē fm̄ sp̄m alteri⁹ in cōuertibile. Si aut̄ caro sit in vtroq; fm̄ materiā. vt qm̄ hō nutrit̄ de carne alteri⁹. dico q̄ redit ad p̄mū. q̄ ad vtrūq; ordinata ē de p̄gruo. 7 sequēs ordinatio cū nō sit fortio: nō soluit p̄cedentē. Si aut̄ in vno sit fm̄ sp̄m in alio fm̄ materiā. resurgit in eo in q̄ fuit fm̄ sp̄m. q̄ ad illū essentialitōe ordinariōes h̄ siue sit p̄mus siue secūdu⁹. Tū si aliq̄s nutrit̄ de carnib; alteri⁹ fm̄ sp̄m. talis caro redit ad p̄mū. Si aut̄ ḡnat̄ de carnib; fm̄ materiā. q̄ de his q̄ fm̄ sp̄m non p̄t generari. dico q̄ caro stat in secūdo. 7 deus recōp̄sat p̄mo. Et rō hui⁹ est. q̄ caro maiorē h̄ ordinariōes ad aīam in scdo. Et his patent obiecta. quia Aug. loquit̄ in duob; casib;. sc̄ qm̄ in p̄mo fuit caro fm̄ sp̄m. 7 hoc p̄t ex verbo suo. vt ex ea non fiet 17 ret rē. vel etiā qm̄ in duob; est fm̄ materiā. Ad illud

ḡ qd̄ obi q̄ d̄xenoari ab vltio. ddm q̄ sequēs ordina- tio nō soluit p̄iorē. nisi sit fortio: et q̄ non est fortio: p̄ oīmaner. maxie qm̄ in p̄mo fuit caro fm̄ sp̄m. habuit essentialē ordinariōes ad aīam. q̄ caro fm̄ sp̄m uiuificata ab hac aīa. habuit necessariā 7 in dissolubile ordinariōes ad illā aīam. 7 ideo sicut in imoniū legitime p̄t cum aliq̄ nō p̄t solui si illa h̄bit de facto cū aliq̄. sic nec caro p̄t ordinariōes ad p̄mā carnē p̄dere. Quid ar̄ sit caro h̄ sp̄s hoc h̄ locū in libro scdo vbi agit vtz aliq̄ trāteat in veritate humanā iure. 7 querat. dis. xxx.

Questio ij.

Quid ī resurget q̄rit ad mēbra. Vtz. s. materia vni uscutuslibet mēbru in suo an indifferēt in qlibet resur- gar. Et qm̄ non in suo vt Aug. dicere 7 habet in s̄ra. q̄ n̄ refert vtrum ps̄ materie redeat in suum cū aliq̄ sicut in fusione statur. H̄ ad h̄ est rō onstua. q̄ materia illa est in p̄fecta obediā respectu creatoris. ḡ si ip̄a nihil op̄atur. 7 creaturē non facit vni nisi q̄ totū regit 7 debet̄ i curbonus artifer. ḡ vt q̄ sine dīa materia vni mēbru alio possit resurgere. H̄ ad h̄ est rō ad h̄. q̄ dispositio p̄trahit i corpe ad resurgēdū ex vniōe ad aīam. ḡ cū qlibet ps̄ totū aīe vniēt. q̄ aīa tota ē in qlibet pte. qlibz ps̄ h̄ indifferētā ad totū. H̄ si necesse ē q̄ in eodem. s̄ esto q̄ aliq̄s habeat nimis magnū caput. tūc necesse ē r̄ resurgere in eadē deformitate qd̄ ē incōueniēs. Sed p̄. Ezecb. xxxv. Accesserūt ossa ad ossa vniū qd̄q; ad uī curā suā. ḡ si est cōueniēt ibi signata forma resurrecti onis future. p̄. 2c. H̄ rōe v̄. quia resurrectio ē eius dē. s̄ si man⁹ fueret ex materia pedis n̄ ēēt eiusdē. sic nec alia aliq̄ ps̄ si fieret de alia. 7 sic nec totū idē. ḡ cū hoc sit incōueniēs. p̄. 2c. H̄ resurrectio ē ad r̄conuatiōis sed cōtingit vniū mēbru nobilit⁹ ēē altero. ḡ si nō d̄z ali cut p̄iudicari. illa ps̄ mō in eo mēbro d̄z resurgere q̄ p̄t ibi fuit. H̄ sicut se habet vniū corpi⁹ ad totā aīam. sic oculus ad p̄fētā vīsuā vt dicit p̄lus. Sed necesse est materiā r̄orē corpi⁹ aprari hūc aīe ita q̄ nō aliq̄ 7 ma teriā po tentie vīsuē hūc 7 nō alteri. 7 licet materia vni mēbru in h̄ mēbro determinatē resurget. Vtz. ddm q̄ i s̄ mēbro siue in et⁹ materia ē aliq̄ cōsiderat qd̄ ē de suba et p̄fec tōe. aliq̄ qd̄ ē de sup̄fluitate. sicut aliq̄ mēbra p̄t h̄nt d̄ materia q̄ cōueniens sit forme mēbru Si p̄mo sic di co q̄ vniū qd̄q; mēbru ex sua p̄p̄a materia reformā bit. reformatio em̄ r̄ider formatōi. vñ cadē 7 de eodē est refo amatio eius de q̄ fuit formatio. Si aut̄ q̄rit ad sup̄ fluitatē. ddm tūc q̄ illud qd̄ mō ē sup̄flui in vna pte. p̄t totū disp̄get vt sic nō abundet vniū mēbru ab altero nisi q̄ tū d̄z et sic loquit̄ Aug. qd̄ p̄. loquit̄ et̄ de supercre- scentia cor̄ q̄ d̄nt resurgere. Ad illud q̄ d̄ obi q̄ marc 19 ria illa ē in p̄fecta obediā. ddm q̄ vtz ē. tū creatori non vult facere nisi qd̄ p̄gruit ip̄m facere. 7 p̄gruit q̄ vniū qd̄q; mēbru fiat de sua materia. Et quidā reddūt de h̄ rōnē ex pte diuersoz appetitū q̄ sūt in puluere. Quicqd̄ tū sit de h̄. tū h̄ venit ab ordinatiōe p̄fecti artificis vt rep̄a ret de eadē materiā 7 eodē ordine. Ad illud qd̄ obi q̄ 20 qlibet ps̄ vniū totū aīe. ddm q̄ aīa ē p̄fectio q̄rit ad sbaz 7 moto: q̄rit ad potentias. 7 si aīa non sit cōposita imo simplex q̄rit ad subam. h̄z tū multitudinē potentiaz rō ne q̄rit ad diuersa organa p̄parat. qm̄ igit̄ corpus est or dinatū ad rōnē in vtroq;. 7 in q̄rit respicit aīam vt p̄fer ionē 7 vt motorem. 7 q̄rit ad rōnē motoris est disti nctio. ideo disti nctē resurget materia mēbrorū in suis 21 locis. Ad illud q̄ vltimo obi tā paret r̄fatio. Dico ē q̄ illud p̄ totū disp̄get qd̄ in aliq̄ pte est sup̄flui. nec illud faciet diuersitate in corpe sed remouebit deo: mita rem. 7 hoc intelligēt dū q̄rit ad corpiā electorū. Sic

est a deo format? q̄ formati virile. qd̄ p̄z. q̄ sine ip̄o nō ēēt p̄fectio sp̄cī. 2 in corp̄ibz n̄ris natura seruabit 2 vicia detrahāt. sicut viri resurgēt cū seru virili n̄ pp̄ gn̄arōz sed pp̄ p̄fectōz 2 de cor̄e q̄rū ad electos. sic femine in se ru femineo. qz tūc a membris illis dedec̄ 2 inonestas p̄ oīa auferet. et

qd̄ excitauit ad libidinē excita bit ad dei laudē. Qd̄ ḡ p̄mo obr̄ q̄ dicit defectuz viriū. ddm̄ q̄ ḡ est solū fm̄ statu p̄ntē. ibi aut̄ re linq̄t ser̄ 2 tolle tur infirmitas. Qd̄ obr̄ q̄ femia est vir occasio nat̄. ddm̄ q̄ est loq̄ de nature in tentiōe vli. 2 sic femina est de in tentiōe nature que inēdit sal uare speciem. Et est loqui de intentione na ture singularis que desiderat rē facere quāto me liorē 2 p̄fectio rem potest. 2 q̄ non faciat hoc est p̄ter intentio nem p̄opter ali quaz occasione incidentem. 2 b

3 uo. lxxi.

modo natura de femina faceret virum si posset. Sed qz vel est defectus in virtute 2 caliditate. vel etiam est de bilis coagulatio in semine. vel non directe recipitur in matrice. hinc est q̄ mulier generatur 2 dicitur vir occa sionatus. tamen quia istam occasione necesse ē euenire nec sine ea p̄ natura saluari i esse. iō natura q̄ irēdit sal uari virūq̄ serū. irēdit etiā p̄ductōz mulieris. 2 sic p̄z il lud. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ erūt sicut angeli. ddm̄ q̄ n̄ ē oī moda similitudo s̄ q̄rū ad ḡ erūt imunes ab opibz car nis. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ n̄ erit gn̄atio. ddm̄ q̄ sicut n̄ erit vis generatiua ad vsū generāti s̄ ad p̄fectōz boīs. sic etiā erūt mēbra genitalia ad p̄fectōz corp̄is

4 c Non ē aut̄ fas dicere rē. Videt hoc falsū. qz minus non habuit. nec b̄itur fuit sufficere magnitudinē i hac vita. ḡ varij boni q̄m̄ corpa sunt de forma sic erūt in cele sti pria. Itē q̄ caret manibz nūq̄ erat habitur man̄. ḡ resurget sine manibz. ḡ p̄t fieri additio mēbroz officiali um. qz nō resurget sine manibz. Et si hoc. multo fortius vi a p̄te mēbroz similitū. sicut maioris stature. ḡ. ddm̄ q̄ statim ex quo corpus humanū generatū est. statz scit q̄rū d̄z ēē mole. s̄ nos nō p̄cipiam. qz iā ē ibi totū esse 2 hoc ēē in q̄ntitate virtutis q̄ distinguit tra q̄ritatē molis. 2 hoc ēē fm̄ potentia virtutis augmētatiue. q̄ rū ergo natura pōt istū augmētare q̄ nūc puulus est. tā tus d̄z ēē rē. 2 tantus erit mole. nisi impeditat p̄ occasi onē. Sedm̄ hoc intelligenduz q̄ q̄ntitas rōnis in aliq̄

potest deficere a statu cōpetenti sp̄cī. vel supabūdare. v̄l sufficere. Q̄ sufficit hoc ē de integritate nature. tunc aut̄ d̄ sufficere q̄n̄ pōt r̄m̄ corp̄ p̄ducere q̄rū p̄perit hu manc nature. q̄ determinat os h̄z terminos. sicut in par uitate. sicut in magnitudine. inf̄ q̄s statua ip̄i tenere ne

q̄ discedete aia fit cadauer. n̄ ita resurrectōe reparabit̄ vt ea q̄ di labūt. 2 alias atq̄ alias rez spe cies vertūt̄ q̄uis ad corp̄ rede ant̄ v̄i dilapsa sunt. ad easdē q̄z corp̄is p̄es v̄bi fuerūt redire ne cesse sit. Alloqn̄ si capillis redit qd̄ tā crebra tonsura detraxit. si vnguibz qd̄ totiens dep̄ssit ex ec tio imoderata 2 idēccs cogitā tibz resurrectōz carnis. 2 iō nō credentibz occurrit infirmitas. Sed quēadmodū si statua cuiuslibet solubilis metalligne liqueceret. vel cōtereret in pul uerē. vel cōfundere in massam 2 eā vellet artifex rursuz ex illi materia 2 quantitate reparare nihil interesset ad eius integri tatem que p̄tula materie. cui membro statue redderetur. dū tamen totuz ex quo constituta fuerat restituta resumeret. Ita deus mirabiliter atq̄ ineffabili ter artifex de toto quo caro no

diū credit tanq̄ p̄fectissima. 2 q̄ diu ab illa statu ra nō receditur ita q̄ deformi tas generat dicit tur virtus aug/ mentariua siue quantitas rōnis sufficiens. 2 re surget v̄nūq̄sq̄ fm̄ statum illi quantitati com petentem. Si vero receditur ab ea. ita q̄ deor mitas generet. siue in superfluo siue in diminu/ to. ddm̄ q̄ tunc quantitas rati/ onis non fuit p̄fecta sed inica/ ta. 2 ideo opoy ter tunc detrah̄ vel addi. nō ad nature muratio nem. sed potius ad vicio sitatis ablationē. 2 sic totū patet. quia Aug. loquit sal

Logrua si multo p̄ exēplū suo. tuc.

ua integritate 2 p̄fectōe nature. Unde generalit̄ intelli gere dat q̄ q̄rū ad q̄ntitatē rōnis. nec fiet additio nec subtractio. nisi etiā fuerit vicij deformatio. q̄rū ad q̄nti tatē molis fiet additio in his in q̄bz non fuit p̄duca ad q̄ntitatē rōnis. nec oportet q̄ d̄ns adducat materiā ali unde ad p̄ficiendū. sed possibile est q̄ de illo vno totum extrahat. sicut creditur q̄ q̄n̄z panes sine appositione in quinqz milia hominū multiplicauit per virtutem in finitā. Pōt t̄n̄ ēē q̄ aliunde addat. vt forasse in illis pa nibz fecit. 2 v̄nūq̄ miraculū fuit. altus tamē mod̄ p̄ba bilitoz v̄. Sed quēadmodū si statua cuiuslibet arti/ ctatū 2 aliud statua illa q̄ p̄mo fuit fusa. 2 illa que p̄ fu sa fuit. ergo videt q̄ deus sic reparat q̄ aliq̄ fuit hō postq̄ ante. Ad ḡ volunt aliq̄ dicere q̄ exēpluz Augu. p̄fecere p̄ forme ē q̄rū ad modū 2 idētitatē reparatōis 2 reparat. q̄ rū ad modū. qz non o3 singula ad sua loca redire. q̄rūz ad ydētitatē. q̄m̄ sicut in statua materia subiecta ē eadez semel 2 itez fusa. sed forma artificis ē alia. sic in corpore resurrectiois eadē est materia. sed forma carnis 2 acci dentia generata sunt alia. s̄ t̄n̄ hō n̄ ē aliq̄. qz forma v̄tri mo cōpletua 2 p̄marta materia fm̄ s̄bam ē vna 2 eadez Unde si statua haberet etiam ip̄a diceret ego sū renoua/ ta. quia haberet eadē materiā 2 eadē formā v̄ltimaz q̄z/ uis non haberet itē mediā. sic 2 in p̄posito dicit se habere q̄ forme intermedie ueritate sunt alie. attamen hō

Id est maxime: rōe forme. qz tota rō psonalitatis venit ex pte aie. Sed tñ istud nō sufficit p eo qz resurrectio dicitur esse corpo-

rum humanorū magis piope qz coniunctio: um. Si ergo resurrectio debet esse eiusdem. necesse est qz corpus humanum sit idēz sed nunq̄ est idēz corp⁹ nisi sit eadē caro. qz opoz qz caro que est forma intermedia sit eadēz. par ratione z de a lās. formis intermedijs. z i opoz ter qz caro sit eadē. nō qz pres officiales vt manus et pes sint eadem. Am. l. i. in Job. xix. exp̄ se dicit in carne mea videbo celi salutarē meum ergo eadē erit caro. Nō ergo resurrectum videtur ex empluz. Aug. i eo dem.

stra extiterat. eaz mirabili celebritate restituet. nec aliqd attriebit ad eius reintegratōz vtz capilli ad capillos redeant. z vngues ad vngues. An qdqd eorū perierat mutet in carnē. z i partes alias reuocet. curante artificis puidentiā ne qd indecēs fiat. In decōz quippe aliqd ibi erit. sz qdqd futurū ē hoc decebit. quia nec futurū est. si non decebit.

De reprobis aut qri solet an cū deformitatib⁹ hic habitis resurgāt. hoc at Aug. nō asserit. s̄ dubiū relinqt ita inqens. Qui cūqz ab illa pditionis massa qz p adā facta ē nō liberant p xpm resurgēt qdē ē i p vnu qz cū sua carne. s̄ vt cū dyabolo eiusqz angelis puniāt. vtz xō ipi cū vicijz z deformitatib⁹ suorū corpoz resurgāt qd cūqz i eis gestarūt inq. rēdo laborare qd op⁹ ē. Nō enīz fangare nos oz icerta eozuz habitudo vel pulchritudo quozuz erit certa et sempiterna damatio.

De reprobis aut qri solet an cū deformitatib⁹ hic habitis resurgāt. hoc at Aug. nō asserit. s̄ dubiū relinqt ita inqens. Qui cūqz ab illa pditionis massa qz p adā facta ē nō liberant p xpm resurgēt qdē ē i p vnu qz cū sua carne. s̄ vt cū dyabolo eiusqz angelis puniāt. vtz xō ipi cū vicijz z deformitatib⁹ suorū corpoz resurgāt qd cūqz i eis gestarūt inq. rēdo laborare qd op⁹ ē. Nō enīz fangare nos oz icerta eozuz habitudo vel pulchritudo quozuz erit certa et sempiterna damatio. Ecce non diffinit an tūc habeāt deformitates qz hic habuerūt reproboz corpa.

fectam similitudinem in operibus nostris. maxime istud cum sit supra naturam iterare eandem formam numero.

De reprobis aut qri solet an cū deformitatib⁹ hic habitis resurgāt. hoc at Aug. nō asserit. s̄ dubiū relinqt ita inqens. Qui cūqz ab illa pditionis massa qz p adā facta ē nō liberant p xpm resurgēt qdē ē i p vnu qz cū sua carne. s̄ vt cū dyabolo eiusqz angelis puniāt. vtz xō ipi cū vicijz z deformitatib⁹ suorū corpoz resurgāt qd cūqz i eis gestarūt inq. rēdo laborare qd op⁹ ē. Nō enīz fangare nos oz icerta eozuz habitudo vel pulchritudo quozuz erit certa et sempiterna damatio.

Ecce non diffinit an tūc habeāt deformitates qz hic habuerūt reproboz corpa. Itē si nō resurgāt. cū hmoi hūores spleant corp⁹. resurget corp⁹ vacuū. z imperfectū. ac p deforme. sz hē in decens i vris. g. rē. Itē in sacro altaris currit vinū in verū sāguinē. sz hē i p possibile. nisi sāguis resurrexisset i xpo. sed si i ipso resurrexit. z in qlibet alio. g. rē. qz dō qz differt sic dicit p hci humor z humiditas. Nā hūor dicitur pur ē in venis. hūiditas aut pur extra venas dirigit et extra venas ē. z pur ab eis dirigit ad mēbra. Distinquit em̄ autēna inter hūorē z humiditatē. z dicit qz hūmor dicitur pur ē in venis. humiditas aut pur a venis dirigit ad mēbra. Et h in triplici statu. Aut in pmo egressu a venis. z sic vocat res hūiditas. s. q. ē i foraminib⁹ quarum venaz. Aut pur incipit vltra p gredi z dealbari. et sic vocat cābiū. Aut pur ē tā dealbarā z cābas actu. z sic vocat glurē. Nec autē distinctio hūiditatis ad duo mēbra reducitur. sz ad hūiditatē nutritiālē. z hō plectit rorem z cābiū z pplexionē. z hē glurē qd ē de pplexiōe mēbru psumit. in qz ē tertia spēs ethice z nutritiālē. z bec qz respicit statū z indigentā nō resurget. sz hūiditas pplexiōalis absqz dubio resurget. sz qd de hūorib⁹ dicem⁹ cū sint curretes. z non sint de sba mēbru. nec de com plexiōe radicali. dōm g. qz absqz dubio resurgēt. cū vinū quertat in sacro altaris in sāguinē qz effusus ē in remissionē peccōz. z iste ē sāguis hūis specie sāguis. Unde nō video quō vte sāguis non resurrexit in xpo. et si b. p. a. ri. rōe z in quolibet alio. z preterea nunq̄d vne remane

Aug. i eo dem.

Aug. ii encl.

Intelligentiā hui⁹ p̄ris tria pncipalr q̄runtur. P̄rio q̄rit qd resurgat i corpe hūano. Secdo qd in q. Tertio q̄rit q̄la resurgat corpa. Circa p̄mū q̄rit duo. P̄rio q̄rit qd resurgat q̄rit ad idigentā. Secdo qd resurgat q̄rit ad supfluitatē. Questio i. a. Q̄rit hūores resurgēt. Et qz nō vt qz nihil resurget nisi qd ē dicitur hūane nature. sz hūores nō sūt de vitate nature. qz q̄rit die mutāt z restaurant z reperiunt. g. rē. Itē si humor resurget z est de vitate. g. totalit oz resurgere. g. tot⁹ sāguis q̄rit de boie p fleuorū omiā vel alio mō resurget. sed h̄ q̄rit deccētia. g. rē. Itē nihil oz resurgere in corpe qd nō hēat aliq̄ vñ. sed hūores sunt ad restituarōz dep̄diti qd nō ē in corpe resurgētē. g. rē. Itē nihil resurget nisi qd psonat q̄litate z nature corpoz resurgētis. sz corpe resurgētis erit luminosū z īgnalibile. hūores aut sūt fluxibiles z variabiles. g. rē. Lōtra. qdē de constitutiōe corpoz resurget illo. sz hūores sūt hmoi. qz penes hūores distinguūt pplexiōes. ergo rē. Itē h̄ vt qz mediū z dispositiō vniēdi aiām corpi resurget illo. sed sāguis ē hmoi. z h̄ p̄z autoritate Deuf. p̄. sāguis corpe p aia. glo. Aliqd vitale ē in sāguine. et p ipm maxime aia carni vniē. Itē h̄ p̄m vñ rōe. qz ip̄s mediū vniēdi aiām corpi. h̄ ip̄s sicut dicit p̄ter hūmorib⁹ ḡnans. Hoc op̄m p̄z exēplo. qd nulla lesiōe facta in corpe i rōe sāguis erit. statim a a recederet. si ergo hūores sūt mediū z rō vniēdi. g. necesse ē qz resurgant

fastos. et armet in vltioez creatoris. vt p eade punitat ex
 qm dstruunt. Quia do sunt ibi ad pena. id illa ibi ee di/
 cunt q vigeet in qlitaribz actiuis vt ignis et aq. Et rur/
 sus. q ignis maxime actiue. ille e q marie ibi vigeet. vñ
 ena p igne in scriptura oe acerbe puniens signari solet
 Un cu dñs igne infernale cõminat. aut cõminat tanqz p/
 cipuũ romerũ. aut sub noie ignis intelligit oe aliud af/
 56 fteruũ. Si aut qrat ad que modũ ibi elmeta ee intelligat
 dñm q elemeta ibi sunt p fusa. non distincta. non ordi/
 nara. nec illa p fuso pena minuit sz auget. p eo q actio
 elemetoz mutua post resurrectioez cessabit. cu cessz ge/
 neratio et corruptio. sed tñ manebit actio eo in corpz
 dñatorz. q ad h ois eoze virez diriget. non tanqz intede
 tia multiplicare specie. sz fm imperũ creatoris irẽdũt
 vindicare diuinã inturiã. qd qdẽ sit affligẽdo humanã
 natura. Dis vltis parẽt oia obiecta. Sumũ em puz de
 57 dñi p minatoe. qz sub igne alta affligentia trinet. vel a
 maiori sit denario. Sedm sũt pz. qz simul vtrũqz affli/
 58 git fm diuersas pres. aut si successiue fm ealdẽ. rata erit
 intentio ex pte virtutisqz potẽ sentie maior acerbitas
 qz cõrepet. Et si obiectat ee diuise q gutta aq penit. dici
 pot q forte talia presentiebat frigus. aut diuersi diuersis
 supplicijs cruciat. fm q diuersis vicijs sũt insecti. Un
 sicut pma mudi purgãdo fuit p aquã. sedã p igne. sic i p
 59 postio intelligendũ. Ad illud qd obr ee acroe et miri
 one pz ratio. qz ibi eãctõ n in aliez sed in misex corpus
 dñatorũ. et ibi eã merto. sz potẽ qdãz p fuso. sicut dr q
 ignis et grãdo mixta parit ferebant Un ibi erit ignis ar/
 dens. et aq p gelãs. et acris inqerũd et p turbatio. et terre
 feror. Un greg. In inferno erit frigus iportabile. ignis
 inqerũdabilis. feror intolerabilis.

Quonsequer qru ad tertũ articulũ qd de actõne
 ignis. et q duo qru. **P**ro qd vtz ignis ille sit
 vltimũ corpus. Sedo vtz sit afflictuũ aiaz.

Questio. j

Circa quã pcedit sic et ostendit q ille ignis psumat cor/
 pora dñatorz. Aug. de natura boni. Dñi volẽtes cor/
 rumpũt in pntis. nolentes corrũpũt in penis. sz nã cor/
 rumpũt nisi ab affligere. et ignis non corrũpit nisi psumẽ/
 do. vt q ignis ille psumat corpa. Itẽ ille ignis agit i cor/
 pora. q corpa parit. sz ois passio magis facta abicit a
 suba. sz abiectio facta a suba e p calore. nã e aliud qz cõ/
 sumptio. q ille ignis psumit corpa. **I**te ad vltioez ne/
 cessario sequit inflamatio. et ad inflamatoez psumptio. er/
 go si ignis ille corpa adurit. q cõsumit. Si tu dicas q nã
 requit. qz salamãdra calefit ab igne et tñ non psumit ab
 igne. sed renouat. Cõtra hoc non soluit. qz salamãdra
 ad igne non ledit. sed corpa dñatorz ab igne ledunt et i
 igne cruciat. Si q ignis qd ledit psumit. pz tẽ. **I**te do/
 lor intensus est via ad mortẽ sicut pz. q magis intensus
 magis disponit. si q ille ignis est tã inẽsi caloris. conti/
 git boiem p illũ disponit ad mortẽ vltia dispositõ. et ne/
 cesse e q dñatos punit. qz parit rõe q corpa psumat.
 Contra. Esa. xl. Uermis corz nõ moriet et ignis nã extin/
 guet. Tantiũ durabit ignis agens qru hõ parit. sz ig/
 nis ille nãqz extinguet nec minuet. q nec corz psumet.
Item magi in lra. Aug. varijs exemplis astruit ea
 ardere et non psumi vlla consumptione. ergo tẽ. **I**te
 ratione videtur. quia omne quod consumitur perdit
 aliquam partem sui. ergo si corpa dñatorz vñ con/
 sumunt sunt in continua deperditione. sed constat q nã
 restantur. cum omni refectione careant. Quod aut
 parit deperditionem et nõ habet restauracionem. necesse
 e aliquande tẽ reatitẽ consumi. ergo tẽ. **I**tem oẽ

qd psumit necessario efficitur min⁹ potens. ergo et ma/
 gis passibile. ergo si ptinge psumitur ptinge illoz pe/
 na intedit. et si hõ cu duret i infinitũ. crescet in infinitũ.
 qd dñino est incõueniens q crescat. pena. et nõ crescat cul/
 pa. **B**⁹. dñm. q si de corpibus dñnatorũ queratur
 vtz ab igne affligatur. simpliciter est pcedendũ. Si aut
 querat vtrũ psumatur. simpliciter est negadũ. Sz si q
 raf vtz corrũpant. hoc e ditinguẽdũ. Nam corruptio
 vno mō dicit refectionẽ rei qru ad esse substantiale. et hõ
 mō idẽ e qd psumptio. et tali mō nõ corrũpũt cu nõ moriã/
 tur. Alio mō corruptio idẽ e qd puatio bone dispositiõ.
 et hõ mō qm a corpibus dñatorz aufere qutes et hõa di/
 positio q generat i anima voluptatẽ. hic est q cõtinue
 corrũpuit. Est ergo corruptio afflictiois nõ interpreta/
 62 tionis siue cõsumptiois. et hoc fit per adustionem ignis
Si autem queratur quomodo istud possit capi et
 intelligi. possumus. ad hoc manuduci et exẽplo et rõe
 Videm⁹ quedã in igne viuere et nõ deficere. sicut pontẽ
 Aug⁹ exẽplũ d salamãdra in xj. et c. d. Si ergo mi/
 rabilius eã aliqd aial i igne pseruari siue afflictioe qz af/
 fligit siue psumptioe. et istud e fm naturã possibile. ergo
 nec istud dẽ iudicari impossibile. **Q**uod si dicas hoc nõ eẽ
 simile. qz natura illius a. alius pformis e igni. natura ve/
 ro humani corpis oino difformis. Responderi pẽ du/
 pliciter. Uno mō qz qm natura humani corpis sz sta/
 tũ pntem sit ab igne psumptibilis. nihil tam pibet qn
 creator natura quã voluit oibz us et singulis dedit. tales
 natura homi dare possit. Nec mirũ. cu homo an lapsã
 alterius disp hõ et nature corpus habuit qz p lapsum
 qz prius possibile ad mortalitatẽ. modo necessarius ad
 mortẽ. Hoc ipm pñaderi pot exẽplis sumptis a parte
 ignis. ideo eni ille ignis vnt et nõ psumit. qz pabulũ nõ
 requirit. Et est exẽplũ manifestũ in int lamãdrõ aurẽ
 ab igne. qd qdẽ inflamãt nõ psumitur. qz igni nõ pbez
 pabulũ. sic nec humanũ corpus igni infernali. Euiden/
 tissimũ aut exẽplũ ponit aug⁹. de igne q est in pntiõ si/
 cilit. sicut parit aspiciẽtibz. q ille ignis montes illos
 ab antiqsimis tpbz estuare facit. et tamẽ adhuc integri
 pseruat. et isti sunt satis ydonei testes q non omne qd
 vnt psumit. In legẽda etiã be. Nico. scribit q i pntibus
 orientibus quidam ignis inuenit qz appositã sibi ma/
 num vehementer affligit. et tñ de manu nihil psumit. sz
 ergo his exẽplis colligit q possibile eã aliqd i igne arde/
 re. et tamẽ nõ deficere. Et his etiã possum⁹ colligere rõ
 nem bñm. qm hõ venit ex pte agẽtis et ex pte patientis.
 Isti eni igni data e vrus ad inflamãdũ nõ ad psumandũ
 et corpi data e natura possibilis ad pariedũ. nõ ad defi/
 ciendũ. si aut qrat rõ hõ. dñm q est a pte naturẽ pos/
 sibilitas ad suscipiendũ. ex pte dei e pñs ad dãdũ. ex p/
 te finis e cõgruitas ad sic faciendũ. qz in infinitũ debet
 hõ i corpe cruciari vt manifestetur dei iusticia in finita.
 Nec sũt ista duo incõpossibilia q aliqd corpus rangat
 a calido. et nõ psumat. cu videam⁹ naturaliter aliquod
 corz tãgi a ferro qd potẽ calefacit qz infrigidat. sicut
 exẽplũ manifestũ est in aqua et calce. Et sicut illa corpo/
 ra vruntur et non psumunt. ita etiam compositum ex
 anima et corpe affligitur et nõ moritur. Et tñ ad hoc sũt
 possumus manuduci exẽplo et ratione. Exẽplo. qz
 anima immortalis in corpore affligitur. quia dolor est
 anime proprie. et tamen non occiditur. Quid ergo pro/
 hibet similiter intelligi in ipsis dñnatis. **Q**uod si di/
 cas hoc non esse simile. quia anima non sic composita
 est ex contrarijs fm q natura huiusmodi corpis. Re/
 spodere possumus q istud non obstat. cuz aliqua cor/
 ruptibilia vt pore termes in aquis calidissimis repe/
 63

viriqueat. quaru seruoē nemo impune ptractat. sic di
 cit Aug⁹. Si igit q mortalia sūt r defecibilia pnt i his
 calidissimis vivere sine afflictōe. part rōe immortalia r
 passibilia corpa affligi pnt sine interemptōe. Si que
 rat rō but⁹. dicit pēt q hoc est. ppter cōiūctionez anie ad
 earn indissolubile. Qcni hō moriatur dolore. hoc nō
 est qz dolo: sit Inus vite. cū dolo: nō sit nisi i subſtātia
 viuēte. vñ seqtur. q si dolo: sentit. r si sentit viuit. sz qz
 ania nō ē indissolubili vinculo corpi alligata. sō intēse
 dolo: eā expellit de pnti habita culo. nunc enī ē carcer tē
 poralis. sz tūc erit ppetu⁹. Dis visis satis facile ē ad ob
 iecta rindere. Lōcedo enī rōes pbātes q ignis nō est cō
 63 sūptiuus corpm. Ad illud g qd pmo obi de corrup
 tione tā pz rñtio. loqtur enī de corrupōe afflictōis nō
 dētōis. Prima nō ponit psumptionē sicut secūda. Il
 lud qd obi q passio magi facta abijct a suba. Ddm q
 64 subſtātia patēs i duplici differētia est. Aut qz pōt su
 scipe formā triā sue pfectōi qz ad esse. Aut qz pōt su
 scipere triā dispōem qz ad dñ esse. Primo mō passio
 intensa corrupit simpliciter auferēdo esse. Secūdo mō
 auferit pte qz ē abieccio r corrupō. nō qz nouū aliqd
 viuit r ip moriatur. Si aut obijctas mihi q qdqd sit il
 lud qd abijctur cū nō sit infinitū videt totuz abijcti alv
 quādo. ac p hoc locū actōm r passioni nō relinq. Rel
 spōderi pte qz ē abieccio r corrupō. nō qz nouū aliqd
 sp adimat. sed qz p cōtinuā actōem eius de z rei adēptio
 r trinuatur. Exēplū but⁹ manifestū ē i suo opposito. Si
 cur enī bñ r trinue reficiūtur. nō qz sp nouū aliqd recipi
 65 ant. sz qz i suo pmo r seruānt r r trinuānt. sic dānati cō
 r tinue affligūtur. r tamē nō corrupūtur. qz saluz r quiet
 ris eius pūatio p cōtinuā actōem ignis r trinuatur. Et
 butus ei emplū clarum ē in gnātōne radij q dī sp ori
 r semp a sole egredi. nō qz sol sp aliqd nouū emittat. sz
 qz p mū lumē missū cōtinuat. Sic ignis dicitur sp dam
 natos affligere. nō qz nouū dispōem de nouo afferat sz
 qz r trinue agendo a pōt afflictōe nō cessat. Ad duo
 66 sequētia tā pater rei pōtio. qz nec inflāmatio cōsumpti
 onē. nec dolo: necessario infert mortē. sz solū fm statuz
 pntem. ideo variato statuz. necessaria sequētia nō ē in
 ter ista.

Questio ij. m.

Utrū ille ignis sit afflictiuus spūm. Et q sic videtur.
 Math. xxv. Jremaledicti i igne eternū q parus ē dia
 bolo r angelis ei⁹. sz demōes vel angeli sūt subſtātie in
 corpales. r ille ignis nō est eis parat⁹ nisi ad penam et
 afflictionē. ergo. rē. Itē Grego in iij. dyalogo. Si
 diabolus eiusqz angeli cū sint i corpe. corpeo igne sunt
 cruciādi. qd miz ē. si et anie anteqz recipiant corpa pos
 sint igne corpeo cruciari. q. d. nō est mirū. Itē h
 videt rōne supra q caus supio: rby qz diuina iusticia re
 ctissime ordinar omnia i pena. fm q sapiētia ordinar in
 naturo. Si ergo peccatū est dispositio vilissima. ergo
 spiritus infectus peccato ad hoc qz debite ordinetur ce
 bet ordinarī sub infima creatura. Si ergo in fima crea
 tura est subſtātia corpalis. ordinatio hō peccatū est in
 penis. ergo debet subſtātia spūalis a corpe puniri vel
 affligi. Si ergo omne qd congruū est possibile est. r qd
 est possibile et congruū ponendū est circa op⁹ diuinuz
 ergo ponendū est affligi p ignem corpeoū. Itē h osten
 ditur p causas inferiores. Anima cristēs in corpe parti
 tur corpe nō patiēte. ergo ē passibilis de sua natura. sz
 eadē est natura anie in corpe r extra corpe⁹. qz anima ex
 tra corpus ē passibilis. Probatio maioris manifesta ē
 in dormitibus q in somnis grauissime patiūtur corpi

bus nihil patētibus. Et hoc igitur arguo vltim⁹ sic.
 Anima extra corpe⁹ ē passibilis. sz omne qd patitur. pa
 titur ab aliquo qd hz repugnātia p qualitātē actiuam
 r repugnāte. spūalia aut nō sūt huiusmodi sz corpa
 ergo si patitur. patitur a corpe. Q aut spūalia nō ha
 beāt triarē agentē r patientē expse apparet p exēplū.
 qz albedo r nigredo in ania nō triarur. Apparet etiā
 p rōem. qz que abstrahūtur ab esse materiali abstrahū
 tur p nīs a triarē r mutua actōe r passiōe. Ad op
 positū arguitur pmo a pre agētis. secūdo a pre patientē.
 A pre agentis sic. Omne agēs qd agit i aliqd agit p tri
 erātē et p tractū sz ignis ad aīam nec p tractus pī esse nec
 est triarēas aliqua. ergo nec pī ē actio aliqua. Primuz
 māifestū ē p pīm. secūdu i se māifestū est. Itē omne agēs
 qd agit i aliqd generat similitudinē suā in passio. vnde
 calidū nō agit i aliqd nisi illud calefaciat. sz impossi
 bile ē aīam ēē calidā. g impossibile ē q ignis agat i aīaz
 Si tu dicas ad hoc qz talis actio nō est p naturā. sz sup
 naturā. r ignis nō agit p virtutē innatā sz p virtutē de
 sup sibi datā. Obi⁹ hoc de illa virtute. Quia illa virt⁹
 aut est corpalis aut spūalis. Si corpalis. adduc est in
 ferio: ania. ergo nō agit in ipam. Si spūalis. sz omnis
 virtus spūalis debet sūdari in suba spūali. ergo nō de
 bet talis virtus ēē in igne nec dī dari igni. Itē illa vir
 tus aut ē igne nobilior. aut inferior. Si igne inferior. g
 nō agit i aīam sicut nec ignis agebat. Si superior. g cum
 virtus nō debeat ēē nobilior subſtātia. videtur gigni nō
 debeat dari. Q si tu dicas qz hoc verū est p naturam.
 queritur tūc. vt qd hcc virtus magis dat subſtātie ig
 nis qz alie. cum eque bñ possit dari lapidi sic ig
 ni. Itē hoc ipm ostenditur a parte patientis. sic ostē
 dit augu. in. vij. musice. Impossibile est magis nobile
 pati a nun⁹ nobili. qz omne agēs pstantius ē passio. sz
 subſtātia spūalis nobilior est corpali. ergo ab ipa nō pa
 titur. Si tu dicas mihi qz p peccatū facta est inferior.
 Cōtra hoc est qd dicit aug. in. ij. de lib. arb. qz subſtan
 tia spūalis quārūcūqz peccet nobilior est nobilissimo cor
 pore Itē eq magna distātia ē pēti ad ignē sicut a cad ig
 nē. r ita spūale est pēti sicut r ania. ergo si equalitē du
 stāt. nun⁹ p pēti aīa sit actōm. primio: vel habitio.
 ergo si ab igne nō patitur p naturā. nec etiā p culpam.
 Itē h ipm ostēdit a pre passiois. Nihil affligit pēti nisi
 in ipm cadat dolo: sz in spūm separatum nō cadit dolo:
 ergo non p affligi. ergo ab igne non patitur. Probā
 tio minoris. Dolo: sicut dicit philosoph⁹ ē sensus di
 uisionis pūū cū vi. sz spiritus separatus caret parti
 bus. caret diuisione. caret sensu. ergo caret dolore. Itē
 hoc ostenditur a parte actōis. Omne punies ledit. oē
 qd ledit adimit. sed a spū in corpali nihil pōt adimi p
 corpus. ergo non pōt ledi. ergo nec affligi. ergo ab ig
 ne nō patitur. R. ad pēctio: intelligētā ē norādūz
 qz circa pēctiam questionē triplex ē via. Aliqui enim
 philosophoz negauerūt simpliciter spūm incorporeū
 posse cruciari attendentes ad ei⁹ incorpūribilitatem
 p eo qz senserūt oē incorpūribile ē ipassibile. sz iste ē er
 ro: manifest⁹. Si enī dolo: necessario generat ex amo
 re cum pūatione amari. sicut aliqd dolo: de more pīs
 r ex odio cum pēctia rei displicētis. sicut aliqd dolo: d
 eraltatōe inimici. cū nihil phibeat in sensum spūalem
 cadere dolorem. Simplicius. si contraria nata sunt sic
 r circa idem. r spūs corpeo: potest gaudere qre etiaz
 r nō dolere. cū naturaliter in mente eius possint affec
 tionez quatuor alternari. Et ideo alioz p philoz p hōū

67

to om̄ibz ad seredire volētibz. Aliud in q̄ ostēdit iusti-
cie sue inēsitare. hoc ē tēpus qd̄ deputatum ē eternis
eructantibz. **Questio. ij.**
Ubi sit infern⁹. Et q̄ sit sub terra videt p̄mo p̄ simbolū
vbi d̄r. Descēdit ad inferos. Descēdit. cuz descēdere
dicat mori ad illud qd̄ deo sū ē. ipe erat i terra. q̄ infer-
nus sub terra. **Ite** hoc ostēditur p̄ scripturā. ysaie. xliij.
Infern⁹ subter⁹ corubarus ē. **Ite** h̄ on̄ d̄ p̄ denomiatio-
nē. q̄ vt dicit grego. in. iij. dialogo. infern⁹ d̄r q̄ i fra-
tacet. qd̄ enī est terra ad celū. hoc ē infern⁹ ad terrā.

Ite hoc videt p̄ rōnem. q̄ q̄to corp⁹ ē nobilitus tāto lo-
cus debet ei nobilitas. si ergo nobilissimis corporibz. vt
pote gloriozis debet loc⁹ sup̄m⁹. s. empyrē. ergo restat
vt corporibz ignobilibz vt pote corporibz dānatorz debeatur
loc⁹ infim⁹. hic autē ē sub terra. ergo. **Ite** loc⁹ d̄z per
concordānā respōdere statui. s. stat⁹ vt ē medi⁹ inter
penā ⁊ gl̄iam. q̄ ⁊ loc⁹ d̄z esse medi⁹. ergo cū sit inferioz
loco beatorz. d̄z esse sup̄ioz loco dānatorz. **Contra.** Aug-
sup̄. Gen. ad fram. li. xij. Sub terris dicitur esse in cri-
vel creditur. q̄ nō cōgruenter in spū p̄ illas corpaliuz
rerū similitudines sic demonstrat. q̄ videt fm̄ h̄ q̄ infern⁹ nō
sit sub terra s. apparet esse sub terra. **Ite** idē volēs rōez
nomis assignare dicit. In feri q̄ infra sūt appellātur la-
tine. Sicut autē fm̄ corpus si ponderis sui ordinē tene-
at inferioz sūt oīa grauiora. ita fm̄ spūm inferioz sūt
oīa terrestria. ergo si terrestre nō dicit inferioritatez
fm̄ sūt s. pot⁹ fm̄ spūm. videt q̄ infern⁹ nō sit inferi⁹
fm̄ sūt s. fm̄ affectu. **Ite** locus d̄z portionari pōderi
trahēti ad locū. alioq̄n pond⁹ nunq̄ traheret nisi habe-
ret eū loco similitudinē. s. pōdus trahēs ad infernum
est peccatū ⁊ hoc ē qd̄ spūale nō corpale. ergo ⁊ loc⁹ d̄z
habere sūt spūale nō corpale. ergo nō ē sub terra. **Item**
multo plēs sūt dānati q̄ electi. s. celū erit plenū electis
fm̄ q̄ d̄r. **Matth.** xxiij. vt impleat dom⁹ discubentibz. er-
go necesse ē q̄ dānati habeat maiorē locū q̄ sit loc⁹ celi
cū sint multo plures. ergo cū infern⁹ cōplectat omnes
dānatos. necesse ē q̄ sit tāte amplitudinis vt celū. ergo
impossibile est q̄ sit sub terra. **Ite** ordo prium i maio-
ri mūdo d̄z respōderi ordinē priū i minori mūdo. sed no-
bilissima ps homis est i medio. vt pote cor. ergo si medi-
um terre ē mediū mūdi. ille locus erit nobilissim⁹. ergo
in illo loco debet situari nobilissima ps mūdi. nō q̄ pec-
caroz. ergo si sūt in inferno. infernus nō est sub terra
vel i medio terre. **Q̄d̄** d̄m q̄ q̄uis temerariū videat
istā questionē determinare. p̄ eo q̄ augustin⁹ arbitratus ē
nū nō esse locū corpalem s. spūalem fm̄ q̄ dicit. xij. sup̄
Gen. ad fram. attamē nō est p̄sumptuosū modernis ali-
quid sup̄ hoc dicere. cū grego. exp̄se dicat. iij. dialogo
rū infernū esse locū corpalem se non ambigere. ⁊ astruit
etiā p̄ autoritatē scripture infernū sub terra esse. cū ex il-
lo qd̄ d̄r in psalmus eructi aīam meā ex inferno inferi-
on. nū ex illo qd̄ d̄r. **Apocal.** **Ite** nō est aliq̄ inuentus in
celo. nec in terra nec sub terra. ⁊. ⁊ ideo ip̄ius auctori-
tate dicere possam⁹ infernū locum esse corpalem s. ter-
ra habentem situm. ⁊ huc concordat scriptura. concoz-
dat denominationē. cōcordat ⁊ ratio. Sicut enī stat⁹ dā-
natorz p̄fecta distantia distat a statu beatorz. ita ⁊ loc⁹
a loco. et sicut statui beatitudinis debetur locus sup̄mus
ita et statui miserie locus infimus etiam fm̄ corpus.

4-4 Ad illud quod obicitur in contrarium. Dicendum q̄
augustinus non dixit hoc asserendo ⁊ ratiocinādo sed
coniecurando. vnde ⁊ illud retractauit libro retractati-
onum secundo dicens. Magis mihi videtur dicere de
buisse de inferis q̄ sub terra sint q̄ rōnem reddidisse cur

sub terris ēē credunt. q̄si non ita sit. **Ad** illud qd̄ obi-
scdo de pondere p̄cti. **Dom̄** q̄ ē ordo iusticie. ⁊ ordo na-
ture. **P̄ctm̄** aut trahit deorsum non fm̄ ordinē nature.
cum non habeat cōformitatē ad illū. s. fm̄ ordinē iusti-
cie. quia p̄ctm̄ cū sit vltimū. disponit hoīem ad locuz
vltimū ⁊ infimū. **Ad** illud qd̄ obi q̄ celum plenū
est electis. **Dom̄** q̄ h̄ nō intelligit de plenitudine coangu-
statiōis. sed de plenitudine pulchritudinis. q̄ dicitur ce-
lū plenū esse stellis. ⁊ mare piscibz. ⁊ mūdū hominibz.
Si autem querat imaginatiōē qualiter capiat istud.
q̄ tanta hominū multitudo sub terra sit. dicit p̄t q̄ om-
nes homines qui nunc sunt vix caperent millesimā p̄tē
terre si simul essent. **Si** ergo omnes hoīes qui fuerunt
ab initio vsq̄ in finem vix excedūt hoīes qui nūc sunt i
millesimā p̄portōe. omnes hoīes vix occuparent sup̄si-
ciem terre. **Si** ergo p̄cautas. maioris ē capacitatis q̄
sit sup̄ficies. multo magis poterit capi in cōcauitatibz
terre q̄uis nobis non appareant. tamen multe sūt sicut
ostendūt decursus aquaz de montibz. ⁊ cōuulsiones ter-
re motū. ⁊ infernus credit esse maxima concantitas. ac
per hoc ⁊ magne capacitatis. **Ad** illud qd̄ vltio obi-
de ordinē vlti d̄ situ in paribz hominis. voluerūt aliq̄ di-
cere q̄ illud qd̄ est cor in corpore hoīs hoc est corp⁹ solus i
medio mūdi. ⁊ fm̄ istam viā terra non iudicat media ēē
sed magis extremū. ⁊ extremū infimū. **Aliiter** p̄t dicit
q̄ non est simile. q̄ cum vniuersum sit orbiculare ⁊ circū-
ferentia sit eiusdem nature. quodlibet extremum teneat
rationem infimū. In homine autem non sic. quia vna
extremitas vt caput dicitur esse superius. alia vt pedes
dicitur esse inferius. ⁊ ideo mediocritas nec inferi⁹ nec
superius est. sed habet influentiam ad vtrūq̄. ideo no-
bilis pars debet situari in homine in medio. non lic in
vniuerso. sed potius in extremo.

Consequēt q̄tū ad scdm̄ articulū querit de qd̄
durare pene infernalis. Et circa h̄ duo querit
Primo querit vtrū affligens in illa pena sit ig-
nis verus. Secundo vtrum sit ignis solus.

Questio. j.

Utrū affligens in inferno sit ignis verus habēs for-
mam ⁊ naturam ⁊ speciem ignis. **Et** q̄ non videtur.
Dām. in sine libri sui. Tradentur dyabolus ⁊ impij in
ignem eternum non materiam qualis apud nos est.
sed qualem deus nouit. ergo videtur q̄ non habeat na-
turam ignis nostri. **Item** ratio videtur. q̄ extingui-
bile ⁊ inextinguibile differunt sicut corruptibile ⁊ incor-
ruptibile. sed corruptibile ⁊ incorruptibile variant rez
per essentiam cum materialiter ibi sit non per gratiam
Si ergo ignis infernalis est inextinguibilis. apud nos
est extinguiibilis. ergo non sunt eiusdem nature ⁊ speci-
ei. **Item** lux non accidit igni in mo est de ignis sub-
stantia et consequit ignem in oī materia in qua saluat
species ignis. sed ignis infernalis caret luce scdm̄ q̄ di-
citur Job. xviij. Nonne lux impij extinguetur. ⁊ sicut
melius parebit infra. cum dicuntur impij proijci in re-
nebras exteriores. **Item** operatō consequitur fo: mā
⁊ speciem. ergo que habent diuersam operationez sunt
diuersa fm̄ fo: mam. sed ignis iste ⁊ infernalis diuersā
habent operationem. quia iste consumit agendorz in su-
am naturam conuertit. ille vero minime. ergo ⁊.
Item spūale ⁊ corporeale differunt non tm̄ scdm̄ spe-
ciem verūenā fm̄ genus. sed ignis iste corporealis est. ig-
nis vero infernalis spūalis. vt dicit Aug. xij. sup̄ Gen.
ad litteram. Est prius inferioz substantia. Sed eam

spūale nō corpale arbitro. q̄ vī q̄ non tm̄ spē verūeritas
 gñe ab isto igne differat. Contra. Greg. iij. dyalogo. Ig
 nē infernale corpale eē nō ambigo cū dicat ite maledicti
 in igne eternū. Sed oīs aq̄ materialis oī aq̄ corpali est
 eadē spē r natura. q̄ oīs ignis oī igni. **Ite** basil⁹ dīc
 in examerō exponēs illud ps. Uox dñi interdicētis flā
 mam ignis. q̄ ignis materialis ceder ad puniōēs dam
 natorū q̄ ad id qd̄ bz ardōis. Si q̄ spē ē nō mutabit
 ergo iste ignis ap̄tus ead puniōē dū reprobos. q̄ vī q̄ iste
 r ille fuit eiūsdē nature r spē. **Ite** oē corp⁹ aut ē mixtū
 aut simplex. s̄ si ignis infernalis eō corp⁹ mixtū. q̄ non ē
 ante caliditatis. ac p̄ nec tante actōis. Si simplex. s̄
 oē corpus si n̄ p̄lex aut est vñū r q̄ tuor elementis. aut est
 q̄ nra essentia. q̄ cū ille ignis non sit q̄ nra essentia cū sit i
 fra terrā. r sit maxime repugnans bone dispositōi. q̄ ē
 aliqd̄ elementorū q̄ tuor. sed non terra. nec aq̄. nec aer
 ergo est ignis. **Ite** iste ignis est calidissimū corpus.
 sicut dī r verum est. ergo cū infernalis ignis sit calidiss
 sim⁹. r qd̄ p̄ sup̄ abundantiam. dīc̄ uenit vñi soli specie
 vel iudiciduo. ergo ignis ille ē eiūsdē specie cum isto.
Ite sap. xj. p̄ que peccat q̄s p̄ bec r torq̄. Si q̄p̄ cor
 pus r p̄ ea q̄ sūt de cōpositōe nri corpis peccam⁹. ergo p̄
 eadē in specie et natura debem⁹ puniri. ergo vī q̄ ignis
 q̄ est de cōpositōe corporū. r q̄ est afflictiv⁹ in inferno sit
 idē fm̄ specie. **R⁹**. dōm q̄ q̄uis ad hāc qd̄em videat
 48 tēmerariū rīdere quia scriptura eā nō determinat. nec
 dōctōr p̄cipuus Aug. explicat. sed magis relinq̄t info
 lutam. ergo dōm est q̄ nulli manifestū ē cuiusmōdī sit il
 le ignis nisi ei cut diuinus spūs oīdit. Et ampl⁹ opti
 nari vī q̄ ignis ille sit spūalis nō corpalis. tm̄ satis pos
 sumus p̄ certo habere p̄ dōctōres posteriores v̄pote p̄
 beatus Greg. cui multa diuinus spūs reuelauit q̄ ignis
 infernalis sit corporalis. Sed vtrū ille ignis sit elemē
 tatis siue eiūsdem specie cum igne qui apud nos ē. h̄ n̄
 ira potest p̄stanti a q̄cūq̄ determinari. At tamen si
 quo non adducat fortiores rōes q̄ que adduce sunt. nō
 cōpellarim ponere ignē infernale esse diuerse nature r
 specie ab igne q̄ apud nos est. si p̄p̄. velimus speciem
 appellare formā substantiale et specificatiuam. fm̄ q̄ dī
 q̄ oīs aqua similis ē oī aque in specie. Et huic opinioī
 factis videt̄ rsonare aug. xij. de ciui. dei. vbi inq̄r. Quō
 ite ignis vere habeat naturā ignis. r tamē n̄ consumat
 corpora in q̄ agit. Si tamen loq̄mur de p̄p̄eritib⁹ acci
 dentalib⁹ que nō variant specie sed opariōem. ille ignis
 habet diuerfas p̄p̄erates ab isto. nec mirū cū istud appa
 reat in alijs creaturis sicut explicat aug. r ysidō. i. na
 turis fontū r aquarū. Dicit em̄ q̄ garramantes ē fons i
 quo faces accense extinguūt r extingere accendunt. sicut
 et aliū fontes diuersaz p̄p̄eritaz colorū r operationum
 aramen specifica natura alijs aquis assimilant. sic eri
 am intelligere possum⁹ in p̄posito. **Ad** illud qd̄ obr̄
 49 e Dam. dō q̄ nō negat damas. s̄ litudinē in forma spe
 cifica sed potius in p̄p̄eritib⁹ r operationibus conse
 50 quentibus. **Ad** illud q̄ obijcit de p̄p̄erare extingui
 litatis pōt responderi duplici⁹. P̄m⁹ q̄ sicut corpora
 damnatorū eadē sunt cū nris fm̄ specie r tamē sūt imor
 talia. ita ignis cruciās corpa illa idem est cū igne nro q̄
 51 uis non reficitur. quia hoc non habet p̄ natura s̄ per vī
 sup̄ additā. Aliter pōt dici q̄ non variant species. q̄ per
 opariōem aritis fieri pōt q̄ ignis non extinguit sicut dī
 cūr aliq̄ q̄ expti sūt. q̄ si ignis cū sulphure includat i va
 se ex q̄ nulla euaporatio possit fieri. in eternū duraret si
 ne nutrimentū appositōe si locus in eternū p̄maneret. h̄
 autē nihil prohibet in igne infernali intelligere. cū sub

terra p̄stet inclusa eē. **Ad** illud qd̄ obr̄ de luciditate. s̄
 dōm q̄ ignis tres sūt spē. s̄ lux. flāma. r carbo. r iste s̄
 species materiales. r q̄uis in omnib⁹ his saluet natu
 ra lucis. tamen minime est in materia terrestri. r mari
 me terrestriam parum habet d̄ luce. r multum resoluibilis
 est in fumositatem. r in tali materia. v̄pote in sulphu
 re r pice ignis potius est renebrosus q̄ lucidus. q̄ ma
 gis visum impedit q̄ adiuuet. r p̄ hunc modū imagina
 ri possumus ignē infernale. r ad hoc adiuuari auto
 ritate scripture. Dicit em̄ Apoca. xiiij. Eructabunt
 igne r sulphure. Item Esa xxxij. Dies vltionis do
 mini rē. et post. conuertentur torrentes eius in picem.
 r humus eius in sulphur. **Ad** illud quod obijcit d̄
 opariōe. dōm q̄ illud non sequitur. quia eadē est fm̄
 specie. ergo eadē habet operationes. Nec istud veri
 bum veritatem habet nisi intelligatur de opariōe cō
 sequente totam speciem. **Ad** illud quod obr̄ de verbis
 54 Augu. dicendum est illud esse retractatum sicut et d̄ lo
 co infernali vbi dicit q̄ est locus spūalis non corpora
 lis. sic in p̄posito intelligendum est q̄ infernalis ig
 nis corporalis est et sub terra est.

Questio. ij.

k

Quam puniens in inferno sit ignis solus. Et q̄ sic
 videt̄. Nobei. xvj. Ite maledicti in igne eternum. vbi
 dñs p̄ sententiam infert eternale supplicium. ergo vide
 tur q̄ in igne puro consistat. **Ite** calefactio in igne
 aqua frigida non est penalis sed delectabilis. nec auget
 supplicium sed refrigerium. ergo si nulla est eis consola
 tio. nullum refrigerium. ergo est calor ignis sine frigo
 re aque. **Ite** si sunt ibi elementa. aut sunt actiua.
 aut non. Si sic. ergo cum vñum contrarium agens in
 aliud eius actionem rebiltet r infringat. tunc videtur
 q̄ actio ignis sit ibi remissa. quod non videtur conueni
 ens. cum illa pena sit acerbissima. Si vero non sunt ac
 tiua. ergo nihil faciunt ad penam. ergo si in inferno nō
 debent esse corpora que ad penam non faciunt. patz rē.
Ite si ibi sunt alia elementa. aut sunt distincta. aut
 mixta. Si mixta. ergo eorum actio est contracta r con
 temperata. Si vero sunt distincta. ergo et pari ratio
 ne ordinata. ergo sunt quattuor elementa distincta et
 ordinata. ergo videtur q̄ ibi sit vñus mundus. et ideo
 illud est falsum quod dicitur Job. x. terra miserie r te
 nebrarum vbi nullus ordo sed sempiternus horroz in
 habitat. ergo si nec distincta nec confusa sunt tunc nul
 lo modo sunt. **Contra.** X sit ibi ignis patet Mar
 xvj. vbi dicitur. Ite maledicti in ignem eternū. hoc eri
 am habet ex multis alijs locis. **Ite** q̄ sit ibi aer videt̄
 per illud psalmi. Ignis r sulphur et spiritus pcellarū r
 rē. Si ergo spiritus procellarum vere habet naturam
 aeris. sicut ibi vere est ignis ito et aer. **Ite** q̄ sic ibi
 aqua videtur Job. xiiij. Transibunt ab aquis nitutum
 ad calorem nimum. ergo si vere erunt in calore ignis
 non fm̄ tropum. vere erunt in frigore aquarum.
Ite q̄ terra sit ibi videtur per illud quod dicitur
 Job. x. Terra miserie r tenebrarum. r hoc patet. q̄ v̄p
 barum est locus ille est sub terra. **Ite** hoc videt̄ de
 omnibus simul. q̄ enim mali per corpus peccauerūt. iō
 p̄ totū corpus puniuntur. ergo pari ratione fm̄ omnes
 pres et qualitates corporis. ergo videt̄ q̄ fm̄ quattuor
 55 elementa r eorū quattuor qualitates. **R⁹**. dōm q̄ in
 inferno (sicut ex scriptura colligitur) quattuor elemēta
 esse creduntur ad perfectam damnatorū punitionem
 vt omnis creatura excrudescat in tormentum cōtra in

31 a tū illud etiā inuestigari ozi si abortiuū fetus ⁊ monstra resurgēt. Querit hic de mōstris ⁊ gigantibz vtrū resurgāt. Et q sic vi. q: nihil d3 depire humane nature. Jre quō potuerūt cōuenire hōmōi moles tā magne d cor potuū hōim cū nati fuerit ex a/ dam. 8. ddm q mōstra nō re/ surgent p eo qd non est ibi natu re veritas s3 po tius error. vnde si sunt magnitu dine gigantes i via. in patria n̄

Augusti- sench.

Artede.

32 er. Si hō qras vnde habuerūt ortum. ddm q si cut narrat Jole phus demones incubi assump/ tis corporibus generant. ⁊ de mō oitendit mi lieri cū qua con cubuit figuram talem hominis marum. ⁊ ideo tum propter so minis multipli cationem. tum propter virtutē animalem gene raris fuit hō mi

33 re magnitudinis. ⁊ ille postmodū alios generauit. Si qras quō demon gnare pōt cū solus hō generet hōiem. Ad hoc respōndet pōt. q demō pū assumpra effigie multerts scipsum subit viro. ⁊ ipm semen susceptū trāf fudit et cōseruat sicut nouit p aliqua remedia ne calor et spūs euanesca. sed hoc totū magis est cōiecture q3 ra tionis recte. biij Absit enim vtrū bimembrem qui nup rē. Queritur quādo aliquis est in parte binē

34

Ad intelligentiam huius partis queritur de pas sibilitate damnatorum. Queritur igitur quali ter patiuntur. Et circa hoc tria queruntur. Pri mo queritur de punitione si est. Secundo queritur qd est. Tertio qualiter agit. Circa primum queruntur duo. Primo queritur verum infernus sit. Secundo vbi sit.

Questio. j.

8

Atrum sit ponere cruciatum eternum quem voca mus infernum. Et q non videtur. Deutro. xxy. Juxta mensuram peccati erit ⁊ plagarum modus. sed nullus peccat eternaliter. ergo nullus cruciatur eternaliter

Item Esa. xxiij. Congregabuntur congregatione vnius factis. ⁊ post multos dies visitabuntur. sed con gregatio malorum est in die iudicij s3 q dicitur Na/ tui. e. viij. ergo visitatio erit post iudicium. sed non erit ad intentionem supplicij. ergo erit ad liberationem. ergo non cruciabantur eternaliter. **I**tem hoc ipsum vi detur per nouum testamentum Nathei. vij. Qua mē sura mensi fueritis eadem remerietur vobis. constat il

bris. in parte habet membra diuisa. verū debeat resurge re vnus vel duo quia qua ratione debet resurgere vni cus. videtur q duo. et econuerso. Item simile casus ē quando est herm. ofi oditus ⁊ natus in vtroq3 sexu. que/ rit in quo debeat

q3 iam mori pōt. mortuus vero vbiq3 illi potuit mors eueni re. quō ad resurrectōez nō pū neat reperiri nequeo.

Determinat vtrū resurgant monstra.

Meq3 em ⁊ mōstra q nascūt tvi uunt. quantūlibet cito moriant aut resurrectura negabūt. aut ita resurrectura credēda sūt. s3 potius correcta coz emēdataq3 natura. Absit em vtrū bime/ brem quē nup natū in oriete fra tres fidelissimi q eū viderūt re/ tulerūt. ⁊ scūs hie roni scriptū reliquit. ⁊ vni hōiem duplicem ac nō potius duos. qd futurū e rat si gemini nascerent reit re cturos estimem. Ita etiā q ni mia deformitate monstra dicit ad humane nature figuram re/ surrectōe reuocabunt.

at resurgere. q3 qua ratione re/ surget in vno. ⁊ i altero. ergo vtrū resurgat in neu tro vel i vtroq3 8. dicit dū q in monstro qd in parte habz duo mēbra i pre vnū in pre distincta in pre vnū. di/ stinguendū ē. q3 aut habet diuisi onem in mem bus pncipalibz ⁊ vnionē in non pncipalibus et econuerso. Si habet distincti onem in mēbris pncipalibus. se ibi ducantime. ⁊ tunc reirgunt duo corpora. si aut habet vnica tem in illis. di/ stinctionem in alijs. resurgery/

De bime/ brem.

Ad illud quod queritur. de crmosfo dito. dicendum q fm naturam im possibile est q sit om nino indifferens sicut dicunt medici q3uis. Discerni nō possit. ⁊ ideo debet resurgere in eo sexu q dominat p na turam. Si vero querat de monstro quod partim est hō partim ē bestia. ddm q si pres principales sunt hois. si vixit habuit animam humanam. ⁊ ideo ordinatur ē ad resurrectiōem ⁊ resurget homo fm totum.

lud esse dictum quantum ad peccati punitionem. Sed omnis peccati mensura finita est cum sit a virtute fini ta. ergo punitio peccati finita est. ergo nullus crucia tus eternus. **I**tem Jacobi secundo. Misericordia super exaltet iudicium. ergo magis misericors est deus q3 iustus in effectu. ergo si eternaliter punire hoc est sū me seueritatis. impossibile est q deus eternaliter puni ar. **H**oc ipsum videtur ratione. Quia ad hoc quod iudicium sit iustus requiritur iustus ordo. iusta causa et iustus animus. Iustus autem animus dicitur quan do punit nō libidine vindicte sed propter aliquod bo num. ergo deus non intendit vindictaz sed potius cor rectionem. Si ergo inētio diuina non frustratur du3 adeo punitur. Sed cum correctus est non indiget ani plus puniri. ergo necesse est ipsam. penam terminari. **I**tem summe misericordis est a sur. ma miseria libe rare. sed summa miserationum est pena debita damnatis ergo deus ab illa liberat. ergo nullum eter naliter cru/ ciat. **I**tem non est ponere cruciatum eternum. ac per hoc nec infernum. **C**ontra. ysaias vltimo. Ter mis eorum nō morietur ⁊ ignis cognō extinguetur. ergo

eternaliter cruciabitur i infinitu. ergo est ponere infernum cruciatu eternu. **Ite** Mar. xxv. Ite maledicti in igne eternu. igne aut eternu vocamus eternu suppliciu. **Ite** rone videtur. qd si de duobus frijs e reptre alteru extremoz 2 mediu. necesse e ponere aliez extrmu. hoc eni est radiz 2 via stabilitedi tria apud phos. sz est ponere pfecta beatitudine in patria. 2 mediu status in via inter beatitudine 2 pfecta miseria. ergo e povere pfecta miseria p hac vita. hac aut dicimus infernu. **Ite** peccatu opponit merito iusticie. sz merito debet gloria eterna fm qd dr. ij. Loy. iij. ergo 2 peccato pena eterna. p locu a 2 comitata. pporde. siue p 2 sequenti i ipso. Quia sicut sebz meritū ad pmiū. ita demeritū ad supplemū. Et iterū. si oppositū i opposito. 2 ppositū in pposito. **Ite** qd peccat mortaliter pponit bonū cōmunitate le bono eterno 2 infinito. ergo demerit 2 offedit bonū infinitū. sz tāta est offensa qz us est bis qd offendit. g cum ipse sit in finitū. offensa dz iudicari infinita. Cū igitur pena debeat pporcionari offense. necesse est qd peccato mortali reddat pena infinita. sed nō pōt reddi infinita intentione sz duratōe. ergo **Ite** sicut ds e summe misericors ita e summe iustus. sicut ergo summe misericors / dis est summe misereri 2 misericordiā suā summe manifesta re p effectū. sic 2 summe iusti est summe punire 2 suā iusticiā manifestare p effectū. Si ergo infinita iusticia non pōt manifestari nisi p effectum infinitū. videt qd aliquibus peccatoribz reddi debeat cruciatus infinitus. sed nō pōt esse cruciatus i immēsu. ergo necesse e esse cruciatum eternū. hac aut dicimus infernu. ergo. **Ite** dicitur ad p dicitur: intelligentiā est notandum qd aliq ne gauerit infernu esse. p eo qd dixerūt nullū cruciatū eē p hac vitā. 2 itoz erroē cōvincit ratio recta. que ita dicit qd malum nō debet remanere impunitum. Si ergo multi peccant in hac vita. qui in hac vita nō cruciatur imo gaudent et letantur. g necesse e eos post hac vitam cruciari. aut destruere ordinē vniuersi. aut diuinā iusticiā negligētē 2 remissam esse circa punitionē peccati. Aliq nō negauerūt infernu esse. p eo qd negauerūt impios eternaliter cruciari. qz eis post hanc vitam aliqs maneat cruciatus. Dixerūt eni qd diuina misericordiā hoc nō pōt sustinere. qd creatura sua quā nō odit sz diligit eternaliter sit in penis. cū ipse nō delectet in punitione nmiayr sanietur cruciatibz nostris. nec aliqd obstat qd bñ possit eos qd puniuntur sine aliqd p iudicio liberare a penis. 2 si aliquādo scptura cōminatur peccatoribz penam eternā. hoc dicit nō esse dicit fm veritatē impletionis. sed fm terrorem cōminatōis. qua intendit deus malos liberare a peccatis. Iste aut erro: originis fuit 2 suoz sequaciū. qui tāto e immanior qnto videt eē mior 2 misericordior. p eo qd diuinā iusticiā blasphemat dū eā diminit. dū tātū dat misericordie qd nō relinqt locū iusticie. Secūdo dicit qd spē nrām euacuat. Si eni scptura suppliciu cōminat non fm veritatem sed vt detereat. quid cause e cur etiā nō intelligam? premia. p mittere non fm veritatē sed vt ad opus iusticie alliciat ac p hoc scptura tota 2 fides nostra vana 2 frivola poterit iudicari. Et ideo est tercia positio rōnabilis 2 fidelis qd sit ponere cruciatū eternū. 2 hoc manifeste dr diuina scptura. 2 firmat fides. 2 concordat rō recta. Et qd scriptura dicitur. 2 qd fides ptenat. hoc planū est ex obiectis. Qd etiā rō cōcordat hoc patet. qd hoc dicitur et p modū cōgruitatis 2 necessitatis. Cruciatū eternū pōtere facit ad cōplemētū vniuersi. 2 iustu iudiciū di. pōtā rō necitat. Sed a cōgruitas. Cōgruū e ēvr pulcritudo

vniuersi decoeretur quibusdā antidotis. vt sicut bonis reddūtur bona eterna. ita 2 malis eterna supplicia. Nec cessariū e ad seruādū ordinem iusticie vt vnicuiqz reddatur fm merita sua cū ventū fuerit ad iudiciū. Peccator aut cū peccat. peccat 2 bonū eternū 2 infinitum. 2 ex hoc dignus e cruciatu eterno dū in peccato p seuerat peccat in suo eterno. i. peccādū pposito eterno. 2 dū accesserit nō n est ampli locus meriti. ac p hoc nō remissionis peccati. 2 ideo p e culpa. 2 qd culpa ordinat ad penā. qd debet esse in pena. Quia igitur peccat i bonus eternū. ideo cruciatu eterno est dignus. sed qd i suo eterno. ideo cruciatū eternū assequitur. Et ista e vna rō completa que colligitur ex grego. 2 aug. Grego. eni dicit in iij. dialogoz. qd ideo peccator eternaliter cruciatus e. qd peccat in suo eterno. Aug? hō dicit qd ideo eternaliter punit. qd peccauit 2 tra bonum eternū. Et qd istū sit iustu ostēdit p hērcplū in humanis iudicijs 2 legibus vbi dicit. Peccans 2 tra reipublicam aliquo grandi crimine morte moritur. nō qd mora qua occidit ei? supplemū leges esse estimēt. cū sit hora pbreuis. sz qd eū i se pternū auferūt a societate viuētū. Sic igit cōceden de sū rationes ostēdetes infernu esse. **Ad illud** qd obf dr de cōmensuratōe pene 2 culpe. Dm qd i pena duo sūt. i. duratio 2 intensio. 2 intensio mīdet intēioni libidinis. duratio hō dr a rōe peccati. qd pccū qz sit futuru. tamē durat in infinitū. ideo punit finita acerbitate. sed nō infinita duratōe. **Ad illud** qd obf dr de vilitate 2 cōgregatōe. Dm qd est loq de cōgregatōe duplīciter. aut de cōgregatōe in fieri. aut in facto esse. Si i fieri. sic quotidiē cōgregatur qz ad animas. Si i facto esse. sic cōgregabūtur i iudicio qz ad anias. Si i facto esse. sic cōgregabūtur i iudicio qz ad anias. Si i facto esse. sic cōgregabūtur i iudicio qz ad anias. Si i facto esse. sic cōgregabūtur i iudicio qz ad anias. Si i facto esse. sic cōgregabūtur i iudicio qz ad anias. Si i facto esse. sic cōgregabūtur i iudicio qz ad anias. **Ad** illud qd obf dr de mēsurā retributōis. dicit qd fm qd dr Augustin? istud intelligit nō qntū ad cōmēsuratōem in qz titate. sz qz ad similitudinē in qlitate. vt qd male fecerū male recipiāt. Nō pōt dicit qd intelligitur qz ad cōpationē pporcionabilitatis. nō qntū ad equalitatē pporitōis. vt magna pena respōdeat magne culpe. non qd p se sit tāta pena qzra culpa. Vel dicit qd sicut pnis dicit qd hoc nō intelligit qz ad acerbitatē. **Ad illud** qd obf qd misericordiā superaltrat iudiciū. Dm qd illud est verū quando e tempus misericordie. vt pura in pēnti. in futuro aut erit tps iusticie. iuxta illud. Cū accepero temp? ego iusticias iudicabo. **Alr** pōt dicit qd intelligit qd misericordiā in merito p quam quis meretur euadere seueritatem diuine iusticie. **Ad illud** qd obf qd iustus anim? nō punit amore vindicte. Dm qd deus punit amore iusticie nō vindicte. 2 quāuis nō punit ad correctio nem. punit tamē ad iusticie manifestatōez. Aliter eni sunt puniendi corrigibiles. alr incorrigibiles. Si quando tamen legatur qd deus vlciscitur se de suis inimicis 2 vindicat se de eis. hoc non est in pēnti dicitum iusticie. quia cum ipse sit iusticia. vindicare se hoc non est aliud qz seruare iusticiam. hoc autem in homine nō 2 rīngit. qd eni e iust? iō nō dz appetere vindicare se. **Ad illud** quod obijctur vltimo qd misericordiā est summe misereri. Dicit qd sicut ds est summe misericors ita etiam decet vt sit summe iustus. 2 ideo effectus summe misericordie non excludit effectum iusticie 2 propter hoc deus duo tempora sibi distinxit. Tū in quo ostenderet misericordie sue infinitatem tradēdo vniuersū filiū suū p omibz inimicis suis 2 pācen

36

37

38

40

41

42

modernorum positio fuit q̄ suba spūalis dolore p̄r et pati
nō p̄ actionem aliquid s̄ potius p̄ p̄uationē. Posuerunt
enī et intellexerunt q̄ anīa desiderat summū bonū quo p̄r
pari p̄pter mala merita in hac vitā. et ideo ex eius ca-
rētia generat in ea maxima tristitia. et hac penā dicit
ēē post hāc vitā et nō aliam. sicut nō ē aliud gaudiū spi-
ritib⁹ nisi in contemplatione summi boni. Et ista positi-
o fuit a gazelis. que licet h̄rari magis appropinque-
rit q̄ p̄dicta. nihilomin⁹ tamē deficit. Si enī originali
peccato vbi est pura p̄uatio iusticie debetur pena dam-
ni et carentia beatitudinis eterne. actuali peccato qd̄ q̄
dem nō t̄m̄ sistit in p̄uactione. imo etiam in deordinata
delectatione. non t̄m̄ debetur eterne beatitudinis caren-
tia. imo etiā pena aliqua afflictiva. et ideo dicitur fides
christiana q̄ spiritus separari cruciantur non t̄m̄ p̄ su-
mi boni absentiam. sed p̄ afflictivi p̄sentiā. Ad qd̄ cre-
dendū sufficit autoritas veritatis Mat. xxv. Ite male-
dicitū ig. erit. et. Sed intelligētia magis requirit quō
istud possit ratione p̄suaderi. et ideo huius rei intelligen-
tiā quidā conati s̄. dare aspiciēdo ad ordinē diuine ius-
ticie. sicut in opponendo tactum ē. Cum enī duplex sit
ordo. scz. nature et diuine iusticie. Prim⁹ aditionis. se-
cundus retributiōis. et anima fm̄ naturā sit sup̄ior igne
merito cause peccati efficiatur inferior corpe. et ideo diu-
na iusticia aiām subijcit igni merito peccati. et igne sup-
ponit anime faciēdo ipm̄ instrumentum diuine iusticie.
et per hoc volūt omnia obiecta soluere. q̄ omnia sumuntur
fm̄ ordinē nature aspiciēdo ad anime dignitatem. et ig-
nis naturalē virtutem. hec autē actio competit igni p̄
virtutem sibi datam. p̄ quā ē diuine iusticie instrumen-
tum. et passio competit anime p̄pter peccati demeritū.
Sed ista positio adhuc nō satisficit intellectu. nō enī
querimus hic qd̄ diuina iusticia possit. sed q̄liter hoc
quod facit nature s̄ bonum sit. Amplius. si ignis agit p̄
virtutem sibi datā. quare magis depurat huius actioni q̄
terre. et videt q̄ terre magis. q̄ peccator. cū sit infim⁹. et
bet subijci creature infime. terra autē ē infinitum omnium
elementōrum. et seruus. ergo si qualitas ignis naturalis
facit ad agendum i aiām. sed solum videtur supaddita
si terre daretur eā bene ageret. et ordo diuine iusticie ibi
clarius appareret. Et ideo alij sumere volunt rōnem ex
p̄re nature ipsius anime. quē modū sumere possumus
ab augustino in. xij. super Genesim. vbi ostendit q̄ aiā
pari p̄r corpe pariente etiā acerbissimas passiones.
sicut et ibi p̄bat p̄ exempla in somnis. et in quadam egri-
tudine et in veratōnibus. Si ergo anima secū trahit af-
fectiones et imagines corporales. per illa et illis pari po-
terat in corpe p̄ter corpus. etiā ad ignis absentiam. ml-
to magis cum separata erit pari poterit in illis et per illas
presente igne infernali. q̄ quis ibi nō sit passio corpo-
ralis. est t̄m̄ ibi passio aiālis sicut spūalis. que vera pas-
sio est et vera afflictio. ac per hoc vera punitio. S̄ nec
istud fidei anime sufficit. pro eo q̄ credimus spūs āge-
licos q̄ carēt imaginibus et affectōnibus ex corpe tractis ig-
ne corpe cruciari. L credimus etiā q̄ pena illa infernal
sit p̄rā ignis actōem nō p̄ fantastica imaginatōnem.
Amplius. Si substantia spūalis certa ē. q̄ ab igne ledi nō
p̄t. ergo imaginatio ignis nō generat in ea terrorem nec pas-
sionē nisi aliud occurrat q̄ ipsius anime natura vel dispo-
sitiō ex corpore contracta. et ideo cū non possit sufficiēs
rō sumi ex parte diuine iusticie q̄ rationem nostram quic-
ret. nec ex parte solius anime que fidei concordet. id su-
mi potest ratio aspiciēdo ad virtutem. quia p̄ hūc mo-
dum ē dolor. Dolor enī sicut patet p̄ augustinū. xij. et

ciat. dicit. ē dissensus ab his rebus q̄ nobis nolentib⁹ ac-
cidit. Ad hoc ergo q̄ dolor generetur in aiā ab aliquo
duo concurrunt ex p̄re anime scz p̄ceptio ex p̄re cogniti-
nis. et detestatio ex p̄re affectōis. Similiter duo requi-
runtur ex p̄re agētis. Unū est qd̄ smuter anime p̄ceptōnem
Aliud ē quod violēter et inseparabiliter adhereat contra
repugnantiā voluntatis. Et his quatuor duo sūt fm̄ ordi-
nem nature. et alia duo fm̄ ordinē diuine iusticie. Q̄ ei
ignis imuter cognitiōem aiē. et aiā p̄cipiat actōem et calo-
re ignis. hoc ē de p̄rētia naturali virtutis. et hoc p̄r sic
Lū enī ignis agit in cōpositū et anima et corpe. ibi du-
plex ē passio. Una ē naturalis. et hec ē calefactio corpo-
ris. Alia animalis. et hec ē imutatio sens⁹. Prima pas-
sio ē a natura. q̄ ab igne vt vere agere. Secūda passio
ab anīa seipam mouente et ab igne actionē p̄cedente fm̄
q̄ dicit aug⁹. in. vj. music. Sicut ergo postq̄ separatur
anima corpe p̄r pati ab igne passione naturali. q̄ p̄r
calefieri et inflāri. et hoc p̄ naturalē potentā virtutis
q̄ sic spūs p̄r pati passione animalis. et ab igne presentē
imutari potētia ignis et anime. Duo sūt igitur ibi p̄ ordi-
nem nature. alia duo p̄ ordinē diuine iusticie. Q̄ enim
ignis aiē indissolubiliter alligetur. et anīa eo recludat
vt in carcere. diuine iusticie ē ad quā spectat malefactō-
rem in carcere recludere. Q̄ iterū aiā refugiat ignis ca-
lorem q̄ p̄ naturā nocere nō p̄t. et trepidat timore vbi ti-
mor nō ē. hoc diuine iusticie ē q̄ facit trepidare peccato-
res imittēdo terrorem et horrorem eius rei q̄ p̄ naturā sit
periores. Et quis sit illud diuine iusticie. hoc tamē nō
est ordinē nature. siue spūm trepidare vbi trepidant
dum nō ē. siue spūs alligari corpe. Et hoc ē qd̄ inuit
aug⁹. in. xij. et ciu. et. q̄ sicut anīa in hoīs aditōnem
gitur corpe vt dās ei vitā. q̄s illud sit spūale et b̄ cor-
porale. et ex illa diuisione vehementer concipit ad corpe
amorē. sic ligatur igni vt accipit ab eo penā. et ex illa cō-
iunctōe vehementer concipit horrorem. ac p̄ hoc et dolore qui
verus ē. et ex vero igne corporali. et ex vera applicatiōe cor-
poralis ignis ad spūm causat fm̄ quatuor phabitas. cō-
ditiones. His vitiis satis facile ē ad obiecta respōdere
¶ **¶** Dē enī obijciatur de actōne qd̄ ē p̄rarietatem et cō-
tactū. istud intelligit de actōe naturali cui respōdet pas-
sio naturalis. et hoc ē ad generandā speciem consimilem
in passio fm̄ naturā. hic autē ē passio animalis qua q̄des
generatur similitudo spūalis in passio. Unū h̄c. i. iij.
dialogo. dicit q̄ anime i eo ardet q̄ ardorē vident. non
t̄m̄ intēdit dicere q̄ visio sit tota causa ardoris. s̄ p̄ceptio
ignis presentis cū horrore generat dolorem. q̄ non
est cognitio speculationis istius. s̄ potius experientie. Et
p̄ hoc patet responsio ad sequēs. et etiā ad alias rōnes
q̄ non oportet ibi ponit virtutē creatā dari igni p̄ quā
agar i aiām. ¶ Ad illud qd̄ obi ex p̄re parietis. q̄ anīa
nobili⁹ ē corpe. dōm. q̄ sic dicit agere i aiām cōiunctā
carni. et ibi generare dolorem. nō q̄ ignis omnino sit faciel
s̄ q̄ p̄ curatiōem ignis aiā habet necessariā actōem agē-
di in se. et patiendi a se. cū ipa sit seipam mouēs. sicut di-
cit aug⁹. in. vj. music. sic intelligendum ē in aiā separata
sed qd̄ sit hic mediāte corpe. ibi sit imediāte. vnde nec cō-
iuncta nec separata agit vere efficiēdo. sed actōem p̄bendo
et tamē se d̄r affligere et vere penitere. sicut vere dicit i/
mutare. h̄us aiā spm̄ potius in se faciat q̄ a corpe a-
liq̄ fiat i ea. Nec obstat istud qd̄ obi de p̄re. q̄ peccatū
nō sic disponit spūm ad passionē vt faciat ipm̄ vere. ma-
terialē respectu ignis. cū sit sup̄ior p̄ naturā. s̄ meretur
ap̄ diuinā iusticiā vt salua natura aiē de ipam igni al-
liget. et alligādo in carcere. in carcere dō horrore sui car-

68

69

70

ceris imittat. ac p hoc ipa anima ad presentia carceris
71 ho dolore z mesticia se affligat. Ad illud qd obicitur de
dolore qd e diuisio partiu. Dicitur qd illa no e diuisio ge-
neralis sz solimodo doloris qd e aie ex carne. sz illa qua
assignat augus. dolor e dissensus ab his rebz. zc. vt eniz
ostendit augus. in. xxi. de ci. dei. dolor potz venit ex impedi-
mento opardis anime qd et corpis sectone. sicut patet in
paraliticis in qbz e priu sectio sine afflictione. qz anima
in illis no habet opardem q ibi impediatur. z qm potz
rite aie qd snt et pres quodammodo pnt in suis oparationibz

inherari z impediri occasione accepta. hinc e q spiritus
dolere pt et affligi. Ad illud qd vltimo obicitur. q 72
puniens adimit. ddm q sicut in ademprone peccari n
adimitur aliqd de suba vel poteria anime. sz solu de ba-
bilitate ad gram z iusticiam. sic p igne punitiuu adimi-
tur illa babilitas fm quam ania e babilis ad glorie z be-
aritudinis leticiam. nec semper noua adimitur. sed et
adeptio z afflictiois continuatio sicut supra dictum
est de adeptioe que fit in corpore. et hec dicta suffici-
ant.

Dist. xlv. De statu et conditione bonarum animarum post mortem.

Deterea sciendum e q omnes anime vt ait au-
gustinus. zc. Supra egit magister de reparati-
one corpm. hic agit de statu animarum p mortem.
tem. et dicitur hec ps in duas. In prima pre determi-
nat de statu et conditione bonarum animarum. In secun-
da de conditione et statu malaru. dist. xlv. Sed queri-
tur hic de valde malis. zc. Prima ps habet duas. In
prima determinat de diuersis animarum receptaculis. In
secunda parte de suffragiis que animabus pnt fieri. ibi
neq negandū e vt ait aug. defunctorum animas. zc. Et il-
la secunda ps habet duas. In prima determinat de suffra-
giis q viuente ignit mortuis. In secunda de mias d suffra-

giis siue adiutorijs q mortui impriunt viuis. ibi. Sed
forte queres nunqd pces supplicantiu zc. Prima pars
habet duas. In prima determinat veritate. In secunda
mouet dubitationes ibi. Soler moueri questio de duobz
vno diuite zc. et pma ps habet duas. In pma de mias
q snt illa q pnt defunctis. In secunda q snt illa q no pnt
ibi. De papis ho credari idē aug. zc. Similit secunda
ps in q mouet qstiones duas hz. i pma pre determinat
hac qdem. vrru suffragia profino oibz equit. i scda ho in-
drit de infirmo mediocri bono cui dcederi i sine mbi
no pnt subuenire suffragia ecclesie qliter heat liberari.
Sz iteru qd de aliq mediocri calido. zc. Suma igitur
istius distinetiois i tribz pnt. Primo i aiaru recepta-
cul. Secdo i suffragijs q viu ignit mortuis. Tertio ho
i suffragijs q mortui ignit viuis. et i his toru claudif.

Determinat de diuersis anima-
rum receptaculis.

Deterea sciendū est q omnia aie
vt ait aug. cu d hoc seculo exte-
runt diuersas hnt receptōes. bo-
ne habent gaudij. male vero
tormenta. Sed cum facta fue-
rit resurrectio. z bonorum gau-
dium amplius erit. z malorum
tormenta grauiora quando cu
corpore torquebuntur. Ex his
ostendit q maus erit gaudiū san-
ctoru in resurrectōe z postq fue-
rit ante. z q diuersa receptacu-
la hēbūt aie sctōz. De qb idēz
Aug. ait. Tempus qd inter ho-
minis mortē et vltimā resurre-
ctionē interpositū est. animas
abditis receptaculis continer-
sicut vnaqueq digna est vel re-
quie vel erumna. pro eo qd for-
tita est in carne dum viueret.

Determinat de suffragijs q
viuente impartiuntur mor-
tuis ostēdens que sunt illa que

profunt defunctis.

Neq negandum est vt ait
Augustinus. defunctorum ani-
mas pietate suorum viuentiuz
releuari. cum pro illis sacrifici-
um mediatori offeratur vel ele-
mosyne fiunt in ecclesia. Sed
hec eis tm psumt. qui cu viuerēt
hec sibi vt postea possent pro-
desse meruerunt. Est enim qui
dā viuēdi mod⁹ nec tā bon⁹ vt
si reqrat ista post mortē nec tā
malus vt ei non prosint ista post
mortem. Est vero talis in bo-
no vt ista nō requirat. et est rur-
sus talis in malo vt nec his va-
leat cum hec vita transierit. ad
iuuari. Quocirca hic omne me-
ritum comparatur quo possit
post banc vitam quispiam gra-
uari vel releuari. nemo autem
speret quod hic neglexit. cum
obierit apud deum promereri.
Non ergo ista que pro defunctis
comendādis frequentat eccia
illi apostolice sunt aduersa sen-
tentie qua dictū est. Dēs stabi-

tur nisi per acci-
dens. quia icli-
natio anime ad
corp⁹ q ipas itar
dat ne intensus
feratur in suhu-
mum celum qd i
illam auferatur.
z sic patet quo-
modo istud po-
test intelligi du-
pliciter. Aliqui
tamen non ha-
bent pro incon-
uenient q simpli-
tate. sicut
tunc augetur z
fiat z b⁹.
gaudium. quia
magis aperiet
dei verbum ad
illuminandum.
et per consequē
ad delectanduz

Augusti-
in encl.

Animas ab-
ditis receptacu-
lis zc. Queritur
pro quanto di-
citur abditis re-
ceptacula. z di-
cendum q rece-
ptacula illa di-

Ro. xiiij.

cuntur abditis receptacula non quod sint alia recepta-
cula animarum nunc et post iudicium. sed quia eadem
nunc sunt nobis incognita. sz post iudicium resurrectoris

DI. XLV

Aug. sup
Johanne.

Augu. de
vbis apli.

Matus e-
rit gaudium sa-
crozum in resur-
rectione. Vide-
tur male dicere
quia gaudium
beatiorum toruz
consistit in visi-
one dei. sz visio
dei tota est ani-
me non corpo-
rum. ergo si ant
me sunt in statu
comprehensio-
nis et comple-
re visionis. ergo
ipsum gaudium
um nunquā au-
gebitur. Respō-
deo dicendum.
q gaudium au-
getur est duplici-
ter. vel numero
strati vel inten-
sione siue quali-
tatiue. Augmē-
tum gaudij qua-
rum ad numero-
sitatem non po-
nit augmentum
in pmo essenti-
ali. quia illud e
in vno solo. sed
in premio acci-
dentali quod co-
sistit in gaudio de bono creato. et illud potest augeri.
maxime quantum ad obiectum. vt de pluribus gaudo
se tunc qd prius. Si loquamur intensiue sic non auget

erit nobis nota Si autem gratia rationis dicitur quod ratio est fidelis beatus id est qui est in viis. unde meretur et creditur padisum et creditur iser...

3. **O**mnibus sancte ecclesie. Innate magis quod sacrificatio salutaris non est dubium mortuos adiuvari. Ut saluum dicere. quod sacrificium altaris est sacramentum ecclesie. sed sacramenta ecclesie non profunt nisi in statu viatoris. ergo etc. Item quod iura sunt alta facta non profunt pro mortuis. unde hoc sacrificium altaris prodest.

Aug. i sermone de verbis apostoli.

4. **Q**uod quare alia facta non profunt dominum quod aliorum sacramentorum dispensatio respicit actum in persona vel circa personam. sic in baptismo. ratio non potest baptisari nisi qui est in aqua mergi. sed sacrificium est actus personae. et quoniam actus in personam requirit personam actu existentem sed personam non. si ergo obrulit se pro illis qui fuerunt et qui fuerunt sunt. sic sacrificium prodest his qui fuerunt in vita.

5. **P**er pauperes qui est regnum celorum etc. Contra hoc obicitur quod diligit alium et orat pro pecunia dat ipsam pro parte. et omnis talis est symonia etc. Item dicitur quod mamona hic appellatur possessio terrenae. et de hac facit hoc

ante tribunal christi ut referat unumquodque secundum ea quae pro corpore gessit scilicet bona vel mala. Quia et hoc meritum sibi quisque cum in corpore viueret preparauit. ut possent ei ista prodesse. Non enim omnibus profunt. et quare nisi propter diuinam vitam quas quisque gessit in corpore. Licet ergo sacrificia siue altaris siue quercuum aliarum elemosynarum pro baptizatis omnibus offeruntur. pro valde bonis gratiarum actiones sunt. pro non valde malis sunt propitiatores. sed pro valde malis et si nulla sint adiumenta mortuorum tamen qualescunque viuorum solatiores sunt. Quibus vero profunt vel ad hoc profunt ut sit plena remissio. vel certe ut tolerabilior sit ipsa damnatio.

Omnibus ergo sancte ecclesie et sacrificio salutari et elemosynis que pro eorum spiritibus offeruntur non est dubium mortuos adiuuari. ut cum eis misericordius agatur a domino quam eorum peccata meruerunt. hoc est a patribus traditum tota obseruata ecclesia. ut peius qui in conione corporis sanguinis domini defuncti sunt. cum ad ipsum sacrificium loco suo commemorantur orantur. ac pills quae id offerri commemorantur. Non ergo ambigendum ista prodesse defunctis. si talibus qui ita vixerunt ante mortem. ut possunt eis hec utilia esse post mortem. nam qui sine fide operante pro dilectionis eiusque sacramentis de corpore exterrunt. frustra illis a suis hominibus pietatis officia impenduntur. cuius dum hic essent pignore caruerunt. non misericordiam sibi thesaurizantes sperant. Non ergo mortuis noua merita comparantur cum pro eis aliquid boni operantur sui. sed eorum peccatis

sibi pauperes amicos dum eorum subicit necessitatibus. pauperes autem christi orantur ut grati sint beneficiis. et ita pro quibus beneficiis rationale non est sicut finis mortuus. sed sicut aliquid in ducens et quoniam hoc non principaliter intenditur. id propter hoc non oratur finaliter. et oratio non extenditur sed impetrat pro accedens. sed pro acquisitionem amoris.

dentibus consequentia ista reddunt. nam ista quisque finis vitam nisi si quod in ea meruerit non poterit habere post eam. Ecce quibus et quibus pro sint illa quae pro defunctis frequenter ecclesia. ad diocriter malis suis fragant ad pene mitigandos. merodiocriter bonis ad plenam absolutionem. Qui non habet tamen perfectiois merita ut non indigeant iuuari. pro pauperes quorum est regnum celorum quos sibi fecerunt amicos dum mamona iniquitatis. Quorum tanta est spectio ut his adiutoribus non indigeant. quales sunt apostoli martyres. ut ei ait Augustinus. iniuria est pro martyre orare in ecclesia cuius nos debemus omnibus commendare. pro alijs autem defunctis oratur.

De officijs sepulture. **O**ndit quod sunt ista suffragia quae non profunt defunctis ut pote exequia pompe.

De populo exequiarum idem Augustinus ita dicit. Pro populo funeris. agmina exequiarum superuolant diligenter sepulture. viuorum sunt qualescunque solacia. non adiutoria mortuorum. quod si aliquid prodest ipso sepultura preciosa. oberit pro vilis vel nulla. Preclaras exequias in conspectu hominum purpurato illo diuinitati exhibuit turba famulorum. sed multo clariores in conspectu domini vlceroso illi pauperi ministerium exhibuit angelorum. qui eum extulit in marmoreum tumulum in abrahe gremio. Sit tamen cura mortuos sepeliendi. et sepulchra struendi. quod hec in scripturis scriptis inter bona opera deputata sunt. nec solum in corporibus patriarcharum.

re aliquid potest probabiliter dubitare. Obicitur quod desiderandus est honor sanctorum. Dicendum quod verum est sed cum hoc petimus. non ipsis sanctis petimus. sed petimus nobis. ut nobis innotescat eorum virtus perfecta. et deur affectio bona ad laudem diuinam siue ipsorum. Si quis tamen contendat hoc esse orare pro martyre. Dominum quod isto modo non intelligit Augustinus. sed eo quod orare pro alio est perere salutem eius vel acceleratorem salutis.

In iuria est pro martyre orare in ecclesia. Videtur male dicere. quod orationes pro valde bonis sunt gratiarum actiones. sed qui agit gratiam pro sanctis non facit eis iniuriam. Item quod licet nobis desiderare licet et perere. Ad hoc. videtur desiderare possumus honores sanctorum. ergo orare debemus pro ipsorum honore. Item dicitur Augustinus. hic orare pro aliquo dicit orare pro aliquid salute quam iam habet si ergo constare debet nobis. quod martyres statim Augustinus i sermone de verbis apostoli. de eorum gloria dubitare. ita nullus debet pro eis orare. Si enim oratur videtur presumere quod non sint in gloria. et ita quod non sint martyres vere. et non tantum presumere sed etiam exteri us inuere. ac pro hoc iniuria martyri facere. Augustinus ergo obicitur in eodem.

Aug. de verbis apostoli.

Luc. xv.

Augustinus in eodem.

71 **N**ec habebat tantae peccati onis merita. q̄ his suffragiis n̄ egeret. Tunc q̄ omnes sine talei quia sup̄ illud. ij loz. viij. vit loz abundantia glo. Qui viuūt in hoc seculo nō habent merita ad vitam suffici entia nisi iuuef merito christi et angeloz. Sz d̄ riu videt. quia aut habet veraz charitatē. aut n̄. Si nō. ergo nul lum habet meri tū. Si habet. er go cum habeat sp̄m sc̄m. et ita pignus heredi tatis eterne ha ber sufficientiaz. Sz. d̄m q̄ tria sūt ḡna hom̄ ha bentia charita tē p̄fectā. et abso lutōem ab omni culpa et pena. et tales sibi suffici unt. sed bt̄ pot̄ sūt in celis q̄ in terris. talū enī puerfario in cel̄ est. Quidā h̄nt p̄fectū a noxem. tñ p̄p̄ mala o pera p̄cedētia sē obligari ad penā. et tales indigēt suffragiis nō ad salutaris obr̄ tionē sed accele rarōz. Quidam h̄nt charitatem imp̄fectū ita q̄ p̄nt sūt ad casuz obligari sūt ml̄ r̄ reariū p̄ctōz et tales viuūt in h̄ seculo lz n̄ oī no se cōformēt feculo. et indigēt suffragiis vt in charitate p̄ma neant. et vt ex cunctas de terra tormenta n̄ cog detineant.

De duobus bonis qua acceptura p̄ mores vj auxilia.

8°.

aliozūq̄ sc̄rōz. et etiaz in ip̄i dñi corpore q̄ ista fecerūt laudati s̄ impleant igit̄ hoies erga suos officia postremi muneris. et sui humani leniamēta meroris. ve rū illa q̄ adiuuāt sp̄s defuncto rū. s̄ oblationes. orōnes. multo obseruanti. p̄curent.

Determinat vtruz suffragia p̄sint oibus equaliter.

Solet moueri q̄ de duobus v̄nodiuite altero paupere p̄ter s̄ mediocriter bonis. q̄ p̄dictis suffragiis indigēt et meruet p̄ p̄ morte iuuari. p̄ altero v̄o id ē p̄ diuine sp̄ciales et cōes sūt oratōes. multoz elemosynaruz largitōes. p̄ paup̄e v̄o n̄ sūt nisi cōes largitōes et orōes. Que rif̄ ḡ an tñ iuuef paup̄ pauciori bus subsidijs q̄ rū diues amplio rib̄. Si n̄ pariter iuuat. n̄ ei red dit̄ s̄m merita. Adheruit ei parit̄ iuuari. qz pariter boni extiret. Si v̄o tñ suffragij p̄ se q̄ q̄ rū di ues. qd̄ ptulerūt diuiti illa sp̄alit̄ p̄ co sc̄tā. Sane dici p̄t n̄ ei ma ḡ valuisse ḡnalia et sp̄alia q̄ pau peri sola ḡnalia suffragia. et tñ p̄ fuerūt diuiti sp̄alia. n̄ qd̄ ad ali ud vel magis aliqd̄. s̄ ad idē ad qd̄ ḡnalia. vt ex plurib̄. et diuer sis causis v̄nū p̄ciperef emolimi tuz. p̄ d̄t tñ dici aliter illa plura subsidia cōtulisse diuiti celerio rē absolutōez non pleniozem.

Indigit de infirmo mediocri ter bono. cui de ceteri sine mū di non p̄nt subuenire suffragia eccl̄ie. q̄liter habeat liberari. e Sed itez querit̄ de aliq̄ medio criter bono q̄ talib̄ indigēs suf fragiis in ip̄o p̄sumatiōis mūdi articlo cū reliq̄s migrabit. si sal uus fuerit. p̄ eo n̄ offerit. v̄lte teri sacrificiū vel orō vel elemo syna. ne habebat tate p̄fectōis merita. q̄ his suffragiis n̄ egeret. Nūqd̄ ḡ saluabit. Estimo eū q̄ si p̄ignē trāseūtē saluari meritiz intercessiōib̄ celestis eccl̄ie. q̄ p̄ fidelib̄ sp̄ intercedit voto et me rito donec impleat x̄ps.

Determinat de suffragiis q̄

mortui impartitū viuis. f Sz forte quis nūqd̄ p̄ces suppli cātiū sc̄ri audiūt. et vota postulā riū in eoz noticiā pueniūt. Nō ē incredibile aīas sc̄rōz q̄ i absco dito faicei di veri lumis illustra tōe letant. in ip̄i cōtēplatōe ea q̄ foris agunt̄ intelligere. q̄tuz vel illis ad gaudium vel nob̄ ad auxiliū p̄tinet. Sicut ei angelis ita et sc̄tis q̄ dō assistūt petitōes n̄ se inotescūt i verbo dei qd̄ cō tēplānt. v̄n̄ et dicūt̄ āgelī orōes et vota n̄ra offerre deo. n̄ qz euz doceāt. s̄ qz eius volūratez sug eis cōsulūt. Unde aug. Angel̄ q̄ sūt ap̄ deū inotescūt petitio nes n̄ se. vt qd̄ amō eas offerāt deo. et de his p̄sulāt. et qd̄ deo iu bente sp̄ledū eē cognouerint. s̄ nob̄ euidenter v̄latēf reportēt. Tñ et angel̄ hoib̄ ait. Lū ora reit̄ orōnē v̄ram obruli deo. ad oīa qd̄ sc̄iēda sufficit deo sua p̄ fe. tio. h̄z tñ nūciōs. i. angelos n̄ q̄ ei q̄ nescit̄ ānunciēt (nō ei sūt vlla q̄ nesciat̄) s̄ bonū eoz ē de opib̄ suis ei cōsulere v̄tatem. et h̄ ē q̄ ei dicūt̄ n̄ nulla nūciare n̄ vt ip̄e ab eis discat. s̄ vt ab eo ip̄i p̄ verbū ei sine corpali sono h̄nūciāt etiā qd̄ voluerit ab eo missi ad q̄s voluerit. totū ab illo pillud v̄bū ei audiētes. i. in ei veritate iueniētes. qd̄ sibi faciē dū. qd̄ q̄bus et q̄n nūciandū sit. Nā et nos orātes eū. n̄ eū doce mus. qz nouit (vt ait verbū ei) p̄ vester qd̄ vobis necessariuz sit p̄ius q̄ petat̄ ab eo. Recista ex p̄te cognouit. s̄ futuro oīa tē poralia atq̄ i eis etiā qd̄z q̄n ab illo petituri fueram. et q̄s et de qd̄ reb̄ vel exauditur vel nō exauditur eēt sine initio aī p̄re sciuit. n̄ ḡ d̄f angel̄ orōes n̄ras offerre deo. q̄ si de tūc nouerit qd̄ velim. et q̄ indigeam. q̄ oīa aīq̄ sūt sicut et postq̄ facta sunt nouit. s̄ qz necesse habet rōnal creatura. tpales cās ad efnā ve ritatē referre. siue petēdo qd̄ er ga se fiet. siue conulendo quid faciat.

Ut qd̄ amō eas offerat deo. Querit p̄ quem modū angeli of ferūt deo petit ones n̄ras. vt sc̄z p̄p̄ se. an p̄ p̄ter nos. Sz. di cendū. q̄ sicut vi demus in cāis terrenis q̄ n̄o sc̄r̄ loqui coram p̄p̄re. p̄ducit ad uocari vt loqua tur et alleger p̄ ip̄o. sic i sp̄iali bus intelligēdū ē q̄ eū nos nec p̄ orare. imo nec balbutire sc̄āz corā deo q̄ āgo lus tāq̄ aduoca tus et allegator magn̄ in illa su perna curia assu mat verbū vt oratōez n̄ram p̄ ponat. Si autē q̄ris q̄ modū habeat eē. Dico q̄ loquit n̄m et orō n̄ra eēt desu dertū altit̄ rei vel petitio for mara s̄m adide riu. et q̄n deside riu n̄m ex mera et vera et ardeni dilectōe ē. tunc forit̄ clamam̄ in aurib̄ dei et tunc optime p̄ oramus. et quo niam affectōes n̄re sunt repide. et affectōes āgel loz feruentillū me et magis ele uare ad ip̄m de siderādo. p̄ nob̄ qd̄ nos deside ramus. cum ac cedant ad deum familiaris et p̄ rimum dicunt sibi offerre. et qd̄ deus vidit nos primo petere et approbare per os nostrum. se cūdo magis ap probat per os et desideriu āgelo

Aug. illi de oracōe ad eum.

Tho. xij.

Aug. lib. xv. de ciuit.

Aug. in li. d̄ gra no ut teitament.

rum. Et quoniam istud dicitur noscere quod approbat. hinc est quod petitiones nre dicunt apud deum innotescere. non solum nos verum etiam per angelos. Angeli enim dicunt locum per affectiones voluntatis et per administracionem rationis. sicut exponit gregorius super incipitium iob. b. Si bonum cor est de optimo suis eius consilium veritate. Unde male dicere. quod istud consilium dicitur inquisitione et tra rocinacione. sed angelus verum dicitur de omni hinc intel lectum deiforme. et in eis non cadit consilium. Et dicitur de consilio. Et dicitur de consilio. Et dicitur de consilio. Et dicitur de consilio.

veritate. Unde male dicere. quod istud consilium dicitur inquisitione et tra rocinacione. sed angelus verum dicitur de omni hinc intel lectum deiforme. et in eis non cadit consilium. Et dicitur de consilio. Et dicitur de consilio. Et dicitur de consilio.

Ab dictum est de angel attri buit scris aiabus. s

Si autem angeli a deo per verbum eius discunt petitiones nras. et quod de his implendum sit et quod non. cur non credamus et alias sanctorum dei facie contemplantium. in eius veritate intelligere preces hominum. et quod implendum desint vel non. Unde est quod dicitur tur exaudire preces quondam non solum quod effectui macipat. sed etiam quando innotescit curie angelorum et seta aiay quod inde futurum sit vel non. et quod cognoscunt dei voluntate esse. volunt et ipsi. A deo enim suppone voluntati addi

huanu. sed non solum huanu sed etiam angelica esse prohibet. Si autem angeli a deo. Ut male dicere. Quia beatus Gregorius dicit. quod est quod non videtur quod videtur ois videtur. dicitur quod multa addiscunt angeli siue per ipsum verbum et per alios angelos siue per experientiam. Quia autem

cri sunt. ut nihil propter eius voluntatem queant velle. Intercedunt ergo ad deum pro nobis sancti. et merito. dum illorum merita suffragant nobis. et affectu duorum vota nra cupiunt impleri. Quod tamen non faciunt nisi in voluntate dei implenda didicerint. Dicitur namque quod verum intercedat pro nobis. id est ut merita eorum nobis suffragentur. et ut ipsi velint bonum nostrum. quia eis volentibus deus vult et ita fiet. Ex premissis constat quod cum quibusdam misericorditer agit deus quod eorum peccata meruerunt se cum mediocriter malis. qui suffragiis ecclesie iuuantur.

dicat gregorius non intelligit quod omnia videantur. sed quia videntur istud unum quod est melius videre quam omnia. Unde si cur ille qui habet deum dicitur omnia habere. non quia omnia sunt possessor. sed quod habet illud unum cui non possunt equipari omnia ideo per equi pollentiam vel superualentiam dicitur habere omnia. Sic qui novit deum. deum dicitur omnia nosse.

Ad intelligentiam huius partis sunt tria que determinat magis in ista dicitur tria sunt. Primo quod de receptaculis aiaz ex utraque. Secundo de suffragiis que recipiunt a vivis. Tertio de suffragiis que impendunt vivis. Circa primum sunt tria. Primo quod de receptaculis aiaz an adventu christi habuerunt loca determinata. Tertio utrum egrediantur ad exteriora.

Questio Circa qua predicta sic. et quod an christi adventu descenderat ad infernum ostendit primo per veterum testamentum. Ita dicit patriarcha Jacob Gen. xliij. deducetis canos meos cum dolore ad inferos. Et Hen. xxvij. descenda ad silum meum lugens in infernum. ergo etc. Item Job. xvij. In tenebris stratus lectulum meum. infernum domus mea est. et sicut quod iustus erat. Item Job. hoc ipsum ostendit etiam per novum testamentum. quod dicitur in symbolo. descendit ad inferna. sicut quod non nisi ad crepiones iustorum. iusti ergo descenderat. Item Act. ij. quem deus suscitavit solutus doloribus inferni. ergo omnes alij detinebantur in inferno. Item de bitu originali peccati nodum erat solutum. ergo nec homo de parte dyaboli eripit. ergo quod non nisi ad crepiones iustorum. iusti ergo descenderat. Item sicut per Luc. xvj. chaos magni firmatum erat inter Lazaro et diuites. ut non possent mutuo ad se transire. ergo videtur quod in locis distantibus erant. Item Aug. xij. super Gen. ad lram. videmus infernum mentionem non esse factam in rege pauperum. sed in supplicio diuitum. Et iteque idem. Nondum inveniuntur adhuc reges. nec mihi occurrunt inferos alicubi in bono posuisse sepultura. non autem

nisi in bono accipiendum sicut in Abrah. si sancti patres in sinu Abrahæ portant sicut dominus ipse dicit Lazaro testat. per etc. dicitur quod in inferno dicitur locus penarum. et locus que est in inferiori. tunc ratione status que viliis est. tunc ratione situs. Porro in inferno denotari a suo summo. et tunc dicitur inferno loco in que maxima pena. et locus infimus. et iste non cooperit nisi dicitur natis que puniuntur pena sensus. et sine spe in inferno puniuntur. Porro iteque appellari locus inferior in que quis puniuntur pena dantur. et iste dicitur limbo. et in hinc descenderat an christi adventu sancti patres. et descendunt nunc pueri in baptisati. Sed attendendum quod patres fuerunt in parte superiori. et pueri in parte inferiori. Et ratio huius. quod isti habent careriam visionis sine expectatione. illi habebant cum expectatione. et ideo qui in parte superiori erant et visionem dei expectabant. non tamen in limbo sed in sinu Abrahæ dicebantur esse. ille ergo locus dicebatur inferior. et qui inferior. et qui alij modo locus. erat miserie. Limbus. quod erat pena careris. Sed sinus Abrahæ. quod erat expectatio glorie. et ita inferno non solus nisi in malum quicquam accipiat. Sinus autem Abrahæ in bonum. quod est ibi requies aut per puationem mali. aut per collationem ois boni. et sic est locus glorie. et per hanc diffinitio per rursus ad utraque parte. Rones enim ad primam parte procedit de inferno large dicto et secundum situm rones vero ad oppositum de inferno dicto proprie et secundum penam sicut patet discurrent per singulas.

Questio De receptaculis aiaz post adventum christi. et quod an verus habeat receptacula vel loca determinata. Et quod non videtur de bonis. glo. super illud ps. xxvj. adhuc pusillum et non est etc. Adhuc pusillum est usque ad fines vite cuiusque qui liberantur sancti. Post hanc vitam non ita erit ubi erunt sancti quibus dicitur. Venite benedicite. Item quod mali non habeant receptacula videtur Aug. de spiritu et anima. Quedam anime puniuntur in loco ubi reliquerunt. quedam in abditis receptaculis. Item quod neuter videtur Aug. in encicly Tempus quod inter bois morit et ultimam resurre

etione interpositu est aias abditis receptaculis p rinet
 sicut vna queq; digna e requei veleruna. Jt ratione vi
 def. qz aie a corpbu erute sunt spuales 7 oino a corpe n
 dependet. g 7 loc' remuneratois. **C**orra. q mali habe
 ane videt. qz Luce. xvj. dixit dñs. mortu' e dives 7 se
 pulcus i inferno. Et post subdit. ne ventat in locu toy
 mentoz. g 7c. Jt q boni videt. q. ad Log. v. Si terre
 na veftra habitatio dissoluaf. domu habemus in celis.
 Et Grego. qui xpm in celo esse no dubitat in corpe. nec
 Pauli aiam ee negat. Item rone videt. quia loci o gru
 itas ofert ad opatione. ergo cum aie beate sint excellen
 tiffime virtutis xemplando xū 7 oino imutabiles. er
 go locus fupmus eis debet. ergo ab oppofitis damnas
 infimus. Item excellentia retributionis confifit in fo
 cietate multa. quia nulla fine socio iocūda est possessio
 14 ergo anime post hanc vitā sunt simul. **C**odm q rri
 plicem locum contingit intelligere. s. remuneratois. de
 re expectationis. 7 purgatois. Et rō huius est. qz ania
 exura ex duplici causa potest impediri a remuneratioe
 beata. aut ppter hoc qz tanua est clausa. aut ppter hoc
 qz ipa nō est plene purgata. Statui retributois respon
 det locus ppius 7 receptaculū dterminatū in se 7 quo
 ad nos. s. celum emptreuz quo ad bonos. 7 quo ad mal
 los locus infimus. Statui qeris 7 expectationis respon
 det locus dterminatus in se. sed nō quo ad nos. qz ne
 scitur per scripturas vbi sit lymbus. Statui vero pur
 gationis responderet locus indeterminat' 7 quo ad nos
 7 quo ad se. qz nō oīnes in eodē loco purgant licet forte
 in aliquo multi sint. 7 qrum ad hūc locū loqitur Aug.
 15 Nō vero obr' de glo. ddm q nō loquit' de loco sed de sta
 tu qrum ad sedam stolam. Potest tñ aliter dici 7 meli
 us. qz anie receptacula aut sunt fm merita bona. 7 sic ē
 paradifus 7 locus celestis. Aut ppter peccata. 7 sic di
 stinguuntur triplex locus fm triplex peccati gen'. s. pur
 gator'. 7 h debet ventali. Lymb. 7 h originali. et infer
 nus. et h mortali. Et bñ fr esse 7 fat'. pbabile ē qz g darim
 se habeat ista tria loca. si tñ circa eandē ptem sint. sicut
 colligi potest ex sanctor' dictis. 7 ex hīs que in pceden
 18 tibus dicta sunt. Un' possunt loca animoz distingui sic.
 vt reducant ad bimbēre diuifione. Locus retributio
 nis aut est glorie aut pene. Si glorie. sic celum. Si pe
 ne. sic infernus. Gloria vero distinguit. quia charitas
 que vni' spectet est meretur gloriam. Sed penalis loc'
 est duplex. aut fm penā damni. 7 sic lymbus. Aut fm
 penā sensus. 7 sic infernus. Et verūq; mēbrum diuidit
 qz qui pena damni puniunt. aut simpliciter 7 eternali
 ter. 7 h i inferiori illi' pris q dicit lymb. Aut ad rps.
 7 h i in fupiori que dicit sinus Abrae. Similiter illi q
 puniunt pena sensus. aut simpliciter. 7 sic infernus. p
 prie dicitur. aut ad rpus 7 sic locus purgatorius. Et sic
 patet quot aie habent receptacula 7 que. 7 si alique au
 toritates contrarie videant. intelligende sunt vel qrum
 ad statum. vel qrum ad aliquas aias que purgantur
 de quibus supra dictum ē. q dispensatiue in diuersis
 locis anime purgantur. licet fm legem cōmunem sit ali
 quis locus cōmunis.

Questio iij c
 Anie a suis receptaculis aliquādo creāt. Nō
 viderur. ps. vt in habitem in domo dñi. Item de ma
 lis specialiter. Job. vij. qui descēdit ad inferos nō ascē
 det. Jt aut locus aliquid facit aut nihil. Si nihil. ergo
 nō viderur ratio quare magis sint in loco dterminato
 Si aliquid. ergo si bonoz gloria nō debz minui nec ma
 lorum pena. ergo nunq; possunt nec debent egredi. Jt

nos nō possumus locū nostrū mutare qn mutem' 7 sta
 tum. Un' qn meremur nō sum' in statu merendi. g nec il
 le. S; eaz stat' est imutabilis. g 7 locus. Lō tra. sancti
 multos vifitant 7 multis appetunt. sicut p3 in vitis scō
 rum. g si aliq; est apparitio. vt qz sint vbi apparēt. s3 non
 simul in celo 7 in terra. g recedunt a suis habitaculis.
 Jt demones sunt circa nos 7 nos exercent q tñ sunt di
 gni maior' pena qz aie. g si illi multo fort' 7 aie pnt cir
 ca nos esse. Jt stat' qz resurrectio erit 7 iudiciū oim su
 mul. g necesse ē qz tam beata qz dānata ventat ad corpa
 7 ad locū eōem. Jt dñs vbiq; ē 7 equaliter. g aia vbiq;
 pōt equalit' frui deo. g si beattitudo est fructio. pōt bea
 ta aia tre quo vult. ergo pari rōne 7 dānata. Jt Bre
 go. in dyalogo narrat de suscitatioe aliquoz quoz ani
 me erant in paradiso 7 in inferno. ergo 7c. **Q**uestio 17
 q huiusmodi receptacula aliquib' dantur fm dē consi
 lium 7 causas superiores. aliquib' fm sententiā 7 cau
 sas inferiores. Hūsecundi possunt mutatione diuine
 sententiē ad pces sanctor' de huiusmodi locis reuocari.
 7 sicut mutant statum. ita 7 locū. Pm vero q fm cau
 sas imutabiles huiusmodi loc' depurati sunt nō eribūt
 finaliter. possibile ē tñ eos exire ad rps. Sed exitus ad
 rps aut est ad re' ptiendū completā remunerationē. et
 sic boni 7 mali eribunt in die iudicij. **A**ut ad pfectiōdā
 aliquā opationē. 7 sic exiunt beati. nunq; tamē dāma
 ri. Et ratio huius ē. quia beati possunt iuuare nos re
 uocando. d' cōforando. liberando. sed dāma
 ti sunt ligati ad oīne opus. Rursum pena dē pēder a lo
 co 7 gloria nō quia est a deo qui vbiq; est. Concedende
 ergo sunt rōnes pbantes qz boni aliqui loca receptōis
 sue mutāt. **A**d illud qz obr' de mal' qz pisse de demoni
 18 bus. ddm q nō est sile. qz isti hnt opatoz aliquā ad nos
 exerendos. 7 iō nō sunt ligati nec penit' dānati. qz ad
 huc sunt in statu dmerēdi qrum ad vim administratiuā
 19 **A**d illud qz obr' q nō erēt. vt ē finalit' illi q p sen
 tentiā diffinitiuā sūt dānati. **A**d illud qz obr' qd fa
 cit. dico qz in bonis tñ ad o'gruentiā. i malis ampli'. qz
 20 auget penā. 7 iō isti nō erēt vt illi. **A**d aliud p3. Rō.
 qz nō est nob' possibile in celū ire. s3 in celo exātū possi
 21 bile ē ad terrā venire. qz aia liberioz qz exura. 7 potētioz
 qz beata. mali sō nō pnt qz nō sinunt.

Consequenter qrum ad secundū articulum que
 ritur de suffragiis que recipiunt anime defun
 ctorum a viuis. Et circa hoc querunt tria. Pri
 mo queritur vtrum suffragia prosint defunctis q sunt
 mediocriter boni. Secundo vtrum defunctis prosint
 suffragia facta per malos. Tertio quātū prosint suffra
 gia. 7 cū eo nō equaliter oīb'. qrit cui magis. aut ei qui
 magis meruit. aut ei p quo specialiter fiunt.

Questio iij
 Circa quā sic pcedit 7 oñdit q nō prosint mediocri
 ter bonis. quia magis dignis debent ecclesie suffragia
 proficere. sed nō prosunt bonis qui sunt in paradiso. er
 go 7c. Si tu dicas qz non indigent. ideo non est simile.
 Contra. in vita ista peccatores indigent. 7 tamē ne
 cesse est qz ipsi faciant penitentiam nō alij pro ipis. Jt
 illi qui nō est in statu merendi nec ē potest. nihil pdest
 alienū suffragiū. sicut pater si aliquis sit stultus irreuo
 cabiliter. sed tales sunt mortui ergo 7c. Si dicas qz pi
 us meruerunt vt eis prodesse in statu illo. **C**on
 tra. quodcūq; meruerunt necesse est eos meruisse. 7 qd
 necesse est eos meruisse necesse est remunerari. ergo si
 nunq; siant suffragia remunerabuntur. ergo nihil eis
 prosunt. Item pena purgatoria mensuratur fm quan

ritate eremabilis. ergo cum suffragia non minuat de culpa ergo nec de pena. **¶** Non minuat de culpa. patet. quod solus deus habet effectum in animam. Si tu dicas quod habet effectum in animam pro modo meriti. et de merito suffragiorum minuat. Contra. et si deus deleat culpe maculam pro se. tamen reatum pro pena. sed stat quod in eis quantum ad reatum oportet deleat culpam. ergo pro pena purgatoria. sed hoc nihilominus faceret sine suffragiis. ergo etc. **¶** Item hoc ostenditur per de ducendum ad impossibile. quoniam si deleat penam. ergo possibile est quod totum. et tunc ille remanebit impunitus. Sed auctoritate sacre scripture. **¶** *Ma ch. xij. sancta et salubris est cogitatio pro delinquentibus ut a peccatis solvantur.* Item *Aug. de cura pro mortuis agenda. beneficia et sacrificia que offeruntur pro non valde malis sunt propiciatodes. ergo etc.* Item hoc ostenditur auctoritate ecclesie et usus quod orat pro defunctis. **¶** Item ecclesie non decipitur. patet quod suffragia valent. Item rone videtur. quod pena purgatoria est exermibilis. ergo et diminubilis. sed si pro eo quod per crescere in gratia stat ofo. valet ad gratiam augmentanda. ergo pari rone si fiat pro eo cuius pena possit diminui valet ad penas diminuat. Item sicut se habent orones scilicet mortuorum ad vivos. sic vivos ad mortuos. sed facti mortui sperant nobis bona et nos adiuvant. ergo vivit mortuos. **¶** Item dicitur quod quia in omni opere dicitur misericordia et veritas. duo sunt que faciunt suffragia ecclesie valere. scilicet dignitas et necessitas. Justitia enim considerat dignitatem et digni sunt qui in charitate decesserunt. et ab alijs membris ecclesie adiuvantur meruerunt. maxime si ipsi alios adiuvant. Misericordia vero considerat necessitatem. et hec quidem magna est in his que sunt in purgatorio. quod graviter puniuntur et se iuvare non possunt. Et hoc patet responsio ad primus. quod suffragia non valet compensare foribus. scilicet quod non indigent. et non ita 24 viatoribus. quod adhuc possunt se iuvare. **¶** Ad illud quod obicitur quod non sunt in statu merendi. **¶** Item dicitur quod quis non sunt in statu merendi. sunt tamen in statu solvendi. solvunt ei que rebent ideo non remanent impunitus. verum tamen si superabundant in solvendo possunt. status autem solvendi non est pro eo qui in statu meriti sed illi presuppont. scilicet quod plus meruit quod tali 25 statu possit solvere et iuvare. **¶** Item obicitur quod si meruit necessesse est meruisse. dicitur quod verum est de merito absoluto. sed illud fuit meritum conditionale. **¶** Ad illud quod obicitur quod si meruit necessesse est meruisse. dicitur quod veritas pene non respiciat maculam sed reatum. et obligatio ad penam minuit solatione pene facta ab ipso vel ab alio. **¶** Ad illud quod solvitur tota etc. dicitur quod verum est si totum esset suffragia. sed suffragia non auferunt a pena nec liberant nisi dum sunt. et in illo tempore homo puniatur et alij pro ipso ideo non remanent impunitus. verum tamen si superabundant. tunc possibile est totum remitti. nec tamen peccatum remanet impunitum. quod quis non puniatur in sepulchro tamen alio modo in alijs sicut supra dictum fuit de baptismo. tamen vir aut nunquam fit.

Questio ij. e

Utrum possint suffragia facta pro malis. Et quod non videtur Johannis. **¶** Item dicitur quod peccatores deus non exaudit. sed si non potest oratio quam deus non exaudit. patet etc. Quod si dicas quod verum illud non est verum. quod a ceco non ab evangelista dicitur est. Contra. hoc non soluit. quod ysaie. **¶** *scilicet cum multiplicaverit orones non exaudit. manum enim vestre plene sunt sanguine. gloriangue. i. peros. sed si omnes peccatores et malus est talis. videtur quod suffragia facta pro malis non possint.* Item Gregorius. *Luz is qui displicet ad incedendum mittit. irati animi ad deteriora provocatur. ergo potius obfunt quam possint.* Item rone videtur quod nullum opus est satisfactorium nisi quod sit ex ca

ritate radice. sed istud non fit sic quod sit a malo. non satisfactorium. **¶** Item iste peccator non est membris ecclesie. sed nullam habet connectionem cum illo qui mortuus est. ergo oportet omnino est alienum ab ipso defuncto. sed nihil ei facit. **¶** Item si malus faceret pro se. nihil sibi prodesset. ergo pari ratione non potest alij si faceret pro illo. quod unusquisque efficacius meretur sibi quam alij. **¶** Contra sacramenta ecclesie equa bona sunt cum dispiciantur pro bonos et malos. sed missa mali sacerdotis ita potest ut boni. **¶** Item quoniam servus estis extra charitatem dat elemosinam ad imperium dicitur. meretur dominus ac si servus boni daret. ita similiter in proposito cum ille pro quo fit sit in caritate valet ei. Item rone videtur. quod dominus sua largitate putat opus factum ab alio ac si fiat ab eo. pro quo fit sed ille est in charitate. sed etc. **¶** Item quoniam aliquis facit alij elemosinam. et si dominus sit extra charitatem. tamen recipit pro merito. Item recipit si recipit ex charitate. sed istud mortuus suffragia vivos recipit ex charitate. ergo etc. **¶** Item dicitur quod quidam dicunt generaliter quod suffragia ecclesie possint sive a bonis sive a malis. et rone videtur. quod rone boni quam mali faciunt secundum doctrinam ecclesie. et faciunt pro eo quod est in charitate. et ubi deficit charitas facit. supplet charitas ecclesie dicitur. et mortui suscipiunt. sed non credo breviter quod per dominum aliquid mereat apud deum. nisi solus dispositio. quod disponit ad meritum. opus enim formam recipit a primo agere. sicut aqua a vase continentem non a fonte. sicut corona a valore et pulchritudine habet a gemis et ab auro et non a quatuor elementis. et ideo distinguendum quod suffragia facta aut se opera facta. ut celebratio missae. et tunc quod opera dei sunt. ratione contenti possunt sive fiat a bonis sive a malis. Aut sunt alia opera. et hoc dupliciter. aut enim sunt pure a malis. sicut si aliquis malus orat ut se affligat pro aliquo. et tunc non credo quod valeant defunctis. aut sunt a malis ad imperium alij boni. ut ipsi defuncti vel amici eius dicitur quod illi est in elemosina vel ad sortium alterius. ut quoniam duo legunt psalterium. unum existens in charitate alter non. et in alijs operibus. ut quoniam dicit elemosina iusto ut orat pro mortuo. et tunc valent rone charitatis domini boni coniungere. et sic solvuntur rationes ad verum quod prem. Concedendum enim quod non potest fieri pro malis tamen. Concedendum nihilominus quod possunt si concomitantur charitas vivi iusti. Sed tamen ultima rone non valet. quod defunctos non est suffragia recipere. sed dei acceptare. et ex hoc eis perire. sed non acceptat nisi preces bonorum. et sic manifesta sunt obiecta ad verum quod prem.

¶ Questio iij. f

Quantum possint suffragia. et cum non possint equaliter omnibus. queritur cui magis profunt. an ei qui magis meruit. an ei pro quo specialiter sunt. et quod magis meruit videtur quod ideo possunt. quod meruit vel potest. sed si magis meruit magis possunt. quod pro se predicatis talis rone tenet. Item proferunt suffragia est secundum dei distributorem. sed si ipse non est acceptor personarum. ut si magis dicit distribuere ei qui magis est dignus. Item ostenditur per impossibile. quod qui meruit ut prodesset citius meruit liberari. sed si non magis possunt. non citius liberatur. ergo qui meruit citius liberari. tardius liberatur. sed hoc est contra rone iustitiam. ergo etc. **¶** Item oblatio precij in cruce equaliter profuit ac si esset oblata pro quolibet per se. et tantum prodest cuiuslibet quantum meruit. ergo oblatio sacrificij in altari pari ratione. cum sit illius oblationis memorialis. ergo magis ei qui magis meruit. **¶** Contra. cum deus exaudit nos. quod damus conformari voluntatem suam nobis quia obedit deus voci hominis. ergo si aliquis habens charitatem orat specialiter pro aliquo. videtur quod deus specialiter accipit pro illo. ergo videtur quod magis profunt illis pro qui

bus specialis et crebris fuit. Item si iura ista aliqua diues daret elemosinam magis sibi pdesset q alij. q si ad eum pertu def post morte. cu p tali babeat de ac si impederet magis q pdeset sibi q alij. Item deus acceptat op fm intentione. s3 in merito facientis e q specialius et magis pfit il li p quo facit. q re. Item p impossibile ondit. q si n pdest magis. q no optet specialit rogare p aliq. q mouet stult te tota ecclesia q specialiter orat. **¶** **¶** dds q aliquoz opinio fuit vt ppositiui q suffragia ecclesie siue specialiter siue generalit facta magis p sint ei q magis meruit. Et ponit ex ep lu. sicut si candela accendit cora diu te. no tm pber sibi lumē s3 etia alijs. et eis q meli videt manus lumē pber. Ex ep lu etia p3 in lectoe q rāru valce si legat oibus in cōmuni q rāru si cui libet i speciali. et p3 valce assisteri q meli intelligit. etia si p alio legat q minus intelligit. et si p ipso legat specialiter. Si q ita est in lumine creato. magis in sacro. si ita ē in lectoe. quō nō in orōne. absq dubio ita videt. Et si obijciat cōmunit mos ecclesie. Rndent q h qd specialit ecclesia magi facit p aliq. nō facit ppter h q magis illi pfit. s3 q libet facit hō p eo quē diligit specialit et magis animat ad faciendū. vñ si istud eēt notū simplicibz nō ita libet face rent suffragia. S3 istud nō credo. q si dicit Aug. de cura p mortuis agenda. q sepultura valce i loco sancto p p orōnes sanctorz q orat p eo ad cui rumulū memo rant. Ampli. suffragia sunt ad soluendū penā siue reatum. s3 plus ē satisfacere p debito multoz q vni. et fa cili satisfic p debito vni. q pluribz indigent suffragijs duo q vni sol. ergo si diuidunt inter eos. vteroz habz min. ergo nō videt q eqliter se extendat ad oēs. Et iō ddm q illud nō est sile. q illuminatio totā speciē rei vise defert ad oculū. et siliter lectio totā silitudine vocis. sed nō sic est in solutioe sicut ē in aspectu et consideroe. Quā uis em duo creditores eqliter possint et sil videre vnu surū. nō tm p eqliter solui duobz. Sic intelligendū est in pposito q p suffragia fiat. Cū refert vtz stant p plu ribz an p vno. et iō distinguēdū est h. q suffragia eccle sie aut fiunt in cōmuni aut in speciali. Si in cōmuni. pro sunt ei magis q magis meruit vt pdesent alijs additū bus paribz. q nō tm dignitas s3 etia necessitas considera tur. et sic pbant pmerōnes. Si autē fiant in speciali. ei magis p sunt p quo fiunt. et sic pbant rōnes sequētes.

32 Ad illud tm qd pmo obijci q magis p sunt ei q magi meruit. dds q vtz ē q rāru est de se nisi aliud reformet pa ctum. et h est intentio faciēs. Et siliter ad sequēs respō dendū q deus distribuit fm intentionē illi q offert suf fragiū. Ad illud qd obijci q citius meruit. ddm q vtz est q citius meruit. q maiores et plures habuit ad iutores. hinc q citius liberat rōne silij alieni. Et ite rāru. iste meruit citius liberari nō q rāru ad ea q sunt ppria s3 ad ea q sunt cōia. de qbus magis pcepit ceteris parti bus.

33 Ad illud qd obijci de sacrificio crucis et altaris. ddm q q rāru idē sit. nō tm vtrobiz vniformit opat. nā in cruce effusum ē pētū in oimoda plenitudine. s3 in al taribz effectū determinatū. cū q rāru assumat. Et p p h pms oblatio nō iterat s3 secūda iterat. et iō nō valet illa rō. quia pcedit ac si esset eqlis effect. Et itez. illa p oī bus est oblata. hōc autē specialit p fieri. Nec obstat il lud Hiero. de psec. dist. v. nō medio cruce. cū p centus defunctorz afabz ps. vel missa dieit. nil il min q si pro vno quolibet diceret accipitur. dicenduz enim q Hieronymus sicut patet ex adiunctis loquitur quātum ad meritum facientis non quātum ad vtilitatem ei p quo sit.

Consequenter qm ad terciū articulū querit de suffragijs q impediuntur viuis a sanctis siue de functis. Et circa hoc q ratur et ria. Primo q ratur vtz facti orēt p nobis. Secūdo. vtz facti impetrēt nobis suis orōnibz. Tercio. vtz sit nobis vtile rogare sanctos.

Questio. i 8.

Circa quā onditur q facti orēt p nobis. q dicit de xpo qui ē sanctus ferōz. Heb. vij. Semp viues ad interpel landū p nobis. sed facti sūt eius imitatores. ergo sicut christus orat et sancti orāt. Item hoc ipm pbatur p illd qd dicitur Job. xvj. Ego rogabo p rem et aliū pacitum dabit vobis. ergo simul facti orāt. Item ecclesia coiter orat. scā maria ora p nobis. q rē. ergo si nō stulte pette parer rē. Item rōne videt. q facti diligūt nos ex charitate. ergo optāt et desiderāt salutē nrām. s3 stat q se vunt illā nō posse eē nisi a deo. ergo optāt illā p deū. ergo cū desiderū alicui rei a deo sit oratio p rē. Contra sancti volunt nobis salutē vel aliud bonū aut nō volūt. Si nō volunt. ergo non orant. Si volunt. s3 sicut dicit Aug. in plogo. q bti erūt oimopotētes sue voluntatis sicut et vs sue. q cū nullus orer qd p se sic dicit aug. de correctoe et gra. si facti pnt salutē nrām nō orant. vel si nō possūt oimopotētes nō sunt. Item. vt dicit dam. oratio ē ascensus intellectus in deū. s3 beati sūt i termi no sue contēplationis. ergo eoz intellectus in deū non ascendit. ergo nō orāt. Item beatus ē cui ad vortum cū tra succēdūt. Unde aug. xij. de trini. dicit q beatus habet quicqd vult. ergo nullus habēs quicqd vult aliqd orat vel petit. ergo sancti in patria non orant p nobis.

Item christus nō orat p nobis. q nō dicitur in letanā. christe ora pro nobis. ergo si nō dicitur. videt q nō orat p nobis. ac per hoc nec sancti. Item q ratur non dirigit ad spm sctm orō sic ad p rē. dds. q sicut dicit magi in lra. Scti p nob orāt. Et hui rō ē duplex. vna est q videt nrām necessitatem. q nos indigem ab alijs releuari. Alia p ratur vel iurāt. q vult vt vnu mem brum aliud releuet. et q pnuicē sollicita sint mēbra. vñ de cū ipi sint liberati debent alios adiuuare. Ad illud ergo qd obijci q possūt quicquid volūt. dicendū q volūtas dupliciter comparatur ad actū. Aut ad actuz p p rāru. vt volo hoc facere. Aut ad actum alienū. vt volo vt alius faciat hoc. s. deus vel homo. Unde dico q au ctoritatis anf. est respectu actuz p rāru. sed orō vel petitō salutis respectu actuz diuini. vt. s. deus saluet. Ad illud illud quod obijci q non ascendit intellectus i deum. Dicendū q intellectus dicit in deū ascendere tripliciter. Aut p nouum aspectū in deū. s. qn homo reuocat cogi tationē ab alijs et conuertit in deū. et sic ē tm i viatoribz. Alio mō p aspectū alterius inferioris rei. vt cuz qd co gitat humanā miserā. ibi dicitur aspectus nō q ratur de nouo aspiciat. sed q ratur aliud inferius ad illud respiciat. et sic est in beatis quando pro nobis rogant. quia tunc no stram indigentiam considerant. Tercio modo ppter continuationē intuitus p rāru. Unde cum quis confide rat deum qui est super se. et continue considerat. conti nue ascendit. non quia ad aliud et ad aliud. sed quia su pra se fertur. et hoc modo cōtinue est in beatis. et sic par ter istud. quia si primo modo dicatur oratio. assensus ē tm vie. secūdo modo ē vie et patrie. tercio modo ratur patrie. Ad illud quod obijci q beatus habz quicqd vult. dds. q beatus aliq vult sibi. aliq vult alijs. Dico q ad subam b ritudis ē vt babeat oīe quod vult sibi.

sed vt hcat omne qd vult aliq no e de suba bntudis sed de
 psumarde et bñ cē. 2 h no erit qulqz oēs electi sūt gñfica
 ti. tūc enī qliber habebit qd vult sibi 2 qd vult cuilibet
 aliq. 2 tunc plena ē beatitudo. Itē bñ orat tñ pro alijs.
 40 miseris se 2 p alijs. s3 sumato numero electoz non ro
 gabūt. p se. nec p alijs. Ad illud qd vltimo qd de xpo
 ddm qd ppter erroze arrij vitadum dcm ē ne videamur
 41 xpm crederē creaturā. 2 ne videamur eius ptares minu
 ere qd p oia. et petim? miseratōem nō ordem. Nō vero
 qd de spū scō. ddm qd qd ē donū in qoia dōa donatur.
 id pered? ē ipe nō porrigēda ē petitiō. Qd. h. b
 Utrū scī impetrēt nobis aliq suis oīsib. Et qd nō v
 det. qd null? impetrat aliqd apd deū nisi qd ē in statu me
 rēdi. s3 scī nō sūt i statu merēdi. g. 2c. Si dicas qd nō me
 rito qd tūc sit s3 qd pcessit. Lōtra. hoc non soluit. qd fm
 h etiā si nō roget nihilomin? obtrinebit. ergo nihil no
 bis facit oīo eoz. Pterea ipi sufficēter remunerati sūt
 de toto eo qd meruerūt. g. nō meruerūt aliqd aliū. ergo
 rōne meriti pcedētis nō impetrāt. Itē scī p oia 2 for
 mār volūtate suā volūtati diuine. g. nō orāt nec petunt
 nisi qd dō vult dare. s3 qd dō vult dare dabit etiā si fa
 cti nō petāt. g. 2c. Itē scī vidēt vtz oīes nre sint ex
 audiēde. aut nō exaudiēde. Si sūt exaudiēde petūt. Si
 nō. nō petūt. s3 si nō peterēt nihilomin? petitiōes exau
 diēde et audirēt. p eoz oīo nihil facit. Lōtra. scī in
 via impetrāt alijs grām 2 multa bōa. s3 plus possūt
 apud deū in pta qd in via. ergo magis impetrant. Itē
 scī impetrāt p viuis qd sūt amici dei. s3 magis sūt ami
 ci dei in pta qd in via. g. efficaē impetrāt. Itē ostēditur
 p impossibile. qd si nō impetrāt 2 orant sicut supra mō
 stratū ē. ergo frustra orāt 2 sūt miseri. qd nō implet eoz
 42 volūtas. Itē scī ita faciūt miracula p morte vt añ
 ergo ita impetrāt p morte vt ante. h. d. qd scōi
 oīes multa nobis bona impetrāt. sicut dicit mgr meri
 to 2 affectu Merito qdē pcedētī qd deo facillime seruierit
 2 tñ locū suis meritis sūt adēpri. vt nō solū sibi bntudī
 nē 2 gloriā meruerūt. s3 etiā alijs suffragari. Multa ei
 supero gauērit affectu. qd amici dei sūt facti. 2 a micia
 est idē velle et nolle. 2 cū aliq amē scī cōpellūt vt sic
 dicā deū diligere. vñ brā hgo multos petōies deo recon
 43 ditiare dī. Ad illud qd obr qd nō sūt i statu merēdi.
 ddm qd verū est sibi. Et pterea nō reddīt exauditiō me
 44 rito qd tūc sit. s3 merito qd pcessit. Qd obr qd tūc sine
 oīe fieret. ddm qd meruerūt nō simpliciter qd iste ob: se
 rēt s3 sub cōditōe. vtz si ipi intercederēt. vel aliq eoz sb
 sidia imptrārēt. sicut aliqui scī i morte petierūt qd dñs
 exaudiret inuocātes eoz p oīo. Et qd dicit qd meriti
 eoz est plene remuneratū. verū ē de merito absoluto. s3
 de merito 2 ditionato adhuc stat 2 dicit 2 merendi rāō
 45 Ad illud qd obr qd cōformāt volūtate suā 2 diuie per
 oīa. ddm qd sicut dī Aug. de pdestinatōe scōz qd ora
 re debem? p pdestinatōis. qd fortassis pdestinati suūt vt
 nīs oīo nō 2 firmetur. 2 si 2 statz nobis h totū qd cent

Distinctio xlvj. de statu et conditione malarum animarū post mortē.

Ed qd h de valde malis. 2c. Supra egit magi
 de statu 2 ditione aiaz bōaz. in hac gre agit d
 statu 2 ditione aiaz dānatāz. Un i hac gre mgr
 qrit vtz aie dānatē recipiāt vñqz mitigarōz i pena per
 benignitatē misericōie. an solūmō puniāt p seueritatē
 iusticie. Et bec ps diuidit i duas. in pma qrit 2 dēteri
 nar. i scda oñdit qlit misericōia dei ioge curritū iusticia

p mū saluati ad nras pces. deberem? vtz p eis rogare.
 vt fructuose rogaremus. qd ad pces nras saluatur. sic i
 relligēdū ē in factis qd vidēt qd dō decreuit nos saluaf ad
 ipoz pces. id instātilime rogāt 2 ipetrāt. Qd. iij. i.
 Utrū vult sit nobis rogare scōs. Et qd nō videt. qd
 iste qd quertit ad rogādū scōs aut ē dign? exaudiri aut
 nō. Si ē dign? etiā sine scōs exaudiet. Si nō est dign?
 etiā cū scōs nō exaudiet. nec scōs rogabūt p ipō. ergo
 2c. Itē oīdē spēs latrē. s3 latrā ē cultus soli deo debi
 tus. g. oīo d3 fieri soli deo. Itē si dicas qd ē spēs non
 tñ latrē. etiā dulce. ergo si magi ē hono:are maiores.
 videtur qd male facit qd instātil? rogat minores. 2 h vice
 tur stulticia. qd maiores scōs vt brā hgo potētiōes sūt
 in 2spectu dei. Itē dō ē nobis misericōrdio: 2 pscntioz
 qd aliqz scōs. s3 stult? ēēt qd possēt adire regē 2 inue
 nire benigniorē qz pncipē. qd relicto rege adiret pncipez
 ergo 2c. Itē scī sūt nobis absentes. sed stult? ē qd absēti
 loātur. g. stult? ē qd a scōs aliqd petit. forte dices qd ip
 si vidēt deo. Lōtra āgeli portāt petitiōes. s3 si relucere
 in vbo. frustra portarēt. g. 2c. Lōtra. nos debem? scōs
 dei hono:are. s3 qd orat aliqū ipm hono:at. ergo 2c.
 Itē plus pñt scī in curia dei qd aliq pncipes i curia re
 gis. s3 sapiētis ē volētē impetrare i curia regis dēpāri
 pncipes. g. 2c. Itē h facit coiter ecclia. 2 2stat qd nō errat
 g. 2c. R? ddm qd dēcreuit 2 voluit qd scōs rogarem?
 46 triplici ex causa. p nram inopiā. scōiū glām. et dei
 reuerētā. Ppter inopiā i merēdo. vt vbi nra nō sup
 petēe merita. p oīo nra aliena. Ppter inopiā in cō
 templādo. vt qd nō possim? sum mā lūcē aspiciere in se.
 aspiciamus i factis. Ppter inopiā i amādo. qd mi
 ser hō se magi sentit afficti circa vnū scōm qd etiā circa de
 um. ideo cōpāssius nre inopie voluit nos rogare scōs.
 ac p h pater p mū. Quia ille qd añ erat indignus. rogādo
 scōs eoz p oīo efficit dign? Secūda causa ē scōiū
 glōria. qd dō vult scōs suos glōrificare. vult p eos mis
 racula facere in corpib. 2 salūtē in aniab. vt ipos lau
 dem? 2 h nō tñ p supmos scōs s3 etiā infimos. vñ sic
 aliqz sanatur corpāliter inuocādo linū 2 nō inuocādo
 petz. aliqz ecōuerfo. sic 2 spūaliter. 2 sic p3 scōiduz. qd
 deus vult hono:ē dulce oīb. sanctis dari Tercia cā. qd
 est dei reuerētia. vt peccato: qd deū offēdit quasi nō au
 deat deū in ppa psona adire. s3 amicōz p oīo inuocā
 rare. 2 sic pater tercū obiectū. qd bonū ē aliqādo a deo
 resistere ppter reuerētā. Ad illud aut qd obiectur.
 qd sūt absentes. ddm qd nigrm qd reuelātur a verbo cate
 47 nus quaten? expedit saluti nre. Et qd dicit de angelis qd
 offerūt deo petitiōes nras. hoc dī qd ipm 2 sulunt super
 petitiōibus nostris vt sciant qualiter erga nos debe
 48 ant ministrare. Si aut querat qliter dō inuocet bñm pe
 trū cū sit mortu? ddm qd inuocāt spūs petri. 2 qm spū
 ritus h3 esse glōriōsū 2 pfectū. ideo ne videamur et? glo
 riā diminuere 2 synodo ebica locatōe qd ē totū? attribui
 mus petri. 2 sic pater illud.

dei. ibi. s3 quō iusticia dei 2 pietatē 2c. Pna ps h3 du
 as. in pma inuestigat 2 oppōit. in scda dēfmiat 2 soluit
 ibi. Un nō in cōgrue dicit p rē. Silt scda ps h3 duas
 in pma cōpar misericōiam 2 iusticiā ab inuicē. in scda hō
 cōpar ad opardēz ibi. Qd ar qdā opa 2c. Et illa scda ps
 h3 duas. i pma oñdit qdā opa ad opatē misericōie. qdā
 iusticie. qdā pietati. i scda hō dēfmiat quō illd iustigat
 vniuerse vie dñi misericōia 2 vritas. ibi. P? bec 2 siderat
 oporter. et sic duo dēfmiat hic pncipaliter. s3 vtruz
 pene maloz recipiāt mitigatiōe. Scūdo quō miseri
 cordia 2 vritas eandē respiciāt opatiōe.

1 a **S**ine intermissione perpetuo. 2c. Ut male dicitur. qz iob. cruci dicit. transferit ab aqs niuru ad caloz nimum. g sal te fit infmissio. Jte sup illd ysa. ruij. tu q plect es. glo. 2 si omis aie aliqn hebnt requit. tu nunq Aug. sup 2 tra yr q aie alioconariu qn ibi redescant R. d. q. puto gebenalis erit si ne oi infmissioe 2 h p 3 p illd qd dicit Apoc. ruij. Ascendit fumus tormetoz in seles. 2 n hebnt req ez die ac no. Lu ci n fit in p ola no i culpa. d 3 ce pnuato i pena Dd obr de tras tu. dd. q loq tur n simplicie sz sb pdioe. ad erag geradu mgntu dine peti illius.

Jaco. ij.

Aug. sup

b **Q**ue si sola esset. 2c. Ut male dicitur. qz yr dicit aug. hec emi rissima penarus oim. g dicit sibi nre. R. d. dm q aug loq tur d illis q danu bnt 2 no aduerrnt vel aduerrunt no tn bnt scie tieremo: su. Tel dd. q qz h copat carentia visiois de eterna ad penapale id dicit q illa excedit oes rpalē. qz ibi e p uano boi eterni sz h rpalis. Luz ar dicit ipaz esse misericordiaz. loq de penis eternis

Augu. in encb. Sil los q asse rnt maloz cruciatus eminados

ps. lxxvj.

3 c **E**is aliqd qd rucioz mali sunt de pena relaxare Tides male dicere. qz ecclesia. xl. A p lidere 2c.

Querit et opponit vtrum aia: b danari det mitigatio pene. a Ed qd hic d valde mal vtz 2 ipi in aliq penaz mitigatōe dei miaz se tiat vt min q meruerit puniāf Quidā autumāt eos nullā rele uatōez pene habituros. qd p fir māt Jacobi autoritate dicētis. Judiciū sine mīa fiet illi q n fec mīam. Aug. etiā ait. Mīa hic iudiciū in futuro. Idē distinguēs quō oēs vie dñi sint mīa 2 vitas ait. Erga sctōs oēs vie dei mīa. erga imiqs oēs veritas. qz et in iudicādo subuenit. 2 ita n deest mīa. 2 in miserādo id exhibet q pmisit. ne deest veritas. Erga oēs aut qz liberat 2 dānat omis vie sunt mīa 2 veritas. qz vbi n miserē. vindicte vitas dat. Di cens vbi nō miserē. dat intelli gi aliqd a deo fieri vbi ipē n mi serē. sz his occurrit qd ait. La siodo. sup psal. l. loqns de mīa 2 pietate dei. He due in q tres iu dicio dei sp adūctē sūt. Ergo et in punitōe maloz n ē iusticia si ne mīa. Idē d iudicio et mīa ait hec duo mutua societate sibi iū gūf. In his breuiter oia cpa di includit. Aug. q rñdēs illis q re proboz supplicia sinez habitura pcedūt. ita illoz repellit opinio nē. asserēs reprobos ppetuo pu niēdos. vt eoz supplicia mitiga ri aliqten n neget. Frustra in qd nōnulli eterna dānādoz penā 2 cruciat sine intermissioe ppetuos hūano miserent affe ctu. atqz ita futurū eē n credūt. n qdē scripturis aduersādo diui nis. sp suo motu dura qqs mol liēdo 2 in leuiōzē flectēdo sniaz q putāt in eis terribili eē dicta qz veri. Mō ei in qunt. obliuiscē tur misereri de. aut cōtinebit i ira sua misericōdias suas. Hoc qdē in psalterio legit. f de his itelli giē q sūt vasa mie. qz 2 ipi n pro merito suis f deo miserāte d mi seria liberāt. aut si h ad oēs estī māt ptinere. si tō necesse ē vtdā natōez opinent finiri posse eoz

de qd dicitur. Abūt hij in suppli ciū eternū ne h mō putef habi tura finē felicitas eoz de qbus ecōtrario dictū ē. iusti aut in vi tā eternā. Sz penas dānatoruz certis rpi b estimēt (si hoc hīs placet aliqten) mitigari. Et si qppe intelligi pōt māere ira di. in illis. i. ipa dānatio. Hec ei vo caf ira dei n diuini ai prurbatio. vt in ira sua. i. manente ira sua si p tineat miseratōes suas. si eter no supplicio finē dādo. fl euamē adhibēdo vel interponēdo cru ciatib. qz nec psal. ait ad finen dā irā suā. vel post irā suā. sed in ira suā. Que si sola eēt. aliena ria regno dei 2 carere magna b multitudine dulcedis dei. tam grādis nō est pena. vt ei possint nulla tormēta q nouimus cōpa ri. si illa sit eterna. ista aut sit qz libet multis seculis lōga. Ad hē bit g sine fine mors ppetua dā natoruz. 2 ipa oib erit cōis scēma nebit cōiter oim vita eterna sā ctōz. Ecce ita asserit hic penas reprobōz n eē finēdas. qd si im probat. si dicat eoz supplicio ali qd leuamen adhiberi **D**eterminat et soluit. b **E**ū 2 nō incōgrue dicit p deum 2 si iuste id possit. n oino tn pu nire malos i futuro qstū merue runt. sed eis aliqd qstū qz ma li sint de pena relaxare. Qd er go dictū ē. iudiciū sine mīa fieri illi q n fecit mīam ita itelligit. **I**udiciū dānatōis fiet illi q n fecit mīaz. p eo q sūt sine mīa. vlfiet iudiciū ei sine mīa liberā te 2 saluāte. q tn in aliq pene al leuiatōe miaz dei sentiet. Trem cū d: mīa hic. iudiciū i futuro. n negat qn i futuro sit mie effect 2 i electi q p miaz ab oi miseria li berabūt. 2 i reprobis q min q meruerit cruciabū tur. f hic n sine cā d: fieri dei mīa. 2 iudiciū i futu ro. qz 2 hic multis mōis miserē de. qd n misere bit tūc. Tlocat ei de nūc pēdoz. 2 iustificat. qd tūc n faciet. 2 tūc reddet singul f m merita sua. 2 māse ste iudicabit q nūc occulte iudicat. L. ui. oc cultū iudiciū vt ait Aug. itelligit pena q qd. vel exercef ad purgatōz. vel mouet ad puerfioz. vel

dicit glo. In in ferno nulla erit mitigatio. R. d. d. 3. q. h. loq de relaxatōe. sed ibi de mitigatōe p penā taxatā. Aliq tn exponunt q erit mitigatio ad liberatōnē. si cur expōit magi qualdā alias au ctoritates in lra sz ista expositio exorta eē vidēf. Aliud enī ē pec catū mitigari. a lud a pena oio liberari. **Q**uā incō / 4 p bēlibita sūt tu dicia ei. Cōra vidēf dicere. il lud qd dicit psal. In labijs meis pnūciaui o. iu. o. r. Si ci poru it pnūciare. g et cōphēdere. R. d. d. cēdū iudicia dei dicit dupliciē. Uno idica tua pcepta que erāt i lege. q fre quēter in ps. vo cāt iudicia Alto mō dicit dūa dispō. 2 diui cō silij diffinitō. et ista sūt incōphē sibilita qstū ad cognitōez. qz an sūt qz ad nrām cognitōez deducā tur. Tel si ad no strā cognitōez de ducāt. non nō cōgscim qre fa cra sūt n si spūs dei reuelet q scru taf pfūda dei. 2 sic p 3 q alio ac cipi f hic 2 ibi iu dicitum. De oculi 10 vatic Aug. sup plat. vi.

si prinit excecatur ad dānatoz. Occultū g̃ iudiciuz dei pena d̃r. q̃ iudicat purgādo. puertēdo. vel excecādo. Iudicia q̃ dei iter dū appellat̃ dispēfatio nes ei⁹ de oib⁹ reb⁹. vñ q̃ incōphēfabilia sūt iudicia ei⁹. ⁊ iudicia ei⁹ abyffus mīra. Iudiciū autē q̃ i futuro iudicabit. itelligit̃ snia iudici q̃ vētilabit̃ area. i. diuidēt localit̃ boni a mal⁹ misterio āgeloz ⁊ illi i vitā ducēt. illi i supliciu mittēt q̃ nūc simul mīri sunt.

Cōpar dei mīam ⁊ iusticiā adinuicem. Sz quō iusticiā dei ⁊ pictatē. i. mīam sup̃ Laffio. duas cēres dixit. q̃ spadiū cre sūt iudicio dei. Iusticia ei dei ⁊ mīa si due res sūt vna res. i. vna diuina eēntia ē. sic sup̃ plib⁹ auzoritātib⁹ oñfuz est. qz n̄ ē deo aliud eē misericordē q̃ mīaz. nec iustū q̃ iusticiā. s̄ idē p̃fus. Nec aliud ē ei eē misericordē q̃ iustū. vel mīaz q̃ iusticiā. s̄ oīno idē. qz n̄ de notatiue s̄ eēntialit̃ hec de deo dicūt. Lur g̃ dicit sc̃ iptura d̃ opib⁹ dei q̃dā eē mie. q̃dā iusticie. Si ei iusticia deū mie ē. q̃cūq̃ sūt opa mie. eē vidēt iusticie. ⁊ ecōuerso. Iis rīderi op̃ sic. illis locuti oñib⁹ q̃b⁹ h̄mōi op̃z sūt distictōes. vt alia mie. alia iusticie. alia bonitati attribuant̃. si diuersitas subiacētis. i. rei his vocabul⁹ significare exp̃mit̃. s̄ varietas sensuū ⁊ effectūū i creaturis mōstrat̃. Lū ei d̃r de iust⁹ vel iusticia. eēntia diuina p̃dicat̃ ⁊ etiā q̃ ipe sit distributor ⁊ iudex meritoz itelligi dat̃. Ita ⁊ cū d̃r misericors. eēntia diuina p̃dicat̃ ⁊ insup̃ q̃ ipe sit miseroz liberatoz itelligi dat̃. s̄r cū d̃r bon⁹. eēntia diuina p̃dicat̃. ⁊ cū d̃r de⁹. ⁊ isup̃ auzor oīm bonoz oñdit̃. Ita ⁊ cū d̃r de⁹. eēntia diuina p̃dicat̃. ⁊ ipe timēd⁹ oñdit̃. Inde g̃ q̃dā opa mie q̃dā iusticie dicūt̃. n̄ qn̄ diuina eēntia hec ⁊ illa op̃z. ⁊ qn̄ hec ⁊ illa sint opa diuine eēntie q̃ d̃r mīa ⁊ iusticia. s̄ q̃ q̃dā sūt q̃b⁹ iudex ⁊ equus distribu tor. q̃dā q̃b⁹ oñdit̃ miserator. Ad misericors ei d̃r i nā. miserator i exhibitōe. ⁊ i q̃busdā opib⁹ d̃r effe ci⁹ eē mie. i. q̃busdā effect⁹ iusticie. n̄ q̃ aliud effi ci⁹ iusticia aliud mīa si si ad eēntiā referas. s̄ qz ex q̃busdā effectib⁹ itelligit̃ iudex. ex q̃busdā mi fator. vt vt q̃busdā placet iust⁹ ⁊ misericors. s̄ fm̄ b̄ occurrit qd̄ quō ex alijs oñdit̃ iust⁹. ⁊ ex alijs mi sericors. cū sit idē ei eē iustū ⁊ eē misericordē. Si ei fm̄ eādē rōnē d̃r iust⁹ ⁊ misericors. ex eo ope q̃ itelligit̃ iust⁹ itelligit̃ misericors. ⁊ ecōuerso. Sz dixit̃. cū d̃r de iust⁹ ⁊ misericors. ita eadē diuina eēntia significat̃. ⁊ fm̄ eā idē p̃dicat̃. vt ē q̃dā di uersa itelligat̃. Itelligit̃. qm̄ ei pl̄ eū eē misatorē ⁊ iustū iudicē. Ad euidēt̃ Origenes oñdit̃ dicēs. oīa q̃ dei sūt x̄ps ē. ipe sapia ei⁹. ipe fortitudo. iusticia sc̃ritas. ipe prudētia. Sz cū vñ sit i subiacē f̄. p̄ varietate sc̃suū diuersis nūcupat̃ vocabul⁹. Aliud ei significat̃ sapia. aliud iusticia. Qñ ei sa pietas d̃r. discipulis te diuiaz hūanarūq̃ rez istru ere itelligit̃. Qñ iusticia. distributor vt iudex me ritoz insinuat̃. Ita ⁊ prudētia cū d̃r. doctor ⁊ de mōstrator bōaz vt malaz rez l̄ neutraz itelligit̃.

Cū d̃r q̃ q̃dā opa adaptant̃ mie quedam iusticie. q̃dam bonitati. Sz ar̄ q̃dā opa mie. q̃dā iusticie. q̃dā bonitati at-

tribuant̃. in scripturis facile ē repire. Et de mīa q̃dē ⁊ iusticia manifestū ē. De bonitate x̄o ⁊ mīa apli⁹ later. Sz Aug. docet illa opa p̃pe ad mīam Aug. sup̃ p̃tinere q̃b⁹ aliq̃a miseria liberat̃ Ad bonitatē x̄o ps. cxxv. n̄ solū illa. s̄ facturā ⁊ gubernatōez naturalū ita dicēs. Ad mīam p̃tinet q̃ a p̃ctis mīdat ⁊ de mi seria liberat̃. Ad bonitatē x̄o q̃ celū ⁊ terrā ⁊ oīa valde bōa cre aut̃ vt eēnt. Idem. celū n̄ indiget̃ mīa. vbi nulla ē mīa. in fra bōis abūdat miseria. ⁊ sup̃ abūdat di mīa. Ad miseria g̃ bōis ⁊ mīa dei plena ē fra n̄ celū. q̃ n̄ indiget̃ tñ regēte d̃no. Oīa ei indiget̃ d̃no. ⁊ miseria ⁊ felicia. qz sine illo mi ser n̄ subleuat̃. felix n̄ regit̃. Itē alibi Adia ē erga miseros. boni tas g̃ q̃libz. Inter dū tñ mīa lar ge accipit̃ vt bonitas.

Per mīat quō illud itelligat̃ vniuerse vie d̃ni mīa ⁊ veritas. e **C**ū hec p̃siderati oz. ex q̃ sen su vniuerse vie d̃ni dicat̃ mīa et veritas. hoc multiplicē recipit̃ expositiōez. Vniuerse ei vie d̃ni mīa ⁊ veritas q̃b⁹ ad nos venit (vt ait Aug. sup̃ ps. itelligit̃ur duo aduēt⁹. p̃m⁹ in q̃ manifesta ⁊ multiplicē mīam nob̄ exhibuit ⁊ sc̃do in q̃ requēdo merita iusti ciaz exhibebit. Vniuerse ē vt vie d̃ni. i. q̃b⁹ ad d̃m̄ ascēdim⁹ sunt iusticia q̃ a malo declinamus. et mīa q̃ bonū facim⁹. In hīs enī duob⁹ oē bonū meritū icludit̃. Sz cū sup̃ Laffio. dixerit in hīs duob⁹ oīa opa di icludi. me rito q̃ri p̃tan in omi ope d̃ni hec duo muruo sibi iūgāt̃. Quibus dā placuit n̄ i oī ope d̃ni hec duo p̃currē. fm̄ effectū dico. nā s̄z es sentia n̄ diuidit̃ mīa a iusticia. s̄z vñ ē Vlex fm̄ effectū n̄ i oī ope d̃ni dicūt̃ eē mīaz ⁊ iusticiā. Sz q̃busdā fatēt̃ tñ mīaz. i. alijs iusticia. atqz i alijs mīaz ⁊ iusticiaz fatēt̃ tñ d̃nz oīa q̃ fec̄ misericor di⁹ agē ⁊ iuste. referētes rōnē di cti ad dei volūtātē q̃ iusticia ē et mīa. n̄ ad effect⁹ mie ⁊ iusticie q̃ sūt i reb⁹. Alijs at̄ vt q̃ sic d̃r de⁹. oīa opa sua iuste facere ⁊ miseri cor d̃r. ita p̃cedēdū sit i oī ope di iusticiā eē ⁊ mīaz. i. clemētia s̄z effectū l̄ signū. qz n̄līm op⁹ di ē i q̃ n̄ sit effect⁹ vel signū eq̃tat̃ et clemētie siue occite siue ap̃te. ali qñ ei manifestā ē clemētia siue be nignitas ⁊ occulta eq̃tas. aliqñ e conuerso.

Quedā sunt q̃ q̃b⁹ iudex ⁊ equ⁹ distributor. ⁊c. Idē super Tir male dicere. ps. cxxij.

Si g̃ mīa et iusticia ps. xxxij. ē eadē eā oīno vt dicit̃ i s̄a g̃ itē eē effectib⁹ q̃b⁹ oñ dit̃ iust⁹ oñdit̃ ⁊ mīo. s. ps. dicit̃ dū q̃ cā i deo q̃/ us nō dicit̃ vt rā b̄itudine ⁊ w/ p̃dētā ex p̃re d̄ l/ dicit̃ tñ b̄itudine ⁊ ex p̃re creature. et sicut ex p̃re cre ature ē b̄itudine i mis seueritat. ita er multiplicitas et fm̄ altoz b̄abi tū multiplicat̃ rōnē ē diuinam eēntiā multipli cū itelligere et assignat̃. qm̄ iū g̃ tur altū modum b̄z effect⁹ q̃ respit̃ er meritū. alius q̃ respicit̃ micē fecit̃. et iusticia et mīa istas b̄a b̄itudine p̃notat̃ q̃uis p̃act̃ pale significat̃. mīa ē q̃ ille effect⁹ qui attribuit̃ iusticie nō p̃t̄ attribui mie. f. Aliud enī s̄ g̃t̃ sapia ali ud iusticia. ⁊c. Lōra. qz sup̃ cū d̃m̄ sit q̃ n̄ dicit̃ tur diuersitas si gnari. vt q̃ d̄ se dicat̃. ps. dicit̃ dū q̃ illō itelligi tur rōe p̃notat̃. s̄z illd̄ qd̄ sup̃ius d̃m̄ ē itelligit̃ rōe p̃ncipalis iū gnari. Tūc d̄m̄ g̃ alteras nō vo cat̃ in re signata absolute. sed sub rōe itelligendī q̃ ē alia et alia qz voces sunt sig̃ na itelligendū esse p̃atet̃ illud

Rom. xi.

ps. xxxv. De snia iudicis.

De opibus iusticie. misericordie dei ⁊ bonitati.

Ruffo.

Origen.

Ad intelligentiam p[ro]p[ri]as distinctionis s[ecundum] duo q[ue] determinat mag[is] in s[er]mone p[ri]ncipaliter q[ue]runtur. Primo q[ue]runtur v[er]u[m] pena maloz recipiat mitigati onem. Secundo q[ue]runtur q[ua]nto misericordia[rum] veritas cand[or] respiciant op[er]atione[m]. Circa p[ri]m[am] queruntur quattuor. Primo q[ue]runtur v[er]u[m] aliq[ui] mitigatio p[er] se fiat damnatis. p[ro]pter suffragia ecclesie. Secundo. v[er]u[m] fiat mitigatio p[ro]pter pietate[m] misericordie. Tertio. v[er]u[m] deus agat misericordius cu[m] vno q[ua]m cu[m] altero. Quarto. v[er]u[m] agat iustius cum vno q[ua]m cum altero.

Questio .i. a

Questio p[ro]p[ri]a ecclesie aliqua mitigatio fiat damnatis ostenditur p[ri]mo p[er] augustinu[m] in enchiridion[is] q[ui] dicit q[uo]d q[ui]bus p[er] sunt. vel ad hoc p[er] sunt v[er] plena fiat remissio. vel v[er] tolerabilior sit eis damnatio. ergo si punitio e[st] in d[omi]n[is] videtur q[uo]d illa possit mitigari. **I**tem Aug[ustinus] dicit q[uo]d p[er]ca[rum] arr[is] non e[st] determinata sed auget s[ecundum] q[uo]d peccantes suo errore multiplicatur. sed deus p[ro]p[ri]o[rum] e[st] ad miserendu[m] q[ua]m ad condemnandum. ergo si in statu in quo s[un]t potest eor[um] pena augeri. potest et minui. **I**tem impossibile e[st] multo[rum] p[er]ces non exaudiri. sed ecclesia orat p[ro] o[mn]ibus damnatis et fidelibus qui p[ro]mouentur de quibus no[n] co[n]stat q[uo]d vadant in infernu[m]. sed multi salu[m] damnantur ergo si ecclesia non frustra orat. patet q[uo]d. **I**tem ratio videtur. q[uo]d plus placet deo improp[or]tionabilis pena. qua[m] q[ui]s sustinet volu[n]tari[us]. q[ua]m illa qua[m] q[ui]s sustinet inuit[us] sed damnatus sustinet pena[m] inuit[us]. q[ui] iste plus soluit deo p[ro] illo patiendo q[ua]m ille p[ro] se. s[ed] si d[omi]n[us] dimittit q[uo]d min[us] placet p[ro] eo q[uo]d magis pat[er]et. **I**tem iste punit se ex charitate. et p[ro] eo q[ui] e[st] in inferno. s[ed] de[us] acceptat h[ab]ere penas p[ro] illo. sed no[n] punit bis in idip[s]o. **C**ontra. Aug[ustinus] de cura p[ro] mortuis ag[en]da dicit q[uo]d ecc[lesi]e suffragia p[ro] valde bonis s[un]t q[ua]r[um] actio[n]es. p[ro] valde malis s[un]t q[ua]le[n]cu[m]q[ue] vniu[er]sum co[n]solato[rum]. ergo no[n] p[er] valde malis. s[ed] valde mali s[un]t q[ui] s[un]t in inferno. **I**tem auto[r]itas dicit q[uo]d in inferno nulla e[st] redemptio. et ecc[lesi]a istud carat. q[ui] si nulla redemptio e[st] ibi. videt[ur] q[uo]d et nulla mitigatio. **I**tem ecc[lesi]a n[on] facit suffragia p[ro] d[omi]natis. q[uo]d p[er] q[ui] in corp[or]e xp[ist]i n[on] e[st] sp[irit]ualiter suffragia defunctor[um] v[er]o dicit mag[is] supra d[omi]n[is] r[ati]o. non sit memoria nisi p[ro] viuis et illis q[ui] s[un]t in purgatorio. et qui s[un]t in paradiso. s[ed] faceret si d[omi]natis diligend[is]. q[uo]d p[er] q[ui] non s[un]t ordinari ad vita[m]. s[ed] cu[m] charitas faciat suffragia un[de] acceptabile. nullu[m] suffragiu[m] p[ro] eis factu[m] deo e[st] acceptu[m]. ergo nec d[omi]n[us] p[ro] eis fieri. **I**tem suffragia facta p[ro] beatis quia s[un]t in termino no[n] auget gloria[m]. s[ed] cu[m] d[omi]natis similes s[un]t in termino no[n] minuunt eis pena[m]. **I**tem q[uo]d n[on] minuit de culpa nec de pena. q[uo]d r[ati]o culpe debet[ur] pena s[ed] d[omi]nator[um] culpa n[on] p[er] minui. **I**tem si minuit. aut ex t[er]mine. aut t[er]mine. Si int[er]sue. ergo cu[m] non sit int[er]sione infinita poterit auferri p[ro] suffragia. Si ergo ex t[er]mine. s[ed] infinita est ex t[er]sio[n]e. et ab infinito nihil adimit. Si dicas q[uo]d est finita ex p[ar]te a[ng]el[or]um. et illa est diminutio. q[uo]d est pene dilatio. s[ed] t[er]mine de peccati e[st] sine decore iusticie. **R**es[pon]sio. d[omi]n[us] q[ui] aliquoz s[un]t positio v[er]o magistri p[ro]positu[m] q[uo]d suffragia damnatis p[er] sunt. no[n] t[ame]n o[mn]ibus. q[uo]d no[n] valde malis sed medio critere. v[er]o pura illis q[ui] habuerunt opa bona q[ui] meret[ur] ab alijs adiuuari. s[ed] in m[od]o positio[n]is diuersificati s[un]t. Na[m] q[ui]da[m] dicit q[uo]d p[er] sunt ad dimissionem pene q[ui] ad interpolato[rum]. et id no[n] totaliter auferit sed solu[m] ad modicu[m] r[ati]o. Sed ista positio no[n] videt[ur] conueniens. Lu[m] eni[m] de ordinatio culpe no[n] recipiat intermissio[n]es. quod de ordinatio pene recipiet. **I**tem dicit aliq[ui] sit remissio simpliciter no[n] ad r[ati]o. sed t[ame]n nu[m]q[uam] tota pena auferit. quia sit

ablatio s[ecundum] p[ro]portionem arithmetica[m]. non s[ecundum] p[ro]portionem geometrica[m]. id est q[uo]d hic remittitur p[ri]mo aliquota p[er]s[ona] pene. in s[e]c[un]da vice adimit t[ame]n no[n] s[ecundum] q[ui]nta r[ati]o. s[ed] s[ecundum] p[ro]p[or]tio[n]es. v[er]o si p[ri]mo auferet cetera p[er]s[ona] s[un]t et s[e]c[un]do et tertio. cetera p[er]s[ona] eius remanet. et id s[ecundum] remanet. s[ed] certe istud no[n] soluit. quia suffragia sequentia no[n] minus valent q[ua]m p[re]cedentia. ergo r[ati]o[n]em de pena faciunt remitti s[ecundum] q[ui]nta[m] p[ro]p[or]tionem pene. nec ad absolutu[m] de p[re] p[er] ne diminuendo punit[ur]. sed fortificatio subiectu[m] v[er]o m[er]ito[rum] et tolerabilius poterit. sed ista opinio non videtur posse stare. quia si fortificatur. aut fortitudine gratie. aut nature. Non gratie. hoc constat. Non nature. q[uo]d h[ec] fortitudo non est a natura. ergo nullo modo. Ideo est aliquo[rum] opinio et verior q[uo]d suffragia damnatis non p[ro]funt. nec ecc[lesi]a intendit orare p[ro] eis. **A**d illud ergo quod p[ri]mo ob[icitur] in contrariu[m] q[uo]d p[er] sunt ad tolerabilior rem damnato[rum]. d[omi]n[us] q[ui] non intelligit de damnato[rum] facta in inferno vbi nulla est redemptio. s[ed] in purgatorio. Et vult dicere q[uo]d illis dupliciter p[er] sunt. Vel liberato. v[er]o illos q[ui] p[er] habet de cremabili. Vel mitigato. s[ed] ad illos q[ui] multu[m]. **A**d aliud d[omi]n[us] q[ui] no[n] e[st] simile. q[uo]d remissio d[omi]n[us] fundari sup[er] fundam[en]tu[m] charitatis. et q[ui] am[er]it[ur] h[ab]et mala volu[n]tate id p[ro]t[er] augeti pena et no[n] remitti. **A**d illud q[uo]d ob[icitur] q[uo]d multoz p[er]ces exaudiu[n]t. dicitur q[uo]d v[er]o constaret ecclesie q[uo]d esset damnatus non oraret. sed non constar. q[uo]d orat. quia valet si non est damnat[us]. aut si est damnatus reuertit in suoz. **A**d illud quod ob[icitur] q[uo]d plus placet deo pena voluntaria q[ua]m inuoluntaria. dicendum q[uo]d verum est. vnde deus remunerat v[er]um iustum p[ro] illa pena. sed ista pena voluntaria non potest assumi nec acceptari p[ro] eo qui non habet charitatem. et id patet sequens.

Questio .ij. b

Utrum fiat mitigatio p[ro]p[ter] misericordie pietates de penis damnato[rum]. Et q[uo]d non videtur. quia dicitur Apoca. xvij. q[ui] se glorificauit et in delicijs s[un]t r[ati]o[n]es dare illi tormentu[m]. **I**tem Esa. xl. Suscepit de manu d[omi]n[us] duplicia. dicit de anima peccatrice. **I**tem super illud psal. ex v[er]s[us] et iniquit[ate] te. glo. vsure dicitur peccata. quia plus mali inuenitur in supplicijs q[ua]m commissum est in culpis. igitur ibi non est aliqua mitigatio. **I**tem ratiore videtur. quia delectatio est momentanea et modica. sed punitur pena eterna et acerbissima. sed hoc in infinitum excedit istud. ergo punitur supra condignu[m] ergo non est ibi mitigatio. **C**ontra in psal. N[on] quid oblitiscetur misereri deus. aut continebit in ira misericordias suas. quasi diceret. non. ergo tunc aliquid relaxat. **I**tem peccator cum peccat moraliter offendit deum a quo est omne bonum. ergo meretur amittere o[mn]e bonum. ergo et esse. ergo cum deus nemi[n]e[m] reducit ad non esse. omnes punit supra condignu[m]. **I**tem offendit deum a quo est omnis ordo. ergo se deo d[omi]n[us]. ergo si peccantes merentur in supplicijs ordinari. statim ergo merent[ur] punit. ergo cu[m] non puniant statim. pat[er] q[uo]d citra condignu[m]. **I**tem peccator offendit deum qui est bonum infinitum omni in finitum. ergo in finita pene acerbitate debet puniti. sed non punitur. ergo citra condignu[m] punit. **R**es[pon]sio. dicendu[m] q[uo]d mitigatio pene damnatorum dupliciter potest intelligi. Aut q[ui]nta ad raritatem et infirmitate pene. et sic absq[ue] dubio est ibi mitigatio. quia diuina iusticia non t[ame]n exigit p[ro] eo qui ex pietate interueniente aliquam partem pene infligendo remittat. **A**lio m[od]o potest intelligi mitigatio p[ro]t[er] pene

ratione et infirmitate. et hoc modo nulla cadit mitigatio a divina misericordia. quia ex tunc claudit eis dominus viscera pietatis. Rones igitur ostendentes quod est ibi mitigatio omnes procedunt secundum istam viam. scilicet quantum ad infirmitatem. Unde ostendit ibi mitigatio omne quantum ad ea in quibus homo puniatur quantum ad ipsas. et quantum ad mensuram. quia non tantum infert quantum homo meruit. Item. iij. misericordie dicitur quod non sumus consumpti. et iteque pena differt. et postremo acerbitate meruit. et ideo ille rones procedit sic

13 Ad oppositum respondetur per vnicam distinctionem. Ad illud quod obicitur de scriptura quod dicitur quod tantum et quod dupliciter. et quod amplius. ad illa omnia respondendum quod est compare delectatione ad penam secundum duplicem comparisonem. Aut secundum intentionem in genere delectationis. et tunc multo maior est pena quam delectatio. nec est ibi proportio sed excessus. Et iterum compare hoc ad illud secundum rationem meriti vel demeriti. et sic dico quod meritum delectationis inordinat excedit penam. quia dignus esset amplius puniri. Seruat igitur in punitione proportionalitas. quia magne culpe magna infligitur pena. sed non proportio. quia quantum ad intentionem et durationem pena excedit culpam. sed quantum ad meritum culpam. et per hoc patet prima responsio. quia et si delectatio sit momentanea. tamen quia cum ea offendit bonum in finitum meret penam eternam.

Questio iij
Utrum deus misericordius agat cum vno quam cum altero. Et sic videtur. Roma. ix. cui vult misereri et quem vult indurari. si ergo misericordius agit cum vno. quare reuocat quam cum eo quem indurat. per 20. Item ordo et gradus est in affectibus diuinis propter sapientiam cuius est ordinare. sed diuina misericordia non miseretur nisi sapienter et ordinare. ergo magis vni quam alii. Item misericordia intuet misericordiam. sed vni magis est miser quam alter. ergo deus magis miseretur vni quam alteri. Item magis miseretur quam miseriam totam aufert quam miseriam mitigat. sed deus ab aliis aufert totam miseriam. aliis mitigat. ergo 20. Contra. Augustus. actus et effectus respondent habitui siue originem in se habent. sed diuina misericordia est summa. ergo cuiusque miseretur. Item misericordia intuet miseriam. ergo magis miseretur alicui. ergo magis miseretur. sed in futuro magis miseretur qui magis peccauit. sed hoc est inconueniens. ergo 20. Item quia deus est sapientissimus ideo facit sapientissime de quod facit. ergo cum sit misericordius diffusus. misericordiosissime se habet ad quemlibet. per 20. dicitur quod magis miseretur hic propter intelligit tripliciter. Aut maior habitus. aut actus. aut effectus. Primo modo et secundo impossibile est. sed tertio modo. scilicet quantum ad effectum qui est reuera ratio a misericordia vix est tam in presenti quam in futuro. sed aliter nunc. aliter tunc. Quia nunc misericordie effectus sunt principales. et affectus iusticie sunt annexi tunc autem effectus iusticie erunt principales. et misericordie erunt annexi. Tunc ei reddet deus opera sua vnicuique. nunc autem secundum benignitatem suam. et ideo simpliciter magis miseretur in presenti eius cui magis vult. in futuro magis eius que magis indiget. unde magis misero plus condonabit secundum quantitatem absolutam. non

14 tamen secundum quantitatem relativam. ut patet postea. Ad illud quod obicitur quod effectus responderet habitui. dicitur quod vix est in agente inferiori. quod facit omne quod potest. non sic est in deo. Ad illud quod obicitur quod peccator reponatur comodum. dicitur quod falsum est. quia spiritus sibi remanet pena maior. Ad illud quod obicitur de sapientia. dicitur quod non est simile. quia sapientia condonat ordinem non effectum absolutum ut misericordia.

Questio iij
Utrum deus agat iustius cum vno quam cum altero. Et sic videtur. quia sicut iusticie est punire. sic misericordie est parcere. ergo cum magis puniat vnum quam alterum. ergo iustius agit

cum vno quam cum altero. Item quantum intendit misericordia tantum minuit rigorem iusticie. et eodem modo. ergo cum agat misericordius dius cum vno quam cum altero. ergo iustius. Item quantum intendit meruit puniri tantum iustus est istum puniri. sed vni magis meruit quam alter. ergo iustius est magis vni puniri quam alteri. Ergo deus magis puniat vnum quam alterum. ergo iustius agit cum vno quam cum altero. Item demonstratis duobus quod vnus peccat duplo magis quam alter. qui minus peccauit meruit sex. qui magis peccauit meruit. tunc est quod dominus remittat duo illi qui minus peccauit. et pro quantum illi remittit qui magis peccauit. Si amplius duo. ergo misericordius agit cum eo qui magis peccauit et ita reponatur comodum de malicia quod est inconueniens. Si autem remittit duo. arguitur sic. ille puniatur plus duplo. ergo non meruit nisi duplo. ergo est magis dignus quatuor. et sic ille sit dignus. et quia ita dignus est sex sicut ille. xij. ergo ita quatuor sicut ille octo. ergo si deus isti infligit quatuor. illi. x. iustius agit cum illo qui recipit. et contra. quod non iustius videtur. quia sicut deus est optimus ita et iustissimus. sed quia optimus est. optime agit. ergo quia iustissimus iustissime. Item quanto aliquid est iustior tanto magis accedit ad medium in iudicando. ergo si est iustissimus summe accedit ad medium. cum ergo summe. non est ibi magis et minus. Item sicut Petrus est dignus gloria sua. ita et clemens sua. ergo similiter ex parte penarum. Si ergo considerat dignitatem meritorum. ergo non magis iuste agit cum vno quam cum altero. dicitur quod dominus quod iusticia in ope vno modo modum qualitate. alio modo ordine. sicut et bene facere vno modo qualitate rem absoluta. alio modo ordine. Si iusticia in ope dicat seueritatem siue qualitate absoluta dico quod sic iustius agit cum vno quam cum alio. quia seuerius. et sic melius facit vnus quam aliud. Alio modo iustitiam dicit ordinem pro merito. et sic dico quod iustissime retribuit. Sicut enim que pro dicitur optime ordinat. sic in remunerando optime et equissime ordinat pro merito. Non concedit igitur sunt due prime rationes ostendentes quod iustius agit quam seuerius. Quod hoc obicitur quantum quis meruit tantum iustus est puniri. dicitur quod vix est alterum comparando ad illud puniunt. vni si deus tantum pro merito daret Petro quantum lino. dico quod iustius agit cum Petro. sed magis dignus suo merito quam lino suo. quia ergo iusticia dicit ordinationem secundum diuersitatem merito. cor respondens rem diuersitatem merito. ideo non iustius agit cum vno quam cum altero. Ad illud quod obicitur de remissione dico quod remittit duo et qui meruit sex. remittit quatuor. qui meruit xij. nec magis remittit comparando ad meritum siue ad quantum tates diuersas. licet absolute magis. Quod ergo dicitur quod reponatur comodum. dicitur quod falsum est. quia semper duplo puniuntur. Misericordia enim quam currit cum iusticia. magis remittit quantitate absoluta. et ibi est maior misericordia. sed tamen equaliter loquendo proportionaliter. quia sicut vni ita et alteri. Rones vero ad premissa procedunt de iusticia secundum quod dicit ordinem. et sic que ad modum sapientia optime pro dicit secundum ordinem conditionum. ita iusticia iustissime remunerat secundum ordinem retributionum.

Consequens quantum ad secundum articulum quantum dicitur quod misericordia et veritas eandem respiciat comparisonem. et circa hoc querunt quatuor. Primo quantum dicitur vix in alio ope domini sit misericordia. Secundo vix in eodem ope domini sit misericordia et veritas. Et dato quod in eodem secundum misericordia et veritas dicunt largissime. Tertio quantum dicitur vix secundum quod proprie accipiant currant in eodem. Quarto vix misericordia et veritas possint ab inuicem in alio ope separari.

Questio i
 Et in aliquo opere dñi sit misericordia ostenditur **Lp. vii.**
 Estote misericordes sicut et p̄r̄ v̄r̄ m̄i. ē ergo. **Itē**
 in psalmo. Reddes v̄nicūq; iuxta opa sua. sed hoc est
 iusticie. ergo. **Itē** ista duo decorant rectorē. Unde
 Prouerb. xi. Misericordia et veritas custodiūt regem
 et clemētia. sed deus est rector omnīū rerum. ergo. **Itē**
 rōne videt. q̄ istē sūt due virtutes in nobis. ergo
 sunt exemplaria in deo. et s̄b. ergo cū nos opemur iu
 ste et misericorditer. ergo et deus similiter. **Contra** da
 mascen⁹. misericordia ē compassio de alienis malis. s; deus
 nihil opatur ex cōpassione q̄ nō comparitur. ergo in ul
 lo opere eius cōcurrit misericordia. **Itē** iusticia ē ius
 sit quod debet fieri. sed deus nihil opatur ex debito. q̄
 nulli ē obnoxius. s; nihil s̄fuse. et c. **Itē** q̄ mi
 sericordia et v̄ritas et iudicio dei opantis recludit in opere
 vt patet. q̄ eū bonus est ideo bona sūt facta. ergo peri
 ste et iustus cōmitta facta sūt iusta. ergo et lapis ē iust⁹.
 et lapis ē misericors. Ad si nō cōceditur. ergo nec deus
 opatur s̄m misericordiam aut s̄m veritatem. **Itē** nihil
 ponendum est in deo qd non debeat poni in sūmo. s; iu
 sticia nō debet poni in aliquo sūmo. Unde ecclesiast. vii.
 noli esse multū iustus. **R.** ddm q̄ misericordia et ve
 ritas est in ope creature rōnalis. et hoc quidē nobilita
 22 tis ē. ergo multo fortius et nobilitas in opibus dei. Ad
 illud ergo qd p̄mo ob̄r̄ q̄ in deo nō cadit compassio nec
 23 debitu. ddm q̄ misericordia et veritas sive iusticia (q̄ v̄ritas
 p̄ iusticia accipitur) duo dicūt in creatura. s; effectū bo
 nitaris in alterū s̄m merita vel supra. et in eo q̄ effluit cō
 passionem vel debitu. Et p̄mū quidē nobilitatis est. al
 24 terū s̄o imperfōis ē. et quia omne qd nobilitatis est deo
 attribuendū est. ideo in eo ē misericordia et iusticia q̄ s̄m
 ad p̄mū. sicut p̄bant rōes sequētes. **Ad** illud qd ob
 iectur q̄ tūc omnia opa dei deberent dici iusta. Dicēdū
 q̄ est conditio opantis q̄ respicit actum. et est conditio
 opantis que respicit naturam. vt dicit Boetius in li.
 de ebdomadis. Cōditio ergo illa q̄ respicit naturā ope
 rantis cōmunicatur rei p̄ducere. vt dei natura bona. et na
 tura opantis bona. Sed conditio que respicit actū. cō
 municatur nō in natura rei p̄ducere sed ip̄i p̄ductioni.
 unde cū deus sit iustus. non oportet q̄ omnis creatura
 vel factū sit iustū. sed q̄ iūta facta sint iusta. et sic p̄r̄ illd
 25 Et ex hoc patet qd s̄fueit queri quare misericordia vel
 veritas magis d̄r̄ iudicio opis diuini q̄ bonitas vel po
 tentia. Dico enī q̄ illa respiciūt naturā. s; illa respiciūt
 actum. et ideo nō s̄m conditōnes operis sed etiā vie do
 26 mini appellantur. in ps̄. vniuersē. **Ad** illud quod
 obiectur vltimo de termino. dicēdū q̄ terminus i sū
 mitate altentus p̄t̄ attendi p̄pter excessum vel p̄r̄ ad
 cessum ad mediu. Et p̄mum in iusticia resp̄b̄ditur.
 Secūdum cōmēdatur. et rōne butusmodi dicitur iu
 stissimus. nō ratione dmi.

Questio ii
 Utrū in eodem ope domini sit misericordia et veritas.
 Et sic videt q̄ in nobis ē alius effectus misericordie.
 vt parcere. alius effectus iusticie vt punire. ergo si a no
 bis transfertur ad deum. videtur q̄ similiter in deo. cū
 hoc non repugnet diuine simplicitati. **Itē** est mi
 sericordia et iusticia in deo sicut p̄nc̄ ipale signatum sunt
 idem. tamē ratio dicendi est altera et altera. et hoc erit a
 parte cōnotari. ergo alium effectū cōnotat misericordia q̄ iu
 sticia. **Qu**si eundē. tunc nec est differētia a p̄re cōnotari
 ti nec in se. **Itē** rōne videtur. quia misericordia facit cō
 tra merita. vt bonum ei qui male meruit. sed iusticia s; 3

merita Sed idem opus non potest fieri contra merita
 et scdm merita. ergo. **Contra** super illud ps̄. vni
 uerse vie domini misericordia et veritas. dicit Cassio
 dozus. Nec duo in omni opere domini simul sunt. et si
 non nobis simul appareant. **Itē** Augustin⁹ de cō
 cordia euangelistarū. deus qui res humanas curat. iu
 ste et misericorditer curat vt nec seducat misericordia iu
 sticiam. nec iusticia misericordiam excludat. **Itē** ra
 tione videtur. q̄ deus remunerat aliquem supra cōdig
 nū. constat q̄ istud vnum est. nec est misericordie tantū
 quia meruit premiari. nec iusticie tantum. quia nō ran
 tum meruit premiari. ergo simul misericordie et iusticie
R. dicendū q̄ misericordia dicitur tripliciter. **S**ū
 27 miter et iusticia vno modo dicitur largissime di
 citur diuine bonitatis affluentia. Cōmuniter vero di
 citur benignitas in supererogatione bonorū. **Strice**
 s̄o dicitur pietas in subleuatiōe malorū. Similiter et iu
 sticia dicitur cōmunissime diuine bonitatis affluentia.
 Cōmuniter vero dicitur liberalitas in retributiōe
 premiorū. **Strice** seueritas in punitione malorū. **S**cdm
 igitur hos tres modos cōcurrunt in eodē opere. Nam
 p̄mo modo misericordia diuine bonitatis affluentia
 et iusticia diuine bonitatis cōdeccētia sunt in eodē ope
 re. ita q̄ in omni opere. q̄ omnia facit et affluenti boni
 rare. et nihil facit ex affluenti bonitate qd non debeat bo
 nitarē suā. Similiter secundo misericordia que est be
 nignitas in supererogatiōe bonorū. et iusticia que ē
 liberalitas in retributiōe p̄miorū simul cōcurrūt. q̄ cū
 retribuit bona nō retribuit nisi merenti. et supra illd qd
 meruit. Similiter tercio modo misericordia q̄ ē pietas in
 subleuatiōe malorū. et iusticia que est seueritas in retri
 butiōe malorū simul cōcurrunt. q̄ nunq̄ ita seuerē pu
 nit qn̄ aliquid debitu de pena dimittat. Sic igitur pa
 ret quomodo misericordia et veritas cōmunissime sūt
 omni opere. quia in omni opere dei. sed cōiter sūt i om
 ni opere retributiōis bonorū. p̄ op̄e sunt in retributiōe
 penarū et suppliciorū. sunt tamē in eodē opere s̄m aliam
 et aliā conditionē. Nunq̄ enī tribuit quod meruit iu
 sticia. s; sp̄ supra vel infra. Et his parent omnia obie
 ta. q̄ in eodem tempore concurrunt misericordia et iusticia.
 et differūt in cōnotariis. ideo nō in rarōe diuerso
 rum op̄r̄. s; rōne diuersarū cōditionū i eodē ope. **Ad**
 illud quod obiectur q̄ misericordia facit contra merita
 Dicendū q̄ non facit contra merita. sed facit supra.
 et hoc cum iusticia stat.

Questio iij
 Dato q̄ in omni opere domini sit misericordia et iusticia
 et veritas s̄m q̄ dicitur largissime. vtrum s̄m q̄ p̄p̄ie
 accipiuntur. aliquando separentur. Et q̄ non videtur
Qu sup̄ illud ps̄. misericordiam et iudiciū. dicit glo. In p̄n̄ o
 aduētū misericordia. in secūdo iusticia. sed p̄mus aduentus
 est ad iustificandū. s; nō concurrūt ibi misericordia.
Itē nos petimus q̄ ds non retribuatur nobis peccato
 ribus scdm merita. ita orat ecclesia. sed iusticia retribu
 it s̄m merita. ergo in iustificatiōe imp̄i nō est iusticia
 alioqn̄ si ibi iusticiam petimus. ergo non iusti. **Itē**
 quō iustificat v̄r̄ peccator. q̄ nō ē dignus pane. cum ni
 hil apud deum meruit. et iusticia de qua loquimur me
 rita respicit. ergo nō est ibi iusticia. **Itē** iustificatio
 p̄ grām fit. sed si grā est ex meritis. iam non est gratia. s;
 aut ē ibi iusticia. aut non ē ibi grā. sed est gratia. non er
 go iusticia. **Contra** vniuersē vie do. mi. et ve. ergo si
 iustificatio ē via domini. s; est ibi misericordia et iusticia
Itē in ps̄. Iustus dominus in omnibus vijs suis. et

sanctus. Et alibi. misericordias eius super omnia opera eius. ergo in omni opere concurrunt misericordia et iusticia. Item. Augustinus. Qui creavit te sine te. non iustificabit te sine te. ergo non omnino est iustificatio a deo si aliquid concernit a parte nostra. sed misericordia non concernit nisi miseriam. ergo quod amplius ibi concernit hoc est misericordia non iusticia. Item ratione videtur. quia misericordia consistit in remuneracione culpe et pene. sed nulli omnino remittit culpam et penas. quod patet. quia sine penalitibus non possumus vivere. ergo etc. **¶** Dicendum quod opus iustificationis est misericordia et veritas. non tamen secundum idem. et hoc patet sic. quod impius ex peccato offendit deum. et dignus est pena eterna. et ita ibi est offensa et reatus ad penam. et misericordia est et in remittendo offensam et reatum ad penam eternam. sed iusticia est in obligando ad temporalem penam tantum. et si baptizatus liberet a pena eterna et satisfactoria. non tamen ab omni pena immo penalitates remanent in corpore et anima. **¶** Ad illud quod obicitur quod in primo aduentu est misericordia. dicitur quod hoc non est deum potuisse sed per quod. quod si verobique sit misericordia et iusticia. hic tamen magis relucet misericordia ibi iusticia. **¶** Ad illud quod obicitur quod per quod non retribuat secundum merita. dicitur quod hoc intelligitur secundum iusticiam rigoris. **¶** Ad illud quod obicitur quod deus gratia iustificat. dicitur quod per quod ad gratiam conversionem est tamen misericordia non iusticia. nisi dicatur iusticia cum decernit bonitatem. **¶** Item vero ad pene exactionem dico quod est prope iusticia. **¶** Ad illud quod obicitur ad oppositum. dicitur quod aut intelligitur de iusticia ut est determinatio bonitatis. aut si prope. intelligitur iusticia ratione punitionis continuete iustificationis.

Questio. iiii. b

Utrum possit deus aliquid pure remittere ex iusticia. vel pure ex misericordia. ita quod ista duo sepeantur. Et sic videtur. quod Hugo de sancto viro dicit quod si deus totam penam relaxare non propter hoc est iniustus. ergo si misericordia vel relaxare penam et iusticia non repugnat. patet etc. Item ratio videtur. quod deus est summe iustus et summe misericors. sed alius est quod est in iustis impunitus. ergo cum misericordia non reperiatur iusticia. nec iusticia misericordia. id est summe misericordie quod nihil habet de iusticia. et conuerso. ergo si deus summe est in veritate. potest facere opus de iusticia in quo sit misericordia. Item tante culpe debetur tanta pena. queritur ergo ut deus possit eam infligere. Si non. ergo non est omnipotens. Si per hoc. et hoc erit pure iusticie. ergo potest facere opus pure iusticie. similiter concluditur quod opus pure misericordie Item homo potest bonum punire et tamen quantum meruit. potest etiam totum remittere. ergo si deus est iustior et misericordior bono.

Distinctio. xlvij. de iudicio extremo. quantum ad modum secundum quem dabitur.

Solet etiam queri qualiter dabitur iudicium sententia. Supra egit magister de resurrectione. In hac parte agit de distinctioe dei. Distinditur autem hec pars in duas. In prima namque agit de iudicio. in secunda de statibus consequentibus ad iudicium. infra distinctioe. xlix. post resurrectionem facta vniuerso etc. **¶** Prima pars habet duas. In prima agit de modo secundum quem iudicium illud dabitur. In secunda vero determinat de potestate et forma ipsius iudicis. infra distinctioe. xlvij. Solet etiam queri in qua forma iudicabit christus. Prima pars habet duas. In prima parte determinat modum iudicij quantum ad ea que sunt de ipso iudicio. In secunda vero ordinem quantum ad an-

multo fortius deus potest hoc facere. **¶** Contra. **¶** Thym. iij. Iustus et negare seipsum non potest. si ergo non potest facere se veli. negare non potest facere quod puniat. et sic etc. **¶** Item. **¶** prosum est deum misericordiam. sed prosum non potest relinquere curam est prosum. ergo impossibile est deus quod aliquem remuneret et quod misericorditer faciat. Item. culpa est tota culpa persequitur. et culpa est malum relinquere impunitum. ergo sicut deus non potest mereri. quod malum est sine culpa. sic nec omnino iuste punire. sic nec omnino misericorditer peccare. **¶** Item sicut deus creat in quantum vultus verus et bonus. ita regit et remunerat in quantum misericors et verus. **¶** Sed impossibile est deum facere effectum qui non habeat modum. specie et ordine qui respondet bonitati et veritati. ergo impossibile est quod cum retribuat. in effectu illo aliquid retribuat iusticie. aliquid misericordie. **¶** Item dicitur quod in omni retributione dei sic sunt coniuncta misericordia et iusticia quod impossibile est eas separari ab invicem. Et ratio videtur. quod sicut in nobis quedam sunt virtutes quarum perfectio attenditur per cessum ad extremum. ut puta charitas. quedam per accessum ad medium ut iusticia et misericordia. vnde non de sunt in se per accessum severitatis. nec sunt misericors per modum remissionis culpe. sed quod miseretur tamen quantum est conueniens. et sic tamen punire. Et huius ratio hec est. quod iusticia et misericordia dicuntur maxime respectu actuum et meritorum nostrorum. **¶** Ad illud quod dicit Hugo quod potest tota culpa remittere dicitur quod verum est de potentia simpliciter. sed non est verum de potentia ordinata ad merita. vel intelligitur de pena subsequente non de pena concomitare culpam. quod videtur dicitur in libro de sensu. Impossibile est de decessu peccati esse sine de core iusticie. **¶** Ad illud quod obicitur quod est summe iustus. **¶** Dicendum quod dicitur summe iustus per recessum ab iniusticia. **¶** Ad illud quod queritur utrum possit infligere tantam penam infligere. dico quod non potest. et hoc quod misericordia repugnat. et non potest suam misericordiam negare. hoc enim non potest esse. vnde sicut sic non potest esse minus rigidum esse. nec sonat in de seculum sed in nobilitatem. sic in proposito intelligitur deus. **¶** Posset etiam dici quod ratione offensa que est in deum infinitum pena possit sufficiens taxari. nec peccatorum esset capax. vnde de recessu est ex parte nature suscipientis non nature infligentis. **¶** Ad illud quod obicitur quod homo potest parere totum. **¶** Dicendum quod est homo ad quem spectat misericordia. ut est ille qui respicit iniuriam. et sic non potest omnino punire quin excedat. Et homo ad quem spectat punire ut est iudex. et iste non potest omnino dimittere quin excedat. et quoniam deus gerit istam duplicem personam. sed est qui offenditur. et eius qui iudicat. ideo cum non possit excedere facit utrumque.

nera. ibi. Cum autem in euangelio legatur. Prima pars habet duas. In prima determinat modum publicacionis. in secunda modum dignitatis. ibi. Non autem solus christus iudicabit. Ubi etiam est ordo eorum qui iudicabuntur. erunt enim in iudicandis ordines. Similiter secunda pars in qua determinat ordinem quantum ad annexa huiusmodi duas partes. et quia antecedunt quedam ut premissio angelorum et ignis. et quedam sequuntur ut cruciatio damnatorum. ideo primo determinat que erunt illa que precedunt iudicium et quis erit ordo. Ubi ostendit quod aduentum christi prebunt angeli. prebunt nihilominus ignis conflagratorius. Secundo. utrum iudicium demonum in roquendo sit futurum post iudicium ibi. Et solet queri. utrum in inferno etc. Et sic hic duo tanguntur. Primum est de ordine iudicij. Secundus vero est de his que annexa sunt. et maxime de illo igne qui precedit faciem iudicis.

Agit de mō fm quē iudiciū illud dabitur respec-
tu publicationis.

DI-
XLVII.
Abat.
xxv.

Debet etiam q̄ri q̄liter dabit iudi-
cij sentētia. S̄z nō ē p̄spicu-
um id explicare. Nō ei s̄ptura apte dif-
finit an voce illa p̄ferat. venite b̄ndicti
z ite maledicti. an x̄tute iudicis ita fiat cōsciētis
singulorū attestantib⁹. vt mō d̄r futurū vt iudicis
potētie effect⁹. ip̄ius dictōe significet. Illa etiam
Esuriuit nō dedistis mihi māducare. z h̄mōi ma-
gis p̄ficiētis exp̄mēda plurimi putāt q̄ verbis. qz
ap̄ls in momēto z in ictu oculi mysteriū p̄suman-
dū tradit. S̄z illud ad resurrectōis statū tm̄ refe-
rūt nō ad iudiciū. q̄ alij iudicij sn̄iam z malorū in-
crepatōes z bonorū p̄mia verb̄ exp̄mēda asserūt.

f. Lo. xv.

Agit de mō fm quē iudiciū illud dabit respec-
tu dignitatis. quō sc̄z sc̄i iudicabūt.

Abat. xix.

Nō aut̄ solus x̄ps iudicabit s̄ z sc̄i cū eo iudi-
cabūt natōes. Ip̄e enī ap̄ls ait. Sedebitis z vos
sup̄ duodecim sedes iudicātes duodecim tribus
israel. Nec ē putandū qz duodecim ap̄ls nū hoc
pm̄iserit x̄ps. Ubi ei sedebit paul⁹ qui plus oib⁹
laborauit si nō ibi sedebūt nisi duodeci. Per duo-
decim ḡ sedes p̄fectio tribunalis. i. vniuersitas
iudicātiū intelligit. sc̄z oēs p̄fecti. q̄ relictis oib⁹
secuti sunt x̄pm. p̄ duodecim trib⁹ vniuersitas iu-
dicādoz. Iudicabūt vero eos sc̄i nō mō coopa-
tione s̄z etiā autoritate z p̄tate. Uñ gladij ancipi-
tes in manib⁹ eoz. i. sn̄ia de bonis z de malis po-
testate eoz. Si vero q̄rit q̄ erit eoz p̄tās vel au-
toritas in iudicādo. puto nō an posse sc̄iri q̄ vide-
atur. nisi diuina reuelatōe q̄s didicērit.

p̄s. cxlix.

De q̄rtuor ordinib⁹ eoz q̄ iudicādi erūt.

Breg. sup̄ ait.

Erūt aut̄ q̄rtuor ordines in iudicio. Due q̄pe-
sūt pres. electoz. i. z reproboz. vt Breg. i. moral.
S̄z bini ordines eis dē singulis p̄tib⁹ cōtinent
Job. Alij enī iudicant z peunt. Alij nō iudicāt z peunt
Alij iudicant z reḡnt. Alij nō iudicant et reḡnt.
Iudicant z peunt q̄b⁹ d̄nica in clamarōe dicetur.

Job. iij.

Esuriui z nō dedistis mihi man. zc. Nō iudicāt z
peunt q̄bus d̄ns ait. q̄ nō credit iā iudicāt. zc. Lo-
rū enī d̄natio toti ecclesie nota ē z certa. z iō di-
cunt tūc nō iudicari. qz ad p̄spectū districti iudi-
cis cū apta d̄natioe sue infidelitatis accedēt. Qui
vero p̄fessionē fidei sine opib⁹ h̄nt. iudicabunt et
p̄bunt. i. redarguent vt peant. Qui vero nec f̄s
dei sacra tenuerūt. increpatōz iudicij in se fieri n̄
audiēt. qz infidelitatis sue tenebris p̄iudicati. eius
quē despererāt inuēctōe redargui nō merentur

Abat. xxv.

Job. iij.

Illi aut̄ verba iudicis audiēt.
q̄ ei⁹ fidē saltē verbo tenuerūt.
Illi aut̄ in d̄natioe sua eterni
iudicis nec verba p̄cipiēt. q̄ ei⁹
reuererētā nec verboten⁹ ser-

a

1

ba

ent

q̄ eius

fidem

verbo

saltem

te

uare voluerūt. z iō illi iudicādi
f̄isti nō iudicādi dicunt. Ex ele-
croz vero pte alij iudicant z re-
gnāt. sc̄z q̄ vite maculas lachry-
mis tergūt. z elemosinaz sup̄
inductōe opiant. q̄bus iudex
venies i dextra p̄sistētib⁹ dicet.
Esuriui z dedi. mihi man. Alij
aut̄ nō iudicant z reḡnt. q̄ etiā
p̄cepta leḡs p̄fectiori x̄tute trās-
cendūt. qz nō s̄z solū qd̄ lex p̄ci-
pit implere cōtenti sunt. s̄ z qd̄
ad p̄fectōez p̄sultū implere stu-
dēt. de q̄b⁹ p̄p̄ha ait. d̄ns ad iu-
diciū veniet cū senatorib⁹ ppli
sui. Et salomon de ecclesie sp̄o
so loquēs ait. Nobilis i portis
vir ei⁹ q̄n̄ sederit cū senatorib⁹
terre. Et Job ait. Nō saluat i-
pios. z paup̄ib⁹ iudiciū tribuit.
hij ḡ recte s̄b generali iudicio
nō tenent. s̄ indices veniūt. qz
z p̄cepta generalia viuēdo vi-
cerūt. z oibus relictis x̄pm secu-
ti sunt. Recte paup̄ib⁹ iudiciuz
tribuit. q̄ q̄nto huic mūdo ma-
gna hūilitate despecti sunt. tā-
to tūc maiori culmine p̄tāt. ex-
crescēt. De talib⁹ d̄r. Qui vice-
rit dabo ei sedere mecū in thro-
no meo. sic z ego vici z sedi cuz
p̄re meo in throno eius. Vin-
cens d̄ns cū p̄re i throno sedit
qz post passionis certamē. z re-
surrectōis palmā. qz p̄ri eēt eq̄-
lis. oibus claruit. Nobis vero
i throno filij sedere. ē ex eiusdē
filij p̄tate iudicare. Quia ei iu-
dicādi p̄ncipatum ex ei⁹ virtu-
te p̄cipimus. q̄s in throno eius
residemus. Ex hijs apparet qz
etiā p̄fectiores sancti cū x̄po iu-
dicabunt p̄tate. z q̄re qd̄a dicitur
iudicandi alij nō iudicādi.

Agit de ordine iudicij q̄rtuz
ad annexa. q̄ sunt misteria an-
geloz z ignis p̄flagatorū.

Lū aut̄ in euāgelio legat qz
d̄ns mittet angelos suos q̄ col-
ligent de regno ei⁹ oīa sc̄adala
z mittēt iniq̄s in caminū ignis
Et itē. Exhibūt āgeli z sepabūt
malos de medio iustoz. z mit-
tent eos i caminū ignis. Et itē

nucere. Tūc d̄s
falsus. quia qui
fidem habuit et
nō fecit quod fi-
des dicitur. ḡ
utius peccauit si
cur dicit. ij. Pe-
ij. Similit̄ Lu-
ce. facta sunt no-
uissima illi. bo-
minis peiora s̄
onibus. ergo ip̄i
sūt minus digni
ergo nec verba
iudicis debēt au-
dire sicut nec in-
fideles. P̄. Isa. iij.
d̄m q̄ sicut ce-
lesia iudicat. ibi
los quos aliq̄n̄
regenerauit vn-
da baptismatis
alios vero mini-
me p̄pter hoc qz
aliquo modo n̄
sunt facti de ce-
lesia. ita spon-
sus ecclesie fili-
os vt ostendat
eos falso gestas
se caracterē. Un-
de quia de alijs
fatis apparet qz
a dei regno sunt
excludendi. p̄o-
pter defectum ijs
gnaculi x̄pi. hoc
necesse nō est ar-
gui vt pateat es-
os falso signacu-
lum x̄pi gestasse
Qz obicitur qz
minus merent.
d̄m qz credenti-
bus p̄des et p̄re
credidisse p̄ tem-
pore quo fuerūt
in fide. p̄o alio
autem tempore
nocet. z p̄o p̄i-
mo tempore qz
habuerunt assen-
sus z crediderūt
verbo dei merēs-
tur audire s̄bz
dei. sed quomaz
in bono cepto n̄
permanerunt. Abat. xij
ideo verbuz eru-
ditionis conuer-
titur eis in ver-
bum redargutio-
nis. Ibidem.

Abat. xxv.

Isa. iij.

Prouer.

ib. xxxj.

Apo. ij.

Abat. xij

Ibidem.

2 b **M**inisterio angeloz illa impleri dubitadu no est. Uidet male dicere. qz angeli snt nobles ministri z qsi filij in curia dei. sz no decet toroz officiu comitti filio si ue filijs aut no

Abath. xxiiij. ps. clix.

bilissimis pnci/ pib. qz vñ q nec misteriu mittere di malos i igne. R. ddm qz aliud est deducere ad romera. aliud e impios tormes cruciare. Pri/ mu no est toro/ ra sz nobiliu mi/ nistroz qui assi/ stunt regi ad et/ tusa coplenda. vñ no dz q ange/ li sancti torqant in igne. sz pdu/ centz mittere in caminu. z sic pa/ ter illud.

3 c **A**d iudiciuz venie domno emittet illa vor. Querit d illa vo ce qz re dñs istoz tria misteriu p/ mittit. scz ignis angeli. z vocis. cu toru solo nu/ tu possit facere. R. ddm qz deo in pma conditoe codidit substari am spualem. cor/ porale. z media. z oibus coicauit z dedit potesta. vt gordo fuet i rebz. z ondat vir/ tus creature col/ lara. z amplius frus illa ondat

Abittet angelos suos cu tuba z cōgregabit electosa qrtuoz ventis. Et ppheta dicit. Lon/ gregate illi sanctos et. b. **M**ini/ sterio angeloz illa impleri du/ bitandū nō ē. dñs em veniente ad iudiciū pcedet an euz ignis quo cōburet facies mūdi hui/ z pibit celū z terra. nō fm sub/ stantiā. s fm spēm q imutabil/ celū qdē acreū si etherēū. Tm em ascēdet ignis i iudicio. qrtū ascēderūt aq in diluuiō. Ille at ignis malis q retri fuerint viui erit psumptio. bonis vero non vt ait Aug. hoc erit incendiuz mūdi sanctis. qd fuit caminus trib/ pueris. In quibus si aliqd purgādū fuerit. p illū ignē pur/ gabif. Alijs vero nullā ingeret molestiā. Purgato vero pignē mūdo. ad iudiciū venie do/ mino. emittet illa vor magna q resurgent oēs mortui. et tūc ministerio angeloz ventilabit area. qz boni pgregabunt ibi d qrtuoz ptribus mundi angelico ministerio. q z rapiēti obuiam xpo in aera. reprobis in terra quā dilexerūt remanētib. Et tunc preconia illa bonoz. esuri ui z dedistis mihi māducare. et increpationes ille maloz. esuri ui z nō dedistis mihi mādu. z c. pferentur vel sono vocali. vel

a deo. voluit dñs misteriu creaturā sibi de fante. z ita z creaturā angelicā. corpale. z mediā. vñ fiet ad ministri/ riu āgeli. ad actoz ignis. postremo ad nutū z vocē xpi

alio modo. deniqz profere sen/ tētia super vtrorsq. Venire be/ nedicti. et ite maledicti. z c. Et ministerio angelozum virtute dei cooperante. mitterentur ma/ li i caminū ignis h est i infernū **D**eterminat vtrum ministe/ rium demonū i torquēdo sit su/ tur post iudiciū.

Et solet qri vtrum in infer/ no malis ad punienduz presint demones post iudiciū. quos carnifices torozozesqz animarū scriptura appellat. Apostol/ dicit qz xps tunc euacuabit omnē pncipatū z ptātem z virtutem. dñem durat mūdus. angeli an/ gelis. demōes dmonib. homi/ nes hoib/ psumt. s oib/ collecti/ iā ois platio cessabit. Hic qdaz putāt p iudiciū demōes si hē ptātē cruciā di hoies sic mō. Sz vt demōes vtute di cruciari sine create misterio assest. sic repro/ bos hoies ibi nō p opatōez de/ monū. s vtute diuī tātū cñis subijci cruciatib. Premissa tñ auctas si id cogit sentire. q et si asserat tūc nec demōes demo/ nib. nec hoies hoib/ pesse. nō diffinit tñ an demōes psumt hoib/ bus ad torquēdū. **U**ñ q bus daz vt eos sic p stare hoib/ torozes in pena. sic extiterūt incētozes in culpa.

bois. z vor alu/ qd corpale hz. ni/ bilomin/ pētiā ali/ cui id spuale. **D**ubius daz 4 vt zc. Uñ male dicere. qz bōi an/ geli suggesterūt z pstituerūt bo/ na. z tñ nō pērit in dmo. q nec si mult mali i Tr/ um Irē illi q ma/ gis peccauerūt dñe magz puni/ ri. q demones de/ bē fieri hoib/ in fertozes. p m/ toritātē supplicij Irē ad p fustionē demonū. ueritē multitudine dam/ naroz qrum ad culpam z penaz ergo nō viderur q in pena eozū tunc delectentur ergo nō torque/ buntur. **R**. dicenduz qz pro/ babilior est illa opinio qz demo/ nes nō erunt tor/ tozes in pena p iudiciū. quo/ niam si erunt toraliter absor/ pti pena. z illud quod dicitur qz erūt torozes solū scdm statū an/ iudiciū intelligi/ tur esse vez.

Ad intelligentiā pntis distincōis scdm duo q determinat mgr in ea duo pncipaliter qruntur. Primo qrit de iudicantibz z iudicandis. Secū do de igne q pcedit facie iudicis. Circa qmū qrunf qrtu oz. Primo qrtum pneret ad iudicātes qrunf duo. Pri/ mo qrit vtz apli iudicabūt. Secdo vtz iudicabūt ange/ li. Secdo qrtum ad iudicādos duo qrunf. Tbi tertio q rit vtz oēs iudicabunt tām boni qz mali. Quarto vtz angeli iudicabunt.

Questio **U**tz apli iudicabūt. Circa quā sic pcedit z ondit q apli iudicabūt. **M**arb. xij. sedebitis sup sedes duode/ cim tu. duo. zc. Si dicas qz soli assistēt iudici z nō iudt/ cāt. **C**ōtra. **M**arb. xij. dñs loqns aplis de iudicis. Ipi iudices vñ erunt. **G**lo. ibi dicit qz habebūt auctatē iu/ dicandi. Irē h ondit rōne. qz si solū iudicabūt coopari/ one fm qd d: **M**arb. xij. vñi nimitte z regia austru

gent in iudicio 3 regionē hanc. Irē h videt. qz dñs de/ dit iudiciū filio. qz ipe cū esset iust/ iudicat/ ē tanqz iu/ p. **J**ob. xxxij. causa illa qsi impū iudicata ē. iudicōz cāmāz respiciēs. Sz apli cū eēt iusti iudicati sunt qsi iph. qz pari mō iudicaturū sunt. Irē qz ius xps esset redē/ pro: ac saluator noster. tñ salutē aiaz nobis p dicitōz aploz dispēsavit q si gloria dz grē rñdere. vt simplr qz p aplos pferat sniam retributōis. **C**ōtra. Irē. x. ipe est qz pstitur/ ē a deo iudex viuo z mortuoz. qz ipi soli xpo debet iudiciū. nō q aplis. Irē iudex dz et imunis a pec/ cato ita qz ipe nō comittat qd in altero dānat. sed solus xps fuit absqz offit/ dragione peccati. qz ipi solius ē iudt/ care. Irē qrit qre aplis magz attribuit prās iudiciaria qz alīs sanctis. cū dicit Sap. iij. Iudicabūt sancti na/ riones z dñabunt. Irē si oēs apli habebūt ptātem iudt/ ciaris. qre dicit sup sedes duodecim. qz fm h cū paul/ nō fuerit de duodecim. vt q ad ipm nō pntear iudicare

Itē q̄ nō habeat potestātē sup̄ alias tribus q̄ sup̄ tribus
 israel. **R.** dōm q̄ iudex in aliq̄ dō duplici rōne. Aut
 q̄ ip̄ius ē ferre sententiā. aut q̄ assistit ferenti s̄m q̄ ali
 qui iudices assistūt 2 p̄sulū iudici p̄ncipali. Qui ergo
 fert sententiā ille ē iudex p̄ncipalis. 2 talis est sol⁹ xp̄s.
 sicut pater Math. xxy. vbi exp̄m̄itur quō feret sententiā
 om̄. Qui autē assistūt iudici etiā nomē et dignitatē iudi
 cātis sortitūtur. 2 tales sūt viri p̄fecti p̄ncipaliter tanq̄
 capita 2 eoz p̄fecti imitatores. Assistentiā autē illa non
 erit ad p̄sulendū. q̄ dñs p̄silio nō indiget. s̄ erit tanq̄
 ad quādam honorē 2 appropinquationē ad iudicē quā p̄s
 sumus appellare iuxta verbū dñi honorabile p̄fessionē
 Rō autē huius p̄fessionis meritoria ē p̄fectio superogati
 onis. ratio autē finalis ē ad condēnationē maloz ex vi
 te sue cōparatiōne. 2 ad gl̄iam chasti per sententiā ei⁹ ap
 probationē. sententiā enī dñi vt iustā approbabit. 2 vitā
 sua cōparatiōne condēnabit. Et ex his patēt rōes ad
 primā prem. Cōcedo enī q̄ quidā dignitate iudicabūt
 non tñ vt xp̄s. Rōes ad op̄positū sum̄ iter patēt. cō
 cludūt enī q̄ ip̄oz nō sit ferre s̄niam. **Ad illud hō qd̄**
q̄ rē magi apli 2 in. xij. numero p̄z respōsio ex dicit
p̄ aplos enī duodecim om̄es viri p̄fecti intelligūt. et
p̄ tribus duodecim vniuersitas iudicādoz. s̄z cū. vij. nu
mero vniuersitas designet quare nō dixit in. vij. nume
ro. R. dōm. q̄ ad hoc q̄ in. vij. notat vniuersitas. que
 cōponitur ex tribus 2 quoz. Ista in se duca faciūt duo
 decimū numer. Rō autē q̄ rē magi. xij. q̄. vij. duplex est
 Literalis. q̄ de aplis loquebat qui erāt. xij. Mistica
 q̄. xij. est numer⁹ abūdans. pres enī ei⁹ super crescūt. et
 rursus diuidit in duos senarios in quo significat p̄fe
 ctio in duplici vita. s̄ in actiua 2 exemplariua cū supe
 rogatiōne consilioz. 2 ista ē q̄ vendicari sibi iudicariāz
 potestātē. ergo rē. **Questio. ij. b.**
 Utrū angeli iudicabūt. Et q̄ sic videt Math. xxy. euz
 venerit filius hoīs. ibi subiungit de angelis Itē. j. Ubi
 morbet. vj. In aduētū dñi n̄r̄ iesu xp̄i. glo. venietis cū
 angelis. Itē habetur in pluribus locis 2 in tertu 2 i glo
 sa. Itē rōne videt q̄ angeli nunq̄ peccāt. s̄ magis sunt
 idonei iudicare q̄ apli. s̄ si apli iudicabūt. 2 angeli im
 mo mlto fort⁹. Itē sicut se habent boni hoīs ad ma
 los. sic boni angeli ad malos. Si ergo boni homines iu
 dicabūt malos. et boni angeli debent iudicare malos.
 Cōtra Joh̄is. vij. prātē dedit eis iudiciū facere. quia fi
 lius hoīs ē. sed angeli nō cōicāt i humana natura. ergo
 nec in iudicariā p̄tate. Itē executor sententiē nō d̄ esse
 iudex sed minister. Sed angeli sententiā erequēt. q̄
 mittēt in caminū ignis. Math. xij. q̄ rē. Itē p̄tās iu
 dicariā data ē apostolis q̄ iudicari sūt a dño. 2 q̄ vū
 ta eoz cōparatiōne magis ip̄os oñdunt reprobos. s̄z neutri
 est i angelis. s̄ rē. **R.** dōm q̄ sicut d̄m̄ est iudicariā
 p̄tās triplici et causa d̄ esse cōicata aplis. s̄z rōe cōm
 paratiōnis. approbatiōis sententiē. 2 honoris p̄fessionis.
 Ratione comparatiōis erit boīm maloz 2 bonoz tātū.
 Rōne approbatiōis hominū 2 angeloz tñ. Rōne p̄fess
 ionis honoris p̄fectoz tñ. Unde d̄m̄. q̄ p̄pe loquen
 do iudicariā p̄tās nō erit in angelis iudicātibz s̄z mi
 nistrātibz. **Ad illud qd̄ obi⁹ q̄ magis debet āgelis q̄ sūt**
sine peccato. d̄m̄ q̄ bec nō ē rō opandi iudicariāz po
restātē. sed magis ip̄a consilia. q̄ ip̄oz cōsilia n̄ sūt cō
formes ip̄o i natura p̄fecte. Ad illud qd̄ obi⁹ vltimo
d̄m̄ q̄ p̄tē concedi q̄ angeli mali iudicentur cōparatiōne
bonoz s̄z nō p̄tē concedi q̄ hoīs. Vel d̄m̄ q̄ illa cōpa
ratiōz faciēt superogati. 2 illa iterū cōparatio h̄z fieri i his
q̄ possent sibi videri boni esse. qd̄ nō est i angelis malis

Questio iij. c.

Quantū ad iudicandos q̄ vt om̄es iudicabūt taz
 boni q̄ mali. Et q̄ om̄es hoīs videt. h̄. Lorn. v. om̄s
 astabim⁹ an̄ tribunal chasti vt recipiat vnusquisq̄ rē.
 Itē ysa. xlv. egredietur de ore meo iusticie verbū. 2 mi
 hi curuabitur om̄e genu. ergo si hoc est iudicio. p̄z. 2
 Itē facti q̄ mō sūt i b̄ritudie i die iudiciū iudicabūt. s̄
 er mali q̄ sūt i inferno. s̄ 2 om̄es. Alia rōne videtur. q̄
 iudiciū fier ad manifestatiōne diuine iusticie. s̄ si iusticia
 rei ibi potissime manifestatur. ergo p̄tū ad om̄is meri
 ta 2 om̄es merentes. sed nō est creatura rōnalis q̄ non
 sit digna bono vel malo. s̄ oēs dñi iudicari. Cōtra vj
 detur q̄ nullus bon⁹ a beat iudicari. Joh̄is iij. d̄. Qui
 credit in eū nō iudicaf. Et rursus. vj. In iudiciū nō ve
 niet. ergo rē. Itē q̄ nō videtur rōe. q̄ p̄fecti in die iud
 ciū erūt iudices. s̄ rē. Itē q̄ nullus infidelis videt. quia
 ioh̄is iij. q̄ nō credit iā iudicatus ē. s̄ q̄ iudicatus ē itez
 nō d̄z iudicari. ergo rē. Itē videt q̄ nullus p̄nū⁹. q̄ p̄
 uuli nihil boni operati sūt. nec meruerūt. nec i igne cre
 mabūt. si ergo iudiciū ē s̄m merita. 2 ad penaz ignis
 vel gloriā. patet rē. **R.** d̄m̄. q̄ iudiciūz d̄ tripliciter.
 s̄z cōiter et p̄p̄. 2 appropate. Iudiciū cōiter d̄ collectō
 manifesta meriti ad p̄mū. Iudiciū p̄p̄ d̄ discussio me
 ritoz 2 platio cū quadā discussiōne 2 sententiē diffini
 tiōne. Iudiciū dicit appropate ip̄o iudicio. vnde iudica
 tus d̄ condēnatus. Primo igit mō om̄es iudicabūt
 tur. q̄ om̄es uenient 2 patebit quō d̄s om̄ibz retribu
 er s̄m merita. Et hoc est qd̄ d̄ apls. om̄es manifestari
 oportet. Secūdo mō prout d̄ iudiciū discussiōnis nō
 om̄es iudicabūt. sed erūt quatuor ordies. sicut distin
 guit beatus Grego. 2 m̄ḡ ponit in lra. Tertio mō s̄m
 q̄ dicit iudiciū condēnatiōnis iudicabūt mali soluz.
 2 illud iudiciū incipit in p̄nti p̄ executionē in fidelibus
 2 per expoliatiōnem in demontibz. 2 cōsumabit in suo
 Unde iudiciū nō iterabitur sed consumabitur. 2 sic pa
 rent om̄es.

Questio iiii. d.

Utrū angeli iudicabūt. Et q̄ sic videt iob. xl. loquit
 de behemoth. Spes ei⁹ frustrabit eū. 2 cūctis vidētibz
 p̄cipitatur. s̄ in p̄spectu oīm iudicabit. s̄ 2 alij demones
 pari rōe. Itē. j. Lorn. vj. nescitis qm̄ angelos iud
 cabūt. Si ergo angeli iudicabūt a suis chasti. ml
 to magi ab ip̄o xp̄o. Itē demones plus h̄nt de statu vi
 arotis q̄ habeant hoies d̄nari. q̄ p̄nt demereri 2 pec
 care. s̄ magis indigent iudicari q̄ hoies. Itē demoi
 nes sunt nobis participes in culpa. ergo et in pena et
 in ignominia. 2 bec erit potissime in iudicio. ergo sicut
 erunt in eodem supplicio. ita debent iudicari in eodem
 iudicio. Cōtra iohannis. xvj. princeps huius mū
 di iam iudicatus est. s̄z deus non iudicabit bis in idip̄
 sum. ergo rē. Item soli iudicabuntur contra quos
 fertur sententiā. s̄z sententiā solum dabitur contra ho
 mines non contra demones. sicut pater Math. xxy.
 Itē maledicti in ignem eternum Item quod est cer
 tum non est afferendum in dubium. sed certum ē demo
 nes esse damnatos. cum de celis p̄iecti sint. ergo nō
 debent amplius iudicari. Item sicut mali homines
 expectant iudicium. pari ratione et angeli sancti Sed
 angeli sancti habent totam gloriā suā. ergo rē.
R. p̄iorū distinctione supposita q̄ demones p̄dem it
 nabūt iudicio p̄demnatiōis hoc venit tum ex p̄te iu
 sticie dei. tum ex p̄te gl̄ie xp̄i. tū ex p̄te meriti. tum ex p̄te
 p̄summatiōis supplicij. Ex parte iusticie dei. q̄ sicut iu
 diciū hominum yle fiet vt iusticia dei i hominibus in/

notescat & appareat. sic etiā iudiciū angeloz & eodema-
 tio fieri dicitur. Et pre glorie xpi. q. xps triūphantē de dya-
 bolo. & iudicatur fuit a mēbro dyaboli ad suggestionē ei⁹
 tō dicitur auctarē sup ipm accipe. Et pre merit. Quia q. pri-
 cept fuerūt culpe hūane. dicitur & princeps eē cōtumelie et
 pene. Et pre suplicij cōsummā di. sicut em̄ oēs hoies ex
 peccatō iudiciū. vel ad cōsummationē alie vel pene. ita
 & demōes iudiciū nō dicitur euadere. vt si qd penaz eis de-
 est supleat plene. vñ simul inuoluent cū illis eodema-
 tis. & simul in carcerabunt. ac ppter h ad iudiciū deducit.

- 12 cent. Ad illud qd obicit q. tam iudicatur est. ddm q. iudicaturus dicitur q. potestas eē ei alioquo mō subtrahere q̄rum ad bonos sed nō oīno. sed ppter tunc eius iudiciū cōsumat.
- 13 Et sicut pus de infidelibz factū est. Ad illud q. obicit q. nō est a ferendū in dubiū qd eē certum. ddm q. nō ad ducet in dubiū. s. quod certum eē certius debet fieri deo cōfirmāre. nec em̄ certificandū de culpa. sed etiā ad cōsummandū penā.
- 14 Ad illud qd obicit de angelis bonis ddm q. angeli boni iudicabunt iudicio retributōis. nō derabit ei gloria in ipis saltē q̄rum ad accidētales p̄mū. & sic cessabit mysteriū. & sic p̄z torū.

Quonsequer q̄rum ad sedam prem distinctōis q̄rif de igne q. pcedit faciem iudicis p. quē fiet cōflagratio. Et circa h querūt quattuor. Primo querit de eius q̄ditate. Secō de virtute. Tertio de extēnsione. Quarto de ordine ignis illius ad ea que sicut in iudicio.

Questio

Circa quā sic pcedit & ostenditur q. ille ignis sit elemē-
 tum. quia dicitur Gen. iij. requieuit deus die septimo ab omni opē. vbi glo. & sancti dicunt q. hoc intelligit q̄rum ad p̄ductionē nouaz creaturaz. ergo videt q. tunc non p̄ducatur ignem nouū. Itē rōne videt. q. natura nō facit per plura qd p̄t facere p̄ pauciora. q̄ multo fortius nec de. sed totū potest fieri p̄ istum. ergo rē. Itē rōne ostēditur per simile. quia facta est purgatio mundi p̄ aquā & illa aqua nō fuit de nouo creata. nec alterius nature q̄ aqua que dicitur elemētū ergo rē. Item Aug. de ciuit. dei. dicit figura huius mundi mundanoz igniū cōflagratione peribit. sicut factū aquarum inundatione diluuiam. ergo si ignis mundan⁹ est ignis qui est de mundi cōstitutione. & hic est ignis elemētum. patet rē. Contra. nihil seipm purgat. ergo si ignis elemētum purgabit illo igne cōsumet sicut dicit glo. ij. De iij. q. marinus ille ignis quattuor elemēta cōsumet ergo rē. Item ille ignis totum elemētoz ambitum circūbit. Sed ille ignis elemētū habet p̄cularē situm. nō erit ergo ignis elemētū. Itē illius ignis erit ascendere sicut dicit glo. Bede. quia tantū ascendit q̄rum tum aque diluuij. sed si esset ignis elemētum cum sit supra speram sursum. eius esset descendere. ergo rē. Preterea quod descendit ad aliquid. aut aliquid intrabit locum eius. aut nihil. Si aliquid quero quid. & nō est dare. Si nihil. ergo vacuum erit. ergo rē. Item cum finalis purgatio sit p̄fecta. videt q. nō debet fieri per elemētum vnum sed per omnia que habent naturā purgandi. ergo si aliqua habent purgandā naturam. videtur rē. Iuxta hoc queritur quare prima purgatio fuit per aquam. & secunda per ignem.

- 15 per aquam. & secunda per ignem. Ad illud q. aliqui volunt dicere q. ille ignis erit elemētum. nec mirum. Ignis enim modicus appositio combustibili augetur i infinitum se multiplicando. ergo etiam taliter faceret ignis ille nisi impediretur. S. si vigo. aref eius vis sicur fieri in iudicio. totum potuit consumere & purgare.

nec oportet nouū ignem creare. Sed quia videntur san-
 cti dicere q. ignis ille nō fuit descendit sicut pluit domi-
 nus super sodoma. sed quia magis ascendet. itaco dicitur alij q. erit alius ignis creatus. sed virtute corporū sup-
 celestium in inferioribz generatus. sicut ex contractio-
 ne & multiplicatione radiorū ad speculū concavū. gene-
 ratur ignis ppter subtilitacionē aeris circūstātis. sicut
 licet ad yrinale plenum aqua. Et q̄nis oportet ad h
 q. ignis per hunc modum generet fieri aggregationem
 radiorum. nō tñ oportet speculis concavis mundū imi-
 pleri. sed alio modo ad nubes concavas (sicut dispone-
 re diuina p̄ouidentia poterit) ignis in oībus hīs infe-
 rioribus generari. Q. hoc nō sit possibile vel etiam p̄-
 mū nō dico. sed stultū hic aliquid fingere. Sed sancto-
 rum autoritatibz inniti oportet. quia et si ipi hoc nō op-
 re determinēt quid sit ille ignis. tamen excellens doctor
 Aug. dicit q. fiet mundanoz ignium cōflagratione. sicut
 factum ē aquaz in fundarōe diluuii. ideo hūc au-
 toritati innitendo dico q. sicut in diluuiō nō sunt noue
 aque creare sed eodem multiplicare sunt. et hoc opante
 adiutorio superiorū corporum per que facta est eleva-
 tio vaporum. sic etiam credo q. nō solū ignis q. ē in spe-
 ra sua. sed oēs ignes & qui in terra & super terrā & sub ter-
 ra sunt concurrant ad illam cōflagrationē sicut videtur
 velle Aug. & bene concedo q. virtus superiorū cor-
 porum concurrerit ad ignis multiplicationē & actionem
 Concedende sunt igitur rationes p̄bantes q. nō creabitur
 nouus ignis. sed ex eis nō habetur q. solus per ignē
 qui est in spera sua fiat. Ad illud quod obicitur i
 trarium q. nihil purgat seipm. ddm p̄ habet instantiaz
 in igne. habet etiaz instantiā in duobus corporibz quo-
 rum vltimū per cōflagrationē & contractionē purga-
 bitur. Ad illud quod obicitur q. totum ambitū cir-
 cūbit. ddm q. tunc ignis diffundet & multiplicabit & a-
 sursum & deorsum. Ad illud qd obicitur q. descendet
 tunc. ddm q. ascendet respectu ignis qui est in terra. &
 descendet respectu ignis qui ē super terram. Obicitur
 q. vacuum erit. ddm q. nō descendet murando locū. sed
 augendo & immittendo virtutem in locum. Ad illud
 quod queritur quare sit per ignem em̄. ddm q. ratio est
 ex parte purgationis hominū. quia sicut in principio
 ardor regnauit concupiscentie. sic in senectute mundi
 frigus auaricie. restiget enim ebaritas multorum. et
 ideo quia purgatio fieri debet per contrariū. sicut pur-
 gatio ardoris contumelie facta est per aquam. sic pur-
 gatio frigoris malicie et auaricie. fiet per ignem. Aut
 ratio est ex parte hominis. quia ille est ad delendum ho-
 minē verustum & nouos hoies p̄creandos. hoc autē erit
 ad totum meliorandum. et in maiore faciem cōmu-
 tanduz. & q. ignis vrit et subleuat aquā. ideo bec igne
 erit. diluuiū hō nō in igne fuit sed in aqua.

Questio

Circa virtus illi⁹ ignis sit naturalis vel sup̄ natu-
 rā. Et q. sit naturalis videt. q. sicut aq̄ in mundans dele-
 uit oīa et fuit naturalis. q̄ similis et h̄mōi ignis. Item
 ignis p̄ naturā nat⁹ ē multiplicare et subleuare. vt p̄z. q.
 si talis erit virtus illi⁹ ignis. p̄z rē. Item si detur virtus
 supra naturā. aut est spiritualis aut ē corporalis. Nō spi-
 ritualis vt videt. q. virt⁹ spūalis nō debet eē in corpora-
 li subiecto. et deus nihil facit p̄ miraculum qd nō sit cō-
 gruum. Si corporalis queritur. quare illam nō habet.
 Contra. effectus iste qui dicitur mūdi cōflagratio
 & terminatio est sup̄ naturā. q̄ si fiat ignem q. est natu-
 rā.

rale elemētū necesse ē illum deſcēdere. ſz ignis naturali
ter aſcendit. q̄ q̄ deſcēdit ē per virtutem ſupra naturam
Item ignis ille habebit virtutē meliorā di corpora mundi
ſed h̄ n̄ poteſt naturalis ignis eſſe. ergo rē. Si dicas i
mo q̄ poteſt ſubtiliando. Contra. vbi eſt ſubtiliatio et
rarefactio de neceſſitate eſt maioris loci occupatio. er/
go ſi ignis ille cetera elementa rarefaciet. neceſſario op
rebit maiorē locum occupari. ergo oportebit firmamē
tum cedere vel frangi. ¶ **Q̄. ddm̄** q̄ aliqui fuerūt q̄ di
xerunt q̄ ignis conflagrationis agit virtute naturali.
Poterunt enim corpora habentia ſuper humidum eſ
fectum concurrere. ergo in vnum ſynū vt tanto:uz fiet
vapor eleuatio ⁊ multiplicatio humorū ſicut dicunt q̄
ſydera habentia virtutem inflammandi. ⁊ corpora reci
pientia impreſſionē. curſu naturali ꝑcurrere poterunt
vt tantum ignis aggregetur qui totum ꝑſumat. totum
purget ⁊ ſubtiliet. ⁊ in meliorē faciem inſtituet. Sz bec
poſitio eſt temeritatis. quia oīa que a diuina ꝑuiden
tia fiunt ⁊ in ſola dei voluntate conſiſtunt que reſpicit
numeꝝ elementoz. ⁊ merita perſonaz. ponit ⁊ determi
nat conſiſtere in curſibus ſyderum. Ideo eſt ſecūda po
ſitio q̄ eſt oīno a virtute ſupra naturam. et ibi ⁊ in mi
raculis nō eſt querenda ratio naturalis. ⁊ bec poſitio
ſolida eſt cum certa ſit ratio quare magis fiat per ignē
q̄ aliud corpus. eo q̄ eſt virtus in igne que magis illi
congruat operationi. iō via media eſt eligenda ⁊ po
nendum eſt q̄ eſt loqui de ignium conflagratione quā
tum ad inchoationem. ⁊ ddm̄ q̄ a virtute ſupra natu
ram eſt. ¶ **Q̄** enim ignis ſic agit nouo ⁊ inſolito modo
cetera conſumēdo. ⁊ ſic ſe multiplicando. hoc nō eſt ni
ſi aliqua virtus noua aſſiſteret. que aut ſit illa dñs no
uit. Quātū aut ad ꝑgreſſum qui eſt purgare. vire. ſub
tiliare. ddm̄ q̄ eſt a virtute naturali q̄tum ad conſum
mationē vt purgata ſint corporalia. ſed ipozum quali
tates mutare hoc eſt ſupra naturā. Rōnes igi ꝑbātes
q̄ ſit ſm naturā ꝑcedūt via media ſicut pater ad actum
combutionis. purgatiois. ⁊ ſubtiliatiois. ¶ **Ad** illud
q̄ ob̄t in contrariū q̄ ſit ſupra naturā. vey eſt q̄tum ad
inchoationē vt ꝑbat ꝑima rō. ⁊ q̄tum ad conſumma
tionē vt ſequens. intelligendum tum ꝑpter rōnem q̄ i
agendo ⁊ multiplicando naturaliter ignis deſcēdit vbi
habet ruinā ꝑparatā. exēꝑlus pater ſi candela extincta
ſupponatur accenſe. ¶ **Ad** illud q̄ ob̄t q̄ nō eſt ſubtili
atio. ddm̄ q̄ ſubtiliatio dicit dupliciter. aut ꝑ dilatati
onem ⁊ rarefactionē. ⁊ tunc corporis ſubtiliatio occu
pat locum maiorē. aut depurationē. aut ſeparationē facit
puri ab impuro. ⁊ hanc ſubtiliationē facit ignis quen
do res purganda includitur in vaſe forti. quēadmodū
faciunt opifices alchimie qui dicūt q̄ totum poteſt ibi
ſubtiliari ⁊ depurari vt veniat ad naturam quinti cor
poris. ⁊ tunc ſextendit ad fundum ⁊ ſubtile ſupnarat. ⁊
per hunc modum in propoſito erit. quia celuz erit vaſ
ꝑremium elementoz. ⁊ ideo purgabuntur. ⁊ ſex elemē
toꝝ ibi in infernum.

Q̄ueſtio iij. s
De illius ignis extensione. de qua ſuper illud. ij. ad
I. beſ. j. In flamma ignis dantis vindictam. rē. dicit
glo. ꝑcedit ignis in mudo qui t̄m aſcendit q̄tum aqua
in diluuiū. ¶ **Item** Beda ſuper illud. ij. pe. ij. Unus
dies rē. glo. t̄m aſcendit ignis q̄tum aqua alio: ſuper
omnes montes. Item rōne videt. quia purgatio illa ē
ꝑpter peccatum. ergo debet ſe ſolum extendere ad humi
liatio nem peccantiū. ſed hoc eſt in aere caliginoſo qui
conſtat q̄ nō eſt ſuper oēs montes plus q̄. xv. cubitis

ergo rē. Item ille ignis nō erēdet ſe ſm totā h̄tutem. ſed
ſcōm diuinum imperiū. ſicut aque diluuiū. ſed diuinū
imperū noluit q̄ aque vltra ꝑcederent q̄. xv. cubitis
ſup montes. ergo ſimiliter videtur de igne. Aut ſi non
q̄ quare non. Contra. videt q̄ vltra vſq̄ ad celos. q̄
d̄. ij. pe. vlti. celi ardētes ſoluētur. ſi ergo ſoluētur il
lo igne. videtur q̄ aſcendit vſq̄ ad celū. Item videtur q̄
ſaltē vſq̄ ad ſperam elemētoꝝ vltimā. q̄ dicit ibi gloſa
q̄ quattuor elemēta ille maximus ignis abſumet. Item
rōe vſq̄. q̄ ille ignis habet h̄tutem innouādi. ergo ſi om
nia corpora innouabuntur. ſz celeſtia ⁊ elementaria. pa
ter rē. ¶ **Q̄. ddm̄** q̄ ille ignis aſcendit tantum q̄tum
durant corpora conſumpribilia ⁊ paſſibilia. ⁊ q̄ corpora ce
leſtia n̄ ſunt receptibilia alienē impreſſiois. dico. q̄ q̄n
tū durat ſpaciū ꝑtinens elemēta aſcendit flamma. ⁊ vl
terius non ꝑcedit. vnde dico q̄ non aſcendit vſq̄ ad ſy
dera. plus tamē aſcendit q̄ aqua diluuiū. ¶ **Ad** obie
ta h̄o ddm̄ q̄ duplex eſt purgatio. Ana que ſit a ſedita
te peccati. alia h̄o a veruſtate corruptiois. Dico ergo q̄
ſeditas culpe ſe extendit ꝑ aerem caliginoſum eo q̄ in
ipō aere ſit peccatū. ſed quedam ſeditas ꝑtrahit i loco
ta h̄o ddm̄ q̄ etiam fumus ſacrificioꝝum ydoloꝝ q̄dam
modo ē aer infectus. ⁊ q̄tum ad iſtam purgationē tantū
aſcendit q̄tum aqua diluuiū. Alia purgatio eſt a veru
ſtate corruptiois ſine nature corrupte. ⁊ bec ē in ceteris
elemētis que debent eſſe incorruptibilia. Et quantum
ad hanc aſcendit vſq̄ ad vltimum ſpere ignis. ⁊ ſcōm
has duas rationes ſoluuntur opinionēs facte de pur
gatione. ¶ **Ad** illud quod obicitur de innouatioe. di
cendum q̄ duplex ē innouatio. Ano modo ꝑ abiectionem.
alio modo ꝑ additionem ⁊ meliorationē. Hunc
modo ē in corporibz elementaribus a quibus purgabu
tur qualitates corporales. Secundo modo in corporibus ce
leſtibus quibus augetur lumen. ¶ **Prima** innouatio eſt
ꝑ comparationem ignis que abicit ⁊ purgat. ſecūda
ſine. ¶ **Ad** illud quod dicit beatus petrus q̄ celi ardē
tes ſoluētur. dicendum q̄ hoc non eſt intelligendū de il
lis celis qui ſunt incorporeales ⁊ non corumpent. ſz in
telligendum ē de celo aereo ⁊ igneo quos vocat ſcriptu
ra celos. ſm illud Mat. xij. volucres celi comedere
illud. Si vero inueniatur q̄ ſtelle cadent de celo. intel
ligitur de celo aereo. ⁊ ſtelle vocantur ibi a ſimili. quia
habent ſimilitudinem ſtellarum. ⁊ ſm vulgarem opini
onem dicūtur ſtelle. q̄m a ſuperntis deſcendunt. ⁊ ſcri
ptura conformat ſe modo cōloquendi. tunc autē mari
me fiet talis impreſſio. q̄ ignea qualitas abundabit. et
hoc faciet dominus ad terrorem peccatorum.

Q̄ueſtio iij. b
De ordine iſtus ignis ad ea q̄ ſiēt iudicio. et q̄ vey ille
ignis ꝑcedat iudiciū aut ſeq̄tur. et q̄ ꝑcedat vey ꝑ aucto
ritatē ip̄s. Ignis an ip̄m ꝑcedat. rē. Item ysa. xl. dñs i ig
ne venit. ſz aduēt? ean iudiciū. q̄ ignis an iudiciū ꝑ
cedat. Item rōe videt q̄ ille ignis purgabit electos. ſic d̄
in Malach. ij. Ip̄e ſedebit ꝑſans ⁊ emūdās argētum
Sz i iudicio necēe q̄ electi ꝑntē iudici purgati ⁊ emū
dari. ergo rē. Contra. Aug. de ci. d. xx. in fine ponit oꝝ
dinē illoꝝ q̄ erūt i iudicio. ⁊ dicit q̄ ꝑſagratio erit poſt
iudiciū. ¶ **Item**. Auguſtinus dicit. iudicariis imp̄is ⁊ in
eternū ignem miſſis. figura vniuz mundi mundanoꝝ
ignium ꝑſagratioe ꝑbit. ¶ **Item** ſtat ſm q̄ dicit. j.
ad I. beſ. iij. dñs inueniet multos viuos. deinde nos
qui viuimus. rē. ¶ **Item** conſtat q̄ ignis conflagratio
nis cum totum conſumat non ꝑeribit. Item ignis ꝑſa
gatiois eſt o: dinatus ad innouationem ita q̄ purgan

do innovat. sed innovatio sequitur iudiciū. vt pars Ap
 xxi. g. 2c. R. ad hoc voluerūt quidā respondere disti
 guēdo iudiciū dicētes. qd iudiciū diffinitōis. 7 illud p
 cedit ignē. qz an dabit serētia 3 malos qz veniat ignis.
 Et ē iudiciū executōis. 7 illud sequit ignē. qz rep: obī il
 lo igne inuoluent 7 ad infernū deducēt. Et hec respō
 sio nō p̄ stare. qz Aug. dicit qd iudicātū imp̄s 7 i eter
 nū ignē missis figura hui⁹ mūdi mūdanoz igniū 3 flāg
 rione peribit. Alij respōdent distinguendo duplicē ef
 fectum ignis hui⁹. scz purgare 7 inuare. Rōe purga
 tionis p̄cedit. rōne inuauatōis sequit. 7 fm hoc soluit
 rōes ad p̄tes oppositas. Sz nec illud videtur posse sta
 re. qz ignis purgādo innovat. vñ isti effect⁹ sūt diuini
 nō diuini. 7 id si natura se habent fm ordinē. tñ tpe sunt
 simul. Et ideo p̄ dici sicut sup illō Malach. purgabit

filios leui. dicit glo. Duos ignes legim⁹ futuros. vñ
 qui purgabit electos 7 p̄cedet iudiciū. alterū q̄ re. p̄bos
 cruciabit. fm hāc glo. dōm. qd si dicatur duo ignes qn/
 tū ad subam. siue duo rōne duoz effectū. dicendus est
 futurus ignis ad elemētoz p̄partionē. qd 3 vntuscul⁹
 qz op⁹ p̄bati 7 purgati i igne. vt totaliter sūstatur mun
 dari in 3 spectu dei. 7 hic p̄cedit faciē iudicis. 7 purgan
 do amicos. 7 inflāmabit i circūitu inimicos. Et etiam
 ignis futurus ad purgationē mūdi. 7 purgabit. 7 dicit
 de reprobos cruciabit. Lōcedēde igit sunt rōes. p̄ban
 tes qd alijs ignis p̄cedet iudiciū. Qd hō obī qd null⁹ p̄. 27
 cedat 7 dñs inueniet multos viuos. dōm qd ille ignis
 erit ad purgationē elemētoz nō ad 3sumptōem. 7 ideo
 sicut tres pueri i camio ignis ardētis diuina sūt virtute
 3seruati illesi. sic fiet i illo igne qui eos purgabit.

Dist. xlviii. de forma 7 p̄tate iudicis.

Solet etiā queri in q̄ forma xp̄s iudicabit. 2c.
 Sup̄a dēterminatū mgt̄ de ordine iudicij. In
 hac p̄te dēterminat de forma 7 p̄tate iudicātis
 Et dicitur hec p̄s in duas. In p̄ma dēterminat de for
 ma iudicātis in se. In secūda de effectibus in q̄bō ostē

ditur magnitudo potestatis sue. scz luminariū obscu
 ratio 7 postmodū melioratio. ibi. Teniente autē ad iudi
 cū dño. 2c. P̄ma p̄s h̄z duas. In p̄ma p̄te dēterminat
 de forma in qua se ostendit. In secūda dēterminat de lo
 co. ibi. Purans qdā dñm. 2c. Et ita tangūtur hic i vni
 uerso duo. P̄mū est de forma in qua iudex adueniet.
 Secūdu hō de innovatōne 7 p̄fectōne cozpm mūdi.

De forma iudicis in q̄ se ostendet.

Solet etiā queri in q̄ forma xp̄s iudicabit. In forma vtiqz
 serui iudicabit que oibus in iudicio ap
 parebit vt videāt mali in quē pupuge
 runt. diuinitatē dō ei⁹ mali nō videbūt. Tñ Esa.
 Tollat impi⁹ ne videat gloriā dei. Humanitatez
 videbūt vt timeāt. diuinitatē dō nō ne gaudeāt.
 diuinitas em̄ sine gaudio videri nō p̄t. Sz cuz in
 humana forma p̄stet eū apparituz q̄rit an in for
 ma illa glorioza appareat sic vere ē. an in forma q̄
 lis in passione extirrit. Quidā putāt a malis talez
 videri q̄lem crucifixerūt. id ē infirmā. qz dicit scri
 Aug. sup prurayt videāt in quē pupugerūt. Sz ap̄te aug.
 Job. dicit formā fui gloriāz a bonis 7 a malis tūc
 videri sic. Lū in forma fui gloriāz iudicantes
 viderint boni 7 mali. tollet impi⁹ vt nō videat cla
 ritate dei q̄ de⁹. quā soli inūdo corde videbunt.
 qd erit eis vita eterna. Forma ḡ humana in xp̄o
 gloriāz videbit a cūctis. vñ 7 xp̄s dicit iudicatu
 rus. qz fili⁹ hoīs ē. Ita ei legit in euāgelio Johis
 7 p̄tate dedit ei iudiciū facere. qz fili⁹ hoīs ē. nō qd
 ip̄e ex v̄tute hoīs sit iudicatur⁹. vel qd ip̄e sol⁹ sine
 p̄re 7 sp̄sctō iudiciū sit factur⁹. s̄ qz ip̄e sol⁹ in for
 ma serui iudicās bonis 7 malis videbit. Lū ḡ pa
 ter nō iudicat quēquā. s̄ oēm p̄tate dedit filio. nō
 ita ē intelligendū q̄si fili⁹ sol⁹ iudicet 7 nō pater. s̄
 qz forma filij hūana cunctis in iudicio ap̄parebit.
 nō in forma infima s̄ gloriōza. Iudicabit at̄ ex vir
 tute diuinitat⁹ nō sine p̄re 7 sp̄sctō. 7 apparebit
 terribilis imp̄s. 7 mitis iustus. erit ei terror ma
 lis 7 lumē iustis. Et sic dicit xp̄s fm formā fui iu
 dicatur⁹. p̄p̄ causaz p̄missaz. ita etiā dicit suscitatur⁹
 rus cozpa mortuoz fm hūanitatē. cū tñ v̄tute di

uinitatis sit suscitatur⁹. nō hūanitat⁹. Sz hac rō
 ne illud dicit qz in hūanitate suscept⁹ qd ēcā n̄re re
 surrectōis. i. passionē 7 resurrectōz. 3o ei ascribi
 tur fm hoīs suscitatio mortuoz. Tñ Aug. per Aug. sug
 verbū filiū dei sit aiaz resurrectio. p̄ verbū factū
 in carne filiū hoīs sit cozpm resurrectio. Itē iudi
 cat 7 suscitatur cozpa nō pater. s̄ fili⁹ fm dispensati
 onē humanitatis in q̄ minor pater ē xp̄us. In eo
 qd est fili⁹ dei. ē vita que viuificat aias. in eo qd est
 filiū hominis. iudex. Ecce fm formā humanita
 tis dicitur suscitaturus cozpa 7 iudicaturus. Iu
 dicaturus autē quia illa forma cunctis in iudicio
 apparebit. 7 suscitaturus quia in eadē forma me
 ritum et causam resurrectionis nostre suscepit.
 Et quia fm eadē formā vocem dabit qua mor
 tui de monumentis resurgent 7 procedent. scōz
 qd deus est viuificat aias nō pater tm̄. quia non
 tm̄ pater vita est. sed 7 filius cuz eo. 7 spiritus san
 ctus eadem vita est que pertinet ad animā non
 ad cozpus. Cozpus enim nō sentit vitam sapien
 tie. sed anīa que illuminat a lumine eterno. Li
 cet ergo xp̄s potentia diuinitatis viuificet aias.
 7 suscitetur cozpora 7 iudicet. nō actose tamē 7 pre
 ter rationem ei scōm formā dei tribuitur viuifica
 tio animaz. 7 fm formā serui iudicium 7 resusci
 tatio cozporum.

De loco iudicij vbi iudicabit.

Purant quidam dñm descensuruz in vallem
 iofaphat in iudicio. eo qd ip̄e per Jobelem pp̄be
 tam sic loquit. Congregabo omnes gentes. 7 de
 ducam eas in vallē iofaphat 7 disceptabo ibi cuz
 eis. In cuius capituli expositōe ita reperi. Hoc
 qdā pueriliter intelligunt qd in vallez que ē in la
 tere montis oliueti descensur⁹ sit dñs ad iudiciū.

Quare fm
 formā dicit
 tur xp̄s su
 scitaturus
 cozpa.

Jobel. iij

1a Non in terra s; in spacio huius aeris sedebit rē. Obi
tra h de iudicādis. q; tota terra pmissiois nō posse
cape oēs hoies q; iudicādi sunt. Si dicas q; erūt in aere.
Lōtra. corpa dānaroz erūt pōderosa. q; nō erūt in aere
Si dicas q; erūt in aere electoz corpa. cū dānaroz sint

Abath.
xxiii.

res. quomō poi
terūt eē in terra.
R. ddm q; cre
dendū est in iu
dicio dñm tescē
surū in eū locum
vnde ascēdit sic
colligat ex tertu
Act. j. Qd qrit
vtrū descendat
ad terrā. creden
dū est ipm in lo
co eminētiōi eē
futur. vñ ceteri
nō poterūt vide
re ipm. Si qras
de multitudine.
dicit pōt q; mul
ti erūt in terra. r
in pua terra inu
merabilia milia
hominū eē pote
runt. qm rstrin
gent. nec intelli
gendū est q; ipfi
oēs inter illaz
valliculā inclu
dant. q; hoc est
puericievr dicit
Hiero. s; q; erūt
ibi in locis cstrū
taentibus. r si
necesse fuerit
electi erūt in aere
p; corpo
rū agilitate. r dā
nari etiā esse po
terūt diuina sus
pente vīre. b
Sol r luna dicit
nō sui lumis pu
arōe. Tr male di
cere. q; Raban^o
sup Mar. dicit. ni
bil phibet inq; r
intelligere vera
citer solē r lunā
cū syderib; ceteris
suo lumie puari.
quō factū de sole
cōstat rpe dñice
passiois. Sic rōne
vr. q; turbulētia
ē in mūdo. p; pe
ccatū homis. r co
rpa oīa dñt onē
dere se ad hono
rē diuinū. r nil
innouat nisi aliq;
mō veterescat.
vñ hō nō glori
ficat nisi resur
gat. si q; in sine
pctm hois ex
eresceret. r sup
bia antixpi sup
celos ascēderet
in vitu perū dei.
q;uis nō posset
vitupari. r illa
corpa dñt re
nouari. q; tor
mūd; obscurari.
tū p; peccatū ho
is. tum p; rru
mētia dei. tū p;
renouatiōe mūdi.
q; male dicit in
lra. R. ddm q; h
ic nō est rictas.
p; em eē q; aliq;
obscuratio in
stellis accidet
pmo. S; post
renouatiōe ex
pntia corpi xpi
r alioz corpoz
erit obscuratio
solū in apparē
tia. vel etiā in
compatōe. r ita
vtrū q; p; esse
vez scdm diuer
sa rpa. r vtrūq;
satis pbabile.

3

Magno ho dicit p; magna q; ibi fient. Querit q;
sunt illa magna q; fient. r signa q; pcedent. R. ddm q;
ita r fucit referri. q; pma die maria oīa exalrabūt. r y
cubitis sup excellos montes orbis terre. r sup effluētia
sicut nūc equora faciūt. Secōdo oīa equora psternef
in ymū pfundi. ita q; vix qant humanis obrutib; aspici.
Tertio oīa maria redigent in antiquū statū q; lia ab ex
ordio creata fuerūt. Quarto belue oēs r oīa q; mouent

in aquis cōgregabunt r leuabunt sup pelag; more pten
tionis inuicē mugientes. nesciēq; hoies qd cogitēt. s;
tm de. Quinto oīa volatilia celi cōgregabunt in cam
pis vnūq; gen; in ordine suo. eodē mō volucres inuicē
cemplozātes erūt. nō gustātes neq; bibētes. s; aduentū

ri. nō metu dānatōis vel aliq; p
turbatōe pauoris. s; qdā amira
tione eoz q; viderint. Tū Job
Lolūne celi pauēt aduentū ei
Rū diez vero iudiciū sol et luna
eclipsim patient. sicut Jobel te
statur dicens. Sol cōuertetur
in tenebras. r luna i sanguinez
anteq; veniet dies domini ma
gnus r horribilis. Adagn^o ve
ro dicitur propter magna que
ibi fient. Lum aut factum fue
rit celū nouū r terra noua. tūc
erit lux lune sicut lux solis. testā
te Esaia^o r lux solis erit septē
pliciter. i. sicut lux septē dierum
quia qstum luxit sol in prima cō
ditione septem dierū ante pec
catum primi homis. tantū luce
bit post iudiciū. Adinorata enī
fuit lux solis r lune alioz q; sy
derum per peccatū primi hois
sed tunc recipiet sol mercedē
sui laboris. q; septupliciter lu
cebit. r tunc nō erit vicissitudo

baz. sanguinū florent roē. Undecimo oēs mōtes r col
les r oīa edificia humana arte pstruata in puluere redi
gent. Duodecimo oīa aīa terra veniūt ad cāpos de
siluis r mōtib; rugientia r mugientia. nō gustātia neq;
bibētia. Tredécimo die oīa sepulchra ab ortu solis vsq;
q; ad occasum parebūt cadaverib; resurgentib; vsq; ad
horā sepulchri final. i. diez iudiciū. Quarto decimo die
omē humanū gen; qd inuētū fuerit de habitaculis descē
dit velociter nō intelligētes neq; loquētes s; discurrē
tes. Quitrodecimo die hoies morient vr resurgāt cum
mortuis lōge añ defūct. Dec vrz ita se hēant da nouit

4 Et lux solis erit septēpliciter. i. sicut lux septē dierū
Tr male dicere. q; lux solis tūc nō excedebat lucē quaz
mō h; tm q; sol excedit luā. q; si luā luxit s; sicut nūc
sol. certe nō fuisset nor. q; si d; p; pportio seruari in cor
poribus mundi. ergo male exponit cū dicit erit sicut fu
it in pma pditione. R. dicendū q; sicut nō dicit simili
tudinem sed qualitatem pro eo q; amplior lucis qualis
tas erit post q; añ. quia omīa debent meliorari homine
meliorato. Etiam homo erit melior in celo post resurre
ctiōe q; erat in paradiso ante peccatum. vnde p illud
quod dicit septēpliciter intelligitur q; augmentabit
vsq; ad perfectam additionem.

5 Non erit vicissitudo diei r noctis. Tūc male dice
re. q; si lumaria facta sūt ppter diē r noctē. sicut dicit
pmo Gen. q; cessante nocte d; cessare lumare qd factus
est vr pisset nocti. R. ddm q; cū d; q; luna facta ē vr p;

indictis timētes
Sexto flumina
igneā surgēt ab
occalu solis s; fa
ciē firmamēt vsq;
q; ad ortū tendē
tia. Septimo er
rantia sydera et
stationaria oīa
spargent ex se i
gneas comas q;
liter in comētis
apparet signū or
bi cū habitato; i
bus suis. Octa
uo terre motus
erit magnus vt
nullus hō possit
stare r nullū ani
mal. s; solo pro
stet nēc oīa. No
no oēs lapides
tā parui q; ma
gni scindentur i
quattuor pres. r
vnequoz pars
collidet alteram
prem. nesciēq;
hō sonū illi nisi
sol^o ds. Decima
die oīa ligna sil
uaz r olera her
bar; sanguinū florent roē.

Job. xxvi
Jobel. ij.

Esa. xxx.

esset nocti. **R.** dñm q̄ cū dicitur q̄ luna facta est vt
p̄fesset nocti nō assignat ratio p̄ductionis substantie s̄
paucitatis luminis vt esset tñm q̄ compareret noctem.
Scdm̄ substantiam vero factum p̄pter p̄fectionē vni
uersi. q̄m̄ nō erit tunc nox sed dies. perfecta dabit lu
ne luminositas
comperena diei

Zach
iiii

qualis est lumi
nostas solis. et
solis luminosita
tas crescit vsq̄
ad perfectum di
em.

Esa. lx

Significat
h̄is qui tūc erūt
in eterna beati
tudine nullus lu
cis vs̄um p̄festa
re. Videtur ma
le dicere. q̄ om
nia facta sunt p̄
pter hominem.
ergo si nullas fa
ciēt homini vti
litatem frustra
erunt. si ergo ni
hil est tunc fru
stra. nō debent
remanere. **R.**
dicendus q̄ hoc
erit ad gloriam
electorum. Si
cut enim gloria
est regi h̄re plu
rimas cameras

diei et noctis. sed tñm dies. Un
de zacharias. Et erit dies vna
que nota est dño. nō dies neq̄
nox. et in tempe vespi erit lux.
quia tunc nō erit varietas diei
et noctis que modo est. sed con
tinua dies et lux. Esaias tamen
videtur dicere q̄ tunc nō luce
at sol vel luna loquens congre
gationi sanctorū. Non erit tibi
inquit amplius sol ad lucendū
per diem. nec splendor lune il
luminabit te. sed erit tibi dñs i
lucem sempiternam. Sed h̄is
verbis nō negat solem et lunam
tunc lucere. sed significat h̄is
qui tunc erunt in eterna beati
tudine. nullum lucis vs̄um p̄
stare. Quia vt ait Ihero. super
eundem locuz. Celi terreq̄ so
lis atq̄ lune nobis cessabit offi
cium. et erit ipse dñs lumen su

in palatio et pulcrum coquinam q̄uis nō ingrediatur.
sic electis erit gloria et honor q̄ nō solū aula paradisi et
celum sydereum et antiquum habitaculum. **R.** nō
veniet ad occasum nec sol nec luna. Videtur male di
cere. quia impij sunt in medio terre vel circa medium.

is in perpetuum. Potest etiaz
intelligi illud Esaię ea ratione
dictum. quia sol et luna tunc nō
habebunt ortum et occasum si
cut nunc. Unde Isidorus il
lud Esaię quasi exponens ait.
post iudiciū sol laboris sui mer
cedez suscipiet. Unde prophē
ta. lucebit septemplex. et nō
veniet ad occasum nec sol nec
luna. sed in quo creati sunt sta
bunt. ne impij in tormentis sub
terra positi fruantur luce eorū
Unde Abacuc. Sol et luna ste
terunt in ordine suo. Ecce ap
te dicit solem et lunam tunc lu
cere. sed stabiliter permanere.
Ubi etiam significat infernuz
esse sub terra. Si vero queri
tur q̄s sit vs̄us luci solis et lune
rūc. fateor me igrare. q̄ i sc̄ptu
ris nō memi me legisse.

q̄ nō sunt i ymo.
imo quia super
ficies terre est su
perior respectu
medij. ergo sicut
nō vident solem
cum est i nostro
en. isperio. ita nō
vident cum rece
dit ad aliud.
R. dicendus
q̄ nō est intelli
gendum q̄ infer
nus sit sub terra
quia sit in alia
superficie terre
nobis opposita
cut nos sumus
inferiores sicut
et ipsa nobis. ve
runtamen possi
bile est q̄ inferi
nus habeat alij
quod amplum
os. et si sol reuol
ueret. possibile
ēē q̄ aliquando
eis bñficiū lucis
p̄beret. et p̄ rāto
loq̄ Isidorus.

Esa. xxx

Abac. iij

Ad intelligentiam presentis distinctiois sc̄oz
duo que determinat magister duo principaliter
queruntur. Primo queritur de iudicis ap
partitione. Secundo de corporum superiorū innovati
one. Circa primum queritur quatuor. Primo queri
tur de iudiciaria potestate. Secundo de forma in qua
apparbit. Tertio de qualitate forme. Quarto querit
de hora iudicij. **R.**

Questio
An potestas iudiciaria sit r̄bi s̄m̄ humanitatem
an sc̄m̄ diuinitatem. Et q̄ s̄m̄ diuinitatē videtur. q̄
Dan. viij. vbi agitur de iudicio diei q̄ troni positi sunt
et antiquus dierum sedet. et gl̄osa exponit de patre. sed
quod conuenit christo cum patre ratione diuinitatis
iudicare. est huiusmodi vt probatum est. ergo. **R.**
Item Job. v. pater om̄e iudicij dedit filio vt om̄es ho
nori sicut filium sicut om̄es honorificat patres. sed fi
lius nō est honorandus vt pater nisi solum s̄m̄ diuini
tatem. ergo cum iudicij sit ad hoc datus. ergo s̄m̄ diuini
tatem. Item eius est iudicare cuius est retribuere. s̄
retribuere est s̄m̄ diuinitatem. quia de deo oportet cre
dere quoniam est. et remunerato: est Heb. xij. ergo et iudi
ciaria potestas est ei rōne diuinitatis. Item a sentētia
x̄i nullus poterit appellare. ergo s̄m̄ illam potentiam
iudicabit s̄m̄ quā nō habet super totū. sed hec est diuini
tas. ergo. **R.** Contra Job. v. pater nō iudicat quicq̄
sed omne iudicium dedit filio. sed om̄is actus qui conue
nit filio sc̄m̄ diuinitatē conuenit patri. sed iudicare nō.

ergo. Item Job. xxxvij. causa tua quasi impij. Glo
iudicata est a pylato. ideo iudicium causamq̄ recipies
vt iuste iudices. ergo si iudicatus sc̄m̄ humanitatem.
potestatem iudicandi habebit s̄m̄ humanitatem. Item
Job. v. exisse dicitur. potestatem dedit ei iudicium fa
cere quia filius hominis est. Item rōne constat. quia ipse
s̄m̄ humanitatem pmulgabit sententiā. et s̄m̄ illā naturā
promulgabit s̄m̄ quā habet autoritatem ad hoc facien
dum. alioquin esset iudicium vsurpatum. ergo s̄m̄ hu
manitatem habebit autoritatem et potestatem. Item ipse
x̄pus erit iudex s̄m̄ humanitatem. aut p̄tr̄ cipalis aut de
legatus. Si delegatus. ergo ob eius sententiā poterit
appellari. quod nepharium ē dicere. erit ergo iudex p̄
cipalis. sed iudex principalis in iudicando habet auto
ritatem principalem. ergo s̄m̄ humanitatem habet p̄ci
puam autoritatem. **R.** dicendū ad hoc q̄ iudicij sit
firmum concurrat autoritas et potestas. Autoritas in
sententiando. et potestas in retribuendo. s̄m̄ s̄m̄ meri
tum. si aliter horū deficiat nō est iudicium. Nec duo p̄
cipaliter sunt in deo. Nam in ip̄o est autoritas ad sentē
tiandum. q̄ dñs omnium est. et nos oēs serui ei. et nō est
q̄ extra eū se valeat erigere. vel eius sententiā irritare
hec duo cōcauit deus trinitas hōi x̄po auctores dando
et dñum sicut dicitur Act. ij. Dñm fecit deus h̄m̄. Item
Potestatem etiā habet sibi cetera subiuciendo. Math.
vltimo. data ē mihi om̄is potestas. et iō ip̄e est qui cō
stitutus ē a deo iudex viuoz et mortuoz sicut dicitur

Act. x. **Q**uoniam ergo praeiudicia respicit illa duo iam dicta. et illa sunt in deo per naturam. in christo homine per gratiam. id est iudicia praeiudicia christi sunt in deo per naturam. in christo homine per gratiam. id est iudicia collata per gratiam. **U**bi sunt utraque naturae et auctores sunt in deo iudicia principalia et naturalia. in humanitate commissa sunt in christo. **L**u. igitur sic praeiudicia praeiudicia in deo sunt commissa in homine christo. latius scilicet fieri a christo homine secundum humanitatem. quia si fieret secundum praeiudicia humana. cum secunda nihil debeat primae. non esset vere iudex secundum humanitatem. sed quoniam secunda operatur (cum recipiat a prima) id est latius scilicet fieri a christo secundum humanitatem. **S**ed quia christus est deus et homo. scilicet non erit talis iudex in iudiciis delegatis. sed talis principalis. et tunc ab ea parte utraque praeiudicia nullus poterit appellare. **L**occedere sunt igitur rationes ad utramque partem. **P**rimae. quia vix concludunt. quia iudicia praeiudicia sunt christi secundum divinitatem. **S**ecundae ad oppositum. quia vix concludunt. quia si christus secundum humanitatem. maxime quantum ad scilicet rationem. robur in scilicet videtur non principaliter est ex humanitate christi sed potius ex eius divinitate.

Questio **ij**
De forma in qua christus apparebit. et quid erit verum in forma divinitatis appareat malis. **E**t quod non habet in se. in forma iudicatus et videbitur ei ut doleant. in forma divinitatis non videbitur ne gaudeat. **I**tem ratione videtur. quia lux illa est inaccessibilis oculis intellectus nostri secundum statum infirmitatis. sed si dantur surgent cum infirmitatibus et imperfecti omnibus. sed inaccessibilis erit ipsis. **I**tem Jo. xvij. haec vita aeterna ut cognoscatur te vixit. ergo cum videre deum sit vita aeterna. et mali non sint habituri vitam aeternam. ergo non videbunt eum in forma divinitatis. **I**tem reprobi debent puniri et quantum ad rationem et quantum ad voluntatem. sed quantum ad voluntatem deum non poterunt amare. ergo nec quantum ad rationem videre. **C**ontra. reprobi qui noluerunt christum credere esse deum. tunc non dubitabunt ipsum esse deum. ergo christi divinitas erit eis manifesta cognitione certissima. ergo ipsam videbunt non solum per speculum sed per seipsum. **I**tem videtur quod debeant videre. quia reprobi debent terri ad aspectum christi. sed quod summe terret est praeiudicia divinitatis et maiestatis. et quod ita sit dicit **M**atth. xxij. veniet filius hominis cum potestate magna. ergo etc. **I**tem nemo potest peccare et amissione alicuius boni nisi illud cognoscatur. ergo si reprobi debent puniri carere a visio dei. deus est ostendit quantum bonum sit visio dei. sed non potest sciri nisi videatur. ergo saltem in iudicio debent videre. **I**tem quod ratione quare non debent videre. **S**i dicas ne gaudeant sicut dicit **Y**sido. et **A**ug. **C**ontra. omne quod recipit in alio est ibi per modum recipientis. ergo si habet oculos infirmos. lux ipsa potius tristabit quam delectet. sicut patet etiam in luce corporali. **I**tem possibile est deo separare in reprobis cognitionem a delectatione. sicut in igne lucem a calore. et si hoc tunc videtur quod propter istam rationem non debeat dimittere. **I**tem secundum humanitatem apparebit blandus iustis et terribilis malis. quare non potest similiter facere secundum deitatem. **R**espondeo. **D**ominum quod sicut dicit **A**ug. et **Y**sido. usque magister in se et etiam **D**ugo de sacramentis. patet nullus de reprobis videbit in iudicio. sed omnes filios. quia filius hominis est ut ab hominibus possit videri. unde non apparebit malis in forma dei. **P**ropter quod nota quod duplex est cognitio divinitatis. una per signa et effectus. alia in sua forma et essentia. dico ergo quod reprobi bene habent cognitionem de christi divinitate per signa certissima. et per effectus manifestos cognoscunt. quia ipse est deus omnipotens. **C**ognitionem autem que est in propria forma que est per visionem aperitam hanc quidem non habebunt. **E**t prima ratio huius est quia talis forma omnino est disproportionalis oculis peccatorum. disproportionalis oculis omnibus qui non sunt

sublimari per gloriam vel per superbiam dicitur gratia. et quod reprobi non dabitur gratia nec simpliciter nec ad tempus. ideo non videntur debere. **R**atio autem quare non dabitur eis vixit quod facit eorum aspectum habitile ad videndum illam lucem illam quam tangit **Y**sidorus et **A**ugustinus. quod si haberent oculum apertum. haberent summam delectationem quam impossibile est esse et inde esse in peccato. **E**t his patent obiecta. **P**rima enim tria ostendunt quod habebunt cognitionem de deo quantum ad maiestatem et bonitatem. sed non ostendunt quod per speciem. sed sufficit quod per signa certa. **A**d aliud iam patet responsio. quia scilicet sunt in proportionabiles et impossibile est intelligere quod sunt in proportionabiles et non gaudeant. non sic est in luce creata. quia oculus est proportionalis per naturam. et per infirmitatem non omnino efficitur improporionalis. sed tantum minutur proportio. et ideo videtur cum tristitia. illa autem lux cum tristitia videri non potest.

Questio **ij**
De qualitate forme in qua apparebit christus. verum scilicet in forma gloriosa appareat reprobis. **E**t quod sic videtur. quia in primo adventu apparuit passibilis. et quod advenit ille fuit in infirmitate. ergo cum secundus adventus sit in virtute. ergo apparebit gloriosus. **I**tem in iudicio apparebit talis qualis debet apparere ad confusionem inimicorum et letitiam amicorum. sed inimici maxime confunduntur in gloria et in exaltatione illius quem desperaverunt et converso. amici letantur. ergo apparebit in gloria. **I**tem nulla erit in eo fictio. ergo talem ostendet formam quam lem habebit. sed habebit gloriosam. ergo ostendet reprobis gloriosam formam. **C**ontra **M**atth. xxij. apparebit signum filii hominis in celo. hoc erit signum crucis. sed cum crux sit signum infirmitatis. videtur quod appareat in infirmitate non in gloria. **I**tem. **L**ucas. Veniet in iudicio christus. non solum vulnere cicatrices. sed etiam ipsam mortem exprobatissimam ostendens. **I**tem ratione videtur. quia sicut oculus spiritualis se habet ad lucem spirituales. ita corporalis ad corporalem. sed sic est quod oculus spiritualis malorum non videt lucem spirituale. quod est improporionalis. ergo similiter cum oculus non glorificatus sit improporionalis non videbit claritatem corporis glorificati. **I**tem. si videbit. cum consensu exteriori pateatur in contemplatione humanitatis. sicut interiori in contemplatione divinitatis. videtur quod habeant delectationem. sed non videbunt divinitatem ne delectentur. **E**t nec humanitatem. **I**tem quoniam christus sit benignus secundum veritatem. tamen apparebit terribilis reprobis. sicut dicit **Y**sido. ergo pari ratione quoniam sit gloriosus. tamen debet reprobis apparere ignosus. **R**espondeo. **D**ominum quod christus apparebit in forma gloriosa. vixit est ostensum. non tantum bonis sed etiam reprobis et non erit differentia ex parte apparatus sed ex parte recipientium. boni enim recipient gloriosam formam cum gaudio et gloria. sed mali cum confusione et pena. confundentur enim in aspectu eius et non poterunt eius sustinere intuitum propter conscientiam remorsum. et propter expectationem ferendam sententiae contra eos. eorum a boni delectabuntur. **A**d illud quod obicitur quod apparebit cum cruce et cicatricibus. **D**icendum quod cicatrices in martiribus non sunt signum infirmitatis prius. sed infirmitatis praeterite. imo quantum ad gloriam et decentiam et pulchritudinem sunt signa virtutis et glorie. sic in christo intelligendum. quia ille cicatrices et crux erunt signa mortis vilissimae quam sustinuit sed tamen quia apparebit in excellentia glorie. signum erit glorie tunc praesentis. **U**nde **L**ucas. dicit super **M**atth. quod crux radices solis erit lucentior: similiter et cicatrices. **A**d illud quod obicitur quod oculi eorum sunt impropor-

9
10

14

portionales. dōm q̄ p̄portionales erunt p̄ p̄uationem
sufficientis p̄portionis. id̄ recundet visus 7 confundent.
sed tñ nō erunt oīno improp̄tionabiles p̄ defectū om
nis p̄portionis. Nec est sume de luce sp̄uali. quia illa
excedit multo plus oculū peccatoris q̄ lux corp̄is glori
osi oculū corp̄is passibilis. ¶ Ad illud qd̄ obi q̄ vide
bitur terribilis 7 bland⁹. ergo s̄līter gloriofus 7 inglori
osus. dōm q̄ nō s̄lī. quia terribilis 7 bland⁹ dicit̄ ad
alterū. vñ benignū hoīem p̄r hō asp̄icere vt̄ terribilem
q̄ cū timere. s̄ gloriofum 7 nō gloriofum dicunt dīsp̄osi
tionem a p̄re visibilis. vnde nisi fiat p̄ceptionē p̄ mi
raculū. 7 dīuinā p̄t̄re que teneat oculos sicut dicit̄ Lu
ce vltimo. oculi corū tenebant. res talis videt̄ qualis ē
s̄m veritatem. ¶ **Questio. iiii.**

De hora iudicij. Et querit̄ vtrū alicui creature sit nota
7 q̄ nō videt̄ Mar. xiiij. De illo aut̄ die 7 hora nemo no
uit neq̄ angeli qui sunt in celo. neq̄ filius. ergo videt̄
q̄ x̄ps nō nouerit. ergo multominus noscunt alij. Item
Job. xv. om̄ia quecūq̄ audiuī a patre nota feci vobis.
sed istud nō notificauit ap̄līs. ergo istud nō nouit etiā
ip̄e x̄ps. ¶ Item Job. xvi. cū venerit sp̄s p̄fūctus ille doce
bit vos oēm veritatē. sed sp̄s adueniens illud non do
cuit ap̄lōs. ergo istud nō ē scibile ab aliqua creatura. q̄
si cēt scibile sp̄s p̄fūctus docuisset. ¶ Item deus reuelauit
p̄phetis multa futura. diem aut̄ 7 horam iudicij non ex
pressit p̄ aliquā p̄phetiam nisi solum p̄ signa quedam p̄
ambula. ergo cū dñs illō nō reuelauerit p̄phetis. videt̄
q̄ sibi soli reseruauerit. Contra. christ⁹ nō p̄fecit nec p̄t̄
ficere in sciētia sicut supra d̄: libro. iij. di. xiiij. ergo si
nunc sciturus est. modo scit. ¶ Item de angelis videt̄
Greg. quid est q̄ nō vident̄ q̄ vident̄ om̄ia vident. er
go videt̄ q̄ illud vident. ¶ Item videt̄ q̄ omnibus de
beat reuelari. quia magis timendū est iudicij speciale
q̄ generale. quia qui hoc euadit euadit 7 illud. sed dies
mortis pluribus reuelatus est sicut dicitur de brō mari
tino 7 beato benedicto. ergo rē. ¶ Item locus 7 temp⁹
sunt circumstantie negocij. sed dñs reuelauit nobis iudicij
locū. ergo pari ratione videt̄ q̄ 7 t̄ps. aut si non q̄ro
quare nō. ¶ dōm q̄ absq̄ dubio hora diei iudicij ē no
ta toti trinitati 7 homini assumpto. sed ignota ē om̄ib⁹
in statu viatorū cr̄mibus. Sed de hoc ē contentio inter
doctores vtrum nota sit angelis 7 animab⁹ b̄tis. Qui
dam dicunt q̄ sic. qd̄a q̄ nō. sed certe quid sit sup̄ b̄
tenendum magis docebit experientia p̄ loco 7 t̄pe. q̄ nunc
doceat scientia. vtrū em̄ ē possibile. Eū em̄ christo com
municata sit om̄i scientia. nō video quare angeli illud
ignorare nō possunt. 7 istud nō sit glorie ip̄sorum. Rur
sus cum deo sint familiares 7 nihil in hui⁹ rei scientia
p̄dere possint. quare istud nō congruat reuelari. Non
tñ est facile hoc diffinire. Tñ quia alique auctores san
ctorum videntur sonare q̄ angeli hoc nouerunt. alique q̄
ignorant. sane dicit̄ potest q̄ istud notum sit aliquibus
angelis 7 beatis. aliquib⁹ ignorant. 7 sicut dicit̄ circa i
carnationis mysterium. sic 7 in illa prestandū est q̄ alij
18 cui creature hora iudicij nota sit. ¶ Ad illud ergo quod
obi q̄ nemo nouit dōm q̄ in illa auctate sicut pater ex
glosa. nō excludit filius naturalis. sed adoptiuus. nec
excludunt om̄es angeli. sed illi qui sunt inferioris ordi
nis. nec excludunt om̄es hoīes sed soluz puri homines
7 viatores. ¶ Ad dōm q̄ nō nouerunt. q̄ alij nō notifi
cant. i. nō ostendit̄ se scire. sicut fouea dicit̄ ceca non q̄
19 nō videat. sed q̄ qd̄ habet in se alij nō ostendat. ¶ Ad
illud qd̄ obi q̄ nota fecit om̄ia ap̄līs christ⁹ 7 sp̄s p̄fūctus

dōm q̄ istud intelligit̄ de necessarijs ad salutem. ¶ Ad 20
illud quod obi q̄ prophetis. dōm q̄ x̄us non reuela
uit illud prophetis quia nō erat nobis vtile nosse. sed
p̄curtile erat ignorare. tum p̄pter nostram vtilitatem
tum etiam p̄pter istud quod dicit̄ Jaco. ij. sic loquimini
7 sic facite quasi p̄ legem libertatis incipientes iudicari.
7 ita pater q̄ dñs manifestauit nobis iudicij locū s̄
nō tempus. ¶ Ad illud quod obi q̄ de angelis q̄ om̄ 21
nia vident. dōm q̄ illud oportet intelligi de his q̄ sunt
de integritate beatitudinis nō sui ministerij.

Quoniam sequenter q̄tū ad secundū articulū queri
tur de renouatione corpōū superiorum. Et
circa hoc querunt quattuor. Primo queritur
vtrū corpa sup̄celestia remunerabunt. Secundo vtrū
querabunt. Tertio vtrū innouabunt elementa. Quarta
to vtrū innouabunt plante 7 animalia bruta.

Questio. j.

Utrum corpa sup̄celestia remunerabunt. Circa quaz
p̄ceditur sic 7 ostendit̄ q̄ corpa sup̄celestia remunera
bunt. Esa. xxx. habet ex̄ertu 7 glosa. erit lux lune sicut
lux solis. 7 lux solis sicut septem dierum. glo. id est. sol
7 luna p̄m̄ium sui laboris p̄cipient. ¶ Item hoc videt̄
ratione. quia p̄m̄ior est deus ad p̄miandū q̄ ad p̄miē
dum. sed corpa sup̄celestia homine peccante lux est
diminuta sicut dicit̄ glosa. ergo homine glōficato de
ber augeri. ¶ Item ordo est in vniuerso cōuenientissī
mus. ergo vno meliorato quod est de p̄fectione vniuersi
si necesse est om̄ia meliorari que sunt de eius cōstituti
one. sed corpa sup̄celestia sunt de constitutione vniuersi
si. ergo aut ordo corrumpit̄. aut si homo nobilitat̄ neces
se est illa magis nobilitari. ¶ Item habitatio debet cō
gruere habitatori. ergo si homo p̄pter quē factus ē mū
dus ē nobilitior factus. ergo 7 totus mundus. ergo 7 cor
pora mundi nobilissima. Contra. nihil quod perit
remunerabitur. sed celi peribunt. ergo corpa superce
lestia nō remunerabunt. Ad hoc patet exp̄esse ad He
bre. j. 7 tu in principio rē. Et post. Ipsi p̄ibunt. ¶ He
ratione videtur. quia nihil p̄m̄iat nisi quod meretur. et
nihil meret̄ nisi quod voluntarie seruit. 7 nihil volūta
rie seruit nisi quod habet liberū arbitrium. 7 talia non
sunt corpa sup̄celestia. ergo rē. ¶ Item dupliciter con
tingit mereri ex ope aut quia factū ex charitate. aut q̄a
laboriosum. sed corpa sup̄celestia nō faciunt quic
q̄ ex charitate. nec mouent̄ cum labore. quia dicit̄ p̄bus
q̄ mouent̄ sine labore 7 pena. ergo rē. ¶ Item cum du
plex sit corporum superiorū p̄p̄ietas sc̄ calor 7 lux. et
seruiant nobis q̄tū ad vtrūq̄ remunerari debent q̄tū
ad vtrūq̄. ergo cum nō remuneret̄ sol in calore. nec lu
na in frigiditate. ergo nec debent remunerari in maiori
lumine. ¶ dōm q̄ tripliciter est aliquid remunerabile 22
Primo modo quod est aptum naturam mereri. 7 hoc est
liberum arbitriū. Alio modo quod est ipsi merenti con
iunctum. vt corpus humanum. Tertio modo quod est
ad ipsum ordinatū sicut ad obsequium. s̄m hoc p̄m̄iat
homo aliq̄ in seipso. aliq̄ in corpe. aliquando ex eis
que sunt sibi vtilia. Sic etiā p̄m̄iat in seipso in corpore
suo. 7 etiam in ipso mundo qui eius est habitaculum.
Unde dico q̄ corpa sup̄celestia p̄m̄iari non ē ali
ud q̄ hominem p̄m̄iari in illis. quia dominus totū mū
dum hominis amore facit pulchriorem. 7 ideo quia p̄
pter hoīem p̄m̄iat. corpa sup̄celestia s̄m eam p̄p̄ietatez
p̄m̄iant s̄m quā sunt cōsona corp̄is gloriofis. Nec au
tem ē lux. 7 ideo in luce 7 splendore augēbunt 7 crescent
vt p̄bant p̄m̄erōnes. ¶ Ad illud qd̄ obi q̄ p̄būt. dōm

q̄ iste text⁹ dñr exponit p̄ illud. Et sic amictū murabis eos ⁊ murabunt. ideo nō dicunt pure q̄ desinat. s̄ quia pulcritudo efficitur ⁊ innovat. **¶** Ad illud qd̄ obi q̄ n̄ h̄nt volūtate. ddm̄ q̄ ipsa nō merent. s̄ hō meret ⁊ i eis remunerat. **¶** Ad illud qd̄ obi q̄ nō laborāt. ddm̄ q̄ labor d̄: dupl̄. Uno mō pp̄ne. ⁊ sic dicit opus penale. et hoc mō nec corpa sup̄celestia nec angeli boni laborant. Alio mō cōiter. ⁊ sic d̄: labor qd̄ cūq̄ obsequiū. fm̄ quē modū angeli dicunt laborare in vinea dñi ⁊ circa nos. **¶** q̄ nob̄ obsequunt. sic ⁊ corpa celestia. **¶** Ad vltimum quare nō remunerant in colore pt̄z n̄sio. q̄ in his pp̄ri etatibus debet remunerari que pueniunt corpb⁹ n̄ris ⁊ faciunt ad gloriā nostrā.

Questio. ij.

Utrū corpa sup̄celestia quietabunt. Et q̄ sic v̄. q̄ motus corporū sup̄celestiū ē pp̄ cōtinuā generationē. sed oīs generatio ē ordinata ad multiplicatiōem hoīm. ⁊ multiplicatio hoīm ad p̄fectionē ciuitatis sup̄ne. si ergo necesse ē illam ciuitatē p̄fici. necesse ē eōdem generatiōem cessare. ergo ⁊ motū corpb⁹ sup̄celestiū. ⁊ sic r̄. **¶** Itē oīs mor⁹ ē pp̄ter aliquē finē. s̄ oīs mor⁹ ordinatus nisi frustra sit aliqui cōsequit finē. s̄ qd̄ mouet pp̄ aliqd̄ assecuro eo q̄scat. ergo cū corpa sup̄celestiū motus sit h̄mō. pt̄z r̄. **¶** Itē nobilitas dispositio ē h̄es q̄ mor⁹. qd̄ pt̄z in deo. ergo si mūd⁹ post resurrectionem erit in optima dispositiōe oīa corpa in eo q̄scēt. **¶** Itē h̄ dicit rō nō t̄m̄ fides q̄ oīa pp̄ hoīem ⁊ ad op⁹ obsequiū sunt creata. ergo oīa debent h̄re vsum ⁊ actū conuenientē humano obseq̄o. s̄ hō incorruptibilis post resurrectionem nō indiget obsequio variabili. ergo r̄. **¶** Contra. Corpa sup̄celestia seruiunt homini. luce ⁊ motui. s̄ q̄ luci seruiunt maiori luce remunerant. ergo cū fruūt in motu debent velociori motu remunerari. Item corpa obicularia naturalit̄ est aptū ad morū. s̄ p̄ grātiā ap̄ritudo naturalit̄ p̄ficiat ⁊ nō efficit imp̄fecta. s̄ vnūquodq̄ p̄fect⁹ ē quādo est cōiūctū suo actui. ḡ corpa obicularia acualiter mouebunt ⁊ cōtinue. Item nihil qd̄ inest alicui fm̄ assimilationē ad deū semp̄ debet remunerari. s̄ corpa sup̄celestia vt̄ dic̄ cōmmentariorū mouent vt̄ assimilent deo. ⁊ in ip̄o motu assimilant. ḡ r̄. **¶** Itē motus obicularis p̄ naturā ē iterminabilis. s̄ d̄ p̄ gloriā nō destruet naturā. ḡ motū corpa sup̄celestiū nō terminat. ⁊ si h̄ ḡ sp̄ mouebunt. **¶** ddm̄ q̄ sicut dicit Irido. ⁊ habet in ira q̄ sol ⁊ luna p̄ iudiciū nō tendēt ad occasum. s̄ stabūt in ordine suo in quo creati sunt. Ad intelligentiā aut̄ obiectoꝝ n̄rā dū q̄ in motu ē duplicē finē cōsiderare. s̄ finē intra. ⁊ iste d̄: termin⁹ sive p̄sumptio. ⁊ finē extra. ⁊ iste ē finis in reitōis. vt̄ vbi ḡa cū lapis desursum ad terrā descedit loc⁹ r̄ ē finis qd̄ ē finis intra. s̄ q̄s i loco ē finis qd̄ ē finis n̄ r̄ r̄ r̄ r̄. Dico ḡ q̄ qd̄ mor⁹ sūt recti. qd̄ d̄ hō mor⁹ s̄ qd̄ h̄nt alciū p̄ naturā. vt̄ pura finē in reitōis. alterū hō h̄nt solū rōne ipsi⁹ p̄ncipiū mouētis. vt̄ ē mor⁹ circulari ipsi⁹ rōre q̄ voluit ad acūndū cūrellū. **¶** Q̄ cū rōra qui elcar mō vel p̄ nō ē d̄terminatū. q̄ sp̄ possit moueri si eēt qui posset ⁊ veller mouere. s̄ q̄n̄ cūrell⁹ fact⁹ ē acūrus. cū mor⁹ ille ordinaret ad h̄. necesse fuit quietari vt̄ frustra fieri. **¶** Vñ igit̄ mor⁹ corpa sup̄celestiū ordinat ad cōplendū numerū electoꝝ. ⁊ illū necesse ē cōpleri idō ⁊ motū terminari. q̄uis p̄ naturā nō habeat terminūz intra se. **¶** Ad illud qd̄ obi q̄ remunerant in luce. ergo debent remunerari in motu. ddm̄ q̄ nō ē s̄. q̄ obsequiūz mor⁹ nō ita cōpetit corpb⁹ b̄oꝝ sic obsequiū luminis. **¶** Ad illud qd̄ obi q̄ ap̄ritudo naturalis ē p̄ficiēda. di-

cedū q̄ v̄z ē de ap̄ritudine naturali qd̄ ē ad actū p̄fectū omis. s̄ qd̄ ē ad actū imp̄fectiōis nō. **¶** Ad illud qd̄ obi de similitudine. ddm̄ q̄ nō assimilaf̄ simplr̄ s̄ in causam d̄. ⁊ ideo ad tps̄ assimilaf̄ in h̄. **¶** Ad illud qd̄ vltimo obi qd̄ ē naturaliter iterabilis. ddm̄ q̄ h̄ ē falsum. quia fm̄ intentionē nature qd̄ ē regulata fm̄ institutionē diuinam terminabilis ē. licet nō sit terminabilis rōne termini qui respicit cōditiones mobilis ⁊ spacij

Questio. iij.

Utrū innovabunt elemēta. Et q̄ sic v̄. j. ad Loz. v̄. p̄terit figura bur⁹ mūdi. aut igit̄ in nihil. aut in meli⁹ aut in per⁹. In nihil nō. q̄ deus nihil p̄mittit omnino perire. Nō in per⁹. quia si homo melioratur. et mundus. ergo in melius. Sed quod senescat et in melius mutatur innovatur. ergo mundus iste. s̄ elemēta sunt pres mūdi. ergo r̄. **¶** Itē Aug⁹. de ecclesiasticis dogmatibus. elemēta nō dicunt̄ abolenda s̄ in meli⁹ cōmutāda. **¶** Itē rōne videt̄. q̄ aut innovabunt om̄ia. aut nulla. aut quedā. Si oīa. habeo p̄positū. Si nulla. ergo cōsistent in cōtinua trāsmutatione ⁊ impuritate quā cōtraxerūt. s̄ h̄ ē incōueniēs. cū sint. pp̄ter hoīem in corporelem ⁊ oīno mundū. Si quedā. ⁊ quedā nō. ergo soluit̄ armonia elemētoꝝ. ergo ⁊ pulcritudo ⁊ decor vniuersi. **¶** Itē ignis ē cōpletissimū elemētoꝝ. vñ ⁊ sp̄s electoꝝ dicit̄. Quocirca igit̄ aut ignis innovabit̄ aut nō. Si nō innovat sic cōsumit. ergo perit nobilitas et decor elemētoꝝ. Si innovat. ergo cū alia elemēta magis sunt accidentia ad vetustatē. vt̄ q̄ oīa debet innovari. **¶** S̄ tra Mar. xxiij. celū ⁊ terra trāstibūt. si ergo terra ē stabilitissimū int̄ oīa elemēta ⁊ ipsa nō innovat sed trāstibūt. nec alia innovabunt. Si dicas q̄ nō trāstibūt. quā substantiā s̄ q̄ntū ad figurā. sicut dicit̄. j. ad Loz. v̄. p̄terit figura bur⁹ mūdi. tūc ergo cū figura respiciat quāritatē ⁊ dispositiōē p̄riū nō qualitātē. videt̄ ergo q̄ alterius figure erit vniuersum. cū ergo mō sit circularē tūc fiet triangulare vel quadrangulare r̄. s̄ h̄ ē incōueniens. ergo r̄. **¶** Itē sup. ij. Petri vltimo dicit̄ glo. elemēta quattuor. q̄ h̄ mūdus consistit ille marim⁹ ignis absumet. nec cūtra in m̄ cōsumet vt̄ nō sint. sed duo ex toto cōsumet. duo vero in meliōrē restituet facit̄. **¶** Itē rōne videt̄. q̄ si elemēta innovabunt. aut ergo q̄ntū ad substantiā. aut q̄ntū ad q̄ritatē. Nō q̄ntū ad substantiā. quia substantiā erit eadē nō recipies magis ⁊ min⁹. Nō q̄ntū ad qualitātē. quia accidentia sunt inalterabilia. ergo nullo modo. Si dicas q̄ q̄ntū ad qualitates erit innovatio. q̄ q̄ntares iste trāstibunt. **¶** Contra. forma substantialis in materia ē cā imediata ipsarū qualitatum elemētoꝝ. ergo si posita causa imediata necessario ponit effectus. si remanet forma substantialis in materia ⁊ qualitates. **¶** Itē calidū in sūmo ē dispositio ad formā ignis. sed remota dispositione ⁊ puata. p̄ cūis puat̄ forma. ergo r̄. **¶** Itē ddm̄ q̄ vbi ē innovatio substantia remanet eadē. s̄ sub alijs. pp̄terantib⁹. idō ddm̄. q̄ oīa elemēta fm̄ substantiā remanebunt. s̄ q̄ntū ad qualitates innovabunt. Sed circa ip̄as qualitates duplex est opinio. Quidā em̄ dicūt q̄ tria sunt genera q̄ntarum in elemētis. Quedā fm̄ q̄s ordinant̄ in mūdo. vt̄ grauitas ⁊ leuitas. ⁊ iste remanebunt. quia remanebunt in mundo ordo ⁊ situs elemētoꝝ. Quedā sunt qualitates fm̄ quas est receptio influētie luminis si ne omni corruptione. vt̄ perspicuitas ⁊ transparentia et iste similiter remanebunt sicut influētia luminis. Quedam aut̄ sunt fm̄ q̄s ordinant̄ ad agendū ⁊ patiendum ⁊ ita p̄ cōsequens ad trāsmutationem ⁊ corruptionem.

32

et fm has non remanebunt. Sed inter has quedā sunt actiue vt caliditas et frigiditas. quedam passiue vt humiditas et siccitas. Et que sunt actiue sunt ille que excitant et faciunt transmutationem. et iste tollentur ab elementis. et non redunt in nihil. sed cadent in regionem damnatorum sicut vult Basilus super illud. Cordo mini intercedentis flammam ignis. Dicitur enim qd calor cedit in partem damnatorum. sed lux in regionem saluandorum. Similiter et in aqua frigiditas ad affluendum. siccum vero et humidum non tollentur. sed terminabuntur. et ideo dicunt qd Beda dicit qd duo totaliter absumuntur propter coniunctionem que erat ex duplici qualitate. nō qm ad integritatem substantie sed quantum ad totalitatem duplicis qualitatis rōne actiue. Sed qd Aug^o dicit xx. de ciuitate dei qd omnium elementorum qualitates ardendo penit^{er} interibunt. et siccitas et humiditas sunt qualitates corruptibiles. nō videtur maior ratio de caliditate et frigiditate qm de his duabus. Ideo dicunt alij aliter qd omnes res quantum est de se appetit esse perpetuum et diuinum. s3 qdā forme sunt que appetunt continuare esse p multiplicatione sui in altero. vt pura sunt formae accidentales et substantiales. Que dam aut appetunt continuare esse suū p cōtinuā adherētiā cū materia. vt formę et qualitates passiue. quia igit post iudiciū auferet ab elementis omnis ratio multiplicandi se. et dabit vire^m continuandi se in se. qd erunt incorporealia. hinc est qd elementa que habent qualitates actiuas dicunt totalit^{er} absumi. qd omnino auferet ab eis ratio agendi et semuliplicandi. Alia hō duo dicunt in meliorem faciem restitui. qd appetit^{er} continuādi in se esse qui nō est in eis fm esse imperfectū completib^{er} et pfectib^{er}. manebūt ergo qualitates omnium elementorum. quātū ad substantiā. s3 quātū ad rationē corruptionis inuouabuntur. similiter et forme substantiales. Et hec opinio est pabilior. Et parent obiecta pfect^{er} p mū quod dicit qd figura hui^{us} mundi transibit. Dico em qd figura dī tripliciter. **1°** mō dispositio ex clausione lineaz. et hec nō perit quātū ad terram. qd omnino est obicularis. **2°** mō dicit figura exterior: rei facies siue pulcritudo. et hec transibit sic dicit in glosa. nō substantia. s3 pulcritudo. **3°** mō figura dī fictio v^{el} fragilitas a fingo fingis vt vasa figuli. et sic etiā ptransibit nō substantia s3 dispositio partium quo ad terrā et pulcritudo et fragilitas.

Questio. iiii.

b

Utrū inuouabunt plante et animalia bruta. Et qd nō v^{el} Quia q sunt p^{er} hominis necessitates. homie de necessitate transeunte debent et ipsa transire. s3 plante et animalia sunt huiusmodi. qd ppter hominis cibum. ergo rē. **1°** Itē omnia q inuouabunt habent formā pfectā ordinatā ad incorruptionem. s3 plante et animalia nō habent animas incorruptibiles. ergo rē. **2°** Itē si inuouantur. aut q omnia. aut quedā. Si omnia. tunc omnis plante que fuerunt ab initio et omnia animalia occuparent centū tales mundos. qd oporteret mundū dilatari. Si quedam inuouant quedā non. quero q sunt illa que inuouant. et non videt esse maior ratio de vno qm de alio. Item inuouatio est eiusdem fm substantiam. s3 forma substantialis bruti nō corrūpit. ergo si iterū generet erit noue rei formatio nō inuouatio. **3°** Contra. celi ornat^{us} inuouabit vt patet in corporib^{us} supercelestib^{us}. ergo pari rōne ornat^{us} terre. s3 ornat^{us} terre sunt plante et animalia. ergo rē. alioquin si nō inuouabūt. qd remunerabit terra sine ornatu. et ita impfecte. qd rē. **4°** Itē sicut corpora supercelestia et elementa seruiūt homini et idō remu-

nerant. sic plante et animalia seruiunt. et magis seruiūt quia pstant cibum. et magis laborant in seruicendo qd dant suam substantiam et moriuntur. ergo magis sunt renouanda. Item plante et animalia sunt ad laudem dei. quia vt patet in ps. inuitant ad laudandū deum. ergo si laus dei post iudicium non debet minui nec de crescere sed augeri. ergo nō debent cessare plante et animalia. **5°** Item que sunt de perfectione vniuersi non debent cessare. sed plante et animalia sunt hmoi. ergo rē. **6°** Prima p^{er} qd tunc vniuersum erit pfectus. Secunda patet. quia nunc superfluerent si non essent de perfectione. et pterea sunt creata inter opera sex dierum in quibus mundus est constitutus ante hominis lapsum. Item que sunt nobiliora magis sunt de perfectione. s3 vegetabilia et alia nobiliora sunt corporibus elementaribus. quia habent vitam. ergo rē. **7°** Item differentie diuidentes genus sunt de perfectione vniuersi. sed differentie accipiuntur penes hec duo. ergo hec ad vniuersi perfectionem debent inuouari. **8°** Dm. qd plante et animalia non inuouabuntur. pterea qd vltima eorum perfectio est corporalis per naturam et ortum. et radicem habet a materia. vnde non sunt idonea ad viuendum siue durandum eternaliter. forme autem corporum supercelestium sunt incorporeales omnino. similiter forme elementorum incorporeales sunt fm totū et fm partem quātū est in se. quia sunt corpora simplicia. vnde qd corrumpantur hoc est per actionem venientem ab extrinseco. et ideo remota illa actione remanēt incorporeales. et hoc patet qd plante et animalia nō sunt ad ornatum terre sed ad hominis obsequium. nec ad dei laudem. nec ad vniuersi perfectionem nisi fm statum eum qui est corporalis et variabilis. et ideo non oportet inuouari. vnde terra habebit illum ornatu. nec oportet qd multiformis sit. immo ipsa vniuersitas erit et in ornatu. et hoc patet p^{er} mū. quia celi ornatu naturaliter est dispositus ad incorruptionem. s3 hmoi nō vniuersi obsequiū p^{er} resurrectionē sic obsequiū solis et lune. nō nō remouerant. Sicut sunt ad laudandū deum fm statū infirmitatis. quoniam ipse in se non est eis manifestus. sed cum in se cognoscatur sufficienter in se laudabitur. nec oportet ad h^{oc} esse multitudinē creaturarum. Similiter sunt de perfectione vniuersi que est habitaculū hominis viuētis corporaliter. s3 p^{er} spūalis effecti nō et idō concreata sunt homini quia homo alimonis indiget. et pterea deus eū peccatorum esse p^{er} sebat. **9°** Ad illud vero qd obijcit qd nobilit^{er} est. magis ē de perfectione vniuersi. Dicendum qd habere esse nobilit^{er} hic est dupliciter. Vel quia permanentius. et quod sic est magis est de integritate vniuersi. Vel nobilit^{er} quia completius. et hoc nō magis est de integritate nisi cum perfectione completionis habeat incorruptiōem durationis. hoc em ipso qd est corruptibile non est de perfectione. **10°** Ad illud qd obijcit vltimo de differentijs. dicendum qd istud nō oportet qd diuisio generis indifferentias has sit fm statum. potest nihilominus dici qd homine inuouato omnes differentie que spectant ad completionem eius saluantur. vt corporum. animarum. sensibilib^{er}. rationale. Alie differentie. inanimarum. insensibilib^{er}. irrationale dicunt perfectionem coniunctam imperfectioni. Distinguendum est igitur qd differentie quedam sunt perfectiue simpliciter. quedam perfectiue cū diminutione. et sic soluendum est illud. quia prime sū de perfectione vniuersi simpliciter. secunde vero salū fm vnum statum.

Distinctio xlii. De statu et conditione bonorum post iudicium.

Dist resurrectione vero facto uniuerso impleto / qd iudicio rē. Supra egit magister de iudicio. In hac pre agit de statu post iudiciū. Et quoniam duplex ē status fm duplicem ciuitatez. vna scz iherusalem. et altera babilonis. ideo ps ista duas habz. In prima determinat statū et conditionē bonoz. In secunda statū et conditionē damnatoz. infra dist. l. Die ori-

Determinat beatitudinem et gloriā ex parte anime ostendens quid sit beatitudo. et qd esse beatorum.

DI. XL
IX
Aug. in encl.

Dist resurrectione vero facto uniuerso impleto qd iudicio suos fines habebunt ciuitates due. Una xp̄i. alia diaboli. Una bonorum. altera maloz. vtracqz tū angeloz et hoim. Istis voluntas. illis facultas nō poterit esse peccandi vel vlla conditio moriendi. Istis in eterna vita feliciter viuuntibus. illis infeliciter in eterna morte sine moriendi p̄tate durantibus. quoniam vtriqz sine fine. Sed in beatitudine isti. alius alio p̄stabilis. in miseria vero isti. alius alio tolerabilius p̄manebunt. Ex his apparet qd sicut boni differenter glorificabunt. alij magis alij minus. ita et mali differenter in inferno punient. Sicut em̄ in domo p̄ris. i. in regno celorum mansiones multe sunt. id ē p̄miorū differentie. et in gehenna diuerse sunt mansiones id ē supplicioz differentie. Dēs tñ eternā penaz patient. sicut oēs electi eundē habebūt denariū quē pater familias dedit oibz qd opati sunt in vinea. Hoie denarij aliqd oibz electis cōeī telligūt. s. vita eterna deus ipse qd oēs fruuntur sed impiter. Nā sicut erit differens clarificatio corporū. ita differens gloria erit aīaz. Stella em̄ a stellaz. i. electus ab electo differt in claritate mentis et corporis. Alij em̄ alijs vicini. clariusqz dei sp̄m cōtemplabunt. et ipsa contemplandi differentia diuersitas mansionū vocat. Dom⁹ ḡ ē vna denari⁹ ē vn⁹. s. diuersitas ē ibi mansionū. i. differentia claritatis. qz vnū ē et sum mū bonum beatitudo et vita oim. i. deus ipse. hoc bono oēs electi p̄fruent. s. alij alijs pleni. p̄fruent vero vidēdo p̄ sp̄m nō p̄ speculum in enigmate. habere ḡ vitam ē videre vitā. i. cognoscere deū in specie. Un̄ x̄itas ait in euāgelio. hē vita eterna vt cognoscāt te et quez nisi isti iesum xp̄m eē vnū et solū verū deū. hē habere vitā. i. cognoscere te. nō ē ipsa cognitio que tu es. s. p̄ cognitionē hē bonū qd tu es. i. vita.

Job. xiiij
Lassido. ad. xx.
i. Loz. xv.
i. Loz. xiiij
Job. xvij

Determinat de beatitudinis appetitū. an scz oēs hoies velint esse beati. b
Solet etiā queri de beatitudine vtrū eaz oēs

tur questio exp̄missis rē. Prima pars habz duas. In p̄ma pre determinat beatitudines et gloriā a pre spiritus. In secunda vō ex parte corporis. ibi. Post hec qri solet si beatitudo rē. Prima ps habet tres p̄ces. In p̄ma determinat qd sit beatitudo et quid sit esse beatorum. In secunda vō determinat de beatitudinis appetitū. ibi. Solet etiā queri de beatitudine. In tertia vero determinat modū participandi. vtrū equaliter p̄cipetur a diuersis. ibi. Solet etiā queri vtrū aliqd de deo cogitatur

velint et sciant que scit vera beatitudo? De q Aug. in. xiiij. li. de trini. ita differit. Ashirū ē cū capescende retinēdeqz beatitudinis voluntas vna sit oim. vñ tanta existat de ipsa beatitudine rursus diuersitas voluntatū. nō qd eā aliqd noluit. s. qd nō oēs eā nozint. Si em̄ eā oēs noscerēt nō ab alijs putaret eē in x̄tute animi. ab alijs in voluptate corporis. ab alijs atqz alijs alibi atqz alibi. Quō ḡ omnes amāt qd nō omnes sciūt. Quis pōt amare qd nescit sicut supra disputa uit. Lur beatitudo amatur ab oibz nec tñ scit ab oibus. An forte sciunt oēs que ipsa sit. s. nō oēs sciunt vbi sit. et inde cōtentio ē. An forte falsum ē qd p̄ vero posuim⁹ beate viuere oēs hoies velle. Si em̄ beate viuere ē (verbi gr̄a) fm animi x̄tute viuere. quō beate viuere vult qd hoc nō vult. Nōne verius dixim⁹ hō ille nō vult beate viuere. qz nō vult fm x̄tute viuere qd solū ē beate viuere. Nō ḡ oēs beate viuere volūt. imo pauci hoc volūt. si nō ē beate viuere nisi fm x̄tute animi viuere. qd multi nolūt. Ita ne falsuz erit. vñ nec ipse cicero dubitauit ait em̄. Beati certe oēs eē volum⁹. ab sit vt b̄ falsum eē dicam⁹. Quid ḡ. an dicendū ē etiam si nihil aliud sit beate viuere qz fm x̄tute animi viuere. tñ et qui hoc non vult beate viuere vult. nimis quidē hoc videt absurdum. Tale em̄ ē. ac si dicam⁹. qd nō vult viuere beate. beate vult viuere. Istā repugnantiaz qz audiat. quis ferat. et tñ ad hāc contrudit necessitas. si et oēs beate viuere velle verū ē. et nō omnes volunt sic viuere. quō solū viuūt beate. An illb̄ ab hīs angustijs poterit nos eruere. si dicam⁹ nihil esse beate viuere nisi viuere fm delectationem suā. et ideo falsum nō esse qd oēs beate viuere velint. quia oēs ita volunt vt quēqz delectat. S; illud quidē falsum ē. Uelle em̄ qd nō deceat. ē eē miserimū. nec tā miserū ē nō adipisci qd velis qz adipisci velle qd nō oporteat. Quis ita cecus sit vt dicat aliquē iō br̄m. qz viuit et vult. cū p̄fecto et si miser eēt. min⁹ tñ eēt. et si nihil eoz qd p̄peram voluisset hē potuisset. Abala em̄ voluntate vel sola miser qsqz efficac. s. miserioz cū desiderū male volūtati impleat. Quapropt qm̄ vex ē qd oēs hoies eē br̄i velint idqz ardetissimo amore appetāt. et p̄p̄ b̄ ceta

quod appetit. nec quod potest amare quod omnino quod
 vel que sit nescit. nec potest nescire quod sit quod sevel-
 le scit. sequitur ut omnes beatam vitam sciatur. omnes autem
 beati habitus quod volunt. quibus non omnes quod habitus quod volunt
 continuo sunt beati. Continuo autem miseri sunt quod vel
 non habitus quod volunt. vel id habitus quod non recte volunt.
 Beatus ergo non est nisi quod et hoc omnia quod vult. et nihil vult
 male. Ille quippe beatus vivit quod vivit ut vult. nec ma-
 le aliquid vult. Luce ergo ex his duobus. postea beata vita
 licet in malis sit aliquid bonum. non tamen nisi finis. om-
 nibus malis est beatus. Luce ergo ex hac vita quod in his mi-
 seris fidelis et bonum est venerit ad beatam vitam. tunc
 erit de quod nunc nullo modo esse potest. ut sic homo vivat
 quod vult. Non enim ibi volet male vivere. aut vo-
 let aliquid quod deest. aut deest aliquid quod volue-
 rit. quod quod amabilis ad erit. nec desiderabilis quod non
 aderit. Et omne quod ibi erit bonum erit. et summum de-
 sumum bonum erit. et quod omnino beatissimum. ita sp-
 fore certum erit. Beatus autem esse se velle omnino hominem
 est. beatus se esse velle omnes in corde suo videt. nec tamen
 omnem fides quod ad beatitudinem suam.

Quis sit beatus.

Determinat modum participandi beatitudinem.
 ut equaliter participet a diversis.
 Solent etiam quidam ut aliquid de deo cognoscant aliquid
 magis meritum ut petri. quod non cognoscant aliquid mi-
 nus meritum ut linus. Pluribus videtur quod omnia deo
 ad beatitudinem spectantia omnes communi electi cognoscant

H intelligentiam habet per se querit de beatitudine
 ne. et de hoc se querunt. Primum quid sit be-
 atitudo. Secundo qualiter sit appetibilis. Ter-
 tio in quo sit. Quarto secundum quod in se sit. Quinto de eius actu
 siue operatione. Sexto de differentiis participatione.

Questio. j.

Lirca quam sic procedit et ostendit quod beatitudo sit bonum crea-
 tum. quia beatitudo est perfectio beati. Sed omnis perfectio
 creature est creata. quod nullum est forma perfectiva. ergo be-
 atitudo est bonum creatum. **I**tem omne creatum quod non est tran-
 scendens ut ens et unum est alii cuius generis determinari. sed
 beatitudo est bonum creatum ut probatur. et non est transcendens eo
 quod in paucissimis reperitur. ergo etc. **I**tem quod est generis deter-
 minari et in aliquo ita quod sine eo res potest esse est in genere
 accidentis. sed beatitudo est bonum. ergo est in genere accidentis.
Item omne bonum generis determinari secundum quod habet denotat
 qualis. et quod est perfectio ipsius alicuius est in prima specie quod li-
 tatis quod est habitus et dispositio. sed beatitudo est bonum crea-
 tum et generis determinari ut probatur est perfectio naturam. sed
 constat. ergo etc. **C**ontra. quod non sit bonum creatum vide-
 tur. quia beatitudo satiat nostrum appetitum. sed nihil satiat
 aut aie humane appetitum nisi sola trinitas. quod cum sit natura
 eorum deum. nihil minus deo ipsam implet. ergo etc. **I**tem
 beatitudo est finis ultimus ultra quem non est finis alius. sed
 finis universalis est solus bonum increatum sicut principium
 primum. ergo etc. **I**tem quod non sit generis determinari videtur
 quia ut dicit boetius. beatitudo est status omnium bonorum ag-
 gregatione perfectus. ergo complectitur omne bonum. Sed omne
 bonum in pluribus generibus determinatur non in uno. ergo
 etc. **I**tem quod non sit in genere accidentis videtur. quia beatitu-
 do est nobilissima omnium perfectionum. sed accidentalis forma mi-

si differenter. Nihil enim in deo noscibile maius de-
 gnusque videtur quod est intelligere trinum et unum. sed
 aut omnes tunc per se cognoscunt. unde sequitur ut non
 sit aliquid beatitudini primens in cognitum alicui
 beatorum. Desiderata ergo cuncta illa videbuntur quod cogni-
 tio fuit beatitudini. sed in modo videndi differunt. Ali-
 quod enim alio magis. alio minime fulgebunt.

Solet etiam quidam in gaudio disparare sint. si
 claritate cognitionis differunt. De hoc Augustinus
 ait. Multe mansiones in una domo erunt. scilicet va-
 riarum primorum dignitates. Sed ubi deus erit omnia in om-
 nibus. erit etiam in dispari claritate par gaudium
 ut quod habebunt singuli. ceterum sit omnibus. quod etiam glo-
 ria capitis omnium erit per vinculum charitatis. Ex
 his datur intelligi quod par gaudium omnes habebunt.
 et si disparat cognitionis claritate. quod per charitatem
 et in singulis erit perfecta. tamen quod quis gaudebit
 de bono alteri. quod gauderet si in seipso haberet
 Sed si par erit ceterorum gaudium. videtur quod par
 sit omnium beatitudo. quod postea omnino non esse. Ad quod
 dici potest quod beatitudo par esse sit ita esse. par gaudium
 ut etiam par esse cognitio. sed quod non erit. non facit
 et paritas gaudij paritate beatitudinis. potest etiam
 am sic accipi par gaudium ut non referat paritas
 ad intentionem affectus gaudentium. sed ad uni-
 versitatem rerum de quibus gaudebit. quod de omni re
 unum gaudebit unus gaudebunt omnes.

De paritate gaudij. Aug. de civ. dei.

nus habet de nobilitate quod substantialis. ergo impossibile
 est quod beatitudo sit in genere accidentis. **I**tem quod non sit in
 qualitate videtur. quod per se diffinit felicitate dicitur quod est actus. secundum
 hunc modum fecerit. et quod ita sit per se. quod habitus perfectus per actum.
 Si ergo beatitudo est ultima perfectio actus. sed actus est in ge-
 nere actionis. ergo etc. **P**rimo quod beatitudo est finis satia-
 ans nostrum appetitum. Satiatus autem nostrum appetitum est du-
 pliciter. Vel sicut obiectum vel sicut informans. Satiatus
 nostrum appetitum sicut obiectum solus deus est. ad quem capi-
 dum humana anima ordinatur. Satiatus autem sicut informans
 est ipsa influentia dei in animam que est ipsa deiformi-
 tas et saturatio. Non beatitudinis ceterum est in primum primum et poste-
 rius ad beatitudinem increatum. que est finis satians ut ob-
 iectum. et ad creatam que est satians ut informans. et per
 dicitur de beatitudine increata. per posterum de creatam. quia
 non satiat influentia obiecti nisi propter obiectum. Et ex hoc per
 primum. quia Boetius loquitur de obiecto satiante. similiter
 de fine qui terminat intentionem. et de fine qui informat.

Ad illud quod obiicitur quod non est generis determinari. dico quod
 imo. **O**biicitur quod est statum continens omnia bona. dico quod com-
 plectitur omnia bona. hoc potest esse duplex vel secundum similitudinem. vel secundum
 equalentiam. Secundum similitudinem non operatur quod omnes generis bonorum
 continentur. continetur tamen secundum equalentiam. quia continentur tan-
 tum bonum quod sufficit et equalentiam imo preponderat om-
 ni bono. et tale non potest esse generis determinari. **A**d illud
 quod obiicitur quod nobilitate perfectio subtilis. dicitur quod istud est
 verum quod ad primum esse. non tamen quod ad ceterum sicut sicut sicut esse.
 imo accidentalis forma est perfectio ipsius compositi quod ad bonum
 esse. sicut patet de colore et odore in rosa. Aliter potest dici
 quod actus est duplex. Quoddam namque est quod causatur ex principiis
 per se subiecti. et tale ignobiliter est substantiali forma per se quod

tudo consistit in deo. quod ipse est finis vltim^o in quo stādū
 ē. s3 sol^o spūs ad deū vidēdū r amandū uertit. g beati-
 tudo ē in solo spū. **¶** Beatitude glorie rīdet gratie.
 s3 gratia cū sit qualitas spūalis est bonis rōne sol^o aie.
 s3 r beatitudo. q3 quāru3 se exēdit dispositio ad formā
 tū se exēdit forma. Itē si aliq passio inē aliqb^o subiect^o
 inest fm aliqd cōe. s3 beatitudo inest angelo r homi. g^o
 inest fm aliqd cōe angelo r homi. nō est cū nisi spūs
 r potentie spūales. ergo beatitudo est tū in potētia spi-
 rituali. **¶** Item si aliq duo cōicant. in aliq natura r nō
 pnt uenire in eo qd supadditū est nature. illd supaddi-
 tū nō inest fm naturam in qua cōicāt. s3 hō cōicāt cum
 beatis in corpe r in potentis sentiendi. r nō pōt cōicā-
 re in beatitudine. g nō inest fm corpe. **¶** ad hoc dice-
 runt aliqui q beatitudo dī duplr. pue r cōiter. **¶** Pro-
 pue est gaudiū de participatione dei pfecta r cognitio
 nem r amorē. **¶** Coniuncter uero dī omīs remuneratio
 ecludens omnē miserā. **¶** Primo mō cōpēditur premi-
 um substantiale tū. scdo mō accidentale. **¶** Primo mō ē
 tū in aia. scdo mō est in aia r corpore r toto cōiūcto. et
 p hoc soluit ratiōes ad ptes oppositas. Sed ista solu-
 tio nō vī cōueniens. qm sicut dicit Aug^o. beate uiuere
 est bonū ueris certisq3 gaudere. s3 etiā dolo sic dīc. tūq
 de trinitate est ipius aie. ergo r gaudiū beatitudinis. ē
 aie in aia sicut in subiecto. siue sit de bono increato qd
 est deus. siue de bonis corporis. **¶** Ideo dicunt ali^o aliter
 q gaudiū est accidentale. r beatitudo accidentalis ē in
 anima sicut in subiecto. s3 huius gaudiū materia est in
 corpe. q3 gaudet anima de bonis corporis. r ideo bñtudo
 non est in corpe sicut in subiecto. s3 sic in materia r ob-
 iecto. nō pncipali tū. **¶** S3 istd nō sufficit dicere q simi-
 li materia gaudiū est in omnib^o creaturis remanentib^o
 post iudiciū. g. nō magis diceret fm hoc corpe nō strū
 beatificari q3 alie creature. qd non est cōueniens dicere
 Si tu dicas q magis p hoc q h3 conditiones nobil-
 iores. hoc nō ualeat. q3 sicut corpe solis casdē cōditiones
 quas corpus nō strū habebit. Et ideo ddm aliter. q bea-
 titudo euz sit gaudiū de bonis est in aliq sic in subiecto
 pmo p inherētā. r sic dīco q est in sola aia. Et est in
 aliquo sicut in unioe p quādā redūdātā. r sic q3 cor-
 pus est cōiūctū aie. gaudiū redūdāt in corpe. **¶** Concedē
 de iustis sunt rationes pbantes q beatitudo nō sit in corpe
 tanq3 in subiecto pmo. sed tū est ibi ppter cōiunctionē
 10 p quādā redūdātā r cōparticipationē. Ad illd ergo
 qd obijcit q ceterisq3 bonis consistat beatitudo. ddm q
 21 Aug^o. dīc illd fm opinione tullij. **¶** Ad illud qd obij-
 cit de rpo qui factus est hō vt totū homines bñficaret
 ddm q ibi est quedā pgruentia. q3 etiā r si non esset in
 carnat^o. hō esset beatus. dū esset redēpt^o ad uisionē dei
 12 pfecte. **¶** Ad illd q dicit Ansel. ddm q bene rīner
 bona corporis. s3 bñtudo nō dīesse illa bona s3 gaudiū
 13 unū de illis bonis. **¶** Ad illud q obijcit de merito. ddm
 q aia nō pōt mereri extra corpe. nō. ppter defectū uirtu-
 14 tis. s3 ppter defectū stat^o r ips^o merendi. Ad illud qd
 obijcit q miserialis est ex pre corporis. ddm q miseria sub-
 iectue r pue est in natura rōnali. s3 materialit^o pōt ēē
 15 rōne corporis sic dicit Aug^o. viij. de ciuitatē. Ad
 aliud patz rñtio q corpe necesse est resurgere vt fiat be-
 atū p quādā cōparticipationē r redūdātā. Et est
 sile in gratia. q3 si gratia existens in aia fm potentiam
 rōnalē redūdāt i sētibīlē. r qn abūdās ē r ipaz trāqllat
 r qn delectatio magna ē sicut dīc. sicut dī in ps. Situnt i re-
 aia mea. cū i glia sit pfecta abundātā r delectatio. nō ē
 mirū si redūdāt i corpe. r b nemo dubitor nisi i expere

¶ Questio. iij.
 Sedm qd insit bñtudo. **¶** Utz sit i aia fm substantiā an
 fm potētiā. Et q fm substantiā vī. q3 bñtudo est uita-
 vñ Aug^o. uult q cē beati est uiuere in deo r deo. sed p^o
 naturalit^o uiuit anima q3 potētiē. g^o p^o r iustificat a deo
¶ Itē beatitudo i aia ē vna. s3 potētiē sūt plures. s3 ml-
 tiplicato subiecto pmo necesse ē multiplicari pfectiōes.
 g rē. **¶** Itē dē ē intim^o ipi aie. g cū bñtudo sit in aia p
 influētā a deo. illa influētia pcedit ab intimo. s3 substa-
 tis rei create interior^o ē pōt^o q3 potētiā. g beatitudo pnis
 influit in substantiā. **¶** Contra beatitudo inest fm q3 ca-
 pas r ē dei r pnceps cē pōt. s3 capax ē fm imaginē. r ima-
 go fm mentē. r mens ē oculus r potētiā aie. g bñtudo
 inest aie fm potētiā. **¶** Itē bñtudo inest aie fm modū
 spālem uniois dei r aie s3 mod^o spālis nō ē nisi p cō-
 gnitionē pfectā r amorē. r bec ē p potētiās. g rē. **¶** Itē
 beatitudo ē habit^o secūdus r pfectio scōs. s3 oīs scō
 dus habitus ē impfectio fm aliā potētiā recipiēdi q
 differt a substantiā. g beatitudo nō inest aie p substantiā
 imediare. **¶** Itē si imediare r pmo p substantiā. ergo ab-
 stractis potētiās potētiū intelligi aia glorioza. ergo ab-
 stracto q dē nō uideat nec amet erit glorioza. qd stultū
 ē dicere r contra sanctos. **¶** Itē. ddm q opinio quorū
 16 dam est sicut de glia ita de gloria. q sicut differt gra r hū-
 rus. ita beatitudo r dos. r sicut gra respicit aie substanti-
 am. r ideo ē vna r tūs. potētiā. r ideo ples. sic r glo-
 rias. iō plures. Et exemplū naturale ē in aia humana
 pfectiente corpe. que inq3 uī uificācas respicit cōplexio-
 nem que ē vna in toto corpe. inq3 uī motor respicit oīa
 na diuersa. s3 credo h cē magis p appropriationes q3
 ppteratē r uitarē. **¶** Corp^o cū nunq3 dīl positū ad uitam
 qualēcūq3 h3 cōplexione nisi etiā habeat organizationē
 vñ nec influētia uite nec mot^o ē ab aia in corpe nisi na-
 turaliter pexistat dispositio organizationis. sicut credo in
 gratia r gloria. q aia nō ē capax gre nec glorie nisi p mē-
 tem. vñ credo q tam gra q3 gloria pmo ē in potētiā. s3
 17 ē aliqd in potētiā hoc ē duplr. **¶** Aut fm dīl positiones
 r habituationē et^o ad actum ppiū. q3 sic potētiē dīstīn-
 guunt. r qd sic ē in potētiā multiplicat. r ē in potētiā
 fm rōnē potētiē. Aliqd uero ē in potētiā fm rfirmas-
 tionē ipius ad aliqd r unione ad illud. r qd sic ē in po-
 tentia nō multiplicat in potētiās. imo ē in potētiā dīc-
 tur fm rōnē substantie. r sic gra r gloria quatu^o ynaq3
 est r formitas ad deū. Et q3 vni r eadē cōformat r refor-
 matur ipa aia. ideo vna est gra r gloria in plurib^o potē-
 tiās. sicut vna aia in plurib^o organis. r vna sanitas in
 plurib^o mēbris. r b clarius in secundo disputatū est in
 xvij. dīl. de gratia. **¶** Ad illud quod obij^o pus ē uiu-
 18 ficari aiaz q3 potētiās. ddm q3 uer^o ē de uita q ē act^o pmo
 s3 nō de uita q ē act^o scōs. **¶** Ad aliū iā p3 rñtio. q3 nō
 19 ē glia i potētiās fm q3 dīstīnguūt s3 fm qd uniuert^o i rōe
 imaginis. p quā capacitatē sūt vni^o r formitas. **¶** Ad
 20 illd qd obij^o q dē ē intim^o aie. g^o pcedit ab intimo. ddm
 q influētia ista ab intimo pcedit. s3 nō pcedit fm q3 intī-
 mū r fūas in cē nature. s3 fm qd obiectū cōsummas in
 cē glie. r iō fm hāc uia magis ē intim^o r imediāt^o potē-
 tie q3 cēntie. vñ nō sedq^o si dīna cēntia ē i nima q3 qlibet
 et^o influētia. **¶** Questio. v.
 De actu glie siue oparōe c^o sit. r oñdīf q act^o ei^o sit oīm
 potētiā. q3 glia ē pfectio plenar^o uirtū. **¶** Dī plena iō p
 ficat totam animam. ergo omnem eius spūalem potēti-
 am. Quia vltima vltra quā non est alia. cum vltimate
 pfecta sit cōiūctā actui. q3 actus pfiat habit^o. ergo oīs
 D. 4

potentie ponuntur in actu. Item gloria totum pfi-
 cit quod gratia disponebat. sed gratia disponit. ergo
 pfiat actus anime. nō tñ qui sunt in deum s3 etiaz qui
 sunt in bonum creatur3 p virtutes cardinales. ergo glo-
 riosi actus nō tñ erunt in deum sed etiam in creaturaz
 Item hoc ostendit. quia virtutes cardinales mane-
 bunt in patria in statu pfecto. ergo in actu. sed act3 coz
 est in his que sunt ad finem. 7 penes eas consistit act3
 glorie. quia sicut earum actus nūc sunt gratuiti. ita tūc
 erunt gloriosi. ergo 7c. Item querit vtrum sit ibi act3
 pficiens memoriam. Et q sic videt per rationem. quia
 si gloria reformat imaginem. 7 imago attenditur qru3
 ad memoriam. 7 intelligentiam 7 voluntatem. q3 opoi-
 tet q memoria sit in actu. Item hoc ipsum dicit Bern.
 Deus futurus est intellectui plenitudo lucis. volunta-
 ti multitudo pacis. memorie cōtinuatio eternitatis.
 Item ostendit q sit ibi actus irascibilis. quia quod
 est pfectibile virtute. est pfectibile gloria. s3 irascibilis
 pfiat spe. ergo 7c. Item sup illud prima ad Cor. xij
 nunc aut manent 7c. Ambrosius dicit q spei succedat
 beatitudo. 7 Aug3. Similiter hoc dicit de doctrina xpia-
 na. ergo 7c. Item contra q non sit actus glorie fm om-
 nes potentias videt. sup illud ps. ostendam illi saluta-
 rem meum. glo. dicit q visio est tota merces. ergo tota ra-
 tio beatitudinis consistit in actu intelligēte. Si dicas
 q hoc dicitur est p quandā concomitantia. eadē ratione
 debet dici q fides ē totum meritum. Item queritur
 quare magis dicit de visione q de dilectione. Item
 Aug3. de moribus ecclesie. btus est optimus. 7 cū amat
 optimū amat. ergo videtur q tñ sit in actu motus.
 Item Aug3. vltimo de ciui. dei. Videbimus. amabi-
 mus. laudabimus. isti sunt actus glorie. q si sufficient
 eos numerat Aug3. 7 hic est nullus actus memorie nec
 potentie irascibilis. p3 7c. Item dotes distinguunt
 penes actus glorie. Sed due assignant penes actū rati-
 onalis 7 concupiscibilis. s. visio 7 dilectio. ergo si distin-
 guunt aliq penes actus memorie 7 irascibilis. nūc erunt
 quattuor dotes. quod est contra omnī opinionē. non
 em ponunt nisi tres. Similiter opponitur q si ponā-
 tur actus glorie fm omnes virtutes q tunc erunt septem
 queritur ergo quare actus gloriosi appellant dotes. et
 quare tñ tres sunt. 7 penes quid accipiant 7 distingua-
 tur. 7 cum laus sit actus maxime gloriosus fm qd dicit
 tur sup illud ps. laudare dñm qm bonus ē psalmus. p-
 prer quid nō est dos. 7c. ad intelligentiam obiectorum
 21 norandū q actus gloriosi nō tñ sunt in deū vt in obie-
 ctum. sed etiam in bona creata (gaudebit em hō 7 dili-
 get. primū) Sed quia substantiale pmiū beatitudinis i
 deo consistit. ideo actus glorie pncipales sunt fm quos
 aia cōuertit in deū. 7 fm hos actus dotes assignantur.
 quia fm hos aia vni deo tanq3 sponsa sponso. 7i his
 22 dicit 7 replet. nō solum vigorat. Et ideo dicunt dotes
 quasi diuitie anime desponsate. Nos aut actus qdam
 dicunt esse tres. q tria reqruat ad hoc q aia pfecte gau-
 deat de deo. s. pfecta visio. pfecta dilectio. 7 pfecta ipi-
 sius fruitio. 7 fruitionē nō dicunt inesse fm aliā potē-
 tiam q3 rōnalem 7 concupiscibile. Nam irascibilis non
 habet ibi actū in deū. habet tñ aliquē actum. s. gloriari
 p virtutes que manēt in ipsa. manet em amor 7 fortitudo.
 Sed ista positio dupl3 videt incōpetens. Primo
 modo quidem. quia tunc tertia dos nō differt a prima
 7 secunda nisi fm rōnem. 7 hoc stultū ē dicere. Alia via
 videt incōueniēs. s. q irascibilis nō habeat in gloria a-

ctum tendentē in deū. cū in via habeat spem p cui3 actū
 intendit in deū. Et ideo aliter dñm q oēs vires que ha-
 bent p gratiam actū in deū. habebūt p gloriā actus pfe-
 ctos cuacuatis impfectis. Unde rōnalis cui3 emō cre-
 dere p fidem tunc videbit apte. Concupiscibilis cuius
 ē amare. diliget tūc videbit apte. Unde s3 hos
 tres actus distinguunt tres dotes. s. visio. dilectio. cō-
 prehensio siue tentio. siue fruitio p appropriationem.
 Nam fruitio ista tria complectit. Ad illud qd obij-
 citur q actus glorie sunt plures. q3 fm omnes virtutes
 patet nō sio. quia 7 si fm omnes virtutes sunt. nō tñ fm
 omnes dotes accipiunt. sed fm eos qui tendunt in media
 te in deum. Ad illud qd obijcit q visio est tota mer-
 ces 7 bñmō. dñm q isti tres actus sunt omnino comun-
 cti 7 connci. vnde qui pfecte videt. pfecte audit 7 ha-
 bet. 7 ideo in sanctorū verbis p cōncionem quod ē om-
 nium attribuit vni. magis aut visioni attribuit prop3
 hoc q in visione distinguitur status patrie a statu vie
 nō sic in dilectione. quia vtrobiq3 ē dilectio. sed in pa-
 tria est visio non in via sed credulitas de non viso.
 Ad illud quod obijcitur quare non vnus actus pe-
 nes memoriam. dicendum q memoria non reformatur
 primo sed ex consequenti per reformationem irascibi-
 lis in reformatione gratie. 7 ratio huius est. quia quod
 dammodo conueniunt in actu. Vtriusq3 em est conti-
 nue tenere. Ad illud quod vltimo obijcitur de lau-
 de. dō q aut intelligit de laude vocali. 7 si nō ē act3 prin-
 cipalis nec debet ēē dos Aut de laude mentali. et ita cō-
 prehendit actus trium potentiarum interiorum. 7 ideo
 non est distinguenda ab alijs. imo dicit tota merces.

Questio. vi.

De differenti participatione beatitudinis. Et querit
 vtrum omnes habeant equalē beatitudinem. 7 q sic
 videtur ex tertio Mart. ix. vbi dicitur q omnes acce-
 perunt singulos denarios. 7 q dominus tñ dedit no-
 uissimo quantum primo. Et glosa dicit. ad Corinth. xv
 super illud. stella differt a stella. eundem denariuz par-
 ter familias dedit omnibus qui operati sunt in vinea.
 quo vtiq3 non aliud significatur q id quod omnes cō-
 muniter habebunt. Sed illud non est nisi beatitudo. er-
 go 7c. Item ratione videtur. quia beatitudo confi-
 sit in deo qui est bonum summum in fine 7 omnino i-
 uariabile non recipiens magis 7 min3. Si dicas q cō-
 sistit in dei participatione que magis 7 minus recipit
 Contra. vnusquisq3 tantum participabit deum in
 gloria q non valet nec poterit plus participare. ergo
 vnusquisq3 in summo. sed quod summum est. est in ter-
 mino. 7 quod est in termino non recipit magis et min3
 ergo 7c. Item tantū diligit vnusquisq3 homo priori
 mum sicut seipsum. ergo tantum gaudebit linus de glo-
 ria petri. 7 intantum volet eam petro quantum sibi. 7 si h
 tantum gaudebit de gloria petri quantum si eam haberet
 sed si haberet. tantū gauderet quantum petrus gaudet. er-
 go 7c. Contra. Job. xv. In domo patris mei mansi-
 ones multe sunt. Augustinus. Multe mansiones in
 vna vita erunt. quia varie premium dignitates.
 Item apostolus. j. ad Corinth. xv. stella differt a stel-
 la in claritate. Si ergo claritas cognitōis generat gau-
 dium 7 delectationem 7 differens est. ergo differens
 erit gaudium. Item ratione videtur. quia premium
 respondet merito. sed constat aliquos esse maius me-
 riti. ergo 7 premium. Item Augustinus. Si scnt equalia

non esset ordo ibi. quia ordo facit ad perfectionem. ergo quia supra civitas est perfectissima. ergo etc. **P.** dicitur quod diversitas et distinctio est in primis secundum maius et minus sic fuit in meritis. Ad intelligentiam autem obiectorum notandum quod sicut beatitudo ut dictum est supra dicitur dupliciter. videlicet sarians effectiue sicut obiectum. vel sarians informatiue sicut perfectio. sic et premium siue donum. Nam si dicitur. sicut obiectum omnino vna est merces. vnus deus. vna beatitudo. vnum premium. Si autem formaliter dicitur beatitudo vna vnitare conformitatis. vnitare connectionis. scilicet in differens est quantitate gaudij et remunerationis. vnus enim alio clarius videtur deum. et magis de illo gaudet et strictius tenet. Et sic patet primum de denario. **P.** etiam secundum quod gaudium patet dicitur. non inquam in se

est extensiuus. quia de eiusdem et tot gaudet vnus de quibus et quor gaudet alter. **A.** Ad illud quod obijcit quod quilibet participat deum in summo. dicendum quod est summum simpliciter. et summum huic. Nullus participat in summo simpliciter sed in summo sibi. quilibet enim tantum participat non quin possit participare plus. sed non plus ab ipso quod non potest ultra proficere et contentus est omnino eo quem habet. **A.** Ad illud quod obijcit quod tamen gaudet de bono primi quantum de suo. dicitur quod verum est. unde patet plus gaudet de bono inquam ipse lux. sed ex hoc non sequitur quod tantum gaudet quantum si haberet illud. quia si haberet illud bonum haberet maiorem charitatem et potestatem in se. sicut gaudendi. **H.** His visis satis patet ea que possent dici circa litteram.

D. Determinat beatitudinem et gloriam ex parte corporis. Post hec queri solet si beatitudo sanctorum etc. Supra egit magister de gloria spiritus in qua consistit prima stola. Hic agit de gloria corporis in qua consistit stola secunda. Diuiditur autem hec pars in tres partes secundum tria que determinat. Primum

enim determinat quod in resurrectione corporum erit glorie augmentum. Secundo vero determinat modum per quem gloria spiritus augetur. ibi. Si quem mouet quod opus sit. Tertio determinat quale corpus reddetur anime beate scilicet spirituale non animale. et hoc facit. ibi. Proinde cum hoc corpus iam non animale.

D. Determinat quod in resurrectione corporum erit glorie augmentum. Post hec queri solet si beatitudo sanctorum maior sit futura post iudicium quam interim. Sine omni scrupulo credendum est eos habituros maiorem gloriam post iudicium quam ante. quod et maius erit gaudium eorum ut supra testatur est Augustinus. et amplius erit eorum cognitio. **U.** Hiero. Peractio iudicio amplius glorie sue claritatis deus demonstrabit electis.

sic videre posse incommutabilem substantiam. id est dei. sicut sancti angeli vident. siue aliqua latenter causa. siue ideo quia inest ei naturalis quod appetit corpus administrandi quo retardat quod damnum ne tota intentione pergit in illud summum celum donec ille appetitus conquiescat. Porro si tale sit corpus cuius sit difficultas et grauis administratio. sicut hec caro que corrumpitur. multo magis auerit mens ab illa visione summi celi.

Dico super per Dec.

D. Determinat modum per quem gloria spiritus augetur. Si quem mouet quid opus sit spiritibus defunctorum corpora sua in resurrectione recipere si eis potest sine corpore summa beatitudo preberi. Difficilis questio est. nec potest a nobis perfecte determinari. sed tamen dubium non est. et rapta a carnis sensibus hominis mentis. et post mortem ipsa carne deposita non

D. Determinat quale corpus reddet anime beate. spirituale non animale. Proinde cum hoc corpus iam non animale sed spirituale receperit equata angelis. habebit perfectum nature sue modum obediens et imperans viuificata. et viuificans tam ineffabili facultate. ut sit ei glorie quod fuit sarcine.

H. Intelligentiam huius partis queritur de gloria corporis. Et circa hoc duo principaliter querunt. Primum quod est de gloria corporis in generali. Secundo in speciali. Circa primum queruntur principaliter tria. Primum quod est de corporis glorificatione. Secundo de totius distinctione. Tertio de sensuum remuneratione. Circa primum queruntur duo. Primum quod est verum gloria corporis sit de substantia beatitudinis. Secundo querit de origine beatitudinis corporis siue glorie.

Q. Questio. f. Circa quam peccatur sic et ostendit quod gloria corporis sit de beatitudinis substantia siue augetur gloriam anime. primo per auctoritatem magistri in littera. Sine scrupulo inquit credendum est eos habituros maiorem gloriam post iudicium quam ante. quod maius erit gaudium et amplius cognitio. **S.** ista respicit essentiam beatitudinis. **g.** **T.** rem. Bern. de diligendo deo. Anima exuta tamen corporis est contenta. et si non videret sensum tamen affectum. ut sine eo nec possit nec valeat consumi. **I.** Augustinus. sup. Bern. loquitur

de anima exuta dicit. Inest ei quidam naturalis appetitus administrandi corpus a quo retardat ne tota intentione ferat in istud summum celum. quod si quantitas premij substantialis consistit in adherentia et fruiione illius summi celi. **p.** **z.** **I.** **T.** perfecta beatitudo est quod omnium desideriorum. Si ergo anima appetit naturaliter corpus vni. et iste appetitus cum sit naturalis non possit terminari nisi per vniorem. impossibile est animam perfecte beatificari quousque resumat corpus. Contra anima gaudet nunc de deo. post iudicium vero non tamen gaudebit de deo sed etiam de bonis corporis. sed de bonis infinitum. bonum corporis est bonum finitum sed finitum additum super infinitum nihil auget. **g.** bonum corporis non auget primum ergo etc. **I.** **T.** rara gratia est in anima exuta quanta carnis est corpus. **g.** similiter videtur de gloria. **C.** **T.** cum deus se offerat modo anime in aperta visione sicut post iudicium. quare non est ita modo de perfecta gloria sicut post iudicium. Si dicas quod propter appetitum amittendi corpus. **L.** **v.** **t.** **r.** **B.** **r.** de diligendo deo de beatis animabus dicit. quod ita iebnant deo ut obliuiscant. sui. **g.** si sui obliuiscant multo

mag corpis. Jre maiores mor absorbet minores. qz cu3
 mor amoris i deu impropionabilic sit maior qz in cor
 pas. qz totalit absorbet illu. Jre appetit ad ministray
 di corp^o impedit. q multo fort^o administratio. Si em
 amor alicui^o pot retrahere a deo cum est absens. multo
 fort^o cu est pscns. **¶** Jre corpus nuqz fier spūs qzuis fi
 ar spirituale. ergo liberioz ē spūs a corpe absolur^o qz al
 ligat^o. qz meli^o dispoit^o ad suscipiēdā bñitudinē pfectā
 29 **¶** ddm qz bñitudo d: gaudiū p cēntiā. gaudiū aut pōt
 dia mai^o quadruplr. Aut qz de maiori obiecto. aut qz
 er maior habitu. aut qz de plurib. aut qz ex eodē habitu
 intēsi^o. Prio mō mai^o gaudiū qz de maiori nō repit. nec
 respectu eiusdē nec respectu diuersoz. qz qlibet gaudet
 de bono infinito. Secō mō mai^o iuenit respectu diuers
 soz. qz maiori bitū gaudet pet^o qz lin^o. s3 nō repit re
 spectu eiusdē qz ad diuersa tpa. qz nō hēbit maiorē ha
 bitū pet^o p^o iudiciū qz h3 nūc. Tercio mō mai^o qz lati
 us 7 de plibz repit in eodē fm tpa. qz pet^o de plibz gau
 debit p^o iudiciū qz nūc. qz de glia anie 7 corpis. 7 de glia
 oim saluādoz s3 nō ē mai^o. 7 mō illud diuersoz. qz de
 tor 7 eis gaudet bitū scūs pu^o sic 7 maxim^o sanctus.
 Quarto mō mai^o qz intēsi^o repit 7 respectu eiusdē 7 re
 spectu diuersoz. qz vñ^o intēsi^o mouet qz alē respectu
 eiusdē. qz ex eodē habitu intēsi^o mouet bitū aia resumpro
 corpe. qz nullū hēbit rēctadās. Lōcedēdū ē igit qz glori
 carioz corpe fac ad mai^o gaudiū qz ad extēsiōē. facit
 etiā qz ad intēsiōē. nō augēdo bitū s3 remouēdo ipe
 dimētū. vñ nō facit ad augmētū pñij cēntialis pncapa
 30 liter s3 ex vñ. 7 cōcedēdo sūr rōes ad h^o. Ad illd qd obi
 in 3trariū qz nō gaudet de maiori. ddm qz nō tenet bñ s3
 qz ad h^o nō d: maior: si de eodē intēsi^o. Silt^o qz secūdo
 obijct de gra p3. qm ipā gra die bitū. 7 idē etiā hie glie
 ē aia cōtra 7 pmo qz ē vñtia. s3 p illū nō ita itēse mouet
 tur. 7 h^o rēctadāre appetit. **¶** Ad illd qd obi qz obliu
 31 scit sui. ddm qz h^o nō intelligit qm amet se. s3 qz ois amor
 priuar^o qz nō refert in deū ab altera aufferet. 7 certe aia
 nō appetit corpa amore puaro s3 ad gloriā dei. Vel dōz
 qz Bern. loquit de beatis post resurrectionē scdē stole.
 Ad illd qd obi qz maiores mor absorbet minores. dōz
 32 qz venū ē qz absorbet. s3 nō ita vt nō sint. s3 vt nō ita in
 tēse appareāt. sunt tñ 7 appareāt aliq mō. 7 iō qzuis pa
 rū. tñ aliq mō minuūt mor^o minores ipi maiores s3 vñ
 canf. **¶** Ad illd qd obi qz si appetit ipedit mag^o pñtia
 33 ddm qz appetit duo die. s. amorē alicui^o rei. 7 carētiā
 illi^o. Qñ igit ipedit. aut rōne amoris. aut carētie si rō
 ne amoris. nūc mag^o ipedit res pñis si rōne carētie nūc
 nō ipedit. cū carētia p pñtiā remouet. **¶** Ad illd qd obi
 34 qz spūs absolur^o ē liberioz: ddm qz ē spūs a corpe absol
 lur^o subā 7 affectu. 7 iste ē liberioz. Er ē spūs alligat^o
 affectu 7 solur^o subā. 7 iste nō ē liber. qz aliqd vult qd nō
 h3. Er ē spūs alligat^o bñtātia 7 affectu. 7 nūc aut corpe
 ē inobediēs. 7 talis nō ē liber. qz nō pōt hie qd vult. aut
 p oia obediēs 7 talis ē liber liberrare sibi diueniēre. qz ni
 bil vult hie nisi qd pōt. 7 ideo h3 omie qd vult.

¶ Questio. ij.

De origine bñitudinis siue gloria. vtz sit a glia aie ori
 ginalit. Et qz sic v. dionysi^o ad diofcoz. bñitudo nō ē
 corpoz. s3 ab aia^o redūdā in corpa. **¶** Jre gloria inest
 corpi p resurrectionē. 7 resurrectionē p ymonem aie. qz ab
 aia iest corpi gloriā. Jre spāl^o vñ qz ad ipassibilitatē. qz
 vt die pbs egrediēre aia expirat 7 marcescit corpe. qz cū
 sit icorpale hñ h3 ab aia. Si dicas qz loqd fm statū istū
 Doe nō solur. qz sic aia nūc 3tinet corpe. ita 7 nūc. vñ
 aug^o. 7 h3 religioē. corpe nō hēbit stabilitatē nisi p anī

mā. 7 h3 p deū. Jre de spūalitate vñ. qz sup illd. j. Co. xv.
 nouissim^o adā in spm viuificatē. die glo. qz sic spūs p
 fecte adheret deo. sic viuificat vt corpe spūale efficiat.
 q manifestatē. Lōra. qñcūqz aliqd ē alicui^o origo p re
 dūdātia. siltrudo ē vtrobiz 7 vñuocatio. S3 claritas
 corpis 7 siltrudo ē vtrobiz 7 vñuocatio. S3 claritas
 in illā. Jre oē qd ē ab alio p redūdātia. illo separo iā nō
 iest. qz si aia separet a corpe. corpe fieret obscurū. qd vñ
 eduentēs dicere Jre qd bz totalit cē p redūdātia ab aliq
 illi 3tūctū pncipat. pncietates illas sine aliq imutatioē
 ex pre sui. g^o si aia glōiosa vñret mō corpi passibilit^o p
 faceret ipassibile. s3 nō p stare. qz de passibilit^o p na
 turā fiat ipassibile ē a vñtēte ifinita. g^o nō ab aia. Jrem
 aia xpi sūme erat glōiosa. 7 corpe sūme passibile. g^o z bñs
 alios defect^o. g^o 7 bñmō defect^o nō puant p gloriā aie s3
 p qlitatē absolurā corpis. g^o z c. ddm qz ē loq de do
 ribz corpis in qd^o ei^o glōificatio 3stitit. vel qz ad di
 35 spositiōez. vel qz ad 3sumatiōez. Si qz ad dispo
 sitiōez. sic dico qz dicūt dispositiōez qz sūt qlitates ab
 solure ipi^o corpis qz dant sibi a deo in ei^o reformationē
 Si qz ad 3sumatiōez. sic dico qz sūt a glia aie siue ab
 aia glōiosa. Tñ sic in pñti aia in corpe influit. 7 p illā i
 fluentiā corpe ē coloratū. corpe ē durabile. corpe ē p
 ruo s^o 7 agilit^o qz cū aia separet. sic siltr dico i ppositioē
 mō. qz aia glōiosa istuēs in corpe oēs dtes istas ad qz
 dispositiōez hēbar. p sui reformationē pficit 7 3sumat
 Tñ credo qz si corpe separet. qz cēt agile 7 ipassibile. nō
 tñ ita vt nūc. Et p h^o parēt obiecta ad vñqz pñ. Nā p
 me rōnes oñdūt qz sūt in corpe p influentiā. qd hde vñū
 ē qz ad 3sumatiōez. Sdē rōnes oñdūt qz nō sūt tota
 liter in corpe p redūdātia a glia aie. 7 h^o hde vñū ē. pēti
 gal em qz a deo forme habile vt p influentiā aie illa habi
 litas 3sumat. Ad illd qd obi de spūalitate. ddm qz ve
 rū ē vbi agēs 7 paries cōtāt in materia. s3 nō ē ita i aia
 36 7 i corpe. vñ aia imobilis cōns p influentiā causat morū i
 corpe. sicut i alijs. pncietanb. sic d: calor aial siue ab aia

¶ Qñsequē qz ad seqūdi articū qñ de vñ
 rū distinctioē. Et circa h^o duo qzunt. Prio qñ
 d nūero 7 sufficiētē dōriū. Secō qñ de qlita
 recipiarum.

¶ Questio. ij.

Circa quā notādū qz dtes corpis 7 sūeucrūt qz tuoz: ali
 signari. s. claritas. ipassibilitas. subtilitas. 7 agilitas.
 S3 qz debeāt cē paucozes vñ. qz dtes sunt in corpe fm
 qd cōpat ad aiam. s3 tñ duplr cōpat. s. vt moro: 7 vt p
 fectio. g^o vñ qz tñ sunt due dtes. Jre tñ tres dicūt esse
 vires fm qz aia regit corpe 7 pficiēdo 7 mouēdo. s. na
 turalis. vitalis 7 aial. 7 fm h^o dicunt tres spūs in corpe
 g^o vñ qz sunt tñ tres dtes. Jre dtes aie s3 tres. g^o si aia
 p libz dōtibz dōtāda ē qz corpe. si aia nō h3 nisi tres. nec
 corpe. Lōra qz sunt ples vñ. qm sicut claritas facit ad
 pulcritudinē. ita 7 pñū 3gruētia. Tñ aug^o. de cui. di.
 pulcritudo ē qdā pñū 3gruētia. cū qdā coloris suauita
 te. g^o sicut claritas ē dōs corpis. sic 7 3gruētia. 7 sic zc.
 Jre sicut corpe ad h^o qz sit aie 3gruū organū requit debi
 tam qlitatē. ita etiā debita 3gruētia. g^o sicut assignātur
 dtes a pte qlitatis. ita etiā a pte 3gruētia. g^o ples sūt qz
 qz tuoz dicte. Jre Anselm. in li. de siltrudinis bypōit se
 pte cē 3ditioēs qz aia glōificat in corpe. qz qlitatē. for
 titudinē. liberratē. salutē. volupratē. lōgeuitatē. pulcri
 tudinē. g^o vñ qz sunt mlto ples qz pficiēte qz tuoz. vñ dōz
 qz numer^o istaz dōriū siue qualitatū pficiētiū corpe ac 37.
 cipit ex sap. in. fulgebūt iustū 7 tanqz scintille in baron.
 di nero discurrēt. In fulgore claritas. in scintilla ipasi
 silitas. in aquandineo subtilitas. in discursu agilitas

fibilitas. in arundinetis subtilitas. in discursu agilitas. Ratio autem ista numeri accipit multiplicat a diversis. Et primo modo secundum cam finale habet modo dicitur quod corpus resurgit disponit et dicitur pro gloria aie quod consistit in perfecta cognitione cognitur et unione affective. Ad cognitionem autem duo requiruntur scilicet spualitas et luminositas. quod cognoscens debet esse spualis. et debet hinc lumine. et ideo propter cognitiones aie est in corpore subtilitas et claritas. Tunc autem amoris est liberat foris. foris enim est ut mors dilectio. Propter libertatem debet esse corpus agile. propter fornicum dicitur et dissolubilitatem debet esse impassibile. et sic patet quod quatuor sunt vires. Secundo modo accipit secundum cam efficiens. vires enim hinc in corpore ut supra ostensum est eo summatur et perfectio habet esse ab influentia aie in corpore. Et autem in corpore insuit dupliciter. ut perfectio et ut motor. Et perfectio aia gloriosa insuit vivificando vita immortalis. ut motor movendo motu infatigabili. alioquin non esset gloriosa nisi excluderet mortem et penam. Quia ergo vivificatio vita. ideo necesse est in corpore esse dispositionem ad vitam. et hec est lucis abundantia et claritas. Quia vero vita immortalis necesse est corpus hinc dispositionem ad immortalitatem. et ita est impassibilitas. Quia vero motu infatigabili movetur. ideo oportet quod nihil resistat. et ideo subtilitas est in corpore. Oportet etiam quod nihil retardet. et sic agilitas. et sic patet quod quatuor sunt. Tertio modo accipit secundum cam formalem. dicitur enim aliquid in corpore non cum sit natura celestis et elementaris. modo dicitur elementaris. scilicet post dicitur natura celestis que est natura lucis. hec erit sicut formalis et completiva corporis. Et quod lux habet quatuor istas proprietates scilicet patet in radio. scilicet claritate et quod illuminat. impassibilitatem quod nihil corrumpit. agilitatem quod subito vadit. penetrabilitatem quod corpora diaphana sine eorum corruptione penetrat. sic etiam corpus gloriosum in quo dicitur natura lucis quatuor habet vires. Quarto modo accipit secundum cam materiale sic corpus non solum est compositum ex quatuor elementis. et quod elementa sunt imperfecta. quod duplicem habet ab eis defectibilitatem. Ab aqua que est elementum humidum et passibile habet passibilitatem et corruptionem. Tunc humidum aqueum corpus corrumpit. Ab terra vero habet obscuritatem. quod est elementum opacum. Ab igne animalitatem. quod calor consumit continentem. ideo continua indiget alimonia ciborum. Ab aere vero habet infirmitatem. aer enim facillime immutatur et cedit cui liber impellenti. Tunc igitur quatuor isti defectus debent per bona opposita removeri ad hoc quod corpus sit perfectum perfectione completa. ideo quatuor sunt vires. Contra corruptionem impassibilitas. contra obscuritatem claritas. contra animalitatem spualitas. contra infirmitatem virtus siue penetrabilitas. et hec ultima sumptio convenientior est in omnibus. quoniam correspondet autoritati et rationi. Autoritati apostoli. ad Cor. xv. Ita enim sunt apostoli. Seminat in corruptione. resurgit in incorruptione. ecce impassibilitas. Seminat in ignobilitate. surgit in gloria. ecce claritas. Seminat in infirmitate. surgit in virtute. ecce penetrabilitas. Seminat animale surgit spirituale. ecce agilitas. Tunc apostolus sumit vires per comparationem ad illos quatuor defectus quos remouet. Similitur Aug. de civ. dei. reij. Aperit a corporibus nostris omnis deformitas. omnis tarditas. omnis infirmitas. omnis corruptio. Omnis deformitas per claritatem. omnis tarditas per agilitatem. omnis infirmitas per spualitatem. omnis corruptio per impassibilitatem. Et dicitur etiam per scripturam rationi. vires enim corporis dicitur non omnes qualitates scilicet qualitates nobiles et principales de nouo supadditas nature. Et quod de nouo addite nature debent accipi secundum naturales defectus. et hinc

secundum casus principales que sunt quatuor elementa. patet quod ista via dicitur omnis est magis congrua. Et his patet obiectiones. Quod enim obijcit quod aia comparat dupliciter tunc. dicitur quod aia secundum illas duas comparationes ad corpus ut motor et perfectio requirit in corpore quatuor dispositiones ut ostensum est prius. Ad illud quod obijcit quod plures dicitur esse vires ante corpus. dicitur quod vires aie attenduntur secundum potestates. sed vires corporis secundum qualitates recipientes elementa. et ideo patet quare illa tres. istud plures. Ad illud quod obijcit de congruentia prius et quantitate. dicitur quod illa erit que nunc est in quibus conveniunt. ideo non est aliqua de nouo vires penes ipsam.

Questio ij. k
 Circa vires corporis equaliter sunt in omnibus vel secundum magis et minus. Et quod equaliter videtur. quod magis et minus dicitur per admixtionem contrarium minoris et maioris. Quoniam ibi tunc summum est ubi nihil admixtum est de contrario. sed omnes vires in omnibus beatis nihil habet admixtum de contrario. ergo in omnibus sunt equaliter. Item de impassibilitate videtur. quod per ad Cor. xv. super illud alia claritas etc. dicitur glo. In differenti gloria resurgit. scilicet hoc communiter habebunt quod incorrupti erunt. hoc ergo commune aut dicitur secundum equalitatem. aut secundum magis et minus. Non secundum magis et minus. alioquin similiter et gloria. ergo secundum equalitatem. Item unum corpus non dicitur altero subtilius. nisi quia aliquid potest penetrare quod non alterum. sed quod dicitur corpus glorificatum poterit omne corpus penetrare. ergo etc. Item agilius dicitur quod potest citius moveri. scilicet quanto volens spiritus ubi prius erit et corpus. ut dicit augustinus de civ. dei. reij. ergo quodlibet est agile in summo. a simili ergo arguatur de claritate et aliis. Contra. ad Cor. xv. Alia claritas solis etc. Si ergo differens ostensum est claritas pari ratione et alie vires. Item vires anime sunt secundum plus et minus ut supra ostensum est quod libentius videtur minus quam alter. ergo et vires corporis. Item anima que per se servavit deo. et meruit excellentiores habet vires. ergo et corpus per quod anima plus servavit deo et meruit debet similiter etc. dicitur quod vires in corpore beatorum sunt secundum plus et minus et perfectius et minus perfectum in diversis. Ad cuius intelligendum notandum quod quedam recipiunt magis et minus per contrarium impmixtionem. ut puta quando eorum utrunque contrarium est aliqua natura. ut albus et nigrum. Quedam recipiunt magis et minus per accessum ad complementum. ut sunt illa quorum opposita sunt partiones. ut bonum et lucidum. Dico ergo quod vires corporis recipiunt magis et minus per accessum ad terminum. non per immixtionem contrarium. Et per hoc patet solutio ad primum. Rursus notandum est quod in recipientibus magis et minus quedam sunt que dicitur privationem simul et positivam. sicut impassibile quod dicitur virtutem ad non partem. et dicitur privationem passionis. similiter subtilis et agile. Et dico quod quantum ad partem. quod totum et unum universaliter. sicut non recipit magis et minus. Sed quantum ad positionem que non est in summo recipit magis et minus. et per hoc patet argumenta sequentia. Quod non obijcit. agilius dicitur etc. intelligendum est sine retardatione. non quod subito scilicet quod repente.

Consequenter hinc ad tertium articulum circa hinc quod de se suum remunerat. Et supposito quod erit in prius. quod erit aia hinc omnes suas potestates cum nulla amittat. erit etiam corpus hinc organa omnia. circa hinc duo quoniam. Primo quod videtur in prius omnes sensus habent suos actus. Secundo videtur sensus illi qui sunt in suo actu consistant per receptos species.

Questio iij. l
 Quod omnes sensus est in suo actu ostendit. quod nobilitas est potentia communita suo actu. scilicet ostendit. scilicet omnes potentie est ibi in statu nobilissimo. ergo omnes erunt in virtute actu. ergo etc. Item sicut anima appetit unum corpus. ita sensus obiecto

38

36

40

41

sz ad hoc qd aia pfecte glorificetur necesse est vniri cor
 pon vt ille appetit quiete. ergo similiter necesse est
 sensum omnem vniri obiecto. sz vnio sensus obiecto ad
 obiectu est mediante actu. g. r. **I**tem constat qd corp^o re
 munerat qd seruit aie. g. r. sensus dz remunerari. sz ois
 potentia nata delectari si pfecte remunerat. in pfecta de
 lectatōe constituit. quietat em in illo. r. hec des e delecta
 tio. Et hoc pot pbari p simile in damnatis. qz ibi erit
 continu^o dolor i sensu. ergo in beatis continua delectatio
 Et hoc sic arguo. Nulla potentia delectat nisi in eo qd
 cognoscit. sz sens^o nō cognoscit se nec organū. nec qd
 supra se est. ergo cū nullū solū cognoscit nō delectat ni
 si in actu. g. r. **I**tem summa delectatio potentie est
 in suo actu. ergo si sens^o ibi delectat. in suis actib^o delectat. g. r. **P**reterea si delectatio sentit. sicut scilicet si dicit
 qd sentiat. ergo cum pbatur sit delectationez esse omni
 b^o sensib^o oportet qd omis sentiat. **I**tem vis^o est in suo
 actu qui est specialissim^o. vñ. Job. xij. in carne mea vi
 debo deum. Et Apocal. j. videbit eū omnis oculus. Et
 Aug^o dicit qd visus reficiet in cōreptione humanita
 tis. in libro de spiritu r. aia. Est etiā ibi sens^o tact^o. qd
 patz. qz vnū corp^o glorificatū poterit aliud amplexari
 r. iste est maxime materialis. qz cū sit ibi act^o sens^o spe
 cialis r. materialis. ergo r. omniū sensuū. **L**etra qd nul
 lus sens^o sit ibi i actu videt. qz omis virt^o finita pl^o pot
 in vnū qd quādo dispergit ad multa. Sz anima habet
 virtutē finitā. ergo r. intensus moueret si in solū deū
 moueret cognitōe r. delectatōe. g. cognitor delectatio
 sensuū minuūt morū in deū. ergo r. gloria. sz nihil debz
 ibi esse tale. ergo r. **I**tem si est sensus in actu. aut ille ē
 cū delectatōe aut sine. Si nō est cū delectatione. g. nō
 est in actu pfecto. Si vō est cū delectatione. sz quādo
 aliquis delectat in vno oppositor. tristat in reliquo.
 quādo delectat in medio. tristat in extremis. ergo si de
 lectat in percipiēdo. possibile est tristari in nō percipi
 endo. Si dicas qd nihil sibi repugnat nec corrūpit pio
 pter i corruptionem. saltem carentia rei inducit tristi
 ciā. cui^o p^osentia afferebat delectationē. g. r. **I**tem qui
 dam sens^o sūt p^o indigentā vt patz de gustu ad restau
 rationē depdēt. Sed tūc tollit omis indigentia. ergo
 42 **I**tem dicitur qd est posse sentire ex cōiunctiōe potē
 tiē cū organo bene disposito. r. est posse sentire ex cōi
 iunctiōe ipsi^o cū obiecto. Quomā igit ibi erunt omis po
 tētiē sentiendi qm vō obiecta omniū sensuū nō erunt i
 gloria sz quāndā. idō. quidā erūt in actu suo. quidā vō
 nō. Obiecta vō qd fundā sensuum sūt. p^oterates absolu
 te que reperiunt in corpe glorificādo. vtpote color vi
 sus r. leuitas ipsi^o tact^o. r. qz corp^o gloriosū resurget cū
 lumine strare r. leuitate. erūt ibi obiecta duoz sensuum
 idō isti sens^o erūt in suis actib^o. Obiecta vō alioz sensu
 um nō sūt p^oterates cor^ois glorificādi. nec p^oterates
 absolute sz emanatōes a corp^oib^o. vt odor r. son^o r. sa
 por. r. quia nō erūt in patria. idō r. **A**lia etiā ratio su
 mit ex parte mediū. qz mediū in viso potē omne qd bz
 rōnē puū. mediū in tactu ē caro sibi cōiuncta. r. idō qz ista
 duo media erūt in patria. r. isti duo sens^o in suis actib^o
 erūt. alij vō minie. deficiēt^o sibi mediū. nisi forte qd
 insit in auditu de quo relinquū in dubio sicut de laude
 vocalium patria. quam ibi ponere nec videt necessariū
 nec inepitū. r. ideo hic opinari est licitū. **A**u illud g^o
 43 quod obicit qd omis erūt in actib^o. p^oter nobilitatē potē
 tiā maiorē. ddm qd est act^o p^ofectionis. r. act^o qui bz imp
 fectiōe cōiunctā. r. qm act^o gustandi bz imp^ofectionē cō
 iunctā ratione stat^o. r. sicut olfact^o ratione obiecti quod

nō glorificat. r. habz fieri p mediū receptiū pegrine im
 p^ofectionis. ergo r. **A**d illud qd obicit qd appetit sen
 sus vniri obiecto. dicitur qd ali^o est mod^o appetendi. il
 le em aie appetitus est ratiōe p^ofectionis esse naturalis.
 sed iste solū est quātū ad bene esse. r. idō ille nō pot^o imma
 ri nisi corp^o vniat. iste potest si in tali statu ponat qd il
 lo obiecto nō egeat. **A**d illud qd obicit de delectatōe
 ddm qd delectatio est in sensu dupl^o. **U**na p redudā
 tiā. **A**lia p obiecti presentā. sicut qm aia est interi^o ple
 na delectatione. ita inebriant r. potētiē sentiendi qd nuli
 lo mō querūt nec egēt exteri^o delectari. r. hec delectatio
 erit p^omiū oim sensuū. r. omniū. hāc autē delectatiōe nō
 habet a se nec ab actu suo sz ab actu aie. r. idō nō oportet
 qd p^oter istā sint sens^o i suo actu. **A**lia ē delectatio p ob
 iecti puenient^o p^ontiā. Et qz solū sunt duo sens^o qd habet
 obiecta gliōsa. idō solū in duob^o est. r. h^o nō est p^omiū ni
 si valde accidentale. qz nō magis est gliōs^o sens^o in illi^o
 absentia qz in p^osentia. **A**liud patz. **A**d illd qd obz
 46 qd null^o sit sens^o. qz vn^o act^o impedit aliū. ddm qd verū
 est qm vn^o nō ordinat ad aliū. nō sicut i p^oposito. sz act^o rō
 nis redudat in sensum. r. act^o sens^o ordinat r. subseruit
 actui rēnis. r. idō vn^o vigorat ex alio. **A**d illd qd obz
 47 est qd vbi delectatio ibi tristitia. ddm qd quidā delectat i
 obiecto. qz est pueniēs. p^ofectis. r. cōseruās. vtpote ē ob
 iectū respectu sens^o corp^ois. Quidā qz est pueniens r.
 p^oficiens. vt intellect^o intelligibili veritate. Quidā qz tā
 tum est conueniēs vt sensus gliōs^o nō p^oficiens. qz in rei
 rius p^oficiē. nō p^oseruans. qz in corp^oalis ē. r. tal^o nō tris
 tat in cōtrario. qz nō ledit in absentia qz nō efficit imp
 fecit. Qd pmo mō delectat tristat. qd scdo mō nō. **U**lti
 ma rō pcedenda ē qd illi sens^o qd sunt p indigentā non
 manebūt in suis actib^o. r. sic patet totū.

Questio. ij

Utr^o illi sens^o qd sunt in suo actu cognoscāt p^oreceptio
 nē spēi r. qd sic videt. qz ois cognitio est mot^o ad aiaz. sz
 ois mot^o ad aiaz ē i aliqd recipiēdo. g. r. **I**tem omis
 cognitio ē p^ontionē cognoscibilis cū cognoscere. sz sen
 sus gliōsus aliquid cognoscit cui nō vni^o fm veritatē
 r. cui^o nō habet p natura spēm. g. habz vniri mediante
 spē recipiēda. **I**tem quāto speculū est clarus r. puri
 tano est ad recipiēdo magis ydoneū. Sed sensū glo
 riosoz organa sūt purissima r. tenu dara a formis obie
 ctoz. ergo r. **I**tem ordo naturalis est vt obiectū insuar i
 organū. sz natura nō tollit p gliāz. g. organū recipit.
Contra. Aug^o. in. vij. mu. r. est ppositio p senora.
Nin^o nobile nō agit in magis nobile. sed qd recipit
 ab alio part^o. ab illo. g. vis^o nō poterit recipere a cor
 porib^o inferiorib^o. cū organū er^o sit nobilissimū. **I**tem
 obis p^omus nō recipit pegrinā. in p^ossionē. p^oter sui nō
 bilitatē r. in corruptionez. g. si ocul^o est nobilior p^ozē.
Item si ē ibi receptio de nouo. cū nō sit receptio factio ē
 sensū in actu nisi assit iudiciū. g. ē ibi iudiciū. g. cogitā
 tio aie. ergo noua cogitatio. rita volubiles cogitatio
 nes qd est contra Augustinū. **I**tem immutatio nē re
 ceptionē aiaz antecedit immutatio naturalis. Sz cor
 pus glorificatū r. eius organū cū sit incorruptibile nō
 recipiet naturalē immutatiōe. g. r. **A**d hoc dix
 48 erunt aliqui qd non est receptio ab extrinseco. sz aia om
 niū qd vult videre spēs facit in oculo. r. videt. qz tūc or
 do erit commutabilis. quia nō erit receptio veniēs ab i
 ferioz. sz a superior. Sz hec solutio nō pot^o stare. **P**ri
 mū qd ē qd p^oterref ordo. cū spēs spūalis fieret corp^oal
 p^ofectū fieret ip^ofectū. Scdo qz ita videret absentia vt p^onti
 tia. ita oclis clausis sic agnis. Scda positio ē qd est sen

fus s; nō est int^o suscipiendo s; extra mittendo virtutē q; non recipiet sed influet. Sed ista positio adhuc nō potestare cū cognitio sit in ynone cū organa sint maxime habilia ad recipiendū. Tertia positio est q; sensus gloriificari cognoscūt recipiendo spēm ab ipso sensibili
 49 r concedende sunt rōnes ad hoc. ¶ Ad illud qd obijcit q; minus nobile ē. dicitur potest q; nō oportet q; obiectum sit nobilius organo in quod agit simplr sed fm quid in h; s; qd h; spcat. r illd ē in vidēdo. r h; sufficit ad agēdū. vel alit ddm. q; minus nobile non agit virtute p pna sed aliena. r in sensu gloriificato est natura duplex in oculo pspicitur r luminis. quādo igitur videt corpus se luminosius. illud corp^o sua virtute. pna in se facit spēm in oculo. quādo vero minus luminosum tūc virtute p pna in se facit. r sic patet illud. ¶ Ad illud qd obijcit de aliena impissione q; nō est in obe. ddm q; ibi vocat aliena impissio que est via ad corruptionē. sed de hac nō intelligit hic. ¶ Ad illud qd obijcit q; cogitationes volunt. ddm q; cogitationes volūt ē duplr. Uno mō quia intellectus aut habet de se rem affectū in vno r hoc mō est in via r non erit in patria. Alio mō est q; pncipaliter r continue vni. r alia multa ppter illud r infilla multa mō vni mō aliud. r hoc bene erit in patria. ralis est in apposito. ¶ Ad illud qd obijcit q; immutatio naturalis pcedit. dicendū q; immutatio naturalis ē duplex. quedā est p receptionē r abiectiōē. vt calidi a frigidio. r h; nō erit. Quedā per receptionē tūc vt pspicit a luminoso. r beccit.

Quonsequenter queritur de secundo articulo pncipi palis de gloria corpis in spali q; s; sit in quoz dōibus. r circa hoc fm q; quatuor sunt dōtes quatuor pncipaliter querunt. Primo q; sit de dote impassibilitatis. Secūdo de dote claritatis. Tercio de dote subtilitatis. Quarto de dote agilitatis. Circa pna queruntur duo. Primo querit vtrum corpus sit passibile ab intrinseco. Secūdo q; sit passibile passioe veniente ab extrinseco.

¶ Questio. i.

Circa quā sic pcedit r ostendit q; corpus non sit passibile ab intrinseco. Aug^o. xij. re. ciii. dei. Abertur a corpore nostris omnis de formitas. omnis infirmitas. eis corruptio. ¶ Tercio videt. quia passio corporis corrumpit animā. Corpus enim qd corrumpit aggrauat animam. sed gaudiū beatitudinis est impassibile tristitię r. ¶ Tercio si interius pateret. ergo aliquādo corrumpet sed anima gaudet de ynone sui ad corpus. r gaudium beatitudinis est pperuū r securū. hoc autem non esset si esset dissolubile. ergo r. ¶ Tercio antia gloriosa est pfectissima omniū formarū. s; sic est q; aliqua forma est ita nobilis q; omnino terminat appetitū sue materie. vt forma corporis vni ergo multo fort^o anima gloriosa appetitū sui corporis. sed forma terminans appetitū materie facit ipsam incorporales. ergo r. Contra omne cōpositū ex contrarijs est corruptibile r passibile. sed corpus gloriosum est huiusmodi. ergo r. Si dicas q; nō manent contraria. quia contraria non sunt fm substantiā s; fm qualitates. r manent fm substantiā nō fm qualitates. Contra a corporibus gloriosis vt dicit Aug^o. vicia detrahunt. r natura seruabit. s; qualitates elementares sunt eis naturales. ergo manebūt. Si dicas q; manent fm essentias non scdm actum. ¶ Contra. vnum quodq; nobilius est quando est coniunctum actui q; quando non. ergo r. Si dicas q; actus ille est imperfectio. ¶ Contra elementa plura impossibile ē venire ad cōstitutionē corpus vni nisi p mixtionē. ergo nec

esse ē elementa misceri. S; vbi ē mixtio necessario est mutua actio r passio r qualitatū cōfractio. r vbi hec sunt elemēta sunt in suis actibus. ergo r. ¶ Tercio corp^o gloriosum erit nobilitatis cōplexionis q; nunc. s; q;to aliqd corpus elemētarū r aiatū nobilitatis ē cōplexionis. tanto passibili^o ē. qd p r q; passibili^o ē corpus animalis q; plantę. r hois q; bruti animalis. ergo corp^o glorificatū magis q; nūc erit passibile. ¶ Tercio elemēta miscētur in corpe illo. aut ergo equaliter. aut unequaliter. Si unequaliter. cōmixtio via ē ad dissolutionē. Si equaliter aut ad equationē punctali. aut citra. Si ad equationē punctali. ergo oia corpa cōtinent cōplexionis r nobilitatis qd nō ē verū. Si nō punctali. ergo vni aliqd mō excedit reliquū in pte. sed excessus generat aliqd mō purgationē r item. r hec dissolutionē. ergo r. ¶ Item aut erit in corpe calor aut nō. Si nō. nec opatio anime. cū opatio motus r sensus r vite sit mediāte calore. ¶ Si ē ibi calor. sed calor indiget pabulo. q; et ē cōsumere. s; omne qd indiget pabulo ē corruptibile r passibile. ergo r. ¶ S; ddm q; oēs cōcordāt in hoc q; corpa illa sūt incorruptibilia r indefectibilia. s; rōne sumūt ex diuersis causis. Quidā em̄ dicit q; elementa sunt in corpe r glorioso fm substantiā nō fm qualitates. r ideo quia substantie nihil ē contrariū. r vbi nulla cōtrarietas non ē pugna nec dissolutio. ideo r. ¶ S; h; improbatū ē. q; natura debet remanere. Alij dicit q; sunt ibi fm q; lites sed q; lites nō agunt nec patiunt. r h; diuina r re mirabiliter faciente. r h; iterū improbatū. q; si miscētur constat q; frangunt. r mutuo agūt r patiunt. ¶ Tercio dicit q; sunt fm substantiā r qualitates r actus. S; tū actus sunt in ipsa mixtione. s; post nō. q; in eis d; minas natura celestis q; oino reconciliat elemēta r quia si naturā elemētarē absober. r trāfferet totū corp^o in naturā celestē. vñ debet eis locus celestis r incorruptibilitas. Sed adhuc ē dubiū quō natura celestis sit de cōpositione corpis nri. q; sic nō tūc videt componi ex quatuor elemētis. Et ideo aliter dicendū q; elemēta manēt in corpe illo fm substantiā r qualitates r opatiōes. S; 54 attendendū q; quadruplex ē opatio elementorum. Una q; ad cōstitutionē. r hec ē mixtionis. Alia q; ad cōseruationē. r hec ē ministerialis de latio caloris vitalis p corp^o. Tercia ē pugna ordinans ad dissolutionem. Quarta exterioris impissionis p quā aliquid elemētū opatio intendit r pugna orit. Prime due opationes manebunt. secūde due nō manebūt que ordināt ad dissolutionē. r ideo corpus erit indissolubile. Ratio autē quare nō manēt est triplex. Prima est q; pata mixtio cōfringens contrarietate. Secūda ē elementariū appetitū h; ratio. Tercia ē anime influētis cōseruatio. Et rōne pmi nō pugnat. rōne secūdi non pnt pugnare. rōne tertij necesse hnt quiescere. ¶ Ad illud ergo qd obij q; cōpositū ex contrarijs ē dissolubile. ddm q; illud debet intelligi q; contraria hnt cōtrarios appetitus r intermiatos ¶ Ad illud ergo qd obij q; corpus nobilitatis cōplexionis facilius patit. ddm q; h; nō ē verū simplr loquēdo imo cōtrariū. q; ē fortioris pntis. nec h; locū in homine nisi rōne penalitātū inflictarū. ¶ Ad illud quod obij vtrū in puncto. ddm q; nō oportet. nec tū mutuo pugnāt. q; neutriū pualet licet aliq; modo excedat. Preterea non appetit se multiplicare nec ab illo diuidi. r ita etiā si excedat nō corrumpit aliud. ¶ Ad illud qd obij de calore. ddm q; ex cōplexione inequali nascit calor elemētis cōsumens. ex cōplexione vero equali calor celestis cōseruans. r ideo quia tunc elementa erunt per

63 pote vt sint patentes. Ad illud qd obijcit qd armonia vi sum debet delectare ddm qd armonia illa nata est de le ctare visum no corporales sz spirituales. tunc delectat delectare potest etia si corpus non sit peruu. ideo pz qd illud non valet.

Questio. ij.

De claritate in copatioc. Et qrit vtz corpora gloriosa possint claritate suam fm iperuu anie oculis nostris oc cultare Et q sic videt. quia ips pe st resurrectione appa ruit discipulis in eade effigie t colore in quo pz. sz su cur dicit Aug. de ciuitate dei. ips sua resurrectione osten dit qle sit futur corpus nostru. ergo alia corpora simi liter poterit. Itē corpus illud est in pfecta obedientia respectu aie. ergo apparet t resplicet fm plz t minz vt aie placet. Itē claritas ab oculis no clarificat e im proportionalis. ergo q ab eis videat est itensiois. ergo occultatio ipsi a nris oculis e de natura ipsi glorio se lucis. Contra Quanto aliquid luminoso est. ta to minz potest visum latere. Sz corpz gloriosum emagis luminoso q no gloriosum. sz h no pot latere. ergo nec illud. Itē lux se manifestat illuminado. sz illumi nare est actz lucis naturalis t essentialis. ergo cu nihil possit priuari actu essentiali ipso saluato in esse. ipossi bile est qui corpz gloriosum irradiet. ergo impossibile e quin illuminet t se visui manifestet. Itē sic se bz pari ad impassibile. ita occultari ad lucē. sz corpz gloriosum non potest pati qd est impassibile. ergo nec occultari. cu sit luminosum.

64 Itē ad h dicit aliqui q claritas cor poris glorio si visui in suo glorioso est manifesta. et ei occultari no potest. oculo no glorificato est occulta. t ei no potest manifestari. qd est ei impropotionalis. Unde qd occultare e de manifeste occultu facere. ideo dicit sim plicat q no pot. Nec est trahendu ad psequentiā de xpo quia deo erat. Sz istud eminu dicere q claritas corpo ralis oino sit impropotionalis t occulta. t q si no in se. salte possit videri in irradiatione. Et pterea vtz xps no mirabilia fecisse. sz argumeta resurrectionis ostēdisse. Et ideo aliter ddm q corporis qualitas fm exigentiā ei q in q est agit. corpz autē gloriosum e subtile t p subtilita te sua pot omne no gloriosum penetrare vt infra patet. Pot etia resistere. t ideo dico q qd corpz gloriosum p ef fectū spūalis potētie pot omne corpus penetrare. pot et penetrare oculū. t tūc no erit obiectū ei t ideo pot late re. Rursz q no pot corpus se obijcere pot t claritatem suam oino ostēdere licz oculz obrudat t no cōphendar. t q pot oino latere penetrando subtilit. t oino patere se obijcēdo visibilis. pot t medio mō plz t minz se ostē dere. vnde si b eiter aia gloriosa cu corpe glorificato. plz t minz possit de sui corporis claritate oculis nris ostēde re t hoc p naturā illā. qd no tm clarū est sed penetratiuū t spūale. Et cōcedē se ratiōes ad hāc ptez.

65 Ad illd q obijcit q quāto luminosū. tāto minz pte visuz latere. ddm q verū e p naturā luminis. pot tm naturā spiri tualitatis t subtilitatis. Ad illd q obijcit q lux se māf festat illuminado. dico q no tm illuminado. sz etia oculis i tuentiū se obijcēdo. t qd pte e q corpa gloriosa radios pe nerrent visibiles corpus no gloriosū. ideo tē.

66 Ad aliud ddm q occultatio e duplr. Una pte obscuritate a par te obiecti t de hac verū est q lux no pot occultari. Alia e p potētiā a parte oculi q no pot ibi figi. pte excellēte subtilitate t h luci no repugnat sic passibilitas ipassi bilitati. t pmo no impossibile est lucē occultari. scdo mō est verū t possibile.

Consequēt qrit de dte subtilit atis. de q duo qrit. Pmo qrit de ipsa in se. Scdo de ipsa p compa rionē ad actū nostrū.

Questio. j.

Utrū corpz gloriosum possit penetrare emē aliud cor pz no gloriosū in suo motu. Et q sic vtz qd. Jek. xi. cu fores essent clausē qd ita sicut in medio. Et Grego. dicit q pte subtilitate est ita clausa no obstruit. g. tē. Itē tōne vtz qd corpz gloriosū in suo motu no pot re tardari. g. nec impediri. t si n pot impediri. g. nihil pte cire sistere. g. in suo motu pot omē corpz penetrare. Itē si no pte penetrare emē corpz cu possibile sit illd includi possibile esset in carcerari. sz esse in carcere est miserie. g. possibile est beatū fieri miserū. Itē de xpo dno p resurrectionē qdā dicunt fm dispētia tōne. vt carni ces. cibatio potatio. Quēdā fm naturā. vt transire de loco ad locū in fatigabilē t clausis ianuis intrare. g. si h est de natura corporis glorio si. patz tē. Contra cū subtile t rariū ebuter. duro no penetrat sz penetrat. vt pz q lapis diuidit aerē t trāsit p ipm. sz ergo corpz glo riosum est subtile. g. p illā n puenit sibi penetrare sz po t penetrari. Itē corpz gloriosū no est maiors subti litatē q radii vt aer. sz radii sua subtilitate n penetrat corpa opata. t aer no penetrat nisi porosa. g. corpz glo riosum no pot omnia penetrare. Itē si penetrat. aut h est diuidēdo. aut subtilādo. aut simul coexistēdo. Si diuidēdo. sz eadē se corpa iduisibilia t isecabilia. Itē si alia q cu diuidunt nūq reuungent. Sūt t alia q si di uidunt corrupunt. g. cu corpz gloriosum nihil destruce qd no possit destrui fm etia qd possit. n oino poterit penetrare saltez empiriū. Si subitrado p poros. sz po ri se discontinui. g. necesse esset corpz gloriosum disco tinuari. Si simul coexistēdo. sz impossibile eē p naturā duo corpa esse simul. sz gloria no aufert naturā. g. tē. Duo aut corpa esse simul in pbia ipossibile dicit rati o ostēdit. qd corpon debet locē vt pna mēsurā sed mltiplicato mēsurato nec e mltiplicari mēsurā. pna. g. tē. Itē si vnu locatū ad plā loca ita plā loca ad vnu locatū. sz vnu locatū ipossibile eē i pluribz locis siml g. nec plā locata possunt eē in eodē loco siml. Itē h vtz ipossibile. qd tūc accipiat corpz cōlis magnitudi nis vt corpz gloriosum. tūc ista duo oino existant. g. soliditas insoliditate. t superficies i superficie. t linea in li nea. t pūctz in pūcto. sz duo induisibilia se siml vnu. g. tē. Itē trahat linea a centro illi distantie ad pū ctū circūferētie p mediuz corpz glorificatum. t rursus alia ab eodē pūcto ad idē p corpz no glorificatū. aut est vna linea aut due. Si vna. g. corpz gloriosū t altud se vnu. Si due linee. tūc vident in cōueniētia tria. Pmū q ab eodē puncto ad idē punctū pnt esse due linee. etc. t ita due linee recte inter quas non cadit superficies media. t rursus due linee recte habentes eodē tminos cum linee mltiplicent p terminos. Itē due linee recte faciūt figurā. q sūt tria maxima in cōueniētia fm plm. Itē si corpz gloriosū pot ppter sui subtilitatem coexistere t penetrare corpz gloriosū. multo fortius aliud subtile g. duo corpa gloriosa pnt esse siml. t si duo. pari rati one tria. t si h tūc omnia. Itē omis cedit q corpa glorio sa habent dte penetrabilitatis. Sz qdā dicit q hanc hnt qm omnia corpa eis subiacēt t obedūt. t ipsa virtutē habēt sup omia. Un dicit q sicut aer cedit sa gite sic omē corpz cedit corpi glorio so. Sed illd ipba tū e. qd q virtute reuigerēt lapis si p ipm trānsiret. t eē

la similiter et corp⁹ hominis no gloriofi. Alij dicunt q^d si
cedit s³ q^d omnia corpa q^dda mo sunt porosa et corp⁹ glo-
ficatu h³ raritate et natura lucis que tota p⁹ essentia sal-
uat i⁹ p⁹cto. et dilatabit qm no h³ resistetia. volut q^d cor-
p⁹ gloriofum p⁹ranseat. et non p⁹ poros multos. s³ p⁹ p⁹
p⁹ vnu. s³ illd ad huc v⁹ incouenies. Ponam⁹ em cor-
pus aliquod no esse porosuz. tuc p⁹ illud no possit tra-
sire. **I**te quod est intelligedu q^d corp⁹ gloriofu efficiat
ita modicu sicut po⁹ quin depdat ei⁹ figura. et quart
tas et mensura. ideo no est conuenies hec positio. Alij
ponut q^d corp⁹ est in perfecta obedientia respectu in-
tellect⁹. et intellect⁹ potest abstrahere a quantitate natura
et intelligetia. Et tuc abstrahet fm vitarate. et tuc corp⁹
abstracta vitarate h³ corp⁹ substantia et spualitate. Cui
sicut sp⁹us est siml cu corpe et a corpe no impedit. sic glo-
rificatu corp⁹ cu no glorioficato. s³ hoc est impossibile
et no intelligibile q^d sit corp⁹ viuens et organicu. et no sit
corp⁹ quatu. ido hoc no est ponedu. Qualit⁹ em salucl
organizatio et mebroz distinctio in corpe a quantitate ab-
stracto. h³ no video. Alij vo dicunt q^d corp⁹ gloriofu pot
esse in eode loco cu no gloriofo. v⁹ penetrat subintran-
do totu no poros. et h³ pot sic intelligi. **Q**uod em duo cor-
pora nafata no possunt esse simul in eode loco. no eeo
q^d sint duo. ante em p⁹ natura sut duo q^d sunt in vno lo-
co v⁹ duob⁹. q^d p⁹ suas formas. et h³ parz. q^d duo p⁹cta.
et due linee. et due superficies siml sut in cōtactu p⁹teo q^d
p⁹tigua sunt quoz termin⁹ simul et semel sunt q^dcuq⁹ in
eode loco primo sunt. **Q**uod h³ no sunt siml hoc est p⁹ cor-
pulentia ipsoz. et q^d vnu no est alteri p⁹ui. Si q^d ita sit q^d
alter habeat subtile corporeitate et penetratiua virtute
respectu alteri⁹ tuc q^dde poterit esse siml. et qm in dote
penetrabilitatis dat corpon subtilitas et virt⁹ actiua
ad penetradu no glorioficatu. ido penetrat illo no cedete
Lopa vo mathematica linee et p⁹cta ido plura st q^d
distantia. et ido impossibile est duo corpa mathematica
vl duas lineas vl p⁹cta esse siml. vl etia mathematicu
70 cum naturali sic vult pbs. **A**d illd q^d obijct q^d sub-
tile dispositu est penetrari no penetrare. dicedu q^d h³ est
veru vbi est subtilitas raritatis ad partes. s³ hic est sub-
71 tilitas iuncta virtuti agēt sicut parz in igne et radio.
Ad illd q^d obijct q^d equalis subtilitatis est radi⁹. dd.
q^d et si sit eqlis subtilitatis no m⁹ est tate virtutis in pene-
72 trado. et virtutis reqrit⁹ vt visum est. **A**d illd q^d obij-
ct q^d duo corpa no possunt esse siml iam parz n⁹stio. q^d
si intelligat⁹ de corpe fm esse naturale no tenz h³ q^d corp⁹
73 s³ q^d h³ corpulentia. **Q**uod q^d obijct de mensura. ddm
q^d duplex est mensura. s. intra et extra. Mensura intra est
ppria et multiplicat fm multiplicationez q^d est omoge-
nea mensurati mensurato. mensura extra n⁹ oportet q^d mul-
tiplicet inq⁹tu mensura. sed si multiplicat hoc est p⁹ in
74 digetia vl p⁹possibilitate mensuratoz. **A**d illd q^d obij-
ct q^d vnu corp⁹ no potest esse i⁹ plrib⁹ locis. q^d nec v⁹
locus p⁹tinz duo corpa. ddm q^d no est simle. quia p⁹mu
facit finitas q^d creatura no p⁹uat p⁹ glona. scdm facit cor-
75 pulentia et grossitates que auferet p⁹ glona. **A**d illd q^d obij-
ct q^d de p⁹ctis et lineis. ddm q^d no habent distinetiez
manifesta que est fm distantia. s³ distinetiez naturale
q^d est fm diuersam substantia q^d simul in suis naturis co-
76 existit ipse vo opponit ac si esset distinetio fm esse me-
thaphisicu. **A**d illd q^d obijct de corpe glorioficato v⁹
possit esse siml cu alio. Aliqui dixerut q^d sic. sicut duo
radij et lumina siml sunt fm diuersan⁹. s³ ramē hoc no cre-
do. q^d vnu no est materiale respectu alteri⁹. nec transi-

bile alio. et ido q^d sit ibi subtilitas. de ficit tamē penel-
trabilitas. Nec est simile de luminib⁹. q^d forme sunt ha-
bentes multiplicatione. no a subiecto in quo sunt sed a
principio effectiua sicut dicit Dionysius et ideo plura
corpa gloriofa no possunt esse simul sic gloriofum cum
no gloriofo et.

Questio. ij.

De subtilitate p⁹ copationez ad tactu nostru. et qrit v⁹
corp⁹ glorioficatu sit palpabile tactu a no glorioficato
Et q^d sic v⁹ Luce vltimo. palpate et videte q^d sp⁹us ossa
et carne no habz. **I**te gregor⁹ in omel. Palpabile fu-
it p⁹ vitarate nature. et subtile p⁹ effectū spūalis potentie.
Ite rōne v⁹. qui in corpe gloriofo erit veritas carnis et
ossis. sed caro est mollis et os duru. s³ duru et molle sut
obictra tact⁹. q^d et. **I**tem corpus gloriofu pot immu-
tare visum. ergo eadem ratione potest immutare ta-
ctum. **C**ontra. Grego. corūpi necesse est quod pal-
pat. sed gloriofu corpus est incorruptibile. q^d et sp⁹ palpa-
bile. **I**tem ioh. Lris. in quadā omel. Dignu est q^d rere
quakter corp⁹ incorruptibile t⁹gibile fuit mortali ma-
nu. sed ne tumulueris. cōdescensionis cui fuit. **I**te
ratione v⁹. q^d omne q^d sentit tactu. sentit aut p⁹ resistetia
aut qualitate actiua. sicut sentit aer frigid⁹. s³ corp⁹
gloriofu no pot sentiri p⁹ resistetia. q^d nihil ei resistit. No
p⁹ qualitate actiua. q^d nulla talis imutatio ibi remanet.
ergo nullo modo. **I**te tactus maxime est materialis. 77
corp⁹us autem illud spūale. ergo et. **C**o. ddm q^d cum
dico tangibile duo dico. s. q^d pot imutare sensum et h³
est p⁹fectionis. et q^d no pot latere tactu nostru et hoc est
im⁹fectionis. et quia remanebit q^d e⁹ perfectionis. et tol-
letur q^d e⁹ im⁹fectionis. ideo dico q^d corp⁹ gloriofu p⁹
se p⁹bere tangibile et pot se no p⁹bere siue latere. et h³ habz
fm diuersas cōditiones. nam tangi pot. q^d pot impelle-
ti resistere cu sit corp⁹ veru no vanu vel fantasticu. La-
tere pot. q^d pot penetrare organu tactus. **P**rimu h³ p⁹
78 frure nature. scdm p⁹ effectū spūalis potentie. et h³ duo
contraria sunt in nobis sed non in illo corpe. **L**occeden-
te ergo sunt rōnes q^d tangi potest. **A**d illud q^d obij-
ct q^d palpat e⁹ corruptibile. ddm q^d h³ veru est de co⁹ e⁹
79 tactu subiectu. sed istud no erat. et ideo cōdescensionis
erat. **A**d illud quod obijctur de resistetia. dico q^d
corp⁹us tangens no resistit tangendo. s³ magis cōueni-
so. et licet nihil possit corpon gloriofo resistere ipm m⁹
pot alijs. sicut p⁹z. q^d constat q^d potest sustollere lapidē
in manu. **A**d vltimū vero p⁹z responsio. q^d corpus
non efficitur ita spirituale quin saluetur in eo veritas
carnis et ossis.

Quoniam querit de dote agilitatis. de qua
duo querunt. **P**rimo querit v⁹ sit in omnib⁹
corp⁹ibus gloriofis. **S**ecundo querit de inclina-
tione corp⁹is gloriofi p⁹ agilitatem.

Questio. i.

Circa qua sit p⁹cedit et ostendit q^d agilitas sit in corp⁹ib⁹
gloriofis **S**apient. ij. tan q^d semille in arundineto dis-
current. dicitur de beatis. **I**tem ratione videt q^d illa
anima sensitua habet vim motiua et sensitua. et vt res-
surgent organa virtutis motiue et sensitue. sed organa
sensitue. erunt habilita sensui. ergo organa motiua mo-
tui. **I**tem corpus p⁹ter sui tarditate anime repugit.
sed tuc nulla erit repugnata. ergo nulla tarditas. et sic
et. **I**tem non statim vt resurgent erunt in emp⁹reo. et
ille est locus debitus. et vnu quodq⁹ corpus habet ha-
bilitatem tenedi ad locum suum. ergo cum habeat ha-

bilitatem tenendi. et hanc non habeat nisi per agilitate
 parer. **C**ontra. frustra e agilitas ad motu si no de
 cer esse motu. sed in corpibus illis impossibile est ee mo
 tum pur dicat Apo. r. iuravit q no erit vltra tempus
 Sz eis motus localis est in tpe. ergo si no erit tempus
 ergo nec motus. **I**te Aug. de trini. In habentibus
 mutatione nonnulla mors e ipsa mutatio. Et ro bur est
 q in omi motu aliqd deperdit. et illud motu no inco grue
 dicit. sed corpus illud erit ab omi morte alienum. ergo
Ite pbs dicit q motus e en delectia entis in poten
 tia. vnde omis motus aliqd imperfectiois attestat. qz est
 ppter habendu aliqd no habitus. sz ois imperfectio abeat
 a corpib gloriosis. ergo z ois motus. **I**tem h osten
 dit q sile in supiori z inferiori. qz aia remunerat per af
 fectione. z cognitione. z quieratione. corpa etiā super
 lesia que sunt maxime habita ad motu p quiete remu
 nerant. **Q**uod ho obicit de motu. dicendū q. morus omis
 est ppter carentia alicui rei. Carentia autez potest esse
 aut rei q inheret. aut rei q asistit. Si rei q inheret vt p
 prietas absoluta. hec quide imperfectioez facit in mobi
 li z similiter morus. Alia est carentia rei q asistit. z tunc
 aut illa enata asistere p naturā. z tūc illa idiget. z talis
 z si sit rei pfecte. arrestatur tamen alicui ipfectioni. vt
 cuz lapis mouet ad locū deorsum. aut locus ille no e as
 sistere per naturā magis qz aliis. quia illo no indiget
 sed p voluntate. quia aliquid vult circa illum locū ope
 rari. z talis motus no ponit ipfectione sed libertatez
 z talis ee potest in corpe glorioso. **A**d illud q quod
 obi q no erit tps. ddm q verū e pur e mensura motus
 34 pmi mobilis. **A**d illud qd obi de mutatione q e mors
 ddm q illud no intelligit de qualibet mutatione sed de
 35 mutatione ad formā. **A**d illud qd obi q morus atte
 statur ipfectioni. ddm q verū e pur e mensura motus
 vel ad sitū. ppter indigentia. hic aut morus est ppter lu
 bertatem. **A**d illud qd obi q aia no mutat affectioes
 36 ddm q mutatio non veniebat ex eo instabilitate muta
 tio corporum supiori. ppter inferiorū necessitatez. mu
 tatio aut corpa ab anima ee libertate. ideo no e simile.
Questio. ij.
 De inclinatione corpa gloriosi que e p agilitate. Et q
 ritur vtrū agilitas inclinet corpa gloriosa ad omnē

Distinctio. l. de statu z conditione damna
 torum z malorum post iudicium quāru ad ra
 tionem z voluntatem.

Hic ost qstio ex pmissis ducēs origine re. Sup
 agit mgr de statu beatorū. in hac pte agit de statū
 z damnatorū. Primo post iudiciū. Secundo

Determinat subuersionem voluntatis. an scz
 mali in inferno peccabunt.

Ite oritur questio ex pmissis ducēs
 origine. Supra eim aug. loquēs de
 malis in inferno damnatis. et bo
 nis in celo glorificatis. dixit. q nec bonis vo
 luntas. nec malis facultas esse peccandi pote
 rit. Et de bonis quide constat. s de malis a q

differentia positionis. an ad aliquē locū determinatū
 Et q no ad oēm differentia videt. qz inclinatio mobil
 sequit pdominās sūm quāritate. sed pdominās sūm qri
 tarē in corpibus illis est terra z aqua. ergo re. Si dicat
 q au ferec grauitas. Contra. hec e de natura terre. sz au
 gustin. dicit q natura seruabit. ergo re. **I**te vnū qd
 q appetit qd e magis sibi conueniens. sz loe celi empir
 rei e magis sibi conueniens. ergo appetit esse ibi. sed in
 clinatio est appetitus naturalis. ergo re. **I**tem omie
 qd quiescit alicubi habet vim ipsum ibi stabilitantē. sz
 corpus gloriosum quiescit in celo. ergo ibi stabilit per
 aliquā virtutē. Sz vtus stabiliens in loco inclinat ad
 locum determinatū. ergo re. **C**ontra. corpus illud e
 p omia obediens anime. ergo si voluntas illa pot mou
 uere ad oēm differentia positionis. z eque ad vnā sicut ad
 aliā. ergo corpus gloriosum no magis inclinat ad vnā
 qz ad aliā. **I**tem qd habet inclinationē ad vnā prem
 si mouet ad oppositū. mouet cū fatigatōe z pena. ergo
 si illud inclinet sursum z moueret deorsum. eēt ibi lai
 bor z pena. **I**te qd appetit vnū locū. si extra illū pon
 nat efficit indigentia z imperfectum. **I**tem si corpa lo
 riosum inclinet ad aliquē locū sūm appetitū. aut im
 possibile est et q inde moueret. aut si inde moueret eēt
 imperfectum. **I**tem qz habitus ad motū sequit incli
 nationem. z inclinatio appetitus e respectu pfectionis.
 quia ppter illā e. **O**mī igit corpus gloriosum totūz sue
 existentie z mobilitatis z stabilitatis rōne trahit ab aia
 ideo inclinatio eius e ad aiam no ad aliqd extra. z quor
 ntiam agilitas sequit inclinationē. z aia potest mouere
 in oēm differentia positionis. ideo z corpus bz habile ad
 omnē situm. vnde agilitas non cogitur ad aliquem lo
 cum determinatum vt probatum est. sed est promptitu
 do vt corpus moueat in omnem locum ad quē vult mo
 uere anima. z concedende sunt rationes ad hoc. **A**d
 illud qd obi q terra pdominat. dicendū q appetit elo
 mentorum totaliter quierat in illo corpore. ita q nulluz
 elementū in eo appetit suam speram. z ideo ablatū e
 terre appetit. ille z grauitas. **Q**uod obicitur qz na
 tura seruat z virtum detrahatur. dicendū q virtum du
 citur. omne quo d imporat imperfectionem. **A**d il
 lud quod obicitur q appetit magis conueniens. dicen
 dum q hoc verum est si illo indiget. sed corpus glorio
 sum nullo indiget loco. **A**d vltimum dicendū q
 corpus stabilitur per animam. z aia pcr aum. z sic no
 indiget alia inclinatione.

ante iudicium. ibi. Preterea queri solet si reproborum
 anime re. Prima pars habet duas. In prima determi
 nat subuersionem voluntatis. In secunda eccecionē
 rationis. ibi. Hic queri potest quare ille tenebre re. et
 vtraz pars duas habet. In prima opponit. In secun
 da vero dissoluit.

bus voluntate malā no remouet querit. quō sit
 verū eos no posse peccare. imo quō verum sit
 eos no peccare cū malā habeant voluntatem
 Quidā autumāt illā voluntate no ee pccm sed
 supplicii tm. Alij vero pccm ee fatent. s p illō
 eos no mereri aliquā penā. qz no e ibi loc me
 rendi. Illē q pccm dicūt no ee meritū supplicij
 s supplicij mali meriti qd in hac vita precessit.
 De h aut aug. ita dic. Tps acqredi vitā etnā
 Soluit sz diuersos
 Aug. illi.
 d si. ad pe.
 P 3

In hac tñ vita deº hoibº dedit. vbi voluit etiã
pniam eẽ fructuosam. ideo hic penitentia fru
ctuosa eẽ qz p̄t hic hõ deposita nequicia bene
viuere. ⁊ mutata voluntate merita simul opa
qz mutare ⁊ ea gerere que deo placent. Qd̄ q̄
in hac vita nõ fecerit. habebit quidẽ penitentiã
in futuro seculo de malis suis. s̄ indulgentiaz
in cõspectu dñi nõ inueniet. qz ⁊ si erit stimu
lº penitudinis. tñ nulla erit ibi correctio volũta
tis. ⁊ talibº em̄ ita culpabilĩ iniquitas sua vt nul
larenº ab eis possit vel diligi vel desiderari iu
sticia. Voluntas em̄ corũ talis erit vt habeat
semp in se malignitatis sue suppliciu. nam qz tñ
recipe possit bonitatis affectu. Quia sicut illi
qui cum christo regnabunt nullas in se male
voluntatis reliquias habebunt. ita illi q̄ erũt
in supplicio eterni ignis cũ diabolo ⁊ angelis
eius depurati. sicut nullam habebunt vltimº
requiẽ. sic bonã nullatenus poterunt habere
voluntate. Et sicut coheredibus christi dabit̄
perfectio gratie ad eternã gloriã. ita consorti
bus diaboli cumulabit ipsa malignitas penaz
qñ exterioribus depurati tenebris. nullo illu
strabunt interiori lumine x̄itat. Ex his appa
ret reprobos in inferno penitentiã sic gesturos
vt p̄ eã prauã voluntate nõ deserant. ⁊ illa ma
lignã voluntas erit eis ad cumulũ pene. p̄ quã tñ
nõ merebunt. qz nullº meref nisi in hac vita.

Determinat execcatione rōnis qua intelli
gunt tenebre exteriores. ⁊ q̄re sic dicant. b
hic queri p̄t quare ille tenebre q̄bº inuoluẽt̄
tur mali in gehẽna dicunt tenebre exteriores
Quia tñc mali penitº extra lucẽ corpale ⁊ spi
rituale. s̄ dñi erũt. Rũc em̄ ⁊ si patiãt tenebras
in cecitate m̄tis. nõ tñ penitº extra lucem dei
sunt. nec corpali luce priuant. De hº Augº. sic
ait. Ira dei ⁊ in iudicio erit ⁊ hic est in cecitate
m̄tis cũ dant mali in reprobũ sensum. Ibi ex

Augº. sup
ps. vi

Ad intelligentiã huiº ptis s̄m duo que rãgit ma
gister duo p̄ncipaliter querunt. Primo querit̄
de subiectiõe voluntatis damnatorũ. Secundo
de execcatione ratoris. **C**irca primũ queruntur tria
Primo querit̄ vtrũ damnati velint se peccasse. Secũ
do vtrũ voluntate deliberatiua damnati malint nõ esse
q̄ esse sic. Tertio vtrũ damnati mallent oēs eẽ damna
tos q̄ quosdam beatos.

Questio. i.

Circa quas sic p̄cedit ⁊ ostendit q̄ damnati vellent se
peccasse. quia Augº. de fide ad petrũ dicit q̄ bonaz ha
bere nullatenus poterunt volũtate. sed nolle se peccas
se eẽ voluntatis bonẽ. ergo nõ poterunt hanc habere. er
go si considerabunt peccatũ suũ. cũ nõ possint nolle. ne
cesse habent velle. **I**tem voluntas hominis p̄ mox
tem est inuertibilis sicut volũtas angeli mali. sed ange
lus malus vult se peccasse. ergo r̄c. **I**tem sicut malicia
inclinat voluntatem ad malũ. sic gratia ad bonũ. Sed
malicia remanebit in damnatis sicut ⁊ gratia in beatis

teriores tenebre erunt. qz tñc pctores penitº
erũt extra deũ. Quid eẽ em̄ penitus esse extra
deũ nisi esse in summa cecitate. Si quidẽ habi
tat deº lucẽ inaccessibile. Hec aut̄ tenebre hic
iam incipiunt in peccate. cũ ab interiori dei lu
ce secludit̄. s̄ nõ penitus dum in hac vita eẽ. Ec
ce q̄re ibi pctõr̄ dicit̄ pati exteriores tenebras
⁊ nõ hic. qz ibi secludet̄ penitus a luce dei. qd̄
nõ hic. Sed quõ intelligenda eẽ illa seclusio. an
qz nõ videbunt deũ p̄ speciẽ. Sed nec aliquis
videt hic deũ p̄ speciẽ. An p̄ dissimilitudinem
quã facit pctm̄ inf̄ deũ ⁊ hoĩem. S̄ ⁊ hic mul
ti p̄ grauiã pctã elongant̄ a deo. An qz deũ odi
unt ita vt velint deũ nõ eẽ. S̄ ⁊ hic multi deũ
oderunt. de q̄bus scriptũ eẽ. Supbia corũ q̄ te
oderũt ascẽdit semp. Que est q̄ illa elongatio
Sane exteriores tenebre intelligi possunt qz
dam malignitas odij ⁊ voluntatis que tñc ex
crescet in m̄tibº reproborũ. ⁊ qdã obliuio dei
qz tor̄ m̄torũ ⁊ interiorũ ⁊ exteriorũ doloribº
adeo afficient̄ ⁊ turbabunt. vt ab illis ad cogi
tandũ aliqd̄ de deo vix vel raro vel nunq̄ m̄e
tem reuocent. vt qui nimio premunt̄ ponde
re. adeo stupefcũt turbant̄. vt interim in aliã
cogitatione nõ extendat̄. s̄ illuc tendit̄ impetº
cogitatiois. vbi sentit̄ vis doloris. S̄ in hac vi
ta nullº adeo malº eẽ vt penitº secludat̄ a cogi
tatione dei. q̄ nec pdit appetitũ beatitudinis
⁊ quẽdã boni amorẽ que naturaliter h̄z rōnal
creatura. Illas at̄ exteriores ⁊ pfundissimas
tenebras reprobos p̄pessuros post iudiciũ dic
Augº. opponẽs de illo diuĩte q̄ in inferno posi
tus eleuãs oculos vidit abrahã in sinu eius la
zarũ. cuiº compatione coactº eẽ confiteri mala
sua vsq̄ adeo vt ⁊ fratres roget ab his p̄mo
neri. Qd̄ añ iudiciũ factũ legit̄. s̄ post iudiciũ
in pfundioribº tenebris erũt impij. vt nullaz
dei lucẽ videbunt cui confiteant̄.

J. Thi. vi

ps. lxxij.

Lu. xvi.

ergo sicut boni bona que semel voluerũt semp volunt
ita damnati semp volunt mala. Item qz quis dimittat
actu peccandi in pñti nõ p̄t esse sine gratia gratis da
ta. multo fortº de peccãdi voluntate. ergo si nulla gra
tia dat̄ ipsis reprobis. nec natura meliorat̄. ergo peccã
di voluntatem nunq̄ amittunt. **C**õtra. Sapientiũ. v.
dicent intra se penitentia agẽtes r̄c. cõstat q̄ illa est cõ
sideratio rōnis deliberantis. ergo videt̄ qz velint se nõ
peccasse. **I**tem augº. in li. lxxij. q. dicit. Videmus fe
rissimas bestias dolore penarũ a maximis voluptariis
abstinere. sed damnati nõ ardẽtius appetunt q̄ bestie
atro ces. ⁊ maxime cruciant̄. ergo corũ appetitus terrã
bitur. ⁊ sic r̄c. **I**tem peccatũ nõ placebat nisi p̄pter li
bidinosã delectatione. sed in dñatis exclusã eẽ omnis
libidinosa delectatio. ergo nullum peccatũ eis placet.
Item mala voluntas coĩpso qz mala est est cõtra dei
um. ⁊ coĩpso qz est contra deum est merito. ⁊ pene. ergo
semp merent̄ penam. ⁊ ita debet semp eis p̄ pena augeri.
⁊ sic in infinitum. sed sic non videtur. ergo r̄c. **I**tem

voluntas mala coipso q̄ mala est inordinata est. ergo quando existit in actum nouum de nouo inordinat. Et nihil potest deus relinquere inordinatum. ergo si peccatum non ordinatur nisi in pena. et est noua inordinatio. ergo noua pena. et ita semp̄ cresceret. Item esto q̄ damnatis daretur libertas peccandi. nunq̄ fornicarentur si redirent ad corpora et locum haberent. Astat q̄ non sint peccare cum magis horreant tantam penam q̄ delectationem peccati. ergo videtur rē. ¶ Ad dicendum q̄ mala voluntas dicitur dupliciter. scilicet actus et habitus. Dico ergo q̄ timor seruilis damnatis non auferit habitum male voluntatis. sed auferit actum. Iste enim non vult luxuriari. q̄ timet puniri de ipsa voluntate. tamen habitum non auferit. quod patet. quia si separaretur impunitas vellet vtriusq̄ luxuriari. sic intelligendum est in dā natis q̄ dolor penam auferit ab ipsorum voluntate a cū volendi peccare. q̄ reuera damnati non appetunt luxuriari nec dominari p̄pter penas quas ex illis actibus sentiunt se incurrisse. habent tamen habitum voluntatis male per quam appeterent peccare si non crederent se puniri. Si ergo queras verum damnati nolint peccasse. dico q̄ nolint non p̄pter hoc q̄ peccatum eis displiceat quāuis. sed quia eis displicet pena iusta et ideo malum habent voluntatem hoc volendo. et ideo ad hoc viuunt in eis voluntas peccandi. licet dolore penarum impediatur ne creat in actum suum. et sic patet responsio ad primum. ¶ Ad illud q̄ obicitur q̄ voluntas est inueterabilis. dicendum q̄ verum est de voluntate q̄ tum ad habitum in qua sit plena versio. sed nō est verum de veritabilitate q̄rum ad actum. ¶ Ad illud q̄ obicitur q̄ malicia inclinatur sicut gratia. Dicendum q̄ non est simile. q̄ motus gratie p̄eminatur in simili et cōuenienti. sed motus libidinis in dissimili vt in dolore. et ideo impeditur. sed motus gratie consumatur. ¶ Ad illud quod obicitur q̄ abstinere a voluntate peccandi nō est sine gratia. dicendum q̄ de voluntate habitum non est sine gratia. sed de voluntate actu distinguendum est. q̄ aut abstinere ab actu malo q̄ contra deum. et quia iniquum. et hoc non est sine gratia gratis data. hoc em̄ preparat ad vltiorem gratiam. Aut quia hoc est leuissimum sic si aliquis dimittit fornicari vel inebriari quia amittit vltimum. et talis est per naturam punitam. Similiter dico q̄ damnati refugiant p̄pter timorē penę. ¶ Ad illud q̄ obicitur in contrarium q̄ habet penitentiam. dicendum q̄ verum est. sed illa penitentia est stimulus penitendimus nō correptio voluntatis. unde si daretur libertas peccandi omnino vt separaretur omnino impunitas dico q̄ peccarent. s̄ si debent ita puniri p̄ aliis que facerent sicut p̄ bis que fecerunt nunq̄ vellent peccare. ¶ Ad illud quod queritur verum habeant aliquā inordinationem actualem voluntatis. potest dici q̄ sic sed illa inordinatio est eis versa in penā sicut beatis bona voluntas in gloriam. unde sicut isti non merentur amplius bona voluntate. ita nec illi temerent mala et hoc dicit augustinus et habetur in littera.

¶ Questio. ij

¶ An voluntas deliberatiua damnati malint non esse sic esse Et q̄ sic videtur. quia dicitur Apocal. ix. In diebus illis desiderabunt homines mori. et fugiet mors ab eis. Item augustinus. in li. de miseria huius mundi loquens de damnatis dicit. O mors q̄ dulcis esses quibus tam amara fuisti. te solum desiderant qui te vobementer oderunt. Item ratione. videtur. quia ma-

ior est tristitia ex pena q̄ delectatio ex culpa. quia mortificatio habent gaudium et magnam tristitiam. ergo si electio tormento. p̄celegit fugam magis nocui delectatio minus delectabilis. vt patet de illo qui vult lucrari argentum et fugit mortem. videtur q̄ damnati malint omnino non puniri q̄ esse. Item si cedent in non esse pena esset momentanea. sed pena cruciatus eorum est eterna. ergo si pena momentanea p̄ferenda est eterna. sicut finitum infinito. videtur rē. Contra. Aug. in li. de libero ar. Considera q̄ bonum est esse quod et beati et miseri volunt. magis tamen est esse et esse miserum q̄ omnino non esse. cum tamen miser esse nolit. Item ratione augustini. Delectatio supponit electionem. q̄ non esse est elegibile. et quia omne elegibile habet apparentiam boni. sed ipsum non esse non habet boni apparentiam. quia q̄ appareat bonum appareat esse. ergo rē.

¶ Item omnis appetitus ordinatus est conformis nature. quia natura appetit semp̄ q̄ melius est sed nature semper competit esse vt ipse philosophus dicit. et nullo modo non esse. ergo rē. Item maius malum magis est fugendum. sed malus malū est quod magis admittit. sed corruptio in non esse admittit totum bonum. pena vero nō totum immo multum reliquit. ergo magis fugendum est non esse q̄ puniri. ¶ ad hoc dicit ali q̄ damnati mallent non esse q̄ sic esse. sed appetitus eorum est inordinatus et indiscretus et fantasticus. quia sibi nocuum appetit. sicut et appetitus febricitantis qui nō venit ex natura sed ex fantastica imaginatione quia existimat sibi prodesse. quod nocet sibi. Sic damnati quia existimant se habere quietem si omnino non essent. appetunt magis non esse q̄ esse in penis. et hoc videtur dicere Augustinus. Sed tamen sapiens dicit. Ecces. iij. feliciterem vtroq̄ iudicauit rē. Et ipsa sapientia Math. xxyj. Melius erat ei si natus non fuisset homo ille. Et Hieronymus dicit. q̄ melius est non viuere q̄ male viuere. Ideo dicendum aliter q̄ non esse nullo modo est appetendum appetitu ordinato et recto similiter nec esse damnatum vel esse infelicem. et si bonum aliquid appetatur fantasticus est appetitus non ordinatio nature. sed vtriusq̄ bonum fugendum. et cum se habeant sicut excedentia et excessa. vtriusq̄ altero magis fugendum diuersis considerationibus. Quia enim non esse admittit totum bonum. pena partem. ideo hoc magis fugendum. Simpliciter tamen loquendo. q̄ corruptio in non esse in infinitum excedit penam inter suam. infinitum inq̄ fm proportionem. pena vero certū suum in infinitum fm veritatem. ideo credo magis appetendum esse si poneretur in optione omnino nō esse q̄ eternaliter torqueri. loquor de appetitu qui refugit in cōmodum. hoc enim iudicat mens mea magis portabile. sicut decollationem magis q̄ diurnam ignis adustionem. verum tamen fm appetitum bonest. quia cruciatus iniqui spiritus est ad gloriam dei. vtriusq̄ male debet ignibus subiacere ad contriuam dei laudem q̄ per omnimodam corruptionem manum dei effugere. Concedo ergo q̄ damnati mallent non esse. et omnis homo debet illud appetere considerata gravitate vtriusq̄ penę. non tamen dico q̄ sit magis appetendum simpliciter. tamen ipsi simpliciter magis appetunt. et cōcedende sunt rationes ad hoc. ¶ Ad rationes autem ad oppositum soluendum. dicendum q̄ Augustinus procedit ea via qua corruptio in non esse excedit. sicut tenet. ¶ Ad illud quod obicitur q̄ delectatio sup

ponit electionem. dicendum q̄ verum est de illa que est per modum desiderij. non de ea que est per modum fugę. **¶** Ad illud quod obijciatur q̄ natura desiderat semper esse. dicendum q̄ verum est etiam ratio recta. tamen natura magis refugit penam eternam q̄ momentaneam. **¶** Ad illud quod obijciatur q̄ maius malum ē quod magis adimit. dicendum q̄ maius malū dupliciter est. scilicet extensivē et intensivē. et similiter magis adimit. et natura magis refugit semper esse in omnino da miseria q̄ omni bono privari. sicut frequenter de re quam muleum amamus. malumus illam non habere q̄ propter illam induere conditionem servilem.

¶ Questio. iij.

Utrum damnati mallent omnes esse damnatos q̄ quosdam damnatos. quosdam beatos. Et q̄ mallent omnes esse damnatos. ostenditur primo per illud quod communiter convenit dicitur. Solacium est miseris socios habere penarum. **¶** Item hoc ostenditur per illud quod dicitur Esa. xliij. Surrexerunt de solijs. glo. Solacium est malorum multos socios habere penarum. **¶** Item Augustinus de carib. rudibus. Castus esto ne tibi aliunde hostis surrepat. quia solacium maliuolentissimū sue voluntatis cum quibus damnatur inquit. ergo illud est solacium malorum. si ergo ipsi querunt et desiderant quod est ad solacium patet rē. **¶** Item ratione videtur. quia invidia surgit ex defectu charitatis et amore proprii boni. sed vitium in damnatis est. ergo est in eis maxima invidia. ergo si invidus nullum vellet videre bonum nec beatum. ergo damnati vellet q̄ omnes vna cum eis essent damnati magis q̄ q̄ quidam essent damnati quidam beati. **¶** Item sancti et damnati ad invicem inimici sunt propter hoc q̄ damnati sunt inimici dei. ergo cum damnati non diligant inimicos sed potius odiant. et qui odit alium mallit ipsum videre miserum q̄ beatum. ergo rē. **¶** Contra Luc. xvj. dicitur de diuite q̄ rogabat pro fratribus ne venirent in locum tormentorum. ergo cum damnati habeant multos consanguineos in celo. ergo mallent eos esse in celo q̄ in inferno. **¶** Item damnati et si habeant malam voluntatem. non tamen perdidit affectionem naturalem quod patet. quia impiissimi homines diligunt sibi proximis. sed in presenti si pater miser habet filium miserum non leratur sed magis tristatur de tali societate. ergo similiter in inferno. **¶** Item si damnati desiderarent aliorum damnationem. ergo sicut cresceret aliorum damnatio. ita et consolatio eorum. quia desiderū si compleretur delectat animam. ergo post omnium damnationem erunt in maiori consolatione. quod est manifeste falsum. immo cresceret desolatio. sicut dicitur super illud ps. Desiderium peccatorum peribit. glo. Nullo succedente solatio. **¶** Item beatus adiectus multitudi in electorum multiplicat gaudium. ergo ab oppositis damnatus amplificat merorem. sed sicut beatus desiderat amplificationem sui gaudij. ita damnatus diminutionem sui meroris. ergo cum beati semper velint miseris pervenire ad gloriam. damnati refugunt ut aliqui descendat ad eorum miseriam. ergo nollent beatos esse damnatos. **¶** **¶** dicendum q̄ et si in damnatis aliquo modo remittantur affectiones libidinosę. ppter penarum magnitudinem. ille inq̄ affectiones que ha-

bent annexam delectationem. attamen affectiones in quibus est penalitas vigorantur. unde et si cessat actu alter affectus lurandi et dominandi. tamen intenditur affectus siue furor impatientie et liuor inuidie. unde tunc de neibus suis fremunt et tabescunt. et quoniam vigebar in eis odium et invidia. ideo vehementer tristabuntur et tabescunt in gloria electorum dei. ideo ad satisfactionem suam impiissimam emulationes et bonum. vel lent nullos esse beatos. immo omnes esse miseros. Et quia nec ipsi ad beatitudinem possunt pertingere. nec alios possunt a statu beatitudinis amovere. ideo in se meritis vehementer tabescunt et confundunt. **¶** Concedendum est ergo q̄ generaliter loquendo mallent esse miseros. q̄ ipsi existensibus miseris aliquos esse beatos. et concedende sunt rationes ad hoc. **¶** Ad illud q̄ obijciatur de illo diuite qui volebat fratres damnari. dicendum q̄ q̄ in generali damnari nolint videre beatos aliquos sed omnes miseros. tamen quia specialius habent aliquorum amorem naturalem et privatum. nollent ipsos damnari alijs existentibus in statu glorie quia et si illi damnentur. tamen emulatio et occasio tabescendi non sic esset de omnibus. Et per hoc patet sequens de affectione naturali. attamen nullos ita diligunt naturaliter quin vellet eos esse damnatos. hoc pacto q̄ nulli essent beati. Et exemplum patet in illis q̄ habent odium capitale qui desiderant vitam consanguineorum. attamen vellet q̄ multi ex consanguineis essent mortui. ut possent affectum vindicte de inimicis suis implere. **¶** Ad illud quod obijciatur q̄ si desiderat damnationem rē. dicendum q̄ non desiderant damnationem quorumcumq̄. sed eorum quibus invident propterea quia vident eos alienatos. ex quorum comparatione confunduntur. et isti sunt beati. et quia hoc obtinere non possunt. ideo consequenter inde non habent solacium sed magnum supplicium. **¶** Ad aliud q̄ refugunt desolationem. dicendum q̄ sicut homo sanus in quo est natura bene disposita appetit cibaria sibi competentia. homo vero infirmus appetit ea que nocent. quia estimat ea prodesse. sic beati tanq̄ mēte sanis appetunt aliorum glorificationem que vere est eis proficua. damnati vero bonorum damnationem quam estimant sibi vitalem et delectabilem sicut invidus alterius subversionem. Attamen si eueniret non propter miseriam eorum decrederet immo succresceret. Multa enim volunt impij et peccatores. que si obtinerent essent miseros. Ad hec confirmanda muleum facit auctoritas Augusti. in ij. capitulo vbi dicit q̄ ira. odium et cecitas in damnatis crescent.

¶ Consequenter q̄rum ad secundum articulum querit de execratione siue tenebrositate damnatorum. De qua quæritur. Primo queritur vtrum sint ibi tenebre corporales. Secundo vtrum sint in eis tenebre spirituales q̄rum ad actum cognoscendi. Tertio q̄rum ad actum memorandi.

¶ Questio. j.

Proceditur et ostenditur q̄ non erunt ibi tenebre corporales. quia. constat q̄ reprobi habent potentiam videnti vel etiam habituri sunt post iudicium. ergo cum visus natus sit exire in actum. videtur q̄ videre debeant sed non est videre sine luce. ergo rē. **¶** Item boni vident alios sanctos ad suam gloriam maxime illos quos

puerterunt ergo similiter si mali debent inuicem com-
fundi. maxime qui alijs malum exemplum dederunt si-
cut arruus. ergo similiter debent eos videre. **¶** Sic lux
naturaliter sequitur ignem. ergo ubi est aggregatio ignis
ibi et luminis. sed hec est in inferno ergo **¶** Contra
Matth. xxij. Ligatis pedibus et manibus. p[ro]p[ter] eum
in tenebras exteriores. Super quo Gregorius. Si illi
lucem haberent qui repelluntur in tenebras exteriores
nisi ne qua[m] dicerentur. **¶** Item ratione videtur. q[ui]
sicut boni premiantur p[ro] visum. ita mali similiter debet
puniri. sed tenebre plus grauant homines habentes oculos
ad videndum. ergo **¶** Item dulce est lumen et de-
lectabile. ergo si damnatis est omnis delectatio auferri
16 **¶** da. ergo et omnis delectatio corporalis. **¶** Ad hoc re-
spondit ysidorus in quibus ignem tenebre habere lucem
ad aliquid. ad aliquid non habere verum est. Lucebit
enim ad desolationem ut non habeant unde gaudeant
17 **¶** Ad quod intelligendum notandum q[ui] ignis est in
triplici differentia. Est enim ignis purus ut est in pro-
pria materia. et est ignis in corporatus ut est in materia
aliena ut in terra vel aere. et est ignis non tantum in cor-
poratus sed etiam p[ro]mixtus ut ignis sulphureus et fu-
mosus. Primus est lux et pure lucet et abundanter. Se-
cundus est ignis carbo et flamma. hic autem lucet et tene-
18 **¶** bram expellit. Tertius est ignis fumosus et talis est te-
nebrifus. et iste erit in inferno. Notandum q[ui] lux illumi-
nat oculum ad videndum. potest ergo illuminare ad vi-
dendum delectabilia. vel ad videndum indifferentia. vel
ad videndum tristia et horribilia. Primo et secundo mo-
do non erit illuminatio. sed tertio modo tantum. Secun-
dum hoc igitur patet obiecta. Nam rationes proban-
tes q[ui] non sit ibi ignis lucens procedunt fm lucis puri-
tatem illuminantem ad delectandum. Rationes vero
probantes q[ui] sit ibi ignis lucens procedunt de luce com-
munitate fm et tenebris fumositas est ad mixta et illumi-
nat ad desolationem et horrore m.

Questio. ij.

Utrum erit ibi tenebre spirituales q[ui]ntum ad actum co-
gnoscendi. Et q[ui] sic videtur. quia ceco vbi cunq[ue] est tene-
bra est sed mali et danari sunt exccari per malicia[m] Sa-
pientie ij. Exccavit eos malicia eorum ergo sibi crescit
malicia ergo et cecitas. **¶** Item Augustinus dicit sup[er]
ps. vij. vbi tenebre exteriores erunt. quia penitus extra
deum erunt. Quid enim esset extra deum esse nisi in su-
ma cecitate esse. ergo erunt in summa cecitate et si hoc.
nulla ergo erit illuminatio spiritualis. **¶** Item sicut i-
tellectiva nata est illuminare ad verum. ita affectiva i-
stamare ad bonum. sed affectiva omnino priuatur calo-
re siue amore boni. ergo cognitiva lumine veri. **¶** Item
sicut affectiva delectatur in bonitate. sic cognitiva in
veritate. sed a reprobis auferretur omnis delectatio. er-
go et omnis illuminatio et cognitio veritatis pari rati-
one. **¶** Contra reprobi habent multorum cognitiones
naturalem. sed nec pena nec culpa debet bona nature
destruere omnino. ergo aliqua in eis cognitio remane-
bit. **¶** Item damnati habeat remorsum conscientie et
verment. sed conscientia non remordet nisi de pecca-
tis que cognouit. ergo **¶** Item videtur q[ui] amplius
sit in damnatis de luce q[ui] in viatoribus. quod patet.
quia multi interficiunt martyres arbitantes se benefa-

ere. multi credunt impune peccare. sed tunc certi erunt
se fuisse deceptos. ergo lumen cognitionis eis accret-
scent. et si hoc videtur q[ui] deus det nouas illuminationes
damnatis. **¶** Item videtur q[ui] saltem a parte speculati-
onis tantum lumen sit in eis quantum nunc. quia si pri-
uatio luminis est per meritum peccati. et meritum et de-
meritum est in potentia p[ro]p[ter] acta vel motus. non in po-
tentia speculatiua. ergo **¶** Item dicendum q[ui] sicut est
triplex actus lucis corporalis scilicet manifestare. dy-
rigere. et delectare. sic et in luce spirituali. Si loqua-
mur quantum ad primum actum sic dico q[ui] non omni-
no extra lucem erunt. quia aliqua erunt eis manifesta
sed illa solum que faciunt ad cumulum pene. alia non.
et ideo ista lux est ad manifestandum tenebras et ducens
in tenebras sitam. et ideo non consistit in lumine. Si
loquamur quantum ad secundum actum qui est dirige-
re. sic dico q[ui] omnino erunt extra lucem. quia non por-
runt dirigi. erunt enim extra omnem viam et tempus et
locum bene agendi. sicut dicitur Ecclesiastes. ij. Quia
nec opus nec ratio nec scientia est apud inferos. Si
quantum ad tertium qui est delectare. sic dico similit[er]
q[ui] erunt extra lucem omnino. quia nihil cognoscunt actu
in quo delectentur. erunt enim omnino absop[er]i a ma-
gnitudine penar[um]. ita ut non liceat eis cogitare alia de-
lectabilia. Quod ergo dicuntur omnino exccari et co-
tra deum esse hoc intelligit quantum ad directionem et
delectationem. **¶** Ad illud vero quod obicitur q[ui] nul-
lam habent cognitionem. quia nec affectus eorum ha-
bet boni amorem. dicendum q[ui] sicut non habebunt amo-
rem boni honesti sed comodi. sic nec cogitabunt de bo-
no honesto sed tantum comodo. Vel dicendum q[ui] non
est simile. quia plus corrumpitur per peccatum affect-
us intellectus. **¶** Ad illud quod obicitur in contrari-
um q[ui] habent cognitionem naturalem et cognitionem
peccatorum. dicendum q[ui] cognitio peccatorum non ab-
olebitur. sed tamen nulla in eis cognitio erit in actu
que ad ipsorum non faciat cruciarum vel per se vel p[ro]
accidens. **¶** Ad illud quod obicitur q[ui] amplius ha-
bebunt illuminationem. dicendum q[ui] aliqua peccata
cognoscunt que modo non cognoscunt. non per noui
luminis donationem sed pene afflictionem quia ut di-
cit Gregorius. Pena aperit oculos quos culpa clau-
dit. **¶** Ad illud quod obicitur q[ui] fm intellectum specu-
latiuum non est demeritum. dicendum q[ui] voluntas deme-
ret sibi et oib[us] potestis aie et tenebris corporis. ideo non tm pu-
nitur in se ipsa sed etiam in omnibus potentis et men-
bris licet ipsa puniatur principalis. et sic patet illud.

Questio. iij.

Utrum in damnatis sunt tenebre sp[irit]uales q[ui]ntum ad
actum memorandi. Et q[ui] sic videtur per illud Eccl[esiastes]. ij.
malicia ynius h[ab]ere obliuionem facit luxurie martime.
ergo maiorem obliuionem facit eterna pena. et sic patet
Item hoc videtur per illud quod dicitur in littera.
exterior tenebre intelligi possunt quedam malignitas
tas odij et quedam obliuio dei. que tunc excrescent.
Item hoc videtur ratione. quia recte oblitus est qui non
habet copiam memorandi. sed damnati non habent co-
p[er]iam memorandi. unde dicit. Augustinus in littera et q[ui]
quia nimio dolore premuntur. adeo stupefcunt et terti-
rentur ut iterum mentem in aliam cogitationem non
ferant. ergo **¶** Item damnati erunt subiecti

tempore fin illud ps. erit tempus eorum etc. et alios in firmis. ergo videtur quod ex longitudine temporis possunt omnium oblitisci sicut nunc videmus in nobis.

Contra imaginatio non tollitur a dñatis. sed imaginatio consistit in memoria intellectiva et voluntate respectu dei. ergo saltem dei habebunt memoriam. Item constat quod non habent remorsum nisi de peccatis. sed de nullo habent remorsum nisi de quo cogitant. ergo cogitant de peccatis preteritis. ergo et eorum memorantur.

Item hoc videtur per illud quod damnati dicunt Sapient. v. Dicent intra se penitentiam agentes. hii sunt quos aliquando habuimus in derisum. ergo rememorantur preteritorum. Item abraham dicit diuiti. recordare quoniam recepisti bona in vita tua. et Lazarus similiter mala. sed hoc non dixisset si non potuisset recordari. ergo etc.

Item dicendum quod ad hoc facile est respondere si reuocatur ad mentem distinctio precedens quoniam est recordatio aliquorum ad misericordiam et dolorem et confusionem. aliquorum ad itineris directionem. aliquorum ad consolationem. secundam et tertiam non habent

damnum. nec respectu dei nec respectu aliorum quia non erit eis memoria dei vel ut conuertantur siue reuertantur ad ipsum. aut ut delectentur in ipso. videtur tamen in eis actus memorie quantum ad penitentiam. sed consolationem. quia semper habebunt memoriam peccatorum que commiserunt. et dei quem offenderunt ad suam confusionem. nec hoc repugnabit penitentiam. quia penitentiores ducent ad cogitandum interius suum demeritum. et ita recordatio illa non est via lucis sed tenebrarum nec ponet hominem in statu bono coram deo. sed potius elongabit a deo et a vero lumine. et sic parent rationes ad vtriusque partem. Clericum tamen illud argumentum quod facit de temporis passibilitate damnatorum non valet quia sicut corpora passibilia erunt immortalia. ita et si anima sit subiecta variationi passionum. adeo tamen erit actus memorandi conuersus ad ea que spectant ad penitentiam. et adeo sine intermissione quod non poterit anima oblitisci. et illud magis parebit ultimo cum ageretur de verme. Nec autem sufficienter ad presens. quibus intellectus satis patet littera.

De statu et conditione damnatorum vel malorum ante iudicium quantum ad cognitionem.

Preterea queri solet si de reprobis etc. Supra determinauit magister statum damnatorum post iudicium quantum ad rationem et voluntatem. hic incidenter determinat statum ante iudicium maxime quantum ad cognitionem. Et diuiditur hec pars in tres. In prima determinat qualiter cognitio reprobarum animarum se habeat

ad ad nos. In secunda vero qualiter se habeat ad fratres ibi. Quertiam solet vtrum vicissim. In tertia qualiter se habeant beati ad reprobos ibi. Postremo queritur an vna pena reproborum etc. Ultima pars habet duas partes. In prima ostendit quod non minuetur gloria bonorum ex aspectu penarum. In secunda exprimit penas quas videbunt. scilicet vermem et ignem. ibi. Non est autem mirandum si sancti etc.

Determinat qualiter cognitio reprobarum animarum se habeat ad nos.

Preterea queri solet si reproborum anime que nunc in inferno cruciantur nonciam habent eorum que circa suos in hac vita geruntur. et si aliquo modo doleant super infortunijs suorum carorum. hanc questionem Augustinus commemorat ex parte eam explicans. ex parte vero insolutam relinquens. ait enim. Queret aliquis an vltus dolor tangat mortuos de his que in suis post mortem contingunt. Vel quomodo ea que circa nos aguntur nouerint spiritus defunctorum? Lui respondeo magnam esse questionem nec in presenti differendam. verum tamen breuiter dici potest quod est cura mortuis de suis caris. ut de diuite legitur. qui duz tormeta apud inferos patretur. leuauit oculos ad abraham. et inter alia dixit. habeo enim quinque fratres. mitte aliquem ex mortuis ut restetur illis ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum. habent enim mortui curam de viuis quos sciunt viuere. quia nec in locis penarum vident eos vbi diues sine fratribus erat. nec in requie beatorum vbi Lazarus et abraham quis longe agnoscebat. non tamen ideo consequens est eos scire que circa caros suos aguntur hic vel leta vel tristia.

Aug. sup ps. cxiij.

Luc. xvi

Quo accipienda sunt que de lazaro et diuite leguntur.

Si quis au-

tem querat quomodo intelligatur quod de lazaro et diuite legitur. audiat Augustinum respondens. Si quis putat animas corpore exutas locis corporalibus contineri cum sint sine corpore. non deerunt qui fauceant et diuitem sitientem in loco corporali fuisse contentam. ipsam animam corpoream preparasse linguam. et stillam de lazari digito cupisse. Sed melius est dubitare de occultis quam litigare de incertis. Diuitem in supplicio pauperem in refrigerio esse non dubito. Sed quomodo intelligatur diuitis lingua. digitus lazari. flama inferni. sinus abrahe. et huiusmodi vitia mansuetis. a contentiosis nunquam inuenitur.

Determinat qualiter cognitio reprobarum animarum se habeat ad beatos.

Querit etiam solet vtrum vicissim se videant illi qui sunt in inferno et illi qui sunt in gloria. Sicut sancti tradunt. et boni malos. et mali bonos vident usque ad iudicium. Post iudicium vero boni videbunt malos. sed non mali bonos. Unde Gregorius. Infideles in ymo positi ante diem iudicii. fideles super se in requie attendunt. quorum gaudia post contemplari non possunt.

Sed cum sancti malos in tormentis videant. nonne aliquo compassione erga eos mouentur? Non-

Greg. sup Lucam

De chaos inter bonos et malos

Luc. xvj

Greg. sup
Lucam

ne eos de tormentis liberari cupiunt? Re-
 spondit. Inter nos et vos chaos magnum fir-
 matum est. ut hi qui volunt hinc transire ad
 vos non possunt. neque inde huc transire. Quod
 est illud chaos inter bonos et malos. nisi
 hinc iusticia. inde iniquitas. que nullatenus
 sociari valet. Adeo enim sancti dei iusticie addicti
 sunt. ut nulla compassioe ad reprobos transire va-
 leant. nulla pro eis in sanctis fiat intercessio. Quod
 ergo inde volunt aliqui transire ad illos. non
 possunt. quia si dei iusticia admitteret. non fie-
 ret eis molesta liberatio eorum. Vel ita dicitur
 tur velle et non posse. non quia velint et non
 possint. sed quia et si vellet non possent eos
 iuuare. De hoc ita Gregorius ait. Sicut repro-
 bia penis ad gloriam sanctorum transire vo-
 lunt et non possunt. ita et iusti per misericordi-
 am mente ire volunt ad positos in tormentis
 ut eos liberent. sed non possunt. quia iustorum
 anime etiam in nature sue bonitate misericordi-
 am habeant. tunc autem tunc ad iusticie con-
 iuncte tanta recitudine constringuntur. ut
 nulla ad reprobos compassione moueantur.
 Determinat qualiter cognitio beatarum ani-
 marum se habeat ad reprobos. ostendens quod
 non minuitur gloria bonorum ex aspectu pe-
 narum.
 Postremo queritur an pena reproborum vi-

sa decoloreret gloriam beatorum: an eorum be-
 atitudini proficiat. De hoc ita Gregorius ait. <sup>Greg. sup
Lucam</sup>
 Apud animum iustorum non obfuscat beati-
 tudinem aspecta pena reproborum. quia iam
 ubi compassio miserie non erit. minuire bea-
 torum leticiam non valebit. Et licet iustis sua
 gaudia sufficiant. ad maiorem tamen glori-
 am vident penas malorum quas per gratiam eua-
 serunt. quia qui dei claritatem vident. nil in
 creatura agitur quod videre non possint.
 Expriunt penas reproborum quas damna-
 ti videbunt. scilicet vermem et ignem. f
 Non est autem mirandum si sancti iam imor-
 tales reprobos videant mentis intelligentia
 cum prophete mortales adhuc videre de com-
 niia meruerunt. Egredientur ergo electi non <sup>Diero. su-
loco sed intelligentia vel visione manifesta per
Esaiam</sup>
 ad videndum impiorum cruciatus. quos vi-
 dentes non dolore afficiuntur. sed leticia sari-
 abuntur. agentes gratias de sua liberatione.
 visa impiorum ineffabili calamitate. Unde
 Esaias impiorum tormenta describens. et ex
 eorum visione leticiam bonorum exprimens
 ait. Egredientur electi. et videbunt cadaue- ^{Esai. viiio}
 ra viro: n3 qui preuaricati sunt in me. vermis
 eorum non morietur. et ignis non extinguetur.
 et erunt vsq; ad satietatem visionis omni car-
 ni. id est electis. Letabitur enim iustus cum vi- ^{Ps. lviij.}
 derit vindictam.

Ad intelligentiam huius partis duo querunt prin-
 cipaliter. Primo querit de cognitione anime separe
 Secundo de verme. Circa primum querunt tria.
 Primo querit de cognitione eius per comparationem ad vir-
 tute cognoscere. Secundo per comparationem ad statum viatorum
 Tertio per comparationem ad statum beatorum.

Questio. j.

Utrum anima separe habeat usum potentie sensitivae. Et
 sic vi primo autoritate euangelij Luce. xvj. elevans
 oculos vidit lazaram etc. omnia illa que ibi tangunt dicunt
 cognitionem sensitivam et modum sensus. ergo etc. Item
 Lassiiodorus in li. suo de anima loquens de anima separe
 dicit. vidit. audit. tangit ac reliquis sensibus efficaciter
 valet. Item ratione videtur. quod tanto substantia per po-
 tentiam melius et facilius operatur quanto est liberior. et ab
 errore immunior. si substantia anime rationalis separe
 habet potentiam cognitivam. quod impossibile est ad strui po-
 tentiam que fundatur in substantia perpetua. Et iterum. Sub-
 stantia liberior et spiritualior. ergo ad actum cognitionis libe-
 rior. ergo melius potest ea vti tam interior quam exterior
 nunc. Item constat quod anima separe cognoscit res ab-
 stractas a conditionibus materialibus. cognoscit res sub
 conditionibus materialibus absente materia. et iterum. cogno-
 scit sub conditionibus materialibus presente materia vel ob-
 tecto hoc constat. ergo intelligitur. et imaginatur. et sentit. ergo
 habet usum. ergo omnis potentie. Si tu dicat quod si facit per

vnam et eandem vim. Contra. isti actus sunt maioris abstra-
 ctionis et minoris. Si ergo abstractio maior sit secundum gradum
 spiritualitatis potentiarum. et vna potentia non habet gradum
 spiritualitatis maioris et minoris. ergo necesse est quod hoc faciat
 per tres potentias. Item si intellectus anime separe potest
 become. tunc videtur quod cum frustra fiat per plura quod
 potest fieri per pauciora. quod frustra dedit deus tres po-
 tentias anime. Item si potest totum intellectus. Item ad
 ista tria. ergo deficientibus nobis nihilominus poterit
 cognoscere sensibilia. quod est manifeste falsum. et contra
 experientiam et contra philosophum qui dicit quod deficiente sensu
 necesse est scientiam deficere que est secundum illam sensum. Si
 tu dicat quod hoc habet anima separe. ego quero que anima
 separe potest totum intellectus non anima coniuncta. Si tu
 dicat quod hoc est propter molem carnis. obicit de statu ade
 ubi anima non habebat carnem opprimentem. nec tamen hoc
 poterat solo intellectu. quod frustra haberet sensus. Con-
 tra. sentiret vultus philosophi operatio coniuncti. ergo cum facta se-
 paratione iam non sit animal. iam non erit operatio sensus
 Item sensus siue interior siue exterior est potentia egressa
 organo determinato. ergo est potentia alligata organo
 ergo cessante organo non habet operationem. Item hoc vide-
 tur experimento. quia cecus habet potentiam videndi. et
 amisso oculo non potest videre. nec freneticus recordari.
 ergo si perdit partes que perdit organum. ergo potentia sensitiva que
 oino separe magis perdit operationem quam quando organum so-
 lum ledit ergo cessat omnis eius operatio. Item in omni potentia

cognitua necesse est reperire agentem et passibilem et hoc q̄ differentiam. Si enim differunt in intellectu qui est potentia simplicior: et spiritualior: multo magis i potentia sensitua. s; potentia sensitua nō dividit in agētes et passibilem in se ergo necesse est q̄ p̄ter se habeat passibilem. s; hoc nō ē nisi organū corporeale qd̄ recipit ad hoc q̄ homo cognoscat. ergo cū post separationē sit actua sine passiva et sine his duab; impossibile est potentias cognitua fieri i actu. g. r. **¶** dōm q̄ circa hāc questione; triplex fuit doctor: opinio. Quidā namq; dixerunt q̄ anima separata cum trahat secū omnes potērias omnibus vñ tanq; substantia liberio: nec dicunt esse credēdū p̄bis in hac pre. quia nec recte intellexerūt cognitionē post separationē esse. nec vltimus vnitatē p̄ quam in vna anima sunt tres potētie. **¶** Item ratio: nalis sensibilib; et vegetabilis in eadē substantia p̄peruo radicant cum q̄ necessario sepant. quod p̄bi nō congruētur. s; sancti. et qm̄ fides nostra dicit animas cruciatu ignibus. et Lassiodor; dicit q̄ alijs sensibus efficacius valēt idō posuerūt animā vsum oīus potētiar; habere. Secunda positio est q̄ anima habeat potērias sensitivas. illa inq; que rational; est. s; quonā oīs sensitue exteriores vniunt in origine et in sensu cōi. et distinguūtur in organa. idō necessario cū anima separatur a corpore recurrūt oīs potētie ad vñā originē. s; ad vñū commune. et p̄ illū sensū pōt anima libera qd̄ poterat p̄ oēs alios exteriores ratione alligationis cū corpore et illo vñā ad act; oīm sensuū. et ita vñā sensu interiori nō solū intellectu. et ite sens; est qui trahit secū fantastica. Et hāc positio nō firmat p̄ August. qui dicit de spiritu et anima. r. xj. super Gen. ad litterā. q̄ anima trahit secū imagines nō corporales. et p̄ illas imaginat et cognoscit et vñā potētia sensitua interiori. Tercia positio q̄ anima rationalis separata nihil cognoscit nisi mediante potētia intellectuā p̄ illā at̄ pōt cognoscere nō solū qd̄ cognoscebant alie potētie. p̄ter sui libertatē. sicut vñā angel; p̄ potērias sensitivas nihil pōt operari. sic nec p̄ vegetiuas. qm̄ dependēt ab organo corpali sicut māifestū est inuenti. q̄ sicut corpe corrupto nihil opat̄ per potērias q̄ respiciūt vegetabilem. ita nihil opatur per potērias q̄ respiciūt sensibilem intellectu aut; cognoscit res sub additionibus materialib; presente materia. et hoc est sensus exterioris et res sub additionib; materialib; absente materia. et hoc est imaginationis. et illas etiam res cognoscit abstractis dīb; materialib;. et h; oīa vere facit. et recte dicitur anima separata sentire. imaginari. et intelligere. non p̄ diuersas potērias. s; p̄ vñā que potētio: est omnib; his cognoscere. sicut ponere est in angelo vt patet ex secūdo libro. Ad maiore autē intelligentiā est norandū q̄ sic et in oīm potētia est aliqd̄ quo est fieri. et aliqd̄ quo est facere. sic et in oīm cognitione. et cū hec sit prima diuisio potētie p̄ actiuū et passiuū. necesse ē ista differētiā verūm fm̄ grad; minoris et maioris simplicitaris et spūalitaris habent maiorē et minorē differētiā. Intellectua nāq; p̄ eo q̄ est spiritualior: et abstractior; habet veram; potētiā que respicit substantiā spūales; et actua ratione ipsius quo est. et passiva ratio ē ipsa quod est. s. materie et forme. In potētia autē sensitua que est in organo spūalis. actua potētia est ex parte anime. et passiva ex organo. et idō q̄ sensus non est sine actioe et passione. ideo sentire dicitur esse operatio iūcti. Et iterū. cū actua nihil agat sine passiva. et quando anima amittit corpus amittit passiuā respectu act; sensiedi. ideo in

possibile est q̄ aliquo sensu vñā siue interiori siue exteriori q̄d̄ est separata. Nec autem opinio magis est rationi cōsona. nec repugnat fidei nec sanctor; autoritati. **¶** Ponit em̄ q̄ aia p̄ potētiā intellectuā intelligat et cognoscat his trib; modis quib; nunc. et agel; sumit̄ his inq; trib; modis a pre rei cognire. et illō dicit̄ itelligere imaginari. et sentire. fm̄ q̄ sancti dicit̄ et ita intelligēde sunt autoritates sanctorū. **¶** Ad illud ergo quod p̄io obicit̄ de illo diuine. dōm q̄ lingua illa non erat nisi lingua imaginatiua. Anima em̄ fert imagines nō tñ i potētia inferiori. sed etiā cum separatur h; in memoria intelligibili q̄ non eget organo corporeali. **¶** Ad illud quod obicit̄ de Lassiodoro. dōm q̄ loquit̄ de sensib; exterioribus sed de interiorib;. q̄ nihil aliud sūt q̄ ipse intellectus pur̄ ē ipse mod; apprehendi ipsorū sensuū. Ad illud qd̄ obicit̄ q̄ anima separata est liberio: dōm q̄ verū est q̄ anima ad potētiā actiuā. s; qm̄ caret passiva nō pōt operari. sicut nec ignis sine combustibili. nō p̄ter impfectionē sui i se s; p̄ qd̄ necessario exigit ad creidū in op;. Ad illud qd̄ obicit̄ q̄ cognoscat tripliciter. dōm q̄ h; facit separata p̄ vñā et eandē. Quod obicit̄ de alligatione. Dicedū q̄ hoc non facit diuersitatē. quonā vna potētia ē fm̄ quam anima ordinat totas lineas predicabiles. et ascendit abstractendo siue resoluendo ab infimo vsq; ad supmū. et descendit cōponēdo a generalissimo vsq; ad indiuiduū. s; foli; em̄ potētie rationalis est cōpare indiuiduum ad speciem. et eiusdem; considerare genus generalissimū et ideo abstractio in his trib; actibus nō est suff. ciens ratio ad diuersificandū potētiā. s; magis cōueniet̄ p̄ prima et decentissima fm̄ quā faciū ē vt anima q̄d̄ est in carne habeat potētiā fm̄ quas alliget et cōmunicet corpi operationem suā et in regendo siue in vidēdo et in cognoscendo. et sic patet quare intellectus non habet hoc posse q̄d̄ est cōiunctus. p̄ter alligationem et ordinem et cōiunctionem potētiarū anime ad ser ad corpus. nō sic autē cū est separatus. et sic patet totum.

Questio. ij.

De cognitione anime separe p̄ cōmpationē ad statū viatorum. Et querit̄ verū aia separata cognoscat ea que circa nos gerunt. Et q̄ sic videt. saltem de bonis Grego. Quid ē quod nō vident qui vident; oīa vident. sed tales sunt anime beate. ergo rē. **¶** Item hoc etiā videt de reprobis. quia Grego. narrat in dialogo q̄ quidam malus homo p̄dixit locū suū sepulture. et soluit q̄ hoc fuit virtute anime que iam abstrahēbat a corpore. si ergo plus ē cognoscere futura q̄ p̄sentia. et tanto magis quāto magis est abstracta. patet rē. **¶** Item cōmunit̄ de vtraq; videt q̄ vtra; habet potētiā intelligēdi que nō indiget amminiculo exterioris luminis. nec est artata ad aliquid. ergo potest per istas cognoscere que circa nos gerunt. **¶** Item quāto substantia liberio: tāto facilius et certius exit in actum suum. ergo cum anima separata a corpore sit multo liberio: q̄ ei cōiuncta. si poterat cōiuncta cognoscere que sunt circa nos. poterit et separata. **¶** Contra q̄ beate anime nō cognoscant videt quia beate anime magis adherent deo q̄ aliqui viatores. sed aliqui viatores ita adherēt deo q̄ parū vel nihil sciunt de his que hic gerunt. ergo rē. **¶** Item de damnatis videt. quia lumen cognitionis non accrescit in damnatis. immo potius obscuratur. sed cum damnati erant h; nō poterat cognoscere ea q̄ fiunt apd̄ inferos. ergo nec modo poterunt cognoscere ea q̄ fiunt apd̄ nos. **¶** Item q̄ nec isti nec illi videntur. quia tā isti q̄ illi hāc

bent potentiam cognoscendi finitam. sed ad hoc q̄ ali
quis cognoscat de nouo necesse est presentari ipsi viri
tuti cognoscenti. ergo si a nobis multum distat et ab
sentis sunt. parer̄. **¶** Item tam isti q̄ illi diligunt nos.
sed qui diligit alterum congaudet in bonis et contristat
in malis. ergo si mali nō debent cognoscere vñ gaude
ant. nec boni vñ doleat. videt q̄ nec isti nec illi nos co
gnoscat. Et hoc confirmatum est per illud qd̄ dicitur est
Josc. iij. Regū. xij. Dixit em̄ dñs q̄ auferret euz ne
videret mala gentis sue. **¶** dñm q̄ aliqd̄ cognosce
re dupl. s. p̄na consideratione. vel alteri instructio
ne. Cognitio p̄ p̄nam considerationem est duplici.
Aut enim est rei vt presentis et per certitudinem. Aut
est rei vt absentis per quādam coniecturationem. Si
mliter instructionis cognitio ē dupliciter. Aut enim ē
per reuelationem alterius. aut p̄ reuelationem dei. Cū
igit sit quadruplex modus cognoscēdi. Primus non ē
in animabus separatis q̄ ad actus nostros q̄ diu sunt
in locis sibi deputatis. Distant em̄ a nobis nisi foras
sis diuina p̄missione ventant ad nos. Secundus vero
q̄ est p̄ quādam coniecturationem. sicut nos facimus de il
lis quos nouimus cū sint nobis absentes. in damnatis
esse potest nō in bonis. quia huic admittitur error et du
bitas. Tertius p̄ reuelationem potest esse in bonis q̄
bus referunt angeli boni. et in malis quibus referunt de
mones vel ipsi damnari. Quartus vero p̄ illustratio
nem et reuelationem em̄ in bonis. Cū Aug. in libro de
cura p̄ mortuis agenda. possunt inquit spiritus mor
tuorum in aliqua que hic agunt que necessarii ē eos nos
se. non solum presentia. sed etiam p̄citra et futura spiri
tu dei reuelante cognoscere. Et Grego. in dialogo. sit
in electis quoddam mirabile vt fm̄ illos quos h̄ nunq̄
viderunt vel nocuerunt bonos cognoscant. vt cū om̄ia
cognoscunt. sed quēdam p̄ reuelationem. **¶** Ad illud er
go qd̄ obi q̄ om̄ia vident boni. quia vident videntem
om̄ia. dñm q̄ Grego. intelligit de his que sunt eorū sa
luti necessaria. **¶** Ad illud quod obiicitur de illo qui p̄
uidit locum. Dicendū q̄ hoc potuit esse ex multa solli
tudine et anime abstractione. vel etiā aliqua facta in
terius reuelatione. **¶** Ad illud qd̄ obiicitur q̄ nō indu
gent organo et sunt liberrime. dñm q̄ q̄uis non indige
ant organo ad cognoscendum ea quorū habent species
indigent tñ ad accipiendum de nouo et cognoscendum
maxime singularia. **¶** Ad illud quod obiicitur in con
trarium q̄ sancti sunt ab his abstracti. dñm q̄ nō est
simile. quia q̄ diu sunt in carne impediunt a contēpla
tione dei ex consideratione multa nostrorū actū. s̄ iā
beati non impediunt. **¶** Ad illud quod obiicit q̄ non ha
bent maius lumen cognitionis. dñm q̄ sicut modo co
gnosimus reuelatione. ita et ipsi similiter. sed certū cō
siderant nos q̄ nos ipsos. quia nos h̄ actenus cogno
uerunt. sed nō nos ipsos. **¶** Ad illud quod obiicitur q̄
dolerent boni. dñm sicut iam patet q̄ nec bonis tri
sticia nec malis gaudū aliqui d̄ ex hoc esset.

¶ Questio. iij.

De cognitione anime separe p̄ comparisonem ad status
beatorum. **¶** Et queritur vtum mutuo se cognoscant
sc̄z damnati beatos et e conuerso. Et q̄ sic videtur p̄ il
lud Luc. xij. q̄ diues positus in tormentis vidit abia
am. et abiaz e conuerso vidit ipm̄. **¶** Item Grego. In
fideles in uno positi. f. deles sup se in requie attendūt.
¶ Item ratione videtur. quia opposita sibi inuicē cō
parata et simul visa magis elucelcunt et etiam decorant

vniversum. ergo si mali habebunt penam carenus in
tensam qua potest cogitari. et similiter boni gloriam. et
vtraq̄ intenditur respectu alterius. ergo vtraq̄ debent
se mutuo videre. **¶** Item constat q̄ boni gaudebunt et
laudabunt dei iusticiā. mali similiter dolebunt de gloria
amissa. ergo si non contingit gaudere nisi de cognito.
vtraq̄ cognoscent. s. boni seueritatē iusticie. et mali di
gnitatē glorie. sed boni hoc non vident in se nec mali in
se. ergo constat q̄ vident inuicem. **¶** Contra. inter eos
est impropotionabilis distantia. ergo si ad visionem
requirit presentia. videt q̄ nō possunt mutuo se videre

¶ Item gloria est qualitas spiritualis. s̄z qualitas gra
tie non videt exterius a nō habente. ergo nec glorie.

¶ Item consideratio pene incutit terrorem et confusio
ratio glorie generat gaudium. sed in malis nullum erit
gaudium. in bonis nullus terror. ergo **¶** Si dicas
q̄ recipit fm̄ modum recipientis non recepti. et ideo in
malis generat confusionem et in bonis gaudium. ergo
si duo debent esse post iudicium. ergo post se cognosce
rent quod est contra Grego. vt habetur in littera. **¶** Hi
in bonis ē cōpassio de bonitate nature. ergo si non tolli
tur bonitas nature. maxime vigebit in eis compassio
ergo videtur q̄ si videant tormenta malorum q̄ marie
doleant. Et hoc videtur Grego. dicere et habetur in lit
tera q̄ volunt transire p̄ affectum misericordie. **¶** **¶**

dñm q̄ consideratio siue cognitio glorie beatorum est
reprobis pena. et consideratio siue cognitio pene repro
borum est electis gaudium. quia isti considerant gloriā
sub ratione amissionis. isti penam sub ratione diuine
vltionis. Unde lerabitur iustus cum viderit vindictā.
Quoniam igit gloria electorum semp̄ manet et post iu
dicium erit copiosior. et ideo tunc et nunc vident penā
damnatorum. fm̄ q̄ dicit Esa. vlti. Vident in quaz in
deo siue in speculo eterno. cū faciat ad eorū gloriā cumu
landam. Reproborum pena similiter post iudicium in
tendetur. et adeo intendet vt beatorum gloriā non lice
at eis considerare. nec ab eis consilium petere vt diues
petit. quia tormentorum suorum magnitudinem non
poterunt sustinere ita q̄ liceat alijs vacare. imo absor
bebuntur totoaliter a p̄mis. **¶** Concedende ergo sunt rari
ones q̄ mutuo se cognoscant. **¶** Ad illud quod obiicit

in contrarium q̄ est inter eos impropotionabilis di
stantia. dñm. q̄ nō agnoscent mali bonos per intuitū
presentie. sed per considerationem intelligentie. boni
vero malos in speculo et in deo. **¶** Ad illud quod obi
tur de gloria. dicendum q̄ non vident ipsam glorie et
sentiam sed considerant requiem. quia cognoscunt et
gaudent. sed ipsi laborant et dolent. et cognoscunt sicut

infirmus cognoscat sanitatem alterius quam nō habet
¶ Ad illud quod obiicitur q̄ generat dolorem et parz
responsio. quia consideratio bonorum non est in pena
quia afflictiva. sed fertur vltius quia iustia. et optime
et digne iusticia. et talis consideratio amanti generat gau
dium. Similiter nec consideratio malorum sistitur in
bono glorie quia bonum. sed quia perditum. et hec con
sideratio generat dolorem. **¶** Ad illud quod obiicitur

q̄ post iudicium videre debent et. Dicendum q̄ tunc
maiori pena erunt absorpti vt iam non liceat eis cogi
tare glorie dignitatem. semper tamē in mente habebūt
eius amissionem et carentiam vt tristitentur. **¶** Ad illd
quod obiicitur q̄ comparati est de bonitate nature. Dicē
endum q̄ hoc non est verum generaliter nisi intelligat
de natura passibili.

Quoniam sequitur quod ad secundum articulum quod dicitur de vermine dicitur in dānatis. et circa hanc tria querunt. Primum querit verminem dānatis habeat vermem materialem sive corporalem. Secundo querit si in eis vermis spiritualis. Tertio queritur verminem ille sit invariabilis.

Questio. j.

Circa quam procedit sic et ostenditur quod vermis ille sit materialis. Ecce. vii. vindicta carnis impi ignis et vermis. Et Iudith ultimo. Dabis ignem et vermes in carnes eorum. ergo si in carne non est nisi vermis materialis patet. Item dānatis resurgit cum penalitatibus et deformitatibus. ergo habebit eorum putrefactibilia sicut nunc habent. sed ex corpore putrefactibili generatur vermes. ergo etc. Item pena vermis semper connectitur pene ignis velut in pluribus locis scripturę patet. Sed ignis non est spiritualis sed etiam materialis. ergo videtur similiter quod vermis. igne enim puni corpus et anima. ergo similiter et vermes. ergo videtur quod sit materialis. // Lōtra. Esa. xiiij. dicit de diabolo. Operimentum tuum erunt vermes. sed constat quod diabolum non habet vermem materialem. ergo etc. Item nullus vermis materialis est immortalis cum habeat formam corruptibilem. sed vermis ille non moritur sicut dicit ultimo Esaie. ergo etc. Item vermis materialis et in sua cognitiōe et in sua origine aliquid miratur de substantia corporis. ergo si corpus illud non est corruptibile. non igitur punit illud talis vermis. Item ibi erit multo intentio: ignis quod sit hic. sed vermes in igne non possunt vivere. ergo nec in illo poterunt. Si tu dicas quod hoc est miraculum. ergo tunc cum non patiantur ab igne videntur habere corpora gloriosa et incorruptibilia. Si dicas quod renascunt. quero quomodo. cum non sit ibi solus locus. et maxime putrefactibilia per virtutem supracelstes habebunt generari. // Item. dicitur quod Augustinus. xx. de civi. dei. ponit circa hoc duas opiniones. Quidam enim voluerunt intelligere vermem illum esse materialem. propter verbum scripturę. Alii vero rationes sequentes volunt dicere quod vermis ille sit spiritualis. et horum opinionem dicit sibi magis placere. et ex quo sibi magis placet. et nobis similiter debet. Unde concedende sunt rationes quod vermis ille non sit materialis.

42 Ad illud quod obiicit in contrarium per similitudinem ignis. dicendum quod sicut ignis materialis affligendo corpus affligit et punit animam. et est vniuersum. sic vehemens dolor et remorsus sive tristitia anime redundat in corpus quia spiritus tristis desiccatur ossa. Quia igitur erit in dānatis magnus conscientie remorsus et dolor. ita etiam ut redundet beneficentia in carnem. ideo vere dixit scriptura quod daret deus vermem in carnem eorum. et expressit multum ad terrorem carnalium qui magis horrent penam carnis quam anime. Vel posset dici quod caro ibi dicitur opus carnale. hoc est opus peccati ex quo generatur vermis spiritualis.

44 Ad illud quod obiicit quod habebit deformitatem. dicitur quod verum. sed non putrefactionem. Ultimam solutum est de igne quia ignis ab exteriori peccat ad intima. vermis ab intimis ad exteriora. et ideo ignis est materialis sed vermis spiritualis.

45 **Questio. ij.**

Utrum in dānatis sit vermis spiritualis. et querit per quomodo dicitur in eis esse vermis. Si quia est in eis dolor mortis. Sed in penitentibus est maximus dolor de peccatis ergo et maximus vermis. Item aliqui ita sunt peruersi quod letant cum malefecerint et exultent adeo ut nullum remorsum aut dolorem sentiant. ergo si dānatis sunt magis peruersi quam viatores. videtur quod nullum omnino habeant remorsum.

Item aliqui sunt ita erecti et obstinati in malo quod nullum omnino sentiant remorsum. sicut heretici qui moriuntur pro heresi sua tuenda sed dānatis sunt magis obstinati et cecari. ergo etc.

Item si habent dolorem. aut de pena. aut de culpa. Si de pena. ergo non differt vermis a pena ignis. quia ignis non punit nisi quia dolent. Si de culpa. aut voluntate deliberatiua aut naturali sive sinderesi. Sed non deliberatiua. quod sinderesim non penitent. imo persecutat in eis peccati voluntas. Non sinderesim. quia sinderesim in aliis viatoribus est precipitata. ergo videtur in eis penitus extincta. Et hoc videtur per rationes. sicut fomes se habet ad malum. sic sinderesim ad bonum. sed omnia fomes omnino extinctus est in beatis. ergo sinderesim in dānatis. Item quero cum vermis nascatur ex putrefactione et rodet. qua metaphorice dicitur vermis conscientie cum illa non putrescat. Sed contra quod in dānatis sit vermis spiritualis sive dolor videtur. quia supra per Ecce. vii. Vindicta carnis impius etc. vermis est serra seclerum penitentia. Et Augustinus de fide ad petrum dicit quod habebunt hoc supplicium. Item ratione videtur. quia sinderesim naturaliter remurmurat contra malum. sed vitium non demit extrema nature vestigia. ergo etc. Item quecumque faciunt ad penam dānatorum debent esse in eis. sed hec remurmuratio sinderesim augeret eorum penam. ergo saltem actus ille non debet tolli. Item omnis creatura sinderesim quod natura deseruit creatori. ergo si voluntas rationalis sinderesim quod natura est recta. ergo ei deseruit. sed creatura creatori deseruit armatur in tormentum contra iniustos. ergo etc. Respondendum quod ipsa translatio vermis ad dolorem spiritualium manifestat in quibus et quomodo sit vermis si attendat ratio transferendi. In verme enim materiali consideratur vigor et inordinatio. oritur inquam ex putrefactione et mordet illum in quo oritur. sic in spirituali dolore. non quilibet dolor et vermis. sed qui nascitur ex putrefactione peccati. et tunc peccatum dicitur putridum. quando anima in eo requiescit finaliter. Rursus oportet quod sit in dolore morsio. hec autem est ex concursu duorum mouentium sibi in vicem obuiantium et resistentium. ista duo mouentia sunt in homine voluntas naturalis et deliberatiua. quarum utraque mouet. ista concurrunt per conscientiam dicitur rem aliquod factum esse indebitum. et tunc obuiant quoniam naturalis desideratur indebitum et deliberatiue placet. tunc autem resistentur quando utraque in suo actu viget quod illa efficaciter desideratur. et ideo immutabiliter adheret. Secundum hoc ergo patet in quibus est vermis. et quando. Nam deficiente concursu qui est per peccati conscientiam. non est vermis sicut in hereticis et in his qui credunt peccando benefecisse. Deficiente obuiatione non est vermis imputa in his qui dolent de culpa sinderesim voluntatem. non enim naturalem sed etiam deliberatiuam. ut sunt penitentes. Deficiente resistentia non est vermis. imputa quando voluntas tanta delectatione fertur in peccatum quod absorbet motum voluntatis naturalis ut non sentiat. et sic patet quare vermis deficit aut propter defectum putrefactionis in iniustis. aut concursus in cecis. aut obuiationis in penitentibus vere. aut resistentie ut in his qui peccant ex magna libidine. et ex his patet quod in dānatis vigebit vermis. quod ibi erit peccati putrefactio et hoc quod peccatum finaliter remansit in anima eorum. Ibi erit concursus propter peccatorum apertissimam visioem. Ibi erit obuiatio propter

voluntas deliberatiue obstinatione et sinderesis remur murationem. Ibi erit resistentia. quia delectatio pecca ti erit ablata p pene acerbitatem. et ex hoc ipsius sinder esis actio forrificata. et ex hoc vermis mirabiliter ro dens et punitens. **¶** Ad illud vero quod obijcit q sinde risis e extincta in damnatis. ddm q sinderesis triplex e actus. Primus quide e inuestigare bonu. et iste qdem ablarus e a damnatis. quia no est amplius locus bene faciendi. Secudus qui est retrahere a malo faciendo. et iste extinctus e in demonibz ppter improbam malici am voluntatis eoru. Tertius qui est remuneratio con tra malum factum. et iste manet in eis iusto dei iudicio. tñ fm istu actum in damnatis no remurmurat malo qz culpa vel quia in honestum. sed quia ex hoc punitur. Un isto aliquo modo est extinctus. et quia demones no dum sentit acerbitatem penaru intense vt damnati. ideo no habet ita remorsum. Sane tñ posset dici q sin deresis remurmurat malo facto quia in debitoribz. ipsa em no confert culpam ad penam. et pterea respicit hony stum in eodm. et iteru ipsa voluntas deliberatiua de testatur malum culpe ppter penam. nollet em impius peccasse vel fecisse vñ tot mala habet necesse pati. vel saltem mallet nunqz habuisse delectatione qz ee in tanta miseria et dolore. vnde soluendum est q qdum ad istum actum quia penalis sinderesis est et dei instrumentu ad flagellandum iniquos no extinguet. et remorsus modo no sic in demonibus intensus est ppter defectum resisten tie. quonia modo delectant in culpis.

Querit hic quis sit sedens. et qd solium. et q via. R. ddm. q se des iste deus est siue christus q re quiescit in summa pace que erupe

¶ Concludit epilogando bre uiter que in hoc libro et omni bus precedentibus determi nata sunt.

¶ Hec de pedibus sedentis su per solium excelsum quos se

rat oim sensum. Solium autem pot dici sancta scriptu ra ppter sui eminentiam. vel etiam anima sancta q di ctur sedes sapientie. aut certe virgo Maria in qua de scendit ad habitandu dñs. vel etiam natura assumpta in q posuit tabernaculu suu. facies aut huius e maiestas diuinitatis qua videbimus cum erimus gloriosi. Pe des vero siue via sunt opera finalia que sunt velata si cur illa que pertinent ad finem mundi. Media vero inf dei magnitudinem eternam et nostram magnificatione futuram sunt opus creationis et redemptionis. Incipit igit magister a facie maiestatis in primo. et decurrit per media in secundo et tertio. et terminauit in pedibus siue

¶ Questio. iiii. et vltima

¶ Utrum vermis ille sit inuariabilis. Et q sic videtur quia culpa est inuariabilis. et pena respicit culpam. ergo cum hic vermis sit pena. patet etc. **¶** Item impo rtine affligit et equaliter. ergo similiter videtur qz ver mis. **¶** Item omne variabile terminabile. sed vermis ille est inuariabilis. ergo etc. **¶** Contra. vermis est ex recordatione peccati. sed non simul peccata recolent cum non sint deiformes. ergo successiue. sed maior pe na maior debetur remorsus. et vbi hoc e ibi variabilitas. ergo etc. **¶** Item si vermis e corrodit. sed quanto aliquid diutius rodit magis debilitat et magis grauatur. ergo pena malorum semp crescit. **¶** Item si semper rodit. cum no sit infinitum bonu quod admittit. ergo aliquando adimeret totum. sed hoc est impossibile. ergo etc. **¶** 47 ddm q iusto dei iudicio sicut dictum e supra fieri vt ma li simul oia peccata memo:entur. vt de oimibz continue torqueantur. et ideo vermis est p oimibz. et non intensi or nunc q ante. **¶** Ad illud quod obijcit de intentione ddm. q sicut egressus continuus alicuius ab aliquo est du plex. Vel per inuouationem fm prem et prem. vt riuus a fonte. et motus a motore. Aut eiusdem continuatione vt ramus a radice. et radius a sole. sic ademptio conti nua. vel per noui ablationem sicut ignis eoburnit ligna vel per eius continuatione sicut ignis infernalis coz pus. et dolor animum. et sic vermis continue rodit. et illud melius supra patet de pena ignis. et p hunc modum intelligendum est de pena vermis.

raphin duabus alis velabant scriptori et si non auditori co memorasse sufficiat. qui a fa cie exorsus sedentis per me dia ad pedes vsqz via duce p uenit.

in ymis in quar to. Isti autē per des nūc sunt ve lari. sed tunc dis cooperient quā do facies manū festabitur. h au tem erit quando

deus ita erit conspicuus vt videat a singulis nobis in singulis nobis. videatur ab altero in altero. videatur s semetipso. videat in creaturis oimibus. videatur etiaz per corpora in oim corpore quocunqz fuerint spiritua lis corporis oculi acie perueniente directi. Tunc vide bimus. amabimus laudabimus. tunc apparebit chri stus vita nostra. et nos apparebimus cum ipso in glo ria. ad quam nos perducat pontifex et precursor: nos ter iesus christus filius dei et beate Mariae domine et adiu tricis nostre. sua pia misericordia. cui est benedictio et claritas et sapientia et gratiarum actio. honor et virtus et fortitudo per infinita secula seculorum Amen.

Ezech. j.

De Immortio. An Immortium
sit Continuum?

De causa peracti et contingetia.

De baptismo sp̄s et aptorū.

De indulgentijs.

De potate exordium randoj.

De discrimine preceptorū et rō
filiorū.

Ordo questionuz di

ui Bonauecture in quartu libru sniaz

Di.

- Utrū sacramēta debuerint institui. q. f. a.
U. significatio sit de eētia siue integritate sacra
U. sacra sint grē p̄tētia q. iij. c. (mēt. q. ij. c.)
Utrū sacra sint grē effectiua q. iij. d.
U. d̄tia sacroz ve. r. no. testa. quā ponit mgr̄ q.
scz sacra no. le. efficiūt qd̄ figurāt. ve. nō sit bes
ne assignata. q. v. e.
Utrū grā sacralis sit eadē cuz grā virtutū p̄ es
sentiam q. vj. f.
U. ad f̄mediū originalis suffecerit fides i formis
Utrū ad remissionē originalis suffecerit (q. i. g.)
sola fides. q. ij. b.
Utrū req̄rat x̄r̄ sacrificiū i remediū originalis
in adultis q. iij. i.
U. f̄mediū circūcisōis p̄grue sit institutū. q. i. k.
U. sex masculin. mēbz p̄pucij. r. dies octa
uus sint de integritate circūcisōis q. ij. l.
U. sacm circūcisōis sit grē collatiuū. q. ij. m.

Di.

- U. oē t̄ps fuit ydoneū ad institutōz sacroz. q. i. a.
U. in diuersis t̄pibus debuerūt alia r. alia sacra
institutū vel semp eadem q. ij. b.
De nūero sacroz t̄pis euāgelij. q. iij. c.
U. deus fuerit institutor baptisimi ioh̄is q. i. d.
U. baptis. ioh̄is fuit institut. ad signū r. ad effici
U. baptis. ioh̄is cū ip̄ositōe manū (endū. q. ij. e.)
equipollens esset baptisimo x̄pi q. iij. f.

Di.

- U. baptis. f̄m suā eētia sit aq̄ v̄l̄inctio i aqua
U. exp̄ssio x̄biuocal sit d̄ integritate baptis. (q. i. a.)
U. ad cōpletū r. integz eē baptisimi sit (q. ij. b.)
necessaria fides alicui articuli q. iij. c.
Utrū x̄bi exp̄mēs actū baptisandi sit de neces
sitate forme baptisandi q. i. d.
U. exp̄ssio rot̄ trinitat̄ sit de nēcitate baptisimi
U. variatio sofe x̄boz i noīando totā tri (q. ij. e.)
nitate impediāt integritatē baptisimi q. iij. f.
U. sacm baptisimi debuerit institui aq̄ q. i. g.
U. ex institutōe baptisimi i aq̄ collata sit aliq̄ vis
Utrū vnitas vel pl̄itas imersionū (aqs. q. ij. b.)
sit de necessitate baptisimi q. i. i.
Utrū totuz corp̄ vel ps̄ debeat imergi ad h̄ q.
puulus sit baptisatus q. ij. k.
U. circūcisio debuit cessare baptisimo instituto.
U. circūcisio cessauerit aī p̄mulgatōez (q. i. l.)
(euāgelij. q. ij. m.)

Di.

- Utrū baptism. indigne suscipientibus debeat
omnē culpam q. i. a.
Utrū sacm baptisimi debeat oēmpenā q. ij. b.
Utrū digne recipiētes sacm baptisimi omēs et
equaliter recipiāt ei. efficacā q. iij. c.
Utrū aliquis inuitus siue coactus recipiat sacra

- mentū baptisimi q. i. d.
Utrū fictus recipiat sacm et non rem q. ij. e.
U. fict. recipiat rē p̄ sacm r̄cedēte fictōe. q. iij. f.
Utrū baptism. flāminis sine baptismō flūmis
sufficiat ad salutē. q. i. g.
U. baptismus aque sit dignior q̄ sanguinis vel
econtra q. ij. b.
U. baptism. aq̄ sit baptism. r. sacm q̄rit vtruz
baptism. sanguinis saltē sit sacm q. iij. i.
U. puuli i baptismō recipiāt scrificatōz q. i. k.
Utrū puuli recipiāt plene rem hoc ē grām cum
habitibus virtutū q. ij. l.
U. eq̄lis grā def̄ oib̄ puulis i sacro. q. iij. m.

Di.

- Utrū soli sacerdotes siue clerici hēant p̄tatem
baptisandi an etiā layci q. i. a.
Utrū baptisare possint heretici q. ij. b.
Utrū mali ministri licet catholici dent sacramen
tum et rem q. i. c.
Utrū heretici dent rem sacramenti q. ij. d.
U. x̄ps aliquā p̄tatem nō dedit ministris quam
dare potuit r. que sit illa p̄tās q. i. e.
Utrū x̄po data sit p̄tās dimitteḃi p̄ctā q. ij. f.

Di.

- Utrū character sit habit. f̄m eēntiam q. i. a.
Utrū character vtilis sit ad signū vel ad dispo
nendum q. ij. b.
In quo sit character sicut in subiecto q. iij. c.
U. character imp̄mat p̄x̄tutes sic p̄ sacra q. iij. d.
U. character imp̄mat delibit̄ i indelibit̄. q. v. e.
Utrū baptismus debeat iterari q. vj. f.
Utrum aliquis possit in vtero baptisari sicut et
sanctificari q. i. g.
U. sanctificat. i vtero debeat baptisari cū nat. r.
U. iterio sit d̄ nēcitate baptisimi q. i. i. (q. ij. b.)
U. recta iterio sit nēcia ad baptismū. q. ij. k.
Utrū puuli debeant cathēzizari. q. i. l.
U. exorcism. habeat aliq̄ efficacā i puulo v̄l̄ in
(adulto. q. ij. m.)

Di.

- Utrū in sacrofirmatōis necessariū sit habere
formā verbor. q. i. a.
U. ad sacm firmatōis nēcio req̄rat mā. q. ij. b.
Utrū sacramentū firmatōis possit qlibz i ne
cessitate dispensare. q. iij. c.
Utrū sacramentū confirmationis p̄ferat grāz
gratum facientem. q. i. d.
U. ead grā p̄ferat i baptismoz firmatōe. q. ij. e.
Utrū copios. munus grē cōserat in cōfirmati
one q̄ in baptismō q. iij. f.
U. v̄l̄ firmatōi sit gn̄al ad oīa hoīm gn̄a. q. i. g.
U. grā firmatōis sit d̄ nēcitate salut. q. ij. h.
De mō sumēdi illud sacm r. de ordine. q. iij. i.

Di.

- U. sacm eucharistie debuit p̄figurari q. i. a.
U. eucharistie sacm sufficēt r. figuret p̄ agnū
paschalē. māna. sacrificiū melchisedech. r. san

S

quinedq̄ p̄fluxit de latere xpi q.ij.b
 Utrum factum eucharistie expressius p̄figuret p̄si-
 gurā legis nature an p̄figurā molaice. an p̄si-
 gurā legis gr̄e. q.ij.c
 Utrum factum eucharistie a p̄ncipio debuerit institui
 Utrum factum eucharistie an passionē vel p̄ (q.ij.d)
 debuerit institui q.ij.e
 Utrum factum eucharistie xps p̄us p̄fecerit q̄ x̄bū p̄
 Utrum factum eucharistie forma x̄bi tulerit q.ij.f
 sup̄ panē sit bene assignata. q.ij.g
 Utrum in sacro eucharistie forā x̄bi sup̄ vinū sit b̄n̄
 Quid sit i sacro eucharistie factum assignata q.ij.h
 r̄m. qd̄ res r̄m. r̄ qd̄ res r̄ factum q.ij.i
 Utrum factum eucharistie sit v̄nū v̄s̄plura q.ij.k

Di. IX

Utrum duo sint modi māducandi eucharistiā sa-
 cramentalis sc̄z r̄ sp̄ialis q.ij.a
 Utrum credere sit sp̄ialiter māducare q.ij.b
 Utrum sola actio corp̄alis sufficiat ad manducatio-
 nem sacramentalem q.ij.c
 Utrum xps māducavit q̄libz sup̄dictoz̄ mōz̄ q.ij.d
 Utrum mali sumāt corp̄ xpi veraciter q.ij.e
 Utrum peccator q̄ est in pctō ex certa sc̄ia māducet
 corp̄us xpi damnabiliter q.ij.f
 Utrum pctōr̄ sumendo corp̄ xpi sp̄ mortali peccet
 Utrum peccet dānabiliter ille q̄ corp̄ d̄si q.ij.g
 dat ei quē scit esse pctōr̄em q.ij.h

Di. X

Utrum corp̄ xpi sit in altari s̄m v̄tate q.ij.a
 Utrum corp̄ xpi sit i altari s̄m suā nālē q̄ntitatez̄ an
 sit ibi a quātitate abstractū q.ij.b
 Utrum corp̄ xpi sit s̄ illis sp̄bz̄ d̄ffinitive. q.ij.c
 Utrum xpi corp̄ sit d̄mensive sub illis sp̄bz̄ siue
 circumscriptive q.ij.d
 Utrum corp̄ xpi sit in qualibet pte hostie q.ij.e
 Utrum equalis x̄tus vel maioris sit panē in corp̄us
 xpi p̄vertere q̄te ē aliqd̄ de nouo creare q.ij.f
 Utrum x̄t̄ trāstribandi sit nobilior q̄ x̄t̄ p̄cipiendi
 Utrum x̄tus trāstribandi sit data x̄bo plato q.ij.g
 an solū sit virt̄ verbi increati q.ij.h
 Utrum x̄t̄ x̄boz̄ possit p̄terere q̄tācūq̄ māz̄ q.ij.i
 Utrum exstia corp̄is xpi in sacro altaris sit sup̄ra se-
 sum comprehensio q.ij.k

Di. XI

Utrum i sacro altaris sit v̄a p̄versio p̄is i corp̄ xpi
 Utrum tor̄ panis p̄vertat in corp̄ xpi an ali (q.ij.a)
 qd̄ remaneat p̄ter accidētia q.ij.b
 Utrum ista p̄versio sit annihilatio q.ij.c
 Utrum panis cōvertat in torū xpm q.ij.d
 Utrum hec p̄versio sit subita an successiva q.ij.e
 Quid v̄bis debeat exp̄m̄ ista p̄versio q.ij.f
 Utrum sacramentuz̄ eucharistie debeat cōfici in
 specie panis r̄ vini q.ij.g
 Utrum v̄traq̄ h̄az̄ sp̄erū sit d̄tegritate sacri q.ij.h
 Utrum aq̄ sit de integritate sacri eucharistie q.ij.i
 Utrum h̄ sacrum possit p̄fici oī pane r̄ vino q.ij.k

Utrum xps p̄fecerit i azimo an i fermērato q.ij.l
 Utrum xps in cena dederit discipulis corp̄ ip̄as-
 sibile r̄ immortale q.ij.m

Di. XII

Utrum possibile sit acc̄is eē sine subiecto etiā p̄mi-
 Utrum p̄gruat q̄ in h̄ sacro sint sp̄es (raculū q.ij.a)
 sine subiecto q.ij.b
 Utrum sit v̄ez accidētia eē sine subiecto q.ij.c
 Utrum sp̄es ille siue accidētia possit p̄m̄ i alim̄tū q.ij.d
 Utrum accidētia h̄eant vim p̄uertendi alia i sacrum vt
 pore dū vino cōsecrato aponit aq̄ q.ij.e
 Utrum accidētia opatōes aliq̄s h̄eant p̄naturā
 an p̄ miraculum q.ij.f
 Utrum vera fractio fiat in corp̄e xpi q.ij.g
 Utrum in sp̄ibus sit vera fractio q.ij.h
 Utrum ptes sacri eucharistie dū frangit in altari ali
 quid significent r̄ quid q.ij.i
 Utrum factum eucharistie h̄eat efficacīā i q̄libz̄ viro
 Utrum h̄eat efficacīā in aliq̄ pctōr̄e (iusto q.ij.j)
 v̄icz q̄ est in mortali pctō q.ij.k
 Utrum factum eucharistie efficacīa sit remissio venia-
 liū r̄ augmentatio virtutū q.ij.l
 Utrum necesse sit ad hoc factum accedere q.ij.m
 Utrum h̄nt̄ libertatē accēdi ad eucharistiē factum
 sit meli⁹ frequētare an tarde accedere q.ij.n
 Utrum hō debeat se retrahere ab hoc sacro p̄p̄
 immundiciā corp̄alem q.ij.o

Di. XIII

Utrum eucharistie sacramentū possit om̄is sa-
 cerdos conficere q.ij.a
 Utrum soli sacerdotes possint conficere q.ij.b
 Utrum p̄tās cōsecrandi eucharistie factum sit ma-
 ior: in sacerdotē q̄ in verbo q.ij.c
 Utrum melior sit missa b̄di sacerdoti q̄ mali q.ij.d
 Utrum corp̄ xpi trāsciat in ventrē muris q.ij.e
 Utrum corp̄ xpi descēdat in ventrē hoīs q.ij.f

Di. XIII

Utrum penitentia sit virtus q.ij.a
 Utrum p̄nia sit virtus ḡn̄alis an sp̄ialis q.ij.b
 Utrum p̄nia sit x̄tus theologica vel cardinal q.ij.c
 Utrum p̄nia sit in irascibili an i r̄onali an in cōcupi-
 scibili an in synderisi q.ij.d
 Utrum p̄nie virtus oriatur ex timore q.ij.e
 Utrum cōtingat a vera p̄nia cadere q.ij.g
 Utrum cōtingat p̄ p̄niam resurgere hoc est peni-
 tentiam iterare q.ij.b
 Utrum oīs agens p̄niam sup̄ culpā inueniat veni-
 am quantūcūq̄ peccauerit q.ij.t
 Utrum sit necesse resurgere in equali charitate
 vel etiam in maiori q.ij.k
 Utrum p̄fecta p̄nia restituat in p̄stīmū gradū q.ij.l
 Utrum penitentia restituat h̄ om̄i opa bona p̄
 us mortificata per culpam q.ij.m

Di. XV

Utrum possibile sit d̄o recōlari p̄ satisfactōz̄ q.ij.a
 Utrum possibile sit deo satisficere d̄ vno peccato

sine alio. q.ij.b
 Utrū extra charitatē abstinentē a pctis possibi
 le sit satisfaccere. q.ij.c
 U. opa satisfactoria extra charitatē adueniēte
 charitate reuiuiscāt siue uiuificent. z an debez
 ant cōputari in sortem. q.iiij.d
 U. hō p opa scā eē charitatē aliqd mereat. q. v. e
 Utrū bona opa extra charitatē valeāt ad tole
 rabiliozem penam q. vj. f
 U. diffinitio satisfactōis quā mgt pōit i lra z sū
 pstr ab augustino sit sufficiēter assigra. q. i. g
 Utrū satisfactio sit deo faciēda an aliū q. ij. h.
 U. satisfactio deat fieri tm p opa penalia. q. ij. i.
 U. rtingat satisfaccere p ieiuniū ofoz z elemosā
 U. elemosina debeat fieri d reb^o p (nā. q. iiij. k
 p ijs iuste acq̄sitis z necessarijs q. i. l
 Utrū ieiunio cōtingat satisfaccere q. ij. m.
 Utrū rtingat satisfaccere oratione q. ij. n.
 Utrū restitutio sit ps satisfactōis. q. iiij. o.

DI. XVI.

U. p̄ritio quantū ad q̄ddicatē sit dolor volūta
 rie p pctis assumptus q. i. a.
 U. p̄ritio in gñe moris sit act^o vtutis. q. ij. b.
 U. necesse sit dolore p̄ritiōis eē maximū q. ij. c.
 U. possibile sit i dolore p̄ritiōis cadere excessū
 U. p̄ritō sit mor^o istātane^o an successiu^o (q. ij. d
 U. debeat hō sp̄ cōteri q. ij. f (q. i. e
 Utrū contritio possit intendi q. i. g
 U. p p̄ritiōne plus vel intensus opteat conte
 ri de vno pctō q̄ de alio q. ij. h.
 U. opteat peitete z dolere p originali pctō. q. i. i.
 U. adultū accedēte ad baptisimū cū actuali nes
 cesse sit an sacm̄ p̄nie accipeq̄ baptisimū. q. ij. k
 U. necesse sit peitete d mortalib^o p i ḡratiā p̄missis
 U. de pctis sciēter cōmissis z postmodū (q. i. l
 oblit^o teneat hō p̄teri. an possit d talib^o sine pe
 nitentia saluari q. ij. m.
 Utrū veniale pctm̄ possit fieri mortale. q. i. n.
 U. quis teneat penitete de veniali pctō. q. ij. o.

DI. XVII.

U. ad iustificatōez ip̄j nēcia sit ḡr̄e i fusio. q. i. a.
 Utrū ad iustificatōez sit necessari^o motus libe
 ri arbitrij. q. ij. b.
 U. ad iustificatōez nēcia sit cōtritio. q. ij. c.
 U. ad iustificatōez nēcia sit p̄fessio. q. iiij. d
 Utrū gratie i fusio necessario precedat culpe
 expulsionem q. i. e.
 U. expulsio culpe nēcio p̄cedat p̄ritōz. q. ij. f
 Utrū necesse sit q̄ attritio p̄cedat imp̄j iustifi
 cationē siue contritionem q. ij. g.
 U. p̄fessio nēcio sequat iustificatōez. q. iiij. h.
 U. mādātū d p̄fessione p̄ticeat ad legē nāre. q. i. i.
 U. p̄fessio fuerit iustituta i lege scripta q. ij. k
 U. p̄fessio fuit iustituta a x̄po an ab aliq̄ alio. q. iij. l
 U. oēs adulti bōit mali ad p̄fessōz teneat q. i. m.
 U. pctōz statim cū possit teneat p̄fiteri. q. ij. n.

U. obligemur ex charitate ad cōfessionē. q. iij. o
 Utrū sufficiat cōfiteri layco q. i. p.
 U. p̄tra volūtatē p̄p̄ij sacerdoti liceat cōfiteri
 aliū discretioni an teneat p̄fiteri p̄po sacerdoti
 U. necesse sit cōfiteri p̄po sacerdoti corā (q. ij. q.
 p̄lo an sufficiat ei cōfiteri occulto q. ij. r.
 U. opteat cōfiteri oēm culpā veniale q. i. s.
 U. sit cōfittenda oīs pcti mortalis d̄ria scz pctm̄
 cordis. oris z opis. pctm̄ etiā latēs v̄l māifestū
 Utrū teneamur cōfiteri oēm pcti circū (q. ij. t.

DI. XVIII.

U. clauēs ligādi z soluēdi date sint eccie. q. i. a.
 U. clauēs iste sint ad claudendū q. ij. b.
 U. p̄tās ligādi z soluēdi i foro p̄nialibēat posse
 in culpam q. i. c.
 Utrū sacerdos possit aliqd in penā q. ij. d.
 Utrū sciētia sit clauis q. i. e.
 U. scia sit alia clauis q̄ potētia soluēdi. q. ij. f.
 U. aliq̄s possit vel debeat excōicari q. i. g.
 Utrū aliq̄s debeat excōmunicari p damno vel
 p iniuria illata ecclesie q. ij. h.
 U. excōmunicatio possit soluz fieri ab h̄re clau
 ue. an etiā a nō h̄ribus q. ij. i.
 Utrū aliq̄s possit plures excōicari q. iiij. k.
 U. cōicans cū excōicato sit excōicat^o. q. v. l.
 Utrū aliq̄s possit absolui inuitus q. vj. m.

DI. XIX.

Utrū clauēs date sint soli sacerdoti legali an so
 li sacerdoti euāgelico. q. i. a.
 U. malus sacerdos cōicet cū bono in potestate
 clauis. an sit in solo bono q. ij. b.
 U. clauēs dent in ordine scz sacerdotali q. i. c.
 U. h̄ p̄tās comiteē inseparabiliter ordinez sacer
 dos q̄ pōt absolue (totalē. q. ij. d
 subditū vnū possit z quēlibet aliū q. i. e.
 U. inferior possit absolue supiozē ip̄o volēte. (q. ij. f

DI. XX.

Utrū pena purgatoria sit q. i. a.
 U. pena purgatoria sit maxia penarū t̄palium. q. i. b.
 Utrū pena illa sit volūtaria q. iij. c. (q. ij. b.
 U. illa pena sit mior certitudo de glia q̄ i via. q. iij. d.
 U. pena purgatoria insignat misterio (q. iij. d
 demonū. q. v. e.
 U. loc^o purgatoz sit sup^o an inferi^o an i medio. q. iij. f.
 U. possit fieri satisfactōz p̄mutatio. q. i. g. (q. vj. f
 U. possit fieri satisfactōis relaxatio q. ij. h.
 U. flaxatio satisfactōis possit fieri a q̄libz sacer
 dos. satisfactōis relaxatio deat fieri p̄ dote. q. iij. i.
 sp̄uali an p̄ corpali beneficio q. iiij. k.
 U. relaxatio satisfactōis possit fieri existenti in
 purgatorio an solū viuētī in h̄ seclō. q. v. l.
 U. relaxatiōes satisfactōis siue indulgētie tan
 tū valeāt quantū p̄dicant valere q. vj. m.

DI. XXI.

Utrū venialia possint deleri sine ḡra q. i. a.
 Utrū venialia possit deleri a ḡra sine cōtritio

ne siue interiori pena q. ij. b
 U. in purgatorio post hanc vitam fiat aliquid purgatio
 ab aliquid culpa an solus a pena q. ij. c
 U. purgatio illa fiat per ignem materialem aut
 per spiritualem q. ij. d
 U. vnus liberet ex purgatorio an alius q. ij. e
 U. aliquis scilicet euolet in celum an iudicium q. ij. f
 U. liceat aliquid peccatum in possessione omittere q. ij. g
 U. liceat aliquid in possessione addere q. ij. h
 U. in possessione liceat peccatum aliena referri q. ij. i
 U. in aliquid casu liceat possessionem fructuare q. ij. k
 U. consistens possit sacerdotem licentiarum q. ij. l
 U. sciens aliquid per possessionem et per aliam viam te
 neatur celare q. ij. m

DI. XXII

U. peccata redeant quantum ad maculam q. ij. a
 U. peccata dimissa redeant quantum ad reatum q. ij. b
 U. factum in pane fuerit in situ uris q. ij. c
 U. panis exterior significet interiorum q. ij. d
 U. panis teneat rationem fundamenti in se q. ij. e
 U. tabula et fundamentum copatiunt se circa panem q. ij. f

DI. XXIII

U. factum in vinctiois extreme principaliter sit ordinatum
 ad modum corporalem an spiritualem q. ij. a
 U. si factum instituit Christus salique eius discipulus q. ij. b
 U. si factum in maiestate sit oleum ab episcopo consecratum q. ij. c
 U. si factum sit essentia huiusmodi facti q. ij. d
 U. si factum deat solus episcopus administrare q. ij. e
 U. hoc factum deat dari solis infirmis an ratione
 videntibus an in periculo mortis existentibus q. ij. f
 U. totum corpus deat inungi an aliquid partes q. ij. g
 U. hoc factum debeat iterari q. ij. h

DI. XXIII

U. ordinandi deant coronari vel tonsurari q. ij. a
 U. corona sit sacramentum q. ij. b
 U. si susceptio corone fiat abrenunciatio temporalium q. ij. c
 U. si plati ecclesie teneant clericis quantum ad tempo
 rale stipendium q. ij. d
 U. ordo sit in ecclesia q. ij. e
 U. ordo sit sacramentum q. ij. f
 U. si factum ordinis sit nolens propter q. ij. g
 U. ordo sit factum vnum vel plura q. ij. h
 U. in omnibus ordinibus imperat character q. ij. i
 U. in diuisis ordinibus diuisi characteres imperant q. ij. k
 U. characteres diuisorum ordinum sint essentialiter
 ad se inuicem ordinati q. ij. l
 U. character in diuisis ordinibus per diuisa signa exte
 riora imperat q. ij. m
 U. diuisio ordinum in sacros et non sacros sit bene assignata q. ij. n
 U. si psalmistatus sit ordo q. ij. o
 U. si episcopatus sit ordo q. ij. p
 U. ordines sint septem an plures scriptiores q. ij. q

DI. XXV

U. si solus episcopus possit ordinare q. ij. a
 U. episcopus hereticus possit dare ordines q. ij. b

U. si symoniacus episcopus aliquem valeat ordinem vendere
 U. si ordines symoniaci ex hoc ipso q. ij. c
 fiat hereticus q. ij. d
 U. ad hoc quod ab aliquid possit ordo recipi requirit sex
 us virilis an semina possit suscipere q. ij. e
 U. ad susceptioem ordinis necessarium sit vultus romae
 U. ad ordinis susceptioem necessaria sit indistinctio
 uisio carnis q. ij. f
 U. ad susceptioem ordinis sit necessaria con
 ditio libertatis q. ij. g

DI. XXVI

U. si matrimonium fuit institutum ante lapsum vel per q. ij. a
 U. si matrimonium fuit a deo institutum an ab homine q. ij. b
 U. institutio matrimonii fuit sub precepto q. ij. c
 U. si in sacramento matrimonii sit aliquid signum et aliquid
 signatum et quid q. ij. d
 U. si matrimonium factum aliquid efficiat vel quid sit in hoc
 sacramento causans et quid causatum q. ij. e
 U. si carnalis coniunctio sit de integritate matrimonii q. ij. f

DI. XXVII

U. si matrimonium sit maris et femine coniunctio q. ij. a
 U. si matrimonium debeat hoc vinculum appellari vel
 quid sit matrimonium q. ij. b
 U. si consensus sit causa matrimonii q. ij. c
 U. ad contrahendum matrimonium sufficiat consen
 sus vocalis absque mentali q. ij. d
 U. si matrimonium sit in solubile q. ij. e
 U. si matrimonium ratum sit in solubile q. ij. f

DI. XXVIII

U. si consensus de futuro faciat matrimonium q. ij. a
 U. si consensus ad tempus faciat matrimonium q. ij. b
 U. si consensus conditionatus faciat matrimonium q. ij. c
 U. si consensus tacitus faciat matrimonium q. ij. d
 U. si consensus de presenti expressus in occulto verum facit
 at matrimonium q. ij. e
 U. si consensus matrimonialis debet esse in carnale
 copulam an in aliquid aliud q. ij. f

DI. XXIX

U. si consensus coactus faciat matrimonium q. ij. a
 U. si consentiens in renitente generet sibi pro
 iudicium ut non possit cum alio contrahere matrimo
 nium q. ij. b
 U. si aliquid possit ad matrimonium compelli per
 preceptum patris q. ij. c

DI. XXX

U. si consensus erroneus faciat matrimonium q. ij. a
 U. si consensus matrimonialis beate marie deo fue
 rit placidus et in se honestus q. ij. b
 U. si consensus libidinosus sit causa matrimonii vitiosa
 cum aliquid consentit in aliquid propter diuitias vel
 pulchritudinem q. ij. c

DI. XXXI

U. si bona matrimonii sint in genere conferen
 tis siue vtilis an honesti q. ij. a
 U. si matrimonii bona scilicet fides plecta et sacramentum
 sufficienter sint assignata q. ij. b

Utrū ista tria bona sint de necessitate q. iij. c.
U. coit' p' plem possit ee sine oi culpa. q. i. d.
U. coit' cōiugalis cā fornicatōis vitande pos-
sit esse sine omni pctō veniali q. ij. e.
U. coire cū vxore rōne cōcupiscentie satiande
sit semper mortale pctm q. iij. f.

DI. XXXII

Utrū p' votū post carnalē copulā possit vir con-
tinere vxore nolente q. j. a.
Utrū vir ante carnalē cōmixtionē possit cōtine-
re vxore nolente q. ij. b.
U. leproso iugi opteat debitū reddere. q. j. c.
U. q'stencat debitū reddere fornicanti. q. ij. d.
U. tpe mēstruoz obliget mulier ad debitū red-
dendū. r. vtz possit petere q. j. c. (ui. q. ij. f.)
U. tpe diez solēniū debitū possit peti licite r. sol-
U. i. cele brādis nuptiis deat tps obfuarī. q. j. g.
U. m'fimonii p' tractū tpe in debito deat separi

DI. XXXIII (q. ij. b.)

U. sit p'ra legē nature p' cubinā h'fe q. j. a.
U. p'ra legē nature sit q' vii' h'eat p'les vxores.
U. de' debuerit dispensare q' licitū cēt (q. ij. b.)
habere concubinas q. ij. c.
Utrū virginitas sit virtus q. j. d.
U. xginitas sit melior r. p'fectior q' iugiū an e.
U. p'miū xgitar' sit aureola. q. ij. f. cōtra. q. ij. e.
Utrū licitū fuerit vxorem repudiare q. j. g.
Utrū repudiare vxore debuerit p'mitti q. ij. b.

DI. XXXIII

Utrū m'fimonii habeat impedimentū. q. j. a.
U. impedimēta m'fimonij sint sufficēter p' m'g'm
U. nālis iporētia coeūdi sit im (assig'ta. q. ij. b.)
pedimentū m'fimonij q. j. c.
Utrū impotentia coeūdi que est p' maleficiūz
impediat m'fimonij q. ij. d.
Utrū furia impediāt m'fimonij q. j. e.
Utrū crimē incestus impediāt m'fimonij q. ij. f.

DI. XXXV

U. diuortii possit fieri ex cā fornicatōis. q. j. a.
U. dimittere vxore fornicariā sit p'cepto. q. ij. b.
U. possit quis vxore fornicariā dimittere p'pa
autoritate sine iudicio ecclesie q. ij. c.
U. diuortio celebrato vir possit aliā vxore dūce-
re vel vxor alium virum. q. iij. d.
Utrū post diuortii possint vir r. vxor inuicēre
conciliari. q. v. e.
U. possit fieri diuortii si non p'cedat aliq' culpa.

DI. XXXVI (q. v. f.)

U. p'ditio fuitur' cū p'radictōe dñi impediāt m'f
U. p'ditio fuitutis cū errore ipe (monij. q. j. a.)
diāt m'fimonij q. ij. b.
U. p'les sequat' p'ditōez p'ris an m'fis q. ij. c.
Utrū status etatis impediāt m'fimonij q. j. d.
U. defect' erat' impediāt p' tractōz p' s'aliū. q. ij. e.
U. spōsalia p' tracta p' septēniū possint dissolui

p' mutū consensum q. iij. f.

DI. XXXVII

U. ordines miores impediāt m'fimonij q. j. a.
U. sacer ordo m'fimonij impediāt q. ij. b.
U. eccia debuerit h' instituere r. p' tale statutūz
clericos ad p'tinētiā obligare. q. ij. c.
U. vxore adulterā occidere sit licitū q. j. d.
U. g'ul' pctm sit occidere vxore q' m'fem. q. ij. e.
U. vxore c'idiū impediāt m'fimonij q. ij. f.

DI. XXXVIII

U. votū fm libam sit p'missio p' diffinitōez hugo-
nis. Uotū ē testificatio q'dā p'missiois sponta-
nee q' deo r. d'his q' deo p'inet fieri debēt. q. j. a.
Utrū votū sit circa oīa vel de oibus q. ij. b.
U. votū sit in oī h'ite vsum rōis r. c. q. ij. c.
U. votū simplex sit impedimētū rescidēs m'fimo-
U. votū possit cōputari. q. ij. e. (niū. q. j. d.)
U. summ' pōntifex possit dispēlare i voto. q. ij. f.

DI. XXXIX

U. m'fimonij possit p' trahi inter fidelē r. infidelē
U. sacm m'fimonij sit iter fidelē r. infidelē. q. j. a.
U. m'fimonij infidelij excuset coitū (q. ij. b.)
sive cōiugalē actū vt nō sit ibi pctm q. ij. c.
U. m'fimonij an bap'tismū ponat i nūez cū m'f
monio p' tracto p' bap'tismū itaq' talis iudicet
U. altero iugū veniēte ad bigam'. q. iij. d.
fidē. altero remanēte i infidelitate. soluat ma-
trimoniū quantū ad fidelē q. j. e.
Utrū m'fimonij soluat quo ad infidelē q. ij. f.
Utrū m'fimonij soluat si alter iugū sit infide-
lis spāliter quo ad fidelē q. ij. g.
U. i infidelib' veniētib' ad fidē soluat m'fimo-
niū p'pter p'sonaz illegittimitatē vt si h'z soroz

DI. XL (rē in vxore. q. iij. b.)

Utrū cōsanguinitas sit aliqd' vinculū q. j. a.
U. p'laguinitas m'fimoio p'ster impedimētū. q. ij. b.
U. cōsanguinitas impediāt matrimoniūz vsqz
ad septimū gradum q. ij. c.

DI. XLI

Utrū p' oēm coitū p' trahat affinitas q. j. a.
Utrū affinitas transeat in alterū q. ij. b.
U. affinitas p'ster m'fimonio impediētū. q. ij. c.

DI. XLII

U. cognatio spūal' p' trahat p' aliqd' sacm. q. j. a.
U. cognatio spūalis impediāt m'fimonij q. ij. b.
U. spūalis cognatio transeat ab vno in alterū
v'pote ab vxore in virum q. ij. c.
Utrū cognatio legalis sit aliqd' vinculū. q. j. d.
U. cognatio legal' deat impedire m'fimonij. q. ij. e.
U. cognatio legalis trāseat in alterz q. ij. f.
Utrū scde nuptie sint licite q. j. g.
U. scde nuptie sint sacrales siue h'cant rationēz
sacramenti. q. ij. h.
U. scde nuptie sint honorabiles. q. ij. i.

DI. XLIII

Utrum resurrectio mortuorum sit futura. q. i. a.
Utrum resurrectio sit oim. q. i. b.
U. resurrectio sit oim sicut an successiue q. i. c.
Utrum resurrectio sit eorundem sicut nunc q. i. d.
U. resurrectio sit naturalis an miraculosa. q. v. e.
U. resurrectio christi vel vox christi sit causa resurrectio-
Liber vite quid sit. q. i. g. (in fine. q. v. f.)
U. in libro oia scribantur: ut quod sit huius libri scriptura
U. necesse sit hunc librum aperire. q. i. i. (q. i. b.)
U. oia merita legantur in libris scientie vel quodam. q. i. k.
U. quidlibet legatur oia in scientia alteri. q. i. l.
U. oia videantur simul ab omnibus. q. i. m.

DI. XLIII

Utrum humores resurgant q. j. a
U. intestina capilli et ungues resurgant. q. i. b.
U. cum caro est in duobus hominibus an resurgat in primo
U. materia vniuersi cuiuslibet membrum (an in seculo. q. i. c.)
in suo an indifferenter in quolibet resurgat. q. i. d.
U. corpora electorum resurgant cum deformatibus. q. i. e.
U. deformatitates resurgant in corporibus donatorum
U. sit ponere cruciatum eternum quem vocat. q. i. f.
U. ubi sit inferna. q. i. h. (in infernum. q. i. g.)
U. affluens in inferno sit ignis verus habet
formam et naturam et spiritum ignis q. i. i.
U. in punitione in inferno sit ignis solus q. i. k.
U. ignis infernalis consumat corpora donatorum. q. i. l.
U. illum ignis sit afflictivus spirituum. q. i. m.

DI. XLV

U. an christi aduentum fuit descensus ad infernum. q. j. a
U. post christi aduentum anime habeant receptacula vel
locum determinatum. q. i. b.
U. anime a suis receptaculis aliqui exeant. q. i. c.
U. suffragia possint de sanctis quod sunt mediocriter boni
U. possint suffragia facta per malos. q. i. e. (q. i. d.)
U. suffragia magis possint ei quod magis meruit an
ei pro quo spiritualiter sunt q. i. f.
U. sancti orent pro nobis q. i. g.
U. sancti sperent nobis aliquid suis orationibus. q. i. h.
U. utrum utile sit nobis rogare sanctos q. i. i.

DI. XLVI

U. aliquid mitigatio pene fiat donatis propter suffra-
U. fiat mitigatio propter misericordiam gratia ecclesie. q. j. a.
pietatem de penis damnatorum q. i. b.
U. deus misericordiam agat cum vno quodam cum alio. q. i. c.
U. utrum deus agat iustum cum vno quodam cum altero. q. i. d.
U. utrum in aliquo deus opere sit misericordia q. i. e.
U. in eodem opere deus sit misericordia et veritas q. i. f.
Dato quod in omni opere deus sit misericordia et veritas
sicut quod deus largissime utrum sicut quod propter accipiunt ali
U. possit deus aliquid pure re (quod sepe. q. i. g.)
mittere ex iusticia pure ex misericordia ita quod ista duo

DI. XLVII (separant. q. i. h.)

Utrum apostoli iudicabunt q. j. a
Utrum angeli iudicabunt q. i. b.
U. oes iudicabunt tam boni quam mali q. i. c.

Utrum angeli iudicabunt. q. i. i. d.
U. ignis flagrationis quod precedit faciem iudicis sit
elementum q. i. e.
U. utrum illi ignis sit naturalis vel supra naturam. q. i. f.
U. ignis flagrationis tamen ascendet quod tamen aqua diluunt
vel de illius ignis extensione q. i. g.
U. ille ignis precedat iudicium an sequatur q. i. h.

DI. XLVIII

Utrum potestas iudicialis sit christi sicut in humanitate an
sicut in diuinitate q. j. a
U. christus in forma diuinitatis appetit malum. q. i. b.
U. christus in forma gloriose appetit reprobis q. i. c.
U. hora iudicij sit nota alicui creature q. i. d.
U. corpora supercelestia remunerabuntur q. i. e.
U. corpora supercelestia quietabuntur q. i. f.
U. utrum innouabuntur elementa q. i. g.
U. innouabuntur plante et animalia bruta q. i. h.

DI. XLIX

U. breuitudo sit bonum creatum vel increatum q. j. a
U. utrum ois homo appetat breuitudinem veram q. i. b.
U. homo sit subiectum breuitudinis sicut anima an totum corpus
U. breuitudo sit in anima sicut in substantia an (in quantum. q. i. c.)
sicut in potentia q. i. d.
U. breuitudinis actualis sit ois potentia q. v. e.
U. oes habeant equalitatem breuitudinis q. v. f.
U. gloria corporis sit de substantia breuitudinis q. i. g.
U. breuitudo sit a gloria anime originaliter q. i. h.
U. dotes corporis glorificati sunt perfecte quatuor. q. i. i.
U. dotes corporis equaliter sint in oibus vel sicut in ma-
gis et minus q. i. k.
U. in prima oes sensus erunt in suo actu q. i. l.
U. illi sensus qui sunt in suo actu cognoscant per recep-
tionem speciei q. i. m.
U. corpus glorificatum sit passibile ab intrinseco. q. j. n.
U. corpus gloriosum sit passibile passione veniente
ab extrinseco sicut igne vel cultello. q. i. o.
U. corpora gloriosa sint puria an colorata an luiofa
U. corpora gloriosa possint claritatem suam sicut in (q. i. p.)
imperium anime oculis nostris occultare q. i. q.
U. corpus gloriosum possit penetrare esse illud cor-
pus non gloriosum in suo motu q. i. r.
U. corpus gloriosum sit palpabile tactu a non
glorificato q. i. s.
U. corpora gloriosa sint agilia q. i. t.
U. agilitas inclinet corpus gloriosum ad omnem directionem
positionis an ad aliquem locum determinatum. q. i. v.

DI. L

Utrum damnati velint se peccasse q. j. a
U. voluntate de liberatiua damnati malit non esse
sic esse. q. i. b.
U. damnati in malum oes esse damnatos quam quosdam
damnatos quosdam beatos q. i. c.
U. in inferno vel loco damnatorum sint tenebre coram
U. in damnatis erunt tenebre spirituales (pales. q. i. d.)
quantum ad actum cognoscendum q. i. e.

Utrū in dānatis sint tenebre spūales q̄ntū ad
 actum memorandi q.ij.f.i.
 Uaia separata hēat vsū potētie sensitiē .q.ij.g
 Uaia separata cognoscat ea q̄ circa nos gerunt
 U. mutuo se cognoscat scz dānati b̄tōs (q.ij.b
 U. dānati hēant x̄mē māle s̄i t̄ ecōuerso .q.ij.i.
 ue corporalem q.ij.k
 U. i dānatis sit x̄m̄s spūalis. q.ij.l
 U. x̄m̄s ille sit inuariabil. q.ij. r. vltima. m

Rubrice diui Bona

uenture in quartū librū Sententiarū

DI. I

Pars p̄hemialis in qua p̄ q̄ndā pabolā ostēdit
 que sit sac̄oꝝ causa institutiua .a
 Argit d̄ q̄tuor ḡn̄aliter p̄siderādis circa sac̄a .b
 Pars p̄ncipalis q̄d sit sac̄m .c
 Quare sac̄a sunt instituta .d
 In quibus instituta sunt sac̄a .e
 De d̄ia sac̄oꝝ veterū t̄ nouoꝝ .f
 Pars incidentalis in qua determinat circūcisi
 onis efficaciam .g
 Remouet dubitacōem an̄ ex̄ā d̄ viris q̄ fuerit aſi
 circūcisiōe . t̄ d̄ femis q̄ fuerit ante t̄ post .h
 Determinat veritatē de his que spectant ad hu
 ius sac̄i formā t̄ subam .i
 Quare die . viij . t̄ petrino cultro .k
 Quare in baptisimū mutata sit circūcisiō .l
 Remouet dubitacōem de puul̄ defuncti aſi diē

DI. II (octauā .m)

De sac̄is noue legis quantū ad n̄serū .a
 De sac̄is q̄ntū ad institutiōis tempus .b
 De p̄ambulo ad baptisimū x̄pi q̄d q̄dē fuit baptis
 m̄ ioh̄is . t̄ cui⁹ vtilitatis t̄ ad quid fuerit .c
 De institutiōe siue denotatiōe baptisimi ioh̄is
 quare scz dicit⁹ sit baptisim⁹ iohannis .d
 De s̄ofa vsū t̄ variatiōe baptisimi ioh̄is t̄ d̄ bap
 tizatis .e

DI. III (tizatis .e)

Quid sit baptisimus . t̄ q̄ ad esse baptisimi p̄cur
 rit verbū t̄ elementū .a
 De forma baptisimi qua determinat veritatem
 quod sit illud verbum .b
 Soluit dubitacōem an in noie p̄ris t̄si . vel sp̄s
 sancti possit tradi baptisimus .c
 Questio Ambrosij . vtz sic x̄pi i noie legim⁹ ple
 nū baptisimi sac̄m ita etiā sp̄s sc̄tō nūcupato .d
 Perstringit p̄missōꝝ intelligentiā cū determina
 tiōe cuiusdam dicti .e
 De r̄pe institutiōis baptisimi .f
 De m̄ā in qua institut⁹ est baptisimus .g
 Determinat quōd hoc sac̄m est administrandū
 puta quotiens immersio fieri debeat .h
 Ostendit quōd in hui⁹ sac̄amenti institutiōe t̄
 vsu euacuata sit circūcisiō .i
 De causa institutiōis baptisimi quantū ad il

lud ad q̄d ordinat per se .k
 De causa institutiōis baptisimi quantū ad illū
 ad q̄d ordinat p̄ accidens scz quōd aperuit celū
 q̄d nō aperuit circūcisiō .l

DI. III

Quā alij suscipiūt sac̄m t̄ rem . alij sac̄m t̄ nō rē
 alij rem t̄ non sacramentū .a
 De recipientibus rem t̄ sacramentū determinat
 veritatem .b
 Remouet falsitatem .c
 De recipientibus sacramentū t̄ nō rem . t̄ d̄ter
 minat veritatem .d
 Determinat dubitacōem ortā ex aucte Aug . e .
 Determinat dubitacōem ortā ex auctoritate
 apostoli qua dicitur quotquot i x̄po baptisati
 estis . x̄pm̄ in d̄iſtis . f .
 Inquirat t̄ determinat vtrū aliqui possint habe
 re rem sine sac̄amento .g
 Remouet dubitacōem ortā ex verbo domi
 ni in iohanne .h
 Remouet dubitacōem ortā ex verbo Aug . i .
 Determinat vtz habētes rem debeant suscipe
 sacramentū Et inquirat quid sac̄m in his effi
 ciat siue p̄ferat .k
 Querit quid in his qui habet rem baptisimus si
 gnificet .l
 Querit sp̄aliter d̄ effectu baptisimi in paruulis
 vtrū recipiant dona virtutū .m
 Determinat s̄m veritatem t̄ opinionem .n .

DI. V

De potestate collata ministris baptisandis q̄
 est equaliter efficax in omnibus siue a bono si
 ue a malo detur bono vel malo .a
 Ostendit que sit illa p̄rās baptisimi . qm̄ est soli⁹
 ministerij exterioris .b
 Que sit illa p̄rās baptisimi quam potuit x̄p̄ua
 dare ministris sed nō dedit .c

DI. XVI

Quibus liceat baptisare: ostendit q̄ omib⁹ i ca
 su necessitatis .a
 Querit t̄ determinat veritatem vtrum bap
 tizatos ab hereticis liceat rebaptisari .b
 Remouet falsitatē ostendēs q̄ Ciprian⁹ qui di
 xit baptizatos ab hereticis esse rebaptizandos
 non recte sensit .c
 Determinat veritatē quis p̄t baptisari .d
 Soluit obiectionem .e
 Determinat vtrum ille qui baptisatus ē corru
 pta forma debeat rebaptisari .f
 Utrū ille de quo nulla certitudo est possit vel
 debeat baptisari .g
 Utrū intentio sit necessaria ad baptisum .h
 Quā in baptisando temporis oportunitas obser
 uetur .i
 Determinat veritatē q̄ntū ad baptisand⁹ inter

rogationē. r vel baptisandi si adultus est vel
patrim si puulus est responsonem-k
Soluit dubitationē ex quo sensu p puulo rīde
atur credo in deum p̄rem-l
Ponit ordinē i catezifado r exorzifando puulū
r hoz noīm r alioz quoz undā notificatiōz-m
Ponit exorzifmi efficaciam-n.

Di. VII

De cōfirmatiōe q̄tū ad mīstri dignitatē-a.
De cōfirmatiōe q̄ntū ad efficaciam-b
De cōfirmatiōe q̄ntū ad modū sumendi-c

Di. VIII

Determinat de sacri eucharistie noie r p̄figura
tione ofidens q̄tuo: p̄cessisse figuras-a.
De sacramento eucharistie institutiōe-b
Determinat q̄ sit forma sacri eucharistie-c.
Deteriat qualis forma sacri eucharistie sit vtē
dū. Et r scz sicut institutū ē q̄tū ad temp⁹-d.
Deteriat qd sit i sacro signū r qd signatū-e.
Determinat cōuenientiā r similitudinē vni⁹ ad
alterum signi scz ad signatū-f.

Di. IX

Determinat veritatē q̄ mali māducant vey cor
p⁹ xpi. r agit d duob⁹ modis māducandi-a.
Manifestat mētices q̄ dicūt a bonis tñi corp⁹.
Dissoluit locutiōes multiplices-c (xpi sumi-b.

Di. X

Ponit auctes r rōes p̄tra eos q̄ dicūt corp⁹ xpi
non esse in altari nisi in signo-a
Subiūgit deteriatōes r expositiōes q̄r undā au
toritatū q̄ illi male intelligēdo de p̄uabāt-b
Exponit locutionē tropicā Aug. q̄ posset alicui
mistrare fomentū erroris-c
Resumit errozē sup̄i postū cū sua rōne q̄ in al
tari nō sit vey corpus xpi. vt ipm infringat ve
ritatis ofissione-b
Manifestādo xitātē p̄uincit errozē ofidens du
plici xitate q̄ corp⁹ xpi vere possit eē i altari-e
Ondit q̄ corpus xpi non solū pōt esse in altari
ūmo est vere post p̄secrationē-f
Concludit veritatem iā p̄batam-g.

Di. XI

Agit de cōfectiōe q̄ntū ad actū trāsubandi. de
terminans veritatē r qd sit sentiendū-a
Determinat quid sit loquendū-b
Agit de cōfectiōe q̄ntū ad actū trāsubandi
et assignat falsas opiniones-c.
Reprobat falsas opiniōes sup̄ius assignatas-d
Determinat in qua specie vel suba nūc p̄ficere
debeat ecclia ofidēs quare illō sacm siue cor
pus xpi dat sub alia specie-e
Quare sub duplici specie-f
Determinat q̄ aqua vino admiscenda ē. osten
dens modū admiscendi-g.
Inquirat vtrū hec mixtio vini cū aqua sit de ne

cessitate sacramenti-h

Ondit q̄ sic fuit in cōfectiōe p̄ma q̄ fuit in cena
q̄tū ad spēm vel subaz sicut hodie p̄ficet ecclia
r q̄le corp⁹ dedit discipulis. r q̄le nos summ⁹-i

Di. XII

Querit vtrū in sacro eucharistie sint accidētia
in seipis subsistentia-a.
Querit vtrū ibi sit fractio vera. Et determinat
questionem f̄m alioz opinionē-b
Determinat questionē p̄positam f̄m veritates
et p̄p̄iā opinionem-c
Ondit quid ille p̄tes significant-d.
Querit quare sacerdos frequēter p̄ficet-e.
Determinat questionē motam-f
Determinat quare fideles frequēter recipiūt
ostendens hui⁹ sacri efficaciam-g
Abouet q̄stionē circa hui⁹ sacri frequētiā-h.

Di. XIII

Querit r determinat qui p̄nt cōficere rāgēs q̄
sunt nēcia ad cōficiendū hoc sacm licite-a.
Tangit illa q̄ sunt de necessitate hui⁹ sacri sim
pliciter. q̄ scz sunt intentio r ordo-b.
Determinat qui p̄nt sumere hoc sacm r ostens
dit q̄ soli homines-c

Deteriat icident qd faciat hereticū r qd sit he
reticus-d.

Di. XIII

Determinat veritatē de p̄nia quantū ad ordi
nem ipius ad baptismum-a.
Determinat p̄nie multiplicatē qm̄ alia ē in
terior alia exterior-b
Ponit p̄nie virtutis notificaciones-c.
Ponit errozē cū cōfirmatione adducēs auctes
q̄ vera p̄nia nō ē a qua quis reciduat-d
Probat q̄ post recidiuū p̄nia nō ē iterāda-e
Respondet autoritatibus que vident ofidere
primā prem erroris-f
Rūdet auctib⁹ q̄ vident ofidere sc̄daz p̄te erro
ris q̄ ē circa solennē r vnicā p̄niam-g.
Adducit auctes ad improbatōnē illius erroris
q̄ dicit semel tñi p̄ctā p̄niam dimitti-h
Adducit exēpla ad improbatōnē erroris eiusdē-i

Di. XV

Respōdet autoritati qua defendūt errozē suuz
qui dicūt q̄ pluribus irretitus p̄ctis pōt peni
tere de vno ita q̄ de alio sit impenitens-a
Rūdet expositioni q̄ defendūt errozē eundē-b
Ponit rationes que vident facere ad hui⁹ opi
nionis defensionem-c
Ponit veras responsones-d.
Ponit falsas q̄uē. r pbabile responsonem-e
Adducit auctoritates probātes q̄ si possit fieri
penitentia de vno peccato si quis permane
at in alio-f

Di. XVI

Assignat illas p̄tes ex quibus p̄nia integrat cō

firmans aucte L. h. r. Aug. a
Tradit modū fm que vera pnia pstituit. b
Ondit modū quō quidā non verā penitentiaz
faciunt sed falsam. c
Diuidit pniā p trimēbrē dñam. d
Confirmat diuisionē p autoritates. e
Tradit modū pnie de venialib⁹ assignās suffi-
cientem satisfactionē. f.
Epilogat que supra determinauit. g.

DI. XVII

Querit vtrū p̄fessio sit pctōri nēcia ad iustificari.
Opponit ad vtrāq; p̄tē q̄ōnis. b (onem. a)
Determinat questionē p̄positam. c
Querit vtrū nēce sit p̄fiteri hōi. an sufficiat soli
dō cōfiteri adducēs autoritates ad falsā p̄tē. d
Adducit autoritates ad verā p̄tē q̄b⁹ clarescit
confessionis vocalis institutio. pctōri obligā-
tio. r̄ q̄stionis determinatio. e.
Abouet questionē vtrū sufficiat confiteri layco.
an necesse sit confiteri sacerdoti. f
Solut questionem motam. g.
Determinata veritate r̄ndet autoritatib⁹ sup̄
ad ductis ad falsam p̄tē. h.

DI. XVIII

Querit qd̄ sacerdos v̄tute clauū i cōfessione di-
Determinat q̄stionē motam. b. mittat. a.
Querit vtrū sacerdotes possint soluere r̄ ligare
a pctō. r̄ oppōit ad vtrāq; p̄tē ofidēs p̄mo q̄ nō
Ondit q̄ sacerdotes possint soluere r̄ (possit. c.
Determinat modū p̄ que sacerdos ligare a pctō. d.
res soluunt r̄ ligāt a pctō. e.
Assignat modū ligādi i foro iudiciali q̄re r̄ q̄lit.
Cōfirmat modū ligādi aucte sacre sc̄ptu. (fiat. f.
re fm̄ illud Quodcūq; solueris tē. g.
Querit r̄ deteriat ad itelligētā p̄dictarū auto-
ritatū q̄ sit illa macula vel tenebra a q̄ d̄s pur-
gar. h.

DI. XIX

Determinat q̄si iste clauēs r̄ q̄bus dan̄t ofidens
q̄ clauis sc̄ie nō dat̄ ignorantib⁹ r̄ inscijs. a.
Querit vtrū p̄tās ligādi r̄ soluēdi cōpetat maf.
Et ponit opinionem falsam q̄ clauēs illis solis
p̄cesse sint q̄ h̄nt doctrinā. r̄ vitā ap̄torū fuāt. b.
Ponit opinionē verā q̄ clauēs sunt in quolibet
sacerdote. r̄ r̄ndet opinionē falsē. c.
Defendit opinionē veram a quibusdā que vi-
dentur ip̄am offendere falsam. d.

DI. XX

Querit tempus p̄nie inchoāde. a
Querit t̄ps penitētie terminande. b.
Querit vtrū pnia iniūcta consummata. sit peni-
tens absolutus simpliciter. c.
Querit vtrū in extremo mozt̄ articulo sit pnia
Querit vtrū i nēcitate sit alicui (imponēda. d.
negāda recōciliatio ofidens q̄ nō. e.
Ondit q̄ p̄ter nēcitatē in grauib⁹ oget consu-

lere episcopū. f.
Ondit q̄ si penitēs voluit recōciliari r̄ si potuit
q̄ habendus est preconciatio. g.

DI. XXI

Ondit q̄ hō purgat̄ in purgatorio a culpa. a.
Agit de diurnitate purgationis. b.
Dissoluit q̄dam sophisticā rōem. c.
Excludit quandā appetitē solutionē. d.
Deteriat q̄ sūt attēdēda in p̄fessione ex p̄tē p̄fite-
tis ofidēs q̄ cōfessio nō debet eē diminuta. c.
Ondit q̄ cōfessio non debet eē sup̄flua. f.
Determinat q̄ sunt attēdēda in p̄fessione ex p̄tē
audiētis ofidēs q̄ debet esse secreta. g.
Ondit q̄ n̄ debz̄ absoluere alteri⁹ p̄ochianū. h.

DI. XXII

Querit vtrū p̄pter omissionē cōfessionis rede-
ant peccata dimissa. a.
Ponit vnā opinionē d̄i sua cōfirmatione. b.
Solut que vident̄ facere cōtra p̄dictā rōem. c.
Ponit aliā opinionē minus temp̄tati. d.
De cōfessione sac̄ali inquantū habet rationē si-
gni fm̄ duplicē opinionem. e.

DI. XXIII

Distinguit hāc v̄nctionē ab alijs duabus. a.
Determinat causas institutionis hui⁹ sac̄i sc̄z̄ a q̄
p̄pter quid. r̄ in q̄ materia est institutū. b.
Prima opinio de iteratione hui⁹ sacramenti. c.
Sec̄da opinio de iteratione hui⁹ sacramenti. d.

DI. XXIII

De dispositōe interiori ad ordines suscipiēdos q̄
De dispositōe exteriori q̄ ē tōsura. b. (ē gra. a
De hostiaris. c.
De lectoribus. d.
De exorcistis. e.
De acolitis. f.
De subdiaconis. g.
De dyaconis. h.
De presbiteris. i.
Assignat dñam ordinū minorū ad maiores. k.
Determinat in quo cōueniūt. l.
Agit de dignitatib⁹ r̄ officijs sup̄addit̄ ordinib⁹.
Et p̄mo d̄ his q̄ dicūt officiū r̄ dignitatē. m.
Agit de his que dicūt dignitatem. n.
Agit de his que dicūt officiū. a.

DI. XXV

Agit de p̄tate cōferēdi ordines arguēs ad p̄tē
falsam q̄ heretici nō p̄nt ordines dare. a.
Arguit ad p̄tē verā. b.
Reducit p̄dictas p̄tates ad concordia. c.
Agit de vicio q̄ incidit circa ordinis dationem
r̄ susceptōez sc̄z̄ symonia q̄rū ad culpā. d.
Agit de symonia quantū ad penā. e.
De idoneitate ordinādoz maxie q̄tū ad etatē. f.

DI. XXVI

Deteriat d̄ symonij institutioē q̄tū ad t̄ps. a.

Deteriat d mrimoniū iſtitutōe q̄tū ad modū. b
Remouet dubiū de ſecūdis nuptijs qd̄ habz or
tum exp̄dictis. c

Agit de mrimoniū ſignificatiōe determiāns qd̄
ſit in b̄ ſac̄o ſignū ⁊ quid ſignatū. d.

Introduc̄ ex v̄bis ſuis dubiū qd̄ dic̄ m̄lier ē iſtā
nō p̄tinere ad mrimoniū cū q̄ ſi ē cōmixtio ſe.

Dilſoluit dubiū ex v̄bis ſuis iſtroduc̄. f. xiiij. e

¶ DI. XXVII

Premittit de quibus intendit agere. a

Diffinit quid ſit coniugū. b

Agit de cauſa efficiēte mrimoniū que eſt. con.
ſenſus determiāns veritatem. c

Aſſirmat auct̄ib⁹ q̄ ſol⁹ cōſenſus facit mrimoniū

Q̄n̄ incipit eſſe cōiugū. e (um. d)

Impugnat q̄ ſol⁹ cōſenſus faciat mrimoniū. f.

Qua ratione vtuntur. g

Q̄ cōiugat⁹ vel cōiugata nequeāt cōtinentiā
p̄ſiteri ſine alterius conſenſu. b

Determiat obiectiōes in contrariū. i

Quō accipiāt ſpōſa in ſupradictis capitulis. k.

Q̄ alit̄ accipiūt in his ⁊ alijs capitul⁹ ſpōſa. l

Quare nō ſtatim tradant̄ ſponſe. m.

Que ſpōſa ſit vidua mortuo ſpōſo. ⁊ q̄ non. n.

Qui alterius ſponſam eo mortuo ducit. ad ſa.
cros ordines accedere poteſt. o.

¶ DI. XXVIII

Querit ⁊ opponit vtz cōſenſus d̄ futuro iuram̄
to ſirmat⁹ faciat mrimoniū. b

Querit ⁊ opoit vtz cōſenſus teſtimonio ſirma
tus faciat mrimoniū. b.

Querit ⁊ opponit in quā rē optet p̄ſentire ad b̄
q̄ p̄trahat mrimoniū. an i caritatez copulā an.

¶ DI. XXIX (non. c.)

Querit ⁊ deteriat v̄ritatē vtz cōſenſus coact⁹ ſa

Explanat v̄ritatē deteriatā. b. (ciat mrimoniū. a)

Applicat ad ſpōſalia qd̄ circa mrimoniū d̄termi

¶ DI. XXX (nat. c.)

Deteriat varijs errores q̄ ſciſit̄ circa p̄ſentū. a

Deteriat q̄ p̄ſenſus marie ⁊ ioseph ſiit̄ rect⁹ ⁊

Deteriat q̄ p̄ſenſus q̄ ē efficiens cā (ſanct⁹. b.

mrimoniū nō debet eē defectiū⁹ a pte int̄tio.
nis. c.)

¶ DI. XXXI

Deteriat q̄ ⁊ q̄t̄ ſiit̄ bona coniugū. a.

Deteriat q̄liter bona cōiugij ſe hēant ad matri
moniū vtz ſi ſit ſepabilia vel inſepabilia. b.

Remouet duo dubia incidentia. c.

Deteriat p̄ quē modū bona iugij excuſant̄ coi

Deteriat q̄ndā auctoritatē apli q̄ videt̄ (tū. d.)

Deteriat q̄ndā auct̄em Grego. q̄ (eē p̄traria. e.

nō ois delectatio carnis p̄ct̄m̄ eſt. f.

¶ DI. XXXII

Q̄ vir ⁊ vxor q̄t̄ū ad fidē thori ſeu ſolutiōz car

nalis debiti indicāt ad paria. ⁊ q̄ vn⁹ alio inu

to p̄tinere nō p̄t a.

Auct̄ib⁹ p̄ſirmat qd̄ dixit. b

Deteriat q̄ nō ſp̄ ē debiti petēdū licz ſp̄ ſit ſoluē
Deteriat incidēt̄ q̄ nō eſt nuptias (dum. c.
celebrare oportū. d.)

¶ DI. XXXIII

Excusat ſanctos p̄ſes qui ſimul p̄ſes vxores ha
buerunt a culpa. a

Cōfirmat ſupradicta m̄ltiplici auctoritate. b

Cōmendat antiquoz patz cōtinentiā ofidens q̄

vginitas ioh̄is nō p̄fer̄ caſtitati abrae. c

Opoit ⁊ deteriat q̄ aūq̄ p̄ſes ſuaueſt̄ fidē thori. d

Querit ⁊ deteriat vtz ſuaueſt̄ mandatū legi

q̄ d̄ ſi hēbit vxores. p̄ſimas q̄ alliciāt aīm ei⁹. e.

Determiat que v̄ginitas eſt melior ⁊ ſancti

or. an mentis an carnis. f

¶ DI. XXXIII

Determiat in generali de impedimēto matri
moniū q̄t̄ū ad p̄ſonaz illegitimitatē. a

Ponit impedimentū ex pte d̄tutis generatiue

qd̄ eſt frigiditas. b

Poit ipe dimētū ex pte li. ar. qd̄ ē furialitas. c.

De his q̄ cū duab⁹ ſozorib⁹ dormiunt. d

Non ē dimittēda vxor. p̄ aliqua macula ſeu de

ſormitate corp̄is. e

¶ DI. XXXV

Q̄ndit q̄ vir in ocēs p̄t fornicariā dimittere ⁊ e

Q̄ndit q̄ ſi abo fornicat vn⁹ nō p̄t al. (cōtra. a

Q̄ndit q̄ p̄ diuortū cō. (tez iurū dimittere b

iuge viuente neut̄e ⁊ poteſt nubere. c

Q̄ndit q̄ poſſunt inuicē reconciliari. d.

Agit de adulterio qd̄ antecedit mrimoniū. e.

¶ DI. XXXVI

Querit vtz error cōditionis impediāt mrimo
niū vbi ē error ⁊ diſſimilitudo. a

Querit vtz error p̄ditionis impediāt mrimoniū

vbi eſt error ⁊ tñ ſimilitudo. b

Querit vtz viro facto ſuo. fiat ſua ⁊ ip̄a vxor. c

Determiat q̄ pueri non p̄nt p̄trahere mrimo
nium aū annū. xiiij. d.

¶ DI. XXXVII

Determiat de impedimento ordinis. a

Deteriat d̄ ipedimento criminis v̄t pote vxoriz̄

¶ DI. XXXVIII (dio. b.)

Deteriat qd̄ ſit votū. de quo. ⁊ quoz. a

Deteriat d̄ obligatiōe voti i cōpatiōe ad mrimo
niū. ofidēs q̄ qd̄ d̄ ipedit ſi nō dirimit v̄t votū

ſimplex. qd̄ d̄ ⁊ impedit ⁊ dirimit v̄t ſolēne. b.

Oſtendit q̄ legitime copulat⁹ vni non p̄t alte

ri illa viuente copulari nec ecōuerſo. Et ſi cō

puleſ de facto non eſt mrimoniū. c.

Querit v̄trū in caſu p̄dicto copulati de facto

poſſint p̄ ignoſtiaz ab adulterio excuſari. de

terminans q̄ excuſant̄. d.

¶ DI. XXXIX

Agit d̄ cultus diſparitate p̄ compatiōe ad mrimo
nionij p̄tractionē determiāns veritatem. e.

Soluit dubitatōem d̄ coniugio fidelis ⁊ iſidel.

duorum infidelium b
Agit de dissolutioe mrimonii q ad cohabitatoez
iter eos q snt disparis cult^o r deteriat xitate c
Agit de dissolutioe mrimonii q ad vinculi fractio
ne siue oimoda separatem ondes q si infidelis
no vult cohabitare q fidelis pot cotrabere d
Abascstat metentes q dicit iugiu si ee inf fide
¶ Di. XL (les r qre e
Determiat xitate ondes q cofanguinitas e ob
seruada vsq ad septimu gradu a
Deteriat quo pfanguinitas qd snt pntadi b
Remouet dubitatione c

¶ Di. XLI
Deteriat qd affinitatis fm ius comune a
Deteriat qd affinitas fm dispesatoz spale b
Ondit q fm gen^o affinitas ipedit mrimonii c
Agit de separatoe consuetoz ifra qd phibitos d
Ondit q no onit separi sine testimoio p qd pbe
pmitas et deteriat q pnt h testificari e
Distinguit gna pctoz circa actu carnis f

¶ Di. XLII
Ondit qliter spualis cognatio ptabatur a
Ondit qliter spual cognatio mrimonii ipediat
Et agit de cognatioe directa ondens quo cog
natio spualis ipedit mrimonii in se b
Ondit quo cognatio spualis ipedit mrimonii
in coparatione ad cognitione legale c
Agit de cognatioe indirecta an qs ducere pos
sit duas comfes altera post altera d
De secundis r tertijs nuptijs r deinceps e

¶ Di. XLIII
Ondit resurrectione esse futura a
Deteriat resurrectionis cam q e vortube b
Deteriat resurrectionis hora q d media nocte fu
Querit de meoria electoz an tuc pce (tura c
denria mala teneat d
Querit de viuozum inuentione e
Deteriat quo itelligit xps iudex viuoz et mor
Deteriat quo itelligit q mortuire (tuoz f
surgenti icorrupti g

¶ Di. XLIII
Deteriat in q etate r statura hoies resurgat a
Determiat qlis statura corpis debeat repari r
p qd ondens qd in quo resurgat b
Determiat qlia corpa resurgat ondens q cor
pora electoz carbnt omi deformitate c
Reliqt sub dubio an mali tuc hant qs hhabu
erit dformitates inuit r q dformitatib^o si ca
Determiat qliter ignis iferni cruci (rebnt d
et corpa r no cofumat e

Deteriat qualiter cruciet demones f
Determiat qliter cruciet ase sine corpibus g
Deteriat de abortiuis ferib^o q r resurgat q n
Deteriat vtz resurgat mofra i (vixerit b

¶ Di. XLV
Determiat de diuersis aiaz receptaculis a
Determiat dsuffragia q viuetes impertunt

mortuis ondes q sunt illa q pnt defunctis b
Ondit q snt illa suffragia q no pnt defunctis
vtpote exequiaz pompe c
Determiat vtru suffragia pnt oib^o eqliter d
Inqrat de ifirmo mediociter bono cui decede
ti i fine mudi no pnt subuenire suffragia eccle
sie qualiter habeat liberari e
Determiat de suffragijs q mortui ipiunt viuus f
Quod dictu e de angelis attribuit aiaz^o scie g

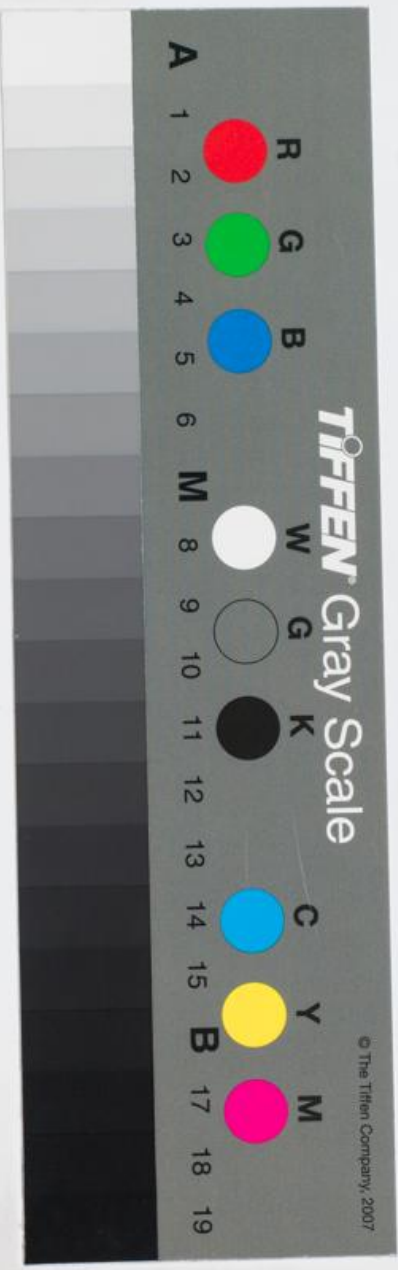
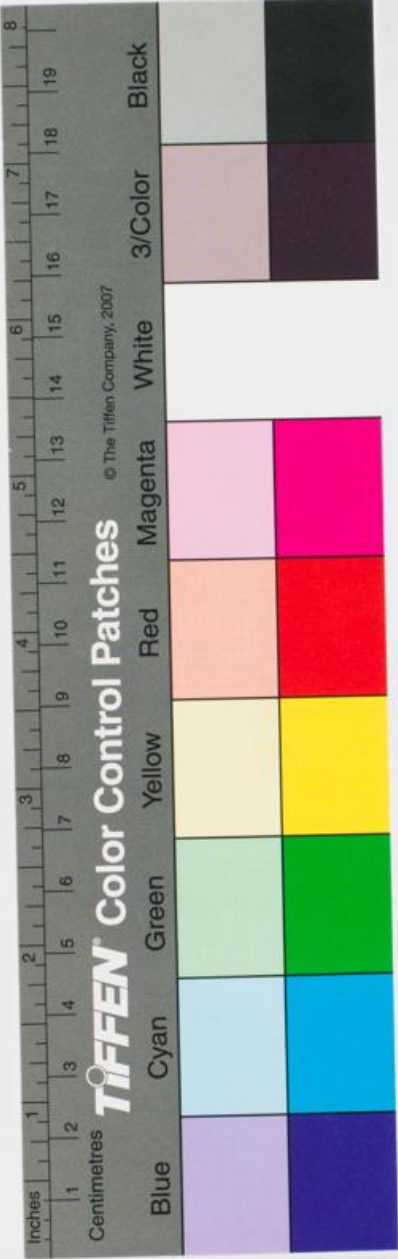
¶ Di. XLVI
Querit r opponit vtz animab^o damnatis def
Determiat r soluit b (mitigatio pene a
Coparat dei misericdia r iusticia adiuicem c
Ondit q quedam opa adaptat misericordie q
dam iusticie quedam bonitati d
Determiat quo illud itelligat vnuerse vie dni
misericordia r veritas e

¶ Di. XLVII
Agit de mo fm que iudiciu illd dabit respectu pu
Agit de mo fm que iudiciu illd dabit bl carois a
respectu dignitat^o quo scz scz iudicabit b
De qtuoz ordinib^o eoz q iudicadi erunt c
Agit de ordine iudicij qtu ad annexa q snt mi
nisteria angeloz r ignis coflagrator d
Determiat vtz misteriu demonu in torquedo
sit futuru post iudiciu e

¶ Di. XLVIII
De forma iudicis in qua se ostendet a
De loco iudicij vbi iudicabit b
De effectib^o in qb^o ondit magnitudo pntio iu
dicis scz iustitii obscuratio r postmodu meli
o ratio c

¶ Di. XLIX
Determiat beatitudinē r glam ex pte aie on
dens qd sit bntudo r qd esse bnt a
Determiat de bntudinis appetu an scz on
homines velint esse beati b
Deteriat modu picipadi bntudine vtru eqlit
Deteriat q i resuptioe cor (picipes a diuisis c
pox erit glorie augmetu d
Determiat modu p que gla sps augebit e
Determiat quale corp^o reddet anime beate
scz spuale non animale f

¶ Di. L
Deteriat submissione volutat^o an^o mali iferno
Deteriat excecatione r ois q itel (peccabit r
ligut tenebre exteriores r qre sic dicant b
Deteriat qualiter cognitio re pbaz aniaz se heat
Deteriat qualiter cognitio re pbaz (ad nos c
animaru se habeat ad beatos d
Determiat qualiter cognitio beataru aiaru
se heat ad reprobos ondens q no manit glo
ria bonoz ex aspectu penaru e
Exprimit penas reproboru quas dñati vide
bunt scz vermē r ignem f
Ccludit epilogo d breuiter que in hoc libro r
omnib^o pcedentib^o determiata sunt g

Zinn anker auff dem aldemarkt,

M Theol 8. Ich 68

Fragment of text at the top of the page, including the word "colle" and "colle".

Fragment of text in the middle section, featuring a large blue and red initial letter 'D'.

Fragment of text in the lower middle section, containing several lines of script.

Fragment of text at the bottom of the page, including the words "Tubercip" and "adulato".

